SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so had do 6 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nadawki płaci so za rjadk 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 151 | Budyšin — Pjatk, 1. julija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Serbske prašenje před sakskim sejmom.

Sapósłanc Grellmann (němšk. konserwat.). Po rozładowanjach knjeza kollegi Wjele mózu so stróžka wuprajić. Dokelž kommunistiska fraktzija tak hižo so stónčejacemu wuradźenju spjerjuje, směje wubjerk pschilěžnosć, dalšnu macajinu w tutem prašenju pschedłožować. Knjesej kollegi Wjeli w najwjazy dypkach jeho wulożowanjow dokładnje pschikłožuju — wjeselu so, so zmy z nim jónu pschesjene — wobsebje prawe je jeho słowo, so je serbske prašenje wotbyte, hdyž so za to postaramy, so Serbow na pokoj wostaja. Sdr so mi, kaž bychu kommunisći chcyli dobyć zniecź, radikalnu agitaziju nětko swojemu lěpšemu wutrjebaja. Woni runje tak z tym poraženje pocerpja, kaž je knjes Barth jo pocerpił. (Hdyž serbskeho hibanja wo cłaź rewolucije byłe njeby, sasłi zjem so dźensa ze serbskimi zadanjemi saběrał njeby a zwětowa sjawnosć by wo serbskich prózowanjach mało snała. Dźensa we wschich zivilisowanych krajach swěta so nadobni muzoju sa Serbow horja, so sa jich wobud sajimuju, budźa swědomoju swěta. Pschisp. red.). Serbsko we swojej pschewultej wjetschinje — na jenotliwe pschipady njehladajo — wotpokasuja kóždy radikališm. Woni chcedźa měr měcź a nicjo dale (Sznano měr kerchhofa, knjes sapósłanco?! Pschisp. red.). Wobhorjuju tohodla, hdyž dźěła teź w nowinach prawicznych stron i małych podawkow so hdyž a hdyž zosajcach, wjele hary nastanje, wězki woprawdze njechodnieje. Do teho złuscha teź na pschikład rozrěčowanje na wokrjesnym hejtmanstwje. We Łužicy žiwy so na tom runje won spodźiwali, kajse strachi spytachu tuteho rozrěčowanja dla wukuskowacź, strachi wopraw dze njewobstejaze. Teź za dźiu wuprajicź swoje spokojenje na tom, so je krjeżerstwo hischcze jónu swoju swobodu wuraslo, wschém wusprawnjenym kulturnym zadanjam Serbow napschećzo pschińcź. Powitacź mohli, jeli chcyli Serbam na polu politiskeho sarjadowanja kaž teź na polu schulskeho z tkmanej wosobu napschećzo pschińcź, tiž je serbskeje ręcze mózna, a tamna po rodze serbska a ma njesamjesownu dowěru tamnischeho wobydlerstwa.

Jenoź jenu spomnjenku knjesa kollegi Wjele mam sa trěbne wrócźo pokalacź. Měnju to, schtoź je prajił wo pschednoschku knjesa Lauterbacha se strony domowinskeje słužby, je snajmjenscha se swisła wuhibnjene.

Potom je knjes kollega Wjela tu hischcze někotre drobnosće naspomnił, tym snapschećziwicź, žo mamo rosumi, tak bjes wschoho njemóžu, dokelž poměry njesnaju Jedyn pschipad mózu zebi jenoź tak wujasnicź, so we schulstim pschedstejizerstwje z knjesom Hegerjom jako pschedsydu žu wobsamkli njepschisłuschicź do wjazy rosmuczowanja w serbskej ręczi. (W Pjawojach, haczrunjeż žu dźěcźi złoro bjes wumsacza serbske, žo teź dźensa hischcze nic złowcźa serbsky njewucźi. Pschisp. red.). Wobzamarowacź pak je, so so serbska wjetschina pschecźiwo swojej woli taksemu wliwej podwoluje. Stónčnje leži to na wosobje. Jako knjes kollega Wjela tole pschednoschowasche, dopomnich so na podawk, tole jasnje wusnamjazy. Jemu w jenej zhromadźišnje na to skorzachu, so serbsku kulturu w schulach, wosebje serbsk. ręcź na wyschich schulach schpatnje haja. Jedyn wusnamny wjednik serbskeho hibanja z prawom na to pokasa: nasche schulske a sarjadnike wyschnosće mója cźinicź, schtoź zhedźa, mózo sakonje dawacź, so by Sserbam mózno było, swoju ręcź a kulturu hajicź, schto to wscho pomha, hdyž naposkedk Sserbjo zami do tutych kulturnych hasischczow a naprawow swojich zynow a swoje dźěcźi njeschelu. (Many statnu dyrbjeniku schulu a nochzemy, so by ta złuscha tomu, naschim dźěcźom luboscź k macźernej ręcźi a zwojemu ludej wukorjenicź a je niz roswucźicź w trjebanju swojeje macźerneje ręcze. Schula w Sserbach ma być wukubłarnja w duchu serbskeho luda a niz wotzusbaźnja. Pschisp. red.).

Wokrjesnemu hejtmanstwu njemóżemy porokowacź podawki w Rakezach. Runje wokrjesne hejtmanstwo je so prózowało, zyłu kriźu w pschesjednosći se Sserbami rosrisowacź.

Dodam, prajo njech sjawnosć swój dźěl k tomu pschinoschuje, so njebychu serbski strach stajnje kumschtnje na lesnu molowali, potom smějemy pokoj.

Na to namjet 179 prawnemu wubjerkej pschepokasachu. —

Rakwilne němsko-franzowske wikowanjste sdrěcźenje na so 15. julija dozednacź.

S Parisa 29. junija Franzowsko-němske wikowanjske wotpósłanstwo je dźenska zdźelenku wudalo, w kotrejž so powě, so stej wobej sastupjerstwje wo praschenju nowscho nathwilnscho wikowanjskeho sdrěcźenja dojednałoj, kotrejž so nadźijetej, 15. julija wobsamknjeja.

Barlinski centrum za dr. Wirtha.

Shromadźizna wotpósłanzow Barlinskeje zentrumskeje strony je źrjedu po pschednoschku dr. Wirtha zlědowaze wobsamknjenje pschijała:

„Wotpósłanzy a dowěrnizy Barlinskeho provinzialneho zwjazka němskeje zentrumskeje strony, 29. junija w komornych salach zhromadźeni, němskemu kanzlerej sw. złužby dr. Wirthej swoje njewobmjesowane dowěrnje wupraja. Proscha knjesa dr. Wirtha, so by swoje chrobłe dźěło sa zozialnu němski ludowy stat dale cźinił. Barlinzy zentrumzy pschecźelju lubja, so budźa knjesa dr. Wirtha w jeho wojowanju sa zozialnu republiku teź w pschichodze skutkowje podpjerowacź."

Saksta pożćzonka w Jendźelskej.

Pożćzonka 15 milijonow hriwnow, kotruż zebi sakski stat we wukraju pożći, Hamborska banka, kaž Frankfurter Zeitung powě, po kursu 92,25 wupiła. Wumjenjenja žu po tajkim nječzsto njepschichodnische dyżi pola Barlinskeje pożćzonki. Wrócźo sapłaczacź ma bo pożćzonka sa 10 lět po kursu 102 a podźišcho niże, tola nadrobne wucźinjenja so hischcze wotsewja.

V Alzasu mjes Němcami a franzowskimi wojakami w Lachenje we Pjalzu.

Po Strazburgskich powěcźach je w Lachenje we Pjalzu k pukam mjes Němcami a franzowskimi wojakami dóschło. Dwaj franzowzkaj wojakaj staj bo pjecza cźeżko ranioloj

Bolšewikska klatba přećiwo jendźelskim dźěłaćerjam.

Njewujspěchi, kotrejž je Moskwa z jendźelskimi dźěłaćerskimi swjatkami w nowschim cźasu naihonita, žu we Moskwje mjerzazy zacźischcź cźinite. So by ruski a jendźelski proletariat zhromadnje jendźelsku kwonkownu politiku sajudźił, běchu ruske dźěłaćerske swjatki žadałe, so byschtej so ruzko-jendźelskaj komitejej dźěłaćerskich swjatkow k zhromadnemu wustupjenju seschłoj. Pola jendźelskeho dźěłaćerskk. swjatkow (rady unionow) běchu pak thtódne wotpokasanje nadeschłe. Stónčnje bě snajmjenschaj k pschedběžnemu rosrěčenju w Barlinje mjes dwěmaj ruskimaj a dwěmaj jendźelskimaj sastupjerjomaj dźěłaćerskich swjatkow dóschło. Tam pak Jendźelczanaj, kaž Tomsli runje we wurjadnym pożedźenju wschorjeschoho swjatka dźěłaćerskich towarstwow idźeli, **njejednaschtaj, ale pschećziwo pobórschazym wotprawjenjam cźeli wótro protestowaschtaj. Jendźelczanaj Ruźomaj praješchtaj, so je žo zyle dźěłaćerstwo, a to niz jenoź we Jendźelskej, dla wotprawjenjow bjes sudniskeho proze-ża rosshrjito.** Sdobom žo žadasche, so by žo wjeczenje sastajiło.

Dla sadźerjenja Jendźelczanow žu ruske dźěłaćerske swjatki wopowědź na jendźelske a ruske dźěłaćerske swjatki wudale, w kotrejž wjednikow Trade unionow pschesradnikow dźěłaćerjow mjenowachu a jim hischcze druhe podobne wudma nadawachu. Pschi wschich wuźadanjach pschećziwo jendźelskim dźěłaćerjam a bolschewikskemu statej žu mjelczo w jendźelskim hórnistim straiku politiscźnu ruku podpjeru wotpokasałe a nicjo pschećziwo sakonjej wo dźěłaćerskich swjatkach cźinite, ani pschećziwo sakonjej wo dźěłaćerskich towarstwow idźeli, **njejednaschtaj, ale pschećziwo pobórschazym wotprawjenjam cźeli wótro protestowaschtaj. Jendźelczanaj Ruźomaj praješchtaj, so je žo zyle dźěłaćerstwo, a to niz jenoź we Jendźelskej, dla wotprawjenjow bjes sudniskeho prozeża rosshrjito.** Sdobom žo žadasche, so by žo wjeczenje sastajiło.

Dla sadźerjenja Jendźelczanow žu ruske dźěłaćerske swjatki wopowědź na jendźelske a ruske dźěłaćerske swjatki wudale, w kotrejž wjednikow Trade unionow pschesradnikow dźěłaćerjow mjenowachu a jim hischcze druhe podobne wudma nadawachu. Pschi wschich wuźadanjach pschećziwo jendźelskim dźěłaćerjam a bolschewikskemu statej žu mjelczo w jendźelskim hórnistim straiku politiscźnu ruku podpjeru wotpokasałe a nicjo pschećziwo sakonjej wo dźěłaćerskich swjatkach cźinite, ani pschećziwo sakonjej wo dźěłaćerskich towarstwow idźeli, **njejednaschtaj, ale pschećziwo pobórschazym wotprawjenjam cźeli wótro protestowaschtaj. Jendźelczanaj Ruźomaj praješchtaj, so je žo zyle dźěłaćerstwo, a to niz jenoź we Jendźelskej, dla wotprawjenjow bjes sudniskeho proze-ża rosshrjito.** Sdobom žo žadasche, so by žo wjeczenje sastajiło.

Dla sadźerjenja Jendźelczanow žu ruske dźěłaćerske swjatki wopowědź na jendźelske a ruske dźěłaćerske swjatki wudale, w kotrejž wjednikow Trade unionow pschesradnikow dźěłaćerjow mjenowachu a jim hischcze druhe podobne wudma nadawachu. Pschi wschich wuźadanjach pschećziwo jendźelskim dźěłaćerjam a bolschewikskemu statej žu mjelczo w jendźelskim hórnistim straiku politiscźnu ruku podpjeru wotpokasałe a nicjo pschećziwo sakonjej wo dźěłaćerskich swjatkach cźinite, ani pschećziwo sakonjej wo dźěłaćerskich towarstwow idźeli, **njejednaschtaj, ale pschećziwo pobórschazym wotprawjenjam cźeli wótro protestowaschtaj. Jendźelczanaj Ruźomaj praješchtaj, so je žo zyle dźěłaćerstwo, a to niz jenoź we Jendźelskej, dla wotprawjenjow bjes sudniskeho proze

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 1. julija.

1895 biskop Łusćanski wuzwoli so za predsydu Maćicy Serbskeje.

Do Rožanta swjaty puć so lunja
Z ranjom k ześći swjatej' Marije.
Z mócnym zahorjenjom kérluśnja
Jej a modla so rózarije.
Prědku śerwjene du khorhowje,
Srjedźa družki njesu na ramjenjach
W bantow, parlow, śnórow wupyšenjach
Swjatu Mariju z trónom na hlowje.

Ćišinski.

*

Julij abo prazńik.

S dźenźnišćim dnjom sapołpiny do śedmeho měsaca lěta, do julija. To nam praji, to saso nas na wysćinje lěta stejimy. Pśichetoj nětko počina saso ſ hory dele bliž. Stejimy wotkrjedź lěta a po prawym w najćopjišćim cźasu lěća. Wobhladamy-li pak ſej sańdźeny měsaz, dha wemy, to měśeśe jara mało lěćźeho na śebi a to ſebi śitka mjeno ſunažnik sapśuźił njeje. Cźim bóle pak wot prazńika woćakuśemy a ſo nadśijamy, ſo by byk tajki, kaž jeho mjeno mukhwaluje. Natał trjeba horje dry, so bychu Boże źita na połach ſrawieć mohźe. Wš julišu sapśuźuja ratarjo źita. W naśhej wokolinje wśchak lětża wśchudże rjane śteja, njeći też ſwarnowane pśeded kupami a wokoło domoj pśeźindu. Natał w pocźe ſwojeho wobśicza ſ wjeśelom domaj khowa, ſchtož je jemu narośtło a widźi w ſujach, dźiśo ſzeho śita bohaśe mytowane. — W julišu pocźinaju duhy hižom ſaso wotcźerać. Śwopśedka wśchak wo tom hišćeźe wjele njeſyhtujemy, dokelž je cźopły cźas. Tola kóńz měsaza je hižom derje widźeć, ſo ſu duhy hižom zuły kóńz króšśe. Pśchi ſpocźatku měsaza śteji śłónczko něhdźe 16½ hodźiny na njebju, na kóńcu pak jenož hišćeźe 15½ hodźiny. To je hižom hodźinu rozdźela.

*

Hrózbna swójbna struchłohra w Budyšinje.

Dźeńa pjatk rano w 4 hodź. je blidaśeli mišćtr Kramer na Nowosalskej dróšy 16 ſwoju ſwójbu, mandźelſku a śi njedorosćene dźeći ſ kuchińskim nožom ſtakał a ſebi ſamonu ſrk pśecerśnył. Zyłu ſwójbu ſu do khorownje dowjeźli, hdźeż je mandźelſſa hižom rano ⅛8 hodź. wumrěła.

Tale struchła powěść rosnjeſe ſo dźeńa dopołdnja po Budyšinje. We domje Nowosalskeje dróši cźo. 16 bydleſe w mansardze blidaśeli mišćtr Jan Filip Kramer ſe ſwojej ſwójbu, ſ mandźelſkej a ſwomi dźećimi, kotrejž su hišćeźe make. Najſtarſchi hólc je we wośmym lěźe, druhi je wěźdźe ſedźeſe lět ſtary a holćža pjeć lět. Kramer wobſedźi w ſadnim tworjenju blidarśuju. Dokelž běchu hſpodarſke ſamóžnoſće wobſtejnoſeſe jara hubjene, dyrbjeſe ſo nad jeho ſamuźeſtnym dźerſa 1. julija konkurs woteworić. Pśedy dawaſche dźeło pjeć ſwomu pomocznikam a dwoma wucźobnikoma, nětko pak mějeſe jenoź hišćeźe ſwoju dźśatcźerjoru we ſwojej dźěarni. Hubjene wuhladu do pśichoda tłućźachu petajśim na njeho, ſo bu cźekkomuhlaty a je drje ſo hižom dźeśi cźaſ ſ myſlu nośijk, tuttym wobſtejnoſcźam ſam na nźaſe woſcźine ſóńz cźiniéc. Śwoſej ſwójbje nochcźeſe do khudoby ſapadnjeć dać a tej njemóžeſe ſo ſ myſlu pśiſpeśeć, ſo budźe ſnadź dyrbjeć ſaſo jako pomocnik dźěła hladać. Też wśchudom běſe jeho ſadźerźenje poſledni cźaſ napadne a tójdy drje cźuješe, ſo ſo tu ras nješćto ſtanje.

Na ranje wokoło 4 hodź. ſwuſ ſychachu ſuſodźa w Kramerej bydlenju ſakeſeśeć a „cźeta, cźeta“ wołaéź. Cźetu mjenuja wobydlerku Zichiedrichowu. Teje mandźelſći wokanje wuſłyſchu a cźerjeſche na njedośahaze waſchuje ſwoblekany horje a jako do durjow ſabucha, wuſłyſchu, ſo nječto ſ bydlećinje do lěhańje khwata. W ſamſnym wokomiku buchu durje twot mutſka wotſhunjene. Zſchiedrich laſtupi a twhlada pśched ſobu ſ kwoju połateho ſchćeśćeſetneho hólca ſteje, kiž běśeſe jemu durje wotewoźił. Laſtupjeny khwataſche do lěhańje, hdźeż mandźelſtu ljeś widźeńa a je pścherćeńjenym krom we łoju leźo nadeidźe, muź pak, kiž běśeſe ludźi wuſłyſchawſchi tež pścherćeńjeny a ſo na njeſeſowcźo na ſwoje łoźo cźiſny, leźeſe tchornuja we ſwojej krwi, wośmoſtkowy hólz ſwiſeſe pod łożom, hdźeż běśeſe we ſmjertnym ſtrašće ſaléſł. Ssebje ſamoho a ſwoju mandźelſku a dweju ſynowu je muź ſ kuchińſkim nožom na ſchijźi ſtamił. Pjećeſetnu hdźeńcźiſku pak je ſ drjewjanym hamorom, kaž jón ſlidaŕo pſchi ſwojim dźele trjebaju, pſches cźoło dyrił. Bźdźeńa je dyrbjała ſakakla być, wośmoſtkowy hólz je ſo tak ſapjerał, ſo je jemu nan pſchi bźdźeńcy pał pola ruki nimale pſchekuſnył.

W bydleniu ſóła ſo pórły wobydleſtwo zyłeho twarenja a ſuſodſtwo. Hnydom ſawołachu lékarjow kujeſa ſaniſeteſnu radu dra. Michałka a kujeſa měſcheſanſkeho lékarja dra. Tragera a kriminalnu polizaju. Lékarjej daſchtaj zyłu ſwójbu hnydom do měſcheſanſkeje khorownje dowjeźeć. Tam je mandźelſka, Marta Kramerowa rodź. Auguſtinez ſe Ńdowa, hižom 1⅛ hodź. wumrěła. S mansarſkim jara měśeńcźe jeſi a Marju nepśeńa, ſo je ſchabłhała. Dźeći pak njeſu w ſmjertnym ſtrašće. Kramer je 46 lět ſtary a jeho mandźelſka pak běśeſe 40 lět ſtara.

Polizija poda nam k temu ſrjećehowazu rozprawu:

Dźeńa rano wokoło 4 hodź. ſyła blidaśeli mišćtr Jan Kramer, kiž na Nowosalskej dróšy 16 bydli, ſwoju mandźelſku a ſwoje 3 dźeći 8. 7. a 6 lět ſtare, ikónzować, na cźoſ ſyła ſebi ſamonu ſiwjeńe wjaz. Po polizajſtim wośćeńcu je Kramer ſwojej mandźelſkej, jako wona w łożu leźeſeſe, ſ drjewjanym hamorom nop roſtrašył. Wośſarnjomna ſu dźećimi leźo nadeidźeła. Wośmoſtkowy ſyna je ſ nożom ſwójźu do ſchije kol. Też ſydomkrótny ſynk měśeńcźe tajku ranu. Nimo toho běśeſe pścherće w rukomaj frśeny a ſchćeśćetna dźowcźiśka mjeſeſe ſiłnu mórźeńu na cźoſe. Ta běśeſe tchornuja we ſwojej krwi. Mórźeńca je drje ſ dyrjenjom ſ drjewjanym hamorom naſtała. Kramer ſam je ſebi trk pścherćiłnył. Wón je we ſmjertnym ſtrašće. Dźeći pjeć- a ſeſćeſu měśeńcu ſu ſtraſchnje kraneńe. Wódźićeli kraneńych dowjeźeſu je ſaniſeteſnym catom do měſcheſanſkeje khorownje. Pśchi wſchiſtkim trjebare wězy, hamor a 2 kuchińſkaj nožaj, polizaja ſcźeńa. Jenoź pſches energiſte a hnydomne ſapśeńmjenjenje jeneho domjazeho ſobuwobdźerſa a jeho mandźelſtkeje, kotraž bła dźeśazeho ſałoſcźenja wotnećhćitaj a kotruž maju ſranźene dźeći dnje wo'cźuwaś, ſu ſranźeni wěſtej ſmjerći wuźeli. Tuttyraj ſmuźitymaj mandźelſtaj błuśeſe wulki dźał. Hubjene hſpodaſke wośtejnoſcźe ſu ſ pśićiśnu hróźneho njeſtuka. Kramer pśarźeſe ja ſprawneho a dźśałakeho muża.

*

— We wjeźdźe. Schćeńca je ſaſo na njewobſtajne wjeſko wróćo ſchła. Naſche wjeſko wokſnježeje ſyrtna wyſchina nad rauſchej Europu. Wećerawſcha nižina nad Jendźelſkej wotſtaluje ſo ſ połowje. Telegramy ſ Paſilo praja, ſo ſo tam dźeńa w nozy deſchćiſk kiſoſche. Wiſtkoſeć tuleje nižiny może nam njewjedra pśchinjeſeć. Hewak wjedrańje mińja, ſo ſnehu woſtanje a budźe dale a cźopśiſcho. Cźerſtom trjebamy, ſo bychu źita ſrawiłe. Julije ſobotu ſkhadźa ſłónczko 3,44 hodź. a khowa ſo 8,23 hodź. Mjeſaćk ſthadźa rano 6,55 hodź. a khowa ſo wjećor 10,51 hodź. — Wećera wjećor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer +4, thermometer we onjo +30. Dźeńa rano we 8 hodź. 732, hygrometer +2, thermometer w nozy ſ 11. Wuhladny na deſchćiſk. —

— **Duchownu ſwjećiſſnu** doſta ſańdźenu wutoru pop. 1½4 hodź. w Pětrowſkej ſyrtwi w Budyſchinje kandidat prědarſkeho hamta kujeſ Jurij Bjedrich Handrik ſ Huſti, ſyn nětkuſchcźeho faraja Handrika w Huſyp. Sſwjećiſſnu wudźeli jemu kommiſſarikſi ſuperintendent, k. tajny zyrkwinſki rada Rosenkranz, jemu k pomozy bźdźeſe nan ſwjećeneho, k. farać Haubrik, kiž je nětk w Pu[illegible]ſchinje na wotpoczinku žiwy, a kujeſ farać Paul Pa[illegible]ſleje Pětrowſkeje wobady. Też dalſchi ſwójſtni pſchinjeſe poſwjećeneho běchu pſchiſomni. Poſwjećeńſka rěć k [illegible] ſałoſcźna na ſłowa japoſchćolow w 1. Kor. 9, 22.23 „K [illegible]m ſym ja wſchelaki byk, ſo bych wſchak wſchudźom nje[illegible] kotrych jóńzkuli ſcźinił. To cźiniju ja pak evangelija dla, ſo bych ja to ſamo też doſtał.“ Se ſwjećiſſnym běſe ha[illegible] wódź a Boże wotkaſanje ſa ſwjećeneho ſjednoćzene. Wón je w kuſwilu ſ ſarſtim kikarom we Wjaſoſzy.

— **Słužbu 25letnu ſłužbnu jubilej** ſwjeći dźeńa pjatk 1. julija, mišćtr Budyſſeje rěſarje kujeſ Max Henzel. 25 lět dołho dźa jubilaŕ w tudomnej rěſarni.

— **Schef wójſtwa wjednińſtwa w Budyſchinje.** Schef wójſtwa wjednińſtwa, general Heye, pſchijźe dźeńa ſ Drježdźan do Budyſchina, wopyta tudomne wobſtejenje nimſtoſtatneje wobory a poda ſo potom do Lubija, ſo by tamniſchi wumuežowarſkiſi kaſajlon wopytał.

— **Saćmicze ſłónza** ſrjedu rano ſu ſwjećiſke wſchudźom derje wobledźowacź mohli. Nimale wſchudźom wſchak ſ thwikenu mróźcźe wobkedźowarne hwězdarjow a też druhich ludźi mylcźu. Tola wuceni ſu je ſwojim wobledźowanjom ſnaŕ njeſu.

— **Ze wótrak** nadawny ſym ſ wutroby popyſcheć, pſchetoj prěnje dospołne ſaćmicze ſłónza ſmjeńenu hałke w lěcze 1954 w ranjſchej Ruſej. W bliſchim cźaſu wšeze nadróżniſche powěſeze wo wuſpěchach aſtronomow ſłonimy.

— **K proteſtowanſkej ſhromadźiſnje a demonſtrazji** běſche Budyſchſka wotnoſchka Němſkoſtatneje khorhoje Cźerwjenocźerjoneje-ſtoteje (Reichsbanner) ſwoje ſobuſtawy a wſchitticki republikanſky ſmyſlenych ſwołała. Wobſu 1,38 hodź. wjećor pſchijźachu wotkhlenje mjenowaneho ſjednoćzenja ſe ſwojimi herjami po měſcheſanſkich dróhach na Mjaſkowe korhoſchco, hdźeż redaktor Ludowych nowin, kujeſ Efferoth ſ Lubija k pſchitomnym rěźeſche. Pſchi cźinu demonſtrazije běſche podatoŕ, kiž ſo ſańdźenu njedźeli w Arnsdorfje ſo. Kaž je nałchim cźitarjam znate, ſaſſlichu w tutej ſwoju ſobuſtawu horſekach mjenowaneje organiſazije. Nječnik wobrecźi ſo, kaž je to pſchi tajkich ſtańdarjach pſchiſeže waſchuje, pſcherćeńu wſchelakim pravidu a dawaſche jim zyłu winu na mjenowanym podatoku. We ſwojej rěźi wobrecźi ſo dale pſcherćeńu ſubnikam a poſudźowaſche jich ſe ſwojeho ſtejniſchća. Wobdźelenje je ſtrony dźeſaćeſtnima njeběſche pſchepjińe.

— Seebi ſwjenje wſcź. Kaž ſmy hižom wozjewili, běſche ſo 25. junija tudomny pſchekupz Schołta ſhubił. Wećera popołdnju ſu jeho dźeći w leſkach ſ ranja Hrabocźańſkeho puća na Budyſchćiſkich honach wobwěſtowanu namakale. Po polizajſtich ſwěſćenjach jedna ſo tu bjez dwěła we ſamomordarſtwo.

— **Sswobodne mjaſowe** ſtki (Freibank) w Budyſchinje. Sſobotu 2. julija dop. wot 7—9 hodź. wotedawa ſo ſyrt ſowjaſe mjaſo, punt po 40 pf., ſyrt ſwinjaſe mjaſo, punt po 60 pf.

S **Bónjez.** Tudomne ſjwobodne kubło, kiž běſche hižom dźeſći cźaſ na pſchedaŕ, je kujeſ Kurt Storch njedawno na wěſtego kujeſa Wirkera ſ Zwikawſkeje wokoliny pſchedał. Kupny pjenjez wuſcźinja 212 000 hriwnow.

S **Barta.** Pſchedſtejeſeſeć tudomneho dwórniſkeja, kujeſ Hermann Scholta, bu do Lubija pſchepadźeny. S ſim wotejźe powſchitkowne lubowany faſtojnik. Też nascha gmejna ſhubi ſ nim ſwěrneho radźićela, dokelž běſche wón też ſobuſtaw gmejnſkeho ſaſtupjeſtwa. Na jeho meſto pſchińdźe wěſty kujeſ Weickert, kiž běſche dotal w Rychbachu.

S **Lubija.** Dźeńa pjatk wotewri tudomna wuſtajenja ſa pežołaſtſiwe ſwoje wrota. Wjeſ'or we 8 hodź. ſmje kujeſ wyſchſchi wuczeŕ Sachſe ſ Lipſka pſchedneſk „wo mjeſcze jako źiwidle a hojidle“. Pſchednoſchći wotuměwa ſo w Lubijſkim měſcheſanſkim domje a ma ſo ſa ſjawnu pſchiſtup wabjeſiu ſhromadźiſnu wobhladowacź.

S **Nacź.** (Gustaw-Adolfſki ſwjedźeń.) Budyſſi wobſtaraŕſki wuſtaw Guſt. Adolfſk. towaŕſtwa je ſańdźenu njedźelu 26. 6.

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicź Gogol.

19] (Pokraćowanje.)

„Cźuješ! Dwaj cźerwonjaj. Dwaj cźerwonjaj ma wjele hódnej njejſtrej; dawaju hrodźitrikrajnej 2 cźerwonjaj ſa to, ſo by mi jenoź połojzu brody wotrubał. Sto cźerwonzow dawaj, Zidaſ!“ Nětko wjerćeſeſe ſebi hajduk hornje wuſty. „A njedaſch-li ſto cźerwonzow, to hnydom ſarrju!“

„A hdźe też to tak wjele?“ ſałoſeſe rjekny Żid pobledniwſchi, roſwiſajuc hwój łożany mješak ſ pjenjeſami, ale wón běſche ſbożowny, ſo w jeho możnicźy njebě wſazy a ſo hajduk njemóžeſche dale ſta liéjcź.

„Panje, panje! Wotećiſhnoj khwataſzy! Widźiéje, kajki njekrajny narod w je!“ rjekny Jankel, widźa, ſo hajduk pſcheběrańe pjenjeſy, jako by jemu zeł było, ſo njeje ſebi wjazy ſadał.

„Schto ty, cźertowſki hajduko,“ rjekny Bulba, „ſy pjenjeſy ſebrał, a njechaſch ani pokaſacź? Ně, ty dyrbiſch pokaſacź. Hdyž ſy hižo pjenjeſy doſtał, to nimaſch prawa naju wotpokaſacź.“

„Dźitaj, dźitaj ſ cźertej! a njepśúdźetaj, to na měſtnje ſwoſjewaju, a waju tudy .... Cźitaj, ſo noſy wuſcźeſtaj, to wamaj praju!“

„Panje, panje! Bożedlaczje pójmoj! Woſtajeje jich na połoj! Njech ſo jim nješćto tajſe wudźije, ſo jim na bluwanje pójdźe,“ ſchiſcźeſche wobni Jankel.

Bulba pomałku hłowu ſchiliwſchi ſo wobroćeł a dźeſche wróćo, ſcźehowaſy wot ſwarjaſeho Żida, kotremuž bě ſo jeſzo pſchi myſlach, ſo je podarmo ſwoje cźerwonzy pſchitrańał.

„A cźehodła też to ſo ſ nimi naſadźowacź? Njech póſ na nich ſchćerkowa! To je hižo tajſi narod, kiž bjes ſwarow a wudnowu ſiwy być njemóže! Och, weh mir, kajke ſbożo ſcźele Bóh ludźom! Sto cźerwonzow jenoź ſa to, ſo je naſ wucźerił! A naſch bratr: jemu „peźiśki“ wobtorhaja, a je ſlamy ſcźinja tajke nješćto, ſo na nju rad njepohladaſch, a nichtó njedawa ſa cźerwonzow. Dw Bożiczło mój, miloſcźiwy Bożo!“

Ale tutón njewuſpěchy mějeſche wjele wjeſich wiſow na Bulbu; to pokaja ſo ſ palazym pkonijenjom we jeho wocźomaj.

„Pójmoj!“ rjekny wón nadobo kaž by ſo wottſchaſnył, „pójmy na nameſto! Ja dźen pohladaéź, kak budu jeho ſkiwilowaéź!“

„Dź, panje! K cźemu tam thodźićź? S tym ſebi njeſmjemoj nić ſiſſa pomhaéź.“

„Pójmoj!“ rjekny ſpjerawje Bulba, a Żid, kaž pśiſtoja ſdyhnjo, běźeſche ſa nim.

Namełtno, hdźeż měſcheſe ſo wotprawjenje wukonjeć, njebě cźeſko namałaéź: ludźo běźachu tam hižo ſe wſchěch ſtron. W tehdyſchim hrubym wóſu běſche to jene ſ najbole wuſnamnišćich pſchedſtajenjow, wjaſ jenoź ſa ſchćerke werſchity proſteho ludu, ale też ſa myſlicźe ſjadowanje. Mnohoſć najbóle puboźnych ſtarych ſonow, mnohoſć młodych halzow a ſamo najbojaniſchich ſónſtich, kotrymž bo potom zyłu nóz dźiſeſe wo ſakrwawjenych cźełach . . . . . njeda ſebi tola pſchiſleżnoſć wſcź, wcźipnje tomule bźdźwadku pſchihladowaéź. „Ach, kajſe cźiwilowanje!“ wołachu mnohe ſ nich w hiſterifkej ſmuzy, ſakrwajo wocźi a ſo wotwobroćejo, ale wone woſtachu tola doſcź dołho pſchipóła ſtoje. Druhi hubu roſdajiſchći a ruzy do prědka wupſcheſtrećhći, dhyžſche najradſcho wſchem na hłowu ſkoźicź, ſo by wottud cźim lépje wſchitko widźał. S cźrjódy wuſtich małych a wſchědnych hłowow wutykowaſche ſwoje wobliczo rěſnik, wobledźowaſche zyłu proježdźeru kaž ſnaſeť a roſnohwjeſche ſo ſ jenoſtłożowymi hłowami ſ bróſtiſkim niſchtrom, kotrehož mjenowaſche kńótra, dokelž ſwjazk a pjatk ſo ſ nim rad w jenej korczmje wopiwaſche. Druhi ſaſo cźinjaſche ſwoje pſchiſpomnjenja ſe napjatoſeju, druhi ſamo ſo hadźachu. . . . . Tu na jene dobo ſo cźrjódy do wokanja dachu a ſe wſchěch ſtron běchu błoſły błyſchcź: „Wjedu, wjedu Kuſakow!“

Woni dźěchu ſ nahimi hkowami, w dołhich kožuchach; ſ brodu běchu ſarwiſceni (hewak Koſzaſy brody njemějachu, ale w ſajeczi bě jim narośtła.) Woni njeſtrašachu ani bojaſtje ani ſrudnje, ale ſtupachu ſ nékajkej cźichej hordoſeju; jich dźaſta ſ drohotneho ſukna bě wotnoſchena a ſchlipałke ſo wokoło nich we wjelkich łkuntrach; woni njeſhladachu a njeſtrowjachu naród. Pśchede wſchěmi dźěſche Oſtap.

Schto bźe jaczu ſtary Taraſ, hdyž twhlada ſwojeſche Oſtapa? Schto běſche tehdy w jeho wutrobje! Wón hladaſche na njeho ſ cźrjódy a njeſpchepuſchcźi ani jenicźeho jeho pohibnjenja. Woni bliżachu ſo hižo k ſchibłenćiſchću. Oſtap ſtaja. Wón dyrbjeſche prěni wupiéź tuton cźaſi łuch cźerpjenja. Wón pohlada na ſwojich, pohdyž wuſ[illegible] borze a wupraji wótſje toſe: „Bóh dał, ſo bychu wſchitſzy kaſſiſ tu ſ bu[illegible]dowěrliwym ſjeja, njewuſtyſchcźeli, hſeſowy niſh, hdyž cźuwiuje ho tſchejeſcźan, ſo by ani jenicźi ſ naſ njewupraził ani jenicźeho ſłowcźka!“ Na to pſchiſkli ſo wón k ſcźinadłu (ſchafoſtej.)

„Derje, ſynko, derje!“ rjekny ſcźicha Bulba a nałoni ſwoju ſchćeńnu hłowu k jemi.

Kat ſedrě ſ njeho wſetkhe łkunkry; nawjaſachu jemu ruzy a noſy do dwojkowych podſtawkow, a . . . . . Rozjemy do hróſhy ſahnaſ, cźitarjow ſ wotſkowanjom heſſiſch cźiwilow, wot kotrychž bychu jim wſkoky na hłowje ſtawate. Wone łchu ſjawy, porodźene wot tehdyſchcźeho hrubeho, ſjiwjenje ſamych luttych wójnſtich ſtuttkow a podatky w nim ſwojim duſchu, njeczujo cźłowjeczneſcźe. . . . . Oſtap wudźerza cźiwile a łkjudowanja jako hobr. Ani ſaſſchcźa ani ſłonanja njeběſche ani tehdy ſłyſchećź, hdyž [illegible] jemu na rukomaj a na nohomaj kóſcźe rubaéź, hdyž [illegible] wy pikot jich běſche ſłyſchećź mjes mórwej cźiſchimi pſchi[illegible] dowazych cźrjódow, hdyž panjenki wotwobroćichu ſwoje [illegible] wjeſi, — niż to najmjeńſche ſłonanje njewuroni ſo [illegible] erta. njepohibny ſo jeho mjeſworzo. Taraſ ſtejeſe [illegible] cźrjódze, pokhilkiwſchi hłowu, a w ſamſnym cźaſu [illegible] pohladujwſchi, ſchwalujo jenoź rjekny: „Dobre, [illegible] dobre!“

(Pokraćowanje ſcźehuje.)

w našchim Božim domje swój lětuschi swjedženi swjeczik. Je njemu běchu so mnohi duchowni serschli, herbizy a němscy. Swjedženiske předowanje dżerżeschtaj kk. farar Schwjela-Deschnanski popoldnju w 14 hodź. herbske a farar Großße-Budyšk. 1/216 hodź. němske. Wobaj knjesaj wujadne natwarjaze předowanje dżerżeschtaj: k. farar Schwjela ſ prašcenjom „Schtó je twój bratr?“ na wschelake bratrowstwo w starym a nowym testamenze, w politiſkim żiwjenju a w schesćijanſkuje pokazuje; pschi tom mjasesche k. farar Schwjela ſ bohatcho naschonjenja, tiż je na ſwojich puczowanjach w jnżinoſkowſanſtich krajach ajinkt, cżerpacz ſwojim żerbſkim kodżiwym pschipoſtuchariam pschedstajejo, kak su tam evangelſke wosady żive. Nady bychmy hischcze dolho jenu pschipoſtuchali. Tola bě so hižom němſka wosada psched zyrkwju czakajo sejschła, jako wón ſwoje jadrowe předowanje ſkónczi, ſwony ſnewa ke wschi wołachu a němſka wosada ſo ſeidże. K. farar Großße na klětu ſtupi a rosjaſnjesche, kak dyrbi evangelſke schesćijanſtwo być polne poczinanja, pschinoſchowacz kamjenje ke natwarjenju ecangelſkeje zyrkwje. Też wón je evangelſke wosady pschepuczował, wobczbje w Cżeſkej a Jtalſkej. Tuż mjasesche ſwojim kenſcherjam wobrazy ſchkicżł, kak tamne wosady we wótrym bżdżenju kamjenje pschinoſchuja ſa evangelſke ſamerzy. Też my mamy pschicżinu ſ zyrkej mozu ſkutkowacz ja wospjerjenje a wobnowjenje naſcheje evangelſkeje zyrkwje. Liturgiju nam ſe ſwotim rjanym rafniym hłoſom pschi wobemaj Božimaj ſtużbomaj naſch wospadny k. farar ſpěwaſche, ſ dobom zyku wottarnu ſtużbu. Do liturgije poſtrěſi ſónſki zyrkw. chór ſ rjannymi jaſnymi hłoſami motettu wot Bartniansſeho: Cżeſcz budź Bohu we wyſokoſtcach!“ do předowanja a chor kurrendanakow po předowanju ſ jich znatymi dżeczażnymi hłoſami dwojo-hłoſnje: „O, Bożo, ty dal ſ hnadu ży ſa duſchu złowo kraſne.“ S wobemaj ſpěwomaj żo ſacżiſchej zyſeje liturgije ſwjeſchi a jeje wažnoſcz ſa wutwarjenje naſchich Božich ſtużbow nam jaſnje pschedstaja. Toſamne płacżi wo naſchim poſaumitkim thorje. Kak kraſnje wón khěrluſchowe hłoſy poſběhuje a zyrkw. ſpěw wożiwi! Wot jutrow żem je wón pschi kóżdej ſwjatocznoſczi każ ſaidżenu njedżelu ſ pjſchczelemi ſwobu nam khěrluſchowe hłoſy pjſkał. Wospjet je nam teſ ſ wże dele naſche rjane hłoſy ſanoſchował, każ njedżelu pschi Guſtav-Adoſſk. ſwjedżenju. Wo Božimaj ſtużbomaj je potom na hermanku ſo kłyſchecz daſ. My ſmy naſchemu k. ſararjej ſ wutrobu dżakowni, ſo je k jeho mnohim druhim ponowjenjam Božeho domu a Božich ſtużbow też poſawnikł khór pschidał. Tak je ſaidżenu njedżelu ſo wſchitko ſjednoczeſ mółko: ſwony na wyſi, pschecżele a poſawny, zyrkw. ſónſki khór a kurrende hołcżkow, wobſada, liturgija na wołtarju a předarjej na klětu, Bohu cżeſcz pschinoſowacz. To je wulki poſłužbowaza myſl ſa wſchitkich wobdżelenych, tiż naſ hischcze dolho do żiwjenja muſa pschewodża każ ſetwerne pruhi ſakhadżacżeho błonja, błónczny dompucz wospamjenja.

Kónz Němſkeje Bożeje ſłużby wotmě ſo pod pschedhydſtwom k. tajneho wyſchſcheho zyrkw. radżiczela Rosenkranza ſ Budyſchina krótke poſchedżenje Guſtav-Adolfſkeho tow. Wón ju wotewri ſ dżakom ſa wſchitkich tiż ſu ſa poradżenje tuteho ſwjedżenja ſobu ſkutkowali. Krótku rosprawu wo ſkutkowanju Guſt. Ad. tow. podawjcht, wón ſ jadrownymi ſłowami na nuſu němſko-evangelſkich wożadow, we wukraju pokaſa wuſchcżnjo, kak nuſne a ważne je jim pomhacz. S nekotrymi rjanymi ſłowami, dżeż Guſtaf-Adolfſkeho towarſtwa wobrafuje, k. piſmawjedżeſ farar Rěda rosprawu poda. Jeho kłuduje polkadnik k. direktor Wetz. Po tym ſo hychu ſo hiſchcze wólby pschedhydſtwa wukonjale k. tajny wyſchſchi zyrkw. radżiczel pożegnenje ſłónczi a němſka Boża ſtużba ſo wobſankny. Kollekta je wunjeſła 104 hr. 60 pj. Bóh żohnuj daty a daricżelow.

S **Khróſczż.** Radupodawanje ſa macżerje je hakle tu ſrjedu, 13. julija, popoldnju w 2 hodź. we wjeſnym hoſcżenżu. Lěkaŕ budże pschitomny.

S **Pančżż.** Radupodawanje ſa macżerje je pjatk 8. julija, popoldnju w 2 hodź. w wjeſnym hoſcżenżu. Lěkaŕ budże pschitomny.

S **Kamjenza.** Wobżarujonne cżeſke njeſboże ſta ſo ſrjedu popoldnju w Halbachez ſkale. Delepadaſy cżeſki kamjeń tudomneho 27lětneho njezenjeneho ſkałarja Emila Lorenza tak njeſbożownje do boka ſtorcżi, jo ſkałaŕ nimo ſwonkownych też ſmutkowne ſranjenja pocżerpi, na kotrež je hižom w nocy na ſchtwórtk wumrěł.

Se Stróże pola Wulkich Sożarow. Rjany, wopraudże rjany a wjeſeły dżeń bě ſaidżena njedżela ſa wjeſnu młodżinu. Wěſche mjenujcy żiwoł lěczy ſwjedżeń ſwjeczika. Hdyż my ſtari ſwonk na ſkoro pschewjeſele ſawjeſelenjow ſkorżimy a ſo hnědwamy, bha młodżeny tola tudy pracżeż: Hdyż młodżina tajke hromadżer dżerży, dha je to nětcżo ſwjeſelacze. Boże błoúcżko khowaſche ſo ſady błędnych mróczelow, njedżaſche jim runje pschejara do młodżinych wosliczow palicż. Jako pak ho ſwjedżeńſki cżaſ, w prědku ſ herzami po wżu ſibaſche, ſo mjenże zyle wuwjedri a też woczopli. Schtož je ſo potom na ſwjedżeńſkej luſzy pokalało, to běſche nětchto wulkotne a drje je kóżdeho dopoliże ſpokojiło. Schtož pak naſ ſtarych naſtupa, my mějachmy naſche ſhromadne wjeſele potom pódniżu wjeczor pola Bergancz. Młodżina bě njeniujcy wſchitkich hoſpodarjow a wſchitke hoſpoſy na darmotny koſej a pamuchi pſcheproſyła. Tam je rěkotrużkuliż yrajił, hdyż ma młodżina ſa naſ ſtarych taſkele ſrojumjenje, ſo mnu pschi darmotnych rejach hiſchcze tole takle rjenje poſkicża, dha my jim wſchitkim ſa to — pod jich wjednikom Pawołom Worchhartom — ſjawny dżak wuprajimy.

S **Lubija.** Sterjedu popoldnju ſchnórkmy ho nědhuſchi gmejnſki ſaſtojnik Pawoł Kujeża ſ Lěwałda ſe ſwojim motorſkim kołom, jako ſ nim ſ měſta won do Lěwałda jedżeſche, krótko psched żelejſnſkim pschehydom do ſchtoma a padże ſe ſwojim kolegom. Po tyſchěm ſpadżu je jemu wodźidło ſaprajiło, pschetož njeběſche druheho ſadżerża na pucżu, wón też njeběſche pschepřeſchnje jěł. Knjeżka ſtſchełe żebi mohły a ſebi wobruczku ſtawa a woſta bjes wědomja leżo. Jehowobjeſchu do khoromje.

S **Mužakowa.** Raſchu měſchczanſku zyrkej wuporjedżuja. Pschi twarſtich dżełach ſwonka zyrkwje ſtorcżichu dżełaczerjo na ſtary row, kotryż w pschitomnoſczi twarſkeje kommisije a wożadneje zyrkwinſkeje rady wotewrichu. Wjelb běſche ſ hładkich zyhelow natwarjeny; w nim namakachu pak jenež kóſcze rukow a nohow, 4 pschimadła, 2 ſcharnéraj a ſamk. Dokelž bu pobrjebnihſcho hižom we lěcże 1770 ſankſtene, je row najſtarſche 200 lět ſtary. Měſchczanſku zyrkej natwarſchtaj we ſwojim cżaſu hrabje Wilhelm a Chryſtoph Dohna w lětach 1605—1622. We lěcże 1766 wotpali ſo zyrkej zyle. Hrabja Callenberg III. da ju ſaſo natwarić, ſchtož 15 lět trajeſche (1766—1782). Wot tuteho lěta ho w njej Boże ſłużby wotmjewaja.

---

* S **Hamburga.** (Wulki woheń we ſwobodnym pschiſtawje.) W Hamburgſkim ſwobodnym pschiſtawje we ſkładże firmy J. H. Bachmann raſ rano woheń wudyri, kiż ho jara ſpěſchnje wupſchestrě. Pschiſwobodnju běſche wohnjowa wobora tak dalokho nad wohnjom dobyła, ſo ho ſmjomjeńſchina wjazy dale njeroſpſchestrě. Nékotrii woborniży ho ſ khrom ſajdobjecżichu a jich dyrbjachu do cżeſtiwego powětra donjeſcz.

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědżerńja w Budyšinje

Tunja małe a wulke wobjedy
Najwobšérniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedżelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědańſki koncert

Točenje Budyšſkeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupſahowanje ſ garaże za awta / rumnoſce za zhromadźizny / ſwjedżeńſka ſala

---

Někotre zběrki basnjow

Jakuba Čišinskeho

su bórzy rozpředane! Njech ſebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěſća!

Serbska knihařnja w Budyšinje

Moltkowa drogerija

Herm. Schubert

w Budyšinje na Moltkowej drózy 6

Telefon 3746 poruča Telefon 3746

barby, laki, firnis, broncy, barbiče, krydu za rozmodu, gips, cement, karbolinejum, mašinske wolije, kožowy tuk, Piłowanski kalk, skótne lěkarſtwa, Raphanit (prěſiwo wójnſkeu a pólnemu njerjadej wěſce ſkutkowacy), muchilójski najlěpšeje kajkoſće.

Při wotewrjeńu wjeſełeje dźěłby wurjadnje tunjo.

Programy

(ſwjedżeńſke porjady)

tunjo wšěm towarſtwam zhotowja

Smolerjec knihićišćerńja

zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinje

Wuporjedżenje wobuća

ſolidnje a tunjo
w najkrótſim cżaſu.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez ſowa a hozdźika
Crepe-gumiłowe póduše
ſo na wšě črije přiſčinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Żony! + Żony!

Wupłókowace aparaty rigatory, żiwotowe wobwjazki, měſačne wobwjazki a takle přez wuſtupowanje, pjeſčukowe khołowſki podłožki, ſtałčiki za prědki, ſtałčiki za paženi, też wulki wubjerk wſelakich

gumiłowych tworow.

Wobroćće ſo dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šuleſkimi wrotami 9.

Składnostna kupi! Żonjace kolo, cyle nowe z fabr., z ruk. na pſ. **M. Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej haſy 29

3500 hr.

na 1. hypotheku ſo hnydom pytaja. Poſkićenje na „D 44“ na wudaw. „Serbskich Nowin“.

Nowy dwojopřežny

wóz za kruwy

abo za 1 konja

ſo hodźacy, je tunjo (też na wotpłaćenje na předań

w Manjowje čo. 10

pola Delnjeho Wujezda.

Wupjerki

jenož dobra twora,

5/4 m 2,— 9/4 m 3,25
7/4 m 2,50 12/4 m 4,—

też hotowe zešite, ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne serbske poſtrowjenje!

Motorske kolo bjez dawkow a bjez wjedź, wopiſma, z fabr. z ruku, tunjo na předań.

Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej haſy 29.

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Vogtlandske wumělske **gardiny**

kupujeće ſtajnje tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónpryncowym moſće.

Tworjkupowace towarſtwo w Budyšinje

z. dr. z w. ruk.

Našim čeſčenym ſobuſtawam poſkićamy

w nětčišim čoplym lětnym času

cyla wosebje

vanillowe, malcnowe, ſokoladowe atd.

Puddingpulwer

dale wſelake

GEG

Čeſtowe twory

kaž nalćate, formowe a krane nudle

GEG

najlěpše kolbasy

kaž

Cervelatowu kolbasu I	punt	1.60	hr.
włóſku kolbasu I	„	1.60	„
Holſtelnsku blokowu kolbasu	„	1.60	„
Brunšwigsku ſlakowu kolbasu	„	2.20	„
najlěpšu mjasowu ſolatej	„	1.40	„
najlěpšu ſwinjaču hłowu	„	1.20	„
najlěpše plecа	„	2.40	„
najlěpše zawalene plecа	„	2.20	„
dobru kolbasu w 1/1 punt. tyzach,	tyza	0.85	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	0.45	„
jatrowa kolbasu w 1/1 punt. tyzach,	„	0.90	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	0.45	„

Sobuſtawy, kupujće, ſchož-li trjebaće, we Waſim wobkhodźe!

Sobuſtawy, kupujće, ſchož-li trjebaće, we Waſim wobkhodźe!

Zawarjeńske škleńcy

	1/2	3/4	1	1 1/2	2	litrske
za sad	0.36	0.40	0.42	0.45	0.50	
za mjaso	0.40	0.45	0.50	0.55	0.60	

dospołne z wobručku a najlěpšej gumijowej rynku.

Zawarjeńske aparaty z thermometerom . . . . . **4.90** hr.
Gumijowe rynki za wšě systemy
sadowe prasy . . . . . 11.50, 10 80 **6.50** hr.
Škleńčane škiłčki za truskalcy . . . . . 0.95, 0.60 **0.45** hr.
6 piwowych škleńcow mustrowane . . . . . **1.** — hr.
6 piwowych škleńcow ze złotej kromu . . . . . **1.20** hr.
6 komp. škiłčkow . . . . . **0.55** hr.
6 škleńčanych talerjow . . . . . **0.55** hr.
citronowa prasa . . . . . **0.15** hr.
butrowy ciołk . . . . . **0.32** hr.
butrowy studźak ze škleńčanej zasadku . . . . . **1.50** hr.
termosowa błeša 1/2 litrska . . . . . **0.95** hr.
muchi-łojaki 10 štuk . . . . . **0.35** hr.
nakhribjetnikt . . . . . 2.50, 1.75 **1.20** hr.
warjaki za spiritus z balonom . . . . . 3.70, 4.50 **3.50** hr.
zacynkowane dowy . . . . . **1.** — hr.

Cka

Centralny kupny dom

w Budyšinje

na Smolerskej hasy 10 rožk Kěžorskeje dróhi

Wobkedźbujće moje 9 wukładnych woknow!

Tworykupowace tow. w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Našim česćenym sobustawam zdźělujemy, zo maju dla wotzamknjenja wobkhodneho lěta a zapisowanja inventury w času wot

4.—15. julija t. l.

swoje kharty z nalěpjenymi znamkami w našich rozdźělenjach **za kwitowanje** wotedać. Na pozdźišo wotedate znamki njemóžemy wjacy dźiwać.

Dale pytamy za našu nowowotewrjenu rozdźěleńju **w Kulowje** hnydom **khmaneho, wobhladniw., spěšneho**

zarjadnika składu

kotryž serbšćinu dospołnje wobknježi.

Wysoku tarifnu mzdu a prawo na pensiju. Zamołwjerjo njech jich prózstwy pisomnje hač do najpozdźišo 10. julija do našeho kontora do Budyšina na Fabriksku dróhu 23 zapodaja.

Předstejićerstwo.

Wósk. tkaniny meter 1.50 pj.
etamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopřiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Rěči serbski.

Kedźbu!

Tkaniny za wobleki wot rozнošerjow kupjene zešije derje, čisće a tunjo

P. Lorenc a syn
w Budyšin'e, Fleischergasse 28

Tobak

punt jenož 1 hr., čisty přemórski poruča **Hulisch w Budyšinje** Schülerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Započatk pjatk, 1. julija 1927

Saisonske wupředawanje

Jara znižene płaćizny

we wšěch wotdźělach našeho wulkeho składa poskića Wam nětk najpřijomnišu składnosć k nakupowanju.

Jenotliwe pory Zbytkne pory
jara tunjo

Jenož kajkostne twory! Prošu wobkedźbujće naše wukładne wokna!

Fähle

Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauenstr. 3.

Wosobite znamki:
„Hassia", „Hasslasann", „Dr. Lahmann" „Panther", „Angulus".

Započatk pjatk, 1. julija 1927

Wikowańja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

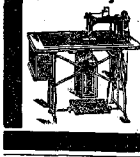

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wčeywustojna wuporjedźenja

Wupjerki, łožowe šaty, šaty na blida, kuchinske šaty módroćišć, hotowe košle, nahłowjace hrubšća, šórcuchi, słomjaki atd. we wulkim wubjerku tunjo

na Jerjowej hasy 7 **Emil Wehrle** na Jerjowej hasy 7
w Budyšinje.

Z mojim wulkim saisonskim wupředawanjom

wobuća

započinam dźens 1. julija.

Kóždy pjenjez dosaha!

Hódnostne zbytne a jednotliwe pory po **směšnych płaćiznach!** Wužiće tutu składnosć k Wašemu wužitku a kupujće

kajkostne wobuća

fantastiscy tunjo pola

Krisseller

wjedny dom wobuća
w Budyšinje na Bohatej hasy 29

Žane wupředawanje a tola nizke płaćizny!

Mužace wobleki
tkanin. a balmjane gabardinowe 49.— 33.— 27.— **16.00**
mužace sportske wobleki
z 1 a 2 khol., cordowe tkaniny a gabardine 59.— 48.— 32.— **20.00**
njedźelske a wšědne kholowy 7.50 6.50 5.50 **3.95**
kholowy za tenis hraće
krem a smuhate 21.— 17.— 15.— **12.00**
Breeches kholowy
13.50 10,50 9.— 8.25 **5.50**
njepřemokajomne kabaty 21.— 18.— 15.— 13.50 10.50 **7.50**
lěćne kabaty 18.— 12.— 8.75 6.50 **3.75**

Kłobuki, čapki, samowjazaki
zwjeršne košle
w znatych, tunich płaćiznach!

Prošu wobhladajće sebi bjez knpowanja mój wulki sklad.

Hugo Pachaly

w Budyšinje, před Šulerśk. wrotami 1
Staroznaty a solidny wobkhod.
Při płaćenju najwjetše połoženja.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Při małem napłaćenju a měsačnem wotpłaćowanju wot 10 hriwnow dostanjeće prěnjorjadnu

šijacu mašinu

z dalokosahacym ruk. Předwjedźenje bjez kupjenja rad wobstaram

Joh. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1, I.
◆ ◆ Narunanske dźěle a wuporjedźenja tunjo. ◆ ◆

Poskićam:

čelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt **0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . . . . punt **1.00** hr.
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu . **10** pj.
čopłe kołbaski . . . . . **10—20** pj.
wšelaku kołbasu . . **0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniški mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Martin Jähne

šewski mištr na Šulerskej hasy 9

Telefon 2705 **w Budyšinje** Telefon 2705

Dźensa pjatk, 1. julija
započnu ze swojim

saisonskim wupředawanjom

Poskića Wam składnosć

k zastaranju z wobućom

při jara nizkich płaćiznach we wulkim wubjerku.

Jenotliwe a zbytne pory
cyle wosebje znižene.

Zastarajće swoju potrjebu jenož p. wčeywustojnchu!

Wašu spokojnosć je moja reklama!

přiloha k čislu 151

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 1. julija 1927

Njebjeski stkód.

Hdyž patriarch Jakub nětdy je swojeje domišny cźełasche, widźesche wo žnje dołhi stkód stejo, kiž hač do njebješ dosahaše. A Boži jandźelojo kročachu po nim horje a dele. Sśon wo domišnje to bě, kiž na spjagoho Jakuba žo khileše.

Wón, tajkeho „njebjeskeho stkoda“, kajkehož je Jakub wo žnje widźał, we wopraudźitosći njeje. To žnuy jej hižo jako dźěćzi prajili, hdyž w schuli wo tym rěcachmy. To bě žon — wobras. Wobrasowna rěcz je spodźiwna rěcz naschoho snutskowneho žiwjenja. Do wobrasow sdrasćujemy nasche najlubšche a poźledne wěrnosćze.

Jena wěrnosć pak je, kotruž nam wobras wo „njebjesstim stkodze“ prěduje, mjenujcy wěrnosć, so žwět, w kotrymž žnuy žiwi, njeje nascha wopraudźita domišna, so je to druhi wyschi žwět, nascha wěčna domišna a so je pschihotuje do njeje kóždemu wotewrjeny.

So je hišćeze druhi žwět, to žu ludźo hižom w starodawnych cźasach wědźeli. Też w Jakubowej bibliji. Hewak njebu jemu to wo žnje na mysle pschischło. Ale tamny žwět běsche jim traschniwy. Hdyž Jakub wotcźi, hojesche žo a prajesche: „Kak žwjate je tuto městno!“

Sa khcheścźana pak je to wjeseše póstejstwo, so žwět je žwojimi tśěchami, staroscźemi a kaschcźemi njeje wscho a tónz, ale so sa tym rjeńcza woprawdźitošcź tiwa.

Tutón žwět, w kotrymž žnuy nětko žiwi, žo mnohim cźłowjekam tak lubi, so sa druhim žwětom žo žnła njepracheja. Tola žda žo nam husto bluke a cźémny. Wostanje žwět staroscźow, hrěchow a kaschcźow, kiž mamon wobknježi, kiž žo we płacź wudowom a žyrotow njestara. Sswět roszahotscźow, štoścźow, hubjeństwa, hidy. Je žwět, w kotrymž wěrnosć a sprawnosć, dobroćiwosć a žwěra dźeń a bóle cźěkaja, dokelž łža a njeprawnosć, žebicźnosć a njeswěra žu knježstwo na žo storhnyle.

Měrcźin Luther je nětdy rjekł: „Stkód, kiž je Jakub wo žnje widźał, je cźłowjek Khrystuš. To steji stkód na semi.“

Tu je pucź do njebješ. Nam žo njedźiše kaž Jakubej wo njebjesstim stkodze. S jaśnymi smuhłami jón widźimy. Jesuš Khrystje nasch stkód. Steji krucze na tutej semi, dokelž Jesuš běsche cźłowjek kaž my, žo narodźiwschi w žwěcze nuły a hubjeństwa. A tola je njebjeski stkód. Njech po žwojimaj nohomaj puczuje po tutym žwěcze, njech masanosći hrěcha tromy jeho drasty žo dótknje, jeho duscha žaha wušoko do wěcznych hódnoscźow. Wšesche žiwy na tutym žwěcze a tola njeskluscheše do njeho. Kaž nětchto zuse hižesche jeho žwět, cźi žwoji žu jeho wustorkali a na khcźiž pschibili. Tu njeměješche žwojeje domišny, kluscheše do druheho žwěta. Tutón druhi žwět dyrbi hncź, hdyž je wscho rjane a wyšoke, wscho bóšše a bjeshrěšne ſ domom. To nam saručuje Jesuš, kotrehož zyke žiwjenje jaśnje psched nami leži, w evangelijach. Hdyž puta seńskeho cźěka žo puschcźichu, bu duch žwobodny a dyrbjesche žo k Bohu wrócźić, dha dyrbjesche dźeń donjebjeśtpicźa žwjecźić.

Tamny wěcźny žwět njeje nam sawrjeny. Njebjeski stkód dźěn tu je, steji na semi. Tak też tutón Jesuš Zadan žon njeje, tak wěrny je też Bóh Wótc w njebjeśach, wot kotrehož wutkhadźeše.

A tutón wěcźny žwět žo nam pschiblížuje. Tam, hdyž njebjeski stkód, Jesuš Khrystuš, žo semje dótknje, tam stupaju Boži jandźeljo dele a pschinjeśu měr, pokoj, trošt a móz do cźłowjeskich wutrobow. Tam postupuja jandźeljo k njebjeskim wyschinam a noscha cźłowjekow žedźenja a prośtwy psched Boži trón, hdyž nascha wušwobodźena duscha wěcźny pokoj namaka.

To je smyšł Khrystušowcho donjebjeśtpicźa, tak wobsteji stkód mjes semju a njebjeśami. A žohnowanje na tutym dnju budże wulke, hdyž w kóždym domje je natwarjeny njebjeski stkód, po kotrymž móža cźłowjekojo je žwojimi žadoscźemi k Bohu, k wěcźnej wěrnosći.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšcina.

W Michalskej zyrkwi.

3. njedźelu po žwj. Trojizy w Michalskej zyrkwi rano 1/8 8 hodź. serbske Boże wotkasanje (sarař Kayler), dop. 1/9 hodź. serbska Boża słužba, w 10 hodź. Boża słužba sa dźěći (sarař Titschet).

Semrěł 29. 6. Handrij Kraska, dźěłaćeř w Delnjej Kinje, 73 1/2 l

Krajnoznjelkwinske shromadźenstwo w Budyšcinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 3/411 hodź. njedźelska schula; wječor we 8 hodź. evangelisazijska shromadźizna. Wutoru pop. we 5 hodź. hodźina sa žony, wječor we 8 hodź. žwjask młodźiny sa rosšudź. Khcheścźanstwo sa młodźenzow a hrjedu tehornja sa młode holzy. Schwórtk wječor we 8 hodź. biblistka hodźina (knjes sarař Paul).

Shromadźenstwowy wothładař Zimmermann smjeje biblisku hodźinu póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Hodźiju, hrjedu w Semicach, schwórtk we Wolbramecach a pjatk w Tucźicach, pschego wječor 1/9 hodź.

Shromadźenstwowy wothładař Kschižan smjeje njedźelu rano we 8 hodź. serbske předowanje we Kotecach, njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblistku hodźinu w Běłej Horje, wječor w Hlinje, póndźelu w Subornicach, wutoru we Wjasońcy I, hrjedu na Židowje a schwórtk we Wjelećinje.

S Budestej.

3. njedźelu po žwj. Trojizy smjeje sarař Domaschka rano w 7 hodź. serbsku spowědź, sarař Bójz dopołdnja we we 8 hodź. serbske a dop. 1/210 hodź. němske předowanje. — Schwórtk wječor we 8 hodź. biblistka hodźina. Schwórtk wulět žónskeho towaršstwa.

S Buoschinka.

3. njedźelu po žwj. Trojizy budże žo rano we 8 hodź. serbske předowanje cźitacź.

S Barta.

3. njedź. po žwj. Trojizy je rano we 8 hodź. serbske cźitanske kemschenje a dop. 3/410 hodź. němske cźitanske kemschenje w hrobowskej kapali.

S Bukez.

3. njedź. po žwj. Trojizy rano 1/47 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rosrěčźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu, w 3 hodź. khcheścźanska Boża słužba.

Wutoru wječor w 7 hodź. žónske towaršstwo pola Filolija.

Semrěła je Madlena wud. Dejzyna rodź. Peschelez, wumjeńkarka w Delanach, 83 l. 11 m. 12 dn. stara.

S Cźišlenho.

3. njedźelu po žwj. Trojizy dop. w 10 hodź. cźitanska Boża słužba.

S Huski.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boża słužba. Sbérka. — Dop. 1/210 hodź. dźěćzikemschenje, sarař na wotpočinku Mrósak ſ Rakez.

S Hodźija.

3. njedźelu po žwj. Trojizy smjeje sarař Voigt rano we 7 hodź. němsku spowědź, sarař Wejsar rano we 8 hodź. němske a dop. 1/210 hodź. serbske kemschenje. Dopołonja w 11 hodź. je Boża słužba sa dźěći.

Wutoru wječor 1/9 hodź. smjeje knjes Zimmermann biblisku hodźinu w spomožešśim domje.

S Hornjeje Wujezda.

3. njedźelu po žwj. Trojizy ma rano we 8 hodź. sarař Balzar ſ Porchowa předowanje a dop. 1/210 hodź. kemschenje sa dźěći.

Wutoru 5. julija pop. w 3 hodź. ma sarař Hila pacźerśku wucźbu.

S Hucziny.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano we 8 hodź. serbska Boża słužba. Krajna sbérka. Popołdnju 1/3 hodź. towaršstwo knjeźnow na farje. Wječor we 8 hodź. smjeje shromadźenstwowy wothładař Kschižan biblisku hodźinu w Hlinje.

S Drodźischcza.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. serbski hamt, we 8 hodź. serbska a 1/210 hodź. němska Boża słužba, 3/411 hodź. dźěćzikemschenje.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němske a dop. 1/210 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěčźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu pop. 1/25 rosrěčźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu, pop. 1/25 h. serbska spowědź, ſ Božim wotkasanjom w Nowschańskej schuli.

S Khwaczicz.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/210 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěčźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Kotez.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano we 8 hodź. ma wobšadny sarař němske předowanje a 1/210 hodź. dop. pucźowański předař Kschižan ſ Běleje Hory serbske předowanje.

S Lupoje.

3. njedź. po žwj. Trojizy rano we 8 hodź. němska a dop. 1/210 hodź. serbska Boża słužba, 1/211 hodź. rosrěčźowanje ſ konfirm. młodźinu.

S Malschcz.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/210 hodź. němske kemschenje. Sbérka za rosnuscź. a wockehnj. młodźiny we evang.-luth. wunsnaczu.

S Minakala.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/210 hodź. serbske kemschenje. Sbérka.

Sśrjedu wječor we 8 hodź. na farje žónske towaršstwo.

Schiwórtk pop. 1/45 hodź. žónske towaršstwo we Adolschej Hjeće.

Semrěł je Handrij Klótka, zahrodnišći wumjeńkar w Khrósćeze, 73 lět.

S Rožaczija.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, rano we 8 hodź. němska a ſ p. 1/210 hodź. serbska Boża słužba. Sbérka za evang. wulkubłanje młodźiny.

S Nješwačidła.

3. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/210 hodź. serbska Boża słužba.

Njedźelu pop. w 3 hodź. towaršstwo młodych holzow na farje.

Pokhowana bu Hana Marja wud. Wünschowa, baba na wotpočinku w Nješwačidle, 59 l. 4 m. 21 dn. stara.

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

21] (Skónčenje.)

Wulke dźěłarnje w Kielskim přistawje njejsu jenož za nowotwar łódźow připrawjene, ale też za přetwarjenje a wuporjedźenje starších. Widźach tam dołhu šěroku a hłuboku štyriróžkatu jamu, ta bě kołwokoło wumurjowana; tajka jama rěka wukładnišćo (Dock); w njej wulka łódź steješe, nie we wodźe, ale na suchim, a zo so njeby na bok lehnyła, dźeržachu ju kołwokoło tołste drjewjane zepjeradła. To pak njebě nowa łódź, kiž bě so w tutej komorje twariła, ale stara. Ale kak dha běchu ju jow tutř dowjezć móhli, hdyž tu tola žaneje wody njeběše? To so hinak stać njemóže hač z wodu a po wodze. Wotkładźišćo na jenym kóncu z morjom zwisuje a nima tam žaneje murje, ale wulke wrota z tołsteho żeleza. Su-li te šěroko wotewrjene, je wězo cyła komora z wodu napjelnjena, sałódź móže nutř zajěć, štož so wězo jara pomałku stanje. Potom so wrota zawrjeja, zepjeradła so połoža a wobtwjerdźa, a naposledk so woda z parnymi plumpami wuplumpa. Tak maš nětk cyłu łódź před sobu a widźiš, kak hłuboko je w morju tčała a zo je to, štož na wodze pluwa, lědma třeći dźěl. Čim hłubšo łódź do morja dosaha, čim wěsćišo a stajnišo jědźe, a čim mjenje móža ju wětry a žołmy storkać a čumpać. Wójnske łódźe maja tohodła na dnje wjele nakłada abo wobćežwa (Ballast), kiž dyrbi je hłuboko do wody stłóčić. Tajkeho wobćežwa tam pódła na dworje wulke hromady leżachu, běchu to štyriróžkate kruchi żeleza, wjotše hač cyhel, kóždy wosrjedźa ze přimadłom. Zo je łódź zo żeleza twarjena, wo tym ničo widźeć njebě, přetož kaž daloko bě we wodźe tčała, bě tołsto porosćena ze wšelakimi mórskimi zwěrjatami, wosebje z pučicami (Pfahlmuschel), te tam nětk z łopaćemi a motykami dele škrabachu a na dworje na hromady sypachu. Pučicy su cyle na škorpinaki (Muschel) w našich rěkach podobne; mjehke nałožił zwěrjatko, na kotrymž ničo rjane njeje, leži mjez dwěmaj jenajkimaj škorpawomaj, kiž stej znowkach nazeleń brunej, znutřkach pak bělej, swěćatej a we wšelakich barbach so zybolatej, to je parlowina (Perlmutter). Němske mjeno Pfahlmuschel je z teho nastałe, zo so wone na wšě do morja nabite koły napowěšeja, te su z nimi pod wodu tołsto zababjene, dokelž drjewo njeskóncuja, njejsu škódne, skórje wužitne, přetož wšudźom při morju je ludźo pječene a warjene jědźa.

Po wobjedźe jědźechmy z přistawa k morju won, chcychmy sej w Holtenawje wobhladać, kak so tam wulka mórska dróha z baltyskeho morja, na kotrymž tukhwilu běchmy, do němskeho twari. Wopuš, z kotrejž morjo hač do Kiela dosaha (Kieler Bucht), njeje šěroka; na brjohach k prawicy a lěwicy ćehnjechu so wulke nasypnicy (Schanze), w nich běchu we wěstej różnosći kulojte dźěry, a z kóždeje strašne šerjenje na nas wudźeraše; běchu to dźěry (Mündung) wulkich kanonow, kiž tam zady stejo morjo pasechu. We wójnskim času žanej cuzej łódźi móžno njeje było, do Kiela dojść, přetož na tu snadnu zdalenosć ju žana granata njemišnje. Dale won štyri wulke wójnske łódźe zakótwicowane stejachu, morjakojo a namórnicy (Seesoldat) mějachu tam swoje zwučowanja. Nazdala směđachmy přihladować, w blizkosći pak nas njećerpjachu. W Holtenawje bě zakhod do kanala hotowy a wumurjowany; započa so z njesměrnje wulkimi komorami, kaž sym ju prjedy wopisał, też wrota, kiž morjo wotdźeržowachu, běchu hižom hotowe. Móžeće sej myslić, zo dyrbi wulki rum być, hdyž do njeho łódź zajědźe, kiž je přez 200 metrow dołha. Cyły kanal je 99 kilometrow dołhi, na wodźe 120 metrow šěroki a 9 metrow hłuboki. Pozdźišo je so hišće hłubje wurył, bě na 11 metrow. Twarił je so wosebje wójnskich łódźow dla, zo bychu te spěšniše z jeneho morja do druheho přišłe a njebychu wjacy trjebałe dołhu wobćežnu a w njeměrnych časach też strašnu čaru wokoło Danskeje jěć. Wězo móža sej też překupske łódźe ze nim puć přikrótšić, ale darmo to njeje. — W baltyskim morju nimaja žaneho přiliwa a wotliwa, tuž tam woda stajnje w jenajkej wysokosći steji, khiba zo ju sylne wětry k brjoham čišća; woda je też mało selena, pić pak so njehodźi.

Hdyž běchmy so do Hamburga wrócili, bě so dźeń khětro pominył; w nocy domoj jěć pak so nikomu njechaše, chcychu drje poslednje kroški z nócnym hawrjenjom zabić. We łožu pak bě lěpje, a hdyž so rano naš čah na daloki puć do domizny nastaji, móžach sej derje wuspany a wuwotpočowany ducy po puću wšě krajiny wobhladać, mjez tym zo jich wjele druhich z kóćim mjerzanjom sedźo spaše.

Wšelake sym wam nětk powědał, štož na prěnich dalokich pućach widźach a nazhonich. Druhi snano by hinak a wjele wjacy pisał, kóždy ma swoje wašnje. Ja sym wšelakemu z puća šoł, štož bě njetrjebawše abo škódne, tuž wo tajkich wěcach wjele prajić njemóžu a też njechcham; mazane blaki wjesoły puć njeporjeńšeja, a wšo njeje złoto, štož so błyšći. Tuž njewostajće strowy rozum domach, hdyž chcećе so we swěće rozhladować, ale kedźbujće a wubérajće. Jěšće jenož zrały a čerstwy sad a wostajće nahnity a čerwy swinjom. Też njejsym za to, zo by so młody lud jara na daloke puće nućił a wućił, doniž so njeje dźěćace stupnje wuzuł, a to pola někotreho jara dołho traje. Młodosć je njemdrosć, stary pase bary, młody čini škody.

(Kónc.)

S Porschitz.

3. njedźelu po Św. Trojizy budże rano we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba. — Dźěćikemšcenje w Bojschezach popołdnju w 4 a 5 hodź.

Shromadźizna žónikeho towarstwa jo wotstorjeli.

Wutoru wječor rosmjeńowanje pojawnistwow.

Semrěli: Madlena Biebrachowa rodź. Błažij, Arnoschta Biebracha, dźěłaćerja w Krakezach mandźelska, 69 l. 28 dn. — Mandź. dźowka Jana Arnoschta Zocha, skalarja w Krakezach, 20 l. 9 dnjow stara. — Pětr Khorla August Schmola, kubłown, wumjenkat w Porschizach, 80 l. 6 m. 23 dny stary.

S Nakez.

3. njedźelu po Św. Trojizy rano we 8 hodź. němske mišijońske předowanje, dop. ½10 hodź. mišij. kemšcenje za dźěći: knjes mišijonar Krjeczmar-Budyschći.

S Rychwalda.

3. njedźelu po Św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbske a ¾11 hodź. němske kemšcenje.

S Wótšlinka.

3. njedźelu po Św. Trojizy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšcenje. Sbérka. Dop. w 11 hodź. kemšcenje za dźěći. Pop. ½4 hodź. Boża słužba w Lěšci, ½4 hodź. młode hołzy na farje.

S Wótšporta.

3. njedźelu po Św. Trojizy dop. ½10 hodź. je předowanje z zyrkwinskim sakrakanjom wošadnje Gutty Pesch lez z ev.-luth. diakonišskeho wustawa w Drježdźanach (farar Kanig z Kotcz).

Z Łužicy.

* S **Halschkowa.** Najstarscha wožoba nascheho městačka, Klara swjerd. Sembdnerowa rodź. Symankez je pónbźelu cźišche swojej wocźi saždźelila. Wona stejesche we 90. lěcze žiwjenja a běsche hacź do swojich wuzkotkich lět pschez cźita a strowa. Jenoz w posledninm cźasu ju pschiběraza zlabosćez starych lět na zdiwu swojasa. Jeje pschiwuzni pak ju jeje wjecźor žiwjenja radłubje porjenschachu. Jeje žiwjenje běsche było połne dźěła, wona pak dožaka na swojich dźakownych dźěcźach a na wschitkich swojich lubych wjele wjesela.

* S **Bischdorfa** pola Łubija. Psched jenym tudomnym domom je jabłuczina (Kaßelska raineta) k dwanjenu rasej sakćała. Schtom je zyle se kčežnjom pschikrytu.

* S **Wulkeje Schěny.** Tu je 22lětny wotrocźk kubłowcho najeńta Łahna, A. Schołta z rjenom, do cźežkeho wjesboja pschischoł. Běsche z konjemi po dźerzel pohył. Jako domoj jědżesche, běsche jo předka na wojo zymył. Jene wójne koło storcźi do kamjenja, wojo jo trochu wobrasy a Schołta padże dele a wós jeno pschejědże. Jeho dyrbjachu do Zitawskeje khorownje dowjesć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Sebnicy.** (1000 smijizowy popadnyk.) Zyle njewschednu jubilej swjerćesche tutón tydźeń dźěłaćer Hermann Riedel z Rizdorfa we Cźěskoslowakiskej. Tutón młody człowjek je najsahorjenischi łóšer smijizowy w zyłej połnoxm. Cźěšeli. Kóždu žiwobudnu hodźinu wěnuje łojenju smijizow jako sportej. Nětko je swoju 1000. smijizu wotedał.

* S **Meeranu.** (Cši kwaźb w jenej žiwójbje.) Składownik Franz Götze w Meeranje žiwjerćesche je swojej mandźelskej słoty kwaź; na žamźnym dnju žiwjerćesche jeho ženy Louis Götze źiwórny kwaź a jeho dźowka jeden kwaź.

* S **Kamjenizy.** (Pod żelesne żerdże pschijschoł.) We jenej tudomnej metallowej składowni sta ho wob arujonce njestoże. Se żelesnimi żerdźemi nałładowny wjoskał ho pschi cźeži a wschitke żelesne żerdże ho dołesnjnychu. Zyle blizko stejesche 17lětny samkaršti wuczobnik, kiž runje nje kaje montěrowanje wukonjesche. Wbohi njemóžesche dale cźekaćez, żelesne żerdże jo na nejbo žiwnyhu a jeho zyle pohrjebachu. Wuczobnika běchu żerdże šmatka cźežko kwitne a šmjatśe, jo jeho ś krwju połateho a bjes wědomnja pod żelezom wuczeżechu, a hnydom do měšćańskeje thorownje dowjesechu, hdźež nětko cźežko khory leži.

* S **Kamjenizy.** (We kolijach wiźażo wostał.) Na żelesniśkej cźarje mjeś Kamjenizu a Hohenstejntom-Ernstthalom wosta njedaloko dwórnišcźeja w Grunje żelesniśti dźěłaćerjow ś pjenikom žiwjeho cźrija ja koliju wiźażo a padnyl. W žamźnym wokomiku pschijědże cźah nimo a wotźeże njeśbožownemu, kiž žo ja tutón krótki cźas wjazy wuźiwe. bohužel njemóžeschе, wobej nosy.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Sebnicy.** (1000 smijizowy popadnyk.) Zyle njewschednu jubilej swjerćesche tutón tydźeń dźěłaćer Hermann Riedel z Rizdorfa we Cźěskoslowakiskej. Tutón młody człowjek je najsahorjenischi łóšer smijizowy w zyłej połnoxm. Cźěšeli. Kóždu žiwobudnu hodźinu wěnuje łojenju smijizow jako sportej. Nětko je swoju 1000. smijizu wotedał.

* S **Meeranu.** (Cši kwaźb w jenej žiwójbje.) Składownik Franz Götze w Meeranje žiwjerćesche je swojej

Najnowše z cźerpjenja swěta.

Schkrowa powěsć ja jutšischu sobotu: Sso pomrěnje, nathilenje k njewjedram, wołkłódnjenje a dešćecźe po njewjedrach, we wjeczornej Europie njewjedra, dešćecźe a wokhłódnjenje.

W němšim žejmje je łjeśtawy ministeŕ Herzt pschećiwo dalschemu nahódnjenju hypothekow, hódnostnych papjerow atd. wuprajił. Zentrumski sapósłanc Guerard je jemu pschihłosował.

*

S Parija žo 1. julija powě, so je ze oceanski łětar Byrd w Bayeux w departemencje Calvados 270 kilometrow wot Parija je swojim łětadłom k semi pschistajił.

*

Redaktor „Action Francais" Daudet, kotrehož žu monarchistojo z lescźu z jastwa wuwuhowdźili, je ju pjeźa na yachtu (malu łódź) franzoskeho tronsteho cźekanza wójwjedu de Guise wuthowak, kotraž we wulimje rěši Seiny leži. Dokelž yachta pod jendźelskej thorhoju pluwa, njejsmě franzowska policija na nju stupiła.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 1. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47 01
jendźelski punt . .	20,469	100 čěskosł. krónow	12,488
100 šwajc. frankow	81,145	100 franc. frankow	16,50

Na Berlinskej burzy běchu měnjenja wčzera wschelake, powschitkownje žo kursy efektow i nowa wotdrjeschowachu.

Produktowe wiki běchu powschitkownje šlabe. Wukraj powě šnižene płacźišnow. Mjerne šuche a cźopke wjedro naschim žitam howi. Powschitkowanje wschat ku rožli rědke **ale w košach rjane.** Woka je trochu pscherosćejuze, dokelž je pschezo pschimaczowatko. Rožka je wčzera w Berlinje **15** pj. po zentnarju tuńscho dostaća. Wčzera płacźeje zentnar

w Lubiju:
pschenzy 14,25—15,50 hr., rožki 13,25 hr.
hacź 13,75 hr., wowsa 13,25—13,75 hr.
bérny 4,75—5,75 hr.,

w Berlinje:
rožki 13,25—13,35 hr., cźamjenja nałétnjeho 12—13,65 hr., owsa 12,60—12,95 hriwnow,

w termijowym wikowanju:
za julij: pschenzy 14,25—14,35 hr., rožki 12,75—12,77½ hr., owsa 11,12½ hr.
za september: pschenzy 13,63¾—13,65 hr., rožki 11,67½—11,68¾ hr.,
za oktober: pschenzy 13,60—13,62½ hr., a rožki 11,72½—11,70 hr.

Wiki wčzera w Kamjenzu.

Kožmaczki 25 pj., truškaty 50—60 pj., wischnje 35 pj., korki 10—50 pj., cźerśiwy kotrabi 8—10 pj., kwětkaty kał 15—65 pj., morchej 10—15 pj., radiski 8—10 pj., žołtej łećzk 6—10 pj., hromak (Sparge) 80—120 pj., selene buny 45 pj., truki 35 pj., jedna loboda (Spinat) 25 pj., zybła 20 pj., rjewjeń (Rhabarber) 20 pj., nowe bérny 18—20 pj.

Wiki wčzera w Lubiju.

Butra 85—100 pj., jeja 11—12 pj., twaroh 25 pj., łany wołij 1,60 hr., šwinjaze rjaźo 90—120 pj., šlopjaze 1,50 hr., morchej 15—20 pj., karoty 15—40 pj., jedźna loboda 30—35 pj., kwětkaty kał 5—50 pj., korki 25—80 pj., buny 35—55 pj., wischnje 30—60 pj., truškaty 50—70 pj., kožmaczki 20—30 pj., holanske jahody 50—70 pj., žołtej 5—10 pj., truki 40—50 pj., hriby 40—50 pj., bérny nowe 18—20 pj., kréń 80 pj.

Wiki wčzera w Shorjelu.

Holanske jahody 40 pj., kurjatka a cźerwjene kosaki 35—40 pj., truškaty 60—80 pj., kožmaczki 25—35 pj., truki 35 pj., buny 45 pj., nowe bérny 18—20 pj., hromak 1,40—1,50 hr., jeja 10—11 pj., butra 85 pj.

Wiki wčzera w Khocźebuzu.

Butra 1,60—1,70 hr., jeja 10—11 pj., twaroh 25 hacź 30 pj., howjaze mjaso 1—1,30 hr., cźelaze mjaso 1—1,20 hr., šlopjaze 1,20—1,40 hr. a šwinjaze 0.85 hacź 1,20 hr., šynka pječźina (Schinken)) 1,60—2 hr., kuchenty połcź 1—1,40 hr., šchmalc 1—1,20 hr., łany wołij 1,40 hr., šiny 1,40—1,70 hr. šcźelki 1—1.20 hr. hobje 70—80 pj., kury 2,50—3,50 hr., khapony 2—3 hr., hušy 1,50—1,70 hr., kacźki 7.50—9.50 hr. a gornik 0,50—1,80hr., kotrabi 5 pj., morchej 20—25 pj. a trukt 30 pj., jedźna loboda 30—40 pj., hromak 1.20—1.30 hr., žołtej 5—10 pj., kwětkaty kał 50—80 pj., zybła 20 pj., bérny 9,50—10 hr., kožmaczki 25—30 pj., truškaty 50 hacź 60 pj., wischnje 40—60 pj., holanske jahody 50 hacź 60 pj., prawaki 70 pj., kurjatka 25—30 pj.

Šwinjaze w ti schtwórtk w Khocźebuzu.

Pschiwjeseli běchu 974 prošatow a 71 běhakow. Te płacźachu

prošata:

małe	8—12 hr.
šrjenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhati:

małe	20—40 hr.
šrjenje	40—65 hr.
wulke	65—95 hr.

Na pschedań.

šćoh šulmy cźežli belgiski, Scheumann w Biskopizach.
Kruwa blišo k cźelenju w Truśezach cźo. 9; ś cźelećom w Brěžzach cźo. 8.
Kruwa blišo k cźelenju w Truśezach cźo. 9; ś cźelećom w Brěžach cźo. 8.
Wós dźěćazy koschowy w Budyschinje, Renatušowa haša 14.

Pschihłosowanje pytaja:
Hospodarskeho pomocznika, kiježi dwór we Nećinje.
Hońzu do domu, hosćenz „Polmežacźt" w Budyschinje.

Leżownosć na pschedžadźowanje.

Matij Sprejz w Trjebinje pschedawa na pschedžadźowanje njedźelu 3. 7. pop. w 2 hodź. žiwoju leżownosć, łuku a hołu, poślednischa w Sstwiczańskich honach.

Sudnišcźa na pschedžadźowanje.

Sobotu 2. julija 1927:
w Biskopizach na šudnistwje dop. w 9 hodź.: Pišańšti stroj, plokaza maschina, rěpowej krajakaj, nožowa rjadka, bérnywuhrjebowak, pjenjezny kamor, pišańke blido, schijaza maschina, trucźi a 5 kokoschow.
Khěža i łuku w Sstepom, šlušnoza khěžarki Hendrichej Hantschej, póndźelu 10. okt. 1927 dop. w 10 hodź. na šudnistwje w Běłej Wodźe, stwa cźo. 8.

Konkurs.

Konkurs je šudnistwo dźenża 1. julija dop. ¼9 hodź. pokazało na samoženje blidarskeho mischtra Jana Kramera w Budyschinje na Nowojałskej dróhy 16. Pschekupc Gustav Christoph je sarjadnik konkursa. Zadawki na konkursowu masu dyrbja ho hacź do 8. augusta na šudnistwje pschihotowjedźicź. Prěnja termija je šrjedu 27. julija dop. ½12 hodź. a druha póndźelu 12. sept. 1927, dop. ½12 hodź., wobej na šudnistwje w Budyschinje, stwa cźo. 141.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Dokelž je wutraj nješchto drožschi, žito na płacźišnje wobstała.

¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 6.	29. 6.		30. 6.	29. 6.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	20-22,00
rožka	265-267	268 270	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječ.-njeń	240-273	240-273	módre łupiny	15-16,00	14-15,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16 17,50
wows	252-259	252-259	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	167-169	1-9-191	raps. wosušk	15,80	16,00
pšenč muka	37-39,00	37-39,00	lany wosušk	19-20,00	19-2 ,00
ržana muka	35-37,00	35-37, 0	poen melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	15,00	b. rmj. kraški	33-33,50	33-3 ,50
ržane „	16,00	17,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,35-2,60
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,10	1,70-1,95
lano symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	28-32,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

30. junija.

— wol., 2 byk., — kruw. a 11 jałoje., 803 ćelat., 90 wowcow, 945 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 77—80, 2. 70—75, 3. 56—66, 52—55;
swinje: (pšez 300 pt.) 55—56, 2. (200—300) 57—58, 3. (200—240) 55—56;
raney: 48—52.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jedn. Sokoł" wuhotuje pschi. njedźelu, 3. julija. wječor we 8 hodź. w „Serbskim Domje" towaršnu zabawu. Wustupjenje wurjadnje dobreho družstwa sokołkow z pokazkami přikładneho cźłowzučowanja. Dale poskićeja so spěwy a hudźba Wšěch Serbow witamy! Zastup darmo!

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł" změje jutře sobotu (2 VII.) wječor ½9 hodź. swoju generalnu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad: 1. Zapłaćenje zbytnych přinoškow; 2. lětne wotlićenje; 3. wšotowarstw. zlět w Radworju; 4. naš sokolski zlět; 5. lěčny swjedźeń našeje Jednoty; 6. wšelčizny. — Kruta winowatosć kóždeho bratra zwučowacych a też přinoškowacych je, zo je přitomny! Starosta.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdże so sobotu, 2. julija, wječor we 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedźenju pola našeho sobustawa Zmija na Christijanskej dróży 22. Dźeńški porjad: Wšotowarstw. zlět w Radworju. My wobdźělimy so z khorhoju a žónske w serbskej drasće. Wšo dalše zhoniće na posedźenju, tohodla přińdźće wšitcy. Też hosćo so na zlět wutr. přeprošuja. Předsydstwo.

Hłowna skhadźowanka, nastupa dźiwadło! Jutře sobotu wječor ½20 hodź. je w Serbskim Domje pruha. J. Cyž.

Hornja Hórka. Kedźbu! Wozjewjena wurjadna hłowna zhromadźizna tow. „Łužicy" so njedźelu (3.7.) **njewotměje,** ta je na njedźelu, **24.7.,** wotstorčena. — Naše towarstwo je wot Hajničanskeho mužskeho towarstwa na poswjećenje khorhoje njedźelu, 10. julija, wutr. přeprošene. My zhromadźimy so k tomu připołd. w 12 hodź. w Hänzieu hosćencu. — Też na wšotowarstw. zlětu w Radworju (17.7.) so naše tow. wobdźěli. Wotjědźemy ½12 wot Dźěžnikee. Wšě sobustawy so prošа, zo bychu so po možnosći wšitcy wobdźělili. Předsydstwo.

Jasenca. „Kat. Bjesada" změje tón raz swoju zhromadźiznu přenju njedźelu w juliju (3. VII.), dokelž so druhu njedźelu (10. VII.) na poswjećenju khorhoje w Hajnicach wobdźělimy. Předsydstwo.

Malešanski zwučow. wokrjes „Sokola". Bubnarjo a hwizdarjo maju jutře sobotu wječor we 8 hodź. zwučow. w Brěžyncy.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa dźensa pjatk wječor ½9 w Pančanskim hosćencu na žurli. Njech wšitcy přińdu dla swjedźenja 6. julija. Też wo wuknjenju nowych narodnych rejow budźe so rěčeć. Předsydstwo.

Porschcy. Tow. „Swěra" prosy, zo bychu so jeje sobustawy, kiž chcedźa so přich. njedźelu, 3. julija, na skupinowym zlěće w Dubrawcy wobdźělić, připodnju w 1 hodź. pola Lindnarjec zešli. Njech jich prawje wjele přińdu! Předsyda.

Radwoŕ. Přich. njedźelu (3. VII.) wječor w 6 hodź. změje zlětowy wubjerk w Radworju swoje posedźenje. Njech wšitcy přińdu! Předsyda.

Spěwarjo za Frankobrod maju jutře sobotu pop. w 4 hodź. (z dypkom) w Serbskim Domje pruhu. Noty sobu přinjesć! B. Kr.

„Wrjós." Jězba do Prahi njehodźi so bohužel zarjadować, dokelž stej so jenož dwě wosobje zamołwiłej a też zarjadowař njemóže sobujěć. Přichsobotu a njedźelu je pčołańska wustajeńca našeho saksk. zwjazka w Lubiju. Štóž ma zajim, njech tam dojeđże. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerš w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěšćik O. Janak w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. ł w ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći za so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ł ł

Čisło (Nr.) 152 — Budyšin — Sobotu, 2. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Zawěrański zakoń so njepodpěra.

Podpěrjenju sawěrazeho sakonja je wjeźera wjetšyna w němskim žejmje ſ 283 pśeśiwnymi hłosami 167 hłosami pśihłosowała. Sa podpěrjenje je nimale zyła zentrumska stronа była. To wosnamjenja, so ſo nětčišće kśeńežerstwo dyrbjelo pocina. Wulki dźěl zentrum. sapódpěrajo ſo kśeńežerstwowej politiźy wšćeńiwoju dokelž padžerjenje nětčišćeho kśeńežerstwa mjes ludom pódpórjašće słubuje. To wobźeje wo jenym śezišću ł sankcionowanym sakonju płaćeji. Hačrunje je so wulka wjetšyna němskeho žejma sa podpěrjenje sawěrazeho sakonja wuprajła, da kśeńežerstwu sakonjej spadnuje. Potwa ſo ja to, so ſo ł tymle sakonjom wustawa pśemjeni. Tohodla dyrbjachu dwě tśeśinje za nju hłosowaći. Tymaj pak je njeźdże 30 hłosow pobrachowało. Kśeńežerstwo wjerchom polekuje, hačrunje ſo ſamo ſ jeje pódrjedniwom njeje poradźiło, dorozumjenje krajow ł prjedawšinimi kśeńežnymi wjerchowninami dosahi dospiec. Dokelž kśeńežerstwo krajow, wo kotrejž so jedna, na prawizy śtej, dyrbi ſo wina wjerchowninam donam pśihipiłaći. Jenoźelśi pśiwjaz. a prjedawšchi Koburg-Gothaſki wójwoda njeje je swojeho hobrićeho wobźedźerśiwa hišće žanjeho pjenježi dawkow płaćił. Posłušenje wjerchow, so hač do 1. dezembra dobrowólnje prozeßam wotpožiwaći dadźa, je mało hódne

*

Wojowanje wo podśeńenje sawjerjazeho sakonja sa wjerchowne ſudniske ſkórźby.

W prawnym wubjerku němskeho žejma je ſo pśihi prasenju sawjerazeho sakonja sa wjerchowne ſudniske skórźby jednora wjetšyna sa podśeńenje bosyła, hačrunjeż je ſo němske kśeńežerstwo pśeciwnu podśeńenju wuprajiło. Pśihi wothłosowanju bź 15 ſłosow sa podśeńenje a 11 hłosow pśeciwo njemu. Zentrum bź ſo w poslednjej hodźinje sa podśeńenje rośsudźił. Niedźiwajcy teho tole **wothłosowanje na wězy** nicho njepśemieni, dokelž je sa **podśeńenje dwěrjeśinowiła** wjetšyna trśiła.

Statny sekretar ſtuttśowneho ministerstwa ſpóźi, so ſo wurunanje wjerchowneho wobźedźerśiwa hišće njeje dospiło w Sakſej-Altenburgſkej, Sakſej-Koburgſkej, we Schwarzburgu-Gocze, Meklenburgu-Schwerinu, Lippe-Detmoldze a Meklenburgu-Strelitzu. Strelitz je wosjewił, so dha ſo jenoź po ſudniſkim puću rośsudźeć.

Wšitke *wjerchowne domy ſu ſ jomnje wojewile*, so ſu ſwólnilе, postajenjam sawjerazeho sakonja pśeciwno śebi hač do 1. dezembra po śrěźenju płaćizy dać. Tehodla je po měnjenju němskeho kśeńežerstwa wězownje njetrěbne, sawjerjazy sakoń podśeńeć.

Sakski sejm.

W sakſkim žejmje je demokrat dr. **Dehne** namjetował, so by ſo kśeńežerstwo namołwiło, na to dźěłaći, so by němske kśeńežerstwo žiwoje pśeciwźiwjenje pśeciwno namjetej demokratiſkeje ſtrony na **nahódnośćenje kupneje płaćizny pśihi inflazijſkich pśehedawanjach ležowośćow** ſpuśćiło a temule namjetej po pruhowanju w jenotliwym pśihłosowało.

Strona ludoweho prawa bź ſi dalśe namjety sapodała, kotrejž dr. ſ Fumatti rośsłoži.

W pśeńim namjerje ſo pśihłosowanje **k** dosamołwjenju po § 16 nahódnośćerśiſkeho sakonja žada, hdyž je ſo samołwjenje bjes sawinowanja wěrićerja skomdźiła.

Druhi namjet žada, so by ſo **pśihipadny dźeń w nahódnośćerśiſkich wězach** na 1. januar 1919 wróćo pokazał, dale so bychu ſo sa wšitke žadanja wyšſche žadźby postajiśe a so bychu ſo nahódnośćerśke žadźby nalutowarńjow runja hypotheſkim žadanjam potwyšśiłe.

Tśeśi namjet žada, so bychu jenoź te gmejny a gmejnje ſwjaſki dowolnośćej k pśihijimanju pożeńonkow dostaſe, kotrejž bychu ſo na to ſwjaſale, ſo 10 proz. pożeńonyneho kapitala **k wyšſchemu nahódnośćenju ſtwojich nahódnejnych pożeńonkow nałoża.**

Demokratiſki namjet a pśeni namjet strony ludoweho prawa ſo hyndom w ſtóneźnym wuradźenju pśihliſejchaj, druhe ſo prawnemu wubjerkej pśehepokaſachu.

Komunistiski alarm.

Kommunistiſke nowiny „Rothe Fahne“, ſu ſchtwórtk powěſćej pśihinjeźe, ſo ſo němśkostatna wobora pjeca posłoji, ſo by ſo wójna pśeciwo bolſchewiſkiej Ruſkej pśihotowała„ W poźeńenim poźydanju Nadej Swjaſka Ludowa je ſo pjenęza wobſamkło, ſa ſchźeſć abo wósom njedźel druhu konferenzu ſwonkownych ministrow a wojerſkich wězmužitojnych ſwolaćej, pśihi kotrejž by ſo też Pólśka wobźeſtiła. Na teźe konferenzy dyrbi Němska dowolnośćej dostaćej, ſtylnośćej wójśa, w Versailleſkim śrěźenju poſtajenej, pśehekroźiś. W němśkim wobornym ministerſtwje ſo pjeca reforma němśkeho wójſka wudźeła, kotraž ſo we bliźſchim cźaſu němſkemu žejmej pśehepołoži. Němśkostatna wobora dyrbi ſo ſe ſtajnje ſo wobnowjazej referendu wo 300 000 muži pożitnicy. Dźeń tychle mnjiſtrowow dyrbi ſo kaž „Rothe Fahne„ widawa, w polizajſkim korpſu a we żeleźniſkej ſłužbje ſameśejś, a druhy dyrbja ſo jako obkładowarjo, kontrolěrjo a ſtrażnicy w indu ſtrii pśihiſtajiś. Sa tkowny dźeń reſerwy dyrbi ſo pódla tarifneje njeſy ſaźydleńſka krajina pśihihotowaś.

Powěſćej „Czérhwjeneje thorhoje“ ſda ſo hoka wumyſlenka być. Jej ſamo kommunistojo njebudża wěriś. S kśeńežerſtwoweje ſtrony drje ſo jej w bliźſchich hodźinach napſcheźiwo ſtupi.

Kommunistow w Oslu ſajeli.

Polizija je ſchtwórtk w Oslu tworjenje, we kotrymž ſo hłowny organ kommunistiſkeje ſtrony Norwegſkeje „Norges Kommunistblad“ cźiſchcźi, pśehepytała a redaktora a redakźineho ſekretara ſajała. Wobaj ſtaj ſa to ſamołwitaj, ſo je ſo wcźiſchcźeńi lětak cźiſchcźał, kotryž je ſo njedawno na jendźelſkich wójniſkich łódźach pśihi jich wopyće w Oslu roſſchěrał. W tutym lětaku ſo martoſojo jendźelſkich wójniſkich łódźow namołwieja, ſo njebychu pśeciwo Ruſkej wojowali, hdy by ſo jim pśihikałało, ale ſo bychu kanony radźeho pśeciwo žiwotu ſamſkim kapitalistam wobroćili. W poſedźenju norwegſkeho žejma je wjednik kommunistiſkeje ſtrony, Aaſe, žadał, ſo byſchtaj ſo ſajatej ſ jatby puſchćiłoj.

Nowy žmjertny wu ſud w Ruſkej.

Telegrafowa agentura ruſkeho kśeńežerſtwa powě, ſo je Charkowſki wokrejźny ſud we wurſadnym poſedźenju Pólku Helemu Wiſchnjewſkoju k ſmjerći ſaſudźił. Wuſudź je ſa ſtśeńenjom wukonjał. Wiſchnjewſkoja je ſo pjeca ſ wojerſkej a hoſpodarſkej ſpionažu ſabérała a pomhała, pśeciwnikam bolſchewiſtwa ſ pomozu pólſkich namjeſnych wuſchnoſćow do Pólſkeje cźekuje.

Arensdorfski podawk w pruskim sejmje.

W pruſtim žejmje ſchtwórtk na dujowym rjedźe napraſchenje ſozialdemokratow dla nadpada na ſobuſtawy ſwjaſka němśkoſtata. thorhoje w Arensdorfje pśches ſobuſtawy wojerſkich organiſazijow ſtejeſche. K tomu bźěchtaj ſo kommunistiſke napraſchenje dla nadpadow Stahlhelmu na ſobuſtawy cźerwjeneho frontkowego wojowarſkeho ſwjaſka a napraſchenje němſkonazionalneje ſtrony dla adpadow ſobuſtawow cźerwjeneho frontſkeho wojowarſkeho ſwjaſka na ſobuſtawy prawizyńſkich organiſazijow pśihedałoj.

Sozialdemokrat **Krüger** napraſchowarjo roſ ožujo praji, ſo je ſłužowanje Hitlerowo ſobuſtawa ſwjaſka němśkoſtatneje thorhoje jenož wojnidło w rjeźach muchich politiſkich mordarſtwow, kotrejž maju republiźne ſobuſtawy na ſmjerć dojmju. Sadyj tutoho mordarſtwa knjeźk Udo ſ Alvensleben ł Arensdorfa a ſtary Schmelzer jako nadpjerał ſteji. Udo ſ Alvensleben je nam ſ jednanjow wo ſemſkich mordarſtwach znaty. Wón je Rožbachſke bandy na ſwojim kuble hoſpodował. Wón je ſ wotkſejnym Wehrwolfowym wjedniſkom a na ſwojim kuble je tśelnik pśihiprawił, ſo bychu ſo wześnjenjo wuwuzili, kak maja tśelby rjebać. Pśiherſiwo republiku wojuju ſo němſkonazionalni njedobźo wotberjerjo, worakawe mordarſtwa podpjerowaći.

Pśihi tychle žłowkach němſkonazionalnych wulki njemér naſta a němſkonazionalny ſapódpołanc Wiedemann ſawoła: *„Njehańbiśiwy thadła! Njeſtyſchana njehańbiśiwoſć!“*

Hdyž ſozialdemokratoja a kommunistoja Wiedemannej wotmołwichu, hara tak pśihiźěrałe, ſo preſident Bartels njemiźeſće wźežnikej mér k rjeźenju wunuſowaś. Nekotři ſozialdemokratoja do bliſkoſće ſapódpołanza Wiedemanna pśihiwźechu a na njeho na tribunje njeſrośumliwe žłowa wolachu, na kotrejž Wiedemann wotmo wjeſche. Hdyž ſapódpołanc lewizy bliže k Wiedemannej poſtupowachu, ſo wokoło njeho němſkonazionalni ſeſtnpachu. Na to k pśihinaju dóńbje, pśihi kotrejž ſo wobźeje njemśkonazionalnaj ſapódpołanzej Wiedemann a Kömneće a ſozialiſt Meyer a kommuniſt Abel wobdźělichtaj. Wobźrjedź hižeju preſident Bartels wokoło 11 hodźin poſedźenje pśeciorhny.

Hdyž bź ſo poſedźenje ſaſo wotewriło, ſtatny minister Grźeſiński, jako ſaſtupjeŕ poliźajſkich wjeſchnoſćow rěčeſche. Wón wobžarowaſche, ſo je ſnowa politiſka njeſnjeźliwoſć krwawny wopor žadała a praji, ſo je derje ſrośumiś, ſo je pśihi ſjeźu němſkoſtatneje thorhoje w Frankfurcźe n. Wódru najwjetſche roſhorjenje knjeźiło. Wjednizy němſkoſtatneje thorhoje, woſebje Hörſing a ſapódpołanzy, kotśiž ſu rěčeli, ſu ſebi dźak ſaſtužili, ſo ſu lud ſmjerowali a dalśim ſrażenjam ſadźewali. Woſebite pśihipómnaće ſaſtuži, ſo ſo hnydomna demonſtrazija němſkoſtatneje thorhoje njeje dowolita. Wyhmy ſebi pśeheli, ſo bychu we wšitkich ſtronach wjedniſy ſeźeli, kotśiž bychu na tajkele waſchnje na lud ſkutkowali. Wobuźeł pak njenamakam, ſo ſo na tajke žejeſche wobkněźenje pola wšitkich politiſkich ſtronow dźiwa. Pokaſuju w tymle ſwišu na dóńbi naſtawk jenych Barlinſkich nowin prawizy, kotryž na kónzu praji, ſo ma ſo powitaći, ſo ſo ſtrowe ratarſke wobydleŕſtwo pśeciwno roſchěrenju cźerwjeneho hibanja wobara. W tajſich, hłowach ſo nuſne ſaćuźe ſamołwitoſće njenamaka.

Staźenjo njeſmědźa ſebi na ſamžne ſchitanje myſliś. Ssym krućze pśihikaſak, ſo ſo tam, hdźež pśihſtuchnizy ſwjaſtow naſtupnoſće ſkućeja, měſtne wotdźelenja roſpuſćeja. Teho dla mam ſa nuſne, ſo ſu we Dortmundźe cźerwjeny ſwjaſk froniſkich wojowarjow a druhdźe wſchelake naźionalne ſozialiſtiſke ſkupiny roſpuſćiłi. Sakſanje tśa ani njeſpuſćeju, ani na zyku Pruſku njewupiſchetrěju. Hdźež ſo demonſtrazije ſtanu, budźe polizija w pśihiźodźe pućze tam a ſem ſylniſche dyźli dotal ſtražowaś.

S němſkim ſakonjedawaſtwom dyrbi ſo brónjowe wopiśmowſtwo jenotnje ſrjadowaś. Ssym ſa to, ſo by ſo ſakaſało, brónje wobźedźiś. S pśihiźinu Arensdorfſkeho podawka ſmy tam někotre dwory pśehepytali, wjele brónjow namakali, mjes nimi teź dwě wojerſkej ćelbje modella 98 ſ muniziju. Ssym pśeheſwědźeny, ſo ſu exiſtenzu tychle brónjow tź ſuźodża a měſtne politiſke ſkupiny ſnali.

Ssym porucził, ſo maja ſo brónjowe wopiśma jaro wobhładniwje pśihſiwoliś. Bohužel móże ſo wjele ludźi na poruczenja ſapódłanzow a politiſkich ſtronow powołaś. Minister poroki ſapódłanza Schweſta pśeciwne Hörſingej a kńeźeŕſtwowym ſobuſtawam wotpokaſa. Němſkonazionalny rěčnik njeſe ani ſpytał, ſwoje na-

Sakski sejm.

W sakſkim žejmje je demokrat dr. **Dehne** namjetował, so by ſo kńeźeŕſtwo namołwiło, na to dźěłaći, so by němske kńeźeŕſtwo žiwoje pśeciwźiwjenje pśeciwno namjetej demokratiſkeje ſtrony na **nahódnośćenje kupneje płaćizny pśihi inflazijſkich pśehedawanjach ležowośćow** ſpuśćiło a temule namjetej po pruhowanju w jenotliwym pśihłosowało.

Strona ludoweho prawa bź ſi dalśe namjety sapodała, kotrejž dr. ſ Fumatti rośsłoži.

W pśeńim namjerje ſo pśihłosowanje **k** dosamołwjenju po § 16 nahódnośćerśiſkeho sakonja žada, hdyž je ſo samołwjenje bjes sawinowanja wěrićerja skomdźiła.

Druhi namjet žada, so by ſo **pśihipadny dźeń w nahódnośćerśiſkich wězach** na 1. januar 1919 wróćo pokazał, dale so bychu ſo sa wšitke žadanja wyšſche žadźby postajiśe a so bychu ſo nahódnośćerśke žadźby nalutowarńjow runja hypotheſkim žadanjam potwyšśiłe.

Tśeśi namjet žada, so bychu jenoź te gmejny a gmejnje ſwjaſki dowolnośćej k pśihijimanju pożeńonkow dostaſe, kotrejž bychu ſo na to ſwjaſale, ſo 10 proz. pożeńonyneho kapitala **k wyšſchemu nahódnośćenju ſtwojich nahódnejnych pożeńonkow nałoża.**

Demokratiſki namjet a pśeni namjet strony ludoweho prawa ſo hyndom w ſtóneźnym wuradźenju pśihliſejchaj, druhe ſo prawnemu wubjerkej pśehepokaſachu.

Komunistiski alarm.

Kommunistiſke nowiny „Rothe Fahne“, ſu ſchtwórtk powěſćej pśihinjeźe, ſo ſo němśkoſtatna wobora pjeca posłoji, ſo by ſo wójna pśeciwo bolſchewiſkiej Ruſkej pśihotowała„ W poźeńenim poźydanju Nadej Swjaſka Ludowa je ſo pjenęza wobſamkło, ſa ſchźeſć abo wósom njedźel druhu konferenzu ſwonkownych ministrow a wojerſkich wězmužitojnych ſwolaćej, pśihi kotrejž by ſo też Pólśka wobźeſtiła. Na teźe konferenzy dyrbi Němska dowolnośćej dostaćej, ſtylnośćej wójśa, w Versailleſkim śrěźenju poſtajenej, pśehekroźiś. W němśkim wobornym ministerſtwje ſo pjeca reforma němśkeho wójſka wudźeła, kotraž ſo we bliźſchim cźaſu němſkemu žejmej pśehepołoži. Němśkostatna wobora dyrbi ſo ſe ſtajnje ſo wobnowjazej referendu wo 300 000 muži pożitnicy. Dźeń tychle mnjiſtrowow dyrbi ſo kaž „Rothe Fahne„ widawa, w polizajſkim korpſu a we żeleźniſkej ſłužbje ſameśejś, a druhy dyrbja ſo jako obkładowarjo, kontrolěrjo a ſtrażnicy w indu ſtrii pśihiſtajiś. Sa tkowny dźeń reſerwy dyrbi ſo pódla tarifneje njeſy ſaźydleńſka krajina pśihihotowaś.

Powěſćej „Cźerhwjeneje thorhoje“ ſda ſo hoka wumyſlenka być. Jej ſamo kommunistojo njebudża wěriś. S kńeźeŕſtwoweje ſtrony drje ſo jej w bliźſchich hodźinach napſcheźiwo ſtupi.

Kommunistow w Oslu ſajeli.

Polizija je ſchtwórtk w Oslu tworjenje, we kotrymž ſo hłowny organ kommunistiſkeje ſtrony Norwegſkeje „Norges Kommunistblad“ cźiſchcźi, pśehepytała a redaktora a redakźineho ſekretara ſajała. Wobaj ſtaj ſa to ſamołwitaj, ſo je ſo wcźiſchcźeńi lětak cźiſchcźał, kotryž je ſo njedawno na jendźelſkich wójniſkich łódźach pśihi jich wopyće w Oslu roſſchěrał. W tutym lětaku ſo martoſojo jendźelſkich wójniſkich łódźow namołwieja, ſo njebychu pśeciwo Ruſkej wojowali, hdy by ſo jim pśihikałało, ale ſo bychu kanony radźeho pśeciwo žiwotu ſamſkim kapitalistam wobroćili. W poſedźenju norwegſkeho žejma je wjednik kommunistiſkeje ſtrony, Aaſe, žadał, ſo byſchtaj ſo ſajatej ſ jatby puſchćiłoj.

Nowy žmjertny wu ſud w Ruſkej.

Telegrafowa agentura ruſkeho kńeźeŕſtwa powě, ſo je Charkowſki wokrejźny ſud we wurſadnym poſedźenju Pólku Helemu Wiſchnjewſkoju k ſmjerći ſaſudźił. Wuſudź je ſa ſtśeńenjom wukonjał. Wiſchnjewſkoja je ſo pjeca ſ wojerſkej a hoſpodarſkej ſpionažu ſabérała a pomhała, pśeciwnikam bolſchewiſtwa ſ pomozu pólſkich namjeſnych wuſchnoſćow do Pólſkeje cźekuje.

Dźuraſchkowicźa hišće njeſu na ſwobodu puſchćili.

S Parisa bź ſo wutoru powěſćej roſchěrila, ſo je albanſke kńeźeŕſtwo wumjenjenja wulkomozow pśihijawſchi južnoſłowjanſkeho tołmacza Dźuraſchkowicźa ſ jatby puſchćiło. Hač do ſchtwórtka pak hišće njeje do Běłegrada žaneje powěſće dóśło, ſo je albanſke kńeźeŕſtwo žadanja wulkomozow dopjelniło. Dźuraſchkowicź je hišće pśeco we jaſtwje, pśeteć hdy budźichu jeho ſ njeho puſchćiłi, njeby roſprawa wo tym wunoſtała. Wuſankńenje njeje, ſo nowe pśeſtajenja naſtanu. Kombźenje albanſk. kńeźeŕſtwa je podźładne. Južnoſłowjanſke kńeźeŕſtwo je hižo wulkomozy na możnoſć nowych ſchmjatanjow kedźbliwe cźiniło, pśeteć měni, ſo ſo Albanſka njeby wulkomozam ſpjeſowała, hdy by ſo na to ſ iſeźeje (italſkeje) ſtrony njenadpjerała.

Byrd z lětadłom do morja padnył, tola so wukhował.

Kaž dołho ozeaniſti lětak Byrd nad morjom leźeſche, je wón wſchěch ſtrachow ſminy, hačrunjeż mjeſeche jo ſ huſtej mły a mróźelemi bódźiźi. Hdyž pak bź ſ europiſkej wjerdźinſkeje dolećił, jeho ſłojo wopuſchćiłi. W zyłnym deſcźu a wětru njeſamó lětaniſchźo we Le Bourget namakaćej, jabłudźił jo a ſo jaſo k morju wróćił, do kotrehoj ſe ſwojim lětadłom padźe.

Zandarmeriſti kommando Baiyeux w Calvadoſtim departemenſce, 270 kilometrow wot Parisa, powě, ſo je lětadło „Amerika„ pjatk rano ¾6 hodźin pola Beyerś ſur Mer, nježdźe 17. kilom. wot Bayeux, 200 metrow wto brjoha, do morja padnyło. Byrd a jeho tśo pśehewodźerjo ke brjohej dopłuwachu a alarmowachu majałoweho ſtrażnika, kotrejuż jo poradźi, lětadło na brjóh ſćahnyć. Letarjo potom do majała ſpaći dźěchu.

W Parisu Byrda ſchtwórtk w nozy w 12 hodźinach podarmo wočakowachu. Rano w 1 hodźinje drje „Amerika“ nad lětaniſchźu w Le Bourget pola Parisa lětaſche, tola ſo potom ſaſo ſłubi. Wokoło 2 hodźin Byrd ſchkrowu powěſćej wuda, ſo je ſo dla ſarjeknjenja kompaſa w krajinje k połodnju wot Parisa ſadaźił. Proſcheſche, ſo bychu jemu měſtno ſdźělili, hdźež by mohł lětadło k ſemi pśiſtajiś a

mjeli, jo ma hišcheze ja tši hodžiny benzin. Na to jo lětadło jasno šhubi. Dalšich powětšowu njebóndže a hakle w pósdnych ranšichi hodžinach powěsćj pschindže, jo je Byrd je swojim lětadłom do morja padnył.

Warišće nowiny na to pokafuja, jo je Byrd pschi najwjetšich sadżiwkach lět ſ Ameriki do Europy bokonjał a jo ma jo wosebje wyšoko wažicj.

Powitanje Byrda.

Paris jo wjeſeli, jo cżełe starosće, kotrejž je wuwoſtaſe „Ameriki" ſhudźiło, ja njeſu potwierdźile. Sbożowny kónz po ſtraſchnej nóznej bludźagej lětanju jo cżim bóle wita, jo njemóżnoſcj, w Parisu lětadło ł ſemi pschiſtajicj, na Franzowſku jako wina njepadne.

Mjes tym ſo Byrdowe mużſtwo w Ver-ſur-Mer pschi normandſkim brjoſy wotpoczowaſche, je franzowſke knjeżerſtwo pſches amerikanſkeho póſłanza Wětemu domej we Walshingtonje ſhożopschecże wo poradenju lěta wuprajicj dało. Preſekej Calvadoſkeho departementa, kotrejž je ſo hnydom do Ver-ſur-Mer podał, je Poincare porucził, ſo by lětarjow w knjeżerſtwowym mjenje powitał a jim wosebite ſhożopschecża wuprajił.

Mjes tym ſu ſo prózowali, lětadło „Ameriku" wuthowacź. Pišma a wosebje drohotne apparaty ſu ſo hižo ſ njeho na hjesitraſchne měſtno wotnjeſłe. Kal cżeźke je wobſchkodżenje, kotrejž je lětadło poczerpiło, njeh dóſt ſo hiſchcze ſwěſcicj, dokelž móże ſo hakle ja cżaſ móſkeho wotłiwa hłowne wuthowaniſke dźeło ſapocżecź.

S Le Havra a Cherburga ſu ſo ſ wjeſim ſpěchom wójniſke łódże, wieczarki a pluwazy wjerjahy (krany) pschiwjeſłe.

Jeniczke hłowa, kotrejž ſu lětarjo na kraj ſtupiwſchi prajili, běchu, ſo ſu wot Newnorka lědma ras jaſne njebo, morjo a ſemju widźeli. Stajnje ſu w huſtej młyſe a deſchczu leżeli. Wot wjeczorneho ſmjerkanja, hdyž ſu potajkim hižo nad Franzowſkej leżeli, njeſłyſu ani kónzu ſwojich noſchakow widźeli.

Kommandant Byrd a leutnant Noville ſtaj ſ lětom najbóle wuſtakoj. We Ver-ſur-Mer na kraj ſtupiwſchi, ſtaj ſo hnydom na pěſk lehnyłoj a wuſnyłoj. Acoſta a Balchin ſtaj do bliſcheho majaka (ſwěcżaka) ſchloj, ſo byſchtaj ſtrażnika allarmowałoj.

Lětarjo, kotſiž běchu poſłednjun kapku benzina pſchetrjebali, běchu ſebi wotmyſlili, ſo ſ lětadłom na Seininy wuliw puſchcźicj, tola lětadło njemóżeſche ſo tak dotho w powětſie ſdżerżecź. 1/3 hodźin wono na morjo padże.

Lětarjo, kotſiž ſo w privatnym domje hoſpoduja, ſu proſyli, ſo buchu jim najprjódzo ſmérom ſo wuſpacź dali, a jich pſchi żanych wobſtejnoſcżach prjedy dnjli ſchtwórtk w 4 hodź. pop. njewubudźili. Dale proſchachu, ſo buchu ſo apparatu ſ najwjetſchej wobſtadniwoſcżu na kraj donjeſłe. Byrd je rjekł, ſo pſchi żanych wobſtejnoſcżach Ver-ſur-Mer njewopuſcheźi, dokiž ſo apparatu njejſu ſkhowałe.

Byrd chże ſo ſ lětadłom ſaſo do Ameriki wróćicj

Techniſki wažnywuſtiwy Wrightowcho towaſtwa, Kinkade, praji ſo je ſebi Byrd wotmyſlił, i Parisa do Ameriki wróżo lećicj. Wón je jemu rjekł, ſo dyrbi ſ parnej łódźu ſa nim pſchijěcź a jcho w Parisu wopytacź, ſo by jemu lětadło ſa lět do Newyorka ſwuporjedźał.

Chamberlin w Zarisu.

Na lětaniſchczu Le Bourget ſchtwórtk ſiwe hibanje knjeżeſche. Pſchi pſchihotach k powitanju kapitana Byrda a jcho itſjoch pſchewodnikow, kotſiž ho ſchtwórtk w nozy w Parisu wocżakowachu, njeje ſo pſchikhad ozeanſkeju lětarjow Chamberlina a Levina pytnył. S Baſela ſtaj wonaj ſchtwórtk popołdnju w 3 hodź. do Parisa pſchileżałoj.

Spionaża w Franzowſkej.

W ſtatnej łódźerni w Caenu ſu pjeczeh inżenérow dla ſpionaże ſajeli. Hižo mežaju do.ho ſu ſo tam piſma dowérneho woſerſkeho kharaktera, wosebje mudre kopije plaſa njekmanſtwo zuſoſemitiſch panow, ja potłóczowanje, ja uniju, ja njeſchwarne mudrużeſtwo Zidowſtwa na ſchecżańſkej ſemi, ja wójna, ſchtož bě kupiło, podwoſiło ſ dawnych cżaſow njetrażiu hidu Kosakow. Mudy, ale ſyłneho ducha hejtman Oſtranija* nawjedowaſche zyku njeżiſnernu ſyłu Kosakow.

Mjes Kosakami běſche jedyn połk ſ najlěpſchim a najwutſojniſchim; a tuton połk nawjedowaſche Taraſ Bulba. Wſchitke lěpſchiny mężeſche wón pſched Druhimi: wjetſchu ſtarobu a najbohatſiu, a tuntcż ſ wutſojnoſcż ho ſe ſwojim wójſtom hibacź a najſyłniſchim hidu pſcheżiwo njeſpſcheżelam. Ssamo ſwojim Kosakam ſeſeda ho jcho nikoho njeſpchelutowaja njendrjeja a ſurowoſcż bycż pſchese wſchu mérn. Jenoż wohen a ſchibjeſcżu poſtajeſche jcho ſchedźiwa hłowa, a jcho rada we wójeſtej rjeże rjelażche a dychajche jenoż wutorjenjerje a ſajubu.

Njeje mózno wſchitke bitwy wopiſowacź, kdżej ſo Kosakow pokaſowachu, trjeba też njeje zkły pomałki kbóh kompanije rospowedacź, wſchitke to ſu ſtawiſny ſajbłałe. .

W Ukrajinach ſu ſtrony pedrobnje napiſane, kak ſu pólſke garniſony cżełole ſe wuſtrowedżenych mężtow; kak buchu jnewěſchowani hjeżydowſkich nasierzy. — Jidźi; kak ſłabu běſche krónowny hejtman Nikolaj Potocki ſe mnoholiczbnym ſwojim wójſtom pſchecżiwo tutej njepſcheſwinjownej mozu, kak pſchedebyty. pſchieſeżehowany won we mjenjſchej rjeży lěpſchi dżeł ſwojeho wójſka potepi; kak wobſa njekmanſtwo zuſoſemitiſch panow, ja potłóczowanje, ja uniju, ja njeſchwarne mudrużeſtwo Zidowſtwa na ſchecżańſkej ſemi, ja wójna, ſchtož bě kupiło, podwoſiło ſ dawnych cżaſow njetrażiu hidu Kosakow. Mudy, ale ſyłneho ducha hejtman Oſtranija* nawjedowaſche zyku njeżiſnernu ſyłu Kosakow.

Mjes Kosakami běſche jedyn połk ſ najlěpſchim a najwutſojniſchim; a tuton połk nawjedowaſche Taraſ Bulba. Wſchitke lěpſchiny mężeſche wón pſched Druhimi: wjetſchu ſtarobu a najbohatſiu, a tuntcż ſ wutſojnoſcż ho ſe ſwojim wójſtom hibacź a najſyłniſchim hidu pſcheżiwo njeſpſcheżelam. Ssamo ſwojim Kosakam ſeſeda ho jcho nikoho njeſpchelutowaja njendrjeja a ſurowoſcż bycż pſchese wſchu mérn. Jenoż wohen a ſchibjeſcżu poſtajeſche jcho ſchedźiwa hłowa, a jcho rada we wójeſtej rjeże rjelażche a dychajche jenoż wutorjenjerje a ſajubu.

Njeje mózno wſchitke bitwy wopiſowacź, kdżej ſo Kosakow pokaſowachu, trjeba też njeje zkły pomałki kbóh kompanije rospowedacź, wſchitke to ſu ſtawiſny ſajbłałe.

W Ukrajinach ſu ſtrony pedrobnje napiſane, kak ſu pólſke garniſony cżełole ſe wuſtrowedżenych mężtow; kak buchu jnewěſchowani hjeżydowſkich nasierzy. — Jidźi; kak ſłabu běſche krónowny hejtman Nikolaj Potocki ſe mnoholiczbnym ſwojim wójſtom pſchecżiwo tutej njepſcheſwinjownej mozu, kak pſchedebyty. pſchieſeżehowany won we mjenjſchej rjeży lěpſchi dżeł ſwojeho wójſka potepi; kak wobſchedźeny ſ ſwojeho wójſka ſ mjenjſchej hordoſcżu ſe ſwojim ſtarſim ſobu ſtupi; kak ſo ſ ſwojim ſtarſim ſobu ſtupi; kak ſo ſ ſwojim ſtarſim ſobu ſtupi; kak ſo ſ

Sylne njewjedra a wichor we Łužicy.

Po jara horzym dnju ſtawachu wczera na wječor cžerne mróčele na njebju, kiž ſo nam nječeho dobreho nadjecž njedachu. Wokoło 6 hodź. ſo njebjo hladajsy ſacžmi a wichor wjerčeſche proch ſ dróhow a puczow do powětra. Błyſki porčachu ſapacž a ſylniſche a ſylniſche ſu hrimanje. Sſylny deſchcž ſo pocža lecž, kotryž wichor ſ hobrſkej mozu na ſemju ſchwikaſche. Kaž je ſo pozdžiſchu ſpóznacž, kiž ſe wſchelakich ſtron je Serbow dostachmy, je njewjedro ſ mežinami jara ſylnje ſatkhadžało, wobeſhe hróſny wichor a ſliwkojty deſchcž ſtej njeſmérnu ſchkodu načžiniłej. Sylne ſchtomy ſtemi wichor jako kijeſchki, ſliwkojty deſchcž wudrě pola a pucže a ſpłaza žita k ſemi. Też krupy ſu ſo ſchke, wobeſhe je wječora Budyſchina.

W **Budyſchinje** ſapocža ſo njewjedro ſe ſylnym wichorom wokoło 6 hodź. Tołſte cžmowe mróčele walachu ſo nad městom a dróhi běchu wjchitke polne próſha, kiž běſche wichor do powětra ſwjerčał. Wórſy pocža ſo lecž, hróſbnje ſapachu a bijachu błyſki. Na dróhach běžeſche woda ſ rěkami. Błyſk dyri do wěže Pětrowſkeje zarkwje a rosbi wěžnikowy telefon. Symny błyſk dyri też do domu na Fichtowej dróſy 4. S wobnjom ſajědže do twarjenja. Rosſchčěpi wuheń a rospuka jene thachle. Luhžo do ſchkodu njepſchiňdžechu. Sſylnje ſatkhadžeſche njewjedro wobeſhe ſ wječora Budyſchina. We wokolinje Cžiſchcž a Prěcžej

tajke njewjedro hiſchcže njepomna.

Wokoło ½7 hodź. ſo tam njebjo na bojaſne waiſchnje ſacžmi a hnydom pocža wichor zychnowacž, kiž wjele ſchtomow ſwuwala. Wulke krupy padachu a na polach wulku ſchkodu načžinichu. Sſylny ſliwkojty deſchcž lijeſche ſo ſ cžurami a wody wudrěchu pola a pucže a pjchěrowy. Wulku ſchkodu je ſliwkowa woda na běrnišchčach načžinita. Je dołhe hóny běrnow ſwudrěła a wotpła-

wika, ſo wſchudyom na puczach leža. Žita leža kaž ſwalzowane. We wſach dale k ranju je njewjedro tohorunja njeſmérnu ſchkodu načžiniło. Cžežko potrjechena je kraſina mjes Budyſchinom a Rakezami.

W **Nowych Boranezach** ſo cžeſče njewjedro wokoło ½7 hodź. ſapocža. Pſched wječnym hoſcženzom dyri błyſk do najwjetſcheje jabłučžiny. Sſamžny błyſk ſnicži hiſchcže dwaj dalſchej ſchtomaj a powali ſcžežor elektriſkeho powoda. Zyła wjeſ běſche na to bjes ſwězy.

We **Łuſy** je wichor pjeza wulki dub powalił a na jene twarjenje cžiſnył.

Mjes Khežowom a Rakezami leži pſchi dróhach na ſahrodach a w kěſkach wjele rjanych ſchtomow ſwuwalanych abo podlemjenych, haſy pſchitkrwaju pucže. Žita ſu ſplazane a ſaſchmjatane. W **Niežwacžidle** na pohrjebniſchcžu je wětr wulku lipu powalił, we **Wětrowje** na jenej ſahrodze ſylnu kruſchwinu. Pola **Koplowa** je ſ wichorom wjele ſtarych kaſtanjow ſpadało. Też we tutej krajinje je wulki ſliwk padnył, kajſiž jón ſa 25 lět wjazy njepomna.

Sſylne běſche njewjedro też ſ połodnja a ranja Budyſchina. Też tu leža ſwuwalowane ſchtomy, žita ſu ke ſemi ſtłocžene.

W **Tucžizach** pola Wjeleczina dyri **Boże** njewjedro do hrožnje a hrože ratarja Marka Schwaara, kotrejž ſo hnydom ſ jaſnym płomjenjom paleſchtej. W płomjenjach też jedyn tóſt rónž wza. Też tu je ſliwkojty deſchcž pola ſapuſčił.

W **Budyſchinku** dyri błyſk do wuhnja knježeje paleršnje, w **Brěžnyzy** do telefonowych ſchcžežorow, a ſtonzowa apparaty.

W **Delnim Wujeſdže** wotpali ſo ſ błyſkom jena brózeń. —

---

kotruž je hamtſke hejtmanſtwo piſipriwaſilo (na hamtiſkim hejtmanſtwje wó ſtuje cžo. 25), kotruž je kóždu njedźelu dopołdnja wot 9—11 hodź. poteržerja. Dokeł ſo lětſa ſchlódniti a khorošcže a khorošcže ſudowych ſchtomow a ſahrodow ſtyrje jewja, dyrbjał kóždy ratař a ſahrodnik tute ſarodženju w ſtamſtwym ſtjinje dołdanje wužiwacž a ſebi tam po radu khodźicž. Na tute ſchitke praſchenja ſadarſtwa a ſahrodniſtwa dóſtanu am radu.

— **Wulke Budyſke měſchczanſke ſtelenje**, tutón dalołko a ſchěrołu ſnaty ſwjedžeń, kiž wa wuzbo pſchečelowo we naſchim měſcže a tež we wokolnych wſach, ſteji ſaſo pſched dwjerni. Dženſ ſobotu ſo hižom ſapočžna. Njedźelu popołdnju porčahnu ſtólcy w ſwjedženſtim cžahu na Tſtinſk, ſ cžimž je ſtelenje offizielnje wotewrjene. Sa wobydlerſtwo měſta a tež ſa wjeſnjanſtwo je tutón ſwjedžeń měſchczanſkich ſtelcžow wopraudzitły ludowy ſwjedžeń. Mjes tym, ſo ſo ſtólcy pſchi napinanym ſtelenju wa trałowiſke a druhe dołpoſnoſcže bźža, wjeſela ſo wopytowarjo nade wſchelakimi poſticženjemi we wſchelakich budach, wotſchowuja ſo w korzmarſtich ſtanach abo ſajedu ſebi raſ ſ tarnjelom. Ruſne ſa tajki ſwjedžeń, kiž zyły tydžeń traje, je wſe rjane wjedro, pſchetož telsdy ludžo łóſcže mótſchi ſchcžaſu, dołhuj je nješchto w njej.

— **Njeſboże.** Dženſa dop. ½11 hodź. jajédže jedyn auto na rózku Lawiſkich hrjebjow a Stwonkowneje Lawiſkeje hały do motorſkeho kola. Wotmach ſtórka bě tak ſylny, ſo prédne kolo motorſkeho kola hnydom wotleceža. Kołojšdyn bjes wjetſcheje ſchkody noteidže.

— **Kradnyli ſu** 29. 6. 27 popołdnju wokoło 3 hodź. ſ jeneje wołkeje na Nožowej hały muſiaze kolo ſtamli „Brennabor“, kiž mějeſche cžorne trojna ſ ponitkowanymi dwěłkami wurnſchene, cžornej błótowej ſchkitakaj, ſe horunja ſwjena ſ ponitkowanymi ſamahami, horjeſhijene wodźidło bjes pſchimadłow, rucžne ſpiwadło, brune kožane ſedło, tehorunja gratowu łopatku, Torpedoſki ſo-mobéž, pedalej ſ gumijemi. Na ſwjecanych ponitkowanje wotpaduje a pſchi ſpinadle pobrachuje ſchrubik. — Wo wſe zrune ſdźelenja proſy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Pſchihódne njedźelſke ježdženje mjes Dybni nom—Zitawu a Budyſchinom.** Wołſahowaj cžahaj 825 840 ſ Dręždżan do Zitawy a wróčo ſtartujetej mjes druhim też we Wjeleczinje. Tak wołſtej pſchihódne njedźelſke ſwjazanje mjes Budyſchinom a Zitawu—Dybnim a wróčo. S Budyſchina 6,42 hodź. do Wjeleczina 7,10, ſe Wjeleczina 7,13, do Zitawy 8,07, ſe Zitawy 8,15 do Dybina 8,57 hod. Wróčo ſ Dybina 20,58, do Zitawy 21,46, ſe Zitawy 21,55, do Wjeleczina 22,58 a ſ Wjeleczina 23,48, do Budyſchina 0,12. Cžahaj ſaſtanjetej mjes Wjeleczinom a Zitawu jenoj w Habrachcžizach.

S **Bukez.** Knježej dworaj ku Kopoſzach a Bukezach ſu nětko do ſtamſtneho wobſhedźerſtwa knjeza Hanſa ſ Loeben pſchejſchłej. S tutym ſo jedyn ſ najſtarſchich ſatkich ſe-njanſtich ſpłetow, kotryž hižom je 16 lětſtotkow ſ Delnjeje Łužicy pſchinóſe, w Hornjej Łužicy ſahydli.

Z **Radwerja.** Jenoż 2 njedźeli hiſče a wſotowarſtwowski zlět tu budže. Sče wy pſihotowani na njón, lubi Serbja? Sokolny a dźěławy wubjerk Radwerſki mócnje dźěła. Na mnohich zhromadźiznach je to a druhe ważne wuradował a poſtajił. Dźiwać, woprawdźe dźiwać ſo budźeče, lubi krajenjo, kajke překwapjenja wam na wſoſerbſkim zlěče (17. VII.) we Radworju kiwaju. Tuž pſihódže ſe ſ rjódami! Nječhtó pak ſo też na druhelio njeſpuſčž, hdyž rěka w towarſtwach nješto za zlět pſiprawić a zarjadować. Tuž wuhotujže prawje wjele ſwjedženſkich wozow! Na myſličkach (idejach) njemóže woprawdże pobrachować. Kóžda wjes, znajmjeńſa kóžda wosada dyrbjała w tutom naſtupanju ze ſuſodneje na přemo dźěłać. To je čiſte wjeſelo! A je-li njeby nam Bóh tón Knjez pſihódne wjedro ſpožčił, dyrbjał ſo cyły ſwjedžeń na woběmaj wjeſnymaj ſurlomaj (zalomaj) wotmětować. Wſudźom by ſo doſć hołuty programm poſkićił. Wulke ſtarośe pak a tróſne pſihoty přewoſtajże tukluwiſu ſwjedženſkemu wubjerkej. Tón ſwoju wěc derje rozumi.

Z **Khróſcic.** Sejedu po nyſporje zeńdže ſo w Natuſec korčmi ſwěrna čŕjódka Sokołow a Lipjancow, zo bychu dla zarjadowanja ſwjedženja 6. julija w Pančicach k česći naſich wukrajnych hoſči ſo rozmolwili. Wšě jednoty nawječerneho wokrjesa běchu zaſtupnje. Zhromadźiznu nawjedowaſe ſtarosta Khróſcanſkeje jednoty, bratr Pjetaš. Hnydom při ſpočatku dźeńſkeho porjada wozjewi, ſo ſo ſobotu 2. julija wječer w ½7 hodź. ważne poſedźenje w Maćičnym Domje dla zlěta w Cisku a dla přichada ſlowjanſkich hoſči wotměwa a proſy ſo, zo bychu wšě jednoty zaſtupjene byle. Wězo z tym poſtajena njedźelſka zhromadźizna (3. VII.) wupadnje. Hoſco přiňdu hižo wutoru do kłoſtra a budu tón dźeń we Wotrowje přebywać. ſebi hrodźiſco wobhladać a wječor ſnadź ſo ze ſobuſtawami tamniſcheho Sokoła zeńdu. Srjedźiny wječor (6. VII.) je za wjetſi ſwjedžeń poſtajeny, kotryž z dźěła tamni hoſco, zdźěła nawječerny wokrjes Sokoła a Lipa Serbska wuhotuju. Cinimy Serbow kłóſtrſkeje wokoliny a w dalſich kúčežnach na njón kóždnych. Přindźe w prawje bohatej ličbje. Zaſtup je darmo. Započina ſo we 8 hodź. Porjad budže jara bohaty a wotměnjacy. Wukrajni hoſco chcedźa ſo ze Serbami a z jeho kulturu zeznać. Tuž přindźe w prawje bohatej ličbje!

Z **Khróſcic.** Naša wjesna nalutowarńja a wupožčowarńja wotměwaſe po zwučenym waſnju ſrjedu ſwoju generalnu (hłownu) zhromadźiznu we Wjeńkec hoſcencu. Předsyda předsydſtwa, k. kubleŕ Wujeſch, ju wotewri a nawjedowaſe. Po powitanſkich ſłowach rysowaſe naſe nětčiſe hoſpodarſke połoženje a to nic runje w najrjeńſich barbach. Z časa poſledujeje zhromadźizny njejſu ſo wobſtejnoſcže połepšiłe. Połoženje njewjeſoſe, wſudźe pjedostatk na pjenjezach. Nalutowanki wuwoſtawaja, kotreż ſu tola žiwjeńſki nerv kóždeho pjenježneho wustawa. Zdźěła wſak ſo pozběhuja, ale jeno w přemyſłowych (induſtrielnych) krajinach. Při wyſokej bankowej danji, proviziji a druhich wudawkach njeje wězo možno wulkeho dobytka wuwikować. Při tym dyrbjachu 18 000 hriwnow na wotkhadźaccho ſobuſtawa ſo zwjeſć, kiž bě ſej w Misnjanſkej wokolinje kubło kupił. — Po tutych zawodnych ſłowach přeńdże k dźeńſkomu porjadej. Předsyda dołholetnjeho wjeſnjanſkeho wuſkutkowarja, k. kubleŕ Wawrik w Nuknicach, poda rozprawu wo lětnym zličbowanju a bilancy. Po nim bě 662 472,26 hriwnow dokhodow a 662 009,01 hriwnow wudawkow. Potajkim zwoſta w pokładnicy 463,25 hr. Aktiva ſtajichu ſo na 122 301,93 hr. a paſſiva na 121 809,12 hriwnow. Zličbowanje a bilanca ſo wot zhromadźenych jenohłósnje přijeſtaj a tak buſtej předsydſtwo a zličbowar wuſwobodźenaj. — Kóne lěta 1925 (31. 12.) běše jich 370 obuſtawow, w běhu 1926 přiſtupichu jich 63, 4 wuſtupichu a je ličba 31. dezembra 1926 na 429 zroſtła. Snadny dobytk ſo po wuſtawowych poſtajenjach wuži. Přitomni dóſtachu za wopyt zhromadźizny małe zarunanje. Běše jich jeno 36, wopyt potajkim ſnadny. Na ta kročeſe ſo k wólbam dołholetnjeho wuſtawa. Knjez kubleŕ Cžeſła ze Zejic ſo zaſy wuzwoli. Dokeł kk. kubleŕ Symank w Smjeńkecach a Cžeſła Suſter w Kukowje dla ſtaroby zaſtojnſtwo wjacy přiwzać nochcyſtaj, buſtaj na jeju městuje kk. dźěłaceŕ Wornač w Kukowje a žiwnoſcer Henčl w Smjeńkecach wolenaj. Tute wólby ſtachu ſo jenohłósnje. Wuzwoleni wólbu přiwzachu. — Dokeł žanych namjetow zapodatych njebě, zdźěli zličbowar, k. kantor Hila, zo naſej nalutowańi nerwus wrenu (pjenjezy) pobrachuja. Trjebamy nalutowanki, ſamo kóždu hriwnu. Nalutowańja chce radło ſwojim ſobuſtawam wyſokeje danje dawać (ſamo hač do 8 procentow). Přjedy ſu čeladni a dźěći wjele na dań noſyli, to je nimale wuwoſtało. Napominaſe wšěch, ſwoje zbytne pjenjezy naſej nalutowarńi přiwobrońć. Z jeneje ſtrony ſo na ſnadny zajim ſkoržeſe, kiž maja mnohy ſobuſtawy za naſu wěc. — Knjez žiwnoſcer Skala-Khróſcanſki rozprawješe wo tworowym wobkhodže, kiž je zaſy tak zarjadowany, kaž w přjedawšich časach. Činješe ſobuſtawy na přihodniſe kupowanje w naſim konſumje kóždnych, woſebje ſtož přikupne łmoje naſtupa, kotreż ſo wſ; najprjedy chemiſcy přepytuja. Tá dóſtanu w poſtajenych procentach. Dobytk ſo zaſy k lépšemu towarſtwa naložuje. Tuž mól je kóždy we tutym naſtupanju podpjerać. To k. Wjenka hišće kruče podſmórny. K. Nawka z Khróſcic ſej wujasnjenje žadaſe dla dopłaćenja žadanych 10 hr. Stóž je zapłaćił njeje, je tohodła ſobuſtaw, je-li njeje wo-ſebiče ſwój wuſtup w prawem času wozjewił. Z njedopłaćenymi 10 hriwnami ſo jich konto poćeji. Mnozy ſej mysla, hdyž ſu kónc lěta (w běhu měſaca dezembra) swój wuſtup wozjewili, zo ſu z tym předpiſma wuſtawkow dopjelnili. Temu njeje tak. Wupowěđženje ma ſo znajmjeńſa ſtwórć lěta předy ſtać, potajkim najpozdźiſo 1. oktobra za přichodne lěto. Tuteho poſtajenja cheyli ſo ſobuſtawy kruče dźerżeć. Po přečitanju protokola, kotreż dźěło běše k. wyſši wučeŕ Rener wobſtarał, ſkónči předsyda zhromadźiznu wokoło ½6 hodźin z dźakom za ſobudźěławoſć a wopyt. Nadźijomuje budže přichodna lépje wopytana.

Z **Ralbic.** Swój ſlěborny kwas ſwjećeštaj tu kubleŕ Jakub Manjok a jeho mandźelska Marja rodź. Nukec. Wjele poćeſcowanja, přeća a dary dóſtachaj ze ſtrony přiwuznych, přećelow a wjesnych k ſwojemu ſwójbnemu ſwjedženju, dokelž je jeju hoſpodaſtwo dom wšém derje znaty. Mnohi ma w dobrym dopomnjeću, kak je tam za čas dyrbjeńſkeho hoſpodarſtwa w nuzy, hdyž je hižo druhdże podarmo proſył, přećelnje wupomoc namakał. Tu ſkutkownu kſeſćanſku luboſć přećiwo bližſemu nytuj Bóh jubilaromaj nadobnje w dalšim žiwjenju.

Z **Ralbic.** Zańdżenu njedźelu ſwjeće naſe „Towarſtwo kat. młodźenccow“ ſwój 12. założeńſki ſwjedžeń, zarjadujo dźiwadłowy wječor. Knjez kaplan M. Cyž, duchowny wjednik towarſtwa, je k tomu wobſěrnu činołru „Smjerć Garcije Morena“ po němſkim za naſe ſerbſke jewiſko wołdźěłał. W 5 jednanjach předſtaja ſo nam nadobne ſkutkowanje a bźdźenje Garcije Morena, preſidenta republiki Ekuador we Ameriey. Słyſimy, kak je jako woprawdźity krajny wóte ſpěchował cžełne a duchowne zbožo ſwojeho kraja a jako katolſki wjeſeł ſkitał a česćił prawa cyrkwje a wěry. Z djabołſkej leſu a přeradu dźěłaſe přećiwo njemu njewěrliwa ſwobodnomurjeńſka ſtrona a zamó ſwojich ludźi do wšěch možnych, ſamo do miniſterſkich zaſtojſtwow zwjeſć a ſkónčnje w lěće 1875 namaka martrarſku ſmjerć přez nože a kulki zaſakłych zapřiſahancow. Hra je rjana, nieje łohka a ma krasne dramatiſke momenty, też nježny žort na nětkotrych městnach. A ſtož ma ſo wſesebje wuzbłoſnyć a z khwalbu pokhwalić: hra ſedźeſe přikładnje we hlowje a běše woprawdże dowkonjena a tak ju hrajerjo wobknježachu wšitcy. Wšitcy ſu ſo wotpohladnjo wot nětkotrych małych njedoſtatkow z wulkej pilnoſću a zahorjenoſću pročeowali do ſwojich rólow ſo zažiwić a wſesebje předſtajerjo hłownych wo-ſobow hrajachu ze zapalom, z dušu a z wutrobu. Tute ſłowa wěrneho a ſprawneho připóznaća njech ſu wšém najrjeńſi dźak a pohon k dalšemu ſkutkowanju na naſim narodnym polu. Firma Fingerlos we Budyšinje je trěbnu přiměrjenu draſtu za tuni pjenjez podała a naš Khróſcanſki frizěr je wšitke wſesby připrawił. Spiſowaćel ſam je w nadoſć a dokładnych pruhach hru wuwučował a nawjedował a tak je wšo hromadźe wuſkutkowało, zo ſu přeproſeni hoſco ju ze ſpokojenjom a wokřewjenjom ſćěhowali. A zo je woprawdże tak było, za to ſwědči nam napjata čišina a kedźbnoſć, kaž wrědka pola nas nadeńdźemy, a to wſesebje, hdyž ſo klutne wěcy hraja. Škoda, zo wopyt njeběše ſylniši. Młodoſć dże tu běše, ale też ſtarſi a na prěnim městnje wjeſnjenjo mólli pohladać přiňć, hdyž młodoſć, naš přichod, z khutnym a dobrym dźěłom wuſtupuje. Knjez kaplan Cyž witaše w prěnjej přeſtawcy hoſći a rozłoži z krótka wobſah hry a na kóncu ſo wšém dźakowaše, kotříž ſu nječak pomhali a nětko po dokonjanym dźele może ſpokojeny być z powšitkownym poradźenjom a wuſpěchom. -a.

Najnowiſe z cyłeho ſwěta.

Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſje njedźelu: Troſchku khłódno, wětřikoſte a ſcherjate. Podobnje je też we wſecžornej Europje, w rańſchej ſuchu, rjenje a cžiſte.

*

Němſki ſejm je nahódnoſcženiſli ſaloń w druhim a tſeczim cžitanju pſchijał, kotryž ſadanjenje nahódnjenych hy potheſkow a jich pſchemenjenje do ſakładneho dołha naſtupa.

*

Němſki ſejm je wobſamknył, ſo ma ſudniſli pißaŕ pſchihódnje liſcženym ſaſtojnik a ſudniſli ſłužobnik ſudniſli ſtrażmiſchtr rěkacž.

*

Belgiſki ſejm je belgiſkemu tralej ziwilnu liſcženu ſe 3 100 003 frankow dowojnſteje ſódnoſcže na 9 500 000 frankow ſ 119 pſchećiwo 21 hłokam powyſchił. Sa to ſu nječ mnohy ſozialdemokratoju hłoſowali, dokelž kralowe ja-ſłużby a wobježe jeho ſadjerjenje ſ tłwalbu pſchihłownawaju

*

Na konferenzy ſa wotbrońenje wojnſkich łódźſtwow we Genfu je Jendźelſka do ioho ſwoliła, ſoma amerikanſke wojnſke łódźſtwo tak ſylne kaž jendźelſke być. Nadźijeja ſo nětko, ſ oſo konferenza ſ wuſpěchom ſkónči.

*

Generał Tangczenżin, poſlednja wojerſka ſepjera Hankawſkeho knježerſtwa, je ſe wſchěmi podwjedikami k Nankingſkemu knježerſtwu pſchiſchoł.

Cžłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Budyſchinje. — Za nawěſtki: C. Janak w Budyſchinje.

Wulki serbski swjedźeński zlět

ze spěwanjom, dźiwadłom, wjerćenjom koła zbože kaž sokolske zwučowanje wuhotuje serbske tow. skupina „Hrodźišćo“ njedźelu 3. julija 1927 z dypkom pop. 2 hodź.

na swjedźeńskej łucy w Dubrawcy

pola Barta. Reje su wječor wot 8 hodź. w Zendźic hósćencu w Rakojdach. Wšitkich lubowarjow spomnjenych serbskich poskićenjow přeprošuje wutrobnje

předsydstwo serb. tow. skupiny „Hrodźišćo“

Nowe! Nowe!

Přeni raz na měsćanskim třělenju!

Bodega-Espanola

Stan pódła stana třělcow na lěwo. Znate městno kotrež ma kóždy rady dla tunich kajkostnych winow.

Karafa wot 35 pj. Wšědnje jimacu hudźbu.

Wobkhod w měsće na Mjasowem torhošću 7

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne mesnosće - Konditorske pječiwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosobitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Bóh k jedźi. Fürst Pückler.

Hosćenc w Pěskecach.

Njedźelu 3. julija

witańska hosćina

wot pop. 4 hodź.

swjedźeński bal.

Přećelnje přeprošuje **Jan Mechela**

Hosćenc w Hasłowje

Jutře njedźelu wot wječor 6 hodź.

wosobny bal za žony a muže

hdźež wustupi „Bubi“ skakacy husłeř. Jazzband-Orchester z Budyšina. — Přećelnje přeprošuje **J. Mirčink a mandź.**

Superfosfat, kosćowa mučka, domašowa mučka, šwablokisały amoniak, kruch. wapno, (k twarjenju a k hnojenju), cementowe wapno, wapnowy dusyk, cement (Grundmann), rožne wotruby, pólski rjany gries, kukuricowy šrót, mučka laneho wosuška, brikety

wulke, srěnje a drobne

woku, pjelušku a hobrski kolij

poruča

Paul Mickel w Jasenicy

pola Njeswačidła

Poručam:

Třěbne kloby wot 2.— hr. sem, **žłobowe dźerža**ki wot 40 pj. sem, dospołne wuhotowanja **kupjelow a wodowodow, elektriske plumpy, ručne plumpy** wšěch družin, **wodowodowe roły**, kotrež mam na składže, za fabriske płaćizny, **kupanske wanje** wot 18.— hr. sem. Wukonjam wšě do mojeho rjemjesła stušace dźěła. **Wodowodowe připrawy** wšěch wulkosćow.

Ja-li sće potrjebowali, wobroćće so na mnje.

Pawoł Mittag w Pančicach

Telefon 266 **Klampnarski mištr** Telefon 266

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Parny vulkanisěrowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcy wustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerńja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž tež za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Moje płaćizny za podobizny we wulkosći dopisnicy su:

12 štuk čorne . . 6.60 hr.
12 štuk brune . . 9.60 hr.

Dostanjeće za tute jara zniżene płaćizny cyłe tajke wobrazy, kaž je w mojich wukładnych woknach pokazuju

Robert Kubitz, Photograph

w Budyšin'e na Póstowem namješće 2

Zał. 1899. Wjac króć mytowane. **Njedźelu wotewrjene.**

Wulke saisonske wupředawanje

wobuća

wot 1. julija sem

Cordowe a plüšowe tolle z lilcom abo **z póduku ze šćěp. kože,** wulk. 36/42	**0.90**
kožane tolle za žony	**2.95**
džećace črije ze spinku . . . wot	**2.50** sem
domjace kožane črije z jenej spinku . .	**4.20**
črij ze spinku, połwysoki pjeńk	**6.90**
črij ze spinku a žłobit. pjeńk, mod. forma	**8.50**
črij ze spinku, bruny, połwysoki pjeńk .	**7.75**
lakowy črij za žony . . . . . wot	**8.90** sem
mužacy črij, połwysoki, čorny . . wot	**8.75** sem
mužacy črij, połw., bruny, ze zasadk. wot	**11.75** sem
lakowy črij za muže . . . . . wot	**11.75** sem
mužace škórnje . . . . . wot	**8.50** sem
športske škórnje za muž., čorne a brune	**10.90**
džełanske črije z podkowu . . . wot	**5.95** sem
nizke škórnje . . . . . wot	**14.50** sem
kožane gamaše	**5.50**
sokolske črije z gum. pódłu. 36/42 .	**2.75**

kožane sandale

42/40	39/36	35/31	30/27	26/24	23/21	20/19
4.50	**3.90**	**3.50**	**3.20**	**2.90**	**2.50**	**1.75**

Willy Sommer

tolle a wobuća, w Budyšinje, na Serb. hrjeb. 8

Fotografowy Meister

atelier w Budyšinje na Nejerjsk. dr. 15

hójdu mojeho wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewěsćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41

Podźělnje płaćiš dowolam

Woku, pjelušku a hobrski kolij

Domašowa mučka, kosćowa mučka, superfosfat, šwablokisały amoniak, wapnowy dusyk, wapno, Tschirnhauske wapno, (k twarjenju a k hnojenju), cement (Grundmann), brikety, małe srěnje a drobne, rožne wotruby a gries, kukuricowy šrót, mučku z laneho wosuška

poruča

Jurij Čornak / najeńk młyna

we Lazku pola Worklec

Wulki wubjerk! Najtuńše płaćizny!

płokajomna žida } w najnowšich
muselin } mustrach

lěčny barchent za kabaty, žonjace wobleki a košle

zasadk. košle zwjeršne košle

Macco-šaty za žony, mužow a dźěći

Hilger w Budyšinje

jenož na Seminarskej hasy 2

---

fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotćahi wěcywustojnje a najspěšniše.

Khori njezadwělujće!

Přińdźće ke mni

k přepytowanju

a přinjesće też hišće bleńku rańšeje moče sobu, kotraž so we mojim laboratoriju w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočowa diagnoza

tak daloko hač je tasama wědomostnje připóznata. Zaběram so hižo 25 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z bio-chemiju, naturskim hojenjom a homöopatiju.

Ręčne hodźiny su nětko pónjedźelu popołdnju wot 3—7 hodźin a wutoru dopołdnja wot 8—½12 hodźin w Budyšinje na Bismarckskej dróży 7 II pola Lehmanna, a potom porjadnje kóžde 2 njedźeli, też hdyž w „Serb. Nowinach“ njeje.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerkubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoscenskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Nawoženje a njewěsty

Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych załkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnym załkam, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ▲ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5% rabata. ◆ Předźěłanja přijimuju po najnižšim wobličenju.

Paul Böhmer w Lichanju

fabrikacija patentowych matracow a poistrow. mebiow

Telefon: Hućina 58 pola Kluka

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach Tel. 2403

Žonjace, mužace a dźěćace

šaty

ložowe, blidowe a domjace šaty
spódnje šaty ▲ nohajcy ▲ soki

bačrunjeż su płaćizny powyšene

hišće po starych nizk. płaćiznach předawam

Hilger

w Budyšinje, na Seminarskej hasy čo. 2

Někotre zběrki basnjow

Jakuba Ćišinskeho

su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!

Serbska knihařnja w Budyšinje

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Žonjacy lěkaŕ dr. Wünscha

w Budyšinje

hač do 16. julija zapućuje

Příloha k čisłu 152

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 2. julija 1927

Nowy zakoń wo dźěłowych sudach.

Přejdy hač zakoń wo dźěłowych ſudach 1. julija 1927 do mocy ſtupi, kłužachu wſchitke ſwady mjez dźěłodawarjemi a dźěłačerjemi pod dźěłowe ſudy. (Arbeitsgerichte.) Mjez tym ſo dotalne pſchemjenjowe a pſchekupſke ſudy jenoſ wěſty dźěł dźěłowych ſwadow wotſtrowchu, pak wěſte a we pſchichodze dźěłowe ſudy wſchitke dźěłowe ſwady wobdźěłaju. Dźěłowy ſud njeroſtrijuje jenoż ſwady dla dźěła w tatarſkim a domjazkych pſchiſtajenych. Też wſchitzy, kotřiž maju domjace pſchemyſło (na pſchikład domjazy dźěłačerjow ſmjerkowoje induſtrije) a hewaiſche wotſtoby, kiž ſo dźěłačerjam runaju, dyrbja ſwoje žadanje pſched dźěłowy ſud pſchiniješe. Tak je móžno, ſo ſu wopſchichjate wſchitke wotſtoby, kiž ſwoje dźěło we wotſtobinſtwej a hoſpodarſkej wotſtwinſnoſći wukonjeja. Wſchitke nowy zakoń wo dźěłowych ſudach ſwob-pſchija, ſ tym ſo wumjeſe prawa, kiž ſo ſpočatk ſanſdeneho lětſotka ſapoča, k nathwilnemu wobſamknjenju dowjeſe, po kotrymž dyrbja być dźěłowe ſwady pod wotſebitym pſchichwatom a tunim ſudźenjom w pſchitomnoſći powołanſkich towarſchow, kotřiž do ſwadnych dźěłow ſkuſcheja, wotbyte.

Dźěłowy ſud ſkutkuje ſtajnje po družinje ſwady jako dźěłačerſka komora, jako komora pſchiſtajenjow abo jako rjemjeſlniſki ſud. Wón roſſudża, hdyž je wobſtadźeny ſe prawatwurčenym ſudnikom jako pſchedſydu a ſ jenym pſchiſtajdakom dźěłodawarſtwa. Pſchiſtajdakow je wokrjeſne heitmanſtwo w pſcheſejenoſći ſ preſidentom kraineho ſuda we Drježdjanach na 3 lěta powołało. Woni ſu ſ namjetowych liſtinow ſtuwrani, kotrež ſu organiſazije dźěłodawarjow a dźěłačerjow ſapodali. Sa wokrjeſ Budyſchego, Schěrachowſkeho,, Biſkopſkeho, Kamjenſkeho a Połčnjiſkeho hamtſkeho ſudniſtwa je dźěłowy ſud w Budyſchinje pſchiſtajeny, kiž pak je wotnoſny w Biſkopicach a Kamjenzu pſchiſtajarnik. Swadu pſchiſtajenjow ſ zyſeho wokrjeſa wobdźěłaju ſo we Budyſchinje, mjez tym ſo ſa roſtrijanje dźěłačerſkich a rjemjeſlniſkich ſwadow komorje też w Biſkopicach (ſa wokrjeſ ſamniſcheho hamtſkeho ſudniſtwa) a w Kamjenzu (ſa wokrjeſ Kamjenſkeho a Połčnjiſkeho hamtſkeho ſudniſtwa.) Stórža może ſo pola ſuda abo jeho wotnoſki piſmownje ſapodaċ abo ertnje k protokolej pſchedneješe. Pitřanja we Budyſchinje je w Juſtizgmun twarjenju po 2 ſkhodomaj wo ſtwe 332. Nječinizy pſched dźěłowym ſudom jako proježowi ſaſtupjerjo njeſmu dowoleni, ſwadnizy ſmědża pak ſo zobuſtawam abo pſchiſtajenym ſwojich hoſpodarſkich ſwjaſtow ſaſtupowaċ daċ.

Sa jednanje ſo tłóſty dopředka płaczicj njetrjebaja. Sarmanje, kiž ma ſo na tónzu prawneje ſwady ſapłaċicj, je ſnadne, wono wuczinji pſchi ſwadnej hódnoſći hač do 20 hr. 1 hr., hač do 60 hr. 2 hr., hač do 100 hr. 3 hr. a powyſchi ſo potom ſa tóſde ſapoczate 100 hr. wo 3 hr.. S tutym je też ſamoſitemu ſtórżbnikej puċi prawa ſwóżenjeny, ani ſo hy trjebał we tkudobne prawo proſyċ, dale ſo jednanje też poſpěſchi, dokelż ſo naſhonjenju žadanje a ſapſaċenje dopředneho pjenjeſa porjadnje weż ſadżerżuje.

Pſcheċiſtwo wuſtudam dźěłowych ſudow je powołanje mózne, hdyż hódnoſće ſwadneho pſchedmjeta 300 hr. pſchekroċa. Powołanſki ſud ſa nſch wokrjeſ je krajny dźěłowy ſud w Drježdżanach. Pſcheċiſtwo wuſtudam tuteho ſuda je ſaſo pſchi woſtej mjeſy hódnoſće ſwadneho pſchedmjeta reviſija dowołena, kotraż dże na nemjenſkotatny dźěłowy ſud pola nemſkotatneho ſuda w Lipſku. Se ſtworjenjom tuteho puċa ſa prawowny ſrědkow je ſo pſchesże, ſ kotrymż ſu ſo dołho nożyli, dowjelnito, ſo bu też ſa dźěłowy ſud jenotne ſudźenje pſchiprawjene. Sakoń je hiſchże poſtajił, ſo hy wuwiwanje ſ jenakoſċi prawa ſpěchowaċ, ſo ſmě-

Čemu?

Pod ławku je hornec stał.
Ja sym spod ławki jón wzał.

Čemu sy tón hornec brał?
Zo bych wody do njoh' lał.

Čemu by tam wody lał?
Zo bych hornec wopłokał.

Čemu by jón wopłokał?
Dokelž psyk je z njeho żrał.

Čemu psyk je z njeho żrał?
Dokelž je pod ławku stał.

M. Nawka.

tej ſo powołanje a reviſija też pſchi ſmadniſchej ſwadnej hódnoſći pſchiſtwoliċ. hdyż ſtaj dźěłowy ſud abo krajny dźěławy ſud pſchedne ſrědki w jenotlíwych padach dla ſaſadneho wuſnama prawneje ſwady dopſchicżiłej.

Wulka wažnoſć, kotraż wotwiſnemu dźěłu wożebje jako ſljewnju w maſach w induſtriji pſchiſłuſcha, pokazuje wulki nadawk, kotryż maju dźěłowe ſudy ſa ſdźerżenje abo ſaſtopjenje dźěłoweho měra. Njech wſchitzy wobdźěleni pſchi wunwjedżenju nadawka k lépſchemu zyſeho luda zobupomhaja.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Njedżelu: Budyſchin w ſwjedżeniſej pyſche. Rano ſahe bubnowanje a hwidanje, budźenje hoſcżi a wobydlerſtwa ſe ſpara. Dopołdnja nap'chemo ſpěwanje khamponow na „Tſélniku". Pſchipołdnju hudźba na Hlownym torhoſchću pſched radnizu. Popołdnju w 2 hodź. wulki ſwjedżeniſki cżah ſe ſwojimi mnohimi pſchetwapjenkami, rjanymi ſwjedżeniſkimi wołami a — Jeſkowym Handrijom — jedżnko nè — to bě rjenje.....

Wječor: Nóż lěha ſo na Budyſchin. Tſchi khěżkow pſchituleju ſo wěſam, k wyſchinje ſahażnm: cżiſchina kołowokoło. Budyſchin ſpi. — Pſched nami Mikławſchk, jeho roſpadanki, w nim cżichi pſchebytk ſprózdnych ſemſkich putnikow. Wokomiki cżicheho ſpominanja. Tu nadobo ſcżele ſwětłomjetak pruhi ſwětła na roſpadanki. Mikławſchk nuri ſo ſ cżemnoſće morſa. S wyſokich zyrkwinſtich woknow liże ſo barbna kżaſnoſċ, płomjenja barbne tuċżele k njebju. Mróżele kura ſtomja ſo ke wyſchinam, wokrażnja roſpadanki. Boku pſchitrodu, ſahnjeżdża ſo w ſchtomach a kżeċżatach, lěhaju ſo na hórki cżiſche dřemażych a pſchiléhaju ſo domam a wěſam kołowokoło kupy morwych. Poſawny ſatlinża ſwaha, ſwuki drża ſwobi puċ do wutrobow. Swjata cżiſchina. Khór ſchepta, ſpěwa wo bycżu a mrżcżu, pomina na ſemſku ſaſchodnoſć. Spomina na lubóſċ k bližſchemu a k Bohu. Mróżcżele kura ſtupaju k njebju na ſtronje, hdyż ſo nětko dy k Bohu modlachu, Wchehomóżnemu wopromachu na wokżarju. Njekrocża tam mniſcha w roſpadankach, nježkeżża tam pſchi wokżarju? Haj ,tak bě junu, ſchepnu nam ſpěwarjo, ſpnczża nam poſawny. Stotore ſwużżi tſchepotaju w zunim ſaduwanju wěſta, wobrubjeja ſaſkładne wielby Mikławſchka, pnchа wěżu Ortenburgſkeje kapały. Barbna ſomа poſhubi ſo nětko w ſchtomach a kżeċżach Zwinaerſkeho pſchekhoda. Jaſne pruhi ſwětła wobléhaju Mikławſchk, hród a wokolinu, ſpěwy dokliną cżа, doſpnczża — ſwjata cżiſchina, Mikławſchk ſpi. Stotore ſwużżi tſchepotaju, wobrubja cżichi pſchebytk ſprózdnych, dřemażych w Knjeſu. Taiku ſdobnu kżaſnoſć poſticżi Swjaſt ſaſkłich zjerſnuplahowajych towarſchtwow pſchi ſkładnoſći ſwojeho 5. ſajeżda Budyſchinej a ſwojim lubym. Dżak jim ſ nutrinu wutroby. —

Pónđżelu dopołdnja: Skónczne pruhi błyſkotaju we wokniejſchku wuhladka; tuż je wotewrju. Da.a wóżku ſwahaċ pſches tſéchi a tſéſchi méſtaczka, do wonych ſtron, hdżeż wupinaju ſo w ſchérokim pſchéſtrjenju ſchrebaříſke ſahrodki ſwonka méſta. Kak ſo tam wſcho ſeleni, ro'eże, kżéje, a méſchczan w poczе ſwojeho wobliċża ſtónczne płody żněje. S cżerſtwej ſeleninu ſyłni ſwoje cżéło a w cżerſtwym powětrje wołſchewi ducha. Kwětna kraſa je ſo tam roſvſcheſtrżka. Róże mje ſtrowja we cżerwjenych, żołtych, běłych a rożożtych barbach, błódka, wobkuſlaza wón ſożeli ſo powětrej, ale — niedoſahnje hacż ke mni. Na mojim blidku wſchak mam hlej ſ nich kwěcżel ſtelo, ſeſtoſtjenych ſ druhimi kwětkotymi rſanoſlinkami. Sanurju mieſwocżo do kraſnoſće — o ſtłódka wón. — Lětża wſchak njeje pycha kralowny pſchebohata, dokelż Boże błónczko ju pſchemako koſchi.

Lżeżo mamy, njeſoſomy — ale budźimy żiwi w pſchitomnoſći! Naſche żołmiate tuċżaſne żiwjenje, natwarjene na thaklażym podłożku mécża a braca, pſcheſtżane ſ jédom ſżebicżnoſće, njeda wſchak cżakło cżłowjeſtwu wotpocżinyċ k wokſchewnej khwili w Bożej pſchirodże — ale honi je dale — ſa ſlébornakom, kiž ſo dale a dale kula — hacż ke tónzej żiwjenja — a nowy putnik ſpěcha ſ nowa ſa nim...

Róże kċéja,
Duſchu hréja!
O ty kwětkow kralowna —
Budź nam w horju macżerka!

Wutoru: Na „Tſélniku". Drjewjane město roſcże ſe ſemje — k cżomu to? K cżomu ſo tak khelpa. woła ſtan ſo ſ temi loka? Njedżelu 3. 7. budże w Budyſchinje ſaſo ſwjedżeń: „Swjedżeń tſélzow" a potom „tydżeń tſélzow" hacż do pſchichodneje njedżele! Heiſa, to budże żiwjenje, wſyk a ſu'k a lute wieſele. Schto ſo twari, to Wam njepſcherażu. Wichtżdżeże ſami na „Schieſbleichu"! Njedżelu rano budża ſo měſchczenjo ſe ſpanja. Popołdnju paradny wucżaſ. Wutoru popołdnju wot 4—7 hodżin promenadny konzert. Sſrjedu w 5 hodż. paradny wucżaſ, wječor brillantny wohnjoſtroj. Piatk we 8 hodż. wieczorny konzert a iluminazija ſtanow a naměſtna. Njedżelu rano budża ſo měſchczenjo ſe ſpanja, popołdnju w 3 hodż. paradny wucżaſ.

Dżenſa ſobotu 2. julija ſo „Schieſbleicha" wotewri. Chżeże hiſchże wjaży wędżeċ? Nè! Wimicże ſej wułku móſcheń poknu pjenjes ſobu a — njeſabudżeże na „Wuhladkoweho wuja", tón rad kuri! —ŕ.

Pojéżdżemy na wſoserbski zlét.

(Wobras ſe wzn.)

Mjenujmy ja a moja luba cżeċżikata Wórſcha. To réka jutſje hiſchże njepojéżdżemy. To hychu Radwotcżenjo ſpodźimnje hladali, ſo hižo ſo njedżeli do cżaſa wokoło kroſnimoj. Dołho je traka, prjedy hacż ſym ju narécżał a běchmoj wo tym pſchesjene. Najprjódy mějach ja lótſchta a Wórſcha niż. Myſlitmoj ſobu hižo mějaży dołho na wſchotowarſtwowſki ſwjedżeń. Jeneho dnja ſo na ſo roſnéwchmoj a — nadobo njemélachmoj wobaj żaneho łóſchta. A nětko mamoj wobaj nékaſki „rappl" a njemóżemoj doczakaċ, ſo hy tu ſlét ſkoro był.

Zyły cżaſy, mějaży dołho hižo Sserbſke Nowiny we powéſtſniku mu nim piſaja. Ssamo ſamplite běchu ſo jeneho dnja. Knydom ſwojeſ Wórſchi ſmyk pokłaċh. Ta ſo njeda ſdżerżeċ a napiſa do Budyſchina. Muſlach ſżej,

Na dalokich puċach.

K. B. Sċa w Sowrjecach

W Meklenburgskej.

Z kóżdym liſtom, kotryż mi piſaše, mje mój přeċel z młodoſtnych lět wabješe, zo bych jeho tola bórzy we jeho nowej dominje, w dalokej Meklenburgskej, wopytał. Wężo chceċe wy też wědżeċ, štó to je a kak sym ſo z nim w tajkej dalokoſći zeznał; to też chcu wam wſo wupowědaċ, njewěm pak, hač budże ſo jemu to lubić. Mój přeċel rěka Jurij Wjela, a hdyż mój ſo zeznałoj, běše wón kubler w Sekecach a ja wuċeř w Rachlowje. Wjele drje jich ſu, kiž ſo hiſċe na njeho dopomnja, runjeż je to nětk hižom khětro dołha noha. Ze Sekec přeſydli ſo do Strawaldy pola Ochranowa (Herrnhut), hdżeż bě ſej knježi dwór kupił, pozdżiſo přewza knježi dwór w Großſchirma pola Freiberka, tón za nęſto lět předawši ċehnješe do Großfurra w Durinkſkej, hdżeż bě z najeńkom 1200 jutrow wulkeho majoratſkeho kubła. Lěta ſo pomyſchu, a jeho ċas tam wotběża; knjez njechaše dale přenajeċ ale ſam z hoſpodarjom być. Nuża jeho k temu ċěrješe; běše w inflaciji ſwoje hotowe zamoženje zhubił, tuž ſebi myſleše, zo budże ſo z dokhodami z rjanych a płódnych leżownoſcow zaſo zhrabaċ móc. Jeno zo ſo jemu to poradźi. Tajkim woſobnym knjezam dżo pjenjezy wjedrowje lohko z móſnje lětaja, do njeje pak ċežko ſkakaja, dokelż burjo njejſu a njewědża. kajku próċeu to čini, prjedy hač ſo pjenjezk do kapſy ſunje, pomałku jenoż, dokelż je lépjaty, wložny a mokry z burſkim płotom. Mój přeċel pak dyrbješe ſo daloko a ſěroko rozhladowaċ, doniż ſkónczne we Meklenburgskej wiſajo wosta a nowy ſtatok namaka na knježim dworje (Domäne) Pastin, kiž ma 491 hektarow leżownoſcow.

Takle, nětk wěſċe wſo, ſtož móżach wam prajiċ; přiſpomnjeċ pak hiſċe chcu, zo je knjez Wjela najebaċ dołheho přebywanja w němſkej cżužbje dobry Serb wostał, ani ſłowċka ſwojeje maċerneje rěċe hiſċe zabył njeje. Tola móże ſej tón abo tamny dwójcy a trójcy přečitaċ a za wuſi napiſaċ.

Hdyż też tajka daloka jězba za wumjeńkarja we mojich lětach żana dobrota njeje, ſo naposledk tola zmužich a napiſach jemu: Haj, ja přiňdu. Pjenjez drje mam runje tak wjele wyſe każ druzy ludźo, ale jězba ſej tajkeho khorta njeżada, a każ dołho budu tam na knježim dworje přebywaċ, njezmėju wężo żanych wudawkow. A tak wjele je też wěſte: njebychli tam dojěł, bych ſo bórzy hněwał, zo ſym domach wostał a njejſym ſkładnoſće wużił, ſej mi dotal njeznaty kraj wobhladaċ a při tom nęſto hódno noweho nawukнyċ. Też ſtary hiſċe dowuknył njeje, a tón najmjenje, kiž měni, zo je ze wšėm hotowy. Wosebje pak bě mi wulcy zajimawe ſo w kraju rozhladowaċ, w kotrymž je prjedy nėhdy mócny ſerbſki abo tola ſłowjanſki lud ſwoju dominzu měł. A z tym ſo zjebał njejſym, to móżu hnydom prajiċ, přetoż najwjacy městow a wſow maja tam hiſċe dżensa ſłowjanſke mjena. Hdże pak ſu ći wostali, kiž ſu je nėhdy założeli? To njech wam nęċhto powėda, kiž je w ſwėtnych ſtawiznach lěpje znaty hač ja. — Nahóle ſo wżo wjeſelach, zo ſtareho přeċela zaſo wohladam.

Tak 11. meje připołdnju nęċto do jeneje ze ſpėſnikom (D-Zug) z Budyſina wotjėdżech, a bórzy běch we Drježdżanach; wot tam ſo do Barlina nastajich. Dokelż ducy po puċu żanych wulkich městow njeje, też żanych horow, móżoſe ċah khwatać a přeleċi dołhu ċaru za tři hodżiny. Pozastali ſmy jenoż w Roederawje, Jutrobozy a Lukowcu. So w ċahu rozhladujo, bė mi ſpodźiwne, zo bė we wjacy wozach na durjach ċicheho kućika pódła francowskeho napiſma „Toillette" też ruſke „Nużnik", a to z ruſkimi piſmikami, ale żane němſke. Dźiwni ludźoł Němſke „Abtritt" ſim najſkėrje přejara ſmjerdżi. Bych rad wědżał, kak to w tym naſtupanju w druhich krajach je, a hač maja „Nużniki" w Francowskej a Ruſkej też němſkeho napiſma. Krajiny, kiž ducy po puċu wohladach, běchu jara wšelake: wjele khójnoweho lėſa, łuki, pola a paſtwiſċa, płódne a njepłódne zahony. Rożka bė na pėſkojtych kruhach ſuchoty dla jara hubjena, rėdka a krótka, a přez ſtwjelca bė wſudżom hač na dno widżeć. Low deſć niċo wjacy pomhał njeby. Tola pak bė krajina do cyła rjeńſa, hač běch ju před wjele lėtami widżał, hdyż ze Zhorjelca do Barlina jėdżech. Při tutej ċarje druhdy młode lėſy wuhladach, hdżeż mėjachu najwjacy khójniċkow ſuche wjeſaki, a tu a tam b;chu niżke hórki proſteho běłeho pėſka, z kotrymż wėtry hrajachu, na niċh ani kerċka, ani wrjoſa ani mocha njeroſċeſe. Nėkotryż-kuli, kotremuż jeho dobre pola přeco hiſċe prawe njejſu, by tam bórzy ſpokojnoſć nawuknył.

Při kromje wulkich lėſow tu a tam na ſtyrjoch wyſokich kolikach mólċiċka deſkowa khėżka z małymi woknjeſkami ſtojeſe, a jenoż po rėblu, kiż je na kolik zlehnjeny, je do njeżo přiſtup. Budżeċe-li hdy abo hdże ſnano tajkele ſpodźiwne twarjeńċka widżeć, móżeċe ſo na to ſpuſċeć, zo ſu tam w lėſach jelenje a ſnano też dźiwje ſwinje, a hońtwerjo ſu ſej takje připrawy natwarjeli, zo mohli w nich na tajki ſkót łakać. Dokelż wo dalokich puċach rėċu, ſmėm też přiſpomnić, zo ſym w Hessenskej při kromje wulkeho lėſa zady Kassela wjacy nocow hač do jenej a dėjże w tajkej khėżcy na jelenje łakajo a ċakajo tċał; ale to je wostudła wėċ, dokelż ſu te ripſy hiſċe wjele bojazniſe a wobhladniwiſe hač ſorny a zajacy, tohodla też hakle jara pozdże na pola wuſtupja, do dżeſaċich żaneho njewuhladnjeſ, a pokaza-li ſo ſkóńczje jedyn, je wón najhuſċiſo tak zdaleny, zo ći eyle mėrjenje niċo njepomoha, a dokelż też w Hessenskej ſlónco w nocy njeſwėċi, njemóżeſ tak na daloke tržėliċ każ wodnjo, přetoż při mėſaċku, a runjeż jaſniſo ſwėċi, kulka jara husto křiwje leċi, a hdyż jelenja do wutrobnja njetrjechiš, zo ſo na blaku do hromady zwjeze, dha ći do lėſa ċeknje.

(Pokračowanje.)

so budu też plakaty wupowěźnjene. Hdyž ta-kle do korčmy z dawkami du abo na „wowcu“, hladam nastajnje sa nimi. Loni so tež jeneho wopraschach, hacž je plakat widźał. Tón měnješe, so njeje na to hladał. Mysłach sej, so je sajo tajki někajki sa margarinu, zentrifugi, nowe piwo. Plakatow wschak w korčmach dosć widźiśch, ale wschě němiše. Tak dyrbja nasche šerbske nadpadne być. Ale Safpanzec Michał ničzo njewidźi. Khodźi se samrjenymaj wocomaj po zwěcze. Tež Janu Holzu njewidźi, byrnjež kopu pśched sobu stejo mě. A tak drje jeneje k jonje njepśichodze.

Kaž tamni chcu tež reklamu cźinicź za ślět. Hdyž jonje wotmyšl wubledźich — jonam wschak niežmějach po prawom wscho rjez —, to so mi wušmija. „Ty ś twojim schmótranjom njebudźeśi nikoho na ślět wuwabiś. To radšicho pśichodźidźiwje pschewoštaj.“ Chcu pak tola też jeneje pschinoschowaś, byrnjež so hłupiśko śtajał.

Nětko wulkotne to budźe. Drježdźanjan Šerbja su hižo wošćibiły cźah skalali. Naschi Barlinźan pschecełelio pschileca ś lětadłom a tamnaj Americźanaj, kotrajž staj pola Khorzebuśa so ś jemi pschiśtajiłoj, staj Bjótowczankomaj, ś kotrymajž staj so fotografowaś dałoj, hłubiłoj so też do Radworja pschiśleźiłoj, dokelž tam wonej budźelej. Jeju jonje pak wo tom nicźo šhoniś njeśmědej. To budźe potajšim wulkotna wěc.

Něźo dyrbju Wórišu pschi wjeselej myśli dźerźeć. Druhdy ji hlupe myśle do hłowy pschiźiźu a potom je je słamaneho śeśka žel. Měni, to mošeśch pjenjesy ś lepšemu nałožiś hacž tam pschecźinjeś. Někotre nowe pschi trjeba, tej ruby na blido a kochlu na thribiźe. Wšitkeho dracka mi hišće napowěda. Kaž žaden žony žu. Sswoje pjenjesy wot butry a jejow wschak rady njewudawa. „Nó“, prajach, „to wscho cźi po śleźe kupju.“ Wona mi hišće tak prawje njewěri, mjenujuž śleta dla. Ja wschak žej tej hewak nicźo nejpopschaju, žym swjetscha doma. Nimam-li w hospodarśtwje žaneho dźěła, pěśtonju žej kóźku, dokelž mi tak rjenje baje a pschi tym mi myśle na wjelne wobrazy pschiźiźu. Ju, mjenujuž žonu, wostaju ś wjetscha doma, hdyž žej nětždy wulezu. „Muso, ty mi hewak léto nuts a léto won nicźo njepopschejeśeš. Schto je mi žiwjenje, tak dołho hacź tebje mam. Ale wschotowarśtwowny ślět abo kaž to rěka, posedźemoj a byrnjež žej pjenjesy počźicź dyrbjatoj.“

Pschipadnje mi žwjedźeńśki porjad do rukow pschińdźe. Tak bohaty, so wscho po prawym pscheradźicź njeźiwem, hewak mi pschedźiwdźiwo ja sko wošmje. Mnoh ludźo žami pschińdu pohladaś. Jeli jich wcźiwnosći tak krjudnje kaž mje, dha žamo Komaćkej kroma Khata doma njewostanje. Wscho, schtož nasche kulturne žiwjenje wopschija, to budźemy tam kšpschećeć a widźeć — rěcź, hudźba Ssokol, reje a druhe. Ssamo Ssiepjanska kapała pschiźeźe do Radworja a ś njej tamniše wjesne rjanki, do kotrychž běch žo skoro na šerbśtim konzercźe w Budyšinje salusowak, chwali rjez — sahładaś. Wschako moja Khata nicźo widźała njeje. W tmu je cźi wona wjedrowšaj ko kocźiśe. Snadź mi tohodla žamoho do Radworja jśći njeda. Kaž mi něchtó schulny, budu tež žwjedźenśke wosy.

Wo wschotowarśtwowym śleźe so mi žamo nozo dźiże. Mějach njedawno krašnu šon. Nadobo bě tajki rjany raj wokoło mje, kaž w bajach druhdy cźitach. A to bě Radwoź we žwojej śletowej pyšhe. Tśakny kórlušch bě wscho, schtož bě maćerka semja, schtož běchu pilne ruki tu zhotowiłe, nanajrjeńšcho wupyšhi. Nadobo widźach wo žnje dobrocźiwe złožowne mjeswoco pschede mnu. A schtó to bě? Maćerka Sslavia, nascha Sserbowka. Kaž bu ś tšeśi wujeła, wša mje wokoło schije a śtłóži mje ź wutrobje, so žo mi dych salěhowaśe. „Janko, mój Janko, mošeśch wo mni dźerźeć a žej myślicź schtoš chceśh, ty njewěriśch kaž so wjeselu, so mje Sserbja takle cźešcźa. Hewak žym pschecźo popjelka mjes ludami. A nětko móju so tu pschepokalaś, so je runje nawopak. Hlej, kak moji Sserbja chwataja se wšěch kónčin, wot łužiśkich horow hacź do bajowych Błótow, wot Lubija hacź do Kamjenza, ś Drježdźan, ś Barlina, ś Khorzebuśa. Kak sahoriciś su wschitcy sa wschotowarśtwowiki śleť w Radworju. Tu mója widźeć, schto Sserbja fu a kajkeje kulturu hišćeje maja. Tuž žym też pschiśchła do Radworja pohladaś. Kak rjane a pschitulne tu wscho je! Ha, Janko, žwjedźeń wjesela a radosće to sa mnje je. Tuž wjeśelece so też wy wschitcy so mnu!“

A hopśa, wokoschi mje maćerka Sslavia wutrobicźe. Tuž hinak njemóžach a dyrbjach ji też licźo maśkaś. W tym wokomiku wotucźich a mějach rózk pośleschcza w ruzy, kotryž lubosnje maśach.

„Ssony drje žu kaj mydliśny“, prajach hnydom rano mojej starej, „a tajku wutrobitu hubku drje w Radworju woprawdźe njedostanu, ale je cźesna winowatoś, so žej tam dojeźdźemoj, k maćerźeju Sslaviji.“

Khata hižo swoju staru šerbsku drastu ś šichinjow a łodkow hromadu pyta a ja žej dam šerbske tholowy schicź a wošćibiły tłokuk. Na šerbśtim žwjedźenju dyrbi wscho šerbske być — wón a wona, muž a žona. Kaž małe dźěco wjeseli so Khata. Lětša bo wottrachcźiś njeda. Ani dokhi pucź ani wjedro namaj njesadźiwatej. A kaž žiśćach, chcetaj tej Hanź Depla a Mots Tunka pschińcź. To budźe holt a wjeselo!

Cyrkwinske powěsće.

S Dubyšcina.

3. njedź. po žwj. Trojizy, 3. julija 1927.

W Pětrowśej zyrkwi ma rano 7/8 hodź. faraŕ Grośe pśedowanje a 9/10 hodź. dop. w drastowni konfirmanca sa cźežkopšihotowanych, pschip. we 12 hodź. ma faraŕ Menda pśedowanje.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. faraŕ Siegemund spowědź a žwj. wokajanje, dop. we 9 hodź. faraŕ Menda pśedowanje.

W Tuchorśtej zyrkwi wjecźor we 6 hodź. wieczorna nutrnosć; narěcź śmějo faraŕ Siegemund.

Sćerka k pschihotowanju D. Dr. Franz Bömerowego wuhnjatenja.

Póndźelu dop. we 9 hodź. ma we Marijnej-Marcźinej zyrkwi faraŕ Grośe tydźeńšku spowědź.

Póndźelu pop. we 3 hodź. konferenca duchownych. — Pschedrowšcźaŕ farara Siegemunda z Budyšchina we thenje „K dźělu na młodźinje farśkeho hamta“.

Póndźelu pop. 1/4 hodź. je w Naturśkim domje wobadne zjenjace towarśtwo. Sekanje pop. we 3 hodź. pschi Tuchorśkim pohrjebnišćeju pschi drotach na Zyhelnišćim wału.

Wutoru popołdnju 3/4 hodź. je we Pětrowśkej zyrkwi nutrnosć sa njedźelmjeńe.

Wutoru wjecźor we 8 hodź. ma faraŕ Berg we Evang. towarśchowni bibliśku hodźinu.

Pjatk wjecźor we 8 hodź. ma faraŕ Siegemund we Evang. towarśchowni bibliśku hodźinu.

Tydźeńśku słužbu ma w Pětrowśkej zyrkwi faraŕ Mende, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi faraŕ Siegemund.

Swjedźeń śćelcow w Mužakowje.

Mužakow je měśtaczko w prusko-šerbskej holi a ma nětždy pjeć tyšaz wobydlerjow. Je daloko a šćeroko znate dla žwojeho parka, kotryž ko wokoło njeho cźehnje. Jónu běšche z pśed wjazy hacź sto lětami tehdomniśchi wobsedźeŕ Mužakowskeho knježśtwa, wjelch Pückler nazwarik. Potom žu jón pschezo dale porjeńśchowali a wutwarjowali, hacź śtónźnje žwětowu nahladnoscź namaka. Tak jón nětko tózdne léto wjele pucźowarjow a wulětnikow wopytuje. W šandźenym lětśtoku šakśicźu tu tež kupjele, kotrež maja žwoje mjeno po pśedawšchim wobsedźerju Mužakowskeho knježśtwa, hrabje Hermanna ź Arnima a po tohodla Hermannske kupjele mjenuja. Jow tózdne léto wjele kupjelanśtich hośći pschińdże, so bychu śtrowoscź pytali a so wuthudożowali na cźerśtwym powětśe. Mužakowśki park je w lěcźu wošebje krašny a sajimawy. Pśiches mésto běši tej kuž. Nyša a pśches nju je rjany wulki móśt nawtarjeny, hdyž dróha do Wjeśi a druha do Zarowa dale wjedźe. Tohodla je tónle móśt Zarowśki móśt mjenuje. Dale dele po Nišy pschińdźeśch k papjernikej a njedaloko wot njeho leži hród, w kotrymž wobsedźeŕ Mužakowskeho knježśtwa bydli. Wokoło hroda je park wošebje jara krašnje pschipraweny, fu jow wošebje wschelake rjane rózowe lěśći a kwěćki. Pschi hrodźe je teź hat, hdyž kołpje pśuwaja. A tak jow wokoło hroda hišćeze wschelake druhe krašne pschipraweńsa widźiśch. Mužakow je piches swój park a hród a piches swoje kupjele a hišćeze druhe wošebitośće znate śkawne měśtaczko. Jow so wšo teź swjedźenje swjeca, kotrež móža so śławne a krašne mjenowaś. Tak na pśch. swjedźeń śćelcow, kotryž je kóžde léto pśenju njedźelu po Janje. Swjedźeń so teź Janke śćelenje mjenuje. Wón woprawdźe žadyn swjedźeń jenoź sa śćelcow njeje, ale je powschitkowny ludowy swjedźeń sa Mužakow a wokolinu. Na tejle njedźeli źi so zyła blišćina a dalsha wokolina do Mužakowa. Tak bésche teź létša 26. žmažnika, hdyž so tónle swjedźeń wotmé. Pschi kupjelach, hdyž so śćelzy shromadźeja, so swjedźeńśki cźah kóžde léto sapoczńje a to se žwojim wošebitym historiśkim waschnjom. Tak teź bé to létša. Cźah so kóžde léto wusnamjeni ź nékajkej wošebitoscźu, létša bé w cźahu hońtwjerśći cźah se 16. lětśtoka. Sspiły ludu jow cźakaju, so móże so cźłowjek ledma hibaś. Sswjedźeńśki cźah, kotryž dyrbjeśeše so w 1 hodźinje sapocześ, so hatle po 1/2 hodźin sapocźa a cźehnjeśe wot kupjelow k torhoschcźu. Tu hižo śpiły ludu cźakachu, so bychu žwjedźeńśku rěcź śłyšeli a paradny cźah, kotryž jow jow wotmėwa, žej wobhladacź mógli. Dwaj połsajej na konjach ludźi do boka honitaj, so by torhoschcźo próżdne było. Srjedź torhoschcźa bé jewiśchcźo pschiprawjene a ź bŕśami rjenje wudebjene. Na tute stupi knjes méschćanoста Glabiśch ź Mužakowa a postrowi w mjenje méśta wschitkich tśelzow a cźežnych hośći a teź wschitkich pschihladowarjow, kotśiž su ź blika a teź ź daloka pschišłiwatali. Wošebitu dźak wupraji wschitkim, kotśiž su pomhali tutón žwjedźeń sarjadowaś a teź žwójšhe hrabje ź Arnima, kotryž je protektor žwjedźenja. Tutón knjes njebé pschitomny, dokelž je sapucźowaŕ. Jeho žwójšni jeho sastupowachu, tak jeho žona a žyn a hišćeze jena druha knjesni. Tutnych knjes méschćanoста wošebje postrowi. Wón teź dweju tśelzow, kotrejž hižom 50 lét tudomnemu torwaśtwu pschińśłuchataj, wošebje powita a wusnamjeni. Na to wotmé so parada tśelzow na torhoschcźu a potom cźehnjeśe cźah na tśelnit po Barlinśkej dróży horje. Na cźole śechaśe ryćaŕ a za nim cźehnjeśe cźah tśelzow, nékotśi teź na konjach. W cźahu bé też hońtwjerśći cźah ź wosom se 16. lětśtoka a hišćeze wschelake druhe pschedrasćene wošoby, schtož bé wošebje bódno, žebi wobhladacź. Kapała tśelzow a potom kapała Budyšchśkeje statneje wobory, kotraž wulkotnje hrajeśe, so za hudźbu w cźahu postaraśchcźej. Cźah tśelzow, tej žyły luda ź tśelnitej cźehnjeńchu. Wšitke haža tak pschepejelnjena, so žo ludźo śkoro hibacź njemóžachu. Na tśelniku běchu stany natwarjene, wjazy dyźli na Mužakowśkim hermantu. Wšchitzy politćachu žwoje twory a žwoje pschedemsacźa. Tak běchu jow karusele, cźumpjele, zyrkuś a wschelake druhe podobne pschedewsacźa, kotrež ludźom žwoje žboże politćowachu. Jenoź wjele pjenjes ohze kóždy sahtużiś. Tśelzy a druhy, kotśiž žwoje žboże w tśelenju pytachu, namakachu jow na tśelniku do cźi śtadnosće. Kapała Budyšchśkeje statneje wobory trasćeše so za hudźbne wotschemjenje. Wona zyłe popołdnjo a teź wjecźor, doniž cźah nuts njecźehnjeśeše, rjenje pśisałeše. Ludźo ju wobdźiwachu. Na tśelniku knjeseše zyłe popołdnjo wjesele žiwjenje. Ludźi bé so łétża wošebje wjele naschło. Pschińdźe na tutón žwjedźeń ložby, dokelž so jow wjele posśicźa, kaž hewak na žanym druhim žwjedźenju w tychle śtronach. Zyły wulki Mužakowśki tśelnik je ź ludźimi mjerwjeśche a to hacź do pózdnjoho wjecźora. Kóždy namaka jow wošchewnjenje. Jedyn w tutom a druhi sajo wo druhem. Tak bé so njedźela 26. žmažnita. Je njedźelu pschezo najwjetśichi wobkhad, dokelž tónle dźeń ma kóždy swobodny. Wokoło 11 hodźin wjecźor potom tśelzy nuts cźehnjechu. S twarjenjow žu so wschudźom hengalśke žwětka palili a rakety so do powětra puschcźiłchu. Běšche to teź ź dobom nutswjedźenje krala tśelzow se šandźeneho léta. Na žurli tśelernje běšche wot popołdnja 4 hodź. wjeśela rejka, hdyž mójachu so doscź narejwacź. Tak šu wěcze sarjadowali a teź wobthodnizy na jowje wudawki pschišchli. Póndźelu 27. žmažnika so žwjedźeń dale wotmėwasche a to na te žamžne waschnje, kaž njedźelu. Jenoź wjecźor bé nutswjedźenje noweho krala tśelzow. Wutoru 28. žmažnika so žwjedźeń jako tśeći a pośledni dźeń žwjecźeśeše. Tak je Mužakowśki žwjedźeń tśelzow jo minył a nichtón jo kacź njebudźe, so je jón wopytał?

* * *

Schtoż Mužakow a jeho wokolinu naśtupa, dyrbi so rjez, so je to šerbśti kraj. (Kraj, hdyž Sserbja bydla a jón žwoju domišnu mjenuja). Ale, hdyž so tu někdźe na Sserbśtwo dźiwa? Nětka, so jow dozmka žani Sserbja wjazy njeśyu. — Haj, woprawdźe je śkoro tak dałeko pschišchło, so staj Mužakow a jeho wokolina sa Sserbśtwo žhubjenaj. Hdyž so te wězy bliže pschepchtuja, dha dyrbi so rjez, so toho luda žana wina njetrjechi? Sserbśke kemšchenje teź w Mužakowje wjazy njeje, je sa-chłok. Jenoź ta zyrkej, hdyž so někdy šerbśke Boże słužby dźerźachu, ko hišćeze šerbśka zyrkej mjenuje (Wendische Kirche oder Landkirche). A ta měšchćanśka zyrkej, němśka zyrkej (Deutsche Kirche oder Stadtkirche). Haj, to je śrudnje, ale wěrno. Schtó może jow schto pschemėniś? — Dyrbi so Sserbśtwo jow snowa śhudźowacź a dyrbja so jow teź šerbśke žwjedźenje dźerźeć, so bychu Němcy teź widźeli, so jow woprawdźe hišćeze Sserbja su a chzedźa Sserbja wostacź! Tuž Sserbja Mužakowśkeje hole, krucźe do dźěła, dże wo wasch pschihod a wasche žboże! Dyrbicźe krucźe hromadźe stacź, hewak budźe po wem-ni a potom je pscheposdże. Stupajcźe do rjadow šerbśkich towarśtwow, hdyž žane fu a hdyž žane njejśu, sakocźe taśte. — Tele huhjeńśtwo šerbśkeho naroda śpowšchi śu žebi šerbśjay śtudoważy wotmuśliłi, tas jow dele dojeź a jow hłownu śhadowanku wotmėć. Jako měśino wusholicźu Sslepo, wjeś a wošadu jow w Mužakowśkej holi, hdyž je so Sserbśtwo hišćeze śakhowało; ale teź jow jenoź śtrach hrozy. — Haj, hdyž je nusa najwjetśicha, dha je Boża pomoz najbliśicha! — Tak pschińdźe teź jow deltach jehyn ras pschemėnjenje. Tón łud budźe dyrbjeći śpśinacź, so fu Sserbja, a niz Němcy. Niejśu nicźo druhe, hacź schtóńemcźeni Sserbja. Jako němśky rěcźazy Sserbja. — Tak žwojemu šerbśkemu narodej śwérni Sserbja, jow w Mužakowśkej holi, njech na śtrazi śteja, njech so njedaźa sawjeść, so bychu śwoje Sserbśtwo wotpokazili, ale njech je śkrucźeja a potom budźeja na wśće cźaży žebi je śachowacź, to daj Bóh!

Něšto wo położenju wuhlowych wikow.

Němšzy wobsedźerjo wuhlowych jamow a podkopkow su so na němśkostatnu wuhlowu radu ś namjetom wotbrocźili, so by wuhlowe płaćźiny powyschka. To pak je němśkostatna wuhlowa rada wotpokazała. Jenoź sa někotre wuhlowe družiny je powyschenje płaćźinow dowolila. Tola tej pschecźiwo tutemu powyschenju je so němśki hospodaŕśki minister wobroćił. Němśkostatna wuhlowa rada je powyschenje płaćźinow sa wuhlo tohodla wotpokazała, dokelž je ménjenja, so so wot němśkeje industrije powyschene wuhlowe płaćźiny žadacź njemóża. Pschi tutej sažadze dyrbi wośtacź, hacźrunjež fu jo mśdy wuhlowych dźełacźerjow po postajenju nécźišćich wuhlowych płaćźinow powyschśe.

Nahladu a ménjenja mjes wobsedźerjemi wuhlowych jamow a podkopkow wo blišćim (bo dalšich pschichodnje němśkeho hórnitwa fu jara zschełe. Jendźelska konkurenza je žebi wjeso sajo wjele wot teho, schtoż bésche ta cźaś śtraka jendźelśkich wuhlowych dźełacźerjow śhubiła, wrócźo dobyła. Hornjoschlesyske wuhlo fu Jendźelźanje a druhi nimale dozhnje ź wikow wuhlicźeli. S Hornjeje Schlesyskeje mésnacznje jenoź hišćeze 50 000 tunow wuhla do wukraja woża, to je nétždże 10. dźěl wschego tam nadźelaneho wuhla. Jendźelźa dźela nétka ź jowšnje nitkimi „wojowańśkimi“ płaćźinami, so by žebi inajmjenścha sajo wotebrańśkowe śwójśćiła. Na wschak pschi tym teź wjele wuhlowe. Tola njeje wuhlowh pomjo pohreinśko-westfalśkej wuhlowej industriji tak wulki, kaž fu so toho w Němśkej bojeli. Jendźelśka je mśdy wuhlowych dźełacźerjow śnjiźila a tak móże tuńśche wuhlo podawacź. Němšzy wuhlowi podawaceźo samóchu pak tola mnoho wotebrańkow wosthewnacź, kotrychž fu žebi za cźaś jendźelśkeho śtraika dobyli. So zo jendźelśka wuhlowe wikowaśtwo po śtraiku tak ruche sbéhnu, wschak najdole na tym leži, so běchu we wschitkich krajach śkłady wupróśnjene a industrija a żeleźnizy trjebachu nuźnje wuhlo.

Hacźrunjež je němśki dobytk wuhla wot śporzałka tuteho léta pomałku źpadował, dha je k kóńcźe w prénich 4 měśnjach pschezo hišćeze wjetśichi nadobytk wuhla sa šandźenym cźasu šandźeneho léta. Wuwoś němśkeho wuhla do wukraja je powschikkownje šamšny wostał, ale potrjeba wuhla we Němšzej šamej je śynje pschibéŕała. To widźimy najlépje, hdyž hladamy na to, kak je hsedźałosć w naschim kraju wotebéŕała. Hdyž śale konjunktura dale taka wotśaje, dha njemóże wo kśiwy w hórnitwje žaneje rěcźe być, wobsteje nic w Pohreinśkej a Westfalśkej. Wšitko njeśmėnim pschi tym zyłe zapomnicź, so tuźne léto, kiž je nam jenoźelśki śtraik pschinjeśł, hišćeze cźimo njeje.

Němšzy wuhlowi industrialni su śpytali so ź jendźelśkimi dla wuhlowego wikowanja dorěcźeć a dorozumiś. Tola próza na němśkej śtronje běšche podarmo. Jendźelźanjo so mjenujuž pschezo hišćeze śtyhnje nodźiwaju, so sajo zyłe wuhlowe wotebrańśkowe, kotrež do śtraika nejsachu, na so śesahnu. Tu połajtiśi a dyrbjała Němśka swoje wuhlowe płaćźiny powyschiźi, je-li nochze wotebrańkowe wukraju śhubiś. Pschiśłuśe pak tola tak k temu, so Němzy wyschiśche płaćźiny postaja, potom jim Jendźelśka cźim łóźicho kupzow wotwjedźe.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Johnsteina** ((Saksta Schweiza.) Psched krótkim powě **krajne towarstwo** „Sakski domowinski schkit“ wo sniženiu posledniego hnězdischeca „wuczahowateho hokola (Wanderfalkenhorst) w Hohnsteinskim statnem revěrje. Wono wustaji sa zimanje skuczerjow 150 hr. myta. Skuczerjow su někto wosjewili a woni budu khostani. Jedwa jo wo 16 hacź 18-klnnych schulerjow z Drježdżan, wo tak mjenowanuch „bžiwich“ lazakow, kotrychž stej mlodostna khrobkosć a žadosć sa sniženjom k tajkim njeskutkom sawjedłej.

* S **Leišnica.** W starem Möbitrem mješe Leišnigu swjeci dženja 2. julija Franz Nagler, cžuchiwy pěsnjer dominy, kiž je w posledních letach w pschednoschkach, sarjadowanych wot domowinskeho schkita, psches swoje domowinske pschednoschkowe a spěwanške wjecžory tyhazam pschiwobkucharjam rjane hodźiny pschihotował, swój 25-létny kantorski jubilej. Leišnig jo pschihotuje, tutón dźeń swojemu Franzej Naglerjej ščinicz k tuborianemu bnjej dobromnjecza a radosće. Tohodla wotmeje jo domowinski swjedżeń, w jehož psched dźelami a se swojim skutkowanom sa Leišnig a sa zyrkwinski spěw.

* S **Hagena** we Westfalskej. (Město Hagen cžaka na 100 000. wobhdlerja.) Pschi posledním liczenju wobhdlerstwa w Hagenje su 99 990 wobhdlerjow naliczili. Mješchanska rada cžaka na 100 000. wobhdlerja, so by tónle dźeń wošebje woswjeczila. Dokelž dyrbi tuta wosoba wošebity dohomnjenski dar dóstacz, je jo posledni cžas z wokolinu wjele ludźi do Hagena podalo, kotrjž su tam hižom dawno cžakanych cžinili.

Kospodarski rozhlad.

Sobotu 2. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	47,05
jendželski punt	20,47	100 čěskosł. krónow	12,491
100 šwajc. frankow	81,135	100 franc. frankow	16,500

Berlinska bursa pschinješe wjeršeru někotrym wošebitym efektam strucžene kurje. Hewak jo wone skerje jednostajowachu. Wiki rentowych a rólnych cžinowow mějachu też wjeršeru šnadny wobrot. Produktowe wiki też wjeršeru mirne wuhladowachu. Wukrajne kurje su nejwjace wuhladowane na nasche wiki njeskutkowasche, dokelž hacź dotal lubja šiwny schkleczdrowe žně. Rožka jowa 10 pf. po zentnarju pschihadži. Zentnar placzesche wjeršera

w Drježdżanach (sauda. póndźelu):
pschenicy 73 kg. 14,60—14,85 hr. (14,75 hacź 15 hr.),
pschenicy 69 kg. 14—14,35 hr. (14,15 hacź 14,40 hr.),
rožki 69 kg. 13,25—13,50 hr. (13,45 hacź 13,70 hr.),
rožki 66 kg. 12,60—12,85 hr. ((12,80 hacź 13,05 hr.),
jecžmjenja nalětnjeho 13—13,75 hr. (13,25 hacź 14 hr.),
jecžmjenja nasymskeho 12,25—13 hr. (12,25 hacź 13,25 hr.),
wowsa 13,25—13,50 hr. (13,35—13,60 hriwnow),

w Berlinje:
rožki 13,15—13,25 hr., jecžmjenja nalětnjeho 12—13,65 hr., wowsa 12,60 hacź 12,95 hr.,

schwórik w Kamjenzu:
pschenicy 14—14,20 hr., rožki 13,20 hr. hacź 13,50 hr., jecžmjenja nalětnjeho 12—12,50 hr., wowsa 13,25—13,75 hr.

w Shorjelcu:
pschenicy 13—15 hr., rožki 12,70—13,70 hr. wowsa 13—13,80 hr.
prošata 14—18 hriwnow,

w termijowym wikowanju:
za julij: pschenicy 14,32½—14,35 hr. a rožki 12,80—12,77½ hr.
za september: pschenicy 13,60—13,56¾ hr. rožki 11,70 hr.,
za oktober: pschenicy 13,60 hr., rožki pak 11,72½ hr.

Wiki wuzitkoweho skotu wjeršera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 398 dejnych krowow, 7 bykow, 129 cželatow. Mlode bójki a cžuczelne krowy placzachu 260 hacź 590 hr., cžuczelne jałowy 220—240 hr. Wiki placzachu, placzizny so wotdrjebjowachu.

Wiki wuzitkoweho skotu sandženu srjedu w Leer w rańschej Friesiskej.

Na nje běchu pschihnali 591 wjazadłow a 253 schmk drobneho skotu.

Mlode bójki a cžuczelne krowy placzachu:

1. kajkosče	675—800 hr.
2. kajkosče	550—650 hr.
3. kajkosče	375—500 hr.
Sčuczelne jałowy	500—700 hr.
Letne bycži	300—700 hr.
Połletne cželeži, letne hacź dwělětne prósdniki	225—450 hr.
Cželata hacź do dwěju njedźel	30—75 hr.
Prošata	7—12 hr.
Wěhaki	20—35 hr.
Wowzy	20—45 hr.

Wiki běchu drjenje, byki schpatnje kupowachu.

Na pschedaż.

Hoscženz z 32 jutrami jesownosče w Bobojschozach pola Sleho Komorowa. Letny wobrot 25 000 hr.

Trawjenje pola Hojka. Dalsche zhonicz we Kulowje, Budyschska dróha 12.

Karnikle mlode w Budyschinje, na Drjewowych wikach 1711 na lěwo.

Klamarski kamor. Hoffmann w Klachlowje p. Kubschicz.

Kachli hlinjanej, Müller we Wojerezach, Sly-Komorowska dróha 3.

Železne ložo se žłomakom a kuchi sche blido w Budyschinje, Paulijowa haša 37 deska. – Ložo drjewjane se matrazu we Wojerezach, Bahnhofstr. 34 I na prawo.

Prošata. Měschkar we Wolschezhizy pola Lubija.

Mandlawa w Kamjenzu, Klóschterska haša 5.

Krowa mloda wysokobuczelena we Wyšokej 43 p. Kamjenza.

Wós dźěcžazy we Wulkej Khójnzy 3. Slukwitz w Budyschinje na Lubijskej dróhy 28, we lěwy dom 2.

Kolo motorske, knježi dwór w Scheželiczy.

Gramofon w Budyschinje, Arnoldowa haša 51 na lěwo. Slieberowa haša 3110 na prawo.

Pschijimajuci pytaja:

Dospołu 25—35 lět, dyrbi nóz tarjcz, pjez, a klasez, knježi dwór we Wichowach.

Kuchařku, sastarańnja (Pflegeheim) na Židowje.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dženja dop. 3/11 hodźin w Barlinje: Jara měrny wobhwd pschi wjeżerawschich placzišnach. Dopołdnja 3/12 hodźin: Kaž psched hodźinu.

Placzizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placzizny po złotej hriwnje.

	1.7.	30.6.		1.7.	30.6.
Pšenca	—	—	buny	22-23,00	20-22,00
rožka	263-265	265 267	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jecžmjeń	240-273	240-273	módre lupiny	15-16,00	14-15,75
nasz. jecžmjeń	—	—	žołte lupiny	16-18,00	16-17,50
wows	252-259	252-259	zeradella „	18-23,00	18-23,00
kukurica	186-188	187-189	raps. wosušk	15,80	16,00
pšenič muka	*37-38,75*	*37-39,00*	*lany wosušk*	*19-20,00*	*19-20,00*
ržana muka	35-37,00	35-37,00	ocon. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	14,00	birnj. kruški	33-33,50	33-33,50
ržane „	15,75	16,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,35-2,60
raps	—	—	ržana sloma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšenš. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	28-32,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	*21-22,50*	*20-22,00*	*jecna „*	*0,90-1,15*	*0,90-1,15*

Drježdżanska burza.

Pšenca	292-297	běrnjace kruški	34 50-35,00
rožka	265-270	pšenč. wotruby	12,80-13,60
nalětni jecžmjeń	260-275	ržane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. jecžmjeń	245-260	pšenična muka	48,00-49 50
wows	265-270	ržana muka	41,00-42,50
čerwjeny dźeći	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28 50-29,50
kukurica (Mais)	191-196	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	13,50-14	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske placzizny w Budyšinje.

2. julija 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě placzizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše placzizny hr.	najwyš. placzizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,—	2,40
Cželace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	2,80
Pšenična muka	1 „	0,56	0,62
Ržana muka	1 „	0,46	0,50
Khlěb	1 „	0,41	0,42
Jedźe běrny	1 „	0,18	0,20
Kaš	*1 „*	*0,48*	*1,80*
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	—	1,80
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jedźena butra	1 kg	3,80	4,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 štuka	0,11	0,12
Jedźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiene placzizny stwórtk 30. VI. Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjenzu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn
Pšenca	14,00—14,30	14,25—15,00
Rožka	13,20—13,50	13,25—13,75
Jecžmjeń	12,00—12,50	12,50—13,00
Wows	13,25—13,75	13,25—13,75
Syno	3,00—3,50	3,00—3,50
Sloma z maš. młóc.	2,00—2,50	1,80—2,00
Sloma k zaslanju	2,25—2,50	
Slóma z ruku młóćena	3,00—3,50	2,25—2,75
Běrny pola ratarja, nowe	—	4,75—5,75
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,70—1,90	0,85—1,00
Jeja	0,09—0,11	0,11—0,12
Pšenčne wotruby	—	7,90—8,25
Ržane wotruby	—	8,30—8,80
Pšenična muka	—	23,00—23,75
Ržana muka	—	21,00—21,75
Prosata, wulke	—	—
„ srenje	14—18	—
„ małe	—	—

Přilopk.

* **Kelko dźěłaczerjow je w Němskej.** Po wuspěchu powolanskeho liczenja stoji so liczba dźěłaczerjow w Němskej na 14433751. S tutych jow 10229927, potajšim 75,5 proz. muzkich a 3503824 žonskich 24,3 proz. Najwjetschi dźěl dźěła w pschemysle (industriji) a rjemjesle, wschno hromadze na 69,8 proz. Tamni rozdźěla so na ratarstwo a podobne powołanje. Natarjeny dźěłaczerjo su w zyrkwinskim kraju 9,6 proz. wróžo schli. To zaleži na tym, so nětko bóle domjazy tr ratarstwje pomhaja a tak so njedostatk tuteho. Liczba dźěłaczerjow je w industriji a rjemjesle wo 29,7 proz we wikowanju a wobkhodje pak na 62,6 proz. pschibérało. Natarjeny dźěłaczerjo su jenoz w naraischich pruskich krajinach pschibérali, to rěka po liczbach z lěta 1907.

* **Pjelola sawinuje njesboże z automobilom.** Na dróhy psched Gladenbachom sajedze automobil do schtoma a so tak sylě wobschkodźi, so dyrbjachu jón wotwjesć. Wjednik automobila, kiž ham we wosu sedźesche, bu khětro zranjeny. Zyle njesboże běšche pcžo a sawinowaka, dokelž je wjednika do liza kłoła. Schofer pak je wobdźiło na wokomik puschczili, so by pcžołku wuzehnał.

* **Wulki kriminalny proces pschcžiwo zyganam.** Najwjetschi proces wot wobstacza cžěskoslowakiskeje republiki zapocznje so blizsche dny w Prazy. Wobstorzenych je 30 kłowakiskich zyganow, kotrjž su nimo wschelakich padnschstwow 15 morddatschiwow tuczili, kotrejž mózachu sebi dopokazacz a je kotrymž też stejachu. Prozeż budźe snadź 3 měsazy trac. Wobstórzbne pismo wopschija nětkoze 4000 stronow.

* **Dźiwacjer — hlawny spěwak.** Kaž danske nowiny pisaja, bu w Kopenhagen wjelsi cenje wobdarjeny spěwar wusledženy. Majschinski dźěłacjer, Kschescjan Frederiksen, samolwi jo, so chze w dworiskej operi na pruhu spěwacz. Pschedewsche spěw a bu hnydom pschihatowany. Hewak dwubi kózdy druhi spěwar w nětkajšim kuschne nětchto hraeź, przedy hacź jo jeho dóst rečnisa. Je pola mało znateho twarcerja isi lěta spěw studowal a ma rjane bas, kotrehoż hłubokosć a hubokosć na Ruzju Schaljapina dopomina, je-li jeho hischeze njepschetrjechi. Jeho nan je tehorunja maschinisti dźěłacjer a spěwa druhi bos w jenym spěwnym towarstwje. Nowy spěwar ma k prenjemu rasej jako krajny hrabja w „Tannhäuser“ na jewischczu wustupicz. Danske nowinarstwo z napjatosću prenje wustupowanje nowcho spěwneho hobra wocakuje.

* **Nowe podsemske storki w Cžornym morju.** W nocy na žrjedu zachadzachu wobhdlerjo pschi zylym połohnischim brjohu połkuw Krimi podsemske storki. Trojachu nětkaž 3 sek. Prjedy hacź jo storki zapoczachu, wuschkuchachu wobhdlerjo swóny podsemski hrimot. Podsemske storki běchu pak zdatsche hacź sandženu njedźelu.

* **Sle žiwdonjo.** Franzowska nowina „Journal de Treveux“ wozjewi jeschowacu zdźelenku swojeho hłownoneho redaktora: „Moja słužobna je wcžera w jednym tudomnym kolonialnym wobkhodze punt popjera kupiła. Sym tutón produkt chemiski z cakiswal a namakał, so běsche wopraudze 50 prozentow popjera w nim, ale runje tekło prozentow pěsča. Dóhy hacź do jutschcheho dnja te sbytne 250 gramow popjera domoj pósłane wjedóstanu, njebudu jo blizsch, mjenu tuteho pschekupza psches nowinu sjawnosći wosjewicz.“ — Nałajtra rano bósta redaktor wot 34 njemjenowanych pschekupzow wot kózdeho pol punta najschcheho popjera 1 sele wischeho pschispomnjenja pschipósłane.

* **Nowy Parišši trik.** Paris je two nowy reklamowy trik bohatschi. Ludźo, kotrjž jón naložuja, maja hižo swoje pschimjeno, mjenuja jich „cassetoni“, t. r. wschokamarjo. To su wikowarja, kotrjž takerje, mjedźeńzy, hornzy a druhe hornczerjelže wežy na karoki wokoło loża a jo wosjebje we Parižskich pschednemšćach, też na twšy žej dojdu, khodźa dom wot domu a pschedawa swoje twory. Pschinóse někto hospoła k pschedawarjej, poczina swoje twory hacź do žedneho njeeha žiwalcz. Zona wobhladuje, pyta a wostanje rosmyhlujo stejo, na pschikład psched wulkej schkłu za powlinku. Ji je placzizna pschewyhoka a spyta ju snižicz. Wikowar wostanje kruty. Wona też. Nadobo wosmje schlu a praji: „Njechcze potajkim žadnu placzizny dacz? Derje, dha njeterjebamoj wot tym wjacy rěczeć.“ Pschi tym wosmje wěz, cžisnje ju z wotmachom na semju, so na to kruchi rosleczi. Zona jo strózi. Ale to je na nju sacžischcej cžiniło, tuteho wikowarja wona zenje njesadubze. Wona a pschihladowarjo myhła: Hdyž muž radscho swoje twory rosbije, hacź jo placzizny spuschczi, dha je placzizna wjeso pschimjerjena. Radscho hacź jo hódnosći pschedawa, rosbije ju. Tam a tam zenoj nichtó rjekny: Hdyž muž tak lohzy swoje twory rosbije, dha na ni wjele byez njemóže. Słónczuje je kózda rosbita twora za njeho schkoda, ale tola zdobom reklama a to hischcze wulkotna, frosumi kedžbnosć kupzow na jo skocžiz. Tutón reklamowy trjedk je jim wjele pschiwihowarjow namakał a turi „wschokamarjo“ maja njeběžschane wuspěchi. Dyrbiesch pjenza ludowu duschu znacz.

* **Sapłacženz.** Trojchny Newyorkski kriminalny komisar Diamond dźěsche njedawno na kumjeć. Tuž słóžnity tak mjenowanemu brózneho kula („Hells kitchen“ helska kuchei) k jeho cjeści wjecžor wuholowachu, hdyž bě jako hósći pschihótowała a na kotrymž so na 500 wosobow wobdźěli. Po rěczi „nojcežeršcheho hóiza“ pschepodachu tu swojemu prjedawschemu njepschecželej słoty cžašnik. Do jeho wjeźka běsche juwelir napisał, so cžasnik njeje kradnjeny, ale so je kupjeny a zapłacženy.

Hamtske wozlewjenje z Budyšina.

S 1. julijom 1927 bu sa wokrjesł Budyšinskeho, Schirachowskeho, Wilkowskeho, Kamjenskeho a Bolcanskeho hamtskeho hejtmanstwa dźěło wu ſud je ſydłom w Budyšinje pśijpśrawjeny. Wotnoſaj abo filiſalzy ſtej we Wiſłopjazach a Kamjenzu. Wobſtejnoſći cłaſ ſa wokſhad je ſtawnoſću je na hłownym městnje dop. wot 8. hać ½1 hodź. a pop. wot 1/23—5 hodź. poſtajeny.

Dźěłowy ſud w Budyšinje.

Konkurs je ſudnistwo dźensa pjatk 30. 6. dop. w 9 hodź. nad ſamoježnjom firmy bratraj Frauenberger, tow. ſ. wobmj. ruk. w Budyšinje /wikowarnja a porjedźerjnja ſ mozu ſo cźerjazych wotſydkow. Pśichcźuju Gustav Chriſtoph je ſarjadnik konkurſa. Pśeńja termina budźe ſtrjedu 27. julija 1927 dop. 1/412 hodź. a druha pondźelu 12. ſept. 1927 dop. w 11 hodź. na ſudnistwje w Budyšinje, ſtwa 141. Zadanki na konkurſowu maſu dyrbja ſo hać do 8. auguſta na ſudniſtwje w Budyšinje pśichowdźiś.

W konkursu nad ſamoježnjom pśichcźuja Alfonſa Clenenberga w Budyšinje je ſudniſtwo poſłedńju terminu na ſtrjedu 27. julija dop. w 11 hodź. jſtwa cźo. 141 na ſudniſtwje w Budyšinje poſtajiło.

Skótne wiki w Nieswačidle

srjedu 6. julija 1927. Gmejnska rada.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. „Jednota Sokol“ a „Nadźija“ matej jutśe njedźelu wulět na Čornoboh. Wotjědźemy dop. 1/411 hodź. do Kubšic. Hoſćo su nam lubje witani. Wo prawje bohaty wopyt prosymy,

Budyšin. Sobuſtawy „Nadźije“ maju jutśe njedźelu wječor z dypkom 1/28 hodź. ſo w Serbskim Domje zeńć. Prosymy wo bohate wobdźělenje, zo bychmy ſłowjanſki wječork ze ſpěwami porjeńšeć pomhali. Dirigent. Předsydſtwo.

Budyšin. „Jedn. Sokol“ wuhotuje jutśe njedźelu, 3. julija. wječor we 8 hodź. w „Serbskim Domje“ towaršnu zabawu. Wustupjenje wurjadnje dobreho druſtwa ſokołkow z pokazkami pśikładneho cźełozwučowanja. Dale poſkićeja ſo ſpěwy a hudźba. Wšěch Serbow witamy! Zaſtup darmo!

Budyšin. „Bjeſada“ ſkhadźuje ſo kóždu pondźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu ſobotu wječor we 8 hodź. Sokołowanje je ſtrowe a z dobom zabawne! Přińdźe trochu z časom! Načoln.

Drježdźanski „Hromadnik“ zmjeje ſtwórtk, 7. julija, wječor ſwoje poſedźenje. Prošu wo bohaty wopyt. B. Kr.

Hłowna ſkhadźowanka, naſtupa dźiwadło! Dźensa ſobotu wječor 1/220 hodź. je w Serbſkim Domje pruha. J. Cyž.

Hornja Hórka. Kedźbu! Wozjewjena wurjadna hłowna zhromadźizna tow. „Łužicy“ ſo njedźelu (3. 7.) njewotměje, ta je na njedźelu, **24. 7.,** wotſtorčena. — Naše towaſtwo je wot Hajničanſkeho muzſkeho towaſtwa na poſwjećenje khorhoje njedźelu, 10. julija, wutr. přeproſene. My zhromadźimy ſo k tomu pśipołd. w 12 hodź. w Hänzlec hoſćencu. — Też na wſotowaſtatw. zlětu w Radworju (17. 7.) ſo naše tow. wobdźěli. Wotjědźemy 1/412 wot Dźěžnikec. Wšě ſobuſtawy ſo proſa, zo bychu ſo po možnoſći wšitcy wobdźělili. Předsydſtwo.

Hrodźišćo. Serb. tow. ſkupina „Hrodźišćo“, kiž k župje „Jan Arnošt Smoler“ ſtuſa, wuhotuje jutśe njedźelu, 3. julija, pop. w 2 hodź. na ſwjedźeńſkim městnje, na Kraſkec zahrodze we Dubrawcy, ſwój lětuſi ſwjedźeń ze ſpěwami, dźiwadłom a ſwjedźeńſkim cźabom přez wjes. K tomu přizamknje ſo ſokołſke zwučowanje a wulosowanje. Reje budźeja wječor we 8 hodź. w Zendźic hoſćencu w Rakojdach. Wšěch lubych Serbow přeproſuje ſkupin. předſ.

Jaſeńca. „Kat. Bjeſada“ změjo tón raz ſwoju zhromadźiznu pśenju njedźelu w julíju (3. VII.), dokelž ſo druhu njedźelu (10. VII.) na poſwjećenju khorhoje w Hajnicach wobdźělimy. Předſydſtwo.

Khróśćicy. Naš „Ratařſki Dorost“ zmjeje jutśe njedźelu w 7 hodź. pola Wjećkec ſwój ſwjedźeń.

Lichań. „Zernička“ zmjeje přich. wutoru wječor 1/29 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. So proſy, zo bychu ſo wšitcy wobdźělili. Předſydſtwo.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Małeſanſki zwučow. wokrjes „Sokoła“. Bubnarjo a hwizdarjo maju dźensa ſobotu wječor we 8 hodź. zwučow. w Brěžyncy.

Poršicy. Tow. „Swěra“ proſy, zo bychu ſo jeje ſobuſtawy, kiž chcedźa ſo jutśe njedźelu, 3. julija, na ſkupinowym zlěće w Dubrawcy wobdźělić, pśipołdnju w 1 hodź. pola Lindnarjec zešli. Njech jich prawje wjele pśińdźe! Předſyda.

Pančicy. „Lipa Serbſka.“ Dokelž ſo dla hroznego wjedra pruha wotměć njehodźeše, ſpěwa měšany khór přich. pondźelu (4. VII.) wječor 1/29 hodźinach na žurli Pančanſkeho hoſćenca. — Njech wšitcy cyle wšěſe pśińdu. Dirigent.

Radwoſ. — Zlětowy wubjerk zmjeje jutśe njedźelu (3. VII.) wječor w 6 hodź. pola Šmidkec w Radworju ſwoje poſedźenje. Kóždy njech je pśitomny. Předſyda.

„Wrjoſ.“ Jězba do Prahi njehodźi ſo bohužel zarjadować, dokelž ſtej ſo jenož dwě wosobje zamolwiłej a też zarjadowaſ njemóže sobujěć. Přich. ſobotu a njedźelu je pčołařſka wuſtajenca naſeho ſakſk. zwjazka w Lubiju. Štóž ma zajim, njech tam dojěžde. Předſyda.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobſtara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy ſo wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Konjace, howjaze a ſwinjace wiki

w Kulowje

Wutoru, 5. julija 1927

Wulki wubjerk płaho-wanskeho a wužitkoweho ſkotu pśenjeje rjadownje.

Přihódna kupna ſkładnoſć. Přihódne přizamknjenje ze żeleznicu

---

Kulturwehr

njech ſebi kóždy w „Serb. knihaſni“ w Budyšinje ſkaza. Wukhadźa měſaćnje a płaći ſtwórćětnje 2,50 hr.

Młode, ſylne, wyſokoſućelne, cźehniwe

kruwy kaž tajko **z cźelatami**

ma na předań

Grems we Wukranticach.

Derje kupuje

ſtóž ſo na „Serbſke Nowiny“ powoła!

Mam wot njedźele 3. julija 1927

wulki transport

kruwow a jałojcow

dobrych, młodych, wyſokoſućelnych a tajkich **hnydom po cźełeću** w mojich hródźach **tunjo na předań.**

Herm. Priemel, wikowaſ z płahowanskim ſkotom, **w Kulowje.** Telefon cźo. 4.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotnady** po 3 pj. **łapy, bleše běłeho wina bleše cźerwjeneho wina** ſektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a ſtare metale** jenož na wupokaz wyſnoſće.

Popp na Horncerſk. haſy 16 telefon 3427.

Łožowe damaſty

běłoſmuh. nawobličenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, piſane łožowe nawobličenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hoſć. „Złota Hwězda“, Ręcu ſerbſki.

Nowy dwojopřežny

wóz za kruwy

abo za 1 konja

ſo hodźacy, je tunjo (też na wotpłaćenje na předań

w Manjowje cź. 10

pola Delnjeho Wujezda.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Magnetny dom!

Dom hódnoſtnych tworow a tunich płaćiznow

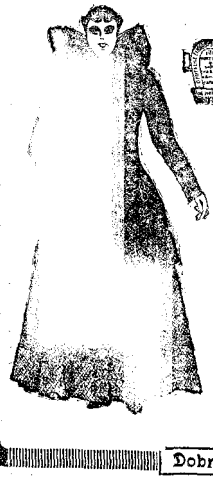

Sćěnowy kwětkowy dom

GÖRLITZER & JOHANNES Kamillaeus Schmeil

BAUTZEN

Wołmjane muſeliny a piſane židy za ſórcuchi

zelene, cźerwjene a módre ſukno za ſukanje

cźorne poćehnjenje za kóntuſe

piſany barchent za kóntuſe

cźorne wobſadki za kóntuſe

piſane wobſadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubiśa z přihódźacymi židźanymi francami, cźenillowe rubiśa

Woſebje tunjo:

ſatinowe ſórcuchi, piſane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

cźorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre cźehnje k ſebi!

Za

kóždeho ratarja

kotryž howjazy ſkót pśaha, je njeparomny mój pśeſuw. komot.

— Za dźeń dobry cźaſ. —

D.R.G.M. 4mal verſtellbar, tauſendfach bewährt!

Wunamakaŕ a dźěłaŕ P. Feirich z Holbina.

Kóždu ſobotu ſym w Budyšinje na ſwinjacych wikach.

Śrěni komot za kruwy najbóle kupowneca družina ſtuka 20 hr. Gurtowe a płećene graty 9—10 hr. ſtrykowe a kožane graty 16 hr

---

Vogtlandſke wumělſke **gardiny**

kupujeće ſtajnje tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

pśi Kšonpryncowym moſće.

Khcźa

w Budyšinje abo wokolinje ſo kupić pyta.

Poſkićenja pod **„D 45“** na wudawaŕnju Serb. Now.

Wyſokoſućelne, ſtrowe, dobre

wužitk. kruwy

ſu tunjo na předań a k zamjenjenju

Max Köhler

w Niježej Wſy pola Rakec

2létny zrěbc

je na předań w Kumšicach cź. 1

Sylna ſućelna **kruwa**

je na předań w Trupinje 11

Rjane drjene a njedrjene

pjerjo

je na předań w Khaſowje 6

---

80 kop dobrych **powrjeſłow**

ſu na předań abo k zamjenjenju na ſtomu

we Wadlicach cź. 7 p. Kubšic

Swjedźeńſke znamjeſka

za wſě towaſtwa

wobſtara tunjo

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

w Serbskim Domje.

Nahłowjace rubiška

za 75, **65** pj. ma

Ander. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne ſerbſke poſłuchowanje!

Wyſokoſućelna, cźehniwa

kruwa

je na předań w Barće cź. 69

Wſě družiny knojidłow

ma ſtajnje na ſkładźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Sylne **proſata**

ma na předań

Jurij Smoła w Baćonju

Derjezdźeŕ. **dźěćacy wóz**

na předań **w Cigarowem** wobkhoće Schülerſtr. 6

Cźehniwa podobna wyſokoſućelna **kruwa**

je na předań

we Wieſelu cź. 14 p. Minakała

Wupjerki,

łožowe nawobličenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki

w znatych dobrych kajkoſkach woſebje tunjo

A. Rätze & ſyn

w Budyšinje.

Kruwa

blizko k ćelenju

na předań w Přiwćicach 15.

Wſě ſuiſke knihi

dostanjeće

w Serbſkej knihaŕni w Budyšinje

Nowe matjesterje dźěrny nowe kiſałe khórki

předawa

Malzcyk w Baćonju

Poſkićam po přihódnym płaćenſkim połoženju

2-motorſke kola, dobre zamnik, a druhe jězdne kola, ſcyłace maſiny, žymace maſiny, rězałe maſiny, rjeſtowe maſiny, płahowe maſiny, wſchelake graty, pśiſtrawa a ſtrowanje wſchelakich maſinow

M. Paul Grätz

mechaniſki meiſtaŕ w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje Tel. 475

my. Kupujemy-li rybaju muczku, mamy kedźbliwe być, so kedy nětaju hubjenu mjenje bohatu na beltowinach njekupimy. Rybja muczka, kotraž ma mjenje hacz 50 proz. beltowin a wjacy hacz 4 proz. tuku a 3 proz. žele, njeje wjele hódna. Tohodla kupujemy rybaju muczku jenoz wot družstwa, kotrejž nam sa nju rukuje.

Kosaze mloko.

Je woprawdźe wobdźiwanja hódne, kelko kosa mloka nadeji. Mnosy pak jenoz kosaze mloko tohodla rady njepija, dokelž kaž praja, tak derje njeskłodźi abo trochu dźiwnje wonja.. To pak wjele na tym saleži, kak kosu horje cžehnjemy. Mamy-li kosu w cžistym khlěwje a pizujemy ju derje, potom tež s tym tak hle njeje. Też praja, so bjesrohata sanjska kosa wjele lepsche mloko deji hacz cžorna rohata. Najwjacy pak žobu na hródźi saleži abo na lohkomyslnym pizowanju. Mischako je nam snjate so piza pola tur też wjele na kajtosci jeji skutkuje. Cžehodla to też njemeli pola kosy placzicź. Dale mamy s mlokom cžistotnje wobkhadźecź. Njedosaha, so mamy jenoz cžiste žudobjo, też hospoda ma cžista być, kotraž kosu deji. Pisched dejenjom mamy wumjo stajnje cžiste wumycź a to s limkej, niz pischesymnej wodu. Dojicź ma so też na prawe waschnje a kedźbliwje. Mnosy wopaki deja. Tohodla maju tež mnohe kosy wschelake scžehnjene abo jenostronske wumjo. Pisched dejenjom wumjo s wozemaj rukoma s lohka pschetolkaj. Tak borsy hacz so kosu podejika mloko z hródże wotnjeś, pischezydź, w pinzu ko nisteho cžisteho žudobja lin. Mloko, kotreż chcesze do kofeja ab k pecženu trebacź, możesze hnydom wotwaricź. Kózda kosa jenak wjele njedeji. Saleži to na wschelakich wězach, na druzinje, starobje, na cžasu, na kósenju a na pizowanju. Jako najlepsche kosy placza wschelake schwizarske koy. Tola mjes nimi su sako jenotlime kosy, kotreż mjenje ale wjacy deja. Najwjacy kosa w 3. hacz do 6. leta deji. Tola su też nětotre mjes nimi, kotreż hischcze dlěje deja. Mschě kosy wěso po kóflastach najwjacy deja. Je-li kosa pschipuschczena, potom dójnosć pomalu wotběra, hacz ltónczinje zyle sastanje. Tola też piza na mnohosć mloka skutkuje. Wěso dawa selena piza wjacy mloka hacz žucha. Licžimy, so kosa 2—3 mězazy žucha steji a o tamny cžaz, 9 abo 10 mězazow 350—500 litrow mloka nadeji. Kosaze mloko je jara žytne a strowe. Wožebje małym dźěcžom so wone lepje hodźi hacz krumjaze. Też njejsu kosy skoro s zała tuberkulosne, schtož je hewak pola howjasego skotu nješto wschedne. Najtucznische a najlepsche je rańsche mloko. Hacžrunjeż je we kosazym mloku wjacy tuka hacz w krumjazym, dha mamy s njeho tola mjenje žmjetany. Sběramy s mloka žmjetanu a njewostajimy ju dlěje stejo hacz dwaj dnjej, hewak takta žmjetana derje njeskłodźi. Ssmjetanu też njedajmy pschejara sesitaricź, chcemy-li ju na butru pschesołacź. Kaž praja, je kosaza butra mjelsicha hacz krumjaza. Wěso je kosaza butra nješto belscha, tola smješchamy-li do kosazeje žmjetany nješto krumjazeje, dha mamy zyle kaž krumjazu butru.

S wusběraneho kosazeho mloka możemy wubjerny twaroh dźěkacź. Je lepschi na pomasku hacz krumjazy. Kosazy žydr je też dobry na tyknz, žamo lepschi hacz krumjazy. So pak możemy s kosazeho twaroha wožebje dobre twarožki dźěkacź, je snata wěz. Snajemy zkawne a drohe kosaze twarožki. Se 100 puntow kosazeho mloka dostanjemy 15—20 puntow twarožka.

Kosaze mloko je też wožebje dobra piza sa žwinje. Małym prošatam pak njeżmémy kute dawacź, dokelž je pschesžynle. Kosa žebi s poknym prawom wjazy khwalby sakłuži hacz dotal.

Pizowanje a wothladanje žubožneje kobły.

Hacž je nam kobła wostała, to możemy hakle pó pjatym mězazu wěcze spóznacź. Hdyž žubožna kobła leži na lewej stronje, dha możemy zkabe pohibowanje skabin (Wamme) pola kobły wobkedźbowacź. Tozame możemy wobkedźbowacź, hdyž kobła symnu wodu pije. Też w 6. mězazu możemy pohibu srěbza w koble wobkedźbowacź. Tehdom możemy też rano kobłu pschewedźicź a se symnej wodu naposicź. Potom pschipołożimy błok mjes pupom a wumjom a tak cžujemy zkaby tukot a pohib srěbza. Po žydnym mězazu tute pohiby wjazy njezkyschimy. Potom pak możemy hižom na lewym boku pohiby srěbza wobkedźbowacź. Po žydnym mězazu brjuch kobły na woběmaj stronomaj stajnje rosce. Prěni cžaz wot sapoczatka žem mamy kobłu derje pizowacź, tola pak niz na žane waschnje pschederje. Hewak by nam tajka kobła bórzy stołstnyła. Mamy jej tajku pizu dawacź, kotraž bóle do mjasa a krewje cžerí hacž, tajku, wot kotrejež by nam kobła stołstnyła. Njedawamy žubožnym koblam ženje tajku pizu, kotraž twarbu tuka podpjera. Pizujemy ji wowž a dobre žyno. Hischcze khmanscha je žuschena wojcžeschka (Luzerne). Też pschenczne wotruby je radno tajkej kobli dawacź. Tute skutkuja derje pschi pożiwanju pizy. Ssuschenego dźěcžela jenoz mało dawamy, dokelž konje po nim rady buhnja. Ssubožnej kobli njeżmě žo piza nihdy nahle smětnicź, wobeže niz tehdom, hdyž je kobła wyšoko žubožna.

Ssubožnej kobli wadźi plěžnitwe a stuchle žyno a też wscha druha plěžnitwa piza. Też njeżmémy ji tajku pizu dawacź, kotraž je cžežko pożiwna abo jara symna. Jenje njeżmémy ji też pschesymnu wodu dawacź. S tym by žo sajymnita abo by žebi tutlo skajsła a potom by lohko pomjetała. Je-li pak by to pschedžerżała, potom by žo cžežko žrěbiła. Też morchej žubožnym tubkam dawacź njeżmémy, hacžrunjeż je to sa konje mubjerna piza. Wožebje w druhej pokoju žubožnosce nimamy kobły derje pizowacź, dokelž su hewak lohko nakhilne ke khorosczam. Tajka kobła, kotreż žmy pschežynjnjaju pizu dawali, žo cžežko ž.ěbi, dokelž ma psche žylneho srěbza. Sbytne pizowanje wadźi, sprawne pak howi. Pytnjemy-li, so žubožna kobła pschejara tolstnje, dha dyrbimy jej nješto menje žracź dawacź, kaž hacž dotal. W tutym nastupanju dyrbimy wožebje na pohoncza kedźbowacź, jeli so ma konje rady. Taiki pohoncź, kaž wěmy, cžasto rady mjelcžo konjom pschidawa.

Ssubožnu kobłu dyrbimy też derje wothladacź, so by njeschorika, dokelž khorosczy kobły wadźi też srěbzej. We pożlednich mězazach psched srěbjenom pschidawamy kobli nješto Glauberoweje žele a to junu abo dwójzy sa tydžeń a to tohodla, so by žo kobła njesaitykała. Też możemy w pożlednich mězazach 1—2 puntaj pschenczinych wotrubow kobli dawacź. Tajka kobła ma po srěbjenu wjazy mloka. Mokało dwě njedźeli psched srěbjenom dawamy kobli nješto rosmjecženeho abo semleteho laneho žymjenja. Lane žymjo skutkuje derje na pożiwanje wscheje pizy a je wulzy strowe.

Dom a kuchina.

Wažnosć terpentina.

Terpentin, kiž ma žo pschezy derje sawrjeny dźerżecź, je sa wschelake wězy jara wužitny. So blaki wolijowych barbow na woknach a wobkukach, kotreż su s nowym barbjenjom nastałe, jenoż žo jenoż s pomozu terpentina wotstronicź hodźa, je powschitkownje snate. Lžicžka terpentina, s limkej wodu smješchany, skuži k rjedźenju wolijowych wobrasow. Tohodla žo mała hubiza (Schwamm) abo łuk mjehkeho stareho limjaneho płatu w lutej terpentinowej wodźe wotunka, lohay wužima a potom žo wobras spěschnje wotmyje a s mjehkej lapku wótrěje. Durje a wokna, kotreż su njeczistsce barbjene, wumjedźa žo s mjehkej wodu, kotrejž stej žo terpentin a schtaparka (Salmiak) po jenajtich dźělbach pschidałej. Na tucžne blaki schmrěkowych schpundowanjow nalinjesch nješto terpentina a dasch nětotre mjeńschiny mokacź. Tuk stuji potom na swjerch a może žo s nožom zyle lohay wotschrabacź. Potom žo blaki s wodu a mydłom wotmyja. Blaki wot kokmasa, žimizy, žmoły, masa abo firniža namasaja žo s cžistym žwinjazym tukom a wotmyja žo wotpowědnje s terpentinom a s wodu. Blaki na parketowych schpundowanjach hodźa žo wotstronicź, hdyž žo s terpentinom namocža a s worzlowym rěsom lohay wurybuja.

Časopis za serbskich ratarjow

Cžisło 26 Budyšin, 2. julija 1927 Lětnik 34

Žerawa.

(S wobrasom.)

Žerawja (po němšti Kranich) je wesce też něhdy we naschej Łužiju hnězdźika a lahnyła, jako bě nascha domowina bóle bahnata a mjenje wobydlena. Dźenża hnězdźi a lehnje w bahnojtych stronach Pomorskeje a

Braniborskeje, Schwedskeje, Norwegskeje a Ruskeje. Naleto wot žrjedź měrza hacž do spuzatata haprleje pschecžahuje s pokodnischich krajow do polnóžnych stron. Nozy a wo dwo leczi, doniž do žwojeje stareje domiźny njedolecźi. Podobnje kaž dźiwje huby leczi w stadkach na klin podobnych. Předku nawjednik a sledowace pschezo bóle rósno žo cžahnywschi. Tohodla maja žerawzow leczenje sa te dźiwich huž. Może być, so też pola nas na nětotrych kuliž stadła žerawzow sa dźiwje huby. Te cžahnu „gałgał“ — „gajał“ wołaju. Ssamcžka žerawza pak woka „tóh“ a žanz „tak“. S wjeselom witaja wobydlerjo tamnych stron, hdyž je žerawź s domom, tuto wokanje. Pschipowěda jim tola, so je nałecžo psched durjemi.

Kaž hiž s naschego wobrasa widźimy, je žerawź podobny na naschego bacžona. Cžełko je nimale 1,4 m dołhe, pschi tym žylne. Schija je cžerna a dołha, hłojcžka je mała a pyk je dołhi, runy a na khribjecze nimale kuloity. S hłowy wustupiwschi je cžerwjeny a mjehki. Do kónczka wubežawschi je twjerdy a cžorno na seleń. Nohi su dołhe a nahe. Stopa ma schtyri palzy. Kschidle stej dołhej a schérokej. Wopuschi je krótka a runa. Cžełko je s krutym pjerjom huscze porosczene. Wono je powschitkownje na papjeł schére, na snutskownej schiji trochu na cžorne. Po bokomaj wschak je bóle na běło. Kosaki su cžorne, wócžy cžerwjenej.

Kónz septembra sapoczatk oktobra cžehnje sako do pokodnischich krajow. Hdyž pola naš žurowa syma tschesta, pschehwa w cžoplischim juhu w schérokich njewobydlenych pschestrjenjach połnóžneje a žrjedźneje Afriki. Też kłónczinu Indiiku wuswoluje sebi za swój symski pschebytk. Tam je žiwy w towarstwje s ptakami žwojeho rasu a dźerży s nimi měrne a pokojne pschecžełstwo.

Žerawja je jara mudry a też wjesely ptak. Dożahnjena hodźi žo lohay stludźicź. Na cžłowieka žo lohay swucži a jemu bórzy rosumi, kaž najwobdarjenischi papagaj. W dworje hlada na prawdu. Sso wadźazych mjes pjerjinu spyta wujednacź. We žwobodźe žo jara na kedźbu bjerje. Ssamcžka a žanz, porjadu na jesach žydataj. Tak dołho hacž jedyn žedźi, druhi strażuje. Wo cžaz lehnjenja wobarbuje žwoje pjerjo je schérej pochowinu (Torfige Erde). Tu i pyskom a se žlěnami na nje lepi. Wonaj wulehnjetaj hacž do tśjoch młodych. S wjetscha mataj jenoż dwě. Sswoje hnězdo twari do sczimy na wosamoczenych njepschistupnych kupach. Hdyž su žerawje we wjetschich stadach hromadze, wustajeja straże. Wo cžaz nałežnjeho a nayznjeho pschecžahowanja wupósczelu wobhonjerjow, so žadyn strach jich pschekwapił njeby.

Žerawja žerje žito, trawu, półne płody, hróch, žad, waki, pschekażanzy, hdyž a hdyž też žabu. W Indiiskej druhdy žitnischcza hrosnje sapuscżuje.

Jeje mjaso žebi něhdy jara wažachu. Wožebje dawa žłódnu polimku. Naschim starym pryedownikam bě žerawja znamjo strażniwosce. Japanzam i pschipowědarjom žboża. Druhe ludy mějachu wołanje žerawja sako sa pschipowědanje njesboża.

Rolnistwo.

Plahowanje ſwinjazych bunow.

Naſchi hoſpodarjo jara ſrědka ſwinjaze bunny ſ (Saubohne) plahuja. Esnadź tohodla, dokelž czaſto tak njewěſty wunoſchk lubi abo dokelž ſo ſtoma ſwinjazych bunow mënje ke pizowanju hodźi. Kaž pak möžemy ſe wichelakich ſtronow dopokazaćz, njeje to roſtlina, kotraž wěla ſo runje tak jara woiſtorkowacź.

Sorno ſwinjazych bunow wopſchija 19,3 proz. bělkowin, 44,1 proz. poſiwneho ſchtrobu a 1,2 proz. poſiwneho tuku. Eswinjaze buny maju, kaž widźimy, dwójzy telko bělkowina kaž żita. Dyrbimy pak wuſmatz, ſo ſu tute bělkowiny też wjele tuńſche hacź bělkowiny w żitach, dokelž ſu ſwinjaze bunu mjetelokczénja a tak möža ſ powětra wjele dušnyka žrěbacź. Se ſwinjazymi bunami pöda njewotkhudnje. Nž, wona ſo hiſchcze na dušnyku wobohacźi. Eswinjaze bunu ſu wobſebje ſ najlepſchej pizu ſa młody ſkot. Tajſi ſchrót ſnjini pola ſtotu mojſchi (Muſkeln), ſchtož wobſebje tajkemu ſkotej howi, kotryž chzemy ſebi jako czahazy wocźahnyć. Też k boinym truwam ſchrot ſe ſwinjazych bunow howi, dokelž ke tworjenju mloka ſu nowe bělkowiny trěbne. Tute bělkowiny ma hoſpodar tak rjeź darmo, dokelž je ſebi je ſoſtlina ſama ſ powětra nagrěbała. Wſchě druhe bělkowiny, kotrež ma hoſpodar ſkaſ, ſnjimy dyrbi wón we druhej pizy drogo ſaplacźiſcź. Na mnohoſtaj bělkowin, kotryž ſnamy ſkotej dali, ſaležy zgły wunoſchk, kotryž ſahła wot ſtotu mamy.

Mjetelokczéſaki, potajkim tudy ſwinjaze bunu ma ſwojich korjenjach male na żołto-běle brodawki. W tutych brodawkach ſu nakaźliwiny, kotrež ſe powětrowe dušnyka bělkowiny ſa roſtliny pſchihotuja. Male brodawki hakle ſo na roſtlinje tehdom wutworja, hdyž je ſo roſtlina trochu wuwinyła. Tak dołho, dokelž roſtlina ſkhadża, doſaha jej tón dušnyk, kotryž je we ſornje we podobje bělkowina. Tak dołho hacź je mała roſtlinka ſeſthadźała a ſe ſwojeho ſamoſchcza, tak rjeź wſchě bělkowiny wužrěbaka, je hłódna. Sa tutón czaſ dyrbi nëſchto mało dušnyka w pödze měcź. Tak ma ſo ji nëſchto mało pohnojicź.

Hacźrunjeż ſwinjaze bunu też jako mjetelokczéjaki ſame ſ powětra dušnyk žrěbaju, dha ſu tola wulźy ſdźakowne, hdyž ſo jim naſmu ſ hródźnym hnojom pohnoji. Tutón hnój ma potom troji wuſnam. K 1. ma młoda roſtlinka, kotraž je ſedom ſeſthadźała, hnydom trěbny dušnyk, tak ſo ſo roſtlina we ſwojim ſroſcze njepichetorhnje, dale, ſo je hnój we pödze jako parjenjiſchczo, w kotrymž ſo dźerża a roſmnožuja nakaźliwiny a k ſpczomu ſo w pödze wulicźnaty fišličznik wutwori, kotryž ma pſchi roſtoženju mineralow wulki wuſnam.

Polo ma ſo ke ſwinjazym bunam hiſom naſmu hłuboko pſcheworacź. Też maju ſo ſwinjaze bunu ſa cźaſ roſcjenja cźaſoſźiſcho ſwobkopowacź. S tym ſo wunoſchk ſwyſchuje.

Po ſwinjazych bunach je pöda mjehka a ſypot, ani ſtónzo k pödze njemóże. S tym pöda tak njeſtworzi.

Eswinjaze bunu też zyle derje pöſindje nalétne mrózy a ſmjerſchi ſnjeżu. Ssamo ſo praji, ſo nalétnje mrózy ſerſcho ſwinjazym bunam howja, ſo móża roſtlinu potom wjacy trukow wutworicź. Roſtlina trjeba pak ke ſwojemu wuwiwanju wot ſywa hac źdo ſnjow 6 mjeſazow. Tohodla möžemy ſwinjaze bunu jenoż we mënjeſchich krajinach ſyeź. W ſymniſchich krajinach njebychu dosrawiſe.

Eswinjaze bunu żadaju ſebi hłuboku pódu a hdyž je doſcź wapna. Wſchě mjetelokczéjaki, ſ wuwjacźom hrabele a lupiny żadaju ſebi wapnowe pödy. S tym ſo roſtlina cźim ſylniſche wuwinje. Jako piza twori tuta roſtlina pomal ſylniſche koſcze. Też picheja ſebi ſwinjaze bunu doſcź humuſnu a włóżnu pödu. Njeje-li we pödze doſcź włóżnoſcze, dha ſo roſtlina hubjena a hłaba wuwiwa. Dla tuteej pichicźiny mnoſy hoſpodarjo ſwinjaze bunu na bělkohlinjanej pödze pěſtuja, dokelž ſu taſke pödy włóżniſche. Korjenje ſwinjazych bunow pſchedawa do pödy njeſkhadźu. Zohodła radźi ſo hiſchcze na tych pödach wobſebje, kotrež bo hewak je druhe kuſchcźiny njebodźa. Pſchi ſuchich poczaſach a na ſuchej pödze woſtanu ſwinjaze bunu drobne, niſke a maju jara małe truki.

Konjaze abo ſwinjaze bunu ſyjemy ſwjetſcha we druhim wuźitku po hnojenju, to je, hdyž ſmy k nëkajkej roſtlinje, na pſch. żitu, pohnojili, dha ſyjemy potom na druhe léto ſwinjaze bunu. Po ſwinjazych bunach je pöda ſwjetſcha jara płódna, wobſebje bohata na dušnyku, cźiſta a derje pſchetocźena. Po ſwinjazych bunach ſo pſcheńcza wubjernje radźi.

Pöda ma ſo k ſwinjazym bunam na ſcźehowaze waſchnje pſchiprawicź. Najprjedy ma ſo ſchcźerniſchczo nikto ſpodworacź, ſwłoczicź a pſchewalkowacź. Naſmu ſo potom polo derje powapni a hłuboko ſwora. Tak ſo w hrubej bróźdze pſches ſmu leżo woſtaji. Nałeto, tak bórzy hacź je polo wuſthnyło, ſo ſwłoczi.

S hnojow ſu ſo nimo ſpomnjeneho wapna jako wuſpěſchne wopokaſali ſoſforiczne hnoje, to ſu ſuperfoſfat a Domaſchowa muczka. Eswjemy-li ſwinjaze bunu po wobkopowankach, tehdom je też pöda doſcź na dražku wucźerpana a tak dyrbimy też ſ draženymi hnojemi pohnojicź. Domaſchowu muczku móżemy naſymu mjeſaci a to wokoło 3½ zentnarjo na ſtork. Superfoſfat pak mjetamy nałeto pſched ſyndkom a to 90 puntow na kórz. Mjetamy-li 40 prozentow draženu ſel, mamy ju ſnajmjeńſcha dwě njedźeli pſched ſywoom a to ½ zentnarja na kórz rosmjetacź. Njeje-li na pödze doſcź duſyknoweho hnoja, dyrbimy trochu ſ duſyknowym hnojom pohnojicź. Na kórz móżemy rosmjetacź 12—15 puntow chilſkoho lodźita (Chilisalpeter) abo ſamſnu měru ſyrikoſ-amoniaka (Schwefelamoniat). Też móżemy na tuto měrno 25 puntow wapnoweho dušnyka wužicź. Wichitkón tutón hnój ma ſo ſ najmjeńſcha dwě njedźeli pſched ſywoom rosmjetacź a derje ſamłóczicź. Hdyž pak je woda wjele ſiwin ſwotpłokowała, tam möžemy też ſ hródźnym hnojom pohnojicź a to hnydom naſymu. K ſywej bérſemy ſebi najlépſche ſyjmjo, wobſebje ſ najlépſchich roſtlin.

Eswinjaze bunu ſyjemy po możnoſczi prawje ſahe nałécźo, a to hiſchcze pſched naletnimi ſywami. Esmy-li pſchepoſdje ſyli, tak ma roſtlina wjele pod ſchmjazemi cźerpjecź. Też by hewak roſtlina pſchepoſdje ſeſtawiła. Eswinjaze bunu dyrbja we najhorzíſchich leźnich dnjach doſrawicź. Hewak dyrbimy je potom pſchedoho leżo woſtajicź, doniż wuſthnu a wſchě ſorno w trukach ſwjerdnje. —

Eswinjaze bunu ſ wjetſcha ſe ſyjawu ſyjemy a to do ryncźkow 35—45 zentimetrow wot ſebje ſdalenych. Kał huſte maju ſo wone ſyncź, to ma hoſpodar ſam roſſudźicź. Pſchehuſte bunu badźa nam ſwjetſcha mjeńſchi wunoſchk. Esyjemy 6 hacź 10 zentim. hłuboko. Je-li ſymjo doſcź hłuboko ſajſnje, dha ſnajmjeńſcha ſ pödy njeſlée a móże ſo hłubſcho ſakorjenicź. Tak lépje wotnožuje a ſ toho mamy wjetſchi wunoſchk wéżny.

Esyjemy 45—55 puntow na kórz. Na dobrych pödach dach ſyjemy wo ſtećzinu mjenje a na ſłabſchich pödach ſyjemy 50—60 puntow na kórz.

Eſsejemy-li je ſwinjazymi bunami druhu pizowanſku roſtlinu, hacź je to woka abo hroch, dha móżemy ſebi to jenoż na taſkej pödze dowolicź, hdyž je mało njeroždże. Tam mamy potom ſwinjaze bunu na wſchěroko roſmejtacź a ſaworacź, ſnadź 6—10 zentimetrow hłuboko. Na to woſnjemy ſwomnjenu kuſchcźinu. Njeſmémy pak wſcheho hromadże wjacy ſyncź, hacź hdyžmy je noż ſwinjaze bunu ſyli.

Eswinjaze bunu mamy po ſnwje hnydom ſwalkowacź. Hdyž ſu ſeſthadźałe, je ſ drjewjanymi bronami pſchewlócźimy. S tym ſo njeroždí niczi a do pödy ma powětr doſcź pichiſtupa. S tym móża roſtlinu lépje wotnožowacź a roſcź. Poſdźiſcho maju ſo bunu wobkopowacź, ſa cźoż ſu wulźy ſdźakowne. Wobkopowacź mamy ſnajmjeńſcha dwójzy, jo by pöda ſtajnje mjehka ſwoſtała, wobſha ho w pödze ſdźerżała a pr wje wjele natażliwoſcź ſo roſmnożiła.

Hdyž naſpódniſche truki ſapczinu brunicź a ſorna we nich twjerdnu, ſu ſo jich żně pſchibliżiłe. Je-li trochu pſchekrawjeny, móżemy jón pſchi kańſchej roży ſyż. Hewak by pſchewjele ſorna wupadało. Tak bórzy, hacź ſamy je poſnkli, ſwjaſamy je do małych ſnopkow a ſeſtajamy je do małych kapałkow kaž rěpit (Raps) a to ſtyka 12 ſnopkow do jeneje kapałki. Tak woſtajimy jón wokoło dwě njedźeli na polu, doniž njeje wſcho ſorno ſtwjerdło. Potom jón na podobne waſchnje kaž rěpit domoj woſymy, to rěka na ras wupſheſtrějemy jenu a mjes wojom a kapałku druhu płachtu. Schłoda ſorna, kotrež wupada.

Na jenym kórzu namłóczimy 8—10 zentnarjow ſorna. Też wokoło 8 zentnarjow ſtomy mamy na jenym kórzu, kotraž drje je doſcź drjewja, ale pſchi tym doſcź wuźiwna. Möžemy ju howjaſemu ſkotej pizowacź.

Wójna pſcheciźiwo pyrej.

Mjes koruſchkazej njerodźu je pyr, roſtlina pěſtocźeneje pódy, najhórſchi. Pſchepoſchdźe je ſwojimi ſchnórazymi trubjelemi, kotrež pſchi ſuczkach wotpjet koruſchti a kopjena cźerja, zyłu trajinu a poczeja jara wobdźěłanje polow. S nikim a byrnjeż ſ huiſaſiſchim pſcheworanjom ſmohi njeſkhodźi pyrej njcja, jkerje lépje roſcze w mjelnej pódje wjeſele dale, dokelž roſrěſane a roſtorhane kruchi ſo ſ nowa pſenkuja. Je pyr ſ bróſdu na jwjerch pſchiſchoł, dha ma ſo ſ pilnym włóczenjom ſwuczahacź, pak też ſeſbéracź a na ſtónzu ſeſchuſchicź. Tak ſuſchenu pyr ma ſo potom hłubokó podworacź. Hnójna hódnoſcź pyra je ważna. Dokelž wo pyra ma — po chemiſkim pſchepytowanju — na 13 puntow kalia, 15 puntow koſczowki a 15 puntow dušnyka. Tohodła njednyrbjał ſo pyr ženje ſpaliczź, ale ſo ſnajmjeńſcha na tłajiſchczo (hromadu — Kompoſt) ſmjetacź, jeli wjedro ſ ſuſchenju njehoji a ſo podworacź njehodźi. Najlépſcho a wěſcźiſcho ſo pyr ſ wobkopnymi pſchami (na pſch. rěpu) a ſ pizowanjemi niczi. Nicźo jemu bóle njeſadźewa hacź njedoſtatk na powětru a ſwětłoſczi.

K powyſchenju wunoſchka naſchich ſywow.

Kaž je mnohi ſ naſchich hoſpodarjow pſcheſwědczeny, njeſnuja żita wſchudże tak kaž pola naſ. Prjedy hdyž hiſchcze ſyjaze maſchiny njeběchu, ſyłachu wſchitky ſ ruku. Tola pak ſu tež trajiny, hdyž luźo żito do ryncźkow ſyja, ſo hychu je po dźiſcho wokoło podworacź a wobſédźowacź móhli. Tajzy maju ſ tomu wobſebite ſyjawy, hdyž ſu mjes drillowymi trubkami małe walki pſchiprawjene, kotrež ſemju mjes trubkami pſchi ſyncźu pſchittócźuja. Poſdźiſcho ſo potom tajke żito wobkopuje.

Jenemu hoſpodarjej bě zuſy hohonczi klubu pſches ſeho nowy woſnyn kruch żita jěł. Toſa pak mějeſche tutón ſmylk ſwoje dohre. Hoſpodar bě wobſedźował, ſo żito we woſowych kolijach wjele lépje hadźeſche hacź druhdże. S toho móżemy ſebi wujaſnicź, ſo mějachu jornjatka w kolijach wjacy wody ſe ſpódnich worſchtow pódy a tak móżachu lépje ſhadźacź. Mnozi ſo hoſpodar by ſebi nëſto myſlił, ſo bychmy móhli ſyjmy ſmalzowacź tak bórzy hacź ſmy je woſnyli. To pak na ſadym pad njeſmémy. Woda by ſo ſ tajſeho pola bórzy wuparika a potom by poſdźiſcho pobrachowała. Swjeżka na polu pak by ſo ſchtruta wutworika.

W Japaniſej a Chinje ſnywy bórzy po ſeſthadźenju pſcheſadźuja. To pak muża ſebi jenoż tam dowolicź, dokelž maju tunich dźěłacźerjow. Wěſo ſo tajka roſtlinka potom derje pjenkuje. Někotre ſtwórſa ma ſtamo na 50 wotnoſkow. To je wěſo jich ſamér. Też w naſchim kraju ſu ſebi mnohi pſchemyſlili, kak by móżno było, żito ke lépſchemu pjekowanju donuczicź. Tohodła ſu někotři ſpytali żito hłubſcho ſyncź. Sa to ſyjachu pak tak, ſo běchu jenotliwe ryncźki wokoło 10—20 zm. wot ſebje ſdaleně. K tomu mějachu wšo wobſebity drill. Sa kóżdej trubku taſkeho drilla je mała walka, kotraż ſyjmjeſchka do pódy ſatłóczi. Na to ſo wot hory jeka ſ wobeju ſtron ſaſo pjerſchcź pichiſchtrobuje. Tak ma ſornjatko ſe ſwody dojcź wóhi, jwjercha pak pöda tak njewukhnje, dokelž je mjelna. Po tſjoch njedźelach nëhdże, hdyž ma żito tři bancźiti, ſe ſwaltuja. Na to pak je hnydom ſaſo włócza a to ſ lohkimi żelejſnymi brónami. Walkuja a włócza wšo po dołhoſczi. Żito wšo po tajſim dźěle runje najlépſche njewupada. To pak njewadźi, dokelž ſo ſaſo ſa nëktore dny doſpołnje ſhraba. Schtož tak ſnje, wšo telko ſyn mjenja njetrjeba, dokelž ſo żito wjacy pjenkocźi. Tajke polo pak ma też hyćz nanajlépje pſchihotowane a wobdźěłane. Też njeſmé ſo na pſchikupnych hnojach lutowacź. Schtóż by na pſchikupnych hnojach lutował, tomu by tajſi ſnyw niczo njepomhał.

Tola pak ma tajſi wuſnyw też ſwoje cźmowe ſtrony pornjo naſchemu ſwuczenemu ſnywej, wobſebje na cźeſkich pódach. Sa prěnje 3 njedźele może ſo mjes rědkimi ryncźkami wjele njerodże wumicź a tu hychmy potom też tak lohko ſ lohkimi brónami njeſnicźili. Też może ſo we hłubſchich bróſdźicźkach mjes żitom w ſymje woda nahromadźicź a tak może nam lohko żito wumjerſnycź. Na lohkich pódach nam wšo w tutym naſtupanju tajſi ſtrach njehroſy. My pak naſchim hoſpodarjam njeradźimy, ſo bychu ſo ſ tajkimi ſnywami parali. My ſebi ſ ſyła njepſcheſemy ſo by ſo żito pjchejara pjenkocźiło. S tym roſtlina thěrko ſeſkadnje. Mamy ſo ſkerje wo druhe wumenjenja ſtaracź, kotrež ſebi naſche żita żadaju a budźemy ſe ſnjemi doſpołnje ſpokojom

---

Skolarſtwo.

Kak möžemy najtuńſcho ſwinje wukormicź

Kormjenje ſwini je wobſebje w nëcźiſchim cźaſu doſcź drohe. Tohodła ſo mnohi płahowar ſwini cźaſto praſcha, hacź je ſ zyła wunoſchne, ſwinje na pſchedań kormicź, dokelž wukormjene ſwinje tola nicźo njepłacźi. Jeli je płacźiſna jeneho kilograma pizy dróźiſcha hacź kilogram ſiweje wahi ſwinjecźa, njeje kormjenje ſwini w żanym padźe wunoſchne.

*Ke kormjenju mamy dźenſa na prěnim měſtnje ſchłopłejate proſata ſ krótſchim nošom bracź. Też ſwinje ſe ſchćerſchim runym khribjetom a ſ krótſchimi nohami ſo lépje kormja. Taſka druſina ſ dołhimi nohami a ſe ſraſenym ſadłom ſu pózniſiſche ſwinje. Te ſo jara pomałku wukormja. Dale wobſebje na tym ſaležy, kak ſwinjo pizu poſiwa. Eswinjo ma wſchu pizu derje roſkuſacź a ſe ſlinami derje pſchemeſchecź. K tomu wobſebje żitka piza derje howi. Tohodła mamy proſata hnydom hiſchcze pſchi ranzu na drobne roſkuſanje ſmuczicź. Pſchidawamy proſatam kuſk hłabeho jeczmjenja abo ſchrótu. Smeſchamy do horſtki ſchrótu nëſchto ſłódkeho wuſbéraneho mloka a roſmeſchamy to na wóſmuſch. Wódy mjaſe pſchidawamy hacź je ſyrjeła. Njeje-li piza pſchejidła, tak je ſwinjo nuſowane bóle kuſacź a tak njepózera. S tym ſo pizu ſe ſlinami derje pſchemeſcha, ſwinjo pizu derje wuźije. Hdyž je ſwinjo wokoło pol zenninarja cźekże möžemy jo też pomałku na rěpu pſchiwucźicź. S wopředka dawamy malo, poſdźiſcho, hdyž je ſwinjo wokoło dwaj zentnarjej, dawamy jemu na 30 puntow wob dźeń. Rěpu dawamy cźerſtwu naſpjkanu a ſmeſchamy ju ſe ſchrótom. Kóżdy dźeń möžemy pławjenu krydu pſchidawacź a to ſ wopředka ſžicźku a poſdźiſcho pokrnu ſžicu. S krydu ſo koſcze ſeſpjlnja. Macźe-li doſcź mloka, móżecze też mloko dawacź, ale njeſmëcze je do toho měſchecź. Nimamy doſcź mloka, möžemy tuk ſ druhej pizu, kotraż je bohata na bělkowinach, narunacź. To je ſaſo mjaſowa a rybjaza muczka. Rybjazu muczku pſchidawamy tak do ſchrótoweho wóſmuſka ſako pławjenu krydu a to ſ wopředka 100 gr. a poſdźiſcho 200 gr. jenemu ſwinjecźu. Najprjedy mamy ſwinje wěſo pomałku k tomu pſchimuſcźicź. Njeſmémy pak też pſchi tym na napoj ſabyć. Esmy pak ſwinjecźu rybjazu muczku dawali, mamy to wěſaz pſched rěſanjom ſaſtacź. Hewak mjaſo nieluźje ſa rybami ſłodźi. Měſto toho möžemy ſwinjecźu ſkabu hróch abo pjeluſchku dawacź, kotrež na wóſmuſch ſwari-

Tripolitenski hród.

Tutón spodźiwny hród nie twarba nošćeho kraja. Na wobraz wjetše naš dr. rašiske kraja do italiskeje Tripolitanskeje. So je strona italska twinarcmy prědku na italsku wopranje. W nim sydli italski bobot. Město smeje něhdy 40 000 wobydlerjow. Cźi su jwjetscha pschiwuńizy muzamedanskeje wery. Tehodla poběhuja so morja drotnych jwjetzka lěpjenzowa twarjenzkow 12 mosczejow (to su mohamedanow domy sa Boże służby). Město leži pschi morju a ma dobry pschistaw. Tehodla je sa wikowanja jara wažne. W nim su so tohodla wjele wukrojnych pschekupzow sajazdili. Město leži w provinzy Tripolitanskeho mjena w połnóznej Afrizy. Dokelž je pschi morju je krajina we zwětowych stawiznach wjele mjenowana.

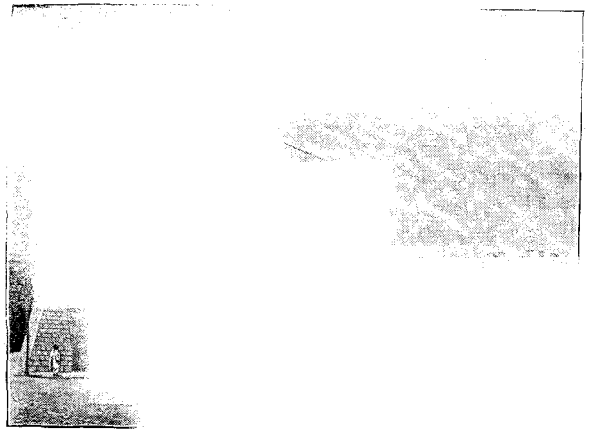

Dowos a wuwos Němskeje.

W prěnich 5 měsazach tuteho lěta je dowos do Němskeje pschiběrak. Wón pschešaha wuwos wo nimale połowa miliardy. W nim su wopschijate żywiny a wožebje ježiwjenska potrjeba. Němski rotarski minister widźi w tutych liczbach sa nasche hospodarstwo wulki strach, dowěrliwschi je hospodarski minister. Wón spokoja so z tym, so nasch wuwos hotowych tworow w tychle prěnich 5 měsazach pomjo drubim lětam njeje wotebrał. Dowos żywinow, tak wón měni je inamjo, so so pschemyšlo jažo pozběhuje.

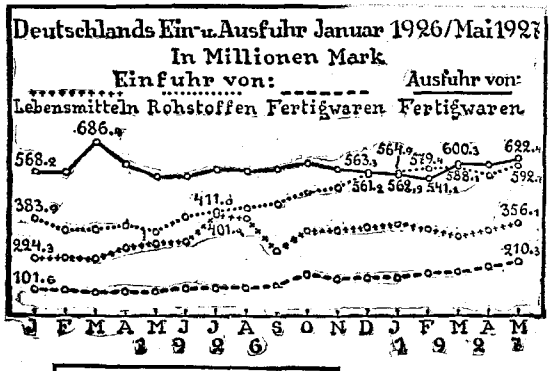

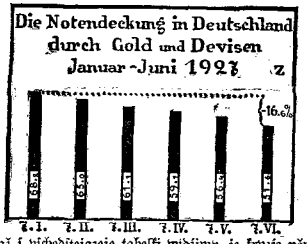

Kaž z pschedstejazeje tabelki widźimy, je kryzje němskich papjerjanych pjenjes je slotymi hódnotami w prěnim połlěcze trochu woteběrało, dokelž smy z twarja wjele dowożowali.

Hdże je law?

Hódańczko: Schto jenož dże, hdyž so do njeho liże?

Wuhódanje hódańczka w tydźeńschim cźišle: Dokelž je tam Polza (wjeż) pódla.

Wupytanje wobraza w tydźeńschim cźišle:

Wobroczcże wobraz na pratvo. Pschi hłowach wotwozow je njeswocżo żonu spóznacz.

Co. 26 W Budyšinje, 2. julija 1927 3. lětnik

Universita w Derptće.

W Estonskej leži ze město Derpt (němsti Dorpat abo rušti Jurjew) swjeczi lětša 300 lětny jubilej załoženja swjeteje universitu. Kraj a město rušsche chcyaj nětko pod schrodze narkwjetšiwo. Psched 300 lětami knježesche w Schwedskej kral Gustav Adolf. Tehdom wojowasche we Němskej na stronje protestantow. Se swojim wójskom leżesche runje psched 300 lětami psched městom Nürnbergom. Tu we wotcerstwim lětwje we bkruczi załoženje universitu. Město Derpt ma wulku a zdźěla strachtu załudženosć. Rušti wulkowjerch Jarosław je w lěze 1030 załoži. Posdźischo stejesche pod wschelakimi knježiwomi. Pschisłuschesche Pólskej, Schwedskej, Ruskej, kak knježachu w kroju domorodni Estonoja, pak smrzowachu so kraja a města němzy rubjerni ryzerjo. Derpt je tak wulki łaž nasch Budyschin. Do wójny měješesche nětko 40 000 wobydlerjow. Universita je jara bohacze wuhotowana. Na njej nětko 80 profesorow wuczeschesa 200 studentow tam studowasche.

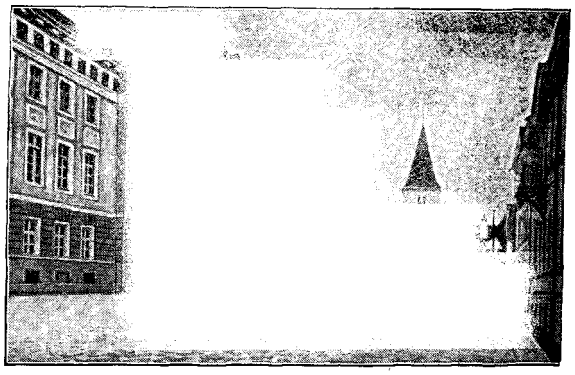

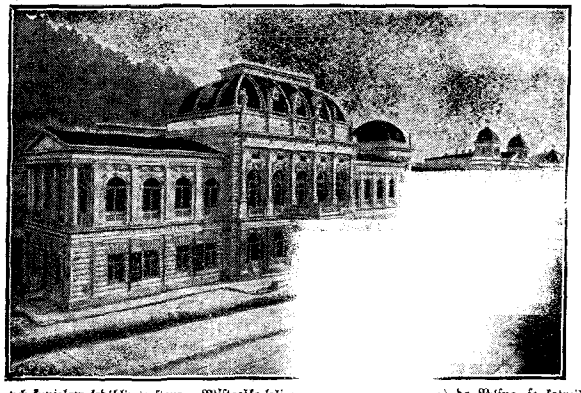

Marianske kupjele.

Marianske kupjele leja we połnóznej Cźeskej w lubosnej dolinje. Koło wokoło wobdawaja městaczko hory a hórki, je schkitaja psched hrubymi wětrami. Jenož k pokonju je dolina wotewrjena. Se jenje zórka so wody wschelakeje hojazeje rozy. W nich so kupaja ale je tež, so bychu so wulětowali, pija. S zykeho zwěta pschichladźeja tu bědni a khori, so bychu tu wustrowjenja hladali. Tolich hojezi wita městaczko w běhu lěta na 40 000. K jich hospodowanju su wultotne hoscenzy, sanatorije a hojerske natwarili. Psched jene z tutych twarjeni wjedźe naš nasch wobraz. Wot teho czasa, so je Cźeskosłowakska samostatna, so knježerstwo sa wuhotowanje tutych zwětoznamych kupjelow tebłiwje stara. Městaczko leži [illegible] do Pilsna, se kotrejž z zykeje Europy hosczo jědźa.

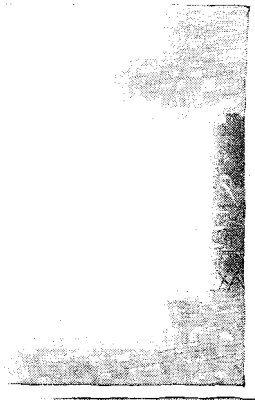

Pschimórske kupjele Deauville.

Nasch wobraz pschesadźuje naš do franzowskich pschimórskich kupjelow Deauville. Wo czaš leżneje horzoty pytaja wošebje Parižanjo w tutych kupjelach swój wuczek a swoje woczerstwjenje. Tam su sebi natwarili traśne ville. K tym su so hórzy pschidruźile wošobne hosćency. Na nachim wobrazu stupiny do sahrody tajkeho hosćenza. Tu so wscho s ludom mrěwi. Byrnjež też tam zbónzo korzetscho zmalika, hacž pola nas, jadwra s morja khłódny wětřik.

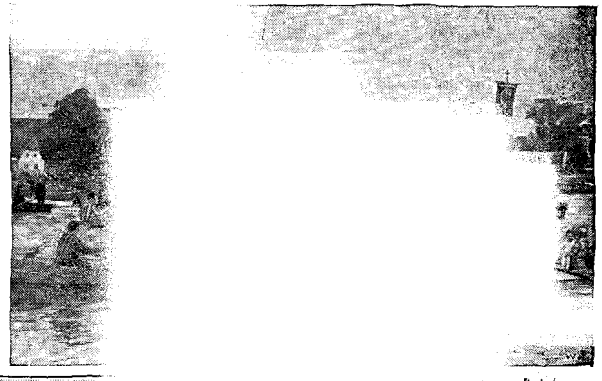

Sswjedżen Bożeho Cźěła na Chiemskim jězoru.

Chiemski jězor je s najwjetschim jězorom Bayerskeje. Tam leži w krótkorańskich stronach k nohám wuzkolich Alpow. Dołhi je 18½ km a 11 km schěroki. Najhłubscha hłubina je 156 metrow. Do njeho wuliwaja so wschelake hórske rěčki. Se wschech jězorow jatkadźeja najbóle na tutym s cźołami njemdre wichory. W nim leża njenje tśi mjeńsche kupy. Na jenej s nich, tak mjenowanej knjeskej — Herreninsel —, bě něhdy biskopstwo. To w lěcźe 1215 orzt biskop Innsbruck ki załoži. W lěcźe 1805 biskopstwo sońo iběhnuchu.

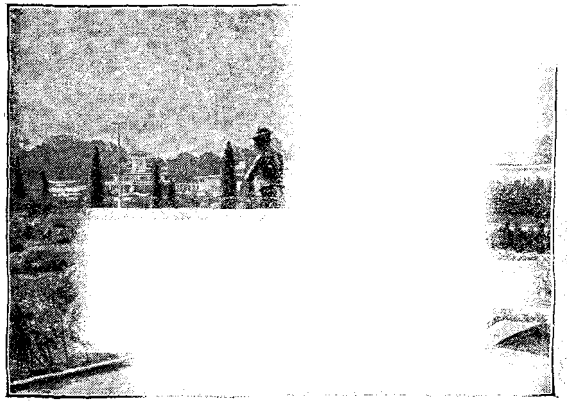

... wustajenja w Lejpzigu.

... traž loni w Drježdźanach, tak wotměwaja fahrodnizy swoju wustajeńzu lětża w Lejpzigu. Lejpzig je wažne město w Schlesyskej. — Dołoko a schěroko je znate a wuwołane je swojim fahrodnistwom. Tohodla je ta tajsta wustajeńza wěsće najzchihódniche město. — Wono leži pschi rěcy Kajbach, tam hdźež ko réka Gjorna Woda do njeje wuliwa. Wobydlerjow śmě-je něhdźe 60 000, s nich też wjele židow. Zyrkwjow ma dwě evangelisce, jenu katolisku a jenu starokatholsku. Wuwołane hódła fahrodnistwa je też jeho industrija. — Tuto město su wěsće něhdy stari Serbja załožili, pschetož zyła Schlesyska bě něhdy cźisće słowjanska (Serbska a pólska). Tu so wobaj jaintaj setkowaschtaj. Bě to wokoło 1004.

1. Mały mjedwjedź (Bär)
P = Polnozna abo polarna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cźołmaj
A = Arktur.
5. Króna. 6. Herkules.
7. Waryto, (Leier)
W = Wega
8. Cepheus
9. Kołh (Schwan)
D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus
14. Wójnik (Fuhrmann)
C = Capella.
18. Dwójnikaj.
C = Castor P = Pollux
22. Law
R = Regulus.
23. Knjeżna
S = Spica.
24. Rapak.
25. Brenižyne wołhy
26. Wacha 27. Had
28. Noschcé hadowa
29. Skorpion
A = Antares.
30. Werjoł
A = Atair.
32. Pegasus
M = Markab.
33. Tśěk. 34. Kolik.
35. Wodowy muž.
Planety abo chodźaze hwězdy: Venus, Mars a Saturn.
Z = Zenit.

Hwězdna chartka na měsaz juli. Hwězdowe wobrazy swjatuja dypiate cźarn a su cźišćkowane. Pśimiti su pschikrótschenki jadnych hwězdow. Hdźe wěsćki steji je lódzy druhi dźeń wotpamjenjene. Schip pokasuje smér (Richtung) jeho chodźenja.

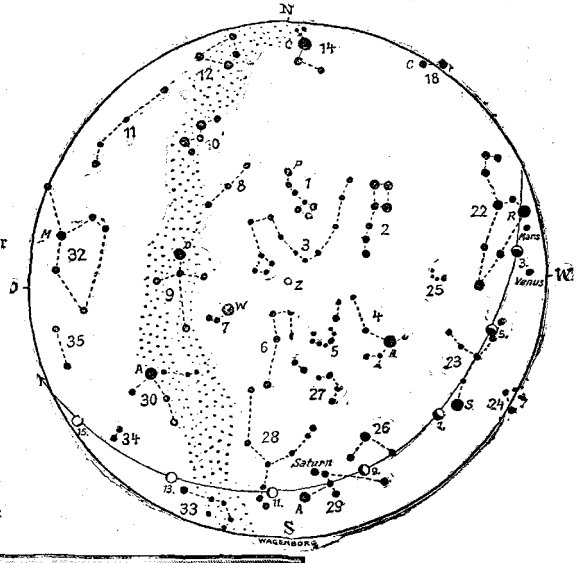

Pětr Pawoł Rubens.

Pětr Pawoł Rubens je hlawny flamenski molěr. Wón je na 1200 *wobrazow malowak*. Te hischcze dźenża hluscheja do debjeńkow molěrskeho wumělstwa. Lětża, 29. junija, na dnju Pětra a Pawoła, je runje 350 lět, so so w Siegenje w Rheinskej krajinje narodźi. Tu jeho nan w jatbje hedźesche. Po jeho śmjerći pscheńdli so macź s mkodym Pětrom Pawołom do Antwerpena. Pod hlawnymi hollandskimi molerjami wěnowasche so jich wumělstwu. W lěcźe 1600 pscheńdli so do hlóncznje Italskeje. Tam jeho wumělstwu wošebje rosumjachu. Jeho wobrazy wusnamjenjuja so s *pokrosću formow*. Nasch wobraz s jeho ruki pschedstaja naschego Sbóžnika a *pokutnych hrěschnikow*.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěła Smolerjec knihtiskofarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotesłać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 153 — Budyšin — Póndźelu, 4. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Kriza němskeho knježerstwa.

Po žadanju němskeho katastalskeho ministra Schiele je němski kanzler žobotu ministerstwu radu swolał, kotraž je so pschekwapjacemu wobstamknjenju němskostatneje rady pschećiwo zlam wuprajiła. Dale je žinschecź, so minister Schiele saßatle žada, so bychu so zlowne pschedłohi, kotrež je pjatk němskostatna rada saćiśiła, parlamentej k schwalenju pschedpołożiłe. Jeli o by so to njestało, by minister Schiele wróćo stupił

Němskostatna rada přeciwo běrnowemu a zokrowemu zlu.

Němskostatna rada je pjatk pschedłohu zlowneho tarifa bjes pscheměnjenja pschijała, kaž daloko so wona na žitne zła, **zwinjazy** potom a mukowe zło wo 12½ hr. **pocžbuje. Powyschenje běrnoweho zła za cžaś wot 1. auguśta hač do 14. februara wot 50 pj. na 1 hr. pak po namecje Prusteje pschi wothłosowanju po mjenje je 37 pschećiwo 31 hłosam wotpokaja.** Sastupjerjo pruskeho statneho ministerstwa, Barlina, sakśeje provinzy, sakśeho, badenskeho, anhaltskeho, Hamburgskeho, mecklenburgsko-schwerinskeho, anhaltskeho, Lippeskeho, Lübeckskeho, Waldeckskeho a schaumburgsko-lippeskeho stata **wotpokazuju hłós wotedachu. Sakonjowny naćišć wo powyschenju zokrowneho zła na 15 hr. so po namecje Prusleje ſ 41 pschećiwo 23 hłosam wotpokaja.** 41 wotpokazowanych hłosow wotedachu sastupjerjo pruskeho statneho ministerstwa, Barlina, sakśeje provinzy, hesseńsko-nassawskeje provinzy, statow Sakśeje, Duryskeje, Hamburga, Mecklenburg-Schwerina, Anhalta, Lippy, Lübeca a Waldecka.

Namjety na sniženje tutkrajneho zokroweho dawka na 10½ hr. so pschijachu, dale pschisłank k sakonjej wo jednanju w sastaranskich wězach a sakonjowe naćišći wo dźele dźelacerskow psched porodom a po nim so tohorunja pschijachu.

Se wschěch stronow so na to pokazuje, so je němske knježerstwo pschi prjedawschim pohrabjenju němskostatneje rady cźežke poraženje porcžerpiło. Pschećiwjenje oppolizije budźe tež dale žiwe. Po pjatkownym wotpokazniu běrnoweho a zokroweho zła knježerstwo němskemu žejmej dwójnu pschedłohu pschepoda, kotraž prěnjotny naćišć a pscheměnjenje němskostatneje rady wopschija. Jeli so by němski žejm knježerstwu pschedłohu pschijał, by mózno było, so by němska rada prawo pschećiwjenja wuźiła. Pschedłoha by so potom hischcže ras němskemu žejmej pschedpokožiła a móże jenož sakonjaku płacźiwość dostaćz, hdyž ju němski žejm ſ dwěrjeczinskej wjetschinu pschijima.

Luther wo pažiwnej płaczeńskej bilanzy.

Prjedawschi němski kanzler Luther je schtwórtk psched Tübingskimi studentami wo poměrach politiki k hospodarstwu rěcźał. **Mjes druhim praji:** Ludowe hospodarstwo móże jenož potom wobstaćz, hdyž wjazy njewudawa, hač pschijimuje. Mamy niž jenož pažiwnu wikowansku bilanzu, ale tež pažiwnu płaczeńsku bilanzu. Runowahu wěcźanje pożcžonki dźerża. Prěnje mězazy běžneho léta žadu „załožnje pažiwni“ byli, so bo bojachu, so bo k bjesdnu bliźimy. Hdyž pak psched wójnu wikowanska bilanza njeb ćaktiwna, kak dyrbi potom wikowanska bilanza po wójnje aktiwn bycź? S tym njeje w dowidźnym cźazu liczicź.

Demokratiski namjet wo wotstronjenju póžłanzstwow jenotliwych statow.

Demokratiska strona je němskemu žejmej namjet sapodała, kotryž knježerstwo namołwja, na jenotliwe němske kraje w tym smyśle skutkowaćz, so bychu njewuschnym a wjele pjenjes trjebajym póžłanzstwam sańcź dale. Wo wunoschku dyrbi so rosprawa podaćz.

Stresemann přeciwo powčdańcy wo kalnjenju z kalačom.

Pschepytowazy wubjerk němskeho žejma je dr. Stresemanna jako wjednika nazionalliberalneje strony žtyrschał. W pišnje sastajenym wobžwědčeźiu wón **wopiśuje, kat katastrofalnje je njejabte wotjewjenje skutkowało, so dyrbja so Wilsonowe wumjenjenja pschijaćz.**

Wjednizy politiskich stronow njeśu tehdy na poražoju idźelentu pschihotowani byli, wotžebje hač je we tychle Wilsonowych dypkach wschо wopschijate, mjes druhim też wotstupjenje Elsaża a Lothringskeje. Ssamo njewotwisnjy sapóstkanz Haaje je tehdy wotjewił, so je jeho strona stajnje žadała, so by so elsaśko-lothringske prascheńje ſ ludowym wothłosowanjom rosrišałko. Stronine wjednizy su ſamo dyrbjeli ślubiśz, so we žwojej frakziji njebudźa wo tym rěcźaćz. Stresemann je pak potom ſ jenym knjesom hłownego wójskoweho wjednistwa poreźał, a pschi tym je so prajiło, so psched wojowanjom bjes nadźije stejimy a so wschědnje 10 000 muži jako jatych shubjowamy a so žebi położenje pschimér žada.

Někotre dny pozdźischo njeśu wězy wjazy tajne byle, a hdyž je so po pschikhadze nowych pożnjenjow smyślenje pschi froncze połepschiło, **njeje so njedźiwajcy toho smyślenje w domowinje dźeje dźerżeć mohło,** dokelž je po léta dołhim idźerżenju dobyczerskich nadźijow žyznjenje wschěch tychle wocźakowanjow pschećeźeźe ludowe sławne ménjenje porasyło.

Spomnjenja hódne je hischcže Stresemannowe pokazanje na konflikt mjes narodnoliberalnym wjednikom Bassermannom a Bethmanom-Hollwegom. Wón je tak wótry byk, so je kanzler žadał, o by so wojeńske dizipliparne jednanje pschećiwo Bassermannej jako majorej krajneje woboty sawjedło.

Kommunistiske njeměry w Lichtenbergu poła Barlina.

Kaž Barlinske nowiny powědźa, je pjatk wjećor wokoło 8 hodźin w Lichtenbergu k cźežtym kommunistiskim naśylnoscźam dóschło. 100 cźežwjenych frontistich wojowarjow, kotrěž demonstrazijskemu cźahej pschisłuschachu, so do tisoch policistow, kotrěž cźah pschewodźachu, dachu a jich cźežko tranichu. Pjeć kommunistow sajachu.

Připad we Winskim Nowym Mésce.

We Winskim Nowym Mésce je so garnisonska shromadźizna **wotmětła,** do kotrejež bě też zyły offizierski korps pschepročscheny. Na kónzu shromadźizny je so też spěw dźěła wuspěwał, pschi cźimž wschitzy pschitomni je žydow stanychu. **Jenož jedyn wyschschi leutnant ſ mjenom Zieder a dwaj leutnantaj žedźo wostachu.** To bě ſ nastorkom pukow. Sozialistiske nowiny „Runoscź“ pischu, so žu **offizierow ſ durjemi won scźischcźeli,** a mózno je, so žu to njeje łahodnje stało. Offizierojo hischcže njeżu sjawnoscźi rosprawu podali. Na žadyn pad njeby cźesćz offizierow cźežpiła, hdy bychu dźakacźeźkej hymnje cźesćz wopokazali. Naležnoscź smjeje wěsće hischcže bohru.

Wschitzy Kowerdojo sajeczi.

Ruske nowiny cźekńejuzow „Za žwobodu“, we Warschawje wukhadźaje, pischu, so žu w běkoruskej bolschewiskej republizy wschě wobydlo sajale, kotrež maju mjeno Kowerda. Sajatych žu do cźežgyneho jastwa wotwjedli.

Byrda w Parizu powitali.

Amerikanski ozeanski létak Byrd a jeho pschewodźerjo žu so žobotu pschipołdnju w 12 hodź. se špěschnym cźahom ſ Caena do Parisa pschiwjesli. Ludowa cźrjoda 10 000 **wozobow** bě so tam sešcha a létarjow wyskało witasche.

Automobile, do kotrychž so ſ knježerstwowymi sastupjerjemi seźydachu, mójachu žebi jenož ſ wulkej pozu pucź pśches jusstazy lud wudobyć. Też Chamberlin a Levine běschtaj na dwórnischcźo pschischłoj a Byrda a jeho towarischojo do hotela Continental pschewodźeschtaj, hdyž běchu so sa nich stwy stajale. Byrd nowinarjam sdźelicź da, so žebi wón pscheje, Parizanam sa wutrobne powitanje, kotrež je so jemu na dwórnischcźu dostało, wutrobny dźak wuprajicź.

Létadło „Amerika“ je so po żelesnizy na létanischcźo w Le Bourget dowjesło, hdźež so dokladnje wuporjedźi.

*

Republizny president Doumergue je žobotu popołdnju amerikanskeju létarjow Chamberlina a Levina pschijał, kotrejuž město njepschitomneho amerikanskeho pósłanza w Parizu amerikanski diplomatiski sastupjer Whitehouse pschedstajał. Doumergue létarjomaj žiwje božo pschejescźe a wobžarowalche, so njeje ſ nimaj hromadźe létarja Byrda a jeho pschewodnikow pschijaćz mohł.

Dwě pólstej wojerskej létadle w Minsku.

Na wojerskim létanischcźu w Minsku staj so dwě pólskej wojerskej létadle k semi pschistajiłej. Létarjej prajeschtaj, so staj ſ Warschawy Chamberlinej napischecźo jeśoj ,tola so dla wulkeho wětra sabłudźikoj. Létarjow su do jatby wsali.

Pschimanja w bołharskim parlamencze.

W bołharskej sobranje je pjatk pschi debacze wo wotmołwje na trónſt rěcź k nowym standalnym wustupam dóchło. K wjetschinje pschitkuschazy Kjamilew powědasche, kajke nažylnoscźe je burska strona sa cźaš žwojeho knježerstwa žedi dopuschcźała. Oppolizija jeho rěcź wokajo pschetorhny. Knježerstwowa4 strona tónle nadběh pschećeźiwnikow ſ njemdrym praskanjom ſ pultowymi wěkami pohłuschcźicź spyta, na cźož k pukam sapóstkanzow knježerstwowych stron ſ oppolizeju dóńdźe. Sapóstkanz ſ pjatcźu do pschećeźiwnikow bijachu. Wobežde je sapóstkanz wjetschiny Tolew do bijeńja pschischći a je so radikalnym sapóstkanzom Mojewom pjerjesche. Hdyž jeju porjadnik dźeli, běschtaj je hižo krwawoj sbikoj.

Južnoślowjanske knježerstwo wo nowe požrědnistwo prožu.

Južnoślowjanske knježerstwo je franzowske knježerstwo namołwiło, so by žwojemu pósłanej w Albanskej, de Baurej, kiž tam južnoślowjanske sajimy sastupuje, porucźiło, so by rosrunanje južnoślowjansko-albanskeho konflikta pospěschił.

Džuraschkowicza ſ jatby puschcźili.

Južnoślowjanskeho tołmacza Džuraschkowicza su słónczne žobotu ſ jatby puschcźili. S dobom je so nota Běłogradskeho knježerstwa albanskemu knježerstwu pschepodała.

Wójna w Chinje.

Postupanje chinejskeho połodnischeho wójska.

Po powěscźach ſ Tsinanfua połodnischke wójsko we Schantungskej provinzy postupuje, mjes tym so połnócne wójsko pobliz żelesnizy Tientsin—Pukaw zosta a so prózuje, so by pschi rězy Cźaito k połodnju wot Janczawa na twjerdych stejišćach sastało a Cźankaischekowe pschedwójsko wobstupiło, kotrehož wojazy su so hižo sašło na 25 kilometrow pschiblížiłe a so pschi wulkim kanalu pokasali. Njedźiwajcy wulkich wobcźežnjoscźow połodnische wójsko postupuje, żelesnizu wobsadźa a dwórnischcźa wupuscźa. Tsecza a schtwórta armeja połnócneho wójska sej žwoju frontu wot Zolteje rěki na stronu k Cźangcźu, 60 mil k połodnju wot Tientsina pschepokožiłoj a chcejetej mjes Cźengcźu a Paodingfu žylnu sakitanstu cźaru pschitiprawicź.

Amerika ma milijardowy pschesbytk.

Pokładowe ministerstwo Sjednoczenych statow połnózneje Ameriki je doskónčne liczbniki pschesbytka statnych dothobow pornjo wudawkam slizbowanskeho léta, 30. junija skónčeneho, wotjewiło. Po tym pschesbytk dokhodow 635 809 121 dollarow (nědźe połtsecza milijardy złotych hriwnow) wucźinja. Jenje prjedy njeje žo w amerikanskich finanznych stawisnach tak wulki pschesbytk dozpił. Pschesbytkowy wjetschi dźěl je so ke wotplaczenju dołha wuźił.

Nowa powětrowa łódź za Sjednoczene staty.

We wupisanju myta łódźowoho ministerstwa Sjednoczenych statow sa nacźišć noweje powětrowej łódźe, kotraž dyrbi 6500 kubiknych stopow płuna wopschijecź, je žo Goodyea. Tire Rubberstwu towarstwu prěnje myto wo 50 000 dollarow pschipóznało. Łódź budźe wjazy dwójzy tak wulka kaž Los Angelos. Goodyear towarstwo pjerja skajanku na twar dostanje. Twarsti pjenjes sa nowu wobdźiwu powětrowu łódź nětdźe pjeć milijonow dollarow wucźini. Sa twarsti cźaš stej dwě lěcźe postajenej. Nowa powětrowa łódź budźe pjeć létadłow a muźitwo 45 hłowow žobu wjesćz móz. Po dokhoschći budźe 780, po schěrokoschći 135 stopow měricź, a najwjetscha špěschnosć sa hodźinu 80 mil wucźini. S heliom pjelnjena budźe 12500, ſ wodźikom pjelnjena 17 000 mil dołko leźecź móz

Bartska Dubrawka.

Domowinske wjedro, Kaž by schnórki cžahnył, kidasche žo wczera rano ſ mróczneho njebja. Dohd a hdyž dže popischetawasche, ale pschezo saho wotewrichu žo njebjeſe rěši. Wokoło 11 hodźin lukny ſtónczko, rosdźěliwschi mróczele, na ſemju. Pohladnuwſi dže chžu'sche, kak dalako žu w Dubrawzy ſ pschihotami sa ſwoji ſkupinowy ſwjedženi a hacž maaj nadźiju na wuwjedrjenje. Hai woprawdže, „Jédleńka“ měsche nadźiju na wuwjedrjenje. Woni twarjachu a pschihotowachu. Wjeſ debjachu pletwy a cžesne wrota. S nich strowjachu ſherbske napißma. Po pschipoldnju žo njebjo ſ nowa ſnlnilo pocžahny a ſnlnischi deschcžik hrozesche ſwjedženiske wjesele pschekalyc.

Sswérne žobuſtawy ſkupinowych towarſtwow deschcz a błocžane puče njewotdżeržowachu. Se wſchich ſtónczkow ſwojeje ſkupiny nastajowachu žo na puc. Tich nadźija njebě kniczomu. Nadobo pocža žo na holanſtim wobſtorje jaſnicz. Mróczele pocžachu žo rběhacz, torhacz, wuczahowacz. W Dubrawzy ſhadżowachu žo hižo ſwérni Sserbjo. Auto Kaparcžanſteje woleńzy pombahsche dalschich a ſtónczneje też blížſchich pschiwożowacz. Hdyž a hdyž ſtónczko hižo pisches mróczele ſabłyſkny. Wicho ſhladowasche ſ wukónjež wżn, ſ Bartej wjedżazemu. Dokho też njetrajeſche a běchu ſtyſchecz jadriwe ſynki wjeſelych pschespolow. Maleſchanſka ſokolita hudźba hudźeſche. Pſched nimi njeſechu ſherbſku khorhoj. Sa nimi cžehnjeſche dołhi rjad Rakodżdżanſk, a Porſchiſteho ſherbſkeho towarſtwa, Rakodżdżanſtich ſokolow ſe ſwojim najmłódſchim doroſtom. K nim pschidružichu ſo pschezo wjetſche ſynły ſ wokolinu pschikhwatanych pschihladowarjow. Hdyž hudźba pscheſta, hwiſdarjo a bubnarjo Rakodżdżanſteje jednoty ſwoje ſokolſke pschespola ſahrachu. Cžehnjeſche pisches ſyrtkwinſtu wjeſe Bart, ſtaryſch a młodych wabjo ſobu do Božeje ſtwórby. Tak pschiſcežechu do ſwjedženiſteje wjeſſi Bartſkeje Dubrawki. W kóždym ſtaku nascha młodſina, najmłódſcha niz wuſamknjena, na pschikhad hudźby cžakasche. Starſchi běchu ſwoje lubuſchki najpy'schniſcho wudebili. Wěnczki na hłowje, ſotrež wodnych ſwoj. Jana wuwabi, kmětkate wěnzy na kiſach a pletwy w ruczkach, tak holczki dawachu ſwjedženej žiwopiſny a pißany ras. Hólzy naſtupichu ſ khorhojczkami w horſchcži.

Pſched korczmu ſeſtupa ſo pißany a khětro dołhi cžah. Na cžole pſchedżydžo ſkupinowych towarſtwow ſ pſchedżydu župy a ſaſtupzom „Domowiny“. Sa nimi hudźba, k njej pschiſamkmu ſo pißany rjad dżěcži, potom ſokolſo ſkupinowe towarſtwa a wjele hoſcži. Tak pyſchneho ſwjedženja Bartſka Dubrawka, jako ſndło ſherbſkeho towarſtwa, hiſchcže wohladaka njeje. Wjeſka nimoměry lubosnje leži. S dołheho wjeczora ſchkita ſu „wowcza hora“, kaž k njej ſo pschiſamkujo ſtrowja naſche domowniſke hory ſ hajowſchim wieſchkem Chornoboha. Mjeſneſche hórki wobdawaja wjeſku. Semja je ſapohnuta, potajkim mjenje hódna. Tola ruka ſherbſkeho rataria ſamóže też ſhudowſchej ſemi wuwabicž jeje plodn. Rjane a cžiſte ſtatoki ſu ſe ſwédkom, ſo tu ſydła ſherbſay ratarjo. So ſu ſe ſwérnymi Sserbami, ſa to je ſe ſwédkom jich cžiſte towarſtwo na cžole ſ njeſpróżninym pſchedżydu knjeſom ſimnoſcžerjom Haaſerom.

Njebjo bě ſo wuczahnyło. Janiſe ſtónzo ſcželeſche ſwoje ſmalaze pruhi na mokru pódu, ſuſcho a wohrěwało. Pſchi tajkim kraſnym nětko woprawdże Domowiniſkem wjedrje hibaſche ſo pißany a pyſchny cžah pſches wjeſ na ſwjeczeńſchcžo. Starym a młodym wutroba ſejhrawaſche. Ssnlna ſokolſka hudźba pokalowasche, ſchto je w měſajach pilneho prózowanja nawulka. Kak wjeſele a wěſcže ſo ſtupa pſchi tak eſkaſtnych ſynkach. Wſcho tole je bjes dwěla wuplód prózowanjow naſchich wjeſnych towarſtwow. Njeſmy wjaſy wotlepjerjo měſtow. Tajke widomne wuſpěchi na tam a wſchěch pola naſchich narodnych rózowanjow poſdźěhuja khabłazych.

Na ſwjedżenſiſchcžo pschicžahnywſchi powita ſkupinowy pſchedżyna knjes měſchczanoſta Róża towarſtwa a hoſcži. Ssyła ſ wokolinu, też ſe ſuſodnieje Prußkeje pschikhwatanych Sserbow pschezo bóle roſcžeſche. Knjes pſchedżyda rěcžeſche ſłowa polne khutneje wérnoſcže, pohonjujo Sserbow, ſwoje winowatoſcže dopjelnjecz a žo zuſtarſtwu idalowacz. Dżěcži wónowachu žo ſwojim hram a wjeſelu. „Jédleńka“ bě rjane jewiſchcžo pſchipramila a to tak pſchihódnje, ſo wětr rěcžane a ſpěwane ſłowa njeſeſche do ſnyły nutrnych pschipoſłuchrjow. Na jewiſchczu ſeſtupachu ſo ſpěwarjo Rakodżdżanſkeho towarſtwa „Serja“, ſeſnylnjeni ſe ſpěwarjemi Bukecžanſkeje „Radoſcže“. Pſchedniejſedhu tſi ſherbſke ſpěwy wjeſce ſ pokrym ſacžuczom pod wuſtojnym wodżenjom knjeſa Kefka-Drożdżijſkeho. Pschipoſłuchrjo ſ hnuczom a ſe žiwym pschikleſkom witachu kraſne poſlicžeńki. „Dwo to je kraſnje“, „ně je tónle ſherbſki ſwjedżeń rjany“, ſłyſchachmy wſchudżom ſahorjenych pschipoſłuchrjow wuſnawacz. Ssobuſtawy „Jédleńki“ ſwjecželičnu pschipoſłuchrjow ſ derje pſchedwjedżenymaj dżiwadłowymaj pschedſtajenjomaj. To chže nješchto rěkacz. Stejachmy tola w poſledních tydżenjach w pokrych ſynowych ſnjach. We taſich cžaſach ſu naſchi ratarjo tak ſprózni, ſo wocži ſe muczniſcžu ſami hromadu padaju. Tehdy hiſchcže wukmacz a žo a pěkne wuſtupjenje pschihotowacz, kaž je wczera wohladachmy, to rěka luboſcž ſ wězy wuſnawacz a wulki wopor pschinjeſcz.

Se ſamnjenez ſkupinowy pokaſachu ſokolſo Rakodżdżanſkeje jednoty pod nawjedowanjom ſwjaſkowneho naczolnika knjeza Kefka-Drożdżijſkeho, ſchto ſu nawukli. S jich jara wuſtojnym wuſtupjenjom pod ſynkami hudźby pschihotowachu rolu, ſo ſokolſka ideja też tu koruſchka ſapuſchczi. Wſchě na ſwjedżenſiſchcžu pſchebywaze ſynły ludu ſokolſkim ſwucžowanjam ſe ſajimom pſchihladowachu, ſe žiwym pschikleſkom ſwoju radoſcž wuražejo, jako wotlhadżachu. Žiwy ſajim ſa ſokoliku ideju widomnje pschitomnych jimaſche, jako bratr naczolnik Schewczjik ſ dalokeje Komorowſkeje jednoty ſwoju pěſnju ſokolſkeho wuſnacža ſe ſapalom pſchednoſchowaſche. Nětko wuſtupi drobna ſynła Rakodżdżanſkeho naimłódſcheho dorosta, ſo by nam ſwoje kumſchtny pokaſała. Pschihladowarjow wocži ſo ſ radoſczu błyſchczachu, widżo, ſchto cži mali wſcho móža. Pod nawjedowanjom ſwojeho naczolnika bratra Duczmana wěſcže a wuſtojnje wuſtupowachu. Maczerjam a mnohemu ſe pschihladowarjemi ſtupachu ſynły hnucža do wócžkow, pschihładuju, kak wulku ſcžeſkpliwoſcž a luboſcž naczolnika rosumi, tych najmłódſchich ſynłu podwolicž pod krutu ſokolſku dżisciplinu, niz pschinuczenu, ale ſ luboſczu do młodſchich wutrobow ſaſchczěpjenu. Haj, naſchi ſokolſzy naczolnizy wſchitzy ſu ſ kruteho ſherbſkeho dżewa rěſani. Jednori mkodżenzojo ſ luda, luboſczu ſapajej wutrobu ſa ſwój a ſa ſwoju maczerku rěcž ſu hrajerjo a pschipowědarjo ſokolſkeje ideje tak raſneho rasa, ſo mózemy ſwérowani do pschichoda hladacz, hdyž tajke mozy ſ luda ſameho ſtawaja. Sſyła naſchich ſokolſtich naczolnikow moht rjez wſchędnje roſcže. Sswojich bratrow ſo prózuja cžiſnje, moralnje a buchomnje poſběhowacz. Hižo ſjawnoſcž poczina ſokolſku ideju pschipóſnawacz a ſebi ju ważicz.

Do ſokolſtich ſwucžowanjow porěcža ſupan knjes Krjeczmar ſłowa pschipóſnacža a radoſcže, ſo Hrodźiſchczanſka ſkupina tak pſchitkadnje wuſtupuje. Wón pſchejeſchce, ſo bychu druhe ſkupiny w ſupje Jana Arnoſcha Smolerja jeje pſchikład ſcžěhowale. (Kaž ſłyſchimy, ſo też w druhich ſkupinach hibacz počžnje.)

Hiſchcže junu ſeſtupachu ſo ſpěwarjo na jewiſchczo a ſanjeſechu ſ nowa tſi ſaho kraſnje poradżene ſpěwy. S bjesmróczneho wjeczorneho njebja wohrěwaſche ſłónzo a pschekraſnjowaſche hacž nanajrjeſcho poradżeny ſwjedżeń. Wuſtajo wróczichu ſo dżěcži do ſwojich ſtarſchiſtich domow a domczkow. Hacž do łet ſchdżikweho ratoby budża wěſcže ſpominacz na hodźinki wieſeleho tanowanja w klinje ſherbſtich towarſtwow. Wokomnacz budża mjena tu ſobuſtawkowazych muzow, hdyž ſich łocžeſe dawno hižo budu próchnyez we wótzowſtej ſemi.

Towarſtwa a młodżina ſeſtupachu ſo ſ nowa do dołheho cžaſa. S hudźbu na cžole podachu ſo piches Bart ſaſho do Rakoſd. Wſchudżom pſchikitowachu jim Sserj

narod a słuchamy hromadże a wěrnuwsnaće njeje mě wiš błčić. Tuž na sajsowidźenje w Radworju, njedźelu 17. julija.

*

— **Wo wjedrje.** Wjedrarnja měnja so po krótkim wuwjedrjenju znowa njewobstajne wjedro zastupi. W połnocy njeńy mimo czahaja a z atlantiskeho wzeana so nowa niža na pschibliżuje. Jutsje wutoru khadża pčonczko 3,46 hodź. a thowa so 8,22 hodź. Měsačk thadża rano 10,43 hodź. a thowa so w dopołnocy 11,41 hodź. —

— **Zaoni łubi hoscżo** su na krótki wopyt k nam pschiścź. Wječera wječor naš w herbstim Domje se zjawoju pschedstajenemi rodostnje pschelstwowichu. Pschinjesu nam wjele nowoho, zwjozorajsneho, schtoż zenje hischcze wjeselí njesłmy. Dżensa pondżelu poscżu do Porschiz a wustupja pola Handritkez. Sserbjo, Sserbowki, stari a młodźi, dóże dżensa wschitzy k Landritkezom. Kacż ludża so jenicżky cżi, kiż żadny wječor stomdża.

— **Prěnja njedżela Budyschkeho měschczańskeho** tżenja bu po dopołdnischim deschczowanju a wětroatym wjedrje tola hischcze rjana. Jako tżeży a cżestni wobdżelnizy w swjedźenskim cżahu pisches měschczańske dróhi na Tżelnki cżehnjechu, swěczesche błóżcżko rjenje a mnoho pschihladowarjow wuwadi, kotżi dróhi wobdawachu, po kotrychż swjedźenski cżah so hibasche. Wón pschicżahny se Nowolazkkeje dróhi, hdżež bżsche so sestupał, po Lawskej haży k radnizy po khorhoje a cżestnych wobdżelnikow města. Na to cżehnjesche po Bohatej haży, Sserbskich grjebjach a Połnóżnej dróży na Tżelnk, hdżež so rospuschći. Ludźo cżerjachu so za cżahom z wulkimi żiłami a bórzy knjeżesche na Tżelniku wjesele żiwjenje a jara wulka cżischcżenża. Sa wschitko je zam postarane. We wschelakich hudach a stanach pokazuja ludźom sa tunje pjenjezy wschelakore sajimawosce. Sa cżełne wotschiwjenje je we wulkich stanach derje postarane, tola też w tych małych torczkowatych wschak pschi karanczkach ludźo wutrajesch. Sa zbożowne ruki su wschelake khladnoscże k dobyczu wschelake khadnoscże k dobyczu wschelakich rjanych a wużitnych wjcow. Wopyt se wsow bżsche wżerawschu njedżelu żiłom dobry. Serjedu wječor wotpala, każ kóżde lżto, wulkotny wosajsłroj.

— **Wjsżsche darmotne podawanje rady** za żiłabomyślnych, na podawu khorosez cżerpjazych a duchatworych wobydlerjow města Budyschina je **Grjedu**, 6. julija 1927 wot ½12 hacż ½13 hodź. w Měschczańskej khorowni.

— **Wo praschenju posżóbhnjenja Budyschkeho wobkhada** jednasche pjatk wječor we **wobżebitym** posedżenju knjes měschczanosta **Niedner** se sastupterjemi wschelakich towarschtwow a sjednoczeństwow, kotrejż maju sajim na posżóbhnjenju wobkhada w Budyschinje. We jenotliwych dypkach a nahladach, kiż **so we** wuprajenju k rjezam pschinjeschechu, podawny w bliżschim z tiste nadróżnischu rosprawu. Sdżeliczż zhjemy jenoż, so **město we pjenjezjnym praschenju njeje tak stajene, so by mohło wjetschi pjenjez za tute samery pschiwolicż a tak drje wuprajenje sajimawzow njesłpokoji.**

S **Minakala.** Delnje rjadownje rasches ludoweje schule dyrbjachu znowa samknyć, dokelż je wjazy hacż 60 dżeći wot sta na tutu straschnu khorosez so schnyżo. Tež na druhe rjadownje je so khorosez hižom na hrożaze waischnje wupschestrěła. S dżela so wona jara żiwnje pokazuje.

S **Wjesela.** Duzy ł Klukschanskeho dwórnischcza je so sahdżenu sobotu 14letna Marta Sahrodnikez, kotraż tu pola knjesa Hermanna Njeczi służesche, słuhła. Wona bżsche woknjeschkatu draśu a módru schtrykowanu jaku wobleczena, dale mjejesche schawl, wyschke smjmje a cżorne nohawzy. Holza ma jaśnobarbwe wosży. Schtóż někcżto wo njej wě abo shoni, njech to hnydom knjesej Njeczju we Wjeselí sdżeli.

S **Kotez.** Tudomny hoscżenz pschi dróży, kotryż je dokat knjes Michaek wobsedżał, je, każ smy to hižom pisali, do rukow knjesa Hajsche ł Lipin pschesczoł. Knjes Hajsch je hoscżenz I. julija 1927 pschewsał.

S **Khtlż.** Schtwórtk wječor wokoło ½8 hodź. dobżachu so někotrí tudomni wobhoscerje, so by wokoło Walowow żiłny kur walesche. Woni hnydom wjesżmu wohnjowa woboru na to kedżbnu sċżinichu, kotraż bo też za krótki cżaś se żiłakom na pucż do Walowowa poda. Jako bżchu pot pucża jeli, dohladachu so, so ho njejedna wo někajki schkódny woheń, ale so bżsche někótko na polu hromadu pyra sapyrił. Mjerżaza a poda żnjeczom wjesżnjanow so wobora sajso domoj wrócżi.

S **Smilneje.** Sandżenu pjatk knjesbożi statał Gubr se Wiśkopiz w Cżornej skale, kotruż Drjeżdżanska rada wotnaja. Pschi wjercżenju wotleczą kruch wjertule a pschirazowarskí hamor sleza Gubrej do hłowy a nabi jemu jenu krwawu ranu, so ho trjechemy po dlélschim cżasu bjes wědomnja swjese. Jako bżsche jemu knjez dr. Wulf lékarsku pomoż pschinjeł, dowjesechu franjenboje je sanitetnym autom do Biskopiz. Sranjenej je wojżenjany a ma dwě bżsczi.

S **Wojerez.** 15. junija wotmětwache ho „synoda“ Wojerowskeje eforije (zyrkw. wokrjesa). S wobschérnych rosprawow, kotreż so wobežbe wot superintendenty podawachu, bé spóznacż, so tez żerbitze wosażby wot njekschesczijanskeho moderneho ducha bóle a bóle żu wobdate. S rosprawy wubjerka sa zurkwinsku hubżbu bé widżecż, so jenoż we wobémaj żerbitkimaj wosżadomaj pschi żeerbitskich Bożich służbach kantor se żerbstim khórom stukluje. Se shromadżinu namjetowasche so, so mělo so tola za to staracż, so we wschéch żerbitkich wosżadach kantorożo so na żerbitczżinu wuwuczuja. Synoda wobżamkny, so maja so trébne wudawki sa to swjesecż.

S **Wulkeho Cżiska.** W tudomnym hoscżenzu „K seelenemu wénjeż“ su padnschi pobuli. Woni salésechu ł woknom do twarjenja. W kuchni namakachu klucż wot hufeja, dżěchu do korczmatkeje ſstwu a kradnychu ſ pokładnje nékdże 12—15 hriwnow. Potom dżěchu do pinzy, hdżež butru, kołbasu a wschelake druhe wżży bobukasachu. Sa paduchami nimaju żaneho śleda.

S **Jażenje pola Hródka.** Schtwórtk popoldnju we dróhowym sawinjenju automobil ł polnym wotmachom do dróhoweho schtomu sajédże a żnjnje rosbity leżo wosta. Nutsikażdżaze wobohy, jena żónka, schokér a dżęco se strożelemi woteżdżechu. Automobil je żona wjedła, kotraż po żdaczu sédżicż njemóżesche. To je wżżo njesamotwita lokkomtyllnosć, hdżż nécżtó na dróży, hdżeż je żnjny wobkhad a hdżeż wjele hdżeż béha, wjednistwo automobila njewnjezenymaj rukomaj dowéri.

S **Rychwalda.** Sandżenu hrjedu bżsche w Rychwałdże hermank. Dżeń bżsche rjany a na tym drje salezi, so wokolni ratarżży ludźo tak na hermank njepschińdżechu, każ by ho to hewak stało. Woni dydżachu khwatacż, so bychu żyno domoj skhowali. Tak bżsche mjes hermanskimi budami thżtro próżdne. Hakle bóle psched wjeczorom bżsche wjazy żiwjenja na hermanku. Howajsy ſkót namaka wjele kupzow.

Se **Schpriói.** Pjatk rano krótko po 8 hodź. na lubi dżękacżerja Bjedrisha Libschera woheń wudyri, ł kajseje pschicżiżny, njeje hischcże znate. Po ménjenju wjesżnjanow je ho żyno same sapalilo. Hacżwunjeż ho Schprjójczanka a Khołmjanka żykawa ł wulkim napinanjom próżowaschtej, woheń salecż, ho tola żyły statok hacż na murje wotpali.

S **Hóżny.** Kat śrasche je, wodu na sad picż, so kaźuje sċżékowazu podawk. Schulek Lojak ł Hóżny bżsche wischnje ićhé a żo na nje wody napił. Wječor njesacżu wón hischcże żanych wobcżeżnoscżow a wopyta hischcże turnowarskiu hodżinu. W nozu pak dosta żakożnje bolosċże w żołdku, so dyrbjachu po lékarja pósłacż, kiż khorjeneho hnydom do Wojerowskeje khorownje dowjesecż da. Wón bżsche na żlebe cżżjewo sthorił.

Dalšc powěšće wo njewjedrje.

Ssylne njewjedro, kotreż sandże w pjatk wječor pisches Sserby cżehnjesche, sawocża bo pola Biskopiz a cżehnjesche pisches Hodżińske, Njeswacżidźske a Rakeżańske strony do prukeje Łużicy. Każ bu nam znate, je błyk na hischcże někotrych dalschich městnach do twarjenjow dyrił a je zapalił. Też knupy bu so sche, wobsedże wokoło Wjasowży, Hornich Pżkrowow, Semicz a Jasle pola na Cżerwjene Nożżicy, Spytezy, Njesdaschcżu pschi Cżornej Wodże dale k Prěcżanam. Na śmuły njes Hoosżjom a Smochcżańzami bu sdżela z krupami, wobsedże pak ſ wichrom za **pół hodżiny** wscho sbite, so je ratarjam pomérnje wulka schkoda nastala.

W **Norachowje** dyri błyk do stalow żiwnoscżerja Augusta Szykory. Domske ł domskim żiwnoscżerja Bielga hromadże swużuje. Tchodża so dwójne twarjenje zyle wotpali. Domjazu nadobu możachu jenoż sdżela wulkhowacż. Brósni sej stejo wostalej.

W **Hornim Wujezdże** sapali błyk poboczne twarjenje kubleria Pjecha. Dżeł noweho żyna so zobuspali.

W **Palowje** sajédże błyk do domu skatarja Hornuffa, kotreż bo zyle wotpali. Mały ſkót a dżeł domjazeje nadobu możachu wulkhowacż. Woheń bżsche też hižom tżechu żużudneho twarjenja sapowadnył, tuto twarjenje pak ſ wichrom za **pół hodżiny** wscho sbite, so je ratarjam pomérnje wulka schkoda nastala.

W **Dobranezach** dyri błyk do domskeho żiwnoscżerja Arnoschta Helaża. Domske, kiż bżsche ł hródżu do jeneho twarjenja sjednoczene, so zyle wotpali. Jenoż ſ delnich méstnoscżow mózachu dżeł domjazeje nadobu wulkhowacż. K haschenju bżsche Wuezeczańska żykawa prénja a Wożyczańska drnha pschikhwatala.

Z Łužicy.

* Se **Sohlanda** nad Schprjenju. Cżeżke njesbożje je motorskim kolom sta so żrjedn wjeczor wokoło ½12 h Wikoważ ł tekstilowymi a wolmjanymi tworami k. E Schwaar ł Wopakeje w nahlżm sawinjenju dróżi kużeżstwo nad żwojim kolom słubi a sajédże do dróhoweho schtoma. Pschi żnjnym żrażenju so njesbożowzemu noż wukny, so wón hnydom bjes wědomja leżo wosta. Tajkeho dowjesechu jeho do Khemberg skeje khorownje. Lékarjo maju malo nadżije, so ho sdże żhrała. Ssobujédżazy towarschi pschi żrażenju po schowanym brjoży beł padże, tola so straschnje njesrani.

* S **Wjesonarjez.** Njedżelu tydżenja padże na żwjedżenskim méstnje wohnjowy wobornik ł cżumpjele a wabi żebi do hlowy khwalujan ram. Sanitelni żdżhnyczku żranjeneho a jeho sawobalichu. Njesbożje sta żo, dokelż bżsche jenym pschistajeny cżumpjele pschi sasnowanym spinadlu pscheruczje sczahnył a tak je czołmit pschenahle sastał.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Werdawy.** (Żelesnitke njesbożo.) W nozy na pjatk sajédże pola Werdawy tworowy cżah wobsobowemu cżahej do boka. Pjeć wojow wobsobowego cżaha a jedyn wós tworowego cżaha ſ kotijow wukloczachu. Pjeć pużowazych bu franjenych.

* S **Kamjenizy.** (Kaczki wukhowaja dżęcżi psched żmjercżu.) We wokolniku, jako nichtó za nim hladał njebżsche, bżsche tu pokradtene dżęczo do hata padnyte a by żo wécże tepiło, njebychu-li kaczki k pomożu byte. Blizko hata żona schaty powjesechu a wukhyschu, so kaczki w hacże nadobo rosharjene bachtachu. Jako wona blize stupi, widżesche, kak wone wokoło wésteho méstna njemérne tam a sem pluwachu a na żamkmym méstnje żo se żwojimi schijemi nórjachu. Na tutym méstnje wuhlada żona nadobo dżęczo. Wona sawoła dżęczowju starscheju, kotrymaj żo poradżi, dżęczo, kiż bżsche hižom wédomnje żhubiło, wukhowacż. Bospytu żażowżiwjenja méjachu na żboże dobry wuspéch. Tak żu tu wopraudże kaczki dżęczo psched żmjercżu wukhowake.

Hospodarski rozhlad.

Pónoželu 4. julija 1927

Saidżenu sobotu w Barlinje każ na druhich burlach zaneho wobkhada njebé, dokelż wostanu wot mětka sobotu sawrjene, runjecż każ produkty a wiki, pschetoż żid żoże mérnje swój żabat. swjeczicż.

Wiċne płaċiny w Budyšinje.

2 julija 1927.

Wšé płaċiny so po złotej hrivnie zrozymja.

Předmjet		najnižša płaċizna	najwyša płaċizna
Pšenica, nowa	73 kilo	14,00	14,50
Rožka, nowa	70 „	13,00	13,50
Jačmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,50	14,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Bórny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,75	3,00
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami młócena	50 „	3,00	3,20
Pšeńcna muka, 60%	50 „	22,50	23,00
Rtana muka, 70%	50 „	21,50	22,00
Pšeńcne wotruby	50 „	8,00	8,50
Rżene wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 854 štuk	1 štk.	8,00	21,00

Na pschedań.

Kolo żonjaze, Pschischeczańśki nucż 2,1 na lżéwo w Budyschinje.

Młóržawa schéroka w Kossarnje 28.

Powrjestwa 80 kop we Wadezach 7. — 100 kop. we Brężynzy 19.

Bul rjany, Schuster w Rodlsowej Hécje.

Prohjata, knjeżi dwór w Sarécżu. — Handrik w Kamjeni pola Radworja.

Kóń brénjolémny bruny walach we Wjeleczinje 65. — Slarischi kóń we Bólbrzach cżo. 3.

Wós hospodarski, Jenez w Klukschu. — Deschowany ſ rébłemi w Huczinje 6. — 60 żent. 1.: Walowach 25 pola Lubija. — Dżéczazy wós w Kamjenzu, Pforstenstraße cżo. 17 I.

Khołabzacło ſ kożowej tschidżu za młócżawu w Koblenzu cżo. 12 pola Hodżija.

Motory 20 PS a 4 PS., parny résak w Kubschizach.

Rjeża na wsach pschi dróży ſ Kamjenza do Budyschina. Posłużenja pod R. 154 na Bautz. Tageblatt.

Rosy dójti Budich w Kochanowach pola Hródka.

Pschenajecż

Nowatnja na wsach. Dalsche wukazuje Bautz. Tageblatt w Budyschinje.

Kolcże pczołow, swnd. Petschkyna w Budyschinje, Lazaretska haża.

Sdżno wós, Deutsches Haus w Hródku, Barschczowska dr.

Krunwa młoda wyżkosnuczelna w Hajnizach 3. — Młodej wyżkosnuczelnej w Dżéżnitzach 315. — Młodej mjes dwémaj na wubérk w Jenkezach 48. — S 3. cżelecżom w Małkezach 11. — Sa 3 njedżele cżeli, Kowal w Hornowje pola Hródka. — Młoda wyżkosnuczelna a jałojny, Hausa w Tżżowje.

Pschistajicż pytaja:

Połnoúcżow, knjeżi dwór w Sarécżu. — Grólich we Wosleschnizy pola Lubija.

Holzu do domu, Kühnel w Lubiju,, Reichsplatz 3. — Kotraż móże warićż, Mathes w Semizach. — Klement w Biskopizach, Torhoschczo 29.

Škrowe depeše.

Barlinske protuktowe witi dżenża dop. 11 hodź.
Pschi żnadnom wobroczje tendenza sfruczena.
¾12 hodź. Każ psched hodżinu.

Płaċizny różneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

2. julija 1927. *Płaċizny po centn. a zł. hriwnach.*

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 364.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetsże różneje hódnosże bać do 6 lét.	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	64—67
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	60—62
Mjenje picowane wšéch starobow	55—57

Byki 400.

Połnomjasne, wurosżene, najwjetsże różneje hódnosże	60—62
Połnomjasne, młódše	57—59
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	54—56
Spatne	50—53

Jałojcy a kruwy: 920.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsże różneje hódnosże	50—55
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsże różneje hódnosże bać do 7 lét	42—46
	32—36
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	60—62
Mjenje a spatnje picowane	—

Cżelata: 1400.

Najlépše wukormjene (1. druż.)	72—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—70
Spatne (3)	50—58

Wowcy: 7652.

Młódše a starše wukormjene (2. drużina)	42—50
Starše wukormjene (2.)	38—43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 8374.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich kżiżenjow, hać do 1½ lét stare	—
Wukormjene	58—59
Mjasne	56—57
Spatne	54—56
Rasow a kundrozy	50—53

* **Drježdżan.** (350 lět Drježdżanska Ptačza fuka.) Saudženu zobotu sapoča so Drježdżańska Ptačza fuka. Tutón ludowy zwjedżeń je po zyłej Němskej znaty. Wón może lětsa zwoje 350lětne wobstacje zwjeczić. Wot lěta 1842 wotměwa so Ptačza fuka na łukach pschi Łobju „pola Antonez."

* **S Lipska.** (Kokosowy tłuszcz.) Kubleŕ Reuter z Bennborfa je na Lipšćańsko-Kamjenicanskej statnej drohi, pschez kotruž chžyschе njedaloko Frohburga se zwozim jednym kołom sajeć, do cžežkeho njesoża pschischol. Na tutym městnje sajeńdže do njeho jedyn Kamjenicanski automobil a jeho wo semju cžišny. Jeho sranjenja běchu tak cžežke, so je wobžarjowanu hižom wumrěł, jako je ho je sanitetnym autom do Lipska wjesechu.

Přilopk.

* **Sswojeho pschichodneho zhyna satsělił — a wuwinowany.** Psched nědžu lětomi satsěli w swadže w Rosenthalu pola Barlina 65lětny cžežkohlyschazy starz, wumělkař August Kleinert, muža swojeje dźowki, 40lětneho ratarja Fryca Rathenawa. Kleinert měsche žo nětko psched pschižadnym sudom dla sfónzowanja samolwicž. Wobstorženy faktiasche žo z tym, so wudawasche, so je w minym wobaranju jednak. Po krótkim wuradżowanju pschižadny sud wobstorženeho wuwinowa.

* **Tyfuš w Schafstädtu pschiběra.** Po powěsćach se Schafstädtu žo tam tyfušowa epedimija pschežo dale rossćerja. W Schlaffstädtu a wokolinje je hižom wjazy hač 50 wosobowo na tule natykowaju thorosez tkoriko. Dolscha wobsoża je hižom na nju wumrěła, mjenujzy 20lětny mlody muzikt.

Sto a jenolětna ſ 138 žiwymi potomnicami. Flandrijka je napschechžo Walonskej (tutej krajinje ležicej ſ dźela w Nižosemskej, ſ dźela w Belgiſkej), kotraž je na dźeńsch thuda, pschesche pschežo kraj na žiwótach a starych ludźoch bohaty. To njeje žana wobsebitosć, so w jenej wsy abo we měsće wjazy ludźi bydla, kotříž žu blizko jowojim 100 lětnym narodninam abo žu žno je dożiwili. Tajte 100 lětne narodniny žu witana pschiležnosćej, je pschihódnje wobwjeczicž. Flamtojo žu ludźi ko njeda k wjesbowosći honieź. Njedawno běsche flamiske-brabantiske městaczko Thienen na porjedje, so bychu jenu w dezembru 1825 rodżenu žónsku, wudowu Marju Theresu Booten sprzeczili. Jeje 100 lětne narodniny njemóżachu wobwjeczicž, dokelž bě tehdom khora. Konka bydli je zwonim 66 lět starym zynom hromadze, kiž je wiczitwy, a sastara jeho. Starnschka ma 6 dźeći, 26 wnukow a 91 prawnukow. Wot prawnukow žu wschelazy hižo wożenjeni a maja hižo 15 dźeći. Tak ma 100 lětna na 138 žiwych potomnikow.

* **Wulka horzota w Połnóżnej Ameriży.** W srjedźnym a wjeczornym dźelu Sjednoczenych Statow knježi wulka horzota. Wjele ludźi je na sezabanje se sfónzom thoriko. W Chikagu je hižom 15 wosobow na horzotu wumrěło.

* **Schula sa papagaje w San Fernando.** Tu jedna žo wopraudže wo porjadnje sasthalowane papagaje, kotrež w San Fernando (městaczko we Wenezuela w Južnej Ameriży) do schule thodża. Tuta schula ma nadawk papagaja w rěczenju wuwuczowacz a woježe hłóz, ſ kotrymż jenotlíwe słowa artikulěruja, w tonje harmoniszy spadowarz dacz. Próza a wudawki žo na kóždy pad saplacża. Dokelž cžim bóle wuwuczowany a mudricžši jedyn papagaj je a ma wożebite město w domje sastupowacz, cžim wjazy pjenjes możejsch žebi ja njeho żadacz, hacz sa njewuczeneho. Wożebitosć schule wobstejі w tom, so wuczbu jedyn fonograf podawa, kiž słowa tak dołho wospjetuje, doniž ho njezju do pomjatka sasthczépiše. Papagaj, kiž po dźesacz fmuczowanskich hodźinach pschepreżene słowa hišchże rěczecz njemóże, je ſ tym swoju khupoſcz a duchownu njechódnotcz dopołasat a žo tehodła je schule wusamknuże, so bychu jeho nětkże ſ turiſchu placžiſnu wotbyli.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć ja jutiſchun wutoru: Samrócżeno, cžopliſcho, wiżate, w Jendżelſkej cžopliſcho, trochu njewothſtajne.

Satska pożczonka wo 750 000 puntow sterlingow (15 mil hr.) po kursu 98, je 6 proz. žo danjaza, je sa krótki cžaj žo podpisała.

*

Pschi korcżmje „Tažneho pohlada" na Wjeleczańskej drohy w Budyschinje je schkwórtk tón do jédżazeho auta sajeć. Autowemu wjedniżej žo ſ wokolokżażymi schtleńzowymi cžerjopami hibik rosrěsny. Spěschna pomoz jeho psched wutrwawjenjom wobarnowa.

*

Ssobotu rano žu w Hannoveru ſ guillotinu mordarja lěznika Mayera wotprawili. W Augsburgu žu tón samy dżeń 25lětneho rólnika Otu Kleina wotprawili, kotryż je w hapreji 1926 spježo rólnika Blaua sarasyk.

*

W Neuſtubenu pola Bratiſława je pjatk dopołdnja woheń wudyrił, kotryż je žo na 60 domow a nětotre nowotwary rosscherił. Najwjazy thežow je žo do cžiſta spaliko.

Protyka za dawkowe termije

ſa měżaz julij 1927.

Saplacżicž na žo:

5. julija: Dawkowy wotcżah wot dżełacżeńſkeje mšdy ſa mšdy, kiž buchu w cžasu wot 16. hacž 30. junija 1927 sumplacżene.
10. julija: Burſowy wobrotowy dawk.
10. julija: Dopołdne pschijimjenje a dopołdne saplacżenje wobrotoweho dawka ſa 2. protyczne schtwórtcżeto 1927.
10. julija: Dopołdne saplacżenje dokhodowego dawka ſa wschitkich, kotříž maju dokhodowy dawk placžicž ſ wumjacżonu ratarſtwa a hajniſtwa ſa 2. protyczne schtwórtcżeto 1927 we wyschkoſcżi ¼ dawkoweho dołha, kiž je w dawkowym rumolwjenju ſa protyczne lěto 1926 postajeny.
15. julija: Saplacżenje zwjedżeńſkeje danje (Autoritätsgsainsahlung). Saplacżicž ma ſo 2. położa dopołdneho saplacżenja ſa 1927 po zwjedżeńſkim sakonju.
20 julija: Dawkowy wotcżah wot dżełacżeńſkeje mšdy ſa mšdy, kiž buchu w cžasu wot 1.—15. julija 1927 sumplacżene.

Zaposłane.

S **Bukez.** Schtwórtk 23. junija cžitachmy w Serb. Nowinach sapiſ serbſkich schulow a licžbu jich wucżerjow. So žo njeby tón abo tamny njetrjebawschi mjerſak abo wjeſelit nad rjanej licžbu serbſkich wucżerjow w Bukezach, podabża žo tute rjadki. Wjeſo žo w nasżej schulisej gmejnje wulky wjeſelimy, ſo smy tajku rjanu cžrjódku, mjenujzy 5 serbſkich knjesow wucżerjow, žebi wubdżili, tola niż žydom. Pola naż ſkutkuja nětkole 10 wucżerjow a jena wucżerka, pożledniſchcza jenoż w poskażowanjeſej schuli. Tak je na położaju; po prozentach serbſkich dżeći dyrbjeli jich wjeſo 7 mécż. Mjes němſkimi knjesami je wjeſo jedyn, kotryż Sserbſtwo žobu podpjera, schtož je dżaka hódne. Jenemu drje wjeſce lube njeje, ſo je žo do serbſkich wucżerjow licžił. Wo prawym pak wosżanje pschi pjeczoch. Jan Paleć.

Hamiske wozwjeńsenje z Budyšina.

Lěkarſke radupodawanjſe hodźiny ſa ſlabomyſlenych, na padawu khorosez cżerpjazych a duchathorych wobydlerjow města Budyschina

wotmětwaju žo kóždu pręnju srjedu w měżazu we Měſchcżańſkej thorownі na Flinzowej drohy 1.

Błiſcha radupodawanja hodźina je srjedu, 6. julija 1927 wot ½12 hacž ½13 hodź.

W Budyschinje, 4. julija 1927.

Měſchcżańſka rada, spomożeſki hamt.

Hamiske wozwjeńsenje z Kamjenca.

W pschesżenoſci ſ knjesom hamiskim hejtmanom je wokrjesny hejm Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na pondżeli, 11. julija 1927, dop. ½12 hodź. k ſsamnemu posżedżenju we wokrjesnym domje w Kežowje powołany. Dnjowy porjad wuwisja w twarjenju hamtſkeho hejtmanſtwa.

W Kamjenzu, 1. julija 1924.

Pschedsydża wokrjesneho zejma. Juſt. rada Voigt.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Jurij Ota Scholta, pschekupz w Budyschinje. — Pawoł Gründler, fabrikant w Budyschinje. — August Friedo, rentnar we Wojerezach, 66 lět. — Marja Michała, wójnik a ratar we Wojerezach, 55 lět. — August Möbus w Běłej Wodże, 75 lět. —

Towarſtwowski powěstnik.

Budyšin. Kedżbu! — Wopytowarjo kurza serbſkich rejow! Mamy wotpohlad, w Pandżican pri składnosći wopyta słowjanskich Sokołkow serbſke narodne reje pokazać. Štóž chce sobu rejować a tu wěc zmóžnić a podpjerać, njech je srjedu, 6. julija, wječor w 6 hodź. z kołom pri Serb. Domja. Wočakujemy bohate wobdźelenje bratrow a sotrow.

Zarjadnistwo.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pondżelu w Serb. kofejowni.

Domowina. Wšelake towarſtwa njejsu nam hišće z připoſłanej khartku wotmołwu dale w kajkej liċbje so na našim zlěće w Radworju wobdźěła. Cas khwata! Tuž prosymy, njekomdźe so dlěje. A přihotujće swjedźeńske wozy za dań, kiž dyrbi so wuznamjenić z krasnoscu a wšelakosću dotal w Serbach njewidźanej. K tomu pak dyrbja wšitke towarſtwa přinoſować a kóždy dobry Serb!

Předsydstwo.

Drježdżanski „Hromadnik" zmeje štwórtk, 7. julija, wječor swoje posedźenje. Prošu wo bohaty wopyt.

B. Kr.

Pančicy. Z přiležnosću žadneho wopyta wuhotujetaj „nawječorny wokrjes Sokoła" a „Lipa Serbska" zabawny wječor, a to srjedu, 6. julija, wječor we 8 hodź. w Pančanskim hoscencu. Program budże jara bohaty a wotměnjacy. — Tuž přińdźće, lubi Serbja, we wulkich cžrjódach. Zastup je darmo! Štóž je posledni sokolski swjedżeń wopytał, wě, što je so-wšo poskićiło. Wočakujemy bohateho wopyta ze wšěch stron.

Zarjadow. wubjerk.

Pančicy. „Lipa Serbska." Dokelž so dla hroznego wjedra pruha wotměć njehodźeše, spěwa měšany khór dźensa pondżelu (4. VII) wječor ½9 hodźinach na žurli Pančanskeho hoscenca. — Njech wšitcy cyle wěsće přińdu.

Dirigent.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł" zmeje jutře wutoru wječor we 9 hodź. zwučowanje za swjedżeń. Prosy so, zo bychu so tola nětk skónčnje wšitcy wobdźělili.

Starosta.

Serbowka (towarſtwo serbsk. studowacych w česko słowakskej republicy) zmeje hł. zhromadźiznu pjatk, 8. prażnika, pop. ½4 hodź. w Połpicy p. Klukscha. Zeńdźemy so pola Krawcec. Wječor wotmeje so swobodna zabawa w hoscencu w Kisticy.

M. Nowak, předs.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćki O. Janak w Budyšinje.

Wupjerki

jenož dobra twora,
6/4 m 2,— 9/4 m 3,25
7/4 m 2.50 12/4 m 4,—
też hotowe zešite, ma

Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske poskužowanje!

Tobak

punt jenož 1 hr. čisty přemorski poruča **Hultsch w Budyšinje**
Schülerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Najwjetši skład w měšće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jédzne jstwy tohorunja z 150—240 cm
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźełarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Zahojenje

Hermes — **pretorhnjenja sytki** — H. L. Meyer

wot wysnosćow wobkrućeno!

Bjez operacije, bjez hadenja při powołanju!

Zjawne dźaki z tamnišeje krajiny:

Čerpjach hižom dwě lěće na słohnjowy překlusk (Schenkelbruch). Dokelž pak so na Was wobrocżich, běch za krótki čas zaso strowy. Chcył tehodła kóždeho proswy, zo by so na Was wobrocżił. Wzmiće mój najwutrobniši dźak. **Chr. Brandt we Raduhnje** p. Bitterfeld, 15. 9. 26 — Wot swojeho pretorhnjenja sytki běch zo krótki čas zahojony. **Powoł Geilhorn w Magdeburgu** 4. 12. 1926 — „Hermes" lěkarskemu wustawej za orthopädiske wothladanje pretorhnjenja sytki wobkrućam, zo je moja 5lětna dźowka wot jeje čerpjenja na pretorhnjenje sytki přez Wašu methodu dospolnje zahojena. Budu Was najlěpje porućeć a wuprajam Wam swój dźak. Mandźelska **E. Schulterowa w Erfurce,** 13. januara 1927.

Přez 160 hamtscy wobkrućenych wuswědčenjow zahojenych wuloži do rěčneje hodźiny.

Rěčna hodźina našeho approb., **wosebje wuwuczeneho dowěrjeńskeho lěkarja**

w Budyšinje: Štwórtk, 7. julija, pop. wot ½3 hač ½8 hodź. **w Rachlicce hoscencu.**

w Lubiju: Pjatk, 8. julija, dop. wot 8 hač 12 hodź. **w hoscencu „Wettiner Hof."**

„Hermes", lěkarski wustaw za orthopädiske wothladanje pretorhnjenja sytki, t. z w. r. w Hamburgu, Esplanada 6
(Dr. H. L. Meyer.)

Warnujemy před kopsakami, kotříž spytaja po nami činić, runjez jadro wěcy docyła njeznali.

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a šěsć přenjotnych drjeworězow přidał
Měrčin Nowak-Njechorński

176 str. 3 hr.

Wšěm Serbam ju należnje porućamy

Serbska kniharnja w Budyšinje
Serbski Dom

Wot soboty připołdnja je so wěsta

Marta Zahrodnikec

we Wjeselu pola k. Rječki! słužaca, na dróży wot Klukšanskeho dwórnišća bježo, zhubiła. Běše wobleczena wokrješkatu zymsku drastu, módru štrykjaku, šawl, wysoke črije, čorne nohajcy, ma jasne hłosy a je 14 lět stara. — Štóž nješto wo zhubjenej wě abo zhoni njech poda na

Herm. Rječku we Wjeselu.

Wuporjedżenje wobuća

prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěsne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Fahle
Schuhmeisterhaus!
Laufen Sie zu Fahle!

Wrócenje česće!

Podpisana z tutym ranjcom słowa přećiwo **knj. Madlenje Miklowej z Lubhoscu** wobžarujo wróco bjerje a wotradźi dalše rozsudženje!

Marija Čornakowa
rodź. Sachonowa.

Symjeńtny kolij
je na předań
w Khelnje čislo 16.

Młoda kruwa
wysokosudźena, je na předań
w Koporcach čislo 12

2 centrifuzy tunjo na předań 120 a 160 ltr. za hodźinu zběracej. **Max Seifert** w Bud. na Kamjentnej hasy 29

Běły dardent
dobra twora, metr jenož 60 pf.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěło šmolerjec knihičišćernja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657.

Za pawčěrk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsткi a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 154 — Budyšin — Wutoru, 5. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němski sejm.

Sakonjowy naćišk, kotryž je kommunistiska strona **sa wobhnadźenje politiskich chłostanskich činow** sapodała, je so w němskim sejmje z 134 pśeśiwo 95 hłosam saćišnył. Sa to je so wobsamknjenje prawneho wubjerka pśijało.

Sakoń wo powyšchenju sastojnskeje mzdy ma so po możnosći hač do 1. oktobra dowuradźeć. Jeli so to njeby móžno było, dyrbi so knjeježstwu pomnožk dać, so by hižo nětkole pśihrażk k sastojnskeje mzdy wupłaćiło.

*

Złowna debatta w němskim sejmje.

Němski sejm je so póndźelu w 1. cyklusu je sakonjowym naćiśkom wo pśiměnjenju złow a se sakonjowym naćiśkom wo powyšchenju zokrowneho zła a z pśiměnjenjom sakonja ozkroweho dawka. Pśiměnjenej złowny zakoń dyrbi dyrbi so hač do 31. julija 1929 podlěšćicy z pśiměnjenjom, so dyrbi zło za cźerstwe běrny wot 1. auguśta hač 14. februara 1 hriwnu měrto 50 pj. wuzinicź. Zokrowe z:o dyrbi so wot 10 na 15 hr. za dwójny zentnar powyšicź.

Němski finanzny minister **Köhler** jednanje wotewrł. Dokelž njeje móžno, do wotbĕjenja pśihitawka złowneho tarifa nowy złowny tarif postajicź, němske knjeježstwo namjetuje, dotalny złowny tarif podlěšćicź. **Złoza zokor, běrny a cźerstwe zwinjaze mjaso ma so powyšicź.** Minister na to pokaza, so žu złowne dochody wot 590 milijonow w lěcźe 1925 na 940 mil. hr. w lěcźe 1926 stupike. **Tole horjesćupanje jemu tśikre starosće cźini.** Złowne pocźeżenje hromadźe z pocźeżenjom sa pśichrjebjanske dawki pomĕrnje pśichjara na wobydlerstwo cźišćchźi. S tejele myśle je wotpohlad nastał, zokrowy dawk wo 50 proz. smjeśicź.

Sejmowjerśki minister **Schiele** napischeco finanznemu ministrej po możnosći wyšoke zła žadasche, a to niz jenoź na ratasśe wuplody, ale teź sa wudźĕlki industrije. S tymi dyrbja so němske smutskowne witi pohnuśiś. Po jeho mĕnjenju wukraj z dźĕla zła žobu płaćiś, wosebje hdyž je wukraj nusowany pśichedawacź.

Schielowa rĕcź pola knjeježstwowych stronow mózne pśichłosowanje namała, mjes tym so sozialdemokratoju a kommunistoju wokajo rĕcźnika samglicź pytachu.

Sozialdemokrat dr. **Hilferding** so prascha, kajke je to knjeježstwo, kotreż złownu pśicheblohu z rĕcźu sapocźeć da, kotraž kóždemu złowu najwótrišcho napischeco śtejł, kotreż staj Stresemann w Genfu a Curtius w Hamburgu rĕcźałoj. Schielowa rĕcź zyłu němśku jwonkownu a hospodarśku politiku wohrožuje. Mękole w cźašu najwjetšich bĕrnowych płacźiznow so podwojenje bĕrnoweho zła žada. Němśkemu knjeježstwu je so sajtkujena blamaža z tym dostała, so je jemu němśkostatna rada pśichełohu pśiched nosy cźišła.

Dale kommunist Hoernle a demokrat Meyer pśicheźiwo powyšchenju złow rĕcźeśełoj. Hoernle sozialdemokratam porokowaše, so so jich wojowanje pśicheźiwo powyšchenju złow njeskmě tkutnje srokumicź Dr. Hilferding je so jenoź wo pśichitkilnosć zentrumskeje a němskeje ludoweje strony prózował, dołelž dhže wulku koaliziju wobnowicź.

Jenokróčna příloha w Sakskej.

Wubjerk sa sastojnšku mzdu sakskeho ħejma je wobsamknył, statnym sastojnikam jenokróčnu pśichiłohu pśichiśwoliś a to w skupinach 1—4 wo 40 prozentow, 5—6 wo 30 prz., 7—9 wo 25 proz., a skupina 10 a wyšše wo 20 proz. sakkadneje mzdy, w mĕśacu julišu wuplacźomneje, pódła toho so teź po ħamžnych pomĕrach pśichipomoż sa mandźelśe a dźĕcźi, nanajwyšche pak wo 200 hr., a to z wotcźehnjenjom 25 proz. sa njeježenjenych sastojnikow, powyšchi. Teź dyrbja z dobom wušłukeni sastojniźy a jich sawostajeni jenokróčnu pśichiłohu dostacź. Knjeježstwu je połnomóż da, so ħmě summy, sa tow statnym hospodarśtwje sastajene, hač do 3½ milijona hr. pśichekrocźicź. Sarjedu budźe ħejm tymle wubjerkowym wobsamknjenjam pśichiłoźowacź.

Sakśka pśicheźiwo powyšchenju złow.

Kaž je znate, je sastupjeł Sakśkeje dźiwajo na sajmu ħejmeho sakśkeho industrialneho wobydleństwa we němśkostatnej radźe pśicheźiwo powyšchenju bĕrnoweho a zokrowneho zła hłosował. Teź po sastupjenju němśkonazionalneho hospodarśkeho ministra dr. Kruga z Riddy ħo na tymle stejiśchcźu Sakśkeje niczo njepśichemêni, jeli so by, kaž ħo wocźakuje, z nowa k wothłosowanju wo bĕrnowym a zokrowym złu dóšchło, byrnjež ħo wo tym hišcźe njeje niczo w sakśkim knjeježstwje wobsamknło.

Zadźerżenje centrumskeje strony w němskim sejmje so khwaliło.

Wubjerk zentrumskeje strony sa zyłu Němśku je ħo njedźelu w němśkej ħejmowni sejchoł. Němśki kanzler Marx mĕjesche pśichedbydstwo. Teź druhi zentrumski ministrojo z němśkeho a pruśkeho ħejma ħo pśichi pośedźenju wodźelichu. Runje tak bê nĕhdyši němśki kanzler dr. **Wirth** pśichichoł, kotryž wjazy króćź do debatty sapśichimny. Wo pośedźenju je ħo śledowaza rosprawa wudała:

Njedźelu 3. julija je ħo pod pśichedbydstwom němśkeho kanzlera Marxa pośedźenje stronineho wubjerka sa zyłu Němśku w němśkej ħejmowni wotmêło. W nim je ħo wo **politiśkich podawkach poślednich mĕzazow** jednało. Po wobsćĕrnym rosprajenju, kotreż zyły dźeń trajeśche a ħo w poknej sjawnosći wotmê, je ħo śledowaze **wobsamknjenje** jenohłósnje pśichiało: Němśkostatne stroniny wubjerk němśkeje zentrumskeje strony **politiku němśkeje zentrumskeje frakzije w němśkim ħejmje sthmaluje a jej ħowje dowĕrjenje wupraja.** Na podłoźku dotalneho sadźerżenja němśkośejmśkeje frakzije je nĕmśkostatny stroniny wubjerk pśicheħwĕdcźeny, so frakzija teź w pśichodźe ħamotatnu, do wšĕch stron njewotwiżnu politiku w žłužbje ludoweho zyłka powjedźe. — Wobsamknjenje je ħo jenohłósnje se ħyłnym pśichtleskom zyłeje śhromadźiny stało.

Nowowólby do mecklenburgsko-strelitzskeho krajneho sejma.

W Mecklenburgsko-Strelitzskej, kotraž ma wšcho hromadźe 110 000 wobydlerjow, ħu njedźelu wólby do krajneho ħejma byłe. Pśichi nich bê ħo hospodarśka strona do tśioch liśćinow dźelita, do rjemjeźlnikow, thĕjerjow a do poprawnje hospodarśkeje strony. Pożledniśka je je noź 505 hłosow dośtała a je łohodła bjes mandata wostała. Khĕjerjo ħu je 1500 hłosami jedyn mandat, rjemjeźlniźy śchtyri mandaty dobyli. Tale strona hromadźe ħ demokratami w ħejmje dźełowe śhromadźeństwo twori. Němśky ludowcy, kiž mjachu w pryjedawśchim ħejmje tśioch sastupjerjow, śmêja w nowym ħejmje jenoź jeneho sastupjera. Ter kommunistow ħu pśichi wólbach śtrchołali. Woni ħu je ħowjich dotalnych ħydom ħydlow schtyri thubili. Nawopak ħu demokratoju, kotliž žaneho sastupjerja njemějachu, ħebi dwê ħydle wubdźĕli. Sa pśichichodne wutworjenje wjetšiny wobħeđeństwo nĕkonazionalnych a sozialdemokratow rosbudźi. Němśkonazionalni ħu drje 2000 hłosow thubili, tola se ħednoczjenjom liśćinow, kotreż ħu ħ druhimi stronami wobsamkli, ħu liczbu mandatow wot 9 na 10 powjetschili. Sozialdemokratoju ħu k dotalnym 8 ħydłam 4 pśichidobyli, woni ħo 12 muži ħulni do ħejma wrócźa. W nowym ħejmje śmêja strony lêwizy wjetschinu.

Połazy ħo wot Gdanska njewotwišni cźinja.

Hacź dotal bêchu Połazy ħe ħowjim dowośom a wuwośom na Gdansk (Danzig) pokazani. Wobcźeżnoścże, kotreż jim Němcy we ħwobodnym mĕśeze Gdańsku pśicheźiwo pśichiwożenju munizije pśiched ħydom cźłami pśichi nawalu ruśeho wójska do Pólśkeje cźinjachu, ħu ħ nastorkom byłe, so je ħebi Pólśka w **Gdyni** ħamžny mótśi pśichistaw natwarikła. Najpśiódy bêśche wón ħa wójniśke łódźe poħtajeny. Nětko ħo Pólśka próżuje, jón teź ħa wójnikowanje wužicź. Tohodła je ħ Gdynje do **Tczewa** (Dirschau) pśichi Wiśle żelezniżu natwarika, rĕcźny pśichistaw w Tczewje pak ħa łódźnišowe wutwarika. Sa tole dźełko je ħo hižo 1 milijon zhelow, 24 waggonow zenmenta, 1000 kubikhnych metrow zhcźerka a pśita a 1000 kubikhnych metrow ħypiny nawożyło.

Wojerske přihoty Ruskeje.

Kaž ħo ħ Maskwy powê, je ħ pśicźiznu ħwołanja lětnika 1905 do Cźerwjeneho wójska wójskowy mukas wuschoł, w kotrymż ħo pśichipowê, so ħo lětuśhe ħwołanje krucze pśichewjedźe. Wśchê położenja, kotreż ħu ħo ħandźene lêto wotpuśchcźile, ħo lětża wróćźo bjeru. Mukas na wurjadnje thutne położenje pokajuje, w kotrymż je bolschewikika unija lětża.

S pśichicźinu puschczenja wucźomzow wójniśkeje akademije ħtaj na ħwjedźeńśkej ħhromadźiśnje wójniśki minister Woroschilow a Rykow rĕcźałoj. **Rykow** je mjes druhim rzekł, so je knjeježstwo wulke ħummy ħa ħchtikanje kraja postajiło, so by ħo pśichichodneje wójny śminyło. Teho dla dyrbi pak ħo wobaranśke pśichihotowanje bolschewiśkeje Ruskeje pożylnicź. Rykow ħo ħtarym wojeśkim ħpezialistam dźakowaśche a wuzbĕhny, so je wojeśka dizjiplina nuśna.

Wójniśki minister **Woroschilow** praji, so Cźerwjene wójśło a Cźerwjene wójnśke łódźtwo nĕtkole móż pśchedstajatej, ł kotreż ħu pśicheźiwniży Ruśkeje pocźeli licźicź.

Briand njeje Němskej kolonije sinbł.

„Journal de Debat“ ħo ł wuradźenjemi kommišije kolonialnych mandatow Swjatła Ludow sabêra, kotraž je Němśkej ħydo w tejle kommiśiji pśhiśwolita. Briand je kritikarjam noweho pśhiśwolenja na Němśku rzekł: **„Ħdyž nětkomu ydeniśte wopijmo dam, jemu hišcźe auto njedam.“** To dyrbi rĕkacź, so je Briand runje tak kaž zyłe franzowśke knjeježstwo pśicheźiwo tomu, so ħo Němśkej kolonije pśchidźêla.

Franzowśke kolonialne towaŕstwo je pśicheźiwo wotmyślenemu pśhiječu němśkeho kolonialneho wĕzwuśtojneho jako ħobuśtawa mandatoweho wubjerka Swjatła Ludow protest sapodało, ħo na to powołajo, so je ħarjadniśka kontrolla mandatowych krajow pśhes ħastupjerja mozy, kotraž je pśjedy kolonije wobżędźiła, ħtrašchne.

Franzowśka a Němśka bjes wikowanśkeho śrĕcźenja.

Wot 1. julija njeje mjes Němśkej a Franzowśkej žaneho wikowanśkeho śrĕcźenja. Němśke kaž franzowśke wikowane ł tym jara śchkodujetej. Kaž „Echo de Paris“ powê, ħo pola franzowśkeho wikowniśkeho attaśheja franzowśkeho pśhkanzlerja w Barlinje wobcźeżowanja franzowśkich pśchekupzow po ħapocźatku bjeśśrĕcźenśtwa kopja. Němśka je zła 1. julija wo 100 proz. powyśchila, runje tak Franzowśka. Dowos a wuwos mjes wobêmaj krajomaj ł tym cźežko śchkodujetej.

„Matin“ a śhromadne němśko-italśke wojeśke śrĕcźenje.

Sso ħpodźiwajo je Parižiti „Matin“ powĕśći pśchinjeśk, so němśki general ħe Seeckt ł pjeźimi offizĕrami w Italśkej pśchebywa. Pśchi politiśkim pśhcźeżiwniśtwje mjes Italśkej a Franzowśkej ma pucźowanje ħtudijowe je kommiśije offizĕrow němśkeho generalneho śtaba wjetśchu ważnosć. Němśkich offizĕrow tózda nadrobnosć italśkeho wojeśkeho ħarjadniśtwa ħajimuje. Jich je teź Muśśolini pśchijał.

*

S němśkeho knjeježstwa je ħo wo „Matinowej“ powĕśći źiłkowaze rosjaśnjenje podał: Wot hkowneho roskaśowaŕstwa němśkeho wójśka wróćźo ħtupiwśchi je ħo general ħe Seeckt ħe ħwojej mandźelśkej na puczowanje do Italśkeje naħtajił a je teź w Romje pobył. Wot dlścheho cźaħa pak general ħe Seeckt ħaħo w Němśkej pśchebywa. So ħu jeho offizĕrjo němśkeho generalneho ħtaba pśchewodźeli, wo tym wšo njeje žaneje rĕcźe.

Italska artillerija so na francowskim kraju zwučuje.

„Matin“ wo franzowśko-italśkim pśchipadaże pśchi italśkej mjeju w Śavoyśkej powê: Italśke hórśke batterije na wyšokej runinje Mont Cenisa ħteja. Wobydlerśtwo franzowśkeje wħy Lanslebourg je dyrbjało dla bombardementa italśkeje artillerije wucźahnyć; jeho žnê ħu śniczene. Lanslebourgśki mĕśchcźanoħta je pola ħastupjerja ħwojeho departementa a pola italśkeho konśula w Chambery protestował.

Franzowśki ħwonkowny minister je ł nowinśkim powĕśćjam rzekł, so hacź dotal njeje žaneje rosprawy franzowśkeho pśhkanzlława w Romje wo tym dostał.

*

Położenje franzowśkich namjeśnych gmejnow je prawnje jara śawite, dokelž jich leżownoħće hušto pśhes italśku mjeju doħahaju. S franzowśko-italśkim ħtatnym śrĕcźenjom ł lêta 1861 ħo pak jim wśchź ħwobodnoħće śaruczeja a runje postajenja tutoho śrĕcźenja ħo ł tĕlenju italśkeje artillerije ranja. Lanslebourgśki mĕśchcźanoħta podawki wopiśuje, kotreż ħu ħo na gmejnśkich leżownoħćach na italśkej ħtronje ħtałe.

Wot 27. junija ħo ħydom batterijow bjes-prjedawścheho pśchipowĕdźenja w tĕlenju ħwucźowaśche. **Rano w 6 hodźinach je jedyn italśki offizĕr ł pśchewodom nĕkotrych muźiśkow do tóždeho ħtatoka w gmejnśkich mje-**

sich pschischkoł a pschikakał, so dyrbja so statoki hnydom wopuschczić. Zony, dżeczi, schedżiwzy a cżełsche dżeczi su pjeć hodżin dołho pschi listazym deschczu bjes pschikrywa dyrbjeli w horstej wudrejenju kónz swuczowanja wocżakacz. Skót su ſ hródżow tohorunja do hórſkeje wudrejenzy dowjedli. Na tajke waschnje je so niz jenoż dżeso wobydlerjow cżuczijwje kajko, ale woni ſami ſu we ſwojej ſtrowoſczi cżełko wohroženi byli. Někotre ſkocżata ſu cżełkajo ſo sahbżałe a do bjesdna padnyte. Někotre maczerje ſu ſwoje male dżeczi, kotreż hischcże w kolebzy leżachu, lědma mohle psched lodojtym deschczom wobarnowacz. Cżełko thore dżeczo, kotreż je ſo tohorunja dyrbjało wotnjeſcz, je mjes tym wumrěło.

Tón ſamy podawk je ſo blížſche ranje wospjetował, ſtelenża je ſo jenoż hodżinu pryedy sapocżałs. Dżeń poddżidcho njeje ſo dla tokſteje mhły ſtelałko, tola je ſtrach, ſo ſo ſtelne swuczowanja hnydom ſaſo sapocżnu; pschetoż po powěſczach ſ italſteje ſtrony dyrbja wone hacż do 15. julija tracz, a na kónzu dyrbi ſo pschi nich ſamo cżełka artilerija wobdżelicz.

Franzowſka pschecżiwa rozſchěrjenju italſkeho wliwa na Balkanje.

Adriatiſke praſchenje, abo wjele bóle pschiběrazy wliw talſteje na Balkanje, franzowſkemu knjeſeſtwu wjele ſtarosczow cżini. W ſtejmje na lewizy każ na prawizo ménja, ſo ſ italſko-lbanſkeho pakta ſtajnje nowe konflikty ſ Južnoſłowjanſkej naſtanu. Pschede wſchém dyrbi ſo revilia italſko-albanſkeho rěczenja dozpicz, a to bórzy. Na lewizy bnchu najradſcho widżeli, hdy by Swjatł Ludow tole praſchenje rosrišał.

„Echo de Paris“ piſche, ſo je ſtefiſchcżo albanſkeho kreſidenta Achmeda Zoga, kotreho je Italſka ſa ſwoje plany pokupila, ſtſchażene.

Byrd pola francowskeho prezidenta.

S wyſkanom ſahorjenych ludowych cżłonkow ſu ſo Byrd a jeho towarſchojo ſobotu po żelesnizy do Parija pschewjeſli. Sobotu popoldnju je jich republikanſki preſident pschijał. Pryedy toho bě ſo jim w interalěrowanym klubu ſnědanje wuhotowało, pschi kotrymż ſo tež Chamberlin a Levine wobdżelicziłchu.

Byrd preſidentej Hromadże ſ pschewodnym pismom Uetoweho organiſatora Wanamakera w kětale błoku pschinjeſenu ſmjerſchenu napodobninu prénjeje americanſkeje khorhoje ſ léta 1776 ſobu pschinjeſe.

Byrd chze k połodnemu polej lecżeć.

W Parisu ſo nadrobnoſcze wo dalſichich planach ozeanſkeho kětarja Byrda rosſchérja. Sa żwój blížſchi nadawk Byrd pichcelecżenje połodniſchcho pola wobhladuje. Wón ſ pschewodom kobuſtawom ſwojeje tónkrócznje wobſkadi ſ leutnantom Robilom a Norwegczanom Baalchenom poleczi, a to ſ dwěmaj apparatomaj, ſ jenomotorſkim a tſimotorſkim Fokkerſkim lětadłom. Hdy by jemu w polarſtich ſtronach dla wurjadnje żynjych wětrow njemóżno było, dale lecżeć, by lětadło z tſjomi motorami wużił a druhe lětadło katrejż jako operaziſke ſepjeranſchcżo ſady wostajił. Potajtim je pschiſtajenje k ſemi wotmyſlene a to na daloko pschedhujunjenym měſtnje. Byrd żebi myſlił, ſo połodniſchi pol na wulkim łodżiſchczu leži.

Kónz ſbężka Druſow.

Po powěſczach ſ Betrutha ſu ſo ſbużkarjay Druſojo żyle ſe Sajordanſkeje wróczo ſcżahnyli. Wotdżělenje pod wjednistwom ſultana El Atraſcha je do kraja Mahabitow pschestupiło. Londonſke „Times“ ménja, ſo je ſo ſ tym ſbężk Druſow ſkóncził.

Schpaniſki wuſpěch w Marokkowſkej.

Schpaniſke knjeżeſtwo powě, ſo ſchpaniſke wójſko we Marokkowſkej ſ wuſpěchom poſtupuje. Bob Ta Ca, kotreż Schpaniczenjo ſobom ſ někotrych ſtronow nadběhowachu, ſu dobyli a 100 muži ſajeli. Dokelż ſo ſe franzowſkej ſtrony rad na to pokaſuje, ſo ſu Schpaniczenjo wot franzowſkeje wojerſeje pomozy wotwiżni, ma nětczijſchi wuſpěch ſchpaniſkeho wójſka wěſtu politiſku važnoſcz.

Wójna w Chinje.

Połnócne wójſko w Schatungſkej provinzy dobyło?

Agentura Indopacifique ſ Pekinga powě: Połnócne wójſko je połodniſche wójſko w Schantungſkej provinzy zbiło. Połnócne wójſko je Liczen ſaſo dobyło. Połodniſche wójſko je nětdże 5000 muži ſranjenych, morwych a jatych ſhubiło.

Słowjański wječork w Budyšinje.

Sobotu je pjat, hdy połpołdnja ſo k ſmjerzenu ſtarej, pschewinjo wſchitke ſadżěwki a dobywacje ſ radoſtnym ſaczuwanjom nad niſkimi wězami. S jaſnym wóczkom ſhladuje do ſwěta. We Sſokolſtwje knježi tež wérne bratrowſtwo, kotreż może jenoż wulkadżecz ſe ſtrowcho ducha, kiž bydli w ſtrowym cżele. Sſokoł njeſnaje njeyſchczeſelſtwa, ale hají pschecżeſelſke poczaſki. My Sſerbjo ſłuſchamy do wulkeje Sſlowjanſkeje ſwójby a wſchitcy Sſlowjenjo ſu njes ſobu bratſja a ſotry. Dżenſniſchi dżeń dże ſnjne hibanje pſches zyle Sſlowjanſtwo, to je Sſokolſtwo. Młodži ludżo, muſży a żónſke, ſjednoczuja ſo do ſwjatkow a towarſtwow, w kotrychż ſnuczuja ſwoje cżelo a ſkrucżuja ſwojeho ducha, ſo bychu byli ſtrowy a cżiły narod. Też w Sſerbach wobſteji hižom mnoho ſokolſkich jednotow, kiž w tymle ſmyſłu wuſpěſchnje dżełaju, dżełaju ſobu na wulkim idealu ſbratſenja ludow.

S tuthym ſahorjenjom napjelnjene a ſ łubjoſcze k naſchim ſerbſtim ſotram a bratram pſchijdżechu k nam do Sſerbow na wopyt ſłowjanſke Sſokoli. Jich ſamér je puczowacz po ſerbſtim kraju a ſejtacz ſerbſki lud a kraj. Sobotu wjeczor pſchijdżechu do Budyſchina a w Sſerbſkim Domje pſchihotowachu jim dołojne witanje. W mjenje Swjaſka Lužiſko-ſerbſkeho Sſokola witaſche ſłowjanſke ſotry knjez Janak a w mjenje „Zuby Jan Arnoſcht Smoleſ“ knjez Krjeczmar. Dóſż běchu niedżelu dopołdnja ſebi Budyſchin wobhladale a popołdnju Hrodżiſchczo a Wommjowſku wokoliny wopytale, chażchu nam wjeczor něſchto ſe ſwojeho ſokolſkeho wumělſtwa pokaſacz. Sſerbja ſ Budyſchina a wokoliny ſeńdżechu ſo w nahladnej liczbje, kotrejż bratr redaktor „Sſokolſkich Liſtow“ knjez wuczeł Rawka, wutrobnje witanje pokaſuju woſebje naſ Sſerbow ta wulke ſamołwitnje, kotreż mamy pschecżiwo Bohu a ſwojemu ſłowjomju. Dyrbimy zyle ſprawni ſa ſwój lud a ſwoju kulturu dżełacz.

Pſchedwidżenja, ſpěwne, hudżbne a ſwuczowanjſke, kotreż nam ſłowjanſke ſotry poſkicichu, běchu pſchiſkładowane a pſchiwoſkluchanjo kóżde woſebje dżakne kwitowachu. Nawjedniſtwo poſkicżenjow mjeſeſche we wuſtojnymaj rukomaj nacżołniza, ſotra Nowotna. Program wotewri ſo ſ „Humoreſku“ wot ſławneho komponiſta Dworżaka, kotryż ſotra Sdena Sykmundowa na klawěrje na jara wuſtojne waſchnje pſchedwjeſe ſroſumi. Po tym ſaſpěwa ſotra Marja Banerowa ſe ſwojim jaſnym a móznym ſłoſom dwě pěſni „Zo nejſche ſtawem“ a „Aj cżo by bola“ ſ pſchewodom ſiana. Kraſne rodne reje ſcżehowachu. Schěſcż ſotrow, kotreż je pſchedſtajichu, muża nam Sſerbam pſchi naſchim prózowanju ſ dobrym pſchikładom byc. Kak wuſtojnje a kak wóhniwje nam ſwoje narodne reje pſchedwjedżechu. Poem ſe arie „Dalibora“ wot Smetany a dale wſchelake dżele ſ „Pſchedaneje njewěſty, tyhorunja wot Smetany ſwědżachu ſnowa wo wuſtojnoſci a dokonjanoſci ſotry Sykmundowe, kotrejż je hrajeſche. Se ſajimom ſczerpowachu pschitomni też ſnuczowanjam, kotreż nam ſokolſke ſotry pſchedwjedżechu. Njech bylo pſchi proſtnym, kotreż pſchedſtajachu ſotrow, abo na bradlach, hdżeż 6 ſotrow ſwoje pſchehażowaze wumělſtwo pokaſa, abo pſchi ſnuczowanju ſe kubżelemi, pſchi kotrymż pohiby 6 ſotrow woſebiſu wuk

je w kisłudku 38 stop. Celsija horjo, w Skopli 40 stop. Gorjoco w Ameriji dale traje. — Juliji frjedu khadka jisónčko 3,47 hodź. a khowa jo 8,21 hodź. Měsačk khadka dop. 11,30 hodź. a khowa jo w połnozy 11,57 hodź.

— **Němsko statny indeks.** Statistiske wotdźelenje pschi policajskim hamtje města Budyschina nam dźeli. Po nowym (powjeschenym) waschnju wobličenj němsko statny indeks za žiwjenje (ježiwjenje, bydlenje, tepjenje a wobšiwčenje, wobleczenje, wobkhod a hewaschu powiźebu) wuzinjesche w pschichodnim měsaza junija 147,7 (1913/14 = 100.)

— **Katarišu wokrjeźnu khromadźiznu** wotmeje wokrjesna direkzija Katarišeje komory póndźelu, 11. julija popołnoju w 3 hodź. w „Bělym konju.“ Wšitcy khci katarišu rada dr. Leuhard z Drježdźan pschednoschuje wo tuchasnych dowkowych praschenjach, wo němsko statnym pohódnoschenišim salonju, wo finanzijnym wurunanju atd. K pschednoschej pschisamknje jo powschitkowne swobodne wuprajenje.

— **Widarški mischtr Kramer,** kiž pjatk rano pospita se swojimi šwójbnymi do Smjerdźe hicź, je njedźelu dop. 1/12 hodź. wuntrěł, jako běsche so jemu wědomje na khwilku wróćiło. Dźesi, kotrejž fu na tak trudne waschnje wobezu starschenju thubile, fu na puczu wotthorjenja.

— **Wožebity wós** póstoweje cuttowje cżary z Budyschina do Suborneziki. S pschileżnosczu wohnjostroja pschi Budyschinskim měschczańskim tšelenju jutsche srjedu wjeczor w 23 hodź. wožebity autobus z Budyschina do Suborneziki.

— **Hewrjelarjo.** W nozy na pónd'żelu jo 3 wonkowni pomognizy wustajerjow na sali Tšelešnje wurjadnje klěpżowźy sadźerżachu. Nasta swada, dokelž rjeźowanje sapkacżkej nochzychu. Wonj se stólzami na pschitomnych czehnychu, druhi hoseo pak jim sa to koju namasczu. Skónczinje policija tśioch hewrjelarjow se sale wotstroni. Jeneho z khowanych winikow saja.

— **Polkrona** je wudyrila nad Howjalym skotom žiwnoscherja Wilhelma Kaufmanna w Drožožiju.

— **K djeżnuschemu czitku** pschipołožichmy z dźela prowspekt wot homöopathki A. Freundowoje z Drježdźan, kotrejž chzyli naschi czitarjo rad wobkedźbowaczy.

S **Dobrunche.** S jédnym kolom do njeboża pschijchoł je sobotu pschipołdnju wokolo 3 hodź. na horje nad Dobruschu a Pschijschezamt jedyn majschtrjski wjednik se Zidowa. Na pol horje pschijédże jemu sapschah napschecziwo, tež dwojo pěschi jo jemu bliježachu. Hačrunjež kolojédny swonjesche njestupjischtaj pěschej do boka. Koleśaŕ na to prędnje zwinadło a tež samobéh tak sylnje saspina, so so se swojim kolom pscheczińny a na dróhu padże. Wón běsche žebi wobroczku slamak a pravu połozju njeswjeczo wobodrěł. Sobutstawy sanitetnje kolony Czelowjeneho Kschiża pschinjeczchu franzenemu prěnju pomoz a dowjezechu jeho z khorowym autom do jeho bydlenja.

S **Hušli.** S kruzu pobjéżaneho pónd'żelu rano wokolo 2 hodź. w naschej wsy wojaka Kurta Petermanna z Nowoje Wsy na jenej schczežky bjes wědomnja leżo nadeidżechu. Kaž so sda, so z druhim kolegarjom hromadże frajsk, pschetoż wobkat jeho kola běsche dwójzy slemjeny a jeho latarnja so smědżesche. Pola Ličzenjanskeho haja fu ludźo muzskeho setkali, kiž je swoje kolo na ramjenju njesk a telo bla žebi myślla, so je tutón z Petermannom hromadże frajsk. Petermanna dyrbjachu do Dobruschanskeje khorownje dowjesez. Wón je žebi po śdaczu mosy fschakł.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 5. julija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,05
100 šwedzelski punt . .	20,47	100 čěskosł. krónow	12,491
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,51

Na Barlinskej bursy kurzy zjetkow wječera z nowa žytnisko klešnutchu. Wobrot wosta pak dale šnadny.

Produktowe wiki nachzychu so wječera tak prawje wunjeć. Wukraj powě drje powyschene klaczišny. Na Barlinske produktowe wiki wosta tute pobědhnjenje płaczinow bjes sačsischcza. Wječera płaczeschе zentnar

w Drježdźanach (laidź. pjatk)

pschenizy 73 kg. 14,45—14,70 hr. (14,60 hr. hacz 14,85 hr.),
pschenizy 69 kg. 13,85—14,10 hr. (13,85 hacz 14,10 hr.),
rožki 69 kg. 13,15—13,40 hr. (13,25 hacz 13,50 hr.),
rožki 66 kg. (12,50—12,75 hr. (12,60 hr. hacz 12,85 hr.),
jeczmjenja nalétnjeho 12,75—13,50 hr., (13—13,75 hr.),
jeczmjenja nahymškeho 12,25—12,75 hr. 12,25—13 hr.),
wowsa 13—13,25 hr. (13,25—13,50 hr.),

w Barlinje:

rožki 13,15—13,25 hr., jeczmjenja nalétnjeho 12—13,65 hr., wowsa 12,60 hr. hacz 12,95 hr.),

w termijnowym wikowanju:

za julij: pschenizy 14,35—14,37½ hr. a rožki 12,82½ hr., wowsa 11,50 hr.
za september: pschenizy 13,62½—13,67½ hr., rožki 11,75 hr.,
za oktober: pschenizy 11,67½—11,70 hr.

W Drježdźanach
su jutsche frjedu žminjaze wiki.

Na pschedań.

Kubło 45 jutrow se žiwym a mortwym inventarom a rjanymi žujemi w Jitku čo. 13.
Stoma, knježi dwór we Jitku.
Zhelezny dwě, Stolo, palenza w Kamjenzu, Wježowska dr. čo. 7.
Sšyno stare, 10 zent., we Wujerju 4.
Kurjatka we Wojerezach, Haag 20.
Wolza klonowiny w Bělej Wodźe, Sukelnska haja 181.

Pschihlajacej pytaja:

Wohonczja, Halka, špediter w Njeslej.
Pomognu, knježi dwór w Koschki.
Wolzu do domu, knježi dwór we Lulkim Radschkowje. — hapyhkafa Braunseder owa we Wojerezach.
Murjerjow, Schubert, w Pilkopizach.
Schezjiparjow wischinjow na halezi pola Njedaschcza.

Pschezjadźowanje

Stanjowe nětkle 16 jutrow w Trebinskej holi, sastupy 241/42, sobotu dop. wot 9 hodź. w sastupje 242.

Sxudnišu na pschekedźowanje

srjedu 6. julija 1927:

w **Kettlizach** 4,20 mtr. tkaninow na wobłek a radiopschiprawu, — kuzy seiton so w 1 hodź. w hoscenzu k „winowej kicži“;
w **Hóšnizy** pola Mikowa pop. w 2 hodź. w hoscenzu jene giwnjo;
w **Anhołzu** pop. w 3 hodź. w oscenzu mužaze kolo;
w **Wórku** pola Kamjenzej rano we 8 hodź. w hoscenzu: zentrifuga;
w **Leilej** pola Delnjeho Wujeźda pop. w 10 hodź. we hoscenzu „Lanzowa Bulldogga“;
w **Delnim Wujeźdze** pschip. w 2 hodź. we Wannerej hoscenzu: Parkowy wós, tšelleje, piano, soła, radiowa pschiprawa, bruna kobla, propeller, schpihel, kwětkowe korko, čorna šnuzelena krowa, bilard, dalokowidaj, rěiny wós, wukhotowani pschenozowaiskeje sitwy;
w **Lipinach** pop. w 2 hodź. w hoscenzu schéroki milócżar,
we **Laju** pop. w 3 hodź. w Scholežiz hoscenzu: Mužaze kolo;

schtwórtk 7. julija 1927:

w **Brětnje** rano we 8 hodź. w hoscenzu: dubowe pisanske blido;
w **Lubnschu** dop. w 10 hodź. w Skoinzej hoscenzu wschelaki koleśaŕski cżahor;
w **Budyschinje** na žudnischtwo dop. w 9 hodź.: Wabo špeschna, 5 knihowych kamorow, klawěraj, gramofonaj, klamarske blido, šlébrowy kamor, slejazej cżahnikaj, fredenza, 4 woliowe wobraly, kožmiczkaty pschicheź, elektrisej kachli, wobras, 4 bilseje, normalny cżahnik, klamarske blido se schkleńczanym natwarkom, 5 Chatelains, 82 wolmjanych mužazych thabatow, pišańšti sekretar, stolaj psched pišańske blido, poslešchezo z hlowakomaj, špódne poslešchezo, 4 pocżehnjenja za hlowakomaj, pišanej pocżehnjeni za špódnej poslešchezi, pocżehnjeni za swjeżerskej poslešchezi, hlowak na sofa, zynowy talek, wulkaj stejazaj schpihelej, kurjeźerski blido, 4 pišańske blida, blido na cżahańši stroj, regulator, blido, serwérowańske blido, garderoba psched pschedźiwu, pišańskej strojej, papjerowy rěsak, dźeśańste blido, tšidźelny kamor, dźélba złomjanych klobukow, vasy z pišaneho krystala.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/11 hodźin. Zyle šnadny wobrot.

3/12 hodź. Pschi šnadnym wobroczu žito 5 npj. po zentnarju tuńšcha.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	4.7.	1.7.		4.7.	1.7.
Pšenica	—	—	buny	22-28,00	20-22,00
rožka	263-265	263 265	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jačmjeń	240-273	240-273	módro lupiny	15-16,00	14-15,75
naz. jačmjeń	—	—	žolte lupiny	16-18,00	16-17,50
wows	252-259	252-269	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	186-188	186-188	rapa. wosušk	15,50	16,00
pšeńc muka	37-38,75	37-38,75	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	35-36,75	35-37,00	poen melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	běrnj. kružki	33-33,50	33-33,50
rżane „	13,75	13,75	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,85-2,80
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	28-32,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšenca	289-294	běrnjace kružki	35,00-35,50
rožka	263-268	pšeńč. wotruby	12,60-13,40
nalétni jačmjeń	255-270	rżane wotruby	15,50-16,50
nazymsk. jačmjeń	245-255	pšeńčna muka	48,00-49,50
wows	260-265	rżana muka	41,00-42,50
čeśwjeny dźeśel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	13-13,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach

4. julija.

136 wol., 312 byk., 326 kruw. a 39 jałoje., 724 čelat., 681 wowcow, 2752 swini.

Płaczizny za

woly: 1. 62—66, 2. 54—59, 3. 42—47, 4. 33—38;
byki: 1. 61—65, 2. 55—59, 3. 48—51;
kruwy: 1. 57—60, 2. 49—55, 3. 39—45;
jałojcy: 1. 61—65, 2. 48—57;
čelata: 1. 75—78, 2. 68—73, 3. 58—65, 50—53;
wowcy: 1. 60—66, 2. 50—58, 3. 43—48;
swinje: (přez 300 pt.) 56—57, 2. (200—300) 57—60, 3. (200—240) 55—56;
rancy: 50—52.

S **Hušli.** Cżežke njewjedro sajidźany pjatk je ležwe naschej wokolinje thežku schkodu nacżinilo. S měšmami padachu krupy, kaž lešne worjechi wulke. Na Nowo-Wjeżcżanskich honach bu žita a běrny thěrko rosbite, tež nětkore wotkowe schkleńczy bu do krudnyh schle. Woda stupi na nětkore hnuše ležaze pola, wichor jowsala tam a sem schtomp.

S **Lutobeza.** Sšylny wichor, kiž sajidźany pjatk psched špolnym njewjedrom psches naschu wješ pschicżahny, na domšim z bróžnju knjesa Rothy njedaloko tudomneho dwórnischcza wulku schkodu nacżini. Wichor wušebłny nětkle 10 metrow dołhu papowu tšečku bróžnje a cżišny ju na tšečku domstejo, kotrež napischcze bróžni šteji, so ju jara cżežko wobschkodźi. To je nětko hižom k druhemu rasej, so je wichor na tymlemaj twarjenjomaj tajkule schkodu nacżinił.

S **Wjeżeza.** Jenemu tudomnemu wobhospodarjej pabuschi do wischnjow thodźachu. So by so jich wobarał, sawrje pja špody schtoma do hóry. Jako nětko hospodaŕ ras rano za swojim pżom hladaez dźesche, běsche won morwy. Wjeczimi pabuschi běchu rjanemu wulkemu pżej z jédom sajedali.

S **Hrodźiščcza.** Sjawny puck z Hrodźiščcza do Barta je dla naswjedowanja na Hrodźiščczańskich honach wot 5. hacz do 10. julija t. l. sawrjeny. Jédny wobkhad pokasuje so na Brěžezy abo Kortnizy.

S **Wósporka.** Po pilnym pschihotowanju nožacymi pschi njedźelskim predowanju je sajwjedźenjom a sapokasanjom bótnych Hedwigi Peschkez (z Kamjenzoj pola Lubija), diakonišby ev.-luth. diakonišbynskeho wustawa w Drježdźanach, tudomnu wohladnu Kotrowsku šaržiu salokicz a wotewrich. Knjes farař Kaniz-Koteczanski pokasa we žiwjej wutrobu jimajej narěczi (1. Mójž. 12, 2) na wujnam tajkeje šwjatoczneje hodźiny a napominjasche woheju dźelow k žiwórnemu skutkowanju a ke thutnej mobilitowje, bjes kotrejž wichat tajte dźélo pschihotowacz njemóže. Njech wotpowjeduje Boże žohnowanje nad tutym nowym diakonišbynskim domom w naschej lubej Lužizy w bohatej mérje.

S **Nježizy.** W nozy na njedźelu pola tudomneho kamnjatskeho mischtra Grunwalda throbli paduschi w bjélkatni wobuchu. Woni kradnychu wschitko, schtoż so wotnjesecz hodźesche, wotschrubowachu šamo rasthiny. Tež wichtišk material a rjemjeślnitski grat sobu kasachu. Dokelž móża hlěd sa paduchami cżežko namakacz, žebi myślla, jo šu paduschi tradnjene wézy z autom wotwjezli.

Z **Hórkow.** Při pjatkownym čežkim njewjedrje, kotrež so před wječorom nad našej krajinu rozpuści, dyri błysk w jenej tudomnej skale do składu próchla, kiž so tam w jenej k toomu připrawjenej budcy ke trěbnemu roztrělenju kamjenjow khowaše. Z wulkim pohłušacym wrjeskom buchny „pólverník“ do powětra. — W njedelskim **Wudworju** sapny tohorunja błysk wosrjedź wsy do transformatora a načini z tym mnoho škody. Hišće na wjele druhich městnach wo wokolinje je błysk zajéwši do elektriskeho powoda w statokach zwěsčeńki přerazył a w jenym wjetšim wobkhodže pječa tež telefonisku připrawu wobskodźił. Njewjedra, kotrež njejapey po wulkej horcoče přindu, su z wjetša strašne.

Z **Marijneje studnje.** Teš lětsa so zaso kaž w poslednich létach w kłóštrskej holi khartki k dowolenju ščipanja holanskich jahodow jawjedże. Zakaz do wěsteho postajeneho časa nie jahody ščipać, pak so pječa zběhnje. Ze strony zarjadnistwa so kruće na to hlada, zo by so wobydlerstwo bjez wuwzaća tutym postajenjam podćišo. Skazane policajske organy we lésu kontrolluja a maja nadawk toho napisać, kotrenož bychu bjez khartki lepili. Naspomnjena khartka wudawa so hižo w hajnkowni „Winowa hora“ pola Smječkec a płaci 1,50 hr. Wobžarować je, zo so njeje tamny zakas, nastupajo njedowolene zažne ščipanje z nowa wudał. — Předstejace zdarne žně lubja spokojacy wunošk. Tuž kedźbujmy swěrnje, zo nam cuzi (njeměnju wšak jeniczy tych, kiž z kołami a na kajkežkuliž wozach přijedu), wšě słódne čorne parle pod nosom znjezłrabaju. Při nětčišich hospodarskich wobstejnosćach budże so někotremužkuli tradacemu přiležosć poskićé, sebi nuzny pjenjez wuzbytkowace za přichodnu zymu.

Z **Kulowa.** Tudomny pjekaŕski mištr Comak swjeceše zańdżenu njedźelu swój 50lětny mištrski jubilej. Cyrkwinski khór přinjese swojemu dołholětnemu sobustawej raňše zastaničko. Pjekaŕska jednota přepoda jubilarej w swjedźeńskim posedźenju česćowny dar. —

S **Wóhlinka.** Sjawny puck z Wóhlinka do Lešeje je dla twarjenja mosta hacz na dalše za wschitkón wobkhad sawrjeny.

S **Kamjenza.** Njesbože z jédnym kolom sta so wječera pónd'żelu rano na khižińskicżu Arndtoweje a Feigoweje bróhi. Dwě holzy z wuhloweje jamy Hene we Wětnizy, dźiwschtaj ze swojim kolom domoj jěcz, přichi tom padże jena přichi sajeżbe do Feigoweje bróhi tak njesbožownje do kamjenteho płotowego stołpa Dpiżez ležownoscże, so bjes wědomja pódła swojeho jéżbneho kola ležo wosta. Ludźo, kotšij tam byblachu, anjeżechu sajeżbczenu do twarjenja a póšlachu po lekarja. Na sbože bě hólzy nje je ale ja ne, so njedźesche z nich wón a kolom domoj dojeć. Kolo so skoro dopoła wobjachtowało njeběšche.

S **Wojerez.** Jako sajidźany pjatk nad naschim městom zyłne njewjedro sakhadźesche, počzachu na wscheć trubicz. W domje wšeteho Kulki na Rólnej bróhi běchu jomu we thachlach spaliti a j wohnja běsche płomjo šapnyło. Sšuhódża běchu go teho dohladali a wohnjowemu woboru na pomoz sawołali. Wohnjowa wobora mózeschе go potajkim sabo wrócżicź. — Ministerstwo za wědomoscże je knjesa schulskeho radu Franza Krżišina z Runnmelsburga za schulskeho radu za Wojerowski schulski dohladowarski wokrjeż pomjenowało. Won ga bóry do Wojerez pschepyhdli.

S **Hamorow** pola Wochoš. Sajidźany pjatk psched wječzorom, hdyž zyłne hrimanje psches naschu krajinu cżehnjeschе, dyri Boże njewjedro do jeneje róły cżežke Czornu. Błysk pschesskoczi na elektrisle groty a sajeże

po nimi do dźekańje a wot tam do tólnje, hdźež drjewo ležeše. Te žo japoca pališ. Ludźo pak žo hnydom wohnja dohladachu a pśichi najwjetšchim njewjedrje a dešcu pśichi wšitkich pśichtowatachu a woheń podtrjeźachu. Njeby-li pomoc teke ruce pśichśicała, teke žo wešo zyke twarjenje spalilo, dokelž na tólni bješe žyno stykane.

S Pizna w Delnjej Łužicy. Pjatk wjeczor 1/2 11 hodź. dyrbi Boże njerozjedro do domśeho wešteho Marcźina Simule. Zyke twarjenje stejeśe hnydom w plomjenjach. S domjazeje nadobny njemóžachu niczo wjazy wutkowaś. Skhoda je se sakuśeńjenjom zarunana. Nimale 90-kśina mašy Simulowoje mandźelskeje Boże njewjedro saraty.

Z Łužicy.

* S Wjasońcy. Pśichi cźeśkim njerjedrje pjatk wjeczor dyri symny błykł do śichi tudomnoje zgrykuje a šmuhu tśeśichnych zyhelow wudrěł. Na polach je slimkojty dešcej pjerśicej šmlnje wudrěł a žito i mešinanu k semi šmjatał.

* Se Schérachowa. "Autowy wjednik Kuhna se Schérachowa pśichijéźe njedźelu wjeczor w dźesatej hodźinje s wošobowym autom se Schlanda. N hładkim puću žo wobkuznywšichi sajdźe auto do śchtoma. Wjednik žo jenaž wuśmóžu, kenaž so jomu žanuje schkody njeśta. Wón pak je so zyle rozbił. W nim pak hewak nichtó njeježdźeše. Njeśtoje sta žo pśichi sajéźdze do města.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Lipska. (Szylne krupobicje pola Weißenfelsa.) We krajinje pola Zeitza a Weißenfelsa, hdźež je wjele brunizowych podkopkow, je žylne krupobicje satkadźało. Krupy, kotrež běchu jako hołbiaze jeja wulke, ležachu nětdźe 10 zentimetrow wyšoko. W dalekich šmuhach leži žito k semi splazane. Wichor je teź wšitke je śchtomow śdrěł, druhe pak krupy rozbiłe. Teš zahrodniży maju s krupobicza njeśměrnu schkodu. Krupy žu teź mnoho tśeśichnych zyhelow a woknowych schklenźow rozbiłe.

* S Kamjenicy. (Schulski wjednik jako zapałeŕ.) Tudomny pśichiježny žud sakždu 27-śe ho schulskeho wjednika Meinela ſ Hammer-Unterwiesenthala w Rudnych horach ke khłostańi na 1½ leta, dokelž je schulu zapałił, žeńsku pśechśeśiwnik a kradnyk.

Přilopk.

* Cźežke njeśboże ſ automobilom. Pola Mannheima śo žo króśne njeśboże ſ automobilom. Jedyn Mannheimski automobil bješe na domojpuću ſ Dürkheimskich kupjelow do Mannheima. Jako dyrjše sapśichowany wujeź, sajéźdze bo dróhoweho kamjenja a žo nětkotre rany pśichewali. 30-létn. pśechkupża Jana Teobalda ſ Mannheima a 27-létnego pśechkupża Daniela Schwendera ſ Mannheima morweju spěchnychu. Pśichekupża Dahmża ſ Mannheima dyrbjachu do khorownje dowjeźeś, dokelž bješe žedi nov cźežko rosranył. Schtwórty cłowjek ſ lóžcźimi franjenjemi woteńdże.

* Nischeśeżanśki śtuk. Lokomotivny wjednik Faust jéźdźeśe ze šwojim cźahom pśichi brjohu rěki Lahn wot Weilburga do Limburga. Nadobo žo dohlada, so žónśka w rěcy žo tepjeśe. Dokelž wjedźeśe, so je cźara šwobodna, sasta cźah, wušleźe žo šwój kabat, śkócźi ſ lokomotivy do rěki, pśichinny žónśku a wucźeże ju ſ wody. Potom salěśe sažo na šwoju lokomotivu a jéźdźeśe špěśinje dale. Faust je na to wašchinje hižom tśi žónśke a dwě dźěśi ſ wody wumožił.

* Dobry burśti khléb. S Bayerskeje žo pśiśe: Hdyž mój wuj Theo hišćeše w Mnichowje bydleśe, jéźdźeśe dołhi cźaš ſ kolešom tójdu sobotu na kraj wou nimale blizko města Freišinga a mějeśe, so w tutej wšy najlěpšu burśti khléb zyleje Bayerskeje pjeku. Posłe wjeczor ſ tśomi ale šahtyrjomi khlébami w nakhibjetniku, so na zyły tydźeń dožahaśe, wrózśi so muczny ale wješeloge myśle domoj. Jenu sobotu trjećich pak jeho popołdnju w dwórśeju zahrodźe pśichi ložge. „Njejšy dha dźenża po burśti khléb jěł?" woprašchach žo jeho. „Ach ně", mi wotmołwi. „Hdyž běch pobledźeł ras wonka, prajachu mi, so dźenże khlěbc mjadźinow; a chtyž žo jo pśichiśinu prašachach, wšěch, śchto wotmołwichu. Minichowśi awto, fiž khléb na wšy wozy, je dźenża wuwostak. To mějach wšo dosć!"

* Cźah pśichejéźdże automobil. Pśched městom Hradzom jéźdźeśe wožobowy automobil pśches żelešnišśe kolije, hdyž runjeż jón nimoduży ludźo warnowachu. We wokowiku jako dyrjše kolije pśichejéź, pśichina wožobowy cźah, śrahny auto, wuleźeśe jón nětdźe 200 metrow žobu a rozbi jón dožišta. Wožobje, kotrejž w nim žedźeśchetej, běśchej hnydom morwej.

* Dźiwje ślony. S Bombay (wulke město w Indiskej) žo pišu, so žu tam schtyri dźiwje ślony (elefanty) we wschelakich končinach wokrjeża Agam jara wulkeje schkody nacźiniłe. Tehodla je knježeństwo myta wušlajiło za śnicźenje tutych schtyrjoch njekrańnikow. Dwaj cłowjekaj žu wone pśichimake a jeju sateptałe. Śwérinje žu žo potom do wjesćow dobyle, ju tšeje demolérowałe a wobydlerjow je wšy wucźekrile.

Zapóslane.

(Bjez zamolwitośe redakcije.)

Serbske plakaty skutkuja na wěstych ludźi kaž čerwjene rubišćo na šparniskeho byka. Hdyž nětdźe serbski plakat wuhladaja, počinaju njemérni być a mysla hnydom na to, kak móhli jón skradžu wotstronić a Serbam nješto klubu sćinić. Tuta khorosć je powšitkowna. Tuž je bjez dźiwa, zo so tajke nješto tež w klóstrje stawa, hdźež so Němcy jako knježa čuja. Hižo wjacy razow su mazane rucy zjawne wozjewjenja serbskich towaŕstwow wotthorhale a je do błóta steptałe. Tak je so njedźelu sokołskemu plakatej šło, kiž na klóstrskich wrotach pod torhožom wisaše. Wobhladniwje bě jón jedyn Sokoł hakle rano pribił, zo njeby nócnym njekhmanikam do pazorow. přišoł. Ale samo na swětłym dnju njejsu serbsko plakaty před tajkimi njehańbitymi ludźičkami wěste. **Na dopołdnišich Božich službach,** hdźež wěrni kśesćenjo swoju winowatosć napśeco Bohu wukonjeja, je někajki njedušnik swoje mazane dźełło dočinił, a plakat wottorhnył a jón blizko Hawšec kowarńje do błóta cisnył. Tónsamy dóńt je plakat potrjechił, **kiž w korćmarskej jstwi Pančanskeho kosćenca wisaše.** Potajkim pod wočomaj korćmarja a jeho přistajenych je so tam ze jstwy zhubił. Němske plakaty wisaja tam dny a tydźenje dołho, teź wonka pod torhožom, a jim so nicźo njestanje.

Z tuteho podeńdźenja móže kóždy posudźować, **kajka hida tu napśeco Serbam,** wosebje pak přećiwo **serbskemu Sokołej** knježi. Stóž nješto wo wotstronjenju plakatow wě, njech to předsydstwu Pančanskeho Sokoła wozjewi. Dóstanje za to pjenježne myto. Serbja njejsu wjacy knježa w swojim kraju. Skažených ludźi mamy tu dosć a nadosć. A hišće njeje žaneho kónca dowidźeć.

Najnowiše z cełeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſje ſrjedu: Cźopło, rjenje, ſuchо, połdźiſcho bółe njewjedrate. W Jenjelſkej rjepje. Tam o ſwem njewjedru.

Sławna pólita dźiwadłowa śpěwarka Niewarowska je ſo na puczowanju w żeleſniſtim woſu na ſmjerć wopalita. Hdyž ſtej drašu cźiſcźeſche, wulka benzinowa bleſcha roſbuchny, ſ cźimž ſo śpěwarzyna draſta ſapali. W thorowni je śpěwarka blížſchej nóz wumjerła.

*

W Litwje w Kleipedſim wokrjeżu ſu dalſchim ſyhdom nimſkim wucźerjam ſłužbu wupowědźili. Sa poſłednje pół léta je tam 34 nimſkich wucźerjow ſłužbu ſhubiło.

*

We Wuheſtej je pola Taiatavarosa wichor ſa 20 mjeuſchinow nimo měry wultu ſchkodu naczinił. Kamjenitne murje ſo ſpowalachu a tyhaju ſchiomow ſo ſwuwalachu. S drjewowych ſkładow ſo wulke hejadły nětotre ſta metrow daloko cźiſnychu. Wichor je nětdźe 15 kilometrych kilometrow kraja ſapuſcźił.

*

Pſchedźenda ruſkeho zentralneho wukonjazeho wubjerka Kalinin je rjekł, ſo móže ſo bolſchewiſtſka Ruſka jenož ſ terrorom (ſatrajchenjom) a wotprawjenjom pſchecziwnikow ſathowacź.

*

W Alpach je na Wulkowendźiſkej horje błyſt tśiom nimſkich puczowarjom ſarajnł.

*

Po zyłej Južnoſłowjanſkej wulka horzota knježi. W Skoplje žobotu thermometer 40 ſtopnjow, w Niſchu 39 a w Běogradźe 33 ſtopnjow po Celſiju pokajowaſche.

*

Egiptowſki kral Fuad je pondźelu ſ pſchewodom do Londona pſchijéł. Jeho ſu ſ kralowſkimi cźeſcźejemi powitali. Pſchi jeho pſchilhadźe k jendźelſkemu brjohej kanony ſahrimachu. Kral, prynzojo a miniſtrojo jeho na dwórniſchcźu worcźatachu. Dróhi, po kotrychž jwiedźeńſći cźah jéźdźeśe, běchu bohacźe ſ thorhojemi wudebjene. Lud egiptowſkeho hoſcźa ſe ſahorjenjom ſtrowiſche.

Prózdninski přebytk serbskich dźěći w Čechach.

Pytamy někotrych serbskich wučerjow, dweju abo tśoch, kotřiž bychu serbske dźěći w žnjowych prózdninach do Čech přewodźili a je tam dohladowali. Sakske ministerstwo za ludowe zdźělanje je pod 13. mejo t. l. wukaz wudało, zo dyrbja wučerjo, kotřiž to chcedźa, so telhodła w prawym času pola njeho wo dowolnosć prosyć, a to telhodła, dokelž měni, zo su wučerjo, kotřiž su dotal serbske dźěći na prózninski přebytk w Čechach přewodźeli a dohladowali, jim tam wučbu dawali, kotraž nadawkej domjaceje wučby njewotpowěda, so jej samo přećiwi a może napjatosć mjeze splahomaj (serbskim a němskim) powyšić. Njewěmy wšak, kajke podłožki ministerstwo za tajki wukaz ma a kotremu serbskemu wučerjej je so tajke nješto dopokazało, ale tu khwilu tajki wukaz wobstoji, a tuž mamy so po nim měć, zo by dowolnosć ministerstwa w prawem času dóńć mohła. Tuž prosymy, zamolwće so borzy wosobinscy abo z listom k sekretariće Domowiny w Serbskim Domje w Budyšinje, zo dobra wěc njeby ćerpiła.

Předsydstwo Domowiny.

Hawske wozjewjenje z Budyšina.

Kupanje we šwobodnej Schjerjewi w měšćańskim wokrjeżu na druhich kupańskich městnach, hač žu je to postajene, je zakazne a ko po § 366 pišmika 10 němšk. ſtatuje khłostańſće abo pjenježnu khłostu.

Měšćańska rada, policajski hamt.

Měšćańske kupjele

wostanu wot 4. hač do 27. julija zawrjene. Wanjorne a khowańſke kupjele w pjenjwafni:

wſchědne dny wot 7—2 hodź. wjeczor,
njedźelu wot 7—11 hodź. dopołdnja.

Měšćańska rada, kupjelne zarjadnistwo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Dźensa so „Nadźija" njezeńdźe. Za to pak wobdźěłće so jutře srjedu na předwjedźenju *serbskich narodn. rejow* w Pančicach. Předs.

Budyšin. Kedźbu! — Wopytowarjo kurza serbskich rejow! Mamy wotpohlad, w Pančicach při składnosći wopyta słowjanskich Sokołkow serbske narodne rejo pokazać. Stóž chce sobu rejcwać a tu wěc zmóžnić a podpjerać, njech je srjedu, 6. julija, wječor w 6 hodź. z kolom při Serb. Domje. Wočakujemy bohate wobdźělenje bratrow a sotrow.

Zarjadnistwo a „Nadźija".

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaŕšownji (Christl. Vereinshaus) na Hornčerśe hasy. Načolnik.

Domowina. Wšelake towaŕstwa njejsu nam hišće z připósłanej khartku wotmołwu dale w kajkej ličbje so na našim zlěće w Radworju wobdźěła. Čas khwata! Tuž prosymy, njekomdźe so dleje. A přihotujće swjedźeńske wozy za čah, kiž dyrbi so wuznamjenić z krasnosću a wšelakosću, dotal w Serbach njewidźanej. K tomu pak dyrbja wšitke towaŕstwa přinošować a kóždy dobry Serb!

Předsydstwo.

Drježdźański „Hromadnik" změje štwórtk, 7. julija, wječor swoje posedźenje. Prošu wo bohaty wopyt.

B. Kr.

Pančicy. Z přileżnosću žadneho wopyta wuhotujetaj „nawječorny wokrjs Sokoła" a „Lipa Serbska" zabawny wječor, a to jutře srjedu (6.7.) wječor we 8 hodź. w Pančanskim hoscźencu. Program budže jara bohaty a wotměnjacy. — Tuž přińdźće, lubi Serbja, we wulkich hrjódach. Zastup je darmo! Stóž je posledni sokolski swjedźeń wopytał, wě, što je so wšo poskićiło. Wočakujemy bohateho wopyta ze wšěch stron.

Zarjadow. wubjerk.

Rakbicy. „Jedn. Sokoł" ma dźensa wutoru wječor w 9 hodź. zwučowanje za swjedźeń. Prosy so, zo by tychu so tola nětk skónčnje wšitcy wobdźělili.

Starosta.

Serbowka (towaŕstwo serbsk. studowacych w českosłowakskej republiky) změje hł. zhromadźiznu pjatk, 8. pražnika, pop. 1/4 hodź. w Polpicy p. Kluksche. Zeńdźemy so pola Krawcec. Wječor wotměje so swobodna zabawa w hoscźencu w Kislicy.

M. Nowak, předs.

S. S. Z. Načolnicy wšěch Jednotow maju přichodnu njedźelu (10. 7.) pop. w 2 hodź. pruhu za zlětowe bradłowe zwučowanje we towaŕšowni na Hornčerśe hasy w Budyšinje. Winowatosć kóždeje Jednoty je, zo jeneho na bradłach khmaneho bratra póscźele. Zwjazkowy načolnik.

Towaŕstwo pomocy za studow. Serbow. Prózdny wo lětuše podpjery, kotreż dyrbja so hnydom *zapodać, přijimaju sobustawy předsydstwu,* mjenujcy: k. wyšši wučeŕ Kral w Zarěcu, k. šolastikus Hejduška w Budyšinje, k. wyšši farař Domaška w Budestecach a k. wyšši wučeŕ Polan w Budyšinje.

Fiłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerja w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmak w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Barth w Bratrach. — Za nawěsćki: O. Janak w Budyšinje.

Skleńcy k zawarjenju
we wšěch wulkosćach tunjo poruča
Hermann Gläsel
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čisło 4

Serbja kupujće
a dawajće jako dary jenož
Zejlerjowe spisy
IV zwjazki
Z rozšěrjenjom podpjerane serb. studowacych a zwjeseliće kóždeho, kotryž tajki spis dostanje.
Skład w Serbskej kniharni w Budyšinje

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,
:: wótrěńske rjemjenje ::
poruča w najlěpšim wuwjedźeńju
Ernst Frick, britwjowa a točeńja na Tŕělanskej dróhi 4
Wosebita točeńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho graŧu.

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Wošk. tkaniny meter 1.50 pj.
etamina „ metr 0.25 pj.
běły barchent „ metr 0.60 pj.
kopřiwina „ metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ręcu serbsky.

Zbytki wóskowanych tkaninow
žórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy tunjo w Budyšinje, na pola J. Erler Zw. Lawsk. hasy 9

Dwě wysokosućelnej kruwje
stej na předaj
na Židowje čisło 129

Mandźelskej našeho sobustawa knj. Marće Šubertowej w Krakecach
k jeje 50 létnym narodninam přejetaj
Boże žohnow., wjele zbožа
a hrimotacu šlowa!
Tow. „Swěra" a jedn. „Sokoł" w Poršicach.

Kak ničimy kuntwory?

(S wobrasom.)

Loni a też lětša mějachmy staśnje wjele kuntworow, tak so žo wožebje w naschej holi tkoro pschedo nimi wobrócź njemóžachmy. Kuntwory móžemy w lěcze a też we symje niczicź. Hacź dotal žmy jara mało frědkow pschecźiwo niczenju kuntworow nałožowali. To saležI na tym, dokelž njemóžachmy hacź dotal tak prawje jich žiwjenje wopschimnyć.

K pschisporjenju kuntworow žkuscha na prěnim městnje stejata woda. Kuntwora žo w stejatej wodźe wusmije a tu poštupuje. S jejsa wulehnje žo huśanźa, huśanźa žo sakulli. Na naschim wobrasu widźimy poštup jejneho wumicźa. Doroscźena dutka je ½—1 zentimeter dołha. Cźaš jejneho wumicźa je jara wschelakory a to wožebje na wjedrje saleži — a traje wot 10 dnjow hacź do schtyrjoch njedźel. Huśanźy a kukle dychaju je maknymi dźěrkami, kotrež maju na žebi. Huśanźy maju dychaze dźěrki sady, kukle pak maju je na hłowje. Tohodla widźimy je też stajnje swjercha. Na sasczinjenje abo wschelake hibanje s wodu žu woni jara cźuźiwe.

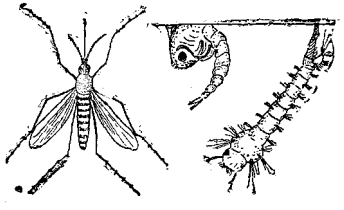

Hzemy-li tajke hnězda sniczicź, dyrbimy je najprjedy namakacź. Wone lanu žo na wschelakich městnach a to w hatach, hrjebjach, dórźach a tysach, hdźež je woda. Samo w hnójnizowej jamje móžemy je wobkedźbowacź Na tutych městnach je też najprjedy sniczimy. Najwjazy móžemy jich s pomozu pschirodnych njepschecźelow sniczicź. Najwjazy kuntworowych huśanźow nam ryby wuloja. Tohodla je w tajkich hatach też mało kuntworow, hdźež je wjele rybow. Jeli pak hat pschejara saroscźeny, tak so ryby mjes rostlinami pluwacź njemóža, dha žo nam na tajkich městnach pschezy dosez kuntworow wuhlanu. Mjes niczerjemi kuntworow žu też wschelake bruti. Też kastosczki a njetopory nam wjele kuntworow a jich dutkow wuskoja. Ale žami tucźi naschi pomocnizy też docźinicź njemóža. My dyrbimy jim pomhacź. K tomu žkuscha na prěnim městnje, so tajke hnězda wokstronimy. Wschitke wodowe hadlerje (Bassin) krucze sawodźecze. Kedźbujcze, so wam wajche hatu pschejara njesarostu. Nimacze-li w hacze ryby, móžecze je se wschelakimi jědojtymi rospuschczilinami niczicź. Tuch móžemy nad wodu rosstrjkacź. Jako najstarschi a najtuńschi frědk je petrolej. Dalsche frědki žu Nymphic, Flit, Larviol, Salvinol atd. S tutymi frědkami pak mamy kedźbliwje wobkhadźecź. Bychmy-li jene hnězdo s njekedźbnosću sapomnili, njeby nam niczenje wjele pomhalo. Tohodla nam niczo njepomtha, hdyž jenoj jednotliwy tute schtódniki niczi. Wschitzy dyrbja pomhacź a potom budźemy žo jich skerje a lěpje wobrócź. Wěso je nam połojczne niczenie njeporadźi. K tomu žkuscha wutrainosć.

Dom a kuchna.

Mlokowe žudobja.

(S wobrasom.)

Tak kaž naschi prjedownizy prjedy se wschěm, wožebje s mlokom hospodarjachu, tak my njemóžemy dźenża wjazy hospodaricź. Dójna dóńcźka, powska, žmjetanowa žkiza a butrodaž nam wjazy w mlokowym hospodarjenju njedožaha. Mlokokupowarjo dźenžnischeho cźasa njebychu žo s tym wjazy spokojili. Cźim hórje je hischcźe na tajkich hospodarstwach, hdźež žo wschě mloko pschedawa. Tam dyrbi žo hospodar žyle po pschecźu kupowarja měcź. Hewak njeby na žane waschnje žwoje twory wotbył.

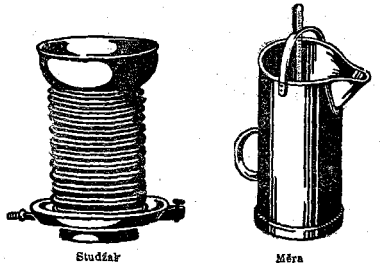

Studźak

Měra

Schtóž dobre mloko pschedawa, dyrbi na kóžde waschnje w lěcze mlokowy studźer měcź. Tajki mlokowy studźer móžemy na naschim wobrasu widźecź. Je to žudobjo s hrjebicźkatymi scźěnami. Horjeka je schłka a deleka taleř, s kotrehož mloko po rolzy do thany cźecze.

W snutskownym dźělu žudobja je dokoka wokoło wodowa roka. K tutej wodowej role pschisamtnje žo hadźiža s wodowodom. Doniž hischcze pscheczopko njeje, dožaha woda s wodowodu. Posdźischo dyrbimy lodowu wodu nałožowacź, kotraž žo s wožebitym k tomu pschiprawjenym apparatom pschihotuje. Woda běži nutska studźaka horje, mloko pak lwonka žyle cźeńko dele. Pschi tym mloko wusmudnje a woda wocźopli. Hdyž mloko dele pschiběži, je mjes tym zyle wusmudnyło. Cźopka woda potom horjeka wotběhnje. Hdyž je mloko doscź symne, staji žo do khłódneje pinzy.

Druhe dobre mlokowe žudobjo je mlokowy měrjak. W měrjaku je pkowak, kotryž je s zinkowej tyczku pschetkoty. Na tyczku žu žmuschki a cźikła. Hdyž mloko do žudobja linjemy, stupi pkowak wyschе a žmuschki s cźiłami nam pokasuja, kelko mloka mamy w žudobju. Tajki měrjak hodźi žo derje k pruhowanju. K dokładnischemu měrjenju žu wahi.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a s c h e n j e : Mój pjecźlětny kóń ma zyle žuchi kaschel a krótki dych. Dale ma pschi tom rosdute nosdry a jachli a korcźi. Hewak pak zyle derje žerje. Schto bych tudy mohł nałožowacź?

W o t m o ł w a : Wasch kóń cźerpi na saharjenje tuchlawkow (dychazych trubkow). Ssnadź žu žamo hižo pluza žobu nakažene. Dajsce waschemu konju ikótnemu lěkarjej pschepytacź. Možecze też domjazy frědk nałožicź a to kreolin we wodze wotwaricź a konjej na nóž wobkłady kłasć, so by parу do žebje dychał. Je-li pak to njepomha, sawołajcze na kóždy pad štótneho lěkarja.

P r a s c h e n j e : Je raišowy wožuch (Reispreßfutter) žylinjaza piza te kormjenju žwini a howjaseho štotu? Kajke wutki raišowy wožuch wopschija?

W o t m o ł w a : Raišowy wožuch je wotpadk raišoweje schtrohownje. Je to husto wušmuschk a wopschija wokoło 60% wody, 6—12% běłkowin (Eiweiß), 1 proz. tuku a wokoło 30 proz. schtrohu s zokorom. Wón žo lohko drožDi a tohodla žo dołho njedźerži. Jako cźerstwy pak je raišowy wožuch dobra korumna piza sa žwinje.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 31 Budyšin, 5. julija 1927. Lětnik 34

Kós.

(S wobrasom.)

Cźorneho kosa drje s naschich hospodarjow kóždy znaje. Je to jedyn s naschich prěnich naletnich spěwoškich ptackow. Rady spěwa z wjeczora na wyssokich schtomach, topolach a podobnych. Hewak pak kós najradscho w měschanych lěsach hnězdźi. W symje pschebywa kós w sahrodach a parkach blizo wobydlenjow. Kós njeje jedyn s naschich najmjeńschich ptakow. Je samo druhdy tak wulki jako mjeńschi hołk. Ssanz je cźěmno-cźorny a so trochu na seleń błyskeze, podobnje schtórzej. Pysk je žołty, schtož je nam na nim pornjo druhim ptakam trochu nadpadne. Ssanczka je schćerobruna. Sajimawe pak je, so někotre kosy w symje pola nasch wosianu a někotre pak cźahnu do cźoplischich krajow. Ssanz nasch w sazynym nalećźu je swojim spěwom zwjeselł. Ssanczka pak njespěwa. Dale pak je cźorny kós nimo měry wužitne ptacźatko. Wón njeźiwi so skoro s niczim druhim hacź je žamymi wacźkami, huśanźatami a podobnymi pschekazanzami. Wobsebje rady kós też rybjaze wuli sběra. Kós pak je jara bojazny ptak, jenoż w symje psched nami njeczeła. W lěcze pak so je žamym schtrelcźejom wotstał. Kós hnězdźi na wschelakich ischtomach. S dźěła je kós też schkódny, dokelž hnězda mjeńschich ptakow niczi a sapuscźi. Wón žebi też rady wschelake jahodli a někotre wischnje wotscheźipnje. Tohodla jeho mnohi zahrodnicy rady njewidźa. Kós je njeměrny pschesćěhowcź, dokelž je jich mało a dokelž je wón tola wužitny ptak. Na wschu njemóžemy hladacź. W Božej stworbje ma wschu žwoje dobre a cźěmne strony. S nim brachmy pak też s dobrom jeneho s najlepschich spěwarjow słubili.

Corny kós (Schwarzdrossel).

Ale też w druhich krajach na pšch. we wjeczornej Azyji a dołhowjeczornej Afriky žwotstawa lěto wot lěta we žamym bleczu. Wožebje pyta huśi kecźzinu pschi rěkach. Najradscho hnězdźi w młodej jehlinje.

Rolnistwo.

Schczěpjenje pódy k mjetelokcźějazym rostlinam.

Wokoło lěta 1885 wědźachu drje mnohi naschonicźi hospodarjo, so k mjetelokcźějakam (Schmetterlingsblütler) njetrjebamy s dušykłowym hnojom hnojicź, ale wone moja tola wjazy dušyka, hdyžli rostliny druhich družin. A pschi tom hischcze w pódze dušyk wostaja. Njeměrdźachu na kaike waschnje žo tuton dušyk poprawom do pódy dostanje. Hakle posdźischo spóznachu, so maju mjetelokcźějaze rostliny na žwojich koruschkach make kulli. W tutych kulkach abo puchcźkach žu nakažliwiny, kotrež s powětra dušyk do semje cźahnu. Cźim mjelnischa je póda, cźim wjazy dušyka móža žrěbacź. Tute nakažliwiny mjenuja žo je zujym mjenom bacillus radicicola.

Posdźischo spóznachu, so žo ptacza noha (Vogelwicke) jara skadze wunwima, je-li k prěnjemu rasej na jenom polu wožuta. Na polu, hdźež pak ptacźu nohu hižo wjazy rasow pěstowachu, žo lěpje radźi. A cźohodla to? Ptacźa noha běźe žnadź k prěnjemu rasej na jenom polu wobyta, njemějesche hischcze žwoje samžne nakažliwiny w pódze. Te hakle žo posdźischo we běhu jeneho rosćenja wuwinachu a pschisporichu. Tohodla žo rostlina podźischo lěpje wuwi. S toho móžemy widźecź, so ma ptacza noha žwoje samžne nakažliwiny.

Hdyž pak žu pschirodospytnizy dale wobkedźbowali mnohe druhe mjetelokcźějoze rostliny, kaž bróch, pjeluschku, wolu, bunu, wójcźežku (Luzerne), dźeczel atd., spóznachu, so žebi tute rostliny žwoje samžne nakažliwiny njeźadaju, dokelž žo tej tam najlepje radźichu, hdźež žo hacź dotal njepěstowachu. S toho je widźecź, so dźeczelej też w druhich pódach howi, wožebje je-li póda pšdna.

W nowischim cźasu žu tute tak njenowane kulkowe nakažliwiny jenotliwych družin mjetelokcźějazych rostlin dale pěstowali a pschisporjeli. Tute nakažliwiny mjenuja žo na

tom wumëšfte kulturu. S nimi möżemy pódu abo żywnjo mjetelokżéjazych roftlinow ſchćżépić.

Hżo w prjedawſchich cżaßach żu wſchelazy hoſpodarjo na podobne woſchnje żwoju pódu ſchćżépili. Na jenym pokßmurjenym dnju abo wjeczor po błónzu naſkodżichu nëkotre woſy pjerſchćne na tajſim polu, hdżeż cżaſchu w pſchichodże ßamßne roſtliny woßnć. Jedyn wós, na kotrymż je wokoło 20 zentnarjow tajkeje pjerſchćże, kotruż ßmy na wſchelakich mëſtnach pola wſali, doßaha na 1 heltar (3½ tórza). Tutu pjerſchćż żnydom ſawöcżichu a potom halle tam ſpomnjene roſtliny woßychu.

We nowiſchim cżaſu pak ßo k tomu tak mjenowane wnmëšfte nakaßliwiny pſchedawaju, kotreż möżemy we wſchelakich biochemiſtich wuſtawach doſtaćż. We tajſich wuſtawach ßo tute nakaßliwiny na wumëlſte wolchnje pëſtuja. Jene nakaßliwiny żu jenoż ża wëſte roſtliny pëſlowane a mjenuja ßo azotogen. Tute pëſtuja ßo we blachownych tylkach ſ hlinu ſmëſchane. Druhe, kotreż ßo we mokrych bleſchkach pſchedawaju, mjenuja ßo nitragen. S tymi möżemi żywnjo mjetelokżéjazeje roſtliny pſched żywnom ſchćżépić. We nowſchej dobje pſchedawaju nitragin też jako azotogen.

Hdyż żebi nichtó wumëlſte nakaßliwiny ſkoſa, dha ma pſchiſpomnićż kajke drużiny roſtlin chże ſchćżépić a kak wulke je polo na kotrymż chże roſtliny ſchćżépić. Doſtanje-li je, maju ßo nakaßliwiny we cżmowej, żuichiſchej komorzy ſkhowaćż. Mamy pak hladaćż, ſo je po möżnoſći bórſy nakożimy.

Polo, na kotreż chcemy tajke ſchćżépjene żywnjo żpcć, ma hycć derje wobdżélane. We nim ma doſć wapna a koczowni (Phoſphorſäure) hycć. Je-li póda lohka, mamy ßo też wo to poſtaraćż, ſo je we pódże doſć drażka. Je-li pſchikurne żnoje na ßamßne polo mjetamy, mamb ßo ſmajmeńſcha dwë njedżeli pſched żywnom roſmjetaćż. Hewak bychu ſchćżépjenju żywnjenja ſważżke. Pſchiſpomnićż hižcże chcemy, ſo żebi ptacża noha (Vogelwicke) a lupina, woßebje żolta, wjele wapna njeżada.

Pakżit we kotrymż żu nam nakaßliwiny pößkali, mamy halle pſched żywnom wotwolićż a tak nakożićż kaj je na pſchipokożenej zedulży napißane. Sżu-li nam nakaßliwiny we blachowej tyßży ſ hlinu ſmëſchane pößkali, mamy je ſ kompoſtowej hlinu nanajſchdżiwiſcho pſchemëſchećż a to tak ſo by na 1 ha 100—120 kg hlinu pſchijichło. Hlina ma ßo po błónzu abo na pokmurjenym dnju po polu roſnjeżaćż a to tak jako buchmy żito żpli. Hnydom na to ma ßo nikło ſaworaćż. Sżu-li nam wumëlſke nakaßliwiny jako żitku mačżiwu pößkali, roßmëſchany je we błódżim ſeßerżanym mloku, a to we wotwarjenym. A to pſchemëſchany nakaßliwiny ße żywnjom a żywjeny je tehdom, hdyż błónzo njeżwëcżi.

S tajkim ſchćżépjenjom ßo w pódże bohaće kulkate nakaßliwiny pſchiſporja. To howi k roſtu ſchćżépjeneje roſtliny. Tajka roſtlina je cżémnoſelena a żo nam wjele lépje radżi, a to woßebje wſchudże tam, hdżeż żmy hacż dotal mjetelokżéjeze roſtliny njepjahowali abo hdżeż hacż dotal hubjenje roſcżechu. Praja, ſo möżemy wunoſchć żamo wo 80 % powyſchićż, żmy-li wſcho derje wumjedli.

Schćżépjenje mjetelokżéjazym roſtlinam pak hiſchcże też druhim roſtlinam howi, to rëka tym, kotreż pſchichodne lëto na ßamßne polo żywjemy. Druhdy ſtanje ßo nam nawoyat, ſo nakaßliwiny w prënim lëcże njeſtkutkuja, ale halle w pſchichodnym.

We nowiſchim cżaßu żu ßamo ſpytali, żito ſchćżépicż, a to ſ ßażoſiſſom. Schtóż pak njemóże żwoje mjetelokżéjeze roſtliny ſ nakaßliwinami ſchćżépicż, mëł by ßo na prënim mëſtnje wo to ſtaraćż, ſo by pſchijomnu pódu mëł, w kotreż ßo nakaßliwiny pſchiſporjeju. Póda ma hycć, każ żmy hižo cżaſto ſpomnili, derje pohnojena, mjelna, pſchewëtrowana a alkaliſka.

Što prinjese zawëſcżenje pře invalidnoſć nowcho?

Saſtupzy naſcheho hoſpodarſtwa żu ſ poknym praßowom na żwiſt ſ naſchim hoſpodarſtwom a ſozialnym ſawëſcżenjom pokaſowali. Tón njeßodży ßo roßwjaſaċ. Dyrbimy ßo ſminnċ po możnoſći kożdeje noweje naſchemu hoſpodarſtwu napokożeneje cżeże. Wono ma ßo tak hižo ſ cżeżkej nuſu bëdżiċ. Wiſche ſkupiny powołanjow naſcheho ſozialneho ſawëſcżenja ßo dokłazych żu wjele raſow ſ doraſom na to pokaſowale, ſo jenotliwe wotnożki ſozialneho ſawëſcżenja wotpocżuja na wuniżeliwoſcżi hoſpodarſtwa. Tohodla je nuſno, ſo njeby ßo hoſpodarſtwo pſchejara pſchecżeżeło ſ cżeżu ſozialnych dawkow nakładło. Pſchecżeżenje by njedwëlomnje wupłodżiło ſke ſcżéhwki ſa hoſpodarſtwo runje tak ſa ſozialne ſawëſcżenje. Sesnacże tychle ſakładow je trëbne ſa pokracżowazu ſozialnu politiku.

Nëtko wëmn, ſo dyrbi ſozialne ſawëſcżenje, woßebje te pſche invalidnoſć, pornjo domóżnkemu cżaſej wjele wjetſche winowatoſcże dopjelnjowaċ. Woßebje we poßlednich lëtach bëchu tute wupłacżenja wulke a jich wyßokoſcż pſchibëraſche.

Po hamtſkej rosprawje wupłacżi ſawëſcżenje pſchinvalidnoſcż

w lëcże	1913	129,7 milijónow hr.	
w „	1924	252,00 „	„
w „	1925	350,00 „	„
w „	1926	520,00 „	„
w „	1927	budże żnano 570,00 „	„

Też liczba doſtawarjow je pornjo tej w lëcże do wójny ſtajnje roſtka, każ dowidżimy ſe ſcżéhowazeho ſapißka:

	1913	1925	1927
doſtawarjo invalidoweje a ſtarobn.			
renty	292,000	1 575 000	1 900 000
wudowow	10 900	212 000	340 000
żyrotow	68 000	1 150 000	1 070 000
wſcho hromadże	370 900	2 937 000	3 310 000

Liczba doſtawarjow renty je ßo wot lëta 1913 jara żylnje pſchiſporjała. S teho wukhadża, ſo dyrbja wſchitzy do tuteho ſawëſcżenja ße ſmojimi pſchinoſchkami pſchinoſchowazy wjele wjazy płacżiċ hacż predy. Wulku ważnoſcż ſawëſcżenja pſche invalidnoſcż we żiwjenju nëmſkeho wobydlerſtwa njeżmëmy pſchepóſnaċ. To je wëſte. Schtóż w ludowym żiwjenju ſtoji, wé, ſo je ßchërokich worſchtow luda nowa thoroſcż ſmożowała. Tu mjenuja rentowu pſychoſu. Kożdy jenoż ſa tom ſtoji, ſtërje a lëpje ſaſtupicż do doſtawanja a wużiwanja renty. Tele honjenje ſa rentu je wupłodżiło ſimultantſtwo, też ſchtoż ſawëſcżenje pſche thoroſcż naſtupa.

Wulki ſmylk nëmſkeje ludoweje a hoſpodarſkeje politiki je tón, ſo njeje żo mërika na pſchiſporjenje ßamoſtajnych njewotwißnych exiſtenzow w rataſtwje a pſchemyßle, żyła niczo wjazy hacż żwoje cżiſte ſtawy wobżedżazych je ſtajnje roſtka. Eſwojich ſtawow dżélanſtu móż żu tak derje hacż möżno na wużitk ſtajiłi. Pſchi żylniſchej cżrjódżicżaży dżécżi bë jim njemóżno, telko wulutowacż a wulbyktowacż, ſo möhli na ſtarų dżeń bjeßſtaroſcże żiwi bycż. Stat żo ſ cżaßom dohlada, ſo bychu cżrjódy tychle tradażnjch ſa naſch ſtatny porjad, woßebje ſa żyku tych hoſpodarſkich ſ bohatnjenych, móhle ße wuroſcż do wulkeho ſtracha. So by dżenßnjſchi porjad trochu ſathowat, wutwori tónle tak mjenowany kapitaliſtiſti ſtat tak mjenowane ſozialne ſakonje. S nimi nadżachu ßo wſcho woßßedżazy pſched ſcżéhwkami ſadwëłowanja nicżo njemëjazych ßo wutkhowaċ. Naſche ſozialne ſakonje njeje porodżiła kſchéſcżijanſka luboſcż k bliżſchemu, ale pohanſka hroſa pſched wubuchnjenjom ſadwëłowazych hoſpodarſkich wukutlennych.

Eſsnlnje roſcżaza wyßokoſcż wupłacżenjow wużada powyſchenje pſchinoſchkow. Te pak njeßmëłe ßo tak pſchewjeſcż, ſo mohle naſche hoſpodarſtwo ſadaſicż. Roſcżaze cżeże dyrbja ßo ſprawnje napokożicż tym, kotſiż ſamóża je też ſnjeſcż. Knjeżeſtwo a ſakonje dawarſtwo dyrbitej ßo poſtaraċ, ſo bychu tak niſte hacż möżno bylo. Tohodla dyrbi ſarjadniſtwo ſawëſcżenja jednore, pſchewidżomne a tunje bycż.

Pſchinoſchki.

Po dokhich jednanjach, kak by möżno bylo, pſchinoſchki ſnowa ſarjadowaċ, żu ßo na ſcżéhowazy wotrjadu ſjednocżili.

Po tydżeńſkej ſaßkużbje ſrjadowachu je na ſledowaze waſchnje:

I.	rjadownja		hacż do	6	hr.
II.	„	wjazy hacż	6	hr. „ „	12 „
III.	„	„ „	12	„ „ „	18 „
IV.	„	„ „	18	„ „ „	24 „
V.	„	„ „	24	„ „ „	30 „
VI.	„	„ „	30	„ „ „	36 „
VII.	„	„ „	36	„	

Pſchinoſchki ßo wé, dyrbjachu ßo powyſchicż. Sſlédowazy ſapiſk poda pſchehlad dotalnych a nowych pſchinoſchkow a naſpomni powyſchenje po prozentach:

	pſchinoſchki tydżeńſka wuda hacż dotal	pſchichodnje	powyſchenje
I. rjad.	hacż do 6 hr.	25 np.	30 np. 20%
II. „	„ „ 12 „	50 „	60 „ 20%
III. „	„ „ 18 „	70 „	90 „ 28,5%
IV. „	„ „ 24 „	1,00 „	1,20 „ 20%
V. „	„ „ 30 „	1,20 „	1,50 „ 25%
VI. „	„ „ 36 „	1,40 „	1,80 „ 28,5%
VII. „	„ „ 36 „	1,90 „	2,00 „ 42,8%

Powyſchenje pſchinoſchkow khodżi mjes 20 a 42,8 prozentami. Najwyſchiſche powyſchenje ma ſnowa pſchiprawjenje VII. rjadownje. Hacż dotal dyrbjeſche tón, kiż tydżeńſku 37 hriwnow abo wjazy ſaßłużowaſche, 1,40 hr. pſchinoſchka płacżiċ. Nowa VII. rjadownja ßakle ſ 1. januarom 1928 do mozu ſtupi. Tuteje rjadownje pſchinoſchk ſtaji ßo na 2,00 hr. To woſnamjenjuje jene 42,8 prozentowiſke powyſchenje pornjo dotalnym pſchinoſchkam. Hacż dotal VI. rjadownja ſ 1,40 hr. najwyſchſchi pſchinoſchk płacżeſche.

Powſchitkowne powyſchenje pſchinoſchkow je wot 27. junija 1927 do mozu ſtupiło. Pſchinoſchki do ſawëſcżenja pſche invalidnoſcż w cżaßu do 27. junija 1927 wobliċża ßo wot 1. auguſta 1927 po nowych pſchedpiſmach.

Rentu wudowow doſtanje po ſmjerċi muża ta wudowa, kotraż je po ſmjerċi muża ſtarſcha 65 lët abo hdyż je tak bëdna a thora, ſo njeſamóże żebi nuſnu ſeżiwjenſku potrjebu ſaßtużiċ.

Do 1. hapreje 1927 wobliċżene a 1. julija hiſchcże płacżaze renty (to rëka renty, kotreż hiſchcże wupłacżuja) podwoja wot 1. julija 1927 żwoju powyſchenu wyßokoſcż, je-li wopſchihżeja powyſchenu wyßokoſcż pſchinoſchka ſa cżaß pſchinoſchkow ako pſchinoſchowanja pſched 1. oktobrom 1921 po 1. wuſtawku 3. cżißka nowcho ſakonja.

Tutón 1. wuſtawk 3. cżißka (nowcho ſakonja) rëka:

§ 1289 2. wotdżél ſtatneho ſawëſcżeńſkeho porjada (Reichsverſicherungsordnung) nëtko rëka:

Dale pſchiſmoluje ßo ſa kożdu porjadnje naloženu pſchinoſchkowu ſnamku (Beitragsmarke) hacż do 30. ſeptembra 1921 w mozy bywazych mſdowych rjadownjow powyſchenje wyßokoſcże pſchinoſchka. Tute powyſchenje wucżini ſa kożdu pſchinoſchkowu ſnamku:

w 1. mſdowej rjadownje 2 pj.
w 2. mſdowej rjadowni 4 pj.
w 3. mſdowej rjadowni 8 pj.
w 5. mſdowej rjadowni 14 pj.
a w 5. mſdowej rjadowni 20 pj.

Renty na ſamoſtajenych (Hinterbliebenenrente) je-li żu do 1. hapreje 1927 wobliċżene a 1. julija 1927 hiſchcże w mozu, doſtanu wot 1. julija 1927 powyſchene wupłacżenje (potajkim podwojene) je-li prjedawſche powyſchenje mëżacżnje ſnajmeńſcha 50 pj. a pola żyrotow 25 pj. wucżini.

Statny dżélanſki miniſter dalſche ſa pſchedwjedżenje tutych pſchedpiſmow poſtaja.

Zadanja ſa wupłacżenjom nowych rentow do 1. hapreje 1927 ſapodanych a hiſchcże njerozßudżenych, roßkuda żo po nowych pſchedpiſmach a poſtajenjach.

Skolarſtwo.

Nëmſki ſymnokrejnik.

(S wobraſom.)

W Nëmſkej je żo w poſlednim cżaßu ſymnokrejny kóń khëtro roſchërił. Symnokrejnik je wutrajny, kruty, ſpëchny a żylny kóń. Wón też pizu derje wużije. Dżenßniſche intenſivne hoſpodarſtwo, woßebje w tajkich krajinach, hdżeż żo wjele rëpy abo druhich wobkopowankow plahuje, żada żebi żylneho koſcżateho, cżicheho a tola cżikeho konja, kotruż też nëichto wudżerji. My trjebamy żylnych koni, woßebje tam, hdżeż żo wjele rëpy a bërnow żadża. Hewak nam naſymu cżeżke woſy ſ pola njewuczażnu. Też industrija a pſchewjeſkowy wobkhod (Transportgewerbe) trjeba żylne konje. Tajſe konje wëſo pomałku, ale wëcże cżeżke woſy cżahaju.

S tuteje pſchicżiny żo pola naż w prjedawſchich cżaßach wjele belgiſkich koni kupowaſche a trjebaſche. Pożdżiſcho pak poczażu naſchoho domjazeho konja ſ belgiſkim khcżiżicż. Hižo pſched wójnu bëchmy w naſchim kraju tak daloko, ſo njetrjebachmy żuſe konje k cżeżkemu cżahanju pſchikupowaċ. Njebëchmy potajſim wjazy wot Belgiſkeje wotwiſni. Dżenża żo jenoż hiſchcże nëkotre pſchipuſchcżaċi ſ Belgiſkeje pſchikupuja. Dżenża mamy też we wokolinje Rheina ßamoſtatneho nëmſkeho ſymnokrejneho konja. Tak mjenowany nowy Rhynſki ſymnokrejny kóń je żo w tamnej wokolinje thëtro roſchërił. Ssamo w Meklenburkiſej a Pomorſkej ja nim hrabaju, dokelż żo wón k tamnym pomëram derje hodżi. Też w Raniſchej Pruſkej jeho ſ mëżnami maju. W Schleſyſkej njebé ſymnokrejnik hacż dotal pſchejara roſchërjeny. W Nëmſkej mamy też hiſchcże lohke ſymnokrejne konje a to w Meklenburgiſkej, hdżeż je ſchleswigſki kóń a w Bayerſkej, hdżeż je Noriſki kóń ſ domom. Pſchahowanje cżopkokrejnikow je potajſim wrócżo woſtało. Jenoż w Oldenburſko-Hannoverſkej, w Raniſchej Pruſkej a Schleſyſko-Brandenburgiſkej żu hiſchcże cżopkokrejniki je domom. Kak wużżitny nëtko taſki ſymnokrejnik je, ſkażnajemy na jeho wutkonjenju a woßebje pſchi wſchelakich pruhowanjach. S pruhowanjemi żu lëtża ſwëżżiłi, ſo ſymnokrejny kóń 1 kilometer ſa 9 mjeniſchinow khcżejże. Jedyn ſapiſchah, kotruż hromadże 32 zentnarjow waży, dyrbi potajſim 128 zentnarjow pſchicżahnyċ.

Symnokrejneho konja möżemy też hižo ſ poßiecża lëtom k wſchelakim lohkim dżéłam trjebaċ. We pjatym lëcże möżemy jeho k wjchëm dżélam trjebaċ, dokelż je doſpołuje doroſcżeny. Potom möżemy też najcżeżiſche dżéła wot njeho żadaċ. My dyrbimy na to hladaċ, ſo żebi żami żwoje domjaze ſymnokrejniki wuplahujemy. Te żu wjele krucżiſche, hacż ſ wukraja pſchiwożowane, dokelż żu na naſche podnjebjo (Klima) ſmuczene. Tute też potom wſchë wjedra a wſchelake thoroſcże wudżerja. Dżenża mamy po żnym kraju wſchelake plahowańſke łwiaſki a wotrjeſkn tak, ſo je nam plahowanje ſkërje a lëpje ſmóżnjene. Njeßmëmy pſchi plahowanju koni jenoż na ſwonkownoſcż hlownu ważnoſcż kłaċ. Radſcho cżim wjazy na to, wot kajſich ſtarych pokhadża.

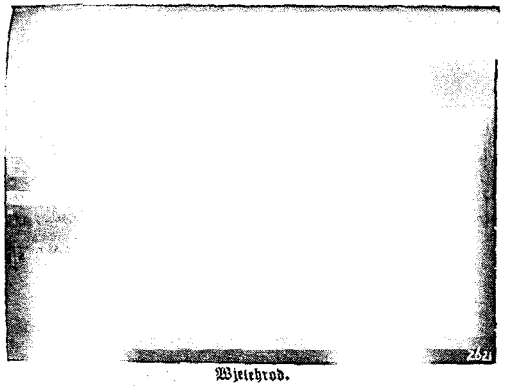

Wjelehrod.

Wjele dny su naschi czitarjo wjese czitali s unionskeho kongresa. Ton wotmjewasche so we zkowakskim mjescu Wjelehrodze. Jedyn naschich dopisowarjow, k. professor Bryl, je tam sydu pschitomny byl a sa nasz Luzikich Serbow poreczal. Jeho zlowa buchu s wulkej radosczu a sajimom pschijate. Won je nam taz tak pekne kongres a jeho samer rozpisal.

Slowjanska zurla we Wjelehrodze.

W tutej zorli so kongres wotmjewasche. Won njebesche we zanym nastupanju politiskeho, ale krucze nabozneho rasu. Jeho hlowny samer je grichisko katolske a romsko katolske schesezijanstwo sazo sblizicz. Sa tuton samer horja so najradobnischo sastupzy wobeju zyrkwjow.

Prozeßion zlowakskeho luda w Wjelehrodze.

Dr. A. Zatka je znamjenity prawisnik a czeski wótczinz we Budejowizach. Njedawno zwoje 80. narodniny zwjeczeschе.

Kapala zwjateho Cyrilla we Wjelehrodze. Swjaty Cyrill je Serbam tschesezijanstwo pschinjesł.

Hdze je wikowarka?

Wuprajanje wobraza w tydzenschim czischle:

Hdyz wobras na hlownu stajicze, wuhladacze postawu mlodeje holzy.

Naš čas we wobrazach

Čo. 31 | W Budyšinje, 6. awgusta 1927 | 3. lětnik

Shadzowanka rjemjeslnikow w Lüneburgu.

Sandzeny tydzen wotmechu nemizy rjemjeslnizy w Lüneburgu zwoju 8. shadzowanku. Na naschim wobrazu widzimy, kak so pisany a pyschny czah pyches torhoschcho tutoho mesta hiba. Tuto mesto je se brjedzischczom Lüneburgskeje hole. Ta je je prostarym zydlischczom Serbow. Tu je so w brjedznej Nemskej zerbsku rec najdlize wuthowala. — W starych lisczinach s leta 795 tuto mesto tizo mjenuja. Wono budze tak wulke kaz nasch Budyschin. Mesto ma wuske hozby, wobrubjene s prastarymi domami. Nehdy besche, taz wsche mesta, wobmjerdzene. W jebo blisosczi stari Serbja leschotki pospechi wo swoju zwobodu wojowachu.

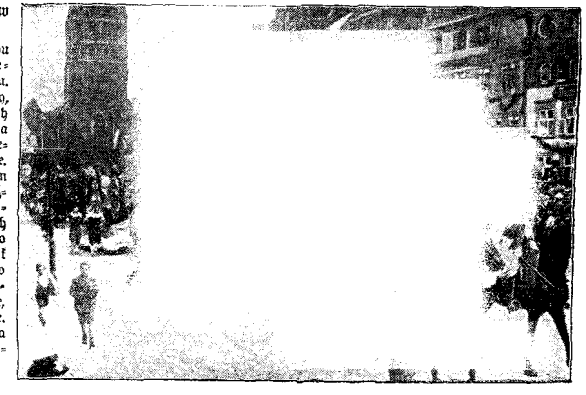

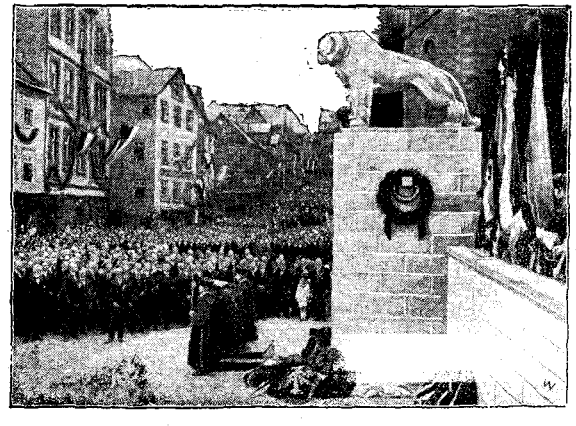

Požwjeczenje pomnika za padnjenych studentow.

Universita w Marburgu zwjeczi letsa 400letny jubilej swojeho wobstacza. Krajny wójwoda Philipp wulkomyslny ju w lecze 1527 jako prenju protestantsku sakoži. Won powoła najznamjenitschischich reformatorow tehdomischeho czasa, kaz Luthera, Melanchtona, Zwinglija a Oekolampadija, so buchu zo wo wschelakich rozdzelowych mjenjenjach dorecżeli. Wot 1—4. okt. 1529 rosmotrowachu zo tuczi mužoje wo wazhnych praschenjach, wozebje wo zwjatym sakramenze Bozeho wotkasanja, bjes toho, so buchu zo dokkadnje dorecżeli. — Kaz je tole dzensa sforo w kozdej, tez najbole sanje zenej wjesczu waschnje, tak tez universita w Marburgu s pschichleznosczu 400 letn. jubileja swojim we zwjetowej wójnje padnjenym studentam pomnik staji.

Schach je živymi postawami.

Schach je jena z najbóle famawych sabawonych hrow. Hrajžy w schachu dyrbja wjele pschemyßlowacy. Dobry hrajer we schachu ma za tajke hrajze wěsty dar. Tuta hra je prastara. K nam je z Indiskej pschischła, tak rěka. W Europje bu wokoło lěta 500 znata. Hra zama za so pschedstajuje bitwu. Po liczbje najwyznischi na woběmaj stronomaj su wojazy abo burjo. Potom konjej, ryczerjej abo skakarjej a wěži. Dale kral a kralowa. Hra na to dże, kral a kralowu schkitacy. Je kral pschemóżeny, je hra pschehrata. Hra wukonja so po wěstych prawidłach. We wsy Strübnik pola Halberstadta hru se živymi postawami wuwjedżechu k czescy schachoweho swjasła z pschilężnoscu jeho 500 lětneho jubileja.

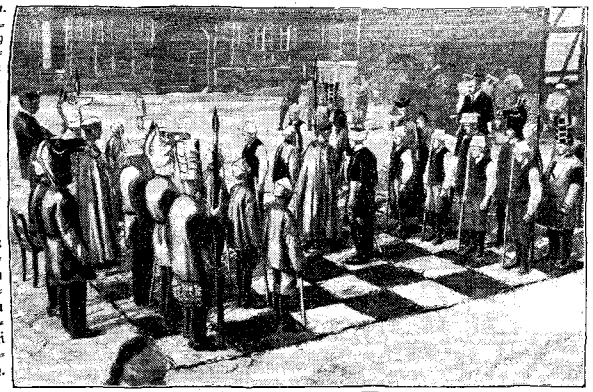

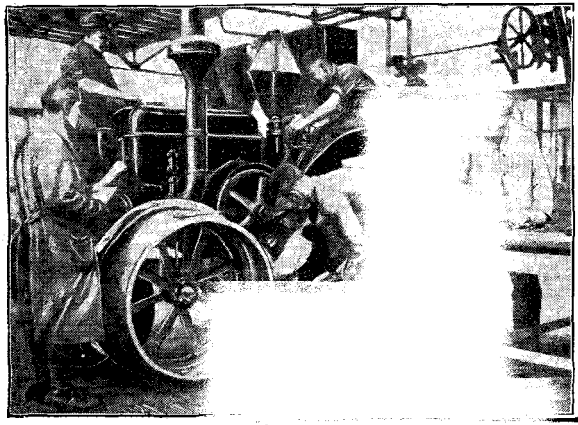

Roswuczowanje we wodżenju motorisich płuhow.

Cłowjesku móz a konjoze czahanje pschezo bóle a bóle maschiny a motory narunaja. Pschezo bóle trjebaja motory na roli. Motorske płuhi dźenża na naschich polach, wożebje knježich, wjazy niczo żadne njeßu. Sa wodżenje motorsich płuhow su derje wuwuczeni wjedniży trěbni. Sa jich wuwuczenje su w Zeesenje-Kralowstim Wastrowzu (Königswusterhausen) pola Barlina schulu pschiprawili. W njej wobšedżerjo tajich płuhow, inspektarjow knježich dworow a wożebje wjednikow wuwuczuja, so mohli tute motory wodżicz a jich wodżenje a tiedżenje dohladowacz. Na naschim wobrazu widzimy, kak wuczenzam motor rospokazuja.

Pasiwnosez němskeho wikowanja z wukrajom.

Pasiwnosez wikowanja z wukrajom mjenujemy, hdyż je dowos wjetschi wuwoza. Potom prajimy, wikowanska bilanza je pasiwna. Aktiwna je wona, hdyż je wuwos wjetschi dowoza. Leni bě nascha bilanza z wukrajom hischcze aktiwna. Lětża w prěnim połicze je strózschnje pasiwna. Dowos je wo dwě miljardże wjetschi wuwoza. To rěka, za tekło pjenez tworow a žiwinjow z wukraja wjazy kupujemy hacz do njeho pschedamy. Dołoż z wukraja mało pjenez do naschoho kraja pschilhadża, tuż je tele spósnacze jara ziruchte. Hdyż wjele puczowarjow z wukraja k nam pschikhadża, so tónle njedostatk króchu wuruna.

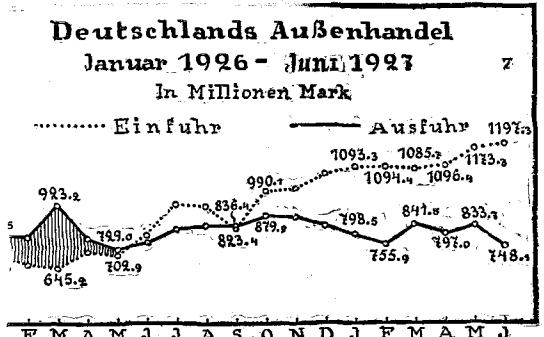

Hwjezdowa tyarrta na mesaz awgust.

Dypkate czarki swjasuja hwjezdowe wobrazy. Ličnikli su pschitrotisenki mjenow hwjezdow. Schip pokazuje thodżenje mesaczka a liczby, hdże kózdy druhi dżeń stej.

1. Maly mjedwjedź (Bär)
   P = Potnozna abo polarna hwjezda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Czołmaj
   A = Arktur.
5. Króna. 6. Herkules.
6. Herkules.
7. Waryto, (Leier)
   W = Wega
8. Cepheus
9. Kołp (Schwan)
   D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus
14. Wósnik (Fuhrmann)
    C = Capella.
22. Law
    R = Regulus.
23. Knjezna
    S = Spica.
25. Wereniżyne włosy
26. Waha 27. Had
28. Noschcz hadow
29. Skorpion
    A = Antares.
30. Worjok
    A = Atair.
32. Pegasus
    M = Markab.
33. Tśiz. 34. Koślk.
35. rybn.
    Z = Zenit.

Planety abo thodżaze hwjezdy: Jupiter, Saturn a Uranus.

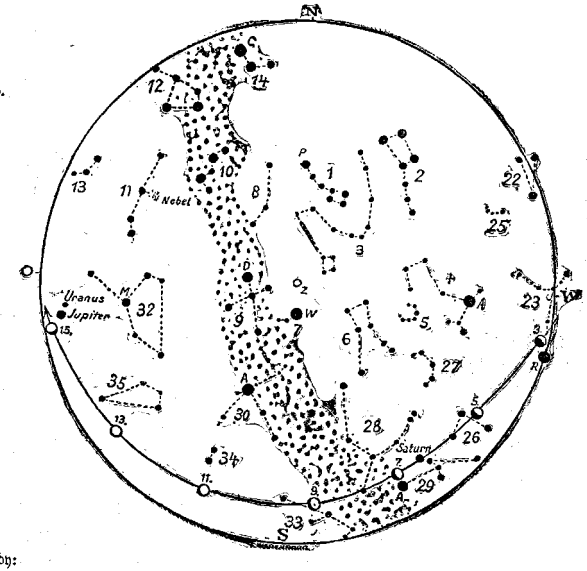

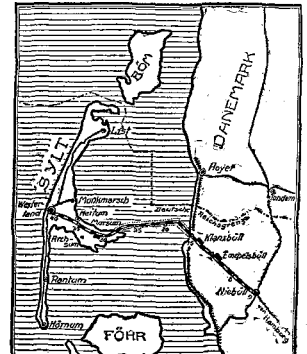

Kupa Sylt z krajom swjasana.

Na z wjecżora Schleswig-Holsteinskeje leżazu kupu Sylt su żelesnizu natwarili. Psches morjo nażypachu schéroti a wyßoki nażyp a na njón położichu żelesnisze kolije.

Der Schnellzugstarif in verschiedenen Ländern

In Pf. pro km. 3. Klasse

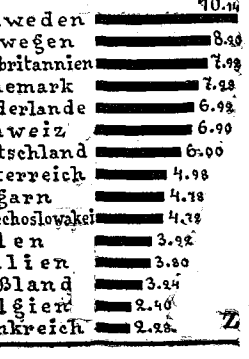

S tuteje kartki spósnawamy, kak tunjo abo drohe w 3. zjadowni w žanym kraju se spěschnikom puczujemy.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Po wukraju 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći šmolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelnje so stajene nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowe nawěstki rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 155 — Budyšin — Srjedu, 6. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Nowy nacisk za němskostatny šulski zakoń.

Wjednizy knježerstwowych stronow žu žo póndźelu wo **6. nacžiłu němskostatneho šulskeho zakonja** rosprajili. Tónle 6. nacžiłk je šmutkowny minister ſ Keudell pschedpołožił. Wjednizy knježerstwowych stron žu dotalne nacžiłi wotpokasali. Dokelž je póndźelšche rosrječenje ministrow wot 4 hacž 10 hodźin trało, móje žo žudźicź, **so žu rosdźele měnjenjow wo šulskim zakonju też hišće nětkole jara wulke.** Poźeludni nacžiłk šmutkowneho ministra pječa něšchto bóle na **zadanja němskeje ludoweje strony dźiwa. Tola chcedźa žo widźomnje też po picherjach zentrumskeje strony složowacź.** Tohodla žu žebi wotmyślili, hišchcže psched sapocžatkom nasmy wo němskostatnym šchulskim zakonju wuradźicź. Zentrumska strona je žebi žadała, so dyrbi žo **němski žejm w septembru na wobsebite šchulske muradźenja leńcź.** Hacž dotal běchu žo němskonazionalni a němska ludowa strona tomule žadanju pschećiwili. W nowšchim cžasu pak je **němska ludowa strona zadanjam zentrumskeje strony pschithilnischa.** Tohodla njeje njemóžno, so žo němski žejm kónz septembra na 2 hacž 3 dny skota, so by schulski zakoń w prěnim cžitanju pschewuradźił a jón potom wubjerkej sdźělanoscže pschipokasał.

Kónz wuradźenjow němskeho žejma tónle tydźeń?

W němskim žejmje žo nadźijeja, so budźe móžno, jeli so nowe wobdźelnoscže njenastanu, kónz tutoho tydźenja wuradźenja stónčicź.

Wobmjezowanje porta na listy a dopisnicy.

Wutoru je wubjerk knježerstwowych stronow we němskej žejmowni sašo raz wo powyschenju porta jednak. Komunistojo běchu ſ nowa namjetowali, so knježerstwo njeby pschedkohu wo powyschenju póstkeho tarifa sarjadowanskej radźe němskeje pósty pschedpołožiło. Němski póstski minister je na to pokasał, so žebi finanzne połoženje němskeje pósty žada, kerje lěpje porto powyschicź, dokelž po druhim puczu žo finanzny njedostatk njehodźi wurunacź. Skoro wschě kobustawy knježerstwowych stronow žu ministrej prajile, so po jich měnjenju njeje wocžakacź, so by sarjadniska rada němskeje pósty ſ nowa pschedłoży wo powyschenju porta pschihłožowała, hdy by žo wona prjedawschej runała. Němski póstski minister dyrbi žo na nusne powyschenje wobmjesowacź a nanajwysche namjetowacź, so by žo porto sa jednore listy ſ 10 na 15 pf. a dopisnizy (póstke kharty) ſ 5 na 10 pf. powyschiło, pschi čimž pak bychu wschě druhe wotmyślenja wuwoštałe. Też dyrbi žo hišchcže namjetowacź, podroženje dopisnzow dale wobmjesowacź a to na te waschnje, so jena dopisniza 8 a dwě dopisnizy 15 pf. płacźiłoj. Němski póstski minister nasłerje w blišchim cžasu nowu pschedłohu wudźěła, kotraž pak móže žo w mjesach tychle rospominanjow wubjerka sastupjerjow knježerstwowych stronow dźerżecź.

Samoženjowy dawk.

We wubjerku němskeho žejma sa dawkowe praschenja je žo sdźělilo, so wunoschi samoženjoweho dawka dopředka wobličene 40 milijonow hrimnow njedožahnje. Knježerstwo praji, so ma njedostatk ſ powyschenjom dawkowych žadźbow wurunacź.

Stresemannowy proces w Plawnje.

Wječera je žo psched Plawenskej thłostanskej komoru w powołanskej instanzy druhi naklad prozeja pschećiwo Plawenskemu rěčnikej dr. **Arthurej Müllerej** sapocžał, kotrejž dla skchiwdźenja němskeho zwonkowneho ministra dr. Stresemanna psched ludom steji. Jako pódlanski stórźbnik je dr. Stresemann pschipuschczeny.

Sakitarjo žo widźomnje prózuja, termiju prozeja po možnosći woistorczicź. Wobstorżeny žo sajdźeny tydźeń jako thorny samołwi. Lětkaste pschepytanje pak swěsći, so bě k pschesłyschenju thmany. Wuzwuđenje pyta woistorczicź, wocžakujo, so žo sapocžatk oktobra pschi składnosći 80. narodninow presidenta němskeje republiki amnestija sa wschě politiske pschestupjenja wuda a so žo potom też wschě njerozsudźene prozeje poraža. To by cžim wosnamnische sa wobstorżeneho bylo, dokelž prozeſowe thóšty prěnjeje a druheje instanzy **něhdźe 60 000 hriwnow wuczinja.** So by žo sadlicže dozpiło, chcedźa sakitarjo najprjódy žudowerko pschedbydu wotpokasacź.

Wjacy dyžli 500000 hriwnow za stawnych knježi.

Němski justizny minister dr. Hergt a sastupjerjo pruskeho statneho knježerstwa žu žo póndźelu wo wurunanju se stawnymi knježimi rospraſili. Pruske knježerstwo pschi tym jara dokładny material pschedpołoži, ze kotrehoż bě widźecź, so by, hdy bychu žo zadanja stawnych knježi połnje pschipóznałe, prusti stat dyrbjał žo swjasacź, **něhdźe 500 00 hr.** wudacź.. Dokelž je němske knježerstwo wudawki sa stawnych knježi na najwysche na 50 milijonow hr. wobliczilo, je žo ſ pruskim materialom zyła należnoscź ſ nowa rozwita. Němske justizne ministerstwo je nadawk pschewzało, material pruhowacź, so by žo šwěrcžiło, hacž njeby po pruskim namjerze móžno było, wurunanje zadanjow ſ němskostatnym sakonjom něhdźe po měrje nahódnjerskeho sakonja pschewjesecź.

Němskostatna rada za wósomhodźinske dźěło w cžežkej industriji.

Dźěłowy wubjerk natkwilneje němskeje hospodarskeje rady, kotryž je žo ſ § 1 wukasa wo dźěłanskim cžasu saběrał, je jenohłósnje wobsamknył, němskeho dźěłoweho ministra namołwicź, so by dalsche skupiny dźěłacžerjow wobmjesowanju § 7 wukasa wo dźěłanskim cžasu podcžinjenych. Jedna žo wo dźěłacžerjow **we morzłownjach.** Postajenja dyrbja wot 1. januara 1928 płacźicź. Jeli so wošebitnych wobstejnoscžow dla njeje móžno, bjes cžežkeho wohroženja dźěła postajenja 1. jan. 1928 sawjesecź, dyrbi němski dźěłowy minister połnomóz měcź, po žiwjenskich najwyschich krajnych wyschnoscžow cžas sawjedźenja woistorczicź.

Němscy wojerscy attaščejo pola entencinych mocow.

Kaž je žiwjescź, chcedźa žo **Němska, Awstriska, Madźarska a Bołharska wot nětka sašo w Jendźelskej se wojerskimi attaščejemi sastupowacź dacź.** Sso na staw 170 Versaillesteho měrowego srječenja powołało, žo **franzowske knježerstwo tomu pschećiwja.** Jendźelske knježerstwo **pak** napschećo tomu měnjenje sastupje, so tónle staw njesakasuje, wojerskich attaščejow pomjenowacź. Jako sastupjeć Madźarskeje prynz ſ Hohenlohe pschichodny tydźeń sastopjstwo wojerskeho attaščeja we Londonje nastupi. Dalschi attaščejojo dyrbja sledowacź. **Też Jiałja je žo měnjenja Jendźelskeje pschimamka,** tak so do Roma w blišchim cžasu wojerscy attaščejojo nehdyschnich centralnych mozow, kotrejž žu w ćwětowej wójnje podležałe, pschindu. Wocžakuje žo, so franzowske knježerstwo pschi wotpokasanju wostanje, dokelž je žo na to hórschiło, so žo w tukhwilu němscy a madźarscy affiźerojo studowanja dla w Londonje pschebywaju.

Salutowanje pschi manevrje.

Loni staj žo w Němskej dwaj wulkaj manevraj wotměłoj, a pschi tóždym žu žo tři diwizije wobdźělike. Lětsa žo jenoż jedyn manever w ſměje. Dwě diwiziji němskostatneje wobory njesmějetej ſ zyła žaneho manevra.

Strajk w němskej metallowej industriji.

We wječornej a pokodnischej Němskej njeběchu žo dźěłacžerjo ſ dźěłodawarjemi wo mzdźe a dźěłanskim cžasu dorěcžecź móhli. Dźěłacžerjo tohodla strajkuja. So bychu strajk stamali, žu dźěłodawarjo w Kólnje a wokolnosći 20 000 a Augsburgsko-Nürnbergska maschinska fabrika 3000 dźěłacžerjow wusamkli.

Francowska přeciwo přizamknjenju Awstriskeje k Němskej.

Franzowski pósłanz we Winje, je Chambrun, je do Parisa pschischoł a je Parižiskich nowinarjow na **„strach pschisamknjenja“** kedźbliwych cžinił. Hacž tónle pokiw wot Brianda wukhadźa, njehodźi so rjec. Wěste je, so je ko mjes Parisom a Prahu wo praschenju pschisamknjenja Awstriskeje k Němskej žiwje jednako. Sawjedženje jenakeho noweho thłostanskeho sakonja w Němskej a Awstriskej a nětkole sarjadnište techniske dojednanja we **franzowskim knježerstwje tukanje sdźiwuje.** So je Němska po prawidłach presidenta němskeho žejma Löby we pschisamknjenskim hibanju složuje, a so je też Seipel dožahazu wěstosć njepossłicža, so tak mjenowan. pschisamknjenskemu hibanju sašuhu pschedžunje. Kaž žo sda, so „strach pschisamknjenja“ jako wulki trumf franzowskeje diplomatije thowa, so hy žo we wokomiku wuhrał, hdyž budźe žo wo dalewjedźenje Locarnskeje politiki jednacź.

Wo žydło Němskeje w mandatowej kommišiji.

Kaž diplomatiski dopisowaŕ „Daily Telegrapha“ sdoni, žu nětkotre knježerstwa jendźelskich dominionow (kolonijow) pschećiwo tomu protestowali, so žo žydło w mandatowej kommišiji Swjatka Ludow Němskej pschidźeli. Jendźelske knježerstwo pak sastupjenju Němskeje do mandatoweje kommišije žanych sadźěwkow njestaji, jeli so by Swjatk Ludow cžuł Němsku do mandatoweje kommišije pschijecź.

Pólska dollarska pożčonka žo wobsamkła.

Dojednanje wo 15-milijonskej dollarskej pożčonzy sa Pólsku žu sastupjerjo pólskeho knježerstwa a amerikanskich bankow póndźelu we Warschawje podpisali. Pożčonka žo je 6 proz. sadani a dyrbi žo hišchcže létsa wróćo sapłacźicź. Jeli so by žo wulka dollarska pożčonka tola hišchcže dozpiła, wo cžimž žo hakle nasmy rosgudźi, by žo 15-milijonska pożčonka jako prěnja rata tejele pożčonki wobhładała. Dojednanje podpisawschi su amerikanscy sastupjerjo póndźelu ſ Warschawy wotjeli.

Patek we Warschawje.

Póndźelu wječor je pólski pósłanz w Moskwje, Patek, hromadźe ſ marschallom Pilźudskim, kotryž žo tón dźeń ſ Wilna wrócźi, do Warschawy pschijeł. Hišo na żelesniskej jéšdźe be Pilźudskemu wo žwojim jednanju ſ Cicžerinom w Moskwje rosprawjał. Wutoru je Patek knježerstwu rosprawu wo wurunanju rusko-pólskeho konflikta podał.

Manevry ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Kaž žo ſ Pětrograda powě, je ruske baltiske wójnske łódźstwo na pjećdnjowne manevry do morja wotjełko. Manevry žo jako napschećiwne demonstrazije pschećiwo wopytej jendźelskich wójnskich łódźow w baltiskich pschisławach wobhładuja.

Bolschewikiſu spionažnu zentralu w Rizy wuśledźili.

Kaž lotyschka telegrafowa powěsćeńca powě, je žo w Rizy wulka spionažna organisazija wuśledźiła, kotraž je sa bolschewikiſu Rusku dźełała. Wažny poczeżacy material je žo sebrał. Wósom wosobow žu sajeli.

60 wosebow w Moskwje sajeli.

W Moskwje je pschećiwrewolucionarny bolschewikiskeho knježerstwa spytali cžežne twarjenje ſ dynamitowym rosbuchnjenjom wupuścicź. Policija je 60 ludźi sajała, na kotrychž tuka, so žu do komplotta sapleceni.

Terror pschećiwo terrorej.

Kaž „Times“ ſ Rigi powědźa, žu w parku w Charkowje cžežyneho kata Gadlewskeho sadajeneho namakali.

Francowske wobcžowanja w Italskej.

Franzowskemu pósłanzej w Romje, Besnardej, je žo porucźiło, so by italskemu knježerstwu sdźělił, **so je žo sławne měnjenje w Franzowskej ſ podawkami pschi italskej mjeju na Mont Ceniſej wyšokej runinje rosharjło.** Jedna žo wo tsélne swucžopanje italskich hórstich baterijow pschi savoyskej mjeju, ſ kotrymž je franzowske namjetne wobhladowanje cžežko cžerpiło. Franzowske nowiny žu tule tsélenju wótro kritisowale. S njej žu žo nětkotre wžy na Mont Ceniſej horje potrjechiło, kotrychž politiske połoženje je ſ italisko-franzowskim trěcženjom jašnje postajene. Wone žo k Franzowskej licža a tohodla móża sa leżowmoscže, kotrež je městnami psches italsku mjeju došahaju, sadacź, so by je franzowske knježerstwo schkitało. Po pschikasni italskeho offiźera dyrbjachu wobhladerjo jeneje ſ tychle wžow póndźelu 27. junija se žwojich statokow wuczahnycź.

dokelž bě italske wójskowe wjednistwo tśelne swuczowanje w tamnjischej krajinje pschikakalo. **Wobydlerjo dyrbjachu swojich tchorych a dźěći na dwě hodźinje dalokich wotwiśe dowjesć a tam w śmjeży a deschću wocakacz, hacž bě manever skónčeny.** Dla tutoho podawka je so mějšćanjosta w Lanslebourgu pola savoyskeho prefekta a pola italskeho kommandanta wobcźežował, tola bjes wuspěcha. Mjez tym je so nowy pschipad stał. Do italskeju dźělacerjow, kotrejž na franzowskej stronje, něhdźe 200 metrow wot italskeje mjezy śdalenej, dźěłachu, **su italscy wojazy tśełeli a jeju sranili.** Franzowscy sastojnizy su so na tamne městno podali, so bychu należnosć pschepytali, kotraž je tamnische **wobydlerstwo do wulkeho njeméra stajiła.**

Prawne pokazenje w tejle należnosći je po śdaczu trochu sapleteńe. Hórše statoki, kotrejž su dla tśełenju so dyrbjale wopuschćeć, na italskej stronje leža, hacž runje horazy pschi tejle mjezy po śrěčenju z lěta 1861 **pod** franzowskim prwawym schkitom stoja. Wospjet a na **pohled** hakle njedźelu su italscy žandarmojo do Italskanow tśełeli, kotśi běchu w franzowskim kraju. Wósrjanz **Besnard** dyrbi italske knjezerstwo namolwicź, so by tymle **podawkam** swoju kedźbliwosć pschiwobroćiło. Ministerscki president Poincare je po ministerskej radźe, kotraž je so ś tymile podawkami sabrała, rjekł, so **su** so pózdźanjej Besnardej nadrobne telegrafiske instrukzije podale.

Misda franzowskich sastojnikow a wojakow so powyschi.

Dokelž je so lětuske finanzne lěto ś kónćernym pschesbytkom stónčiło, je skónčnje móžno, misdu franzowskich sastojnikow a wojakow polépschiś. Misda dyrbi so wot 1. augusta 1926 wo 25 hacž 40 proz. polépschiś. To šamsne polépschenje so na wojerske a zywilne pensije poćahuje. Sałladna **renta** za wudowy a sawostajenych so wo 10 proz. powjeršchi. Sa pschewjedzenje reformy budźa něhdźe tśi miliardy frankow trébne.

Rospadanki „Ameriti".

Kaž so se Cherbourga powě, so tam rospadanki lětadła „Ameriti" pschinjesu, mjez nimi tśi **motory, kompanju** a schtrižkowanska pschiprawa. Kschidła, kotrejž su 22 metrow dołhe, njemóžachu so po żelesnizy wotwjesć, tak su ś cźežkimi automobilemi ś Ver-sur-Mer do Cherbourga dowjesłe. Byrd a jeho tśowny mechanikus justje do Cherbourga pojedźetaj, so bychtaj „Amerizyne" rospadanki pschepytałoj a dalsche wobsamtkoj. Móžno je, so so „Amerizyne" shytki ś tódźu do Ameriki powjesu.

Prjedawschcho italskeho sapósłanza sajundźili.

Prjedawschcho sapósłanza ludoweje strony w italskim sejmje, Magliola, su k jastwu na schtyri lěta sajundźili, dokelž je loni do wukraja cźekнył a mjeju pschekrocźejo sakonje postajenja franik. Tśjo pomocnizy so ś 2½ měsačnym jastwom pokhłostachu.

Jendźelska indiskich wojakow z Chiny wróco dźerje.

„Daily Mail" shoni, so je jendźelske knjezerstwo poruczíło, so ma so **brigada indiskich wojakow** hnydom ś Chiny wróco wzacź. Kaž sórsy so transporliske łódze dostanu, so brigada do swojich indiskich garnizonow wróco. Jako pschiczinu, kotrejž dla so jendźelske wojerske mozy w Chinje smjeńscha, „Daily Mail" wudawa, so su druhe staty, wosebje Sjednoczene staty pokónjeje Ameriki w pózdnem cźasu wjele wojakow do Chiny pósłali. S tym je so jendźelske wójsko wałožiło, tak so so jendźelske sajimy njewobhrožu, hdyž so indiscy wojazy domoj wróća. Na druhej stronj pak je móžno, haj famo wěry hódne, so so indiscy wojazy w revoluzionarnej nazlonalistiskej Chinje we swojej swěrnosći k jendźelskemu knjezerstwu njejsu pożyniłi, ale so je so na wopak kommunistiski duch mjes nimi rozscherjał. Knjezerstwo je tohodla prenju składnosć wuzyło, so by indiskich wojakow je strašcźneho wobtkada ś chinesiskimi a ruskimi bolschewiskimi revoluzionarami wotstroniło.

Egiptowsko-jendźelski pschipitk.

Pschi hoćežinje, kotruž bě jendźelski kral pódpołdnu wjeczor w Buckinghamskim hrodźe egiptowskemu kralej Fuadej wuhotował, so pschipitki samónjowachu, w kotrychž so ś wobeju stronow pschecze wupraji, so by so mjes Jendźelskej a Egiptowskej dorosumjenje a wusse sbližénje dopjło.

Do Serbow Hornjeje a Delnjeje Łužicy.

Sćěhowaje pschepytowanje je so ś wschém herbskim towarstwam pschipósłało a wocźišćeji su też hischeze tu, so by wschón herbski lud je shonił a po nim so mél.

„Też kěža ma so po powschitkownym žadanju wotmeć

wschoserbski sjět

a to we stawnje snatym **Radworju.** Wschitcy swérni Serbja chcedźa so tam jeśe raz mału sawdaś ś khromadnem wótźinjenim dźěła: chcedźa so wobsheiwić a pożywać we kupjeli hordosnjeho narodneho bjewdźenja, so njebychu wustali w horzym bódźenju ta wobstejace lubowanego herbskeho luda. Haj, **my wschitcy** derje wémy, so so dźenja bźeza na wo to, hacź na herbski lud dale žiwy być, ako haubinje sajerć! Kóždy jenotliwy ś nas je ta to sobuzamolwity a ma wo tom rospudźeć! Ně, nasch luby herbski narod njesmje sajerć, nihdy na nihdy nić! Ale žiwy dyrbi być a wostacź a so ju smótnicź a rosrosći na se ś swojej krwju a potom wótrzow posliwjeczenej semi! K tomu so **dyrbi** pomhacź chże a budźe nasch lětuschi sjět a kóždy, tiž so na nim wobdźeli.

Tohodla prošymy wschitkich lubych Serbow, so bychu 17. julija do Radworja pschikhwatali a psched zhlym swětom wobswědczili, **so su Sserbja hischcze žiwi a so chcedźa wostacź žiwi!**

Pschedewšěm pak pscheproschujemy nanajwutrobnischo wyše cźestne herbske towarstwa, wschitke jich hobustawki, jich zwjazowu a pschecźelow.

So kóžde herbske towarstwo, tiž ma chorhoj, ju też sobu pschinjeseše, zada sebi jeho a najcha cźežcź. Nara bychmy witali, hdyž bychu někotre towarstwa ś **hudźbnej kapalu** pschischłe a hdyž by so jich prawje wjele ś **wobsebitym zwjedźenjim wosom** wobdźělicź chcyło.

Lětuschi wschoserbski sjět dyrbi hischcze wjetschi a krajnischi być, hacź jeho pschedchadnicy. **Sone herbske towarstwo a žadyn dobry Sserb njesmé jón sakomdźeć.**

Tuž Pschindźeze wschitcy Sserbja a Sserbowki, mlodzi a stari, ewangelscy a katolscy, tiž bydliśe pod Cźornobohom abo pod Botrowotšim hrodźišćanom, to **pódnej** Hornjej abo we lětnatej Delnjej Łužicy, we kenjatej holi abo we rězćatych Błótach, w cźidich wjeskach abo harewnatych městach, hacź śe doma abo w zuzbje; pschindźeze a pschiwjedźe swojich lubych a znatych sobu. Njebudźeze so **tacź.** Wulke cźinja so pschihoty. Wulkotny budźe tónle **swjedźeń**, nasch wschoserbski sjět w Radworju!"

Ze Serbow.

Bnjownica.

Srjedu 6. julija.

† 1751 w Karlowch Warach hrabja z Gersdorf na Cichoneach, jedyn z najzasłužbnišich dobrocelow serbskeho luda.

Swjaty Jan pué nastanje,
Jeho stup je kosow zynk,
Tuž njech dźensa zastupuje
Na luku so syckow rynk.

Kosa cźi — što to rěka?
Lnćne slawjeca padaju —
Pčoła, mjetel z kwětkow cźeka,
Boji so też před smjerću.

Handrij Zejler.

— **Wo wjedrje.** Nad hrjedźacej Europu je so zyłka wyschina wuwiła. S wjeczora Europy leżaza nižiny je so, tak wjedrańje praja, skrize 50le k wjeczoru hnuła. Mžina nad rańschej Europu so rozcźahuje. Schkleńca je strje bóle na rjane schła. Wjedrańe mysla, so bu wjetšine njewjedra mózne. Wusse horzota knjezi w Turkowskej a Grichiskej. — Pola Górka pu dźensa nałwyschi jeschwjeh zahyli. — Jutśe schmorki khadźa słónczko 3,48 hodź. a thowa so 8,21 hodź. Mésacźk khadźa pschiw. 12,35 hodź. a thowa so w połnozy. Jutśe stupa měsacźk do prěnjeho bjerźika.

— **Sa khórowcho rektora** Cecilineho towarstwa „Zachariski khór" bu wot tachantstwa knjes ordinariatny assessor dr. Köhler pomjenowany, kiž je teź ś diezesanskim prescźom.

— **Maria Kramerowa**, mandźelska blidarskeho mistra Kramera, kiž je ju pjatk rano stónzowal, bu wczera wutoru dop. w 11 hodź. na Tschornskim pohrjebnischcźu pokhowana.

— **Wozbowy automobil** „Hela" wczera dopołdnja wokoło 9 hodź. na Dwórnischcźowej drohi malcheho pjenka (Fox-Bastard). Policija da jeho k wótstronjenju. Dawkowcy znamki poń njemóžesche a teź na Druhe waschone wobsedźerja swésćicźi njemóžachu.

— **Policija jaja khusoćan.** Hižu wot wonkach, kotrejž je hižom wjazy hrócź dla pschemyślkowego njeckajasstwa khlostana a kotraž je ś cźeże pschicźinjeny hižom mjeńe dny w Budyschinje a wokolu je na Tśešinku wokolo brjescźese.

— **Njeshoj.** Wczera dopołdnja wokolo 10 hodź. na tudomnym tworowym dwórnischcźu je jenu muzkobirkej jeho na tworowego woza na wohu padze, so dyrbjachu jeho do khorownje dowjesć. — Druhe njeshoje sta so wczera dopołdnja wokolo 11 hodź. pschi wottkladowanju kamjenjow na tudomnym tworowym dwórnischcźu. Jenemu dźěłacerjej z Bobota padże kamjeń na prawu nohu, so dyrbjachu jeho k Khrajej a potom domoj dowjesć.

— **Schantske dźerži jako nuzkłamarje.** Pola kriminalneje policije bu so ludźo w poslednim cźasu husćišcho wobcźežowali, so bo dźěći do . Awoldarow šahrodnych domow a pcźódnizow dobrowaju a t. d. Policija je 5 tśinacźelětnych paduchow wupšešdźila, kotśi blížsche jutry schulu wuthodźa.

— **Stónc khorošcze w Hornjej Łužicy.** Po wosstejenju krajneho strowotnistkeho hamta běchu 30. junija we Hornjej Łužicy slědowace lične khorošce: **Skazenoscź** w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho a w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Zitawskeho hamtiskeho ležtmanstwa; **pokhroma:** w 1 gmejnje a 2 dworomaj Budyschskeho hamtiskeho ležtmanstwa; **swinjazy mór:** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyschskeho hamtiskeho ležtmanstwa; **natykowaza malotrejnosćz kopytaczow:** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Kamjenskeho hamtiskeho ležtmanstwa; **pólazy hnilz:** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyschskeho, we 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho, w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho a w 4 gmejnach a 4 dworach Zitawskeho hamtiskeho ležtmanstwa. We Sakskej běsche **pokhroma** we 4 gmejnach a 5 dworach pomjo 2 gmejnam a 13 dworam 15. junija.

— **S Delnjeho Wujezda.** Njedźelu, 10. julija nascha dobrowólna wohnjowa wobora swój 20létny sakoćenski žwjedźeń swjeći. Na njón bu wschitke žuźodne wohnjowe wobory pscheproschuja. Programm je sćěhowaze: 1½12 hodź. hacź 1 hodź. powitanje žuźodnych wohnjowych woborow. Wot

Za wysoku płaćiznu.

Powědanćko ś nasćich Łužow.
Napisała Kirstina Rohrowa.

2] (Pokračowanje.)

Dokelž běsche knjes Mišlawich, tiž njeběsche ś tuthym rozwěrowanjom mandźelstwa pschesjedne, w hnérnje po wprajil, so nocze rozwótrowanu dźowku pschi sebi dźerżeć, wja Natalija Orlowska swoje dźěcko a cźehnjeńe do Wiena **To bě** sa hordeho, cźešiweho knjesa Orlowskeho zakolina **rana**, a hischcze zakolinischa na njeho cźakasche.

Sa tśi lěta dosta wón wot dźowki, ś kotrejž njebě zyle pschestał, sebi dopjelowaca, w kotrymž jemu źěła, so pschestupi na ewangelsku wéru, a to tohodla, so dźe ś wésstym **inźenérom** Rainerom do mandźelstwa stupicź. Na tutón list knjes Mišlawich nicźo njeotmolwi; za njeho dźowka hižo žiwa njebě. Wón pschenjese wschu luboscź swojeje sjerenje wutroby ś toho cźasa na swojeho wnuka Adama.

Tutón wnuk wróći se skónčnje po dołhich létach studijow, nij jenoż za cźas próżdninow, ale na stajnje. To**mu** dźěsche wón wschitko pschepodacź, schtož bě ś telko starosću sa njeho nakopił, so by **ju** w swoju swojeho lubuschka **wohrěwał** a hischcze ras womłodźił a wožiwił.

* * *

Dź po powitanskej hoscźinje. Pischerćeljo běchu so cośechli, a Mišlawich Orlowski šedźeše ś wnukom ramtuth w derjescheteperjenym salonje pschi kachlach, dźeń na **na** divanje, wnuk w stole, wobaj do mýtłowu zanurjenaj do **cźetwjenjecźe** płonjenjasceho so wohnja hladajo. Jeho **ćwětkosći** wobžiwjeńeseše mnišitoš starzowu, kotraž do**dominasche** na mózny, wot wichorow złujenja cźasto derje shibowany, ale nij słemjeny schtom. Jeho bóle wložy a tohorunja schédźiwa brodu wobwrubjachu jeho wuzmahnjene, **tu** a tam snorscheńe wobliczo ś wirrasinymi ryšami, hor**kym** cźołom a knitymaj hubomaj. Muž tajkeho ćiawa **njesše** po mécź ani jenicźkeje hładosće. Nadobo starz spo**hladny.** Pod schérnymi brjowkami šwuhladowachcheí dwě wobnimej wócźu na samunjeneho do myślow mlodźenza, a hlej, zyłe wobliczo muža so nadobo pschemèni, pscheradźejo hłuboloseć sacźneja a lubosće.

Teź na Adamje Orlowskim spójna so jeho **pothad.** Teź na nim bě widźeć ta samsna rjenje sroscźena, ale schtwórna postawa, to samsne horde cźoło, tej samsnej cźornej wocźi a krutej a rjanej šubje. Zyłe zjewjenje pschedstajі źiwe „knjes". Najšerjscho cźutesche wnuk **wuzłuchowaze**, na kehże złożene špehladnjenje dźeda. Jeju wocźi so setkaschtej; wón so pospěhny.

„Dźedo, rad bych chył wědźeć, schto wosmamjenja słowa knjesa ś a doktora Rauscherja w nosnjapanju ramjenych wotmyślenjow, tiž ty je nimi maješ." rjekny wón ś pschijomnym hłosom.

„Tak, to by ty rad wědźał?" Wokolo hubow hrajesche jemu pohnućnik, kiž pschera dźeše, so ś nim derje mění. „Woje samyślo ju zyle jednore. Ty pschewospjesch Orlow. Ssynt hotowy, tebi wschitko pschepodacź, schtož mam; a dokelž chcu na swoje žiare dny wokolo kehże žiwjenje a radosći widźeć, a so bychmaj wobaj njedwyblaloj ramaj w Orlowje žydlicź, je trjeba pomyślicź na hospoju a knjeni. S jenym zrowom: Ssym cźe wutuhlował, a nětko cźe **wozenja.**"

„Mje, dźedo — ty?" Kaž wot šmijizy łuźnjeny, zosny mlody cźłowjek wrócźe. „Wodaj, ś toho niczo njebudźe. Ja žyła na zeńtwu njemyślu, a pschecźiwo swojej woli bo wojaca njedam!"

„Smérom, Adamje!" rjekny starý knjes morscźcźo cźoło. „To ty njerozumiesch; teź daj mi tola najprjedy dorěcźeć. Pschi twojej zeńtwje mam wobzebite saméry. S prenja: Ty maješ šwoju pschihwalu wumnožeć a tam dowjesć, hdźež žłuscha, t. r. domoj ze zenjenjom. A ś druha: Schtož je katolscej zyrkwi było lohkomyślnje wotwjedźene, to ma so jej zaso wróćicź."

„Ja cźe dozwla njerozumjunu, dźedo. Kak mohł je zeńtwu jenu duschu za katolsku zyrkwu dobywać? Duschе dobywaceј je fararjowa wěz, niz pak moja."

Starý knjes wotmachny ś ruku. „Hdy by toho njedyrbjał, njebych wěsy, za muje tak bolosłne, žjała naspomnił."

Knjes Adam špohladny po dźiwajo na swojeho dźeda. Toho hłóš tschepotaschе a klinczeschе njewschźiwje łahodnje, hdyž počza dale rěcźeć: „Ty tola wěsch, jo mam wnuka tu, a tale wunučka je hižo wjele lět w potajenju jeje njebóhom žiwa. Ty wěsch, so ś tym, so je jeje macź do evangelskeje zyrkwje pschestupiła, je teź wona na wěsty cźas ś klina naschеje zyrkwje łyła wutorhnjena, do kotrejž łyła po pravdźe słuschła, dokelž je było kaliolzy tschcźena. Njewumóžemy-li ju pak nikto, hdyž budźe 18 lět stara, to łuden ju k zjednowanju pschestupnju nuśewacź, a wona budźe ja naš na wěki słuschjena. K tomu ma ju rozwažicź, so je wona dla njeslubjenych wobstejnosćow nuśowana, tak dołho hacź budźe jeje nan žiwy, w domje swojeho pschichodneho nana pschebywacź.

„Nó, tuž ju tola wunuku! K tomu tola mje njetrjebaješ! Twoja wunučka ma w twojim domje runje telko mésnje a prawa jaſoź twój wnuk. Tohdla tola trjeba njeje, jimaj wobėmaj žiwobołu rukicź.

Adam krocźeješe po jstwi tam a sem a sasta potom psched dźedom.

„Ty masch prawje, ale ménisch-li ty, jo jeje macź ju namaj dobrowólnje wuda? Haj, mój njemóžemoj ju ani žudnitsy tomu domoźicź." prajeschе knjes Mišlawich a **pothmuri** cźoło. „Bywa jenicźki hrěch, tónle samėr dopjeć: Hdyž sa tebje wo jeje ruku proschu a słubyu, so, hdyž je wóji wożenitaj, ja wamaj wschitko sawostaja."

„Ale wona je tola moja wnjuzowka! Zyrkwi mi jeńa njedowoli, jo žebi ju wožmu!" praschcźeżiwi njeswjaty knjes Adam.

„To wschak hižo nětak pózdźe, dokelž dyrbi zyrkwi na tom załeżeć, jo je naju wotmyślenje poradźi. Ja dźiw, je bychtaj wój hromadze nje hacź do mojeho stónčenja wobhladałoj."

„To wschak móże so stacź, luby dźedo, teź bjes twojeho wumóźenjenja. Sslubischeli ty jej namódlenjow, potom woni ju cźi teź tak pschewostaja, a mój mózenoj tebje tež tak wothladowacź."

(Pokračowanje sćěhnje.)

1 hacz 1½8 hodź. pohjedźenje pschedbydźiwa. Potom wot 1½8 hacz 2 hodź. schulske swuczowanje tudomneje wobory z pschijimanjenjom alarmowanja strony a wokrjesneho centralneho haschersteho czahu z Wojerez. 3/8 hodź. ho swjedźenji cyły lesnika a potom pscheś wjeź czehnje. Na swjedźenjskim namjesce ho wischelake zawjedźenja. Wot 7 hodź. ho na Haschkez žurli wjeseła rejta zahoczinje. Wschitko bruhe kódy naihori, kiž budze tam pschitomny.

S **Delnjeho Wujesda.** Saidźenu njedźelu tudomne kolojesdne towarstwo swoji 20. założerski swjedźenj swjeczesche. Sowjedźerski porjad dyrbjesche ho w 1 hodź. zapoczeć, dokelž ho deschcowasche, bě ho wschitko kuft zapossitko. Wot suzbonych towarstwowych běchu na swjedźen pschijate: kolojesdne towarstwo z Klönowa, Hamorow, Komorowa pola Kluckicha, Minakola a Mikoraja. W poslednim běchu někotre herbske knjezny w herbskej narodnej drasce, kajtuž ju wokolo Sklepeho nosacha. Hdyž běchu wschitke towarstwa powitane, wotmě ho zhromadźizna pschedbydźiwa. Wokolo 4 hodź. wotmě ho wutworjenski korso. Jow dosta Klönjanske towarstwo prěnje myto. Na to běsche swjedźenje jězdzenje pisches wjes, na czole kroczesche Delno-Wujesdjanska kapala, kotraž wjeselce pschespolo pilnasche. Dokelž běsche wonkach dla deschcza blóczane, sapoczachu ho potom hnydom reje, kotrež hač do rania w 2 hodź. krajcacha. Jurla běsche polna, dokelž bě zyla młodźina z wokolinty tu. Sću prěni ras pola Haschkez na nowym parkecze rejwali, kotrež je knjes Haschka pschiprawicz dał. Dotal Haschkez žurla zaneho parketa njemějesche. Pohjwjeczenje parketa ho na druhu njedźelu pschepokaži. Hdy to budźe, ho hischcze sdźiwjeźiło njeje. Nadźijomnje ho w „Sserbskich Nowinach“ wosjewi. — Schtož ma ho hischcze pschidacz k swjedźenju, je to, so kolojesdne towarstwo z Klönjecu wumdźiwa reju na žurli jězdzesche, schtož pschihladowarjow z wulkim pschiliesom mytowachu. Njeby-li njedźelu runje taike deschczowe wjedro było, bě swjedźenj ho hischcze rjeńscho poradźił a by hischcze bohatšcho wopytany był.

S **Delnjeho Wujesda.** W naschej wsy ho z pjatkowym njewjedrom žana bróžeń wotpalila njeje, kaž je ho hrobku wosswiło. To je był smjhł, je mésto Delnjeho Wujesda Horni Wujesd rikacz dyrbjało.

Se **Sarécza.** Jedun różowu pychu mózemy w derje wotkladowej sakrodzy knjesa wyschschego wucżerja Krala wobdźiwacz. Nětkle 160 różowych schtomikow, kotrež je wobdźelżer sam wotczahnył, wotewrjuje swoje tolste pupki a rozkesnja někto w najkrasnischich barbach. Sta zaunich różoberbunych, wobnjoczerwjenych a żołtych różow napjelnja wokolinu je swojej lubosnej wónju.

S **Kotez.** Tudomne kolojesdne towarstwo „Viktoria“ wotmě sobotu mějacżim shromadźiznu. Sobuskutkowa ho sprjewzacżu wo rjadowanju wo myto, kiž ma hischcze w juliju był.

S **Lemišchowa.** W nozy wot soboty na njedźelu wobuchu paduschi w Bartiez kantinje pschi Lubijskej Wodze, kotruž je Adam za dźiałacerjow pschi runanju rěki pschiprawjena. Na złoto pak tam knjes Bartiez wjele napolow z kwjesiischich towarow na zadze njemějesche a paduschi su ho se sranowym paduschkom spokojcy dyrbjeli. Sa njedobytkownu wotnjatu hižom silbu.

S **Kulowa.** Wažera mějachmy tu skótne wiki. Na nje pak běchu jara mało skotu na pschedań pschihnali. Na pschedań stejesche jenoz 21 krutwow, 8 proßatow a 2 běhaki. — Tudomne wojerske towarstwo je w swojej shromadźizne sandźenu njedźelu wobsamtka, so ma był pschichodnu njedźelu, 10. julija, kčežmy swjedźenj po smuczenym waschnju. — Pschi tudomnych schultach sapaczinu ho wulke próżniny frjedu, 13. julija a traja 4 njedźele.

S **Kulowa.** Na 7. Delnjoserbskim sjězdźe katholikow w Hródku bu wobsamtki, je ma ho 8. Luźiski sjězd katholikow w pschichodnym lěcze w Kulowje abo Wojerezach wotměcz.

S **Kamjenza.** Lěbak a sobschu žeł je njedawno we naschim měsce hišće wjele. Hrat. We jenym hoscenzu nabźela wulka worežiju, pola jenoho wowza da žebi nowy wobket sesdźicz, wujeda jenemu dyrbschemu pinczinkej jedyn srak, wobsedi žebi pola cnehoho domneho wobydźerja 20 krunowu, kupowasche w zelych klamach twory na krédu — a mésesche ho z procha. Policija je hižo mjeno Lutcho wjeselestrowskeho knjesa rěchtla.

S **Brězowli** pola Sklepeho. Dwar dróhi z Dźěwina do Brězowli ho dla spschihneho dźela hižom z jowojemu tónzej bliži. Nětkle 800 metrow je hižom natwarjene. Nětkle je tši ako schtyri njedźele budża po nowej dróhy sabo jězdźicz wuż. — Minjenu sobotu mějachu dźěłacerjo a dźěłacżelki w Lehmannez hoscenzu wjeseły wjeczork, na kotryuż ho dźěłodawar je swojimi swójbnymi wobdźeli. Wsele rjanych rjekowow su rěczeli a pilnje su rejtwali. Pschi rejach ho pokaja, kajka pschesjenosez mjes dźěłodawarjom a dźěłacerjemi knjeji.

S **Jazenje** pola Hródka. Tudomna wudowa Kobusjowa běsche na tudomnym dworje na dźěle. Jeje wjeczelétny synk z druhimi dźěćimi hromadźe wosta. Dźěćerjow bu rjad pschedohli, wone sapadnychu na myšle, žebi wobeš sadźělacz. Jako ho wobeš paleche, dźěćerj pscheš plonjo skakachu. Pschi tym běsche pak ho Kobusjowoje synk na kłonje, tukowaj a nahonaj tak cżežko wopalił, so dyrbjesche jeho mać, kotraž na nicżo tše njemyslo i dźěła pschijidże, hnydom po lekarja póslacz.

S **Khorżebinza.** Na město zemr. knjerjnje injeschowjenego fararja Rieth bu knjes farar Nowy z Brjańjowa za fararja pschi tudomnej herbskej zyrkwi powołany. Swoje tudomne sastojnstwo nastupi knjes farar Nowy k 1. oktobrej.

Z Łužicy.

* Se Sohlanda nad Schprjewju. Wobsedźer Zenker na swojej lězownosczi wórzuch trjeri. Pjatk po hyrnim deschcziku sajdo na nim dźěłasche. Deschcz pak běsche pschetrowowe scżeny thętro rosmaczał. Na dwo ho jeżeta sajmyny a Zenkera hacz do schije do pjerschcze sajrjeła. — Sdźiwobóla pschikhwatachu a wumožnichu jeho.

* S **Mohorna pola Połcznizy.** Pschi cżežkim njewjedrje sandźenu pjatk dyrbi błysk do nowonatwarjeneho domu wójnskeje wudowy Meiki Ossadowoje. Błysk zapali a tżecha jo wotpali. Wobnjowe wobory z wulkim napinanjom twarjenje psched dalschej schkodu schpitachu.

* S **Porchawa.** Dwojaki wobkhodnik jubilej swjeczesche wórera wutoru 5. julija ludowuju dwórnischczinu holczenzaŕ Mag. Paul. Knjeż Paul wjesele swoju wuhlowu, kalkowu a hwozdowu pschedewarnju hižom 25 lét, runje tak dołho je ż dwórnischczinu hoscenzarjom. Jubilarej ho też wot żelesninskeho sarjadnistwa sbożowjeczne dóra.

* S **Bilschnitz.** Mało Bilschnitz swjeczi wot 3. hacz do 5. septembra swjedźenj swojeho 700-letneho wobstacza. Po hlownym programje maju ho z schkowaze pschedewjacza wunjesecz. Sobotu 3. septembra domjinski wjeczor na „Tělerni“ a w „Slotym hěnzu“, njedźelu 4. septembra je dopołdnja 3/8 hodź. gwoździowjeczi posa wojerskeju pownikow, k czemuż ho swjedźerske kenschenje pschijamknje. Popołdnju poczenje wulki historiski swjedźenski czah po městze, kiž ho z torhoschczowym swjedźenjom skónczi, wjeczor pa swjedźerske reje a dobywólnene města.

* Se **Zitawy.** Pschi kolejowarjenju do czežkeho njeszboża pschischoło staj maschinist Arlt a mandźelska Weberowa, kotrajż wobaj pola firmy Nawod a Haebler dźěłataj. Kotol rosbuchny a wobaj ho straschnje woparischtaj a dyrbjeschtaj lekarsku pomoz pytacz. Arlt zhubi nimo toho wohu na hlowje a ho na hlowje krani.

Se **Zitawy.** Wurěsowar mustrolo Hermann Linka šmě pola Könitzerez textiloweje firmy na 60létny dźělaniski czaš hladaweez. Siwerny muż, kotrehoż hižom czestne znamjo za dźesiu w dźěle pyschi, je hižom twoj swójski schulski lét pola tuteje firmy w dźěle a dopjelna swoju winowatosczi hischcze pschezo pilnje a swědomnje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** ((Dyrbjacżi ładuschi na Placżej Luzy.) Każ Drježdżanski kriminalny zamt wosjewja, su na lětuschej Placżej luzy dyrbjacżi ładuschi wobjeże bohacze łapacz zamjenili. Jedyn tajki padoch pak zańdzenu njedźelu na wopaczinu adresu pschijidże. Zadach, 18-letny dźěłaczeź Erich Lehmann z Freiberga, sydła z jenemu wopytowarjej Placżeje luki w cżischczenju tischowuju wuczahnyjež. Telo pak bo wopytowaŕ dohlada. Wón nałoži hnydom spěchnu justizu a plistowaje paducha tak, so jeżo wosta a so dyrbjachu jeho na sanitetnu stażu donjesez. Dokelž je wuplistowanu po sdaczu tischcze wjazy paduschstwow znucził, jeho kriminalna policija hnydom sobu do khłódka wsa.

* S **Rožwinca.** (S cżaha skócił a snjesoŕił.) Sérjedu rano sanitetneho wojaka wot wurunczowanskeho bataljona w Dóbelnje na cżaże mjes tesliomaj jeho nanakachu. Wón běsche z Lipska pschijeł, mésto Dóbeln pschepaŕił a potom najskerje spytał, z cżaha skócżez. Wón běsche žebi nop pukmył a mošny tischaŕił.

* S **Aachena.** (Wulki woheń.) W hotelu „Barbarossa“ wulcżi wulki woheń, kiž twarjenje kaŕsnje a žebi dwě cżłowjeskej żiwjeni zadasche. Mlody mużiski so z kurom zaduży a uloda holza, kotraż we swojim strasche z wokom dele skócżi, so zarasy.

Přilopk.

* Njemjezdra w Mecklenburgskej. We wokolinje Dómizy zarasy błysk wójnika Kóna a dweju kui na luzy. Na wschelakich městnach Mecklenburgskeho kraja zapali pal błysk twarjenja. Tři twarenja so docżista wotpalichu.

* **Tyfuš w Nowej Marzy.** Na čwěrtej fórbarkowej kubla Lipehne w Nowej Marzy je tyfuš wudyrił. Dźewjeć cżežko skhorjenych dyrbjachu do Soldinskeje khorownje dowjesez.

* **Holzp ho tepilez.** W Fürstenbergu nad Wódru kupaschczez ho holzp swonka postajenje kupanje. Zolmy jeju zhrabnychu a zbonstorhnychu, so ho tepichżachaj.

* **Cżežke rosbuchnjenje połnjeje kuchnje.** W Raczibórzu w Hornjej Schlesejskej sta ho cżežke njesboże, pschi kotrymž ho nětkle 25 wozbobow rani. Jene dźěłaczežke towarstwo, *kiž so nozy marschczowaschże, mjesesche pózmu kuchnju holu.* W nutrj besche hrochowa polnika swarjena, kotraż mésesche ho cżopka dżerżeż. Krótko pryedy hacz wotcidźechu, kuchaŕ néschto wokolo kotola cżinjesche, wotmjertny někotre schrubiki a puschczi trochu pary wun. Najskerje pak potom njeje schrubiki krucże dosć sawjertnył, pschetaż sa někotre minjeschinny para kotolowe wéko wurwały a ho warjaza polimska wulkuzny ho na wozbobu, kotrež wokolo połneje kuchnje stejachu. Nětkle 25 wozbobow so cżežko wopari. Sanitetnicy, kotiż běchu runje pschitomni a zawołana sanitetna kolona pschinjeże wopariennym prěnu pomoz. Wózom dżeżi, wot 3 hacz 16 lét starych, tři buchu wozbeje w mjeswoczu a na zyłym cżele cżežko franjene, dyrbjachu i dwómaj sanitetnymaj autonaj do mésesanskeje thorownje dowjesez. Lózżicko franjenych swobalachu a do jich domowu swojchu. Tři dżeżi, kotrež w thorownji leża, ju w żiwjertnym strasche, mjes nimi je też żyn kucharja. Njerodnym kuchaŕ budże ho hischcze psched sudom zamolwicz dyrbjeć.

* **Hobrsti lěsny woheń w Hejnyjskej-Nassanskej.** Mjes Nellwischom a Nochernom pola St. Goarshausena wudyri hobrsti lěsny woheń. W tamnitschim lěsu ho psched dlschim cżasom wjele drjewa popuschczeli. Drjewo nětko k wotkwoženju pschidobotowane leżesche. Nětko pak je wobeń też na wschitko pschihotowane drjewo wupschesrěł a ho njedźiwajcy wulkeje mokroty w semi pschezo dale żerje. Wobładerjo rewolwnych wozow ho wokolo wohnja schérokc pischerowy wyrwali a ho nadźijcja, so woheń na tole waschnje zastaja. Lěs, pak je hustry a wujkotki, tuż je hischcze strach, so woheń pschezrewy pschestoczi.

* **Cżežki zyklon we Buhersku.** Satrachny wichor zwichnowaschże sandźenu sobotu pola Tatatovaroża we Buhersku. Nětkle 20 wjesischinowu krajsche, prjedy hacz bě ho wusathadżał. Wjele siełw schtomcw je swowalał a swotkamak, mjes nimi też někotre stylne schtomy sławneho Efterhazyskeho parka. Zyklon wotkry ż lohkej prózu wjele sdżchow, žanu murje njemażachu jón wudżerżeć. S drjewowych składow swjerczi wichor drjewa do powětra a wotnosy je sa metrow dałeko. Zyklon je nětkle 15 kilometrow daleko dohahał. Schkoda, kotruż je naczinił, wuczinja někotre miljardy. Telegrafiske a telefoniske groty z wiseskora Budapešta běchu rostorhane, so běsche halle njedźelu sajo porjadny wokhład możny.

* **Horzota w Južnoßlowjanskej.** Po zyłej Južnoßlowjanskej tele dny njesnjerna horzota knježi. W Skopli stupi thermometer njedźelu na 40 stopjenkow, w Nischu na 30 stopjenkow a w Belgrodze na 33 stopjenkow.

* **„Bjesgrotny“ dźědżenj (herba) milijonow.** Hdyž bu zjawne, je je mkody namórnik, kiž runje w Parizu pschebywasche, 25 milijonow dollarow dźědżił (po franzowskich pjenjesach 637 milij. frankow,) namaka ho wjele młodych knjeżniczkow, kotrež jemu na wultrou pokózchu, ho nětko bórzy wożenicz. Běchu też wobkhodnizy, kotiż knjesa Mattera z Rochesterta wopytowachu a jemu wulpschne kupy posliczichu. To wschu sta ho dla bjesgrotnej powołeje jeneje kódże, kiž bě wot Amerikti po puczu do Europy, kil jemu wojsewi, je je dźěłżeż milijonow. Pschichodni nanoso a maczerje wjeselachu ho, so smědża zwojemu pschichodnemu żywej pschedpadki na milijonske dźědżinstwo dacz, haj woni jemu runje won pjenjezy nanusawachu. Dla smješchneho pschipada pschindże milijonski dźědżenj do konflikta je wyschnoszu. Wone ho wupołasa, so bě knjes Matter jedyn hewak zyle schpatny diplom na njeprawe waschnje żez pschisbwojił. Wobsedżet tuteho diplома wobskorzi Mattera. Na to bu jeho bydlenje pschepytane. Pschi tym so mnoho wobsežowazeho materiala wukopa. Po kruczym pschesłyschowanju dyrbjesche pschidacż, je je powdżeż we miliongskim dźědżinstwje sam do zwěta dał. Dźěłaschke jako telegrafista w Rochesteri a pózża jeneho duja bjesgrotnu powdżeż wo wulkim dźědżinstwje, kotruż jedyn namórski parnik nahrabny a dale da. Na to waschnje wróżi ho tuta powdżeż do Franzowskeje a dopomha wotpółżarjez k jeho njewjedżenemu wulpschej pola wjacżich k żeńtuje tymanych knjeżnow. Bohużel dyrbjesche k. Matter, kotremuż běsche jedyn z pschichodnych nanow krażnje willu w južnej Franzowskej dawił, swoje idealne błydłscżo z jastwom samjenicz.

* **Njerbwje z lékarjom.** Pschikhad sławneho klorja Lindberga do hlowneho mésta Kanady, Ottawa a z tym swjesowaze kwjatoczkowe buchy da srudcżeho podanka samjelene. Do lékarja leutnanta Johnstona pschi ke jemu pschicżesnju druhe lékarjo sawadżi a jeho mori. Johnston běsche jedyn z lékarjow, kiž ma Lindberga pschewodżał.

Najnowiše z cyeloho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutje schtwórtk: Njenje, huho a jara cżopko, ale zyłne pschihotowanje ke njewjedrom We wjeczornej a hrjebznej Europje pokhilenje k njewjedrom.

Němska lětarka Thea Rasch bě ho wutoru pschipoldnju 1/4 hodźin z Eisena na lét do Parisa puschczeła. We Valenciennes dyrbjesche dla njedostatneho benzina lět pschetorhnyez. Wjeczor 48 wjesischinow po 7 hodź. wona na lětanischczo w Le Bourget pschileczi. Monteur z Krüdeker zu jako pażażer pschewodżesche.

*

Bolschewiskite knjeżerstwo w Moskwje je wobsamkło, rasne naprawy k potłoczowanju wukrajinskeho wobeitarstwa cżinicz. Organisazija wukrajinskeje stronu a wukrajinske nazionalne wójstwe wotdżelenja dyrbja so rospuschczicz. Dale dyrbi so poknomóz wukrajinskeho knjeżerstwa samjesomacz.

*

W Nikolajewje w Ruskej wichor roschtyi pschi fabrizy powali, na kotrychż 16 dźěłaczerjow dźělasche. Na dróhu padnywschi so wschitczy dźěłaczerjo sarasychu.

*

W Odeży w Ruskej pondźelu satraschnu wichor zychnowasche. Na morju so někotre plachtate łódże powroczichu. 20 wozbobow je so tepito. Wós dróhoweje żeleznizy kotryż bě z wulekwikami wobhradżenu, so pschi kole swroczi. Schežcż wozbobow je so sarasyło, dżeżacz ho cżežko a 33 lohko sranichu.

*

Pondźelu cżežoda bolharskich komitaczow ho spyta do južnoßlowjanskeho kraja nawalicz. Južnoßlowjanizy namjesni strażnizy komitaczow jahnachu. Tuczi někotrych morwych a cżežkosranjenych na mésnje wołtajiwschi cżeknychu.

*

Madżarska wotschkodżenische winowatosczje njedopjelni.

Madżarska swoje wotschkodżenische winowatosczje ke Južnoßlowjanskej njedopjelnja. Južnoßlowjanska je ho tohodła pola konferenzy swjatkarskli dopółranzow we Parizu wobczeżowała.

*

Straczne witowanje ł kolainom.

W Trjesce je nazionalna milija dwě bandże namorjakow wuslěhnyła, kotiż tam straczu z kolainom a sacharinom witowachu. Sa schtyri dny je ho tam sa 17 000 lirow kolaina sebrało.

*

We wjerzorje Sjednoczenych statow polnózneje Ameriki je 60 hodźin dołho wulka horzota pyches kraj zolmika. Wona je żebi 97 cżłowjeskich żiwjenjow jako wopor zadała. Po horzocze desche je dżeżu, ł kotrymiż temperatura nahle wustudny.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Hermina Ropperez w Budyschinje a Waltaŕ Fryeza w Kamjenicy.

Swěrowanaj: Kurt Wittmann we Wulkej Schčenje ze Gertrudu rodź. Ringelez w Budyschinje. — Erich Hoffmann ł Metu rodź. Kriljez w Hródku.

Semrěłej: Klara Emma Bruggerowa w Budyschinje. Emma swjod. Ebermannowa rodź. Lorenzej w Kamjenicy, 75 lét.

Hamtske wozlewjenje z Budyšina.

Sjatne pschipóžklanje.

Krawz Pawol Mütterlein w Budyschinje na Schulskej bróhy 4 sforzi pschecziwo pschekupnej Eugenej Grunertej, kich bjesche pryedy w Budyschinje, w tu khwilu pak niesnateho pschebywanja, s namjetom na saplacženje 450 hatunkh hriwnow s 4 proz. danje wot 1. junija 1927. Wobsforženy so k ertnemu jednanju dla prawowneje swady psched Budyschskim hamtskim sudu na 31. augusta 1927, dop. w 10 hodź. do sale 141 sada.

Sćinjenski pisar hamtskeho suda,

Městne mjeny.
(Ortsšöhne).

Wyschschi sawěsćeńki hamt za Budyschinje je městne mjeny po § 149 němskostatneho sawěsćenskeho porjada se płaćiwoscu wot 4. julija 1927 sa město Budyschin take postajił:

Sawěsćeni psches 21 lět		Sawěsćeni wot 16 hacz 21 lět		Sawěsćeni wot 14 hacz 16 lět		Dźećzi nize 14 lět
muzy	ženske	muzy	ženske	muzy	ženske	
stat. hr	stat. hr	statn. hr.	statn. hr.	statn. hr.	statn. hr.	statn. hr.
4.50	3.50	3.50	3.—	2.75	2.50	1.25

W Budyschinje, 21. junija 1927.

Měšćańska rada, sawěsćeński hamt.

W měšćańskej hlownej kenzlii (na radnizy po jenym khodźe) wuležitej cźihle 23 a 24 přenjeho bźela němskostatneho sakońskeho kopjena a cźihło 16 katkeho sakoho kopjena w běhu bliźischeju dweju njedźelow k nutsopładanjenju sa kóžbeho.

W Budyschinje, 1. julija 1927.

Měšćańska rada.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarsowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčefskej hasy. Načolnik.

Bukecy. Serb. tow. „Radosć", kaž też „Jedn. Sokoł" změjetej přich. njedźelu (10. VII.) pop. w 2 hodź. zhromadne posedźenje. Ma so rozpominać dla wobdźělenja při zlěće w Radworju, dla wojerskeho jubileja w Bukecach a wo posmjertnej pokładnicy a wšelake druhe. — Swoje sobustawy w bohatej ličbje wočakujetej zhromadn. předsydstwje.

Bukecy. „Radosć" spěwa dźensa srjedu wječor ½9 hodź. Dirigent.

Drježdźany. Naša „Jednota" wobdźěli so na wšotowarstwowym zlětu w Radworju (17. 7.) połnoličbnje. Zhromadźimy so w 1 hodź. tam pola Brylec. — Naša hłowna zhromažizna je wutoru, 19. julija, w hosćencu Bayerischer Hof na Hórnčefskej hasy. Porjad so w hromadźizne wozjewi. Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Hłowna skhadźowanka, nastupa dźiwadło! Přich. sobotu (9. 7.) popołd. ½17 hodź. je w Serb. Domje pruha, ale z dypkom! Zarjadnik.

Hornja Hórka. Naše tow. „Łužica" je wot Hajničanskeho mužskeho towarstwa na poswjećenje khorhoje njedźelu, 10. julija, wutr. přeprošene. My zhromadźimy so k tomu připołd. w 12 hodź. w Hänzlec hosćencu. — Też na wšotowarstwe. zlětu w Radworju (17. 7.) so naše tow. wobdźěli. Wotjědźemy ¼12 wot Dźěžnikec. Wšě sobustawy so proša, zo bychu so po možnosći wšitcy wobdźělili. Předsydstwo.

Pančicy. Z přileżnosću žadneho wopyta wuhotujetaj „nawječorny wokrjes Sokoła" a „Lipa Serbska" zabawny wječor, a to dźensa srjedu wječor we 8 hodź. w Pančanskim hosćencu. Program budźe jara bohaty a wotměnjacy. — Tuž přińdźće, lubi Serbja, we wulkich črjódach. Zastup je darmo! Štóž je posledni sokolski swjedźeń wopytał, wě, što je so wšo poskićiło. Wočakujemy bohaty wopyt ze wšěch stron. Zarjadow. wubjerk.

S. S. Z. Načolnicy wšěch Jednotow maju přichodnu njedźelu (10. 7.) pop. w 2 hodź. pruhu za zlětowe bradłowe zwučowanje w towarsowni na Hórnčefskej hasy w Budyšinje. Winowatosć kóždeje Jednoty je, zo jeneho na bradłach khmaneho bratra póscele. Zwjazkowy načolnik.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł" zwučuje pjatk wječor ½9 h. Kóždy zwučowacy bratr ma so wobdźělić, dokelž tola kóždy wě, na čo so přihotujemy. — Dźěći zwučuja pjatk popołdnju ½7 h. Nowe móžeja přistupić. Načolnik.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" změje přich. njedźelu hnydom po serbskich kemšach krótke posedźenje. Jedna so dla Radwořskeho zlěta a druhe. Prosymy přińdźće wšitcy. Předsydstwo.

Ralbicy. „Jednota Sokoł" wuhotuje přich. njedźelu, 10. VII., rjany sokolski swjedźeń. Započatk pop. ¼4 hodź. na łucy. Wječor wustupja sokołki a poskići so też druha zabawa a reje. Wšěch lubych Serbow přeprošuje předsydstwo.

Serb. Sok. Zwjazk. Na wšotowarstw. zlětu njedźelu, 17. t. m., w Radworju zhromadźuja so wšitcy Sokoljo hač do 11 hodź. dop. w Bronju. Tak je w 11 h. hłowna pruha. Kóždy ma tyć sobu přinjeść. Pruha na bradłach w Radworju wupadnje. Sokoljo, čińće swoju přisłušnosć! Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bratrowcy. — Za nawěšćiki: O. Janak w Budyšinje.

Domowina
wuhotuje swój lětuši
wšoserbski zlět

17. julija w Radworju
na kotryž wšitke serbske towarstwa a wšěch Serbow wobeju Łužicow nanajwutrobniše přeprošuje.

Wot 12—½13 hodź. witanje hosći.
„ 13—14 „ zońdu so předsydstwa wšěch serbskich towarstwow.
„ 14—¾15 „ něšpor ze swjedźeńskim předowanjom.
„ 15—16 „ wulkotny swjedźeński ćah.
„ 16—19 „ swjedźeńska zhromadźizna.
„ 20—1 „ reje w dwěmaj žurlomaj jenož za wobdźělnikow zlěta a towaršna zabawa w třećim hosćencu.

Swjedźeńske znamješko płaći 50 pjenjezkow
Swjedźeń wuhotuje so při kóždem wjedrje

Žadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń zakomdźić!
Předsydstwo Domowiny.

Tworykupowace tow. w Budyšinje
zap. druž. z wobm. ruk.

Našim česćenym sobustawam zdźělujemy, zo maju dla wotzamknjenja wobkhodneho lěta a zapisowanja inventury w času wot

4.—15. julija t. l.

swoje kharty z nalěpjenymi znamkami w našich rozdźělenjach **za kwitowanje** wotedać. Na pozdźišo wotedate znamki **njemóžemy wjacy dźiwać.**

Z dobom wozjewjamy, zo w našej centrali **sami butru wuwažujemy a wuplacamy** a tak našim sobustawam **najlěpšu dansku**

mlokarńsku butru

trošku selenu, za **1.05 hr.** ½ **puntowski kusk** wotedamy.

Prosymy, zo byšće jědźnu butru też jenož w swojim wobkhodźe kupowali.

Konsum a nalutowańske družstwo
za Wojerecy a wokolinu

Rozdźělenja we Łazu.
Njedźelu, 10. julija, t. l. wotměwamy pop. ½5 hodź. w Solćic hosćencu

zhromadźiznu za sobustawy

Dźeńśki porjad:
1. Rozprawa wo zańdźenym wobkhodnym lěće.
2. Nowowólby do dohladowarstwa.
3. Wšelećizny.

Přizamknje so hižom před dlěšim časom wotmysleny

— wječor za žony —

Nadźijamy so, zo wšě sobustawy w prawje bohatej ličbje přindu a strowimy z družstwowym postrowom

Konsum a nalutowańske družstwo za Wojerecy a wok.

Wóskowane tkanjny
100 cm šěroke, 1,50 hr.
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Serbjo
podpjerajće swoje
Serbske Nowiny.

Bodega Espanola.
Jutře štwórtk w znatem stanu na tŕělniku
wulki španiski winowy swjedźeń
krasna zabawna hudźba přistušace wupyšenje
Přećelnje přeprošuje
E. Rastig a mandźelska.

Nowe dóšło na Budyske tŕělenje
Najwjetše a najwosobniše
hobrske koło
w krasnem wuhotowanju
z wulki začišć činjatym wobswětlenjom!
— Poražnik na wšěch ludowych zawjeselenjach! —

Moltkowa drogerija
Herm. Schubert
w Budyšinje na Moltkowej drózy 6
Telefon 3746 poruča Telefon 3746
barby, laki, firnis, broncy, barbiče, krydu za rozmodu, gips, cement, karbolinejum, mašinske wolije, kožowy tuk picowanski kalk, skótne lěkarstwa, Raphanit (předwo wójnašku a pólnemu njerjadej wšěch skutkowacy), muchiłojaki najlěpšeje kajkosće.
— Při wotwoławanju wjeśoje dźěłby wurjadnje tunjo. —

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Bukelnskej hasy 34 tr Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hantskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Jednota „Sokoł" w Ralbicach
Njedźelu, 10. VII.
sokolski swjedźeń
Započatk pop. ½4 hodź. na łucy. — Wječor wustupja sokołki a druha zabawa a reje!
Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Nawěšćiki přinjesu wuźitk!

Přiloha k čisłu 155

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 6. julija 1927

Wobkhad w Budyšinje dyrbi so pozběhnyć.

Wobkhadne prašenje je wschelakich wobydlerjow našeho města hižo dawno sajimowało. W posledním czasu je so wo nim też hišom tójšcho pisało. Sa město je wobkhad wjelo jara nuzny, je dobra wěz, pschetož pschinjese pjenjezy do města a z tym bohatstwo a derjemjeze. Tu pak so někaj jenoż prašcha, schtó ma najwjetschi wužitk z teho, so wjele zuskow do Budyschina pschidże. Sdamo wot so so rjekny, so tu najwjetschi na hoschczanjarjow myslimy, kotřiž maju dobytk z teho, wjelo swinjuje z korczmarskimi hischcze zyły rjad druhich rjemjeslnikow a pschemysłnikow, kiž też z wobkhada sahuja, tu to rěkny, pjekarjo, pschekupzy, kniharjo atd. Hdyž pak ma wobkhad zuskow do Budyschina pschinjesć, dha je nuzno, so so reklama czini. A sa reklamu tu trěbne pjenjezy. Hoschczanjarjo, wobkhadne towarstwo a druhi sajimanzy tu so tehodla na měschczansku wyschnosć wobroczili, so by jim město z pjenjezną podpjeru pomhało wobkhad zuskow w Budyschinje pozběhnyć.

So by do tuteho prašenja jasnu a rozumnu pschinjesł, bě so hižo wyschi měschczanosta Riedner na sandżeny pjatk wjeczor sasnuljerjow tych kruhow pschepytał, kotrejž maju hłowny sajim na wobkhadże. Pschi tym wotmołwichu sebi wot tři prašenjach:

1. Je prawje, so w Budyschinje naprawy k posběhnjenju wobkhada czinimy?
2. Schtó ma to czinić?
3. Schtó ma wudawki njesć?

Na prěnje prašenje knjes wyschi měschczanosta z „haj“ wotmołwi, dokelž posběhnjenje wobkhada w sajimje našeho wobydlerstwa leži. Město kóżdy měschczan wischak nima sajima na wobkhadże a jeho spěchowanju, ale to jenoż wěste worschty. Njemóże so pak też z krótka prajić, so je spěchowanje wobkhada wěc města. Najwjetschi sajim na prózowanjach k posběhnjenju wobkhada matej wikowarjo a pschemysłnicy, pschiczinny su materielne, dokelž wobkhad pjenjezy pschinjese. Město je wěso swólnine, prózowanja podpjerać, tola na prěnim městnje maju so czi wo posběhnjenje wobkhada starać, kotřiž maju z njeho najwjetschi wužitk. Najprjedy dyrbi wobkhadne towarstwo pokazać, so je swólnine abo tłmane, same postupowacź, prjedy hač pomoz města trjeba. — Pschi druhim prašenju, schtó ma to czinić, pokasa knjes wyschischi měschczanosta jasno na worschty, kiž so za wobkhad sajimuja. Město k temu nima žaneho sastojnika wyjcha, dokelž bychu dyrbjeli pschiwabjenja wobkhada zyłu muzyku móz žada. Tehodla dyrbi so wobkhadne towarstwo na tute dźěło smuzić, dyrbjało pschiwabjeńskí búrow woterwicź a wustojneho mu a dyrbi pschistajicź. — Tłocze prašenje běchu wudawki. Dokelž so knjes pjenjez nicjo mjenjesć njeholi, dyrbja te worschty, kiž maju sajim na wězu, też swólnine być k twjedzenju prědkow. Město wschak by rad prědki k temu dało, njeby-li w djenjenischich hubjenych pjenjezných wobstejnoscach było. Swjedu-li sajimanzy prědki sami, je město potom też swólnine, nětajku pschipomoz pschistajicź, pschewjele pak njeje wočakacź.

K tutym słowam knjeza wyschischeho měschczanosty pschistamny so sajimarna rosmołwa. Sa wobkhadne towarstwo rěčeše knjes hribiskny Sark a mjenowasche prašenje posběhnjenja wobkhada hospodarske a kulturelne. Knjes redaktor Schwarz rozwi dołhi program wo pschiwabjenju zuskow do Budyschina a rospomnjnasche wschelake możnosće a namjetnowasche, so město město wobkhadnemu towarstwu lětnje 5000 hriwnow pomozy podawacź. Knjes pschedbyda hoschczanskeho towarstwa Herold wotpokasa, so měli sajimanzy wudawki sami njesć. Knjes měschczanski rada stud. rada Henza pokasa na połoženje Budyschina, kotrež je wjele cżejsche hač pola někajkeho kupjelneho abo wulkeho města, a so je Budyschin drohe město, wikowarjo a pschemysłnizy dyrbjeli swoje płacżizny sniżić. Wón pokasa na to, so město hižom někto sa pschiwabjenje wobkhada lětnje 5000 hriwnow na wschelake wajschnje swudawa. Knjes Thieme wot swojasta sa wikowarstwo a pschemysłto pokasa na lěpschiny, kotrež maju wobsthodnizy je žiweho wobkhada a město njedyrbjało pschiwabjenje jenoż moralizy podpjerać ale też, gdyž je nuzne, z pjenjezynymi srědkami. W dalschim wón mjenjenje wotpokasa, so ma Budyschin drohe płacżizny. Knjes farar Große namjetnowasche, so město dobru reklamu czinicź, so bychu zuscy na historiske wažnosće dosć pokasani byli. Knjes měschczanski rada Gruhl pokasa, so město njeje mózno, pjenjezy pschiwolicź, dale wobroczi so pschećiwo wjele swjedzenjam, kotrež so w Budyschinu wotmětwaja, to je pschi hubjenym połoženiu Budyskeje industrije a pschi hospodarskej nuzy wulkeho dźěła wobydlerstwa njetrjebawschi. Skónczenje porěczeschtaj bischofe knjes hoschczanjar Juraska a k. redaktor Schwarz, prěnischi žadasche sebi, so ma so pschi pschiwabjenju na historiske dypki Budyschina dźiwacź, mjes tym so druhi wo pschieorganisowanju wobkhadneho towarstwa rěcza.

K wobsamknjenju doda knjes wyschischi měschczanosta Riedner někotre słowa, pokasa na to, so je pschi zykej należnosći słowna wěz pjenjezne prašenje a so maju interesentojo pjenjes swjesć, dokelž wot města telko srědkow njedostanu, kaž so nadsadhu. Město ma 600 000 hr. dołha, to je na słowu wobydlerstwa 15 hriwnow. Dla njedostatka srědkow njemóże město dźěłonjemjerjam pschikotu na dróhach tłuscho pschipokazacź, tehodla też njemóże sa druhe wěze pjenjezy wudawacź.

S tutym wuprajenjom pschińdże jasnosć do należnosće a hoschczanjarje a k nim swojowace pschemysłnika wobża nětk, kak so město k prašenju pschiwabjenja zuskow staja.

Jachymow — St. Joachimsthal.

Czěskołožowaske statne radiowe kupjele

W nimale njepósrědnej blisćosći smětkołamnych Karlowych warow (Karlsbader Sprudel), w powětrowej cżarje měrjene, lědy nětkajle 15 kilometrow k dołhemu wjeczoru, je hakle zyle njedawno nowe srjedźischczo kupjelowe smětkowe wusnama nastało. Cżěskołožowaske kupjele Jachymow maja na rosdźěl wot stoletneje tradizije Karlowych warow zyle nowoczasne stawiśny. Po dołholetnym dźěle w laboratoriju bě so mjenujan lěta 1898 franzowskimaj pschirodowědnikomaj Pierre a Mme. Curie poradźiło, k wotpadkow Jachymoweje uranoweje rudy (Uranerz), kiž mějesche so hacż dotal sa niczo hódnu, nowy žiwoł wuźiwajo wołsebite, jenoż jemu samowne pruhi, dobrycz, a wonaj daschtaj jemu mjeno radium (wot łacżanskeho słowa radius = pruha). A tole radium, kotrehoż dźiwoskutkowaje samowitosće nadobo powrócźichu wschitke dotalne hypothesy (podsadby) fyziki a chemije, dawa nowocżasnej lěkarskej wědomosći zyle nowe bronje pschećiwo najstraschnischim khorosćam, pschećiwo rakej, karkomej, bělokrjenjosći a druhim, a dawa nałtacż l. 1911 w nědźu sławnym, ale potom sapadłym hórskim měrjcże Jachymowje dozyła nowy typ kupjelow, w zykej Europje a też w zytym swěcże jenicżkich. S dobom i tutymi kupjelemi bu natwarjeny hobrski, z nainowocżasnischim komfortom wuhotowany kupjelański hotel (Radium-Palacehotel) a w lěcże 1912 w zyłku dotwarjeny. Wobě tutej twarjeni stejitej w hamym rudoświe se statnej towarnju k wudźěłanju radia (tak mjen. uranowa fabrika); jeju dopjelnuje wołsebity Pscheswětłowazy pavilon, natwarjeny lěta 1921 a zyły rjad privatnych vilow a pensionow, z kotrychž je „Dependance“ nětko tohorunja je statnym wobkhodstwom. To wschitko wuczini tak mjenowanu kupjelansku schtwórcź, kotrež wjeso njeńmě pobrachowacź ani kupjelanske wuthodżowanischczo z hubjenym pavilonom. Tale schtwórcź je dwórnischczom měrnje żelesnju Ostrow (Schlackenwerth)—Jachymow (12 km.), runje nad lěkowarnju na lěsnatej skloninje, leži krażnje we hłubokej, wuskej dolinje rěki Wesericzki (Weseritzbach), wobrubjeneje z wobeju stronow z krażnymi, hłubokimi lěsami. Mózny chribjet Rudnych hór z najwyschej horu Klinowzom (Keilberg, 1244 m. z hotelom a rosshladnej wěžu) schkita Jachymow wot połnoża a dawa jeho wobrazej lubošny hórski wobkuk, w kotrymž wotewrja so turistiju a w najnowischim cżasu wobežje źněhakowaniu dżakowne polo.

Wobežej ma so mjenujay wusběhnyć: Jachymowske statne kupjele njejsu jenoż je źiwotowym městom lěkowanja; też tajan, kotrež chjeda so rad wocżerstwicź je pschebywanjom w krażnej pschirodże, namakaju w Radium-Palacehotelu schwarnu hospodu a wubranu towarschnosć.

We hłownej saisonje, hacż w lěcżu abo symje, doporuczuje so, żeby doprědka swěscżicź pschebytk pola kupjelanskeho sarjadnistwa a swój pschijěšć po jeho pokiwje żeby sarjadowacź. Swišt je żelesnizu na Jachymow tón samżny każ Karlowe Wary; w stanji Ostrowe (Schlackenwerth), hdyž ma so pschestupicź, dowjese naš postom lokalna żelesniza ja něhdże pol hodźinki tafrjej do sameho Palacehotela.

Radium ma swoje wobežite fyzikalne, chemiske a biologiske samownosće. S tutych wažne su w liczenju pożledne mjenowane samownosće, t. j. skutkowanje radia organismuż. Je znate, so wot prěnjoteje masćisiny radia wotschiczepuja so samowólnje a njeyschestawajo atomy (njedźělli), kotrež so rospadaja do druhich jenoródnych, njewidźanych wobstatkow. Pschi tutym rospadowanju nastawaju radiowe pruhi a radiokatiny płun emanacija abo wupław. Se skutkownosće radiowych pruhow je sajimawa a wažna ta samownosć, so sniczuja bé[illegible]a khoreje tkaniny pschischnjo dyžli stirowu tkaninu cżłowjeczeho cżěła. A tole posnacże je so stało je sakładom sa wobežje taſkich, ſ kotrychž mějachu mnohe hacż dotal sa njewuhoſomne, abo kiž dyrbjachu so ſ operaziju wotstronicź.

Radium mjenujan njeje nam, prosće prajene, jenoż kruta maćisina w podobje żele abo kowa snata (we tajkej podobje ju jo w lěcże 1910 dobywali), ale też jako płunaty, ſ radia wuthodżacy wuhlikk. Tónle radiokatiwny płun je snaty pod mjenom radioweho wupława (Radiumemanation), je bjesbarbny, bjesłódny, bjes wónje a lohko ko wot wody sebrjeba a da so ſ elektroſkopom dopokazacź. Radiowy wupław snaju we wulkej mnohosći lěkowanske pschibrońkinje Jachymowske górka. W lěcże 1905 bu wono we hłubinje 302 metrow namakane a ſ rolami, nětkaje 4325 m. dołhimi, do lěkowanje pschiwjedżene. Normalna temperatura ma 9.4 stop. Celsija a liczi 2100 tak mjenowanych wupławazych abo 600 Machowych jednicżkow na 1 litr.

Lěkowanska skutkownosć radioweho wupława je

Na dalokich pućach.

K. B. Sčca w Sowrjecach.

1] (Pokračowanje.)

Přeco spěšniso čah po runej čarje khwata, hola přeco bóle přestawa, a wulke pastwišća z wjele wšelakim skotom na to pokazuja, zo smy z pěska won, a lěpša zemja zaso buram bohatše płody dawa. Z polow a łukow pak nadobo do lutych zahrodkow přijědżechmy; z wobeju bokow żeleznicy be jena při druhej a jena za druhej, tysacy, a to bě znamjo, zo běchmy nětk w blizkosći Barlina. Wjacy městow sym na tutym pućowanju widźał, a kóżde bě z luboznym wěncom małych zahrodkow (Schrebergärten) wobdate, a też wokoło Budyšina su jich wjele stow. Njemudri wjesnjenjo so z črjódami do zakurjenych městow nutř čišća, zo bychu so mazaneho burskeho dźěła zminyli a měnja, zo budźeja jim tam pječene hołbje do huby lětać, nješta pak so z mocu na wsy won čišća; to tola te zahrodki powědaja, a kóždy tam rady ryje a sadźa, nichtó na mazano dźěło njeswari, ale so na kóždej kwětcy a na kóždy keřčku njemóže wjeseli, kiž jemu tam narosće. Na tajke žedźenje miljionow podružnikow po kusku samsneje zemje dyrbjało so bóle kedźbować, a či, kiž njepřestawajcy wudawaja, zo so za tych staraja, kiž ničo nimaja, njech tola swoju dobru wutrobu zo skutkami pokazaja a nic jenoż z wjele słowami. Hdyž je dobreje wole, tam so wšo přewjesć hodźi. Stóž ma sam swoju khižu a zahrodu, snano też pola a łuki, njemóže začuwać, kak tajkemu je, kiž je we wšěm a ze wšěm wot druhich ludźi wotwisny. Lěpje je pod swojej wěchu hač pod cuzej třěchu!

Nětko přijědżechmy do Barlina, jara wulke to město, najwjetše w cyłym němskim kraju. Wězo so přewidźeć njehodźi wot jeneho kónca k druhemu, přetož tu njeje nihdźe žaneje hórki, ale wšudźom jenajka runina. Też tam powětr tak čisty a jasny njeje kaž pola nas, ale tołsto z kurom a prochom zmješany. Spěšnje zasta na Anhaltskim dwórnišću, nětk dyrbjach hladać, kak na Šćećinske (Stettiner) přinđżech, přetož z teho železnicka čara do Meklenburka wjedźe. Tajkich dwórnišćow je w Barlinje hišće wjacy, a to daloko rózno leža, to pak je za kóždeho cuzbnika jara wobćežna wěc. Kak rjenje to tola na př. w Drježdźanach a Lipsku je, hdyž su wone hižom dawno do jeneho centralneho dwórnišća zjenoćene. W Barlinje drje by so to też hodźiło, ale pjenjezne wudawki za to bychu wjele stow miljionow pórjekle.

Stejach potajkim na Anhaltskim dwórnišću, kaž bych z mróčelow padnył a suwach so pomału dale, ale też z tym bu bórzy kónc; přetož přede mnu bě měšeńca a tłóčeńca tak wulka, kajkuž ju hišće žonje a nihdźe widźał njeběch. Před twarjenjom bě hórje hač w mrowišću, ludźi tak, zo so to wopisać njehodźi. A to njeběchu wšo njewinowate dźěći bože, ale mjez nimi je tam stajnje wjele dundakow, paduchow a jebakow, kiž za tym dźeja, kak bychu cuzbnikam w čišćeńcy nješto z rukow wutornyć abo ze zaka wučahnyć mohli; abo woni su wjelki we wowčej drasće a spytaja so z tobu spřećelić, zo bychu ći potom při składnosći móšeń wupróždnili. Před tajkim złym ludom njech so kóždy, kiž cyle cuzy do wulkeho města přińdże, jara na kedźbu bjerje, a zechce-li nješto wědźeć, njech so jeničcy policejnych zastojnikow wopraša, či su na kóždym dwórnišću přitomni, zetkaš praša, či su na kóždym dwórnišću přitomni, zetkaš praša, či su na kóždym dwórnišću přitomni, zetkaš pra

zyle wobjebliebo rasu: won rozpuschcza njerozpuschczene zele mocowe kiszaliny tak, so mózg jo tute potom wjele lózo ſ cjelta wotdzelicz. Tuż je tutón radiowy wuplaw ſ dobrym srédkom pischeciwo wschém wiczojtym chorosczam, każ też pischeciwo drjenju we muskach a shibadach. Każ nashonjenje wucżi, wulkeja so ſ radioaktiwnymi kupjelemi ſ jara dobrym wuspéchom też mnohe, samo jara cjeżke cżuwome chorosce, dale neurasthenija, arteriskleroſa a najbóle wschelake chorosce loże.

Lékowanje ſ radiowymi kupjelemi cżini so ſ pschirodżinſtej radioaktiwnej wodu 1. hacż 4. mżnosczke abo ſ thermalnymi kupjelemi. Thermalne kupjele (ſ cżopkeho jórka) wobhahuja w 250 litrach 35 stop. C. cżopke pisches 500 000 wupławownych (150 000 Machowych) jednicżo. K lékowanju ſ radiowymi pruhami wuziwa so w Jachimowje tak mjen. pschesmétkowkow, to žu pschiprawy, kiż maja wésku mnohosć radioweje żele.

(Pokraczowanje seżehuje.)

Wojowanje z wowrótnicnej na cyrkwinskej wéži.

Wéża jeneje zyrkwje w Toledo (w Schpanilſkej) bésche njedawno méſtnoſci hrósſneho podawka. Wsetſchk wéże je wobdawa rjana ſtara galerija (chódba), ſ wotkal masch kraſny wohlad na méſto a zyku wokolinu. Tohodla ju zuty rad wopytuja a tuż njeje napadne, hdyż je nichtó na galeriji. Wéżiny ſtrażnik njemésesche tehodla żaneho wobmyślenja, hdyż pſched nékot. dnjemi mloda żónſka na galeriju dżésche, zyła hoj wotzobinżuja snajesche, mjenujcy wobna jeneho korczmarja. Pſched krótkim bésche ſe żonjazeje klinki puschczena, hdyż bé cżekka operaziju pschétrala. Najſkerje je pisches tutu operaziju jeje rosom pschethódnje cżerpił. Nadobo widżesche ſtrażnikowa żona pisches wokno, ſo bé wopytarka pisches wobłożenje skocżika a wiżaſche z wobodnje w powétſje. Bésche je ſwojej żuknju ſa hoku wiżaja wostała, hewak bé do hlubiny padnyła a żo do cżiſta rosraſnyła.

Strażnik a jeho żona bé żeżchu cżuże na galeriju, ſo bychu ſchtaj żónſku ſ jeje ſtrażneho położenja wumohoj. Pſchi shromadnym prózowanju żo jimaj poradżi, wowrótnjeni pisches wobłożenje naſpjetſeżahnyeż. Tola żónſka żo je wschémi mozami wobaraſche, kotreż ji pischechódna wowrótnjenſcej da, a chżysche wospjet ſ wéże bez skocżiez. Skoro bé ſwojeju wumożerjow pisches wobłożenje żobu ſtorhła. W tutym ſadwélowaſym wojowanju pschi kotrymż bjes maka woboj wo żiwjenje pschindżeſchtaj, poradżi żo ſtónczenje ſtrażnikej, wowrótnjenu do ſwojeje ſtwy pschinjeſcz. Dokeż pak żónſka też tu dale ſakhadżesche, dha dyrbjeſche ju ſtrażnik pobicż, ſo by móhł po policiju bónicż.

Po nékotrych hodżinach żo tkora ſmérſka. Ji bésche każ by ſ cżekkeho żona wotnucżila a njewédżeſche, chto je żo ſ njej ſtako. S teje réczi ſhonichu, ſo je ſhożownje wożenje na, ſo ma ſchtyri dżeczi a je jara bohata. Hacż dotal njebéchu żo nékajke fnamjenja duchathoroſce pokaſale. Pisches operaziju bu pak jara njemózna a cżuješche horjeka we wyſchinje żo nuſowana, żo pisches wobłożenje do hlubiny puſchczi. Njemóżeſche żej wujaſnicż, kak je na tutu myśl pſchiſchła, bésche pak we wokomiku, hdyż chżysche dele ſkocżicż, żyle bjeſnóżna a nimale bjes wédomja.

Ludżom, kotriż na dróży wjerhanje wéżneho ſtrażnika ſe wowrótnjenej ſcżehowachu, ſprostnychu ſławy a hłoży na khowje ſtawachu. Hdyż nékotriſi ſmjeżeli jemu na pomoz khwatacz, bésche wojowanje hižo ſtónczene. Trjebachu jeno pſchi pschewjeſenju khoreje pomozni bycż. Nadżijonnje je żo żwożimaj wumożerjomaj dżakownje wopokaſala.

Přilopk.

* **Terentowy lónz.** Terento, ſ pschimjenom „regele baltilow" — „kral tonidlow", je njebohi. Tak jeho we Wulko-Rumunſkej mjenowachu. Po ſyndomſtnym wojowanju ſ Bukareſtſkej policiju bu ſ łiſtli ſmjertnje ranjeny. Wésche hrósła Rumunſkich żołow a tonidlow. W lécze 1925 wupósła ſo pschecżiwo njemu regiment wojakow, ſo bychu jeho popadli. Njedżiwajo teho njésesche jeho wulki dżél wobydlerſtwa rad. Njejapzy pschińdże do Moldauſkich wjeſkow a wobdari khudych ſurow ſ tym, schtoż bésche bohatym rubił. Tak rucże każ pschińdże, tak rucże ko też ſaſo ſłubi. Tuż żo naſtajnje wo nim powédaſche, ſo żu jeho tu abo tam widżeli. Wo aim ſo baloko a ſchéroko réczeſche. Woni ſo jeho bojachu a dżiwachu ſo nad jeho wiſchitkónżcżu a wutrajnóżcu, tak won „ſtyrcarlab" (to je rumunſka policija) léta dołho ſa nóż wodżeſche. We Braiſſkich tonidlach ſo ſtónczenje poradżi, nawjednika rubjeżnikow wobſtupicż. 25 kilometrow daloko daſche ſo wot nich pisches tonidła honicż. Popadſchu a wotwjedżechu jeho do Braila. Tu ſpyta cżekkineż. Tola ſtrażnikowe wócżko ſo na njeho hohlada a jeho ſaſtéli. Tak dyrbjeſche Terento ſwój pucż do wécżnoſcże naſtupicż.

* **Hdyż dyrbi pſchikhodny ſyn offizér bycż.** Studenta chemije Etienne Rouvier bésche w Toulouſe (méſto we ſużnej Franzowſſej) jako elegantnu a luboscziwu kavaler ſnaty a żónſke wutroby bécżu jemu jara pschichilene. Jeneho dnja ſalubowa ſo do ſtudentki a méjeſche hnydom wotpohlad, hej ju ſa żonu wſacż. Wéżo njedżeſchtaj ſalubowanaj ſ napischeciwjenjom njewjeſcżineho nana liczilo, kiż jako penſowany offizér krucże na to hladaſche, ſo ma muż ſwojeje dżowi wéżiu ſakłużbu, a hej dale pschejeſche, ſo je pschichodny ſyn tej offizér. Młodaj cżłowjekaj dżichtaj ſadwélowanju bliżko a młoda ſtudentka ſwojemu lubenu huſto porokowaſche, cżehodla njeje żo na wojeſtwo położił, potom jeju ſhoi nicżo napréti ſtało njeby. Tute pschiſpomnjenje pschinjeſe młodżenja na jenu myśl. Jédżeſche do Parija a ſkajaſche hej pola jeneho wojeſtkeho krawza galantnu offizérſku uniformu a daſche hej ſ pomozu ſnatych wopiſmo ſa leutnata wudżelacż. W tutym wobleczenju pſchedtjaji żo knjeſej wyſchkej B., njemuniju nanej ſwojeje lubowaneje. Wón jeho wo ſwojim nowym powołanju pschepokaſa a wyſchi bé wo tym jara ſpokojeny. Sſlub ſo wożiwjeczi a hižo ſa dwé njedżeli bésche kwaſ. Tola ſboże młodeju mandżelſkeju trajeſche jenoż krótki cżaż. Generalej Gourondej bésche ſo wojſewiſko, ſo jedyn wot njeho powołany leutnant ſo jara napadnje na méjeſchczanſkich dróhach (w Toulouſu) pokalak a Parižſki gouverneur hej wo tym rosprawu wot tamniſcheho komnandanty żadaſche. Kónż pschepytowanja bé, ſo młodeho muża na kwaſnym puczowanju w Pyrenäach ſajachu. Pſched pschepytowanſkim ſudnikom roſtoji Rouvier, ſo je jenoż dla żeſtwy leutnanta hraf, dokeż ſo jeho druhi nan tak jara ſa dwoji plat ſajimowaſche, ale we ſwojim dalſchim żiwjenju tutu uniformu wjazy trjebacż nocże. Dokeż je Toulouſe domiſna hławneho franzowſkeho komikarja a humoriſta Tortżovina ſ Tarazzon, tak je tutón pod w ſammiſchej wſchednych komiſkich podeiżjenjach nęſchto, wo cżimż ſo we zyłej Franzowſſej réczi a ſo wſchitſy tutemu żorłej ſmjeja.

* **Schtó bé Mata Hari?** Film „Mata Hari," kiż njeje zyle po ſtawiſnaſſej wérnoſci tworjeny, je roſtżerjenu wubudżił w khuhach, kotriż ménja a bóle blisko „cżerwjenej rejowarzy" ſo je knjeżerjo, prynzojo, miniſtrojo a druhi ſ nohomaj hydachu, ale łżdy, jo wona Gertrud Makata Zelle rékaſche a bésche ſ Hollandſkeje. Możeni ſo jara mloda ſ jenym offizérom a cżehnjeſche ſ nim na luwu Jaba. Po krótkich ſ'óżenjenych dnjach pschnich lubożeżow wupokaja ſo jeje muż żako żyzny picż a ju pſchi kożdej pſchileżnoſczi biješche a cżniłowaſche. Mandżelſtwo ſo rozwjaſa a wona wrócżi ſo do Europy. Gertrud Zelle bé pſchi horda, ſo by bladu ſwojich domjazych żnjeſła. Tuż bé pſchi Parija, ſo by ſej tu jako model żiwój khléb ſaſtużiła. Pſchi tym bé dołho doſcż na kupje Jaba była a bésche ſej tamne narodneje wobhladała a wobkhowała. Tuż je w Parižu ſjawnje pſchedwjedżeſe. Wſchém ſo wone jeho dobachu. S tym ſapocżinaſche ſo triumfalny cżaſ pisches żyke europiſke wulkomésta a dwory. Njebożowny a lubosciwy kronprynz Rudolf, brunſchwigſki wójwoda, jendżeſti kral, miniſterſki préſidentrój a „ſ'arowir" wuniſterſki ſtażiſchadu do cżeſcżowarjow jeje wumjeſtwa. Wunoſchowanja na „wulkej kokety" béchu jeno bladu a nichtó, ſchtóż ju ſnajeſche, tu krutu wérjiwu a nabożnu żónſku, njebéj na nju taiſe tak. Wójna wudyri. Mata Hari bésche ſo hižom ſ wojowanſkeho jemiſcheja wrócżo ſcżahnył. Saplecże ſo do nékajke ſpionaże, kiż dżenża hiſchcże wujaſnjena njeje kotrej pak Mata Hari tamnej cżerwjenej reſwarży, w ſtarobje 41 lét żiwjenje pschikrótſchi. Pod kulkami ſtelbom nameſa ſwoju żnjerc.

Listowanje.

Kg. 12. Dokeż ſo tu wo hypothekarſky ſwéſenu hypotek zadanku ((Reſtkaufgeldforderung) jedna, dha je wobhonoſczenje bohużel na pſchedpiſma nahodnoſtneho ſchonja ſpjaſane a tak druheho pucża njeſłyſa. Nſchoſo żadanka ſapiſana hyła, dha by ſo na podłożu powiſczkownych pſchedpiſmow wo wjele wiſchiſche nahodnoſczene dożpéci hodżało. — Spodżiwna jat je wyſokoſcż nahodnoſczenja, hdyż bé tola w hapreli 1920 pschezy hiſchcże 100 papjerjanych hriwnow 7 ſtotych hriwnow hodżiła a nahodnoſczenje tuteje wobſobniſkeje żadanki dyrbjało tola 840 ſtotych hriwnow wuczinicż.

G. T. Najprjedżay dyrbicże knjeżſtwo napominacż, o by halożu wotſtronilo. Waſche prawo wużada ſej § 9th ſtat. ſak. knihi (B. G. B.), kiż praji: „Wobſtejéż ſcżonnoſcże ſmé korjenja ſchtoma abo kerka, kotreż wot ſuſodneho wobſtejéżſtwa do jeho roſtu, wotréſacż a ſej ſdżerżecż. To ſame płacżi wo pſchewiſokowatych halożach, hdyż wobſtejéż ſuſodej wém cżaſ k wotſtronjenju postaji a wón w běhu tuteho cżaſa to njewobſtara. Tute prawo „wobſtejéżerjej njepſchiſtejji, je-li korjenje a haloży wobdżélanju leſownoſcże njeſadżéwaja. Dla ſpalewicże lyeh ſchtomow a kérczkow wot njejch njewobſteji, tak dalsho hacż je nam ſnate, żanych pſchedpiſmow.

L. P. Pſchedawanje lożow ſaſtkeje kraineje loterije je drje w Pruſſej dowolene, tola pak je tant wupołożenje dobyeżerſkich liſczinow ſaſtkeje loterije ſakaſane.

J. W. Dowolnoſcż je trébna, dokeż po § 549 njeje po drużinſkej bjes dowolnoſcże wotnajerja dowolene, wotnajate wéży jenemu druhemu pſchewoſtajicż, woſtoże nż te wéży dale wotnajecż. Wotnajeć je ſ temu winowaty, dowolnoſcż dacż, je-li we wożobje, kotreż ma ſo wéż pſchewoſtajicż, méſta wina njeleżi, to ſapowédżicż.

L. 500. Hoſpodar je jenoż ſ porjedżenjam winowaty, tak daloko hacż ſond ſa reparaturty dożaha. Wéſo njemożemy wédżecż, hacż druhe wobydlenja nuſniſche wuporjedżenja trjebachu hacż Waſche. To njebé jara mudrje, porjedżenja bjes dowolnoſcże hoſpodarja pſchewjeſcż. Dyrbjeſche ſo tež naiprjedy dla płacżenja ſ nim ſrěcżecż a ſcżinacż. Bjes pſchiſtrowlenja hoſpodarja njeſmémeże ſej ſaſtacżene wudawiſi ſa porjedżenje wot podrużnego pjenjeſ-wożchowjeja, Cżiżee na wobdżélarſki kapit. Dyr. we Waſchim padże łohabażeho roſiażnjenja ſhonicże.

K. W. Hdyż je ſkażarja hotowe wobleczenje ſ wotewżacżu ſa hotowe pjenjeży namłowjał, won pak ani po njón njepſchińdże a njepłacży, dha dożaha, to jeho położhantſkeho ſudnika wobſtorżicże. Na podłożu dożpéczeja wożuda mócżeże wobleczenje cżaſacż a pſcheżadżowacż dacż a dalſcheho dożinitkowego ſamożerja ſo dżerżecż.

* **100-létna protyka.** Po ſtoletnej protyzy ma wjeſoro w lécze 1927 ſcżehoważe bycż: Sſmażnik cżapły a rjany hacż do pol méżaza, ſ dżéla njewjedra ſ njele bésche cżom, potom hacż do kónza cżopły. Praznik: Pſchi ſpocżatku khłódny a wétſchikoty, potom rjane wjedro ſ njewjedrami, wot 20. hacż do kónza horżo. Znjeż: Sſo je horżotu ſapocżina a to hacż do 10., na to żyzne njewjedro, wot 20. hacż do kónza ſaſo ſuche, cżopłe wjedro. Wéżnjeń: Pſchi ſpocżatku rjane wjedro hacż do 12., wot 13. hacż do 15. ſwjetſche bésche khłódne, potom hacż do kónza ſuche a cżopło. — S tym orje ſeje ſa lécżne méżacy ſpokojom. Nadżijonnje ſo wſcho dopjelni, każ 100-létna protyka wésche.

G. D. Po roſſudże wyſchſcheho ſarjadniſkeho ſuda (Oberverwaltungsgericht) njeſmé ſo pſchi ſtawnych wuczach kalaty grót ſ wobmjeſowanju cżahacż, a to po § 10 II 17 powſchitkowneho krajneho prawa. Je-li jej nichtó, kiż nimo teje, pſchi tym dratiu roſdréje, dha je wobſtejéż ſo tateho pjenia ſa ſchkodu ſamołotwity. Byenjej druhdże tajke płoty ſ łakatym grótom byłe, dha hiſchcże ſ teho njeeżcżbuje, ſo ſmé druhi tożame cżiniecż. Tón je ſa wſchę ſeżehowe ſamłowity.

Hamtske wozjewjenja z Budyſina.

Syno wjacy njeckupujemy

Wójskowy żeżiwjeński hamt w Budyſinje

(prjedawši proviantowy hamt)

Hospodarſki rozhlad.

Sſrjedu 6. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,05
ſpanielſki punt . .	20,467	100 czeskoſ. krónow	12,494
100 ſwajc. frankow	81,185	100 franc. frankow	16,60

Barlinſka burſa méjeſche wczera ſaſo lépſchi dżeń. Kurſy efektow ſo ſaſo pomalku posběhowachu. Wone wo ſtachu w běhu dnja ſtrużene, ale na kónzu ſo tola ſaſo trochu wotbrjehowachu.

Produktowe wiki pokaſowachu daſche ſeſlabjowanje. To njeje bjes dżiwa, wſchako ſo żnjé bliża, k temu wjedro ſrawiazemnu żitej howi. Też łukraj ſnjiżene płacżiſny powoż. Pſchenża a rożża běchtaj ſa posdżiſche termiże tunſchej. Rożża ſa hotowe żito po 15 pj. po zentnarju pſchi ſadżi. Wczera płacżeſche zentnar w Berlinje

rożki 13—13,10 hr., jeczmjenja nałéhnjeho 12—13,65 hr., wowża 12,60—12,95 hriwnow,

w termiſowym wikowanju:

ja juli: pſchenży 14,30—14,27½ hr. a rożki 12,71⅜—12,65¼ hr., wowża pak 10,90 hriwnow,

ja ſeptember: pſchenży 13,57½ hr., rożki 11,65—11,62½ hr., wowża 10.00 hr.

ja oktober: pſchenży 13,60—13,58¼ hr., rożki 11,67½—11,67¼ hr.

W Mużakowje je ſrjedu 13. julija hermank, żu ſtótne a ſwinjace wiki.

Na pſchedaż.

Wós dżéżazy w Hródku, Louiſpna haża 23 II na lewo. Wós dżéżazy a frak w Starem Lublju 38. — Wós dżéżazy w Budyſchinje, Hoba, Löhrowa haża 20.

Kolo mużoze w Budyſchinje, Stéberowa haża 38 II na lewo.

Sſwinjo, baczonaze a wopicże dżiwadło na Tżéżeńſkej cżu w Budyſchinje.

Kupicż pytaja:

Ssuno 40 zent., Żelesoliżenja a maſchinowa fabrika we Budyſchinje.

Pſchiſłajicż pytaja:

Połonczża, Griepa w Hródku, Sahrodniſka haża 10. Dołży nékotre ſa łożiche dżéło, Ernſt Gebauer, wobuczowa fabrika w Wélej Wodże.

Holżu co damm, hajnikownja w Miloraſu. — Krauſena we Hródku, Berlinſka dr. 13.

Roboczańſka ſwójba, kiż ſi dwór w Jablońzu pola Mużakowa.

Domownik, hoſczeńż „Ratsburg" we Wełżej.

Gsudnikſu na pſchedżewanje

ſchwórk 7. julija 1927

w **Lubiju** na ſudniſtwje dop. w 10 hodż.: Mebje, żelesny pjenjeżny kamor, kontrolliſka pokładnja, brodukuhaſſki ſtoł.;

w **Kamjenzu** w kasarnach I. twarjenje dop. w 9 hodż.: Komoda, dwójnej łoży, ſtejazy cżaſnik, kobza (lepich) ſtubowy ſtoł, ſtudobjowy kamor, blidi, 4 ſtoły;

w **Brężnje** pola Kamjenza: Wulki ſchatowy kamor, bużej, blido, kredenza, ſofa, 6 ſtołow, kuchowej ſtołaj a wolijowy wobraz, blidaj, pjenjeżny kamor, wohlokowaze blido, drasthy kamor, kolo, rżéżak. Kupzy ſeidu ſo w 3 hodż. w hoſczeńzu „K żeleſnizy".

pjatk 8. julija 1927

w **Huaſchezach** w industrijowym dworje prażiſionika dżeleńſka maſchina ſ motorom. — Kupzy ſeidu ſo pſchipołdnju w 12 hodż. w kantinje industrijoweho dwora.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje: dżeńſa dop. ¾11 hodżin: Żitowe płacżiſny ſo dale ſeſlabjuja. — Dop. ¾12 hodżin: Tendenza woſtanje ſłaba. Wobrót je żnadny.

Płacżiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacżiny po złotej hriwnje.

	5. 7.	4. 7.		5. 7.	4. 7.
Pšenica			**bany**	22-23,00	22-23,00
rożka	260-262	263 265	**woka**	22-24,50	22-24,50
nal. jeczmjeń	240-273	240-273	**módre łupiny**	15-16,00	15-16,00
naz. jeczmjeń	—	—	**żołte łupiny**	16-18,00	16-18,00
wows	252-259	252-259	**zerudelia**	18-23,00	19-23,00
kukurica	185-187	186-188	**raps. wosuſk**	15,80	16,00
pšeńſa muka	37-38,50	37-38,75	**lany wosuſk**	19-20,00	19-20,00
rżana muka	35-36,50	35-37,00	**poch. melasa**	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	**bérnj. kruſki**	33-33,50	33-34,50
rżane „	15,75	15,75	**syno, 50 kg**	2,50-3,00	2,50-2,90
raps	—	—	**rżana ſiona**	1,75-2,10	1,75-2,10
lane ſymjo	—	—	**pšeńć. „**	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	27-30,00	**wowsna „**	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluſki	21-22,50	20-22,00	**jeċna „**	0,90-1,15	0,90-1,15

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihičišćernja, sp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 156 — Budyšin — Štwórtk, 7. julija 1927 — Bautzen — Lětnik. 80.

Hišće zanych wojerskich attašejow w Londonje.

Němske knježerstwo je tola, wojerskeho attašeja w Londonje pomjenowacź. W Jendźelskej mjenja, so je němske knježerstwo pschećiwinistwa lewizynych stronow boji, kotrejž su sabadnje pschećiwo pomjenowanju wojerskich attašejow we wukraju.

W swizu s powěrčzu, so je Jendźelska swólniwa, pomjenowanju wojerskich attašejow nětkuschich njepschećelskich statow sa jich pókazanstwa w Londonje pschihłosowacź, diplomatiski dopisowaš „Daily Telegrapha“ pische, so su w politiskich kruhach w Barlinje wschelakeho mjenjenja wo tym, hacź je cźaš hižo woprawdźe pschihódny, wukrajnym diplomatiskim sastupjerstwam sabo wojerskich attašejow pschidacź. Stare pschećiwinistwo mjes němskej diplomatiju a wojerskimi wjednikami nje hischće wotstronjene, a we swonkownym ministerstwje runje kaž w lewizynych stronach němskeho žejma žylne wliwy pschećiwo pomjenowanju wojerskich attašejow dźěłaju. Njedźiwajcy toho pak znadź nadźijo a zadanje sa runosću mjes Němskej a druhimi mozami stónčanje w tymle prašchenju dobudźetej.

Sakski sejm.

W sakitim žejmje njeje so žridu kommunististi namjet njedowěrjenja pschećiwo nowemu sakskemu knježerstwu pschećiwopschichcźak. Kommunistojo, sozialdemokratojo a nazionalni sozialistojo sa njón se 47 hł. hłosowachu. Dokelž dyrbi so po wustawje pokoja hłosowanja wschěch sapósłankow, potajkim 49, sa namjet njedowěrjenja wotedacź, hdyž dyrbi pschisaty być, **je namjet wotpokasany,** hačrunjež je so pschi wothłosowanju wjeschina sa njón wuprajiła.

Sesejm potom wo wudawkach sa statne dźiwadło jednasche. Sa njón je so wo 204 780 hr. wjetschi pschidźěrk, kotrejž so s tym na 1 299 780 hr. stupi, žadasche. Sesejm tomu pschihłosowasche.

Pruski prync Bjedrich Sigismund z konja padnywši smjertnje do njezboża přišoł.

Pschi internazionalnym jězdnym turnerje w Luzernje w Schwajzarskej je pruski prynz Sigismund žridu smjertnje do njezboża pschischoł. Njesnateje pschičinu bla so jeho kóń swóschi. Prynz ko se ćndła cźišny a tak njezbožownje w tschmjenju wižaju wosta, so jeho saſtał běžazy kóń sa žobu wlecźeše a jemu wospjet na wutrobno a žiwot stupi.

Prynz s womoru wobjateho do khorownje donjeseschu. Tam lěkarjo cźežke smjerćenje płuzow a snutskowne ranjenja šwěrćichu, kotrychž dla bě operazija nusna. Pschi njej lěkarjo špónachu, so bě žebi prynz pjeć rjebłow złamak a žebi jatra sadrěł. Wo operaziji mjeseše žo prynz nješto lěpje, nětkotre hodźiny podźišcho pak wón swojim ſranjenjam podleža. Jeho cźěło bo najerje do Potsdama pschewjese. Wón je starobu 36 lět dozpił.

Prynz Bjedrich Sigismund je žyn prynza Bjedricha Leopolda. Woženił je žo se Schaumburgsko-Lippeskej prynzu Marju Luisu, kotraž runje kaž jejny mandźelski jěsdnemu schportej hołdowasche a žo žama k wuspěschnym turnerstwam žěchaćam liczeše. S mandźelstwa stej dwě dźěśći wuschłej, dźewjećlětna dźowka Luisa a wóžomlětny žyn Karl.

Nowy attentat w Pětrogradźe.

Po powěsći, kotraž je do Rigi dóschła, je žo w Pětrogradźe nowy attentat skutkił. Sekretara městoweje rady, Nojmjkeho, je na dróży njesnaty cźłowjek s dwěmaj wustrělomaj s revolwera posrěłił. Tśěź je wupjerchnył. Nojmjti je na šmjerć sranjeny. Policija je hnydom cźrjodu „podhladnych“ ludźi sajała, kotrymž je žo sdźěliło, so žo někotři s nich wulošuja a žo jako sastajeniy saſtała, jeli so by Nojmjti na žiwoje rany wumrjeł.

Traschenje w Ruskej dale traje.

W **Kalušy** žu wětšeho Straßnowa, kotrehož winowachu, so je w lěcźe 1914 jako **policajski cźłuschlak** nětkotrych revoluzionarow pscheradźił, **wotprawili.**

W Cźeljabinsku žu nětkotrych offizěrow, kotříž žu pjecza w lěcźe 1918 s Cźechami hromadźe dźěłali a jich jako wušwobodźerjow s bolschewistwa połkwalili a k šmjerći sasudźili. Wobhnadźenišća prózstwa je žo wotpokasała.

Wyschschi šud je šmjertny wušud pschećiwo Klepikowej potwjerdźił, kotrehož je Kronštadtski šud sasudźił, dokelž je pjecza pionažu sa Jendźelsku dźěłak. Klepikowa žu saſtrělili, mjes tym je jeho žonu, kotraž bě tři lěta jastwa dostała, k cźežkemu thłostanju sasudźa, dokelž wschitchi šud je jako pschemišle wobhładuje.

Dale žu w nětkotrych wjach nětkotrych ratarjow wotprawili, kotříž žu pjecza bolschewiskich sastojnikow stónzowali.

Pśched wyschschim wójnskim šudom ma je nědźuschi pólski lětarski offizěr Druželowski samolwicź, kotryž je pjecza dokumenty wo kommunistiskej internazionali w Moskwje falschowak a je jendźelskemu knježerstwu pschedał.

Zdźěłki we Wukrajnej a w Kawkazu.

Poślednje powjesće z Rusleje sacźišćej cźinja, so je pschećiwinistwo ruskeho luda pschećiwo bolschewikiskemu knježerstwu njeda s wotprawjenjemi a s pschesćěhanjom politiskich njepschećelow potłóčicź. Wuchódnje powěsće wo nowych njepschećelskich cźinach pschećiwo bolschewikam pschihładaja, kotrychž žo bolschewikiske knježerstwo po šdaržu njemóže dowobarać. Diplomatisti dopisowaš „Daily Telegrapha“ je pschehlad wo wobcźežnoscźach Moskowskeho knježerstwa podał. Kimanja a wotprawjenja dale dźeja. W Moskwje a Pětrogradźe (Leningradźe) je w nowischim cźasu Moskowske knježerstwo žurowe naprawy cźinilo, so by pjecza monarchistiske komplotty potłócźiło. Knježazy bolschewikowje su žo do nětkotrych stron rosschérjeli. Wobsebje we Mukrajinje je žo stary hój wo wukrajinsku rěcź saplomjenił. Podobne konflikty žu w Kawkasu nastale, hdyž Moskowske knježerstwo narodnu žwobodu wschelakich ludow potłócźuje. Tam je knježerstwo wjele ludźi wotprawiło dako. Njespokojnosć s bolschewikiskim knježerstwom je po zyłej Ruskej pokaluje. Knježerstwu je cźežko ju potłócźicź, dokelž je njemóžej wjazy na Cźerwjene wójsko spuschcźeć. Pódla toho su železnizy tak sanjerodźene, so je s dźela njemóža sa transport wójska wužicź, tak so njeje móžno, sběžit ruče potłócźicź. Hdy bychu je we Ruskej móhli wschitcy njespokojni pschećiwo bolschewikitwu organisowacź, by bórzy konz z jeho knježerstwom byko.

40 muži bjes wušudźenja satśěli.

Po powěsći s Moskwy su bolschewikizy wojazy we wukrajnym Sibirskim wukrjeju cźrjodu sběžarjom wobstupili a jich namokwili, so bychu je poddali. Sběžarjo to wotpokasachu a je tři hodźiny dołho sakitachu. Jich wschitkich stónzowachu. Wjednik sběžarjow, nětkuschi kosakski leutnant Belesnow, kotryž su cźežko sranjeny, je sam satśěli. Wudawajo, so su je sběžarjo dźerželi, su bolschewikowje 40 wožobow s blizšeje wěžy sastrělili.

Po druhej powěsći je bolschewikiski šud w Taschkentu nětkuschego zarikcho rytmijchtra hrabju Heydena k šmjerći sasudźił. Hrabaj Heyden pod zuzym mjenom šudniše sastojstwo w bolschewikiskim šudźe w Ssamarje sastawasche. Jeho běchu hižo tak we Mukrajinje sajeli, tola tehdy je jemu poradźi s jastwa cźeknycź.

Amerikansko-ruske petrolejowe sdźělenja.

Namjetny president ruskeho naftowoho syndikata, Kalmin, je pjedy hacź je žridu sańdźeneho tydźenja do Parisa wotśěł, s amerikanskej Standart Oil Company nětkotre wažne sdźělenja wobsamknył, z kotrymiž je witi sa wotbycze ruskeho petroleja chćeło rozschérja.

Se sjednocźenjom ruskeho petroleja se Standard Oil Companyu je konkurrenza pschećiwo jendźelskim petrolejowym towarstwam połnyła. Wobzebity sajim prašchenje šłuzuje, kak je jendźelske petrolejowe towarstwo k nowemu amerikansko-ruskemu sdźělenju staja. W tymle swisku je na to dopomina, so je jendźelske towarstwa chzyše wschón rusti petrolej pokupicź.

Franzowske pschichodne wójsko.

Po nowym wójskowym sakonju, kotryž deputertska komora tón tydźeń dowuradźi, je franzowske wójsko **wo 110 000 muži pomjenschi. Wono budźe pschi 18-mź. ſaczinej złužbje 702 303 muži žylne. W nim budźe 442 000 běłych Franzowsow, 20 000 zusohnistiskich legionarow, 96 000 połnóznoafrikanskich brunych wojakow, 97 000 cźornych a žołtych domorodnych, 10 000 pomocnych wojakow se Syriskeje a Marokkowskeje a 29 000 wojerskeje žandarmerije.**

Pjeć milijonow frankow sa ozeanski lět s Parisa do Newyorka.

Franzowska ministerska rada je wutoru wobsamkła, deputertskej komorje namjetowacź, so by k podpjeranju ozeanskeho lěta s Parisa do Newyorka 5 mil. frankow pschiwolika.

Italska chze wschu schkodu sarunacź.

Italski generalny konsulat w Chambery je wosjewił, so je žo wukas, so dyrbja wobadlerjo se swojich statokow wuczahnycź, nětkotre dny prjedy pschipowědźił. Italske knježerstwo wjele wschu schkodu saruna, kotraž je žo s artillerijskej ſdźelenju a s pschećeshnjenjom wojakow naczinika. Rosjasnjene njeje, cźehodła žo italska artillerija w krajinje w ſdźelenju swuczuje, w kotrejž ratałske statoki leža. Franzowske knježerstwo dyrbjało swojich stacźanow pod Mont Cenisom rasnischo psched bjeswědomitoscźu italskeho wójskoweho wjednistwa schćitacź.

Albanski pósłanz žo do Bělograda wróći.

Kaž so s Tirany, hłowneho albanskeho města, powě, so dotalny albnski pósłanz w Bělogradźe, Zena beg, po wurunanju albansko-južnoślowjanskeho konflikta na swoje sastojnistwo wróći. Město dotalneho južnoślowjanskeho diplomatiskeho sastupjerja w Tiranje žo s druhej wožobu s južnoślowjanskeho swonkowneho ministerstwa wobhadźi.

S druheje strony je žlyschećz, so žo Zena beg sapowěduje, s nowa pósłanstwo w Bělogradźe pschewjacź, dokelž žo bojo, so žo nowym njelubym pschećiwkapjenjam wustaji.

Hornjoschlesiske pruhowanja.

Schwajzarski němski schulski dohladowaš, kotryž ma pólske dźěći, sa němske ludowe schule samolwjene, na němsku rěcź pruhowacź, je hacź dotal 400 dźěći pruhował. S nich je wón 225 dźěći s němskeje schule wotpokasał, dokelž němsku rěcź w njedobałahajej měrje njesnaja.

Wójna w Chinje.

Wuhłady marschalla Cźangtsolina na dobrycze žu žo s nowa pohubjenischcźe. Roskasowar wójska mjes městomaj Kiauau a Kaomi, general Cźen, je póndźelu na stronu pokodnischeho wójska pschešoł. Wón pak je wosjewił, so njedźiwajcy toho dospołnje sa schćitanje žiwjenja a žwójstwa rukuje. W blišćim cźašu žo w Schantungskej provinzy wo pschichodźe Cźangtsolinowego knježerstwa rosſudźi. Jeli so Cźankaischek Cźangtsolina sbije, Peking do Cźankaischekoweje ruki padnje.

S dobyczom pokodnischeho wójska witowanju wukrajnych statow w Chinje wulki strach hrosy. Najwyschschi kommisar Nankinskeho knježerstwa, Wu, je wobsamknył, **1. augusta nowy jenotny złonny tarif sawjesć,** kotryž sćěhowajcy hłowny dypłaj wopschija:

1. Wotstronjenje wschěch nutskokrajnych mjesydawkow.
2. Powyschenje na 12½ proz. sa dowos wschěch twarow a 30 proz. sa wschě luxusowe twory.

„Daily Telegraph“ k tomu pisa, so žo Wusowy plan jako **wužadanje wschěch w Chinje sajimowanych statow** wobhładuje a jako wužadanje wukrajneho kapitała, kotryž je s napreawami w Chinje wohrożeny. „Daily Telegraph“ samo pschipowěda, so dyrbi žo s nowym zakroczenjom statow liczicź, kotrež žu w Chinje sajimowani, jeli so žo Wusowe wotmyślene złowne naprawy sawjedu. Se wschěho je spóznacź, so smjerowanje w Chinje, kotrež žo w pósłednim cźašu pokazowasche, niczo druhe njeje, dyžli měr psched wulkim wichorom.

Pokodnische wójsko pjecza Tsingtau wobhładźiło.

Pokodnische wójsko je pjecza Tsingtau wobhładźiło. General Cźen, kotremuž bě Cźangtsolin poručił, so by město na łožby pad dźerżak, je k Cźankaischekej pschełschoł. „Times“ z Pekinga powěda, so je tež general Schaujinjen, pśedawschi wojerski gouwernér Fukienskeje provinzy, s nětkuschich 50 00 muženi k pokodnischemu wójsku pschełschoł. Cźangtsolin bě jemu pschikasał, so dyrbi Tsingtau wobhładźicź.

Přiwabjacy sokolski wječor w Pančicach.

Wčerawši słowjanski wječor, kajkehož Pančicy hač dotal hišće widźałe njejsu, bě tak bohaće wopytany, zo ludźo we wobšérnej žurli skoro ruma njemějachu. Zarjadował bě jón nawječorny wokrjes „Sokoła" z pomocu „Lipy Serbskeje" a wosebje našich słowjanskich hosći, kotřiž mějachu najwjetši podźěła na wuwjedźenju nimo měry bohateho a wotměnjaceho programa. Ze wšěch kónčin bě so lubych Serbow po wjele stach zešło, samo z Budyšina a ze Kulowa. Jich witańe w mjenje naspomnjenoju towarstwow knjez wyšši wučeř Słodeńk, dźakowańe so za bohaty wopyt a rozłoži, zo chcychu sej młodźi Słowjenjo raz našu serbsku Łužicu wobhladać a při tym pokazać, što su na polu cělozwučowanja nawukli. Tajke zeznaće ludow mjez sobu je jara wažne. Ludźo, kotřiž dale pjecy přiňdu a wědźa, zo za Halštrowom swět z deskami zabity nje, dawaja wjele na tajku znajomnosć, wosebje mjez słowjanskimi ludami. Witańe wězo też žadnych hosći do Pančic a Łužicy a přeješe jim, zo by so jim mjez Serbami prawje derje lubiło.

Do powitańskich słowow zaklinča zhromadny sokolski spěw a Lipa Serbska přednjese w běhu wječora wjacore štyri- a pječihłósne khóry, kotrež so z wulkim přikleskom kwitowachu, a wěnowaše tak swoje mocy tež nadobnemu skutkej. A nětko přimachu so naši hosćo gratu. Najprjedy séčhowaše „Humoreska" wot Dwořaka, kotruž z wustojnosću sotra Zykmundowá na pianje zabra, kaž tež we dalšim programje hišće fantaziju ze Smetanoweje „Předatej njewjesty" přednjese, z cyła cyły kławěrny přewod wječora wuwjedźe. Sotra Marja Vanerowá zaspěwa nam někotre čěske spěwy, samo jedyn serbski a ze sotru Lidku Bicowej tež jedyn duett, scena předstajejo lubu a lubeho. K tomu běštaj we rokokoskim stylu zdrasćenaj, kajkiž běše we 18. lětstotku móda. Při dalších předwjedźenjach, kaž při narodnych rejach a Češkej bjesadźe (podobna polynezam) pokazachu swoje pisane narodne drasty, kotrež hišće so noša a na kotrež su wosebje Słowakojo jara hordźi. Maja sobu najrjeńšu wšelakoru narodnu drastu. W protsym zwučowanju, z kudźelemi a na bradlach pokazachu swoju sokolsku wušikność, kiž so powšitkownje wobdźiwaše.

Wosrjedź porjadka poręča starosta Łužiskeho Sokoła, bratr Sajba, wuprajo swoje wjeselo na wulkej zjamnosći, kotraž so w bohatym wopyće pokaza. Wukhwalowaše postup našeho Sokoła, wuwjedźo, kak ma so čěło tež skućić, zo by strowa duša we strowym čěle knježiła. Wuzběhowaše wažnosć žónskeho sokolenja a njedyrbjało tnto wašnje před wrotami katolskeho Serbowstwa zastać. Zawda też ruku k powitanju lubych hosći a praješe, zo bychu najlěpši zaćišć sobu domoj wzali. Někotři Sokoljo nawjeczorneho wokrjesa pokazachu pod nawjedowanjom bratra Sefnera swoje kumšty na přeńkušn. Mnozy přiwladowarjo so spodźiwachu, što su naši Sokoljo we wustojnym dźěle wšo nawukli.

Jara wažne a krute słowa poręča k. Krawčik z Wulkich Zdźarow (nětko w Budyšinje) Serbam do wutroby a pomjatka. Zasudźowaše kruče serbsku liwkosć a bjezdźakność, z kotrejž swoje najdróžše kubła nje-swědomiće prječ mjetaja, kaž stary čapor. Khileja so k Němcowstwu a měnja, zo su z tym někto khmaňši. Němcy so nam zdaluja, njeznaja našu ródnu wosebitosć a tohodla nas wopaki posudźuja. Serbja dyrbjeli być mužojo krutoho karaktera, dyrbja wědźeć, što chcedźa. Kak chce susod nas česćić, hdyž sami so nječesćejemy. Nadźijomnje su jeho njebojazne a jadriwe słowa na płódnu rolu padnyłe a ponjesu w Pančicach dobre płody, štož by jara nuzne było. Njeserbski duch žerje hižo so do hišće njenakažených swójbow. Dźak z nutrin wutroby pak wosebje našim słowjanskim sotram, kiž su złotohódne parle wurcełe. Tajki wječor je z nowa pohon za mnohich, bóle k swojemu narodej dźerżeć. Zahorjena serbski mysl knjeżeše cyłički wječor. A hdyž mloda Słowjanka w bratrowskej rěči wuzna, zo Słowjenjo słušeja hromadźe w hajenju swojeje kultury a Serbam najwutrobniši dźěl za lubu hospodu wuprajі, wujimachu jeje słowa dobry wothłós w serbskich wutrobach. Wšitcy běchu jeneje mysle: Kak rjana je tež naša rěč, kak wažne su naše ródne nałožki a wašnja, kak luboznje klinča naše spěwy. Ze słowow Cišinskeho, kiž studowacy Cyž ze Zuric z basnju „Serbskim holičam" přednjese, móžachmy wobwrótniwosć naješe rěče spóznać kotraž móže so w swěče słyšeć dać. Tuž dźerżmy sej tutón drohi pokład a nałožujmy jón přeco a wšudźe. Hdyž jedyn rěčnik naspomni, zo dyrbja serbscy starši ze swojimi dźěćimi serbski rěčeć, dha połoži z tutym nadawkom porst do rany našeho luda, kotruž je nam pěstowanje cuzbafstwa mjez Serbami nabiło. Wulkotnje zarjadowany wječor wostanje zawěsće wšem w lubym wopomnjeću. Też tu hišće dźak za hospodowanje hosći w kłóštrje a Wotrowje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 7. julija

† 1897 kubleŕ Jan Skop w Křiwej Boršći.

Přenja klóska, o ty radosć,
Witaj nježna na słónco.
Z njebjes parle, nasa žadosć,
Słyšiš kosu w trawcy rěčeć?
Z łuki dyrbja różički,
Wjesołe tam běchu rostle,
Zakěšle tam łóstniwje.
Tak ma pacholo so dźělić,
Wopušćić dom narodny,
Zawostajić dyrbi, dyrbi.
Lube, drohe městačko.

Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Nad jnjewjelnej Europu wuschina, wot wolnoźneje Schwedskeje hač k Sźrjedźnjomjesnemu morjej šahoza, leži. Nad rauščcej a přichod wječornej Europu nadeidu so nižiny. Wjedrańske měnja, zo su njewjedra mózne šjes teho, to bychu samohle zjany a horzy was wjedra přichcenčnicł. Wczera přichod wječorom šakhadźeše cźežke njewjedro w Sśmólinowych horach (Harzgebirge). Slinkatej dejšcej šawinowa wulke a šrašjne powodźenja. Schłkenja je też pola naš hóle na njewobstajne schła. — Jutšje rjank khadźa štónčko 3,49 hodź. a thowa so 8,20 hodź. Měšacź šhadźa přichpołdnju 1,42 hodź. a thowa so w połnozy 12,13 hodź.

— **Za spěwarjow w Frankobrodźe.** Za zajěd njejsu so 20 wobdźělnikow namakali. Tohodla też zniženа płaćizna za jězbu (25 proc.) móžna njeje. Tuž móžu jenož malu črjódku spěwarjow trjebać; moje sŕedki njejsu wulke. Štóž pak chce so spěwarjam přizamknyć, njech we, zo jězba tam płaći 16,80 hr., 2 (wróćo) 33,65 hr. Nóclěh w hotelu „Stadt Wiesbaden" za 3 hr., dobre snědanje 1 hr. Móžno, zo budźe přenocowanje hišće tuńšo privatnje, jednam hišće z privatnej wosobu. — Wotjězd z Drježdźan (hłowne dwórnišćo) wutoru 12. julija wječor 12.10 (9.10). Zetkamy so 1/2 9 hodźin w srjedźnym přitwarku. Jězdne lisćiki wobstaram tam za wšěch přitomnych. Sobotu 9. t. m. popołdnju w 4 hodź. poslednja pruha w Serbskim Domje.

B. Krawc.

— **Na Tjelnin** wotpalichu wczera wječor, jako běšche so saćmika, wulkotny wohnjostroj, kiž běšche lětża wobjebje wobschérny a bohate. Wokoło tutoho wulkotneho pschewjedźenja běchu so tyhaźy pschihladowarjow jeschli.

— **Wusnamjenjenje pčołarjow.** Na pčołatskej wustajeńzy w Lubiju kónca sahdźeneho sydźenja z pschiležnosću sćěhda sakkich pčołarjow w Lubiju dóstachu mjes druhimi też cźile wustajerjo z Budyschina myta: Knjes Stschka, cźestne myto Oschatskeho wokrjesnego towarstwa, knjes Diak wot Habrachcźanskeho ratarskeho towarstwa, knjes Schuster wot sahrodnitskeho towarstwa w Lubiju, knjes Kunza z Luha wot Budyschskeho wokrjesnego towarstwa, knjes Lehmann wot Lubijskeho wokrjesnego towarstwa, knjes Hajnza wot towarstwa „Pschi Cźerwjenym Kamjenju", knjes Scholka wot Wurzenskeho towarstwa.

— **Srażenje mjes motorskim kolom a automobilom.** Wczera dopołdnja wokoło 11 hodź. psched Säuberlichez hoscźenzom motorowy koleśaŕ do automobile dróžki srały. Motorowy koleśaŕ, kiž běšche w Säuberlichez lejtowaschi pschebywał, kmy so psched nim na swoje koło, so by do města mus jěł. Pschi tym srały do automobila, kiž z města won pschijědźeše. Se srażenjom so motorske koło khětro a autonjenje wobschkodźi. Winu na njeszboju z hlowneho dźela motorowemu koleśaŕej dawaja, dokelž je dla saschadu, kiž je tam stejał, pschehlad a tak też móz nad swojim kolom shubił.

— **Semoliczańśi puć** mjes Oskonoborscźeńskej a Drježdźańskej dróhu je dla rajnypowanja hač na dalsše sa wschitkich jězdny wobkhad sawrjeny.

— **Swjatowańśi puć** mjes Drježdźańskej a Wjasońskej dróhu wostanje na Scźijeczańskich horach hischcze hač do 9. t. m. sawrjeny.

S **Hornjeje Hórki.** Pschi Ekuschim lěčnym kwjedźenju mandźelskich sjelzow bohu sebi pschi jónstkim tšélenju wo myta knjeni Schwarzowa z Hornjeje Hórki dostojnosć kralowje a knjeni Nielhußowa z Hornjeje Hórki dostojnosć marschalki.

S **Wjelećina.** Pschecźel honitwerstwa tu njedźelu dwě wulkej pjimowej schcźurzy wobkhadowasche. Wonaj wschcźoschtaj je zynoweho kopjena a dyschtaj po najradschu do wobkhadowarja dałej. Jemu pak so njeporadźi schcźurzy popadnyć. Njedawno hatle je tu jedyn honitwjeŕ jenu pjimowu schcźurku satschli.

S **Huski.** Njedźelu a póndźelu běschе pola naš hermank. Po dlěchim dešcźu běschе bo njedźelu popoldnju tola hischcze wuwjedriło. Na woběmaj hnjomaj sbźi so mnoho wopytowarjow, tola njehubowachu w tej měrje kaž loni. Najikeje je Budysche měschćanske tšélenje bobu je schkodu sa nasch hermank.

S **Ketliz.** Na Wósporskej dróhy, kotraž ma njele jawinjenjow, sta bo w poslednich dnjach nize „Sakkeho Dwora" njeschoe z motorskim kolom. Wutoru sajěžo bo schcźenzar D. z Walowowo blizko domu hedlarskeho mischtra Arlta je swojim motorskim kolom do telefonowskeho schcźežora. Jemu dyrje so poradźi, swoje motorske kolo hischcze w poslednim wokomiku wokoło storhnyć, ale njebiwaschу teho z hlowu wo schcźežor morkny, pschi čimž hebi kěwu połozya mjeswocźa tósbrč. Jako běschе khat swjeżbozeneho swobalat, dowjesechu jeho domoj.

S **Lubija.** Ssobotu popoldnju na Starym torhowischću wonkowny automobil do mandźelskeje jeneho tudomneho wobkhodnika jawadźi, jako wona z khódnika na dróhu dźěschе. Wón ju powali. Zoni bo pschi padnjenju ruka skanta. Automobil je rjeschpinaty tłochnyk.

S **Lubija.** Bjes mischtroweho wědźenja „požeji" hebi njedźelu popoldnju jedyn tudomny wuczbnik z wuporjedźenje zuje motorske koło, so by hebi je swojim pschecźelom do Budyschina wuleczak. Tola w Bukezach bo pschecźelej i pojčzenym kolom walschchaj a jeju czorna jězba namała njelubu kónz. Pschecźel na sosiuschim dyble, wěsty wuczbnik Seidel i Habrachcźiz pola Lubija, běschе thětro sranjeny. Jeho dyrbjachu do thorownje dowjesć.

S **Wotrowa.** Na duju 3. prażnika wotmě naschi „Sokoł" pola Jurschez mału swjedźeń z rejemi, kiž běschе derje wobschérny a bohate. Wokoło tutoho wulkotneho pschewjedźenja běchu so tyhaźy pschihladowarjow jeschli.

— **Wusnamjenjenje pčołarjow.** Na pčołatskej wustajeńzy w Lubiju kónca sahdźeneho sydźenja z pschiležnosću sćěhda sakkich pčołarjow w Lubiju dóstachu mjes druhimi też cźile wustajerjo z Budyschima myta: Knjes Stschka, cźestne myto Oschatskeho wokrjesnego towarstwa, knjes Diak wot Habrachcźanskeho ratarskeho towarstwa, knjes Schuster wot sahrodnitskeho towarstwa w Lubiju, knjes Kunza z Luha wot Budyschskeho wokrjesnego towarstwa, knjes Lehmann wot Lubijskeho wokrjesnego towarstwa, knjes Hajnza wot towarstwa „Pschi Cźerwjenym Kamjenju", knjes Scholka wot Wurzenskeho towarstwa.

— **Srażenje mjes motorskim kolom a automobilom.** Wczera dopołdnja wokoło 11 hodź. psched Säuberlichez hoscźenzom motorowy koleśaŕ do automobile dróžki srały. Motorowy koleśaŕ, kiž běšche w Säuberlichez lejtowaschi pschebywał, kmy so psched nim na swoje koło, so by do města mus jěł. Pschi tym srały do automobila, kiž z města won pschijědźeše. Se srażenjom so motorske koło khětro a autonjenje wobschkodźi. Winu na njeszboju z hlowneho dźela motorowemu koleśaŕej dawaja, dokelž je dla saschadu, kiž je tam stejał, pschehlad a tak też móz nad swojim kolom shubił.

— **Semoliczańśi puć** mjes Oskonoborscźeńskej a Drježdźańskej dróhu je dla rajnypowanja hač na dalsše sa wschitkich jězdny wobkhad sawrjeny.

— **Swjatowańśi puć** mjes Drježdźańskej a Wjasońskej dróhu wostanje na Scźijeczańskich horach hischcze hač do 9. t. m. sawrjeny.

S **Hornjeje Hórki.** Pschi Ekuschim lěčnym kwjedźenju mandźelskich sjelzow bohu sebi pschi jónstkim tšélenju wo myta knjeni Schwarzowa z Hornjeje Hórki dostojnosć kralowje a knjeni Nielhußowa z Hornjeje Hórki dostojnosć marschalki.

S **Wjelećina.** Pschecźel honitwerstwa tu njedźelu dwě wulkej pjimowej schcźurzy wobkhadowasche. Wonaj wschcźoschtaj je zynoweho kopjena a dyschtaj po najradschu do wobkhadowarja dałej. Jemu pak so njeporadźi schcźurzy popadnyć. Njedawno hatle je tu jedyn honitwjeŕ jenu pjimowu schcźurku satschli.

S **Huski.** Njedźelu a póndźelu běschе pola naš hermank. Po dlěchim dešcźu běschе bo njedźelu popoldnju tola hischcze wuwjedriło. Na woběmaj hnjomaj sbźi so mnoho wopytowarjow, tola njehubowachu w tej měrje kaž loni. Najikeje je Budysche měschćanske tšélenje bobu je schkodu sa nasch hermank.

S **Ketliz.** Na Wósporskej dróhy, kotraž ma njele jawinjenjow, sta bo w poslednich dnjach nize „Sakkeho Dwora" njeschoe z motorskim kolom. Wutoru sajěžo bo schcźenzar D. z Walowowo blizko domu hedlarskeho mischtra Arlta je swojim motorskim kolom do telefonowskeho schcźežora. Jemu dyrje so poradźi, swoje motorske kolo hischcze w poslednim wokomiku wokoło storhnyć, ale njebiwaschу teho z hlowu wo schcźežor morkny, pschi čimž hebi kěwu połozya mjeswocźa tósbrč. Jako běschе khat swjeżbozeneho swobalat, dowjesechu jeho domoj.

S **Lubija.** Ssobotu popoldnju na Starym torhowischću wonkowny automobil do mandźelskeje jeneho tudomneho wobkhodnika jawadźi, jako wona z khódnika na dróhu dźěschе. Wón ju powali. Zoni bo pschi padnjenju ruka skanta. Automobil je rjeschpinaty tłochnyk.

S **Lubija.** Bjes mischtroweho wědźenja „požeji" hebi njedźelu popoldnju jedyn tudomny wuczbnik z wuporjedźenje zuje motorske koło, so by hebi je swojim pschecźelom do Budyschina wuleczak. Tola w Bukezach bo pschecźelej i pojčzenym kolom walschchaj a jeju czorna jězba namała njelubu kónz. Pschecźel na sosiuschim dyble, wěsty wuczbnik Seidel i Habrachcźiz pola Lubija, běschе thětro sranjeny. Jeho dyrbjachu do thorownje dowjesć.

S **Wotrowa.** Na duju 3. prażnika wotmě naschi „Sokoł" pola Jurschez mału swjedźeń z rejemi, kiž běschе derje

Za wysoku płaćizmu.

Powedźańcźo i naschich kujow.
Napisała Kirstina Rowsowa

3] (Potrjechowanje.)

„Ach, njerěčcź hłuposcźe" hněwaschе so dźěd. „Dcźerja chcźeła mje hładacź, a jutšje pschińdźe někajši cźłowjek, kotrehoż hebi wosmje. Ty hebi też jenu wubjerjesch, wojeńsch a ja? Nć, nć, tuhło je njedam rośterhacź, toho njedopuschcźu!" Tak so wón rosthori, so i pjatcźu two wobkhadowanje dyri. „Pak dostanjetaj wój jo hromadnje, pak njebostanje tuhło ani tón ani druhi!"

„Tuž daj jej tola zyte," znapschecźiwi młody cźłowjek a bordźe so wujka. „Budaj ju, potom maschi pschichodneho zynа. Potom wonaj radschidže pola tebje zwostanjetaj. Ju njedam jo mamona dla pokupicź. Ssama myślicźa na tajku twaklu je mi i wohidkom."

„Tak?" tłowjeschе starz. „Że to dźakowcź ja wukublanje? Takle dyscźi mi ja to wotrunacź? Tola schto bo dźiwam? Hdyž mi moje ramzne dźěcźi zyke zywjenje zwokhalicźi samohu, cźehodla njedyrbjał też wuk hischcze bordźow bo kaschcźa nabicź móz? Potajkim ja mamon cźe ja pschedam? Tebi mózno njeje, moju prěnju, jenicźku, pohlednu pročtwu, kiž zynа cźi wutrajił, dopjelnicź? Nó derje, mój zynо!"

Knjes Mikławsch stany a dźěschе zynmy kaž postawa, mohła-li tajka thodźicź, k durjam. Ruka bě so hižo klinki pschimnyła, tu wobja jeho bružna ruka.

„Nječ, njerěčcźej so na nnje, dźědo! Zadaj, schtož chcźeschi! Ssamo zywjenje sa tebje wotedam; jenož to njezadaj!"

„Ja hižo nicźo wjazy njezadam," znapschecźiwi dźěd a zuny wuuka w stronu. „Ssa kohoż chcźemy zywjenje dacź, ja toho nóźemy też wopor pschinjesć. Wostaj 'noj mój zynо! Sabudź na to, zo twój njerozumny dźěd po telko zlebanjow w zywjenju dyschcźe na stare dny hischcze trochu zbožownу pobycź. To pak bě jenož zón; wójo, lěta dołho bojeny, ale tola jenož zón, kiž je mi ponimy kaž wschо druhe."

„Njerěčcź tatle, dźědo, a njeczwiluj mje!" Młody cźłowjek tłoczeschе wobě ruzy k cźołu. „Ty njejsy mi tola hischcze zywoju pschicźinił wuprajicź dał, kotrejcź dla wodźu a njemóžu po wojeńcź. Njechach wo tom rěcźeć, ale někto pak dyrbju, so by mje wopak njeschpańdował. Proschu, pospyń so a pospitschaj na mnje!"

Starzy knjes hnjdźe so chwatońcź do blizkjeje lenoschki a zloji wocźi zkoro i hróžnu na bliže wobličzo wnitkowe.

„Ty mi tola napośledku njezjelnjeschi, so masch hižo nědźe zonu?" tłonaschе wón kaž zuhim hłosom.

„Ja? Schto šebi ty tola myślischi? Ssym znadź i rjekom romanow abo pschihłodźał abo jebał? Wobkrucźam tebi, so njemějach khwile, na tajke wězy myślicź."

Hordźe so młody cźłowjek wuzmužeńcźny; wón wuhladkowa šebi huste włosy z cźoła.

„Ja derje wém, luby dźědo, schto zym cźi za twoju lubosć a staroscźowjeću dołžny. Hdyž ty mje tohodła domoj sawołał, so by poźiednje lěta zwojeho zywjenja je nnu dožiwił, to je wotrjeschnyły go za tele lěta najhorzyschej zadosće zwojeje wutrowby. Mějach mjenujcź na myślі, zhromadnje z profesorom Geringerom starozitnotne wuzhptne puczowanje zynа cźinicź. Tola mje cźehnjescźe k tebi, so bych cźi i dźěcźowskej lubosću twój zywjenjeli wieczor wołožił. Tuhoń samuhł zym wotstorcźił, ale wsdał so jeho njejzym; pschetoż to by za mnje rěkało, wotrjeć go zywjenja a bycź a zmyślicź zywjenjeschu puczа. Hdyž pak šebi ty nětko wote mnje žadasch, so mam go wojeńcź, tak by to na wěcźne cźasy mój zamuhł znicźało, pschetoż zonu doma wostajicź a hicź a znadź zenje wjazy pschińcź, to njeje po mojich zaždach pschijstojne. A zonu bohu mjacź go tež njehodźi, znajmjenjscźa na nibdy niž Margitu Korinsku. Schtó dha wě, kak je ta pschepjata bula wocźehnjena a zapleńcźena! Tak maju go wězy, to jeniczy je mi na puczu. Tola dokelž zym i twojim dołžnikom, to cźi połaju, so zamóžu wjazy hač zywjenja zwojeho wuprowacź — budu po twojej woli jednacź."

Wo zjtwi bě wocźichło. Dwě wutrobje wojowaschtej cźeżeli bój; kotra dobudże? Skowa starzowa, do dźonje łożena, go nadobo špěschnje posłyschny, wocźi blyschtokaschtej po wot kruteho rosbudźenja.

„Dźakuju ho cźi, Adamje. Twoje dobre złowa mytuja mi za wschě dźeło a prózu, kiž mějach f tobu. Tola wopor sa wopor. Ty dopjelnisch moje pschecźe a wozeńcź go i Margitu Korinskej. Ja pak dopjelnju twoje hacź dotal mi njesmale samerу Margitu wostajiscź ty pschi mni, a hnydom po twaźu padasch go na puczowanje, tak budże nam wschěm tjom pomhane. Na zwět a tudźoze rěcźe djiwaci njebudźemy. Chzu, so by puczowanje wukonjał, tak dołho hacź zym zywy."

„Dźědo!"

Dwo, wutschił wuzwobodźeneje wutrowby, schtó by jón mohł wospjetowacź?

II.

Mjes tym so Adam Orlowšti do zymskeho wjeczora won jechaschе, pschekhodźowaschе go tujes Mitkawich, kótrychżkuli swój dopiš wonnjeny, dołho hischcze po zwojej spanjelskej zluwe, a dokelž njemějeschе dowěrnika tu, rěcźejcźe sam sebi:

„Baj, ja dyrbju tebje wozeńcź, ja dyrbju; pschetoż tej ty mohł runje tak zworacź kaž wón. Ty, njerozumny hólcźe, šebi myślicźch, zo wopor pschinjeseschi? Nó, derje, budźemy widźecź. Schtó wě, kak dołho budźemy hischcze zywi, a tebje by twoje zdźejcźe pschemohło, ty by mi cźeknył, a za tym tamlutki zwojtacź dyrbjał. Tuž puschcźu cźe radscho dobrowólnje, ale jenoż je swjasanymaj schchidkomaj, je by ho dyrbjał nawrócźeć. Ach, jo w tutom błędźe zwoje njewutraje. K cźemu bym po prawom zywy był? A wumru-li, schto potom? Bychch-li znajmjenjscźa wědźał, hdźe wón je? Hłuposcź! Nicźo wědźecź nadnjo, nimam nikoho, jenoż tebje, Adamje, tebje, Margita. Wy dyrbitaj hromadźe zbožownaj bycź!"

W tutom wokomiku dachu ho wo pódlanjej zjtwi trocźele błyschcźecź. Starzy knjes dźěschе won.

(Potrjechowanje scźěhnje.)

wobsyłany. Mjes wobsyłowarjenk běchu tež někotři němšcy heworjakarjo, kotřiž so prózowachu, njemér do Ssokolow pschinjesch, ale k temu njemějachu ducha dosć. Pschetož „Ssokol“ steji muž za mužom, a to běsche tam derje wědomne. Tež kóždy druhi znaje lětkasčuwe sa lajkich hewrjekarjow, to je „won ſ nimi na čěsčtwy powěri“. Tak so tež sta. Ssokolsko wědża, schto maju wo taikim pschisłodowanju dźerżeć. Tajšy njesrałi němšcy pachołso njemóża Serba wotdźerżowaćz, do Ssokola sałkupjeć a sa njón słukowaćz. Čžim kruczišcho sawdanuy žebi ruzy k balschemu narodnemu dźěłu!

S Wrěšny pola Kamjenza. Nad samoležnjom pschekuyza a mějiczela wobschoda kolonialnych towarow Albrechta Ludwiga Staudy w Wrěšnje čo. 50 b bu 4. junija konkurs wotewrjeny. Nječnik justizny rada Kori w Kamjenzu bu sa konkursowebo sarjadnika pomjenowany.

S Kulowa. S nowotwarom nascheje noweje schule derje bayrdka dźe. Wulke wobešcjenoscže čzini pak nam woda. So bychu w schuli ſuche ninzy pschiprawiczć mohli, motorika plumpa hižom dwě njedźeli dołho wodu plumpa. Někotre murje dyrbjachu sašo wottorhnuć. Na tesle lešownoscži je telko wody, na druhich městnach pak sašo žanoje njeje. Na nanjerje zawrjekowanje sa dyrbjeli we 8 městnach sa wodu wjerzeć, njejsu pak žanehu wuspěcha měli.

S Horow pola Wojerez. Tudomny kowařſti mischtr Arnoscht Stoppel swjeczeschе njedawno swój 40-lětny mischtrski jubilej.

S Wojerez. Njedźelu popoldnju sta so w nascheim městcze njesboże, kiž mohło lohko hórsche sčežkoći měcz. Jenemu tudomnemu automobilej puny so wobruč, jako po Dwórnischczowej dróży jědżesche. Wós so wobwjertny a jenoč ſ wulkej prózu móżesche wjednik jón sastajicz. Auto njebu pschi tom dale wobschkodżene.

S Běleje Wody. Lětuschi ſwjedżeń 1ležu so hoboru wjeczor ſ k měrej pikantom sapocza. Wuczahuje tležomu njedźelu deschczowate wjedro trochu sadżěwasche. Tčelenje sapocza so popoldnju w 3 hodź. a trajesche hač do 6 hodź. wjeczor. Swjedżeńske městno běsche na posdźischim popoldnju jara derje wopytane.

S Běleje Wody. Wječera ſrjedu pschiwoldnju krótko do 12 hodź. sta so w Sjednoczenych Lužiskich schkleńczerjach czežke njesboże. Jako dźěłaczeć Dróžk ſ Wuschkże ſ czežkim wosom pisches wrota pschijědże, wšěrz pak wrotow sapraschny. Wrota ſrjechichu Drožka a cišinychu jeho pod wós. Kola dźěchu jemu pisches prawu nohu nize kolena a ju jemu hróžnje pschejědżechu. Jako běchu ſnjesbožanemu mutnje wobaliki, dowjesechu jeho do Khocebuskeje khorownje.

Z Łužicy.

* Se Zitawy. Mjes tudomnymi schulskimi dźěćimi ju wołejezy (Maiſern) jara rozšěrjene. W někotrych rjadowanjach ſwjedżenja tudomnych ludowych schulow telko dźěći tuteje khorosče dla wotwoła, so dyrbjachu tute rjadowanje hač do wulkich próſdninow zamknyć.

* Se Zhorjelza. Wulorn dopodnja da so nětkle 30 lět stary wobkhodnik Burkhardt se Zhorjelza w zamomorhaffkich myſlach pola Lěſchwizy żeleſnišnemu czahej pschejěć. Czah jadże jemu pisches ſlowu a jeho na městne mori.

* Rychnowa. Wo 44lětnej dźěławoſeji jako baba je ſo tudomna 76lětna Franzišla Schölerowa na wumeńk po-

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk 7. julija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,08
londýnski punt . .	20,472	100 čěskosł. krónow	12,49
100 šwajc. frankow	81,135	100 franc. frankow	16,50

Berlinska burja sawosta wječera jwjetſcha pschi ſkruzowanju efektowych kursow. S khwilemi dźe ſo ſlabe ſeſlabjenje pokasa. Rentowe a dołżne liſtiny mějachu ſnadny wobrot a ſkerje ſnižene kursy.

Na produktowych wikach pokrocowanje wotdrjebjowanje płaczišnow khlěbowego žita. Jostkižena rožka jewoſ porěbki kupzow nadeńdże. Rožka ſnowa 10 pj. po zentnarju pschihódži. Wječera płaczejcze ſnitnar

w Berlinje:
rožki 12,90—13 hr., ječmjenja nałětnjeho 12—13,65 hr., wowsa 12,60—12,95 hr.

w terminowym wikowanju:
ſa julij: pschenicu 14,25—14,30 hr., rožki 12,52½ hr., wowsa 10,80 hr.,
ſa september: pschenicu 13,51¼—13,45¾ hr., rožki 11,52½ hr., wowsa 9,97½,
ſa oktober: pschenicu 13,47 hr., rožki 11,55 hač 11,52½ hr.

Někotre płaczišny ſ wječerawschich Drježoſanſkich wikow ((Markthallen).

Młode huſy ſchtuka 2,50—7 hr., kaczki 1,20—4 hr., kury stare 3—5 hr., młodyczki 0,80—2,50 hr. Sarčzana zjerina: huſu 1,30—1,50 hr., kaczki 1,50—1.80 hr. a hołbje 0,50—1,40 hr., Liny 2,50 hr. a raki 10—100 pj. schcipki 1,20 hr., wischnje 30—60 pj., truſkaty 40—50 pj., łoſmaczki 35 pj., běły zentnar 7—9 hr., butra 2,20 hr., twaroh 30—35 pj., jeja 12—13 pj., muka pak pschenična 31—35 pj.

Schwinjaze wiki wječera ſrjedu w Berlinje (Magdeburger-Friedrichsfelde).

Na ſwinjaze wiki w Berlinje běchu pschihnali 105 ſwini a 283 prošatow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	47—60 hr.
ſrjenje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

prošata:

wulke	13—20 hr.
ſrjenje	8—13 hr.

Na pschedań.

Kubło 55 kórzow wulke ſ morwym a žiwym inwentarom, Graf w Budyschinje, Telefon 2100.

Wós dźěćazy w Kamjenzu, Dolhowa haša 25; we Hródku, Drježdżańska dróha 3 na prawo; ſportowy w Lubiju, Smutkowna Zitawſka dróha 111; dźěćazy we Bilſopjazach, Nowomješčanſka dr. 6 II na prawo; dźěćazy we Wownjowje 2.

Sčłoma 70 zentn., knježi dwór w Hornich Kósłach pola Ninleje.

Kalojza wyſokoſuczelna, Kralowska Nowa Wjeſ 41.

Koń 5-lětna kobla, ſchumel, Hellwig w Hródku, dałokodźěłał 327. — Ponij, kubło w Nowej Wjsy pola Nalez.

Kožo ſ matrazu a ložu bjes matrazy w Budyschinje, Tſchaſſka dr. 24 III na ſwo.

Prohata, Pfeiffer we Wojerezach, Selena haša 27. — We Budyschinje, Sserbſka haša 11. — Kupfer w Buoynjnje, Sserbſke hrjebje 34.

Pschisłušacej pytaja:

Dźěłaczerki, kartonažowa fabrika w Běłej Wodże; we Khwaliſchu.

Pječarſki, Konſch w Hornich Kósłach pola Nječizy.

Pohonca, Lehmannez pječarnja we Wulkom Bukowje pola Hródka. — Młyn w Kobelnje pola Mužakowa.

Młynſkeho, Bezer w Semjazach.

Dožu do domu, Tarnowez kondi.-kuja w Hródku. — Franka, Vereinshaus w Běłej Wodże.

Wyschnjeſchczipanjow na Mateſchanſkej wiſchnjowej haleji.

dałoka. Sa czaſ ſwojeho ſtutkowanja je pschi 3600 porodach pomozna była.

S Nasbórka. Nasbórſki ſinanzny hamt je w minjenym ſchtwórtſkeſe dla dawkowych pschečzinjenjow 25 wospowow ſe ſhromadnym pjenježnym khłostanjom, kiž 6950 hriwnow wuczinja, wotkłostał. Najwyſchſche ſenſorſke khłostanje wuczinjeſche 3000 hriwnow, najnižſche pak 5 hr.

Cežke żeleznisko njezbože w Smólnych horach.

Dotal 9 morwych.

Wječera ſrjedu wječor 1/27 hodź. czaſ prežnjeje żeleſnizy w Ssmólnych horach (Harzgerodaer bahn) dla wulkeje wody w Thumkuhlenſkim dole mjes Haſſerodu a Schierku ſe kołijow wuſkoczi a po nahłym nałpuje dele ſajedże. Żeleſniſti nałpuy běſche wulka woda tžetro podmlska. Żeleſniſka ſarjadniſtwo běſche hižom ſa wſchitke ſchkitanſke naprawy ſo postarała a běſche k wobkedźbowanju czaſy jenemu knježerſtwowemu twaršemu mischtrej a jenemu technikej prěcznje żeleſnizy Ssmólnich horow na lokomotiwje pokazała. Lokomotiwa a někotre wozy walichu ſo po nałpuyſe dele. Wjednik lokomotiwy, tejžer, knježerſtwowy twarſki mischtr a technik namakachu ſwoju ſmjerc. Może ſo nětk hižom ſ wěſtoſtu ſ tym ličzicz, ſo ſu tež někotři puczowazy wo žiwjenje pschiſchli. Někotři puczowazy buchu ſranjeni, jich ſu hnydom do khorownje dowjeli. Wizeprezident direkcije němſkotatneje żeleſnizy w Magdeburgu je ſo k městnje njeſoża podał.

S Wernigerody w Ssmólnych horach (Harz) powědża ſo hiſchče ſczěhowaze podrobnoscže: Czežke żeleſniške njeſboże na prežnjej żeleſnizy Ssmólnych horow ſta ſo blizo dwórniſchcza Dreiannenhohne. Popoldnju wokoło 3 hodź. ſakhadżeſche w Ssmólnych horach ſylne njewjedro ſe ſliwkotym deſchczom, kiž rěcka w Thumkuhlenſkim dole do torhaneje rěki pschewobroži. Woda na hromadźi ſo pschi żeleſniſkim nałpuyſe a najſkerje ſpódni dźěł nałpuya pomałe, ſo ſo pod czeju czaha zyły nałpuy ſtłoczi. Dokelž běchu ſ Haſſerodu powěſcze pschiſchłe, ſo wulka woda pschichadża a dokelž běſche woda ſ městnami pisches żeleſniſke koliže bježała, bu lokomotiwa wot dwórniſchcza w Dreiannenhohne nimo lokomotiwnika a tejžera hiſchcze ſ knježerſtwowym twarſkim niſchtrom a nałhonitym twarſkim technikom wobſadżena. Czaſ pomałku do dola dele ſajedże. Tola wſchitka pschehładniwoſcz njeje niežbožu ſadżěwacz mohła. Lokomotiwnik Gierka, a tejžer Schmidt ſ Nordhauſena, knježerſtwowy twarſki mischtr Meyer a twarſki technik Bothe namakachu ſmjerc. Nimo maſchiny ſtaj wagczkowy a wožobowy wós po nałpuyſe dele padłoj. Wohnjež ſu we wožobowym wozu někotři puczowazy ſo ſarafyli, po dotalnym ſwěſczenju pjeczo.

Do Wernigerodeſkeje khorownje ſu dźeſacz franjenych pschiwjeſli. Jich franjenje ſu powſchitkownje lózſche. Strach wo žiwjenju dotal pola żanehu njeje. Někotrych lohkoſranjenych ſwobalachu a ſaſo puſchčichu. Dotal je pschehładniwje zěł a ſu ſpinadła ſpěſchnje ſtutkowate, ſu ſobytne wozy hnydom ſaſtałe. Schtó morjeni puczowazy ſu, njebodżeſche ſo dotal hiſchcze ſwěſcziſ.

*

Njewjedro w Ssmólnych horach.

Ssrjedu popoldnju ſo w Ssmólnych horach ſlíwkotym deſchcz liješe, ło běchu ſo rěcži ſa krótke mjeriſchiny w dołach do torhajwch rěczkow pschewobroczíſe. Nětka Holzhemme ſo bórſy psches hrjobi wuła. Wulki dźěł mješčanſka Wernigerody je powodżeny. Pinzy twarjenjow blížko rěki ſu połne wody. S wulkej mozu ſahanjachu ſo wody Holzhemmy a Zieblerſkeje rěki do kamjenitneho mosta pschi rězarni. W Haſſerodże ſteji zyły rězak pod wodu. Wola jeneje trochu hłubje leżaneje khěže wody hač k tšeſche doſahachu. Zyłe město Wernigerode je na nohach, ſo by žebi zychnowaze wody wobhładało.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Schmiedefelda pola Arnsdorfa. (Czežke njeſboże ſ automobilom.) Pondźelu rano wokoło 1/28 hodź. pod kapalnej horu na dróży do Drježdżan automobil, kiž ſ Budyschina pschijědże a w kotrymž muzikaj bjedżeſchtaj, jako jedyn japſchab pschebježeſchmy, najſkerje dla ſlemjenja pjera do ſchtoma ſajedże. Schtom automobil pschi ſrażenju roſtſchełkowa. Automobil ſo dwójzy pschečzišnuy. Jenemu muzjſemu ſo niczo dale njeſta, druhi pak ſ tſchaſenymi moſhami leżo wosta.

* Se Schandawſtich kupjelow. (Spytane ſamomordarſtwo Wrótzkawſkeju mandżelſkeju.) W jenej jitwi ſa zuſpoh na Wulkej Synnſkej horje wſaſchtaj mandżelſkaj — jedyn rěznik a jeho mandżelſka ſ Wrótzkawa — jdź k ſebi. Sagłowożiwjenje mješeſke pola wobeju wuſpěch. Jako ſa marittoju mandżelſkeju ſ khorobnym autom do khorownje wjeſechu, ſo auto wobkyuny a ſjěſče po 30 metrow wyſokim brjoſy dele. Na ſpodźiwne waſchnje ſo hobujězdżaju jenoż zyłe lohko wobſchkodżichu.

* S Rožwejna. (Pschi ſhartyſtvaczu ſ autom ſamjeſcheny.) Njedźelu wječor we wožmej hodźinje ſedżachu pschi hoſcenzjonu w Moroſhetnje tſi tamniſchi wobydlerjo pschi ſchkoze. Lětsemy ſchofer Stockmann ſ Niederroſſlawy chyſche ſe ſwojim wetnaſeſtſitim autom, ſ kotrymž běſche psched hoſcenzjom poſtejał, wotjeć. Wós pak město do prédka do ſady ſajědże a ſtuſczi bliđo ſ hartyſtvaczkami k ſcžnje a 53lětnjeho kublerja Seiferta ſamjeże, jo hnydom wumrě. Stockmann běſche hakle dżeń prjedy wjednisle wopytnu dostał.

* S Lichtenhanne. Na nowe ...pzowiſtwo je tudomny ſamkař Grunewald ſapadnył. Tón je hižom dźeſchi czaſ jenemu wobydlerjej ſamjeſnego ...nan ſ rolka ſchežomy pisches kluczowu dźěrku do wyhlenja dył.

* S Magdeburga. (S czaha ſtorczeny.) Sahrodnika Reinholda Meyera ſ Wolmirſtedta czežzu ſranjeneho na żeleſniſtich kolijach namakachu. Dotal możeſche jenoż pracicz, ſo ſu jeho ſ mozu ſ jědżazeho czaha ſtorczili.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	6.7.	5.7.		6.7.	5.7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	258-260	263 265	woka	22-24,50	22-24,50
nal. ječmjeń	240-273	240-273	módre łupiny	15-18,00	15-18,00
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-18,00
wows	252-259	252-259	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	185-187	186-188	raps. wosušk	15,80	16,00
pšenč muka	37-38,25	37-38,75	tany wosušk	19-20,00	19-21,00
rožna muka	35-36,25	35-37,00	poen mclasa		
pš. wotruby	13,50	13,75	pórnj. kruški	33-34,00	33-33,50
rožne „	15,75	15,75	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,90
raps „	—	—	rožna s'oma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšenč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hrochot	28-32,00	27-30,00	worowza „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaczizny ręznicho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

6. julija 1927. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druhiny a wozmanjenjonje.

Woły: 182.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnoscže hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	64—66
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	60—62
Mjenje picowane wšěch starobow	54—56

Byki 311.

Połnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rězneje hódnoscže	60—61
Połnomjasne, młódše	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	53—55
Spatne	50—52

Jałojcy a kruwy: 637.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnoscže	50—54
Połnomjasne jałojcy najwjetšeje rězneje hódnoscže hač do 7 lět	42—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	39—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	24—27
Mjenje a špatnje picowane	63—65

Čelata: 2200.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	72—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—70
Spatne (4)	50—58

Wowcy: 4975.

Młódše a starše wukormjene (2. druzina)	48—50
Starše wukormjene (3.)	38—43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 11364.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	59—60
Wukormjene	58—59
Mjasne	56—57
Spatne	51—54
Rancy a kundrozy	—

* S Lubina w Schlesyskej. (Mandželska struchstohra we Želesnikim czahu.) Mandželskaj, kotraj běschtej w Randcenach we Hohowskim wokrjesu do wosa 4. rjadownje fastupiloj, so w czahu swadžischtaj. Muž so klónčnje tak rozcerčeřa, so ſ nožom na swoju žonu bišče. Mjes Kosčizami a Lubinom ſedžachu wobsojano žónska nuſowe spinadło, so czah fasta. W Lubinje mandželskaj, kotraj mjeſchtaj dźerža pischi žehi, czah wopuſchčischtaj. Dwórnischczowy pchebostřeliče dalſche nuſne naprawy wobſtara.

* S Barlina. (Najwjetſchi winowy dom w konkursu.) Hižom błiſchi czaſ ſlęſeſche we wſchitkich krajach ſnata ſ. W. Borchardtez winarńja na Franzowskej drohy w Berlinje pod wobſtojnym dohladom. Dołſ tuteho wobſtoda wuczinja puł miljiona hrimow. Dźiwny dom je wo ſebje ſa czaſ khěžorſtwa ręſeł. Nětko pak, hdyž bu khěžorſtwo powalene a wſchudźom pjenježny njedoſtatk knjeſeſche, buchu ſa winownju czaſhy pſchezo hubjenſiſche.

Přilopk.

* **Dla kaſchežka piwa w bleſchach da ſmjerce.** Murjeř Alois Weber w Kirchheimje pola Mannheima běſche ſ towaršchemi wo kaſchežk piwa hadžał, ſo na 30 metrow wuſkati wuheń wulakowuje zentrale kaſeže. Wón běſche też ſboſownje horjeſach pobył. Jako ſaſo dele kſeſeſche a ſo błyſkowoda dźerjeſche, nadobo delepadże. Wón běſche ſo tak cžežko ſranił, ſo je hiſchcze ſamſtny dźeń popołnoju w khorowni wumrěł. Weber ſawoſtaji wudowu a 9 njeſaſtarane dźeći.

* **Dwoje wěrowanje w powětſje.** Wutoru dopołdnja daſchtaj ſo dwaj poraj w Barlinje nadobo w powětſje zyrkwinſkej ſwěrowacž. Lětadło, do kotrehož běſche ſ rózowymi pletwami a liljemi wupyſchenu wołtař natwarjeny, ſdźěny ſo dopołdnja ¼11 hodź. ſ młodymaj poromaj, ſ ſararjom a dźewčmaj ſwědkomaj do powětra a lětaſche mjes Khežor Wilhelm wopomnjeńſkej a Jutrowej zyrkwju tam a ſem, doniž wěrowanje nimo njeběſche. Byrgłowa hudźba na płatowym aparaće wobwěnzowaſche ſwjatoczneſch. Sa pół hodźiny puſchčischtu ſo mandželſtwy ſaſo k ſemi.

* **Sſylny wichor w Odeſy.** Pónđelu zwihnowaſche we ruſkim měſče pſchi Czornym morju, Odeſy, ſakoſtny wichor, kiž też we wokolinje města njeſmérnu ſchkodu naczini. Pola wſchelakich twarjenjow wotkry ſtěchi, daſe ſnuwała ſchtomy. Na morju powróčichu ſo někotre płachtate czołmy a 20 wobſobnom namaka ſmjerc w voſhorjenych ſołmach. Wóſ dróbowoje żeleſnizy, kiž běſche ſ muſtnikami wobſadżeny, kotřiž pſched wichorom cžekachu, wichor w jenym ſawinjenju dróbi ſ kolijow cžiſny. Pſchi tym bu 6 wozbowom morjenych a 33 ſranjenych.

* **Cžeſke rosbuchnjenje w Slutariju w Małej Aſiſkej.** W Slutariju je w nozy na wutoru kofejownja do powětra ſleczała. Pola błiſchich twarjenjow ſo wſchitke wokna roſpukachu. S rosbuchnjenjom ſo ſemja ſylnje ſatſchaße. Dom, kiž pſchi kofejowni ſtejeſche, je tehorunja do powětra ſleczał. Pſchi rosbuchnjenju pſchebywachu w kofejowni jenoż pinčnik a dwě dźeći. Dźeći mózachu hiſchcze žiweju pod roſpadankami muczańnjeſ. Pinčnik běſche pak tak ſwohibźeny, ſo njeběſche ſnaczu. Pſchiczina rosbuchnjenja njeje hiſchcze ſnata.

* **S 88 lětami do lětadła.** We Winje je 88lětna macž ſwjatkowneho preſidenta Hainiſcha pónđelu ſ pſchewodom ſwojeho ſyna ¾ hodźiny dołho nad Winom lětała.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Sčkrowa powěſć wo wjedeje ſa julije pjatk: Mróz pſchecžahuje, njewjedra ſu móżne; po kroſtkim wotkhódnjenju ſaſo cžeplo. Podobne wjedro we wjecžornej Europje, w połnóżnej rjenje a cžopło.

W Prahy je ſo tele dny olympiada (ſwjedźeń) cžeſkoſłowakſkich, němſkich a awſtriſkich dźeſacžeriſkich turnarjow wotměła. Pſchi njej ſo cžeſzu legionarjo wobdźělichu, kotřiž ſu w franjowſkim, ruſkim a italiſkim wójſku ſa cžaſ ſwětowneje wójny wojowali. Deputazije | Južnoſłowjanſkeje, Pólſteje a Němſteje ſo je ſaſorjeſom witachu. W cžaſu po Prahſkich dróhach wjazy bužli 50 00 turnarjow a turnarkow kracžeſche. Na ſtarawěſtowym torhoſchczu pſched Hužowym pomnitu ſo cžaſ eſtupa. Sapóſtanz Tomaſchek na ważnoſcž Hužowego ſwjedźenja, kotryž ſo runje tón dźeń ſwjeczeſche, poſkaſowaſche. Pſchi ſtładnoſći Hužowego ſwjedźenja bě prof Maſaryk w lěcze 1915 Habsburgiſkim wójnu pſchipowědźił. Swuczowanju dźeſacžeriſkich turnarjow popołdnju 90 000 ludźi pſchihladowaſche.

*

Po nowym franjowſkim wójſkowym ſakonju ſmědźa ſo wſchitcy Franzowſojo a Franzowſowki bjes dźiwanja na ſtarobu ſa cžaſ wójny do wojeſſteje ſłužby wſacž. Wſchitkim ſmě ſo dźěło kaſacž, kotreż je jich wědomoſcžam, ſamowноſcžam a ſtarobje pſchimjerjene.

*

Po njewobkruczenej powěſći je ſo ſrjedu w Tſingtawje w Chinje 500 amerikanſkich namórſkich wojakow | łodźe na kraj wuſadżiło, ſo bychu amerikanſkich ſtacžanow ſchkitali.

Hamſke wozjewjenje z Budyšina.

Druhi wot měšćanskich zastupjerjow w posedźenju 16. junija 1927 dowoleny dodawk k wumělenjenjam za podawanje elektriſkeho dźěła z měšćanskeje milinarnje w Budyšinje wuwiſuje 4 njedźele dołho w radnicy w 1. poſkhodže k dowidźenju.

W Budyšinje, 6. julija 1927.

Měšćanska rada
wotdźěl za milinarnju

Do regiſtra kublowego prawa bu dźenża ſapiſane, ſo fabrikant Arnoſcht Jan Helwich w Czornych Noſłizach utma prawa ſtarladowacž abo wuſkwacž ſamojenje ſwojeje mandželſkeje Gertrudy Herty rodž. Lehmannez, ſchtož je ſ mandželſkim ſrjeſerjom ſ 2. julija 1927 wuczinjał.

Hamiſke ſudniſtwo.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budeſtecy. Serb. tow. „Lubin“ je přich. njedźelu (10. 7.) na khorhojoſpoſwjećenje a 25 lětny jubilej „Katolsk. muzſkeho towarſtwa“ w Hajnicach přeproſene. — My chcemy ſo w prawje bohatej ličbje wobdźělić. Njech naši dowěrnicy wšěch znatych dobrych Serbow a Serbowki přeproſuja. Zhromadźimy ſo njedźelu přip. ½1 hodź. pola Rösikec. Wo prawje bohate wobdźělenje proſy předsydſtwo.

Bukecy. „Serbſke nar. towarſtwo“, ſpěwanske tow. „Radosć“, kaž też „Jedn. Sokoł“ změja přichodnu njedźelu (10. VII.) pop. w 2 hodź. zhromadne poſedźenje. Ma ſo rozpominać dla wobdźělenja při zlěče w Radworju, dla wojeſkeho jubileja w Bukecach a wo poſmjertnej pokładnicy a wšelake druhe. — Swoje ſobuſtawy w bohatej ličbje wočakuja zhromadne předsydſtwa.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ je na założeński ſwjedźeń tudomneje dobrowólneje wóhnjowoje wobory přepoſłała, tak ze na ſwjedźańſkim čahu z khorhoju wobdźěli. Sobuſtawy maju ſo z dypkom ½3 hodź. w Haſkec hoſćencu zhromadźić. Znamješko ma ſo přityknyć. Předs.

Drježdźany. Naša „Jednota“ wobdźěli ſo na wšeſtowarſtwowym zlěcu w Radworju (17. 7.) połnoličnje. Zhromadźimy ſo w 1 hodź. tam pola Brylec. Naša hłowna zhromadźizna je wutoru, 19. julija, w hoſćencu Bayerischer Hof na Hornčerſkej hasy. Porjad ſo w zhromadźiznje wozjewi. Wšě ſobuſtawy ſo wutrobnje přeproſuja. Předsydſtwo.

Haslow. Tow. „Błysk“ změje přich. ſobotu wječor we 8 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Předs.

Hłowna ſkhadźowanka, nastupa dźiwadło! Přich. ſobotu (9. 7.) popoł. ½17 hodź. je w Serb. Domje pruha, ale z dypkom! Zarjadnik.

Jaſeńca. Sobuſtawy „Kat. Bjesady“, kiž chcedźa ſo na wšoſerbſkim ſwjedźenju w Radworju wobdźělić, maju ſo hač do přichodneje njedźele zaſtupnych khartkow dla pola pismawjedźerja zamołwić, tón budže je za wšěch wobſtarać. — Přich. njedźelu (10. 7.) pojědźerny do Hajnic, zhromadźimy ſo přip. w 1 hodź. w Rašowje. Předsydſtwo.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 24. julija, w Pěſkecach ſwjedźeń. Jara bohaty program. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka ſo nanajwutrobniſo přeproſuja. předsydſtwo.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje přichodnu njedźelu hnydom po ſerbſkich kemšach ważne poſedźenje w „Knježim hoſćencu“. Jednać budže ſo dla wobdźělenja w Radworju a wo druhich ważnych wěcach. Wšě ſobuſtawy, wosebje pak dowěrnicy, ſo k tomu přeproſuju. Předsydſtwo.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ změje přich. njedźelu hnydom po ſerbſkich kemšach krótke poſedźenje. Jedna ſo dla Radwořſkeho zlěta a druhe. Proſymy přińdźe wšitcy. Předsydſtwo.

Serb. Sok. Zwjazk. Na wšotowařſtw. zlětu njedźelu, 17. t. m., w Radworju zhromadźuja ſo wšitcy Sokoljo hač do 11 hodź. dop. w Bronju. Tak je w 11 h. hłowna pruha. Kóždy ma tyž ſobu přinjeſć. Pruha na bradłach w Radworju wupadne. Sokoljo, čińće ſwoju přiſłuſnoſć! Načolnik.

Serbowka (towarſtwo ſerbſk. ſtudowacych w Češkoſłowakſkej republicy) změje hł. zhromadźiznu pjatk, 8. praſnika, pop. ¼4 hodź. w Połpicy p. Kluka Zeńdźemy ſo pola Krawcec. Wječor wotměje ſo ſwobodna zabawa w hoſćencu w Kiſlicy.

M. Nowak, předs.

Towarſtwo pomocy za ſtudow. Serbow. Kóždy ſobuſtaw, kiž hiše ſwój lětuſi přinoſk zapłaćił a wo nim pokładnikej žanu powěſć dał njeje, nětko póſtſku připokazanku připóſłanu dóſtanje. — Předſydſtwo chce lětuſe podpjery wudźělić a trjeba k tomu nuznje ſrědki.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Budyšinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Mantle
wobleki a krasne
dźěćace wobleki
W. Häcker
w Budyšinje

Wšědne čerſtwe ſčipane
nakładźeńſke a jěchne wišnje
předawaju
wišnj. budy we Wudworju a Koberec mlyn p. Kłóſtra

Vogtländske wumělske **gardiny**
kupujeće ſtajnje tunje pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hoſć. „Zł. Hwězda“ / Ręcžu ſerbſki

2 wowčerſk. psaj
ſtej wotběžałoj. Wo powěſće proſy
Mikławš Smoła w Bačonju 14

5 wjeſłow nowcho **syna**
z kłuk. 4.
200 centr. ſłomy
ma na předań
Michał Šmitk w Radworju

Młoda kruwa
wyſokoſuſelna, je na předań
w Koporcach čiſło 12

Cychl 1 nawoblečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr. bělosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hoſć. blida
J. Erler w Budyšinje
róžk Krónpryncoweho mosta.

Za
kóždeho ratarja
kotryž howjazy ſkót pſaha, je njeparomny mój přeſuw. komot.
— Za dźeń dobry čahaf. —

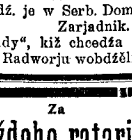

D.R.G.M.
4 mal verſtellbar, tauſendfach bewährt!
Wunamakaf a dźěłaf
P. Feirich z Hołbina.

Kóždu ſobotu ſym w Budyšinje na ſwinjacych wikach.
Srěni komot za kruwy najbóle kupowaca družina ſtuka 20 hr.
Gurtowe plećene graty 9—10 hr.
Štrykowe a kožane graty 15 hr

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólſtrowane twory
Sym Serbl

Tkaniny
za wobleki a voile
Najtuńše płaćizny
najlěpše kajkoſće
W. Häcker
w Budyšinje

Walter Rinnelt
na Kamjentn. hasy 17 **W Budyšinje** při botelu „Króny“
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włoſowe dźěła, kaž wotfihanje po waſnju bubkam a paſkam (Bubi u. Pagenkópfe). Najwjetši ſkład wšěch toilettowych tworow. / Připrawjenje towarſtwowych a dźiwadłowych, njewjeſćinſkich kaž też kwaſnych friſurow. | Najpěſnišo a porjadne poſłuženje. —

◆◆

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Nawěſtki přinjeſu wužitk!

Stara a widźena
likěrowa fabrika
pyta za direktne předawanje ſwojich kajkoſtnych wudźělkow na privatnych woteběrarjow
zastupjerjow
za Budyſki wokrjes. Poſkićenja wot najbóle poručenych ſerbſki rěčacych knjezow, kotreż ſu w kruhach přetrjebarjow, wosebje pola ratarſtwa we wokrjesu derje znate njech ſo zamołwja pod čiſło **„D 47“** na wudawarńju „Serb. Nowin“.

Trjebane a nowe
meble

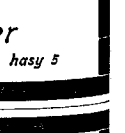

kaž też **wuhotowanje jſtwow** porucža tunje
Ernſt Stelzig, na Hrodowſkej hasy 4
Podźěłanje płaćiš dowolnje

Dźěćace wozyčki
dobre kajkoſće po tunich płaćiznach
a wjeſo najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suſkej hasy 5

Sym pola hamtſkeho ſudniſtwa we Wojerecach jako
rěčnik
připóznaty a za
notara
pomjenowany.
Swoju piſarńju mam na **Dwórniſčowej** **drózy 10** (Bahnhofſtr.) Telefon 209.
We Wojerecach, 1 julija 1927.
Dr. Winkler
rěčnik a notar.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždy dźeń płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěłi Smolerjec kniharnja, zap. dr. t. w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 3687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy tu u rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tu u

Čisło (Nr.) 157 | Budyšin — Pjatk, 8. julija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Němskostatna rada za němski nacionalny swjedźeń.

Pruski žejm je namjetował, so by žo dźeń 11. aug. na kotrymž je žo nowa němska wustawa wobsamkła, jako nacionalny dźeń swjeczki. Schwörrk je žo němskostatna rada z tymle namjetom saběrała a jón z 42 pischeczywo 25 hłosam pschijała. Pschečiwo namjetej su zastupjerjo Ranšcheje Pruskeje, Braniborskeje, Pomorskeje, Delnjeje Schlesiskeje, Bayerskeje, Württembergskeje, Duringskeje, Oldenburgskeje, Brauschweigskeje, Mecklenburgskeje a Schaumburgskeej hłosowali.

Po stawje 69 němskeje wustawy dyrbi němska knježerstwo wobsamknjeny namjet němskostitneje rady psched němski žejm pschinjesć. Stejischcžo němskeho knježerstwa je snate. Wono je pschečiwo tomu, so by žo dźeń 11. augusta jako nacionalny swjedźeń swjeczki. Też němski žejm najskerje namjet wotpokasa.

Praschenje, hač ma žo wustawiny dyrbi němska knježerstwo wobhoni, hač je sakonške postajenje 11. august jako nacionalny swjedźeń k hospodarskim wobczežnoszam dowjedko.

Zakoń wo zawěsčenju dźěłonjemjerjow.

Němski žejm je žrjedu tśi prenje wotrěłki sakonja wo sawěsčenju dźěłonjemjerjow w druhim čitanju bjes pschemjenjenja pschijał. Też wotrěłki wo jednanju a naprawach, z kotrymž ma žo bjesdźěłoszći wobaraca a wo swjedźenju pjenjeżnych srědkow žo po wubjerkowych wobsamknjenjach pschijachu. Mjesa za winowatosć k sawěsčenju žo w sawěsčenju pschez khorosć na 3600 hriwnow powyschi.

Na to žo **sakoń wo wójnskich narjadach** w druhim a tśeźim čitanju pschečiwo hłosam kommunistow, nacionalnych sozialistow, němskich ludowzow a někotrych němskonacionalnych pschija. 9. julija žo němski žejm na ležne próldniny rozesdże.

Schtwórk je němski žejm w tśeźim čitanju sakoń wo sawěsčenju dźěłonjemjerjow pschijał. K temu je žo hischcze rozšudźenje knježerstwowych stronow pschijało, němske knježerstwo namolwiło, so by tak bórzy hač je žo dosć nasshonjenjow se sawěsčenjom dźěłonjemjerjow cžiniło, pruhowało, hač by w sajinje jenotliwych skupinow (ratarskich pschistajenjow) a bjes schkody za powschitkowne sawěsčenje móžno było, ja tele skupiny narunanje kaby abo druhe wobjebje pschiprawjenje zakoscy. Pschi němskostatnym wustawje dyrbi žo na to sluchować, so by žo žkedowazym skupinam dźěłovnjarjow spschinja dała a so bychu žo k pobrědnistwu poruczeli:

1. Ludźo z wjese dźěłczini.
2. Starschi dźěłaczerjo a pschistajenjaŋ.
3. Wójnsku wobschkodzeni a wobdźělnizy pschi wójnje, kotriž žu pschi froncze stali.
4. Wuhnacki z wotstupjenych provinzow, se wukroja a němskich kolonijow.

Dale dyrbi žo praschenje rozsahnicz, kak daloko ma žo sahrodnistwo k rataristwu abo k pschemyslowemu dźěłu liczicz.

Naprašenje w pruskim krajnym sejmje w należnosći šulerskeho mordarstwa w Steglitzu.

W Steglitzu pola Barlina je schuler primy gymnasija w domje swojeju njepschitomneju starscheju pschecela swojeje šotry a potom šam žebje satelik. Druhi schuler primy pódla stejesche, wón bě jeho na cžin nadpjerał a chzysche tohorunja mordarstwo a žamomordarstwo skuzicz, tola žo k tomu njemóžesche smužicz. K tomule podawej žu němskonacionalni w pruskim žejmje žledowaze wulke naprašenje sapodali:

Mnohe schulerske mordarstwa a žamomordarstwa, wschędnje žo stawaze sexualne njestkuti žo z podawkom w Steglitzu kaž z blizkom wobžwětla. Njehodźi žo prěcz so wschě tele podawki z bludnymi puczemi nětczischcze pedagogiki a z wojowanjom pschečiwo nabožinje swizuja. Dospolne pschepósnacze ważnosce tschelesczijanstwa sa šakhowanje pózcžiwe strowosce naschcho luda dowjeduje k rospuschczenju wschědy pózcžiwych zwjazkow a wocžehnjenje cžłowjeskow kruteho kharaktera snjemóžnja.

Spósnawa statne ministerstwo swiz, kotryž mjes wotwobroczenjom naschcho luda wot nabožiny a pózcžiwosce a tajkimi podawkami, kajkaž je Steglitzski pad, a je wono swólniwe, w sajimje šakhowanja stata a zwjazkow zyty wliw na to nakožicz, so nabožina a pózcžiwosć we wocžehnjenju młodžiny a w zjawnym žiwjenju šažo wschudże płacziwosći dostanjetej?

Königsbergske wobtwjerdźenja žo wobhladaše.

Po pschepróschenju generala z Pawelsa staj zapocžatk tutoho tydženja dwaj zwjazkaraj offizeraj wupuszczene wobtwjerdźenja Königsbergskeje twjerdźiny wobhladałoj. S tym je šawadna należnosć rańschich wobtwjerdźenjow sa rańschu Prusku wotbyta.

Italske brónje zo Hitlera.

Winske sozialistiske nowiny „Wjeczor“ powěda, so je njedźelu w Freilassingu w Bayerskej zhromadźizna awstriskich pschiwisnikow Adolfa Hittlera była. Nehdże 500 Hittlerjich ludźi je z Awstriskeje pschischło. Hittler je rěcz měł, w kotrejž też na polodnischu Tirolsku spomni. Mjes druhim praji: S Mussolinom na jenej zhromadnej cžarje šteju, kotraž žo pschečiwo Franzowskej měri, a njemyslu žebi na to, so z nim dla 250 000 Němcow w polodnischej Tirolskej snjepschečelicz. **Mussolini je zlubił, so budże mje z brónjemi podpjerowacz.** W polodnischej Tirolskej njeje žaneho stracha sa Němcow, to žu jenoż cžinki židowskich nowin. Němcam we polodnischej Tirolskej žo zyle derje wjedźe, hdyž žo po tym poczinjeja, to rěka hdyž žo pschelětalsca. Pódla Hittlera Ota Rothstock, mordar Winskeho spitzačela Bettuana, stejesche. Po zhromadźiznje bě dowérne rozrěczenje wjednikow. Jedyn bayerski general mějesche pschedhódźiwstwo, a też jedyn wotpósłanz italskich fašistow žo pschi tym wobdźěli. W tejle zhromadźiznje je žo pjeca dojednało, kak maja žo Mussolinowe brónje mjes nacionalno-sozialistiske zwjazki rozdźělicz.

Němscy offizěrojo do Londona preprošeni.

Nowiny „Echo de Paris“ žu z Londona powěsć dostałe, **so žu šchtyrnaczo němskich offizěrojo po pschepróschenju jendźelskeje wójnskeje akademije pschi zwucžowanju wójerskeje powětroweje eskadry w Honiton pschitomni byli. S tychle ischtyrnaczo offizěrow žu šchesćzo ša cžaš wójny jako letarjo žiwili.**

„Echo de Paris“ Jendźelczanam porokuje, so žu je pschepróschenjom němskich offizěrow postajenja štawa 179 Versaillesskeho sdźěwanja pschestupili. Tónle staw Němskej sakasuje, wojerstwu powětrowu abo namórnistwowu misiju do wukraja pósłaczz. Postajenjow Versaillesskeho měra žo Jendźelska hižo njeje dźerżała, hdyž je w mězu pschi rospominanju jendźelsko-franzowsko-němskeje kontrolle w albaskich należnosćach ža dowolene měto, so žo němski wojerski a namórny attaschej za nju pomjenuje. „Dyrbimy žo dźiwacz“, „Echo de Paris“ praji, „so Jendźelska do ważneho štawa 179 bjes naschcho pschihłosowanja dźěry wustorkuje. Schtó budże Němskej móz sadźewacz, so pschedležazy pad wužiju, wojerske misije do Moskwy a Angory pósćele? Rosprawa generala Depreia je nětkole w rukomaj wójnskeho ministra Painleva. Cžakamy, so Painleve wěz rosjasni.“

Sso pschečiwo franzowskim sajesdam sakitujo, je jendźelske wójnske ministerstwo wojsewiko, so němscy offizěrojo, kotriž žu žo mjes tym do Němskeje wrócźili, njeju **jako** wojerska misija, ale jako privatni ludźo we Jendźelskej pschebywali.

Byrd zrječe cžeżneje legije.

Ministerski president Poincare je žrjedu dopołdnja ozeanskeho letarja Byrda a jeho pschewodnikow pschijał a jim tschiž cžeżneje legije spożcžił.

Syriski sdźěr je skónczeny.

Syriski sdźěr je skónczeny. Franzowske knježerstwo je wschitkich sdźěłarskich Drusow z wumjaczom sultana El Atrascha, Sta baja el Atrajcha a dweju wusnamneju wjednikow, Mahmuda baja el Halebia a Fuada baja wobhnadźiło. Kóždy sdźěłar smě žo do kraja wrócźicz, tola dyrbi sčelbu a 50 patronow wotedacz. Jendźelske wyschnoscze žu El Atraschej posticzicze, so by žo w Palestinje sabjydlił. Tola wón je tole posticzenje wotpokasał a žo do Nedźda w kraju Wahabitow blizko sajordanskeje mjesy podał. W Syriskej wschudże měr knježi.

Njecjednota namórskich mocow w Genfu.

Amerika, Japanska a Jendźelska njemóža žo wo dowolenej žynlnosći swojich wójnskich łódźitowow dojednacz. Pschedbyda jendźelskeho łódźitoweho towarstwa pschecziwo tomu protestuje, so by Jendźelska dyrbjała se sréczenjom abo z wopowědźenjom Amerizyne žadanje na runoprawnosć na morju pschipósnacz. Jendźelska njeje mę žane dojednanje podpisacz, kotreż by ju w liczbje fischjakow a mjeńšich pódlanskich łódźow njesaležnje wobmjesowało a jej sadźewało, hdy by trjeba było, we padu wójny na njepschecželа nacžischcz cžinicz. Jendźelska by w jala Amerizy rjez: Natwar žebi fischjakow, kelkoż chcesch, tola njewobaraj mi, so žebi telko pódlanskich łódźow k sakitanju mojich mórskich puczow natwarju, kelkoż po mojim mjenjenju trjebam.

„Daily Herald“, nowiny jendźelskeje dźěłaczerskeje strony, žo boja, so Genfska konferenza dla bjesmérnych žadanjow Jendźelskeje w nastupanju pódlanskich łódźow męto wotbrónjenja pschekwapjaze a drohe brónjenje na morju pschinjeże.

Wukrajina dicze so wot bolšewikskeje Ruskeje wuswobodźicz.

W Gdansku je wożebity dopisowar Parizskeho „Matina“ rozrěczenje z nědźuschim presidentom wukrajinskeho direktorija, Lewizkim, měł. Na praschenje, schto by žo we Wukrajinje stało, hdy by žo bolschewitske knježerstwo zhubło, Lewizki wotmołwi: „Wukrajina budże samostatny stat. Němcy we Wukrajinje žu to hižo spósnali; pschetož běchu žo z prjedawschim atamanom Skoropadskim spschečelili. Skoropadski njeje pak mjes ludom lubowany, mjes tym so moja demokratiska strona w zyłym kraju podpjeru namakuje. Cžeko budże wjeso, nowy wukrajinski stat organisowacz. Budżemy wjele pjenjes a druhu pomoz trjebacz.“ Lewizki dale praji, so žo nadźija, so budże Jendźelska Wukrajinu z pjenjesami podpjerowacz. Można wukrajinska kolonija w Kanadze 36 00 muzi pósćele, kotruž budża jako milizu ke wobtwjerdźenju noweho stata wužiwacz.

Jendźelske wójnske łódże w Baltiskim morju.

Powěsć Londonskeho „Daily Heralda“, nowin dźěłaczerskeje strony, so jendźelske admiralstwo wjele wójnskich łódźow w Baltiskim morju zhromadźuje, je w Parizu pschekwapiło a je z pschicžinu wjele naprawschenow we wukrajnym ministerstwje było. Powěsče wo namórnistich naprawach Jendźelskeje w Baltiskim morju žo też na burzy rozscherjachu. W ruskim półkanźtwje we Parizu mjenjachu, so Jendźelska hospodarsku sawjeru pschecžiwo Rukej pchihotuje.

Doswuki słonzowanja ruskeho pósłanza Wojkowa.

Pósłi pósłanz w Moskwje, Natek, we Warschawje njehdże tydźeń pschebywa a po wuradźowanjach se zwjazkom knježerstwom z nowymi instruksijemi do Moskwy wotjedże. Wuradźenja, kotreż žu žo runje we Warschawje wotmełe, wo tym jednaju, po kaklim waschnju ma žo formalnje konflikt wotstronicz, kotryż je je słonzowanjom Wojkowa nastał. Po wschěm šdaczu žo wurunanje konflikta w formje wotmołwy pósłskeho knježerstwa na druhu rusku notu stanje. Pósłanz Natek wotmołwu žo bu wosmje a ju wosobinskim ludowemu kommišarej wukrajnych należnosćzow woteda.

Zjednanje mjez Juznoslowjanskej a Albanskej.

Organ knježerstwoweje radikalneje strony „Ssamoprawa“, je nastawk wocžišchczak, kotryž wo wobnowje-

nju diplomatiskich stykow s Albanskej jedna. W nastawku so praji, so je njewoprawnjene sajeće Dżuraschkowicza jenoż pódlanski podawk byk. Czężischczo położenja pjenza w albaanska-italskim paktu leži, kotrehoż rewisija je w sajimje konsolidazije położenja na Balkanje nutna.

Pospyt albanskeho knjeżerstwa, so by s pożrědnjitwom italskeje „Agentury Stefani“ wurunanje konflikta je Južnoslowjanskej jako diplomatiski wuspěch Albanskeje wukožił, so w Běłogradże jako njespramnosć pschećiwo schtyrjom wulkomocam, kotrež su we wězy zatrocżite, poćahuje. W Běłogradże so wospjetowanje dotal na to kładże, so je s dobom k wobměrnej krocżelomaj dóschło, mjenujcy k pyschczenju Dżuraschkowicza s jatby a k pschepytowaczu wosslabjenje jich nastrojenskeje noty po doszpytym dojednanju. Wudawanje, so su Dżuraschkowicza na swobodu hatle po pschepodaczu noweje južnoslowjanskeje noty puschczili, dyrbi so tohodla jako postup wobhladacz, krotyż so diplomatiskim smuczkam pschećiwja.

Stórżba pscheczíwo Schczěpanej Radiczej.

Sastupjerjo Sagrbeskich bankow su wobsamkli, wjednika chorwatskeje ratarskeje stronu, Schczěpana Radicza, wobskorżicz, dokelž je w poslednim posedżenju Segrebskeje autonomneje schromadźizny rjekł, so żu banki a sich direktorojo najwjetsche sto luda.

Bojosć před attentatom na egyptowskeho kralа Fuada.

Jendżelske nowiny wo wobjedtnych pschiprawjenjach pischu, kotrež su so pschi ikkadnoscji Londonskeho wopyta egiptowskeho kralа Fuada za jeho schkitanje cżinile. Tele pschiprawjenja běchu so dla powěsće stale, so pjeza wěsty Turka, kotrehoż mjeno nowiny njemjenuja, a kotryż k radikalnej stronje złuschа, w najbliższich dnjach spyta do Jendżelskeje pschińcz, so by na krala attentat sfucżił. Tajna policija je tohodla jara kedżbliwa a wschě jendżelske pschistawy strażuje

Wójna w Chinje.

Położenje w Pekingu.

„Daily Mail“ depechu s Pekinga wojewja, w kotrejż so powě, so su tam hižo Moskowzy agentoja. Politiske wobstejnosće w Pekingu so jako jara kritiske wopisuja. Kommunistiske a nazionalistiske hibanje so rosschěrja, a kaž so jda, njebudże wjacy możno, Peking s ruki bolschewiskich agentow wuswobodżicz

Japanjo schantungsku żelesnizu wobsedżeja

Dalschich 2000 japanskich wojakow je roskas doskalo. S Dairena do Tsingtawa wotpuczowacz, so bychu tam stejischcza wójska wobsadżiże, kotremuż by porucżene było, na Cican postupowacz, a druhe wažne města, kotrež pódlu Schantungskeje żelesnizy leża. Do Tsingtawa je so tež 100 żelesnizarjow a wojeskich telegrafistow pósłało. Cinan je wažne żelesniske schćitnistwo schantungskeje provinzy; wono je wot Tsingtawa nětdże 300 kilometrow na wjezor dalene.

W schtwórtkowskim posedżenju je so w tsećim cżitanju zakoń wo wójnskich narjadach s 349 pschicżiwo 44 hłosam pschijak. S nim su jenoż komunistojo a němży ludowzy hłosowali. Dźel němskonazionalnych bě sa cżas wothłosowanja s posedżenje wuschoł. President Löbe wosjewi, so je so niz jenoż dospołna wjetschina, ale tež liczba hłosow dospita, kotraż je sa pschemjenjenje wusitawy nutna

Ze Serbow.

Dnjownica

Pjatk 8. julija.

† 1893 Korla August Mütterlein (Matuška), rěčnik we Budyšinje a zarjadnik Maćičneho Domu.

Swět wulki a śiroki krasny je,
Kaž njewjesta pyšny,
Hdyž łučka a zahroda smějo kee,
Wón žiwjońsku dymajcy.
Hdyž kokula z dubika zawoła kuk!
Kukuk kuk, do swěta kuk!

Handrij Zejlek.

*

— **Wo wjedrje.** Rjany a cżopły ras nasche wjedro tež dale sakhowa mjenja wjedrańje. W rospołożenju niżinow a wyschinow so pomjo sawcżerawschemu wjele pschemjeniko njeje. Njewjedra fu mózne. Wcżera a sawcżeratschim fu we wjeczornej Němskej a Franzowskej sdżěła hrozinje sakhadałe. Sswjedu na wjeczor mějachu w Parisu cżeżke njewjedra se żiwnym sliwokjym deschczom. Zita nětko spěschnje sdrowja. Jutrje żołotu, ftónchżo sthadża 3,50 hodź. a thowa so 8,19 hodź. Mężnaczt sthadża pop. 2,50 hodź. a thowa so w połnocy 12,29 hodź.

— **Próschnische wjedro.** Se wschěch kónczin Němskeje wołezbje krajinow, kiž najprjedy pschebywaju próschnischi hosći sluża, pschichadżeja powěsće wo pschichodnym wjedrje. Pschi sławym wótschku a cżołoce maju pschi morzu a też w horach najrjeńsche próschnische wjedro. Pschi morzu mějachu wjele żydzow trochu mrócżelate wjedro, we wyschich a żrěnich horach žměwa so njebjo rjane módre.

— **Sso poczahujo na wcżerawschu powěsć** naftupajo srazenje mjes wozbobowym automobilom a motorskim tokom na Nowowsaliskej drózy, kładże motorny kolesar važnosć na świeżenje a wojewjenje, so je w Sauberlichez leżownosći we wobkhodnych należnościach pobył a so pschi srazenju njeje móh nad swojim tokom sthudił.

— **Na Tšelniku** pokasuje so kapitan M. May jako wumělšti a wustojny nórjak, wuwjednje strasche wojowanja s krokodilami, nětdże 2 metraj pod wodu we wulkim schelleńcżanym hadlerjus. Hlejeże natwórschtk w djenżnischim cżišle.

— **Schrodnischi swjasł sa Salšin** (sap. drużstwo) smjeje bliższu pondżelu w murjach nascheho města swój lětuschi leżny sjeźd. Sjedu, na kotryż z zyleje Salskeje sastupjerjo a zhubstawy pschisamknjenych towarstwow se swojimi knjenjemi pschińdu, sapoczuje so dopołdnja w 11 hodź. we hosćenzu „Krony“. Tutón wurjadnje wjeselestrowski dnjowny porjad wopschija mjes druhim wulku sajimawaj, zhubstawaj pschednoschtaj, kotrajż pola powołanskich kolegow najeschpische pschipóznace namakataj. Knjes hofwjedarski rada Schindler s Pilnicy rěcży wo themje: Schto postitża Wyschicha statna wuczenja sa zahrodnistwo w Pilnicy zahrodnikej, a kak mózne thule pschiprawy wunuzicz?“ Dale rěcży hischcz knjes direktor Dänhardt s Drjezdżan wo: „Najwažnischim z djelawosće powołanstheje komory sa zahrodnistwo w sanidżenym lěcże zohu s jeżbu do Jendżelskeje.“ Mimo toho maju zhromadżeni wo wschelakich internych należnościach muradżowacz a je wotbyć. Po sjedże je zhromadny wobjed a wobsamknjenje wjele lubjaceho sjedża je wobhladanje města a nětkotrych zahrodnistwow.

— **Swobodne njasakowe jelki** (Freibank) **w Budyschinje.** Sobotu, 9. julija, dopołdnja wot 7 hacz 9 hodź. wotedawa so žyrne howjasze mjaso, punt po 40 a 50 pj., žyrne zwinjace mjaso, punt po 60 pj.

— **Swinjacy mór** je wudyrił we wjelnych zwinjenych knjesa Buhla w Hrubjelczańach (na wusitawnym kuble).

— **Kriminalna policija faja** tu nětkuschto spomožeńskeho thowarsza, dokelž je jésdne koło kradnyk.

— **Kradnyli su** we wokolinje 7. 7. 27. sthlborny muzazy remontoirski cżasnik, kiž ma jmjenjatk J. Rachel zarjte. Podblahnaj staj derjesdrasczenaj muzisłaj, kotrajż staj we žamtnym domje wrohkoj. Kóżdy z njeju może być 20—25 lět stary. Jedyn je 1.65 m. wulki, schwižny, bjes brody a z cżénnomorbarbnymi wokami. Wobleczeny běschе cżénnomodry wobleć a cżénnomodru cżapku z kožanej schpitku. Druhi běschе wobleczeny, schćerokrejene wobleć, jahnjaschery tu. buk a mějesche brunu wlacżok pschi zebi. Wo wězmnje spjelenje prošby kriminalne wotdżelenje w Budyschinje.

— **Warnowanje psched jebakom.** Wot nětkotreho cżasa wustupuje we wschelakich sasskich městach njesnaty cżłowjek, kiž tepjenski žrědk pschedawa, z kotrymż może so pjeza 50 progenjowu wuhla salukowacz. Pakecżki na pruhu, kotrež ma sobu, płacża po 80 pj. Wopraudzje jedna so pak tu wo zyle njewužitny žrědk, kiž na žane wužinje to njedżerzi, zchtož pschedawaŕ wo nim lubi.

— **Wokrjesny wubjerk Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa** wosjewja: Knjes nemjeskostatny dźekowy minister je dowolił, so žmě so tež w běżnym lěcże **napłaczenje** (Vorschuß) **na pschirażkowu rentu** podawacz, kiž je tak wyssoka, **kelkoż jena mězaczna** pschirażkowa renta twoczinja. To stawa so tohodla, so mohli so doftawaczo pschirażkoweje renty sa bliższu pomoc z tepidami, bernami abo symfoj drasiu fastarasacz. — Naujety na napłaczenje maja so pola wokrjesneho wobstarnskeho swjasła (Bezirksfürsorgeverband) Kamjenskeho hamtskeho hejimanstwa, na wotdżelenje sa wojerske wobstaranje, kórzy pisonmnje japodaj.

— **S Khwaczij.** Žadny žwjedżeń sloteho kwasu žmětaj sandżenu njedżelu knjes Staha a jeho knjeni mandżelska žwjeżesć. Jubilaraj staj wo wšy powschitkownje wo ženej wopodże. Knjes Stahn, kiž je thorowaty, stejł pod žwérnym wothladanjom swojeje hischcze cżerstweje mendżelskeje, kotraż běschе jemu stajnje se žwérnej towarschku. Knjes Stahn, kiž nětkeże do wójny wulke wobsedżenstwa w Pólšcy, je z njesposownym wukonzem wójny a z njemcami w jeho starej domišnje wschitko sbudił a je wokruhowył. Wón pschewsa nětczischi knjezi dwór w Nowych Baranezach, kotryż pak bórzy sjowjemu žynej pschepoda. Sa cżichim stejł dżenża jeho dom, wobbaty s parkotej pyschnej zahrodu, kotruż jubilar pschezo swórcu wothladowasche. Pschi žwjatocznosći běschе jeho dom wot lubych rukow zjenje wupyschcheny. Posanwjischi thór porjeschi jubilaromaj jeju cżestny dżeń. Knjes sarar Sarjetk mějesche domach žwjedżenisku rěcz. Dżeći a pschiwuknj pschihwatachu a pschinjesechu žwoje sbożopschecża. Też wokolina pschеje jubilaromaj najlěpsche sbožo a błonczny wjeczor žiwjenja.

Se **Stróże** pola Hucżiny. Zenja tudomna wobydlerka běschе do lěsa do holanskich jahodow schła. Wona běschе so njes jahodowe kerczki žynyka a pilnje schczipasche. Nadobo pak wuhlyschka nětchto schrótowacz. A hlej, njejapyschlejeschе lischka psched njej a mějesche tucżnu kurkowu we khlanje. Zónska běschе so wěsto psched njewotzakanym wupytom stróżita. Tola nic mjenje twuriska so tez lischka. Se strózeleni da kurkoze z khlanu padnycz a mějesche so pjes pscheczenje z procha.

S **Njeżwaczidła.** Na złotne witi, kotrež so tu sandżenu žrjedu wotmachu, běchu nimale 200 hawjazkow pschijatych. Stótni wikowarjo běchu žrjetschehu dżěła jara dobry plahowańli stót cżorno-pižaneje raży pschinjeśli. Kupzow pak pschezo hischcze pschetwjeże njeběschе, dokelž wschak fu pjenjesy žadne. Nětkeże 20 skoczatow njepschedatych wosta. Płaczijmy stejachu žrjetschas njes 500 a 700 hrinwnami. Progatow na tychle witach pschewjele njeběschе, tež sa nje dosej kupzow njeběschе. K prenjenmu rasej je na wicżnym dnju rano z Kulowa do Njeżwaczidła wobsedżity stótny cżah jel.

S **Njeżwaczidła.** Zalostny wichor, kiž dżenża tydżenja z njewjedrom psches naschu krajinu cżehnjeschе, je na Njeżwaczidłiskich honach 70 schtomow zwurwalał abo złamał. Mjes nimi je tež najrjeńschi pschirodowy pomnik nascheje wsy, 140 lět stara lipa na thercżhowje. W blischim Rěsu Njeżwaczidłiskeho knjeżstwa je wichor na 100 mężnach schło-

Za wysoku płaczinu.

Powědańcżko s naschich Łužow.

Napisała Kirstina Nowowa

43 (Pokraczowanje.)

„Wy to rjeże, knjes dr. Rauscher?“ Dźiwajo so powita hosća, kotrejż be njedawno hatle w Orlowje pobył. „Schto wjedże waż sprowa ke mni?“

Doktor cżerwjeny kožuch pschi durjach wot so a powěsny jón psches stoł.

„Pschikhadżam z jara njewoczakowanej a struchlej powěsću, kiž tež waschu mikosć staru.“

„Mje? Tuž bo žynecże, knjes doktor, a powědajcże!“ — „Mikławsch Korimski, wasch wnuk je so psched nětkotrymi hodźinami sajedojcżił.“

„Schtó to?“ Staremu knjesej je jezny, ale najebacz to bě jeho praschenje łynne.

„Młody Korimski. Nětkeże psched tydżenjom pschińdże wón domoj nama wopytacz, a potom chcyschże so na puczowanje podacz, so by swoje wědomjesće w chemiji wobohaschił. Na domoj puczu wottud pschińdżechu mi hižo žanje napschećivo, kiž běchu po mnje pósłali. Nětko du sabo domoj a žym zebi maly wokolopucz sczinić, so bych waschej mikosći tule potwěrej pschinjesł.

Wbohi młody cżłowjek njeje hischcze morwy, ale jemu wokoku hischcze napschećiwnjwy jed dali; ale wón na wulke bolosće, a Korimski je wschón zadrohowany.“

„A schto dha je wschitko to nje stara, knjes doktor? cżinješche žo starz zuzy.

„Wascha mikosć...!“ S porokom pohladny doktor do zynneho wobliczа tohole muża. „Wbohi Mikławsch je tola waschi wnuk, kiž je tola zyle njewinowaty na tom, schtoż je so psched lětami stało.“

„Nó, a schto myślisze, mam žamnomordarja sabo k žiwjenju sbudżicz hicz?“

„Schtó dha je wam tajke njeschto rjekł, knjes Orlowski? Wobaj Korimskaj dżělachtaj w laboratoriju, hdżež běschе dla wotwarn a žylneho tepjenja wopojasa wón a duschaja horzota. Mikławsch njebě zyle strowy a hischcze nimale pschepinany wot puczowanje, wón padże nadobo do womory, a wbohi Korimski poda jemu swuttrowjawschi so, mešto pschihotowaneje limonady žylny jed, kiž bě wón w runje tajsej schćelenju respuschczał, tak so bě tajke pschepraburjenje zara lohko możno. Młody Korimski drje to hnydom pytny, ale wón bě hižo nešchto pik, a to jemu bohatschče. Wbohi lekarnik!“

„Manfred je jeho žam sajedojcżił? To tola możno njeje!“ Starz knjes sadrzkota.

„Nětko, ja měnju, wy rohumisce, cżehodża žym pschischchat wam to spožlicz. Schtó by so ja wbohemu Korimskemu wujimał, njechaj-li wy to cżinicz? A je-li so wón njechcże wo njeho staracz, to wón wobkhudni, wón tak hižo wjazy daloko do duchakhorowsche nima.“

„Sesce wy pyschi pschischchoł, knjes doktor?

„Na žanjach.“

„Tuž khwilu wocżakuje!“

„To žym wědżał“, bérbotasche doktor, wón je pschehodnowcżiwy, so by pschi tajkim njesbożu na wschitko sabyczj njemohł.“

Nješchto njesinjow posbożsko leczachu žanje s wobemaj knjesomaj najprjedy kónz po žynskej krajinje, potom po wukrjasch njewulkeho městaczka, doniż psched lékarnju „K rotej lilji“ njesastachu.

Po sthodach możesche lekat ledy za starym knjesom dotupacz. Alle horjekach w pschedchežji poczа starz pomalku krocżeż, pschetoż spominanje nawali so z wschorom na njeho. W jenej nozy psched 24 lětami běschе to było, so bě po tutej thodbje běżał, pohonjowany wot radosće a zbożа a zjedżenja, so by nowonarodżeneho wnuka, dżěczatko lubowaneje dżowki, wobladat, a tamle sa tymi durjemi położi jemu žunjerej zbożowny młody nan žwojeho prenjorodżeneho do rukow.

Tehdy a nětko! Ninale 16 lět bě so minyło z tohо cżasa, so běschе z tajkej radosću wuwitaneho wnuka pożledni krócż widżał a z jeho nanom rěcżał; a nětko wón pschikhadżeschе, so by jeju wobzjotnu cżrdnu wuhladał.

Doktorej ji sjedża, jako by starz knjes chżył so zawrócżicz. Tu wotewri nětchto jimaj znapschecża durje, a we wuklinawszym žo žwětle sasta młodżenz, na kotrenj běschе widżerj scżelezjenjena cżitesć, žylnosć a młodosć. Suste, cżorne włoży wobrubjetwachu hewak wschchak wjeselе, ale nětkole z hłubokej bolosću pschewsate wobliczo.

„Wy sesce bo wrócżił, knjes kolega?“ woprascha so žwjeżelenny doktor. „Wcżera, ljdżj bo z nim rosżopnowahsce, njejesce drje žebi myślił, schto budże waż dżenża tudy wocżakowacz?“

„Budżech-li tole jenoż do prédla cżuł, to bubjech jeho njewopuschcził“, rjekny młody doktor, klonjo so psched wobymaj knjesomaj.

„Dowolcże wascha mikosć, so pschedstawjam,“ prajesche dr. Rauscher, „knjes doktor Aurel Lermontow, pschecżel nascheho wbohego patienta, — knjes z Orlowskich.“

Wbozi wobeju pschedstawjeneju knjesom hladaschtej wokomik z wěstym kajmsom na so.

„Kak je z Korimskim?“ woprascha so starz knjes z njeswěstym hłosom a poda wotdżenjej žwoju prawicu. „Sčmém z njemu?“

„Ow haj, toho nicżo njemyli, won leži tam bjes wědomja.“ Se žwotnomny běschе žlubschecz, so bě młoda pschecżelowa wutroba z zunjej trudobu napjelnjena.

Mjelczażu sastupschtaj knjesaj do žpanjeje jstwy a stejschtaj bórzy pschi łožu, hdżež leżeżasy młodżenz każ tajst złamany schtom leżeschе. Tu ikhtli so starz na žwojim wnukom, kotrehoż njeběschе 16 lět hižo widżał, hlada nimale spróżeje do bledeho, jenu pschedwidneho wobliczo z napoł sandżelenymaj wocżomaj, kiž, hyrnjej hajnjenej, tak jara na nětkdy a też dżenża hischcze žwérnej wocżi njechódneje, ale njejabyteje dżowki dopominatej. Włożne, tute włoży wobrubja cżoko myślerja, kotrejż, każ tej zyle wobliczo, je so jeżinom wubjasczeje bolosće wospnamjenjene.

Starz bjerje hłowu wnucżkowu do žwojeju rukow, z hłubokа zdychnju wokschuje žalosczejszy a płaczijsy rjane cżoło.

„Nikuschka, mój Nikuschka!“ Starzchi doktor podnjbyły psches to, so je so wot jimaznho napohłada wotwobroczi; młodżi natbili hłowu.

(Pokraczowanje jesbnje)

wy slemik. Też na wschelakich twarjenjach je rozhorjeny element wulku schkodu nadźinik. Kaž je swójšćene, je hrjebjišćejo wichora runje na Njejwaźiško trjechko a tehodla je tu ſ tajkej mozu sakhadak a sapuſćowak.

S **Lubija.** Swój 40létny wobkhodny jubilej zwjeſćeše 1. julija wobkhodźer drogownje Emil Lachmann na Mittanſchowej drohi.

S **Lubija.** Nehdyšnji nadźel tudomneje ſtéćerje kujes hrjeńcejar Emil Scheffler, hoſćeny w Ludowej kupjeli we Nowym Gersdorfje wotmaja.

S **Wojerez.** Khromadźenje pjenjes na dróhach na hwétkowym dnju we Wojerezach je ſa ſlepych njedźiwajo dwoprédka njeſpschikhodneho wjedra 217,10 hr. twunjeſka.

Se **Sleho Komorowa.** Pſchi kupanju w tudomnej kupańi zatepił je ſo hrjedu popoldnju 24 létna póſtowa pſchiſłušana Grosiz. Nedźiwajo teho, ſo kupańſki mſchitr a policija hnydom zatepjenu pytaſchtaj, jenje cźełu wjećor hiſchće namakakoj njebéſchtaj. Sſmjerzź młodeje holizy je cźim ſrudniſcha, dokelž ſtaj ji pſched nékotrymi lětami wobaj ſtarſchej krótko za ſobu wumrjełoj a wot njeju ſawoſtajena pjekarnja je wospjet wotpali.

S **Béleje Wody.** Wjezera ſchtwórk dopoldnja jena pſchiſłušana na Bismarkowej dróhi ſe ſwojim jéſdnym kołom padże. Wona na jenej nohi bolóſtnu ranu poćerpi, ſo hnydom lekarſku pomoz trjebaſche. Snjeſoźenu, kotraž béſche w jenej tudomnej kołejowni pſchiſłušana, dyrbjachu do Mužakowſkeje khorownje dowjeſć.

Z Łužicy.

* S **Kotmarjez.** Na łuzu knjeſkeho dwora w delnjej wſy ſta ſo wobſarujomne njeſrjeće. Kedyż pohonc padże ſe ſwojeho woſa dele a woſta bjez wědomja leżo. Jeho dyrbjachu do kliniki dr. Wankl w Habrachćijach dowjeſć.

* S **Rychnowa.** So by ſo żeleſniſkemu cźahej pſchejeć dał, béſche ſo krótko pſched Zittelſtim ſaſtanjidźenom cźeladnik, kiž pola kublerja Franza w Friedersdorfje ſłuži, na kolije lehnył. Lokomotiwnik a tepjeř njeběchtaj ſo pak we cźimnoſće dla na njeho hnydom, dobladajo, ſaſtanjidźichtaj pak cźah hnydom, jako ſpóznajchtaj, ſo nječto na kolijach leži. Riwjenjaſtym cźah lichu ſtopu rozjeđe a jeho na hłowje ſrani. Jeho dowjeſćechu do Zitawſkeje khorownje, hdyž dyrbjachu jemu ſtopu wotcéwjaſ.

* Se **Shorjelja.** Hornjołużiſki tydźeń „Olaf“ w Shorjelju, kiž ſo njedźelu, 3. julija, ſapoča, ma jara wjele wobſyha. Shorjelſke wobkhadne towaſtwo wojſewja, ſo je ſa riadniſtwo němſkoſtatneje żeleſniny 18 wobſednitych cźahow ſapołožiło, kotreż wſchitke bjes ſpoſodźenja na Shorjelſke dwórniſchcźo pſchijedźechu. Sſmjerzź njedźelu ſamo je 16000 ſuchych do Shorjelja pſchiſłało.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* Se **Stołpnja.** (S njeſbožowneje łubeſće do ſmjerće) W jenym wotdźelu żeleſniſkeho woſa ſu muſkeho natſéłeneho namakali. Sſranjeny je 28létny pinćnik Schrantz je Birny. W Pirnowſkej khorownji je wón na ſwoje franjenje wumrěł. Schantz béſche hakle dwě njedźeli wożenjeny. Jeho żona bydli w Dyjeđźanach. Pſchiſcźina ſamomordźiſtwa leži pjeća w njeſbożowneje łuboſći.

* Se **Schandawſkich łukjelow.** (Saſtojniſtwo ſtołi.) Měſchćanſtwo radźiceſkeje w Schandawſkich łukjelach ſu ſwoje ſaſtojniſtwo ſłožili. Hjom dźěłaſchi cźaſ wobſteji mjes měſchćanoſtu dr. Woigtom a radźićnym kollegijom njedorozumjenje dla wukonjenja hamtiſkich wožowm.

* S **Wulkeho Hajna.** (Firmowanje.) Knjes biſkop dr. Schreiber pſchińdże njedźelu na ſwojim firmowanſkim pućowanju do Wulkeho Hajna a wudźeli po pontifikalnym hamcje w Khatrinej kapale 53 firmowanym ſwjatły ſakrament. Wječor wotmje ſo wożadna ſchromadźizna, kotraž bu ſ hudźonymi pſchednoſchkami porjenſchena. Knjes biſkop dr. Schreiber měješe ſwjedeńſku rěć. Wón rěčeješe wo pſchewinjenju materialiſma ſ nabožnu w němſkim ludu dótknu ſo też konkordatiſkeho praſchenja. S małym dźiwadłowym pſchedſtajenjom ſtónźi ſo ſwjatoczneſć.

* S **Erfurta.** (Pſches 1000 liſtow pſcheſchiwił.) Póſtowy aſſiſtent Beyberger, kiž je hižom 32 lět na póſće pſchitajeny, je bižom pſches 1000 liſtow pſcheſchiwił. Sa to jeho ſud ke thoſtańi na ſchéſć měſazow ſaſudźi.

Přilopk.

* **Dweju hużbzow dla żiwjenje pſchiſładźiła.** Wěſta Hegenbartowa ſ Ebersdorfa pola Warnsdorfa w Cźeſkoſłowaſkej pola ſwojeje wałenjeneje dźowki na wopuſće pſchebywaſche, kotna ſa Markersdorfſkeho pſchekhodneho ſtrażnika ſ wołi ſa hużbymi hladaſche. Jako nětko popoldniſchi cźah, kiž ſ Warnsdorfa do Podmokłow (Bodenbacha) jéđźeſ, ſo bližeſche, widźeſche Hegenbartowa, ſo běſchtej jeje dwě hużbzy na kolije ſabjehałej. Wona khwataſche, ſo by jej, prjedy hač cźah pſchijéđźe, ſ kłijow jehnała. Kak je ſo nětko njeſboże ſtało, njemóže nichtó ſ wěſtoſću praſiċ. Sterkacź lokomotiwy ſtorźi żonu do hłowy, ſo ji mo hy won wiſadnu. Njeſbožowna je ſa wokomik morwa była.

* **Skażena łóżka.** W łěſu pola Mimojna w Cźeſkoſłowaſkej wodźiwjona łóżka dwě holeźay ſkuſa. Kóżka honjeſche ſo po łěſu wokoło a jako na dźeſći ſtorcźi, jeju ſkuſa. Dokelž ju ſwađeſći, ſo běſche kóżka na ſkażenoſcź khora, dyrbjachu dźěćatzy do Paſteurjſkeho inſtituta w Prahi dowjeſć.

* **Semjerjenje w Grichiſſej.** We Grichiſſej ſu ſandźene dny huſeńſkeho podſeńſke ſtorki ſacźuli. Po dotalnych poſtrjeſkach pak nichtó wo żiwjenje pſchiſchoł njeje. We wjeſelornym dźělu Grichiſſeje ſej wołoże mějeſe Arta a Preweja cźeſtpiłej. Tam ju ſo nékotre twarjenja ſaſhwynyłe. W połodnińſkim dźělu Peloponeſſeje je ſo w nékotrych wſach joſcho khromadźe na 300 twarjenjow ſaſhwyło.

* **Cźeſłe njeſboże pſchi wohnjoſtrojach.** S Newyorka ſo powdź: Pſchi ſwjedźenju njewotwiſnoſće wotpałene wohnjoſtroje ju po zyłem kraju (Sejdnoćenych Statach) njeſboża, ſwjetſcha wotſlepjenja, ſawinowałe. W italſkim dźělu měſta Newyorka ſta ſo ſyłne roſbuchnjenje, dokelž běſche nichtó cźigaretu prjecź cźiſtźnił, kotraž běſche do korba padnyła, kiž běſche ſ wohnjoſtrojdłami napjelnjeny. We druhim mješchćanſkim dźělu naſta ſ wutřelenej raketu we jenej ſtarej ſlamarni woheń, kiž ſa 250000 dollarow ſchkody naczini.

* **Żeleſniſke njeſboże w Ameriźy.** Na wjeczornej żeleſniźy mjes Nejwyorkom a Ontariont ſajđże wożobowy cźah do tworowego cźaha. Pſchi tym pſchińdźechu 4 wożoby wo żiwjenje a 30 ſo khětro ſrani. Njeſbožo ſta ſo blišo ſtazije Jona Island w dole Hudſonſkeje rěki, hdyž 50 mil wot Newyorka ſdaleneje. Morwi leżachu nékotre hodźiny dołho pſchi roſbitkach prénjeho łudźaſkeho a wacźokoweho woſa. S pſchicźinu ſrańenja je pak wopaki roſumjeny ſignal abo njeprajdane wuhibadło. Wożobowy cźah ſraſy ſ tajkej mozu do nakładźeneho tworoweho cźaha, ſo ſo tutón dopołnje do prénjeju woſom wożobowego cźaha ſunu. Pſchi kataſtrofje bóndże k hróſnym wuſtupam mjes pućowazymi.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſje ſobotu: We wjeczornej a ſrjedźnj Němſkej tu a tam njewjedra. Hewak woſtanje dale cźołło. Podobne wjedro po zyłej wjeczornej a ſrjedźnej Europje.

*

Belgiſki wójnſti minijſter je w ſenatu rjekł, ſo Belgiſkej ſ Němſteje ſ nowa wójnſti ſtrach hroſy. Tohodla dyrbi ſo belgiſke wójſko na 230 000 muži pohyłniċ.

*

Wikowanjeſk ſrěcźenje mjes Cźeſtoſłowaſkej a Madźarſkej je ſo w cźeſtoſłowaſkim a madźarſkim parlamencje potwierdźiło.

*

Pólſte miniſterſtwo je wobſamkło, ſo maja ſo łubi wjerćha Turn a Taxiſa, 42 000 hektarow wobſtajaże, mjes nimi 13 000 hektarow leża, mjes ratarjow roſdźěliċ.

*

W mandatowej kommiſiji Swjaſta Ludow ſu franzowſti, jendźeliſti a belgiſti ſaſtupjeř pſchećiwo pſchiſłušeżu němſkeho ſaſtupjerja do kommiſije hłoſowali.

*

Pola Chalonja ſu w żeleſniſtim cźahu wojerſkeho intendanta w generalſtim rjedźe w żeleſniſtim cźahu ſtonzowali a ſ cźaha cźiſli.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Leżownoſtny dawk (Grundſteuer).

Dopřednje ſapłaćenje na leżownoſtny dawk na 2. termiju 1927 maju być hač do 15. julija 1927 na pſchiſłušne měſtne dawkowne wotrjedźenje.

Dopřednje ſapłaćenja wuczinjeja połojun dawka, kiž je ſa wobcej pohłednjej termiji liċeńſkeho lěta 1926 ſtónćenje poſtajeny (wotrěkſ C namołwjenja leżownoſtneho dawka ſa pohłednjej termiji 1926).

Sapłaćiſ-li nječto dopředna hakle po 15. julija 1927, dyrbi nimo dawka hiſchće ſondźenſku daň pſchipłaćiċ, kotraž łětuje 10 prozentow wuczinja.

W Budyſchinje, 5. julija 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo
jako wyſchnoſć ſa leżownoſtny dawk.

Towaſtwowſki powěſtnik.

Budeſtecy. Serb. tow. „Lubin“ je pſich. njedźelu (10.7.) na khorhojpoſwjećenje a 25 létny jubilej „Katolſk. muzkeho towaſtwa“ w Hajnicach přeporoſene. — My chcemy ſo w prawje bohatej liċbje wobdźělić. Njech naſi dowěrnicy wſěch znatych dobrych Serbow a Serbowki přeporoſuja. Zhromadźimy ſo njedźelu přip. 1/4 hodź. pola Rósikec. Wo prawje bohate wobdźělenje proſy předsydſtwo.

Bukecy. „Serbſke nar. towaſtwo“, ſpěwanſke tow. „Radoſć“, kaž też „Jedn. Sokoł“ zmeja přichodnu njedźelu (10. VII.) pop. w 2 hodź. zhromadne poſedźenje. Ma ſo rozpominać dła wobdźělenja při zlěće w Radworju, dła wojerſkeho jubileja w Bukecach a wo posmjertnej pokładnicy a wſelake druhe. — Swoje ſobuſtawy w bohatej liċbje wočakuja zhromadne předsydſtwo.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwuċuje kóždu ſobotu wjećor we 8 hodź. Sokołwanje je ſtrowe a z dobom zabawne! Přińdźće trochu z časom! Načoln.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ je na założeńſki ſwjedźeń tudomneje dobrowólneje wóhnjowoje wobory přich. njedźelu přeporošene, tuž ſo na ſwjedźenſkim ćahu z khorhoju wobdźěli. Sobuſtawy maju ſo z dypkom 1/3 hodź. w Haſkec hoſćencu zhromadźić. Znamjeſko ma ſo přityknyć. Předsydſtwo.

Domowina. Wſelake towaſtwa njeſju nam hiſće z připoſłanej khartku wotmołwu dale, w kajkej liċbje ſo na našim zlěće w Radworju wobdźěla. Cźas khwata! Tuž proſymy, njekomdźće ſo dlěje. A přihotujće ſwjedźeńſke wozy za ćah, kiž dyrbi ſo wuznamjenić z krasnoſću a wſelakoſću, dotal w Serbach njewidźanej. K tomu pak dyrbja wſitke towaſtwa přinoſować a kóždy dobry Serb! Předsydſtwo.

Haslow. Tow. „Błyſk“ zmeje jutře ſobotu wjećor we 8 hodź. ſwoju měſaćnu zhromadźiznu. Předs.

Hrodźišćo. Serb. tow. ſkupina „Hrodźišćo“. Předsydſtwa a wſitke ſobuſtawy, muzſke kaž žónſke, serb, towaſtwa „Radoſće“, „Zerjow“, „Nadźije“ w Rakojdach a „Jódleńki“ ſo proſa, zo bychu ſo přich. póndźelu, 11. julija, wjećor 1/2 9 hodź. cyle wěſće w Njechornſkim hoſćencu k wažnemu zrěčenju zeſli. Tuž přińdźće wſitcy!

Předsydſtwo ſkup. „Hrodźišćo“.

Jaſeńca. Sobuſtawy „Kat. Bjeſady“, kiž chcedźa ſo na wošoerbſkim ſwjedźenju w Radworju wobdźělić, maju ſo hač do přichodneje njedźele zaſtupnych khartkow dła pola pismawjedźerja zamołwić, tón budźe je za wšěch wobſtarać. — Přich. njedźelu (10. 7.) pojđźemy do Hajnic, zhromadźimy ſo přip. w 1 hodź. w Rašowje. Předsydſtwo.

Lipſk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wjećor we 8 hodź. w korměje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwuċuje kóždy pjatk wjećor we 8 hodź.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ zmeje přichodnu njedźelu hnydom po serbſkich kemšach **ważne** poſedźenje w „Knježim hoſćencu“. Jednać budźe ſo dła wobdźělenja w Radworju a wo druhich ważnych wěcach. Wſě ſobuſtawy, woſebje pak dowěrnicy, ſo k tomu přeporošuja. Předsydſtwo.

Połoćeny wokrjes Sokoła zmeje přich. njedźelu (10.7.) ſwój prěni wokrjesny ſwjedźeń w Ralbicach. Zhromadźimy ſo z dypkom 1/3 hodź. we Waldźic hoſćencu. Kóżda Jednota dyrbi we połnej liċbje zaſtupjena być. Tyċku dyrbi ſebi kóždy ſobu přinjeſć. Wokrjesny načolnik.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ zmeje přich. njedźelu hnydom po serbſkich kemšach krótke poſedźenje. Jedna ſo dła Radwoſkeho zlěta a druhe. Prosymy přińdźće wſitcy. Předsydſtwo.

Ralbicy. „Jednota Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu, 10. VII., rjany ſokołſki ſwjedźeń. Započatk pop. 1/4 hodź. na łucy. Wjećor wustupja ſokołki a poſkiċi ſo też druha zabawa a reje. Wšěch lubych Serbow přeporuje předsydſtwo.

Serbja wokolo Rakec! — Dźensa wſitcy do „Kačeje korčmy“ pola Rakec! Poſlednja ſkład noſ, widźeć wuſtup ſokołkow!

Towaſtwo pomocy za ſtudow. Serbow. Kóždy ſobuſtaw, kiž hišće swój lětuſi přinoſk zapłaćił a wo nim pokładnikej žanu powěſć dał njeje, nětko póſtſku připokazanu připoſłanu dóſtanje. — Předsydſtwo chce lětuše podpjery wudźělić a trjeba k tomu nuzne ſrědki.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko **Smolet** w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. **Dučmaš** w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnoſt **Bart** w Brězyncy. — Za nawěſtki: O. **Janak** w Budyšinje.

Progerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarſtwo!

Pytam
jara wjele holcow do domu na polo a do hródźow, pohončow a wotrědnikow, domjace holcy za Budyšin a dale.
Přiſtajerka Görlichowa
w Budyšinje na Sukelnſkej hasy 1 (Tuchmacherſtraße)
Telefon cźiſło 3837

Tobak
punt jenoż 1 hr., čiſty přemórſki poruča **Hultſch w Budyšinje**
Schüttersr. 6 Cigarowy wobkhod

Wšě ſuliſke knihi
dóſtanjeće
w Serbſkej knihabńi w Budyšinje

Wośk. tkaniny meter
ćamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopſiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wěſtko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. hoſć. „Złota Hwězda“. Rěču ſerbſki.

Pytam k 15. julijej abo 1. aug. ſpuſćomneho **wotrećka**
Delan we Wětańcy p. Klóſtra

Żony! -!- Żony!
Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwiſaki, měſaćne wobwjazki a takſe přez wuſtupowanje, pjelſkowe khołowički podłožki, ſtatéńki za přędki, ſtuleńki za paženi. też wuliki wubjerk wſelakich **gumijowych twarow.**
Wobroćće ſo dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleſkimi wrotami 9.

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěſk do „Serbſkich Nowin“.

Łoža
z nakładn. matracami 70.- hr.
wuſańow. blida wot 40.- hr.
kamory . . . wot 60.- hr.
komody . . . wot 40.- hr.
ſtólcy a ſ. jara tunjo.
Büttner, Budyšinje, Königswall 3
Zaho klamy: Pod. čisło ſpadnjeſe dowol.

5 wjaſłow noweho **ſyna**
z łuki a
200 centr. ſlamy
ma na předaj
Michał Smitk w Radworju

Plahowanſki **byk**
w Pěſkecach čisło 21

10 PS motor
jenoż 1/4 lěta trjebany, je dła powjetšenja wobkhoda ze wſitkimi připrawami za 250.— hr. na předaj
Jan Kober,
wobs. młyna w Kulowje
Telefon 23.

Šušeny poſć
punt 1.20 hr., po 5 punt. tuńſo,
kolbasy, pt. w 70 pj. ſem
wſelake mjasa,
wuškrěte a kolbasowe ſadło po nižkich dnjowych płaćiznach.
R. Pětſchke, rězniſki mětr, w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Wuporjedźenje wobuća
ſoli dnje a tunjo
w najkrótſim čaſu.
z rukú šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika.
Crepe-gumijowe póduše
ſo na wſě črije přišiju
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Składnoſtna kup!
Trjeb. motorſke koło, hotowe k jéđźenju, bjez dawka a bjez wjeđźeńſk. wopiſma 75.- hr.
trjebane dźěćac. „Brenabor“ wozyčk . . 20.— hr.
Šijnce mašiny
nowe, přenjorjadne fabrikaty z rukow., wjele niže płaćiny
w Budyšinje
na Serbſkej hasy 11.

Strykowanſk. wołnu
ſlomjaki na rólku
por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Wupjerki
jenoż dobra twora,
6/4 m 2,— 9/4 m 3,25
7/4 m 2.50 12/4 m 4,—
też hotowe ześite, ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burgleha 11
Sprawne ſerbſke poſhužowanje!

Waše pjenjezy

maja nětk dwójnu hódnosć při nakupowanju w času našeho

saisonskeho wupředawanja

při kotrymž su płaćizny za

žonjace, mužace a dźěćace drasty

wo połojcu a wjacy znižene.

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje **Při Mjasowych jětkach 5**

Ruby na blida a na hosćenske blida tunjo ma K. Erler w Budyšinje na Žitnych wik. 11

Domowina

wuhotuje swój lětuši

wšoserbski zlět

17. julija w Radworju

na kotryž wšitke serbske towarstwa a wšěch Serbow wobeju Łužicow nanajwutrobniše přeprošuje.

Wot 12—13½ hodź. witanje hosći.
„ 13—14 „ zeńdu so předsydstwa wšěch serbskich towarstwow.
„ 14—¾15 „ něšpor ze swjedźeńskim předowanjom.
„ 15—16 „ wulkotny swjedźeński ćah.
„ 16—19 „ swjedźeńska zhromadźizna.
„ 20—1 „ reje w dwěmaj žurlomaj jenož za wobdźělnikow zlěta a towaršna zabawa w třećim hosćencu.

Swjedźeńske znamješko płaći 50 pjenježkow
Swjedźeń wuhotuje so při kóždem wjedrje

Zadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń zakomdźić!

Předsydstwo Domowiny.

Jedyn praji druhemu!

Tunje

julij-poskićenje pola

S. & Co.

Smy naše płaćizny jara znižili!

Kuchinske garnitury, 22 dźělb., prawy porcelan wot 12.90 hr. sem

kofejowe servicy, za 12 wosobow	wot 9.80 hr. sem
kofejowe servicy, za 6 wosobow	wot 3.75 hr. sem
kofejowe servicy, za 2 wosobje	jenož 1.95 hr.
6 winowych bóńčkow, z dołhej nóžku	1.95 hr.
6 piwowych škleńcow z wobrazom a ze złotej kromu	jenož 95 pj.
butrowy ćlojk, škleńčany, a twaroškowa škleńca	jenož 95 pj.
sadźba tyzow z mlóčnеje škleńcy	4 štuk 5.50 hr.

Škleńcy k nakładowanju
z rynku a spinku

½	¾	1	1½	2 literske
35	40	42	45	50 pj.

myjna garnitura z wulkej šklu	wot 2.95 hr. sem
12 talerjow z kamjeniny, nizke, běłe	jenož 95 pj.
sadźba šklow z kamjeniny	jenož 1.45 hr.
12 aluminiumowych łžicow	jenož 95 pj.
12 aluminiumowych łžičkow	jenož 75 pj.
šudrawy z cynkowym zapołožkom	1.25 hr.
šatowe powjazy „Aloe“ mtr.	wot 58 pj. sem
Bazarowe wanje, nowomódre-běłe	wot 1.45 hr. sem
wanje podołhujte, z nóžku	wot 2.95 hr. sem
4 kopy klamorčkow	jenož 80 pj.
woknace bróńcy	jenož 65 pj.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje na Lawsk. hrjebjach 12

z napřeća měšćanskemu dźiwadłu

Restauracija a kofejownja

„Baumfelder“

poruča swoje přijomne rumy, hdyž so njekuri, a rjanu

zahrodu

při najlěpšich jědźach a napojach k přećelnemu wuźiwanju.

Z přećelnym počesćowanjom Robert Willkommen.

Na Budyskem třělniku!

Najwjetša sensacija na wodźe

kapitan M. May!

Wumělski a wutrajny nórjak!

Strašne wojowanja z krokodilami w hadlerju (Bassin) wokoło 2 mtr. hłuboko pod wodu w hobrskim hadlerju se škleńcy.

Kóždu hodźinu napjata předwjedźenja!

Hosćenc „Zur Aue“ w Hodźiju.

Na sobotu a njedźelu, 9. a 10. julija 1927, so wotmětwace

poswjećenje

přeprošujemy wšěch přećelow a popřewaćelow z tutym přećelnje

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje **Alwin Poldrak w Hodźiju**

Wosebitosć: Pleco w čěstu, liny a naselene jazyki
Najlěpje wothładane piwa, ananasowa a truskalc. bowla

Sobotu hudźbna zabawa.

Jednota „Sokoł“ w Ralbicach

Njedźelu, 10. VII.

sokołski swjedźeń

Započatk pop. ½4 hodź. na łucy. — Wječor wustupja sokołki a druha zabawa a **reje!**

Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Jenož hišće krótki čas! **Wulke saisonske wupředawanje** Jenož hišće krótki čas!

Płaćizny cyle wosebje znižene!

žonjace nizke črije, brune, box a bokkalfowe, kóńčkojta forma, zbytne dźěrby 9.70 7.70 6.70
mužace nizke črije, brune, bokkalfowe kóńčkojta forma wot 9.70
běłozłoty (blondgrau) **kožane žonjace črije ze spinku,** wjel. wuwjedź. a wulk. wot 9.70 hr.
zbytne a jenotliwe pory wot 3.70 hr.
žonjace plušowe tofle z podušu ze šćěpjeneje kože wot 90 pj.

Wobkedźujće moje wukładne wokna! **Fr. Kühnberg w Budyšinje** Wobkedźujće moje wukładne wokna!

jenož na Lawsk. hrjeb. 12

Nawěšiki přinjesu wužitk!

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do młokarnjow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

We

wupředawanju dla přetwarjenja

wobkhodnych rumnosćow

drastoweho doma

w Budyšinje Karl Xönig Žitna hasa 4

Telefon 3480

kupujeće

žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu

po jara nizkich płaćiznach. Płaćizny su wo 20—50% a wjacy znižene.

Zbytki zymskich tworow, też wěrowańske suknje najtuńšo.

Kupujće bórzy, hewak je skład přewuběrany.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihařni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Wulke saisonske wupředawanje

wobuća

wot 1. julija sem

Cordowe a plušowe tofle z filcom abo z **podušu ze šćěp. kože,** wulk. 36/42	**0.90**
kožane tofle za žony	**2.95**
dźěćace črije ze spinku	wot **2.50** sem
domjace kožane črije z jenej spinku	**4.20**
črij ze spinku, połwysoki pjeńk	**6.90**
črij ze spinku a žłóbit. pjeńk, mod. forma	**8.50**
črij ze spinku, bruny, połwysoki pjeńk	**7.75**
lakowy črij za žony	wot **8.90** sem
mužacy črij, połwysoki, čorny	wot **8.75** sem
mužacy črij, połw., bruny, ze zasadk.	wot **11.75** sem
lakowy črij za muže	wot **11.75** sem
mužace škórnje	wot **8.50** sem
športske škórnje za muž., čorne a brune	**10.90**
dźěłanske črije z podkowu	wot **5.95** sem
nizke škórnje	wot **14.50** sem
kožane gamaše	**5.50**
sokolske črije z gum. podušu, 36/42	**2.75**

kožane sandale

42/40	39/36	35/31	30/27	26/24	23/21	20/19
4.50	**3.90**	**3.50**	**3.20**	**2.90**	**2.50**	**1.75**

Willy Sommer

tofle a wobuća, w Budyšinje, na Serb. hrjeb. 8

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Derje kupuje

ći, kiž so na „Serbske Nowiny“ powola!

Jako sudniscy postajeny

zastarjeŕ

za zhubjeneho hosćencarja Pětra Nowaka w Lehnje namołwam z tutym wšěch Nowakowych wěrićelow, wšě žadanki hnydom pola mje připowjedźić.

W Kamjencu, 7. julija 1927.

Přisudnik Thieme, měšćanosta n. wotk.

Přiloha k čisłu 157

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 8. julija 1927

Słowjanski sokolski wječork w Porśicach.

Ssylne ßokolske hibanje w Sserbach ma też tu we Porśichźach sepjeranischźo, ßokolsku jednotu, kiž njeßodli runje w kwětkowym raju, ale ma ßo mnoho pśheśiwo njepśheśelskim ßolmam bědźiś, ßchtoż pak je truch ßokolskeho źiwjenja, pśhetoż Ssokol byeł, rěka stacz a wojowacz.

Jednota Ssokol w Porśichźach wuhotowa ßebi sańdźenu póndźelu 4. julija rjany ßłowjanski wječork a witasche do ßwojeje ßrjedźisny ßotry ße ßłowjanskeho kraja, kiž ſ luboścje k Sßłowjanßtwu a pśichrodźe po Sserbach pucuja, ßesnaja tak bratrowßki kraj a lud pśheśetoż my Sßłowjenjo ßmy a wośtanjemy jena wulka ßwójba, w kotrejź ßmy my Sserbja tón najmjeńśi ſtawcźk, w kotrymź cźecze hiśhcźe ßtrowe źiwjenje a wola k byczu a tracźu. —

Wječor 1/29 hodź. bě Handrikej hoßcźenzaśka ſala niź jenoź hacź na poßledńje měßtno wobßadźena, ně, pśhepjelnjena, tuź witaśche bratr ßtaroßta wuczeŕ Holan radośtneje wutroby wßích pśchitomnych, pśhedßtajł jim hoßći ße ßłowjanßkeho kraja, roßkoßi jich pśomjenitu lubośćź k narodej a kulturje. Sßłowjanßtim Ssokołkam pśhiwoła witaze, poczeßcźaze „Naźdaŕ!“. Programm wječora běchu Sßłowjanßźy hoßćo na ßo wßali a wotewrichu jón ſ „humoreßku“ wot ßławneho komponißty Dworźaka. Ssotra Marja Vanerova ßaśpěwa ſ pśhewodom piana pěßni: „To naśche ßtaveni“ a „Aj cźe by bola“. Jaßny kraßny ßynk łśhaśche ßo pśchitomnym do ßłucha, pytaśche ßebi wuczeŕ a hódnotny pśheßłyßnyć we wutrobach. Sseßtra Vanerova měśeśhe ßbożowny dźeń.

Schźeśćź ßotrow wußtupi k narodnej reji w ßokołkim kroju. Bě wjeßele pśchihładowacź tłóśhtnym pohibam a wudokonjanoßći pśhenjotneho raßu. Cźełko a duścha ßjednocźiśhcźej ßo tu ſ wohnitemu ßłutkej. Wußtojnej ruczźu dótknuchu ßo piana a kraßnje ßaklincźa Poem ße arie „Dalibora“ a bźeł ſ „Pśhedaneje niewěßty“.

Napjatoßcź wubudźichu ßokołske ßotry ße ßwojimi cźełkołwuczowańśtimi poßticźenjemi, njech ßrośtnymi, na bradkach abo ſ tudźelemi. Tu ßjewi ßo pohib, łkutł dinamika tak, ßo mohł ſ połnym prawom dwělowacź, hacź je ßłowjanßkim ßotram jich wußchitnoßcź hiźo dał ſ tołebi abo hacź na najwyßśhi ßtho ßenk ßtopnjowana ßamóźnoßcź. Bjes dźiwa, ßo ßtupachu pśhihładowarjo na ßtółcźki, ßo bychu kraßnu wobdźiwali, a mnoßemu ßokołrazćkej wukulichu ßo ßkoro wócźaz ſ hłowy.

Jewißchcźowy ßawęßchk ßo wotewri a wuhladachmy nężnoßcź, pětnoßcź, elegantnoßcź kaž ſ myßłow, ßonow raja. Ssoßtße Marja Vanerova a Lidka Bicova pśhedßtajeßchtaj duett, wobras ſ ßokołołkeho cźaßa. Ssotra Vanerova jako knjeżna, elegantnoßcź żonßkeho ßplaha ßamta, ſ nężnej ßudźerjawej bźełej hłowu, knjeżna Lidka Bicova jako luby w kraßnym bźełym ßjidźannym wobleku, bźełennym ſ zankami, cźoło wobrubjene ße ßlźebrobźełymi włoßami, ßtwu ruku nężnje na wutrobno połoßena, druha elegantnje dźerźo tu ßwoeje lubeje, k tomu kraßnu wobkuflaźy dwojoßpěw, to bě kraßnoćź, kotruź wócźło kaž ßoninow twar dźakńje pśhijeßche. Sawěßchł ßo pomału ßawrěże, luby łśhcźi hißhcźe pśhi lubej, wobras, kotruź nochjaŕ ßo minuć a tola — kaž nitka pawkowego pśhedźena ßo ßhubi, ßhubi w pomjeńcźu a wutrobje. Wyßkazy pśhitkleŕ pśchitomnych bě ßnadne myto kraßnoßcźe, wjetśhe myto leźi we wutrobach ßotrow, horjazych ßo ßa ßwój narod, ßkutkowazych k jeho lepśhu.

Sserbśka pěßeń „Jank pod hajkom woraśche“ ßaklincźa ſ erta ßotry Vaneroveje. Śchto bnyh ßa tutu luboścź k naśchemu narodej, ßa tutu woporniwoßcź a tutón pśhenjotny pśhedńoßchł. njebyh-li był khudy? — Dalśha pěßeń ſ erta ßpěwałi „Hadame“ bě tohorunja parła dokonjanoßcźe. Bjes dźiwa, ßo bu pśhihłeśk, wotßynk dźaka pśchitomnych, elementarny a wuźada ßebi pśhikuł.

Skota kraßnoßcźą wjeczora pak bě cźeßća narodna reja: „Cźeßka bjeßada“. Tutu kraßnoßcźą, wuśhiknoßcźą, ßamóźnoßcźą wopiźacź je drje móźno, ale by ßo dyrbjało ſ powołaneho pjera ßtacź. Wóßom ßotrow pśhedwjedźe tutu rjanoßcź w cźeßćich, morawßkich a ßłowakßkich narodnych drastach. Ssrjedźiśhcźo ßale bě kaž ßokwizaze barbne morjo, w kotrymź ßkocźa ßo ßtónćzne pruhi, ßyholi ßo ßwětko kamuśhkow a debjeńkow. Ssmy ßo dźiwali, ßmy hladali, a njemóźachmy doßcź tuteje kraßnoßcźe w trojach a rejwanßkim ßkutku do wutroby pśhijeźeć, dokeļ bě hiźo — ſ darow pokna, k pśheźeórlenju. A hiśhcźe wuklincźa thór ßokołkow: „Zygane, zygane, w rostorhanym župane!“ Lóśht, ßawyßk, wjeßele!

Mißhtrka na pianje je ßotra Sdena Sykmundova. Wśhe hudźbne polßkicźeja, znły pśhewod rejow a ßwuczowanjow, pśhewod pěßnjow dokonjeśhcźej tutej nężnej mißhtrßkej ruczźy, wuroni ßo ſ jeje kudźerjaweje hłójcźki. Hdźe je jena ſ naścheje ßrjedźisny, tak idealna kaž wona? Ssłędźujcźe jeje cźěr, ßłędźujcźe ßerbßke Ssokołki wumeńśkim ßtukam ßłowjanßkich ßotrow, ßjednocźcźe ßo do kruteho, njekhabkazeho zyłka w horju, ßtuku a wjeßelu.

Ssotra Novakova je wodźicźerka, duchowna maćerka tuteje ßławneje ßłowjanßkeje ßotißißkeje druźiny. Schtóż takle płody ßmě ßnieć, móźe ßo ßbożowny mjenowacź a my pśhidamy jej ſ ßkoku nowu błyßkotazu pruhu dźaka ße ßerbßkeje wutroby. Dźak ßłowjanßkim ßotram wupraji knjes wuczeŕ Holan, jim pśhejo, ßo by ßo jim we Luźicy ßpodobało.

Sßłowjanßke ßotry: My cźeßcźimy Waß.
Waßch pśhebyłk we Sserbach je ßbożowny cźaß.
Luźica naßcha, wótzow kraj.
Wotewri wrota, edena raj.
Luźißta póda ßtuik poźada Waßch.
Wutroba ßerbßka — budź dar Wam — naßch.

-k.

Cyrkwinske powěśće.

Ś Budyßchinu.

W Michałskej zyrkwi

4. njedź. po ßwj. Trojizy w Michałßkej zyrkwi rano 1/28 hodź. Boże wotkazanje němßke ((farar Tißchet), dop. 1/29 hodź. němßka a w 10 hodź. ßerbßka Boża ßłużba (farar Kapler). Schtwórtk pop. w 3 hodź. towaŕßtwo ßonow w měßćańßkej ßahrodźe.

Semrěli: 1. 7. May Richard Mittaßch, ßkałaŕ we Jenkezach, ßemeŕ w khorowni, pokhowany na Michałßkim pohrjebnißchcźu, 43 1/2 l. — 3. 7. Siegfried Kurt, ßynk cźeßłe Willia Kurta Dürrßicha na Źidowje, 1 3/4 l.

Krajnoßyrkwinßke ßhromadźenßtwo w Budyßchinje pßchi Pólnym hrodßiu 6.

Njedźelu popołdnju w 3 hodź.: Kßcheßcźańßki łśhny ßwjedźeń na Měćinßkim hrodßißchcźu pola Pomorja. Pßchi deßchcźojtym wjedźe we wołhadnej ßali w Bukezach. Rěcźnizy: Knjeß rytmißchtr na wuźiłużbje ſ Neon w Rychbachu a druhi. Wjeczor we 8 hodź. je w Budyßchinje evangeliizazißka ßhromadźißna. Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. je biblißka hodźina.

SShromadźenßtwowy wothładaŕ Kßchiźan rěcźi njedźelu popołdnju w 3 hodź. w Měćinje, póndźelu wjecźor we Wulkej Dubrawi; wutoru w Draždźiju, ßrjedu w Kumßchizach, ßchtwórtk w Kotezach a pjatk w Dyßezach

Ś Budeßcźu.

4. njedź. po ßwjatej Trojizy ßmě je ßarar Bójź rano w 7 hodź. němßku ßpowědź, wyßchichi ßarar Domaßchka bop. we 8 hodź. němßke a dop. 1/10 hodź. ßerbßke predowanje. Popołdnja w 11 hodź. Boża ßłużba ßa dźećzi. Popołdnju w 4 hodź. ßhromadźißna mużßkeje młodźiny.

Ssrjedu wjecźor we 8 hodź. ßhromadźißna ßónßkeje młodźiny.

Ś Buoyßchinku.

4 njedź. po ßwj. Trojizy budźe popołdnja 3/410 hodź. ßerbßka Boża ßłużba (farar Handrik ſ Porßchiz).

Semrěła w khorowni w Budyßchinje Marja Theresija Frödowa rodź. Mähelz, Jana Bohuwěra Fröby, ßklaćarja w Budyßchinku mandźelika, 29 l. 6 m. 13 dn. (pokhowana w Budyßchinje).

Ś Barta.

4. njedźelu po ßwj. Trojizy je rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. němßke predowanje. Farar Weißaŕ ſ Hodźija. — Sběrka.

Ś Bułeju.

4. njedźelu po ßwj. Trojizy rano 1/27 hodź. němßka ßpowědź, we 8 hodź. němßka a łop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłużba.

Ś Delnjeho Wujeßda.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßke a 1/10 hodź. němßke kemßchenje.

Ś Hodźija.

4. njedźelu po ßwj. Trojizy ßměje ßarar Voigt rano w 7 hodź. ßerbßku ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. němßke kemßchenje. (Farar Weißaŕ predźuje we Barcźe.) Boża ßłużba ßa dźećzi wupadnje.

Ś Huśk.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. němßke predowanje, kiž ßo cźita. Pop. w 3 hodź. mißijońßki ßwjedźeń ſ narećzemi Herrnhutßkich mißijonarow.

Ś Hornjeho Wujeßda.

4. njedźelu po ßwj. Trojizy je rano w 7 hodź. ßpowědź, we 8 hodź. němßke predowanje, 1/10 hodź. pośedźenje zyrkwinßkeho pŕjóßtejeßtwa.

Wutoru bop. w 3 hodź. paćerßka wucźba. ((Farar Hila.)

Ś Huczinu.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßka Boża ßłużba, dop. 1/10 hodź. kemßchenje ßa dźećzi.

Ś Hrodźißchcza.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. němßki hamt, we 8 hodź. němßka a dop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłużba. Pop. w 2 hodź. rozrěcźowanje.

Ś Khwaćzicu.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. němßke kemßchenje, 3/411 hodź. dźećzikemßchenje. Sběrka ßa luźißki ßtukt luboścźe.

Póndźelu 11. julija wjecźor 1/29 hodź. ßměje knjes Kßchiźan ſ Wěćeje Hory biblißku hodźinu we Wulko-Dubrowßkej ßchuli.

Ś Klukücha.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź ſ Bożim wotkazanjom, we 8 hodź. ßerbßke kemßchenje, dop. 1/12 hodź. němßke kemßchenje.

Ssrjedu 13. julija pop. w 4 hodź. ßerbßka ßpowědź ße Bożim wotkazanjom w Komorowßkej ßchuli.

Ś Kotez.

4. njedź. po ßwj. Trojizy je rano we 8 hodź. němßke ßwjedźeńße predowanje (ſ zyrkwinßkej paradu wojeńßkeho ßtowaŕßtwa, pop. w 2 hodź. němßke kemßchenje ßa dźećzi.

Ś Łupoje.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. ßerbßka a dop. 1/10 hodź. němßka Boża ßłużba, 1/211 hodź. dźećzikemßchenje.

Ś Małeßchez.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano we 7 hodź. němßka ßpowědź, we 8 hodź. němßke, dop. 1/10 hodź. ßerbßke kemßchenje, dop. w 11 hodź. dźećzikemßchenje. Pop. w 2 hodź. zyrkwinßke rozrěcźenje.

Ś Minakała.

4. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. němßke kemßchenje.

Schtwórtk pop. w 4 hodź. w Drobach ßerbßka nutrnoßcź a ßpowědź.

Ś Njeßwaczańcła.

4. njedź. po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßka a dop. 1/10 hodź. němßka Boża ßłużba. — W 2 hodź. popołdnju kemßchenje ßa dźećzi.

Ś Rożaźiu.

4. njedź. po ßwj Trojizy rano w 7 hodź.. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßka Boża ßłużba, dop. 1/10 hodź. němßka Boża ßłużba.

Ś Porßchiz.

4. njedź. po ßwj. Trojizy budźe rano w 7 hodź. ßerbßka ßpowědź, we 8 hodź. ßerbßka Boża ßłużba, dźećzikemßchenje w Porßchizach dop. 1/10 hodź. ßa młódßche, pop. 1/2 hodź. ßa ßtarßche dźećzi.

Towaŕßtwo młodych mużßkich wodźeli ßo na łśhnym ßwjedźenju na Měćinßkim maßyßie (Miethener Schanze), pop. w 3 hodź.

Wutoru popołdnju w 3 hodź. ßónßke towaŕßtwo pola Dietrichez w Kubßchjach.

Ssrjedu wjecźor 1/29 hodź. biblißka hodźina w Kumßchjach (knjes wothładaŕ Kßchiźan).

Schtwórtk wjecźor 1/29 hodź. pośedźenje finanzneho wubjerka ſ knjesami wjeßnjanoßlami w Nowych Porßchizach.

Ś Rałez.

4. njedźelu po ßwj. Trojizy rano we 8 hodź. ßo ßerbßke predowanje cźita.

Ś Rychwałda.

4. njedź. po ßwj. Trojizy je dop. w 9 hodź. ßerbßke a 1/411 hodź. němßke kemßchenje.

Na dalokich pućach.

K. B. Ščca w Sowrjeceach.

2] (Pokračowanje.)

Wy snano budźeće so počeć hóršić a rjec, zo ło wšo z pućowanjom do Mecklenburgskeje ničo činić nima, a zo je wam wšo jene, kak je so mi ducy po puću zešło. To tola khróšle njeprajće. Štóž chce něhdże jěć abo hić, tón so tola najprjedy za pućom praša, čim nadrobnišo čim lěpje. Móžeš wšak so też po karće zložołać, na tej su wšě wsy a města, wšě puće a šćežki woznamjenjene, ale to tam njesteji, što při tym widźiš a na čo maš kedźbować, a hdyž so domoj wróćiš, njebudźeš jenoź wo krajach a městach powědać, w kotrychž sy pobył, ale wjele tež, što sy po puću widźał a zhonił. Tuž woprašuj a wobhonjej so z časom, jeli sy mudry, to mejnujcy wjele pućowarjow njećini, a też tajkich je jich dosć, kiž so njerozhladuja abo sej ničo při tym njemysla, štož widźa, ale we wozowym kućiku sedźo jěda a pija, jenu pomazku po druhej, jedyn karaneč po druhim, abo kiž so z mudrymi rěćemi wuley činja, abo kiž karty placaja, w mazanych knihach čitaja abo sedźo smorća. Wšitcy tajcy połoženi pjenjez z woknom won čisnu a bychu lěpje činili, hdy bychu běželi. Powěda-li pak ći dobry přećel, kak je so jemu šło, hdyž je sej přeni ći dobry přećel, kak je so jemu šło, hdyž je sej přeni ći dobry přećel, kak je so jemu šło, hdyž je sej přeni króć do świeta wulećił, dha je to wučba za tebje, dokelž nětk wěš, kak maš so zadźeržeć, na čo maš kedźbować a čeho so hladać.

Z Barlina wotjěchach něšto minutow do šesćich. Dokelž bě wšudźom luta runina, móžeše naš spěšnik khětro khwatać. Krajina bě z wjetša rjana a płodna, njezdaše pak so mi tak husće wobydlena być kaž naša Łužica. Často jědźechmy přez wulke lěsy, běchu to jeničcy khójny, po cyłym puću njejsym widźał šmórki widźał, też nic jědle a škowronče drjewo. Za to pak žiwe drjewo (Laubholz) přeco bóle přiběraše. buki, duby, hraby a lipy. To hižo na to pokazuje zo je kraj płódny a nic pěskojty, kaž w našej holi. Dźiwał pak so sym, zo bě tam tak malo brězow widźeć; z toho pak možach spóznać, zo bě tu w zemi wjacy mokroty, hač to bréza znjese; přetož ta radšo na suchim rosće. Z blakami běchu wobšérne wólšowe haje, wulke sylne a wysoke štomy, tu zaso wo tym swědčachu, zo bě tam wody dosć, přetož čorna wólša so wody njeboji, běłu pak tam nihdże wohladaŕ njejsym. Snano su tam, hdyž so nětko rjane haje zelenja, prjedy jasne jězory so świetlile, a te fu pomału zarostle, kaž haty w našej runinje, najprjedy ze sćinu a rohodźu, potom z rěžynu, syćinu, trawu a kerćinu, a z jich wotpadankami so póda přeco bóle zbožnje, a woda jenoź we hłubinje wosta. — Khójny tam wšudźom rjane a huste stejachu, njebě nihdże žaneje nuzy na nimi widźeć. Mały kałaty kerćk, jawronc, kiž so w našich lěsach přeco bóle zhubjuje, tam z blakami z črjódami rosćeše,podarmo pak sym so za hokanskimi jahodami, brusnicami a wrjósom rozhladowal. Wězo drje tam bjez tych też było njeje, ale nic wjele, a wšo njemóžeš widźeć, hdyž ze spěšnikom nimo lećiš, tak porosćena pak zemja pod khójnami nihdźo njebě, kaž w našich holach, a kaž sym to też na jězbje do Barlina widźał. A zaso je to dopokazmo za to, zo je tam płódny kraj; přetož pomjenowane rostliny ničo dobreho zwučene njejsn, a kóždy hajnik ći praji, zo je tam najhubjeńša póda, hdyž brusnicy rostu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S Wósporka.

4. nzejźelu po žiwj. Trojizy je dop. ½10 hodź. předowanje, w 11 hodź. kemšenje ša bźeži, wječor we 8 hodź. šhromadźizna towaršiwa mužskeje ludožiny (farat Kaniš ſ Kolej).

Z pjećimi centami z Ameriki do Europy.

Schibalstwo amerikanskeho hólcžeza.

Lindbergh, amerikanski lětaŕ, je rekord postajił. Je zyle šam ſ noweho do staroho šwěta leczał a tutenmu rekordej wěsku ważnosć dał, so šej paš hobu wša, ale bjes francozskeho wisa a w Pariju ho k semi puščeži. Hacź a kelko pjenjes měsesche pjchi žebi wo tym šo pišało njeje. Wšitki druhi rekord pjchi jěsbje ſ Ameriki do Europy, tiž je naſpomnjenja hódny, je w saſchłych dnjach druhi młody Amerićan postajił, ſtinacje lětny hólcžeza, tiž je ſ pjećimi zentami (1 zent=4,2 feniſkow, potajm 21 pjenjezkow) w šaku ſe Newyorka do Franzozwſkej jěł a to na wulkim paßažerowym parniku.

Njek tuteje njewſchědneje ſtawiſny je mały Herbert Avram. Hódźesche dawno ša tym, ras Paris wopytacź, hódźej jeho ſotſje ſtudujetej. Njemźesche pak pjneſe a ſwojim ſarſchim kej njeſwěri prajicź, njechasche teź ſwoje pſchedewſace pſcheradźicź. Naiſkerje by ho nješchtamta thoſkowczi kryduył. Tola true žadanje ſo jěsbe bésche tak mózna w nim, ſo wobſtarnicy, na kótdy pad je-li dyrbi boeź, darmo do Franzozwſkej puczowacź. Jeneho dnja ſzriſche ſmuſzeze na tódi „Paris“ kotrejž bésche w Newyorkſkim pſchiſtawje, na wujźeſ pſchibotowana bésche. Hdyź jeho namórnik ho praſcheſche, hacź je ſam na tódi, měnjeſche, ſo je macź troſchku ſhorowatu a pſchebyła w kajiźe, ſam pak je na tudju pſchiſchoł, ſo by ſwojim ſnatym, kotſiž na brſoły ſteła, poſźelne boženje pſchitſiwał. Wórſy nadeńdże prózdnu kajiźu tſeczeje rjadownje, hóźej ho wutſkowa. Hafle 24 hodźim poſoźiſcho, hdyź bé parnik daloko woſrjedź morja, wulěſe ſe ſwojeje ſkowanki a prajeſche: „Tu ſym! Sſym hódowy, dajeze mi něſchto k jěsbi!“ Kapitenej niczo druhe njeſbywaſche, hacź makemu ſchibakej darmo ſobu jěcź bacź. S bobom jemu ſoźeli, ſo dyrbi jeho wot Le Havre (franzozwſki pſchiſtaw) wróćo do Ameriki wjacź. Hdyź někto parnik w pſchiſtawje ſaſta,, pſroſheſche hólcžeż kapitena hacź njeſmé bej měſto Havre tróſchku wobhladacź. Lědma bé na fraju, bźeſche runu měru na dwórniſchcžo. Nimo 5 zentow kotrejž měſeſche hiſchcže wot doma w kapſy, wobſtejdźeſche někto někotre dollary, kotſiž běchu jemu někotſi ſcjeſojo, ſ kotrymiž bźeſche ho na kóbje pſchecežeſik, darili. Njenjeſu dośahacu nunje ſa jědnu kwartiku hacź do Parija. Tam jeho na Soizet-Lazore dwórniſchcžu žandarmoje ſaſtorżachu a ſa pažem ſo praſchachu. Herbert pak ſim pomědźeſche, ſo w Pariju jeho ſotſje bydlitej a praji ſeju adreſu. Słóncznije dozbź, ſo ſo tutej na pomoz ſawołaſchtej. Tuž makemu Americźanej dewołichu, ſo ſmé bjes paža we franzozwſkim hlownym měſeze pſchebywacź a mózeſchtej ſotſje ſwoje Paris pokaſacź.

Tuto měſto wubudźi ſpodźiwanje małeho Herberta. Jemu wjazy na myſle njeſpſchindźe, ſo do Ameriki wróćicź. Chžiſche pola ſwojeju ſotrow wotſtacź a tež ſtudowacź. Tola cźi knjeſoje wot paſtowe polizije njeběchu ſ tuttym wotpohladom pſchejźene. Naiſpředy ſyntachu jemu ſ dobrym roſjaſnicź ſo dyrbi kraj wopuſchcźicź. Hdyź to njeźo njeſomhaſche, bu ſajaty a do Le Havre wróćo poſłany, hóźej ho wotſpjet na parnu tódi „Paris“ poda, kiž jeho k druhemu roſej jako darmotneho paßažera bźeſche wulku wuzu pſchewjeſe. Ale tón ras wróći ho wótzneho kraja. Kaſke je powitanje doma było, wo tym nowiny nicźo njepißaja.

Hospodarſki rozhlad.

Pjatk 8. julija 1927.

Wčeraſze kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,2155	100 pólak. markow	47,01
Jendźelski punt . . .	20,467	100 čěſkoſ. krónow	12,493
100 ſwajc. frankow	81,145	100 franc. frankow	16,505

Berlinſka burſa pſchinjeſe wczera efektam ſaſo wotbrjebowaze kurſy. Jenož kurſy někotrych woſebitych akzijow běchu dale ſkreczene. Wiki ſ dołżnymi a rentowymi liſczinami ſjewichu ſaſo ſmadny obrot.

Produktowe wiki woſtachu we ſwojim dotalnem mérje. Płaczijny kłóſbowego žita ſo lědma pſchemėnichu. Wonjź bé zentnaŕ we 5 pj. tuńſcho dołtacź. Zentnaŕ płaczijeſe wczera

w Lubiju:

pſchenicź 14—14,50 hr., rožli 13,35 hacź 13,50 hr., wowſa 13,25—13,75 hr. a běrnow 5—6 hr.,

w Berlinje:

rožli 12,90—13 hr., nałětnjeho jećmjenja 12—13,65 hr., wowſa 12,55—12,90 hriwnow.

w termińowym wikowanju:

ſa julij pſchenicź 14,40 hr., rožli 12,52½ hacź 12,57½ hr., wowſa 10,75 hr.

ſa ſeptember pſchenicź 13,47⅝—13,47⅛ hr., rožli 11,53¾—11,61¼ hr., wowſa 9,80 hriwnow,

ſa oktober pſchenicź 13,47½—13,47¼ hr., rožli 11,55—11,58¾ hr.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Hołanſke jahody 30—40 pj., kurjatka 30 pj., bŕcžki 70 pj., kośmaczki 25 pj., truſkalzy 50—60 pj., wiſchnje 30—35 pj., nowe běrny 18—20 pj., rjenjeń (Rhabarber) 18 pj., zybła 20 pj., jěbna łoboda 25 pj. a truki 30—35 pj., ſelene buny 25 pj., ſołoſej ſkeczki 6—10 pj., radiſki 8—10 pj., morchej 10—15 pj., tórki 10—50 pj., kólrabi 8—10 pj., kwětkaty kał 15—55 pj., morchej 10 hacź 15 pj.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 95—100 pj., jeja 10—12 pj., twaroh 25 pj. a łany wolij 1,60 hr., hołanſke jahody 30—40 pj., wiſchnje 30 pj., truki 25 pj., bŕcžki 55 pj., włóſki kał 20 pj., morchej 15 pj., jěbna łoboda 30 pj., kwětkaty kał 5—35 pj., kólrabi 5—15 pj., tórki 30—50 pj., zybła 20—25 pj. a buny 40 pj., ſołoſej 10 pj., radiſki 10 pj., rjenjeń 15 pj., kurjatka 35 pj., nowe běrny 20 pj.

Wiki wczera w Shorjelzu.

Butra 85 pj., jeja 10—11 pj., kurjatka 25—35 pj., cźerwjene kołaſi 30 pj., ſwinjaze mjaſo 0,90—1,20 hr., howjaze 1,10—1,30 hr., cźelaze 1—1,20 hr.

Wiki wczera w Khodźebuſu.

Butra 1,60—1,70 hr., twaroh 30 pj., jeja 11—12 pj. howjaze mjaſo 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,20 hr., a ſwinjaze 0,85—1,20 hr., pječžina (Schinken) ſyra 1.50 hacź 2 hr., połcź ſuſcheny 1,20—1,40 hr., łany wolij 1.40 hr., łinty 1,40 hr., ſchcźołi 1,20 hr. Młode hołbje 70—80 pj., žiwe kury 2—3,50 hr. žiwe kapony 2—3 hr., ſuchy 1.50—1.70 hr., ſyrnik 0,50—1,80 hr., kólrabi 15—20 pj., morchej 18—20 pj., truki 20—25 pj., jěbna łoboda 30—35 pj., truſkalzy 40—50 pj., jahody 25—35 pj., małeny 40—50 pj., wiſchnje 45—50 pj., hołanſke 30 hacź 35 pj., prawaki 35—70 pj., kurjatka 25—30 pj.

Schwinjaze wiki ſchtómarkt w Khodźebuſu.

Na ſwinjaze wiki w Khodźebuſu běchu pſchihnałi 749 proſbatow a 98 běhakow. Te ; łacźachu

proſbata:

małe	8—12 hr.
ſrjenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhaki:

małe	35—40 hr.
ſrjenje	40—60 hr.
wulke	60—85 hr.

Wiki běchu ſrjenje.

Wiki ſałoženu ſrjedu we Tłym Komorowje.

Butra 1,80—1,90 hr., jeja 9—11 pj., morchej 20 pj. ſelene buny 25 pj., kurjatka 30 pj., nowe běrny 20 pj. a truſkalzy 60 pj., wiſchnje 30 pj., hołanſke jahody 30 pj., jaułe 30 pj., bŕcžki 75 pj., twaroh 30 pj., hołbje 1 hr., howjaze mjaſo 1—1,30 hr., cźelaze 1,20 hr., ſwinjaze 0,85—1,20 hr., proſbata 7—14 hr., běhaki 30—75 hr.

Na pſchedań.

Kury w Rakezach 136.

Kóń ſ płachtu w Budyſchinje, Hornjeſerſka haſa 39. — Hołtwinſki w Starem Lubiju 79.

Kolo Jonjaze w Bělej Wodźe, Serbſka haſa 1 II.

Kruwa wyſokoſmuczelna, Duczmann we Muſkitźe.

Jałojza wyſokoſmuczelna w Smjeczežanach cźo. 5.

Pſchiſłużej ſnjaſe:

Schofera abo ſamkarſkeho, měſchczańſka puwarnja w Kulowje.

Pjekarſkeho. Golka w Sprjójzach.

Holzu do domu. Frankenſteinſki mlyn w Budyſchinje, Greifchekka w Hródku, Lipjeſanſka dr. 5. — Marzeż kondítorija w Hródku.

Murjerjow. Melde a Hülſemann naſl. w Hródku. — Polěra. Lužiſke twarſke druſtwo w Hródku, Pětrowa haſa 3.

Konkurs

nad ſamoſenjom Minny Klary ſwob. Walthertk, měſiczelki wobſtoda ſ korſetami, muſkajmi a ſonjazymi tworami, pod ſapißanej firmu M. Walther w Budyſchinje na Bohatej haſy 10 je ſud po wotbkerżenju ſkónczneje termińe ſdełnył.

W naſeżnoſci konkurſa

nad ſamoſenjom diplomowaneho optikaŕa Guſtu Schmidta w Budyſchinje na Kěžorſtej dróży 20, jenicźkeho měſcźana firmy Auguſt Schmidt, diplomowany optikaŕ w Budyſchinje je ſud termiju ſhromadźizny wěricźelow na pónđźelu 18. julija 1927 dop. ¾12 hodź. na ſudniſtwo do Budyſchina, ſtwa 141 ſwołak, ſo by wo pſchedaczu twarow a inwentara w zyłem ſa 7800 hr. abo też 9300 hr. poſtajała.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djenża dop. ¾11 hodźin: Płaczijny ſu ſa zentnaŕ žita 5 hacź 7 pj. wyſche. Dop. ¾12 hodźin: Měnjenje je ſtruczene, ale wiki woſtanu jara měrne.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	7.7.	6.7.		7.7.	6.7.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	258-260	263 265	woka	22-24,50	22-24,50
nal. jećmjeń	240-273	240-273	módre łupiny	15-15,75	15-16,00
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,75	16-18,00
wowſ	251-258	252-259	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	184-186	184-188	raps. wosuſk	16,80	16,00
pšeńč muka	37-38,00	37-38,75	lany wosuſk	19-20,00	19-21,00
rżana muka	35-36,00	35-37,00	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,75	birnj. kruſki	33-34,10	33-34,00
rżane „	15,60	15,75	ſyno, 50 kg	2,50-2,90	2,50-2,90
raps „	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane ſymjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	27-30,00	wowſa „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluſki	21-22,50	20-22,00	jeċna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaczizny rżecznho ſkotu na Drježdżanskich ſkótnych wikach.

7. julija.

3 wol, — byk, 11 kruw. a — jałoja, 706 ćelat., 60 wowcow, 367 ſwini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 75—82, 2. 70—74, 3. 60—68, 53—56;

ſwinje: (přez 300 pt.) 56—57. 2. (200—300) 57—59, 3. (200—240) 56—57;

rancy: 51—53.

Přilopk.

* **Maxim Gorki a jeho podobnak.** Pſchi puczowanju po Sjednoczenych ſtatach wuhlada Maxim Gorki w Georgetownju ſ wjeſelokolczu na plakatach, ſo ſo jeho dźiwadłowy kruch „Nózny lěk“ hraje. Na kónzu wojeſenja bésche pſchijateſ, „Pěſnjeŕ budźe ſo wobſbilnju na jewiſchczu pokaſacź.“ To bé ſpodźiwnje. Puczowaſche bóle inkognito (njeſnaty) a niebésche ho pola dźiwadłowje direkzije pſchipowędźił. Wopyta potajkim wjeczor, na kotrymż ſo jeho kruch hraješche. Na kónzu połaſa ſo — jeho podobnak. Chžyſche ho rad ſ nim ſeſnacź, tiž bésche woprawdże jara na njeho podobny. Hdyź jeho we garderobje wopyta, bésche ſo podobnak hižo khětro pſcheměnił. Periku a wuſzu bé hižo wotpokoźił. Tamny muż wuſtupowaſche jako autor, hdyź ſo jich kruch hraješche, tak jako Sudermann abo Maeterlinck a direkzija bésche jeho k tomu najała. Proſcheſche autora, ſo njeby jeho pſcheradźił — to njeje dła ſławy, tiž jemu bjerźe, je ſamo, ſmyſlnje ſmyſlny dła, kotruż może po dołhej, njeſpodźiwanej ſaſo jeſźiwicź. **Maxim Gorki jemu woda, wobthowa ſwój inkognito a gratulowaſche ſam tutomu pſchemėnjenemu wumėłcej.**

* **Zana bjedraża ſala wjazy.** Wikowanje ſe ſtarej draſtu w ſrjedźnjej Afrizy.) Sſrjedźna Afrika je tuſkmilu woprawdźitu paradiſa ſa wikowanje je ſtarej draſtu. Domródni, kotſiž ho dawno ſwojeje nahoty haŕbuja, njeſchadźenża nima wjazy wo tom wědźeeź, ſo po wótzow waſchinju ſ kopjenami a ſ kožuſchkami nuſnje ſdrażicź. Kładu waſnoſcź na to, w draſcenju ſ Europiſkimi ſo runacź. Na kmanoſcź, płat a rěſt wobleczenja woni dale njeſkładaja. Tuż ma wikowanje ſe ſtarej draſtu tu njewſchědneho wuſpěcha, na kotrejż prjedy žadyn cźłowjek njemyſleſche. Wěcźi ludźo, kotſiž w Europje wotnoſchenu draſtu nahe powachu a ſ njej do Afriki ſapuczowachu, njeſmu riſiko woſarowacź trjebali. Woni ho woprawdźe ſtoło ſ mołtami nadobyli, dokelž ho wſcho pod ruku pſchedha a ſe ſtotom płaczi. Wobſebje hrabaja ho wojeſtimi mantlami, ale też ſa „frakom a ſmokingom.“ Tak potajkim wotnoſchenu draſtu ſ łohka wotbudu.

Listowanjo.

N. 100. Je-li pſchinoſchki ſa khorobnu kaſu kontraktne wuzinjene njeſtu, dha płaczi miſchtr dwě ſtecźinje a wuczobnik jenu ſtecźinu pſchinoſchkow. Invalidne ſnamki lěpi, je-li je wuczobnik w 1. mſodowej kłaſy, dźěłodawaŕ ſam.

H. Sch. To na kóždy pad nuſne njeje, ſo macze nětkaſt wotpiſt Waſcheje ſkſankl (Beſtellkopie). S teho njemóżeſe žaneho prawa ſej wuzadacź. Pſchi ſtórżbje jedna ſo jenož wo wuzjiwebźenje tamneho puczowaneho pſchekupza, tiž je pjeża ſkſanku pſchijjimał. Pſchiſłuſcha wón, ſo ſcje ſkſankta cźinił, dha budźeeże ſahudźeni. Pſchi Waſchim pſchejźchowanju pſched ſudnikom móżeeże na jeho njeſpuſchczomnoſcź a wot druheje ſtrony wuprajene jehanje pokaſacź. Potom je mózno, ſo Wam pſchiſłuſchu pſchiproſa. Wěſty wulkóſ taſkeho proſeża żenje njeje. Tuż jej tola dokładnje pſchekładaźeże, hacź chžyſche ſ ſkórżbje pſchińcź dać. Pſchi taſich wěżach dyrbiſch kedźbliwy być.

P. G. Wěſte wotnamkanże ſo Wam płaczicź njemóże. Pjenjeże wotnamkanje ſo jenož dawa ke kupowanju nakſeho hoſpodaŕſtwa abo k hoſpodaŕſkemu ſażpdźenju hižo wobſtejażeho wobdźeżeńſtwa, ale nic pak ke kupjenju meblow. Hdyź ſwoju ſaſtaracźerſku rentu abo wěſty dźeł teje ſameje pſchiſłużnoſcze wokrjeżnemu ſaſtaracźerſkemu hantlej woſtupicże, móżeeże po § 68 ſtatneho ſaſtaracźerſkeho ſakanja pożeżonku dostacź. Wobrocźeże ho też na tute měſtno.

F. A. Teſtament je, tak daloko hacź je prawje ſeſtajeny, płacziwy, dokelž ho tamne dźeżi pſchejźche njeſtu a w żanym padże pſchi ſwojim dźeże pſchikrótſchene njeſtu. Wobdźeżowacź ma ho jenož pſchi roſdźelenju naliczene (Anrechnung). Wjeſ. *Pſchimėnjenymi, naſtrjeſi, ak njeſwana wumėnjenińka winowatoſcź* (§ 2316 woſtr. 1 ſtat. ſak kniſi). Ta ſo najprjódy na dóſtatku nadobu ſłożuje. Wo druhe pſchiwobroczenja ho jenož potom jedna, je-li je woſkaſowaŕ (teſtamentator) woſebiże poſtajił ſo maſa ſo woſebje wobliczicź. Někaſe poſdźiſche poſtajenja, też teſtamentaŕſke, njedołapaja a na tym niczo njepſchemėnja. Dźeżiniſke wumėnjenja po maczeri njech ſo najprjedy wuczinja. Pſchi wſchém maja ho wěſo ſakaniſke poſtajeja woſebźbowacź.

Smėškl.

** **Dobra wina.** „Schto, ſcje hižo dźeżacź łét w mėſce a njemóżeeże mi ani najbliżſchi pucź na dwórniſchczo riez?“ „Daj, żym zyliczki cźaż dróżkowy woſnik (Droſchkenkutſcher) był.“

** **Pſched ſaiſonu.** „Bych rad ſubjazu ſcheżétku wſaſ,“ měnjeſche turiſt we wjeſnjnych klamach a doſtanje wotmiwu: „Je mi żel, knjeże, naſche ſaiſonowe nowoſeże njeſu hiſchcże dóſchłe.“

*** **Njeje muczna.** Mały bratr ſ żiwojej ſotſje, kotrejż je po ſłužbje: „Ty ſo njeſdaſch tak muczno być, każ bych myſlach.“ — „Muczna? Kak dha na to pſchimėſch?“ — „No macź prajeſche hakle wczera, ſo ſy mėżoża dołho ſa knjeſom Holbjanom bėhała a tak żej myſlach ſo ſy muczna.“

Swóżbne powėſce.

Sſłubjeni: Jiſa Khabrez w Pſchiwożżacach a dr. med. vet. Kurt Pohla w Schlochwicze.

Semrėli: Waltaŕ Braune w Kamjenzu, 35 łét. — Marja Hanczowa rodź. Heſtmanez w Piſzanym Dołſ. — Lina Oehmowa rodź. Manitzez w Lubiju, 38 łét. — Korla Hermann Schuſter w Khetlizach, 65 łét. — Korla Auguſt Peſchel w Lubiju, 81 łét. — Auguſt Müller we Woſerezach, 43 łét. — Wilhelm Hanczka w Bukowe pola Hródka, 49 łét. —

połpytach hospodarskeho pschitrodospytnika Kellnera móże domjazy stót hacź na 55 prozentow pizneho wapna spożiwacź.

Tajke pizne wapno je skotej jara strowe. Dyrbi pak bycź wożebje drobne rosmlete.

Sa pizne wapno pschedawa żo doscź cźasto też mlěta kryda, kotraż wjelo żenje pizne wapno narunacź njemóże, dokelź w krydze njeje fosfor, kotryż młode skocźo nusnje trjeba k twórbje koscźi. Pławna kryda je wjelo 10 krócź tuńscha, hacź pizne wapno. Tohodla żo ſ pizným wapnom cźasto jeba. Njeje-li pizne wapno woprawne, móżemy żo na scźěhowaze waschnje pschezwědcźicź. Nażypamy-li do nětkajkeho żudobja nješto mało pizneho wapna, do kotrehoż je żnadź nješto pławjeneje krydy nażypane, abo je żamo żama pławjena kryda a pschilijemy k tomu nješto wody. Na to rosmješamy do wody nješto mało żeloweje lißalinu a linjemy to na rospuschcźlinu se spomnjenym wapnom, dha wapno sapocźnje żnilnje schumicź. S njeho cźěta wuhlicźnaty lißlicźnik. Woprawne pizne wapno pak njeschumi.

Pizne wapno njeradźimy jenoż howjasemu skotej, ale też druhemu młodemu skotej, kotryż roscze.

Wójna pschecźiwo muchám w hródži.

*Wójna pschecźiwo muchám, kuntworam, cźelcźkam atd. njeje jenoż dobrota sa wbohi skót, ale też ſ hospodarskim wuźitkom. Psches nastajny njemér tychle cźiłowarjow a trěbne woboranje potrjechennych świerjatow, żo njetrjebawschi mozy pschetrjebaja, kotreż dyrbja żo ſ bohatschej pizu wurunacź a pola dokormjazeho skotu móhłe mjażowemu pschirostej skužicź. W hródżach a konjenzach měre żo w pschipołdnischich hodźinach wotna sapoweżnycź, żo by skót trochu měra psched cźiłowazymi muchami a kuntworami měł. Najzthmaúscho je, ſo żo schkleńża módra wobarbi, dokelź je muchám tajka módra zwětkosć wohidna. Też pschewěja żo paju, tola njejsmě skót njepopsrědnje pschewěsej wustajeny bycź. Doßahaza ventilatija, ponowjenje powětra, je sa wschón skót wożebje ważna. K sniczenju muchow maja żo scźeny ſ wapnowym mlokom, ke kotremuż je żyra wuhlomasowa kizalina (Karboliäure) a cźelcźkazy wolij pschidaty, běliczź. Dokelź pak żo wón po cźażu zhubi, dha ma żo běłenje, żnadź kóżde 5—6 njedźel, wospjetowacź. Lepje je, hdyż żo kalkowemu mloku złonz (Alaun) abo draßliczity żelan (Chlorkalklösung) pschida. To dźeje dżerźi. Saßlacź ma żo ze solinu (Torfmud) abo ſ gipßom mješanym rěłom. To njewuschnu wón pomjeńscha. Do gipża muchi swoje jejta njekładu. W mjeńschich hródżach (każ pola kaniklow) abo w kurjenzach doßaha, hdyż żo bleschka z kawrjenzowym wolijom wupowěżnje abo wjerch a scźeny ſ nim potruscha. Sso pschebiwaja wón wotdźerżuje muchi a druhi prak ſ hródżow. So huscźiśche cźiśćenje hródżow, konjenzow atd. muchowu cźiwilu pomjeńschuje, je snate a trjeba żo jeno naspomnicź.

Pjeriznafstwo.

Awtomatiśte napojaki ſa pjerińnu.

(S wobrasom.)

Wjele dźěła salutuja awtomatiśte napojaki. Tych snajemy hižo wjele druźin. Wożebje tam, hdźej wjele kur a druheje pjerińny dźerża, jim w taśich żudobjach picze poskicźuja. Ale też w małych hospodarśtwach je możno, ſ awtomatiśtim podawanjom pizy a picźa, żebi wjele dźěła salutowacź, ſ pizu lutowacź a tola wunjeźliwosci pjerińnaśtwa pschi tom spěchowacź. Jena holandśka firma nětko nowe a jara praktiśi ſamonapojak ſhotowuje a pschedawa. Na nim wuthwaluja tśi lećhcźiny. Ssamonapojak tuteje druźiny hodźi żo doßahnje wurjedźicź. Dale steji tak wyßoko powyschceny wot semje, ſo pjerińna do njeho njerjedźicź, ani wodu njetrjebawschi rospanzacź njemóże. Do żudobja sa wodu telko léży, ſo njeńka nuśowanu. połpochi doliwacź. Sdobom je tak wobschěrny a se wschěch stron pschistupny, ſo móże też wjetśche stadło huß abo kur nadobo ſ njeho picź. Hacź

runjeź żudobje 40 litrow wody wopschijeja, je doscź lohko, ſo je możno je ſ lohkej prózu a żnadnej mozu pschestajowacź.

Dom a kuchina.

Domjazy cźaj.

Kelko pjenjes żo w nětkotrej żwójbje w běhu léta sa kofej, kakao a cźaj wuda. S tym jenoż wokhudnjemy. Kak lohko możemy żebi cźaj se wschelakimi selemi narunacź. Schto żmy we wójnje wscho możne pili a wscho nam żkodźesche. Cźaj móżemy najcźaścźischo ſ druhim selom narunacź, na psch. kopjeschka wot malenow, lipowe kćenjo, babyduschku, żyrotki a wschelake druhe sela. Naschi dźědozo a wowki wjele tajkich strowych selow snajachu. My pak je jenoż druhdy jako lékarstwo snajemy. Naśche brjóżki a mjesy żo nětkole w lěsu pizanja se wschelakimi selemi. Chżemy je hromadźicź a żuschicź a smějemy strowy a tuni cźaj.

Ptacźe napojaki.

(S wobrasom.)

W Bożej stwórbje ptacźki napojakow ſ cźłowjeskej ruku ſhotowjenych njepotrjebaja. Wschehomózny stworicźel poticźuje jim we kużicźkach a hatach, w pschecźowach a recźkach, w studnicźkach a żórleschkach sa picze trěbnu wodu. Hdyż w żuchich lětach kużicźki wuśknu, żórleschka saprahnu a pschérowny żu bjes wody, nó ptacźki samóże schtó we hdże dolecźecź, so by żo napił a wokschewił. Alle we wulkich wobschěrnych městach a we żuchich rosćehnjenych holach mohło żo stacź, so ptacźki dałoko a schéroko wody naschte njebychu. W měschcźanskich sahrodach a wulkich holach njeßměli ptacźkam picza tradacź dacź. Ssu nam tola tak pomozne pschi saniczowanju wschelakeje njerodże. Hdyż łahnu, trjebaja wiazy picza, a runje tehdom żo wot żwojeho hnězdaschka rad

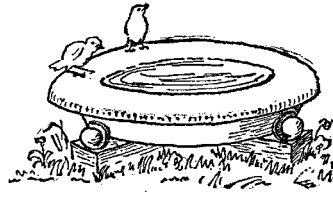

njesdaluja. Města żu, tole wopomniwschi, k temu pschistupite, w żwojich wulkodżowanischcźach (promenadach) rjenje wuhotowane żudobja ſ wodu na derje ſhowanych měsnach postajicź. Ptacźki ſ nich jenoż njepija, ale wo cźaż lećźneje horzoty, żo też rady wokupaja. Tajke żudobja dźěłaja ſ zementa. Kromy njeßmědża hładke bycź, ale hrube, so móża żo ptacźki kromy pschimnycź. Bychu-li hładke byte, hroży małym ptacźkam strach satepjenja, njemohłe żo se żudobja wudrapacź.

Časopis za serbskich ratarjow

Cźisło 27 Budyšin, 8. julija 1927. Lětnik 34

Hollandske běłohłowacze.

(S wobrasom.)

Mało snate je, swotkal druźina pokhadźa. W sapiśkach se 16. stołeta nadeńdu żo powěsce wo tutej druźinje. K nam do naschich stron pischithadźachu běłohłowacze w poślednjej połojzy 19. stołeta a to ſ Jendźelskeje. Naśch wobras pschedstaja cźornopjerjate běłohłowacze. Pódla nich żu też takie módrobarbneho pjerja. W Hollandskej żu druźinu se żněhběłym pjerjom ale wuhlocźornej hłowu wuplahowali. Tute kury móhli běłe cźornohłowacze mjenowacź. Naśch wobras pschedstaja nam twórbu cźeła a běłu kapicźku. Kapicźka kapona je hinajscha hacź ta kokoshe. Wschě hłowacze maja wyßoko wutworjenu hłowu (tak mjenowanu protuberanzu. Na njej żedźi pjerjata kapicźka.

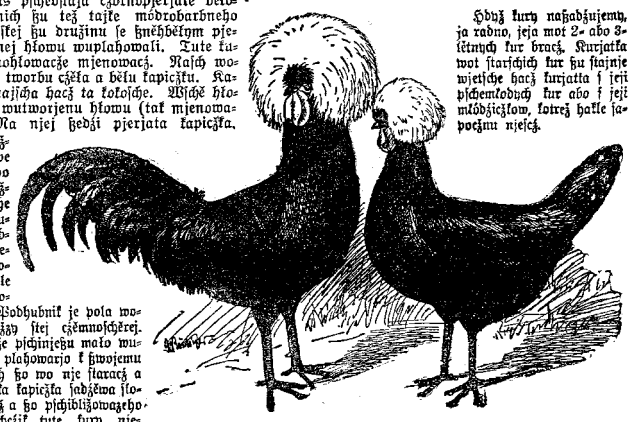

Hollandske běłohłowaće.

Pjerjo kaponoweje kapicźki je *bołhe a pada* we ſybolatych promjenjach do sadu a do bołow. Kapicźka kokoshe ma krótśiche pjerjo, ale wono je żuscźiśche. Hłowcźka wobdawa w formje kule. Pjerjo kapicźki kapona a kokoshe dyrbi cźiśto běłe bycź. Hrjebjeń na hłowje je mało wuwitu. Podbuhnik je pola wobeju śrěnjodołhi. Nóżzy stej cźemnoscźerej. Hollandśke běłohłowacze pschinjeżu mało wuźitka. Tute waża żebi płahowarjo k żwojemu wjeselu. Jara dyrbiśch żo wo nje staracź a je pjelchowacź. Scźerała kapicźka sadźéwa ſlocźatku żo rosśladowacź a żo pschibliżowazeho *strachu* ſminycź. Dschcźiť tute kury njeżnjeżu. Jeli kapicźka ſmoknje, lohzy wócźuy ſhoritej. W naléćźu a lećźu *běłohłowacze derje* njeżu. Je-li móża żo wuběhowacź a we żwobodże pasć, potom pschiśibjaj jim pjerjo na hłowje, so *makke derje* widźecź. Sso wě ſ kurami sa wustajenje *poskajenych* tole cźinicź njeßmějech. Sa kurjatkami dyrbiśch żwéru hladacź a je ledźbliwje wobhladacź. Pschedewschém trjebaja cźiśtu kurjenz a dokładnu cźiśtotu *tam*, hdźej żo wuběhaja. Najlépje howi jim kupna *kurjatka* za piza, k tomu dodawaj rosćhrótowanu picheń*zu*, *jahły* a wjele seleneho. Najlépje howi jim żucha *pestolc*zna póda. Hdyż je w cźiśtych jabicźach ſ wokateho *grota* dżerżiśch, też ſtrowe wostanu a żo wuwiwaja. Bě*łohłowacze* njelahnu. Jeśa k naßadźowanju dyrbiśch *kurom* a pak trutam podpołożowacź.

Pschi kupowanju a na wustajenzach hladaja na ſrostnu, niż pśche mału postawu, na wulke, a hußte kapicźki bjes schcźeźki. Kapicźka dyrbi runje żedźecź, to réta, njeżmě do żaneje strony nakhilena bycź. Nékotre běłe pjerka prědku psched kapicźku niczo njewadża. Běłohłowacze żłuscheja do łóżschich kokoschazych druźin. Wone mjes pjerińnarjemi jara tosscherjene njeżu.

Hdyż kury naßadźujemy, ja radno, jeja mot 2- abo 3-létnych kur bracź. Kurjatka wot starschich kur żu stajnje wjetśche hacź kurjatta ſ jeji pschemłodych kur abo ſ jeji młódźicźkow, kotreż hakle sapocźnu njeść.

Rólnistwo.

Móżemy ſ wapnjenjom też pschikupne hnoje narunacź?

Kóżdy praktiśi hospodar derje wě, so njemóżemy se żamym wapnjenjom hnydom pschikupne hnoje hotowe narunacź (ersetzen). S wapnjenom dodamy pózze jenoż wapno a to móżemy wapnicź na łajekźuliż wcźhnje dzemy. Wschě druhe ziminy, kotreż żu w druhich pschikupnych hnojach, każ łoscźowka (Phosphorsäure), draßlo a bużyk we wapnje wéło bozyła pobrachuja. Wě*my, so móża żo w tak mjenowanej ſkalej pódze* nétkotre rośtliny ſ druhich żurowych njerośtliwzow abo se powětrowym duśnykom sastaracź. Hdyż by nascha póda

pśiśed żywom tak pśihotowana była, żeśiej śebi ju rośtlina jako dośpołnu pśiśeje, bychmy wšo to bśez łonjenja se žujemi spokojom byli. Póda pak njeje żenje tajka, kajkuž śebi ju rośtliny k żwojemu dośpołnemu wuwiśeju pśiśeja. Nimo tego žadaju nakažliwiny doścź powětra we pódźe, doścź cźopłoty a žwětła. Newak sahinu. To wšo dogpśejemy ſ wapnjenjom. A ſ tym możemy prajiś, so wapno ſ dźela pśihkipune hnoje naruna.

So bychu nakažliwiny pódu tak rjeź derje k śrakośći pśihotowacź mohłe, trjebaju k żwojemu dośpołnemu pśihjeporjenju doścź tak mjenowaneje stareje mozy. Tuta stara móź w pódźe pokhadża ſ prjedawścheho hnojenja. Dołhoż je doścź stareje mozy w pódźe, pśihjeporeja so nakažliwiny w pódźe dale, kotreż potom pódźe ke śrałośći dopomhaju a žiwiny za rośtliny pśihbótuja. Tak bórśy, hacź pak je stara móź wuceŕpana, pśihestanu so też nakažliwiny pśihjeporjecź a my nimamy ſ pódy wiazu telko wunoška. Kaž žmy hižo wiazu raśow spomnili, podpjera wapnjenje pśihjeporjenje nakažliwinow. S tym so też stara móź ſ pódy cźim prjedy wucźerpa. Stare pśihjikłowo nam praji: Wapno wobohacźi starśich a žłeta. Tute pśihjikłowo je jenoż tehdom śprawne, je-li so za staru móź, kotraż so wapnom ſ pódy wušrěba, žane nowe žiwiny njenarunaju. Tak bórśy, hacź pak derje hnojimy, hacź ſ hródźnym abo selenym hnojom, tehdom też sažo pódu wo žiwiny wobohacźimy. Stara móź so sažo ſ tym wjazu žwyśi, pśihjeporja so a nakažliwina a póda je cźim śrałcha a płódnisha. S prawym wapnjenjom a we žamym cźażu ſ prawym hnojenjom płódnoſcź pódy nałaze swyśimy a tak njetrjebamy wo bohatych starśich a thudych dźeśach rěcźeć. Też hnojenje se selenym hnojom je ważne. Na pódach, hdźež derje wapnimy, njeje pśetowanje pźowanskich rośtlinow abo seleneho hnoja žana wobcźežnoſcź. Na tajkich pódach, hdźež by hewak žayła dźeśel njerośći, rośce wón potom jara derje, hdyž k njemu powapnimy. Na tute waśnje bychmy potajkim też bjes pśihkupnych hnojow wuśhli. Bychmy byli wiazu lět ze žnjemi spokojeni, ſ tym žmy dopokałali, so je prawym wapnjenjom, a wobohaćenjom pódy na humusu (to je drobna cźorna pjerśicź) a ſ plahowanjom dźeśela a se selenym hnojenjom móżemy pśihkupny hnój narunacź. Wěźo je też wokolina dźenżnišich dźeń pśi tym ważna. Tohodla měli wšitcy hospodarjo, kotśiż nimaju žami pěśkojcźnu pódu abo też hlinjanu, derje wapnicź. Potom njebychu na wiazu lět pśihkupne hnoje trjebali a njetrjebali bo bojecź, so bo jim płody njeradża, abo so žebi polo sanjeśchwarnja. We pódźe je doścź njerośtlinišich žiwin, kotreż bychu naśchim rośtlinam što lět dołho dobahale. Wone pak dyrbja bo najprjedy rospuśchcźicź a to bo jenoż ſ pomozu wapna stanje. S tutych njerośtlinišich žiwin możemy kóždołětnje ſ pomozu wapna něśchto rospuśchcźicź a tak njetrjebamy k tomu pśihkupne hnoje.

Lěžna abo selenowa waczka.

(S wobrasom.)

Lěžna abo selenowu waczku mjenuja Němcy Erdfloh. Tuhu wěźe tohodla, dokelž samóża runje tak śkacź, kaž tónle druhdy też cźłowjeka wobśkotaty śtockź. Poprawom žiuścha lěžna abo selenowa waczka do brucźkow. Wona kalam a rapśam jara śwadźi. Tutych waczkow abo brucźkow je wjele druźin. Wišchdna lěžna waczka je jako brucźk jenobarbna cźёmnoselena. Jena druha druźina je žołtoźmuhata.

Teho brucźka rśchidleśchcźa maja po dołhośći žołtu śmuhu. Schtódnik w rapźownišchach je 4 milimetry dołhi a ho śtocźano śyboli. Waczka kaž posdźišcho ſ njeje ho wuwiwaju brucźk seleniny, kalam, rapśam jara waczka ſ tym, so jich łopjeśchka pśheśkuźaja, so žu śtónczenje kaž drobna łśchidka wokate.

Łohko njeje žo tuteho śchtódnika dowobaracź. Wo cźaš lěcźa ho nimoměry ſpěchnje a bohaće pśhśiporia. Jemu njeměźeśchi też tak dołkadnje na łogu hicź, dokelž je jara wuśtocźny. So bycź jeho podubyli, mjeśachu něhdy wapno (Kalk), popjeł, guano, abo rośtlinti ſ pohonowym a tobakowym woiwarom trjepjachu. Potom łóśachu waczśi a brucźki do wožebitych, za nje pśihtprawjenych pałłow. Pośledniśche běchu deśćiźći na pódołu ſ teerom pomałane. K tym běchu prucźiłi pśhiklepane. S deśćiźku ho semi jeśdźachu. Pruczśiti na

semju śchkrabaze brucźki śeścherjowachu. Pośkocźeja ho k teerej pśhilépichu a wostachu na nim wiśajo. W pośledních létach su rjedźiśche źrědki ja śaniczowanje tuteho śchtódnika wunamakali. Jedyn ſ tutych źrědkow su Holśideal pomjenowane. Tón je ho pśhi pośpytach ja jara khmany wupokasał. Jedyn tónle źrědk nałożowanśchi wo nim praji, so je ho jemu porałiło, tuteho śchtódnika dokładnje saniczicź. Wśchelake druhe źrědki jeho jenoż śeścherja tak, so roscźéśawśchi po krótkej thwili ho sažo wrócźi. Jenoż jedyn njedostatk ma mjenowany źrědk. Dyrbiśch jón pśhi cźitchim wjedrje rospróśnicź. Też žnadny wětśicźk jón wotnjeźy.

Skotarstwo.

Kedźbujcźe, hdyž ſkotej cźerstwe žito dawacźe.

Dawamy-li ſkotej cźerstwe žito, dha jemu ſ tym śwadźimy, dokelž cźerstwe žito je ſ winu wśchelakich jérchenjowych abo kuttowych khorośćow. Konje ſkhorjeja žnadnje na kolik. S žyła nieje tkmane, konjom wiele rožti dawacź, dokelž je tajki kóń po cźażu jankotiy. Rožka sawinuje potajkim wśchelake cźuwowe khorośće. Też ſkrom cźerstwa rožta wadźi. Druhdy mnohe na to sahinu. Schto je tudy ſ woprawdźitej pśhicźinu. njemóžachu hišchcźe hacź dotal śwěźicź.

Wo pastwach ja ſwinje.

Sswinje runjeż tak, jako wšchě druhe śkocźata hibanje na cźerstwym powětśje trjebaju. Swinjom, kotreż žu na pastwje, myśchi (Muskeln) wjele lěpje śejžylnja, hacź tym, kiž žu stajnje w hródźi. Tajte ſwinje žu cźim kruczišche a njepodleża tak bórśy khorośćam. Też wjele lěpje žeru, hacź tajte, kotreż mamy stajnje w khlěwje sawrjene. Sswinjaza pastwa je potajkim se dobrym wuśpěchom ja hospodarja. Tohodla měł kóždy dobry płahowaŕ śtotu ſwinjazu pastwu abo wuběh ſarjadowacź.

Najwuśpěśchnišche by wěśo było, hdyž bychu žo ſwinje stajnje pasecź mohłe. Cźerstwa selena piza tak dołho, doniž je młoda wopśichija, wjele lohko pożiwnych maczśinow a wjele vitaminow. Vitaminy cźinja śtocźo strowišche, wieśołśche a cźiłiśche. Schkitaju je też pśhed kaśeźkuliž khorośćemi. Potajkim je piza na pastwje wuźitnišcha. Też žo ſ pałenjom ſwini wjazy dźeła ſalutuje. Sswinje dyrbja piju pśhi pałenju lěpje roskuśkacź a tak ju lěpje wužija. A dale, cźże-li hospodaŕ ſ nećźeho wužitk měcź, dyrbi měcź k tomu lubosćź. Tohodla měł hospodaŕ k najmjeśiśhomu w lěcźu ſwinjom trochu śwobody popśechcź. Teź to móżemy pśhśipomnicź.

Kajka ma potajkim pastwa być? Pastwa może być pśhirodnje abo wumjeśiźay wožnyte. Wiazy hódne ſu tajte pastwy, wumjeśiźay wožnyte. Ssu to łada, na łotrechź ſmy wśchelake źłódke trawy, a běły jeczśel wožnyli. (Běły dźeczśel ma w śrědi najwiazy źiwin. Mamy pak źebi tajte pastwiny hladacź, so njeźhu ſ wopacźnej trawu sanjeśchwarnjene. Sswinje maju radścho ſuśhśichu pastwinu, hacź mokru.

W kajkim cźażu ja dźeń mamy potajkim ſwinje na pastwu honicź? Sswinjo dołho na wótrym ſłónzu njewudźerźi. Bórśy by žo wopaliło a ſcźerwjeniło. Tohodla nimamy w połdnišchich hodźinach ſwinje na ſłónzu wośtajicź. Rano mamy ſwinje śahe won wucźericź. Sayła mójemy jim na pastwje budu natwaricź, hdyž móża žo pśhed ſłónzom a pśhed deśchcźom wukhowacź. Hdyž widźimy, so žu žo ſwinje nażrałe a późnu borkacź, wucźerimy je do druheho wubéhu, hdyž hrjebanje njewadźi. Je-li jara mokro, nimamy ſwinje ſajka na pastwu honicź, dokelž bychu wjazy śwadźike, hacź bychmy ſ toho wužitka měli.

Hdyž pak mamy ſwinje potom honicź, hdyž žu žo napałke? Hdyž žu žo ſwinje derje napałke, tak trjebaju měr, so bychu mohłe piju derje śpożiwacź. Tohodla je na hospodarśtwje nehdże biecźk nušny, hdyž mohłe zyły śhytny cźaš ſwośtacź. W tajkim wobrodźenym wubéhu ma ſuża być, so mohłe ſwinje w nej płuwacź, abo žo derje wuwalecź. Tajke wubéhi ſ ſużemi ſwinjom nimo měry howja. Dale dyrbi tajke méśtno też doścź błónczných ſtronow mécź, so mohłe žo ſwinje na ſłónzu walecź, so bychu derje wulkhnyłe. Na tajkim wubéhach też njeźmédża śchtomy pobrachowacź, so mohłe ſwinje we thłódku wotpocźnyncź. Horźota ſwinjo cźaśto cźwiluje. Ssu-li we wubéhu śchtomy hišchcźe niśte a make, móżecźe tam drjewjanu budu natwaricź a ju śe ſłomu abo ścźinu pśhikhrycź. Też njesapomń ſwinjom do wubéha cźiśteje wody dawacź, so mohłe žo po ſwojej woli napicź.

Tajke ſwinje, kotreż žu zyły dźeń na cźerstwym powětśje, wjele wjazy żeru a ju jara śtrowe. Śchkoda rjaneho lécźeneho cźaša, w kotrymž mamy ſwinje pśhes zyły dźeń w khlěwje sawrjene.

Mnoży žo pracźeja, hacź by ſwinjom ſama pastwa dośahała. Pastwa tehdom ſwinjom zyte lécźo dośaha, hdyž na njej doścź derje trawa roścźe, wośebje ju-li na pastwje wjele mjetelo-kcźějazych rośtlinow (Schmetterlingsblütler) wośebje dźeczśele.

Njedośaha-li ſwinjom trawa na pastwje, móżecźe je k pśhipokniśchemu pizowanju domoj śahnacź. Wešty hospodaŕ ſwoje ſwinje rano w 4. hodź., dop. w 9. hodź., popołdnju w 4. hodź. a wječor w 7. hodź. na dźeczśelowu pastwu honi. Sswinje wośtanu wśchędnje hodźinu na pastwje. Potom žo jim njetrjeba wječor niczo dawacź. Dże-li žo deśchcźik, dawa jim śeleny dźeczśel doma.

Kotre ſwinje pak žo nětko na pastwu njehodża? Ssu to ſwinje, kotreż žu hišchcźe pśhemłode, to rěka, kotreż njeśchu hišchcźe 5 męźacow śtare a wyšoko župroschne ranża abo ranża pśenże dny po proštatach. Ranża, kotruż proštata zyżaju, trjeba wjazy ſylnjazeje piży, hacź ſuproschna ranża. Potajkim ranży po proštatach ani ta najbohaćiścha pastwa njedośaha. Tola pak je radno, ranżu po proštatach na pastwu puśchcźecź, dokelž wona ſ pastwy wjele vitaminow pśhiwośmje, kotreż žu sažo we mloku proštatam ſ wužitkom.

Kotre ſwinje pak žo nětko najlépje na pastwu hodża? Ssu to na pśenim méśtnje młode ranżu, kotreż žu k płahowanju postajene. Pśhedy hacź młode ranże na pastwu honimy, mamy najprjedy pśenje pał léta pśhed tym bélkowite piży dawacź. Też dyrbimy jim wjele hibanja we wubéhu popśechcź. Tak žo młode ranży derje wumija, prjedy hacź na pastwu pśhidu. Hacźrunjeź pak by pastwa njebyła bohata, dha ranży tola niczo njeśhubja. Sda žo wéśo, so něśchto wupadnu, ja to pak płoweju derje rośtu a ho derje wumjeśiźaju. Ssuprośćne ranży możemy potom dale na pastwje wośtajicź. Tajte śtrowe ranży žo potom žnadnje wotrjebtaju. Tajtim ranżam lohko proštata du. Wone też ſymizu njedośtanu a maju ſwjetśka doścź mloka za proštata. Nażimy płahowarjam, so bychu ranży pośledni měśaz wjazy na pastwu njepuśchcźeli. Tak žo njetrjebamy bojecź, so nam pomjetaju. Też je radno, ranżam měśaz pśhed tym ſylnjazu piżu pśhidawacź. Tak žo proštata pśhi ranży doścź ſylne wuwija. Tajte proštata możemy wot tajkich derje rospóśnacź, kotruž ranży žu ſylnjazu piżu pśhidawali.

Na pastwu pak możemy też tajke młode ſwinje honicź, kotreż cźežemy pośdźišcho kormicź. Możemy je hižom na pastwu honicź, hdyž žu žnadź wokoło 5 męźacow stare. To ma ſa nje wulki wužitk. Sswinje žu nuſowane, hdyž niczo druhe njedośtanu, so bychu tak wjele hacź możno, ſeleneje piży žrałe. S tym žo ſim prawje cźrjewa roścźahnu a tak też pośdźišcho wjele seżeru. Tajte ſwinje mamy potom bórśy wukormjene. Sswinje, kotreż buchu młode na pastwu honjene, drje na pastwje njeśtośtnu, ale ſa to pak thętro narośtu. Też pośdźišcho w ſranju njewubéraju, ale żeru nimal wšcho, też tuńiśche hospodarśke piży, tak ho możemy je tuńiścho wukormicź. Wužitk pastwy je, so žu ſwinje krute a śtrowe, dale so je tuńiścho ſeźiwimy a so žo lépje k plahowanju hodża.

Pižne wapno.

W prjedawśchich cźażach žu ludźo wšchón śtót pażli. S tym žebi śtót jenoż tajku piżu njepytałche, kotruż trjebałche, ako haj prajimy, kotreżej piżu žo jemu cźażśche. Pśchebywanje na cźerstwym powětśje też śtotej wjele lépje howjeśche. Tajki śtót bé wjele ſylnišchi. Tajte ſylne myśchi pola śtotu móżemy pśhitrunacź je derje naiwarjenej pżu, w kotrejž žo derje tepi a kotraż wjazy cźopłoty dawa. Też w ſylnišchich myśchach (Muskeln) žo žiwiny lépje ſpala. S tym žu žiwiny, kotreż śtót pśhijima lépje wužite. Śtót potom w hródźi žanu piżu njewubéra, ale żerje wšcho, śchtož dóśtanje. Tak žo śtót ſprawnišcho wuwije.

Śtót, kotryż je śtajnje w hródźi sawrjeny, ma žłabśche myśchi. Tajki śtót potom piżu bóle wubjera a ju też tak derje njewužije, dokelž może žo pśchemako hibacź. Mnohi hospodaŕ žo ani wo to njeśtara, ſ kajkich žiwin poprawnm piża wobśteji. A potom žo hišchcźe dźiwaju, so maju ſe śtotu mało wužitka, mjes tym, so je druhi hospodaŕ se śtotom śpokojom.

Wémy, so žo nam rośtliny nimo měry derje radża, hdyž jim ſ pśhikupnymi hnojemi pśhihnojimy, wośebje še wśchelakimi żelemi. Na žamźne waśchnje ma žo se śtotom, hdyž jemu piżne wapno pśhidawamy. Wośebje pśchi dźeńżnišchim pizowanju je śtót wulzy dźakowny ſa pśhidawki pigneho wapna. Młody śtót žo po piżnym wapnje wocźerśtwi a je wo wjele śtrowšchi. Tak mamy też ſ njeho dale wjeśchi wužitk. Wémy, so mamy ſ pódy mało wužitka, hdyž ju jenoż jenośtronścy pohnojimy. Tak žamo je pola śtotu. Też śtót trjeba nušnje njerośtne macźiśny.

Piżne wapno žo we śtótnym kutle a we cźrjewach rospuśchcźi a tak jako tucźna žiwina pśheńdże do krewje, kotraż roswjedże dźeł pigneho wapna po zyłym cźéle.

Piżne wapno dźéła žo ſ koścźi. S koścźi žo klij a tuk wotśtroni a koścźe žo drobne rosmléja. Potom žo tutón rosmléty proścźk je żelowej kiśalinu śmješcha. Se toho wośtanje chlorid wapnowy (Cl. a Ca.) a na to nastanje koścźowka (Phosphorśaure). Tuta koścźowka śmješcha žo ſ wěśtej méru wapna abo ſ mjetym wuhliczinatowym wapnowym.

S tym žo koścźowka śraſy a tak žo husto macźiśna žadźi, kotruż mjenujemy piżne wapno. Po wśchelakich

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z z rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z z

Čisło (Nr.) 158 — Budyšin — Sobotu, 9. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Druhe wuradźenje wo cłownej předłozy.

W němskim sejmje je so pjatk wo **zlu na dowoz žwini**, w zokrowym zlu a zokrowym dawku a mukowym zlu we druhim cytanju jednako. Jako wěcy nizy so pschi debatce jenož sozialdemokratoju, kommunistoju, jedyn demokrat a jedyn němski ludowc wobdźěličhu.

Sozialdemokrat **Krätzig** praji, so tuž so z cłownej pschedłožu najwěrsche wočakanja pschetrjechiše. Wona w najwjetšej napscheciwnosći k wobsamknjenjam konferency swětowego hospodarstwa stej. Wschitke wěrnowe zło dyrbi so pschecziwo Pólšej wobroczeć, tola wono runje tak Hollandźu potrjechi a nasche poměry k tutomu hacz bołak pschecželenemu krajej pohubjenscha. Dla powpschenja ratarskich zbow industrialni wyše industrialne zła žadaju. To je znaty zkowny schrub. S powpschenym mukowym złom so dar kartellowanej mlynskej industriji da, kotrejž so kražnischo wjedze dźěli žanej druhej industriji. Hacz runje je rožowa płaczizna na pokojnu srjedźu, je so mukowe a khlěbowa płaczizna pschezo wyschiše honiła. Wjetšne wěrnowe zło je dar sa wulkoratarjow. Minister Schiele je so sa rańschu Němsku žadał. Tam pak wulki rjeczerkublerjo knjeza. Wulkoratarjam dyrbja so wjetšne wěrnowe płaczizny pschiwobroczeć, so bychu wjetšne pschinoschki do kašy němskonazionalneje strony dawali. Wjerch Bismarck mězachnje do njeje 95 hriwnow płaci. Měcznik rosprawy Barlinskich schulskich lěkarjow cyta. Wjele dźěci bjes znjedźanja, z rostorhanej kožchu, a z pschecžerchanymi cżrijemi, na kažne khorbosće a tuberkulosu cżerpjo do schule pschikhadźa.

Kommunist Neddermeyer prěje, so wjetšne mukowe zła ratarstwu potwschikownje wužitk njeże. Wulka licźba małych a srjedźich burow ma z teho jenoż schkodu, dokelž mukowe njerozdźěwaju, ale kupuja. Hdyž minister wo schkitanju ratarstwa rěcži, měni wón schkitanje wulkoratarjow.

W podobnym smyśle druzy rěcznicy rěcžachu. Měcznicy knjezerstwowych stronow njemějachu za nusne, jim wotmolwić.

Sozialdemokratiski namjet na sniženje zła za pjowadła so z 242 pschecziwo 192 hłosam demokratow, sozialdemokratow a kommunistow wotpokasa. Też wschitke druhe namjety na pscheměnjenje žo wotpokasachu, a wschitke pschedłohi so po wubjerkowym nastajenju pschijachu. S tym bě druhe wuradźenje skónczene.

Podlěschenje zakonja wo położenju dawkow so w druhim a tsećim cżitanju pschija.

Dźěławski cżas w pjekarnjach.

Sozialnopolitiski wubjerk němskeho sejma je zakonjowy naczisk knjezerstwowych stronow k pscheměnjenju wukasa wo dźěławskim cżasu w pjekarnjach a konditornjach sthwalik. Podła zhromadnoho stanjenja k wukasej wo dźěławskim cżasu so na naczisknowym wězownym wopschisnjezu w nastupa-pscheměnjenje wobsamknu, so změ hromadze z pschesćahnym dźěłom dźěławski tydźeń w pschereżku niz 60 hodźin ale 56 hodźin wuczinić.

Zakoń wo dźěle žónskich před poradom a po nim.

Sejmowy wubjerk namjetuje, so by so zakoń bjes pscheměnjenja pschijał.

Sozialdemokratka Němizowa namjetuje, so by so wuzwobodzenje z dźěła na wósom njedźel psched porodom a wósom njedźel po nim wupschestrěł a so by so tež na žónske, w ratarstwje a domach dźěłace, rozschěriło.

Němski dźěławy minister dr. Brauns praji: Narhwilne wusamknjenje ratarstwa z tehole zakonja njeźmě na žane waschnje wosmannjenicz, so chze knjezerstwo žónske a dźěcži, w ratarstwje dźěłace, hjes schkitanja wostajicz. Washingtonske dojednanje njeje pak na ratarstwo dźiwalo a tehodla je so tež z pschedležajzeho zakonja wunwostajiło. Němske knjezerstwo po możnosći bórzy z wozbitym sa-kanjom schkitanje žónskich, w ratarstwje dźěłazych, sriaduje.

Demokratka dr. Bäumerowa wobzaruje, so je so w tymle zakonju zaso tak ratarstwo wunwsało, hdyž je schkitanje macerje najmusniše.

Truschowa z zentrumskeje strony knjezerstwo prošy, so by so ministrowe słubjenje w nastupanju wozbitego zakonja sa ratarstwo bórzy do skutka stajiło.

Sozialdemokratiski namjet na pschijamknjenje ratarstwa a domjazeho hospodarstwa so z 208 pschecziwo 145 hłosam skrizhny. Po wotpokasanju wschich daschich namjetow na pscheměnjenje so zakoń w druhim a tsećim wuradźenju pschija.

Dalsche wuradźenja němskeho sejma so hacz do septembra wotstorcza.

Napraschany dołh w korczmach njeźmě so wuskorzicz.

Sapódkanzy němskonazionalnych, němskeje ludoweje a zentrumskeje stronu su w němskim sejmje namjet sapodali, kotryž emske knjezerstwo namołwja, so by tak bórzy hacz możno k samjesiowanju zozialnych, moralnych schkodow, kotrež je sadołženjom w korczmach nastawaju, zakoń pschedpołożiło, po kotrymž so dołh, z podawanjom alkoholistich napitkow w korczmach cżinjeny, njemóże wuskorzicz.

Potłóczenje Němcow w połodnišej Tirolskej.

Kaž so z Merana powě, je prefekt tamnischenu němskemu dźiwadłowemu towarstwu sdźělił, so móże pschichodnje němske dźiwadło jenoż hischcze tři město dotalnych schesć měsazow sa lěto hrać. Zuřsnizy dyrbja so runje tak kaž domjazy na to smužicz, **so je Meran italske město.**

Kaž „Innsbrucker Nachrichten“ powěsća, su zwilne wrschnoscze wschelakim zyrkwinskim sastojnstwam w połodnischej Tirolskej wukas pósłałe, w kotrymž so zada, so by so w zyrkwjach njeby wjazy w němskej rěcži předowało. Też modlitwy dyrbja so pak w italskej pak we łacańskej rěcži spěwacz.

Hitler, wjednik němskich sozialistow, pak měni, kaž je tele dny w zhromadźiznje swojich pschiwisnikow warjow rjekł, so je Němcam w połodnischej Tirolskej zyle derje wjedźe a so su powěsće wo jich potłóczenju cżinki židowskich nowinarjow. 250 000 tamnischich Němcow dla je won nocże z Mussolinom roskoricz, kotrež Hitlerowych ludźi z bronjemi sastaruje.

Wěrowanje we powětrje so sakasało.

Barlinski evangelski konsistorium je fararja Tschmanna z jurrowneje zyrkwje nakhwilnje je sastojnstwa wotbadził, dokelž je **dwě wěrowani w letadle wukonjał.** Jedna so wo hwaju Potsdamskeho direktora Rohrbachskeje fabriki letadłow Hermanna Raskopfa a inżenieura Hermanna Bogta, kotrajž staj so psched nekotrymi dnjemi w powětrje z swojimaj njewěstomaj swěrowacaj dałoj. Konsistorium i potym prawom we wukonjenju taikeho wěrowanja, zyle wotbładane wot jeho sfutkowanju w zjawnosći, zapřeče a ponjenje khutneho zyrkwinskeho skutka widźi. Mjes tym evangelskimi je so tola wěrowanje hižo do konsistorjoweho rosgudźenja jako njewuschnosć sahudźiło.

Hospodarske pschisamknjenje Awstriskeje k Němskej.

Reformisti swjask awstriskich khežerjow je wobsamknył, němskostatnemu zwjazkej khežerjow a lezomnoscze-rjow Němskeje jako podzwjazk pschistupicz, a je wobsamknjenje pschijał, so pschijamknjenje Awstriskeje ke Němskej jako hospodarsku nusnosć wobhladuja.

Wupowědźenje belgiskeho wójnskeho ministra.

Belgiski wójnski minister dr. Broqueville je w senacze pjeczo wo němskim bronjenju rěcżał, kotrež sa pschichod njeměr sbudźuje. Mjes druhim je pjecza pschi tym rjekł, so móże licźbu musstwow, kotrež němskostatna wobora kóžde schesć měsazow se służbu puschczi, a licźbu tych, kotrež jo jenoż tři, pjecz abo wósom lět pod bronjemi dźerza, mjenowacz.

Jeli so je belgiski minister woprawdźe tak rěcżał, by němske knjezerstwo jeho wuprajenje wotpokasało. K rosjasnjenju naležnosce su so trěbne diplomatiske kroczele cżinile.

Spěchowanje wulkoruskeje rěče w Podkarpatskej.

W Podkarpatskej, kotraž je so po swětowej wójnje k Czeskoslowakiskej republiki pschisamkła, kulturne towarstwo „Duchnowicz“ horliwje rěcżny samer, znaty pod mjenom „wulkorusći“ pěstuje. Tole towarstwo swoju lětuschu zhromadźiznu w Preschowje wotmě, kotraž dyrbjesche manifestazija ratarskoczeskoslowakiskich Rušinow (Makorušow) być. Po sapitšu pschitomnych so pschi zhromadźiznje 179 sastupjerjow wjeznych cżitarnjow wobdźeli. Towarstwowy pschedsyda Eumen Schabo pschednošiwo rosschěrjenju wulkrajinskeje pisomneje rěcze wulstupowasche a sledowazy rěcznicy we tym zamym smyśle rěcżo žadachu, so by so wulkorušći gymnasij w Preschowje nadawrił. S nimi ma so ruska kultura w rańschej Sslowakiskej satkowacz. Literarna ruska rěcz dyrbi so do wschich schulow město helczeneje wulkrajinskeje (nakorusćeje) rěcze zawjesć, na kotruž może so jenoż nawjetschi wusche jako na rusći dialekt hladacz. Zhromadźizna towarstwa, kotrež ma po jednaczelowej rosprawje 11 000 zwužstawow w 217 wotbocžkach, so je zhwalenjom wopomnjeńskeho spisa na cześtkoslowakske knjezerstwo stónczi. Nawjerzor so potom na Duchnowiczowym rownje pantychida wotmě.

Lord Birkenhead wo jendźelsko-ruskich poćahach.

Statny sekretar sa Indiju, Lord Birkenhead, je schtwórtk w rěcži na jendźelsko-ruske poměry pschichoł, w kotrejž wótre naježdy pschecziwo bolschewikskemu knjezerstwu wospjetowasche, prajiwši, so pschetorhnjenje poćahow z Ruskej wotstamjenja, so Jendźelska nochzysche dźiwe měnjenju wobstacz dacz, so je je zwojimi sjawnymi njepschecželemi pschecželena. Jendźelska pak njeje tak njerozumna, so by někajkemuzkuli ludej wěcżne njepschecželstwo pschiwobwdźiła, a hdyž bolschewiske knjezerstwo druhe kraje a wobsebje Jendźelsku na pokoju wostaji, potom ruczajsko sabo na cżiste mjes zbou pschińdźenu.

18 nowych zmjerjnych wuzwudow w Ruskej.

Kaž so z Moskwy powě, je bolschewiski zud w Berdyczewje 18 wobsobow k zmjercži a 43 wobsobow k cżežkemu zastwu na cżas ziwjenja sasudźił. Sasudzenych winowachu, so zu attentaty skutčili.

11 rumunskich spionow w Ruskej sastrělili.

Kaž so z Moskwy powě, je zentralny wukonjazy komitej próstwu wo wobhnadzenje 11 k zmjercži sasudzenych rumunskich spionow wotpokasak. Ssmjertny wuzwud je so hižo wukonjak.

Wojkowy konflikt njeje hischcze wurunany.

Pólši Moskowski półplanz Patek, kotryž nakhwilnje we Warschawje pschebywa, psched nowinskimi sastupjerjemi praji, so konflikt, je zdźiwanjom Wojkowa nastaty, hischcze njeje wurunany. Hdyž budźe wurunanje dospłe, budźe so z Ruskej wo paktu njenadpadnjenja a wo wikowanskim sdźěwanju jednacz.

Kaž je zhtychcz, nochze pólske knjezerstwo na druhu rusku notu hischcze pschecziwo wotmolwicz. Wono měni, so pólska wotmolwjenska nota njeby Moskwu spokojiła a bolschewiske knjezerstwo pobnuło, do Warschawy tseću notu pósłać, z kotrejž by so konflikt hórschcik. Patek dyrbi so do Moskwy wróczicz a Cżicżerinej rosłacz, so pólske knjezerstwo njemóże žadanja druheje ruskeje noty politiskich pschicznowow dla pschi žanych wobstejnoscach dopjelnicz.

Tajna kommunistiska cżinschenja w Morawskej Wostrawje w Czeskoslowakskej.

Nje dźěłacerjemi Wostrawsko-Karwinskeho reviera su tuž w posledním cżasu nowiny a lětaki rosschěrjole, w kotrychž so pschecziwo republiky a zakonjam schcežowasche. Policija je swjescha, so je kommunistiska strona rosschěrjo. Teho dla policija tajedu sekretariat kommunistiskeje strony w Morawskej Wostrawje nahle pschepyta. Pschi tejle kładnosći policija wulku hromadu tajnych nowin a lětakow nadeńdze, z kotrychž hischcze někotre njeběchu dohotowjene, namaka też dosołne rosmnożowace maschiny, z kotrymiž kommunistojo tele cżahospisy cżischczachu. Dosch materiala so namaka, kotryž so pschecziwo zakonjej na schkit republiki měri.

Južnoslowjanska žada, so by so italsko-albanski pakt pscheměnił.

Južnoslowjanszy politikojo wuspěschne pohrjedniscwo europiskeje diplomatije pschi wurunanju južnoslowjansko-albaiskeho konflikta dźiwakowachu pschipohnatwaju. Europiszy dipłomatojo, kotříž su njewotwinu Albansku wutworili, dyrjeli pak nětkle, hdyž je so jejna njewotwinosć posdaina sdźinila, jejnu njewotwinosć wobnowicz. S italsko-albanskim paktom je so Albanska zyle do wotwinosce Italskeje podała. Teho dla dyrbi so rónke pakt porjedzicz a Albanska so z rukow Italskeje wuzwobodźicz.

Strowota rumunskeho kral'a ſo khëtro polëpſchila.

Rumunſki miniſter ſwonkownych nale̊žnoſćow je ſrjedu do Brodže Sirai wuſtawnu pſchiſłahu do kraloweju rukow ſłožił. Kralowa ſtrowoſć je ſo ſa cłaſ pſchebywanja khëtro ſlëpſchila. Kral zyły dżeń w cjerſtwym powëſtje wostanje, woſtejże k temu pſchiprawjenym, pſchebywa, wopyty pſchiſtimuje a audienzy wudżela.

Francowska so k złotej mënje wróci.

„New York Times“ ſ Waſhingtona powëdża, ſo ſu ſo rozprajenja notowych bankow Nëmſkeje, Ameriki, Jendżelſkeje a Franzowſkeje ſkónczile. Mjes druhimi pſchiſłanjemi ſu ſo je ſkruczenjom frankowoho kurſa ſaběrali. **Dojednało je ſo, ſo ma ſo Franzowſka blïſche njedżele, najkërſze w anguſcje, k ſłotej mënje wróczicź. Frank dyrbi ſo na podłožku 1 : 5 ſkruczicź.** Poincare je na to cjëſchcźał, ſo by ſo tole pſchåenje ſpëſchnje roſtrjaſało, ſo by ſo depuťerińſka komora naſtupu pſched potowom wëz ſtajiła. „New York Times“ na to pokaſuje, ſo je ſo poſlednje mëżazy wjele franzowſkeho flota w Jendżelſkej a Ameriju nahromadźiło.

Franzowſke namórſke bronjenje.

Franzowſki ſłódſtwowy miniſter Langues je ſo wo **Genſkej wotbronjenſkej konferenzu** na ſtëdowoaze waſchnje wuprajił: Podmórſki cjołm njeje ſam na ſebi njeſakuſka bróń. Wſcho wot teho wotwiſkuje, kak ſo **wón wužije.** S tym dyrbi ſo franzowſke ſtejiſchcźo ſakitacź, ſo Franzowſka wulku licźbu **podmórſkich cjołmow k ſakitanju ſwojich briohow wudżerżuje.** W poſlednim cźaſu ſo na franzowſkich ſłódżernjach pilniſcho dźëła. Franzowſka je ſo roſkuhdiła, ſo niczo ſ teho njeſpuſcźeźi, ſchtož je ſo na poſledniej Waſhingtonſkej **wotbronjenſkej konferenzu** wobſamſko.

Pſchichodna ſylnoſć franzowſkeho wójſka.

Wójnſki miniſter Painlebe je w ſenatowym wójſkowym **wubjerku** ſdżëlił, ſo ſylnoſć franzowſkeho europiſkeho a kontinentalneho wójſka pſchichodnje wſcho hromadźe 536700 **muži** hromadźe ſe 1006 000 powolaſkimi wojakami wuczëni.

Portugalſkich revoluzionarow ſajeli.

S Liſſabona ſo powë, ſo ſu 13 portugalſkich ſtacźanow ſajeli. **Jich winuja,** ſo ſu ſu revolucionarne **hibanje pſchihotowali.** Hibanje pjeca ſ **komiteja wulkhadża,** ſ kotrehoż pſchedſyndu je **priedawſchi miniſter** Alfonſo Coſta. Komitejej woſoboh wſchitkuſchcźeja, kotrejż ſu ſo pſchi poſlednim ſdëżku wobdżëlile.

Myto ſa łëſ ſ Kanady do Londona.

Mëſchczan Londöno w kanadiſkim ſtacje Ontario je myto 25 000 dollarow ſa łëtarja wupiſał, kotryż prëni bjes pſcheſtawki cźaru ſ Kanady do Londona pſcheleźi. Hižo 36 łëtarjow je ſo ſa łëſ ſamolwiło.

Wójna w Chinje.

S Tientſina ſo powë, ſo ſo hłowny ſtwarłer połnóżneho wójſka w bliſchim cźaſu do Tientſina pſchepoło'i. Tientſin dyrbi ſo dla poſtrowjenja połodnińſkeho wójſka jako wohroženy wobhładowacź.

Japanſka a połnócna China.

Japanſki miniſteriſki preſident baron Tanaka je rëcź **mëł,** ſ kotrejż ſo japanſkim ſaſtupjerjam w Chinje powiſchitkowne inſtrukzije ſa jich ſadżerżenje dawaju. Praji, ſo Chinjeſam ſaleźi, ſwoje ſmitſkowne naležnoſće ſtjadowacź. Japanſka nocźe ſo ſa żanu ſ wojowazkich ſtronow ſwjaſacź. „Sëmy hotowi, ſ pomërnymi chineſkimi elementami hromadże hicź“, baron Tanaka praji, „koła te dyrbja dopokaſacź, ſo ſamóża hoſpodarſke roſwiće Chiny pſchihotowacź a ſ dobom pomoż twarkajne mozy pſchijeźeć. Schtoż Mandżurſku naſtupa, japanſki ſwonkowny miniſter praji, ma Japanſka tam wobſebite ſajimy. „Lëpje je“, baron Tanaka praji, „hdyż Chineſojo w Mandżurſkej ſwoje naležnoſće ſami rjaduja. Tola, hdy bychu w tejle proviniy njemëry wudyrile, bychmy ſwoje prawa ſakitali, njech bychu wone ſ faſkejeźkuli ſtrony wohroženе byle, a naprawy cźinili, ſo bychmy ſa bjeſtrach a hoſpodarſke roſwiće rukowali.“

Japanſka ſa Cźankaiſhela.

S knježeſtwoweje ſtrony ſo praji, ſo ſu ſo wſchë roſkaſy, po kotrychż dyrbjachu ſo japanſcy wojazy do Cingtawa a Cinana póſłacź, wróco̊o wſale. Tole naprawa je ſo ſtaka po telegraunmach japanſkeju konſulow w Cingtawje a Cinanje, kotrejż praja, ſo tam ſ̈iwjenju a ſwójſtwu Japanſkich ſadżen ſtrach njehroſy, a ſo by tajſi ſtrach ſnadź naſtał, hdy bychu ſo wojazy tam póſłali. **Wobhonicźi ličźo w tymle poruczenju prënju kroczeł k dorosumnjenju Japanſkeje ſ Cźankaiſhelom** widża, kotrehoż w Japanſkej hižo jako wopraudźiteho knjeza Schantungſkeje proviniy widża.

Ssmjertne khłoſtanje ſa Borodinowu żonu?

Kaž ſo ſ Pekinga powë, je Cźangkaiſolin wo prozeźu, kotruż ſo pſchećiwo Borodinowej żonje wjedże, ſo ju chineſiſt ſud najſerje k ſmjerći ſaſudźi. Borodinowe pſcheſtupjenje je tak cźeſće, ſo wón nima ſa móżne, ſo bo jednanja mëſchcź. Borodinowu móże jenoż jeiny muż wumóż, kotryż dyrbi ſo ſam ſudej ſtajicź.

Egiptowſka nocźe Afriż pſchiſłuſchcźi.

„Daily Mail“ wo dotalnym wumoſchu jednanjow mjes jendżelſkim ſwonkownym miniſtrom Chamberlainom a egiptowſkim miniſterkim pſcheđſydu Sarwatom paſchu roſprawja. Sarwat paſcha je pſcheſtwëdcźeny, ſo bórſy k jendżelſko-egiptowſkemu ſwjaſej dońdu. „Nadźijam ſo“, praji, „ſo tajſi ſwjaſk pſchecźelſtwi ſwjaſk mjes wobëmaj ludomaj poſtłubi a poſtylni; pſchetoż Egiptowſka dëże k kaniſcheſmu krajej njeſłuſcha. Dżeń wote dnja ſaſniſcheho ſpóſtawy, ſo po kulturje k wjeczornemu krajej pſchiſłuſcha. To wſchak je hižo dawno ſnate; pſchetoż pſched wjele lëtami je egiptowſki khedżiw jendżelſkemu kralej rjekł: „Mój kraj Afriż wjazy njepſchiſłuſcha, ale Europje.“

Lët do Europy amerikanſkeje lëtaſſeje eſkadry.

Amerikanſke knježeſtwo cźaſ jako mërowu demonſtraziju pod wjedniſtwom ozeanſkeho lëtarja Lindbergha eſkadre lëtadow do Europy leźicź dacź. Lëtarjo dyrbja jako poſoło̊o mëra Staremu ſwëtej poſtrowy Ameriki pſchiniesć, ſdobom pak. pokraczowanje amerikanſkeho lëtaſtwa wokaſacź. Lëtadła dyrbja ſ ſubje lëtadłowſkeje maczeŕſkeje łódże wuleczeć, kotraż budże we morju ſrjedź Ameriki a Europu ſakótwizowana. Se pohladom na Genſku wotbronjenſku konferenzu ſa wójnſke łódſtwo je tale powëſć cźim waźniſcha, dokelż amerikanſke łódſtwowe miniſterſtwo ſdobom woſiewja, ſo ma wona w tutkhwili 850 lëtadłow, kotreż ſu ſe Wrightſkimi motorami muhotowane.

Wjeċor a ranje wutroby.

So cźëmni wjeċor wutrobje,
Hdyż wšo je wuhasnyło,
Štož zbožo bëše žiwjeńſke
A wjesele tu bëło;
Spëw łóſtny tehdy woněmja,
Wša radosć božnje praji,
So módre njebjo zamróča
A ſłónco jasne taji.

Kaž po nocy pak ſkhadźuje
Dżeń purpurojty zasy,
Tak ſwita twojej wutrobje
Też ranje w rjeńšej krasy.
A njechadźa tu twoju nóc
Ci żane zerja jasnić,
Hlej, we njebju chce Boża móc
Će z wëcźnym ſwëtłom krasnić.

Korla Fiedlek.

Njedżelu 10. julija.

4. njedź. po ſwj. Trojicy. — 5. njedź! po ſwjatkach!

1898 założi ſo pſez Arnoſta Barta prëni zwjazk ſerbſkich towaſtſwow.

Wërno je ſo kóżdy rady cźini po ſwojej myſli, a zo je bóle pſikhileny tym, kotrëż ſu z nim jenak zmyſleni.

Štó je tak mudry, zo mohł wſitko dospołnje wëdźeć? Tohodła ſo pſejara njeſpuſcźej na ſwoje mënjenja, ale poſkaj też rady na mënjenje druhich.

Domaš Kempenſki.

*

— **Wo wjedrje.** Hdyż tute rynczki piſamy, ſteji nad Budyſchinom njewjedro a deſchcźik ſo ſ njeſtaj lida. Njewjedro pſchecźahuje Budyſku krajinu też wokoło połnocy. Wcźera ſtejachu nimale zyły dżeń njewjedra na njebju, bjes toho ſo hychu ſo k nam pſchibliżiłe. Nad ſrjedźnej hacź dołhowjeczornej Europu ſylna wyſchina dale traje. Pódła je cźopło, haj tužno. Wjedrarſke mënja, ſo tute wjedro, druhdy ſ njewjedrami pſchetorhnjene, dale wobkhowamy. Schtwórtk ſu we wjeczornej Nëmſkej cźeźe njewjedra mëli. W Cźornym łëżu a Sëmolnych horach ſu ſnjłne ſlëwki jeże ſchkodu nacźiniłe. — Jutſje 4. njedżelu po ſwj. Trojicy ſtóncźko 3,51 hodźin ſtłhadża a ſo 8,19 hodźin thowa. Mëſacź popołdnju w 4 hodź. ſtłhadża a ſo w połnocy 12,49 hodźin thowa.

— **Nasch wjedrawuſtojny** ſa nowy tydżeń tele wjedro ſtaja: Njedżelu 10. krititiſi ſa wjedro.
Póndżelu 11. rjenje.
Wutoru 12. rjenje.
Sſrjedu 13. njewjedrojte.
Schtwórtk 14. khłódniſcho.
Pjatk 15. njewjedrojte, wëtrojte.
Sſobotu 16. rjenje.

— **Po khodżenju hwëſdow a njebjeſkich znamjenjow** budżetej njedżela 10. a póndżela 11. julija: dobre ſa duchowne prózowanja.
Wutora 12.: ſchpatna ſa domjaznoſć a wobkhody.
Sſrjeda 13. a ſchtwórtk 14.: dobrej ſa ſabawu a wumëſłowo.
Pjatk 15. a ſobota 16.: ſchpatnej ſa wobkhod, pſchemyſło a pjenjeżnjſtwo; pſchiniesetej nowemu ſa Holandſku, Schottiſku, Alžerſku, Lübeck a Magdeburg.

— **Dżenjniſke tydżeniſke wiki** buchu ſ thwilemi ſ njewjedrom a deſchcźom łażene, hewak pak běchu jara wopytane. Proſtata ſrjenjo dźëchu. **Butra** płaceſche 95 pj. hacź 1 hr., jeja 11—12 pj., twaroh 25 pj., łíbjata 1.50 hacź 2.50 hr., hušy ſ prënim pjerjom 5 hacź 7 hr.; na ſeleninowych wilach płaceſche kërcźk ſołotwje 5 pj., walcźk morcheje 20 pj., punt trukow 30 pj., rjenjeń 15 pj., jedyn kulrabi 10 hacź 15 pj., zybła 20 pj., punt jaſtkich jahodow 25 pj., koſmaczkow 30 pj., trukałzow 60 hacź 70 pj., roża kwëtkoiteho kału 20 hacź 50 pj., walcźk ra-

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 9. julija.

1863 wulki ſwjedżeń na Wjelehradźe, 1000lëtneho pſikhada japoſtołow Cyrilla a Methoda. Ze Serbow běchu tam mjez 1200 ſłowjanſkimi duchownymi Michał Hórnik a Miklawš Bjedrich. Michał Hórnik je tam ſwjatočnu Bożu mšu dżerżał.

Za wyſoku płaćiznu.

Powëdańczło ſ naſchich Unjow.

Napiſała Kirſtina Nowowa

5] (Pokraczowanje.)

„Wón njeje wjazy żiwy!“ rjekny ſnowa ſo pałëhnywſchi ſtarz a hładaſche njewëdżo ſjej radu wokoło. Jeho wozeſ dobladaſchtaj ſo pſchi tom na wyſoku poſtawu muża, kiż ſerjerſche ſo wo draſtnu ſichinu. Krótſi ſej ſaſichepota we wutrobje, hiſchcźe wokomik ſo wón dlëſeſche; ſa bliſſchi wokomik pak wobja hižo ſchtom ſlewjeneho tana, ſadoſćiwje jeho ſ ſebi cźehnjo. — „Manfredo!“

Mużſki też horje pohladny, ale bë widźeć, ſo njewidźeſche niczo tbiha ſwoje njeſbožowne dźëżo.

Smuż ſo, Manfredo, wſchako ſy bjes winy. Je to njeſbožo, a je to wulka żałoſć, ale ty njemóżeſch nicźo ſa to.“

„Haj, knjeſ Korimſki,“ ſaſtnjeła do toho hłúſ młodeho lekarja, „knjeſ Orlowſki ma prawje.“

W tutom wokomiku wotewri lëtańk dospołne wozi, jako by wotucźił ſe ſona, a hładaſche zyle ſamuċeny do mjeſwoczża knjeſa Mitkawſcha.

„Nano, ty ſy tu? To tola móżno njeje! Widźiſch, ſchto je ſo mi ſtało?“ ſakoſcźeſche ſtonajo muż. I ſta ſo nëſchto tajſe, ſchtoż njebudźeſche wcźera hiſchcźe pla cźłowjekow móżno było; dwaj cźłowjekaj, kotrajż běſchtaj 16 lët, haj poſdatnje na pſchecźo dźëłenaj bjlej, dżerżeſchtaj ſo we nutrnem wobjerżu.

„Ja widźu, Manfredo. Njech Bóh cźe pokoja!“

„Tón je dyrbjał takle njeſtrašnje ſabjinyć, a ja ſym **jeho** do ſmjerće hnał, ja ſam! Ow moja hłowa — a **moja** wutroba!“

Snajecźe-li wy bolóſć nana, hdyż widźi, kak nadżija **jeho** ſwjeho żiwjenja do rowa pada, jeniczki ſyn, w tom **wokomiku,** w kotremż běſche ſ pſchihotowanjom ſa **iwjenje hotowy** a dyrbjeſche ſwoje mëſtno naſtupicź.? Oo, to je wulka bolóſć! Ale ſchto móżemy rjeż wo bolóſć, nana, **kiż** je ſmjerzj ſwojeho jenicźeho ſyna ſ tajkim **imyſłe-njom** ſam ſawiniył? Schtó może to ſapjchijeźeć?

Wonka bë cźemna, ſymna nóż; tola niż ſymniſcha a cźemniſcha teje, **kotraż** w cźojcźej, **kanej ſtwi wutroby** cźłowjekow najwelnjowaſche, kotrymż woda tyſchnoſće hacź do diſche hahaſche. A pomognika tu njebë żanoho; nichtó, kiż by ſo modlił; pſchetoż to běchu luczi mużojo naſcheho roſtwërcźeneho cźaſa, kotrychż nabożnoſć jenoż hacź do zyrkwinych murjow ſahaſche a ſe ſwjeđnym ſjwjenjom niczo cźiniċ njemëſeſche.

III

We wyſtawje, ſjawnoſcźi derje ſnatem, w A. kujeſeſche wjeſołe żiwjenje. Wucźomniży ſwjeſcźaſchu mjenimy direktorſi. Wone hrajachu a ſo ſabawjachu; jeniczky ſona ſo djenża pſchi tom njewobdżëleſche. We ſłabje roſtwëtkenem pſchijimaniſkem ſalonje ſedżeſche pſchi wohnjiſchczu, wot toho cźerwjenoſtjeho płomjenja wobſwëtlena, mloda nëhdże ſydomnaceſe abo **wóſemnaceſe** lët ſtara holza, hłowu mëwſchi we bëlu dłoń ſeprëtu, do ſłubokich myſłi ponurjena. Sſiwjinu poſtawu ſawobdżewaſche cźenka draſta błëdomódreje barby, kiż kraſnoſć jeje kéżejaceje barby wobliċza hiſchcźe powyſchſche. Spodżiwnje wotrażewaſchtej ſo wot toho podołhoitej woczi pſchekłapjaceje woulkoſće, kotrejż wuhładowaſchtej kaž cźornej diamantaj pod dołhimi ſtotymi niſkawżkami ſamyſlenej do wohnja. Pſchesłajna khutnoſć łëhaſche ſo wokoło rożoiteho, rjenje ſaczjinjeneho, makeho erta a w tom pokaſa ſo jeje roſſudna ſamoſtatnoſć.

Wo cźim derje wona myſłeſche, mjes tym ſo ſo jeje ſobuſchulerki pſchi hraczu a rejwanju ſaſwjeſelachu? O ſerjeſchtcźo wotderżowaſche ju ſ jich ſrjedźiny?

Wona pſchemyſłowaſche hiſchcźe raz zyle ſwoje ſaſchle żiwjenje; wſchako dyrbjeſche nëſchto do njeſnateho pſchichoda hładacź. Myſłiċźi wrócźachu ſo do prënich lët dźëcźaſtwa, k tym nëkotrym ſdożowanym wokomikam, kiż bë w ſłódkej njewëdomoſći pſchejżiwiła. Jónu běſche wjeſołe ſdożowne dźëcźo bykła, kotreż ſwoju rjanu macź horzo lubowaſche a **też dobreho nana,** kiż drje ju żenje njekoſcźeſche, ale ja to pſchinoſcheſche jej pſchejżo ſe ſwojich puczowanjow khłóſcźenki, hrajki, drobe draſcźiżki a nëſchtożkuli druhe. Wón da jej cźiniċ, ſchtoż ſo jej ſechce, a khodźiċ, hdżejkuli ſechce; żenje njejednaſche pſchecźiwo jeje woli; haj, wón dosta wot maczerje ſa nju dowolnoſć, ſo ſmëdżeſche na pół dnja k ſwojim pſchećeſelnizam hicź, hdżykuli bë wón doma. Sdżiwnjży ſwjetſka pſchezo wotwjedżechu mału knjeżničku, tak ruċze hacź bë ju ſ puczowanja ſo wrócźiwſchi knjeſ wobdarił. Poſdżiſcho thodżeſche dźëcźo hižo ſamo, ſo by ſtarſchimaj na puczu njehyłko.

Tak minychu ſo prënje ſydom lët. Tu daſchtaj ſo ras mała knjeżničke a ſłużownа do ſwada. Dżeſo ſadumpny ſ nohu a hroſeſche, ſo to nanej wuſforżi.

„Nanej?“ ſmëjeſche ſo ſworakowe holczińko, „To by knjeżničke dyrbjała dalеko bëżeć, prjedy hacź by ſ ſwojemu papje pſchiſchła!“

Dżëcźo cźiniċ ſe wulkej woczi a poża ſ roſkoſcźenjeſche ſwoje prawa ſaſtupowaċ; tola holza woſta pſchi tom: „Knjeſ inżenër neje wjaſch nan, Margita. Wy njeſtaċe Rainerjej. Taj knjeni; waſche mjeno je Korimſka. Hdyż ras do ſchule pſchindżeċe, budżeċe widżeć, ſo waſ taf ſo piſchu.“

Ale Margita nochcyſche na tule njekraſnu mjeſtaſcź ani wokomika cźakaċ; leċeſche ſpëſchnje taj błyſk na thodbu a ſiejeſche nadobo pſchikhadżajemu po ſthodach nanej woblicźa ſ lwiblicźu napſchećo.

„Lena praji,“ ſforżeſche wona mëſtno poſtrowjenja ſe ſaraſnymaj woczomaj, „ſo ty mój nan njejſy. Mój nan je jedyn druhi, daloko wot jow, a ſo ja Korimſka rëkam. Ow praj jej tola, ſo to njeje wërno, ſo ſym twoja!“

Hač na dżenſniſchcźo njeje na wuraz woblicźa ſahnyło, kiż bo tehdy we mjeſnoſcźu pokaſa, jako by wón wobdżywiny, ale też jako by ju wutrobnje wobżarowaċ.

„Lena je ſkupa, ſo cźi tajſe wëſy napowëda,“ wotmoſtwi wón pſcheſcźelnje a majſaſche pſchi tom cźoło a włoſy roſhorjeneje holcźi. „Ale“, rjekny wón waźnje, jako by ſo roſcźenemu cźłowjekej rëcźał, „wona ma prawje; ja ſym jenoż twój pſchirodny nan. Ale ja ſebi myſłu, ſo bëſmy hacź dotal dobrej pſchecźelej a ſwoſtanjemoj to też na dalſche. Nëſko dżi jenoż do jitwy, ty doſtanjeſch rjanu ſukni ſ wobrasami; ale mamje niczo wo tom njerëcź, ſchtoż ſmy hromadże powdałoj, hewak bych ja jara ſrudźił.“

(Pokraczowanje ſcźeſluje.)

diſkow 15 pj., punt jẽdźneje kobody 25 pj., kórkow 40 pj., tomatow 30 pj., wiśnjnjow 25 hacź 40 pj., nowych bẽrnow 18 hacź 19 pj., litr laneho wolija 1.60 hr.

— **Wohẽń na ſtẽknitu.** Wczera pjatk wjeczor wokoło ½12 hodźin ſo w ſtanu winownje „Bodega Espanola“ lampion ſapali, w kotrymż ſwẽczka ſtejeſche. Wohẽń popadje hnydom gażu pod ſtẽchu a ſo ſa krótke wokomiki pod ſylej ſtẽchu rozſchẽri. Kruchi ſo palazeje wjerchoweje gaże padachu na hoſcźi a blida, wupaliſchu dźery do blidowych rubow a do drasty hoſcźi, kotrejż ſe ſtrachom ſe ſtana cźẽkachu. Jenej jonje ſpali ſo kłobuk, druhy wopalichu ſẽbi ruzy. Jena wośoba padźe do womory. Stan počza ſo na wiśẽch rókach palicź a by drje ſo zyły wotpalił, njeby-li ſo runje beſtẽcźowało. Prjedy hacź wohnjowa wobora pſchijẽdźe, pomhachu hoſcźo wohẽń haſchecź. Też ſanitetniży bẽchu hnydom k ruzy. Wupaleny wjerch a ſcźẽny hnydom ſwuporjedźachu a hoſcźo mọ́ſachu ſaźo dale w ſtanu pſchebywnacź.

— S **poſeḍźenja mẽſchcźańſkich ſaſtupjerjow.** Saṅdźeny ſchtwórtk ſeńdźechu ſo Budyſchſkeje mẽſchcźańſkeje ſaſtupjerjo k ſwojemu 14. poſeḍźenju. Mẽſachu też ważne wuradowacź. Prẽni khowny dypk jednanjow bẽſche: „Dalſche pſcheſtajenje milinańſe na wjerczity prud (Drehſtrom)“. Pſchi prẽnim dźẽlu twitwarjenja maju ſo wſchitke pſchiprawy a motory na 35 dróhach ſamẽnicź. Po dẽſchej rosmołwje pſchikłoſowachu ſaſtupjerjo tutomu namjeteju; ſodobom pak teſ ſa to wuſtupowachu, ſo ma milinańſka wot jenotliwych wotebẽrarjow milimy ẽbi pjenjeſy tak žadacź, ſo žane krutoſce ſa wotebẽrarjow njenaſtanu. — Dale wobſtamknychu mẽſchcźańſky ſaſtupjerjo, ſo ma ſo ſa mẽjcźelow Schreberſkich ſahrodkow, kotrejż ſwoje ſahrodki dla potwarjenja tuch leżowniſcźow ſhubja, i połodnja Budyſko-Drježdźańſkeje żeleſnicy Rämiſchez leżownoſcź kupicź. Jenoż kommuniſtojo pſchecźiwo namjetej hłoſowachu, dokelż bẽſche jim 75 pj. ſa kóżmy metr pſchewjele. Leżownoſcź je 10 610 kóżmych metrow wulka a leži pſchi „Knjeżiſkim hacźe“. — Mẽſto chze k Schrjewinej kupaṅni leżownoſcź pſchiſunyć, ſo by kupaṅnju tak powjeſtſchicź mohło. Pẽches ſwojich ſaſtupjerjow je tehoda hižom i wobhẽdźerſku mẽſchcźańſkeho kubła, ſtrud. Jokiſchowej ſeje diweju kukow dla jednalo. Jena kuka je 17 040 kóżmych metrow wulka, dźẽl wo 4400 kóżmych metrow leži pak w powodźeńſkim paṅnje. Druha ſtruha wopſchija 770 kóżmych metrow. Sa wobej leżownoſcźi ſadaſche ſebi wobhẽdźerka 35 000 hriwnow. Jako pak bẽſche ratak Njemcź jako wẽzywuſtojny hódnoſcź leżownoſcźow na 32 600 hriwnow woblicził, ſniži wona ſwoje žadanje na 33 000 hriwnow. Tola ſaſtupjerjo też tole žadanje wotpokaſachu. — Dwarfke druſtwo Budyſkeho rjemjeſlniſtwa chze po ſwojim naſtupnim twarſkim planje ſ wjeczora Budyſchina ſahaſ 120 bydlenjow twarcźi. Sa to dóſtanje kóżmy metr po 30 pj. bo herbſkeho wotnajerſa. — Nẽmſkoſtatna żeleſniza chze też w Budyſchinje pomoznu ſtaziju ſa żeleſniſke njeſłoża pſchiprawicź. Sa tutych ludźi trjeba 23 bydlenjow. K twarjenju dyrbi mẽſto 69 000 hr. pſchipomoznu dacź, na kóżde bydlenje 3000 hrinwow. Bydlenja dyrbja ſo njedaloko lokomotiwowcje tólnje na leżownoſcźi natwarjecź, kotraż hižom żeleſnicy ſłuſcha. Saſtupjerjo pſchiſłuchaju pjenjeſy ſ wumẽnjenjom, ſo mẽſto ſa to 15 bydlenjow k ſamẽnjenju wuprọ́ſnjene dóſtanje. — Budyſka wodaṅnja woſtaṅkny ſaſtóżene lẽto ſ 32 822 hr. dobyła, Khowniſka wodaṅnja pichinjeże 2019 hrinwow. — Mẽſchcźańſka płunaṅnja wulṡykowa pak loni 192 224 hrinwow. — Skónczṅje ſaběrachu ſo mẽſchcźańſkeju ſaſtupjerjo hiſchcze ſ praſchenjom ſaſnowotwerjenja mechaniſkeje tkaſeńje. Knjez Friedrich roſkoži, ſo je zyle nuſne a najwoſtſchi cźaſ, ſo bẽſacźerjo tu ſaſo dẽlo doſtanu a ſtaji na mẽſchcźańſku radu žadanje, ſo dyrbi wſchitke możnoſcźe poſpytacź, ſo by ju ſ twitpẽchej pſchiſchła. Knjez wyſchſchi mẽſchcźanoſta Niedner pak pokaja na cźẽſkoty jednanja ſ tutej ſtmu a njewẽrjeſche, ſo ſo fabrika do kóżza tuteho abo ſpoſłatka nowcho lẽta wotewori.

— **Dla ſtużneho turnowaniſcźa ſwjedźenja w Lubiju** ſtutje njedźelu 10. julija ſcźẽhowazaj wołożeńſkaj cźahaj ſ Budyſchina pojeḍźetaj. S Budyſchina pojeḍźe pſchedcźahaj 641 7.07 a pſchijẽdźe do Lubija 7.43. S Lubija wotjeḍźe wjeczor pſchedcźahaj 654 21.20 hodźin a pſchijẽdźe do Budyſchina 21.54 hodźin.

— **Wubjerſ ſa cźẽkoſtwcźowanje.** S tutym ſo wołſtejwja, ſo ma ſo wotewſtacźe ſportiſtich ſnamjeſchtow we wyſchſchej realzy ſ taktiſtich winow wot ſtyrjeḍy na pónḍżelu pſchepołożẽcź. Hacź na dalſche wotmẽwa ſo hižom wot bližſcheje pónḍżele, 11. julija pop. w 4 hodź. wotewſtacźe ſcźẽhowanych ſportowych drużinow: 100meterſti beh, wobſokoſtakanje, ſtorkanje kule, turnowanja. Wojowanſki roſtużnizy: Berger, Domaſchka, Libſch, Lehmann. Samołwiciſ k temu może ſo kóżdy w kreḅẽcz ſportſtim domje na Bitrej haży, hḍẽž je wſchitko dalſche ſhoniċ. Njedźelu, 10. julija rano we 8 hodź. je w „Karolinej ſahrodźe“ wotewſtacźe ſa ſportiſte ſnamjeſchtka w kokoſẽſdźenju. Wojowanſkaj roſtużnikaj: Salm a Strauch.

S **Nẽmſtich Kaſſiz.** Radupodawanje ſa maćerje je pónḍżelu 11. julija popołdnju ½3 hodźin na ſchuli. Lẽkaŕ budźe pſchitomny.

S **Kamjenza.** Pſched 13 lẽtami je ſo w ſtużbnym Brunowje 54lẽtna mandźelſka invalidneho rentnarja Karle Sſlotty w gmejnſkej cźẽſći, w kotrejż mandźelſtaj bydleſchtaj, bjes ſtẽda ſhubiła. Haczrunjeż tehdy wo wżdy powẽdachu, ſo je żonu nẽchtó ſtónżowacź dyrbjał, pokojichu ſo tola ſtónczṅje ſ mẽnjenjom, ſo je ſẽbi ſona ſam żiwjenje wſała. Dokelż tehdy runje wójna ſakhadźeſche, ſa podawkom dale njeſkẽdźachu. Dokelż pak ludźo wo wżdy pſchezo ſaſo wo tym powẽdachu, je policija **požałała** ſ nowa ſa tajnej naležnoſcźu ſlẽdźicź. Wona leż 30 zentimetrow pod ſemju ſhutti cźẽła ſhubjeneje mandźelſkeje wuhrjeba. S tutym je mordarſtwo dopołkaſane. Po ſdaczu je mordaŕ cźẽło roſcźaſkowaŕ, prjedy hacź je jo ſahrjebaŕ, a je też dẽle cźẽła wotnoſnyŕ. Maja ſa to, ſo je mandźelſki ſ mordarjom. Tutón pak je we lẽcźe 1919 **wumrjeł.** Njeje pak wuſamknjene, ſo bẽſche ſnadź ju druſi cźłowjeł ſkónzował. Policija ſa tym dale ſlẽdźi.

S **Bẽkeho Khołmza.** K ſmjertnemu ſnjeſhożenju hoſcźenzarja Lẽſka ma ſo wośjewicź: Pſchekupa Maliuſcha ſ Njeḍźichowa jẽdźeſche ſ nẽkotrymi druhimi wośobami ſ Klnsbórka do Njeḍźichowa domoſ. Jako bẽſche auto **motorſtim kokom** ſrajzk, wuſtupichu **ſobujẽdźaze** wośoby ſ auta, położichu cźẽkoſtranjeneho, ale hiſchcze żiweho Lẽſka do auta a dachu Maliuſchu nadawk, ſo ma jeho hnydom do khoromnje dowjeſcź. Maliuſcha wotjẽdźe też ſ nim, ẽadźi pak po puczu Lẽſka hórſy ſ auta a jẽdźeſche ſaſo wrócźo, ſo dale wo na ſmjercź ſranjeneho muża njeſtarajo. Mjes tym bẽſche ſo wulka ſmka ludźi ſbẽżała, kotruż mọ́żachu ledma ẽdźerżecź, pſchetoż cźſtóda chżyſche ſo na Maliuſchu dla jeho hrubeho ſadźerżenja walicź a jeho roſtorhacź. So Maliuſcha cźuczṅwe khłoſtanje doſtanje, je wẽſte.

Se **Schtyrjoch Dubow.** Junſje njeḍźelu 10. julija popołdnju w 3 hodź. ſmẽje pẽzokarſke towaſtſtwo ſa Schtyri Duby a wokolinu w Hotaſchez hoſcźenzu ſwoju mẽſacźnu ſhromadźiznu. Najprjedy je wobkładanje pẽzótniży wotnyſlene, potom pſchiſłamkuje ſo pſchednoſchk je żiwjenja pẽzókki a roſprawa wo kurju w Sborjelzu.

S **Cźẽlnebo.** Sſrjedu wjeczor kupachu ſo tu nẽkotre dźẽcźi w Schprjewi niże gmejnſkeho mọ́ſta. Schprjewja mẽjeſche runje ſtrochu wulkeje wody. W Schprjewi ſamej wſchak woda njeje jara hłuboka, jenoż na tymle mẽſtnje, hḍẽž ſo mlynſka hrjeḅja do Schprjewineje żiły wuliwa, je tuta 4 metry hłuboka. Alẽtny ſynk cźẽkje Schẽłaka pſchiḅdże mlynſkej hrjeḅi pſchebliſko a ſhubi nadobo ſemju pod nohomaj. Prjedy hacź mọ́ſachu ludźo na pomoz khwatacź, bẽ jeho woda ſobu po Schprjewi dele ſtorhnyła. 11lẽtny bratr ſa małym ſtocźi, pſchiḅdże pak ſam do ſtracha, ſo ſo ſatepi, dokelż mały jara ſpẽſchne prjecź pḳuſaſche. Na ſḅoſo pak runje tudomny ratak w wọ́ſnit Nakonj ſe ſwojim ſapſchahom pſches mọ́ſt pſchijẽdźe. Wón ſaſtaji ſwojeho konja, bẽżeſche po brjoſy a ſocźi ſwoblekany do rẽki. Naprjedy wuczaſnu nimale morweho makeho, kotrehoż bẽſche woda hižo 150 metrow daloko wotpławiła, a potm wumźi ſtarſcheho bratra tohorunja. Pọ́ſpytu na ſaſowożiwjenje makeho mẽjachu dobry wuſpẽch. Starſchi bẽſche jenoż ſe ſtrọ́ſkemi woteſchoł, dokelż je ſo nad wodu dẽržeczj mọ́hł.

S **Mużakowa.** Kupelny hóſcź, wẽſty dr. L. ſ Linderody pola Żarowa, kiż w tudomnym ſanatoriju k lẽkowanju pſchebywaſche, je ſo ſchtwórtk popołdnju ſaſtẽlił. Jeho nan wobhẽdźi w Linderodze ryczẽſkuło. Njeſhożowny je pjeczа w ſamuczenych myſlach ruku na ſo ſłożił, dokelż bẽchu jeho cźuwy żyle rozſchaſnje.

Z Łužicy.

S **Połcźnizu.** (Njeſhożo ſ motorſtim kokom.) Na Lichtenbergſkej droſy, w ſawinjenju pſchi transformatorowej khẽży ſajẽdże motorowy kolejaŕ do ſapſchacha. Kolejaŕ, kiż ſ Duringſkeje pokhażа, woſta cźẽżko ſranjeny leżo. Jeho durbjachu do thoromnje dawſeſi. Tam lẽkaŕ ſpóna, ſo bẽſche ſo kolejaŕej nop pukŋył.

Se **Jitawy.** Autowe njeſhożo, kotreż mẽjeſche cźẽżke ſcźẽhnki, ſta ſo na ſtatnej droſy ſe Jitawy do Rychnowa. Blikło hoſcźenza „K ḥuſarej“ ſajẽdże ſ **wuhłom** nakładzeny cźẽżity auto Bernhardtej firmy ſe Jitawy do ſchtoma, dokelż bẽſche wodźibło ſaprajiło, a powróćzi ſo potom do dróhoweho pſchẽrwa. Wjednik auta, ſchofer Handank ſe Jitawy, woſta ſ rosmjeſcźenym delnim żiwotom a ſ roſrẽżanym mjeſwoczom leżo. Snjeſhożeneho dowjeſechu najprjedy do Rychnowa k lẽkarjej a podźiſicho do Jitawſkeje khorownje. Towaŕſch, kiż bẽſche ſ autom ſobu jẽł, woteńdże je ſtrọ́ſelemi a ſ nẽkotrymi lohtimi wobodrjenjemi. Auto je dospołnje roſbity.

Cyrkwinske powẽśće.

4. njeḍźelu po ſmjatej Troj̇ży, 10. julija 1927.

W Pẽtrowſtej ẓyrkwi ma ſarař Berg rano ½7 hodź. ſpowẽdź a ſmj. wotkazanje a ⅛8 hodź. pṙedowanje (ẓyrkw. hudźba: ſopranowe ſoło ſ pſchewodom byrgłom „Hdyż nẽchtó praji „Lubuju Boha“ ſ Gellertowych pḥerłuſchow wot Beethowena, ſpẽwa knjeſna Albertijeż); dop. ½12 hodź. ma ſarař Siegemund kemſchenje ſa dźẽći.

W Marijnej-Marczińej ẓyrkwi ma ſarař Badura ſ Neuoderberga pṙedowanje (Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa); ẓyrkw. hudźba: „Ty ſy wſchak Knjeſe“, duchowny ſpẽw ſa ſopran a pſchicźele wot Reinh. Backera, ſpẽwa knjeſna Albertijeż); w 11 hodź. kemſchenje ſa dźẽći, ſarař Badura ſ Guſtav-Adolfſkeho dźẽła).

W Tuchorſkej ẓyrkwi ma ſarař Berg dopołdnja we 11 hodź. wojeſke kemſchenje (ẓyrkwinſke hudźba: wojeſka kapała). Pop. ½3 hodź. kemſchenje ſa hłuchoneṁnych, ſarař Wenzel ſ Waldorfa w Cźẽſku, wjeczor w 6 hodź. wjeczorna nutrnoſcź, narẽcź ma ſarař Wenda.

Sḅerka ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo.

Wutoru pop. ⅝3 hodź. je w Pẽtrowſkej ẓyrkwi modleńſka hodźina ſa njeḍźelnicźe.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma ſarař Siegemund we Evang. towaŕſchowni bibliſku hodźinu.

Tydźeńſku ſłużbu ma w Pẽtrowſkej ẓyrkwi ſarař Paul, w Marijnej-Marczińej ẓyrkwi ſarař Berg.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S **Harthy** pola Kamjenicy. (Stọ́ſtniſti napḍad na autobus.) Autobuſej ſtatneje **autoweje** cźary, kiż we nozy ſ Leiſnigа wotthadża, mjes Gersdorfom a Harthu ẓyłny ſochor pſchedk koła cźiſnyncźu. Wjednik auta tak ẓyłnje ſaſpina, ſo wọ́s hnydom ſaſta. Wjednik auta a nẽkotſi mużojo puſchcźichu ſo ſa njedocźinkami, ſ kotrychż jeneho po dołhim wojowanju ſadẽrżachu a policiji pſchepodachu.

* S **Roßweina.** (Dwẽ ſamomordarſtwje.) W nozy na wutoru je ſo na żeleſnicy mjes Roßweinom a Dọ́belnom dźẽſacźerj Warſch ſ Dọ́belna żeleſniſtemu cźahej pſchejẽcź dał. — Mọ́kolo 4 hodźin w ſamſnej nozy namakachu na żeleſniſtim pſchekhodźe pſchi puczu do Hohenlauſta na cźarje ſ Roßweina do Hohenlauſta tudomneho wiſowarja je ſtarymi wẽzami Bọ́richa. We wọ́dẽmaj padomaj jedna ſo wo ſamomordarſtwo.

Swójbne powẽśće.

Semrẽłe: Marja Thereſa Fröſchna w Budyſchinku, 29 lẽt. — Hilża Rönſchowa rodź. Barez w Korſtmuju.

Najnowiſze z cyłeho ſwẽta.

Schkrowa powẽścź wo wjedrje ſa jutiſe njedźelu: Njenje, pomrọ́cźene, trọ́ſchku wothłọ́dnjene, tu a tam ẓu njewjedra mọ́żne. W Jendźelſkej rjenje a cźọ́ły, hewat w ſrjedźnej Europje horzota dale traje a njewjedra ẓu tu a tam wutworja.

Nad krajinu wot Pirnу k Gottleubje horje w Rudnych horach je ſo pjatk pṙed wjeczorom ſatraſchny ſlẽwk rozpuſchcźił. S wokolnych horow ẓo wodźiſła nahle do dołowalachu a ſtatoli połdra metra wyſoko pọ́cźrjechu. Wobydlerjo dyrbjachu, ſo bychu ſebi żiwjenje wuthowali, wucźekł na ſẽſchach pytacź. Mọ́żno njebẽ, ſłoł ſ hrọ́bzow wuthowacź. Wón je ſo ſ wjeſcheho dẽła tepił. Do Pirny je wjele tepjenych ſwini a ẓelatow dele pṙichłuwało. Wulka woda je też wjele trawy a drjewa do Łobja dele ſpławiła. S mẽſtnami ẓa ſahrody, łuki a puczе wyżoko ſ pẽſkom, kamjenjemi a błotom ſanjeſene.

*

Pṙichi liczenju ratarſkich hoſpodarſtwow w Ranſchej Pruſkej je ſo pokaſało, ſo ẓu ſo ſ knjeżerſtwow. Pjenjeſami burke kubła ſa ſaſtwórenja pokupowaſe. Kuježe łichła njeje ſo po wobẓełnu leżomnoſcźow powjeſtſchiłe, ale ſo na wopał powjeſtſchiłe. To je ſaniczażу wuẓuk two ſaſtwórenſkim dẽłe.

*

Pṙichi nowowólbach w Rumuniſej ẓu liberalni wulke dobyżce ẓejiniłi. Wuſwolilo je ẓo 355 liberalnych, 55 ſ nazionalneje ſtrony, 50 ẓobuſtatowow małych ſtronow.

*

W Miniſtu we wjeczornej Ruſkej je ſchtwórtk mjes dẓẽłoujemẽjerjemi a cźẽżnynymi wojakami ſ ſranjenym doſchło. Wojaży ẓu 250 dẓẽłonjemẽjerjow ſajeli a ſamkny dẓeń ſjſoch wjednikow demonſtrantow ſatjẽkili.

*

Jendźelſki kronpṙinz, Walẽſki pṙinz rẽkazy, je pjatk do Pariża pṙichjẽł. Republikzny preſident Doumergue, je jemu k ẓjeſcźi, ẓwjedżenſke ẓnẽdanje wuhotował, pṙichi kotrymż ẓo jako knjeżerſtwowy ſaſtupjeŕ miniſter Herriot wobdẓẽli.

Towaŕſtwowski powẽśtnik.

Budyſin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóżdu pónḍżelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ ẓwučuje kóżdu ſobotu wjeczor we 8 hodź. Sokolwanje je ſtrowe a z dobom zabawne! Pṙiḍźće trochu z ẓaſom! Načoln.

Drjeḍźany. Naſa „Jednota“ wobdẓẽli ſo na wſotowaŕſtwowym zlẽtu w Radworju (17. 7.) połnoliczbnje. Zhromadźimy ſo w 1 hodź. tam pola Brylec. Naſa hłowna zhromadźizna je wutoru, 19. julija, w hoſcźencu Bayeriſcher Hof na Hornẽerſkej haſy. Porjad ſo w zhromadźiznje wozjewi. Wſẽ ſobuſtawy ſo wutrobnje pṙeproſuja. Pṙedſyſtwo.

Lipſk. Naſe „Serbſke błido“ ſkhadźuje ſo kóżdy tydẓeń wutoru wjeczor we 8 hodź. w korẽmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Hrodźiſćo. Serb. tow. ſkupina „Hrodźiſćo“. Pṙedſyſtwa a wſitke ſobuſtawy, muſake każ ẓónſke, ſerb, towaŕſtwa „Radoſće“, „Zerjow“, „Nadźije“ w Rakojdach a „Jẽdẓeńki“ ſo proſa, ẓo bychu ſo pṙich. pónḍżelu, 11. julija, wjeczor ½9 hodź. cyle wẽſće w Njechornſkim hoſcźencu k ważnemu zrọ́ẓenju zeſli. Tuž pṙiḍźće wſitcy!

Pṙedſyſtwo ſkup. „Hrodźiſćo“.

Hrodźiſćo. Serb. tow. „Zerja“ ſo na wſotowaŕſtwowym zlẽcźe w Radworju njedẓelu, 17. julija, wobdẓẽli. Wotjẽdźemy njedẓelu dop. z dypkom ⅝11 h. wot Worcyńſkeho hoſcźenca z kołami a zhromadźimy ſo w Khwaćicach. Wot tam cźehnjemy z druhimi towaŕſtwami hromadźe do Radworja. Pṙi njepṙihódnym wjedrje jẽdźemy po żeleznicy dop. 10 h. z Hrodźiſća. Stọ́ż ma do Pomoro bliże, njech wot tam dop. ⅝9 h. wotjẽdźe. — Naši ſpẽwarjo a ſpẽwarki njech ſo po możnoſći wſitcy pṙichodnu pónḍżelu wjeczor ½9 hodź. pṙi ſkupinowej zhromadźiznje w Njechornju wobdẓẽła. Pṙeḍs.

Lichań. Napominamy z tutym hiſće raz wſitke ſobuſtawy towaŕſtwa „Zernički“, zo chcyli ſo tola w prawje bohatej lićbje na ſwjedźenju Maleſanſkeho Sokoła jutře njedẓelu pola Rudolfec wobdẓẽlić a mnohich pṙiwuznych a znatych ſobupṙiwjeſć. Pṙedſyſtwo.

Maleſanſka „Jednota“. Bubnarjo a hwizdarjo wotjẽdu njedẓelu dop. w 11 hodź. do Deln. Wujezda.

Ralbicy. „Jednota Sokoł“ wuhotuje jutře njedẓelu, 10. VII., rjany ſokołſki ſwjedẓeń. Započatk pop. ¼4 hodź. na łucy. Wjeczor wuſtupja ſokołki a poſkiḍ ſo też druha zabawa a reje. Wſẽch łubych Serbow pṙeproſuje pṙedſyſtwo.

Serb. Sok. Zwjazk. Na wſotowaŕſtwu. zlẽtu njedẓelu, 17. t. m., w Radworju zhromadźuja ſo wſitcy Sokoljo hač do 11 hodź. dop. w Bronju. Tak je w 11 h. hłowna pruha. Kóżdy ma tyć ſobu pṙinjeſć. Pruha na bradłach w Radworju wupadnje. Sokoljo, čińće ſwoju pṙiſłuſnoſć! Načolnik.

Towaŕſtwo pomocy za ſtudow. Serbow. Pṙedſyſtwu a też wubjerkej ſo z tutym zdẓẽli, zo je pṙichodnu pónḍżelu, 11. julija, pop. w 6 hodź. w „Serbſkim Domje“ poſeḍżenje dla rozdźẽlenja łẽtuſich podpjerow. Zapodate pṙoſtwy njech kóżdy wẽſće ſobu pṙinjeſe.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyſinje. — Za lokalny dźẽl a feuilleton: A. Dučmaṅ w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźẽl: Arnoſt Bart w Bratcy. — Za nawẽſtki O. Janak w Budyſinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wuplaća też pola agenturow! **Tresor!**

Zahrodnicy a ratarjo!

Tuto lěto hač do konca žnjow k tołčenju po wičnych płaćiznach kupuju

janske jahodki, čorne, běłe, čerwjene, prawje

kosmački, jenož zrałe, też mjehke zrałe

Z nakupowanjom započnju 15. julija

Budyska palerńja a spirituosowa fabrika, sadowa tołčerńja, winowa tołčerńja a fabrika sadoweho kisała

Emil Jenda w Budyšinje

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydlenske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Žohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Rjana wysokosućelna

podsobna kruwa

je na předań

w Radworju čo. 78

Jenož hišće krótki čas!

Wulke saisonske wupředawanje

Jenož hišće krótki čas!

Płaćizny cyle wosebje zniżene!

žonjace nizke črije, brune box a boxkalfowe, kónčkojta a šěroka forma, zbytne dźěłby 9.70 7.70 6.70

mužace nizke črije, brune boxkalfowe kónčkojta forma wot 9.70

běłozloty a čerc kožane žonjace črije ze spinku, wšel. wuwjedź. a wulk. wot 9.70

zbytne a jenotliwe pory wot 3.70

žonjace plišowe tolle z półduša ze čěpjeneje kože wot 90 pj.

Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Fr. Kühnberg w Budyšinje

jenož na Lawsk. hrjeb. 12

Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Moltkowa drogerija

Herm. Schubert

w Budyšinje na Moltkowej dróze 6

Telefon 3746 poruča Telefon 3746

barby, laki, firnis, broncy, barbiče, krydu za rozmodu, gips, cement, karbolinejum, mašinske wolije, kožowy tuk picowanski kalk, skótne lěkarstwa, Raphanit (přećiwo wójtašu a pólenu njerjadej wěsće skutkowacy), muchiłojaki najlěpšeje kajkosće.

Při wotewrjenu wjetšeje dźěłby wurjadnje tunjo.

Poručam:

Třešne žłoby wot 2.— hr. sem, **žłobowe dźerżaki** wot 40 pj. sem, **dospołne wuhotowanja kupjelow a wodowodow, elektriske plumpy, ručne plumpy** wšěch družin, **wodowodowe roły,** kotrež mam na składźe, za fabriske płaćizny, **kupanske wanje** wot 16.— hr. sem. Wukonjam wšě do mojeho rjemjesła słušace dźěła. **Wodowodowe připrawy** wšěch wulkosćow. Je-li što potrjebujeće, wobroćće so na mje.

Pawoł Mittag w Pančicach

Telefon 266 **klampnarski mištr** Telefon 266

Jednota „Sokoł“ w Malešecach

wuhotuje jutře njedźelu, 10. julija 1927

w Lichanju

wulki sokołski wječor

Wšěch lubych přećelow přeprošuje **předsydstwo.**

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Ľódź k jědźi. Fürst Pückler.

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Poskićam:

čołace mjaso	punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . .	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **1.00** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu .	**10** pj.
čople kołbaski	**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .	**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Moje płaćizny za podobizny we wulkosći dopisnicy su:

12 štuk čorne . . 6.50 hr.
12 štuk brune . . 9,50 hr.

Dostanjeće za tute jara zniżene płaćizny cyle tajke wobrazy, kaž je w mojich wukładnych woknach pokazuju

Robert Kubitz, Photograph

w Budyšinje na Póstowem naměšće 2

Zał. 1899. Wjac króć mytowane. Njedźelu wotewrjene.

Žonjace, mužace a dźěćace

šaty

łožowe, blidowe a domjace šaty spódnje šaty a nohajcy a soki

hačrunjež su płaćizny powyšene

hišće po starych nizk. płaćiznach předawam

Hilger

w Budyšinje, na Seminarskej hasy čo. 2

Léčne čapki

w cyle nowočasnych formach, za pućowanje a sport, lohke kaž pjerjo, dale módre Yachtklub-čapki z powětrowej ventilaciju za Cream-kholowy a módry žakett, po wšěch płaćiznach přijomnje w pjelačinowem domje Artura Flegela nasl. w Budyšinje na Kěz. dróze 6.

Zubna praksis w klóštrje Marije, Hwězdy

(Kukow čišło 4)

*

Ręčne hodźiny:

Wuloru a štwórtk pop. hač do wječor 8 hodź.

— — Njedźelu wot ½11—2 hodźin. — —

Jan Barth.

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoscéńskich hypopothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Staroznaty

Khróšćanski balzam

najlěpši domjacy srědk za hłowu bolenje, kaž wšě rheumatiske bolenja, bleša 1 hr. 12 blešow 10 hr., je zaso na předań

w Khróšćanskej hapticy.

Wosebity wobkhod za **nawočnicy, šćiparje,** (Klemmer) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Wulke, srčnje a drobne

brikety

wotedawa běžnje

Albert Paatz

wotnožka w Halštrowje

Telefon 13.

10 PS motor

jenož ¼ léta trjebany, je dla powjetšenja wobkhoda ze wšitkimi připrawami za 250.— hr. na předań

Jan Kober,

wobs. młyna w Kulowje

Telefon 23.

Wupjerki,

łožowe nawobličenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki

w znatych dobrych kajkosćach wosebje tunjo

A. Rätze a syn

w Budyšinje.

Powjazy za snopy

(narunanje za powrjatu) podawa tunjo

Paul Bennewitz w Budyšinje

Za pućowański čas

barbi wobleki

čisći chemiscy drasty

plotuje mantle

a wšě druhe wobleńja

spěšnje, derje a tunje

W. Kelling

Najwjetši nowočasny wobkhod za wothladanje drastow. Chemiska čišćerńja a barbjerńja.

Samane přijimarnje:

w Budyšinje na Kósorskej dróze čo. 5 telef. 3638
na Přiležanskej dróze 16
w Khoćebuzu na Hrodkowskej dróze čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze čo. 26

přiloha k čisłu 158

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 9. julija 1927

Budyšin a mjezynarodna hudźbna wustajeńca w Frankobrodze n. M.

Podał Waltar Fischer w Mannheimje.

Wschudźom w Porheinskej pschimabżuje nětk wokras Beethovenoweje śmjertnеje maski sa wopyt Frankobrodskeje wustajeńcu „Hudźba w źiwjenju ludow". Suggestionemu skutkowanju tuteho němeho pschiwabjowanja njemóžemy so na pschego wuwinuwcy, hnadź kuńe tehodla, dokelž žiwny sacźišćiwy poschěhowanych Beethovenskich zwjatoczńoscow se swojej pokrocźenju muzikalnych rjanoscow pschego hišće w cźišćich hodźinach saklinczuje a žohnowanje hudźby tež do wschědneho źiwjenja njeśy. — Tak śeji drje cźasowjek ras jeneho dnja pschi brjohomaj Mohanja a puczuje sa khorhojemi zyleho śwěta k wustajeńskej leżownoscі.

Schtož so tam postlicźuje, je woprawdźe w najwyschschej měrje wobkedźbowanja hódne. Nowiny su tež žiżom wo tym pisałe. Tohodla tu bliże na to njespominamy. Ale schtož je sa Budyschcźana w zuśbje woprawdźite nasnonjene, wo tym chcemy w scźehowanych rjadkach trochu popowjedaś.

Pomałku cźehnjemy psches mnoho rumnoscźow. Etnografiske wotbźelenje pokazuje nam zyku měschenu formow, schtož su pjecźa wschitko hudźbne nastroje, šu pak hejam abo druhim mordaršim instrumentam podobnišće a žo jim bóle runaju hacź wschitkemu, schtož do śtužby hudźby stajimy. Ssnadź by dobry Wilhelm Busch swoju snatu žudu wo hudźbje, kotruž ludźo husto jako haru sacźuwaja, pohladajo na tute hudźbne graty wjazy krócź podschmórnył, so by jón hišćeze bóle wubehnył.

Potom pschisamknu žo sale s krajow swonka Němskeje. Pschejo bóle tłócźa so ludźo pschi spocźatku popołdnja w khodach. Nadobo sabłyknje žo słowo „Budyschin" w mosnach. Wěsche to jebanjki wobras w zuśbje? My damy žo s cźišćeschcźenju dale njesć a źmělemy žo temu pschi žebi. Mjes tym śmy do Frankobrodskeje městnoscje pschischli, kiž pocźachi tuteho Goethoweho města k hudźbje dokumentuje. Jako městnosć sašo wopuschcźimy, dha dopokasuja nam wulke pišmiti na scźeńe, so naš pśiedy tola zane widźenje błaśniło njeśe. „Sserbski muzej w Budyschinje" możemy nad schtkeńcźanym thamorom derje cźitacź. Potni wjeźela nad tutym njewocźakanym postrowje nascheho rjaneje ludeje domisny stupimy bliże.

Wulke cźitrunate šerbske huśle, měchawa a tulawa (Flóte) rěcźa tu k wopytowarjam wo Sserbach w domisnje, kotiž hudźbu ludźuja. Nimo toho je rjenje pod schkleńzu zoły rjad šerbskich pśewnych knihow, schulskich pěwnikow se šerbskim a němskim tekstom a notowych knihow wustajeny. Tu cźitamy mjena šerbskich komponistow kaž Jurij Pilk, Bjarnat Krawz, Gustav Mowcźek, Frajschlag, kotiž su šerbskemu ludej w žtužbje pśewa njeśmjerne dźěła wukonjeli. Spytamy někotre šerbske tekšty pschełožiś, pschetož jako rodźeny Budyschcźan tola tłóncźnje też wo tom rosumju. Pschi tym wrócźa so nadobo do pomjatka mała schtuczka, kotruž śmy jako dźěcźi husto śpiewali: „Sadny naschej' pjezy kuntwory hraja". — Potom postanje w duchu wucźeć, kiž swojich schulerjow se słowom „Handrijo, pój, pój!" k pultej kasajcze. Hižom śmy wobrjedź dopomnjenkow s ludeho šerbskeho kraja, kraśneje Łužicy. Dopomnjeće haha hišćeze trochu dale, spominamy na wubjerneho Maksćańskeho korćmarja, pola kotrehož žebi „twarohowe pomałki" a kamajo „jeno šakleńske biwo" (jenu schkleńzu piwa) skasachmy. Je rjane dopomnjeće hacź tam, hdjež nam potom w zuśbje wonkach smužity Max Zeibig wo swojich puczowanjach po šerbskim kraju powědaśche.

Mjes tym, so žo do wobrasa sanurimy, na kotrymž šerbskej holzy kóšohrajerjej pschihladujetej, ktužchimy wot nimopschikhadzajcych wopytowarjow wuprajenja pschekwapjenja. Jedyn mėni: „Sserbjo? Ja žebi myślu, tych dozyła wjazy njeje." Druhi praji: „Myślu žebi, Sserbja su jenoż w Błótach živi". S hordoscźu damy někotrym wopytowarjam krółke rosjaśnjenja a wobjarujemy pschi tym, so rjany wobras Budyschina nihdźe mjes wustajenymi wėjami widźecź njeje.

Tola cźasz khwata. Dźělimy žo sašo wot wėzow, kotrež su nam naschu domisnu sašo ras na zyku khwilu blikko pschinjeśe. Jako wócźo jėdźemy, mjetaju htjom wjeczorne žmerki cźemne scźeny wokoło wyschinow Horkseje dróhi. Tu schepłamy cźiśe. so jo jenoż šami khtschimy „Dobra nóź" a scźelemy cźiche postrowy do łužiskeho kraja.

Słowjanski sokolski wječork w Rakecach.

pjatk 8. julija 1927.

Ke kwěcźelej kraśnych šokolskich wjeczorkow pschidrunźichu słowjańske šotry nowu kwětku šokolskeho wumjelstwa. Ssokolska jednota „Komorow" bě jich pscheproschyła do „Kacźeje korcźmy" w Rakezach. S dwěmi 9 hodź. wotewrischtaj šotra Schubaćez a bratr Kruža wjeczork, witajo wutrobnje słowjańskich hosći a we wulkej licźbje pschikhwatanych Sserbow, starych a młodych, šokołi, šokołow a sajimzow. Sprěnjotnym hłosom saspěwa šotra Marja Vanerowa pěsni: „To nasche stawenі" a a „Aj cźo by bola". Kraśne narodne reje sćěhowachu. Schėći šotrow je pschedwjedźe. Pohiš, šlukk prěnjotny a pschiwabjaju. To njebě šlukk pschi narodźenjesce ale — hacź k wyschinam słonjowana zamóžnosć, swuczowanoscі cźela a dusche. Dźakny pschikkesk wschitkomnych bjes hjiwa kroro niesłóncźny. K tutej kraśy pschidruži bjewjecź šotrow prosne swuczowanja. Teź tu šłedowasche widomnje duschu skutkej cźela. Se žiwym pohibom pschedwjedźechu šotry dale swuczowanja na bradłach a swuczowanja s tudźelemi. Kak hibasche so cźeło pschi swuczowanju na bradłach, tak dupotachu nóški pschi swuczowanju s tudźelemi. To bě wumjelstwo, kiž pytasche swojeho runjeca. Pschihladowarjo s elementarnym pschiwołanjom šotram hołdowachu.

Sawěšchi jewischcźa šahasche k stronam, šwěży žo haśnyschu, jenoż s stronow cźerwjeń šwětło tlješe žo do jasnoscźe, kraśnoscźe morja na j zwischcźu a s tuteje śrjedźišny wunuri žo wobras sa duett „Mišnjanski porzelin". Wobrosk lubosnischi, elegantnischi sakuślazy njebych žebi myślicź mohł. To bě šlukk swojorasnoscźe. Ssotra Marja Vanerowa jako horzo požadana luba, šotra Lidka Bjgová jako žohnjwy luby, wobeju kraśny pschednoschi a spěw, putasche pschitomnych, šwjata cźišćina, šynki rjunjachu kaž šloto do naschich šutrobow. Pschiwyšk pschekwapjenych, wołcźewjenych wschitkomnych nochcźesche powschestacź, wuwabi krótki pschidawk a snowa sazra hołdowazy pschiwyšk, mały dźak sa prěnjotne wumjelstwo pschedstajenja a spěwa. Sawěschi śjewi s scźese ras kraśu, a potom sawrje ju psched wóczkom, do wutrobow a myśle, do žonow spominanja ju samurimschi. —

Sotra Sigmundowa sahra na pianje bźěł s „Pschedaneje njewjesty". Technika, wumělstwo pschehnoschcźa samó žo dźiwazych wjeśnjanjow w tajkim měrje dźerżecź, kajkeho ledy hdy na wšy pschi hudźbnych pokrjećanjach pomnimy. To bě dopokas prěnjotneje samóžnosće šotry Sigmundoweje; bě hdonomny dar lubosće a dźaka skutkowaneje pianiśiki sa pschewod pschi wschěch pokrjećanjach šokolskoho raźu.

Sšokowjańskim hosćom k cźesći pschedwjedźechu Komorowske šokołki rjanu pokaźu swojeje šokolskeje samóžnosće, prosćne swuczowanje pod nawjedniśtwom šotry Schubaćez. Dobra pokaźka bě dobre wabiło ke skutkowanju w Ssokolne, k pschichwalu do šokolskeho wotrjada. Pschikkesk mnjowasche schcźebrinje jich prózu.

Sserbska pěsničźka „Jank pod hajkom worasche" a słowjańska pěseń „Hadame" saklinchcźa. Aufstrita sale bě dobra, błóš kraśny, jasny, s cźašami mile pschitulazy. Schtó pak nam ronjesche tutu žožu Jkwilu s wutrobu do wutrobow? Miła šestra Vanerowa! Djak, wutrobny djak ji sa pkonjenitu luboscź k nam. Pschitomni wobźachu swojemu lubemu hosćej hołdowacź s nutrin dźakneje wutroby.

Nowy jimazy, lubosny, pschekwapjazy wobras žo sjewi: Žurla hosćenza šamy rózow raj kraśnje wudebjena a wt utej bajzy słowjańsky hosćo pschi narodnej rejzy we pišanych, błyschtazych, krinkošazych narodnych słowjańskich krojach. Wołkcźewjenje sa wóczko a cźuchu běchu nimo wustolneho pschedwjedźenja narodneje towarschcźneje reje „Bźeńdy", kiž šebi wožebitu kedźonosć pschedwjedźenja žada, kraśne narodne drasty. Narodna reja bě kraśa jenickeho, žiwjotneho raźu, brohotna žarla bohateho šwjedźeńskeho porjada naschich šłowjańskich šotrow. Błyschk wóczkow žo dźiwazych pschihladowarjow, elementarny šawyšk dźała pschi šłónczenju reje w reji, šu je šnadnym, ale nadrobnischim mytom lubosće k nam Sserbam, Benjaminej we wulkej šwójbje słowjańskich ludow.

Bratr Janak jako jednaćel Swjaska pšěli Komorowšim bratram a šotram wutrobne postrowy Swjaska. S nutrin wutroby krutehe šokolskeho zschehnedźenja rojnjaze słowa, napominanje k wutkowanju narodnoscźe, hajenja šrowoscźe cźela a dusche, lubosće a dźěłcźowiekeje pschikłuchnoscźe k šarschim, pohonjenja k saćuzej do Ssokola šu wěcźe na dobru połu padnyle a bórzy budźa šłuki s jewjerjom, schto žu šokolske słowjańske šotry, šerbšy Ssokołjo wukonjeli na šerbski narod. S kruthym „Nadaś" a płomjenitymi słowami dźaku wobrozi žo też na słowjańske šotry. Sserbow pak pohnuješche ke žiedowanju w lubosći a skutkowoscźi kaž słowjańšy hosćo sa šwój, sa naśch narod.

S lubymi słowami błowiańskeho dźaka cźe šotra Novotnа w mjenje swojich słowjańskich šotrow sa pocźesćźaze słowa. W horjej dźakownoscźi spominaješche na hospodnoscź a lubosć, kiž žo jim tu we Sserbach wopokaże, Sslawa šerbšim hołpošam, hołpodarjam, kiž woteworichu domy a wutroby k pohošćenju słowjańskich šotrow. Kruche namołwjeśche Sserbow k žiwej skutkownoscźi na polu narodnoscźe a Ssokoła.

Wótka sabawa, pschi kotrej saklinczа šerbšy a słowjańšy spěw, šjewi so šerbske narodna reja, saklinczachu šynki słowjańskeje hudźby šłónczi kraśny słowjańšy wjeczork w Rakezach, dźakuje wopomnjeće sarjżo nam Sserbam do wutroby k słowjańskim šotram, kiž skutkam.

Cźma naš wobja, jako s hosćenza wutupichmy k nawrotej do domowneho měšćacźka. Błyšći jasnjacźu njebjo, mrócźeše so rosćahowachu a krinkotata wėžka pschewobjeśche naich špěch na wozłopym koniku. Hróšna bě cźma, šwětło žo pschedrě, hwězda krinkotjeśche, žiwy wo-

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

3] (Pokračowanje.)

Bórzy tež nětko wohladach, štož tam kraj jara porjeńšuje; běchu to wulke jězory, tych je w Meklenburgskej jara wjele. My drje mamy pola nas tu a tam wobšerne haty, a na te kóždy rady hlada, ale jězorow tu njeje. Te su wjele wjetše, tež nic tak zarosćene, ale maja wulku swětlinu, jenož při samej kromje nětšo sćiny a rohodźe rosće, — tola hladanje a wobkedźbowanje ponaju zasta, ćma so přeco bóle rozšěrješe; a póćmje je jězba wostudła. Napoł dźesaćich do Güstrowa přijědźechmy, a tu bě kónc ze spěšnikom, tón khwataše dale k morju, ja pak dyrjach na druhej, pobočnej ćarje ze wšědnym ćahom dale jěd. Güstrow je rjane město, poł tak wulke kaž Budyšin; wone so, kaž sym tam w knihach čitał, „Vorderstadt des wendischen Kreises" mjenuje. Přjedy hač dale jědu, chcu hišće přispomnić, zo běštej dwaj wozaj spěšnika z tafličku wuznamjenenej, na tej bě napismo: „Ländliche Reisegenossenschaft na Eschebach." To bě mi spodźiwne, a hněwam so nětk, zo so njejsym pućowarjow prašał, hdže su so nastajeli, kak dołho budźeja ducy po puću, kak su pjenjezy za tajki daloki wulět składowali atd. Mjez nimi njebě měšćanskich mjezwoćow widźeć, ale ze wšeho bě spózmać, zo su to burjo, to tež hižom napismo „Ländliche R." praješe. Pola nas wjesny lud jara za pućowanje njeje, nima k temu khwile, mózeń je prózdna atd. To su zwjetša wopačne nahlady a wuměće, leži drje tež wjele na tym, zo mjez našimi ludźimi žaneho praweho zwiska wjacy njeje; kóždy je najradšo sam za so, a susod njesmě wjedźeć, kak wjele pjenjez w tamneho móšni je. To drje pak tež je toho wina, zo tu žadyn njeje, kiž by tu wěc zawjesć wjedźał abo započeć a wuwjesć; kiž by ludźi narěčeć a jim doreěčeć a rozjasnić mohł, zo wudawki za wuléty wulke njejsu, hdyž z rozumom pućuješ, a zo pjenjezy, kiž so na to waža, prječ ćisnjene njejsu, ale so derje zadanja z tym, štož při tym nawukneš. Lutować je jara dobra a khwalobna wěc, a wjele jich je, kiž dyrbja swoje kroški hromadu dźerżeć, dokelž maja dołh. Ale lićba tych stajnje rosće, kiž pjenjezy na dań noša; te złote jejka, kiž wone tam njesu, pak tola nichtó jěsć njemóže a drje te njecha, chce jeničey swoje wjesele nad nimi měć. A za koho dha lutujeće, snano za swoje dźěći? To je wšeje ćesće hódne a kóždy rozumny člowjek to čini. Ale wěmy dha do předka, što budźeja dźěći z našimi pjenjezami činić a k čemu je nałožić, hdyž jim nětko do rukow přinđu? Njebudźe tola tak zaslepjeni, lubi ludźo, ale poprjeće sebi sami tež nětšo! A tak mohł ja hišće khwilu předować, ale ćah so bliži.

Po nowej ćarje bě jězba jenoż krótka; za 20 minut tow zastachmy w Bütznowje, tam dyrbjach zaso wóz wopušćić a nimale hodźinu dołho na ćah čakać, kiž po druhej ćarje přijědźe; to bě jara wostudło. Na dwórnišču běchu wšelake wokřewjeńki přihotowane, a dosć ludźi tam stejo je wuživaše, ale mi so piwa a palenca njechaše, tež nic khofeja, tuž jenoż kurjach. Běch khětro sprócny, myslach sebi tež, zo budu bórzy w Pastinje. To pak potom tak ruče njeńdźeše, kaž běch so nadźał. Ćah skónčnje přijědże a njeseše mje bórzy do tolsteje émy won. Jězba dlěje traješe hač bě mi lubo, to můžeće z toho widźeć, zo dyrbjach 1,20 hr. w III. rjadownje płaćić, to je tři króć tak wjele a tohodla też tři króć tak daloko, kaž z Kubšic do Budyšina. Jědnaće bě wotbiło, hdyž we Warnowje z woza wulězech. Zady dwórniščoweho twarjenja wóz na mnje čakaše, knježeški wóz z wulkimi skleńčanymi woknami, předku dwě jasnej swěcy a dwaj brunačkaj do njeho zapřehnjenaj. Dokelž běch jeničk, kiž z ćahom přijědże, njetrjebaše pohonč dołho wuběrać; z jeničkim prašenjom a wotmołwjenjom wědźeše, zo sym ja tón, kiž přińć dyrbi, a jako běch do woza zalězł, zawrě durje, hdyž bě mi prjedy hišće rardźił, zo bych so do čopłych wodźećow zawalił, kotrychž bě cyłu hromadu sobu přiwjezł. Ja so wusmjach a měnjach, zo wšak mi zyma njeje, a zo žadyn zmjerzk njejsym. „Kak dołho dha pojěžemoj?" woprašach so. „Nó, połdra hodźiny tola," wotmołwi wón. To bě mjerzace, potajkim bě to hišće dołha šlapa hač do Pastina. Haj, hdy by wodnju było, budźiše so mi skěrje ćas minył; tak pak bě tołsta ćma. To pak wšo nićo njepomhaše, na dwórnišču njemóžachmoj hač do swětłeho ranja stejo wostać. Konjej začahnyštej, a w skoku wopušćichmoj Warnow. Khwilu jědźechmy po rjanej šórokej dróze, po woběmaj bokomaj wulke štomy stejachu. To pak bu nadobo hinak, wrjeskot Kołow a tupot koni womjelknu; ani pikota wjacy njeslyšach, a po bokach njewidźach žanych štomow; to bě, kaž bychmy po somoće jěli. Što to! Bě snano so pohonč zabludźił? To tola možno njebě. Myslach sej a myslach, a naposledk mějach za to, zo je na pólny puć zajěł, wšeće po tym prjedy domoj přińdże, hač po dróze. Ale tak wjele je wěste; pola nas by so zdźeła što při tolstej ćmi po wuzkich pólnych pućach wokoło šmatał; tu je druhdy wšelko, a na hubjenym puću sej też nićo njenakhwataš, dokelž dyrbiš pomału jěć. Pućowe wobstejnosće pak su w Meklenburgskej cyle hinaše hač pola nas; wo tym pozdźišo něšto praju. To pak ja tehdy hišće njewěđźach, tuž so přeco bojach, zo budźemy do přěrowa zajěć a zwróćić. Wězo bě tajka hroza cyle podarmo, mózach so tola na pohonča, kiž bě hižom wobstarny muž, dospolnje spuščeć; wón bě jědźenje po tajkich pućach zwučeny, a konjej też. W skóku to wězo njeńdźeše. Za něšto časa přijědźechmy zaso na dróhu a po njej přez wysoki lěs, z njeho zaso na pólny puć, a nětko bě wumóženje blizko.

Pokracowanje sćěhuje.

bras myślickow, žiwy skutk spomoznoze rymmadnieje žłowjańskeje dźeławoscze na šokolstkim polu šwobrałni nam pschiroda, wyschа nóz. Tuž horje k rzyschinam w skutku, šerbški Ssokole!

Mły Sstowjenjo budźmy bratrja, šotry šej.
Skruczny cžełco, duch, dóšiž šórli žłach krej! -ć.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

I

Ssobotu 2. julija: Schérko wotewrju wokńejschto wuhladka, dokelž je žo pschestalo deschczowacž. Powětr je cžišty a tuž bjes dźiwa, jo šamo pschijšeš cjahow na dwórnischczo šłyschu. Cžełodła jenoš to naspomnich? Wšelo, wšo: Hoscži je šłowjanskeho kraja wocžakuje naich šerbški Ssokol, hoscži, kiž chjedźa šebi naschu krašnu Łužiju wobhladacž, dokelž maju runje prósdninu, a łepje wšesče njemóža swoje prósdniny natokicž, hacž k sejnaczu bratrowskich ludow a krajow. Wrjeschtowacz sajédze špeschnik ſ Drježdźanskich stron se 20mjeschinskim sapołdźenjom do Budyschkeho dwórnischcza a pschiwjeje nam wocžakanych: Ssokolske šotry. S dwórnischcza da do Sserbskeho Domu, jo powitaju a podaju jo k mérej w Budyschinje. Prénja nóz w Sserbach.

Njedźelske ranje šwita. Hoscžo wobhladaju šebi mešto, wocžerstwja jo cžełnje a duschownje, cžinja maky wulét do wokoliny. Wjeczor: pékna šłowjanska towarschnoscž w Sserbskim Domje. Pokasaju nam jich wumjeschtwa, prénjorjadne. Nadchodža někotho schkodowacž w starze, ale jenoš luboscž šyscz a luboscž šnjecz, a temu tak tež bé, kaž Wam to Sserbske Nowiny hižo pscheradžichu.

Póndźelu, wutoru, štrjedu. Sczéhuju jich do šerbskeho kraja, do lubych wjeskow evangelskich a katolskich Sserbow tam, hdźež hižo Ssokol kydli. Rjany ptak to, Ssokol, kak mózne machota ſ schkidkami a schtóž je wsal do schkita, je derje Sserbskom ludej wuthowal. Sskowjanske šokolske šotry wobhladaju šebi, stajnje pschi krocžo po kraju, naschu ludu domisnu, naschu ludu Łužiju. Wjeczor pak wuhotuja šami pékne šwjedženti šokolstim bratram a šotram, niehladajo próžo a harn; ſ luboscže k narodej, luboscž k wschemu šłowjanskemu to je to wohnischczo jich skutkownoscže, jich šwétło nadodnoscže. „Sserbske Nowiny" Wam lubi cžitarjo, lube cžitarki, štoro dźeń wob dźeń powéscže a rosprawy wo tajkich krašnych šłowjanskich wjeczorkach pschinjeju, cžitajcže je prawje kedźbnje: drohotne pokłady šo Waschemu wócžkej, Waschej duschi sjewja, ronja šo pruhi kraju do lacžnych wutrobow. Chcžeče-li hischcže na tajki žadny wjeczork hicź, kuknicže do „Towarschtwoweho powésnika", kiž wésče hacž do konz tydźenja tajku skladnoscž picheradži. Kóždy Sserb dyrbjał to widzecž. Hordźi šmy na naschich hoscži. Woni wuženowaju šmjeschto šłowjanskeje kultury a samójnoscže, luboscže k blischemu a šebi šamemu wopornischcžo šławy. My šmy khudži: naschu wutrobu, horjazu ſa bratrowstwo šłowjanskich ludow jim darnje šawésžimy. Ssmy Sskowjenjo a wostanjemy Sskowjenjo, a šmy-li tež najmjenschi štawcžł we tutej wulkej šwótbje, šmy we njej cžeščeni a widżani — niz škludżeni. Prawdu ſa prawdu, skutk ſa skutk, šerbšti lud stoji cžeštnje hacž do skónczenja cžašow. Sskowjanšim Ssokolkam pschiwokam hrimotaze, powitaze, poczeščasaze „Nasdar".

II.

Na Budyschkim „Tšelniku" stoji drjewjane mešto. „Schiešblejscha" šo wotmėwa. Wubuju, hwidaju a hudźo cžełnichu tšélzy šaúdźenu njedźelu je šwojimi chorhojemi, cžeštnymi hoscžemi a šaštupjerjemi mešta na „Tšelnik". Ssmjeczenje, wotmėcže Budyschčeho tšélzenja šaha wróczo hacž do 15. haj šamo 14. kłétkotka, tuž bjes dźiwa jo šo dźenša hischcže šwjeczi a cžašto tež dosež hódnje je štrony łacžnych tšélzow ſ mnohej šaški piwa potrjepi. Wješčeže žiwenje knježi hižo zyły tydźeń na šwjedženskim nameštnje, tkobuki, rnbowe zaltki, poprjazany šo pschedawaju, wuhory šo wotskótuja, dary šo ſ wjerczenjom šhožowneho kola šo dobrydźa, pak pjenjesy pschibžadźa. Tu pschedstajeju bacžonowe a druhe dźiwadło, tam porjedźa te ako tamne dobre winko abo piwko, tu wjerczi šo k wjeselu dźerczi karuzel a tam je hypodrom. Němški ludowy špėwny wječžor šo je schpaniškim winowym šwjedženjom abo konkurrenzu krašnoscže mjes žonami a mužemi wotmėnja. Kóždy wobšedžeł nékajkeho štana na te ako tamne waschnje k šebi wabi a pjenjezki ſ móschnicžki kluka. Prénje duy tydźenja wschak je bischcže néschto ke klukanju, ale wokolo tych pośledních dnjow scheri we wschech kutach móschnicžkow, je konkurs wotewrjeny. Njedźelu wschak žórło wschuboże cžerstwe bėžt a tuž bjes dźiwa, šo je hołka a tołka, šo radżcho doma wostanjesch na taškim wokłobnym dnju. Tola ludźo, wjeselcže šo — cžełke myšle njeišu wužitne a dowjedu k najkrutowischim skutkam — ale njesabudźcže pschi tom na šebje šamého a pschiwušnych, na Waschu štrowoscž a porjadnoscž. Cžiste wjeselce je šobne wjeselce.

Ssrjedu k wohnjostrojej na Tšelniku. Tykaży ſ mešta a še wšow khwatachu pschi wjeczornym šmérkanju na namešto, šydnychu šo do stanow abo na šchtomy, šhladowachu šo na wobrubjaze ploty tšélnej cžary abo šamėšnichu šo we šchtomach. Cži njeswašlivi, cži skromni, prajmy cži pschišłojni tłoczachu šo w tołkych murjach w bliškosci mėšnoscže wohnjostroja w tšélnej cžarje štupaschėje wėży Nózła dobry nadnjejšłowo nad wjerczorom a cžma štupi na mešto jasnoscže. S dopołom ½10 hodźin šarża wutiél a prénje wohnjostrojane kulki rakety atd. šahachu k njebju. Wulke šydźiwanje wubudźichu ſkomjenjate koleša, błónza, wodošłok a wodopad. Knyškotajo škakachu wohnjostrojowe žaby tam a šem, haj šamo po ludu — bjes šchkody. Krašny napohlad šticži šo je šłotym deschczom, kiž šłocži, šlébotnjo, šo połubi we hałošach šchtomow, w hušczinach kecžkow. Wohnjostrojowa mėtnoscž, wobrubjena kolowokata ſ hajom je kaž štworjena ſa taške pschedewšacža. Pschihladowarjo wróczichu šo wulzy ſpokojeni domoj a nóz, špar po krótšchej, ako dlejšchej chwili wschech wuputa — chiba-li niz nóznych hawronow!

III.

Njedźelu 17. julija chwataju do Radworja na wschoběrbšti wschotowarštwowški šlét! Bratrja, šotry wschitzy pójcže šobu! Njech je na tutym dnju **herbšti lud hornjeje a delnjeje Łužizy,** evangelšteho a katolšteho wérywusnacža jena jenicžka wulka šwójba, budźmy šebi bratrja, šotry, w duchu a skutku. Hobrške pschihoty šo cžinja, ani cžaša ani mozy šo njelutuje. Sserbške towarštwa hotuja šo hižo mėžacy dołho ke korporativnemu wobdźělenju na šlécže a jeho wulkim, krašnym šwjedženiškim cžahu tyhazych Ssorbow we wschech narodnych krajach. Sserbšzy herzy, šerbšzy budakojo hudźa, wulkotne šwjedženške wosy šo štaja a wicho je naszlépje šarjadowaneje, ša cžoš Radworczenjo rukuja. Radwor budźe štacž we pletwach a pyšche kaž njemješta a wita, pscheproży Waš dźenša hižo na kwaš — na narodny kwaš šerbšteho ludu!

Njejšzym Wam pschewjesele pscheradžił, ně, pschemało, a to ſ wotpohladom: Porjad na šwjedženšteſ łuzy je špėwami, rėcžu, šokolenjom pschedwjedže šo wam Ssorbam, tuž dźicže do Radworja po tyhazach, hladajcže, šo dźiwajcže. Ssorb štoji hischcže na štraži! -ć.

Naš šewc.

(Wobras se wšy.)

Woprawdže, naš šchewz je dobry a šprawny muzik. Na tym šo ani próschka dwėlowacž njehodźi a njejmė. Ssamo je šwušodnych wšow pschihdu a dadża šej wobucže pola njeho dźėlacž. Byrnjež tróschku želeny we šwojich płacžišnach byl, schtož pak do rukow wojmje, to cžini derje, to dźerži potom do šameje wėcžnoscže. Tunje a dobre — to njeje ženje hromadże. Nicžo jeho bóle rosmjerjacz njemóže, hacž hdyž jemu nastajnje pod nóš móraja, jo cžicže a schtórnje tam a tam telko płacža. Njech tola tam w Božim mjenje du a šej tajši njerjad nakupuja. Tu wėš wón hižom dawno šnaje še tajkej hromadże nasbėranej tworu. Wšo šu tajke hotowe cžrije kupjene cžrije tuščche, hacž je wón ſ ruku wudźėła. Kak dołho dha traje, puschcža šo pódusche, kotrež šu hušto dosež jeno krucže pschlékjene. Schowy šo puknu a cžrije rosléju. Khóts dracž tola, tajšeho ma to potom jmaßła, hdyž šwój šamér dopjelnicz njemóža. Pak nėchto dobre a krute a tróschku dróšche, pak radżcho nig schewzowacž. To je jeho prinzip — šajdaba.

Hnydom ša mojcžikom w małej thėžzu bydli. Pschi łėwem wokńje nastajnje šedźi. To pola schewzow pschezy nadeidžesch, so pschi šwėtłem wokńje šedźa a niz we nėkajkim cžmowym kucže. A hdyž ludźo ſ njemu pschinidu, widża hižom nasdala, hacž je doma a schewzuje. Hižo je jeho wulki płech, kaž pokny mėžacžk na njebju, šo je daloka błyschcži. Njeje pak ſ widżenju, dha wari, kanikle pizuje abo hewak nėchto druhe w domje cžini. Je-li šu thežine durje šawrjene, trjebasch jeno ſ wokom pohladacž. Lezit módra šala na tšinohatym štólcžu, dha je po łoju abo na finanznym hamcže dla wjerdrowych schtwórcžlėknych dawkow, kaž šo hušto wupraji. Tón wschat dréje, hdźež może a naschebo schewza njeschpeschuschcži. Njeleži-li šala na štólcžku, dha je nėhdże we wėju. Najšterje w korcžmje. Je lėpje, šo šej jedźon na lampu tidnje, mjenujag pólku žitneho, hacž šo gracžowiwu grupu dóštanje a dyrbi tydźenja dołho we łoju tcjecz. A ſ druha je dźen šwój knjes. Hdyž trašch nėkotre hodźinki pschedunda, to może dwójzy abo trójzy šajzy nathwatacž. Stanje šo tola huschcžicho, šo rano schtyrjoch šapoczina a dźėła, hacž do pol nozy. W tym nastupanju njeje nicžo dale dla tych por hodźinkow, kotrež w korcžmje njepischeczini. A ſ tjecza dóštanje pschi tym husto nėkajku škasanku.

Naisch schewz ma zyły rjetomaj pódlanšich dźėlow. S prénja je herz kaž njeboh Kuschk. Hudźba je jeho žiwjenje a na rózł duje kaž zadyn druhi w zyłych Sserbach. Potom wino wobrėšuje, dadowe schtomy schcžėpi, pšy a łocžti rėša a wukonja druhe tajke rjane wėzi. Trichiny też wobhladuje a gmejniki šastupjeż też je. To bu hakle po létach, niz kaž w šuhodnej wšy, hdyž šo zuły mėšchan šajndli a Sserbja jeho hnydom do gmejniškeho šastupjerstwa wolachu, dokelž może nėschto wjazy rėczecz hacž druzi. Wuki też hromadźi. Maschi ii nėhdże nėkajkeho njesnateho, trjebasch jeno ſ schewzej hicź. Wė jich mjeno a šnaje šwojich. Sserbšte hrónczka pėšni, nėkotrajžkuli knjeżniczka je šej po twaršne schtuczki pola njeho pobyla. Wš šymje, hdyž maja šerbšte towarštwa šwoje šwjedženje, hraje dźiwadło. Pschihódcže jenoš naschemu schewzej. Tón ma ša wschomaj. Kupleje też pschednoschuje, šo šej wšché štare žony brjuchi dźerża a še šmėchami pschicža. A w lėcže, hdyž telko dźėła njeje, khodźi do hribow abo dobeži šej do lėża. Je wulki pscheczeł pschirody.

Wšo najwjazy cžaša šabije na schewšktim štólcžku šedźo, pjerje a klepa je šwojim hamorom. To dże, kaž by brazle pjekł. Kaž hižo prajach — je wubjerny schewz. W mėšcže je wuknył a „wandrowšti" je też pobył. Pola wojakow je šwjetšcha w rjemješlništeſ jštwi šedźał, hdźež dyrbjachu rekrutojo, prędy hacž šajisłupichu, schiłwanje rjez „Proschu, šmėm šastupicz", ja-li chzndu wuhladu ſ wuporjedżenju šwojich kórtkow mėcž. Božo pomhaj jim, je-li dosež wurjedżene njebechu. To šleczachu muž a schtórnje w najtšwatnischim tempom won. To rėka, to waschnje ma naisch schewz hischcže dżenšnjischi dżeń. Nicžo žoho bóle njeroshori, hacž hdyž ludźo masane rostorhane wobucže pschinjeju, to mohł hakle błóto wotschtrabacž. Khóts cžert, je tola jeno lėkał ša wobucže a nig nicžeje hólz. A kajše eſtempelary druhdy do rukow dóstanje! Ale to dżen je ta luba nuša, hdyž je schkoda mjenjscha, to ſ schewzej njeńdu. To mahło gróschi abo dwaj płacžicz. Nė, hdyž šu štoro dożyła dodżerżane a rostepiane, potom hakle je pschinjeju. Nėłko schewzo, roskamaj šej hłowu, kaž by cžinił, to bychu tajše tórti šajzy kuſt formy a „schika" krydnyke. Tu šo žydn wėcžnoscž a šit dny a płataj, byrnjež šo cži pschi tym žołcz pschelał. A da šej jeno pot cžaša šapłacžicz, to žno šej hubu dréja, šo je drohi. Sa tajši kuſt pipienja. Zyła hromada tajtich kórtkow leži tamle w kucže. Rostorhana schuſłka tobołka, kožana fala a komot pschipódła. A por punczjuchow, ſ kotrymiž je cžoš do kachli. Te dyrbja šajzy tróschku napohlad dóstacz, a wotrėšane schkórnje šu šobu pschinješšli, ſ kotrež maja šo bunzle póduschowacz. Ale drohe nicžo byci njejsmė. To žiže šej do cžaša wucžinja. Tuczi ani šedźacza nimaja, kelco cžaša šo pschi tajškim pitajzym schicžu šabije. Wšcho na šwėcže, jenoš niz ſchewz byc. Radżcha kowač. Schtoš pschi nowym wobucžu a póduschowanje šajtuži, to škoczi dwójzy a trójzy pschi tajškim helškim pitanju. Cžehodła je jeno tak hkupy był a schewz wuknł. „Ssym hkupy šczerb byt", je jeho wšchedne hłowo.

Tajke šłoby jeho druhdy pschemóża. Ale to je hodża jeno ſ półku cžistym kornom podusnoscž. Khdyž je naſch schewz tu šajzy tak prawje derje šastarał, je cžerstwy a wješoły, kaž ryba we wodże. Potom je šajzn najšbožownischi cžłowjek na šwėcže a wicho dże špėšnischo o wješelscho wot rukow. Pjerże a bije, kała a schije hacž wicho łéta. To zemu nichtó njepschihdże. Wón šwojim wėz cžini — ſ łóschtom a ſ luboscžu, wšcho akrot a šwbdomicže a wšcho druhe njech je kaž dże. Tu na schewškim štólczku je jeho šwėt, tu cžuje šo najšbožownischi. Zyły grat, wšche te schtórnje, zwoki, łoże a tółzi, kopyte a tyści ſ gummijowymi pjeńkami, rózł na šcženje, wjedrowy muzik wonka w thėžcžicžay, schłeńczana kula še wodu, błeschka łaka a wicho wołoło njeho šo na njeje luboinje pohmėwkuje. Je jemu wšcho do kreje a kóscž pscheschło, kaž by dźėł mot nicžo było, kaž jeho tuzy a koleni.

Naisch schewz je dobra a šprawna duscha, krašny eksemplar, tajši unikum, kajšichž w Sserbach wjele nimaisch, dobroczinny cžłowjek, druhdy też norka, druhdy ma mkode holzy wokolo šo. Potajkim schewz, kaikehož dyrbišch šej pytacz, kiž w knihach šteji. Naischi wješnjenjo njedadża nicžo na šwojeho schewza pschińcz, runje tak niz na šwojeho kantora. Tuž basta!

Prózdninski předpytk serbskich dźěći w Čechach.

Pytamy někotrych serbskich wučerjow, dwěj. abo tšoch, kotříž bychu serbske dźěći w žnjowych prózdninach do Čech přewodźili a je tam dohladowali. Sakske ministerstwo za ludowe zdźěłanje je pod 13. moje t. l. wukaz wudało, zo dyrbja wučerjo, kotříž to chcedźa, so tehodla w prawym času pola njeho wo dowolnosć prosyć, a to tehodla, dokelž mėni, zo su wučerjo, kotříž su dotal serbske dźěći na prózninski předpytk w Čechach přewodźeli a dohladowali, jim tam wučbu dawali, kotraž nadawkej domjaceje wučby njewotpowěda, so jej samo předziwi a może napjatosć mjez splahomaj (serbskim a němskim) powyšić. Njewėmy wšak, kajke podłožki ministerstwo za tajki wukaz ma a kotremu serbskemu wučerjej je so tajke nėšto dopokazało, ale tu khwilu tajki wukaz wobsteji, a tuž mamy so po nim móc, zo by dowolnosć ministerstwa w prawem času dóšło mohła. Tak prosymy, zamołwże so bórzy wosobinsce abo z lisćikom w sekretariaće Domowiny w Serbskim Domje w Budyšinje, zo dobra wėc njeby čefpiła.

Předsydstwo Domowiny.

Zestajenje a přemėnjenje nabožiny w Sakskej.

Po stónczným twórjenju nabožneho pschińtkuczenja jenotliwych wobydlerjow Němšteje a jeje krajow, kotrej wukhadża ſ liczenja luda a nabožinow w lėcže 1925, stej pomjenje pożledżenjum liczenju w lėcže 1910 evangelšta a katolska zyrkej powschitkownje stawy šhubiłej, tamne tři skupiny, „druzy kschešczenjo", „israelitojo" a „bewaschi" šu pak pschiwišowarjow pschidobyle.

W jenotliwych wėzach dostanjemy se šcžehowazych rjadkow dospołnischi wobraz:

Najprjedy dyrbimy wobkedźbowacz, jo je šo wobydlerstwo Sakkeje wot 4 806 661 wobydlerjow w lėcže 1910 na 4 992 320 w lėcže 1925 pschińporiło, to je wo 185 659 wobydlerjow, ſ prozentami liczene 3,86 prozentow wjazy porno 1910. Na tutym pschińporjenju wobydlerstwa Sakkeje ma to potom pschičiterańe abo wotewėranje jenotliwych nabožnych skupinow mėricz.

Liczba **evangelšticžich** je šo wot 4 539 612 w lėcže 1910 na 4 507 654 w lėcže 1925 **šnižiła** a to wo 31 958 wobydlerjow abo wo 0,7 prozentow evangelšteho wobydlerstwa we lėcže 1910. Potajkim je šo podżel evangelšticžich na tehdomadnym wobydlerstwje pomjenšchik. W lėcže 1910 pschidėła na sto wobydlerjow Sakkeje 94,5 evangelšticžich, we lėcže 1925 pak jenoš hischcže 90,3.

Wjele bóle je **katolšte** wobydlerstwo w Sakkej w tutych 15 létach pomėrnje wotebėrało. W lėcže 1910 bė we Sakkej 236 052 katolšticžich wobydlerjow, w lėcže 1925 pak jenoš hischcže 179 549. Wotebėranje twicżini 56 503 wobydlerjow, to je pomjo liczbje we lėcže 1910 23,9 prozentow mjenje. W lėcže 1910 bydlachu mjes sto wobydlerjemi Sakkeje 4,9 katolikojo, w lėcže 1925 pak jenoš hischcže 3,6.

Tšeca nabożna skupina **„druhich kschešczanow"**, pschiłuschnikow prawopłatnewje-orientalšteje, starokatolšteje a podobnych kschešczanšticžich nabožeńšich zjednoczenstwow, je šo wot 6797 w lėcže 1910 na 9688 wobydlerjow w lėcže 1925 pschińporiła. Je potom 2891 wobydlerjow pschirostka dostało, to je 42,5 prozentow. Jeje podżel na wobydlerstwje je wot 0,1 prozenta na 0,2 prozenta wobydlerstwa postupił.

Też **israelitojo** šu pschibėrali, mjenujcz wo 5665 wobydlerjow abo wo 32,2 prozentow. W lėcže 1910 bė 17 587 wobydlerjow žydźi, w lėcže 1925 pak 23 252 wobydlerjow. Jich podżel na wobydlerstwu po prozentach je jenaki wostał.

Wurjadnje pschidobyła je w Sakkej posledńja skupina, to šu cži **„bewaschi"**, kotříž ani kschešczanskim ani israelitam

Jenu naboženskemu towarstwu njepschihluscheju, hu dale wosoboh, kotryž k zanemu prawemu naboženskemu sjednoczenstwu njeschuchaju, woso pak k sjednoczenstwu sfromadneho hajenja kwetowego nahlada, skónczne wschitzy, kiž k zanemu sjednoczenstwu njepschihluschaju abo wosoboh, kiž zanu pschihluschnosc k nekajkej naboznje njesposlichu.

Tuta poslednja skupina je so w Sakskej wo 40 kroc sepolnika. W lecze 1910 schuschesche do njeje 6613 wosobow, w lecze 1925 pak 272 177 wosobow abo wo 4015,8 procentow swojeho tehdomnischeho wobstatka.

W lecze 1910 wuczinjesche tuta skupina „hewaschich" 0,1 procenta zyleho sakskeho wobydlerstwa, w lecze 1925 wuczinjesche pak jeje podzel 5,5 procentow wobydlerstwa.

Pschiczina zyleho pschibéranja tuteje skupiny leži we bjiranju sa wusmypjenje z zyrkwje. Schtoz su evangelizy a katolizy sdubili, to zu czi „hewaschi" pschidobyli.

S wosstatka **fektow** njemenjemy hischcze: Pschihluschnizy bratrowske gmejny (Herrnhutizy) a nabozne sjednoczenstwa, kiž ji bliso steja, je: 524 muzitich a 785 zonstich, menonitow je 28 muzitich a 28 zonstich, baptistow 1389 muzitich a 1696 zonstich, methodistow 4317 muzitich a 5740 zonstich, nowoapostolskich 5238 muzitich a 6882 zonstich, adventistow 1346 muzitich a 2747 zonstich wozobow.

Rozhorjace wojowanje z hobrskim tigrom w Indiskej.

Indiszy hajnizy dozivaja husto wschelake podewdzenja z dzimimi swérjatami, kotrez so w hustych wyzokich trawiscach khowaja. Dzen wote dnja so néschto stanje. Najhórsche pak je dobladowac tajto sjednoczenych vrovinzow, wésty M. Smythias se zwojej zonu nasponit. Chzemy jemu skowo dacz:

„Wschemy w dobrej honitwinskej krajinje, hdyz rano popésej dostachmy, so je wulki tigr w nozu jeneho muza sfónzowal. Hnydom su tute méstno puschczichmy a pschipravichmy diwaj wulkowaj („machanaj"), moj predku a sa zonu 40 metrow dale. Jeje machan bésche w prénich widlischczach tolsteho wuzokeho schtoma, kiž be na pozeka metra tolsty. Wulkow be we wuzokosczi 5 metrow pschipravjeny.

Bórzy so honitwa zapoczinasche. Sslyschach na jenym schtomje sedzazeho wodkedzerwarja z rukomaj plagacz. Na to tigr dwójzy z hrózbnym ruczom wotmachi. Mnotre mjesischiny po tym zkhyschach, kak so pschiblizowasche. Nadobo wuraiy so wlecz z husczinu. Jeho wuhladawschi tésich. Njertzejchich jeho a tuž so do wuzokeje trawy wroczi. Nadobo pschihledzechu pisches travou honjerjo a tigr wuskoczi se swojeho wukkowa a zkakasche pod zatosnym ruczom do predka. Tésich a wospjet jeho mizanych. Swérisko puschczi so wsboku na 50 metrow dalene nimo wukkowa mojese zony. Dwój zi bliže pschihdze, tésli do njeho a trjechi na 10 stm. wysche wutroby bliso rjapa. Rujo wali za na bok. Ale nétko so zapocza wérje njesposobny dzél tuteje stawizny. Rosnjemdrjemy zkoczi tigr zazo horje, bohlada so na zonu we wukkowje a puschczi so na nju. Se wschémi mozami zotrepasche kaz hobrska kocka na schtom a wopschimny zón z predkunmaj nohomaj. Kunje pod machanom (wukkowom) léschese horje.

Hdyz so wobroczichi, mézach to njesboze, so na bezaj lezaze patrony dele storczich. Kaz wézy lezachu, njemézach druheho wupucza, eventuelnje tez zwoju zonu trjechicz. Tésich da zwérizku, hdyz be na pol schtoma horje, ale kulka jeho jenoz so dótkny. Hdyz chazych tésibu wospjet nabicz, dobladach so, so mam hischcze jenicku patronu. Posshénuwschi wozi widzach, so je tigr machan mojeje zony dospél a so mézesche wukonz tésibu we swojej subatej zkami, bésche so krucze do njeje zakuznyl — zakuzu jeho subow su hischcze na tésibje widzecz. S predkunymaj nohomaj a z brodu dzerzesche so kromy machana. We tym polozenju tésli moja zona. Ale tésiba zapraji. Dwé tséczinje jeho czéla wotpoczowaschej hizo na machanje, tak so zyzy twar pocza czumpacz.

Néto widzach, so moja zona wahu sbubi a na druhej stronje se schtoma padny. Swérisko njebé to najskerje pytnyło. Hdyz so zako na nje mérjach, widzach, so bé so z japoram do machana zarhlo a rosbornene do njeho kuzesche. Drjewa namakach podésische roskuzane a powjazy rostorhane. Puschcichi moju posledniu patronu na tigra a kulka zedjesche. Bech jeho do wutroby trjechi a padny so pschewalujo na zemju, runje pod machanom, hdyz we wuzokej trawje lezo wosta.

Njebech zej kuczuwiu hischcze wésty, hacz je mortwy. Tez moja zona to njewédzesche. Wédzach jenoz, so be so wona na druhej stronje machana zhubika a tigr na tutej, so ani patronu njemézach a tak bech za nju we wokomiku bjese pomozy. So be jeje zaczucze runje tak hrózbne kaz moje, zhonich z jeje hlowow. Wona prajesche: Mézach runje hischcze c'aha, na machanje postawjecz, hdyz tigrowe wobliczo pisches kromu ko krosnjesche. Storczich jemu tésibu do tlamy a tésich. Ale tésiba zapraji. Tak so bjesmózna czuzach a zjewédzach, schto zapocze. Nasta torhanja dla tésibu. Nadobo widzach, kak jeho hobrska paza na machan so pospésowasche. Stupich trózchu wrocze, so hych ji z boka schla. Pschi tym mizanych kromu a padnych dele. Myslach zej w tym wokomiku, so runu méru tigrej do wotzerjenej zkamy padnu. Njejzym niczo dale zaczuta, hdyz na zemju padzech. Khwatach mjes wyzokej trawu a lezazymi schtomami dale w myzli, so budze tigr kozdy wokomik na mnje skoczecz a mje na czazki rostorhacz.

Hobrske swérisko bésche pisches 3 metry dolhe. Mézesche ti kulki w czele. Na khwilku bésche jimaj loschi saschol, na tigrsku honitwu khodzicz.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 9. julija 1927.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,035
jendzelski punt . .	20,467	100 ceskosl. krónow	12,493
100 swajc. frankow	81,145	100 franc. frankow	16,505

Berlinska burza sapocza wczera swoje wikowanje se dosci zlabymi kursami efektow. Posdzischo sho na ménjenje skrucki. Wiki z dolzymymi a rentowymi tisczinami wostatku dale mérne a kursy zlabe.

Na **produktowych wikach** wosta wobrot gnadny. Stara rolka sa hnydomne pschedpodace bé zakp 15 hj. zo zentnarju lunscha. Tola w posdzischich termijach bé zazo drózscha. Tez za pschenicu w posdzischich termijach wjazy zadachu. Zentnar placzesche wczera

w Drjezdzanach (sandz. pondzelu):
pschenizy 73 kg. 14,20—14,45 hr. (14,45 hacz 14,70 hr.),
pschenizy 69 kg. 13,60—13,85 hr. (13,60 hacz 13,85 hr.),
rozki 69 kg. 12,75—13 hr. (13,15—13,40 hriwnow),
rozki 66 kg. 12,10—12,35 hr. (12,50 hr. hacz 12,75 hr.),
jeczmjenja nasymskeho 12,30—12,75 hr. (12,25—12,75 hr.),
wowsa 13—13,25 hr. (13—13,25 hr.),

w Berlinje:
rozki 12,75—12,85 hr., jeczmjenja nasymskeho 12—13,65 hr., wowsa 12,55 hacz 12,90 hr.,

schwórk w Kamjenzu:
pschenizy 14—14,30 hr., rozki 13—13,25 hr. jeczmjenja nasétnjeho 12,50—13 hr., wowsa 13—13,25 hr., prosata 12—18 hriwnow,

w Shorjelzu:
pschenizy 12,50—14,25 hr., rozki 12,50 hr. hacz 13,40 hr., wowsa 12—13,70 hr.,

w termijowym wikowanju:
sa julij: pschenizy 14,57½—14,50 hr., rozki 12,77½—12,70 hr., wowsa 10.67½ hr. hacz 10,70 hr.,
sa september: pschenizy 13,60—13,50 hr., rozki 11,65—11,67½ hr., wowsa 9,75 hriwnow,
sa oktober: pschenizy 13,05—15,47½ hr. a rozki 11,67½—11,65 hr., wowsa 9,70 hr.

Wiki wuzitkowego stotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnachi téchu 372 dejnych a wuzikokuczelnych krutowow, 4 woly, 5 bykow, 9 prózdnikow a 132 czelatkow. Mlode dójti a kucelene krowy placzachu 260—590 hr. Kucelene jalowizy 220—490 hr. Prózdniki, byki a jalowizy, zlot k wusanju a ke kormjenju 40—48 hr. po zentnarju. Wubrany rjany zlot be hischcze drózschi. Wiki néschto lépje dójchu.

Na pschedan.

Nowy hospodarski wos sa 50 ztr. je na pschedan w Naschowskej kowarni.

Pschistajicej pytaja:

Pohonicza, Behmisch w Kiju pola Mužakowa, Mayer we Porchowje 77.

Kuchatku, tscleernja w Lubiju.

Dzelarjerjow, schamotowa fabrika w Thonbergu.

Sedlatskeho, Sslowak w Mužakowje.

Dzelarjetki w brjózńjach na Mužakowskej dr. w Budyschinje.

Pischedawatku do rézniswa, Haensch w Pancźizach.

Samkarskeho wurzobnika, Knopf w Kulowje.

Pischesadzowanje.

Zito na stwjelzu, njedzelu 10. 7. pop. w 5 hodź. na Möllerez polu sady Kulowza a na Welsez polu pschi kanonika Jakubez hajzy w Kulowje.

Pischesadzowanje

blanja pschi Béloholmczańskej hrańzy njedzelu 10. 7. pop. w 3 hodź.: 60 losow blanja. Kupzy sendu so pola hajnkowje.

Soudnizy na pischedawanje.

W Kulowje pondzelu 11. 7. pop. w 3 hodź. w hoscenzu „K 3 krónam": Meble, mech muki, mechaj jeczmjenja, mech rozki, mech trjeneho dzéla, mech wotrubow, kosa, prosso, kapon a 9 kur;

w Bélom Kholmzu wutoru 12. 7. dop. w 1½ hodź. we hoscenzu „K mérowemu dubej": Billard, sofa, sofowa lawka;

w Némczach srjedu 13. 7. dop. w 11 hodź. w hoscenzu „Le worjolej" schijaza majchina.

Skrowe depese.

Produktowe wiki w Barlinje dzensa dop. ¾11 hodzin: Zito trochu krucziche, ale zyle bjes wobkhoda. Dopoldnja ¾12 hodzin: Kaz pisched hodzinu.

Placzizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placzizny po zlotej hriwnje.

	8. 7.	7. 7.		8. 7.	7. 7.
Pschenca			buny	22-23,00	22-23,00
rozka	255-257	258 260	woka	22-24,80	22-24,50
pal. jecmjeń	240-273	240-273	módre lupiny	15-15,75	15-16,00
gaz. jecmjeń	—	—	zolte lupiny	16-17,75	16-18,00
wows	251-258	251-258	zerndella	18-23,00	18-23,00
kukurica	184-186	186-188	raps. wosusk	15,80	16,00
pschenc muka	36-38,00	35-38,00	lany wosusk	19-20,00	19-20,00
rzana muka	34-36,00	34-36,00	poen. melasa	—	—
pa. wotruby	13,25	13,75	bérnj. kruzki	33-34,80	33-34,10
rzane „	15,50	15,75	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,90
raps	—	—	rzana stoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pschenc, „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluski	21-22,50	21-22,00	jecna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drjezdzanska burza.

Pschenca	284-289	bérnjace kruzki	35,50-36,00
rozka	255-260	pschenc. wotruby	12,20-13,00
nalétni jecmjeń	255-270	rzane wotruby	15,20-16,00
nazymsk. jecmjeń	246-255	pschenca muka	47,50-49,00
wows	260-265	rzana muka	40,50-42,00
sewjeny dzecel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluski	28,00-29,00
kukurica (Mais)	187-190	hróch	33,00-37,00
suche truhanczki	13-13,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske placzizny w Budyšinje.

9. julija 1927 po hamtskim postajenju.

Wse placzizny so po zlotej hriwnje zrozymja.

Twora		najnizsa placizny hr.	najwyz placizny hr.
Howjaze mjaso z kosemi .	1 kg	2,—	2,40
Celace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,60
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy smalc .	1 „	2,40	2,80
Pschenczna muka	1 „	0,56	0,62
Rzana muka	1 „	0,46	0,50
Khlébb	1 „	0,41	0,62
Jédzne bérny	1 „	—	0,18
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hrócch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy smalc .	1 „	—	1,80
Sušeny polc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jédzna butra	1 kg	3,60	4,20
„ „ wukrajna . .	1 „	—	—
Jeja	stuka	0,12	0,13
Jédzne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeantne wuhlo (domj. tepj.)	1 otr	—	2,10
Brunicowe briketty . . .	1 „	—	1,20

Wlcne placizny stwórtk 7. VII. Wso po zlotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pschenca	14,00—14,30	14,00—14.50
Rozka	13,00—13,25	13,25—13,50
Jecmjeń	12,50—13,00	12,50—13,00
Wows	13,00—13,25	13,25—13,75
Syno	2,80—3,20	2,00—2,75
Stoma z mas. mlócz. . .	1,80—2,00	1,80—2,00
Stoma z kaslanju	2,00—2,25	
Stóma z ruku mlócena . .	3,50—3,75	2,25—2,75
Bérny pola ratarja, nowe .	—	5,00—6,00
„ hac na Zelezniou .	—	—
Butra	1,70—1,90	0,95—1,00
Jeja	0,09—0,11	0,10—0,12
Pschenc wotruby	—	7,60—8,00
Rzane wotruby	—	8,00—8,75
Pschenczna muka	—	22,50—23,25
Rzana muka	—	20,75—21,25
Prosata, wulke	—	—
„ srenje	12—13	—
„ male	—	—

Pilopk.

* **Kral molow.** Posdzischo rolny marschal se Steinmetz mejesche jeneho majora, z kotrymz zebi wyschichi wojak nozku hrajachu, dokelz bésche jara bojasliwy knjez. Jemuzo dnja wschu so w brasczazej komorje mole sahnedzischa. Na to wulke roshorjenje w zyzym regimencze. Pschi paroli stupi hejtman X pisched majora: „Knjez majoro, mole so z komory borzy sbubja." — „Dw, to mje swjesseli. Kak je to mozno?" — „Wczera wjeczor je so komornemu ofizerej poradziło, krala molow popadnyczi." — „Krala molow? ichtó to je?" — „Runje kaz maja przoh zwoju matku (kralowu), tak maja mole zwojeho krala. A hdyz je ton popadnyen, dyrbi zyle lechwitko kazu, mjaz." — „Major njemézesche nicko spschichnicze czinicz hacz to wyschcej Steinmetzej wosciewicz, „so je kral molow popadnyen." Dewak khutne wobliczo wyschka pocza so pozmenschotacz a won wuraiy: „Mój sluby majoro, tuteho krala molow je samésche nékajki prysiak wuhlanyk."

* **Wulka horzota w Egiptowskej.** Kaz z Kaira, hlowneho mésta Egiptowskeje, pisaju, knjezi pischi polnoznym egiptowskim brjoh horzota, kajtuz tam sa dwadzesci lét wjazy njepomnja. Wjele wobowow je hizo se khonczenym ofizerej poradziło, krala molow popadnyczi. Dewak khutne wobliczo wyschka pocza so pozmenschotacz a won wuraiy: „Mój sluby majoro, tuteho krala molow je samésche nékajki prysiak wuhlanyk."

* **Wulka horzota w Egiptowskej.** Kaz z Kaira, hlowneho mésta Egiptowskeje, pisaju, knjezi pischi polnoznym egiptowskim brjoh horzota, kajtuz tam sa dwadzesci lét wjazy njepomnja. Wjele wobowow je hizo se khonczenym sezahanych wumrélo. Parnikl, kotrez Egiptowskeje do Europy wotthadzuja, su ludzimi pschepejelnjene, kotrez psched horzotu czékaju.

* **135 000 hriwnow za wowmjedzene dzécko.** Runje niz wschédny prozaz je so njedawno w Liverpoolu stónczik. Grefikeho wizekonsula w Liverpoolu, A. Malandwinoga, bésche tehornuja w Liverpoolu sazydleny wikowak z batmu z mjenom Alexander Sakellorios na farmanje schkody wobstorzik, dokelz bé w zwojim sastojnstwje jako grefski konsul mózny, so bu jeho dzécko wotwjedzene. Sakellorios bésche pisched létom po z dzowku bohateho lékarja w Alexandrijt wozenik, kotraz jemu 300 000 hr. do mandzelstwa pschinjese. Hnydom prénje dny po kwazu sadzerzowasche so Sakellorios pischczowo zwojej zonje kaz orientalski despot. Won zi wschón wobkhod z muzanj zakasa a dzerzesche ju w zwojim domje w Liverpoolu zawrjenu. Hdyz jeho zona pisched létom dzécko dosta, so sadzerzenje muza napschecowy zi njepischemeni. Zona, kotraz tute zjuwenje wjazy snjesej njemózesche, wobrozi so na zwojich starschich. Jeje nan pschindze z Egiptowskeje a wobstarasche roskwasanje mandzelstwa. Zona so bojesche, so mohto zudnistwo dzécko muzej pschizpédz. Tuz wobkantny, hnydom se zwojim nanom twojbez, prjedy hacz k rosdzelbi dórdze, a wsa dzécko bobu. Grefski wizekonsul wustaji trébny paz sa zonu a dzécko, byrnjez jemu znate byto, so nan dzéczka njeje z tym pschesjene, so wone do wukraja pschindze. Na podlozku tuteho podawka sazudzi zudnistwo grefskeho wizekonsula a

pschichodneho nana wobstórźnika, so mataj 135 000 hr. farunanja placzicź.

* **Czischczerike smylki w kamjeńtnym czażu.** Profesorej pschirunowozeje pschologiske na universicze we Pensylwanskej dr. Rolandej Kentej je so porodźiło, sapiś smylkow sestajecź, kotrež su „stajerjo kamjeńtneho czażа" stuczili. Wyrnjeź naschi prjedownizy s kamjeńtneho czażа tak nusnje njemeli, kaž w dźensnischich czischczerńach, njebźchu smylki w textach, kotrež do kamjeńtnych taflow sarnwachu, nješchto wosebite. Katalog dra Kenta dopokaza na 450 „czischczerskich smylkow", kotrež so njewuporjedźane na potomnikow dźedźachu. Napadne zu dwoje smylki, kotrež w jenym pkowje so stachu. Chzyschże pisaŕ na psch. wotruby — derbsti na kamjenje njepiśa, le w nekajkej praftarej rěcźi — do kamjenja sarnch, czinjeschе wjazore smylki. Prěni wobstejesche w tym, so žnadź r wuwostaji. Tak rekaschе wotuby. Saczu, so je tu smylk a jón swuporjedźa. Staji r nuts, ale na wopaczným městnje. Podobnje kaž we 20. letstotku mekajka stenotypistka, kotraž pócznje nervosna bycź, hdyž so smylk kedźbna sczini a potom hischcze wjazu smylkow napraśka. Tak naśa město wotruby zlomo wortuby abo podobnje. W tehdomnischim mérnym czażu so też mylachu.

* **Kamjeńtne hladadło Indianow.** Archäologiske (starožitnostnej) expediziji, kotraž je žebi pschepytowanje stawiśnow jendźelskich kolonijow sa wożebity nadawk stajiła, poradźi so njedawno, w starej indiańskej wjesy blisko Haźeltona (w britiskej Kolumbiji) jene sadne kamjeńtne hladadło (schpihel) wuhledźecź, kotrež w prjedawschich czażach tam sażydleny indiański ród trjebasche. Żadny exemplar wobsteji s czeńśeje tarcze cźornebo kamjenja, kotrehoż delni dźel ruczizy so runa, mjes tym so je swjerch kamjeńtneje tafle kražnje polérowany. Praśtary sobustaw tutoho rodu pokaza archäologam, kak so kamjeń jako hladadło wutrjeba. Tohodla wón swjerch motny sczini. W nim bě potom człowjecze mjeswoczo zyle jaśnje a wótrje widźecź, hamo jenotlíwe wólki a barba woczow. Po rospowedanju Indianow wuźichu tute kamjeńtne hladadło, hdyž so na wójnske reje abo ródne źiwjedźenje (sa maski) pschihotowachu.

Hamtske wozdźewjenje z Budyšina.

Do wikowańskeho registra je so dźensa sapisałо:

1. Na kupjeno 334 nastupajo firmu Paul Giebner we Budyschinje: Prokura je spožčena winowemu nikowarjej Arnoschej Biarnatej Tranzej w Budyschinje.
2. Na kupjeno 948 nastupajo Akcijowe towarźstwo wumělskich młynow GustawLehmann w Budyschinje; Towarstwo je so rozpuschczisło. Leopold Lehmann je jako zhobustaw pschedbydźiwa kuskupił. Prokura Korle Hendricha Schmidta a Pawola Eberta je saschła. Sa likwidatorow staj postajenaj młynski direktor Leopold Lehmann a knihowy revisor Kurt Fischer, wobaj w Budyschinje.
3. Na kupjeno 1047 firmu H. Schomburg a žynoju, towarstwo s wobmjesowanym nikowanjom we Wulkej Dubrawje. Towarstwowe rjeczenje bu 27. junija 1927 wobsamknjene. Pschedmjet pschedewsacza je dobycze a wobdźelanje w kóždej dowolenej formje (na pschikład wotnosecze atd.) městnow syrisny sa industriju kamjenjow a semjow, wobdźelenje na pschedewsacźanych tuteje družiny w kóždej dowolenej formje a nikowanje s jich wudźelkami, dobycze a wobdźelanje hižom wobstejazych a salożenje nowych fabrikow dobrokeramiskeje, kamjesinoweje a podobneje industrijoweje družiny. Towarstwo ma w tutych mjesach prawo k wobkhodam kóždeje družiny, teź ke kupowanju a pschedawanju leżownoscow. Wono ma teź prawo, wotnoźki swojich wobkhodow na wschěch městnach tu a wukraja spschirawicź. Sakładny kapital wuczinja 20 000 hriwnow. Sa wobkhodnoju wjednikow staj postajenaj pschekupz Pětr Schwarz a keramik Max Reise, wobaj we Wulkej Dubrawje. (Firma wosjewja w „Deutscher Reichsanzeigir").

W Budyschinje, 29. 6. 1927.

Hamtske žudnistwo w Budyschinje.

Směški.

** **Bjes stracha.** Hospoza: „Cźe wy blachacź (Klempner), kotrehoż žym sławała?" — „Haj, cźesczena knjeni." — „Proschu, budźecze prawje kedźbliwje pschi dźełu, jstwy žu hakle njedawno wótkowane a schpundowane hładke kaj schpihel." — „Budźcze bjes stracha, cźesczena knjeni — mam krute hodźe na póduschi."

** **Podobnosć.** „Knjes doktor", praschesche so hudźenca pschi blidźe, „możecze mi trasch rjez, schto tón hrosny cźłowjek tamle je?" — „Wjeso, to móju", bźesche hucha wotmołwa, „to je mój bratr." — „Ach, wodajcze", wotmołwi jakocźiwje knjeni, „to běch tola wopraudźe na podobnosći widźecź mohła."

** **To dožaha.** Muj: „Potajkim, hólcze, chzu cźi něschto spźelicź. Ssym žwoje žiwjenje s 20 000 hr. samkschćit a to k twojemu lépschemu. Dyrbju hischcze hewot něschto sa tebje cźinicź?" — Bratrowa: „Ně, luby wujo, niczo wjazy na tutej semi."

** **Pschewidźa.** Žona (kotraž by rad nowe wobleczenje wsjała): „Jeli cźi prawje, luby mužiko, dha cźi jurjje jědź warju, kotruž najradscho jěch, mjenujay karpe se kr;nom, potom dyrbiich pak mi też . . . — Muž: To je jara rjenje wot tebje, ale w korcźmje dostanu to tuńscho!"

** **Njewě.** „Ty masch tola spodźiwne nohajay." — „Njeźby hischcze za tym pschischła?" — „Ně." — „Pschi tym noschu je njepschestawajcy hižo na tři mězozy."

** **Njeje khorjeło.** „To njeje khorjeniše, žwinja za bedźewanej raczinje we Waschej leharni mječ." — „Ssměschnje, knjes doktoro, wot wjele lět žem mi žane khorjeczo slhorjeło njeje.

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow a tunich płaćiznow

GÖRLITZER JOHANNES Kunath Johannes Schwan BAUTZEN

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Wotmjane muselíny a pisane židy za šórcuch!
zelene, čefwjene a módre sukno za suknje
čorne poćehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokolo žiwota
wotmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi mirancami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne **3.50**
hotowa kapy a banty za holcy . **0.95**
čorne, běle a rózobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Dobre ćehnje k sebi!

Domowina

wuhotuje swój lětuši

wšoserbski zlět

17. julija w Radworju

na kotryž wšitke serbske towarstwa a wšěch Serbow wobeju Łužicow nanajwutrobniśo přeprošuje.

Wot 12—13½ hodź. witanje hosći.
„ 13—14 „ zeńdu so předsydstwa wšěch serbskich towarstwow.
„ 14—¾15 „ něšpor ze swjedźeńskim předowanjom.
„ 15—16 „ wulkotny swjedźeński ćah.
„ 16—19 „ swjedźeńska zhromadźizna.
„ 20—1 „ reje w dwěmaj žurlomaj jenož za wobdźělnikow zlěta a towaršna zabawa w třećim hosćencu.

Swjedźeńske znamjeńko płaći 50 pjenježkow
Swjedźeń wuhotuje so při kóždem wjedrje

Zadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń zakomdźić!

Předsydstwo Domowiny.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

5 wjesłow nowcho **syna** z łuki a
200 centr. słomy
ma na předań
Michał Smitk w Radworju

Strowa rjana sloma
je na předań w Stróži čo. 33 pola Wulkich Zdźarow.

Derjezdźerźany pśikrytу
knježeskiwóz
widłaty, kotryž so też za 2konjow hodźi, so pyta. Poskićenja na wudaw. „Serbskich Nowin".

Sylne a srěnje wysokosudelne, strowe, dobre **kruwy** wužitkowe
ma tunjo po přijomnych płaćeńskich wumjenjenjach na předań a k zamjenjenju **Max Köhler** w Niježi-Wsy pola Njeswačidła

Młoda wysokosudelna
čehniwa kruwa
je na předań w Šunowje čo.10

W Njeswačidle čo.26a je sloma na předań

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Derje zdźeržany čornomódry
wulki dźěćacy wóz
kaž konceriski citer tunjo na předań. Bliže zhonić we wudaw. „Serb. Nowin".

Młoda, sylna wysokosudelna **krowa** je na předań w Brěžcynicy 29

Sylne prosata
su na předań
w Kumšicach čisło 10.

Rjana ćelčka
k wjazanju (dobry splah) na předań. w Boranecach čo.12

Nowe małjesarje běrny
nowe kisałe kórki
předawa
Małczyk w Baćonju.

Domjaca holca
hač do 17 lět stara so hnydom **do Kumwałda** z přizamknjenjom k swójbje pyta.
Poskićenja pod **„D46"** na wudawarnju „S. Now."

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeća hród „U Wuwěda" (Rěduserbski).

Jednota „Sokoł" w Ralbicach

Njedźelu, 10. VII.

sokołski swjedźeń

Započatk pop. ¼4 hodź. na łucy. — Wječor wustupja sokolki a druha zabawa a **reje!**

Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a 36sć prěnjotnych drjewoređow přidał
Měrćin Nowak-Njechorński

176 str. 3 hr.

Wšěm Serbam ju należnje porućamy

Serbska kniharnja w Budyšinje
Serbski Dom

Jako sudniscy postajeny

wothladar

za njepřitomn. hosćencarja Pětra Nowaka w Lehnje namoljam z tutym wšěch Nowakowych wěrićelow, wšě žadanki hnydom pola mje připowjedźić.

W Kamjencu, 7. julija 1927.

Přisudnik Thieme, měšćanosta n. wotp.

Kisanske balony
ze wšěmi naprawami
kisanske sudobja
nawarjenske sklency
znamki „Adler Progress"
poruća
Johannes Teutscher
w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 33.

Najl marmorowe bělokruch.
wapno
(Kalk), najl. šlesyski
Portlandskicement
najl.
wapno w měchach
poruća
Albert Paatz
wotnožka w Halštrowje
Telefon 13

Serbjo
podpjerajuce ß 3ze
Serbske Nowiny.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pf.
papjerowy wotpady po 3 pf.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čefwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćanach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnoso.
Popp na Hornčersk. hasy 18 telefon 3427.

Špundowanja
suche a derje sedźacc, kromy při scźenje, hěblowanja a wučahowanja po wučinjenju poruća
Alfred Lehmann
w Brězni p. Kamjenca

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hancin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónpryncowym moście.

Wustajenja w Małej Bolešławju.

Lětša wotměwa so rěčna wustajenja w Małej Bolešławju. Tuto město leži male na pol puća na železničnej čarje z Habrachcy do Prahi. Tale wustajenja je ja naš Serbow tohodla wažno, dokelž je tam też herbske wotdźělenje. S pódla sejazym wobrazom wjedźemy naschich čitarjow na wustajenischčo. Serbja dyrbjeli tutu wustajenju bohatscho wopytować. Puć njeje pschedaloki ani pschedrohi. Kaž hlyschimy, hotuja so sobustawy herbskich towarstwow tam 30. julija na tři dny dokeča. Schtóž chce so tam na puć nastajić, njech so na swoje herbske towarstwo wobroći. Tam wscho dalsche zhoni.

Czeski schulski minister Hodža, po rodze Skowak, je znamjenity czeski politikar. Wo nim budźemy hischcze wjele zhyscherz.

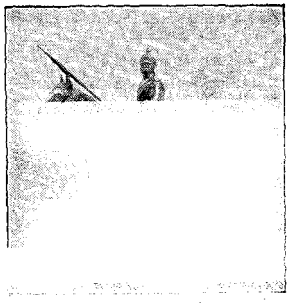

Pomnik jakiseje kavalerije.

Tón postaja w měsce Bornje pola Lipsta jako dopomnjenku na jakichi czeskich jězdnych.

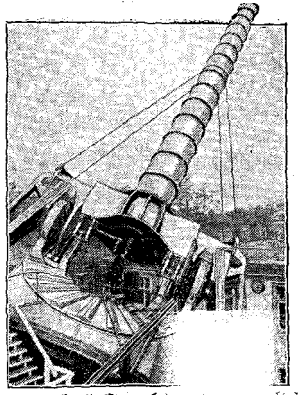

Hobrski dalekowid (Fernrohr) n... hwězdarni pola Barlina. Psches njón su 29. junija jaczmicze zlonza wobkedźbowali.

Hdže je wudźeć pstruhow (Forellen)?

Wupytanje wobraza w tydźenischim czisle:

Stajeze wobraz na hlowu. Nad wobmaj palmowaj wuhladaze wotpocžowazeho lawa, jeho hlowa leži pschi hlowje Arabiskeho.

Hódanczko.

Schtó njepadnje z tśěhi, njech też je nahła a hladka?

Wuhódanje hódanczka w tydźenischim czisle: Mlynske kolo.

Naš čas we wobrazach

Co. 27 W Budyšinje, 9. julija 1927 3. lětnik

Studzeń [illegible] Schwabskim Gmünda.

Schwabski Gmünd je stare a jara sajimawe město. Jo wobdawaja hischcze stare murje a wěże z dawnych czasow. Wobydlerjow smjeře nětko 25 000. Masch wobraz wjedze naš na torhoschcžo, naš pschebadźujo do czasow, jako wodowodow hischcze njebě. Tehdom bě město wjeselse, so mjesesche sjatowu a wotewrjenu studzeń. S horowu běžeschе woda po drjewjanych rolkach k studni. Tu czerpeschе do kamjenteho korta. Mješchenjo khodźachu sebi z bowami po wodu. Mtody lud rady pschi studni nawinki wumjenjowascheе a so schesetasche. Studzeń debjesche swjesticha postawa. Na naschim wobrazu spóznawamy postarou macerje Bożeje. Jenoż woda pluskoze zynczo dzensa kaž psched stami lět do kamjentneho korta.

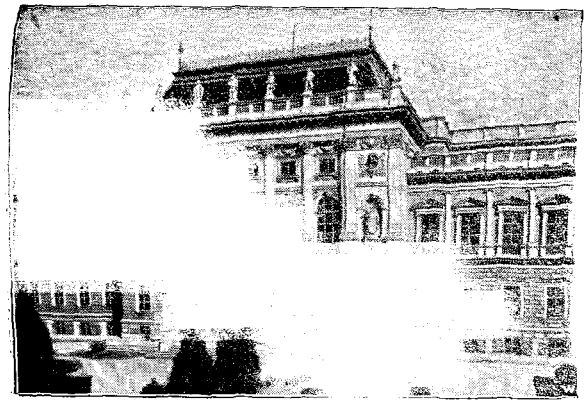

Schtyrsti Hródk.

Schtyrsti Hródk (po němsim Graz) w Schtyrskej swjeczi lětża stołetny jubilej swojeje universitn. S naschim wobrasom wjedjemy czitarja psched twarjenje. Schtyrsti Hrodk leži w lubosnej horatej krajinje. Pisches město schwórczi réka Móriza. — Wobybderjow ma nětydże 100 000. We srjedżisnje města posbéhuje so wysoka a nahła bora. Tu dekruty hród. Stari awstrisin lézorojo rady w tutom měsci pschebywachu. Czi wutwarichu hród do kruteje twjerdżisny. Jako Turkojo psched Winom leżachu a měito nimale dobuchu (jeli njeby szlawny pólski kral Jan Sobieski se swojimi Polakami na pomoz pschikhwatak), tutón hród podarmo nabkehowachu.

Lětadło Amerika.

K tieczemu rasej w sjednżenych njedżelach so Amerikanam poradżi, morjo mjes Ameriku a Europu w lětadle pschelecżicz. S tychle lětarjow poslédni bé wésty Byrd. Se swojim lětadłom „Amerika" tutón pschelét dokonja. Na naschim wobrasu mózemy tuto lětadło wobdżiwacz. Wone ma 3 motory. Sboż owuje s nim hacz do Franzowskeje pschilecża. Bé w nozy. Deschczik so kidalche. Dla mróczelow a tolsteje czmy njemóżesche spóznacz, kdże je.

Dołho wokoło błudżo nad Franzowskej lětasche, dónż bé skónczinje sabo k morju dolecżał, dyrbjesche so dele pulchczicz. Padże se swojim lětadłom do morza. Na sboże njedalekko brjoho, tak so so s towarschemi wulhowa.

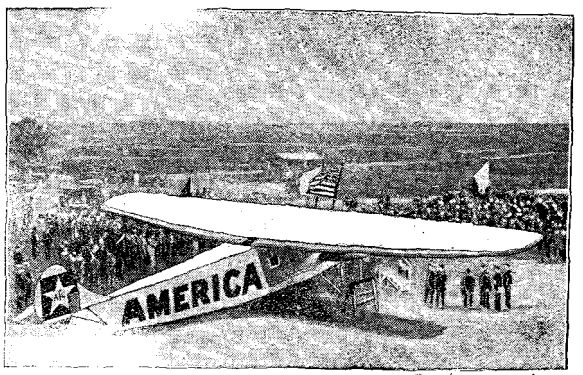

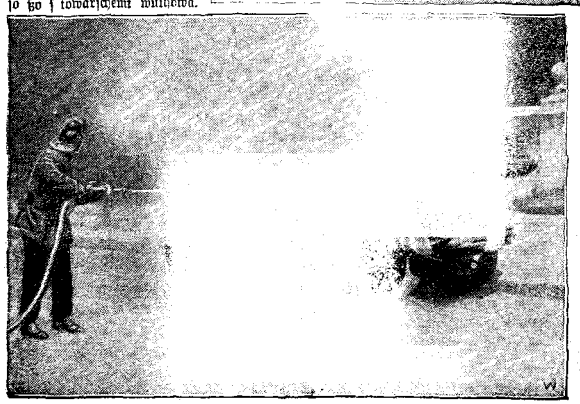

Woheń awto smierzi.

Tele dny so w Barlinskich hażach awtomobil sapali. Wotnjowa wobora hnydom na pomoz pschikhwata, tola so podarmo prózowasche, woheń podusycz. Wolij a drjewo běchu sa płomjenja dobra żrawo. Wone sapopadnychu benzinowe żudobja. Te s wulkim hrimotom rosbuchnychu. Se spěschnego awta sawostachu jenoż rospadanki a kruchi sczornjeneho żelesa. Tajki woheń a spalenje awta niczo żadnebo njeje a so skoro wschédnje stawa. To je bjes dżiwa. So by wós jěł a motor dżěłał, ma hobu wjele benzina. Jeho hnězda a wschо, schtož so hiba, s wolijom awtomatiszy masa. Benzin pschetwori so do pluna. Tón elektriska schkriczża sapaluje. Wokoło dżěłazeho motora je stajnje jara horzo. Benzina wolijtworja dymy. Te maka schkriczża lohzy sapali.

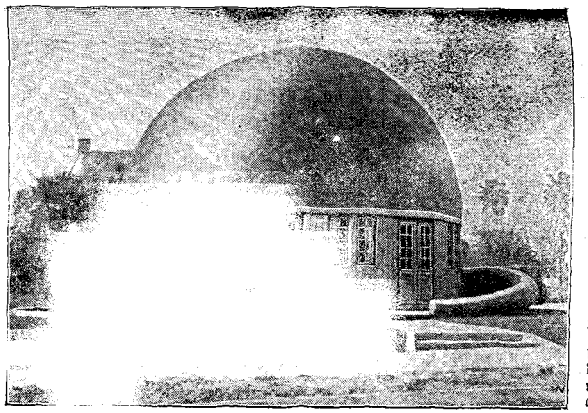

Spodziwna khoselowna.

Tuta khoselowja je w Los-Angeles w Kaliforniskej. Město leži pschi rézy ramehо mjena w jara płódnej krajinje. Wono smje dżensa nětydże 80 000 wobydlerjow. Dżensa pschejédżuja město elektriske żelesnizy, wono a ma wjele twornjow abo fabrikow. Koło wokolo nu winizy, płodżaze wobnitwe wino a haje skotach jabkuczkow (Apfelsinen.) W blisskich horach ruja za skotom, slébrom, mjedżu (Kupfer) a zynkom. Też wolijowzu tu rosu. S teho wischeho spósnawamy, so město leži we pożohnowanej krajinje. Tam su najwożebniske hosczency a kosejownje. Jedyn s hosczenzarjow je na myttickim pschischoku, ja nju twarjenje na hwézdarnju (Sternwarte) podobne stajicz. Sso wé, je tole nészto nowego a ju pschi spożatku bohacze wopytuja.

Żelesnike nieboże pola Werdawy
w Sakskej.

Psched nětydże dwěmaj njedżelomaj wuskoczichu nékotre żelesniczne wosy njedaloko Werdawy s kolijow. Boże swarnowanje bé, jo pódla nichtón zimjenje njepschischadżi. Nasch wobras wjedże nas na městno njeboża. Nunje na mosczе je so njeboże stało.

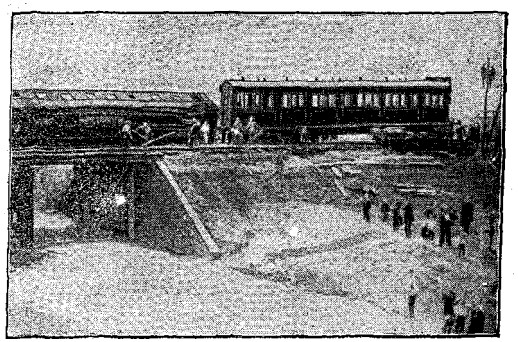

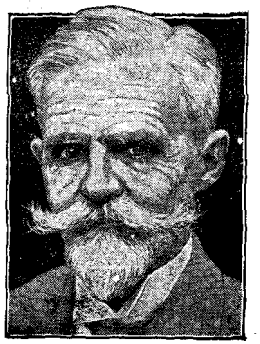

Wobras na lewo:

St Stresseld, nowy němski sćelny sekretar w ministerstwje sa wikowanje.

Wobras na prawo:

Jan Brokow, hłowny czéski rébat. Bé psched 300 lětami w Prazy żiwy. Postawa swjateho Nepomuka na Kralowym mosczе w Prazy je jeho dżeło.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 xl. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobdźełnje so siłace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nastawk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 159 — Budyšin — Póndźelu, 11. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němski sejm je do lěčnych prózdninow šoł.

Němski ześim je sobotu popołdnju swoje dalsche wuradźenja hač do septembra wotstorčił. W pógledu na pótrjebnosći je so **złowna pschedkoha** a **278 pschecziwo 134 hłosam pschijała.** Pschecziwo njej kommunistojo, socialdemokratojo, demokratojo a zentrumšći sapódłanz Wirth hłosowachu. Dale je so powpschenje zokrjoweho zła bjes pschemenjenja pschijało.

W debaśe socialdemokrat **Hertz** hišćeše tak na napschecziwnosć mjes theoretiskim wusnaćom němskich sastupjerjow na Genfskej hospodarskej konferency a nětkźišchim powpschenjom **złow pokasowasche.** We wótwarišći politizy psched rospadankami stejimy Mitkowaśe sśeźenja, pod nětkźišchim knježeństwom wobsamknjene, su bjes wuwisaca njepschihódne. S najwažnišchimi krajemi njejsmy žadna žaneho wikowańskeho sśeźenja wobsamkli, z Pólskej smy we złownej wójnje.

Němski sćiwjerski minister **Schiele** je sa swoje wukazenje Genfskich wobjamknjenjow w nastupanju katastiskich złow, na wobkšwědźenje pśedsamschedo ministra Hermesa powoła. K spěchowanju němskeho **mlokarstwa** minister pschipowěźi, so maju je mlokarnje razionalisowaś, standardisowaś, typisowaś a wubźelki jenat jawaliś a z wobchěrnej agitaziju mjes wobydlerstwom pschetrjebanje wudźełkow spěchowaś. Sa wutwar a razionalisowanje mlokarstwa je knjeźitwo z pschesbytkow němskeho žitarskeho mešna w lěśe 1920 2½ mitijona pschihotował.

Demokrat **Dietrich** z Badenskeho wusłobnje, so by so samér Genfskeje konferency lěpje dozpił, hdy by so je sniżenjom industrijowych złow wurunanje z ratarskimi złami pytało. Bayerski ratarski minister **Fehn** praji, so złowna pschedkoha njeje dosć na cźežku nusu ratarskeho mlokarstwa dźiwała. Hdyž je w Barlinskich najdróšich klamach schtwórcź punta mjechkeho Alganskeho twarožła 20 pjenjezow płaći, móže je woblicześ, kak malo wupłokaśe dostawa.

Hdyž bě **Eisenberger** z bayerskeho burskeho swjatka rjekł, so sastupjerjo bayerskeje ludoweje strony wo ratarstwje tełko rozumja, kaž kruwa wo telegrafowanju, so wothłosowasche.

Bjes debatty so někotre wubjerkowe namjety pschijachu. **Po jenym z nich ma** so dokśinitam rźanych sastawnych listow wołožene pschiwolicź.

Namjet knježeństwowych stronow na **pschemenjenje dźełanskeho cźasa w pjekarnjach** so z někotrymi pschemenjenjemi pschija. Dźełanski cźaš ma hromadźe z hotowosću k dźełu město 60 nanajwyšche 54 hodźin wob tydźeń wuczinicź. Njedźelske dźełko so wotpokasa.

President **Löbe** połnomóc dostanje, němski ześim 26. septembra na krótke wuradźenja swołaś. Wón sapódłanzow puschći, jim pschejo, so bychu jim lěčne próżdniny směrowanje a pozdźišnjenje jich cźuwow pschinjeśe.

Wupuśćenja wobtwjerdźenjow rańšich němskich twjerdźiznow so pschipósnaše.

Wobhladowańše pućowanje němskeho generalneho leutnanta z Zawelśa, pschi kotrymž staj so po němskim praschenju franzowski kommandant Durand a belgiski major Pulinx wobdźělikoj, je so 8. julija stónczyło. Se hromadnym protokollom je so swěśiło, so je so Paśišće dojednanje, mjes generalom z Pawelśom a Versailleskim swjatkarskim wojeršim wubjerkom 30. januara 1927 wo wupuśćenju zementowanych skhowow, pschejwjedło.

Konsistorium pschećiwo fararjej Teichmannej.

Evangelski konsistorium w Barlinje, kotryž je, kaž je so dźełeło, fararja Teichmanna dla dwójneho zwěrowanja w lětadle je sastojnitwa wotstroni, je sobom pschećiwo njemu disziplinarne pschepytanje se smyłkom jawjedł, so by jeho se službu puschćił.

Pólska so pśeciwo płunowej wójnje hotuje.

Kaž Warschawske nowiny piśchu, je Warschawska mjeńša skupina pschepkunoweho towarstwa pśched nowiarjemi pokraczenje pschepkunoweho towarstwa rospominała a na to pokasała, so dyrbi so zyłe wobydlerstwo powucześ, kak ma žrědki pschepkunoweho schkitanja nałožiś. Po pschednoschku so nowa chemiska syntowarnja w Soliborzu wobhladowasche. Pschepkunowemu towarstwu ma so dźakowaś, so je wustaw nastał. We tukhwilu so we Warschawskich kinomatografach pschedstajenja wotmeńwaju, z kotrymiž so wobydlerstwu strachi płunoweje wójny a teź waschnja schkitanja pschećiwo njej pśched wócy wjedu. Pućowańše wustajenjow sa pschepkunowu wójnu a sa schkitanje pschećiwo njej so organisuja. We blišćišim cźasu dyrbi so płunowy tydźeń organisowaś. Sa lěkarjow, chemikarjow, sa statnu policiju, sa wobnjownu woboru, sa towarstwa wojerskeho pschihotowanja a sa domownikow dyrbja so wuczbne kursy wotmeńwaś.

Pólska powě wo hibanju ruskeho wójska.

Podlu pólskeje mjezy ruske wójsko cźaha. Bolschewiske knježeństwo je teź naprawy cźiniło, z kotrymiž dyrbi so ruskim stacźanam poćežicź, do Pólskeje cźekanyć.

Semjerjenje w Ruskej.

Kijewske nowiny su nadrobnosće wo semjerjenju pschinjesłe, korjeż je kraj na prawym brjohu réki Dnjepra podešchło. Sśerjedźišćo semjerjenja je najšćerje wokšrjedź Cźorneho morja było. Semjerjenje bě jara žyline a je we wjele měśtach bolschewikiske Ruskeje wulku łchłodu nacziniło. Woda na Dnjepru je pschi semjerjenju mózne pschiběrała a wjele nikolezanych wjow je so powodźiło. W Sewastopolu a w Kupjelnych měśtach na Krimskej polkuje je so wjele twarjenjow jarypło. W Jalcze je so wjele ludźi sarasyło. Semjerjenje 4 sekundy trajesche.

Franzowski wólbny zakoń so pschemeńi.

W franzowskej deputértskej komorje je so sobotu pśeni staw zakonja z 335 pschećiwo 120 hłosam pschijał, po kotrymž maja so sapódłanzy pschihodnje niż po liśinach wusvolicź, ale kóždy sapódłanz wobjeje po mjenje. Kommunistojo su so z wulkim herjelanjom wuradźenju nowego wólbneho zakonja pschećiwili, tola hač dotal njemějachu z tym žaneho wuspěcha.

W popołdnišnim posedźenju je so debatta wo pschihodnej liczbje sapódłanzow sapoczała.

Halska so južnosłowjansko-turkowskeho zwjazka boji.

Mjes italskimi politikarjemi so wot někotrych dnjow wo tym rěcźi, so ma so z wobjamknjenjom noweho južnosłowjansko-turkowskeho zwjaska liczicź. Po dostatych powěsćach w tukhwilu tśo južnosłowjanjaju offizérojo w Angorje pschebywaju, so bychu wojeske dypki noweho politiskeho sśeźenja zwěrcźili. Hdyž budźe president turkowskeje republiki Kemal pascha w blišćišim cźasu do Bělegrada pućowaś, so sśeźenje podpiša. Hdyž Južnosłowjanska a Turkowska so zwjasatej pschećiwo Italskej, kotraž hrozy, njewotwisnosć a zamowobstacźenje tych statow snižicź, Italska zwětkowy měr hroženy widźi. Směšnje so na powěsć poštucha, so bychu dyrbjało je so žadanju Italskeje wultomozy pschećiwo wotmyślenemu zwjasej w sajimje zakhowanja runowahi na Balkonje sakrocźicź.

Jendźelsko-egiptowske jednanje wo zwjazku.

W rozsrěźenju je egiptowski ministerski pschedsyda Sarwat pascha sastupjerjej Reuterez telegrafiskeje powěsćenje rjekł, so by Egiptowska jenož powiała, hdyby by so jendźelsko-egiptowski zwjaś wobsamknył. Egiptowski lud žebi pschaje, so by dobre a pschećelne poćahi z Jendźelskej wudźerźał. S tymle samym̆łom je kral Fuad do Londona pschischoł.

Diplomatiiki rospramnik „Morningposty“ powě, so su so mjes Sarvatom paschu a jendźelskim zwonkownym ministrom Chamberlainom wschelake rozsrěźenja wotměle, pschi kotrychž je so hłesstrach jendźelskeje zwjasowaneje cźary pschi **Suezskim kanalu** a jendźelske stejischćo w Sudanje rospominało. K tymle rozprajenjam je so jendźelski wyschschi kommišar za Egiptowsku a Sudan, lord Lloyd, skakał. Hač runje je jendźelske knježeństwo swólniwe, pschiwolenja w nastupanju smjenschenja kontrolle w egiptowskim wójsku cźiniś, njeje dojtšonzne rostrěźanje tehole praschenja wocźakaś, pśedy hač so Sarvat pascha njeje do Egiptowskeje wrócźił.

Japanska Cingtaw zakitуje.

Do Hamburga je sobotu pśedowany telegramm doschoł: **Wobthad na Schantungskej železnizy je so je sjeźeńcziscu jeneho podgenerala sastajił.** Wocźakuje so, so połnozne a połodnišche wójsto pola města Kiawczjawa do so sraśstej. 200 muži japanskeho wójska je do Cinanfua woteschło. **Cingtaw je so z japanskim wójskom neutralisował** Mutkrajenjo nimaju pschićeżiny, so do njeměra dacź. Powschitkownje so měni, so budźa wojeśke njeměry sa někotre dny wotbyte.

*

Po powěsći Reuterez telegrafiskeje powěsćerńje je so 9. julija do Cingtawa 900 japanskich matrosow na kraj wušadźiło. S nimi dyrbi so hjesstrachowa straža pohlnicź, hač wjazy japanskeho wójska do Cingtawa dondźe, kotrež pśedźelu wocźakowachu. Ke krutemu wojowanju njeje drje doschło. W Japanskej maja położenje w Schantungskej provinzy sa khutne. Wschelkim klamy zuinych pschekupzow sesamérazu. K cźežkemu wojowanju njeje drje hišo doschło, tola wobkhad po železnizy je pschetorhnjeny.

Katastrofa přirodźinych elementow w rańšich Rudnych horach.

Něhdźe 200 morwych.

Katastrofa njewjedrow, kajšuž w Sakskej, haj we Europje njepomnja, je pjatk wjeczor a w nozy krajiny rańšich Rudnych horow mjes Pirnu, Müglitzkim dołom, Gottleubu, Glashütte a Podmokłowskich (Bodenbachskich) stronow podeschła. Wjeczor bo njebjo se cźornymi mróčelemi wobcźahny, błyny dešchcź ga bo lijesche a błyski krajinu wobšwětlachu, tola wobydlerjo niczeho klebo bo njebojo spacź dźěchu a pokpizy na zyghnowanje elementow pośłuchachu. W powěstje wujeschce, kaž bychu tyšazy słych duchow rospuschćeżene byle, a psched twarjenjom zyghnowasche, schućeżesche a schumjeschce, kaž by bo žudny dźeń blišił. Tu a tam jedyn starošćiwy šwězu sajwěcźi, pocźa la mórtym wonjecź, i murjow woda kapasche, wona bo durjow tak wusche cźišćeżesche, so je ludźo wó śitwje njemóžachu wjazy wocźinicź, kdeža bo w žwojich sakładach tšchasesche a rześche a potom bo łolsty schtom, kotryž běchu žołmy woitemile, psches murju storcźi. W blišćišim wokomiku bo blócźane a njembre wody do twarjenja walesa a jo z jeho wobydlerjom do cźmoweje nozy rujo wotwjedu.

Na Fürstenwalde a Kratzhammer bo hlada kaž na bitwischćo. Kdeže z tśimetry wulkimi dźerami, se schtomowymi cźełami wustorcźenymi, su skoro hač do wjetcho w delnych městnoscźach z błótom pschikryte.

Rěcźa Müglitz, kotraž hewak měrniwje w žwojim mjerjowanym rěcźnišćoju schwórceše, je pśhes brjohi stupiwšchi, kaž dźiwje rěcźišćo sakhadźejo pschimjejowaše kuti rósdrěwšche a je z błótom, pěsłom a kamjenjemi sanješe. Dróha pódla Müglitzy je rosrypta a z tšomami kamjenjemi a njerjada saraćena. Jejne městno je hišćeze z pólstšim automobilom wośmamjenjene, kotrež bo se schućazanymi žołmami pschełhwata a zwrócźi. Ljubźom, w nim žeđazym bo hišćeze na žboje poradźi, bo wukhowacź. Na druthim měśće je dróha z tołstymi schtomami sawrjena. Njewurjeknimo móz rosnjendrjenych žołmow je je wuwalika a psches dróhu cźišła. Jich repuchate korjenje wušoko k njebju teża. Rosbite domjaza nadoba, płoty, cźełа złocźatow na kamjenjach leża. S jeneje hnefloweje fabriki njeje hewak nicźe widźecź, dyžli powaleny šahrodźiny płót. Kaž wodopad bo tam hišćeze žobotu woda z horow walesche. Tam kdeža stejeśche. Błócźane wodźišća su ju podemékle a ju | jeje wošom wobydlerjemi wottorhnyte a wotwjedźe, za kotrymiž nimaju žaneho žłeda.

Na druhim měśće dźěchaj žebi dwě Lipzsanskej knjeni, starej dostawaźy pensije, dom natwaricź dalej, so bychtaj tam měrnje wjeczor žiwenja pschebywakej. Tež tónle dom je so je žołmami wottorhnył. Starej

rnjeni dyschrej so na nechu wuchowakel, na kotrejž wo pomoz fchiczo ßedßeschtat. Wodßiska ßu dom a jeje wobydlerjo wotpklawike. Cžeko ßeneje teju knjenjow ßu namakali, zyle wußßekane a bjes wlosow. Tajke hrósbne podawki ßu so na wjele mestnach stake. Ssobotu so puczowarjo pschi brjosy pisches hlubokе blóto brodßachu a so pisches huschinu po bahnischczojtej ßemi dersachu. Duzy po puczu so jenoz ſ plakazymi ludźimi ſetkawachu, kotrjž wokolo ſbutkow ßwojeje domjaznoſcze ſtaja.

Rosrecženje ſ Berggießhübelſkim meſchczanoſtu.

Rosprawnik „Voſſiſche Zeit.“ pißche: Sswjatscženy Berggießhübel ßebi wobßkladawſchi meſchczanoſtu Thamma a proſchach, ſo by mi njeſbože wopißał. Món pomedasche: Po wosmich hodźinach hodźinach wjecžor mi ſ Gottleuby powedźichu, ſo wulka woda hrozy. Podach so hnydom do mesta, ſo bnch rerčku Gottleubu wobkedžbował. Sa nekotre njeſchiny hižo widźach, ſo woda hladaizy pschiberasche. Teho dla ruže na woheń piſkacz dach, ſo bych wobydlerjow alarmował.

Podarmo ßo prózowach, haczjenje natwarjeł a pisches Gottleuba k ſnapyſchczeſa leßazym twarjenjam dończ a je ſchkitacz. Dźiwje howrjaze wodźißka běchu ſchtomy, plotn. ßudy atd. pißched mostami nakopite.

Lédma ßo hodźi wopißacz, kak rnczе wody pschibywachu a ke kataſtroſje dowjedźechu. Skłudna rečža, do kotrejež hewak puczowarjo rad ſa ſchuſkazymi pßrunami hladachu, bé ßo do torbazeho rečžiſka ſe wichemi jeho hróßkami pſchetworika. Bórzy ßo też ſcžehnyli pokakachu. Po dróhach mójeſche ßo jenoż khodźicž, hdyż ßo cžłowjek hacž pod pażu we wodźe po khěžach maßaſche.

½12 hodź. nowe alarmowaje powěſcže pſchińdźechu, ßo woda hiſchcze ras tak wyſoka pſchińdże, kaž hacž dotal. Nochzhnymh temu wěrich, ale zara ruczе ßo pſchipowědźenje wérne ſcžini. Hdyż telefon w hoſcženzu „Saſkeho dwora“ wopuſchczich, hdżeż bé wuthowanſka ſtaſzija, mi **woda na ſthedach hižo hacž k ſchiji ſtupaſche.**

Cžełnych do prénjeho poſthoda. Tola hdyż woda na dróſy ſchtyri metry wyſoko ſtupi, dyrbjachmy w druhim poſthodźe wuczek pytacz. Wot tam dyrbjachmy widźecz, ſo bé ſ tu wukhowanych 42 hiſchcze pſchezo we wulkim ſtrachu.

Lédma 200 kroczelow wot naß daloko **ßo khěža po khěži podmlé, a ßo do wodow ßypnu. To běchu hróßne mjenißchiny.** Dyrbjeſche ßo wupucz namakacz, jeli ſo wſchěch 42 cžłowjekow njedyrbjeſche w błócžannych wodach tónz namakacz. Poßlednja nadźija ßo ſdaſche, ko do ßuzodneje khěže wuthowacz. Jedyn khrabolak dźeru do tſchi muraſy, łožowe plachty ßo na ſchlibjerdyn rózdrěchu, kotrež ßo hromadże ſwiſaſchu, a potom ßo jedyn po druhim dele puſchczi.

Wěz ßo ſchlachczi, běchu pak ſle wokomiti. W ßuſedniej khěži mózachu hacž do ßwitanja cžakacz. Potom hakle mózachu ßo ſa jenym rjeczaſom na kraj wuthowacz.

*

Ssobotu popoldniu ßo nowy ſliwk rospuſchczi. Gottleuba a poboczne rečžki ßo ſnowa ruče napjachu. Wſchě dróhi ßo powodźichu. Pisches pot metra wyſoku wodu dyrbjachu ludźo na wyſche leżaze mestno cžekacz. Sdaſche ßo, ßo ßo wobydlerjam poßledne ßwójſtwo wosmje.

Wichudźe ßo ſadwělujo ſchicžeſche a wokaſche. Na dróhach wunjeßenu nadobu ſtejo wotſtajichu. Tam wopuſchczena ſchijaza maſchina ſtejeſche, tu ſtoły a druhe wězy leżachu. Mjes nami pſchezo nowe cžełła wurywachu a je ruče na cžeſitym automobil donjeßechu. Hiſchcze hobotu w nozy mużſtwa nemſkoſtaineje woborny doſtdźechu, pſchede wſchém też techniſka nuſna pomoz, ßo bychu pomhale, kaž daloko ßo pomhacz hodźeſche. **Dokelž ßu ßo wſchitzy tſjo pjekarjo w méſtaczku tepili ako ſarajnji, hlód hroſy.**

Ruczе ßu pólne kuchinje pſchiwjeſli, runje tak jedź ſ wokolnych wßow, wośßeſche też ſ Pirny.

Hróßnje ßo poßtuchu, ſchtoż ßo powěda. Jedyn nan je wſchě ſydom dźowkow ſhubił, jenoż jeho dwaj ßynaj ſtaj ßo **Marywaroj. Po rosprawſe wocžitych ßwédkow je woda 3 metry 80 zentimetrow wyſoko ſtupika. Wona wjele drjewa ßobu wjedźeſche, kotrež je najwjazy ſapuſczenja naczińiko. Na kuble Rottwerndorfje je ßo 11 wośßowom tepiko. Dwě tſeczinje ſtotu ſtej kónz wſakej.**

*

Nasch Drježdźanſki ßobudźerſkaczeŕ podawa na wo njewjedrobnej kataſtroſje ſcžehowazu rosprawu:

Ssobotu rano ßłyſchach wo wulkim njewjedrje a ſliwkach w dokach Müglitzu a Gottleuby. Powědaſche ßo, ſo je ßo najmjerſicha 60 wośßobow tepiko. Potwěda pak ßo hewak jara wjele a dołeł, mějach cžaßa, dojédźech tam ſ koleßom. Cžeſch wjedźecz, ſchto je na powědanju wérno. Bórzy běch na bróſy do Loćwitzy a dale do Dohny. Dróhi běchu wſchudźe każ wuplokane a wudrěte wot zyweho pßka. Sslónzo palejche ſ njebża a ſatraſchna horzota ſmudźeſche na krajinu. Wſcho ſmérom każ hewak a nicžo njepokaſowaſche

na żalostny nózny drama.

W Dohnie na dwórniſchczu wuhladach ſtutkowanje wody. Wſchudźom hlina a błóto a kak wyſoke? Woda bé ßaßo wotbežała, kotraż bé tu na 3 metry na nékotrych blakach hač tu 6 metrow wyſoka była. Błóto bé wostało. Wſchě ſahrody, pola, luki ſanjerowdźene ſ błótom, kamjenjemi, deſkami a drjewom. Żalostny napohlad. Wſchudźe dźełaja wohnjowe wobory, polizija a druhi. Wobydlerjo cžiſcza a ßuſcha ßwoju zyle ſanjerowdźenu nadobu, ßuſcha pobleſchcza a matrazy a ſofy w klónzu. S mnohich pinzow plumpaja wodu. Na thežach widźu, kak wyſoko je woda ſtejała. Hacž ſyjedź prénjeho poſthoda. Żelezny móſt pſches rěku Müglitz bé ſe ſbožom wékat ſtejo woſtał a woda walejche ßo hiſchcze jenoż w rězy ſ boku. Ale wſchě bejachu, hacž betonowy abo niż ßu ſtorhane. Wſchě a kak ßyrnje ſchkonyły ßu ſpowalane. Na druhom méſcze ſtejł wojßedź rěki auto, wot wody nuts ſwjekeny.

Ja jédu, ako wjele bóle du, dokeł ßo tu jésdźicz njemohdźi, dale na bróſy.

Żelesniza ſ Heidenawy do Glashütte je ſtoro dospolnje ſtónzowana.

Na nékotrych méſtnach ßu ſchiny hacž na 300 metrow zyle ſwutorhane abo te a ſchitó wé kak daloko we wodźe. Pschi wſchelakich wacach ßu meter ſchérowe betonowe murje powalene każ truch kapjery. Zyła krajina je polna drjewa, deſkow, zradow a druheho ſzarota. Na wſchelakich méſtnach je czapor wyſoko każ thěže natwarjeny. Wſchě żeleſne mosty leża nékotre powalene a hamu hacž na wjele ſtow metrow daloko wonjeſene. W papiernifu je najwjazy drjewa woda ßobu wſała, a nétk je zyła krajina ſ nim nażopana.

We Weeſenſteinje je njewjedro hiſchcze hórje ſalhadżało.

Tu je też 7 ludźi wobżarowacz, kotrjž ßo tepichu.

Běchu we ßwojich ſtwach w prénim ſpanje a njemóhachu ſe ſtwom. Ludźo mi powědaja, kak ſtak je woda pſchiſchła. Najprjedy wała ſotma a hnydom dyrba, 2 metraj wyſoka żołma. Woda ſroſcze w jenej njeſchińje na 3 metry.

Hižo wjec'or 1/48 hodź. bé wulki ſlimk, ale niż tak ſły. Hdyż bé potom wſchu lehnyeż, pſchiſcžahny wośrjedź nozy druhe njewjedro.

Pſchińdu dale horje, w dole ſtej njeſboże a ſchkoł a cžim hórſchej.

Tnión ſlimk je pola mésta Laurenſteina padnył

a potom ſ pſchekhwapjazej ſpéſchnoſcžu wobaj dołaj ſ woda napjelnił. Wobaj dołaj pak ſtaj jara wuſkaj a tehodła je woda tak ſatraſchnje ſakhadźała. Hrodowſka ſahroda we Weeſenſteinje, ſnata wot traka Jana, je ſ błótom pleſtrowana każ huno. Zanych róži tu wjazy njewidźiſ.

Rjeſmérnu ſchkodu je njewjedro w méſcze Glashütte naczińiło. Tu leża ßamo zyle wośßy żeleſnicy w rězy.

Tu ßu 13 wośßobow ßwoje žiwjenje puſchczicz dyrbjeli.

Ja njemóžu tu napißacz, kajki zatołmy napohlad wokolo ßebi cžini. Ale jeno cžuju, kak maki my cžłowjetoju ßmy.

Ja jédu nétk do tamneho dola a ſa dobru hodźinu ßym w Berggießhübelu, hdżeż ſtej njewjedro a woda najbóle ſakhadźałoj. Wot tuteje wßy je drje ſti dźeſitk ſniczene. Ja dyrbju ßo napinacz, je-li chcu ſpóſnacz, kdże ſu nékdy byłenja byłe. Wſcho je wurunane, każ tu zanjc nicžo było njeby. Pohladam do ſtatka na lewom bok dróhi. W hróbi leża ſti truwy każ hewak leża — ale morwe.

Każ je je ßmjerzej pſchekwapiła, tak tam leża.

Na druhej ſtronje dwaj konjej w druhej hróbi. Hawyſoko hiſchcze ſtoji, je zyle nowa thęża, ale zara wobſchkodzena. Wona też wjazy byka njeby, niebé ju druha khęża ſchtitała. Pſchi kotrejž ßo wulka wyſoka murja drjewa naiwali. Schitż to njewidźi, ton njewéri, ſchto woda wſcho dokonja. Wo pißacz ßo nichodźi.

Ja pſchińdu k zyrkwi.

Tam leża na 60 wośßobow morwi.

Zyłe ßwójby, muż żona, dwé dźeſczi atd. Na dźeſczoch je widźecz, ſo ßu w ſparje do ßmjerze ſchłe. Zalośnje ſrudny napohlad! Wſchitzy ßu ſ błótom tak namaſani, ſo ßu zyle cžorni. Jedyn bratr pyta ßwoju ſotru. Dyrbi najprjedy błóto ſ njeſweſcža wotſchrabacz, prjedy hacž ju ſpóſnaje. Tajſi napohlad jnaju jenoż ſe ßwértweje wójny. Wſcho du ſaßo ſ ſzyrkwje.

S graſowenjom a ſrudobu dła tak wjele ſchłody a njeſboża mróczu ßo. Też na druhich wßach ßu ßo mnohi tepili. Kak wjele, nichtó dołpolnje njewé. Ssnano leża mnohi hiſchcze pod rospadanlanni abo wißaza we drjewje. To budźemy halle po cžaßu ſhonicz. W Rottwerndorfje ßu wokoło 7, w Neundorfje wokoło 14, we Wulkej Cotty 3 wośßoby, wo kotrej żaruja. To pak hiſchcze dawno njeſtu wſchě.

Ja wróczu ßo do Pirny. Też tu je mnohemu wośßobſtwu ſe Sswjatym Gottleuba do Łobja. Zyłe ſahrody ßu ſ błótom ſapuſczene a ſ drjewom namjetane.

Ssónzo ßwéczi dale jażnje na haty pola rospadankow. Wſchě 30 ſétami na dnju 31. julija bé to ſtoro ſamżna ſchłoda.

Kak wjele milijonow ſchkody je tu ſa nékotre mjenißchiny naſtało

a dołho budźe trajz, dokiż budźe ſchkoda nékak ſarunana.

Lédźeſatti budźa wo ludźi ſarowacz, kotrjž tu młodzi a ſtari, mużoje abo żony, khudźi abo bohaſchi we ſparje do ſmjerze dźechu.

Bjedrich Holaſ.

*

Pomoz némſk. ſtata ſa njewjedrom kataſtroſu potrjechenych w ſaſkim namjeſnym kraju.

W némſkim ßejmje je ßo ſaſkjenu ßobotu namjet pſchijał, ſo ma knjeżeſtwo ſchkodu ludźi je ſliwkowej kataſtroſu w namjeſnym ſaſkim kraju potrjechenych, poſnje ſarunacz a ſo dyrbi jako prénje rata 10 milijonow hriwnow pſchihotowanych dyrcz. Saſkе knjeżeſtwo je jako prénju pomoz 125 000 hriwnow pſchipokaſało.

Ze Serbow.

Dnjowniza.

Póndźelu, 11. julija.

1813 zapoczenje so w Prazy mérowy kongres.

Rosće w zahrodźe
Małnška malenka.
Słónczko to ju hrěje,
Deščik, tón ju khlódźi.

Rosće dźe, haj rosće
Pěkna naša Leńka,
Maćerka ju koši,
Nauk tón pak ju majka.

Celakowsky.

Za wysoku płaćiznu.

Powědańczko ſ naſchich ßnjow.
Napiſała Kirſtina Rowowa.

6]

(Pokračowanje.)

Dokelž dźeczo potajkim po tutej rosmuſkowje njeßmudźeſche k manje hicž a ßłuſowna njeſchaſche nic'o wjazy rjec, dosta ſe ßwojimi myßlemi ßamolutka, poczа rosmyßlowacz a pſchińdże dórſh k pſchepßwedźenju, ſo je njeluboważa, njetrjebawſcha cžeſa ſa ßwojcho pſchirodneho nana. Jeho dary njemężachu wažnoſcze, wſchako njedawachu ßo ſ wótzowſtej luboſczu. A hačzrunjez dyrbjeſche ßebi dźeczo ſyle zadobneho muża, kiż prózowaſche ßo jara ſtarożliwje wo ßeje wukublowanje, ważicz, to wotemrě lubuſkż ſ njemu we małej wopuſchczenej wutrobje a njemóżeſche ßo ſ niczim wjazy wożliwicz.

Nétko widźeſche mała Margita też to, ſchtoż prjedy jenoż ſaczuwaſche, ſo maczż, kotraż bywaſche w pſchitomnoſczi na nowej abo w towarſchnoſczi zyle ſbożowna, w jeje pſchitomnoſczi pak, abo hdyż běſche ſama, njebé zenje wjeſoła. Wona roſmyßlowaſche wo pſchicžinje. Wona ſledowaſche rjanu żónſku na ſtódpi krocżeli, doniż njewidźeſche jónu, ſak maczż ßebi pſchi wumołowanej podobiznje ſpodżiwnuje rjanoho, ſtotrowſotateho hólcža. Wona koſchcze ſche wobraſt n hórko płakaſche. Morgicze běſche tehdom hižo dźeſacz ſét. Kutrowa mózne bijeſche, wona wobja ſe horzez ſwoju maczerku a prajeſche płacziju: Mowinka, njeplakaj!“

Maczż ße wuſtróża, pak pſched ßobu ſtanecz pak pſched dźeczom, a ſtorczi ſe njelubje wróczo.

„Schto dźeſch, Margita? Dźi ſpacz!“ pſchikaza krutże. Kotraż tola hewak poßłuchaſche, njechaſche tehdy hicž.

„Ja pójdu, maminka; ale pokaj mi tola jenoż rjany wobraz a praj mi, ſchto to je, ſo tak wo njeho płaczeſch?“

„Schtó to je?“ ſapłaka horzo żónſka. „Mój wutrobnje lubowany ßynk, moje drohe, ſtote dźeczo, mój jenicžki pokład. Wón ma jeho, a ja mam tebje. Ach cžełpodła jenoż njeſmy ty jemu ſnajmjenſicha podobna? Cžehodła na twoje wobliczo njeſmjeſchliwy. . . . . ?“

Dale jónſka njemwuprajі; jeho ſłowa budu ſapłaczene ſ wuſtrożnym ſpohladnjenjom dźeſcza, kotrež ßo njerozumjeſche a nétko ßebi myßleſche: wona nje njelubuje; wona njemóżeſche nje wotſtacz! Wona ſczahny jo k ßebi, wokoſchi jo a półła jo lehnyeż, tola ſchtóż běſche w tutom wokomiku we wutrobje wotemrěło, to wona wjazy njeſbudźi, njewohrě.

Tehdy bé ßebi Margita myßliła, to tón luboſzny pacholi w rowje wotpoczuje, a wona ßebi pſchejeſche, ſo by tam na jeho méſtnje leżała.

„Cžehodła je wón wumrěł? Cžehodła niż ja?“ ſawoła ona do nozy. „Jeho je maczerka lubowała, mje wona njelubuje, dokelž njeßłuſhn na njeho podobna.

W 13. lécze wona ſtónczneje ßheni, ſo je tutón bratr pola jeje ródneho a ſhromadneho nana żiwy. Tola dokelž bé ſo jeje maczż ſ nanom rozwěrowacz dała, to je mjes njej, Margitu, a bratrom a nanom, kotraż běſchtaj jej najbliżſchaj, njepſcheleczne bjesdno. S tutym beloſtnym, derjeſakhowanym zahadkom we wutrobje běſche pſched ſchtyrjomi létami do ſohole wuſtawa pſchińdża.

Mjes tym ſo je jeje ßobuſtuknéli pilnje wukuchyn, ſo bychu ſtarſchimaj wjeſelo cžinile, wukuſcheſche wona jenoż tohodła, ſo běſche w ßéle ſabyczе. Pſchetoż komu by ſ tym wjeſelo cžiniło? Pſchirodny nan, kiż běſche ſ ujej ſtajnje derje a nadobnje ſo ſadżerżał, njemóżeſche ju wótzowſtej lubowacz; wona njebéſche tola jeho dźeczo. Macż dopomnjaſche ju ſtajnje na ſłubjenehno, njenarmajomnehno ßyna. Nikdy nan běſche ju ſawěſcze dawno ſabył, a hrata ſnano nihdy na to njemyßleſche, je mełwa ſotru. Ně, wona njemóżeſche nikdho na ſwěcze, kotremuż by wjeſelo cžiniła; wona bé ſamalutka.

S létami napjelnjowaſche ju pſchezo wjetſcha żadoſcz, ſo wukublowacz, ſo mohła nébożežnili nékajku ſamoſtatnu ſłużbu naſtupicz, pſchetoż nodżywſche na żadyn pad ſo do domu pſchirodneho nana wrócžicz, też niż pſchi maczerz ſliwa byczе jeje ſbożo na puczu. Pſchi tom twarjeſche ſtote hrodу a ßonjeſche wo tom, kak mohła hiſcheze ras k ßwojemu prawemu nanej a bratrej pſchińcz. Dokelž ßo kóżda wutroba, wośßeje mlodauſchka ja lubożczu żedźi, to ßonjeſche bratr lubowacz, hdyż jenoż ßo ſpóſnajetaj.

Wo wſchém tom rosmyßlowaſche hólczka też nétko, ale jenoż bé hże, pſchetoż jeje myßle ſeſrjedżowachu ßo pſchezo ſtuwa na liſt, kiż bé pſched nétchto njedźeleni dóſtała. Ach, to běſche tola dźiwny liſt! Wośßeſche potajkim nétko na ſwérzе, na kohoż wona nihdy muſkła njebé: nan jeje macžerze, dźeń Oulowſki, a tón ßo k ujej ſnajeſche. Ach wona na wośßeſche ſtote ſłowa ſ hłowy. S ſetrymkij wón jej wo njewjeſche, ſo ſo twojej wunczu żedźi a ßebi pſcheje, ſo by k njemu pſchiſłuſhała a jemu pomhała poſlednje dny jeho wuſmanoczeneho żiwjenja pſchecželnje porjeńſchecz.

So ani wotemika ßo njedlimaſche, wjeßołu pſchilułuja ju wotmołwi półſłacz, ſchto by dyrdł na tom dwělowacz? Wſchako njemóżeſche ju nékdy trjebacz, ju, kotraż każ ju ſda, běſche zyle njetrjebawſchi na dalokim, ſchérokim ſwěcze żiwa, njemého nikoho, ſa kohoż by mohła żiwa bycz, njeſche toſi ju ßebje ſamu żiwa bycz, to njebéſche tak wjele błoma.

Se ſadoſczu wocžakowaſche wona wotmołwu na ſwój liſt. Wczera ße ſtónczneje deſchła; ale łajka wotmołwa! Dźeń ju ſroſemi, cžehodła njechaſche ſo k pſchirodnemu nanej wróczicz. Wón ſtkwali jeje ſtejniſchczo, ale wón njemyßleſche jenoż na ſtróti woppt, każ wona ménjeſche, ach ně! Wón pokaja jej pucz, kak by, jo mohła zyle wot pſchiſłuſhnoſczow napißeczo ſwojemu pſchirodnemu nanej wuſwjaſacz, ſo by bżedej ſmu nila, ju by tón ju hacž do ſynjeſcze pſchi ßebi woſtajił. Dźeń jej pißaſche, ſo ma jeroż dwoch wunkow a ßebi pſcheje, wobeju pod jenej ſtéchu ſpożiwenja widźecz, a tohodła żoda, ſo by ſchtyrjo ßebi na ſhromadny puczż żiwjenja rucži ſandołoj, ſo mohł jimaj wſchitko dowěricz, ſchtoż je ja njeju naſutowal. „Mój Adam wumrje pſchejara lubo, hacž ſo by nochzyl mi tuke próſzenje dopjelnicz; a ſo ty mi ju dopjelnisch, lube dźeczo, a ſo ſ jimi wot poſtawjenja, wotwiſnjenho a tebje njedoſtajnego wowjedźich, tehdy ßo nadźijam. . . . .“

(Pokračowanje ſcžehuje.)

Wo wjedrje. Pjatk na wjeczor a w nozy su w Rudnych horach njewjedra a slitki zakotnje zychnotowale, jawosljawichi katrafschne sapuscenje. Mjezy 200 wozobowy so tepichu. Sandzenu sobotu dopoldnja a popoldnju tez nasche strony czezke njewjedra pschecezahnychu. Ssobotu popoldnju wokolo 4 hodź. so jaczmi. Njejpschestawazy hrimot pschiwowjedasche pschikhad njewjedra. Te s howrjazym a torhozym wetrom sastupi. Dschesczik so s czornych mrocelow lisesche. Na puczach a drohach, w sahrodach a pjach su symotrohane a podtenjene schtomy hwedkoju njewuprajonneho wotmacha a nozy wetra. Psched Detnjej Horku pola mosta pisches maku Schurjewju je wetr starej kastaniji zoku kromu wobwjertnyk. Na drohi s Budesecz do Wopalese lezachu wjele wuwalenych a podlamanych schtomow. Wczera a dzensa je jenoż nakhwilnske trochu wochlodło. Schklenza stupa sasko na rjane. Wczera rano pak czehnjesche so pisches friedzhim Curowu nitku. Ta so po znacku sasko wotsahnje. Nad njeczasnej Europu lezasa wyschino sasko na nozy dobywa. — Jutsje wutoru sthadza stotnjesko 3,53 hodź. a thowa so 3,17 hodź. Mjenacźk khadza wjeczor 6,20 hodź. a thowa so po polnozy 1,42 hodź.

— **Schkrowa powetrcz wo wjedrje sa jutsje wutoru:** Njenje a ruchno, wotzapoluje. W Jendjelsitej: Njenje zuwo wotsa. Khowanje wo wjej Europje.

— **Ludi Klonjanskuju hoseżo, kotrej** zu Sserbam w Budyschinje a tez na wusach zwoje krasne wumeleństwo pschedwjedle a naschich Sserbow s nim saharite, wopuschcza sasko naschu herbsku Luzizu. Dzensa wjeczor ½9 hodź. w Sserbskim Domje w Budyschinje mamy roszohnowanisku wjeczork, na kotrejż su wschitzy Sserbja sasko wutrobnje witani.

— Pschi njewjedrje, kiż sobotu popoldnju pisches nasche mesto czehnjesche, dyrzi błyk do domow na Fichtowej drohi 2 a na Wjeselczanskej drohi 11. Wobaj błyskaj hischtaj tak mjenowanej symnaj błyskaj, tuż njesapalichtaj. Tola w prezischej lezownoscji je nacźinjenu schkoda khetro wulka. Dale wotkry sylny wichor njechu jeneje skladowieje kalaje Budyschskeje karosserijowje dzelanje po njezim we schkrokosezi 60 metrow a pi nekotre metry na bok do jeneho schrodnistwa smjeta. Pschi tym buchu wobsedzerjej sasahrowanistwa parnischczowe wokna rosbite a wschelake rostliny smiczene. Tez hewak macźini wichor w mesze schkodu na schromach a keltach. Na Nowosalskej drohi wottorhny wot jeneho twarjenja rischtu, so deski po drohi lekachu. Pschi Hauerez hacze pschi Welesinskej drohi nuwali wetr wulki, sylny schtom.

— **Sranenje** njes wozobowym automobilom a motorowym kolesarjom, kiż mejesche sse schezhwoki, sta so tu wczera njedzelu dopoldnja wokolo 9 hodź. na rozku Lubijskeje a Hausenskeje drohi. Motorowy kolesar jedzesche s Hausenskeje drohi pschidzedzo po Lubijskej drohi s mesta won a nehdże 10 metrow wysche puczkowego khicźinskeho zo jeho automobil, kiż do mesta jedzesche, schmorknu a jeho potorhny. Pschi padnjenju je jedt motorowy kolesar lewu ruku nize lokcza slomik a hebi lewu hwjiżel smjatk. Jeho njewjesta, kotraż hischcze na sojalskim jedle dobrojedzesche, bu do drohowego pschérowa czisnjena a zbi na swoje jenoż kożu lohzy wobdrł. Njewobdzelenu autowy jedżer je sranjenju hnydom k lekarej dowjesł. Wjedmik auta, kiż je njesbożo sawinowal, je pjecza s pschewulkej spechnosczu do mesta pschisel a ted njeje warnowanskich signalow dawal, każ so zlusicha. Motorske kolo je jara wobschkodzene, schkoda na automobilu pak je snadna.

Bliżšu njedźelu, 17. julija,

pońdu wšitcy Serbjo a wšitke serbske towarstwa na

Wšoserbski zlět w Radworju.

— **Posledni dzeń** Budyschkeho mesczanskeho stejenja wczera njedzelu wobradzi sasko najrjesche leczo, kotla niz pschehorje wjedro. Wsche tajke, każ jo tudomni stezy rad maju. Wczera popoldnju pschicezahnychu wot hoscenza „Lusazije" na Lubijskej drohi, hdzez bedzu so sestupali, ke radnizy; tu pschibrusischtaj so czasej nowaj kralaj a sastupjerjo mesczanskich wyschnoscow a czaj hibalsche so dale pod symkanni hudzbu na tstenik. Tez tón krocz sylny luda drohi wobstupischu, so bychu tstezow nimo czahnyez widzeli. Na stelniku wotmetwaiche so potom sasko zwuczene zjiwjenje. Wobnt besche tam dobry. Tez wjele wuczinych ludzi widzachmy njes horje a dele zolmjazymi sylami. Wobczestwujenske stany bechu sasko polnje wobsadzene. Po sdaczu drje su na stelniku wschitzy wobkhodnizy derje wotrestnyli. W nozy su na letsu Budyschske tstelenje pohrebowali.

— **Do njesboza pschindże** pjatk popoldnju na tudomnym tworowym dworuischczu jedyn dzelaczer s Pschiwjezicz. Nekotri dzelaczerjo bechu pschi wotkladowanju wubibadow s lowrize. So bychu so wuhibadlam deleszuwez dali, bechu zelesne nosczaki pschiprawili. Jako nosczaki histesche pschitajowachu, zunu so jene wuhibadło dele a frani jeneho dzelaczerja na lewej nosy. Dobrowólna sanitetna kolona bowjese franjeneho najprjedy k lekarjej drez. Höpfnerez a potom domoj do Pschikwez.

— **S Budestez.** Pschi sylnym njewjedrje, kotrej sobotu popoldnju se sylnym wichorom a slowkstym deschczom pisches naschu wjes pschicezahny, dyrzi błyk do kastanije, kotraż pschi jenym twarjenju hnydom pschi tudomnym dwórnischczu sleti a wotrasy haloky, kiż sylne widzijy tworjachu. Jenoż nahi idoźe je sleto wostal.

— **S Bukowy** pola Barta. Pschi njewjedrje, kotrej sobotu dowolnja pisches naschu krajinu cehnjesche, dyrzi błyk do brozinje a hrobkow tudomneho zimnoscerja Musa a sarasy w hrodzi cselo a kosu. Brozen a hrodz slez so wotpalitej.

— **S Rosanta.** Lelnische njewjedra su wosebje strasne. Pschi posledniem siobotnischim hrimanju, kotrej popoldnju pisches naschu wokolinu cehnjesche, dyrzi błyk dwaj raz w naschej wjesy, do domskeho kubleria Klimanta a do hrodkow zimnoscerja Kobalza. Pola prenjeho wotorhny błyk s wuhnja zbel a sapali blitku hrjadu. No dobre swoje pak so domjazaj hnydom na to dohladachu a hizom so sylnje zehlazu hrjadu tnesze sjasachu. Pola zimnoscerja Kobalza niebo pak widomneje skhody nacźinił ani na skoze abo na twarjenju. Wobstajnje nad wobjowom bojasnje so nawalowaze cznowe nadroczesle so nad tudomnej krajinu rospuschczischu, nimale sliukozity deschcz spozczo. Tez w znihodnych wjeskach a w pschimjerjowazej holi je błykk wjele zhadowych a drubich sschkowow rospaczik. — Njech Boh schkita a schkowa lubu Serbski kraj psched horschinmi katastrofalnymi podeiszenjemi.

— **S Demjan.** Schtworik wjeczor jedżesche hoscenzank K. s Zokowa je zjiwjim jednym kokom s Wjasonzy pschiedżo po nahlej horje k połtowej korczmje dele. Pschi tym je po sdaczu do kamjenja sajek, kiż na drohi leżesche a zo je zjiwjim kolom na drohu czisnył. W mjeswozu a na rukomaj je zo strasdnje wobdarł. Sniesłożeneho dzerżicz chu s automobilom do Zokowa domoj donjesez. Njepozimne kamjenje na pucz klasez a je leżo wostajicz, pokhadza wot pohonskow, kotrez je pschi wodzhdzewanju na horu jedzo pokola hradu a je potom leżo wostajeje.

— **S Wósporka.** Plestrowanske dzela na delnim dwórischczu tudomneje Dwórnischczowje drohi derje postupuja. Wse jese budże mózu, drohu we wotmysłenym czasu zaso wobkhadej pschepodacz.

— **S Barschcza.** Sdmjerne njesboze pschi kupanju sta zo tu w minjnisej hrjebi. Nekotri hólcy kupachu so popoldnju wokolo 3 hodź. a stakachu s mosta wysche kupanisa do wody. Jako sajon jedyn z hólzow do wody skoczi, padze wón na 1Aleinehe hólza Feliza Riedla, kiż so hnydom podtori.

— **S Djejow.** W nozy na pjatk kradnychu s pastwy tudomneho knjezeho dwora schtyrilétnu czorno-pisanu krowu. Na wuhledzenje paducha je myto wustajene.

Hospodarski rozhlad.

Pónjelu, 11. julija 1927:

Ssobotu w Berlinje barsy am produktowych witow njebe. Tehodła powescźow zimamy. Powschitkownje sda so kukhwilu sa zito sasko lepsche ménienie wuwinowacź. Plazźiny chedża so sasko skruczowacź.

Na pschenan.

Kóń Frenjoletny, Frankenfleinski cukyn w Budyschinje. — **5-letny** w Skanezach 16. — 3—4-letn. w Rakosdach 25. — W Stachowje czo. 35.

Krowa wyssokoskuczelna mjes sjomi na wubérk w Nowej Wsy 17 pola Njeswacźidła. — Wyssokoskuczelna we Hajnizach 3, we Lomiku 16 pola Minakala, w Jitru 9. Wyssokoskuczelna sylna w Malescheczach 75. — Podbohna mloda dójka a butrowaź w Kukowje 47.

Cielo k wjasanju w Jenkezach 35.

Bolo 6—8 tórzow w Sdźeri czo. 3.

Brosata w Zurizach czo. 6.

Koły 3 dejne w Sdźarach 22; bobata dójka a sloma we Radworju 62.

Kokoschi a kurjatka w Jenkezach 61.

Symy Habika w Njeswacźidle.

Wowcy 8 zent. w Hornej Kirze 7 e.

Wós. 50-zentnarski. Schmidt kowcź w Radowoje.

Pjerjo husaze w Hndwjezach 11.

Kalo wotwalk w Korytnizy B.

Kolo motorske w Korytnizy.

Kót sylny w Budyschinje, Hornczerska hasa 29.

Krowa wyssokoskuczelna na Zidowje 142.

Pata je 14 kurjatkami, Pescha w pschkasickich tasarnach w Budyschinje na Lu Lubijskej dr. 28.

Sskowa, Kreuz w Nowej Wsy pola Kulowa.

Wós dzeczazy w Kulowje na Hornczerskich wikach 19. — W Budyschinje, Arnholdowa dr. 3 III na prawo, Sedanska hasa 17 II.

Kuchinske wuhotowanje 7-dzelate, Hofmann w Ssmilnej.

Sofa. Ackermann w Budyschinje, Lubijska dr. 17.

Ssornik a sporna, stkudnju, Guda w Dalizach.

Khéza nowa w Jeżowje. Dalsche nakaufe Fr. Bäumuninger w Kamjenzu, telefon 4.

Kamor za suschene mjaso, dzeczazy pult w Buoyschinje, Schäfferowa hasa 38 delka.

Sskowa jeczna, tachanske rublo w Hrubocźizach.

Pschichtejacy pytaja:

Kowarskeho, kowarnju w Bukowi pola Barta.

Holzu do domu, knjezi dwor a Barcze a w Hrodźischczu. Direktor Engelsowa w Bjelej Wodze, Muzakowska droha 18. — Do Lubija, von Schönbergowa, Lessingowa hasa czo. 6.

Pohonczа, 14—15-letneho, Kitzig w Stróži p. Hucźinu.

Kuchariku, dr. Haupt w Budyschinje, Mattigowa hasa 35.

Ssudnistwo na pschichodjowanje.

w Rakezach czo. 135, wutoru 12. julija 1927: Kowanska pschiprawa, draschela, maschinski njeboż, zentrifuga, motorske kolo, butrobaż, motor 2 PS.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witki dzensa dop. ¾11 hodź.: Witki su hischcze malo wuwite. Tendenza je stajna.

¾12 hodź.: Rozka sa julijske termije skruczena, sa posdajsche njeje hischcze pschewidzenju.

Wólne płaćizny w Budyskinje.

9 julija 1927.

Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najnižša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13 50	14,00
Rožka, nowa	70 „	12,50	13.00
Ječmjeń,	54 „	12,00	12 25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,00	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,50	3,00
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2 00	2,50
„ z cypami młócena	50 „	3,00	3,20
Pšenčna muka, 60%	50 „	22,50	23,00
Rżana muka, 70%	50 „	21,50	22,00
Pšenčne wotruby	50 „	8,00	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,11	0,12
Prosata 772 štuk	1 štk.	8 00	21,00

Płaćizny ręcznego skotu na Barliwskich skótnych wikach.

9. julija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 350.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, stare wukormjene	64—65
Mjenje wukormjene młode, derje picowane stare	60—62
Mjenje picowane wšěch starobow	54—56

Byki 411.

Polnomjasne, wurośene, najwjetše rězneje hódnosće	60—61
Polnomjasne, młódše	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane stare	53—55
Spatne	50—52

Jałojcy a kruwy: 853.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	50—54
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42—46
	30—36
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—27
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	53—65
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1150.

Najlěpše wukormjene (2. druš.)	75—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	68—73
Spatne (4)	50—60

Wowcy: 8500.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	40—46
Starše wukormjene (3.)	32—38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	25—30

Swinje: 6522.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižonjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	64—65
Mjasne	63—64
Spatne	60—63
Ranor a kundrozy	56—58

Z Łužicy.

* S **Schönbacha** pola Lubija. W tudomnej skale, kotraż Krumpjez firmje w Lubiju khuscha, pschindże dzelacz Hermann Wobst s Hornjeho Kunnwalda do czejskeje njesboza. Dzelaczerjo bechu runje na tym, so bychu pisches wisownatu sczenu rosbuchnyli, pschi tym pak so kamjenje do skały dele kuleez poczachu. Wschitzy dzelaczerjo mózachu so wukhowacź, knezichu spescznje do boka, jenoż Wobst jedyn kamjeń sobu do hludiny storkny a kamjeń, kiż za nim pschileczu, jeho na hwjidżeli czejko franf. Kamjeń, kiż bésche Wobsa tranif, bésche tak wulki, so jón dwaj dzelaczerjej wusbohmycź njemózeschtaj.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Leppersdorfa pola Radeberga. (Wobeń.) W nozy na pjatk s hischcze njewuatele pschicźinu w brózni a dontkim swud. Hommeloweje schkhodny wobeń wudyri. Wobeń so spescznje rozschéri a pschewobrocźi zuły statok do powjela. Jako Radebergska wohnjowa wobora pschikhwata, stejesche hizom dyrk twarjenje we plomjenjach.

* S **Drjezjan.** Wobeń na Hrazej razu. Tschtwórtk popoldnju wokolo 5 hodź. so na Hracej tuzy plachta jeneho korczmarskeho stona sapali. Mjezicel a pschitajeni hnydom s bowami wody plachu polachu a wobeń salachu. Wohnjowa wobora njetrjebasche sapschinnycź.

* S **Kötzschenbrody.** (Wjele trufkalzow.) S dwórnischczow w Kötzschenbrodze, Naundorfze a Zitzschewigu bu sandzenu schtwórik 7380 kilogrammow trufkalzow wotpósłanych, to je sloro 150 zentnarjow.

* S **Wilsdruffa.** (Njesboze s ...omobilom.) Schtwórik wjeczor sujesbożi na jesdże s Wilsdruffa do Miischna njedaloko Röhrdorfskeho zelesnischkeho pschekhoda s zjiwjim nosbohami wobhadzeny automobil s Radebeula. Won je wjesel mos wot schtom frasy a do drohowego pschérowa injesze. Wobhedzerja automobila, kiż bésche sam pschi wodzidle sedżał, dyrbjachu czejzy franjeneho do khorownje dowjesez. Sbytnej dwe wojnoze wotersedżechtej s lósschimi franjenemi.

* S **Grimmy.** (Zana bjesdżetkosej wjazy.) Wokolne wsy, kotrez s mejstom Mutzschenom wotnoscu zjawneje dżeloweje zaradżenje tworja, nimaju w tutkhwilu ani jenu kehu dżelownemerjerja zapiszanego.

* S **Lipsta.** (Zjiwjenja zyna.) Schtwórtk rano sbozi 20letna kontoristka z Hindenburgskeho mesta dele. Motorowy czolm, kiż na wodze plawazesche, mózesche zjiwjenja zbytu dożesahnyez a ju wukhowacź. Wona nétko w khorownі leży.

* S **Zwikawy.** (Wozobowy czah s lokkow wuscź.) Sdrjedu popoldnju psched dwórnischczom w Neumarku wozobowy czah, kiż s Rychbacha pschijedże, z kolijow wuscźe. To sta sta po na mestnje, hdzez kolije wuporjedżachu. Pósłowy wós a wós schtwórteje zradownje po powórczischtaj. Na sbože puczowazy do njesboza njepschindżechu, ale po jenoż wustrózachu.

* S **Kamjenicy.** (Buki po pohrjebje.) Po pohrjebanju jeneje zónstsje zubdżechu po zarowazy w jenej korczmje w krjedżischczu mesta k „zarowanskej zwjatoczrosći". Tako

běchu tam někotre hodźiny hładko pili, ho žarowazyn swadźichu a ho stónčenje bo pukow dachu. Pśichi tym śćeśe wobkubowu mjenje abo bóle śranichu. Nadpadowy komunando dyrbjeśe pśichitwataś a mér njes žarowazynni sabo postajiś.

Hodźinka pśed smjerśu.

Nowośeje z potajnstwa amerikanskeje khłostarnje.

S cźim sćerśa hyś z śmjerśi sabudźeni swoje poślednje hodźinki? Na tute psychologiski zajimawe praśenje njemóžemy nam wěsćiśćiwe wotmołwy dacź hacź buchowny pater Chaźina a jastwowy straźnik George Mezerolle, kotrejž hižom dleže hacź dwaj leśdźeśatkaj w khłostarni Sing-Sing swoje dźeło wukonjetaj, na žakośtnym městnje dośćeźinjenja w Ameriźe, hdyž wulzy słóńtnym na swoje wotpraśenje pśiches elektriski stol cźakaja. S mnohich zajimawych sdźeleńkow Mezerolle a Chaźina, kotrejž ho w sašćibych dnjach w amerikanskich nowinach wosjewjachu, dóstanjeśe ponośitkowny sacźišćeś, so najwjeśći dźeł sabudźenych ho runjewon s dźeśeźazymi wězami w swojich poślednich hodźinach źiwjenja saběra. Kraja tharty abo śach, pśitaja hrónczka, ryhuja. Haj stawa ho, so w poślednich hodźinach hyś rjenje cźrije wuśmóźkluja, so byšny ho prawje błyšcźiśe abo badźa ho pśichitośnje wottruchaś.

Spodźiwny a njedorosumliwy je pad sabudźeneho Jonaša Caźidy. Tutón muž bješe z pomocu tśoch słóńtnikow jeneho żeleźniśkeho kašerarja wo źiwjenje pśihinjeś. Mjeśeśe ho na jenym dnju dopołdnja w 11 hodź. wotpravicź. Powěźeś, so je jeho próstwa wo hnadu sacźišnjena, pśehpada jemu někotre hodźiny pśichodny jastwowy straźnik Mezerolle. Caźidy bješe runje na tym, na sćěnu našu jomu ryśowaś. Powěźeś jeho dale njepśechłapi. W bjesdźakanym tonje wupraji swoje mjersanje, so jeho runje někto w swojim dźele mpla a pśichida, so je wulka śkoda, so tajki ftawny wumělc kaž wón je, tutu hrajnu ryśowanku dokóńcźiś njemóže. Dokelž bě Caźidy teź druhich k mordarśtwu namolwjał, bu jako poślednik k wotprawjenju postajeny. Hdyž elektriski stol wuhlada, sapśerva hyś někajku operetnu melodiju. Wjeśoły spěw halle jasta, hdyž žylny prud jeho cźełu pśechadźeše. Běśe na městnje mortwy.

Teworunja dla mordowanja k śmjerśi sabudźeny Louis Herman hyś pśechešeśe, knešlowu dźerku źiwjośe elegantneho wobleczenja s nětkotrymi nalikami wuppśichiś. Straźnikej Mezerolle, kiž bě w jenej kwětkańni najrjeńśe nalikł wusłowolił, prajeśe mordaŕ někotre njesićinjny do źiwjośe hnjerceje: „Ty sy gentleman (cźestny muž), wjeśeły ho njesłuźerje, so runje ty mi wrota do wěźnjośe wotewiśiš!“

Srédka je pad Marhaty Wlazeg. rapacźižy, kiž bě źiwoju dźowku sajeźoczśita. Kónśa śpuni 30 mjenjśinowo do wotprawjenja źiwoj doni, kiž na nju cźakajśe. Žadaśeśe hyś rjam cźornu žarowansku drašu. Hdyž bě ho šuknu woblekła, dohlada ho, so je w hjedrach pśichćerćeka. Sadwołowaja prośeśe straźniła wo jehliczku a zwjerk a pśehtrjeba swoje poślednje mjenjśiny s wuporjedźerjom tuteho njedośtała. Na statneho rěcźnika, jaśiwowebo direktora a dalšich pśichitomnych, kotśiž pśichi wotprawjenju pódła běchu, ho łubośiwje źmějśeśe.

Dr. Artur Warren-Waloe, sulny lěkaŕ, kiž bě swoju žonu a pśichódnu macź sajeźoceśi, so by jeju bohatstwa dostał, pśehpoda duchownemu, kiž jeho pśećiwodźeśe, kubert na swojeho prawišnika, kotryž chyli jemu pśehpodacź. W nim běchu filosofiske hrónczka, kotrež bě w swojich poślednich dnjach pišał. Pawoł Hilton, mordaŕ jeneho **polizaja**, njeměrśeśe dalšich pśećerjow hacź nětchto wurjadnje dobrych zigaretow wukuriś. Hdyž ho do elektriskeho stola tyknu, mějeśe hišćeze zigaretu w hubje. Tola žylny prud pśechewobrozi ju sa sekundu do popjela. Charles Royer, wuwokany mordaŕ, žadaśe hyś wot duchownego, so by s nim jenu partiju śacha hrał. Wulki słóńnik Frank Kelly ludowaśe hudźbu a žadaśe hyś jedyn pośmjertny thoral wot Chopina, kiž jemu wopraviže wulki wumětc na klaběrje sapiśa. Japanz Schibuja Yugira cźitaśe zhlicźku nóz do swojeho wotprawjenja śmějśichi. Straźnik wołpjet śtyśchešeśe, kak jeho cźitanje sajimuje a ho wjazy rasow wótśije śmějśeśe.

Přilopk.

* **Na jězdnym kole s błyskom sarajeny.** Schtwórtk rospušćichi ho cźejke njewjedro nad městaćkom Königsseew Duringiski. 16lětny horncźerśli wucźobnik Franz Hillgers jěźeśeše se swojim jězdnym kołom po staromėśćańskej alei. Pśiched ležownoścźu jenje wobućoweje abrikli dyri nadobo błyst do jemje a trjećhi tej młodeho cźłowjeka. Tutón ho morwy se swojeho kola swjeły.

* **Wopacźny polizajski lojtnant.** W Merseburgu dźěśeše pjeca polizajski lojtnant po Weißenfelśkej dróży, kiž njeběśeše straži pśichi kasarnu znaty a hewak ho teź podhladny dyrbjeł dźaśeše. Kak prawy tutón podhlad bě, pokaza ho bórzy, dokelž ho na napraśchowanje jako policajski offizěr wupotajaca njeměrśeśe a poślušśicho na straži pśichida, jo offizěrsku uniformu njeprawje nošu. Wopacźny Merseburgski lojtnat běśe 20letny Matij Peters z Bremena, bywšći tam pśichi jenej nowinje pśichtajeny. Hdyž jeho puśechcźichu, dojěźe jej do Dortmunda po někajku offizěrsku uniformu. Tak fdaraźeny je wjazore města wopytał kaž Hildesheim, Hannover, Magdeburg a Halle, bjes teho, so bychu jeho spóznali. K jwojemu najwjetšchemu mjersanju dyrbjeśe naranjenki wotpokoźiś a na policajsku straźu ho dacź hiś.

* **Tirolska wjeś w płomjenjach.** Wot pjatka ranja stojeśeše wjeś Wald pśichi Mingerskich śriedźnych horach pola Innsbruka w płomjenjach. Po lokalnych powěźćach je ho 9 statokow wotpalilo, mjes nimi teź korcźma. Teź wjele ftotu je ho žohu spaliło. Niedźiwajcy napinazeho prózowanja wohnjowoje wobory bu hišćeze dalše tři statoki w straśche. Wobydlerjo mózachu jenoź nahe źiwjenje wukhowacź. Woheń je po śaczu nječkto saložił.

* **Najwjetšchi vulkan zyłeho śwěta** žylnje dźěła. **Na kupje Hawai je wohenibluwaza hora, Kilauea,** žylnje **bluwacź** sapocźała. Rěki lawy lisa ho do dolinow.

* **Swjask Ludowy wróći Rockefellerej 3 franki.** Stawiśnicźka, w kotrejž Swjask Ludowy a Rockefeller (amerikanske milliarder) wjeselu rólu hrajetaj, powěda nam nowina „Frdebedeme Belge“. Pśiched nětkotrym cźasom běśche „Rockefellerowy wusław“ słovlinowy, wudawši sa wosamknjene wudaśe jendźelśiśeje wucźeńcy wo mjejsynarodnej organizaciji pśichwośaca, a bě tehdyla 4500 śloich frankow napłaćił. Wudaśe knihi pak płaćeśeše 4503 frankow. Mjes tym pak bě Swjask Ludowy wot banki, hdźeź buchu pjenjezy sameśezene, wóśom frankow danje dóstał. Sliczbowanje ho ſ tijoni frankami śinyła śłóncźi, kiž Rockefellerowemu wusławej słuśeśeše. Swjask Ludowy w swojej sprawnosći pśichwóśał Rockefellerej 3 franki dźakom. Tón pak njeschadźe słuby była a wotmołwi, so jemu wopwrahdźe wo te 3 franki njeśidźe a móža w Genfje wosłaćź. Tola ſ búrokratiśimoni njeźnuśich jej žortow cźiniśa a po dołhim litkowanju buchu tute 3 franki se schekom wróćene. Wopraindźe by schkoda była, hdyž-li tuta kražna stawiśnicźka ſ porśla wuzwjazana była.

* * *

** **Bohužeł.** W nowinje stejeśe, so macźe pśa, dobreho straźnika, na pśichedaŕi. Hdźe jeho macźe? — Teho žu mi bohužeł dźeńża nozy pokradnyli.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Snowawumërjenje Budyšćisko-Tšelanskich honow.

K wolstronjenju w tukhwilu husto wobśtejazych mjesowych njewěśćoscźow ma ho

snowawumërjenje Budyšćisko-Tšelanskich honow

pśichwejśćaca ſ tym ma śo w bliźšim cźasu sapoczęcź.

Po snowawumërjenju śhotuje **krajny wumërjeniśki** hamt nowe sahonske tharty, teź nowe sahonske knihi ho po stónczenym wobliczenju pśicherźenjow sestaja.

Je tohadła trěbne, a leźi w sajimje jenotliwych leżownoścźerjow, so woni do spoczatka snowawumërjenja swoje wobšedźeńśtwowe mjesy śhromadnje se swojimi šuśodnami pśichekhodźa, sakrute měśniki wotwodźeja, kaž teź pobrachowaje, hdyž ho wo mjesach pśichesjene pśichiśchli, ſ nowymi wurunaja.

Leżomnoścźerjo ho namołwjeja, so bychu sastojnikam, kotśiž maju nadawk, wumërjecź, nuśne wukasy wo mjesach dźělili a jim k wuwjedźenju wumërjeńśkich dźełow na źiwoje leżownoścźe stupicź dali. Wobśichkodźenja na wumërjeńśkich signalach maju ho wobeśćź, teź njeje dowolene, je wotśrónicź.

Pokasujemy na to, so pśichi pobrachowazych mśnikach mjesy wumërjeńśu sastojnizy njepotśebaja, ale so to maju ho jenoź leżownoścźerjo staracź.

Po prawom měśniki njeśmědźa dale hacź 50 metrow róśno žedźeć. Na njepśechładnej leżownoścźi ma jich dalenoscź tajta bycź, so móże ho bjes pomognych žrědkow wot jeneho měśnika k druhemu dowidźeć.

Měśniki móża žebi leżownoścźerjo sa žamnjenu płacźišnu 2,20 hr. sa kamjeń na śkładownišcźu hłubokotwarśkeho hamta pśichi autowej kólni pśichi Tšelanskej dróży wotewjaś.

Dalśe tosajaśnjenja móża leżownoścźerjo na hłubokotwarśkim hamcźe abo wot radźineho geometra Geiera na hłubokotwarśkim hamcźe, kiž ma nadawk, dźeła mjesy wumërjenja wukonjecź, abo je-li trjeba, na městnje samum dostaćź.

W Budyšćinje, 9. julija 1927.

Měśćańska rada, hłubokotwarśti hamt.

Swójbne powěśće.

Sdlubjeni: Ilsa Wederez w Budyšćinje a Oswald Better w Lipśku. — Gertruda Schubertez w Budyšćinje a Erich Markgraf w Kamjenicy. — Elsa Jfeltez w Budyšćinje a Gerhard Henker we Winje. — Frieda Lehertez we Wjeleczinje a Woldemar Hennig w Budyšćinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ wobdźěli so dźensa pódźelu wječor 1/2 9 hodź. w Serb. Domje na rozžohnowanskim wječoru słowjanskich sokołsk. sotrow. Bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd źelu w Serb. kofejowni.

Hrodźišćo. Dźensa wječor je zhromadźizna cyłeje skupiny. Serb. tow. „Zerja“ so na wšotowarstwowym złóce w Radworju njedźelu, 17. julija, wobdźěli. Wotjědźemy njedźelu dop. z dypkom 3/4 11 h. wot Worcynskeho hosćenca z kołami a zhromadźimy so w Khwaćicach. Wot tam ćehnjemy z druhimi towarstwami hromadźe do Radworja. Při njepśihódnym wjedrje jědźemy po żeleznicy dop. 10 h. z Hrodźišća. Štóž ma do Pomore bliže, njech wot tam dop. 3/4 9 h. wotjědźe. — Naši spěwarjo a spěwarki njech so po móžnosći wšitcy dźensa pódźelu wječor 1/2 9 hodź. při skupinowej zhromadźiznje w Njechornju wobdźěla. Předs.

Khrósćicy. „Ratarski dorost“ změje jutře wutoru wječor we 8 hodź. w Zejićanskej korćmje zhromadźiznu. Wšitcy dyrbja z wěstosću přiś. Předs.

Łaz. Tow. „Handrij Zejleŕ“ wobdźěli so příchodnu njedźelu na wšotowarśtw. złětu w Radworju. Kolo jězdni zhromadźa so 1/2 10 hodź. dop. we Wetzkee hosćencu w Złyčinje. Zhromadny wotjězd wot tam z dypkom w 10 hodź. Sobustawy, kiž po żeleznicy do Radworja pojědu, wotjědu pak z Łaza rano we 8 hodź, abo z Rakec dop. 11 19. Wo bohate wobdźělenje prosy hišće junkróć předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokola změje jutře wutoru wječor we wosmich w Khróśćicach zhromadne zwučowanje. Tyće sobupřinjeseć. Budże so z hudźbu zwučować. Wuknjemy za złět. Kóždy je moralisce winowaty, zo so wobdźěli. Wokrjesny načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) změje štwórtk (14. 7.) poslednju spěwnu pruhu do žnjow, a to pola Natušec w Kukowje. Tuž njech wšitcy přiňdu Započatk z dypkom 1/2 9 hodź. Dirigent.

Róžant. Tow. kat. serbskich młodźencow wobdźěli so z autom na złětu w Radworju. Wotjědźemy z Róžanta z dypkom 1/2 12 hodź. přez Sernjany — zasо wróćo z Radworja wječor z dypkom 11 hodź. Štóž chcył zwonka towarstwa sobujěć njech so hač do štwórtka (14. VII.) pola M. Kokle w Sernjanach zamołwi. Płacizna tam a dom 1.20 hr., ze swjedźeńskim znamješkom 1.60 hr.

Towarstwo pomocy za studow. Serbow. Předsydstwo a teź wubjerkej so z tutym zdźěli, zo je dźensa pódźelu, 11. julija, pop. w 6 hodź. w „Serbskim Domje“ posedźenje dla rozdźělenja lětnišch podpjerow. Zapodate próstwy njech kóždy wěsće sobu přinjese.

Złětowy wubjerk změje přich. srjedu (13. VII) wječor 1/2 7 hodź. w Radworju pola Brylec posedźenje.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. — Złět w Radworju! Jěcharjo, swjedźeńske wozy a sobustawy towarstwow zhromadźuja so wot 12 hač 1/2 hodź. pola Běhrkee statoka w Radworju. Prawje bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmas w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bratyncy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Kostomy lětny barchent 60 pj.
wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 65,
muslinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma stajnje zešite
A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp w Budyšinje
Sprawne serbske posłužowanje!

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje zap. druž. z wobm. ruk.
Pytamy hnydom
wucźobnika
kotryž je wyšu wobkhodnu šulu wopytał abo hišće wopytuje. Wuwuci so we wšěch wotdźělach našeho wobkhoda a ma 3 lěta wuknuć.
Próstwy maja so pisomnje z wotpismom šulskich wopismow hač najpozdźišo do 15. julija w našim kontorje **w Budyšinje** na **Fabrikskej drózy 23** wotedać.

Serbja kupujće
a dawajće jako dary jenoż
Zejlerjowe spisy
IV zwjazki
Z rozšěrjenjom podpjerače serb. studowacych a zwjeselićе kóždeho, kotryž tajki spis dostanje.
Skład w Serbskej kniharni w Budyšinje

Swjedźeńske serbska kniharnja w Budyšinje
za wšě towarstwa
wobstara tunjo
Serbska kniharnja w Budyšinje
w Serbskim Domje.

Restauracija a kofejownja
„Baumfelder“
poruča swoje přijomne rumy, hdźež so njekuri, a rjanu
zahrodu
při najlěpšich jědźach a napojach k přećelnemu wuźiwanju.
Z přećelnym pócźešowanjom Robert Willkommen.

Běły barchent
dobra twora, metr jenoż 60 pj.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Tobak
punt jenoż 1 hr., čisty přemórski poruča **Hulisch w Budyšinje** Schülerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Płaćenja zamožny kupc pyta
ratarstwo
z dobrymi twarjenjemi hač do 100 kóčcow wulke. Poskićenja z bližšim rozjasnjenjom wobstejnosćow njech so sapodadźa pod „D 48“ na wud. Serb. Now.

Drogerija Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10
Wšě wěcy za ratarstwo!

Serbske křećeńske lisćiki
Serbska kniharnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiži Smolerjec knihidźerstwo, sp. dr. z o. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 160 — Budyšin — Wutoru, 12. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Hač dotal 145 smjertnych woporow njewjedroweje katastrofy.

Po wyšmótowanym swěsčenju žu hač dotal we wobšahu Pirnaskeho hamtiskeho hejtmanstwa 32 wozhobow swěsčili, kotrejž su pschi njewjedrowej katastrofje smjerć pocjerpiłe. Wšicho hromadze je žebi slimk po tajkim 145 człowjekow jako wopor žadak. Wódla teho žo hišće 50 wozobow njeje namakało. Možno je, **so hišće pod rospadankami cźeła namakaju. Schkoda, kotraj je žo naczinika, žo po pschedběžnym wyschnoscźinym swěsčenju na 60 miljonow a pola němsteje żelesniży na 10 miljonow hriwnow wobliczа.**

Rospadanki a hrjady móža žo jenož po kruchach wotstronić, dokelž dyrbja na wulkim městnje nakopjene hrjady do małych kruchow rosrěłacź. Powschitkownje wukhowanjste a wotnoschenjke dźeło ruče do prědka dźe. Wjele stow poliźistow s Drježdźanskeho wokrjesa a se Drježdźan ramych a s druhich stronow Sakskeje žu do potrjechenеje krajinу swołali a tam napinaze dźeło dokonjeja. Němskostatne wobora je s Drježdźan a s druhich stronow dóschła, runje tak pschihłuschnizy nusowe pomozy, němskostatneje khorhoje, frontskeho wojowarskeho jwjasta atd. Niz mjenje dyšli 15 pomocnych organizacijow pschi wukhowanjskim a wotnoschenjstim dźele pomha.

Němskostatna pósta je **telesonjske swjasanje** Bergcźeshübela, Glashüttn, Gottleuby a někotrych wšow powodźeneje krajinу nathwilnje wobnowiła.

Wobnowjenjke dźełko na wupuscźenej żelesniży budże znajmjenscha pok łěta cźasa trjebacź, dokelž žu we wobrimaj dołomaj storo wschě żelesnjske mosty swottorhane. Muzźitwa němskostatneje wobory a sastojniży krajneje żelesniży někotre nusowe mosty sa jědny wobkhad twarja, so bychu žo potrjechene strony sazo mohle porjadnje se žiwnoscźu sastaracź.

Sakske knjeżerstwo je sa wschitkich wobydlerjow Sakskeje žłědowaze namolwjenje wudało.

W nozy k 9. julijej łětża staj žo Gottleubaski a Müglitzski dół w ranschich Rudnych horach z njewjedrowej katastrofu podeschłoj, kotraž je po swojej zakoßnoscźi a cźeżkosci bjes pschikłada. Sliwki žu města a wuzy sa někotre hodźiny wupuscźiłe, schtož stej pilnosć cźłowjekow a sprózniwe dźeło sa wjele łět natwarikej, do rospadankow rostorthałe. Bołostniske dyžli sniczenje hišće njewumerjenych materialnych hódnoscźow je to, so je katastrofa, kaž daloko žo hač dotal spóznacź dawa, něhdże 150 morwych žadała. Starschi wumrjece swojich dźeci wopkałuja. Małe dźeci žu žo žyroty scźinje. Zyłe domjace hospodarstwa žu torhaze žołmy wotwjedte. Wjele stow ludźi je wschо zhubiło.

Knjeżerstwo sakskeho swobodneho stata je jako prěnju pomoz pjenježne žrědki postajiło, so by žo najwjeschej nusy wobarako. Němski ljeśt je hnydom hotowy był, we wjeschim wobžahu pomhacź. Dalsche žo hišće je strony statow a gmejnow stanje. Tola njeslóże je tak wulke w žwojich njedowidźnych scźehwkach, so žo **sawjedżenja wulkeho privatneho pomozneho skutka w zyłym sakskim žwobodnym stacze njemóżemy wotstajicź.** Teho dla wobydlerstwo zyłeho kraja należnje wo dobrowólne dary prošymy. Wschе sakske banki, natutomaschе a giroske pokładnje gmejnow a wschе wutwarnje nowin žo prošcha, so bychu zběranje pschiprawile. W dźełowym a spomożerstwownym ministerstwje je žo pomozna zentrala pschiprawiła. Do njeje maja žo nasbérane pjenjezy pótłacź.

Statne knjeżerstwo je pscheswědczene, so njeje dalschich złowow trjeba, so bychu wschitcy ludźo, kotriż su žo je žałožnej katastrofu pschelutowali, kaž jedyn muž postanyli, so bychu wobžarowanja hódnym woporam pomhajo ruzy sawdali. **Jedna je nětko wo skutk!** Njech kóżdy dawa, kelkoż samóże; pschetož spěšna pomoz je dwójna pomoz. Tež najmjeńschi dar njesamożiteho pomha cźeżkosci nusy wolóżicź.

List wukhowaneho.

Jedyn wukhowany wo žbožownje pschitrainym straschе pischе:

Hižo zyła jězba s Heidenaua do Glashütte bě mi hrózna. Pschijeżdżachmy ½11 hodźin wjeczor do Glashütte. Wschudże běchu dla strachа wulkeje wody žmólniży zapalili. Naschi cźah dale njejeżdżeschе, praschachu žo naš jenož, hacź zhromy s cźeżkim automobilom dale jěcź. Tola běschе pschepozdźe. Nadobo žo sastorcźi a cźah wróco jeżdżeschе. W žmjerznym straschе pschi wotnje stejach, na dobo žo naschе wosy do žebje stłóczichu, durje, wokna, tłechi žo kaž tłóchli wottłóczichu. Nadobo žo meter wyschko žołmy pschiwalichu, a żelesnjske wozy žo na lěwizu a prawizu cźišnychu. Wšach swój koffer a tak wyschoko saležnych, kaž samóch. Wschо bě pozdarmo.

My, 17łětna holza, jedyn knjes a ja žo se scźěnу k scźenje mjetachmy. Se wschej mozu žo hromadze dżerżachmy a k woknu pschiłudźechmy. W tym wokomiku žo hrjada s woknom nuts storcźi, kotraž naš wjazy krócź dźeli, tola wschě mozy napinajo žo wschitcy tśio snowa sa wokno powěsnychmy.

Ssmy łichcźeli, wo pomoz wołali a žo modlili. Podarmo, woda hiqo tři metry wyschoko w dwórnischcźownym twarjenju stejeschе. Wschitcy wobydlerjo hacź k Glashüttskemu brjohej dyrbiachu cźekacź; pschetož woda wschо žobu torhaschе, kóżdy móst, žamo kamjeniny, žo wotpłakachu. Domjaza nabóba w žołmach pkuwasche. Kschiczachmy wo pomoz, tola nichtó njemóżeschе nam pomhacź. **Dyrbjachmy pschihladowacź, kak žo někotři hoscźo w žołmach tepichu.** Njetpuschcźichmy pak nadźiju. Snapschecźnеje strony wołachu, so dyrbimy wutracź, tola po něcźim naš mozu wopuschcźachu. Potom widżachmy hischcźe kłapaze žmólniżу, woda nam hacź do schije dożahaschе, a tak dyrbjachmy połdra hodźiny wutracź. Mużłach žebi jenož hischcźe na žwoju wobhu macź, na žwoju bjowcźiczku a na wschitkich lubych doma, kotriż njewědźachu, so žo se žmjerzcźu bědźu.

Tola słónczнje throbli mużojo pschiháđechu, běschе najwjeschi cźah, hewak bu wschо pschepozdźe hyła. Wjacu naš na khribjet a naš pschеs žołmy njeschechu, pschi cźimż dyrbjachu žami kedźbowacź, so žo žmjerzcźe smirnychu. Moje kholowy, cźrije a wschо běchu polne błóta, mi bě, kaž so by wjele zentnarjow na mni wiżało. Mje wjedźechu; pschetož mi njebě możno, žo na nohomaj dźerżecź. K dr. H. w Glashütte mje dowjedźechu a cźistu drastu a cźerwjene wino k posnjnjenju dostach. Potom zo knjeni W. wo mnje pschecźełnje starasche a mi pomhasche. Pola njeje też nózłeh dostach. Běch žezi scźehno scźilschcźak, tola dźensa mózu hižo sazo běcź. To bě cźežke bědźenje.

Pomoz krajneje zyrkwje.

K położenju zakońnеje nusy w powodźenym kraju je evangelsko-lutherski krajny konsistorium 50 000 hrimow se samożenja krajneje zyrkwje postajił. Duchowni a zyrkwinsży pschedstejicźerjo žo napominaju, so bychu žo po žwojich mozach pschi powschitkownych sbérkach wobdźelili.

Bołharsko-južnoślowjanske sbliżenje.

Se Sofije žo powě, so kral Boriš, kotryž žo tele dny na dalsche puczowanje do wukraja nastaji, Běkowjed a Bukarest wopyta, a so žo s južnoślowjanskim kralom Alexandrom setka. Pišało je žo, so je njedawno wopyt dr. Korosczeca w Sofiji, wjednia zlowinskeje ludoweje strony, kotrehož je, kaž je snate, kral Boriš pschijał, samuzt měr, tole setkanje wobeju kralow dojednał.

Wothłós dr. Broquevilloweje rěče w Parizu.

„Echo de Paris“ pische Belgiski wójnski minister de Broqueville je w parlamentu rjekł, so je žo Němska pschezjiwo wotbronjenjk. programmej cźeżko pschescheka. De Broqueville je wo dokumentach rěcźał, kotrejž tej Parizjki kabinett znaje. Wone dyrbja žo Swjatej Lubow pschedpokładacź. Teho dla žebi žo napschecźiwo rěcźaze położenje nastanje. W tym wokomitu, hdźej dyrbi konferenza pósłanzow swěsčicź, so žu žo wotbronjenjke winowatoscźe dopjelnile, je belgiske ministerstwo, hdyž nocźze žwoje zkowa wrócźi, nusowane, Němsku pscheđ Radu Swjatow Ludow wobtokarzicź.

Sozialistiski „Oeuvre“ mni, so je belgiski wójnski minister se žwojim porokom, so žo mużitwa s němskostatneje woboty pschesahe je złużby puschcźeja, pat pschemało pat pschewjele rjekł. Na kóżdy pad pak je njerosum, wěricź, so móże žo Němska na wěcźne cźasy pod dobladowanjom dżerżecź. Jeli so Franzowsta žbohom tehorunja njewotbroni, dyrbi žebi němske „pschihotowanja“ lubicź dacź. Belgiski wójnski min. dyrbi zwětnemu sjawnemu měnjenju wědomosć wo žwojim wupraženju dacź. W nětcźišchim położenju njeswě žo mjelcźicź. —

Schkitanje podružnikow w Italiji.

W Romje žu pscherźiwo khežerjam, kotriż žu podružniżi pjenjes lichowarzy wuzko hnali, sakrocźili a jim hrožnli, so jim jich khěže sebjeru. — S Turina žo powě, so je pretor dweju lichowarskeju khežerjow k wuhnanstwu sazudźił. Na to je w Neaplu 8 000 podružnikow a w Turinje 7 000 podružnikow stórżbu pola žubow pscherźiwo theżerjam sapodało.

Iriskeho justicneho ministra skóncowali.

Tjio mużojo, kotriż w automobilu žedźachu, žu njedźelu w Dublinje do irskeho justicneho ministra O' Higginsta, kotryž žo s mandżelskej ke mschi do Booterstowa wjesesche, tři krócź i pistole skelili. Kule ministra do žiwota trjechichu, schtwórta kulka jeho hłowu srani. Krótki cźaš posdźischo na žwoje rany wumrje.

Ssmjertnje sranjeny žwoju poslednju wolu w nastupanju žwojeje žwójby a samożenja jasnje a rosumliwje wuprajł. Kaž nowiny pischu, je minister, hdyž na semi leżeschе, rjekł: „Do mnje žu ześeleli. Cźuju, so wumru. Ssym žo stajnje wo spomożenje Irskeje prózował a **wodawam tym, kotriż ju tónle cźin stuczili.**“

Kaž „Daily Mail“ powě, je swěsčene, so žu žobotu wjeczor w Dublinje tři automobile kradnyli a so je automobil, kotryž je žo pschi nadpadże mużił, wopaczne cźiżło měł.

Wo pschicźinach nadpada nieje hacź dotal hischcźe niczo snate. Nadpadnizy njemóżachu z automobilom cźeknycź. Poliźija je hnydom sa mordarjemi žłědźiła, tola hacź dotal njeje wuspěcha měła.

S mordarskim swišnjo, je žo njedźelu wjeczor pożbożene ministerstwa wotměło. Pschi njedawnym pschemjenjenju w kriftem knjeżerstwje běchu O' Higginta sa justicznego a zdobom sa swonkownego ministra wuzwolili. Jako swonkowny minister bě žo wón pschi konferenzy Swjatsa Ludow w Genfu wobdźelił a žo wot tam hatle pjatk wrócźił.

O' Higginsta běchu nětdy sa cźaš irskich njemérow sajeli a do jastwa žadźili. De Valera jeho sa Cosgraneho sastupjerza pomjenowa. O' Higgins pak njeje pschecźełstwo Sinfeinskich pschecźiwo žebi słudźi, hdyž w lěcze 1921 sa podpisanje jendżelsko-irskeho sréczenja hłożowasche. W lěcze 1922 žu jeho nana skónzowali.

Rosbuchnjenje granatow w pólskej muniziskej dźełarni.

W muniziskej twórni w Ossowej Gorje pola Bydgoschcze w Póznańskej žu pjatk granaty rosbuchże. Dźełarnine twarjenje žo dozyła sniczi. Na žboże je žo rosbuchnjenje po dźełarskim cźasu stako, hdyž w dźełarni nichtó njebě. Wobydlerstwo w Bydgoschcźu žo s hrimotom rosbuchnjenja zmjerzcź mustróża. Maja sa to, so je někaki pólski wohenj załožił.

Falschowarjow pólskich złotych zajeli.

Krakowska poliźija je wóspom zobustawow podrażowarskeje bandy zajała, kotraž je sa 1 600 000 pólskich złotych bankowki wudźełała a rosscherila.

Dalschi žmjertny wuhnuż w Ruskej.

Pólskeho wobhonjerja Pětra Waschtkiewicza, kotryž bě hjes dowolnoscźe do Pólskeje pschischoł a tajne powěscźe sa pólsku defensiwu podawał, žu w Charkowje k žmjerzcźi sahnudźili.

Nowy póstski tarif.

Po nowym póstskim tarifu, kotryž ma pjecza wot 1. augusta płacźicź, žo porto sa listy do dalokoscźe wot 10 na 15 pjenjezkow powyschi, sa městne listy wot 5 na 8 pj., sa městne dopiśnizy wot 3 na 8 pj. sa dopiśnizy do dalokoscźe ſ 5 na 8 pj. Paketowy wobtad žo město dotalnych tśioch do 5 pazmow dźeli. Pakcźiki žo wobtahowaju. Porto sa 1 kilo-pakcźik žo wot 30 na 40 gr. powyschi.

ła. Wo cźinu žu žo nětkole blišše nadrobnosćze słonite. **Hdyž chcyše žo minister do pódlanskeje dróhi sawinnyć, jeho nětoši módšchi ludźo, kotříž jeho wocźakowachu, nadpadnychu.** Mordarjo žu ſ automobilom hnydom cźeknyli. Cźęsto ſranjeny minister móžeše hišcźe prožnyć, so bychu hnydom měšchnika a poldźicho prjedawšcheho ministra roswuczenja Maca Neilla zawołali. Tutemu wón žiwoju pohledniu wolu po ſastoſnych formulach diktowaſche. Prešident Cosgrave je hišcźe njedźelu wjecźor wosjewjenje na lud wudał, w kotrymž na sabłužby słónzowaneho ſpomina. Wopowědźenje generalneho adjutanta irſkeho wójſka praji, so trise dobrowólne wójſko njeje ſa słónzowanje Higginſa ſamołwite.

Kaž je ſnate, je **słónzowany minister ſa to žył, ſo bychu wſchitkich k ſmjerćźi ſaſudźili, pola kotrychž bychu tśelbu namakali.** Někotre dny po ſawjedźenju tehole ſakonja běchu 47 wožobow wotprawili. O' Higginſa powſchitkownje ſa žytneho muža ſwobodneho ſtata wobhladowachu.

Semjerśenje w Egiptowſkej a w Palestinje.

Póndźelu 6 mjeńſchinow po 6 hodźinach w Kairu w Egiptowſkej 30 ſekundow trajacy podſemſki ſtork łaſcźuchu. Hacź dotal njeje žo žaneje ſchłody pſchipowědźiło. Cźež w Jerusalemje žo w tym ſamym cźaſu někotre podſemſke ſtorki ſtachu. W měſcźe žo jenoj ſchłoda naczini. We wokolnoſći pak žu někotši ludźo nahłu ſmjerćź namakali, a wjetſcha ſchkoda je žo ſtała. W Jerichu žo hoſcźenc ſaſypny a ſſjoch puczowarjow pod ſrobu pohrjeba. Cźež ſ druhich měſtow žo powě, ſo žu ludźo žiwjenje ſhubili a ſo žu žo twarjenja wobłichodźiłe abo ſo ſaſypłe. W Jerusalemje je žo jena maka wjeſa ſwjatejho rowa roſpuſka. Druhe twarjenja we ſtarym měſcźe žu žo ſaſypłe, a někotſi ludźo žu žo pſchi tym ſranili.

Słowjanskim hoſcom „Na zdaŕ!"

Se ſłowjanſkimi žotrami do łužiſkich horow.

„Hory módre, ja waſ ſnaju, ja žym ſaſo w ſerbſkim kroju" *to běſche myſlicźka, kiž naš putaſche wcźera pón-*
dźelu. Naſchi ſłowjanſcy hoſcźo cźaſchu ſeſnacź łužiſke horh. Popołdnju w 2 hodź.: Wjedro mihowe, njebjeſći wobſtor ſe mróckeſemi pocźehnjeny, cźakamy na ſtóńcźnu pruhu — cźakamy — a pſchi tom ſtoro cźaſy ſtomdźimy! „Jenoj mjeniſchina, wokmik bu ſ roſtudom, pohledni naſtaji nohu, ſaſwrěje durje ſeſeniſkeho wozła a cźaſy naš njeſe *Cilje* naſchemu dźenſnišchemu ſamérej. „Dźěwiwkezy!" Wopuſcheźimy cźaſy a ſaſtanišchczo, winjemy ſo na prawo na puczik ſrjedź ſeſeneho haja, ſpěchamy pſches Schyrjetiny móſt, wobhlźiwamy pſchi ſocźakłu wjeſli Hornjeje Górki w Mařſlinkez młynſkej ležownoſći rjane ſtare ſtwarjenje, wobdźiwamy nowu ſkułu a wopuſcheźimy Hornju Górku, ſpěchajo ninno ſtareje ſchuſe na prawo po półnej ſchcźežy, rjenje ſ kcźežkami, trawnymi pſchestrjenjemi a ſotmjagymi žitnymi ſchcźami. Grubjenej. Słónkna ſruha ſahłyſkota, trawny pſchestrjeń a kwětki nam pſchiſwitaja, wabja naš; mamy cźaſa a — kulimy ſo do trawy, kaž ſo kóždom ſpodoba, błóńcźko ſobje ſmějkota, ſotrty wjetſelu cźrjódku ſ „Kodakom" na cźaſowoſć, putaja ſo ſaſ! Dale!" Spěchamy na horu — na Mnišchonjź! Jenma mórin ſchtomow naš pſchijamy, ſ wjeſli nam poſchcyta: „Nóſkujcźe, nóſkujcźe horje!" Spěchamy, wotpocźinjemy, nóſkujemy ſ dychnjenjemi — ſnow horka, na wjeſelſku, w hoſcźeitz, w ſwojim nowum cźerwjenym barhnym khabacźe naš wita. Kofej, dobry pcźihkuſk naš wocźerſtwi, pohladnjay ſo wiſaju, ſo wſcho cźhrcźi, wjeſela myſl knježi. Bratr Janak a dwě ſotrje fotografuja, putaju twěchcźh lubych do ſzyłka, ſ wosomnjećima! Kajke ludźa wobraſy? Kraſne! My jim wěrimy, ſu mumjelzy a tuž ſo hižom na kraſnu dopomnjenku wjeſelimy. Krótka khwila wjeſeleho ſhromadneho bycźa je nam hiſ ſpožcźena a potom — rychle dele ſ horu, do Budeſtez na cźahł, dowěrimy ſo jomu a ſpěchamy do Budyſchina. Budyſchin naš pſchijima, khwatamy k Sſerbſkemu Domej a na krótku khwilku prajimy ſebi Bożemje. Sa hodźinku dźemy ſo ſaſo ſeſiđź, k roſſjohnowańſkemu wjecźorkej. —

Roſſjohnowańſki wjecźork w Sſerbſkim Domje.

Nózka lěha ſo na Budyſchin, k wšam pſchicźiłaju ſo tſcźki a tſcźki, wyſuſo nabodny ſcźinoſty wobraſ: „Nóż nad Budyſchinom." W Sſerbſkim Domje w ſaſt kupa ſo žiwerna cźrjódka Sſerbow ſe ſłowjanſkimi ſotrami w ſwěcźe, kiž kraſny ſwěcźnik kuſtotajnje ruſiła. Bratr Janak wita wſchitkich, ſpomina na ſrudnu wěrnoſć dźělenja. Schtóž je nam někcźo darił, nam ſwoje mozh wokaſował, temu hłuſcha horzy, njeſapomnity dźak. Sſotram ſe ſłowjańſkeho kraja, kotrychž pſchebytk běſche nam ſ kupjelu k wyſchinam, k ſwětłu ſahaſeje idee, pſchiwoła dźakne „Naſdaŕ", pſchepodaju Zotſje Novotnez jako duchownej wjedniſy ſa narod ſo horjazeho, luboſcź wuſtwarjazeho ſzyłka, małe ſpomnjećz na Budyſchin. S bužiſkim ſ pjera jeneho Budyſchſkeho bratra, nźnowanej ſłowjanſkim ſotram, ſkónźi ſwoje jadrime, i krutym ſokoliſkim pſchekwjedźenjom pſchełžane ſłowa dźaka. — Sſotra Novotná dźakuje ſo ſ plomjenjazymi ſłowami ſa wſcho luboſcź. Njeſahinity pomnik je žił Luźiza we jich wutrobach ſtajiła ſ pſchećelſkoſću, luboſću a ſchćedrinez hoſpodliwoſću. Na Sſerbow, na Luźizu njeſabudu. — Hłowny ſtarſchi łužiſkeho ſerbſkeho ſtudentſtwa, bratr Měrćin Nowak-Njechorńſki porěcza na to ſłowa, ſ kruteho drjewa rſane, dźakuje ſo wutrobnje ſotram ſłowjanſkim ſa jich ſkuteczność we Luźizy. Jich nałożena proza a lubosć budźe dźakne płody žnjeć, ſ ſpomoženju maſcheje narodnoſcze. — Narodnej hymnje „Rjana Luźiza" a „Bóže ſtatok mój" mózhje ſaſchumja. Sotra Sigmundová ſahraje na pianje, ſotra Marja Janerová ſpěwa, ſłowjańſke ſpěwy ſakincze w zyłku a ſdobna ſabawa ſo wuwiwa, rjanu, krótku khwilku. Dźělicź ſo dyrbimy. Bratr Krjeczmaŕ jima ſo ſ dokónczenemu ſłowu, pokaźo na wſcho ſdobne, na narodnu hordoſcź ſłowjańſkich ſotrow, na plomjeniu luboſcź k Sſłowjańſtwu. Sſmy khudźi! Schto darimy ſa wſchu ſdobnoſcź ſłowjańſkim ſotram? Sſoto nimamy a nocźnemu dacź ale — naſchu mutrobu, kiž ſo hori we ſ wyſchinje ſahaženym ideału, kiž bije ſa ſwój narod a Sſłowjanſtwo. Dźěłacź dyrbimy ſa ſwój narod, dóńcź je dźeń, pſchetoż pſchińdźe nóz, kiž mozy wuputa! Tutemu wuſhnjej dźaknych ſłowow pſchiſłamkny ſo ſerbſki ſpěw: „Hdyž ſotry bliža hodźinka, naš dźěłicź wot Waſ budźe." Bratr Janak ſkónźi wjecźorſt ſ krutym „Naſdaŕ" a hrimotaza lěſche ſotrow wotmołwa: „Naſdaŕ!"

Sſotry!
Krótka běſche khwila ſdobnej ſaſy!
S horzym dźakom dźemy Wam ruku tſchaſy
kóżdy bratr, ſotſicźka.
S łužiſkich honow pak ſahrimaa:
„Naſdaŕ!" — ſłota druſina! — ŕ.

Sokolski ſwjedźeń ſewjernecho wokrjesa w Ralbicach.

W Ralbicach, 10. pražnika 1927.

Zo sokolska ideja so dźeń a bóle skrućuje, hdźež so ji ze wšěmi mocami zadźěwać spytaše, to začuwachmy a widźachmy njedźelu na zhromadnym wustupje sewjerneho wokrjesa w našej wsy, wobstejacy z jednotow z Ralbic, Komorowa, Kulowa a Ciska. W Delanach bydla Serbja, hišće w cyłku a su zdawna sem kruta narodna zepjera. Tak daloko hač njejsu jenotliwcy přez njeserbske towařstwa skaženi, štož móžachmy bohužel wospjet widźeć. Tola swěrnemu serbskemu burej, kotremuž pod wšěmnym kabatom bije złota wutroba z njekabłacej wolu, temu stłóčiš tam rad ruku, kaž by póda, hdźež ródny domčk steji a jeho žiwi, potajneje mocy dawała, być njedótkliwy přećiwo wšemu cuzbarstwu.

Rjana syła hosći bě so hižom popołdnju zešła, hdyž na połsta Sokołow a naši tukhwilni hosćo we skupje z Waldźic korémy po wsy wokoło na zwučowaniśco čehnjechu, kiž bě kubler Grofa přećelnje jim přewostajił. Za tajke a podobne swjedźenje jewa přihódna městnosć bě hišće rjenje připrawjena. Na powyšenym a wupyšenym podiju hudźeše sokolska hudźba. Tu powita energiski a njebojazny starosta bratr Jurij Žur hosći a Sokołow a wurazy, zo njedźiwajo na mnohe wobćeżnosće tež w Ralbicach rjane sokolske žiwjenje knježi a přeješe, zo by so wšěm tu prawje lubiło.

W krutym pochodźe zastupi naša narodna falanks do areny a poča z prostnym zwučowanjom, tak mjenowanym Njechornskim, z přewodom hudźby. Pod nawjedowanjom načolnika bratra Jurija Cornaka wuwjedźechu sokoljo swoju wěc eksaktnje, tak zo bě tež w tym rjany postup widźeć. Tosame płaći wo tyčowym přednjetanju. To so čim lóžšo zwučowaše, hdyž pod policajskim dohladom stejachu. Wězo njeńcinješe rjaneho začišća, zo nadróżni hosćo so spjećowachu, snadny zastup zapłaći, hdyž tola wědźa, z kajkimi wudawkami su tajke wjetše swjedźenje, kóždy raz zjednoćene. Skupina Sokołow pokaza swoje kumšty na bradłach a přeskušu a žněješe mócny přiklesk. Takle na dźesać razow wobwjert doprědka a naspjet wuwjesć, je zwažliwa wěc a njeje runje lohka.

Popołdniši programm wudospołnichu naši słowjanscy hosćo z předstajenjom Bjesady, z prostnym zwučowanjom a z kudźelemi. Wuwjedźenje na bradłach swědčachu tohorunja wo jich přikładnej, disciplinje a wušikrosći. Sokolska hudźba na khwilku zasta a klavěr stupi do dźěła. Při jeho přewodźe stupaše a sokołese so łóštnišo. To wšo pak jeno zmóžni, wurjadnje rjane wjedro, kajkež sej lěpše žadać njemóžachmy. Samo powětr steješe přihódnje a njeseše hudźbne zynki k wušomaj zwučowarjam. Tak bě wonka wšo zjednoćene, štož dyrbješe wuspěch zwěsćić. We wšěch zwučowanjach našich Sokołow njewidźimy jeno proste hibanje cźła a stawow, ale rozćacu narodnu ideju, kiž ma překisać kóždeho Sokoła. Štóž tu hišće zapřimnył njeje, njech wostaji so radšo tuteho dźěła a dočaka čas, doniž je za to dozrawił. Ze serbskeho Sokołstwa wurosće nam njekabłaceych narodowcow, kotřiž budu něhdy nošerjo stutkowneho Serbstwa. W Sokolje ma šo cyła serbska młodźina zjednoćić. Wón zbliži sej socialne woršty a přeprěći wobstejace hłubiny mjez jenotliwymi powołanjemi. W Sokole zbratři so młodźina, da socialnym rozdźělam spadnyć a zjednoćuje wšě mocy cźła a duše. Rjeńšeho powołanja za serbskeho młodźenca a knjeżnu być njemóže.

Po dlěšej přestawey dachu so lohke nóżki do dźěła. Hdyž bě wječor žurla nabita połna, wustupichu hišće raz Sokołki. Sotra Marja Vanerowá zaspěwa wjacore češke spěwy a jedyn serbski („Jank pod hajkom worałe") z tajkej nježnosću a ze začućom a při tym z dobrym wuprajenjom, zo dyrbješe posledni wospjetować. Sotra Zdena Zykmundova zahra nam Smetanowu fantaziju wubjerne na pianje a pod nawjedowanjom sotry Novakoweje poskićachu Sokołki narodne reje a hišće jene zwučowanje z kudźelemi. Tak přinošowachu hišće k wječornej zabawje a přitomni přiwzachu wšě poskićenki z wulkim dźakom. Jich hodźiny su ličene. Bórzy wopuśća łužiski zemju. Njech wostanu jim dny přebywanja mjez nami we dobrym pomjatku. Snadź za łětko a dźeń na zaswiđenje! A našim Sokołam přiwołamy z połneje wutroby: Dale tak na nastupjenym puću! Wjedźe ke wyšinam — horje — dale.

Za wysoku płaćiznu.

Powědańćko ſ naſchich ſnjow.
Napiſałka Kirſtina Royowa

27 (Pokračowanje.)

Tak słónczi žo liſt, a k njemu bě pſchipokožena podobizna rjaneho, młodeho muźſkeho. Hižo na prěni napohlad wotkhrě młodu, wopuſchćenu, wohnjiwu wutrobu. Myſlicźka, ſo ma to tutón kraſny cźłowjek ſ jeje muźom ſtacź, ſda ſo młodej holcźy ſe ſnom być.

Njedźiwajcy toho njemóžeſche žo hnydom k wotmołwje roſhudźiłcź. Dźěda pěſtowacź wſchak bě hnydom hotowa; ale kak dyrbjała ſwoje ſłowo dacź, hdyž Adam Orlowſki ſam njepřijaſche? Hdy by ſnajmjeńſcha někcźo žo ſo radu wopraſchecź mohła; ale koho teź to? Dowěrneje pſchećelki nězy wona njemjeſeſche; wucźerſki běchu młode jónkle, a k direktorej njebě hacź bo dźenſnišcheje ſpravneje luboſcźe ſapſchijecź mohła. Druha holza by ſwojej macźerju napraſała ale tej ani to mózno njebě.

Pſchiluboſći-li, to ſ twojej macźerju wſchitko wuczinju pißaſche dźěd. Wona dyrbješe jemu ſa to ďakowna być. Pſchetož kak měła wona dźěda macźeri napſchecźo naſpomnicź, ſ kotrymž bě ſo macź pſched létami ſwojeje druheje ſentwy dła w hněwje roſeſchła. Nězcźo ſaſchumi a wona poſtuchaſche, ſchto to je, tu ſtojeſche „knjeżna Margita, ſaſo ſa Waſ dopiſ!" liſcźik do klina a ſkakaſche po takcźe hudźby, kotraž žo ſłyſchećź da, naſpjet. Margita pohladny kaž ſproſtnjena na tu wobalku. Pißmo drje bě wot muźſkeje ruki, ale nig wot dźědoweje napißane.

Słónczniže roſpječatachu iſchepotaſy porſty pjeczat, wona wuhlada podpiſmo: Adam Orlowſki.

Ach, ſchto tola w liſcźe ſtojeſche! Wjeſ, by ſebi jón pſchecźitała, wobłędny kraſne ſaczeſkwjenjene wobliczko ſ bolo-
[illegible], wócźzy žo ſandźelſkiſchcźej, ruzy ſwjeſeſchcźej žo bjesmóz-
[illegible] klina, a holcźka ſedźeſche pſched pjezakom kaž ćwětka,
bě ſo mróś nadobo dotknył, a płomjo wobſwětko-
[illegible] ſerunoho, ſ twjerdeſ ruku napißane rjadki:

„Cźeſćena knjeżna!"

Dokelž pſchecźe ſwojeho dźěda, kiž dhe naju ſ derje wobmyſlenych pſchicźinow w mandźelſkim ſmjatku mećź, njentóju wotpokaſacź, proſchu waſ wo woſchu ruku, je-li hiſchcźe tak ſwobodna jako moja. Dokelž pak je krocźel pćewažna a w naſchej ſrjótźe doſcź pſchicźinow bywa, ſo pſched tym ſtrachowacź, ſo mohle ſo wězy někak hinak wobroćiźcź, to mam ſa ſwoju winowatoſcź. Mam, cźeſćena knjeżna, ſdźelcź, ſo njeſadam ſ waſcheje ſtrony luboſcźe, kotruž teź wy njemóžecźe ke nmi ſacźuwacź, a teź ja ſe ſwojeje ſtrony žaneje njeſłužbu. Sc to pak ja žadam ſwěru, kotruž ſo dežkuli roſwěrowanje, kiž ja ſazběwam, na pſchego ſnjemóni.

Jedna ſo pſchi tutej naležnoſći ſłownje wo dźěda, kotrehož dyrbimy wobaj w ſtarobje hładacź. Jedna pak ſo teź wo Waſ, ſo byſcheſe njedyrbjałe ſaſo knjeſej inżeńerej Rainerej ſo nawroćiźcź, w kotrehož domu, — ja to ſpoſnawam, — ſa žiwo Waſcheho ródneho nana, Waſcheho měſta njeje, byrnjej byſcheſe tam ſwoju macź měła. So pak by nam ſhromadne žiwjenje woſtudne njebyło, to ſo nadźijam, ſo budźe wſchěm ſtonam pomhane, hdyž hnydom po kwašu ſwoje dawno wotmyſlene wuſpytne puczowanje naſtupju. Domiź ſo njewróćźu, budźeſce Wy pola naš hižo pſchiwitowcźena, a to druhe, ſchtož naju wobeju naſtuha, wſchak ſo potom hiſchcźe da kaž kóżda potrěbnoſcź, kotrejež ſo minuwši njemóžejcź. W nadźiji, ſo ſo Wy, runje kaž ja, pſchećeju naſcheho dźěda podwolicźe, kiž ma ſamóſcźe dobre wotmyſlenja a njebychu-li dopjelnite, by to cźeſko ſnjeſł,

bywam
ſ poczeſcźowanjom poddaty
Adam Orlowſki.

Kujes Miklawſch Orlowſki, by-li ty wědźał, kak je twój wnuk tule łoſtcźiwu wěz wotbył, kiž wón prajeſche, dyrbi ſam wuprawicź, by bźe ty ſpokojom był? Na twoju wnuczku, kotraž pſchećeźitawſchi ſebi liſt ſo do ſwojeje ſtwy ſamkny a w hórkej bołoſći na ſoſa cźiſnyny, bychu ſo mohłe tele ſłowa nałożowacź: „Woheń hodźi ſo łohko wuha-

ſchecź, teź cźopłe cźuća, najſnadniſcho pak móžeſch wohańcźenu wutrobu ſranicź."

Hdyž Margita nětkuže ſa hodźinu k towaſchſkoſci ſo wróći, ſhrdźeſcźeſche jeje zyłe ſjewjenje wo tom, ſo je ſo nadobo dobrowała. Pſchecźe knjeſa Mikkawſcha ſo njewotpokaże. Wón ſjednoći ſkóre ſtawy ſjednoły, wohłada ſubowaneju wuwiſkow wokoło ſebje, ale ſa kajku płaćiźnu!

Że ſeleſnišcheho ſaſtawniſcheja Podhrada pſchińdźe ſe małym kofrom w ruku młodu cźłowjek. Mócny wětr wěſcheſe jemu ſnadź do rjaneho, blěheho wobliczа, wobliczа tajkeho, kiž hnydom ſ poſtajnym nuraſom wocźow k ſebi mohješche. Wonej dopominaſchtej na ſ kurjawu pokutu trajinu, pſchi cźimž, hładajo do njeju, chješch ſo najradſcho wopraſchecź: Schto ſaſrěwaju tute kurjawy? Pſchewobliči młodeho cźłowjeka běſche kśetko łohki a ſchkitaſche ſwójim poſtawu ſenoź mału pſched ſnmu. Na běſpmaj zukomaj njemješche rukajowe. Ale młody muźſki, kaž ſo ďa, njemješche wobdawaźeho jeho njewjedra bozyka kedźbu; wón njewidźeſche teź wěſipnych wocźow ſónſtich, kotrež, ſ trom wojuju, mózaje ſ nim wuſtupowachu w ſtajnem poſnuje. Saſtanišchcźo je nimale dałoko wot měſtaczka ſdalene, a puczowacy móża ſchwarnje ſnuty ſo namrěcź, pſchedy hacź tam dóńdu.

Nadobo młody cźłowjek poſaſta, wohrěwańcźe wopraſchenjej ruzy na njeju dychajo, a ſejmuje jednoru cźapku ſ hłowy, hładajcźe ſebi wot wěrſika roſcźuchane wołoſy ſ cźoła. Pſchi tom ſhładowańcźe na wobſwětlene měſtaczko. Khwilku wócźzy ſo paſeſchtej na hrodowych roſpadanſkach, potom měrjeſchtej ſo do dołiny dele. We tom wokamſnu pak, hdyž wjeſorny ſwón tak ſwjatoczńje a tyſchinje po dołinje ſoflincza, jako by chcył we wulkej luboſći a hiſchcźe wjeſelſcheſ wobnowje powědźacź, to ſo wócźzy na wokamſnik ſamdźeliſchtej. Strudoba, pſchecźiwo kotrejež ludźo lěkarſtwo njemóhadźu, połaſa ſo na zunim wobliczu, ale jenoj na khwilku, pſchetož ſamoſtny putnik nakhili ſo hižo ſaſo ſa ſjewjenjem kofrom, a ſ wuraſom kruteje roſſudnoſcźe ſapocźa ſłowa ſ wětrom a ſněhowym mjeczelom wojowacź.

(Pokračowanje ſcźěhuj

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 12. julija.

1881 wuzwoli so Michał Kokla prěni króć do sakskeho sejma.

Po haće w lohkim kolsu nosy
So běłych rózow čisty směw
A z kerkow klinča zybow hłosy.
Wšo samón kčěw a samón spěw.

A mjetelo sej běłe hraju,
A žołte, čorne kŕidlaki.
Do spěcha dźěći pak so maju,
Sej popadnyć te lětaki.... Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Schleńza stupa sajo bjes sadźerženja na rjane. Nižina nad rańšej Europu so rozšafuje. Nad wječornej Europu leža wyšiny sa ſ nam pschi blížuje. Nižiny nad połnocnej Europu wobli znano je ſwojimi wubĕžkami nam njewjedra pschinjesecé. Sańdźenu njedźelu na wječor je sajo ſolne njewjedro nad Barlinom jakhadźale. Njewjedra lĕtša ſu skoro bjischcze jahukniſche hač loni. Jutſje ſrjedu ſlónczko ſthadźa 3,54 hodź. a chowa ſo 8,16 hodź. Mĕźacik ſthadźa wječor 7,25 hodź. a chowa ſo na ranje 2,21 hodź.

— **Widlischcza ſajachu** njedźelu wječor žonu ſe Židowa w dźĕłaćerſkim ſwjaſtowym domje. Dźĕłaćerſtwo ſamaritoje poſlicajchu ji prĕnju pomoc a dowjeſechu wobſaramjonnu do jeje hydlenja na Wjelkowſtej dróhy.

S **Boſchez.** Pschi njewjedrje, kotrejž ſobotu popoldnju pſches naſchu krajinu cźehnjeſche, dyri błyſk do twarjenja tudomneho wobydlerja Pĕtra Adameka a wobſchkódźi ſwiſle pola domſkeho a pohłuſchi wobžĕdźerja. Wón ſo bórſy sajo hraba.

S **Khwaczicz.** Nĕſchto wočzajne je žebi tudomnuty kowarſki miſchtr knjes Rüdiger, pſchiprawił. Ma nĕſto łeſon. Wĕz je dobra, dokelž je jeho mandźelſka baba. Ju mója łóžſcho dowołaſ, hdźež ju we wokolnych wſach trjebaja. Hlej też nawěſchtk w dźenſnišchim cźiſle.

S **Klukſcha.** Sańdźenu njedźelu bĕſche ſa naſchu wokolnoſć wulki ſmjedźeń, tudomny „Stahlheim" pod wjedniſtwom k. Kopty, měſeſche poſtwjerſenje ſwojeje khorhoje. Wjele wotdźĕlenjow Stahlheima ſ druhich wſow, kaž też wjele wojeſtich towarſtwow bĕſche ſo ſeſchło. Hižom rano wokoło pjeczich wobydlerjow ſ bubnowanjom budźachu; pſchipołdnju bĕſche naměſtna hudźba. Popołdnju w 2 hodź. wotmě ſo ſwjedźeńſka Boża ſłužba, w kotrejž bĕſche žyła zyrkej wupiſelnjena ſ pſchipoſłuchar jemi. Běchu tola žyle towarſtwa ſ khorhojemi pſchiſchle. Wožadny farar Kſchižan w ſwojim prědowanju wukładowaſche: To ſchtož mója ſtari wojazy naſchemu ludej dach, je duch kĺž na fronci; nĕhdy knježeſche, to rĕka dach poſłuſchnoſche, woporniwoſche, dowĕrjenje k Bohu a towarſchnoſche. Stahlhelm njech ſtudźuje ludoſć k wótrnemu kraju, k naſchemu wulkemu ſtatej, to pak njerĕka, ſo dyrbjmy nĕſto naſche Serbſtwo ſpuſchćeć ſ to by pſcheciwo Bożej woli było, a ſmuſkinje naſ wobkhadnyło, pſchetož narodnoſć je žyłne ſaſtab ſa roſwiće kharaktera. Potom ſo pſched pomnikom ſa we wójnje padnjentych krótka ſarowanſka nutrnoſć wotbĕrja, pſchi kotrejž k. Kopta wĕnj k pomnikej połoji. Nĕto ſcźehowaſche tam poſtwjerſenje khoroje, kotrejž wožadny farar poſtwjeſeſi jako ſnanjo ducha frontu, kaſtejhož bĕſche jeho w prědowanju wopiſował. Se ſhromadnym ſpĕwam „Khwał jeho Knjeſa" ſo ſwjatoczinoſć na khercho wje ſtónči. Temu ſo pſchiſamknu ſwjedźeńſki cźah pſches wjeſ na ſwjedźeńſku łuku pola rycźerſkuba, hdźež ſo konzertowaſche; reje dźeń wobſamknychu.

S **Minakala.** Sčyłne njewjedro, kaſtejž tu ſa dołhi cźaſ wjazy njeſpomninmy, pſchicźahny ſańdźenu ſobotu też pſches naſchu wokolinu. Wichor a dejchcź, tiž bĕſche ſkuſpami naudźchamy, ſakhadźeſche tu ſ taſtej mozu, ſo ſo ſłyſne ſchtomy kaž liſeſchći ſłamachu. Hrjebje a haty njemóžachu wodu ſkoro wjazu dowopſchijeć. Na połach a ſahrodach je njewjedro wulku ſchkodu naczinilo.

S **Rakojd.** Pſchi ſylnym njewjedrje ſobotu popoldnju dyri błyſk do hakle nowonatwarjeneho twarjenja žiwnoſcźerja Auguſta Bartuſcha. Na ſboże błyſk njeſapali. Wot ſtrĕžownoha ſjedże błyſk pſches dwór do ſtrěhy, w kotrejž poſ leźeſche. To ſchkody nichtó pſchijſchol njeje. Mutna woda wałeſche ſo po puczach a na połach leźeſche wowſk kaž ſwalzowany.

Z **Worklec.** Z 8. julijom je klóſtrſke knjeſtwo we Marijnej Hwĕzdźe dowolilo, zo ſmĕdźa we „łuzkim leſu" holanſke jahody ſcźipać a to z kupjenjom łĕſneje kartki. Hdyž jahody kĕźjachu, wubudźichu wulke nadźije na bohate žně. Ale nócne zmjerzki ſu plody zanjechałe a njezrawja tak, kaž je to počaſej přiměrjene. Žony a dźĕći khodźa nĕtko dźeń wote dnja do lĕſa a ſcźipaja čorne plody. Pilnje ſcźipaja. Zo druhdy jena jahoda też puć do huby namaka, to je na čornych wuſtach widźeć. Z wjeſła wĕzo z ruku ſcźipaja. Tu a tam pak też z ćeſakom dźernu. To pak čiſtoſći jahodoh njehoji. Z wulkeho dźĕła ſu jahody z módroběłym mrózom pocźehnjene, kotryž jich přeciwo tłacźa ſkita. Naše lĕſy wupłodża w płódnych lĕtach jara wjele jahodow, kotreż ſo pak w dojmjacnoſci přetrjebaja pak ſo we wokolinje a do městow předawaja a tak mnohim zaſłužbu poſkicźuja. Lětuſe njepřihódne

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 12. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2145	100 pólſk. markow	47,07
1 angleſki punt	20,462	100 čeſkoſł. krónow	12,492
100 ſwajc. frankow	81,135	100 franc. frankow	16,495

Berlinſka burſa kaſuje do nowjeho tydźenja ſe kruczejymi kurſami efektow Sedmilětnje Turkow ſawzyła hač do konca. Wiki ſ dołhimi a rentowymi ſtrĕhimami woſtachu dale ſtabe. Rentowa banka hotuje ſo, zo by wulkaju, wobſeže w Amerizy 128 miljonow ſlotych hrimnow pożčiła, ſo by ſamoſtaſa pozabanje ſa požčzonkami na hypotekach.

Produktowe wiki běchu trochu wožiwjene. Kupzy ſajimowachu ſo ſa rožku. Později ſche termije běchu wo maličkoſć dróſche. Płaczišiny ſu ſotowe žito wostachu leźame kaž ſobotu. Wožera płaczeſche zentnar

w Drježdźanach (ſańdź. pjatk)

pſchenicy 73 kg. 13,85—14,10 hr. (14,20 hač 14,45 hr.),
pſchenicy 69—70 kg. 13,25—13,50 hr. (13,60 hač 13,85 hr.),
rožki 69 kg. 12,50—12,75 hr. (12,75 hač 13 hr.),
rožki 66 kg. 11,85—12,10 hr. (10,10 hač 12,35 hr.),
jačmjenj naſymſki 11—12,50 hr. (12 hač 12,75 hr.),
wowſa 13—13,25 hr. (13—13,25 hr.),

w Berlinje:

rožki 12,75—12,85 hr., ſčežanjenja naležnego 12—13,65 hr., wowſa 12,55 hr. 12,90 hr.,

w termińowym zbikowanju:

ſa julij: pſchenicy 14,50 hr., rožki 12,75 hr., wowſa 10,95 hr.,
ſa ſeptember: pſchenicy 3,53¾ hr. hač 13,57½ hr., rožki 11,65 hr.,
ſa oktober: pſchenicy 13,50 hr., rožki pał 11,65 hr.

Na pſchedań:

Kolo ſonjaze w Bĕłej **Wodze**, Mlynſka haſa 13. — Motorſte Nowak na Buonſchſtej dróhy we Wojerezach.

Kruwa mloda wyſokoſrjebjelna w Boſchezach 41. — Mloda a mloda dójta Budiſch w Borkhamerach. — Mjes 3 na wubjerk we Wulkim Ezjiku 55.

Drjewo wuſytkowe: 11,20 cbm. bukowych tolſtych dejkow, 40 iwjerdych metrow dubow, wóſchkow, bĕłych bukow a klonow, też brĕzow. Dalſche wukaſuje wyſchſcha hajnkowaja we Bĕtom Khołmzu.

Na pſchenajerje.

Kubło 64 jutrow ſ morwjam a zimym inventarom, ſtejazymi žnjenji, twarjenja maja elektr. ſwĕtło a mócy. Hans Banoſcha w Bórku pola Wojerez.

Woſiewjenje.

Dyrbjenſke pichedawanje lekowanjeje w Jannom, Kluſchazej wyſchſchemu ſtraſnitſchereſ Richardej Prieſerjej we Klĕtnom je ſwjedniſtwo w Miſkej pĕhnyło.

Pſchiſtajicj pytaja:

Holzu do domu w Hródku, Wjedrichowa haſa 2. — Lehmanez konditornja w Hródku.

Kuchinſki, hród we Łaſu.

Wiſchnjerſchrijparjow na wiſchnjowych halejach pola Hornjeho Hunjowa a Njeſdaſchez.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. 3411 hodź. Wiki ſu hiſchcze jara mĕrne, mĕnjenje ſa pſchenizu je njewěſte, ſa rožku ſtajne.

3412 hodź.: Wiki woſtanu dale mĕrne, rožka w płaczišnje dale wobſtajna, pſchenica ſtĕrje ſłabſcha.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a woljowe ſymjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hrivnje.

	11.7.	8.7.		11.7.	8.7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	255-257	255 257	woka	22-24,80	22-24,50
nal. jačmjeń	240-273	240-273	módre lupiny	15-15,75	15-16,00
nazymſk. jačmjeń	—	—	*žołte lupiny*	16-17,75	16-18,00
wows	251-258	251-258	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	186-187	184-188	rapa. wosuſk	15,80	16,00
pšeńč muka	36-38,00	36-38,00	lany wosuſk	19-20,20	19-20,00
rżana muka	34-36,00	34-36,00	poen. melasa		
pš. wotruby	13,25	13,75	bérnj. kruški	33-34,40	33-34,10
rżane „	13,50	13,75	ſyno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-2,90
raps	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane ſymjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźanſka burza.

Pšenica	277-282	bérnjace kruški	36 00-36,50
rožka	250-255	pšeńč. wotruby	12,20-13,00
nalětni jačmjeń	—	rżane wotruby	15,00-16,00
nazymſk. jačmjeń	220-250	pšeńčna muka	47,00-48,50
wows	260-265	rżana muka	39,50-41,00
čeſwjeny dźeſel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,00-29,00
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
ſuche truhańcki	13-13,50	cokrowe truh.	18,00-21,00

Płaczizny rĕznjeho ſkotu na Drježdźanſkich ſkótnych wikach.

11. julija.

73 woł., 269 byk., 240 kruw. a 40 jałojc., 800 ćelat., 765 wowcow, 2222 ſwini.

Płaczizny za

woły: 1. 60—64, 2. 52—57, 3. 46—49, 4. 38—43;
byki: 1. 58—63, 2. 52—56, 3. 45—51;
kruwy: 1. 54—57, 2. 46—52, 3. 37—43;
jałojcy: 1. 61—65, 2. 48—57;
ćelata: 1. 74—78, 2. 65—71, 3. 50—60, 53—56;
wowcy: 2. 57—63, 3. 47—55, 4. 39—45;
ſwinje: (přez 300 pt.) 60—62, 2. (200—300) 62—63, 3. (200—240) 59—51;
rancy: 50—54.

wjedro njeje lĕſnej jahodze tak tyło kaž druhe lĕta. Wuſpĕch pak je tola hiſće ſpokojacy. Samo z wulkimi wozami prijwjezu ſo ſćipar jo z dalſich kónčin a wróća ſo z połnymi karanami a kośemi do ſwojeho ſtatoka. Też z městow, wosebje z Kamjenca, přikhadża tu wjele ludźi.

S **Wulkich Sdźarow.** Wobžarujomne njeſboże ſta ſo tu ſańdźenu njedźelu poł. wokoło ½4 hodź. Kokojeſdny pſchiſna ſ njemdrej ſpĕchnoſću pſches naſchu wjeſ, potorbny dwě dźeſći a wali ſo ſam ſe ſwojim kokom. Jene dźěćo ho bórſy ſajo ſhraba, druhe pak ſ cźeſćimi ſmiſtkownymi ranami a ſtſchaženymi moſhami leźo woſta. Pſchipadnje pſchitomny ſanitetnik Werminghoffſkeje kolony Cźerwjenke Kſchiža pſchinjeſhu ſtranjenymaj prĕnju pomoc. Jako dyrbjachu wot kokojeſdneho jeho njeno wódźeć, bu wón njembry a hroſeſche ſ revolwrom. Jeho tehdła Zandarm ſaja. Njepſchihotujny kokojeſdny je wóſty dźěłaćeſ ſ wuhłowieje jamy Erikl.

S **Wojerez.** Njewjedra, kotrejž pjatk a ſobotu w naſchej wokolnoſći ſylnje zyhnowachu, wobſchkódźi. 100000 woltowſi elektrikſi powodź ſ Lutow do Dubrawy pola Hródka, ſo dyrbjeſche milina huſejiſcho wuwoſtać. We Wojerezach porjadneje milíny hač do ſobotu w połnozy njedźeſche. Boże njewjedro dyri też do tudomneje pósty, roſći telefoniſke pſchiprawy a ſapali. Wobeſi pak ludźo bórſy ſalachu.

S **Wojerez.** Dróha ſ Wojerez do Hródka je krótko ſa naſchim městom jara hubjena a ma ſo tehdła ſwuhorjeſdżeć. Dokelž ho wobkhad wokoło pokojeći njehodźi, je ſo dróha ſ cźaſ wuhorjeſdżenja zyle ſawriela.

S **Klětneho.** Njedźe ranje wokoło 1 hodź. wotpali ho wulka hromada walcź..., kotraž ſtuſcheſche ſhĕžarjej a żelezniarjej Janzh. Wobeſi je pjeza ſtólmiſka ruka ſakoſtiła. — Jutſje ſrjedu, 13. julija ſwjeći tudomny wobydlerſan Berg ſe ſwojej mandźelſkej Hanu rodź. Wojnarjej ſlĕborny mandźelſki jubilej.

S **Běłeje Wody.** Pſchi njewjedrje, kotrejž ſobotu wjeczor pſches naſchu krajinu pſchicźahny, dyri błyſk do jeneje bille na Uhlandſkej dróhy a wottorhny dźeſ ſwiſlow. Dalſchi błyſk ſrjechi leźowneſej na Luiſnej dróhy, w kotrejž bĕchu nĕhdy Marijne kupjele. Też do elektrikſeho powoda je błyſk na wjazy mĕtnach dyrił, ſo bĕchmy dźeſći cźaſ bjes elektrikſeje ſwjeſy.

S **Trjebina** pola Sſlepeho. Sańdźenu ſobotu je też w naſchej wſy Boże njewjedro ſakhadźało. Jedyn błyſk ſajědże do elektrikſeho powoda, roſtſcheſka ſchćeſkoje a pohłuſchi żeleſniarja Petrika w ſwojim domje. Pod nukowaj ſawołaneho lĕkarja dr. Wóhna ſ Wětkeje Wody wróći ho jemu wědomnje ſajo, ſa to pak wbohi rĕcź ſłubi.

Se **Sſlepeho.** Tudomne wojeſke towarſtwo ſwjeczeſche ſańdźenu njedźelu pſchi ſtarym wjedrje ſwjedźeń ſwojeho 40lětnjeho wobſtaca. Na ſwjedźenju wobdźĕli ho dohła 38 towarſtwow, mjes nimi 35 wontkownych. W ſwjedźeńſkim cźaſu njeſeſche 33 khorhojow ſobu. 12 ſobuſtawow pomjenowachu ja cźeſtnych ſobuſtawow, wonk buchu też na dołſtoje waſchnje wuſnamjenjeni. Na ſwjedźeńſkim městnje pſchedwjedźechu ho ſerbſke ſe pſchi hudźbje tóſta a ſerbſkich huſłow.

S **Niſeje.** Pſchi pſchiſamkowanju na Budyſkej dróhy pſchi kładźenju pſtunowych rolow płun inſtalatéra H. Thomaſa a jeho dweju pomognikow pohłuchi, ſo wſchitſzy tſjo wědomnje ſhubichu. Jako jim kĺžik ſrĕbacź dachu, ſo jim wědomnje ſajo wróći. Jeneho ſnjeſdożeneho dyrbjachu do khorownje dowjeſeć.

Z Łužicy.

* S **Baldrjanez** (Welmsdorf) pola Biſkopiz. W kaſtim wobſtaru je pjimowa ſcźerſtka też we wokolinje Wjaſonſeje rĕki roſcźĕrjena, pokaluje ſcźehowazy pad. Tudomnemu łubjerjej Raumannej je ſo porađiło, poſłedni cźaſ ſ paſłemi nij mjene wyſći 8 pjimowych ſcźerſtkow popadnyć.

* S **Khróſtawy.** Sańdźenu ſobotu w tudomnej ſtale, kotruž k. Richard Wujanz ſ Kóſłow wotnaja, dźĕłaćeſ Richard Jakob ſ Wurbiſa ſjmjertnje ſnjeſboži. Snjeſbożeny je 33 lĕt ſtary a ſawoſtaji wudowu a 6 lětne dźěćo.

* S **Habrachczin.** Po 17lětnej pſchetławy mĕſačnu bĕdźeſć tudomneje ſchule ſańdźenu ſobotu ſchuſtki ſwjedźeńi. Popołdnju wokoło 3 hodź. pak ſo nahle njewjedro hromadu ſcźahny. Schulſti ſwjedźeń pod nim wšo cźeſpjeſche. Dźeći tworjachu krajny ſwjedźeńſki cźah, w kotrymž też nĕkotre rjenje wuppſchene ſwjedźeńſke woły ſobu wjeſechu. Sſwjedźeńſki cźah hibaſche ſo wot dwórniſcźerja pſches hłowne dróhi na ſwjedźeńſke městno.

* Se **Zitawy.** Na ſwoje cźeſće rany wumrĕł je w nozy na ſobotu wjednik automobila Halank ſe Zitawy. Kaž hižom piſachmy, je Halank ſańdźenu ſrjedu ſ nakładženym cźeſitym autom bliſka Zitawy dla japrajenja wodźidła najſrjedy do ſchtoma a potom do dróhowego pſcźerowa ſajěł.

Se **Shorjelza.** Sa twar nowoje katolſkeje zyrkwje pſchiſwolichu měſchczanſky ſaſtupjerjo, ſo ma ſo ſa tutón kamĕr ſabon mjes Litzowſkej a Gótzenſkej dróhu pſchedacź. Dotal měſachu w měſchczanſkim ſaſtupjerſtwje hiſchcze wobmyſlenje, ſo ſo zyrkej derje do měſtoweho wobraſa hodźeć njebudźe. Tutym wobmyſlenjam ſu nĕſto ſpadnyć dali.

* S **Rychwalda.** Pjatk popoldnju wotmě ſo w Pawlez hoſćencu po wobkładanju krajiny poſpedženje wubjerka družſtwa ſa polepſchenje ſemje ſa Nowu Luboſć a Wóſłicźu Horu. Na poſpedženju wobdźĕlichu ho też ſaſtupjerjo pſchiſłuſchnych wyſchſchnoſćow.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Flinzbergiſkich kupjelow** w Schleſyſkej. (Cźeſće njewjedrow.) Sſobotu popołdnju wokoło 3 hodź. roſpuſchći ho nad Flinzberaſkimi kupjelami cźeſće njewjedro, kotreż nĕhdże pol hodźiny dołho zyhnowaſche. Błyſk ſajědże do jeneje hródże a ju ſapali. Ludźo, kotriž w bliſkoſći pſchebywachu, naſtaſowaju wſcheſ hnydom ſajo ſalachu. Na dwórniſcźerju dyri dalſchi błyſk do elektrikſich pſchipraſowow a dwórniſcźerja njemĕjeſche na to ſwědu.

* Se **Striegawy.** (Schto může ſo pſchi autowym njeſbożu wſchitko ſtacź.) Automobil prynza ſe Schönaich-

Carolatha ſ Gutſchdorfa ſraſy na ſchižnej dróhy ſ jenym Wrótſtawſkim automobilom hromadże. Njeſbožo ſta žo wo wšy Liſſenje. Wobaj autaj žo jara wobſchkodźiſchtaj. Nutſkaſnedźaſym wožobam žo na ſboże niczo njeſta. Ale dwaj Liſſenſtaj wjeſnjanaj krwawjeſchtaj. Wonaj bjeſchtaj žo pſchi debacże wo njeſbožu tak cžopłej rěčcžałoj, ſo jedyn na druheho bjeſchtaj a žebi ſuby wubiſchtaj.

* S **Torgawy.** (Khłoſtanſtaj jataj ſo ſatepiłoj.) Pſchi kupańni we Łobju w Gradizach pola Torgawy ſatepiſchtaj ſo khłoſtanzaj jeneho dźełowjeho kommanda Torgawſkeho jaſtwa. Jedyn ſ njeju bu we wodże wot widliſchcžowu ſajaty a ſtorhny towaſcha, kiž jemu na pomoz pſchiſkhwata žoho do hłubiny. Strażowař ſpyta wobeju wuſkhowacz a by žo pſchi ſwojim wuſkhowańſtym ſkutku ſam podnórik, njebožkhtaj jemu hiſchcže w pożledniim wokamſniku druhaj khłoſtanzaj na pomoz pſchiſkhwatałoj a jeho wuſkhowałoj.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schłrowa pomjeſcz wo wjedrje ſa jutſje ſrjedu: Njenje, cžopło, njewjedra ſu možne. We wjeczornej a ſrjedźnej Europje woſtanje cžopło ale njewjedra pſchiběraja.**

———

Pſchi njewjedrowej kataſtrofje w ranſchich Rudnych horach je žo wjeſ Oelženarund do cžiſta ſhubiła. Wadźiła žu 25 ſtatokow, ſ kotrychž wona wobſtejeſche, ſwotrhnychu a wotnjeſe.

*

Sobotu wjecžor je žo admiral Koch ſ Hannovera w Niendorfu pſchi Baltiſkim morju pſchi kupaniu tepił. Admiral je žo pſchi Skagerokſtej bitwje a pſchi druhich móſtkich bitwach wobdźelił.

*

Khłoſtanſki ſud je Harrya Domelu jebanſtwa dla k jaſtwu na 7 měſazow ſaſudźił. Domela jako žyn nětkuſcheho němſkeho kronprynza po Němſkej puczowaſche. Jemu žu najwyſchiſchi ſaſtojnizy jako kronprynzowemu žynej holdowali a ſwjedźenſte hoſcžiny a bale wuhotowali. Na wſchelakich měſtnach je žebi pjenjezy poſcžowak, kotrež njeje wrócžił. Teho dla žu jeho ſaſudźili.

*

W Pětrogradze žu 25 wožobow ſajeli, kotříž žu pjecža ſpionaſu ſa Jendźelſku dźełali. Wobhonjerjo žu žo pjecža wožebje wo cžeſtwjene wójſko, wójniſke łodźiłwo a chemiſku wójniſku induſtriju ſaſimali. Mjes ſajatymi žu nětkuſchi łodźiłwowi offiſěrojo a pſchiſtajeniy wojeńſkeho ſarjadniſtwa.

*

W Odeſy žu bolharſkeho ſtacžana Maljuſcheſa ke ſmjerczi ſaſudźili, dokelž je pjecza ſbožži ſpytał naſchkaracž. W Aſchabadabadu žu ſchitnyzoh muži k ſmjerczi ſaſudźili, dokelž ju pjecza pſchedźydu wjeſnjeje rady ſtónzowali. Nětkuſcheho offiſěra Grigorjewa žu dla wojeńſteje ſpionaże ſaſtrelili.

Přilopk.

* **Cžeſke njeſboże ſ automobilom.** Saſdźeny pjatk ſta žo pola Pośnjanja cžeſke njeſboże ſ automobilom. Automobil inženěra Dewareta, w kotrymž nimo wobſedźerja hiſchcže pjeć dalſchich wožebow ſedźeſche, žo pſcheczišnu a woſta leže, ſo koleſa do powětra tjachu. Demaret a jena ſtrjeni morjeſ leža woſtaſchtaj, dalſchaj ſobujědźaſej Helmut a Krüger wuſchtaj jara cžeſko ſranjenaj, ſ bytnej dwě wožobje wotenděſchetej ſ łožſchim ſranjenjom.

* **Cžeſke njewjedra w Krkonoſchach a Jſerſkich horach.** Pjatk popołdnju zyhnowachu w Krkonoſchach (Riesengebirge) a w Jſerſkich horach ſatraſche njewjedra ſchtyri hodźiny dołho. Słinkajte deſchcže nacžinichu njeſměrnu ſchkodu. We wſy Hartenbergu dobu žo woda do twarjenjow a pócžře mnoho pinzow. Pola Petersdorfa wottorhny wulka woda dróhowy móſt. Wſchelake gmejny njemcžanſch wjeczor žaneho zwěrka, dokelž deſche ſo elektriſti powódź pſchi ſaſtynjenju moſta wobſchkodźił. Cžłowjekſoho pſchi njewjedrje njeſbu do ſchkody pſchiſchli. Też błyſk njeje na ſboże wjele ſchkody nacžiniił.

* **Njewjedra w Pohreiniſej a w Cžornym lěſu.** Wokoło Koblenza, nad rěku Rheinom, nad Weſterſim lěſom a nad Eifelſkimi horami ſo cžeſke njewjedra rozpuſchcžichu. Sčyłny wichor je pjchewodźeſche. Wón je wožebje na ſadowych ſatomach wjele ſchkody nacžiniił. Na někotrych měſtnach też błyſk dyri. Też w Cžornym lěſu njewjedra ſurowje ſakhadźachu. Pola Villingena dyrbjachu ſkót ſ hródow cžahacž a na wyſchſche měſtna wodźicž. Rěka Brigach měješche wulku wodu a je Brigadſti dež mjes Villingenom a Klengenom do jeniczkeho jěſora pſchewobrocžła. Woda je wjele pinzow poczriela a ſ łukow žyno ſwotpławiła. Na połach a ſahrodach ſu krupy wulku ſchkodu nacžiniłe. S hołcžengow je woda blida a ſtołzy ſwotnožyła.

* **Hróſbny woheń.** Satraſchny woheń zyhnowaſche w jenym papjerowym ſkładze w Kladźku (Glatz). S njeſnateje pſchicžiny wudyri w ſkładowym domje woheń. Domje wohnjowa wobora pſcheð ſnicženym ſchtitaſche. Woheń žo ſ taſkej ſpeſchnojcžu roſcheri, ſo někotři ludźo do ſmjertneho ſtracha pſchindźechu. Jenemu podoffiſěrej maju žo wožebje dźakowacž, ſo dwě wožobje ſmjerczy w płomjenjach njenamakaſchtej. Pſchi wuſkhowańſtym ſkutku ſmuſiły wuſkhowař bohužel ſam do njeſboża pſchindźe. Jenu tſěſchny zyhel na hłowu padże a jemu krwawjaſu ranu nabi. Tſi wožoby, kotrež pſchi wohnju do ſchkody pſchindźechu, dyrbjachu do ſhorownje dowjeſcž.

* **Woheń žo njewupſcheſtrjewa, maſch-li w domje paduha.** Tirolſki rataŕ wróczi žo do poſpje ſ Wina. Lehny žo hubydom do łoża a dokelž wuſnjeſ njemóżeſche, ſapali ſej zigareta. Na pol w ſparje padny jemu zigareta na ſchpunt dowanje. Na to wotwuczi a pſchimny ſa žehlivy tónczk k ſwojemu pſcheciwjenju žo dohłada, ſo hižo druha ruka tónczk wutworzuje. Rataŕ woſta ſmjerom, ſtany po ſhwilzy, dźeſche ſ jſtwy a ju ſatvrje. Połizija bórzy nutſkamarja pod łožom ſaja. Pſchi pſchepiſchſchowanju mjenjeſche, ſo njemóżeſche žo jako pſchedańſchi ſobuſtaw dobrowólneje woberý njedźiwaju na ſtrach pſcheradźenja tuteho dźěła žo wſdacž, mjenujzy wutloczenje wohnja.

* **Bomba mori pjecž wožobow.** Jtaliſke nowiny „Giornale d' Italia“ piſaja ſo je w jenym domje w Romje bomba roſbuchnyła. Tſcha a wjeſcži někotrych poſkhodow žo ſaſtyrpnychu. Nan a pjecž dźěcži buchu jako cžeła ſ roſpadanków wucžehnjene. Mandźelſka je cžeſkoſranjena. Jenož 11ětnemu dźeſcžu žo niczo ſtako njeje.

* **Wojeńſki wobſchkodźeny — ſbožowny dźědženy.** Pójniſki wobſchkodźeny w Straßburgu, kiž žo dla njeſcžeſe ruki ſo ſ pſchepowjanjom wjeſelakich wężow dom wot doma žiwjeſche, doſta hamiſku powěſcž, ſo je jemu we Ameriży ſenněty pſchiwuſny 240000 hřiwnow wotkaſał.

Towařſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. „Nadžija“ ſo dźensa wutoru njezeńdźe. — Kedźbujče pak wšitcy na „Powěſtnik“ pjatk a ſobotu tutoho tydźenja dla Radworja! Předa.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ spěwa jutře srjedu wječor 1/2 9 hodź. Maja so tež wšelake wěcy wuradźować a zdźělić, tuž njech wšitcy přińdu. Dirigent.

Lichań. „Zernička“ změje jutře srjedu wječor 1/2 9 h. pola Rudolfec spěwanje.

Laz. Tow. „Handrij Zejler“ wobdźěli so přichodnu njedźelu na wšotowarſtw. zlětu w Radworju. Kolejźdni zhromadźa so 1/4 10 hodź. dop. we Wetzkec hoscencu w Złyčinje. Zhromadny wotjězd wot tam z dypkom w 10 hodź. Sobustawy, kiž po železnicy do Radworja pojědu, wotjědu pak z Laza rano we 8 hodź, abo z Rakec dop. 11!9. Wo bohate wobdźělenje prosy hišče junkróć předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokoła změje dźensa wutoru wječor we wosmich w Khrošćicach zhromadne zwučowanje. Tyče sobupřinjesć. Budźe so z hudźbu zwučować. Wuknjemy za zlět. Kóždy je moralisey winowaty, zo so wobdźěli. Wokrjesny načolnik.

Njebjelčicy. „Sokol“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) změje štwórtk (14. 7.) posledniu spěwnu pruhu do Žnjow, a to pola Natušec w Kukowje. Tuž njech wšitcy přińdu. Započatk z dypkom 1/2 9 hodź. Dirigent.

Ralbicy. Spěw. tow. „Lilija“ změje štwórtk wječor zhromadźiznu. Wšitke sobustawy njech cyle wěste přińdu. Předsydstwo.

Wulki Čisk. „Jednota Sokol“ ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Zlětowy wubjerk změje jutře srjedu (13. VII.) wječor 1/2 7 hodź. w Radworju pola Brylec posedźenje.

Zwjazk łužk.-serb. studentstwa. Pruha za hłownu skhadźowanku je nětko definitivnje přich. sobotu 1/2 20 h. w Serb. Domje. Winowatosć kóždeho je, zo by z dypkom přišoł a swoju wěc trochu dospołnje w pomjatku měł. Jurij Cyž.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. — Zlět w Radworju! Jěcharjo, swjedźeńſke wozy a sobustawy towařſtwow zhromadźuja so wot 12 hač 1/2 hodź. pola Běhrkec statoka w Radworju. Prawje bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Radwjency. — Za nawěſtki O. Janak w Budyšinje.

Zahrodnicy a ratarjo!

Tuto lěto hač do kónca žnjow k tołcenju po wičnych płaćiznach kupuju

janske jahodki, čorne, běłe, čerwjene, prawje **kosmački,** jenož zrałe, tež mjehke zrałe

Z nakupowanjom započnju 15. julija

Budyska paleŕnja a spiritusowa fabrika, sadowa tołcerńja, winowa tołcerńja a fabrika sadoweho kisała

Emil Jenda w Budyšinje

Prewzaće wobkhoda.

P. P.

Česćenym wobydlerſtwu w Lipicu a wokolnosći zdźěluju, zo

kowarńju za kowanje a twarjenje wozow

kowařskeho mištra Krawca z dźensnišim dnjom na wotnajeće prewozmu.

Dokelž sym we wulakich dźěłarńjach dźěłał a też wučbnu kowarńju w Drježdźanach wopytał, myslu sebi, zo budu wšě žadanja móc dokonjeć. Budu so stajnje prócowacž, zo ze solidnym dźěłom a sprawnymi płaćiznami dowěru swojeho wołeběrařſtwa sebi dobudu a poručam so z tutym tudomnemu, kaž cyłemu wobydlerſtwu we wokolinje.

Z počesćowanjom

Gustav Schubert, kowařski mištr a pruh. pódkowař

W Lipicu, 13. 7. 1927

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Žiwnosć

z 32 kórcami (16000 hr. wopalneje kasy) je ze žiwym a morwym inventarom a lětušimi žnjemi w katolskej wsy blizko dwórniša hnydom na předań. Serb dóstanje lěpšinu. Napłaći ma so 10—12000 hr. Dalše su hopotheki.

Poskićenja pod „D 40“ na wudaw. „Serb. Nowin“.

4 PS motorske kolo

(D.K.W.) nowe z fabriki tunjo na předań, ze starymi motorsk. kolami móže so płaćić.

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29.

Dostach telefon hamt Budyšin **3464**

Max Rüdiger

kowařski mišer w Khwaćicach

kožowe damasty

běłosmuh. nawobleczenja, kožowe płachty, najl. wupjerki, płaane kožowe nawobleczenja

kupujede jara tunjo pola

K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda“. Ruču serbsku.

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami!

Ago (bjez šowa a hozdźika, Crepe-gumijowe podnje so na wšě drije přidźija

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

N. S. U. motorske kolo

k jězdźenju hotowe, za 145 hr. předawa **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentnej hasy 29.

Wuperjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čišće a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Fahle

Schuhwarenhaus

Cassen Lausitzer Leinestr. 3

Žonjace kolo

nowe z fabriki z ruk. wopjerom. za 72 hr. na předań **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentnej hasy 29

Zbytki wóskowanych tkaninow

tórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a sofy tunjo pola **J. Erler** w Budyšinje, na Zw. Lawsk. hasy 10

Tobak

punt jenož 1 hr, čisty přemórski poruča **Hulisch w Budyšinje** Schülerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Čitajće a rozšěrjejće „Łužicu“

časopis za zabawu a powučenje.

Płaći lětnje jenož 3 hr.

Skazajće sebi nowy lětnik hnydom

w Smolerjec knihićišćerni a knihařni w Budyšinje Serbski Dom

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Z N. p. płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrańkow 1,30 zł. hr. Do wukraja 10 zł. pj. Wudawa a dźěl. Serbskeje knihihódźernje, nakł. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju, Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobilěja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 161 — Budyšin — Srjedu, 13. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Ludowe žarowanje.

So by so powšitkowne žarowanje sakitkeho luda se pśiśinjało njewjedrowaje katastrofy stało, je sakski kralowny konsistorium wukas wudał. Wo nim wotmě̀je so bliskemu njedźelu w sakskich evangelskich zyrkwjach žarowanske Boža słužba. Wunoschk kolletty je sa wobkhowanje Boža słowa a wuknjenje dorěcone.

Wšykne wótpołdnjowe a wječorne kinematografowe a dalše zešmórne zarědowanja su zakazane. Wšykne wjesele hromadne zarědowanja, kaž bale, koncerty, wjesele wječorki, wjesele wječerje a tak dalej su zakazane. Wšykne wjesele hromadne zarědowanja, kaž bale, koncerty, wjesele wječorki, wjesele wječerje a tak dalej su zakazane.

ſkeho ſwonkowneho miniſtra wſazy wosnamjenja, hacž wſtanje liberalnych nowin.

Demonſtrazija pſchećiwo pſcheměnjenju argentiniſkeje narodneje hymny.

Nowiny ſ Buenos Aires piſchu: Pſched knjeżeŕſtwowym twarjenjom je njedżelu 10 000 ludźi pſchećiwo wobſamknjenju knjeżeŕſtwa manifeſtowało, ſo ma ſo argentiniſka narodna hymna po textu a muſiky porjedźeć. Polizija je pſchećiwo demonſtrantam bróńe wužiło, ſchesć wobſobow ſranika. Hdyž ludowa cźŕóda preſidenta Alveara, kotrež ſo na balkonje pokaſa, wuźmĕchowaſche, na lub ſe ſnykawow wodu ſnjećachu a jón ſ tym roſehnachu.

Wójna w Chinje.

S Tientſina ſo 12. julija powĕ: Offenſiva Czankaiſhekowcho wójſka je ſnu ſaſtajiła. Czankaiſhekowe wójſko je znlu Schantungſku provinzu wopuſchćiło a ſo lady Hſuczawa wrócżo ſcźahnyło. Poſtupanje poſnóżneho wójſka hacž k Hſuczawej ſo jako wulki wujpĕch wobhladuje.

Powĕſcź wo dobyću poſnóżneho wójſka njeje ſo hiſchcźe jako wĕrne potwjerdźiło.

Nadběh na Borodinowu khěžu w Hankawje.

W Hankowje ſnu Borodinowi wojazy na wotdźĕlenje chineſkich dźĕlaczerjow, kotrež chcźachu ſo do Borodinowych wobſhodn. twarjenjow dobrcź, ſtĕleli. Po wſchĕm ſdaću ſnu dźĕlaczerjow wosnajeli, ſo bychu, Borodinowe wĕzy wotnjeſli. Borodinowi pſchiſtajenzy pak dźĕlaczerjow do twarjenjow njepuſchcźichu. Cźi pak ſo njedachu wotpokaſacź a twarjenja nadběhowachu. Polizija ſe bjes mozy. Hakle, hdyž Borodinowi ſtražnizy nad khowu nadběhowarjow tſĕlachu, tuchi ſaſtachu, tola ſo njerozeſnźechu. Stražnizy na to hrožachu, ſo budźa do luda tſĕlcź. Dźĕlaczerjo ſo na to roſpierſchichu. W Kantonje je kholera wudyrika.

Nowy boikott w Kantonje.

15. julija je ſo ſa Kanton a jeho ſadni kraj boikott pſcherźiwo jendźelſkim a japanſkim tworam wuwołał.

Njedźelu wſitcy do Radworja na wſotowarſtwowski zlĕt.

Jenož nĕkotre dny dźĕla naſ hiſchcźe wot ſwjedźenja, na kotrymž chcźeja ſo Sserbja wopiſet w ſwojej kulturje pokaſacź a ſdobom pſched naſchĕrſchej ſjawnoſcźu wobtrucźicź, ſo tu hiſchcźe ſnu a ſo chcźeja dale žiwi bycź w ſwojim narodźe a ludźiwje. Mnohy hiſchcźe waźnoſcź tuteje manifeſtazije Sserbow dopóſnali njeſnu. Wichelazy wobhladuja taſki ſwjedźeń jako wospjetnu pſchileźnoſcź k próſdnemu ſawjeſelenju. Za tych ſnu reje najwažniſche. Druhy, kotrež trochu hluboſcho hladaja — je to pſchewažna wjetſchina — widźa w tym ſjawne wuſnaczje Sserbow k ſwojemu narodej, k ſwojemu ludej, kiž je hewak pſchezo bity a teptany. Sserbja chcźeja rjanoſce ſwojich praſtarnych nałoźtow w waſchnjow pokaſacź, je woživjecź a tak pſched ſahubu ſakhowacź. Chcźeja lubośne ſynki maćerſcźcźiny we ſkowje a ſpĕwje wukhwalicź a lĕpſche dorozumjenje ſa nju w ſjawnoſcźi wukſtutkowacź. Niż mjenje hacž we 18 ſerbſkich (namĕſchanych) wjeſnych ſchulach ſo ſerbſcźina njewucźi. Tam dże ſa Sserbſtwom hladajcy wróćżo. Taſke ſakonje hu runje ſa Sserbow pſchitwódne, ſ kotrychž ſ pomocu ſo Sserbſtwu k rowu ſwoni. Njerozumni, huſto doſcź ſ nĕmſkeje ſtrony naſchcźuwani ſtarſchi a ſchulſke pſchedſtejićerſtwa wotpokaſuja ſerbſke wuczenje w ſchuli, ſej myſlo, ſo traſch ſwoje dźĕcźi na ſpuſtnej mudroſcźi doſcź njenahnywaju. Taſkim je je-

noż wo wſchĕdny khlĕb, wo pſenjeſy, wo helſki mamon cźiniecź. Wſchĕ nĕznſtiche cźucza ſa to, ſchtož je nĕkdy ſerbſka macź nam do kolebki pokoźila, ſchtož je nĕkdy ſtawny wuſnam pſched druhimi ludami, ſchtož je naſche ſwjate a bohupodobne ſwójſtwo a ſmy k jeho ſdźerżenju po Božich kaſnjach a po ſwĕdomju winowacźi — hewak nam Boże poſlecźo hroſy — ſo po cźaſu ſhubuje. Sserbſka rĕcź wotemrje w ſwójbach, ſchulach, na wſach. Runje wokoło Radworja abo w jeho bliſkoſcźi mamy mnohich ſchulow, hdźež ſo ſerbſkeje rĕcźe njepoda, tak we Lupoji, w Minakale, Pſowjach, we Mulkej Dubrawje, we Mulkim Wjelkowje, na Zidowje, w Myſchecźach. Je-li tam ſtarſchi njedyrbjeli poſnego dorozumjenja mĕcź ſa ſerbſku rĕcź, kiž je klucź ke wſchĕm ſkowjanſkim rĕcźam, pſchińdźcźe njedźelu do Radworja!

Wokſchewcźe ſo na ſerbſkim narodnym žiwjenju a na rjanoſcźi naſcheje lubeje maćerſcźcźiny. Sſnadź dopóſnjaſcźe a ſwĕdomjo wam dopowĕda, ſchto waſchim dźĕcźom bĕrjeźe,

hdyž ſerbſke wucźby njezadacźe.

Poſdźiſcho budu waſche dźĕcźi bĕda na waſ wołacź, ſo wy wjazy roſuma mĕli njeſcźe. Juſto ſtyſchimy wobtkhodnikow ſkorźicź, ſo jich ſtarſchi njeſnu w młodoſcźi ſerbſkeje rĕcźe nawucźili, jenoż ſ nimi doma nĕmſki rĕcźeli, ſo bychu jim dźĕlko w ſchuli wołóźili. Ow, wy błajni, kak ſo tola ſami ſjebacźe! Jenoż na podkoźtu maćerneje rĕcźe wóſe ſo dołyntna wucźba w ſchuli podawacź. Wſcho druhe je dreſura.

Radwor, ſdawna ſem ſtrjedźiſchcźo naraźiſcheho katoliſkeho Sserbſtwa, pſchikładna ſerbſka wjeſ a wołzada, hdźež ſwojeje narodnoſcźe ſej wĕdomi duchowni a wucźerjo ſkutkuja, na lĕtka wuſnam, bycź ſe ſwjedźenſkim mĕſtnom ſa wſchoſerbſki ſlĕt. Cźehmy jeho ſerbſtwo ſtołować a dobre ſerbſke ſmyſlenje wobhdrżowacź ſ tym poſcźeſcźicź, ſo ſo w njeliczomnych cźŕóđach do wſy nawaliny. Radwor dyrbi ſe ſwĕdom bycź, ſo hiſchcźe ſta, haj tyſaſy Sserbow pſchećiwdźeli ſteja k ſwojemu narodej, k ſwojej maćerſcźcźinje. Njedźelu je ſa dobrych Sserbow njepowalne heſło:

„Wſchitzy do Radworja na wſchotowarſtwowy ſlĕt!“

Ze Serbow.

Pſtrowica.

Srjedu 13. julija.

* 1846 w Turjom naš drohi basnik wóte Matej Urban. nĕtko w Khrostawje na wumjeńku

Lipa je nam serbski ſtom
Towaŕska za Boži dom,
Luba cźetka serbskim wsam.
Dźensa ſusodźinka nam.

Łopjena ma wutrobki
Z nimi lubość wozjewi.
Hładke, jasne ſwĕcźate
Kiwaju nam lubozne.

Jan Radyserb.

W ſerbſkich narodnych draſtach

pſchikkwataju ſe wſchĕch ſtron Hornjeje a Delnjeje Łužiy naſche łube ſerbſke hoſpody, naſche hoſcźki, naſche rjanoſinki pſchichodnu njedźelu do Radworja na wſchoſerbſki ſlĕt! Kaž kwĕtki budźa pĕtanicź wobraſ cźornokhabatatych muzow, cźerwjenjokoſchlatych hołkow a bĕłokoſchlatych hołkow a druhich ſnych mjeleckow. To budźe kraſnje. Sserbam kiwa ſwjeſ ſwója a narodnoſcźe, luboścźe a ſebjewĕdomoſcźe. Pſchińdźuż ſo tuž kwĕtka ke kwĕtzy, a budźimy pſchichodnu njedźelu w Radworju ſołmjaze kraſnoſcźe, wjeſela, ſebjewĕdomja. Bóh knjes pak ſpoſcźi wĕſcźe ſłote cźuki ſłóncza a ſwojeho ſožnowanja na naſch ſerbſki lud!

— **Wo wjedrje.** S wjeczora bliſkuje ſo wyſchina. Nižina ſo k ranju wotſtaluje. S wjeczora duja wólne wětry. Tehodła mamy kurſawu. Hdyž ſo ta roſcźežnje, ſtejimy ſnano njewjedra. Póndźelu powoldnju ſu nad Wjerſiom cźežke njewjedra ſſhadźale. W Ruiſej w Nižinowohróſtej krajinje ſu wulke ſłowi powodźenja a wulke ſapuſchenja ſawinowale. — Jutſhe ſchwórk khdadźa ſłonco na 3,55 hodź. a khowa ſo rano 3,12 hodź. Jutſhe wjecźor 8,20 hodź. a khowa ſo rano 3,12 hodź. Jutſhe je polny mĕſacź. Pſchedźenak ſtaja khłódne a ſamrźcźene wjedro.

— **Sajeſo ſerbſkich ſpĕwarjow do Frankobroda.** Wjetra wutoru wjeczor wotjźdźachu naſchi ſerbſcźi ſpĕwarjo do Frankobroda, ſo bychu tam ſerbſki koncźert poſtajeli. Pſchi ſkładnoſcźi wuſtajeńcźy „Hudźba w žiwjenju ludow“. Na wuſtajeńcźy maju też ſerbſke ſkładby, naſtroje, wobraſy atd. wobſebite cźeſnje mĕſno. Sajeſo a wuſtajenzo ſerbſkich ſpĕwnych a hudźbnych pokładow je ſaſtužba naſcheho ſłownego hudźbneho miſchtra Bjarmata Krawza. Wo dnje a źiwe nozy po mĕſacach dołho je dźĕlał, tehodła, ſo ſnu też Sserbja na wuſtajeńcźy a pſchi koncźertach wobdźĕlene byli. Sserbow bĕſche ſarjadnitwo wuſtajeńcźy „Hudźba w žiwjenju ludow“ pſcheproſyło, knjes direktor Bjarmat Krawz bĕ pſchikubił a ſ njeſpróſtnjenym dźĕłom je ſłowo dźerżał. Stukk ſtupi do mozy: Wječera wotjźdźachu pod jeho a jeho cźeſcź. mandźelſkeje ſebjedźiwoſtwom ſpĕwarja a ſpĕwarki a dwaj hoſcźaj, w zyłku ſchtyrnaco; mjes nimi knjeni Ruth Krawzez, knjeſnje Hanka Krawzez a Tiłża Bełzowa, knjeza kuncźeŕ Scheder, Emil Schlamaŕ. — Pſrwjotny ſkutk cźehdża pſchewjeſeſcź k ſpomoženju naſcheho ludu, ſława jim a jeho wjedniker! Jóh johnuj ſ dobrym poradźenjom tutón ſdobny ſkutk narodneje luboścźe. Słowjańſkoſnje ſu Sserbowi pokłady w ſpĕwje, hudźbje a nawjelſtwje, tuž njech błyſchcźa ſo pruhi ſerbſkeje kultury, ſamóžnoſcźe! -ſ.

— **Muſnamjenjenje pcźołarjow.** Pod tutym napiſmom woſjewichmy w ſchtwórtkownym cźiſle mjena wſchelakich wuſtojnych pcźołarjow, kotrźi na Pcźołarſtwowej wuſtajeńcźy w Łubiju myta dóſtachu. S pſchihladanjom ſtej pak w tamniſchej roſprawje dwě mjenje wuwoſtałej, kotrež ſ tutym woſjewimy: Pſchi ſamrźnej ſkładnoſcźi doſta wuto mĕſta Łubija knjeżna Martha Wirthez w Cźornych Noßlizach, dalſche mjeto dóſta knjes Gottwald ſ Budyſchina.

— **Sozialnym zentnarjam** wupłacźuje ſo podpjera ja mĕżaz julij póndźelu, 18. julija 1927, dopoldnja wot 1/2 9 hodź. hacž 12 hodź. w Sſejmowni na Hrodowſkej hońe 10, dełka (we wupłacźerni). Pſchi tym doſtanje na to poſkaſujcmy, ſo ſo podpjera jenoż w poſtajenym cźaſu wupłacźuje.

— **Polizija napiſa** młodeju cźłowjekow wot wonkach, kotrźi wcźera w naſchim mĕſcźe w nadawku jenoż tak mjenowaneje nĕmſkoſtatneje ſtrony ſa njemjeſko, wikowatoſtwo a pſchemyſło ſe ſydkom w Barlinje pola tudomnych pſchekupzow a pſchemyſlnikow podpiſma ſa piſomny protest pſchećiwo poſdaćnemu dawkowemu pſchećeźenju pſchemyſłoweho ſrjedźneho rjeſwa ſbĕrajcźaj a pſchi tym dobrowólne dary, niż niſe 50 pf. pſchijimowajcźaj. Wonaj njewobhdźejcźaj ſa njeje dowolnoſcźe wot wyſchnoſcźe, ſo bychtaj tute pjenjezy hromadźicź ſmĕłoj.

— **Wyſoka woda** w Błótach. Sſylne deſchcźe, kotrež ſu nam njewjedra poſlednje dny ſandźenoho dźenja pſchińdźeſcźe, ſu w rjanych Błótach wodze ſkótre pſchibĕrać dale. Tamniſchi ratarjo ſ wulkej ſtaroſcźu doſcźe pſchibywanje wody wobcźakaja. Woda je hižom tak mnoho ſtupiła, ſo wjele ſtow ratarjow na łuki njemóžachu. Hacž do koleń we wodze ſtejo dyrbja ſwoje cźeſke dźĕło wukonjecź. S mĕſtnami bĕſche trawa pſched ſwej metraj wyſoka narosła a ſyzyy njebĕchu ſ njeje widźeć. Mĕło pak je ſyzynym njewjedrje a wichoru leſi rjana trawa ſ wjetſcha a ſemi ſtłóčena a ratarjo ſo boja, ſo ſuu hiſchcźe ſhnije.

— **Sſ Khwaczij.** Khwacźanſke ſerbſke towaŕſtwo, kotrež ſo na Radworſkim wſchotowarſtwowſkim ſlĕcźe Do-

Za wyſoku płaćiznu.

Powjedańcźko ſ naſchich Łnjow.

Napiſała Kirſtina Rowowa.

(Pokrațcźowanje.)

Tu nadobo leži pſched nim na ſawětej hórzy, hłowu ke hrjemeſćku pſchikłoninſchi, maty burſki hólcźeż. Syma je jeho pſchewinyła; tón žebi wuſnje a ſmjerſnje. Nimale wotmachom nakhila ſo młody cźłowjek k dźĕſcźu a tſchaſe je je.

„Schto ty tu cźinisch? Ty tola ſmjerſnjeſch!“ rĕcźi wón kahodnje. Hólcźeż wotewrja wocźi: „Ja tu wotpocźnju, dokĕž dale njemóžach.“ „Tu tola woſtacź njeſmĕſch, ſtań a pój ſo nimu!“

Dźĕcźo poſłuchaſche, napoł we womorje, a ſtany, ale njeby-li jeho pſcheczelna paża poddźerżowała, to drje by ſo ſwjeſł; pſchetož ſproſtnjenej noży njeſamóžeſchtej cźeła cźłeła wunjeſcź. Młody cźłowjek ſo roſhladowaſche tu a tam, ale nihdźe nikeho wotewrjeć njeběſe, kiž mohł pomhacź. Tuž ſwoja wón ruce ſwój kofr k hólzowemu brjemjeſchcźu a powdźny woboje pſches ramje, położi ruku krucze wokoło khłakazeho hólza, a bóle njeſo hacž wjeſko bodra ſo ſ nim ſ prénjej khěžzy w mĕſce. Pſchi tom ſaczeŕwjenjeſchtej ſo jeho błĕdej liſzy, hrudź cźeſko dźĕſaſche dla pſchewulkeho napinanja; ſ wocźow pak ſesadź mkły ſwórcźeſche ſo ſwĕtleſchtej ſpodźiwneho ſwoja.

Dźiwajo ſo pohladnyſchtej jónſkej w khěžzy na njewotkłamy wopyt, ſlubłichtej ſwolniwje hólcźa hajicź a hładacź; poffiſcźene pjenjezy nochcźeſchtej pſchijeć. Hólcźik njemóžeſche ſo ani na ſwojeho wumożerja prawje dohladacź, hdyž tón hižo ſo ſ domu ſłubi a kaž cźłowjek ſa błižſchim puczom pytaſy hnydom pſchi ſe ſnĕhom ſanjeſenem moſcźe ſtejeſche.

W tom wokomiku ſoſwonichu jwónzži tak ſo dyrbjeſche ſo hnydom wohładnycź. Wot wohniweju koni cźehnjene leźachu rjane ſanje, ſ cźopytami pokrywadłami wukładźene, nimo njeho. W nich ſedźeſche pſchibódła hordeho, ſtareho kujeſa młoda jónſka, ſtaroſcźiwje do poſkjomocźaneho kožucka ſawalena. Wot běſeje kapy bě ſawodźejwk ſo wotwodźeł; jeje tcźejace wobliczo bĕſche widźecź a wócźzy ſyboleſchtej ſo kaž dwaj cźornaj diamantaj.

A tutej ſpodźiwnej wocźi ſkojiſchtej ſo na wotnoſcheny kofr k nohomaj ſamotneho puczowarja, potom na jeho łohka, njedobžahazu draſtu; wonej kuknyſchtej wſche a ſamuſchtej ſo ſ widźomnym ſobuſtajcźeſom do jeho na nju ſwoženeho ſpohladnjenja.

Sſanje jĕdźechu nimo. Młody cźłowjek poſpĕchi ſwój ſtup a poſaſta hałe w pſchedchĕži lĕkarnje „K ſtotej liliji“.

Starſcha jónſka ſ pſchećeźelnym cźełwjenym wobliczom w mĕſcźanſkim ſdraſcźenju pſchińdźe jemu napſchećo. Na wopraſchenje, hacž by mohł k knjeſom Korimſkim poreźecź, pokmuri ta dźiwnje cźoło. Hdyž pak młody cźłowjek ſo pſchedſtaji, roſſajeni ſo jeje mjeſwocźo ſ radoſcźu.

„Ach nowy knjes provizor! Skónczńje wy pſchiſthadźeſcźe! Knjes Korimſki je waſ hižo wcźera wocźakował. Ale wy ſcź. wſchón ſproſtmył; to wſchak žadyn dźiw njeje, hdyž wonka tajki mróz. Hnydom dam we waſchej ſtuwi ſatepicź, mjes tym pójſcźe ſobu do mojeje ſtuwy. Hłódny wſchak też bydźeſcźe po taſkim puczowanju; ale my ſmy hižo po wjeczeri. Tohodła dyrdźeje ſamolwicź, hdyž jenoż hiſchcźe nĕſchto hromadźe ſłojiu.“

Jónſka njeczakaſche wotmołwy, wotewri durje niż pſchewulkeje, ale derje wutepjeneje ſtuwy, a bórſy potom pſchinjeſe wjeczeŕ, po kotrejż njebě widźecź, ſo bě jĕdź nĕkak hromadu pytała. Też horźy cźaj pſchinjeſe a kaſaſche hoſcźej jednorje, wutrohnje, bjes wulkich wuſchparanjow.

„Knjeſej Korimſkemu ſym hižo wo wami prajiła. Hnydom, hdyž ſcźe pojeđł, możeſcźe k njemu đójcź,“ prajeſche wona, dodawſchi hiſchcźe nĕſchto pjeczina k cźaſej. „Wón bě waſ wcźera zyle wjeſe wocźakował.“

„Mi je to jara žel, njemóžach pak prjedy pſchińcź,“ wotmołwi młody muźſki ſtawaju; „ale proſchu, rad bych ſebi najprjedy ſwoje wězy do ſtuwy wotnjeſł a ſo troſchku wuczíſcźił.“

„Tam wſchak njeje hiſchcźe doſcź cźołho,“ rjekny wona ſtaroſcźiwje, „tola prjedy hacź lehnycź póndźeſcźe, wſchak ſo ſtuwa ſhowrěje.“

„Lĕkarnja dże je dźenſa hižo ſamknjena, njewěrnoſ.“ Wobliczo jónſkeje ſo pokmuri. „Ta je hižo tydźeń doſho ſawrjena, ſ toho cźaſa, ſo je ſo njeſbožo ſtako; ale wy wo tom ſawěſcźe hiſchcźe njewěſcźe!“

„Tola, hiſchcźe wěm.“

Wonaj wumĕſchetaj ſe ſtuwy.

„Wy to wěſcźe? Cźim lĕpje. Knjes ſ toho cźaſa nimóje a njecha žaneho lĕkarſtwa wjazy dźĕlacź, ſchto by ſo chcył na tom dźiwacź? Wuczomniżo pſchedawaju jenoż mužiczkoſcźe; ale rezepty ſo njepſchijimowachu. To bĕſche jara njeſpſchijomne ſa ludźi, ſa lĕkarjow a ſa naſ.“

„A młody knjes Korimſki?“ woprașcha ſo ſa ſtuwu młody cźłowjek ſ hłoſom poknym ſprawneho ſobuſłoženja.

„Wot wcźerawſcheho ſo, Bohu dźakowano, porjedźa. Knjes doktor Lermontow měri, ſo je ſnjerſtny ſtrach wotwobroćeny; njech to mikoſcźiwy Bóh da, ſo by ſo lĕkaŕ njeſbołał!“

„Je tón lĕkaŕ w mĕſtaczku?“

„Dźiw ně. Naſch lĕkaŕ rěka Rauſcher a je hižo ſtaroſny knjes. Tutón pak je pſchećeźel wobeju Rikuſchki. Niedźiwajcźe ſo tomu, ſo młodeho knjeſa tak njemuju. Wjeſelu ſym jeho hajiła a wotbłałała, tej wocźakawała, hdyž bě mać ſhubił, a nětko dyrbju tej jeho cźerpjenja widźecź.“

Jónſka wutrě ſebi ſyzy.

„A cźerpi-li twón pſchećeźo hiſchcźe jara?“ rjekny jaſo jara ſobuczućiwje młody cźłowjek.

„To mły njewěmy. Nětko je hižo pſchi wědomju a wjele to njeda widźecź, ſo by ſe nan njerudźił. — Ale hleźcźe, tuž ſmój hižo pola waſcheje ſtuwy, knjes provizor.“

„Dźakuju ſo ſa pſchewodźenje a ſa ſdźĕkenja. Jtwe knjeſa Korimſkeho ſu horjeſach w prĕnim poſchodźe, njewěrno?“

„Haj, druhe durje wot ſkhodow.“

(Pokrațcźowanje ſcźěhuje.)

mowany połnoliczbnje wobdżëli, żo hišchče jónu pjatk wječor 1/29 hodź. pola Nowačej k nuńnej zhromadźišnje jeidże. Porjad budże tam wossjewjeny. Wšichtaj towarščhojo maju winowatosć, żo na poźeđženju wobdżëlić.

S **Khwaczij.** Wobnowjenje dźela na tudomnej zyrkwi ruče pokazuje. Pschekrywanje wěže, kotrež bjes njesboja wosta, je dokónczene. Też wěža je znowa wobmjetana a pokasuje nětko pschečelnische wobliczo. Wyšoke drjewjane róschty su nětko sasa ł mulkeho dźěla swotnoschene. Nowe zyrnicki wěžinego cžasnika pokazuja do dalka, kelko je na cžasu. Jenoż klampnarske dźěła, kaž tešchne roty atd. maju žo hišchče wukonjeczź. Górny pak budże też tuto dźěło hotowe. Zyrkwinske próbdźetjeństwo je dale wobstamkło, so ma žo zyrkez też znutskach porjedźicź. Nowe ryšowanja sa molowanja su žo hižom stale. A dźěła też pešchnje pokracžuja. Potom smějemy sasa rjanu ponowjenu zyrkez, kotraž chże zazty kemicherjow ze swojim pschečelnym wopohladom rad witacź.

S **Delnjeho Wujesda.** Sandźenu njedźelu, 10. prazniča swjeczeschče nascha wobnujowa wobora swój 20letny jubilej. Na njón bę wschitke žuđobne wohnjowe woboty pschepro-hyła, kotrež ju też ze swojim wopytom poczeschichu. Dokelž rjane wjedro swjedżenjej hojesche, bę wjele woborow pschi-ńjwatało a wschitke bęchu bohacze sajmpjene. Ssu tu sczehowaze woboty byle: Wohnjowa wobora ł Lucza, Lasa, Klétneho, Wochos, Wojerez a też ł Połpjay. Nascha kapała je wschitke ł rjanej hudźbu powitała. Zhła wješ bęsche ł pletwami rjenje wupyschena a cżelne wrota ł hrónczkami, wohnjowym woborom a wobornikam wénowane, hdejž strowja-chu a witachu. Wschitko žo wjeżeleschče a radowasche a na swjedżeniškim namésče bę karuzel a cżumpjel a sa jédź a picże bęchu žo rešnjay, pjekař a korczmarjo postarali. Hdyž bęchu wschitke wohnjowe woboty tu, sapocża žo swjedżenišče swuczowanje a to tudomneje wohnjoweje wobory se zhkalvu pschi zhkalvni. Na to cżelnjechu wobornizy k Schprjewi a zhły ludu jich pschewodźachu. Jow wuschupi Wojerowska wobora se swojej motorisej zhkalvu. Wona ludźom pokasa, schto tajka moderna zhkalva dokonja. Cżi žo dźiwachu na tym. Po swuczowanjach sapocża žo swjedżeništi cżah, w kotrymž jej herbske towarschtwo ł thorhoju, tehorunja też „Sokol“, wojerške a kokoješhne towarschtwo bohu cżehnjechu. Hdyž bęchu pschez zhlu wješ pschecżahnyli, žo cżah na swjedżenišim namésče rospuschcżi. Jow bę jewischcżo pschihotowane a rjenje ł brěhowymi hakosami mudebjene. Tu wustupi wokrejny wopalny mischtr a pokasa na to, schto wohnjowe woboty žu a schto woni sa žuwojeho blischeho cżinja, a hischcże druhe wězy k pschitomnym porécża. Na to wusnamenichu žo woborizy tudomneje wobory, kotrež jej hižom 20 lét pschischluschcja. Woni dostachu cżestne wopjima. Jow na swjedżenišim namésče psched zyrkwju tuježesche nětk wje-sele žiwjenje a wschitko žo ł ludźimi mjerwjesche. W 7 hodź. sapocża žo wjeżeta rejka na hasichcżej žurli, kotraž hacź do 2 hodź. w nogy trajesche. Tak bę žo swjedżenk minuk a kóždy, kotryž je jow był, temu je žo lubiło a swjedżenk jemu dołho w pomjatku wostanje.

S **Rakez.** Sandźemu žobotu bęsche sa naschu wjeż a wokolinu cżorny dżeń. Popołdnju mjes 3 a 4 hodź. nawalachu žo na krótkorasnschim njebju cżorne njewjedrowe mrótcżele, kotrež nam niczo dobreho njewěscżachu. Błyski łapachu, hrimanje rjesche. W 5. hodźinje pschicżeże njewjedro pschez kaponizu k nam. Slowkojty beschcź žo pocza lecź. Cżmu, kotraž bęsche žo nad zyłej wokolinje wupschestrěła, jatne błysti rossčělowachu. Semja rjesche ł njepschestajym hrimotom. Hušto bijesche błysk do schtomow ale też do runych połow. Jedyn błysk sajedże do Khéžorskeho hata pola Komorowa a pohłuschi wjele rybow. Po pokdrahodźinskim šathadźenju wotšali žo njewjedro do Kamjenskich stron.

S **Brěsyny** pola Hucžiny. Sjawony pucź ł Brěsynu do Hliny je dla nagjwanja na Brěžnjanskich honach wot 14. hacź 17. julija t. l. sawrjeny. Jěždny wobkhad pokasuje žo na Hucžinjanske dwórnischcžo.

S **Kotez.** Pschi zyłnym njewjedrje, kotrež žobotu popołdnju też w naschej wokolinje sathadźeschče, žapny jedyn błysk njedaloko cżirkwy bźěłaczych żonow do žitoweho pola. Sylny wichor pschinješe wjele deschcża, pod kotrymž drje žu wischnowi najeńzy najbóle cżerpjli.

S **Kotez.** Tudomne wojerške towarschtwo žwjezeschče sandźenu njedźelu žwój 25ltny sakoženski žwjedżeń. Rano wotmě žo zyrkwinska parada. Po kemischnju na woběmaj pohrjebnischcżomaj k wojerščemu pomnikej wěnz położichu, k cżemuž žo mała rěcź wotmě. Na žwjedżenišim méstnje knjeschče popołdnju pišany hibot a wjeżeke žiwjenje. Sa 25ltne žtóčne žobustawstwo bu 21 žobustawow wusnamjenjenych. Sžwjedżeni stónczichu ł rejemi.

S **Wósporka.** Tudomne pjerišnu plahowaze towarschtwo wotmě žobotu a njedźelu kulenje wo myta. Wobdźělenje bęsche dobre. Hódnotne myta mójachu wudźělić.

S **Worklez.** Tu sakłapichu pónđelu popołdnju wěsteho 19létneho thowanza. Jedyn wokolny spomožerstwi wustaw bęsche jeho wobdżëdżerjej mitna Nowakej we Nowej Wjesży do službny dał. Hižom hnydom po zwjatkach bęsche žo wón bjes wědżenja wustawa ł pschipokasaneho méstna wotstalił a žo wot teho cżasa w naschej wokolinje wokolobrucżił. Sajecżu žo wón wšo spjecżowaschcże a spyta wupjerchnycź. Ale dla energišeho sapschimnjenja jeneho sastojnika žo jemu to njeporadźi. Napoślédk dyrbjesche žo rad abo njerad ł wjesnej zynkownju sesnacź.

S **Lejna pola Khróscżija.** Też tudomna Nowakeż korczma žo bórzy žudnitzy pschedawa. Sa króttki cżaš je to hižom tsecźi pad, žo w naschej blischej wokolinje korczma na pschedań pschindże. To je dopokas, so maju korczmarjo dźensa cżežke stejnischcżo.

Se **Ssernjan.** Njedźelu wječor na puću se Ssernjan do Nóžanta pjekarśki mischtr Rehfeld se Schunowa se swojim automobilom khétro špěchnje pšches Ssernjany pschihdże. S połnym wotmachom hrały je žwojim autom wo schtom, kiž so hnydom ł korjenjemi wuwali. Pola automobila štama je prédnja wóška a zbky wós so jara wobschkodźi. Wjednik automobila šlerca pšches hlowu na bok ł wosa a wošta ł lózjichmi ranami leže.

S **Nóžanta.** Sandźeny pjatk dyri pschi njewjedrje błysk w naschej wsy do dweju twarjenjow, njesapali pak na zboże zane.

S **Kamjenza.** Njedźože ł motorsim kolom sta žo wutoru popołdnju wokolo 2 hodź. w sawinjenju Budyšchińskeje dróhi njedaloko „Krony“. Jedyn tudomny motorowy kolešaŕ pschijedże ł khétro wulkej špěchnosću po Budyšchińskej dróhy horje, jedsche w sawinjenju pschedałoko na prawo a sajedże do automobila, kiž tam stejesche. Wjednik motorsieho kola se strózelemi wotendże, jeho pschewodżeŕ, kiž na sozjušim žedle žedżesche, lózjiche sranjenje poczerpi.

S **Kulowa.** Pschi cżežkim njewjedrje se slinkojtym deschcżom, kotrež sandźenu žobotu popołdnju pšches naschu wokolinu pschicżahny, dyri błysk do brózinje kublerja Michala Scholty w Kulowzu. Wón rosbi nekotre tšešne zybele, tola twarjenje njesapali.

S **Kulowa.** Pschi rjanym wjedrje žwjezeschče sandźenu njedźelu tudomne wojerške towarschtwo žwój lóčny žwjedżeń. Rano w 6 hodź. Heibachowa kapała ludźi se spanja budźeschče. Dopołdnja wot 11 hacź 12 hodź. wotmě žo nameśtny konzert, kiž wjele pschipohluchaŕjow pschiwabi. W 1 hodź. sešupa žo towarschtwo pschi zkhadżowańšim domje ł cżahej na žwjedżeńške méstno. Towarzh Michał Kober pschijatkucża létża 50 lét k wojerščemu towarschtwu. Ssmój 25ltnym žobustawstwi jubilej žwjezeschče pak towarschcżo Emil Hancżka, Jan Kober, Jan Koneczk, Jan Narczik, Jakub Piazza, Emil Pietschmann, Gustav Walter a Alois Wels. Jubilarojo buchu wusnamjenjeni. Pschi rjelenju na kralowsku tarczu bu ł kralom Emil Hancżka, ł prénim marschalom Bjarnat Schömmel ł Haschcżej haby a ł druhim marschalom Jan Uhlig.

S **Noweje Luki** pola Wojerez. Pschi kupanju we Wódrje tepi žo wojak statneje wobory Hajnza w Frankrohdże, hdjež pola statneje wobory žłužeschče. Hajnza je žo w Dretwje pola Hródka narodźił. Dokelž pak je tam zyła žwójba wotemrěła, pschebywaschče we žwojich próżdninach a też hewak tu pola žwojeho pohledźenjeho bratra. Semrětky bźeła zara lubowana wožboła a jeho bratra potrjechi — kaž hižom tak husto — cżežka srudoba.

S **Wulkich Sdzarow.** Pjatk popołdnju je tu we Delnjej wodże 2½ltna dźowczička tudomneho majstra Scholty zatepika. Dołežka je žebi ł druhimi dźěcżimi pschi brjohy réki hraškala, je drje žo po brjohy dele žumyka, ani so by jo nécżto pytnył. Jako połdźiżcho we wodże sa dołežku pytachu, namakachu ju bjes žiwjenja we wodże leżo. Jako bęchu dźěcżo wucżahnyli, spytachu ł wulkej szčerpnosću, jo sasa do žiwjenja wrócżicź, tola bohužel njemějachu prózowanja žaneho wuspěcha wjazu. Sawolamy lékař mózješche jenoż wodkrucżicź, so bęsche dźěcżo morwe.

S **Běleje Wody.** Wczera wutoru rano ¾1 hodź. wudyri woheń w kóhni Zschieschez mlokarnje na Tšelnitzkej dróhy. Wohnja dohladschtaj žo prénjej jena tam bydlaza žona a jedyn żelezniśaŕ, kotrajž hnydom alarmowaschtaj. Motorišej zhkawje poradźi žo, woheń na kóhniu samjejowacź. Wjele prakowanje złomy, drjewa a brikétow je žo spalilo. Kaž žo zda, je woheń dla hubjeneho wuhnja we plokarni nastał.

S **Delnjeho Kóžoho.** Sobotu popołdnju pschicżahny też pšches naschu wjeż žylne njewjedro, kotrež wotzepje wjeżny dźeł Nowe Kóžlo cżežsay potrjechi. Tam dyri Boże njewjedro do domscheho thežerja Gustava Prugela a je wotpali. Słót a domjazu nadobu mójachu ł wjetschego dźěla wuhwonacź. Sylny wichor pak a deschcź druheho njewjedra je wuthwowane wjeży thětro wobschkodźił. Pschi haschenju šnjesboji wohnjowy wobornik Tušcha ł Stanojšcża. Wón paduje ł jeneje murje dele a žo srani.

S **Kótlow** pola Khocżebuša. Pschi njewjedrje žobotu na wjeczor błysk w naschej wsy na wjazy méstnach dyri. Tudomny ratar Fest bęsche je žwojej žwójbu na žynach a chżische žo je žwojimi ludźimi pšched žylnym deschcżom pod wulki žynowy kopjeń wukhowacź. Stónczinje pak žo tola rozbudźi, radścho domoj jécź. Kopju pak nětkle 5 metrow wot žynoweho kopjenja sdalenu leżo wostaji. Haczrunjeż w blischejšej wyżoke schtomy stejachu, dyri górny po tym błysk do kopju a pschescheżoci ta na žynowy kopjeń. Kopjoschcżo a žynowy kopjeń so zyle spalischtej. Tu widżimy sažo, kak strašchnje je, pschi njewjedrje po i kopju nopjeć.

Se **Zylowa** pola Khocżebuša. Njewjedro žobotu wjeczor na schtomach, tšechach a elektrišich pschiprawach wulku schkodu nacżini. Na tsjoch městnach Boże njewjedro dyri, na zboże pak nihdże njesapali. Bohužel sniczi pak błysk jene cżłowjeske žiwjenje. Wón saraty 12létneho hólza Jurja Nitzmanna, kiž bęsche jako žyrota hižom pšches 6 lét pola žwojeju wocżehnjenjeju starscheju Tušcha. Błysk je tu jara spodźiwnje sturkował. Do njewjedra bęchu Tušcheju pěz pyrzyli. S spjecżenjom pak bęchu hotowi, jako njewjedro pschicżahny. Tušzyna stejesche pschi pjecy, hólz dobeża do domscheho, so by tam wokno saczinił. Duzy ł domscheho t 8 metrow sdalenej pjekarni bo won nadobo ł błyskom trjechenu jnjesche. Tušzyna fo tehorunja se strózelemi šnjese. Pospytny na sažowożiwjenje njemějachu pola hólza žaneho wuspěcha, lékař jenoż špójna, so bęsche hólz morwy. Błysk je domske a pjekarjo wobschkodźił, njeje pak fo elektrišeje žwjezy dótknył.

S **Lężnyn** pola Kasawo. Pschi šwobodnischim njewjedrje je knježi pohorisć Scholta a šnodźiwnje waidchnje do njesboja pschischol. Wón mějeschče na polu nětchto dźěłacz. Jako njewjedro pschezo žylnischco zgónowaczi pocża, dżischče wón rucże domoj dojeźcź. Tola telefonowy grót, kotrěž bę ł wichorom padazy zchtom delestorhnył, rošrěnj wobhemu nóž a šarěnj fo jemu hischcże do wocżow, so wošlepi a na pucżu leżo wosta. Knježi inspektor po njeho dojeźdże a posdźischo byrbjachu wobžarujomnesa do Khocżebuschke khorownje dowjesez

Kospodarski rozhlad.

Sdrjedu 13. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 pólsk. markow	46,95
100 španělski punt . .	20,425	100 českosl. krónow	12,47
100 šwajc. frankow	80,955	100 franc. frankow	16,47

Na **Berlinskej burzy** fo efektowe kurzy wczera dale posběhowachu. Na wikach dołżnych a rentowych šiscżiznow bě wczera trochu žiwischi wobrot. Nowa statna pożczońka šnowa 1½ proz. pschišwadźi.

Produktowe wiki wostachu też žera njepschemėnjene. Placżišnh fo ličbna pschemėnichu. Wczera placżeschče zenitak w Berlinje

rožti 12,75—12,85 hr., ...žmjenja nalėtnjeho 12—13,65 hr., wowsa 12,55 hacź 12,90 hrimnow,

w termišnowym wikowanju:

sa julij: pschenicżny 14,50 hr., rožti pak 12,73¾ hrimnow,

sa september: pschenicżny 13,52½ hr., a rožti 11,63¾—11,90¼ hr.,

sa oktober: pschenicżny 13,48¾ hr., rožti 11,65 hr.

Na **pschedań:**

Wuža šadowa w Luchowje 10.

Kolo žonjaze w Lubiju, Mathildźina dr. 181

Ssloma, nekotre zentnarje, w Kulowje čo. 19.

Wós kryty, Schmidez rźiak w Bělej Wodźe.

Pschihatajcj pytaje:

Dźerži wo cżaš prósdninow za wobkopowanje, knježi dwór we Wichowach.

Bohanča, hoscżenz „Sakski jéždny“ pola Semiz. — Gregor a žyn we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Schofera, Mühlenhaupt w Nitzej. — Sa motorski pluh knježi dwór w Lojozju pola Hródka.

Dźěłaczerjow, Pawlik w Dubrawje pola Hródka, Pawok Bulang w Hródku.

Murjerjow Müller w Dubrawje pola Hródka. — Gregor a žyn we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Šwósoju robocżańšku, knježi wór w Lojozju pola Hródka.

Ssudnizy na pschepadowanje:

w **Budyšchinje** schtwórtk 14. 7. dop. w 9 hodź. na šudnišiwje: Pišańški sekretar, 54 tuježych wolmjanych kazow, male tkamańske bido, 4 pory muježych stupnjow cżorne, 4 pory žonjazych, 2 poraj hólczazych schtórnkow, 2 poraj žonjazych a por muježych niskich stupnjow, 26 porow cżopłeho dźěczazeho wobucża, 18 porow muzazeho a žonjazeho wobucża, 7 porow žonjazych filzowych stupnjow, tkamańsej kamoraj, obrasaj, 6 cżopłych thabatow, bźěła židźanych pawczinatych wabajzow, 4 pory stupnjow ł kamelowych kožmoch, 5 porow drjewjanzow, kožiłaza thołowa, 11 schórzuchow, 14 běrnjazych kožbelow, 43 kruwjazych pranzow, drjewjana buda, krezaj, pschihotowanske bliđło, stólcżk pšched pišańske bido, pschedšiwništi draštowy powjeschak, automatiška cżerowa mošchina, draschla, aramofon, tkamańska pokładnja, klubowy sofa, lehańtski sofa, soziuske žydło, 3 walezki bórnizow, 2 šawałkaj žuzerna, draschla, pišańšti puł, schijazej bliđzy, drastny kamor, pišma rosmnožazej pschizrawi, bliđło za pišańšti stroj, schtyrirózkate bliđo, lehańtski sofa, bušej, polza, bezimalna waha, knihowy kamor, 7 pišańšich bliđom, šilkorowy kamor, stejazy cżasnik, plyschowy sofa, klawér, 3 pišańske stroje, wyšoki schpihel, schijaza mašchina, šilz torhaza maschina.

w **Kamjenzu** schtwórtk 14. julija 1927, dop. w 9 hodź. we kasarnach, twarjenje I: Wolijowy wobras, nóžnej kamorcżkaj, šudobowy kamor, cżajowe bliđko, dwójne lożo, 4 stoły, stejazy cżasnik, kobrz, klubowy stol a šnehańki, kožany kofr, kuchińske wuhotowanje, kuchiński bušej, bźełaj žonjazaj wobleżaj, 32 šukniow, 2 łazaj a khabat, 8 cżapkow, žonjazaj wobleżaj, komoda, efektr. šiezaja a druha lampa, bušej, auto, pišańske bliđo, sofa a klawér, muž. koło, méch žyreho kofeja, klamańska pokładnja, maly pjenježny kamor,

w dworje radnizy dop. w 11 hodź. motor a šfélba,

w **Lubiju** na šudnišiwje schwórtk dop. w 10 hodź.: Meble a stoły ł pschikłepanju wosjewjenjeju,

w dworje radnizy dop. w 10 hodź., sastup ł bankoweje haški: Sylny ruczny wós na 20 zentnarjow, drastny kamor, marmorowe wuhotowanje sa mjazau komodu, pišańšti stroj ł bliđom, nawoži, broscha, pjerišcżenje dobre hubże a hudźbne knihi;

Konkurs

Stónczazu termiju wotdźerżanych hi je šudnišiwo konkurs nad samoženjom wikowarki ł Lodimu a ł tkawnami Elly Jenjeneje Mekelti w Budyšchinje na Tšelanšej dr. 31 šoběhnyło.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: We wukrazju žito tuńšche, tohodła 5—10 pj. po zentnarju popušchcżi, pola kupzow sa nje wjeschi sajim.

¾12 hodź.: Wotczakowaze mjenjenje, hewak taž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 7.	11. 7.		12. 7.	11. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	255-257	255 257	woka	22-24,00	22-24,00
nat. ječmjeń	240-273	240-273	módre łupiny	15-15,50	15-16,00
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,75	16-18,00
wows	251-258	251-258	zerdadella	18-23,00	18-23,00
kukurica	184-187	184-186	rapa. wosnik	15,80	16,00
pšenč muka	36-38,00	36-38,00	lany wosnik	19-20,30	19-21,00
rżana muka	34-36,00	34-36,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,75	brnj. kruški	31-34,40	33-34,10
rżane „	15,50	15,75	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-3,00
raps „	—	—	rżana słoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lene symjo	—	—	pšenč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Ludźo, smilćе so!

Hrózbne njeszłoźo je w nozy wot pjatka (8. 7.) ł ǵorbocze krajinu nad rěkomaj Gottleuba a Müglitz domapytało. Ssurowe ślimki ǵu njeǵmérnu ſchkodu naczińile a na 150 ludźi ł nahłej ǵmjerću pſchekhwatałe. (Pěrno, Berggieſshübel, Gottleuba ǵu naſchim poboǯnym Krupczanam derje ſnate měſta).

Naſchu łubu Łužiu je Bóh pſched wulkej ſchkodu wulkhował. Tohodła pſchithwatajmy po cźeſtnym ǵerbſtim waſchnju w ſchcześćańſkej łubosći naſchim wbohim hobuczłowjeſam njewotwihnje ł naſchej pomozu!

Pjenjezy pſchijimuja: „Sserbſka Ludowa Banka“ we Budyſchinje, Wojerezach a Khocźebuſu, a naſche agentury; tež „Sserbſke Nowiny“ a „Katolſki Poſoł“.

Dary ſtładowachu:

Sserbſka Ludowa banka	100,—	hr.
Sserbſke Nowiny	50,—	hr.
Sserbſki Hoſpodaŕ	25,—	hr.
	175,—	hr.

Z Łužicy.

* S **Biſkopiz.** Pſchi cźeſkim njewjedrje, kotrejž ǵobotu popołdnju tež pſches naſche měſto pſchicźahny, dyri błyſk do jeneho domu na ſwonkownej Nowomeſchcźańſkej dróhy a ſapali na ǵubi. Wobydlerjam domu pak ǵo poradźi, woheń hnydom ſalećź. Wottud ſjedźe błyſk do ſuſodneho domu a naczini na pſchiprawje elektriſkeje ſmjezy wulku ſchkodu. Druhi błyſk ǵapny do kamjenitneje kule, kotraž běſche pſchi ſwojich hoſcźenza „Kraloweho dwora“ pſchiprawjena a rosbi ju, ſo kruchi kamjenjow wokoło létachu. Sliwkotny deſchcź powodźi dróhi a pucze, wośtaji wſchudźom błóto leżo. Hiźom cźeſke żita ſwonka měſta leża kaž ſwalzowane.

* Se **Sohlanda** nad Schyrjejwju. Ssobotu popołdnju do 4 hodź. pſchecźahny tež naſchu krajinu cźeſke njewjedro ſe ſliwkojtym deſchcźom, kajſejž je ſa dołhe léta wjazy njepomninmy. Do mnohich twarjenjow błyſk byri a ſtónzowa powoḑ ſa elektriſku ſmjezu. Pola khěže murjerja Lehmanna pſcherasy błyſk tſchu, tola njeſapali.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Frankenthala** pola Biſkopiz. Haſle pſched někotrymi dnjemi ſpyta hiſchcźe njewuſkedźeny ſapaleŕ jenu dróǯeń w naſchej wjeſy ſapaliez. Woheń pak ǵo njeběſe dale palił. Pondźelu rano wokoło ½4 hodź. poča ǵo ſkomjana tſcźa domjkeho fabrikanta Arthura Schoppa paliez. Słóſtnik běſche ju nad thěźinymi durjemi ſapalił. Dokelž ǵo ludźo wohnja pſchipadnje ſ cźaſom dohladachu, a ǵo wón mokreje tſcźi dla pomałku wuwitwaſche, mózachu jón hiſchcźe w prawym cźaſu ſaleź. Sapaleŕ je ſ jéſdnym kołom cźekny. Polizajſkeho pźa hnydom ſa nim puſcźeziu, tola na dróhy ǵo cźěr ſhubi. Saźo ſteja pſched hódańcźkom, ſchtó mohł ſapaleŕ być, kiž wobydleŕſtwo hižom tydźenje dołho traſchi.

* S **Bytomja** w Hornjej Schleſyſkej. (Niż ſ połnym ǵołdkom ǵo kupacź.) Rěſniſki pomoznik dźeſche hnydom po wobjedźe do měſeźanſkeje kupańnje. Wědna bě do wody ſkocził, dha ǵo podnuri a twucźahnyhu mortwe cźěło ſ wody. Lěkaŕ jo pſchehnya a namaka, ſo je ǵo nahle ſemrětły ſadušył. Skoczenje do wody je tak na ǵołdk cźiſchcźało, ſo jédź ſe ǵołdka ǵo horje ſtłóczi a do dychlawy (Luftröhre) pſchińdże. Tuż njech ǵo na to ſedźbuje!

* S **Elſterwerdy.** ((S błyſkom ſaarǯeny.) W ſuſodnym Gróbenje ſaraſy błyſk pſchi ſhłuhym njewjedrje ratarja Nikliſcha, kiž ſe ſwojim konjom na polu dźěłaſche. Neź kóń morwy leżo wośta.

Najnowiše z cyłeho świata.

Schkrowa powjeźź wo wjedrje ſa jutſje ſchtwórk: Rjenje a cźopło, njewjedra ǵu możne. W pokonſchej Europje tu a tam njewjedra, w Jendźelſkej ſcherjate.

*

Cźeſkoſłowakiſki ǵejm je wutoru ſ powodźenjowej kataſtrofu potrjechenym wobydlerjam ſakſkich rańſkich Rudnych horow ſprawne dźěłbracze a ǵobuźelniwoſcź wupraji.

*

Wyſchnoſcź we Wilnje wulku wobhonjeńſku organiſaziju wotkry, kotraž je po zyłym wójwodſtwje wotnoźki měła a ł wjele pjenjesami ſa bolſchewikſtu Ruſku dźěłała. Wjele wośobow ǵu ſajeli.

*

W Ruſkej dła wójny powſchitkowna hroſa knjeźi, kotruž ǵu wjednizy bolſchewikſtwa ſhubźili. Ludźo ǵo hromadnje ſe źiwnoſcźu ſaſtaraju.

*

Grichiſti finanzny a wukrajny miniſter ſtaj do Roma pſchijeźoj, ſo byſchtaj ł Muſſolinom jednałoj. Prjedy ſtaj w Londonje a Pariju pobyłoj.

*

W Dublinje ǵu 9 muźi ſajeli, na kotrychž tukaju, ſo ǵu do ſtónzowanja triſteho miniſtra O' Higginſa ſapleczeni.

*

Semjerźenje w Palestinje.

Powěſcźe wo ſemjerźenju w Palestinje dawaju ſpóznaź, ſo je cźeſcźiche było, hacź je ǵo ſwopŕedka ſdało. We wſchěch dźełach traja a teź w Sajordanſkej ǵu ſemjerźenje ſaczuże. Hacź dotal je ǵo 56 morwych a pſches 250 ſranjenych pſchipowědźiło. Wobjeźe cźeźko je měſto Shchem cźetuło. Khóź je 30 cźłowiekow źiwjenje ſhubiło.

W Jerichu ǵo murje powalichu a tſi jendźelſke puczowarki ſaraſnychu. W arabiſkej wójnu błisko Jeruſalema ǵo 8 wośobow mori.

W Jeruſalemje je ǵo villa paleſtinſkeho wyſchſcheho kommiſara ſaǵnyła. Dale ǵu ǵo twarjenja noweje hebrejſkeje univerſity a Allambyſti móſt wobſchkodźiła. Na Wołijowej ǵorje je ǵo 8 dźěcźi pod murjemi ſaǵnyjenych khěźow pohrjebało. Sſo powaliwſchi ǵu we Charodje murje 5 ǵonow ſaraſyło.

*

Amerikanſki fabrikant automobilow Ford chze ǵo jako kandidat pſchi preſidentſkich wólbach pſcheczźiwo Coolidgej poſtajicź dacź.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Wšěm Serbam so wozjewja, zo su „Znamješka za wšotowaŕſtw. zlět w Radworju“ hižo nětko doprědka w Smolerjec serbskej knihaŕni dostać. Wužiwajće tutu składnosć!

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaŕšowni (Christl. Vereinshaus) na Horneńſkej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ spěwa dźensa srjedu wječor ½9 hodź. Maja so tež wšelake wěcy wuradźować a zdźěłić, tuž njech wšitcy přińdu. Dirigent.

Rakojdy. „Jedn. Sokol“ změje jutře štwórtk z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Po tym je nuzna zhromadźizna. Wšitcy njech cyle wšěće přińdu! Starosta.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. — Zlět w Radworju! Jěcharjo, swjedźeńske wozy a sobustawy towaŕſtwow zhromadźuja so wot 12 hač ½2 hodź. pola Běhrkec statoka w Radworju. Prawje bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Domowina. Kedźbu! Někotre towaŕſtwa přecy hišće nam zdźěliłe njejsu, kak so na našim zlětu w Radworju přichodnu njedźelu wobdźěla. Je najwjetši čas, zo so přijewja! Njemóžemy sebi myslić, zo mohło so jene serbske towaŕſtwo tohole powšitkowneho narodneho swjedźenja zdalować? Liwkosć a zasparnosć dyrbitej so skónčnje zhubić z našeho narodneho žiwjenja. Zhrabajće so a činće swoju winowatosć wšitcy, štóž sće hišće Serbja! Zlětowa kenclija (büro) budźe w „Jandźelu“ w Radworju wot dop. 11 hodź. wotewrjena. W njej ma so hnydom po přikhadźe kóždeho towaŕſtwa přez swojeho wjednika přijezwić. — Dale prosymy wo to, zo by tola kóžde towaŕſtwo swoju tafličku z mjenom sobu přinjesło. — Cinimy towaŕſtwa wosebje hišće kedźbne, zo so předsydstwa wšěch towaŕſtw njedźelu wot 1—2 hodź. na šuli zeńdu. Nic jen předsydźa, ale kóždy kiž do předsydstwa słuša — potajkim tež předsydowy naměstnik, pismawjedźer a pokładnik — budźeja nam lubje witani. Kóždy móže tam tež swoje přeća a dobru radu — dźěławosć Domowiny nastupace — wuprajić. Předs.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh“ zeńdźe so přichodnu sobotu k zhromadźiznje pola G. Zmija na Christianskej drózy 22. My wobdźělimy so na wšotowaŕſtwowym zlětu w Radworju. Trjechimy so njedźelu rano 3/4 7 hodź. na hłownym dwórnišću. Čaſ změje za nas wosebity wóz a wotjědźe 7½ h. Njedźelska khartka płaći 2 60 hr. Wšitcy Serbja w Drježdźanach a wokolinje so na tón zlět přeprošuja a móžeja so nam přizamknyć. Předsydstwo.

Našim serbskim towaŕſtwam! Štóž njeje sebi hišće „swjedźeńske znamješko“ za Domowinski zlět wobstaral, njech to hórzy čini. Njedźelu płaća potom 50 pj.! Doprědka pak dostanjeje je za **40** pj. pola předsydy: Herrn Pfarrer Schewtschik, Crostwitz b. Kamenz.

Nawječorny wokrjes Sokoła změje pjatk (15. 7.) zhromadne zwučowanje w Pančicach ½9 hodź. — Tyće sobupřinjesć! Wokrjesny načolnik.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) změje štwórtk (14. 7.) posledniu spěwnu pruhu do žnjow, a to pola Natušec w Kukowje. Tuž njech wšitcy přińdu. Započatk z dypkom ½9 hodź. Dirigent.

Ralbicy. Spěw. tow. „Lilija“ změje štwórtk wječor zhromadźiznu. Wšitke sobustawy njech cyle wšěće přińdu. Předsydstwo.

Serb. Sok. Zwjazk. Porjedźeńka! Na wšotowaŕſtw. zlětu njedźelu, 17. t. m., w Radworju zhromadźuja so wšitcy Sokoljo hač do 11 hodź. nic w Bronju, ale w Radworju na nowej šuli. Tak je w 11 h. hłowna pruha. Kóždy ma tyž sobu přinjesć. Pruha na bradłach w Radworju wupadnje. Sokoljo, čińće swoju přisłužnosć! Načolnik.

Zwjazk Łuž.-serb. studentstwa. Pruha za hłownu skhadźowanku je nětko definitivnje přich. sobotu ½20 h. w Serb. Domje. Winowatosć kóždeho je, zo by z dypkom přišoł a swoju wěc trochu dospołnje w pomjatku měł. Jurij Cyž.

Płowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmanowa w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěſcyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje

K nazymskemu wusywanju

poručam:

hródh, peluški, woku

a druhe pólne symjenja.

Paul Schulze nasl. w Budyšinje

Telefon 2146

Za čas Waših prózdninow

je najlěpši čas, zo swoje pjelsćiny do porjada přinjesć daće. Wobškodźene městna so tunjo a swědomliwje wuporjedźuja, dokelž mamy k temu nětko čas, mjez tym zo nam pobrachuje, hdyž chceće swoje pjelsćiny zaso nosyć. Zastarske pjelsćiny, jaki, mantle, kornarje atd. dostanjeće nětko po najnowšej módźe ze samsnych přičinow jara derje a woprawdźe tunjo předźěłane, tak zo móžeće, hdyž zymny čas přińdźe, ze swojimi hižo nošenymi wěcami z najnowšimi módami do wubčhowanja zastupić. Přinjeseće swoje pjelsćiny nětk k předźěłanju.

Pjelsćinowy dom Arthur Flegel nasl. w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6. Telefon 3667

Čehniwa kruwa

je na předań w Nowej Wjesy 3 p. Hućiny

Wysokosnušena **jałojca** z dobr. splaha, čežka hač 10 ctr., rjana twarjena, tež derje čehnje, **2 tučnej**, wokoło 8 a 6 ctr. čežkej **plahowanskej kruwje** abo **jałojcy, k rězu dobre čehniwe a plahow. kruwy** su na předań a k zamjenjenju **Max Köhler** w Niježej Wsy.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gasć

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Powjazy za snopy

zančite powjazy wjazaki a powjazy za pras. słomu

podawa na skazanje

Albert Paatz

wotnožka w Halštrowje

při dwórnišću.

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

4 PS motorske koło

(D.K.W.) nowe z fabriki tunjo na předań, ze starymi motorsk. kołami może so płaćić.

Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Vogtländische Madraske wumělske **gardiny**

story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, knap. hosć. „Złota Hwězda“. Ręcu serbski

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihaŕni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Kedźbu!

Poručam za wurjadnje tunju płaćiznu

cementowe twory

z najlěpšeho materiala kaž: dłóžki (Fliesen) rynki za studnje, přepušćowate roły wšel. wulkosć. murjerske cyhele, płotowe stołpy atd

E. Mikel we Łuču

pola Delnjeho Wujezda.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

⟹ w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje ⟸

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Moltkowa drogerija

Herm. Schubert

w Budyšinje na Moltkowej drózy 6

Telefon 3746 poruča Telefon 3746

barby, lakl, firnis, broncy, barbiče, krydu za rozmodu gips, cement, karbolinejum, mašinske wolije, kožowy tuk picowanski kalk, skótne lěkarstwa, Raphanit (přećiwo wójnišću a pólnemu njerjadej wšěch skutkowacych), muchiłojaki najlěpšeje kajkosće.

Při wotewzaću wjeſeje dźěłby wurjadnje tunjo.

Wutrobny dźak.

So wróćiwši wot rowa mojeje tak zahe wotemrětеje lubeje mandźelskeje a našeje maćerje

Hany Nowakoweje

z Komorowa pola Rakec mamy za swoju winowatosć, so najwutrobniše dźakowaŕ wšitkim, kiž su nam w tutych zrudnych dnjach ze słowami a skutkami trošta a lubosće k bokej stali. Dźak k. fararjej Kaplerjej z Njeswačidła za troštapołne předowanje. Wosebity dźak tej Strožanskim hospozam za rjany wěnc, kiž je so při hišće wotewrjenym rowje z rjanymi słowami dele położił, dale za čěłowy wóz, kaž za napřećiwo zwonjenje a wobswětlenje wołtarja. Dale też dźak wšitkim druhim za dary a smjertnu pychu.

Jan Nowak a dźěći.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. woteslać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pf. Wobčežuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilicuja. Za reklamowy u. rjadk płaći so 60 słotych pf. Rabat po tarifje, u. u.

Čisło (Nr.) 162 — Budyšin — Stwórtk, 14. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Sakske knježerstwo 10 miliionow hriwnow za z powodźenjom potrjechenych přizwolilo.

Stajny wubjerk sakskeho sejma je knježerstwu pokromu dał, hač do **10 miliionow hriwnow za wopory njewjedroweje katastrofy nałožić.**

Ministerski president Heldt zdźěli, so pschepytanje wo wobhahu schkody hischcze njeje skónczene. W **Müglitzskim dole je želesniza štoro zyte wupuščena. 27 želesniskich mostow je žo wotpłakwiło,** kotrež želesniju žu žo wotšehże a wotpłakwiże, želesniske hačenja žo pschedrěte a žo wupuščiże.

Na želesniju z Pirny do Gottleuby a Wulkeje Cotty je **9 mostow swottorhanych.** Pschi rěczaju Müglitz wot krajneje mjeju hač do Heidenawa žu žo 31, w Gottleubaskich stronach 10 mostow dokoweje dróhi a jich žo pschisamtaje puczje shubike abo žo tak žynlnje wobschkodźiże, so dyrbjachu žo swottorhać a snowa natwarić.

Dróhowe naspyny žu na dołhosć někotrych kilometrow wupuščene a wotpłakwjene, dróhi a puczje žo wudrěte a žo wobschkodźiże. S pomozu drjewjanych nakhwilnych mostow budże jedny wobthad za dwě njedźeli sašo możny. So by žo sa pad nowych wulkich dosczahow stracham sadźěwało, žo rěcznischeza tak ruczje kaž możno wuprosdnjeja a žo nakhwilnje wobtwjerdźeja.

Liczba žmjertnych woporow njeje hischcze swěsczena, runje tak malo materialna schkoda. Pschi rěcz. Müglitz a Weißeritz žow a fabrikskich twarjenjow z wulkej wodu swottorhało a fabrikskich twarjenjow z wulkej wodu swottorhało abo tak wobschkodźiło, so dyrbja žo zbytki wotkamacź. W zyłej katastrofnej krajinje je žo wjazy dźeli 100 domow sniczisko. Nadźijamy žo, so budże žo nusowy wobthad w dołach za někotre dwanacze dnjow wotewricź móz.

Němske knježerstwo wo šulskim zakonju wuradźuje.

Ssobustawy němskeho knježerstwa žu wutoru nacźisk němskostatneho schulskeho zakonja, kotryž mózesche němski smutkowny minister po rosprajenju z politiskimi stronami pschedpołożiź, nadrobnje pruhoważe. Rosprajenje je hacź do połnoza trało, dokelž němskemu kanzlerej wo to dże, so žo sakoń tak daloko zhotowi, so budże jenoż hischcze jene pożedźenje ministrow trěbne. **Po nowym nacźisku žu simultanšta, wěrnuwuznawarska a žwětna schula runoprawne,** a to na to waschnje, so žo **namjety na pschiprawjenje wěrnuwuznawarskich schulow jara samjesuja. Na** „porjadne schulske dźelo“, kotrež wustawa żada, žo jara žnadne žadanja cźinja.

Dźełanski cźaj w cźežkej industriji.

Pjatk je žo w němskim dźełowym ministerstwje pod pschedsydstwom němskeho dźełoweho ministra dr. Braunsa pschipowědźene rosprajenje se sastupjerjemi żelesoweje industrije wo wósomhodźinskim dźełanskim cźasu sapoczało.

Sspinosć wobhadźenskeho wójska w Porheinskej.

Na wopraschenje je jendźelski wójniski minister we delnim žejmje sdźělił, so ma Franzowska w Porheinskej 56 569 wojakow, Jendźelska 7 383 a Belgiska 6 381 žesło. Wschо hromadże je po tajtim wobhadźenske wójsko 70 333 muži žynlne.

Přizamknjenje Awstriskeje k Němskej.

Parišski „Matin“ žo žriedu z praschenjom pschizamknjenja Awstriskeje k Němskej saberažche. Hibanje za pschisamknjenje bywa dźeń a žynlnische, hacź runje w tuthwilu njeje wocźakacź, so awstriske knježerstwo najmnu praschenje pschisamknjenja w Genfu roswije. Dyrbi žo na to pokasacź, so smeschenje Awstriskeje je Němskej, kotrež žo pschisamknjenju runa, wschędnje pschihera. W pokledních mežazach žu žo zyłe stawy je němskeho chłostanskeho prawa do awstriskeho chłostańskeho zakonja pschijate. Runje tak žo namrěwanskim (herbowanskim) a sastupjerstwim sakonjom stawa. Pschi mobilizazji w Awstriskej a Němskej je žamžne pschiprawy a mukały placza. Wojazy maja we wobai statomaj jenaku uniformu, sa telegraf, póstu a telefon žu jenake płaczisny sawjedźene. S wuwjacźom někotrych ratarskich wupłodow mórska žlowna unija wobsteji, industrija Němskeje a Awstriskeje žu z kartellami se žobu sjednocźene, profesorojo universitow, spizacźelio a hudźbnizy jenakim organizazijam pschizhłuchcheja. Kaž z magnetiskej mozu žo mała awstriska republika k Němskej cźehnje, tak so, hdyž budże žo ras w Genfu pschisamknjenje namjetowacź, budże Awstriska k Němskej hižo pschisamknjena. „Matinej“ najwjetschi njemér cźini, so by pschisamknjenje Awstriskeje k Němskej zyłu europisku runowahu samyliło. Italska, Južnoslowjanska, Cźeskoslowakska a Pólska, njerěcźejo wo Franzowskej a Jendźelskej, njebychu mohle wjazy w bjesstrachu bncź, hdy by žo Awstriska z Němskej swjasała. Swjatk Ludow dyrbi frědki a pucze namakacź, so by žo w Awstriskej hospodarskej nuzy, kotraž je z jenicźkim pohnuwadkom k pschisamknjenju, wotpomhało. Wołożenja, kotrež dyrbja žo Awstriskej saradźicź, žu dobre wikowanske sdźerżenja je žuždobnymi statami, położenja we transfistkim wobthadże, pschiprawjenje žwobodneho pschistawa, spěchowanje puczowarskeho wobthada atd. Tele położenja bychu pak žo dyrbjale do skutka stajicź, prjedy hacź Awstriska praschenje pschisamknjenja pola Swjasta Ludow roswije.

S pschisamknjenjom bychu žo mjeju Němskeje hacź do Madźarskeje a Južnoslowjanskeje wupschestrěte. We połodnju by Němska 500 kilometrow dołhu mjeju se Italskej měła a by jenoż 100 kilometrow wot Adriatiskeho morja sdalena była. Cźeskoslowakska by wscha wobjała a by nusowana była, sa trótki cźaš žwoju hospodarstnosć spuschcźicź. Dale bu Němski z pomozu spschacźeleneje Madźarskeje mózno było, Južnoslowjansku a Rumunsku cźežnicź, so by žwój tak mjenowany cźiskch k ranju spokojila. Tymle stracham móża žo sadźewacź, hdyž žo Awstriskej pschihódne wikowańske sdźerżenje je Madźarskej a Cźeskoslowakskej smóżni a hdy by žo jej žwobodny pschistaw pschi delnim Dunaju dał.

Židowscy kolonistojo w Ruskej.

W połodnjschej Wukrajinje na prawym Dnjeprowym brjohu blisko města Kriwego Roga žu njedawno někotre ratarske kolonije sa najthudsche worschty židowskeho wobhdźerstwa Wukrajiny a Běłoruskeje załožili, kotrejž běchu žo rosbudźiże, z městow wucźahnjecź a žo se ratarstwom ziwicź. Tajsich kolonijow je w Ruskej hižo wósom, a jich liczba lěto wot lěta pschibywa. Liczba židowskich ratarjow žo na 170 000 wobliczа a žo wocźakuje, so na pał milijona srosce. Bolschewiske knježerstwo židowske ratarske załožbnistwo spěchuje a Židam darmotne ležomnosce we Wukrajinje a na Krimskej połkupje pschipokasuje. Kraj je jara płodny, tola tamnische strony husto pod žuchotu cźerpja. Załožbnistwo dyrbja teho dla tajke płody plahowacź, kotrejž tajke klima snjeju.

Židźi žu žo z wjetschcheho dźela z malym wikowarstwom a rjemjeźkom žiwili. **Hospodarska politika bolschewiskeho knježerstwa jich pschjeco bóle a bóle z wikowarstwa wuczišchcźuje,** a to niż jenoż thudych, ale też najbohatschich pschekupzow. S pschihěkanjom druzstwow Židźi też na wjach žwoju existenzu jako pschekupzy shubiju a pschibywaze industrialisowanje też wulkemu dźelej židowskich rjemjeźnikow **thlěb** bjerje. Knježerstwo teho dla Židam z pschidźelenjom ležomnoschow na pomoz pschindże; pschetoz z tym žo stat pjched pschidźeranjom bjesdźelosce schkita. Židźi žu sa někotre lěta po revoluziji do tajkeho hubjenstwa jaschli, so jim wosprawdże niczo druheho njewubu, hacź žo k ratarstwu pschiwobroczicź a z wupłodźerskim dźełom žwoju existenzu pytacź.

S organisaziju załožbnistwa žo wosebite towarstwo, Ozet rěkaze, laběra, kotrež žo samolwjaze židowske žwójby ležomnosce, statnu pożczonku a podpjeru amerikanskeho towarstwa wobstara. Też koloniju w Kriwym Rogu je tole towarstwo organisowało.

Přenje tychle židowskich kolonijow rěka Nowaja Sarja (Nowa Sera), druha Nowyj Put' (Nowy Pucź).

Nowy žmjertny wuzud w Ruskej.

Wojerski žud w Kronstadtu je Klepikowu, mandželsku nehduscheho kommandanta wójnsteje łódźe, bataljonu łódźstwa pschihłuchazeje, dla pschipomozy pschi spionazi **k žmjerci załudźili. Jejneho muża žu dla spionaze za Jendźelsku satsělili.** W prěnjej instanzy běchu Klepikowu k jastwu na tři lěta załudźili, wyschi žud pak je tónle wuzud powalił.

Prozeß pschećiwo Grušinam.

W Charkowje žo 20. julija prozeß pschećiwo 12 Grušinam zapocźnje, kotrychž winuja, so žu wobkhad mjes Grušinskej a Grušinskimi cźeknjenjami wudźerżeli a so žu z pólskej powěsčernju wobthadżeli. Po měnjenju sekretara grušinskeje kommunistiskeje strony, Kachiona, je nusne, mjeńschewikow (sozialdemokratow) w Ruskej wutupicź. Jeho słowa njedawaju na tym dwělowacź, so wobkorżenych k žmjerczi sałudźa

Zwonkowna politika rumunskeho liberalneho knježerstwa.

Rumunski zwonkowny minister Titulesku je wutoru rumunskich a wutrajnych nowinarjow pschijał a jim žłedowace prajił: Rumunska je žo krucze rosbudźiła, **nětczischu europisku thartu rasnje sakitacź** a kóždy pospyt jenotliwych krajow, wobstejacu mjeru z nałožnosczju pscheměnicź, se wschěmi žrědkami wotpokasacź. Rumunska budże dobre pocźahi k wschěm krajam hajicź **pomery te krajam Makeje ententy a k Pólskej, kotrejž měr runje tak nusnje trjebaju kaž mn, dyrbja žo pohlubicź.** Rumunska budże se žwojimi tijemi wulkimi swjatkatkami **Jendźelskej, Franzowskej a Italskej** hromadże dźełacź. Rumunsko-franzowske sdźerżenje njeje jenoż politiski instrument, ale też wutras pschećelnych sacźuczow rumunskeho luda sa Franzowsku. Też italsko-rumunske sdźerżenje politiju wobeju krajow wubjernje słuži. Někotre wobstejacze jendźelsko-rumunske pschecjelstwo, kotrejž je Rumunskej po wójnje psches někotrych kuliš cźežki wotomik pomhało, budu žo prózowacź, da trajneho politiskeho pakta pschetworicź. Programm nětczischeho knježerstwa dhze Rumunsku w kóždym nastupanju strucźicź. Nasche hesło je: Straźniwosć a dźeło.

Poincare na žwojim finanznym zlanje wobstawa.

W deputertskej komorje žo sozialist Cavanalli nadźijesche, so Poincare polepschenju mjdy sastojnikow dalschu wróczo skutkowazu móz da, kaž je to prjedy žlubił. —

Poincare hnydom wotmolwi, so Cavanelliowemu namjetej njemóże pschihłosowacź, dyrbimy mjes słutnjowsczu a lohkomyslnosczu, mjes porjadom a njeporjadom wolicź. Jeli so je komora druhemu měnjenja, dyrbi samolwitosć sa žwoje rosdźelenje njesch. Hdyž komora měni, so nětczischе knježerstwo njeje khmane, dźeło finanzneho wustrowjenja dokonjecź, potom dyrbi to hnydom rjez.

Churchillowy optimismus.

W rěczi pschi jenej hosczinje w Londonje finanzny minister Churchill powita, so je žo jendźelske wikowarstwo žhrabało, a nadźijeschе žo, so žo cźežno że wuhlowym strajkom nastate, blischе lěto pschewinje. Sajimawe je, so sastajenje diplomatiskich a wikowarskich poczahow z Ruskej njeje žaneho wliwa na wulke a thipre Londonske pjenježne wiki mělo.

W nastupanju Genfskeje konferenzy wo wotbronjenju wójnskich łódźstwow Churchill na to pokaza, so Jendźelska nima na dlěže dyžli 7 njedźel žiwnosce sa žwoje 45 miliionow wuczinjaze wobhdźerstwo. Teho dla dyrbja sa nju mórske puczе wotewrjene bycź, schtoż może žebi Jendźelska jenoż se žynlnym łódźstwom wunusowacź.

Njeměry w Grichiskej.

Athenske nowiny pischu, so je knježerstwo swěsczilo, so wschcźi offizerojo wójska a łódźstwa, Pangelosowi pschecźelio, pschihoty sa jeho wuzwobodźenje cźinja. Knježerstwo je teho dla wjele offizerow pschesadźiło. We wschelakich regimentach je tjoch abo schtyrjoch offizerow sajeli.

Kaž Minska „Reichspost“ se Ssolunja powě, žu tam powěsce z Krety doschle, so kotrychž žu **Pangalosa jeho pschecźelio z jastwa wuzwobodźili.** Na makej łódźi je wón cźeknył. Grichiskim torpedostkim cźołmam je žo poruczkło, žo sa nim puschcźicź.

Zemjerzenje w Palestinje.

Puczowar, kotryž je tele dny se Sajordanskeje do Kaira pschijeł, a zemjerzenje je žamžnymaj wocźomaj widźał, je rjekł, so je wupuščenje tak wulke, so žo njeh hodźi dowopisacź. Po jeho wubawaniu je žo w Amma-

nje nĕhdže 100, w Ramlehu 80 a w Mau 72 morwych sapžrało. Mošheja w Ammanje je žo zyła žypta a je wjele ludźi pod rospadankami pohrjebannych. W Nablusu je žo składownja zendželskich wojerskich lětarjow a wjele khežow žo sažnyke. Jendželscki hłowny kwartěr wojerskich lětarjow w Kairu je wšĕch lětadła se wobalanskim materialom a žiwnošću do potrjechenych kraźinow pósłał.

Po poslednjej knjeježerstwowej powĕsći je žo pichi semjerżenju nĕhdže 250 wožobow morilo a nĕhdže 500 žo franiko. S Es Solta žo powě, so je žebi tam semjerżenje 85 cłowjekow sa wopor zadało. Najcežo je žo mĕsto Nablus se semjerżenjom potrjechiło. Wjele khežow je žo sažnyło, žadyn dom njeje žo zyle pschetołował. Dróhi žu puste a prózdne cłowjekow. Wobydlerstwo žwonka mĕsta w stanach bydli. Pod wjednistwom jendželskeje policije w mĕsce pod rospadankami sa sažnyanymi pytaju. Djerżenje morwych pokasuje, so je žmjerć jich pichi šwuczenym dżele pschekwatała.

Knjeježerstwowe twarjenje w Jerušalemje je žo dyrbjało wopuschczić, dokelž dyrbjachu žo kóždy wokomik bojeć, so žo sažnynje. Też šławna Omarska mošheja, jena najwažnischich islamskich putnikowanischczow, je tak cżežko wobschkodżena, so žo dwĕluje, so budże žo móz sakhowacż.

Franzowsku schłowinsku łódź sajłapili.

Kaž Londonske nowiny powědża, žu zlowne wyschnosće w Townsvillu w Queenslandu pscheypytanje dla witowanja je schłowami pschećiwo franzowskej kolonialnej łódźi sawjedże. S kotrejž žo 480 sputanych Amanitow wjeseliche. Napschećiwo wuprajenu łódźerstwowych offizĕrow, so žo Anamitoju po dźĕlańkim kontraktu na kupy potodnischeho morja wjesu, tuzi prajichu, so žu žo s zigarettami pohłuschili a w bjesmołomosći žo do jenoho franzowskeho žyhlescha w Chinje dowjelli a žo słónczinje na parnu łódź pschinjeli. Woni žo na Nowo-Hebridže kupy wjesu.

Što z nami budże.

Wjeczor dźech se žwojeho dźeła domoj. Mój pucź wjedżeše nahłu hórku horje; tuž dźech pomału. Starscha žona mje dosćahny a postrowi mje: „Guntag!“ Tuž ju postrowich: „Pomhaj Bóh!“ — „Ach, wy móżeće žerbsći?“ — „Haj, haj, ktoro lĕpje hacž němšzy — a radscho žerbsay powědam!“ — Wona: „Ja wschak też. To jenerau wscho bóle wot wutrohy dże.“ — „To macże prawje: ni je spochi tak, kaž buchu Němcy tak njeměnili, kaž cżeża.“ — Wona wotmołwi: „Prjedy powědachu tudy wschitcy žerbsay. Ja móju jenoż telko němšzy, so žo s ludźimi sreżu; a je mi pschezo dožahało.“ — Tuž napschecżiwich: „Mužłu, so móża ludźo žerbsay, ale žo jenoż hańbuja powědacż.“ Wona tomu prawje bycż dasche: „Tale hordosći mjes ludom! Do Boha tola nichtó wjazy njewĕri. Tu hladajcże, tele rjane Boże žito! Wscho nam rjenje žohnuje. Schto jenoż s nami budże, hdyż hischcże nĕschto cżasa tak dale pójdże, kaž je poslednje lĕta schło.“

Namaj k lĕwjay posłĕhowasche žo seleny brjóh. We rjanej trawje leżeshe nĕkajki muž a žnano spasche. Pohladachmoj na njeho, ani žłowa njeprajo. Dźeżacż trocżelow dale leżeshe druhi taiki kumpan. Mjes tym so bĕ žo prĕni na bok lehnył a žo je žwojim łabatom wodżeł, walesche ho druhi, młódschi, wschĕ schtyri wot ho tykajo na thribjecze, na pot nahi. Hacž też spasche abo nie? — Hdyž bĕchmoj nĕschto trocżel nimo, žndny žona: „Nĕ, kajtiž žwĕt nĕtko je!“ Bórzy žo naju schcżeżka dżeleshe a tuž mi na pucź da: „Božemje wujo!“ Ja też we „Božim mjenje“ pschejo žo rozendżechmoj.

Pschi žebi rospominach žonine wuprajenje: Schto ſ nami budże, pójdże-li hischcże nĕschto lĕt tak dale. To też ja pomnju, so žebi Serbja rosumjachu; prajachu žebi prosće won kaž myślachu, biese wscheho tajenja. Tuž wĕdżeshe kóždy, na cżim je; dokelž žłowo pracżeshe. Nětkle pak žo rjenje hladzy powĕda, ale myślże žu zyle hinasche. Husto mójeżch runje nawopaczne wĕrcżż. Swoje myślże na tajke waschnje ſ falschnymi žłowami potajcż, žu bohużel naschi Serbjo też derje, jara derje nawukowyli — we wójnskim abo powójnskim cżasu. — Schto ſnami budże, wostanjemy-li na puczu sehłakrosće a tajenja druhim do schkody — ale husto dosći nic k žwojomu lĕpschemu.

Naschа žerbska rĕcż, kajfuj je naš naschа macż wuczika, dże wot wutrohy k wutrohje. Chżemy nasche dżeći se wichćmi žrĕdkami k žwojej macżerscżinje pohonjowacż a žami jim najlĕpschi pichtikład dawacż. —ż—

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk 14. julija.

1867 ma Michał Hórnik audienc pola bamża Piusa IX., jemu serbsku adresu prepodajo.

O z kajkim słowom, tonom, wobrazom
Bych wuznać mohł, kak lubuju a haju
Swój serbski lud a kraj a ród a dom,
Hdyž z dušu, z ertom, z ruku k njom' so znaju!

Rót wonĕmi, hdyž kóždy tłóči dych
Na jazyk k wuznaću to drohe mjeno,
Tu z włóżnoh' woka kée, štož prajić cheych,
Kak tebje lubuju, haj tebje jeno.

I. Cišinski.

Serbskim starśim a wučerjam!

Tož lĕtsa pojedu serbske dźeći k wočerstwjenju do

ferialneje kolonije,

kotraž je tónkróć w Vechalowicach blizko městačka Mĕlnika. Tuto městačko leži mjez Prahu a Podmoklami (Bodenbach). Wobdźĕlić smĕdża so dźeći hač do 14 lĕt stare, kotrychž starši su **jako sobustawy jeneho serbskeho towarstwa zapisane.** Zamolwjenja dźeći maju so hač do 20. julija na podpisanoho zapodać. Lĕkarske wopismo, zo nima dźĕćo nałykowacej khorosće, ma so pripołožić. Zhromadne wudawki za jĕzdu atd. wučinja za kóžde dźĕćo **10** hriwnow. Dwaj serbskaj wučerjej staj wjednistwo dźĕći přewzałoj. — P. Krjećmař, župan župy J. A. Smoler“ w Serbskim Domje.

*

— Wo wjesrje. Schkleniża pokasuje bóle na rjanej wjedro. Pola łupy Žołand je žo nowa mĕzina jewiła. Rybarika wujchina njeje žo wjele k wam hnuła. Mcżerawscha mĕzina nad połnóžnym morjom pschinješe nam wježera popołdnju hrimanje a bĕschcż. Wutoru ſu sažo we Wirtemberskej cżekše njewjedra a žnate słowki mĕli. Wjedrowje mĕnja, so wjedro žwój tykanje a njewjedraty ras sakhowa. — Jutše pjark sthdża słónczko 3,56 hodź. a thowa žo 8,14 hodź. Mĕzacżk sthdża wjeczor 9,05 hodź. a thowa žo rano 4,15 hodź.

— **Kedżbu Serbjo a serbske towarstwa!** W Malej Bolesławje wotmĕwa so **serbska wustajeńca,** na kotruż cheemy sebi wulećeć. Wulĕt wotmeje so sobotu, 30. 7., njedżelu, 31. 7. a pónđżelu 1. 8. Stóż chce sobu jĕć, njech so nanajpozdźišo hač do 20. julija 1926 pola knjeza Krjećmarja w Serbskim Domje w Budyšinje zamolwi, zo by móżno było, zhromadny pas wobstarać. Stóż ma sam pas, njech jón zapoda dla wustajenja trĕbneho viza. Wudawki za jĕzdu a wšitko druhe 12—15 hriwnow. Hewak pak je wšitko darmo. Tuž lubi Serbjo, wobdźĕlćo so prawje bohace, dokelž je přileżnosć tak přihódna. — Wulĕt zarjaduje župa „Jan Arnošt Smoleć.“

— Hlowne dołoże wo **40 000 statnych hriwnow** 3. sjadowanje 191 sakšeje krajneje lotterije padże pschi wobzamknjenim cżehnjenju na cżisło 136 257 do lotterijowoje pokładnje Friedricha Rothera w Budyschinje na Khežorskej dróhy 22, dale padże do žamtnjeje kollekzije dobyteje wo 1000 hr. na cżisło 92 113.

— **Dojcż ožĕła** w industriji ĕsdnych kołow. Po rozprawje towarstwa němskich kołoježdnych industrijalnych je też w juniju dżeło dožahało. Sa pschichod sa wuhlady leż w junju dżeło. Fabriki ĕsdne kola derje wotbudu.

— **Njeschoże na drohi.** Wczera rano sažeže automobil jeneho tudomneho wobkhadnika na Drjezdżanskeje dróhy do Budyschina jedżo do dróhowoho schtonta. Schofer bĕsche žiwoje knjeżstwo do jenych kupjelow dowjezł a žo wjeze zaz nama domoj wrócżi. Najfersje je schofer wot dolheje jĕzdy pschejara sprózny hyk. Automobil bu wobschkodżeny na wóžay na khładżaku a na jenym błótowym sahlitaku. Jako bĕsche wóz do wuporjedżenje dowjezł, do wjeze žo schofer hischcże hacż domoj, hdżež žo žwjezy. Wón je žebi po šaczu rzebła ſnjeść. Ssobustawy žanitetnje kolony bĕchu jemu pomazni a sawołachu lĕkarja.

S **Hornjeje Kiny.** Wczera rjedu dopołdnja wokoło 9 hodź. pschińdże w tudomnej skale skałat Lösscher ſ Budyšesz do njeschoża. Jemu padże cżežki kamjeń na prawu nohu a njeżece jemu porty. Nĕkotři žobudźelacżerjo njeżeżenemu žrobałachu a potom jeho že sanitetnym autom knjeżej lĕtarjej dr. Albertej w Hajnigach a wot tam do jeho bydlenja w Budeščezach dowjesechu.

S **Delnjeje Hórki.** Sjawny pucź ſ Delnjeje Hórki do Jeschiż je dla nažyppowanja na Delnjo-Hórcżanskich honach wot 15. hacż do 22. julija t. l. zawrjeny. Jĕdny wobthad pokasuje žo na Wulku a Malu Dubrawu.

Se **Stachowa.** Sjawny pucź ſe Stachowa do Lutyjez je dla nažyppowanja na Stachowskich honach wot 13. hacż do 23. julija t. l. zawrjeny. Jĕdny wobthad pokasuje žo na Wjelkowy a Pocżaplicy.

S **Kotez.** Njedżelu w nozy je padnch jenemu tudomnemu wobydlerjej ſ wołkeje tudomneje korczmy pschi dróhy jĕdne koło kradnyt, jaku je njewobkedżbowany cżinjeshe. Polizija, kotrejž bĕchu hnydom powĕsći wo paduchstwje dali, paducha bórzy wuhlĕdżi. Paduchstwa pobłdlany bĕsche jedyn Wósporczan. Pola njeho też polizija koło nadeńdże, a je wobhedżerjej saso wróżi.

S **Kamjenza.** Wczera rjedu rano wokoło ½2 hodź. wubudżi na woheń pištanje wobydlerjow šmitkowneho města se spanja. W Leschez šmkelni pschi Schĕrokej dróhy bĕsche žo w maschinowni cżerjerskih rjemjeń zapalił, dokelž bĕsche žo wała horza zbĕżała. Wottud je žo woheń na łubju do harowarnje a wołkowarnje wupischeŧrł, hdżež je najskerje ſ wocżinjenym wołnom powĕr dostał a je žo hilsce na tři dalsche tĕchi pschadowne rošschérił. Tu naczinichu wožebje žo palaze dźeše tĕchi, kotrež do maschinownje padachu, wjele ſkody na maschinach. Woheń ſnicżi też ſ dźela pschedżeno a wołnu w maschinach. Skutkowja tele dny njemóże dźelacż, myślu pak žebi, so budże to wot blischeje pónđżele sažo móżno. Nastata wulka ſchkoda że je sawĕsżenjom naunana. Napinanju wohnjowoje woboru ma žo dźakowacż, so žo ptomjenja na dalsche dżele fabrik njewupschestrĕchu.

S **Wulkich Sojarow.** Sa króći cżaš ſta žo w naschej wži tśeże njeſłoże. Tónkrócż su žo sabo dżeżo potrjechene. Pschi pohrjebje dźĕżcża, korrež je šahdżeny pjark w Delnjej Wodże žo zatepiło, djerżeshe žo pschihladowacy 4-lětny hólcżeż sa kamjentny rowowy pomnik. Kamjeń žo puschcżi, cżežny hólza žybu tak semju a sroni jeho na prawej nohi.

S **Hornjeho Hjelska.** Tudomny rycżerstwo **K.** Zschucka bĕsche na Nataršżej a ſkótnej wustajenju we Shorjelzu ſtót wuſtajił. Sa kruwjazu žiwóżku „Belinde“ dósta bronzowu mytowaršti pjenjes schleschyšeje ratarskeje komory a cżestne myto, kaschcżiť se ſlĕbrowymi nožemi, widlicżkami a łžicami.

S **Klětneho.** Sžywowe žně pola naš žu lĕtsa špokojaze. Wjele pomhało je pschi tym wurunanje rĕli. Deschczowa woda wotbĕhuje hnydom wschitka do rĕli, je žanych powodżenjow wjazy nastacż njemóże. Luki pschi rĕzy bywaju nĕtko žuschitsche a wunoschnische. Rožki lĕtha też rjane stoja. Jeli snĕżemy pschihódne wjedro, dyrmu na nowy tydżeń sažuwacż.

Za wysoku płaćiznu.

Powědanicżko ſ naschich łužow.
Napisała Kirstina Rowowa.

9] (Pokracżowanje.)

Młody cżłowjek sažuwi a postaji kofr na semju. Njewohladajcże žo dale wo jimi, wša nĕkotre wĕzy ſ kofra, wumy žebi potom žwoje mjeswocżo, cżehacże žebi hyte wokoły, sczini žej cżitu pschedkoschu a wuprószi žebi žwoju prostu cżornu šuńaju. Tola prejdy hacż je jimy wuńdże, poklakny bo pschi kožanem sofje, sakry žebi wobliczo ſ wobĕmaj rukomaj a žwosta khwilu tak, žnadź dlĕje, hacż bĕsche to žam myślił. Hdyż potom sažo stany, mĕjesche we wobliczu błĕd žyslow, tiż bĕ wuroniť, ale ſ wocżow žwĕczesche žo sažo cżany šuńaju. Wón dźĕsche po khódbje a po schodach horje, nikoho njesetkawschi; wulki dom sda žo bycż kaž wotemrĕty. Tola, hdyż dujsche ruka runje za ruczinju pschinnmyką, wotewrichu bo durje wot muiska, a pschi wustupi ſ polkilenej hłowu hospodaŕ. Cżerne wobliczo tohole muża, na kotrehoż pschihladżeju ſ widżomnym žobusażacżom thwiłu hladasche, mĕjesche wuras wulkeje duschinjeje bolosće; symnosć a hordosć, ſ kotrymż žo wschcża wobzoboność wusnamjenjesche, njemóżeschcż bół postajicż. Cżorny sowodżerk teje šamtnje bole bĕ też we wocżomaj, kaž žo jĕschcżej po nĕtko, hdyż mkody cżłowjek jeho postrowi, na toho wobliczo.

„Ja žym Mirošław Urbiny,“ pschedstawi žo mlody prodisor.

„To mje žwjeseła.“ Korimski poda jemu ipeschnje ruku. „Pójeże rutś!“ wón jeho pscheproży a wróżi žo do wožebneje ſtwy, wot wulkeho trónskeho žwĕczinka toržwĕtleneje. Wonaj pohydżeschtaj žo do lenoschkow.

„Po wušwędżenjach łudżo, žym žebi waš starschcho pschedstajał,“ rjekny lĕkarnik, hdyż bĕ žo po šmjeżenem waschnju ſa pucżowanjom ſmuprascżował. Jeho trochu melodiſki błóž klinczeshe, pschi tom dosć pschecżeżenje a tola šdobum też žuſo, tak kaž žo w najlĕpschim pschipadże hewak ſ podstajenym rĕcżi. „Wy samójeże nad žykej lĕkarnju dohladowacż?“

„Ja bĕch też na žwojim pożledninu mĕsnje dla thorowatoscże prinzipała na žamostatne nawjedowanje pokasany, snapschecżiwi pokornje mlody cżłowjek.“ „Cżim lĕpje ſa mje a ſa waš. S wumĕnjenjenj we mjdu sże wy pschesjedny?“ Dospołnje, knjes Korimski!“

Tuž trochu waš dlĕje sadżerjeż. Wy sże prózny po pucżowanju a dyrbiješe nĕtko wotpocżinyć. Nadżijam bo, so žu žo ja wschco, schtoż je trĕbne, za waš postarali; niż pak, to wobroczże žo na naju hospoſu Priwoſku.“

Korimski ſtany, mlody cżłowjek tehorunja.

„Wy dże dowolicże, knjes Korimski, so žebi dżenża hischcże lĕkarnju wobhladam, so by hnydom jutše rano mohł bżekacż sapocżeż; mnożmy njeżhyn.“

Korimski trochu wobliżdny a hladżeshe žebi wložy že cżoła.

„Pólżelu doktora Lermontowa; tón wam wschc pokaże a pschepoda. Moju dowĕru macże; nadżijam žo, so žo we Waš njeżżebam. Spicże strewy!“

Wotkhadżaju lĕkarnik wobroczi žo w durjach hischcże raš, bjes dżak pohladny hischcże raš na mlodeho cżłowjeka, kak tón tam pschi lewoschczu ſtejeshe, runje ſpodły lampy wot žwĕtła wobdaty. Jeju wocżi žo ſekkachżej.

„Pschejecże žebi hischcże nĕschto?“ wopraschcża žu ſ hordym ertom. Sda žo, jako by zyły muż tola hischcże nĕschto wuprajicż chżył.

Tele praschenje samucżi Mirošlava Urbinetho tak nĕkak; cżerwjenosć a blĕdosć wotmĕnjeschtej žo na jeho nadobnem wobliczu.

„Ja bych žebi tu próſtwu wuprajicż dowolił, hacż njemohł waš dżenża w nozy pola mludeho knjesa Korimskeho samĕnicż; ja bych jeho po lĕkarſkej wukasni žwókru hladał“

„Mje pola mojeho žyma samĕnicż? A cżehodła?“ Symne wobliczo tohole hordeho muża bu milische.

„Tohodła, dokelž wy, knjes Korimski, sże wotpocżinka potrĕbni.“

„A wy po pucżowanju tehorunja.“

„Ja žym mlody.“

„Haj! Ale wy sże zuſy. Wy mi wulku dobrotu wopokasacże, hdyż mi wotewsacże cżaż a starosej wo lĕkarnju. Wĕmicże jo jenoż žhvdomicże žwojim winowatoscżam, wožobinży wobrĕżewacż nadż nochzenu.“

Krótki pokon, a mlody cżłowjek žwosta žam.

Nĕhdże ža schtwórtk žebjny pokasa jo doktor w durjach Jeho wocżi hludżeschtej po jitwi a sabladschtej žo do schmjeje postawy a do rjaneho wobjazeho wobliczja provisoreho. S njevotajenej radoscżu pschijonnneho pschekłapjenja wón žiwje žawola: „Wodajcże, knjes Urbiny; žym wam trochu dołho čakacż dał! Ale wasch patient je runje wotucżił; njeńż możno hnydom wotewrĕć. Ale wodajcże, ja dżż dyrbiu jo wam pschedstajicż: Aurel Lermontow.“

Bórzy potom dżeschtaj wobaj knjesaj na thóđbu.

„Njebudżeschcże-li dżenża pschischoł,“ rjekny lĕkař, wotewrjejo lĕkarnju, „hdyż by hižo jutše na waschim mĕsnje a tule hospodarik. Snajnjenjeńcha mózu wam nĕtko hnydom wschċe pokkady pokasacż.“

„Sa to žym knjesej doktorej jara dżakowny. Pryedy bohużel pschińdżej njemózach; mój prinzipał bĕ wumrĕł; ja dyrbjach lĕkarnju nażlĕdnikej pschepodacż!“

„A wy njemóżeschcże zu žam pschetwarcż?“

Dżiwny, cżim bóle putezy pożmĕłk mĕjesche wopraschcżeny na hubomaj.

„Dĕdy smĕju hdy mózności, so bych to zamohł.“

Mkody lĕkař bĕ trochu we wuſkofiejach.

„Wodajcże, so žo njetrjebawschi ſa tym wopraschach,“ rjekny twitrobnje a poczja horlinje wschitko w lĕkarni rospokasowacż. Bĕ widżeeż žo bĕschże tu hižo doma w knihach, we wobkhodże, w chemiſkim kabinecże, wschudże. — „Takle nĕtkole žym wam wschitko podrobnje pokasał.“

(Pokracżowanje leśkbuje.)

S Běleje Wody. Sobotu namaka polizajšli sastojnik pśi brjoźy w Jahnerowym haśe žaket a cźapku a też bypśašne rubiśowe sćerki z monogramom P. S. pśiwoja. Jako wobśedźerja namakarjowy wězow polizija kowarja Palvoka Schlowaka inwalidźi, kiž na Schillerowej dróży bydleśe a tśi běśe na dźělo šoł, ale njeběśe pak na nje doschoł. Hnydom źebi myślachu, so je Schlowak w šamonordarskich muślach do wody sćekł. Take mjenjenje bu wobkrućene, jako běśe na šamtśinu dnju cełu šatejenego wucźahowanje. Schlowak je źebi pjeca z bojoseźu pśed khłostanjom žiwjene wźał. Won je swojim pśichiwuśnym w Mužakowje, kotśi dźensa rad žonjaze jśe dyrbe koło kupśeź, jene za 30 hr. pśeweśtajił. Kaž pak pśeheptowanje dopokasa, je Schlowak tele koło w nozy ś jenego doma na Schillerowej dróży kradnył. Naśśerje je Schlowak we wodze šmjerć pytał, dokeľ je žo bojał, so myslo paduchstwo na šćawne pśichiśeź.

S **Niśeje.** Bankowy šaflojnik Wilhelm Schmidt, 19 lět stary, cźerpjeśe w posledninu cźašu pod cźeźkimi muślemi. Pondźelu je so cźeźe myśle nadpadźechu, pśi kótrym nadpadze wón źebi njeśbožownu terzerol a śeli źebi ś nim kulku do wutroby, so na to wumrě. Wbohoju šćarśeju wischitzy jara wobžornja.

S **Róbbórła.** Šaršćenu pondźelu, 11. julija, je krajny radźeśel Róbbórśkego wokrjeśa, knjeź Jan Großmann nahle wumrěł. W móstnich kupjelach Göhrenje na Ranje (Rügen), hdźež hakle dwaj dnjej k wocźeśćiwjenju pśichelwasće, je jeho Boža ruczka šajała. Won běśe hakle 53 lět stary.

Mordarstwo w Połčnicy.

Wjeśera, 13. julija, rano ¼3 hodź. je jedyn nutśkamarj Połčnitzkeho kriminalneho komišara Rölliga šaśtśeli. We pśichedawarni konsumiśkeho towarśtwa w Lichtenbergu bźeśtaj njejnowjej nutśkamarjej w nozy kradnykoj. Ludźo pak jim jeju źiwjeli a wotehnali. Jedyn Lichtenbergźi wobhdźeł je naležnosć hnydom w Połčnitzkej polizaji šćelił. Röllig je žo-tej hnydom na puć podał a je źebi źiwjeho dobreho šćateho domownika Połčnitzkeje radnizy, Herzoga šobu wźał. Wonaj staj na Mitśhnjanskej stronje, Meißner Seite (tak mjenuja žo tśeśe pola Połčnicy) po Jejowej horje dele šćikaj. Nadobo staj jimaj ś Mittelbacha kolesźnaj napśećerjo pśichiśeź a staj nětśe 10 kroczeli jeden ja druhim jźkoj. Pśedni koleśaś je měł śtabu šwězu. Röllig je na njeju šawołał: „Šaśtajśtaj, tu je kriminalna polizija“. Na to staj njesmałaj ś kola śtupiłoj. Sadni pak je žo šawrośił a je šwojim kolom naśpjeł wotźeł. Herzog je sa nim nětśe 300 metrow dałoko bźaj, potom pak je pśihe śtał, dokeľ je njemwiśpśeh šwojeho pśozwanja widźał a wobśeže dokeľ je wušłyśchał, so žo tśela. Röllig a pśeni kolośśedny, kotśehož je šadźeržał, staj do wojowonja pśichśchoj. Jako je Herzog wrócźo khwatał, je jemu hižom tam koleśaŕ napśećeco pśichiśeź a jako je jeho šadźeržeł chyl, je sa nim tśi króć tśeśił, na šboje pak njeje trjechił. Röllig je ludźo, kotśiž su pśichi wojowanśeŕ barje wotnośeli, je kmału polateho na dróžo śmał kčo namakał. Śu žeho šimbam do domu bliśšeho šauśetnika donjeśli, kiž je jeho šwobakał. Mjes tym šu po lekarja pośłali. Jako pak je tón pśichiśeł, je był Röllig hižom mortwy. Won njeje wědomja wjazy nabył. Röllig měješche pjeć kulkow we hlowje, we wutrobu a na lěwy ruž, kiž su tśi šu ś pistolje ś wjazyškulkatym 6,35 mm kalibrom wutśełene byle. Na mětnje mordarśtwa je mordaŕ šwoju cźapku leżo wotśtajił, wona je cźorno-śćera drobnokaśechśikata a ma šmutkach pśeśi w podśićinku nětśe 8 zentimetrow śćeroku cźerwjenu šmugu.

Nadpadnik a mordaŕ je šnadź 35 hacź 40 lět stary, 1,68 metr wulki, šchrowjeny, na podolhojte šuche mjeśwoczo, ruž pśećerźenne włosy, kótke pśićitśśane wušy (Schnurrbart) šamśnjeze barbu, rěcźał je tudomny dialekt. Wobleczeny běśe cźemnobarbny žaket, najśerje śćerne kótke thowkowy, łaśchćiśte śportśke nohawzy, brune niśke śtupnje. — Jeho towaŕśi je nětśe 29 hacź 30 lět stary, je 1,62 metr wulki a šaśadźity, měješche tśěrko šbrunjene mjeśwoczo, cźemne włosy, wobśeženy běśche napadne dołhi śćery žaket, nazołcź hórśke abo bayerśke śeppiśke thokowy, nohawzy hacź ke kulkam dele wuharnjene. Wobaj měješchtaj po dacźoh jenajšej jědnej kole (kotrejž šnadź śtej tej nětśe kradnykoj. Kole měješchtej hluboko deleśhibnjene wodźidła. Jene koło měješche źyle wośće cźorny wobtuk, wot roły wodźidła du cźerwjene šmuhi jako pruhi po rokach dale. Wobaj kolesarjej měješchtaj polny natśibjetnik. Wonaj staj powdałoj, je staj je Salśeje Schwizy pśichichoj, staj tej serije pśetowych dopižnjiznow wo tamniśhej krajinje pokašowałoj. Staj chyźej do Kamjenza jěź. W Lichtenbergźim konsumśkim towaŕśtwje staj wobźeže tekśtilowe twory kradnyłoj, šchěre jaki do wětra, wjele módrych bluśow ša šamkarjow, běło-cźorne šmuśkate thokowy. Naśjerje śpytatej, wězy nětśe pśećedaś.

Mórśeny kriminalny komišaŕ Röllig je wozehnjeny a ma dwě dorośćenej bźowzy. Won běśe 47 lět stary. Jeho cźeźko bu dźensa w pśichitomnosći śtatneho rěcźiśtwa pśećepytane.

Z Łužicy.

* S **Połčnizy.** Na Swonkownej Kamjenśkej dróży šu žo njeśbože ś automobilom. Jedyn Połčnitśi automobil jědźeśe kaž žo śluśicha pśeći prawej stronje. Nadobo łajźeśe do njeho wot šady jedyn Mohornjti automobil a wobśćkodźi jón. Wjednik Mohornjśkeho automobila je pśeza haćź 50 metrow pśećed Połčnitśkim autom śtejeśy dróži śeł a potom nadobo žo na njón šamérił. Wjednikej Połčnitśkeho automobila bu pśichi śtrajenju jene cźelko šlamane.

* S **Wjasońzy.** Tu lećichu młódšhej paduśchnizy, kotśejž śtej ś tudomnego pohrjebnišćeja hižom dlěšhi cźaš kwětli tradniłoj. Paduśchźiwa na pohrjebnišćeju šu we poślednim cźašu dozyła tak pśchěkałe, je je šo kruta kontrolla poślajła, po kotśejž šo łóšdeho korb pśichi wopuśchenju pohrjebnišćeja pśećepytuje.

* S **Noweho Gersdorfa.** Njedźelu popoldnju pśichijźeje jedyn wonkowny motorowy koleśaŕ po dróży ś Habrachcźiz kśetro śpěśnje a padźe je źiwojim motorśkim kolom, jako w śaświnjenju pśichi żeleśnišćim mośće jěźdźeśche. Won nabi źebi kwaŕwanzu rami do hłowy. Motorśke kolo žo njeboštaj wjazu tśebaco. Pomozni žiuštoja žo na šnjeśwonnym šmitliću. Jako běśche jeho jedyn dźeśaceśći Samaritan mušnje šwobakał, dyrbjachu pśicheze lekaŕja šawołaco.

* Se **Kitawy.** Dźiwny puć błyśka mózachu pśichi njewjedrje žobotu popołdnju wobydlerjo Herwigsdorfśkeje dróži hłobokodźiwaco. Błyśk dyri do šahrodnišćeje leżownośće wěśteho Hoffmanna, pśeheraśy murju do jeneho pśinatneho bydlenja, pśeheśłoczi na radiowy grot, pśeheraśy žo murju a šajěźe potom po jenej antenje k šemi. Wulku šchkodu błyśk nazinił nejpe, jenož radiowe groty je śkonzował a w murjach šaśwośtaji dwě wulkej dźeŕje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

*S **Kinsbórka.** Jenemu offiźeŕej, kiž je tukhwilnje do Kinsbórka pośłany, šu paduśchi, jako wón a jeho mandźelśka doma njeběźchtaj, jeho bydlenje w jenym Barlinśkim pśećedmjeśu wupśośnili. Mandźelśtaj běźchtaj bydlenje zyle šame wośtajiłoj. Paduśchi jebrachu wšchitku domjazu nadobu, wšchitku drašu a wšchitke druhe wězy, kaž źleborne wězy atd.

* S **Mišnja.** ((Wobźinjena kruwa.) **Kruwa,** kotruž pjatk k jeje nowemu wobśedźerjej we **Weinbółła** wjedźechu, šo wottorhny a cźerjeśche do dola rěki Meiß. Tam frani žónšku, kotraž dyrbjeśche klaśku pomoz pytaco. Kruwa pśichinjeśe hiśchcze dalśche wošoby do wulkeho śtracha a cźerjeśche potom dale k Łobju dele. Pśichi Łobjowym brjoźy śtorcźi dźiwje śkoczo wójniśkeho inwalida po wyšokim brjoźy dele, so bu won někotre raty franzeny. Kruwa wali šo na to do Łobja a pluwaśche na cźah cźołmikow. Wodarmo śpyta wodźiwjene kocźo na wodźidło druheho cźołna śaśeć, wono pśichińdźeśche pod tśeźi cźołn a jako šo šaśo pokaśa, pluwaśche kruwa mowu po Łobju dele. Pśichi kśejčtrikim kuble ju ś wody wucźeśechu. Dźiwja hońiwa běśche pśeśhes two jodźinje trała.

* S **Lipśa.** (Śmjertne njeśbože ś pluwowym šajěźcjenjom.) Njedźelu popołdnju wamaka jedyn mandźelśki we swojim bydlenju na Bayerśkej dróży swojim 25-letnym mandźelśkim ś pluwom šajědźecźenu. Śnjeśbožena cźekaśe śche huśćišćo na njemóž. Tak drje je móžno, so je ju pśeheś pluwowym warjakom śtejo šajo njemóž wobśała.

* S **Plawna.** (Śmjertne padnjenje je šhoda.) Šaśdźeny pjatk Kälćtun hośpoša Bechertowa na šhodźe jeneho doma na Wiśćerskej dróży tak njeśbožownje padźe, so je šmutkach jara cźeśko wobśchkodźi. W nozy na njedźelu je śtaruśchka na swoje ramy wumrěła.

*S **Barlina.** (Nowe cźekśe njewjedro.) Pondźelu pśichipołdnju cźehnjeńśche pśeheś pośłedńiśche pśećedmjeśa Barlina cźekśe njewjedro. Hižom ząbotu wjećor wot 7 hacź 8 hodź. je nemśke hłowne mjeśto śtyłny śtiwk wopytak. Pondźelnišche njewjedro cźehnjeśche wot Zehlendorfa na Lichterfelde, Schöneberg do Neukółlna. Njewjedro je jara wulku śchkodu naczinito. Wśchitke Barlinśke wulnjowe wobory je wśchitkimi śwojimi jědźadkami dyrbjachu na pomoz khwataco. S dźeła běźeśche woda po dróhach, so je rěkam runachu. Dróhowa żeleźnica dyrbjeśche jěźdźicź pśeheśtaco. Wob połnjom dońdźe na nawjeczorny wopałnu direkźiju w Schönebergu 140 žadanjow wo pomoz. Najwóśe je njewjedro wot 1¼5 hacź 6 hodź. w Zehlendorfie, Lichterfelde a Lankwizy zyehnowało. Tam wohnjowu woboru na 69 mětnjow na pomoz šawołachu. Woda je wjele pinzow pódźerjela. Też łétanišćejo w Tempelhofie bu ś dźela powodźene. Śydliśchcźo Nowy Tempelhof jenoź zako kupa ś jśora śhładowaśche.

Přilopk.

* **Njewjedro też w Sałśej provinzy.** Kaž žo ś Halle powźe, je nad wuhlowymi jamami w Oberwüllingensie šaśdźenu pondźelu śyłny śtiwk padnył. Hromady wody pśichewzbrocźichu wuhlowu jamu Kupferhammer do jśora a poterjichu podkopŕi. Żeleźnišći wobthad mjes Eisleebenom a Teutśchenthalom dyrbjachu šaśtajicź, dokeľ je woda pola Kupferhammera żeleźnišći naśyp podmikła. Woda, kotraž ś mńinami meter wyšoko śhromjeśche, naczinì łakośtne wupuśćenja na pobrjehnišćeju. Wona śpowała rowowe pomniki a rozbrě rowy. Oberwüllingenśka wuhlowa kraźina běśche pondźelu bjes elektriśeje mozy a źwětła a bjes telefona.

* S **nožom na śtatneho rěcźnika.** Pśichi śtudnitśkim jednanju w Frankenthalu pśićeśiwo 27-letnemu dźěłaceŕej Józjeju Hofmanej ś Ludwigshafena, kiž je dla śaražena wobśkorźenju, dońdźe k khutnemu pśichipadej. Wobśkorźenyho winowachu, so je jeneho torcźmarza w Ludwigshafenźe ś nožom śmjertnje khnił. Won wobkrucił, so je k njeśkutkej trjebany wšź hakle w poślednim wokomiku w śaku wocźinił, so by žo wobarał. Wušche teho je jenoź ś jenej ruku wocźinicź śkaźł. — Śaśtlonaŕ teho-dla namjetowaśche, so by Hofman śtudnitśej wšź pśećedwjedł. Wobśkorźenemu žo njeporadźi, wšź ś jenej ruku w śaku wocźinicź. W nałyh-ji Nobanj wocźinì wšź ś wobkmaj rukomaj a měješche wotpohlad, na śtatneho rěcźnika žo walicź. W poślednim wokomiku móješche śtraźowaŕ śaśłojnik njedožčinkej wšź wutorhnycź. Śud śaśudźi jeho po kótkim rośpominanju dla cźahcza k 10 śtam khłośtarńje a wotpraśenju cźeśnych prawow na šamy cźaš.

* **Po dwanaceŕ létach ś Ruśkeje domoj.** Dźěłaceŕ Adam Beil ś Zieźena, kiž bě we wójnje do ruśkeho łajeśa pśićišćoŕ a nětśe w Kawkazu (we wyšokich horach w jeźnej Ruśkej) wśchehowaŕ, w śaśchlych hujach domoj wróźił. Wběźe jumu je łajeśa pśeć, ale potom śćeła dołho žane śnamnjo žiwjenja wot žo njeda. Mějitośći jeho dźźiławoźej leżeśche jara źalena wot wścheho wobthada. Dwě léźe je na wudaczje źwojich papjerjow ezakał. Mjes tym je donjazu ńnd jako morweho wupraźił. Pśichi źwojim naźwórśe namaka po 12 létnym dźěłenju źwoju żonu a tehdom jenoźletnu dźowczičźku, kiž bo wójny cźehnjeśche. Ta je mjes tym wotroślła a śloro śchulu wukhodźiła. To bě wjeśeło na woběmaj śtronomaj.

* **Sawoju bźowku 30 lět dołho śajatu dźerźał.** Kaj nźmśke nowiny pśihaja, je w Göbingu (w Češkoślowakiśkej) wěźity pśchekupź Weinberger śwoju 43letnu bźowku w jenej komorje śajatu dźerźał. Śnuźodźa je śej myślachu, so Weinberger žanych dźěśi nima, dokeľ njebě tehdom, khdź do Göbinga pśichićażnhy, žane dźěśo śamkowit, teź wo žanym rěcźał. Po cźaśu pśchindźe polizija śa tym a Weinberga śa. K śwojemu śamkowitemu ųźiwku je je pala śwojeje bźowki hižo w śtarobe 13 lět śmanjo bludnizy wobkedźował a dokeľ średkow nima a khśiły śa wuhojenju śwojeśej njemóźe, je wot teho bźowku śajatu dźerźał. Wboha holza njemźeśeśche pśchi wuśćedźenju ani kuśka drašty na cźele a be na kośćowu śucha. Pścheźiwo njecźłowjeśkemu nanej bu jśóh bu śapodali.

* **Teź žywe njewjedra** w Ruśkej. S Mośkwy pśichhadźa powźeść, so žu teź w Ruśkej žywe njewjedra mźli, kotreź šu wośebje w Kawkaśkich a Uralśkich horach jara hrózońe śaškadźaśe. W mźśće Fedośźii je pśchi njewjedrje 18 cźłowjekow wo žiwjenje pśchiśchło. Po dalśćich powześćach šu teź w połodniśchej Ruśkej a pśchi rěcy Wołze žywe njewjedra zyehnowale.

* **Śtiwki w Parišu a Londonje.** Pondźelu popołdnju nad Londonom a jeho wokolinu žywe njewjedro ś wichrom zyehnowaśche. Wbyśt dźiri do wjele twarzenjow. Se wśchech dźělow mźśta Londona pśchikhadźachu powźeśće wo žywych powodźerjach dróhow nameśtnow a pinzow. Se khwilemi běźche wobkhad na dróhach śaćaźeny. Dwě dźeśi śtej we wodźe žmjerć namakałoj. — Teź nad Parišom rośpuśćeśi žu pondźelu wjećor njewjedrowe cźekśe njewjedro, kotreź na mnoho mźśnach wjele śchkody naczini. Na dróhach śtupi woda hacź 70 zentimetrow wyšoko. Nekotre twarjenja hrośa žo śapaduyće.

* **Meteor w Hollandśkej dele padnył.** Pśichi žyłnym njewjedrje, kotreź nad mźśtom Ka...ba w Hollandśkej jakhadźeśche, na tammńśchu Erasmušowu dróhu meteorowy kamjeń dele padźe. Won waźi 35 pintow, je 27 cm. dołhi, 24 cm. śchéroki a 12 cm. wyśoki. Pśichi padnjenju na dróhu wuraj nětśe hłubok a 1 cźeŕ.

* **Požtup śchwedśkeje burśkeje holzy.** We wśy Hallard w Schwedśkej žiwjeśche śo khedy rataŕ, kiž śwoju nimo mórje rjanu bźowku Ingrid jako śnźażowu w Stockholmje pśchińtaji, dokeľ njemźeśeśche telko krédkow, jo mohł ju śežiwicź. Ingrid pśchinźa śłużbu w jenym hośćenju pśichi morju, wulkim wuléinjśchćeju ša domjazych a zuśych. Jeuśelśli lord, kiž rjanaśeśe Stockholma a wokolinu jeź wobhladowaśche, dohlada žo na rjanu śłużownu, kotraž we hośćenju śwoje dźěło wukonjeśche. Śakubowa žo do njeje na pśeni pokonik. Hižo nafajtra poda žo do jeje śtarśchiśkeho domu a prośeśche śtarścheju wo ruku dźowki. Taj niczo pśichećiwo tomu njemźeśechtaj a khda wjeśnjanka bu mandźelśka bohateho lorda. Wjele léźeźeśałow běśche por w śwojownym mandźelśtwje žiwy, ale Ingrid njepokaby na śwojich khudych pśchiwuśnych w Schwedśkej. Jeneho dnja pośła ś powźetśenju wobśeženstwa 2 000 000 śchwedśkich krónow. Śśoźkinu holzu pśchiwza wona jako śwoju, dokeľ běźche mandźelśtwo bźeś dźećí wośtałe. Tuta woźeni žo podśiźo ś jenym offiźeŕom jendźelśkeho khdźstwa.

* **Bacon na dróży.** W lěcźe 1926 narodźi žo we Winje 23078 dźećí. Tuta liczba pokasuje, so žu teź tu we śajśchym lěcźe porodźy wórźo śchźe. Sa winśte źonśte a druhich budźe jajśmale, khdź śhonja, so na 400 dźećí žo na dróży narodźa. To njebędzie wopaczne ménjenja naśtałe, ma žo wobtrucźićź, je pśchi tajśich nadróżnych porodach w źadnych padach žo we maczerje jedna, kotreź w tutych cźeźkich hodźinach źoneho pśchźiłuśchnego méśtna njenamakachu abo buchu njeśajpzy pśchećłajźene, dokeľ běchu žo two cźaśu porodu mylile a pśchećajśhy porod žo śta. Tak luchu na dróży pśhećłapjeni. Polizija je ju lěcźe 1926 na 393 tajśich porodow naliczila, w kotrychž do pśchichoda pomozneho towaŕśtwo, kotreź porodźazych do śwojeho bydlenja abo do wotwjośanje dowjeśe, jedyn polizist tak dołho babu śaśtupowaśche.

* **Bohaśi lěźny wotjeń w Wožnizy.** W Wožnizy je wulki lěźny woheń śakhadźał, kiž je źebi wjele cźłowjeśkich woporow źadał. Pśiches 150 śwójbowu śhubi śwoje bydlenje. Wot dźeśaceśćeje łolonije w Hankrainje źamcje je žo 90 wozbowow śhubiło. Woheń śapuśći pśhes 48 łośnych kilometrow łéża.

* **Śmhom morwych pśchi njeśbožu ś automobilom.** Pjatk wjećor w 7 hodź. pola autobuźa, kiž porjadnje mjes Wólchrodom a Waślewom jźźi, njedołako wšy Obrewroda śpinadło śapraji a auto cźišmy žo po 30 metrow wyšokim brjoźy dele. Śmhom wozbowom, mjes nimi malej dźśeśi, běchu na mźśnje morwe. Jena wozbowa bu cźeźy źwě dalśhej pak lohko śranjenej. Jenoź jedyn męśchnik, kiž śhuju puśćowaśche, wośta njeśranjeny.

* **Wet wyšhla na biśkopa.** Duchownh, kiž w franzoźśkim wójśku jako artilerijśki offiźeŕ khrjeśeše a je we wójnje wójazy króć wuśnamjeni a je hušto jako pśchiśładny wojak wuźbeźowaśche, bu njedawno w Toulonje ża biśkopa w Njezzio (na kupje Korśika) poźwjeźeny. Monśignore Jean Rodie, tak nowy biśkop rěka, śiejeśche jako aktivny offiźeŕ we wójśku, wustupi pak 1912 ź wojeńśkeje śłużby, ko by žo na duchownźtwo pśchihotował. Hdyž wójna windyri, śamèni śwoju śnimi (duchownu draśtu) ź wojeńśkej uniformu a komandowaśche jenu bateriju na śayadnej (wjeczornej) fronce. Wośta dale offiźeŕ a bu lětka na wyśoka powyśchenj. Na bankowy pśchikas wuśleźe je uniformu a draśćeśche žo bo duchownemu hhabata, dokeľ je jeho bamź ża biśkopśki śtol w Ajazzio wujwolił. Je najmłódšhi biśkop w franzoźśkej źyrkwi.

* **Nutśkamarjo podpjeraja złotowy hamt.** Do jeneho wobłhoda ża najnowśiśe módy w Londonje běchu žo paduśchi nutśkamali a wobśedźerka wośjewi na polizji, so žu ji śchtyri duźenty źidźanych śnkowp pokradnyli. Złotnowa wyśchnośćź śłédźeśche w śwojich knihach a wobkruciła, so bź jeno ża 15 źidźanych śnkni žo śapaźało. Wona śapoda fórźbu pśchećiwo wobśedźerźu wobłhoda dla podwjedźenja źła a bu ł 325 puntami śterlingami (6500 hr.) khłośtanja śaśudźena.

* **Chineśe cźiłowanje.** W Pekingśkich śchulach žu nowe khłośtanje śa lěnich śchulerjow śawjedli: Dyrbja mjena wśchech chineśkich generalow ź hłowy nawukнycź, kotrejž žu

w poslednich dźesać letach měšćanske wójny wjedli. — Wbohe chinešce dźěći a wboha pedagogika, kotraž tajkele naložuje!

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Jěšdjadła wšcheje druhiny maju wojerišim wotdźělenjam, jěšdjadłom a wotdźělenjom wohnjowcje woboru, dale cyklowym pšchěwodźerkim cyłam a sjawnym cyłam wujejšdźeć. Jeli trjeba, maju tak dołho stejo wostać, doniž cyłu abo jěšdjadła nimo njejšu. **Pšchestupjenje abo pšchejdźenje tajkich cyłow je šalojane.** Pšchećiwjenja fo pod § 366 liczbniku 10 němšfostatneje chłostanjeje knihi chłostaja.

W Budyšinje, 9. julija 1927.

Měšćanska rada, policajski hamt.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje ša jutje pjatk:** S khwilemi fo podešćuje, cłopkota wošťanje šamina kaž dźenja. W Jendźelšej maju šafo rjane wjedro.

W Bošnje w Južnošłowjanšej, hdjež je lětša wulka suchota. Na wjele městnach fu fo ležy šapalike. Pola Turbata je fo ša 5 miljonow dinarow lěša špalilo. Schtoda, je špalenjom lěšow naštata, fo na 200 miljonow dinarow wobliča.

*

Franzowska deputěrtita komora je knjeješitowy ša-konjowy naczišt wo reformje šaštojništeje mšy ſ 347 pšchećiwo 200 hłosam pšchijata. Po wobšamknjenym šakonju fo w finanznym lěče 1926 838 831 000 franków a finanznym lěče 1927 2 029 500 000 frankow na polěpšenje šaštojništeje mšy naloži.

*

Město Sichem w Palešćinje je fo je šemjerjenjom ſtoro do cźišta wupuščiło. Město fo hromadje ros-padankow runa. Schoro wjšše wješčke twarjenja fu fo ša-šapyłe, mjes tym jo fu je nětkole ťaj ſ dźiwom šakho-wałe. Wot lěta 1200 njeje fo Palešćina ſ tajšej kata-ſtrofu podeschła.

*

Pšchi šrajenju mjes twerowym cźahom a pšchedmětnym cźahom w Toledo w Sjednoczenych štatach połnóž-neje Ameriki je fo 12 wozfobow morilo a wjele fo ſra-nilo.

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin". My wotjědźemy pšich. njedźelu do Radworja dopołd. w 11 hodź. z cahom z Budešćanskeho dwórnišća. Naši dowěrnicy njech to wšěm sobustawam a też druhim serbskim pře-čelam, mužskim a žónskim, wozjewja. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Budyšln. Wšěm Serbam so wozjewja, zo su „Zna-mješka za wšotowarstw. zlět w Radworju" hižo nětko doprědka w Smolerjec serbskej knihařni dostać. Wuživajće tutu składnosć!

Bukecy. Dokelž je so Bukečanski swjedźeń wotstor-čił, wobdźěła so wšě tři Bukečanske serbske to-warstwa w sylnej ličbje z khorhoju při zlětu pšich, njedźelu w Radworju. My wotjědźemy z cahom z Pomore rano 8⁴⁵. Kolesarje zhromadźa so w 10 h. pola Lubjeńskec. Połnoličbne wobdźělenje je winowatosć. Zhrom. předsydstwa.

Delnł Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" wobdźěli so pšich. njedźelu na wšotowarstw. zlětu w Radworju. Awto wotjědźe dop. 9 hodź. wot Haškec hosćenca. Wšitke sobustawy so proša, zo bychu so prawje wjele wobdźělile. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdźe so pšich. sobotu k zhromadźiznje pola G. Zmija na Christian-skej dróży 22. My wobdźělimy so na wšotowaſ-stwowym zlětu w Radworju. Trjechimy so njedźelu rano ⁸/₄7 hodź. na hłownym dwórnišću. Čah zmjeje za nas wosebity wóz a wotjědźe 7⁰² h. Njedźelska khartka płaći 2.60 hr. Wšitcy Serbja w Drježdźa-nach a wokolinje so na tón zlět přeprošuja a mó-žeja so nam přizamknyć. Předsydstwo.

Drježdźany. Naša „Jednota" wobdźěli so na wšo-towarstwowym zlětu w Radworju (17. 7.) połnoli-čbnje. Zhromadźimy so w 1 hodź. tam pola Brylec.

Hrodźišćo. Nětk je nimo naša zhromadźizna cyłeje skupiny. Serb. tow. „Zerja" so na wšotowarstwo-wym zlěče w Radworju njedźelu, 17. julija, wob-dźěli. Wotjědźemy njedźelu dop. z dypkom ⁸/₄11 h. wot Worcynskeho hosćenca z kołami a zhroma-dźimy so w Khwačicach. Wot tam čehnjemy z dru-himi towarstwami hromadźe do Radworja. Při nje-přihódnym wjedrje jědźemy po železnicy dop. 10 h. z Hrodźišća. Štóž ma do Pomore bliže, njech wot tam dop. ⁸/₄9 h. wotjědźe. Předs.

Našim serbskim towarstwam! Stóž njeje sebi hišće „swjedźeńske znamjeńko" za Domowinski zlět wobstarał, njech to hórzy čini. Njedźelu płaća potom 50 pj.! Doprědka pak dostanjeće je za **40** pj. pola předsydy: Herrn Pfarrer Schewtschik, Crostwitz b. Kamenz.

Nawječorny wokrjes Sokoła zmjeje pjatk (15. 7.) zhromadne zwučowanje w Pančicach ½9 hodź. — Tyće sobupřinjeseć! Wokrjesny načolnik.

Radworjski Sokoł zwučuje pjatk wječor ½9 hodź. — Dźěći w 7 hodź. Načolnik.

Ralbicy. „Sokoł" zmjeje jutře pjatk wječor w 9 hodź. zwučowanje. Kóždy ma winowatosć, zo so wobdźěli. Zhromadźizna tón tydźeń žana njeje. Starosta.

Ralbicy. „Tow. młodźencow" wotjědźe njedźelu z Ral-bic ½12 hodź. Wšitcy maja wěsće sobujěć. Předsydstwo.

Serb. Sok. Zwjazk. Porjedźeńka! Na wšotowarstw. zlětu njedźelu, 17. t. m., w Radworju zhromadźuja so wšitcy Sokoljo hač do 11 hodź. nic w Bronju, ale w **Radworju na nowej šuli.** Tak je w 11 h. hłowna pruha. Kóždy ma tyć sobu přinjesć. Pruha na bradłach w Radworju wupadnje. Sokoljo, čińće swoju přisłušnosć! Načolnik.

Wšitcy Sokoljo přeslěkaja so na zlětu w Radworju w nowej šuli wot 10—11 hodź. Kolesa móžeja so pola br. Bjarša wotedać. Handrik.

Zwjazk łuž.-serb. studentstwa. Pruha za hłownu skhadźowanku je nětko definitivnje přich. sobotu ½20 h. w Serb. Domje. Winowatosć kóždeho je, zo by z dypkom přišoł a swoju wěc trochu dospol-nje w pomjatku měł. Jurij Cyž.

Zwjazk łuž.-serb. studentstwa a hłowna skhadźo-wanka. — Wobdźělimy so korporativnje na wšo-serbskim zjězdźe w Radworju a zhromadźimy so přip. wot 12—1 hodź. w Bronju (pola Měškankee statoka). M. Nowak, hł. starši.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. — Zlět w Radworju! Jěcharjo, swjedźeńske wozy a sobustawy towař-stwow zhromadźuja so wot 12 hač ½2 hodź. pola Běrkec statoka w Radworju. Prawje bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmas w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bra-tvnicy. — Za nawěšćik: G. Janak w Budyšinje.

Domowina

wuhotuje swój lětuši

wšoserbski zlět

17. julija w Radworju

na kotryž wšitke serbske towařstwa a wšěch Serbow wobeju Łužicow nanajwutrobnišo přeprošuje.

Wot 12—13¼ hodź. witanje hosći.
„ 13—14 „ zeńdu so předsydstwa wšěch serbskich towařstwow w nowej šuli.
„ 14—¾15 „ něšpor ze swjedźeńskim předowanjom.
„ 15—16 „ wulkotny swjedźeński čah.
„ 16—19 „ swjedźeńska zhromadźizna.
„ 20—1 „ reje w dwěmaj žurlomaj jenož za wobdźělnikow zlěta a towařšna zabawa w třećim hosćencu.

Swjedźeńske znamjeńko płaći 50 pjenježkow
Swjedźeń wuhotuje so při kóždem wjedrje

Zadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń zakomdźić!

Předsydstwo Domowiny.

K wusywam:

hroch, woku, kolij, lupiny, hejdušk., peluški, dźećel wšěch družin, kaž wšě zeleniny, też dźělbu próždnych měchow

Korla Kahrowe

w Budyš. na Žitn. wikach

Syin. wučobnika

za pódkowanje a twarjenje wozow znajwjetšeje blizkosće Lipiča pyta hnydom

Gustav Schubert

kowařski mištr

Nahłowjace rubiška

za 75, **65** pj. ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne serbske posłužowanje!

Dźěćace wozyčki

dobre kajkosće po tunich płaćiznach a wjeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Trjebane a nowe

meble

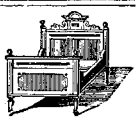

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4! Podźělnje płaćić dowolam

Listowe wobalki

spěšnje a tunjo

w Smolerjec knihiličšerni

zap. dr. z wobmj. ruk. w Budyšinje

Za

kóždeho ratarja

kotryž howjazy skót pšaha, je njeparomny mój pśeswv. komot.

— Za dźeń dobry čahaf. —

D.R.G.M.
4 mal verstellbar, tausendfach bewährt!

Wunamakaš a dźěłaš

P. Feirich z Holbina.

Kóždu sobotu sym w Budyšinje na swinjacych wikach.

Srěni komot za kruwy najbóle kupowaca družina štuka 20 hr.

Gurtowa płećene graty 9—10 hr. Strykowe a kožane graty 15 hr

4 PS motorske koło

(D.K.W.) nowe z fabriki tunjo na předań, ze starymi motorsk. kołami móže so płaćić.

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29.

Poručam:

Najlěpše **nowe polne jerje,** štuka 8 pj.

najlěpše **nowe wulke sočki** (Linsen) derje warjace pt. 35 pj.

najlěpše, z rukowanjom čiste **jejkowe nudle** pt. jenož 55 pj.

Otto Sellge

w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy 38

Žonjace kolo

nowe z fabriki z ruk. wopism. za 72 hr. na předań **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentnej hasy 29

Jara tunjo na předań

D.K.W. nowe 4 PS. balon-gumije, koło za 2 wosobje, 695 brkwn. Carona 350 ccm, jendź. motor, K. S. B.-Puppchen 3 PS, Wanderer 4 PS (Nabe) derje běžace, D. K. W. lohke mot. koło 110 hr. połhanjak (Halbranner) derje zdźeržane, tunjo, N. S. U.-Ponny 250 ccm. — Trjebane motorske kola jako płaćenje bjeru. Přijomne płaćenske wumjenjenja.

Klingst w Budyšinje

na Hošic hasy 17

Poručam najlěpši sušeny

tukrajny połć

wjesnych swini pt. 1.20 hr. po 3 pt. jenož 1 hr. a dobry

rozškrćty łój

punt 60 pj.

Emil Stephan

w Bud. na Serb. hrjebjach 34

na Kěžorskej dróży 18

Wšeteho, jenopřeznoho

konja

(liška) ma za předań **Bendler w Hodźiju**

Wobhladanje njedźelu, 17. t. m.

Vogtl. gardiny

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ręču serbski

Wšě sulske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihawni w Budyšinje

Cychl 1 nawoblečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr.

bělosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, **ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje

rótk Krónprynccoweho mosta.

Zodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Wot jutře pjatka mam nowy transport žožkich, młodych, sylnych. wysokosućelnych, orig.-rańšoprusk. holandsk.

kruwowe jałojcow

też tajkich z čelatami,

kaž 2 jara rjanej čorno-pisanej bykaj w swojich hródźach hotel „kurwjeńch" w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.

Emil Gräfe, skótna wikowarnja

Telefon 2063 a 2418

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Za čas Waših prózdninow

je najlěpši čas, zo swoje pjelsćiny do porjada přinjesć dać. Wobškódzene městna so tunjo a swědomićiwje wuporjedźuja, dokelž mamy k temu nětko čas, mjez tym zo nam pobrachuje, hdyž chceće swoje pjelsćiny zaso nosyć. Zastarske pjelsćiny, jaki, mantle, kornarje atd. dostanjeće nětko po najnowšej módźe ze samsnych při-činow jara derje a woprawdźe tunjo předźěłane, tak zo móžeće, hdyž zymny čas přińdźe, ze swojimi hižo noše-nymi wěcami z najnowišimi módami do wuběhowanja zastupić. Přinjesće swoje pjelsćiny nětk k předźěłanju.

Pjelsćinowy dom Arthur Flegel nasł. w Budyšinje na Kěžorskej dróży 6. Telefon 3667

Příloha k čisłu 162

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 14. julija 1927

III. hłowna zhromadźizna „Serbowki"

8. julija w Połpicy.

„Serbowka", towarstwo Serbow, studowacych we Čěskosłowakskej republicy, wotmě łětsa swoju hłownu zhromadźiznu w Krawcec hospodliwym domje we Połpicy. Po krótkim wutrobnym powitanju studowacych — běše jich dźewjeć přitomnych, štyrjo běchu zamołwjeni — a hosći běchu přitomni k. farar Križan-Klukšanski, knjeni dr. Šlecyna, knjeżna Liska Smolerjec a k. dr. Krjećmar z mandźelskej — poda starši, akad. moleř M. Nowak, rozprawu wo cyłołětnym prócowanju towarstwa. Sobustawy towarstwa skhadźowachu so porjadnje w městnosći Hórnikowoje knihownje (knihownje prjedawšeho Serbskeho seminara), hdźež starši kóždy raz přednošowaše stawizny połobskobaltiskich Słowjanow, złožnju so na Niederlerho, Bogusławskeho a Giesebrechta. Mjez tym, zo mějachu starši sobustawy přednoški, prócowachu so młódši z deklamacijemi nawukny wuži wać swoju maćerščinu. Na to so kóždy króć kaž hižo loni też łětsa čitaše delnjoserbski a z delnjoserbšiny so přełožowaše a kónc tutych skhadźowankow bó wěnowany debatam wo runje ważnych serbskich prašenjach. Serbowčenjo a Serbowčanki wopytowachu też łětsa pilnje a z dobrym wuspěchom lektorske přednoški dra. Krjećmarja w Klementinu kóždu srjedu wot 4—6 hodź. Tam słyšachu wučbu wo serbskej słowotwórbje z přirunowaceho stejnišća, na to so čitachu spisy Jurija Wingera a pokazowaše so na jeho dobru a zdobom tak ludowu rěč a potom pisachu młódši sobust. kóždy raz něšto sadow serbski, zo bychu so jim někotre čežše připady serbskeho prawopisa mohłe wuswětlić z pomocu čěšciny. — Wjele časa a prócy wěnowachu Serbowčanki a Serbowčenjo w šulskim lěće 1926/27 też Hórnikowej knihowni, skoro cyłu ju sami skatalogizowachu. Nadźijomnje budźe Serbowka katalog knihownje też bórzy sama móc wudać. Jara pilnje dopisowachu sobustawy Serbowki, wosebje starši, do Serbskeho studenta a druhich słowjanskich nowin a pěstowachu počahi z druhimi słowjanskimi studentskimi towarstwami. Njeběch drje też w Prazy wjetšeho słowjanskeho swjedźenja, na kotrymž Serbowka njeby znajmjeńša zastupjena była, běr-li to k wužitku serbskej a słowjanskej wěcy. Też na zarjadowanju serbskeho wotdźela pri Wustajeńcy sewjernych Čech w młodej Bolesławi je Serbowka sobuskutkowała. Ale też we próźdninach doma w Serbach wukonjachu Serbowčanki a Serbowčenjo přecy swoju narodnu winowatosć. Na hodownej skhadźowancy zehrachu rjanu wjeselohru Suk wot južnosłowjanskeho basnika P. Pětrovića, kotruž běchu sebi sami přełožili. Hdyžkuli słowjanscy hosćo Łužicu wopytachu, běchu jim sobustawy Serbowki husto z woporniwymi wjedniskami. Też ze sobustawami Serbowki, kotříž we druhich městach Čěskosłowakskeje republiki studuja, pěstowachu Praženjo žiwe počahi jim dopisujo a potkonjejo je k tomu, zo bychu po móžnosći podobnje so wudospołnjeli w swojej maćerščinje kaž jich sotry a bratra w Prazy. Cyła rozprawa staršeho swědźi wo tym, zo so młoda Serbowka prócuje kročić w kolijach starosławneje Serbowki a dócpěć jeje wulki wuznam za cyły serbski lud. Nic mjenje zwjeselaca bě rozprawa knihownika J. Cyža, zo so knihi pilnje wupožčuja. A tak je też prawje; nimaju so znać jenož deski knihow, ale jich wobsah. Też krótka rozprawa knjeżny E. Krawcec wo pokładnicy bě spokojaca. Po rozprawach sčěhowachu wólby. Na město wotkhadźaceho staršeho, kiž budźe so najskerje we druhim słowjanskim staće we swojim wumělstwje dale wudospołnjeć, bu wuzwoleny k. abiturient J. Henčl, kiž zdobom też jednaćelstwo na so wza. Knihownik budźe pod dohladom staršeho gymn. Rachela, zapisowařka a zdobom financny minister towarstwa pak budźe knjeżna E. Krawcec. Po dokonjanych wólbach słyšachmy zajimawy přednošk kn. mula J. Cyža, kiž rěčeše wo „Serbskim Sokole" jako dźelu słowjanskeho Sokoła. Po tutym přednošku, kiž bu ze zahorjenym přikleskom mytowany, poroča knj. farar Križan jadriwe słowa k studentam, kotrež ze sprawneje mysle přisłedši zawěsće też namakachu puć k wutrobam. Na to dźakowaše so nowy starši wotkhadźacemu staršemu za wšo, štož bě za Serbowku skutkował a prošeše wšěch towarš., kaž też stareho Serbowčana dra. Krjećmarja, zo bychu jeho w nowym zastojnstwje podpjerali, zo mohł towarstwo znajmjeńša tak dale wjesć, kaž jeho předkhadnicy w staršistwje. Zo so po jeho próstwje stanje, wo tym njech je nowy starši přeswědčeny. Wutrobnje podźakowawši za wuprajene připóznaće jeho prócowanja a Krawcec swójbje za wurjadnu a přikładnu hospodliwosć skónči starši Nowak 3. hłownu zhromadźiznu Serbowki.

Čas bě hižo khětro pokročił, hdyž so wšitcy podachmy do blizkeje wjeski Kislicy, hdźež nas Lichańske towarstwo „Zernička" pod wjednistwom dirigenty wučerja Čěsle jun. zwjeseli z rjanymi serbskimi spěwami a hdźež nas wjesoła serbska zabawa a rjana rejka zdźerža hač do prěnich hodźin noweho dnja.

Studenća kaž też hosćo budźa zawěsće rady spominać na krasne hodźinki w Krawcec hospodliwym domje w Połpicy a w Kislicy w towaršnosći Lichańskeje Zernički. M. Kr.

Lěpše dźěłowe poměry w Budyskim wokrjesu.

Sjawna dźěłowa sprawadźerja za Budyšćin a wokolinu wosjewja:

W juniju je so ličba podpjeranych dźěłoněmjerjow wo 26 proz. sniłka. Města Budyšćin ma na tym 19,17 proz. a wsy 44,94 proz. podźěla. Na tónzu měsaza dostawajuce bozyła 1692 (1097 muzskich a 595 žónskich) dźěłoněmjerjow podpjeru, z nich běchu 1371 ((868 muzskich a 503 žónskich) z města Budyšćina a 321 (229 muzskich a 92 žónskich) z wjesnych gmejnow.

Położenje na dźěłowych wikach je so w rozprawnym měsazu dalewon pschihódnje wuwiło. Wosobje w twarstwje, industriji, pschemysle a wikowarstwje mnoho dźěłaskich mozow pschistajichu. Wjese dźěłaczerjow trjebasche wosobje kamjenjowa industrija, kotraž ke schodźe ratarstwa też ratarskich dźěłaczerjow pschijimowachu. Se Hornjeje Schlesinskeje bydlachowu 9 murjerjow pschinjesechu dać, kotříž pak hischcze njedobałachu k wotstronjenju njedostatka na murjerjach. Murjerjo mjłoje wjazy bjes dźěła njejsu, tjamu liczbu bychu hischcze w twarstwje trjebali a jich jara pytaja. Tworjacy pomocnyczy dźěłaczerjo dostawachu wjele městnow. Też buchu sajo dźěłaczerki do druhich zaradźenskich wotrjadow pósłane. Dołej njeje dosć fabrikiskich dźěłaczerkow. Dokelž buchu dźěłaczerjo jenož za krótki czas pschijeczi, bésche bibanje pschezo hischcze wulke, tak so jo 839 wosobow samolwi, kotrejž dźěło pytachu. S polepschenjom położenja na dźěłowych wikach rosczesche też khětro jara potrjeba na njeježerjenych ratarskich dźěłaskich mozach. Kaž we wschitkich wotrjesach druhich dźěłowych zaradźenjow mózachu so też tu žadanja ratarstwa jenož z dźěła pschosczi, dyrbješe so 132 městnow wobsadźiło, wosta na konzu měsaza tola hischcze 155 městnow prózdnych.

W rozprawnym měsazu wobsadźi dźěłowa zaradźenja 683 městnow z dźěłaczerjemi (497 z muzskimi a 186 je žónskimi), z nich wobstara wotnoška we Wulkej Dubrawje 54 a wotnoška w Budestezach 26. Najbóle bóstachu njewuczeni dźěłaczerjo dźěło, woni wobsadźichu 245 městnow, na druhim městnje pak a hjsom ratarskich dźěłaczerjo z 132 městnami, na tżeczim městnje metallowi dźěłaczerjo z 98 městnami, na schwórtym městnje dźěłaczerjo kokoweje industrije z 56 městnami, na pjatym městnje kłejzišče pschemysłko z 37 dźěłaczerjemi a na schestym městnje twarske pschemysłko z 32 městnami. To su hłownische powołanske skupiny. Na konzu měsaza bě 2094 (1494 muzskich a 600 žónskich) z 397 nusowymi dźěłaczerjemi samolwjenych, jako dźěłowytaznych. S nich běsche 762 njewuczenych dźěłaczerjow, 294 drjewjanowych dźěłaczerjow, 264 metallowych dźěłaczerjow a 177 pschistajerjow, zbytk pak rosdźěli so na wschelakore powołanske skupiny. S 1494 muzskich dźěłowytaznych bě nětkle 1 proz. nize 19 lět., 33 proz. wot 19—30 lět, 38,5 proz. wot 31—50 lět a 22,5 proz. wot 51—65 lět, 5 proz. wyše 65 lět. 600 žónskich dźěłowytaznych rosdźěli so z 5 proz. na młodostne hacz do 18 lět, z 37 proz. na starobu wot 19 hacz do 30 lět, z 37 proz. na starobu wot 31 hacz do 50 lět a z 21 proz. na starobu wot 51—65 lět. Nusowe dźěła wukonjesche konz junija 397 dźěłoněmjerjow., z nich 225 w Budyschinje a 172 we wjesnych gmejnach. Po dotalnych wuhladach wuwiwa so położenje na dźěłowych wikach w měsazu juliju hischcze pschihódnischo hacz w rozprawnym měsazu.

So by so šmjenjanjam sadźěwało, kaž ej su so w posledninm czasu we wschelakich wikach stale, ma so hischcze junu na to pokazać, so so Sjawna dźěłowa zaradźenja w Budyschinje jenož na město Budyschin njewuschěrkowa, ale na wokrjesk Budyschkeho hamtskeho ludnistwa z 101 gmejnu a 86 261 wobydlerjemi. Dźěłowa zaradźenja w Budyschinje wopschija potajkim wotsamknjenu hospodarsku wokrječ a jeje porjadne rosprawy podawaju pschezo z krótka wobrazy do położenju na dźěłowych wikach tuteho wokrjeża.

Wusudźenja.

§ **Lawnisći hud w Budyschinje.** Pschepytowanja kriminalneho hlowneho stramischtra Täschnera z Budyschina a pjatkowne jednanje tżej poknu jašnosći pschinjesłej do należnosće wotpalenja domikeho z kołnju, kotrejž mandźelskej krawza Bohuwěra Arnoschta Hillmanna w Delnjej Hórzy hluscha. Najprjedy měnjachu, jo je twarjenje też domjazy rěsnik Emil Domaschk z Malescheje sapalił. Twarjenje běsche jo 5. junija 1926 wjecor wotpalilo. Hillmanna hu 21. oktobra sajeli, dokelž na njeho tukachu, jo je wot wotmuhłenym sapolenju wědżecz dyrbjał a njeje jo wospjetwik, so by sapalenje wotwobrocził. 22. dezembra su Hillmanna zaso puschczili. 1. měrza 1927 běsche zhromadny kawnisći hud pschecziwo Hillmannej dla sanjechanehu wojemjenja jednał, jehož bjes khětrow wuwinował. Dalsche pschepytowanja kriminalneho sastojnika Täschnera mějachu

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

4] (Pokračowanje.)

Kolesa zaso wrjeskotachu, a konjej stupaštaj na kamjenje, běchmy do wulkeho plestrowaneho dwora zajěli, a bórzy před rozswětlenym twarjenjom zastachmy, z kotrehož wustupiwši mje luby přećel wutrobnje powita. Wón bě zahe do łoža šoł a po dwanačich zaso stanył. Běše na pol jenej, hdyž tam dopěchmy. Wo jstwje potom rěkaše: Syń so nět, jěs a pij a daj sebi słodźić; a ja sej njedach kazać. Dwanaće hodźin běch ducy po puću był a za tón cyły čas jenož kanku kofeja w kuchińskim wozu wupił, tehdy něšto pomazkow zjědł, kotrychž bě mi mać radne brěmjo sobu dała. Hdyž běch so posylnił, zažehlichmoj sej po starym wašnju trubku, a wjesela zabawa plećeše so hač do dwěmaj; potom so k měrej podachmoj, a mi bě njemało derje, hdyž w mjehkim łožu ležach: běch tola khětro spróceny po dalokim a wšelakim puću. Stož snano sebi mysli, zo při jězbje tola nichtó wospročnić njemóže, tón njech to jenož raz spyta, abo njech so prjedawších wojakow praša, kiž su we wójnje druhdy na dowoleńcu jězdźili a zaso won ke fronće. To hižo młodeho człowjeka přima, wězo wjele bóle stareho. Myslach sej, zo bórzy wusnu, ale w zahrodźe solobik spěwaše, a lubozne zynki jeho krasnych stućkow mi z wotewrjenym woknom do sparneje komorki klinčachu. To bě druhi króć, zo tutoho najbóle wukhwalcneho spěwanskeho mištra mjez ptačkami słyšach; w našej Łužicy je to něšto jara žadne, w Mecklenburgskej pak je solobikow dosć. Rad budźich jemu dłeje připosłuchał, duch bě hotowy, ale čełko bě słabe, a sprócne stawy sej wotpočinka žadachu; woči so zaněđelištej, tuž zapadnych do hłubokeho ćicheho spanja. Podarmo pak běch so wjeselił, zo budźe solobik kóždu nóc spěwać, wón wjacy njepřińdźe, pak bě jeho čas nimo, pak bě dale čahnył. Sym pak lubemu ptačkej dźakowny, zo bě swoje posledne hrónčka k mojemu powitanju skhował.

Zwučeny zahe stawać, wubudźichu mje ptačkow wjesele spěwy hižo do pjećich, tola ničo a nichtó mje z łoža njechonješe, tuž so na druhe wucho lehnych a wostach we womorje hač do sněndanja ležo, to bě w šesćich.

Dopoldnja dźěchmoj na pola won a přehladachmoj někotre zahony rožki a pšenicy, po wobjedźe pak knježeński pohonč zapřahny a wožeše naju prěki a po dołhosći přez druhe zastupy, kiž běchu z ječmjenjom a wowsom wobsyte. Tajkich wulkich zahonow pola nas njewidźiš, běchu tak wobšerne, kaž wšě pola a łuki někotreje małeje wjeski hromadźe; to drje też hinak był njemóže na kuble, kiž ma 1800 kórcow leżownosćow, lute pola a pastwišća. Łukow tam žanych njewidźach, też nic lěsy a haje. A to wšo na jenym kruchu leżeše, a njebě z burskimi polami do wjacy dźělow roztorhane. Prašejše so wašeho měšćanosty, kak wjele leżownosćow waša wjes ma, a kak wjele dyrbi so hišće wot susodnych wsow přiwzać, prjedy hač je jich tak wjele, kaž Pastin sam ma. Wo tym, kak so tam pola wobdźěłaja a što so na nich plahuje, powědam pozdźišo.

Hdyž mójach nětk składnosće, sebi dźěł Mecklenburgskeho kraja wobhladać, dźiwach so najprjedy, zo ma wón cyle hinaši napohlad, hač běch sebi to myslił. Běch před lětami z Barlina do Hamburga jěł a při tym też přez rózk tutoho kraja přišoł, tón bě runina, kaž naša nižina, tam so pola z pastwišćami wotmeńjachu, a tam a sem někotre wulke duby stejachu. Tak sebi myslach, zo je cyły kraj runy kaž blido. Stož pak nětk widźach, bě cyle hinaše: ničo hač lute nizke hórki, jena při druhej a jena za druhej, to bě npohlad, kaž wulke žołmy na morju, kiž běchu nahle stejo wostaje a stwjerduyte. Też w našich henahle stejo wostaje a stwjerduyte. Też w našich henahle stejo wostaje a stwjerduyte. Też w našich lach sym na wjele městnach tajke hórki nadešoł a njejsym sebi wumyslić mohł, kak su tajke hobrske kopjena pěska nastałe. Po tym, štož běch nětdy we šuli nawuknył, mějach za to, zo su wone w lijeńcy natwarjene, kotraž je pěsk do hromadow spławiła, kaž jón woda přeco hišće w rěkach překładuje. Słyšał też běch a čitał, zo sylne wětry pěsk zběhaj a do hromadow zwěja, kaž wone w zymje sněh do sejpow zmjetaja. Ale tak drobneho pěska w našich stronach njeje, zo by wětr z nim hrać mohł. Nětko pak dawno wěm, zo je łód tajke pěskojčne hórki hromadu zesuwał a zestorkał, też w našich stronach. Rozhladujóc so w jamje, z kotrejež pěsk na puće wozyće, tam je zjawnje widźeć, zo je to po prawom hórka, woda pak ju nanosyła njeje, přetoż do pěska změšane widźiće tam wulke a małe kamjenje, druhdy sta centnarjow ćežke, te woda tola sobu kazała njeje. Wšitke te hórki su w tak mjenowanych lodowych časach nastałe, hdyž so ze sewjernych krajow, dźensnišej Swedsko a Norwegskej, njewurjekliwe wulke lodowe pola, z blakami 2000 m. tolste, pomału přez cyłu Europu hač ke Alpam suwałe. Tajke lodowe pola, hdyž tež pornjo prjedawšim jenož w jara słabej wumérje, hišće přeco na wysokich horach nadeńdźemy, wone so lodowcy (Gletscher) mjenuja. To so też stajnje ale pomału z hory dele suwaja a bychu bórzy hač do dola dele postupowałe, njeby-li jich delnja kroma w lěću ze słónčkom zaso wottała. Při tajkim taću pak so pokazuje, zo lodowcy też wulke hromady kamjenjow sobu wjezu, wosebje na swojej póduši, te so ducy po puću z njesměrnej ćežu sto metrow tolsteho lodu rozmjatu a rozdrjebja a wostanu při roztaću na kromje lodowca we wulkich walnješčach ležo. Tajke kamjeńtne sepje rěkaja „Moräny". Stóž hdy do Alpow abo druhich wysokich horow ze sněhojtymi wjerškami přińdże, njech tola khróble hač ke kromje jeneho lodowca dóńdże, wón so njebudże dodźiwać móc nad tym, štož tam wuhlada, a nawuknje tam wjacy, hač hdyž nastajnosći jenož z jeneje hory na druhu, z jeneje korčmy do druheje běha, jemu też so potom wjacy njewótjomne zdać njebudże, zo su naše pěskowe hórki jeničcy morány, nastałe w lodowych časach, a też hórki w Mecklenburgskej dopomnjeja na tamne zańdźene lětčysacy. (Pokračowanje sćěhuje.)

skónčnje wuspěch, so jako sapalerja Hillmannez twarjenja murjerja Mihana z Maleschej wusłužbi. We jednanju pschečiwo njemu so wukopa, so je wobeh z Hillmannowej pschesjenoseju załožił. Nětko da statne wěznistwo Hillmanna sažo sajeć. Wón je so wscheho wuninał. Hillmann powědasche, so je chcył pschetwarjowacz, hamtšle hejtmanstwo je pak jemu pschipomoz wo 2000 hriwnow zapowědźiło, we kotruż je prošył. Tuž je jeneho dnja Domaschk z njemu pschischel a je Mihana hobupschiwjedł a prajił, so Mihan twarjenje sapali, je-li jemu Hillmann 100 hriwnow sa to da. Hillmann pak njeje telko saplaczić moht, je pak Mihonej sa to cžorny wobleč zhotowić złubił, hdyž budże dom wotpalenz. 5. junija 1926 je Hillmannowa mandželska ze swojej młódšej dźowku do Drježdżan z snatymi jěła. Wón tam pak je popołdnju do Maleschez schoł, hdyž je była inspekzija wohnjowoje wobory a po tym reje. Wón je tam skašane juzy wohnjowoje wobory wotedał a hacž do mudrjenja wobnja tam wostał. Mihan je mjes tym pola njeho zapalk a je podpjšisko też cžorne wobleč jako myto dostał. — Twarjenje běchu z 4500 wopalneje khaby sawěsčenje, nadoba pak pola sawěsčenskeho towarstwa „Viktoria“ z 12800 hr. — Sond pschindże k pschepruwedźenju, so je so Hillmann shromadnje z Mihanom shromadneho zapaleršwa a sawěsčenjowego jednarstwa winowaty sčinił. Tehodla so jud k zaswdźenju powołany njewobhladowasche a pschepokaja należnosć na Budyšši pschiłožny jud.

— Na 28 ożerži z Khrošćańskeje, Pančańskeje a Worleczańskeje schule pschebywaju na 6 njedżel w Pólskej na wołkschewjenju. Zuły tydżeń wostachmy bjes powěsče a někotři starschi so hižo rubłachu. Ale Bóh tón Knjes tych swojich njewopuschći. Mjedżeli pschidże prěni list wot hołzow. (Hołzy so potajkim k pišanju prjedy maju hacž hołzy), pódżelu sašo wot hołzow. Nasche hołzy su we hołpodże pola knježich abo na rudnich tyczetrubkach. Jim so jara lubi. Maja tam swoju zamłnu sjiwu a rjane běše łóžko, kotrež ani doma njesłyšu smuczene. Wutoru nětk dostachmy też wot hołzow powěsć. Woni bydła wschitzy hromadże na ratarskej schuli w Czarnoczinć, poldra hodźinu wot Warschawy. Woni njetrjebaju ničzo dźělacz a maju dobre jěsć, kóždy dźeń thodźa kupacz. — We Warschawje su nasche dźěći rjenje z hudźbu powitali. Wichitzy chzychu nasche herbiske dźěći wohladacz. Potom su jich po zyłem měsče we wulkich autach wohnli. Wjeczor wotjědźechu do swojich kwartěrow. Tak so nasche dźěći tam zyle zbožownje czuja. To njech wschěch starschich smérnje. Dalschi powěsće tu sapo wosjewimy.

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk 14. julija 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk. markow	46,975
jendželski punt . .	20,432	100 čěskosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,475

Berlinska bursa wječora pruczenju efektowych kursow pokraczowasche. Też na [illegible] rentowych a dołżnych listčinow wobrot měrny w [illegible]es teho, so bychu so kursy wo wjele pschemeniłe.

Na **produktowych wikach** je měnjenje wočzakowaze a wobrot žnadny wosta. Płaczišny su njepschemeniłe. Ženož rožka sa pozdišche termije něschto malo pschišładź. Wječzera **Płaczesche zentnar**

w Berlinje:

rožki 12,65—12,85 hr., ječzmjenja nalětnjeho 12—13,65 hr., natymskeho 9,60 hacž 9,80 hr., womža 12,55—12,90 hr.

w termijnowym wikowanju:

za julij: pschenicžu 14,50 hr., rožki 12,62½ hacž 12,63¾ hr.,

za september: pschenicžu 13,47½—13,50 hr., rožki 11,55½—11,55¾ hr.,

za oktober: pschenicžu 13,43¾ hr., rožki 11,55½—11,55¾ hr.,

Kožowa awkzija w Berlinje je jara žiwa. Płaczišny su **pomjo** poslednjej awkziji wo 2—7½ wyschе, **kruwjaze** wo 5—10 proz.

W Bitkopizach su pondżelu 18. 7. štotne a šwinjaze wiki.

Šwinjaze wiki wječera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 440 prošatow a 143 běhałow. **Że płaczachu**

běhali:

wulke	45—60 hr.
hrěnji	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

prošata:

wulke	13—20 hr.
hrěnje	8—13 hr.

Wiki pomałku dźěchu pschi dotalnych płaczišnach.

Někotre płaczišny z wječerawschich Drježdżanskich wikow (Markthallen).

Młode huńzy schtuka 2,50—7 hr., kaž. [illegible] 1,20—1,80 hr. **ury** stare 3—5 hr., młodźizcki 0,80—2,50 hr., sarčana **pjerlina:** huńzy 1,30—1,50 hr., kaczki 1,50—1,80 hr. a kotbje 0,50—1,40 hr. Liny 2,50 hr., raki 10—100 pj. schcžuki 1,20 hr., wischnje 30—55 pj., truskalzy 40—50 pjenjezkow, kožmaczki 30—40 pj., **běrny zemnat** 8—10 **hr.**, **butra** 2—2,20 hr., twaroh 30—35 pf., jeja 12—14 **pj.**, muka pschenična 31—35 pj.

Na pschedań.

Dešći k sabiwanju, 12 tóžnych metrow, w Běłej Wodze, Lahnowa haža 10.

Sańtup twaršteje leżownosče pschi Chórnišchczu w Sčlepom, Kranz w Sčlepom.

Wós dźěczaza w Hróbku, Jurjowa haža 811, w Bukojnje 31 pola Barta; w Budyschinje, Wyšoka haža 81 (so wopraschecz pop. wot 5—7 hodź.

Klawěr a gramofon w Budyschinje, Bismarkowa h. 14 druhi posthod.

Gramofon z płatami za 20 hriwnow w Budyschinje, na Mužakowskej dr. 4.

Kolo motorske 2½ PS pola měschczanosty w Jenschezach.

Powrjesćisa 100 kop, knježi dwór w Malem Wjelkowje.

Khłódnizа 3,2×3,2 mtr. w Budyschinje pola Henčežez na Mołtkowej haži 25.

Kruwa blisko z cželenju w Stróži 33 pola Huczinu.

Butrownž „Miehle“ w Budyschinje, Mužakowska dr. 4.

Prošata, Pohrisch w Jeschizach.

Karnikle w Budyschinje, Drjewowe wiki 1711 na lewo.

Pschikazej pytaja:

Sserenka, Krawczik w Zurizach.

Podpjerń, Reinharbezy w Budyschinje pola Kralowskeho wala.

Holzu do domu, Voigt rěsnik we Wjeleczinje, Guhmann, pjekař we Luwoczizach.

Pjekatšleho, Guhmann, pjekař we Luwoczizach.

Khołanczow, knježi dwór w Sarčzu.

Schežiharjow wischnjew, wischnjowa haleja we Wurizach. Scholara, knježi dwór w Sarčzu.

Drjewowa awkzija

pjatk 15. julija wječor w 6 hodź. w Priegnizez hoscenzu na selcnej horje: 14 mtr. twjerdych a 39 mtr. mjechkich schečepow a klumpaczow, 6 mtr. [illegible]rdych a 9 mtr mjechkich wuzitkowych klumpaczow, 220 mtr. zehtinoweje walczizny, 4 mtr. zehlinowych zalosow. Drjewo leži w lčzbnych sastupach dołhe drjewo, Nadróžna Drabowka a na Wjerschku.

Sšudnišzy na pschešadżowanje:

pjatk 15. julija 1927:

we **Wojerezach** w hoscenzu „K zelenu lawej“ dop. we **11** hodź.: Meble, wobucža, kapiti, pišanške blido, pišanški stroj, radiowa pschirowarnz;

wjeczor w 6 hodź. we Sčara Komorowskim pschedmjescze 3: Tši jutry stejazeje cožki;

sobotu 16. julija 1927

w hoscenzu „K slotemu lawej“ dop. w 11 hodź.: Pišanške blido, knihowy kamor, drastowy stejak, gumijowy płaschcz, letny nawobleka, wobleč, wyšoki klobuk, knihi a wobschérna sbérka muschowych pjenjes

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Pschi hłabym witowanju so płaczišny derje dźerja.

Dop. ¾12 hodź.: Pschi nimale dospołnje cžichich wikach mjenuja so wječerawschе płaczišny.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg. hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	13. 7.	12. 7.		13. 7.	12. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	255-257	255-257	woka	22-24,50	22-24,50
nal. ječmjeń	240-273	240-273	módre łupiny	15-15,75	15-16,00
nar. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,75	16-18,00
wows	251-258	251-258	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	185-187	184-186	raps. wosuik	15,80	16,00
pšeńć muka	36-37,75	36-38,00	lany wosuik	19-20,20	19-20,03
rźana muka	34-35,75	34-36,00	poen. mełasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,75	běrnj. kruški	34-34,50	33-34,10
rźane „	15,50	15,75	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-3,00
raps	—	—	rźana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowena „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaczizny rěznjeho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. julija 1927. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 206.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 6 lět.	— —
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	53—55
Mjenje picowane wšěch starobow	40—50

Dyki 268.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznje hódnosće	58—60
Połnomjasne, młódše	56—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—54
Špatne	49—51

Jałojcy a kruwy: 538.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnosće	48—53
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	40—45 30—35
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—26
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	43—49
Mjenje a špatnje picowane	—

Cžata: 2450.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	70—83
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—68
Špatne (4.)	45—55

Wowcy: 5050.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	40—48
Starše wukormjene (3.)	32—38
Mjenje wukormjene (Mrzschafe) (4.)	22—30

Swinje: 12612.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, hač do 1½ lět stare	61—62
Wukormjene	62—64
Mjasne	62—64
Špatne	61—62
Kanzy a kundrosy	52—57

Zwjazkowy swjedźeń Łužiskeho kołojezdneho zwjazka w Nowym Hamorje-Rěčicy.

Łužiske kołojezdny swjazk, kotryż je po prustej a sakskej Hornjej Łužizy, jako organisazija Łužiskich kołojezdnych towarstwow rosčerjeny, zwjezesche wot sobotu 9. prašnika hacž do pondżele 11. prašnika swój 17. swjazkowy swjedźeń w Nowym Hamorje-Rěčizy. Rěčiza je wjetšcha industrijowa wješ a leži pschi Barlinsko-Sworjelskej železnizy. Tam pschikhadżesche hižom zobotu wulka zhła kołojezdnych z wschitkich stron Łužizy. Wječzer we 8 hodź. bě swjedźenski komers a pschepodaczje swjazkowseje khorhoje w Greinerez hoscenzu w Rěčizy a potom reje w hoscenzu „K żelesnizy.“ Njedżelu, woprawdźity swjedźenski dźeń bě rano w 4 hodź budżenje. Wot 6 hodźin sapocza so pschemó jězdżenje zwjazkoweho muzikeho zdźenża a wot 8 hodź. doprědka pschemjerowanje w žurlowskim sporcze. Wot popołdnja 10 hodź. bě potom powitanje hišcze pobrachowazych towarstwow w hoscenzu „K żelesnizy.“ Wokoło 12 hodź. sapocznchu so towarstwa ke korjej stupacz a po prěnjej hodźinje bě potom mytowanje korza. Potom bě swjedźenski korzo pschez wsy Nowy Hamor a Rěčizu, hacž skónčnje k hoscenzej „K żelesnizy,“ hdyž bě swjedźenske namjeto pschipraunjene, pschijedże. Jow sapocza so nětk swjedźenske sawjeselenje. Mjez jow karuzel a wjele zhožowych budow, hdyž mužachu ludźo swoje zhože zhptacz. Też za jědź a picže bě w hotatej měrje postarane. Běło-Wodźanska kapała starajcha so za rjany konzert. Wot 5 hodź. pop. bě sazo pschemódrowanje we žurlowskim sporcze a potom pschijamkuchu so reje. W Greinerez hoscenzu bě wulki swjedźenski bal. Wječor bě potom mytowanje a wudżelowanje mytow. Wandżelu zebi zhstni kołojezdni do Mužakowa dojědżechu a zeli rjany Mužakowski park wobhladachu. Wječzer bě potom rozzuhnowanski zwjedźen. Tak je swjedźenš so nanajlepje poradził a wjedro je jemu też pohko. Pschisłopomnjenje dopitzowarja: Dokelž su w tymle swjatku też wjele kołojezdnych towarstwow, w kotrychž su Sserbja je zobustawami, zjim ja tule krótku rosprawu napisał

Listowanje.

A. St. Dokelž sche kapital po Waschej powěsći hjše wscheho wumjenjenja pschiwzak, mohło bo wo pohódnoscenju z naspjelkutkowanjom (Rückwirkung) rěczeć. To by w tym padże hyło, hy-li wěricžel hjese wscheho wumjenjenja kapital w cžasu wot [illegible] junija 1922 hacž 14. brutara 1923 pschiwzak. Potom by so polnje, t. r. na 25 proz. nahódnoscžito. Tute pohódnoscenje je pak jenoj pschipruschcenje, je-li je wěricžel zwoje zadanje na pohódnoscenje pola pohódnoscenskeho městna (zuidnistwo) hacž do 1. 1. 26 wojsewił. Dokelž to na Waschi pad njetrjechi, njemóżesche z nahódnoscenjom liczicz.

G. S. Wobkhod zmjeże wšo pschedacz, dyrbjesche pak kupjej pschewostajicz, so dla pschewostajenja wobkhodnych ruminoscow a bydlenja z wotnajerjom a wobydlerskim hamtom pohodnacz. Bjes dwěla podleja tute rumnosče podružnikow schkitazemu sakonju. Tónzamy wuspěch dże by wěz měła, hy-li Wy wobkhod pschenajeli.

B. 100. Dokelž sche pjenježnje wotnamałamy, nimacz žaneho prawa na (sastaranske wopišmo). Ženož wójnjy wobschkodżeni, kotiž su na 50 proz. swojeje załužby stejene, mója take napišmo namjetowacz, je-li so hewak wschě wumenjenja sa to rěcza. So Waš žanych wubłudow njeje. Też wustajenje takjeho wopišma, kaž żebi Wy pschejerče, njeje dowolene.

Swójbne powěsće.

Semrěkoj: Arnoschi Mitasch, pschekupz w Budyschinje. — Pawlina swud. Glóčnerowa rodź. Lehmannez w Lubiju, 73 lět. —

Směškl.

** **Cžłowjek myšli.** Skoro bě Otilia haj prajiła, njeby-li w poglednim wokomiku dobra pschečelniła jchenuyła, so je Ota picžł, sałkobjeny a pschečežinjał. Wona jemu to do wocžow prajesche. Wón ko tomu możnje pschečžiwjesche. Wona jej wotmyšli, jeho mjelcžo wotkedżowacz. Ota też njebě ženi. Wedżesche, so jeje starschi, wujojo a cžety so tódżu grjebu w korcžinje z „Slotemu jehnjecžu“ seidu. Tak jej z dwěmaj jemu podatymaj pschečelomaj wucžini, so **bjschtaj** na **jamjnym** dnju tam schtoj, so w blistočzi Otiliowebo blida gnbnyłoj a jeho thwaliłoj hacž do hembjertkow. Tak so zu „Woprawdźe krasny cžłowjek je tutón Ota Winberger“, wuraży Max, „jeho moht tej sawidżecz, kotraj jeho nětdy za mandżelskeho dostanje.“ „To cži we wschěm pschihłożnju“, napschecziwi Franz. „Jenoż je mjerjaze, z nim nětdże do korcžiny hicz, hdyž niczo njepije.“ — „Sso wě, to cži prawje njeje! Mi pak tež so lubi. Jnen muj z krutym charakterom je. A pschi tym ma tajku dobrocžiwu, mjehku wutrobu.“ — „Haj, masch prawje, ani wložži njemóże cžłowjekej zhbinycz.“ — „Pschi tym je w dobrych wobstejnoscžach zhwy, njemérno?“ — „Hej, w lutowanju je mlschtr, kaž żadyn druhi.“ — „S tuzy cžłowjek, pschecžel, muż, kaž bej jenoż wumyšlicz mógjeschi.“ — Otilia poczinaschе myšlicz a wotmyšli sej swojej pschečelniczy wěrnosć zjez a Otze so łasko pschihlinschca wopokazacz. — **Hdyż bě towaršstwo** so na dowpucz nastajiło a Otilia se starschimaj, wujemi a cžetami nimo hoscenza k „Mudrej ficži“ dżěsche, cžisłnymżu Otz runje z winanzie won.

** **Ssunrowosć.** Pschi studenta: „Nó, kak je cži wjeselawschi konzert tyż?“ — Druhi studenta: „Oh, dżabjan so, zyle derje! Jenoż hdyż doma po zhodże horje dżech, je mi nječzto na ruzy stupał.“

** **Ssamo spóznacže.** Pschi jěsbje na elektrisku w Drježdżanach zhłyschach njedawno sčehowaze dołżnicze zlowa: „Sstyschcže, hoj, do wocži hym jara pschečelne, ale za thy pietom durbiesi mje ras khłyschecz!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobkóžnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 163 — Budyšin — Pjatk, 15. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němske knježerstwo šulskemu zakonjej přihłosowało.

Po wjazdźenjowym wuradźenju je němski kabinett tydźenja narodźiłej němskostatneho šulskeho zakonja přihłosował. Němski minister dr. Curtius a zwonkowny minister dr. Stresemann, kotrajž wobaj němskej ludowej stronje přisłušetuschataj, staj so pischeczíwo postajenjam wo połodnjoněmskich simultanskich šulach (staw 174 němskeje wustawy) wuprajiłoj. Po wotpokazanju teju namjetowu k nim staj prajiłoj, so pschi swojim stejischczu w tymle praschenju wostanjetaj. Hačž dotal njemóžachu w Badenskej, Hessenskej a Nassawskej pódla simultanskeje šule wěruwusnawarske šule žadać. Po nowym zakonju smějetaj starschi prawo, namjetować, so bychu so tež wěruwusnawanske šule załožiłe.

Kak so němskokatna rada, kotraž ma psched wobsamknjenjom němskeho žejma a po tym wo zakonju wobsamknutej, itaji, njeje hischcze jasne. Tež so njeńdźi do předka rjeć, hačž nacjisk šulskeho zakonja w němskim žejmje wjetschinu namaka.

Zła w němskostatnej radźe so pschijate.

W němskostatnej radźe su wyschiche katarske zła, we němskim žejmje wobsamknjene, pschijeli. Protest Hamburga a Sakskeje pischeczíwo wyschschemu zokorowemu zju je so z 42 pischeczíwo 26 hłosam wotpokasał.

Wo smjerći admirala Kocha.

S Lübecka so pische, so je 65lětny admiral Koch, kotrjž bě z dobrym pluwarjom, spytał, pschiwal zolmow pschepluwacź. Hižo sady najwjetschich kamakow so won nadobo wotehna a so podarmo prózowasche, so k brjohej wróćicź. Kupalnišći strażnik so bźiwajeho admirala dohlada a druheho dobreho pluwarja proschesche, so by jemu pomhał. Jusy so hnydom do zolmow cźišny a pschez bóle wustawazeho admirala k brjohej wróćo pschinješe. Koch pak bě z nimoměry wulkim napinanjom tak cźežko cźerpił, so lěkarska pomoc pschepozdźe pschindźe.

Němsko-cźěskosłowakski visum so wotstroni.

Wulki sadźewk sa wobkhad mjes Němskej a Cźěskosłowakskej so bórzy wotstroni. Cźełny sastupjerjo pschi jednanju wo němsko-cźěskosłowakskim witowanskim rjeczenju zu pola němskeho knježerstwa swoje stejischczo pischeczíschczeli, po kotrymž **nuczeny visum mjes Cźěskosłowakskej a Němskej z 1. januarom 1928 wotpadnje.**

Witowanske dojednanje z Franzowskej.

Kaž „Petit Parisien" pische, je němsko-franzowske jednanje k nathwilnemu rjeczenjowemu nacjisłej dowjedło, kotrež zu franzowszy sastupjerjo hižo podpisali. Němscy sastupjerjo nochcychu prjedy podpisacź, hačž bě jim němske knježerstwo połnomóc k temu dało. Teho dla zu do Barlina telegrafowali. Tak bórzy hačž wotmołwjenje dońdże, tež němscy sastupjerjo podpischu. Franzowscy sastupjerjo zu do němskich žadanjow, poźlednje dny wosjewjenych, swolili.

Njewjedrowa schłoda w Cźěskosłowakskej.

Po rosprawje cźěskosłowakskeho znutskowneho ministra so schłoda, kotruž je powodźenjowa katastrofa pjatk w nozy w Děčźinskej, Ustjowskim a Teplitskim wokrjeżu nacźinika, na 28 milijonow krónow wobliczeja.

Hitler praji, so so Němcam w połodnischej Tirolskej derje wjedźe.

Fašistiski direktorium w Bozenje je wobsamknył, wschě němske sportske towarstwa rospuschćicź a jich zamjenje fašistiskemu wjednistwu pschepodacź. W swiżu z tym je hamišći měšćanoscha w Bozenje 11. julija zyle samoženje turnarskeho towarstwa sebrał a jo fašistam pschipokasał. S tym zu so fašistiscy wobzjerjo wulkeje turnowarnje a jejnych narjadow scźinili.

Demokratiska strona do češkosłowakskeho sejma zasłupiła.

Narodni demokratojo zu w zhromadnym pożedźenju wukonjazeho wubjerka wobsamkli, se stronimaj parKramarscha do knježerstwa sastupicź. Hačž dotal běchu narodni demokratojo drje pschezo knježerstwo podpjerali, njeběchu pak so pschi knježerstwje wobdźělili. Dokulž so to nětko stanje, narodni demokratojo tež hnydom we ministerstwje dostanu. Tehodła dr. Karutta, kotrehož běchu jako sastojnika za wikowańskeho ministra pomjenowali, wróćo stupi, so mohło so jeho městno z narodno demokratiskim sapósłankom dr. Matouschkom wobsadźicź. —

Pólski sejm so zamknył.

S **Warschawy**, 14. julija. We wčerawschim senatowym pożedźenju je pschi wuradźenju stawa 26. wustawy wo rospuschczenju žejma znutskowny minister Sładkowski złowo wsawschi pišmo statneho presidenta je źledowazym wopschijeczom pschedpołożił. Na podłožu wustawineho stawa 37 z dźenšnischim dnjom senatowe wurjadne pożedźanje stónczam.

Tole knježerstwowe wobsamknjenje je w parlamentnych kruhach wulki sacźišchcź cźiniło. Mjes tym, so je wo tym hischcze źiwje rosmołwjachu, w 9 hodźinach wjeczor sekretar knježerstwoweho mětnopschedźěłkarja Bartla Sazwilichowski k žejmowemu marschallej Natajej pschińdźe, a jemu dwaj dekretaj republizźneho presidenta pschepoda, z kotrymaj wojewi, so je tole žejmowe pożedźanje stónczene. Tole nahle stónczenje wurjadneho pożedźenja w cźasu, hdźež bě žejm w połnym dźele, wulke hibanje zbudźi. Bjes dwěla tole pschedczasne stónczenje pożedźanja z knježerstwowym stejischczom ke pschemjenjenju wustawineho stawa 36 swizuje, po kotrymž žeby žejm prawo dawa, so žam rospuschczischcź.

Wjetschina senatorow je hnydom po stónczenju pożedźanja petiziju, za republizźneho presidenta postajenu, podpisała, w kotrejž so žada, so by so hnydom wurjadne pożedźanje swołało.

Sjednoczenje konservatiwnych w Pólskej.

Wutoru zu so w Lwowje wuradźenja zhromadźizny na schitanje narodnych prawow stónczile. Wobsamkny so, so by so ze samyštom sjednoczenja pólskich konservatiwnych elementow z kschesćijanjsko-nazionalnej stronu a z organizaziju konservatiwneho statneho dźěła jednało. Zhromadźizna na schitanje narodnych prawow je so na stronu marschalla Pilsudskeho stajiła.

Nowe hromadne wotprawjenje w Ruskej.

W Minsku zu wóźom wožobow, kotreż běchu so pschi demonstraziji dźěłonjemjerjow wobdźělile, wotprawili.

Najwjetschi wojerski źud we Wukrajinje je wukrajinskeho wjednika Minajewa a schtyri druhe wožoby k śmjerći sadźěł, dokelž su spytali, bolschewiskie knježerstwo we wukrajinje powróćicź. Wočakuje so, so hischcze wjele druhich pschecźiwnikow bolschewistwa we Wukrajinje wotpramja.

Po powěsći z Minska je bolschewiscy revoluzionarny źud wukas wudał, po kotrymž dyrbja so wschitzy cźi, kotříž su hdy wot léta 1920 hač do 1. januara 1925 w jatbje byli, zaso sajeć. Tónle wukas je satrachnje wuźiwk, pschetož w Běłoruskej je nětkle 17 000 wožobow sajatych było. Najprjódy zu jenoż nekotre sta jaseli, dokelž zu sajtwa pschepjelnjene. Sso sajecza boje, zu žiwi mnohi Rušozo zjiwjenje wjali. Tak je so jedyn inżenieur w Bobujsku z dynamitowej patronu morił. Wjele ludźi pyta z Rusleje skradźu do Pólskeje cźekmycź.

Kaž so z Rigi powě, zu bolschewiscy wyschnoscze se nowa **wulki komplott pischeczíwo bolschewistwu wotkryli.** Wjele sobuwinikow zu sajeli a 5 wožobow sastrelili.

So by so Rusla wot bolschewikstwa wumohła.

W Kuštanaju w Sibirskej so schtyrnacźo pschiwiżowarjo nabožeńskeje sekty do prawoślawneje zyrkwje zamknychu, sapalichu ju a so źiwi spalichu. Wěchu pismo sawostajili, so by so Ruska wopruja, so by so kraj wot bolschewikstwa wuczišćił.

Spjeczenja cźerwjenych wojakow w Ssaratowje.

Kaž so z Minska powě, je so pionjerski regiment cźerwjeneho wójska w Ssaratowje spjecził. Spjecziwi wojazy žadachu, so bychu so hnydom pschecźiwnizy bolschewikstwa z jatby puschczili. Regiment knježerstwoweho wójska na to kasarny wobstupi, a spjeczowarjo so podachu.

Južnosłowjanska a Albanska.

Albanske knježerstwo njeje so hischcze rozsudźiło, koho sa swojeho sastupjerja do Běłograda pósćele. Zenja bej je so sapowědźił, so do Běłograda wróćicź, dokelž so boji, so bórzy sasu k nekajkemu konfliktej dojdże, kaž dołho je Albanska wot Italskeje wotwisna. Teho dla też južnosłowjanske knježerstwo hischcze njeje swojeho diplomatiskeho sastupjerja do Albanskeje pósłało. Sa diplomatiskeho sastupjerja w Tiranje zu nałhwilnje južnosłowjanskeho generalneho konsula w Skadrje, Ziwkowicza, postajili. Rozsudźenje Albanskeje hačž do nawróta swonkowneho ministra Marinkowicza z Wieda wocźakuja.

Belgiske wotmołwjenja.

Němske knježerstwo je so w Brüsselu sa rěcźu belgiskeho wójnskeho ministra de Broqueville wobhoniło, w kotrejž je tón Němsku winował, so so tajnje broni. Belgiski zwonkowny minister Vandervelde je schtwórtk němskemu pósłanzej z Kellerej w Brüsselu wotmołwu belgiskeho wójnskeho ministra na němske napraschenje pschepodał. Pokasuje so na to, so so nětkle pschepodata wotmołwa, kotraž je diplomatiske pismo, bjes dowolnosće němskeho knježerstwa njewojewi.

Belgiska wójskowa reforma.

Generalna rada belgiskeje sozialistiskeje strony je wobsamkla, so dyrbi sozialistiska strona, w žejmje, hdyž bydźe so wo reformu wójska jednacź, žadacź, so by so wojerska słužba na 12 měsacow skrótiła.

Poincarcowe politiske pućowanje.

Kaž so frjedu w deputertskej komorje powědaše, franzowski ministerski pschedsydźer Poincare na dwaj dnjej do Brüsela pojedże. Tam chce so pola ministersk. pschedsydźeho Vandervelda a wójnskeho ministra de Broquevilla za porokami wobhonicź, kotreż tón Němskej dla jejneho tajneho bronjenja w belgiskim senacze cźinił. Kaž je znate, je de Broqueville Němsku winował, so muzitwa z němskostatneje wobory, kotreż dyrbja po postajenjach Versaillskeho měra 12 lět służicź, hižo sa někotre měsacy je służby puschcza. S tym je Němska dozpiła, so ma hižo někto zjelne wumuwcźene wójsko, kotreż może kóždy dźeń mobilisowacź. Poincare pjecza teżame dokumenty znaje, na kotreż je że de Broqueville w senacze pichi swojej wobstórbje na Němsku powołał. Poincare je hižo w zwojej Lunevillskej rěcźi na tele jemu podate informazije pomnił, tola je zwojemu pischecźelej, sapósłanzej a wójnskemu ministrej Maginotej pschewoschajił, so pschi składnoscźi poswjeczenja jenoho wojerskeho pomnika bliže z posdatnym němskim branjenjom nakładowacź. Poincare budże też w Brüsselu wo pomjeńschenju wobsadźenskeho wójska w Porheinskej rěcźeć. Po słyšeńszy jendźelskeho wójnskeho ministra w delnim žejmje wobsadźenskeje wójsko w tuthwilu 7 381 Jendźelcźanow, 56 569 Franzowsow a 6 381 Belgicźanow wobsteji. Po Brüsselskej powěsći njeje belgiske knježerstwo w nětcźišchim cźasu swólniwe, zwoje w Porheinskej stejaze wójsko smjeńšichcź. Poincareowemu pućowanju so zwonkownopolitiika ważnosć dawa. Poincare směje w Brüselu pschi zwjatocźnosći pschi rowje njesnateho belgiskeho wojaka pschedsydźowe. Swonkownopolitiike ważne městno jeho rěcze, kotreż pschi tym směje, zu so khoremu zwonkownemu ministrej Briandej hižo dźělike. To rěka, so Poincare wotezki franzowskeje zwonkowneje politiki Briandej z ruki bjerje. —

Bolschewiske spischižahanstwo w Irskej.

Kaž „Times" powědźa, zu tele dny w Dublinskej licźbu ludźi sajeli, z kotrychž zu 11 w jatbje wobchowali. S wusnaćom sajatych je dopokasane, so je w Irskej spischižahanstwo za sakoženje bolschewikskeho knježerstwa.

Borodinowu z jatby puschczili.

S Pekinga so powě, so zu žonu rusleho sastupjerja w Hankawje, Borodina a tśoch kurěrow, kotrychž běchu Cźangtsolinowi wojazy w měrzu na ruskej parnej łodźi „Pomjat Lenina" sajeli, wutoru z jatby puschczili. Borodinowa praji, so zu ńej w jatbje derje wobchadźeli. W tuthwilu w jenym Pekingskim hosćenzu bydli. Pischecźiwo 15 zobustawam wobsadźi „Pomjata Lenina" dyrbješe źrjedu źud jednacź, tola so mèni, so jich teho runja puschcza.

Bojkott japanskich twarow w Chinje.

Bojkott japanskich twarow w Kantonskim kraju pschejo thutnischich formow nabywa. Japanske twary w hódnoszczi pok miljona dollarow žu žo jebrale, a chineskim pschekupam, kotšij niedžiwajo bojkotta japanske twary pschedawaju, so cžežke thkostanje nakkadnje. Nankingske knježerstwo Japanzow winuje, so žu ko do postupanja polnózneho wójska w Schantungskej provinzy měschelí a prají, so žu południowemu wójsku dowolili, Schantungsku želesnizu sa wojeske transporty wužiť, dale žu Japanzy południschemu wójsku wobarali, Cingtaw wobžadžiť.

Zemjerženje w Palestinje.

S Jerusalema žo 14. julija powě: Hacž dotal žu 400 cžełow jako wopory semjerženja thowali. S katastrofu nastata šchkoda žo snajmjenschcha na 5 miljonow hrimow woblischa. Wyschnoscže žu šwešcžiže, so je město Nablus po šdaczu najcžežo cžerpiło. Město je mohł rjez do cžista wupuščene. Po wudawanju městoweje wyschnoscže je wjazy dožli 60 wošobow žimjenje šhubito a 250 žo cžežko šrankko, kotrymž žo ředma žiwjenje šakhowa.

450 šmjertnych woporow w Palestinje.

Se semjerženjoweje krajiny w Palestinje žo powě: **Nětkle 450 šmjertnych woporow semjerženja** žu hacž dotal w Jerusalemje a na druhich městnach namakali. Sabrynjene domy žo dale pschepytuja. Tyžazy šwójbow w nozy pod hołym njebjom pschebywaju, dokelž žo boja, so budže žo semjerženje wospjetowacž. W Hebronje je ředma jena thěža njewobschkodžena wostała. Tam a w Lyddze žu žo teš synagogi šabrypte. **Storo we wschěch městach žu žo knježerstwowe twarjenja a synagogi wobschkodžike.** Wobydlenje kommikara lorda Plumara w Jerusalemje je so dospołnje šnicžiło. Němska mišija je nětkdy tole twarjenje natwarika a tehdomnischemu kronprynzej, posdžischemu thěrcej Wilhelmej II. wěnowała. Namšcha murja hebrejskeje univerzity je žo sabrypła. Džěła w laboratorijach njemóža žo dale cžinicž. Knježny klóschtrow na Wolijowej horje žu nětkole w knježerstwowych štanach samělcžene. Město Sichem zalostny wobras sapuščenjow policža. Wyšnoke twarjenja wusthich habbanow žu so sabrypke a žu ludži pod žwojimi rospadankami pohrjebali. **Na jenym městnje je pjecža 40 ludži pohrjebanych**, tola žebi njewěrja, ja nimi pytacž, dokelž dyrbja so hišcže njedospadnjene twarjenja najprjedy z dynamitom rostšelecž, so bychu žo na tajke waschnje dalsche štrachi wothstronile.

Zhromadžizna Khróšcanskeho Ratafskeho Dorosta

12. julija w Sejizach.

Městopschedsydža Jakub Lipicž z Budworja wita cžłonki žwérnych žobustawow. Wuzběhnje, so je teš jako nětcžo to nowych žobustawow pschišło, kotrychž wobježe wita. Dale namołwja pihmawjedarja, so by nam protokol poslenjeje shromadžizny pschecžitał, ktž žo jenoběžnje pschija. Po tym žo wo naschim žwjedženju w Khróšcjanskich rospravja. Wopyt bě žlaby, tohodla mamy pschi tym teš maly defizit, schtož šnadž budže so hodžecž z pokładne wunamacž.

Nětko mějesce žo dowuradžicž wo wschoserbskim flócze w Radworju. Stoji žo wós z trěbnym wuhotowanjom a nětkoli maju jědacž jako jědni. S najmjenscha dyrbjeli jich tola tšo jěsdni byc. Wuhotowani maju jězdni byc hódnje po šastarišu, trochu pišani. Trěbna liczba jěcharjow je žo šamolwita a to: J. Schpitank, G. Hórbank, Cžorlich a Zurich.

Na to šhwali w rjanej baženi naš pihmawjedaŕ džěko, sa cžož žo městopschedsyda podžakuje.

Mjes tym dóidže knjes šubler Schpitank Sejicžanšti, kotrehož městopschedsyda wošebje wita. Rosrisa nam we rjanych a jara hmijazych słowach njesboso, kiž je so we šandženych dnjach w Rudnych horach stało. Napomina naš, tola žebi wažicž naš rjany žerbšti krajik a wostacž dobri kicheščenjo, šlutniwi ratarjo a pschešwědčeni Sserbjo, kiž žebi waža to najdróžšche šawostajenstwo žwjeje maczerje, žwoju žerbšcu rěcž. Slote słowa mět žebi woprawdže tóždy k wutrobje wšacž a wošebje po nimi cžinicž. Skšawa a džak tajkim słowam, njech sežehuja hódne šlukki.

Napołožedł pschijima městopschedsyda hišcže tšoch nowych žobustawow a to: rk. Nowotneho z Wuckez, Paiwola Selma z Hoženja a Jurja Strauža ze Ssmjeczez. Se sprěwom „Rjana Luiža“ štónczi pschedsyda jara sašimalowu shromadžišnu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 15. julija.

† 1770 farar Jan Bjedrich Dolhi, diakon w Njeswacidle, stawiznař.

Hwězda, z kotrejž bu ty wobhnadženy,
Luby serbski ludo, Handrij Zejleŕ bě;
Jako swěrny wótčinu, pšnjeŕ wobdarjeny
Je wón tebi swjeći swoje mocy wšě;
Jeno za swój drohi lud wón dźěłaše
Z njespróceniwej pilnosu hač do smjerće.
Korla Fiedleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Nižina, kotraž nad połnóznej Europu leži, sczele šwoje wubjerki i połnóznymi wětrami hacž do naschich končin, hdjež žo wone i cžołym, ale jara włóžnym powětrom šetkaja a šmješeja. To dowodeje wšo k njewjedram. Po wuprajenju wjedrawuslojnych pak žo włóžnota i naschemu powětra šhubinje a wyschina, kotraž nad wjeczornej Europu leži, cžišcži žo k nam, to rěka: wuhladny na wobstajnische wjedro žu dobre. — Jutše žobotu šhdaja šlónczko 3,57 hodž. a thowa žo 8,13 hodž. Měsacž šhdaja jutše wjeczor 9,41 hodž. a thowa žo rano 5,30 hodž.

— **Sserbški konzert** w Frankobrooze (Frankfurt am Main). Sserbja špěwaju žobotu 16. julija wjeczor 21,15 hacž 22,15 hodž. w Frankobrobstima radio šerbške špěwy. Naschich špěwarjow, nasche špěwy nóže tóždy Sserb doma šlyschecž, hdyž ma nekajši radioapparat! Sserbja, hladajce šlubnosce k šlyschenju, žerbšcu radiowobwěsczenju, bjez wajce na tutu wojewjeseku!

— **Ferialna kolonija žerbšich dźěcži w Pólšce.** Sloro tóždy dźeń dostanjemy listy naschich žerbšich dźěcži z Pólšce. Wošebje sajimawy je list jeneho hólza, kiž pisa takle: We Warschawje powita naš na 50 herzow z hudźbu. Potom wšescho naš do wulkeje thěže, hdjež dostachmy wocžkowenje. Schtwórkrć popoldnju jědzechmy dale do Czarnozin (powiat Lóbki, to je wokrjesk Lóbki) na tamnišchu ratarišku schkołu. Ta je nimale tak wulka kaž nascha Khróšcjanska. Dostanjemy tóždy dźeń dobre jěsch, rano kofej, zaltky; popołdnja k šwaczinje cžaj, zaltky; k wobjedu poliwku, nepe, pjeczeń, kompot; popołdnju k šwaczinje kakao, zaltky; wjeczor poliwku, wischnje. Popołdnja po kupanju žo pschechodźujemy, popołdnju mamy kopańzu a druhe hry. Spimy wschitzy hromadu na wulkej šali. Czarnozin je małka wjesčka kaž Hora pola Njeswacidła. Kóžda małe žiwnosczi ma tu konje. ale małke (panje). Luki žu khětro mokre; na někotrych blakach šteji woda šamo na ½ metra wyšoke. Žabow je tu wiele. K ratarišej šchuli khišcža wulke kubło, kotrež ma 10 koni, 15—20 krumow a 20—25 žwini. Ratariška schula je hišcže ti nowe khěže natwaricž dała. Do jeneje my bórzy pocžełujemy. Potom hakle budže rjenje. W šamnjej wěsy twarja też nowu ludowu schulu. Ludże žu jara pschecželni. S nimi žu derje šrěžimy. Hižo šandženu njedźelu, 10. 7. thonichmy wo wulkim njewjedrje w Sakkez. Proschu pihajce nam, kak je wschitko było. Ludy postrow. N. N.

— **Nowe njewjedro** pschicžahny krjedu popołdnju pschez Budyschin a wokolinu. Popołdnju wokoło 3 hodž. žo nadobo samrócžił. Dešcžk porca žo hicž a bu pschecžo žylnitši. Najprjedy běsche khabške krimanje z dalóka šwischeč. Wonpak žo špěschnje pschibliži, khytši hapachu šafnischa a hrimanje bu žylnische. S wjetschej mozu wustupi njewjedro i połodnja Budyschina hdjež žo khytši też na jenju dele žekłowachu. Jedyn khyt šajdże do hródžow hornjeho kubła w P i ch i š c h e z a c h, kotrež Natafšej wotkrjesnej direkzji khušcha, a šapali twarjenje. Stót běsche na wóscho žhože na pastwje a tak do schłodły njepschindże. Twarjenje štejesche hnydom po zhym w płomjenjach. S wohnjom bu šnjesene něhdże 1000 zent. žyna a něschto žita šarych žnjow. Khyt šapali twarjenje wokoło ¾4 hodž. Sa krótki cžaš pschikwatachu šykawy k haschenju, Budyšla autowa šykawa, šykawa waggonoweje fabriki, Hnaschcžanska, Dobruschanska, Dżěžniczanska, Hornjo-Kinjanska, Hrubjelczanska, Hornjo-Hórczanska a Sčjiczanska šykawa. Hischcž wjecžor šwědczeše cžyła Kirowa trubjel wo wopałnischczu.

— **Możebite autowe omnibuży dla wschoserbskeho šćěła w Radworju.** Njedźelu, 17. julija pschi wschoserbskim šwjedženju w Radworju pojedże štatny omnibuš z Budyschina do Radworja. Wós wotjidże wot Budyšleho dwórnischcža 13,15 hodž., wot Sserbskeho Domu 13,20 hodž., wot hosczenza ke Kronprynzej 13,25 hodž. a pschijidże do Radworja 13,45 hodž. Jězbna płaczišna wuczinja ža wožobu 0.50 hr. Jězdny cžaš je tak postajeny, so móža žobuwužerjo žwjedženišći nyschpor w Radworju hischcže wopytacž. Omnibuš budże potom na Radworšim dwórnischczu k cžahej, kiž tam 14,29 hodž. z Budyschina pschijidże, so by hosczi do wěsy wjesł. Też k cžahonai 19,32 hodž. do Raket a Wojerez a 21,43 hodž. do Budyschina powjesły auto puczowažnych na dwórnischczo. Jězbna płaczišna z Radworšeho dwórnischcža do wěsy abo wrócžo wuczinja 25 pj. Do Budyschina wrócžo pojedże wós w 24 hodž. a budże w Budyschinje ½1 hodž. Jězbna płaczišna wjecžor z Radworja do Budyschina wuczinja ža wožobu 75 pj.

— **Prašchenje wo wobhadženju Budyšleho superintendentšwa** bliži žo k žwojemu štónczemu rosrisanju. Evang.-luth. krajne konsistorstwo chze žwój wotpohlad, kiž je hižom prjedy wuprajiło, w oktobru t. l. pschewjesecž a Budyšle superintendentšwo i prěnim farsšim městnom měschczańskeje a hłowneje zyrkwje šwj. Pětra sjednoczicž, kotrež knjes duchownh primarius Fröhlicž šastawa. So by žo knjesej duchownemu primariwej Fröhlicžej hamt superintendentšwa pschepodał, je hischcže trjeba, so štaty synodalny wubjerk k temu pschihłosuje. So won to cžini, na tym pak njeje dwělowacž.

— **Swobodne mjazowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 16. julija dop. wot 7 hacž 9 hodž. wotedawa žo žyre howjaze mjaso, punt po 50 pj., žyre žwinjaze mjaso, punt po 60 pj., nałelene žwinjaze mjaso, punt po 60 pj., žyre cželace mjaso, punt po 40 pj.

— **Na cžarje i Heidenawy do Altenberga**, kotrež je pod wulkim powodženjom cžerpiła, jězdża wožobne cžahi wot 15. julija 1927 njes Heidenawu a Dohnu žaso po nětk placžazym lečžym jězdnym planje.

S **Hodžija.** Dotalny wjednik nascheje zyrkwinšeje pokładne, knjes Gustav Sperling w Hodžiju, je šwoje šastojnstwo po 40lětnym šwérnym šastacžu štožił. Na jeho městno štupi knjes wikowaŕ i kolonialnymi twarami Fałka. Knjes zyrkwinšti hamtšti rada dr. Thomas w Budyschinje jemu šastojnstwo pschepoda.

S **Rakez** Tši młodši ludžo i nascheje wěsy, Max Polan a bratraj Henczyk, dżěchu šandženy tydžeń jako kabłowi dżěłacžerjo do Berggieżhübela. Hacž do dżenšnischeho dnja wot žaneho žaneje powěsče pschišchło njeje. Pschiwinjni žo tehodła štrachuja, so žu pschi tamnischej hrózhnej katastrofe žoho žiwjenje wostacžicž dyrbjeli.

S **Lubija.** Do tudomneje khorownje pschinjesechu dejerja z rycžerkubła w Oberwiesendorfje. Tam běsche wodžiwjeny byk někotre rosy na njeho pschischoł a jeho cžežko ranił.

S **Nowožły.** Pschezo žaso pschikhadżeja se wschěch štron štruchle powěsče wo pohledmni (žobotnischim) njewjedrje.

Za wysoku płaczinu.

Powědańczko z naschich Łužow.
Napisała Kirstina Rowowa.

10] (Pokračowanje.)

„Džakuju žo wam, knjes doktor; nětko žym lekarinju še wascheje ruki pschewsał, w zyle porjadnym štawu, tak žo nadźijam, so mózu ju nětdy žaso do rukow knjesa Korimski pschepodacž.“

„Ow, luby Urźiny, Korimšti drje sežežka žaso do chemiskeho kabineta pohladnje. Staračeje žo, žebi jeho pschihłubnoscž šwěžčacž a jeho dowěru dobyczž, potom maczе pschichod zyle šameščcženy. Dżenža ješe jenoż i provizorom, ša krótki cžaš i podžělnikom a štónczinje lekarinju pschemosnjeseče. Tola wodaječe, so waž hižo žaso wopuščcžu. Nikuschka je mje jenaż na zyle krótki cžaš wotpuščcžił. Njeboźwaječe žo, jo jeho i hólczazym njenom mjenuju, to jemu drje pschišłeji. Na šagotwidzenje jutrje!“

Běsche hižo nimale połdże, hdyž žo durje ša nowym wobydlerjom provizorškeje štwy šawrěchu, kiž žo k prěnjemu raźej w domje „K štotej liliji“ k měrej poda, hdjež na njeho pschi nětcžišchich wobštejnoscžach błyschcžazy pschikkad cžakaschе.

V.

„Nano, hdże je Aurel tak dołho?“ klincžeschе i milym šlabym hłosom i loża, pschi kotremž žedżeschе Korimski, hłotu i rukomaj podprjerwschi.

„Wón hnydom pschindże, Nikuschka, runje je naš nowy provizor boschol, kiž pokaźuje jemu lekarinju“.

„Tak? Twój provizor? Ow, to je tola derje!“ Wobliczo khoreho wožliwi. „To nětko hnydom šaso do njeje khodžicž njetrjebasch.“ rjekny młodženz, ruku nanowo maźaju.

„Nět!“ Korimšti potrjesi widno hłowa, kiž wuprajicž njechaschе.

„ . . . . Dóniž njejšy trochu šaroscže posabył, kiž žym cži njechžyhu naczinił. Ja wschak hacž do dżenšnischeho dnja njerěm, kak je žo to štało.“

„Ty to njewěsch?“ — Korimšti cžežko wodychny; młodżenz na njeho pohladny, a jeho synca łóżeschе.

„Njerěcžmoj wo tom; ale proschu, njemóš, njemyšlí — ně, ty tola nicžo za to njembjesch! Wschа wina tši w mojej njewobhladnitwosczi, to runje do tajseje schkleiny jěd nałach, taż běsche ta, w kotrej běsche też limonada, a tebi njeběch też wo tom niczo rjekł. Ty nochzyschе šyła tu měschеńzu cžinicž, jenaż ja na tom wobštach, haj, bě to jenicžky je wojej winu!

„Ale ja wschak žo šaso wustrowju. Aurel praji, so wostanje pola mje, boniž njejšym tak dołho šo šhrabał, to mózemoj hromadże hicž. Budźesch widżicž, kak cžerstwy je wróczu, a potom budże najlepje, by wschěch štotich hrodow a wyšokich šamyšlow wšdacz a lekarinju pschewjacz, so by ty był štónczinje na pschezo wot winowatoscžow wustrowbodżeny, kiž njejšy jenże lubował. Haj, ja wostanu pschi tebi a budu i lekarinkom, taż moji pschedowniży to běchu.“

„Nichdy nić!“

„Schto ty prajeschе?“

„Nicžo, nicžo, Nikuschka; wschitko kaž ty chjesch, šnědowa jeho nan. „Hladaj, tu pschikhadża też hižo knjes Lermontow.“

„K šlubam, knjes Korimšti, Wy šeje schwarny popad schcžinił i Waschim provizorom.“ „Měnicže, je je wón twany?“

„Wěšo, tón ma naschenjenje a wošebje powahu, a to je štajnje i dobrym rukowanjom.“ — Nó, Nikuschka, kak je cži wjedże? Ty hubjenje leżiseh, mój najlubschi! Doktor nathili žo le thorenm.

„Ja tu derje leżu, Aurelo. Ale je provizor młody?“

„Nětdże je wojej starobe.“

„Schkoda, so njejšy jeho žonu pschiwjedł!“

Chzejesch-li jeho widżecž mój žynto?“

„Ja bych wješčoły byk, ale je hižo połdże. Wón njech žo po puczowanju wotpočnje. Potajkim jutrje hakle.“

„Haj, wopraudże! Jutrje dyrbi žo cži pschińcž pschedstawicž, pschetoż też ty, mój najlubschi, dyrbiłsch šaso lehnycž hicž; my nješmemy tebje zyle wo šwar pschinjesecž.“

„Nano, proschu tebje, bąt też šparž, žy tajki błédny!“ rjekny šarofcžiwje thory. Aurelo, proschu! Knjes Korimši, tale próšywa, kaž widżicže, je mi i pschikasom, a po tutom najwyschischim pschikasom i dowěrjenej mi mozu jako knježeržerjej wo štwje thorownje wupokasani waž hacž do jutrišcheho i šiwy a napokožu wam jako pokutu za njewuspane nozy jednonózny areš we łožu!“

Khory žo nimale wjeselе wukmja; šapadłej wórzy žyčeščeschcžej žo schibale. Wón wobja i wobemaj rukomaj na nowu schiju, kaž žo k njemu nakhili.

„Ja tłonju žo psched najwyschischim pschikasom i nadżiju, so też ty budżeich šparž,“ rjekny wón šcžicha a wokoschi jeho.

„Ja budu šparž, budu šparž!“

Hdyž lekaŕ, pschewodżiwschi knjesa še šiwy, k žwojemu pschereseržej žo nawróczi, widżesche, kak bě tón žwojej wječi šandżelči a mełnje wokpečowansche, ale wón jej hnydom žaso wotewri.

„Sšy ty tu, Aurelo? A šamlutki?“

„Haj, najlubschi.“

„Ach, mi je hižo šaso tak dźiwnje, wěr mi, najradżischi bich ja šaplakał.“

„Šaplakł? Boli tebje něschto?“

„Ow ně, ale mi něschto žara pobrachuje, w mojej wutrobje je tak pušto. — Sdam šo byczž i cžłowjekom, kiž nima žiwěła.“

S wałzow thorehо wuhladowasche šastrožana, w puach šakowana duschza.

„Twój štaw šawjedże tebje do tajtich hłubokich wubił.“ šměrowa jeho lekaŕ. „Twój k wyschinam haźaju duch, nětko i thorošcžu šaracženy, tebje wuputa. Tak rucže jenoż hacž lubym šchtyrjom šcžěnam wuczeknjemoj, tuto jaštwo wopuščcžimoj, budże wschitko šaso lépje. Njewěrischi-li mi?“

(Pokračowanje šcžěhuje.)

w šuśodnym Kośłowje šamy błyk pśed statokom živnoseśerja Budarja do elektriśkeho powoda, powali a rozbi seśkor. W šamśnej wśy dyri Boże njewjedro teź hišćeze na druhim mešnje do twarjenja živnoseśerja Khežki a šapali. Hižom naštawazy woheń pak tam bórzy šalachu. — Zyšu „šerju“ podobnych padow móhli wopraśiwše tu seślajeś, zyli wšichnkko wośśewiś a nadrobnje rospišaś, hdże je ho ńeśto i njewjedrom stako.

S Wojerez. Wutoru, 12. 7. t. l. dopołdnja śujeśbožu tudy na rózku Hródśkeje a Śótneje dróhi ślétny hólcaś Roter śrašnje. Sabeža pśed hjedźazemu motorśśemu kołoseśdnemu puśeś. Pśed tym bu hólcaś tak poraženy, so jo jemu ruka śemi a nóž wobdrś. Dyrbjachu jeho hnydom do khorownje dowjeśeś.

Wusudźenja.

§ Budyšćiski pśichiljažny hud šahudźi 38ćetneho korćmarja Jana Jurja Gruhla z Roswodez ke thłostarni na 6 měśazow, kotreż buchu do 9 měśazow jastwa pśeswobroćene. Gruhl je špntak korćmu w Komjenej pola Rakez śapaliś, kotruż wotnajeśe. Nadrobniśe po dobamy jutśe.

Z Łužicy.

S Hornjeho Kunowada. Póndźelu wjeczor na Dwórnišćowej dróhy w Hornim Kunowadze kokośeńny, kiž khćeru śpśicnje pśichina, bo dźeśoja sajźdże a jo konz hobuloleśeśe. Wbohemu bźeśu śtama jo noha.

* S Puličnizy. Na wułśiźe.nje paduchow, z kotrejuj je jedyn tudomneho kriminalneho komišara Nólliga stónzowaś, je 500 hriwnow myta wustajenych.

* Se Zitawy. We Wulkim Poriczu pola Zitawy nétke pod nawjedowanjom inżeńera Linki pśichi Winśkej dróhy worzłowu khežu twarja. To je pśenja worzłowa khża we ranśśej Sakśkej. Wona budże po śhotowjenju na pśchedań. Twarjenje wopśichija pjeć śiłowow a kuchnju.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Mohorna. Wječora pśichipołdnju w 12 hodź. sta jo w naśnej wśy śmjertne njeśboże. Wyśchśchi montér Grundmann pśichipraśiwśeśe na śeśjoru elektriśkeho powoda pśhśamnjenje do nowotwarjeneho domu. Pśichi śiłowjom bźśe pśichidże k elektriśkemu pridej pśeśkelbliźko, kiž jeho na mešnje mori. Njeśboże je cźim śrudniśke, dokeż jo runje pśched domom śnjeśboženeho sta.

* S Kamjenizy. (Śmódny naśtup mandźelśtwa.) Pśched jenym domom na Turnišej dróhy cźakaśe młody cźłowjek na žnowju njewjeśtu, jo by jo ńej na śtarowišnowo śwórkowacj śkoł. Nadobo runje pśched nim ś tśeśeho pośtboda młoda hołza w śamomordarśkich myślach na dróhu bźśe śtocji. S krwju njeśbožowneje womakany pośtśi ji naśtróśany młody cźłowjek pśenju pomoz. Mjeś tym pśichidże njewjeśta, ś kotrejś jo na śtawniśtwo poda.

* S Meerany. (Cźeźke njeśboże ś motorśkim kolom.) Sandźenu njedźelu śajźdże motorśke koło ś pódlanśkim wozom na śtatnej dróhy ś Limbacha do Hartmannsdorfa ś tajkim wotmachom do awta, kiž na dróhy śleźeśe, jo puczewazy ś motorśkim kołom, śchlenćeźeśti mišćhrz Döring ś Meerany ś mandźelśkej a 17létnej bźowku na dróhu śleźachu a rźejay śranjeni le.o wośtachu. Wśchśtkich tśjoch dyrbjachu do Kamjenicanśkeje khorownje dowjeśeś.

* S Lipśka. (Straśny nutśkamaŕ.) Sźrjedu rano wokoło ¼4 hodź. wuśtyśchachu ludźo ś jeneho twarjenja na Khežor-Wilhelmowej dróhy wo pomoz wołacj. Nutśkamaŕ bźśe ś wotewrjenym woknom do śtwy śalźł, bdźe jena knjeni śpaśe. Wón hrożeśe žonje, kotraż wótśje wo pomoz wołaśe, ś revolwrom. Sawołana policija njeźkmaniła po króśtkim śpjeczowanju śaja. Pśchi nim namakachu revolwer a wótry kałacj.

* S Lehnitz. Kaž drje je naśchim cźitarjam znate, wotmetwa jo w Lehnitz wulka zahrodna wuśtajeńza. Sandźenu njedźelu wopyta tutu wuśtajeńzu, kotraż nétko we kraśnej pyśche rózow śteji, 100 000 ludźi.

Najnowiše z cyrkwje a śwóta.

— Śchkrowa powźeś wo wjedrje śa jutśe bohotu: We wječornej a śrjedźnej Němśkej je pomrócźene, we ranśśej Němśkej pak śmźemy rjane, śuche a cźopłe wjedro

Schwórtk popołdnju jo wołhdleśtiwo mešłow Pirny a Heidenaua a druhdje ś powéćzu do hrońa da, so ma jo nowa wulka woda wocźakaś. Pola Liebśtadta bź jo śiwź rospuśćiś. W réćzy Seidewitz bź woda 2½ metra wyśoko śtupiła a je w Liebśtadtu mośty wottorhało. Wona pak njeje wśelśku śkhodu nacźiniła, dokeli bź jo hižo prjedy Liebśtadta dźeliła. Wśelśki dźeł bź do Bahraśkeho dola, mjeńśki do Liebśtadta bźaś. Pirnje a Heidenauej teho dla powodźenje njehrożeśe.

*

Wjeśćina parlamentnych śtronow pólśkeho jezma je presidentej petiziju pśicpodała, w kotrejś jo jada, so by jo parlament śnowa śwokał. W petiziji jo pśechodźi mjenuja, kotreż mataj jeźm a śenat wuradźiś. Po wuśtawje dyrbi republiźnny president namjet na śwołanje parlamenta wuwjeśś, hdyž je jo ś dowahanej ličbu jeho śobuśtawow podpiśał. Knjeźeśtwo je parlamentowe pojnjdanje pjeźa tehodła śtónźiło, so by ś tym źadźewało, so by jo parlament źam rospuśćiś. Nowe wólby njebychu nétkole sa knjeźeśtwo pśchihódne

*

Hawśke wozjewjenje z Budyšina.

Wyśchśchi śawśeźeńśki śamt w Budyśchinje je wot 4. śulija ja wokrjeś śawśeźeńśkeho śamta Budyśchińskeho hamtśkeho hejmanśtwa nétśne inśdy (Ortsłöhne) (§§ 149, 151 R. V. O.) śnowa pośtajił na:

4,00 śtatn. hr. śa muźśkich śawśeźeńcych pśches 21 lét śtarych,
3,10 śtatn. hr. śa žónśkich śawśeźeńcych pśches 21 lét śtarych,
3,10 śtatn. hr. śa muźśkich śawśeźeńcych wot 16—21 lét śtarych,
2,75 śtatn. hr. śa žónśk. śawśeźeńcych wot 16—21 lét śtarych,
2,50 śtatn. hr. śa muźśk. śawśeźeń. wot 14—16 lét śtarych,
2,25 śtatn. hr. śa žónśk. śawśeź. wot 14—16 lét śtarych,
1.10 śtatn. hr. śa bźeźi nike 14 lét.

Sawśeźeńśki hamt hamtśkeho hejmanśtwa.

Do wikowaśkeho regiśtra je jo dźenża śapiśako:

1. Na łopjeno 847 naśtupaŕjo firmu „Němśke kahlizikowe dźěłaśnje, akt. tow. w Hnaśheźach“: Generalna zhromadźizna 31. meje 1927 je pod wumeńenjenjemi, kotreż śu we wobśamknjenju wośnamjenjene, wobśamtka, so by śakładny kapital wo śtothśaz němśkośtatnych hriwnow, kiž rośpadnu do 200 na mějićeźa wupiśanych akcijow po 500 němśkośtatnych hriwnach, potaźim na miljion a śi śa śtothśaz hriwnow powyśchi. Tuto powyśchenje je jo śtało. Towaśtwowe śrećzenje je 6. julija 1921 je jo wobśamknjenju śamśneje generalneje zhromadźizny w § 3 pśchemeńiś.

2. Na łopjeno 1048 firma „Jakob Měrczink w Budyśchinje“ a jako jeje mějićel pśichezy Jakob Franz Měrczink w Budyśchinje. (Wobkhodna družina: Wulkowikowanje ś mydłom a śaśtupjeźiśtwo ja wéźy śa źiwidłowe wobkhody. Wobkhodna mérźność na Kotoliśkej haśy 9.)

Hamtśke śudniśtwo w Budyśchinje.

Towaŕśtwowski powěśtnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“. My wotjědźemy pśich. njedźelu do Radworja dopołd. w 11 hodź. z cahom z Budeśćanskeho dwórniśća. Naši dowěrnicy njech to wšém sobustawam a teź druhim serbskim pśećelam, muźskim a žónskim, wozjewja. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Budyšin. Wšém Serbam so wozjewja, zo su „Znamješka za wśotowaŕśtw. zlět w Radworju“ hižo nétko doprědka w Śmolerjec serbskej knihaŕni dostać. Wuźiwajśe tutu śkładnosć!

Bukecy. Dokeli je so Bukećanski śwjedźeń wotstorćił, wobdźěła so wšě tři Bukećanske serbske towaŕśtwa w sylnej ličbje z khorhoju pśi zlětu pśich, njedźelu w Radworju. My wotjědźemy z cahom z Pomorc rano 843. Kolesarjo zhromadźa so w 10 h. pola Lubjeńskec. Połnoliśbne wobdźělenje je winowatosć. Zhrom. předsydstwa.

Delni Wujezd. Naš „Sokoł“ ma kóždu sobotu wječor pola Haśkec zwućowanje.

Domowina. Zlětowa kenclija (büro) budże 17.7. w „Jandźelu“ w Radworju wot dop. 10 hodź. wotewrjena. W njej ma so hnydom po přikhadźe kóždeho towaŕśtwa přez swojeho wjednika přijezwić. — Dale prosymy wo to, zo by tola kóžde towaŕśtwo swoju tafličku z mjenom sobu přinjesło. — Činimy towaŕśtwa wosebje hišće na to kedźbne, zo so předsydstwa wšěch towaŕśtwow njedźelu wot 1—2 hodź. na šuli zeńdu. Nic jenož předsydźa, ale kóždy kiž do předsydstwa słuša — potajkim teź předsydowy naměstnik, pismawjedźeŕ a pokładnik — budźeja nam lubje witani. Kóždy móže tam teź swoje přeća a dobru radu — dźěławosć Domowiny nastupace — wuprajić. Předs.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ zeńdźe so přich. sobotu k zhromadźiznje pola G. Zmija na Christianskej drózy 22. My wobdźělimy so na wśotowaŕśtwowym zlětu w Radworju. Trjechimy so njedźelu rano ¾7 hodź. na hłownym dwórniśću. Čah změje za nas wosebity wóz a wotjědźe 7⁰⁹ h. Njedźelska khartka płaći 2.60 hr. Wšitcy Serbja w Drježdźanach a wokolinje so na tón zlět přeprošuja a móžeja so nam přizamknyć. Předsydstwo.

Drježdźany. Naša „Jednota“ wobdźěli so na wšotowaŕśtwowym zlětu w Radworju (17. 7.) połnoliśbnje. Zhromadźimy so w 1 hodź. tam pola Brylec.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wobdźěli so přich. njedźelu na wśotowaŕśtw. zlětu w Radworju. Wotjědźemy přip. ½12 hodź. z ćahom z Dźěžnikec. Naši dowěrnicy njech to wšém sobustawam wozjewja. Wo bohaty wobdźělenje prosy předsydstwo.

Laz. Tow. „Handrij Zejleŕ“ wobdźěli so přichodnu njedźelu na wśotowaŕśtw. zlětu w Radworju. Kołojězdni zhromadźa so ½10 hodź. dop. we Wetzkec hoścencu w Złyčinje. Zhromadny wotjězd wot tam z dypkom w 10 hodź. Sobustawy, kiž po żeleznicy do Radworja pojědu, wotjědu pak z Łaza rano we 8 hodź, abo z Rakec dop. 11¹⁹. Wo bohate wobdźělenje prosy hišće junkróć předsydstwo.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Kóžda na swjedźeńskim dnju do Radworja přikhadźaca Sokolska Jednota ma so pola br. jednaćela Janaka w „zlětowej kenciji Domowiny“ w „Jandźelu“ w Radworju zamołwić. Tam poda so rada we wšěch sokolskich prašenjach. Domowina.

Njebjelčicy. „Sokol“ zwućuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Porśicy. Serb. tow. „Swěra“ wobdźěli so na wśotowaŕśtwowym zlětu w Radworju. Čł, kotřiž žane kolesa nimaja, zhromadźa so ⅝11 hodź. w Krakecach a pojědźeja z wozom. Wšitke sobustawy so proša, zo bychu so w prawje bohatej ličbje wobdźělili.

Ralbicy. „Sokol“ změje dźensa pjatk wječor w 9 hodź. zwućowanje. Kóždy ma winowatosć, zo so wobdźěli. Zhromadźizna tón tydźeń žana njeje. Starosta.

Ralbicy. „Tow. młodźencow“ wotjědźe njedźelu z Ralbic ½12 hodź. Wšitcy maja wšěch sobujěć.

Róžant. Tow. kat. serbskich młodźencow wobdźěli so z autom na zlětu w Radworju. Wotjědźemy z Róžanta z dypkom ½12 hodź. přez Sernjany — zaso wróćo z Radworja wječor z dypkom 11 hodź.

Wšitcy Sokoljo přeslěkaja so na zlětu w Radworju w nowej šuli wot 10—11 hodź. Kolesa móžeja so pola br. Bjarša wotedać. Handrik.

Zwjazk łuž.-serb. studentstwa a hłowna skhadźowanka. — Wobdźělimy so korporativnje na wšoserbskim zjězdźe w Radworju a zhromadźimy so přip. wot 12—1 hodź. w Bronju (pola Mšśkankec statoka). M. Nowak, hł. starši.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. — Zlět w Radworju! Jěcharjo, swjedźeńske wozy a sobustawy towaŕśtwow zhromadźuja so wot 12 haś ½2 hodź. pola Běrkec statoka w Radworju. Prawje bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času. z ruku šite
z driewowymi łopdźikami
Ago (njoc wona a kozdźika.
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přišiwja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

N.S.U. motorske kolo
k jězdźenju hotowe, za 145 hr. předawa **Max Seifert** w Budyš na Kamjentnej hasy 29.

Tobak
punt jenoż 1 hr., čisty přemórski poruča **Hultsch** w **Budyšinje** Schülerstr. 6 Cigarowy wobchod

Sušeny połč
punt 1.20 hr., po 5 punt. tuńšo, **kolbasy**, pł. w 70 pj. sem **wčelake mjasa**, wuškrěte a kolbasowe sadło po niskich dnjowych płaćiznach. R. Pötschke, rězniski mištr, w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Pisane ložowe nawobleńenja a ložowe płachty, wupjerki, najł. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **R. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapředa hosć. „Stern“

Drogerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!

Wšeteho, jenopřežneho
konja
(liška) ma na předań
Bendler w **Hodźiju**
Wobhladanje njedźelu, 17. t. m.

Žonjace kolo
nowe z fabriki z ruk. wopism. za 72 hr. na předań **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentnej hasy 29

Derje zdźerżany **dźěćacy wóz** za 15 hr. a **2 poraj žonjacych** nitkich črijow čo. 38 na předań w Bud. na Přełansk. hasy 24d.I.

Butrobas
„Miehle“ nowy, wjele niše płaćiny na předań w **Budyšinje** na **Mužakowskej drózy 4.**

4 PS motorske kolo
(D.K.W.) nowe z fabriki tunjo na předań, ze starym motorst. kolami móže so płaćić. **Max Seifert** w **Budyšinje** na Kamjentnej hasy 29.

Młodostnych
dźěłaćerjow
a
dźěłaćerki
přijimuje
Margarećina hěta.
Připowědźenja kóždy čas pola wrótnika.

Porellnowa fabrika
H. Schomburg a synojo
akt. tow.
w **Margarećinej hěće**
pola Wulkeje Dubrawy

Skladostna kup
plyšowy **sofa** nowy za 110 hr. **H. Ackermann** w **Budyšinje** na Ľubjišći drózy 17 w dworie

Živnosć
z 32 kórcami (16 000 hr. wopalneje kasy) je ze žiwym a morwym inwentarom a lětušimi žnjemi w katolskej wsy blizko dwórniśća hnydom na předań. Serb dóstanje lépšinu. Napłaćić ma so 10—12 000 hr. Dalše su hopotheki.
Poskićenja pod **„D 49“** na wudaw. „Serb. Nowin“.

Fotowe projekcijowe powjećšeńske dom. kinowe | **aparaty**
a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ♦ **Fotowy dom**
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwinanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcy wustajnje a najspěšniśo.

Programy
(swjedźeńske porjady)
tunjo wšěm towaŕśtwam zhotowja
Smolerjec knihićišćerńja
zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinje

Dobru tworu za tuni pjenjez
jako: košle, cychi, twjelki, jaki, ložowe płachty, blidowe ruby atd.
dostanjeće najlépje w staroznatym wobkhodźe
A. Kasper ♦ Burgłehn 11
A. Pilopp w Budyšinje
Sprawne serbske postužowanje!

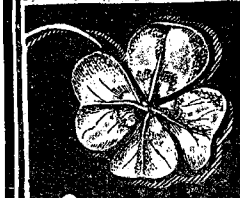

Dos Glück noink---

Jmotnik Oliwonik-Rowik

Naš cyły tworowy skład — hobrski wubjerk

Žonjace, mužace a dźěćace **nohajcy** zoki za dźěći, tykače

spódn. šaty za žony, muže a dźěći wšo wulkosče a šěrok. košle, kholowy, jaki, kholowy z košlu, talje

wołmy wšěch družin, rukajcy, grawaty, kornarje

dyrbi so wuprózdnić a mamy wšelake wosebite dźělby

billig noin worfin

holčacu a hólč. drastu hač do 16 lět, wobleki, mantle, bluzy, kholowy, suknje, čapki.

Nowoč. wołmjane twory štrykow. kostumy, štrykjaki, štryk. wobleki a lacy

pulovery, wobleki, jaki, pulovery, lacy, počaki z dźěłaneje židy.

šórcuchi, spódnje suknje, | **wšě wěcy** za małe dźěći | **kupańske** mantle, ruby | **kupańske** wobl., črije, čapki

Und Oliwonik-Swonik

su naše znate, dobre twory, kotrež tež we wulkotnym wubjerku dostanjeće. — Přindźće prošu hnydom, zo najkhmanše wěcy dostanjeće.

Njeskomdźće tutu přijomnu nakupowańsku składnosć.

Wilhelm **Georg Müller**

VORM. HEINR. MÜLLER ★ BAUTZEN ★ KAISERSTR. 6

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotagenhaus.
Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Plätze

Wobkhodne rumy delka a w 1. poskhodźe.

10% rabata

Při Mjas. jětk. 5

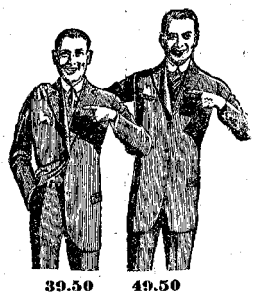

39.50 49.50

Kajl. **předźělanja, přičinki a sedža derje!**

Woblek na hasu 39.50 29.50 **17.50**

sportski woblek z 2 kholow. 49.50 39.50 **27.50**

gabardin. woblek nowoč. bruny abo šěry 59.50, 49.50 **37.50**

gabardinowy ulstr 49.50 39.50 **29.50**

ľećny mantl 39.50, 29.50, **24.50**

kholowy wot 3.50 sem lacy wot 3.50 sem

Na wšě twory 10% rabata

hdyž so hnydom płaći!

Drježdź. drastowy dom

w Budyšinje při Mjasow. jětkach 5

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kudlnje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Žony! -|- Žony!

Wuplóšowace aparaty rigatory, šiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke pšow wustupowanje, pjelušukowe kholowěni podložki, štalički za prědki, štalički za pašeni. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobrodźe so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 9.

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
čopte kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěźniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Listowe wobalki

spěšnje a tunjo

w Smolerjec knihiščerni

zap. dr. z wobmi. ruk. w Budyšinje

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Moltkowa drogerija

Herm. Schubert

w Budyšinje na Moltkowej drózy 6

Telefon 3746 poruča Telefon 3746

barby, laki, firnis, broucy, barbiče, krydu za rozmodu, gips, cement, karbolinejum, mašinske wolije, kokowy tuk, picowanski kalk, skónne lěkarstwa, Raphanit (přećiwo wójniščej a pólnemu njerjadej wěsće skutkowacy), muchłojaki najlěpše karkosće.

Při wotwzaću wjetšeje dźělby wurjadnje tunjo.

Wikowańnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10

jězdne koła
šijac. mašiny
ślim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcy wustojna wuporjedźerńja

We **wupředawanju dla přetwarjenja** wobkhodnych rumnosćow

drastoweho doma

w Budyšinje Karl König Zitna hasa 4

Telefon 3480

kupuje ce

žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu

po jara nizkich płaćiznach. Płaćizny su wo 20—50% a wjacy znižene.

Zbytki zymskich tworow, też wěrowańske suknje najtuńšo.

Kupujće bórzy, hewak je skład přewuběrany.

Skleńcy k zawarjenju

we wšěch wulkosćach tunjo poruča

Hermann Gläsel

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čisło 4

Twarske pjenjezy-hypotheki

na po lěće 1918 twarjene twarjenja z bydlenjemi poskićuje

Prawizniski bürow W. Lehmann

w Budyšinje / Burglehn 1

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

přiloha k čisłu 163

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 15. julija 1927

Serbski lud a wjes Radwor

Zwjerja pjichichodnu njedźelu 17. julija 1927 jedyn zyk. Wichošerbšti lět ma šo tam zwjeczicz na nadobne a hebjewodome waschnje. Sserbja se wschěch kónczin šerbšeje semje šo hotuja k sajěšej do Radworja. Radwoł wobleka šo zwjedźeńšti schat. Pletwy šo wija, wěnzy se rjanymi kwětkami bebja statoki Radworczanow, częstne wrota šo stajeja, konje stoja hižo zyły tydźeń se sapleczenymi hrjwami w hródźach, so bychu njedźelu hordosnje mjeńe pschišerjow, hospoły njeku a warja, so bychu lubych hosczi prawje schczedrinje ke kofejej a tykanej pschepołnjoczi móble, picherož šerbšta hospodliwosczi je runje tak sławnostnje swata kaž wschitka słowjanšta, a maczerki, bjowoki a bjowczerzički hladkuja šebi pyschnu šerbšu njedźelsku drastu, haj dźebja šo tak prawje rjenje wupiłacz, dokelž tyhazy hosczi budźa do Radworja pschikhwatacz a žónski splah mjes nimi, róże semskeho bycza, šjewi šo we wschich barbnych šerbšich krojach Hornjeje a Delnjeje Łužiji. Na zwjedźeńštej łuzy šo vari, runa, klepa. Wulka tribuna wuwjera šo zwjedź njeje, wyšoke schczełozory hahaju k wyschinam a khorhoje žolmja šo w šerbšich barbach nad nimi. Tyhazy wopytowarjow mjeńe runa na zwjedźeńšim namešnie, hdyž postikaci šo na zwjedźeńšim dnju pschekhapazy zwjedźeńšti porjad. Radwoł hotuje šo na sławnostny dźeń a ſ nim wschitky zwěrni šerbšeho rodu w domownej Łužiji. Po zyłym šerbšim kraju stawaju šo pschihoty, pyscha so zwjedźeńske traſy, kiž maju njedźelu wokrajnicz hišcheje żenje njewidźany wulkotny zwjedźeńšti cłah! Do Radworja! To je a budź Sserbow heslo pschichodnu njedźelu 17. julija! Sswój k swojemu w narodnej hordosczi a dišziplinje. Hdyž je też Sokoł, zyły kmotsczje a dišziplinu, tam budźmy też my! -k.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

5. njedź. po św. Trojizy w Michałskej cyrkwi rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje šerbšte (farar Tischer), dop. 1/2 9 hodź. šerbšta Boża słužba, dop. w 10 hodź. rosrěczowanje ſ młodźinu (farar Kapler). Sběrka so powodźenych.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyschinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu wjeczor we 8 hodź. je evangelisazijska shromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjasł młodźiny za rosshudź. kchcheczą. sa młodźenzow a hrjedu tehorunja za młode holzy. Schwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina (list na Kolosseńcich).

Shromadźenstwowy wothladar Zimmermann smjeje biblište hodźiny njedźelu pop. 1/4 4 hodź. we Njeswaczište, wjeczor w Budyschinje, wutoru we Wjasowicy I, hrjedu we Dobruschi a schtwórtk w Budyschinje.

Shromadźenstwowy wothladar Kschižan smjeje njedźelu pop. 1/2 8 hodź. njedźelsku schkalu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Běłej Horje, wjeczor na Zidowje, póndźelu we Kumwałdze, wutoru w Trjebjenzach, hrjedu w Semicach, schtwórtk we Wjeleczinje a pjatk w Tucźicach.

S Budyschinka.

5. njedź. po św. Trojizy budźe rano w 7 hodź. šerbšte předowanje šo cżitacz.

S Barta.

5. njedź. po św. Trojizy je rano we 8 hodź. šerbšte a dop. 1/2 10 hodź. němske cżitańske kemschenje.

Lipa na dworje.

Psched naschej khěžu na dworu
Sso šerbšta lipa jeleni,
A schtórzy na njej hwisdaja
Hdyž rańsche jerja schadźeja.

Psched dwaczeczimi létami
Ssym šadźał ju psched hodami,
A nětk je kraſna narostka,
Też rjany khłódk nam podawa.

Kak rady pod nju žynu šo,
Hdyž dźěło dokonjane jo,
A pod njej khwilku wotpocznu
A šebi trubku saježhlu.

Też mały domczk žym natwarił
A schtórzam pschebygk shotowił,
Nětk do njoh' wjeſ'le sětuja
A šwoje młode pizuja.

Pod lipu rjany pschebygk je,
Hdyž nětko kraſnje satcżéje,
Haj to ju rjane wonjenja.
Kiž zyły dom nam napjelnja.

A hdyž nětk lipa sakcżéwa,
Sso Boże žita špcżeja,
Kiž je nam Boża dobrota
Też w tutym lěcze darika.

Nětk koſa sajo sabrincži
A žnjaży póndu wjeſeli,
A też te šerbšte holicża
Sso k wotběranju hotuja.

Tuž njerh šo kóždy wjeſeli,
Kiž šerbšku lipu wobšedźi.
Njech jeje štódke dymanja
Też kóždeho tu wokschewja.

Jan Henka.

S Badestez.

Njedźelu rano w 7 hodź. měje wyschschi farar Domaschka šerbšu ſpowědź, we 8 hodź. šerbšte a dop. 1/2 10 hodź. němske předowanje. (Spominanje na njesłoho we Mjaglitzkim dole.) Psched cyrkwinskimi durjemi sběrka.

S Bukez.

5. njedźelu po św. Trojicy rano 1/2 7 hodź. šerbšta ſpowědź, we 8 hodź. šerbšta a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba, šobom k 60-tin. wobstaczu wojeńskeho towaſtwa. Zyrkw. a posaunowy chór šobu ſtuknjetej. — (Zarowanske kemschenje hatle sa tydźeń.)

Semrěł je Korla, Herm. Kobanja, khěžer a rataſki dźěłaczeŕ w Wrěsynzy, 56 l. 5 m. 19 dn.

Sběrka sa tuch wot ſtawa domapytanych w Gottleubinym a Mjaglitzkim dole.

S Hušk.

5. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. němska ſpowědź, we 8 hodź. němska a dop. 3/4 10 hodź. šerbska Boża słužba. Sběrka sa ſ wulkej wodu domapytanych. — Kschcżenja 1/2 12 hodź.: farar na wotp. Mättig ſe Zicżenja.

S Hornjeho Wujězda.

5. njedź. po św. Trojizy je rano we 8 hodź. němske předowanje, 1/2 10 hodź. rosrěczowanje ſ konfirmérowanej młodźinu (farar na wotp. Meynert ſ Njeswaczidła).

S Hucźiny.

5. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. šerbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba. Sběrka k połoženju muſy w rańschich Rudnych horach. Wot 12—13 hodź. zarowańske swonjenje.

S Drodźiſchcża.

5. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. cżitanje šerbšeho a dop. 1/2 10 hodź. němšeho předowanja.

Pokhowani: Herman Pawoł Schönberg, żelesniſki pomocznik dźěłaczeŕ w Drodźiju, 61 l. 5 m. a 14 dnjowy ſtary. — Jan Arnošt Mersiowſki, żiwnoſczeŕ we Wichowach, 51 l. 9 m. a 7 dn. ſtary.

S Khwaczicz.

5. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. šerbske kemschenje, woboje ſe sběrku sa ſ wulkej wodu w naraſchich rudnych horach cżěžko poſtrjechenych. Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěczowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Kluksch.

5. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. šerbska ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. šerbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje. Popołnju w 2 hodź. je zyrkwinske rosrěczowanje ſ młodźinu.

S Kotez.

5. njedź. po św. Trojizy je šerbske předowanje cżita rano we 8 hodź. (wošadny kantor), dop. 1/2 10 hodź. němske předowanje a w 11 hodź. katechismušowe rosrěczowanje.

S Lupoje.

5. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. šerbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba. Sběrka ſa ſchkodowanych ſ wulkej wodu.

S Laſa.

5. njedź. po św. Trojizy je dop. 1/2 10 hodź. šerbske předowanje cżitaju. Sběrka ſa pschipowedanje evangelija ſe słowami a ſkutkami. Pop. w 5 hodź. šerbske předowanje w Běłym Khołmzu.

S Malschez.

5. njedź. po św. Trojizy rano we 7 hodź. šerbska ſpowědź, we 8 hodź. šerbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje.

Pokhowany bu mortwonarodź. marěj. żynk Pawoła Herm. Winiſche, żiwnoſczeŕa w Malschezach.

Semrěł je Korla, Herm. Kobanja, khěžer a rataſki dźěłaczeŕ w Wrěsynzy, 56 l. 5 m. 19 dn.

Sběrka sa tuch wot ſtawa domapytanych w Gottleubinym a Mjaglitzkim dole.

S Minakala.

5. njedź. po św. Trojizy rano we 7 hodź. šerbska ſpowědź, we 8 hodź. šerbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. rosrěczowanje ſ młodźinu. Pop. 1/25 hodź. w Krósczje-Adolfichej schuli němska nutrnoſcz a ſpowědź.

Wutoru pop. w 4 hodź. w Lipczu šerbska nutrnoſcz a ſpowědź.

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

5] (Pokračowanje.)

Nětko snano byšče wy tež rady wjedźeli, kak wjele lět su so mjez tym minyle, zo su lodowe časy zastałe. To so wězo z polnej wěstoseu prajić njehodźi, wučeni pak mjenja, zo je to před nehdźe 20 tysac létami było, zo pak su lodowe pola znajmjeńša 10 tysac lět na našich krajinach leżałe. To so zda nimo měry wjele lět być, ale my njesměmy časy po našim krótkim žiwjenju měrić. Na časniku měrić. Na časniku wěčnosče su milijon lět mjenje hač po našim jena sekunda.

W dólčkach na Pastinskich polach a druhdźe nadeńdżech často małe kulojte jězorki abo hatki, my bychmy je łuže mjenowali, tam pak rěkaja „Sok“. Najwjacy z nich su khětro z trawu a rěznu zarosćene, a woda w nich w dlějšim suchim času wuskhnje. Wjetše tajke jězorki widźach w dlějšich dolinach, wone su druhdy wjacy kórcew wulke a rěkaja tam „Moore“, my bychmy prajili „Luh“. Jedyn z nich mjenowachu Postmoor štož drje po prawom pusty luh rěka. Luhi hižo nazdala na tym spóznaješ, zo je wokoło nich wjele starych wjerbow, kaž je su so tež při našich rěkach widźimy. Tež tute my tu a tam tež při našich rěkach widźimy. Tež tute luhi su po cyłym khětro zarosćene a maja mało swětliny, woda w nich pak so też w suchoće njezhubi, tuž je tam wjele rybow a žabow, a dźiwje kački do syćiny swoje hnězda twarja.

By-li so woda spuśćić hodźiła, bychu z nich rjane łuki a pastwišća nastałe, ale přez hórki, runjeż też łuki a pastwišća nastałe, ale přez hórki, runjeż też wysoke njebyłe, njehodźa so tak lohko wódniki ryć, wysoke njebyłe, njehodźa so tak lohko wódniki ryć, to bychu wudawki wjetše byłe hač wnźitk. Štóž pak to bychu wudawki wjetše byłe hač wnźitk. Štóž pak to bychu wudawki wjetše byłe hač wnźitk. Štóž pak

S Rožarčic.

5. njed. po św. Trojicy rano we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boža słužba, dop. ¾11 hodź. je Boža słužba za dźěći. Pop. ¼3 hodź. towarstwo młodych holzow, ¼8 hodź. towarstwo młodych hólzow.

Křesćenja: Johanna Lydia, dźowka ratarja Arnoscha Schneidera w Krapowach.

S Njeswačzicy.

5. njed. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. — Pop. ¼4 hodź. biblijska hodźina we pačerjowej jstwje. (Knjes tow. šulad. Zimmermann z města.)

Semrěli: Bjedrich Gusta Poitz, wumjeńkar z Holeschowskeje Dubrawki, 85 l. stary. — Khrysta swob. Meißnerka rodź. Hejnej z Krónšy, 86 l. stara.

S Porschicz.

5. njed. po św. Trojicy budźe rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. Sběrka za psches wulku wodu potrjechenych w Rudnych horach. Dźěćelčinscheńje w Boschczach dop. ½2 hodź. za młodźiche, pop. ½3 hodź. za starsche dźěći. Popołdnju ½3 hodź. wosadne towarstwo młodych hólzow pola wosadneje hotry.

Wukom rosmurjowanje posamnistwe.

S Nakej.

5. njed. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje: k. farar Malešk-Lajowski.

S Ruchwakda.

5. njed. po św. Trojicy je dop. w 9 hodź. němske a ¾11 hodź. serbske kemschenje.

Se Sslepoho.

5. njed. po św. Trojicy němska Boža słužba dop. w 9 hodź., serbska ½11 hodź. Sběrka za zyrkw. pomérk. Sćmjertny kěrluch žo spěwa za Lanu Schuzgen rodźenu Jurkej z Brěsowki.

Swěrowanaj: Hans Zeiiig a Marja Badarjej z Brěsowki.

Semrěł: Matej Wěrik, khěžkař pola Miloraja, stary 53 l. 10 m. a 29 dn. — Semrěła: Hana Pankowa rodź. Bechoz w Sslepom, stara 63 l. a 3 dn.

S Wóšlinka.

5. njed. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sběrka . W 11 hodź. kemschenje za dźěći.

S Wósparka.

5. njed. po św. Trojicy rano we 8 hodź. předowanje, pop. w 2 hodź. křesćenja (farar Kanig z Kotez).

Bliżšu njedźelu, 17. julija,

pónđu wšitcy Sorbjo a wšitke serbske towarstwa na

Wšoserbski zlět w Radworju.

Kurčrowana.

Madame Sarini, něhdy hławna spěwarka italskeje opery, bě khětro wumuńlena krjesničzka, kaž to husto mjes tajkimi „hwězdami“ nadeńdźesch. Njeńdźesche wšicho po jeje woli, dha žo samolwi, so njemóže dźenża spěwać, je dyrbała, njeje ji móžno.

Jeneho dnja wopyta Bjedrich II., tehdom hischcze młody kral, pschedstajenje w Barlinskej operje. Madonna Sarini běsche žo na někajku malicžkosć mjersała a tuž wotprajsi. Tuž sadwělowany režijerej niczo dale njebźiwasche, hacž pschipołuchańcžstwo wo samokwjenje prošnješ.

Pruski kral praji zwojemu adjutantej por hłowczkow, tón wša schtyrjoch dragonow a podachu žo do bydlenja primadonny, kotraž w mérje na diwanje lejesche.

„Madame, Jeho Majestosć póscze mje, so bych žo wo waschim połoženju napraschował.“

„Jara mikosćiwje wot Jeho Majestosće“ napischeći-wi madame Sarini hordże. „Proschu, prajće kralej, so žym zyle dyhawa a tuž spěwacz njemóžu.“

„Jeho Majestosć wo tutej wobzarowanej wězy wě“, prajesche adjutant mérnje. „Mam nadawk, waž hnydom do wojeńskeho lazareta dowjesć, je-li njebudźesće za pjeć minutschinow wot waschejedyhawosće wustrowjena.“

Madame Sarini sdółdny a stonasche jenož: „Njeje móžno spěwacz.“

Hižo pschimmychu tamni dragonojo spěwarku, sa wokomik hedźesche na wosu a offizjer poruči, do wojerskeho lazareta jěć.

„„Mi žo hižom wo wjele lépje dźe“ wokalsche spěwarka. „Hdyž mje Majestosć pschaje, budu hnydom spěwacz — ale kak budu spěwacz, to wopraudźe njewědm“, pschistaji sa-łosćujo.

„„Madame budźe spěwacz“, napscheciwi offizjer galantnje, „kaž žo wot tajkeje hławneje wumělki to žmělch zadaczy.“

„To njebudu“, wotmolwi roshorjena. „Budu kwakacz kaž wrona.“

„To budźesće schikwanje wostajicz, moja cjesćena knjeni!“

„Kak to, mój knježe?“

„Dokelž cji dragonojo na kralowu poruczenosć sa kullbami wostanu a waš, madame, pschi najšnadnischej dyhawosćeji hnydom do lazareta wotwjedu. Jeho Majestosć žo wo waschu strowosć jara strachuje“, dodа offizjer schćipajo. —

Schtwórcz hodźiny posdišcho stupi režijer wospjet psched sawěschi a wospjetwi: „Cjesćene pschipołuchańcžstwo, mam cjesć wosjewicz, so nascha primadonna, madame Sarini, je žo runje wo zwojeho nasmjenjenja wulěkowała a budźe zwoju rólu pschewjacz.“ —

Wumětka je na tutym wjeczoru rjeńscho spěwała hacž hdy pjedy.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 15. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2085	100 pólsk. markow	46,925
jendźelski pjenk . .	20,43	100 čěskosł. krónow	12,472
100 šwajc. frankow	80,92	100 franc. frankow	16,47

Na Barlinskej burzy sapocza so wikowanje z efektami wczera khětro bojasnje, w dalschim běchu wiki njejenake, kola z khwilemi krucžiche. Wschelake kursy na hódnoscži bobyczu, kola wobraz wikow běsche dosć njejenaki. Wiki z dołnymi a rentowymi sinczinami běchu mérne.

Broaukowe wiki w Barlinje pokasowachu wczera mało lóschka k wikowanju. S swikaja pschichwadźachu powěsće wo wyschschich płaczisnach sa pschenicu. To skutkowasche też na Barlinske wiki, so žo też tu pschenične płaczišny wo méschto sdźěhacz poczachu. Na nowy tydźeń wočakuja wrjesnju nowu rozku z tukraja na wikach. Wczera płaczesche zentnar

w Lubiju

pschenicy 13,50—14 hr., rožki 12,75—13,25 hr., wowsa 13—13,50 hr.,

w Berlinje:

rožki 12,75—12,85 hr., jeczmjenja najmyschcho 9,60—9,80 hr., wowsa nowcho hr. 12,55—12,90 hr.,

w terminowym wikowanju:

za julij: pschenicy 14,60 hr., rožki 12,65 hacz 12,50¼ hr.,

za septembr: pschenicy 13,55 hr., rožki 11,61¼ hr.,

za oktober: pschenicy 13,46¼ hr., rožki 11,62½ hacz 11,65 hr., wowsa 9,73¾ hriwnow.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Kórki 10—15 pj., kolrabi 8—10 pj., čwětkosty kał 8—30 pj., morchej 10—15 pj., rjeńkej 8—10 pj., radiški 8—10 pj., kerčž žołotwje 6—10 t., buny 25 pj., truki 30—35 pj., jěchna łobola 25 pj., zybla 20 pj., rjenjeń 15 pj., nowe běrny 16—18 pj., tomaty 25 pj., wischnje 30 hacz 35 pj., trustkazy 50—60 pj., kožmaczki 25 pj., brěschki 70 pj., kruschwy 50 pj., žlowki 60 pj., janske jahodki 30—35 pj., holanske jahody 30—35 pj., kurjatka 25 pj. hacz 30 pj.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1 hr., jeja 15—18 pj., łany wolij 1,60 hr. a twaroh 25 pj., kruschwy 40—60 pj., walcžk morchcje 13 pj., karoty 25 pj., jěchna łobola 30 pj., kwětkosty kał 5—20 pj., kolrabi 6—10 pj., kórki 30—35 pj., zyble 20 pj., buny 30 pj., tomaty 25—30 pj., kerčž žołotwje 8 pj., radiški 10 pj., rjenjeń 20 pj., rjeńkej 10 pj., pětrschyłka 5 pj., hriby 35 pj., krěń 1 hr., běrny 15—18 pj.

Wiki wczera w Shorjelzu

Butra 85 pj., jeja 10—11 pj., wischnje 20—40 pj., a běrny 15—20 pj., kolrabi walcžk 8—10 pj., kerčž žołotwje 5—10 pj., kožmaczki 40 pj., janske jahodki 35 pj. a holanske jahody 30—40 pj., žlowki, žołte 35 pj. a módre 50 pj., kruschwy 15—50 pj.

Swinjace wiki schitwórtk w Khočebuzu.

Na swinjace wiki w Khočebuzu běchu pschihnali 1128 prošatow a 58 běhakow. Te płaczachu

prošata:

małe	8—12 hr.
křenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhaki:

małe	35—40 hr.
křenje	40—60 hr.
wulke	60—85 hr.

Wiki sakoženu křjedu w Slym Komorowje.

Butra 1,80—1,90 hr., jeja 11—12 hr., buny a truki 30 pj., kurjatka 25 pj., tomatty 25—35 pj., zyble 20 pj., morchej 50 pj., wischnje, hosanske jahody a janske jahodki 30 pj., truskolzy 50 pj., kožmaczki 20 pj. 5 puntow běrnow 50—60 pj., howjaze mjaso 1,—1,20 hr., šwinjaze pak 0,80—1 hr.

Na pschedań.

Žiwnosć. 29 kórzow wulka, Kuckta w Budyschinje wa Nowych hrjebjach 5.

Kóń do dźela w Lubiju na Nowych wikach 11.

Krowa podbyrna w Dalizach čzo. 5, wyšokokuczelna we Nowej Wěsy čzo. 17 p. Njeswačzidła. Młódcha krowa z čzelerjom w Brěsni čzo. 76 p. Kamjenza.

Sslonia w Hornim Wunjowje čzo. 14.

Dźećazy wós, berjesdźerjany w Dažinku čzo. 23.

Pischichajcz pytaja:

Pohanecza młódscheho, hajnikownja w Mohornje p. Polcžnizy, knježi dwór w Hornim Porchowje.

Bottrozka, Bruno Schwemmer w Ruschczy. 15—16-lětneho J. Borgmann w Jěžowje čzo. 28.

Holzu, manđ. pjekařskeho mischtra Dreßlera w Eibawje, knježi dwór w Hornim Porchowje.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Wobrhod je hischcze jara mérny. Rožka sa julij ma dale niske płaczišny, druhe płaczišny su khětro krute. Dop. ¾12 hodź.: Pschi małych wobrotach je tendenza lědma stajna.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po stotej hriwnje.

	14. 7.	13. 7.		14. 7.	13. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	255-257	255-257	woka	22-24,50	22-24,50
nal. jačmjeń	—	240-273	módre łupiny	15-15,75	15-16,00
naz. jačmjeń	192-196	192-196	žołte łupiny	16-17,75	16-18,00
wowsa	251-258	251-258	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	185-187	185-186	rapa. wosušk	15,80	16,00
pšeńć muka	36-37,75	36-37,75	lany wosušk	19-20,50	19-20,00
rěana muka	34-35,75	34-35,75	poom. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,75	khrj. krulki	34-34,50	33-34,10
rěane „	15,50	15,75	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-3,00
raps	—	—	rěana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny rězneho skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

14. julija.

6 wol., 15 byk., 12 kruw. a — jałowc., 863 ćelat., 237 wowcow, 446 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 70—75, 2. 60—68, 3. 52—58, 50—53;
swinje: (přez 300 pt.) 60—62, 2. (200—300) 62—63, 3. (200—240) 59—51;
rancy: 50—54.

Přilopk.

* **„Phi!“ jana wina je službu puschczenja njeje.** Minchowski wyschschi měschczanosta wojerwi hrajerjam měschczanskeho dźiwadła, so je jich intendant wrócžo stupił. Jedyn z hrajerjow, Ludwik Ney, sawoła: „Phi!“ Wyschschi měschczanosta jako nawjedowar měschczanskeje polizije puschcži wokarja hnydom bjese wscheho wupowědźenja. Khelnjanski wujednjanski hamt ja hraferjow stupi pak žo stejnischcžo, so je phi jeno parlamentarifke pschiwołanje a tehodła žana wina k wupowědźenju. Sastudźi město k płaczenju dotkodow hacž do oktobra 1928. Po wojsewjenju wušuda je sastupjer města rjez dyrbjał: „Phi!“

* **Też w Awstriskej chodźa na prawo jěsdźicz.** Mnohe njesłoża, kotrež su žo z awstriskimi automobilemi w krajach stake, hdjež na prawo jěsdźa, je Awstriska słónczenje pohnuła, zwoju wojebiscžoš na lěwo jěsdźenja, słojicz. Wšo njehodźi žo taka ważna reforma psches nóz pschewjesć, dokelž nic jenož nadrósniny ale też wschelkich sarjadowanja dróhoweje železnizy, cžakatnje a strajowarnje atd. dyrbja žo pscheměnicz. Maja wotpohlad, pschedbudźeła pomału pschewjesć a nowe na prawojědźenje a z tym swiżowazy porjad a dalsche ponowjenja w lěcze — 1932 sarjadowacz, **wopraudźe trochu pozdże.** W Vorarlbergu je zwojim łpłnym namjesłnym wobkhodom z Němskej a se Schwizu jěsdźa wschě wosy sdawna hižo na prawo.

* **Smyhnje žo woženika.** Žónska w měsce Etienne (w Franzowskej) pschihódże, kaž Parižske nowiny pisaja, psches spodźiwny smykł ako njedorosumjenje k mužej. Huito bolesć bo po wójnje sta, so jomu zwojich mužow wjazy njewróci, hdyž po dołhej jatbje žo domoj wrócźichu. We St. Etienne bě pak pad natwopak. Wójnska wudowa, kotrejež muž bě žo łhubił a hacž do dźenżnischeho žo hischcze njeje domoj wrócźił, wuhlada na dróhy mužeskeho, w kotrymž swojeho łhubjeneho muża spóźna. Muž ji pośmějkuje napschecziwi, so žo tola myli, ale žónska nochcyschce wo tym nicžo wědźecz, ale wobsta na tym, so žo tu we jeje mandźelskim jedna, kiž je žo dawno f wójny wrócźił a chce žo psched zwojej žonu jenoż wukhowacz. Muž ji praji, so njeje jeje muž. Wy-li łhł, by hnydom zwoje prawo na nju cżinił, dokelž žo jemu lubi. So by žo žónska smérowała, dźěsche f njej na polizaju, so by žo hamtizy wobkrućiło, so njeje wón jeje smérowany muž. Na polizaji žo wupokaz, so žo wo jenym měsčanu jedna, kiž je dołhi cżas w Parizu sażdźeny. Wěsche jenoż pschipadnje w St. Etienne. Tutón wupokaz dobajahasche žonje, sjała hdyž ji wusna, so je njewożenjeny a njeje wotkhlenjeny, jej ju za žonu wsacz. Žona dosta prawo na sażowożenjenje, dokelž bě muž dawno zako morwy wuprajeny. Tak dosta psches smykł nowcho towarischa žiwjenischeho a tak móże žo wopraudźe rjez, so je se smykła nowe mandźelstwo wuroscžo. Nadźijomnje njebudźe to někajki smykł za žonu a budźe žobazowna f mużom, kotrehoż je na tajke njewšědźnje waschnje namakała. S teho je wospjet widźecz, kak spodźiwne podenbźenja žo w žiwjenju stawaju.

Směškl.

** **Njelube mylenje.** Krótkowidźaza, starscha žónska (we wobrazowanych flamach:) „To brje je jedyn f tych njehańbtych grazwoczinowych wupłodow, kotrež w naschim cżasu bo wirmjeństwo mjenuje?“ — Pschekupz: „Proschu, wodasće moja knjeni, to je jene hladadło (schpihel).“

** **Pjedy — lépje.** Hólcz: „Schkoda, so njeńdźmy tydźeń pjedy do Wascheje korczmy pschischoł!“ — Korczmar: „Ach, Wy chjeże f tym mołu korczmu wulkwalicz!“ — Hólcz: „To runje nic, ale tuta ryba by potom snajmjenscha cżerstwa była!“

** **Snajeś myślow.** Moja ruka leži na twojim hišku (Puls). Ty žo na jsehowaze myślisch: Je-li cże proschu, mi 50 hriwnow požcżcz, dha budźech žo mi sapowědźicz.“ „Zyle wopaki.“ — „Tuž mi je daj.“

** **Wukladowanje.** „Rano, schto je jedyn egoist?“ — „Egoist, mój hólcze, to je muż, kiž wo žebi runje to powěda, schtož cżzhyche ty jemu wo tebi powědaczk.“

Swójbne powěsće.

Semrěli: Hilża Rönschowa rodź. Barez w Korsynju. — Elsa Klimzyna rodź. Fiebigerez w Budyschinje. — Gusta Breusche, wobžedźeř parnej emtócžaseje maschiny we Porchowje, 71 lět.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsnicy. — Za nawěsćki O. Jasak w Budyšinje.

ła poła pjerišny je 40 hacź 42 łopnjow po Celsiji.

Cšasto teź taźim kurom wošbyr ſ noša cžerje. Słónczńje dostanu źidławu, pšchi kotrejź je hnoj najprjedy źitki, bledožołty, posołśicho hišchcže seleny a dźišcžiwnje smjerdźi. Khora pjerišna je ſtajnje lacžna a wobcžežnje dyha. Sda ſo, jako by ſkocžo ſo duchło. Hrjebjeń jim zrje womódri a kury słónczńje ſe ſtakocžu padaju. W taźim pšchipadźe kury w běhu 1 hacź 3 tydźenjow ſahinu.

S pjerišny, kotraź je ſ kholeru nakažena, ſahinje wokoło 90 hacź 95 prozentow. Hdyź ſ cžaſom kury desinfigerujemy, to nam telko kur njeſpada, dokelź ſo khoroſcź tak njerozſchěri. Jeli mamy mjes kurymi mohło kur, kotreź ſu hižo khoroſcź pšchetrałe, tehdom jich teź telko kur njeſahinje.

Jeli nam pjerišna nahle na kholeru ſthori, nam lekowanje wjele njepomtha. Hewak wſchak mózemy kurom 1 prozentowſku rospuſchczźinu ſeleneje ſtaliźy (Schwefeleiſenvitriol) do picźa dawacź. Teź ½ hacź 1 drozrospuſchczźina ſeleneje liśalinu do wody je ſara dobra.

Tute žrędki wołebje ſtrowym kurom ſ warnowanjom howja. Strowu pjerišnu mamy wot khoreje wotdźelicź a kurjeź cžiſcže wukidamy a mucžiſcźimy. Schpundowanje w kurjeźu ſ wapnom abo popjełom połpypamy. Morwe kury abo njerjad khorych kur mamy ſpalicź.

Teź mózemy kurom żeroform dawacź. Smješchamy ſtón do mazjenych krjuchow a dawamy ſtón 2 hacź 3 razy wob dźeń. Na 5 kur wobliczimy njedźe 1 gram żeroforma. Njeſchto malo wjacy wjelo teź njewadźi. Jako najwulpjełchniſchi ſrędk je ſo wupokaſało ſchcžipjenje ſtrowych ſwěrjatow ſ kulturami ſeſkadjenych kholerowych nakažlinow.

Schcžipjena pjerišna je wjelo po taźim wócžkowanju ſthorita, tola bě krutcźiſcha a njehinjeſche. Po ſchcžipjenju taźe měſtno ſaczěkałſche, ale myſchli takrjez wotemrěchu. Pſchirodoſpytnik Paſteur je wobtedźował, ſo dyrbjeſche nětkotru pjerišnu dwójzy a trójzy ſchcžipicź, dokelź natykowaca khoroſcź mózy nad nimi njemějeſche. Tohodla ſawjedźe najprjedy žłabe a poſdźiſcho žylniſche ſchcžipjenje.

Druha podobna ale hišchcže wjele hórſcha khoroſcź je kurjazy mór. Tutu khoroſcź najprjedy w Italſkej pytnychu wokoło léta 1890 a mjenowachu ju kurjazy tyfuſ. W lěcže 1901 bě w Italſkej žylnje toſchěrjena a wot tub pſchenjeſe ſo dale do ſrjedźneje Europy, wobźebje do Němſkeje. Nakažliwinu, kotraź kurjazy mór ſawinuje, njemózachu hacź dotal hišchcže pod mikroſkopom ſpoznacź. Nakažliwiny ſu w kreji, w njerjedze a we wóſheru. S mórom móža ſo druhe ſtrowe kury natykнуnjcź, niź pak hołbje, kački, karnikle atd. S rędka ſo tuta khroſcź mjes pjerišnu połasa.

Wo pjzowanju kokoſchow.

(S wobraſom.)

S pjzowanjom pjerišny ſmy ſo hacź dotal hišchcže jara mało ſaběrali. Njeſnajemy, kak naſch pjerišnaty ſtát, wołebje kury, pjzu poźiwaju (Verdauen) a na wuźitk ſtaja. Tak daloko hacź ſu ſo w pjerišnarſtwje po wědomoſtnych ſaſadach pjzowali, ſu nałožli pola wulkeho ſtotu jenož pšchewſali, ſo njepraſchejo hacź kotrej howi a hacź jemu dawana pjza wužitkej wotpowěduje.

W nowiſchim cžaſu je wucženy ſa ſtotarſtwo nałi wucźik, ſo howjadła a druhi wulki ſtót hinak pjzu poźiwaja, hacź pjerišnaty. Tohodla dyrbimy ſo ſ podawanjom pjzy pjerišnatemu ſtotej a ſ jeje wuběranjom hinak nałožowacź. Hdyź bě ſo wědomoſcźi poradźiło na tute praſchenja kedźbliwoſcźi ſkoſcźi, wěnowachu ſo wědomoſtne połypytarnje nadawłej, ſo bychu doſnali, kak a kajka pjza ma ſo pjerišnje dawacź, ſo by najwjeſchi wužitk pſchinjeſła. Pſchi tychle połypytach dźeſche w prěnim rjedźe wo to, kajſi wužitk na bělku bohata pjza dawa. Bělk je najdróſſcha pjza, tohodla njeſměła ſo ſ nim trójicź. K tomu pſchiſłuſche, ſo bě druhi wucženy na roſdźěl a wſchelakore hódnoty bělkowin połakał. We połypytachu ſo pjerišnaty ſtót w Kröllwizach pola Halle ſ tymle praſchenjom nadrobniſcho ſaběrali.

Najprjedy dźěchu ſo pſchepokaſacź, kak wſchelake druźiny bělkowin na pſchiběranje kurjatkow ſtutkuja. We 10 ſkupinach, kóždu po 30 kurjatkach, je 8 njedźeł połpochi pjzowachu. Jim ſypachu telko pjzy, kelkoź jenoź pożadachu. Wo wunoſchku tutoho pjzowanja połypytowarnja ſcžěhowazu rosprawu podawa:

Wſchelake měſcheńzy běchu tak hromadu ſeſtajane, kaž je mózno je na wſach ſtotej podawacź. Sakładnej pjzy pſchidawachu roſtilinowe a ſkoźaze bělkowiny. Jedna ſkupina dóſta ſo wo jenak ſtare kurjatka jeneho a toho ſameho ſtadła. Wubrachu kokoſki najlěpſcheje ſkupiny a tu druhu najſchpatniſchjeje. Hdyź běchu je ſmyſlnymi połypytami hotowi, pſchepokaſachu ſo, ſo kokoſch, pjzowana ſe ſtótnej bělkowinu, 500 gr. waſeſche a ta ſ roſtilinowej bělkowinu pak jenoź 250 gramow. Sſo ſamo roſumi, ſo móznišcha kokoſch teź prjedy njeſcź ſapocžina. S toho wukhadźa, kak ważne je, ſo kurjatka wot wſcheho ſpocžatka prawu pjzu dóſtawaja. Ssylniſcho wuwita kokoſki hižo po 5 hacź 6 měſazach nježe. Jeje ſeźiwjenje ſtaji ſo ſnano na 6 hriwnow. Sſlabſcha kokoſch, jeli ju ſ zła wobkhowaſch, ſo by njeſta, trjeba 9 hacź 10 měſazow prjedy hacź je tak daloko, ſo njeſcź ſapocžina. Teje ſeźiwjenje pſchińdźe nětkuždy 9 hriwnow. Zenje pak taſka kokoſch telko njeponjeſe, taź ſylnje wuwita.

Na ſamžne waſchnje ſkutkuje teź kaſkoſć pjzy na to, kak kokoſch nježe. Mjenowana połypytarńza je 40 kokoſchow jenakeje ſtarobY a jeneje a teje ſamžneje raźy wubrała. Tute kokoſche ſu měſe ſo jeneje a teje ſameje pjzy do ſyteje wole naźracź. Jich njeſenje ſu je ſapadowatymi hnězdami kontrollowali. Tele 40 kokoſchow běchu do dwójzych ſtadłow roſdźělili. Jene ſtadło pjzowachu ſ pjzu, do kotrejež běchu buny pſchidate, potaźim płody bohate na bělkowinje, ale roſtilinoweje. Druhe ſtadło dóſtawaſche do pjzy ryhjazu mucźku, potaźim ſtótnu bělkowinu. S roſtilinowej bělkowinu pjzowane ſtadło nanježe we wěſtym cžaſu 440 jeji, a te ſe ſtótnej bělkowinu pjzowane w ſamžnym cžaſu 940 jeji.

Njedožaha, ſo ſnajemy pjznu hódnotu wſchelakeje pjzy. Njedožaha, ſo pjerišnaŕ techniſku prawje pjzuje, ale ſo hlada, ſo ſ pjzu njebróji. To rěka, dyrbi pjzu wubracź a tak hromadże ſeſtajecź, ſo ſamžnu wunoſchk ſ najmjeńſchim wudawkom pſchinjeſe. Droha pjza ſo wě jeź jeja drohe cžini. W mjenowanej połypytarni ſu ſpóſnali, ſo jejo ſo ſtaji na 9.2 pj., ale pſchi ſchpatnje wobliczenej pjzy ſo ſtaji na 14½ pj. To je roſdźěl mo nimale 5 pj. To by pſchi 120 jejach wot kokoſche hižo na 6 hr. wuczińiło. Pſchi wunoſchliwoſcźi pjerišnarſtwa cha to tola hižo nješchto rěcacź.

Praſenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Móji wotwześiſi poſ draha ſo wot nětkotreho cžaſa jara na ſchiji a na ſkribjerje, teź wulkhadźa wot njeho njelubosna praſchiwina wóń. Kak móžu pola mojeho pža tutón njepokoj wotſtroniccź?

Wotmołwa: Kupujeże ſwojeho pža wjazy krócź w „Sulfargil"-wodźe. Po kupanju dajeże jemu derje wuſchnyncź a dźerżeże jeho cžopłeho. Wſchitke wězy, ſ kotrymiž poſ hromadże pſchińdźe, maju ſo desinfigěrowacź.

Wobraz na lěwo: Z roſtilinowej bělkowinu picowana kokoš.
Wobraz na prawo: Ze ſkótnej bělkowinu picowana kokoš.

Serbski Hospodar

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 28 | Budyšin, 15. julija 1927. | Lětnik 34

Na žołć frankenſke howjadła.

(S wobraſomaj.)

Wjes poſredzenymi wjeſnymi druźinami ſtejí 6ſes dwěla frankenſke howjadło na prěnim měſtnje. Se ſwojej twarjadnej thmanoſću a ſwojej ſwudobnej poſtawu tute měſtno ſ poſnym prawom ſaſtkužuje. Kolebła tuteje raźy je Würtembergika a Badenſka. We ſaſtarſku tutón ſtót ſtarofrankenſki mjenowachu. Jeho ſpocžatki ſahaja do cžaſow, jako w tychle krajach běchu hišchcže Romjzy ſ knjeſom. W ſtaryh romiſkich ſapiſłach rěka wo tychle howjadłach, ſo ſu lohke a cžerwjene ſ běłom brjuchom a cžokom.

1. wobraz: Žołty frankenski byk.

Spytachu tute howjadła ſ taźimi połnóžnych nižin iſchižowacź. Kſchižowanki ſo njeporadźichu. Tohodla kſchižowachu je ſ Heilbronſkej druźinu. Potonuniž běchu we wſchelakim naſtupowanju jara thmane, tola troſchku wumyłlene.

Wone běchu nałožcź kołmow. Wlahowario mjenowachu je „Scheinfeldſke." Wołebje je tuta druźina jara thmana do pſchahanja a tuž ju pytaja a radu kupuja. Dokelź ſu ſkoczata wulke a žylne, trjebaja ſo wě wjele pjzy. Po tym, ſo ſu ratarjo k tomu pſchiſeli pjzu razionelnje a ſwoje kuli dokładnje hladacź, njeje dale njedoſtatka na ſtótnej pjzy. Pjzy do ſyteje wole doſtawſchi mytuja tute howjadła należnemu kedźbliwoſcźi ſ tym, ſo ſu thmani cžahanju, ruce roſtu, bórzy doroſtu a ſo wukormja. Njedźiwajzy tychle dobrych wołebitoſczow hódnoſcź a thmaliwoſcź wołrjedźe ſonźdženeho ſtoléta wotběhrašchtaj. Wubrany ſtót wuwożowachu do wukraja. Sa doroſt thmanoſcź ſo ſtóta ſo mało ſtaracha. Halle wokoło léta 1870 ſapocžinachu ſo ſnowa ſa tute druźinu ſajimowacź. Scheinfeldſke ſchižowachu ſe Simmentalſkim howjadłom. S tehodla wubrachu dźeńſniſke nałožcź frankenſke howjadła. Wot léta 1890 je ſ druhej kwju dale njeſchcžiju. Boja ſo, ſo móhli ſ dalſchim płahowanjom wotpławicź dotalny raſ ſrěnych wobrſtich howjadłow.

Płahowarjo prózuja ſo w ſwojim naſtupanju. Howjadło dyrbi thmane być do cžahanja, dyrbi ſo ruchje, łóhi a derje kormicź. *Krumy dyrbja derje bejcź.* W łóhkym naſtupanju je ſo jim poradźiło ſamér dozpěcź. Wſchudźom waja, žebi frankenſke wołu jako dobrych cžaharjow, wołebje ſu dobrych ſcharow a tohodla dobre na nohi. Frankenſke na žołcź howjadło ſo łohi kormi a ruchje wulormi. Wone njeje na pjzu wumyłlene a hewak dobreje ſtrowoty. Krumy ſu jako ſchcžędrive dójzi tučzneho mloka wſchudźom ſnate a je tohodla rad kupuja. Wſchcže tele wołebitoſcže a thmanoſcže ſu k tomu dopomhałe; ſo na žołcź frankenſke howjadła ſteji ſobu na prěnim měſcže.

Na ratarſkej wuſtajeńzy w Maichowje w lěcže 1909 wuſnamjenjowachu tej ſo dwě jałoźzy tuteje raźy ſe ſwojej wyſokej rěſnej wahu. Tu wulicžichu na 56,6% a 58,6%. S tym dopokaſachu kak derje je mózno tutu druźinu wulormicź.

Schtož bejzwo naſtupa, je wyſcheršku ta abo druha druźina pſchetrjechi. Sapomnicź pak njeſmějmy, ſo je hódnota frankenſkeho ſkota w trajnym naſtupanju wunſnamna. W prěnim rjedźe njeje nadawk na to ſłożeny wjele mloka nadejicź. Wuſběrnyncź pak dyrbimy, ſo ſo mloka nałožcź frankenſke krumy wuſnamjenjuje ſe ſwojej tučnoſcźu, ſo je thmańſcha do cžahanja a ſo ruchje a derje kormi. W tychle trojim naſtupanju pſchetrjechjuje howjadła nižinow. Njeſedna ſo pſchezo wo raźu ſamu. Dże wo to kak jena raźa pod wěſtymi wumjenjenjami podnjebja a toho ſchcžoź krajina na pjzy podawa najwjazy wunjeſe. Wot lět 1909—1920 ſu wobliczili bejzwo frankenſkich howjadłow. W pſcherěſku nadejt wok léto kruwa 5376 kg, najſchpatniſcha dójka mjes nimi lětnje 730 kg. W ſwjatku Durinſkich mlokowy wunoſchk kontrolowanych towarſtwow ſu wulicžili ſa nižinowe raźy w pſcherěſku lětnje 3999 kg. a ſa najſchpatniſchu dójku 852 kg. Tak nimamy wſchelakoſcź bejzwa pytacź w raźy ſamoj. Schpatne bejzwo ſawinuje zyle hinajſche pſchicžiny hacź raźa ſama. Na bejzwo

Tutkuja wschelake winy, schto stoczo bostawa a kak s nim wobkhadsesa. Druhdy pyche mako na wjesbownikow dawaja. Wupokasato so je, so jenicžzy na bobre dejmo plahowane krowy nižinow w krajinach, s hinajschim podnjebjom a pizowadkami pornjo domorodnym howjadkom wo nicžo lepsche njejsu.

Na žolcź frankenske howjadla žu s wulkej prózu a rosbladnivosću s rabu žameje wuplahowali. Tohodla dyrbimy je spodźiwanjom wubroku hódnotu tuteje rasy pschipósnawacź.

Jedyn stotarski wézowustojny je so wo frankenskim howjadlu takle wuprajił: „Wono žtuscha do najthmańschich a najwaźnischich naschich rasow. Jeho plahowarjo su swój samér dospolnje dozwili wuplahowawschi howjadlo, zyle pschimérjene naschim hospodarskim poméram, strucžene stocžata, niz pyche hrube ale tola žylne a strowe. Te su wurjadnje tkmane do cžahanja, formja so rucže a lohzy a maja k temu wumětniske wuplahowanko. Sa to hladajmy bóle a dźimy s horkliwosću za jenajkej na wjetsche krajiny wupschestrjenej rasu, wotpowjedowazej naschim hospodarskim sajimam. Trjebamy strowu, wužitk dawazu stót. Sa njón jměrjemi w kóždym nasiwanju swólniwych a derje płaczazych kupzow".

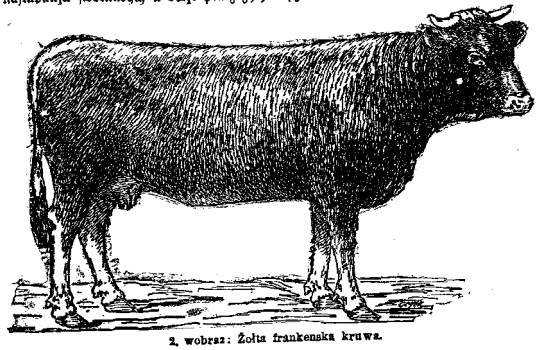

2. wobraz: Žolta frankenska kruwa.

Skotarstwo.

Slépschenje naschego skotarstwa s pomozu hródźneje kontrolle.

S plahowanjom naschego howjaseho skotu hischcze smolom tam njejźmy, hdźež bychmy mohli a dyrbjeli bycź. Hischcze dołho znadź budże tracź, doniž budźemy tak daloko, jako Holandojo a Danojo. Możnoscže, so bychmy mohli nasche skotarstwo slépschicź, mamy doscź. Dyrbimy naschemu skotarstwu wésu wjazy kedźeliwoscže pschiwobroczicź.

Pohladajmy jenoź jusu trochu do pschichoda. Lud stajnje na ltcžoše pschihera. Tak budże w pschichodze teź stajnje wjazy skotnych produktow trébnych. Hladajmy pak wróco, tu wémy, so méjachu hospodarjo w starych cžasach skot sa tak rjez nusne sto. My njeźmémy jenoź na to dźelacź, so by nam žanym dożahało. Dyrbimy teź hladacź, so bychmy do wukraja pschedawacź mohli. Stóncžnje mamy s naschego skotu hischcze dalschi wužitk, trjebamy jón k cžahanju, mamy hródźny hnój ale tak, so możemy teź plahowanje hospodarskich rostlirow swjahacź.

Ma-li skot wunoschny bycź, dha njesaleji jenoź na tym, kelko kuzow skotu mamy w hródźi, ale skerscho na tym, kajku maju wužitkowu hódnotu. Njesaleji na tym, kelko mloka wot jeneje dójki nadejimy, ale hlowna wéz je, kak drobo naš s tym 1 liter mloka pschindźe. S teho stejnischcža, so mjes nami cžasto wopacžnje dźela. Ta dójka je najlépscha, kotraž nam pschi najtunschej pizy najwjazy mloka da, niz ta, do kotrejež s hrobadami jadrneje pizy tykamy. Ta nam wésu potom deji, ale my s tym pschihódamy. Hospodar ma sebi wobliczicź, kotra kruwa jemu najtuscho liter mloka nadeji. Tajtu ma žebi potom sdźerżecź. Wjacže druhe pak ma po możnosći pi nécžim wotstronicź. Schto nam pomha stót, wot kotrehoż mamy malo wužitka.

Dójka runa so skoro k strosej, kotryż pizu a druhe wotpadki na mloko, mjaso a mózg pschemeni. Tohodla so žamo rosumi, so je nam tajka kruwa wjazy winojta, kotraž nam pschi mjenje wudawkach wjazy mloka wutwori. Tohodla mamy hubjene dójki, wot kotrychž mamy malo wužitka s druhimi dobrymi dójkami samenicź. Wo wužitkowej hódnocže pschesswédcźimy so najlepje s hródźnej kontrollu.

Tu na naš hischcže wésu mnohe dźelo cžaka, chzemyli plahowanje naschoho skotu wudospotnicź a jón na te sakkady pschimjesecź, so by so po możnosći najwjazy wupkazil. Tohodla mamy s wubéranjom najlépschich skotcžatow sapocžecź. Nimamy tudy jenoź na dźédźicžnosć a swuzicže pizy hladacź. Tu płaczi tez prawidło, kak skot wothladamy.

Hródźnu kontrollu wjedźe k tomu postajeny assistent. S městnami su hižo s tym sapocželi. S pomozu hródźneje kontrolle holpodat nechtožkuli sesnaje, schtož ma sa wunoschk jeho skotu wulki wusnam a k cžemuž sam nima ani telko cžasu, so by so mohł s tym doscź sabéracź. Dale spóznaje, kak jednotlíwe pizy skutkuja na mnohosć a kajsosć mloka. Namaknie teź pizy po hódnocže a pożiwnosći wobliczicź (abschätzen). Stóncžnje wobliczi žebi měru, po kotrejž skotej po jeho sapłużbje pizu podawa. Mamy-li kruwinu dójnosć wudżerżecź, tu ma piza s taskich wschelakich pizow wobstacź, so by w njej telko žiwin bylo, kelkeż kruwa runje k tworbje telko mloka trjeba, też telko žiwin, kelkeż žama k žiwjenju trjeba. Mamy pschikład: Mamy dwě dójzy, jenu, kotraž sa dźeń 15 litrow mloka deji a druhu, kotraž jenoź 8 litrow mloka deji. Dawamy-li wobémaj žamžnu pizu na 15 litrow mloka, tu njebudże druha dójka teź 15 litrow mloka dejicź. Dokelž tutu bohatu pizu na mloko pschetrjebacź njemože, tuž bo pomału kormi. Pschi tym pak bo teź mlokowa žalsa (Milchdrüse) wukormi a s tukom wobrosce, tak žo po cžasu dojnosć hischcze bóle spadnje. Tola teź może žo stacź, so někotrej kruwje, kotraž derje deji, tajtu pizu dawamy, w kotrejž njeje doscź žiwin, kotrejž kruwa ke twórbje mloka trjeba. Stocžo je wésu žnte, tola piza je mało sadrna a tak dyrbi kruwa je žebje žameje žiwiny ke twórbje mloka cžerpacź. Tajka kruwa žlabnje abo moteběra. Też dójnosć po cžasu spaduje. Tu widźimy so ani pschedobra piza, ani wschelaka piza k swyschenju dójnosce niczo njepomha. Tu saleji jenoź na tym, kajku pizu a kelko kruwje po sapłużbje dawamy. Jenoź s tym mózemy žebi dejnosć na žwojim stupenju sdźerżecź abo na pożledku hischcze swyschicź.

S prawym pizowanjom wulutujemy žebi pizu a nawucžimy žo, pizu prawje wužicź. To płaczi wésu wo hospodarskim wužiczu jadrneje pizy.

S wužitkowej hródźnej kontrollu swésczimy też dojnosć. Też kajtosć mloka, to réka, kelko je w nim žmjetany, możemy i tym swésczicź. Mlokatnje płacza nam *mloko po tym, kelko je w nim žmjetany. Tohodla naš* k tomu nucža, so bychmy tajke kruwy jako najlépsche wobhladali, kotrež maju też najtucžnisce mloko.

So pak bychmy s hródźnej kontrollu dospotnje swój samér dospěli, mamy dobre dójki a dobry stót do tak mjenowanych plahowańskich knihi (Zuchtbuch) sapisacź. S plahowańskich knihi potom widźimy, kajke dobre žamownosce mějachu jeho stare cžasy a tuch stare. Dobre dójnosći też tuby na potomnistwo pschenjesu. Hdyž chcemy na witach abo hewak druhdże mlody stót kupiscź, hdźežimy jenoź po swonkownym twaru. Kajke ma stocžo snuiskowne žamownosce, to njewémy. Kak schwarnje by nětko było, by-li pschedawar doma plahowanske knihe wjedł. S tym bychmy bjes dwélowanja swésczicź mohli, schto je na stocžecžu dobrého a schto hubjeneho. Wésu dyrbi plahowar žam też wschě maliczkosce do knihow sapisacź, kotrež na stocžecžu wobkedźbuje. Hewak jomu kniha nicžo njepomha. Hospodar, kotryż plahowańsku knihu wjedże, może też sa swój stót, kotryż ke dalschemu plahowanju pscheda, jebi wjazy žadacź. Se tym by nam we mnohim pomhane było.

Hdyž plahowar cželata žwojich najlépschich dójkow, hacž byczki abo jałojczki dale wjasa, i tym zyłemu slépschenju plahowanja skotu dopomha. Schtóž dże jenož žam žwój stót kontrollowacź, to njeje tak derje możno. Je-li njecha zyła wjeś hródźnu kontrollu jawjescź, dha mamy so k najmjenschemu ke kontrollnemu sjednocženstwu pschisamknycź. Plahowar pschesswédczi so s hródźnej kontrollu wo dobrych kmanościach plahowaneho skotu, a po tym może so sarjadowacź. S tym dospéje tón samér, sa kotrymž mnohi dżenża hischcze podarmo żada.

Wulpěchi hródźneje kontrolle w Danijej móža nam i pschikladom žiwjacź, kak je tamnischi hospodat wažnoscź kontrolle derje srosumił. Pola naš mamy hischcze dżenża wschelake njedostatki mjes skotom po sczěwkach žwétoweje wójny. Tu mamy to sathowacź, schtož je hischcze nětak możno. Njech pak nichtó s tym njelicži, so žo to sa tydźeń hnydom wscho pokasa. K tomu je wésty cžas trébny, wobzeje tehdom, je-li žo nam wo potomistwo jedna. A tohodla, cžim prjedy so plahowarjo skotu sa hródźnu kontrollu rosbudża, cžim prjedy smeja też s toho wužitk.

Švedske dźececlowe powěšaki.

(S wobrasom.)

W mokrych létach abo tajkich s jara scherjatym wjedrom mamy doscź a nadosći seleneho trawjenja. Létża žo nam pschi wschem scherjatym wjedrje pschezo hischcze derje doscź domoj thowa. Hdyž pak deschcžowanje dwě njedźeli pospochi traje, tehdom žo pola naš na luzy rózno abo w lopjenach leżaze žynno kasy a skasy. We Schwedstej wobžebje a w pschimórskich krajinach njeje porědko, so žo tam dwě njedźeli pospochi deschcžuje a pak je njebjo samtróczene pak kurjawa semju pschiktrywa, so njeje możno žynna abo dźeczele žuschicź. W tajtich krajinach žu sa pucžemi ischli, trawjenje a dźeczele, wobžebje też wotawy sa stót jako njeskażenu a dobru pizu hischcze wutkowacź. Tam trawjenje, dźeczele a druhe selene na drjewjane kroschnički abo tólliki powěscheja, so bychu tam žo wobžebje s powétrom doźuschiłe. S tym salutuja žebi tamni ratarjo wjele dźela. Selene a dźeczel trjeba jenoź poschknyte bycź, so móhli je na tutych pschiprawach doźuschicź.

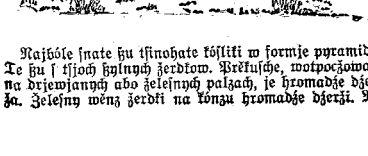

Najbóle snate žu tsinohate tólliki w formje pyramidy. Te žu s tsjoch žylnych žerdżow. Pschécuschje, wotpocžowaze na drjewjanych abo żelesnych palzach, je hromadże dźerża. Żelesny wénz žerdki na łonzu hromadże dźerži. Na pschécuschi powěscheja selene a dźeczele. Wschi tutych tólliach bytcžiny na to hladacź, so jenu žerdku i tele stronu stajich, s kotrejež wétr pschikthadża. Je-li tólliť se selenym popowěschany, njeduje wétr jenicžku na jenu stronu, ale na dwě, je žuschko. We krajinach s wyschotimi horisschcžami jetkujemy po žažu je stolpanki, do kotrychž su pschécuschje we waju sażadżane. Stołpy sażadża runje do semje a na pschécuschje powěsheja selene a dźeczel.

Na tele stołpy pschewjele seleneho powěschecź njemożesch. Na łóśliki wjele wjazy slésy. Kórzny sastup dźeczela mózesch na 4 hacź 5 tóśtikow spowěschecź. Wésty njedostatk pola tutych łóślikow w tym leži, so dyrbiśch selene k powěschenju daloko nożyc. W Schwedstej su jebi pomhacź wědżeli. Tam po rynku kolili, na wétru pschestrjeli rózno, do semje sabiwaja. Wot jeneho tolika k druhemu tolsche grotu narażahuja. Na nje ſ delnim sapocžejo selene a dźeczel powěscheja. Hdyž su wschě grotu popowěschane, je selena sczěna hotowa. Tajke łoliki je grotami sdadża žo bycź wobhrodżenja sa pasiwischcža. Kolikí sabiwaj wot ranja k wjeczoru, so žo wétr, ſ wjetscha ſ wjeczora pschikthadżazy, nemohł pschesara do napowěschaneho seleneho žo sapjeracź.

Pjeriznarstwo.

Kholera a mór pjerisny

Cžasto ſ městnami wjele pjerisny hinje. S pschicžinu tajkeho hinjenja je kholera abo mór. S krótkimi žkowami chzemy naschich hospodarjow dżenża psched tajkej khorosczu pjerisny warnowacź.

Kholera pjerisny mjenuje žo też ſ zusymi žkowami typhoid. Tuta khorosczź bé hižo w starych cžasach jako nakażliwa snata. Tola hakle na łonzu 18. lětstotka pschicžinu khorosce spóznachu. Najprjedy žebi myślachu, so je khorosczź ſ cžłowjeskim tysjom pschirunajomna. Léta 1789 khorosczź k prénjemu rasej w Lombardajskej krajinje w Italskej pytnychu. Léta 1817 žo khorosczź też we rańschej Indiskej pokasa. W létach 1825, 1830, 1850 a wjazy krócź po lécže 1860 khorosczź też w Franzowskej wustupowasche. Wokoło léta 1830 pocža žo tuta straschna khorosczź też w Němskej, Rakuskej a Ruskej rosschérjecź. Teź w zewjernej Amerizy a južnej Afrizy je khorosczź cžasto dołcź žylnje rosschérjena. Léta 1850 swésczischtaj Benjamin a Delafond pschicžinu kholery pjerisny a kak žo khorosczź dale rosschérja. Perrancitto a Toussaint swésczischtej nakażliwinu tutej khorosce. 1880 wuhladżi Pasteur lékarstwo, ſ kotrymž możemy pjerisnu pschecziwo tutej khorosczi schcžépicź. Nakażliwina tuteje khorosce mjenuje žo „bazillus anisepticus". S winu tutych nakażliwinow móża też karnitle sthoricź.

Khorosczź rosschérja žo ſ krewju, ſ cžasczemi schinjenych smérjatow a ſ jich hnojom. Po nakażenju abo natyknjenju schinu jwérjata hižo sa 12 hacź 48 hodżin. Tutón bazillus namaka žo w pódże, w cžerwach smérjatow a w žlinach, cžłowjeskich taž smérjecžych, a ma wschelalu natykowazu mózg.

Na pjerisnowu kholeru sthorjeja kury, huzy, kacžki, kolhje a storo wschě druzíny ptakow. Tuta khorosczź niczi zyle stadła kur a rosschérja žo jara spěschnje. Tyżazy a stotyżazy móża w zyle krótkej dobje schinycź. Khorosczź zawleczemy žebi ſ wjetscha ſ domowom zuseje pjerisny. W někotrych krajinach je khorosczź je stajnej cžwilu.

Pschirodospytnik Bartholomy je swéscził, so žu žamo jeja tajtich kur nakażene a móża khorosczź dale rosschérjecź. Tak bórzy hacž je nakażlina do cžéła pjerisny pschescheła, wumije žo khorosczź sa 10 hacž 48 hodżin. Cžasto pjerisna zyle nahle schinje. Wjecžor žu kury hischcze strowe a wjesele, rano leża morwe w kurjenzu. Cžasto kokoschi pschi nježenju schinje. S wjetscha traje khorosczź 1 hacž 3 dny.

Khora pjerisna pschestanje žracź, je srudna, saspana a wésha khchida. Kury maju schescherate pjerjo, sacžekle horko a pschesthibnenu schiju, wotdźéla žo wot tamnych kur a žu najradscho na wožamiocženych městach a maja 1 hacž 3 stopnje wyschu cžopkotu. Prawa cžopko-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słok. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ɔ ɔ

Číslo (Nr.) 164 — Budyšin — Sobotu, 16. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Strašne njeměry we Winje.

Pśched někotrymi njedźelemi běchu w Schattendorfu w awstriskim Burgenlandu pśichi sraźenju mjes prawizynymi swjaskami a sozialdemokratami zwobuśtawy prawizynych swjastow wójnskeho invalidu a wójnskeho hólza sabili. Statna wyšnosć winikow ani dla sraźenja ani dla mordaśtwa njewobtrośi, ale jich jenož dla sjawneje nazynliwosće a dla rozwawych cynow pśichi wobjebje strašnych wobśtejnosćach wobstorźi. Po dźewjeć dnjownym jednanju, pśicht kotrymž bu 25 žwdźow pśiseźnikow, pśichwaśni schtwórtk wobkórzenych winowatych.

Po wosjewjenju wuzuda je na Winjskich dróhach ke demonstrazijam a mjeńšchim sraźenjam mjes politiskimi stronami doschło. Dźeń nowin kritisuje wuzud jako wopaczny wuzud, mjes tym so ma jón druhi dźeń nowin za prawy. Sozialdemokratiske nowiny jón najwótśišo zaswobdźeja, na to polasuju, so je to poslednje kto schtwórty pad, so bu wohanjenja a nazynliwosće pśicheźiwo dźełaćerjam njethlośtane wostale.

Hdyž bu powěśćowo wo muwinowanju wobśiwjerjenych rosnježe, we Winjskich wulkich dźełarskich njemźr nasta. Jako protest pśicheźiwo njeprawnemu wuzudej w najwjazy wulkich dźełarskich dźełach wot 8 hać 9 hodźin dopołdnja sastajichu. Temule protestowanišemu strajkej bu statne a městowe dźełarnje pśichisamknuchu. Po dróhowej żeleźnizy bu njejeźdźeśe a wobthad ś telefonom a telegrafom bu sastaji. Posłaź popołdnju patom mnohy demonstrantow po torhoschźowej dróze cźahachu a bu pśched parlamentom a justizinym palazom harcźachu, kotrehož wokna kamjenje mjetajo rosbichu. Sćuź cźasnu strażnizy demonstrantow rozeharjeć, bu tuźi do nich dachu, tak so dyrbjeśe policija tśelerjeć. Někotři sastojnizy buchu ś kamjenjemi sranjeni, druhich śe plotowymi katami smorśkachu. Potom bu tśiwilu ludowe słoby směrowachu. Bź widźeć, so bź bu ludowa duscha ś njeprawym wuzudom w jwojich hłubinach sranika, a so bź jejny hněw ś elementarnej mozu wupraśka. Rosharjene ludowe cźrjódy běchu swoprědka bjes wjednistwa, tola bórzy pytachu kommunistiso ludowu rosharjenosć sa swoje wotpohlady wuwuźi. Pśichwaśniśczo justizneho palaza wobśadźiwschi kommunistoju śmérowariśkim połnytam sozialdemokratiskich wjednikow napśeśiwo dźełachu.

Na Schmerlingowym naměśće demonstrantojo twarśe rosćhty potorhachu. Rosćhty bu zynjachu, a wjele ludźi pśichi tym do schłody pśichódźe. S rozśitowymi hrjadami, rěblemi a desćkami bu barrikady pśched parlamentowym twarjenjom natwarichu a bu jśednej policiji snjemóžni, postupowaś.

Po radźe sozialdemokratow bu policija stónczynje se parlamentowego twarjenja wróco wja. Wona jenož śuźodne dróhi wobśadźene dźerźeśe.

Nadběh na policajsku strażowarnju.

Hodźinu popołdźiśo k cźełemu wojowanju pśched strażowarnju snapśeśecza radnizy domóže. Někotre 50 policistow bě twarjenjowe wokna wobśadźiło. Pśched nadběhowazymi cźrjódami dyrbjachu cźeknuć. Sso do twarjenja dobywšchi lud wšchu nadobu na dróhu smjeta a tśeju śapali.

Nadběh na justizny palaz.

W justizjnym palazu pśichi Schmerlingśim naměśće, kotryž bě ś ludom a to ś błowneho dźěła ś kommunistami wobśadźeny, popołdnju woheń wudyri. Demonstrantojo běchu najprjódy twarjenje śnutska sapuśćili. Potom nadobu, pśichež wšćém akowe swjaśi, kaž leźomnośtne knihi atd. do pśichodnjeje snoženchu a śapaliśu. Bórzy bu mróćele kura ś pśichodnjeje walachu a płomjenja ś wokna prěnjeho posthoda śapachu. Wjaźu dyžli tyźaz htowow bźyła ludowa cźrjóda wotdźelenja ludoweje wobory, kotraž chayśiśe bu k justiznemu palazej pśichodobyć, sadźerźa, ju hanjeśe a jej hrožeśe. Wona dyrbjeśe bu niczo njewuczinjiwšchi, sawróćiś.

Mjeno policije, kotraž dyrbjeśe bu ś parlamenta wrócźo wsaś, bźyłne wotdźělenja republikanskeho schkitaneho swjasta porjadowu słužbu w parlamentowej wokolnosći pśichewsachu. Teź wulke wotdźělenja uniformowanych żeleźnizarjow bu pśichi teźe słužbje wobdźělichu.

Pśichipołdnju a wjeczor źane nowiny njewuśdźechu, najšćerje dźeń pišmikistajerjow a cźišchcźerjow strajkowaśe. Njeměry bu na pomérnje mały wobwod mjes parlamentom, radnizu a universitu śamjelowachu. We měśeźe normalne źiwjenje knježeśe. Wobthad po dróhowej żeleźnizy pak bź sastajeny, teź omnibusy njejeźdźachu. —

Wopory demonstrazije.

Kaž bź w parlamentu źłyschećz, bu źebi schtwórtkowe demonstrazije 40 śmjertnych woporow źadałe. Prěnje śmjertne pady běchu pśichi nadběhu na policajsku strażowarnju w Lichtenfeldźej haśy. Druhi dźeń demonstrantow bu do wudawarnje wulkoněmšticich „Winjskich Najnowschich Nowin“ dobu. Wichu nadobu a wudawaśći material na dróhu śmjetachu a śapaliśu.

Demonstrantojo śpytachu teź, bu do měśnoscźow redakcije dobyć. Tola tu jim policija, redaktorojo a personal redakcije napśeśeczo stupichu. Wobnjejowa wobora bu prózowaśche, woheń w policajśej strażowarni a w twarjenju „Winjskich Najnowschich Nowin“ śhaśeć. W parlamenśe a we wokolnych sjawnych twarjenjach běchu bu wukhowaśe stazije pśichiprawiłe, kotreź bu njepśeśestawajzy wuźiwachu

*

Wokoło ½2 hodźin popołdnju bu bu pśichi Winjskej radnizy nowe sraźenja śtałe. Policija, kotraž sć dotal jenož ś teźakami a revolwrami wobroniena była, nětko ś karabinami pśheczijwo ludowej cźrjódźe postupowaśe. Někotři ludźo bu bu ś dźela cźeźko sranichu. Někotre wobo-by bu bu teź morite. Teź pśichi justizinym palazu je sa-bu k dźiwim wustupam doschło. Sadźo bu demonstrantojo do twarjenja dobuchu. Knihi a akty bu ś woknow na dróhu mjetachu. Lud sawjśka. Hdyž bu teź dwaj khěžorowaj wobrasaj woh funknyjchtaj a jedyn ś njeju bu na katarniny kolik naśchtupi. Na druhe katarnike koliki bu policajśe uniformśe śukuje a druhe wězy powěśchachu, kotreź běchu policistam ś cźełła śdrěli. Hasćerśka zentrala k twarjenju kśeśćerśkanskolozalneje „Reichspost“ dwaj hasćerśkaj cźahaj pósła, dokelž powěśćowe pśichidźe, so je tam wulki woheń wudyrił. Sdobom wohnjowa wobora powěśći dósta, so bu ś nutska justizjneho palaza woheń zakóžili. Njedźiwajzy wospjetnych połpytow njeběźe wohnjowej woborje móžno, bu hać k justizjnemu palazej pśheczijśiśeći, dokelž ludowa cźrjóda pucź salećhaśe. Dźelej demonstrantow bź bu poradźiło, bu do justizneho palaza dobyć. Tam wó jśiwach nadobu a w pinzach akty śapaliśu. Bórzy bu zyły dom paleśe. Policistojo, kotśiž ś karabinami wobkronjeni postupowachu, wospjet do luda tśelachu, a na měśnje dwaj morwaj a mnoźy sranjeni leźo wostachu. Cźekajo bu lud rozběa, a wohnjowa wobora móžeśe stónczynje postupowaś a haśeć. Na twarjenje bu hróbnje hladaśe. Se wśićeźi wotnow hobrśe pśe-njenja zapachu a tośe mróćele kura bu ś nich walachu. Kośta bu bu do cźista spaliśe. W śuźodnych dróhach bu lud pśheczo snowa śhromadzowaśe. Policija spyta, jón wotcźišćiścźeć a ś tświlemi śtelbu wuźiwaśće. W parlamentowym twarjenju je wuthowaśe towaśtwo pólny spital wotewrikło. Tam cźeźko sranjenych donjeśechu, mjes tym so bu lohko sranjeni do wokolnych spitalow dowjeśechu. Wuśiśiśi lěkaŕ wuthowańśeho towaśtwa dr. Lambery praji, so je bu hać dotal 40 morwych a wjazy dyžli 200 sranjenych pśhiwjeśło. Do luda bu wjele bobrije měśna. Ta je bu do domow we śuźodnych dróhach justizneho palaza, kotryž wobźeźerjo nětkole we Winje njepśeśekbywaju, dobyła a wobydlenja do cźista wurubiła. W dróhach śnutskowneho města bu automobile sadźerźuja a bu ja wożenje sranjenych do spitalow wužija. Pśhedawarnje w śnutskownym a śwonkownym měśeźe bu śawrjene.

Pśhipołdnju demonstrantojo pśhed twarjenje italskeho połtanzśiwa pśhicźeźecźu, kotrehož wrota bu hnydom samknychu. Lud ś hłosom wokasche: „Pśheć ś Mussolinom!“ „Pśheć ś sałśiśmom!“ Policistojo cźrjódu roseźnachu. Nimale w tym samym cźasu bu demonstrantojo do twarjenja wulkoněmšticich nowin „Wiener Neueste Nachrichten“ nawalichu a redakśiśke śtwy sapuśćichu. Pśhimikistajerjo maśchiny a rotacije cźišćicźerśke maśchiny ś dźela śtónzowachu a kniharnju we domje sapalichu. Woheń bu pśhes zyły dom wupśeśeśe.

Dźeń żeleźnizarjow cźyste teho runja śtrajkowaś, tola bu poradźi, jich wot teho wotdźerźeć.

Runje powěśći pśhichidźe, bu je śwjaśk pśimikistajerjow wobśamknyś, so bu nowiny teź bobotu njeśmědźa wudaś.

S połodnischeho a ś wjeczornego dwórnischcźa cźahi bu dalokolejśe njejeźdźa, dokelž je bu jśednu personal strajkej pśhiśtamknyś.

Blišo radnizy bu demonstrantojo do policajskeje strażowarnje dobuchu, nadobu śpalichu, policistow nabichu a jich uniformu wušlěkachu.

Po měśeźe bu powěśći rosćhěrja, so bu ze ręčnika Rihla śtónzowali. W Schattendorfiskim prozeßu je wón jeneho ś wobśtorźenych śaśtkał. Powěśćej wo jeho śtónzowanju njeje bu hišćcze potwjerdźiła.

Kaž je łtyschećz, je Winśki měśchćanośta, Seitz, jako krajny hejtman bu sapowědźił, wojaśow na pomoz sawołaś. Prajił je pjeźa, so policija doźaha. Teho dla cźeźe knježeśtwo wot wonka wojaśow na pomoz sawołaś. Policija we wjeśjornych hodźinach plakaty rosćhěri, w kotrychž bu kóžde śhěźenje luda pśhi thkośtanju sakasuje. Se śwonkownych Winśkich wotrjeźow njepśeśestawajzy dźełaćerjo bu bu źriedźeneho měśta cźahnu, hdyž nětkole měr knježi.

Teź ś proninzn powěśće wo demonstrazijach dźełaćerjow pśhichhadźeja. We Winśkim Nowym Měśeźe je ludowa cźrjóda barrikady natwarila.

Njeměry we Winśkim Nowym Měśeźe, kotreź tak strašchny thkarakter njemějachu, kaž we Winje, bu na śledowaze waśchnje nastale: Mjes tym so demonstrowali cźah dźełaćerjow pśhi pśredawśchim wojeśkim kasinje nimo cźehnjeśche, je pjeźa jedyn śastojnik ś wokna dele plunył. Na to ludowa cźrjóda śpyta, bu do domu dobyć, policaji pak bu poradźi, bu rośehnaś.

S generalnym strajkom bu hrośn.

Pjatk w 5 hodźinach bu kommisija dźełaćeśkich śwjatkow śeźdze, so by bu ze ś prasćhenjom generalneho śtrajka sadeŕała. Možno je, so budźe Win sa někotre hodźiny bjes śwětła, telefona a telegrafa a so wśicho dźeło w fabrikach a wobthodźe sastanje.

Kaž dałeko je nětkole śwěćcźene, bu nětkaźe 50 policistow ranili, někotři cźeźkoskranjeni bu do hłowy tiśeni; boja bu, so budźe cźeźko, jim źiwjenje sathowaś.

Mjes demonstrantami we Winje bu dźełaniemjeźerjo wjednistwo měli, kotrychž bu kommunistojo k temu organizowali. Hdy budźiśe policija hnydom wot wśicheho spoczatka do śpjeźiweho luda tśelała, njebychu njeměry tajkich wulkich rosměrow nabyłe a njebychu telko cźłowjekow za wopor źadałe.

Žarowańske posedźenje Pirnaskeho hamtskeho hejmanstwa.

Schtwórtk bu w Pirnje pod pśhedsydstwom hamtśeho hejtmana ś Thümmela žarowańśe pogjedźenje wokrjesneho wubjerka Pirnaskeho hamtśeho hejtmanstwa wotmě. Wubjerkowe zobuśtawy śtejo na pśhedbydnomu rosprawu wo njewjedrowej katastrofje pośluchachu. Hamtśi hejtman na morwych spominaśche, kotśiž běchu we wulkej wodje žmjerćz namakali. Rěčnik praji, so ma sacźišćiś, so zyły wokrjeź, kraj a ńemśki śtat ś potrjechenymi zobu cźuje a so jim na pomoz pśhichidźe. Dźakowańśe bu ńemśkostatnej woborje, wohnjowej woborje, śaniśetnemu korpsej a wśićhm druhim ź pomocy swólniwym ź wokrjeśa dźakowańśe. Wokrjeź ham se śebje njemóże dośeź pomhaś, ńemśki śtat a kraje dyrbja zobu pomhaś. Dary lubosće a pjenjeze dary mója jenož pśenjo nusu połožiś. Stari ludźo a dźeći dyrbja zo ź wokrjeśa wumjeśeź. Hišćcze njeje wěźe, hać hišćcze wjazy cźłowk pod rospadankami njeleźi. Wśicho je zo cźiniło, so by zo śtrahej natykowazych khorośczow wobaralo. Wotcźhkodźenje najprjódy wróćo śtupi, najprjódy dyrbi zo wobnowenje dźeło dokonjeć. Wulkoiśi zyłeje śchkody njeje hišćcze śnata. Pośledniu nóź je zo we wokrjeśu śliwk rospuśćeźił, kotryž je źebi dźeźo jako wopor źadał.

Městna śupina starych sozialistow w Barlinje.

Sakśka starosozialistiśka strona je w Barlinje městnu śupinu sałoźiła. Městna śtupina cźas źebi pśhiwiszwarjow w Barlinje dobywaś. Wotmyśliło je zo, bórzy sa Wulkobarlin starosozialistiśki tydźenik wudawaś. —

Wobśtorźby belgiskeho wójnskeho ministra jako mylne rozsajnjene.

W nocźe, ńemśkemu półźanjej w Brüźelu pśhepodatej zo na to pokasuje, so bu zo wuprajenja belgiskeho wójnskeho ministra ź debattami ńemśkeho žejma potwjerdźiłe, pśhi kotrychž bu zapósłanzy ńemśke knježeśtwo namolwili, so by zo w pśhichodźe sa 15 000 ź ńemśkostatneje wopory pusćhenych postarało. Po Versailleśkim śrěźenju śmě pak lětnje jenož 5 000 muži pusch-

Cyrk Wyor ſeonanju w nemſk. ßeſmſe pak ßo ntá ſenoſ wo puſchčeńcych ſ nemſkotatneje woborny, ale też wo pſchißkuſchnikow ſtareho wójſka, kotſiž maju wopiſmo zivilneho ſaſtaranja a wo ſchtikanſtich polizajſtow rěčeſche. S teho ßo wulka liczba rosjaßnia, kotraż ſayla niz 15 000, ale 20 000 wuczinja.

Jenokróčna podpjera dostawarjow mateje renty.

Němſti ßejm je ſa ſaſtaranje dostawarjow mateje renty 25 millionow hriwnow pſchiſlwolił. Hacź dotal ßo dostawarjam renty ße tejele ſummy niczo njeje wupłaczikło. So bychu dostawarjo renty po możnoſczi bórſy pſchiſlwolene ſummy wuźili, ße knjeźeńſtwo poſtaſiło, ſo by ßo ſa julij matym renitnarjam podpjera wupłaczika, a to ßamoſtejazym po 80 hriwnow, wożenjenym pa po 50 hriwnach, pſchiraźk dostawaznym dźeczom po 10 hriwnach.

Pſchihbwaza drohota w Franzowſkej.

Dla pſchihbwajeje drohoty w Franzowſkej ßo wodyhleſtwo do njemčera dawa. Hdyź ßo frankowy kurs polepſchi, ßo nadźijachu, ßo ßo ziwnoſcź potuſchi. Na wopak je ßo ſtało; generalny index ſa Paris je ſ 485 na 520 ſtupik.

Keynes wěſchczi, ſo ßo Dawesowy plan ſwrócźi.

W „Neue Züricher Zeitung“ ßo ſnaty jendźelſki narodny hoſpodaŕ Keynes wo němſkim wotſchkodźenſtwim praſchenju wupraja. Wón k rosßudej pſchiúdźe, ſo ßo Dawesowy plan ſwrócźi. Praſcha ßo jenoſ, kak wulka budźe płaczißna ſa jeho pſchemeńenje. Kak cźeſka bu-dże dyrbjeć kriſa bncź, do kotreje hoſpodarſtwo Němſkeje doidźe, prjedy hacź to pchiſmaju. S tymle praſchenjom by ßo hižo nětkole diplomatiia dyrbjała ſaběraćź.

Dźeło w jendźelſtich wuhlowych ſamach ßo ſaſtajiło.

W jendźelſkim delnim ßejmie je hórniſtwowy miniſter ſdźělił, ſo je ßo dźeło w 368 wuhlowych ſamach, w kotrychź běchu po pchełtaczu hórniſkeho ſtrajka dźěłacź ſapoczeli, mjes tym ſaſtajiło. Liczba dźěłaſanych hórnikow je dźenſa wo 26 000 mjeńſcha dyźli po ſkónczenym ſtrajku.

Nowc ćczke njewjedra.

Schtwórtk powołdnju pſchi-ćźejechu ßaßo njewjedra pſches naſchu Luźizu. Tón króćz njebjeſchu pak pſchełyſne. Pſchinjeſchu nam ſlajny deſchcź a na wjeczor běſche ßo njewjedro ßaßo ſnjerwako. We wſchelakich ſtrowach pak njeßu tak derje wotetſchli. S měſtnami ßu ßo ſlimkoſte deſchcze ſale a hdź cźłowjekoju ßu wo ziwjenje pſchiſchli. Schtwórtk pchipołdnju, jako ßo po luźiſchi horach tolſte njewjedrowe mróčele walachu, je

pola Liebſtadta ſlimk padnył.

Liebſtadt leži ſ wjeczora Lohja pſchi rěcy Seydewizy. Woda ſtaje w hewak měrnej rěcźy nětkle 3½ metra wyſoko. Pirnjanſku wahnjenu woboru a ſtatnu woboru, kotraż ße ſapuſcźenym Gottlenbaſkim a Müglitſkim dele dźěłaſche, ne pomoz ſadachu. Tola tu wody njeſchu dale wjetſchcze ſchkody naźinite. Jene dźěćźo je ßo ſatepiło. Wſchelake powješće wo nowej njewjedrowej kataſtrofie w ſapuſcźenej krajinje ßu pſchełnate.

Zo Sorjelu a wokolinje ßu ſchtwórtk woł 24 hodźin ſi cźeźke njewjedra pobyle.

Wſchitke iſi pſchinjeſechu ſlimkoſte deſchcze, kiž ßu wołeſej pola Leopoldshajna a Niederbielawu wulku ſchkodu naźinile. W Sorjelu ßu dyri błyſk do wſchelakich twarjenjow, tola njeſapali. Schtwórtk popołdnju ſaraſy błyſk w Tyliach pola Sorjelſa 24ćetneho nikowekowho pohonca Thomaſa, kiž na polu ſ konjemi dźěłaſche.

Po zyłej Vogtandſkej

ſakhadźachu ſchtwórtk rano ßylne ſlimkoſte deſchcze. Woda napja rěki, ſo ßo ſ dźěła pſches brjohi wulinychu. Sa mě-ſta pſchi Halſchtrowſkej rěcy wobſtejeſche chach wulkeje wody. W Greizu woda tak pſchiběraſche, ſo dyrbjachu wobydlerjow w niźinach dźělach měſta k ſtrażowanju napomnjacź. Kaź je ßo wupokaſało, ßu njewjedr ſaudźenych dijow w Krkonoſchach wjele ſchkody naźinile. Teź hewak je po zyłej Schleſyſkej wjele ſchkody ſ krupami a ſlimkami naſtało. Teź cźłowjekoju ßu pſchi njewjedrach zjwjenje ſhubili.

W nozy wot ſtrjedy na ſchtwórtk mějachu

cźeźki ſlimk w Porheiniſkej.

Wón roſpuſchcźi ßo nad měſtom Heinsbergom a jeho wokolinu. Wody walachu ßo wołeſej do Aphovena, Laffelda a Straetena. W Aphovenje dyrbjachu ludźo ſ twarjenjow cźekacź, dokelź běźeſche ſtrach, ſo ßo ſaßypnu. Po dotalnych powješćach ludźo njeßu do ſchkody pſchitchł.i

Njewjedrowa perioda w Franzowſkej

pjechezo hiſchcze njeje ninu. W Tarbeju je zyłon ſakhadźał, kiž na twarjenjach a ſchtomach wulku ſchkodu naźinił. Slimkoſte deſchcze ßu polam jara ſeſchkodźile.

Ze Serbow.

Dnjownica

Sobotu 16. julija.

1880 załoži ſo Towaſtwo Pomocy za ſtudowacych Serbow.

Za naſich ſerbſkich ſtudowacych

Nimaš ty żanu hriwnička,
Kiž by ty darił z luboscu?
Bóh je tak wjele tebi dał,
Njeby ty nicźo wurunał
Za Božu cesć a ſwjatnicu?
Nimaš ty żanu hriwnicku?

Jan Waltař.

Njedźelu 17. julija.

Holka cźowjekow zdaluj ſo, ſtoż mózeš, přetoż wulki zadźéwk je ſtaranje wo ſwětne wěcy, kiž byrnjež ſo to ſ prawym wotnohladom wuwjedło.

Přeju ſej, ſo bych kuſćiſo mjeńſał a njepobył mjez cźowjekami. Domaš Kempenſki.

*

Wječork ſłowjanſkeje zajimnoſce w Budyſinje.

Ludy zyłeho ſwěta ſpominaju na naš Serbow, ſu błyſchcźeli, ſo je najmjeńſchi ſłowjańſki ſtud hiſchcze zywy jako poddan němſkeho kraja, ſe zywy ſ hłow-eho dźěła we ſakſkim ſwobodnym ſtacie, w Hornjej a Delnjej Luźizy. Sejmacź lud a kraj, jeho zjwjenje, jeho rěcź a waſchnje, wobdźiwacź narodne drasty, to je kuſoł, ſ kotrehoż ßo roni ſórło zajimnoſcźe k nam Serbam.

Zuſtſchi „Wſchorowarſkſowniſki klub“ w Radworju njeje ſenoſ ſedźiwoſcź ſerbſkeho ludu mi ßo ſłożił, ale ſ zajimnoſcź ſłowjańſkich ſtarow a ſtatrow. Wcźera popołdnju pſchihwatachu ſtudentki a ſtudowazy ſ Južnoßłowjańſkeje a druhich ſłowjańſkich ſwobodnych ſtatow. Bratr ſtud. Zyž witaſche jich do Budyſchina naſchi ſerbſki ſtudentſki wuhotowachu jim k luboſcźi małky ſwjedźenſki wjeczork ſe rjenje ſe ſelenymi ſchatami a kwětnymi wěnčelemi pyſchenej ſali „Wěſkeho konja“.

Bratr Zyž wotewri ſ krótkimi ſłowami wjeczor, bratr Měrćin Nowak-Njechorńſki powita hoſći ſ raſnymi narodnymi ſiebjewědomjon ſchelſtajnymi ſłowami we mjenje „Sſerbſkeho ſtudentſtwa“ a „Sſchadźowanki“. Bratr ſtud. Zyž ſimaſche ßo ſnowa w dźiwjich ſłowjańſkich ſłowa, tiž wuſkładźachu ſ wutrohy, ſłomjenjazeje w ſuboſći k tomu, ſchtoż je nam Sſerbam ſwjate. Sſłowjańſki hoſćo pſchiſamknychu ſwoje narěcźe, ſwědcźace wo ziwej ſajimnoſći k ſłowjańſkemu Benjamińkej. Sſłowa ſimaſchu ßo knjeźa dr. Wladimir Kulman, ruſki Chyrtkow a Tomaſchewſki, kaž też knjes Krejcźi. — Pſchi dobrym pichitku a ſchleicźazym dobreho winka wuzi ßo wjeſela towaſtſchnoſć pſchetkana ſe ſłowjańſkimi ſpěwami kaž ſ rěcźmi. Luboſć, bratrowſtwo bě ſ hoſćom a tuž bjes dźiwa, ſo traſ wjeſche tyrawna wuſił zyły wjeczor.

Julje khwataju hoſćo do Radworja na naſch ſjězd a ſa tydźeń na ſtudentiku ſkhadźowańku. My pſchiwołamy k jich pſchebywkej we Luźizy mnoho „Obaru“! -k.

Měſtnoſć za nowinarſtwo na Budyſkim krajnym ſudniſtwje.

Saſkje juſtizne miniſterſtwo je naſtork dako, ſo dyrbi ßo ras mjes krajnymi ſudniſtwami a nowinarjemi jich wokrjeßow jednacź dla pſchiſtrowjenja měſtnoſczow ſa nowinarſtwo pſchi krajnych ſudniſtwach. Nadawk tutych měſtnoſczow ma byćź, ſo ſ nowinami ſwjeho wokrjeża ßo ſwiſka ſtupja a jim two wažnych podawtkach we wokrjeżnych ſudniſtich naležnoſczach, kotrež ſjatonoſcź ſajimuje, rozjaßnjenja a powješće podawake. Měſtnoſcźe ſa nowinarſtwo pſchi krajnych ſudniſtwach maju byćź tež k temu, ßo bychu nowinarjo ſ radu a wotmołwami na wſchelake wažne praſchenja, kotrež nowiny w jenotliwych padach ſajimaja, k bokej ſtale. Wo pſchiprawjenju tajkeje měſtnoſcźe ſa wokrjeß Budyſkeho krajneho ſudniſtwa wotmě ßo ſchtwórtk powołdnju ſhromadźiſna w ſudniſtwje twarjenju w Budyſchinje, na kotruż běſche knjes president Budyſkeho krajneho ſudniſtwa, dr. Stavenhagen, ſaſtupjerjow nowinarſtwa ſ zyłeho wokrjeża pſcheproſył. Jako běſche jim ſamźr a ſamtźł měſtnoſcźe ſa nowinarſtwo rozkładł. wuwi ßo ſajimawa rozmołwa, pſchi kotrejź nowinarjo pſcheźiwo waſchnju, ſ kajkimż ſudniſtwa huſto pſcheźiwo nowinarſtwu ßo ſadźerżuja. Tola knjes president mźeſche pſchitommym ſwjeßelazu powěſćź ſdźělicź, ſo ßo we bliſſichim cźaſu w tutym naſtupanju wjele polepſchi. Juſtizne miniſterſtwo ßo ſ tutym praſchenjom na pſchecźelne ſnjeſenje ſaſtera. Se ſtrony nowinarjow wuprajichu ßo dale hiſchcze wſchelake ſadanja, kotrež ßu wěſo w ſajinje nowinarſtwa a ſjawnoſcźe ſ wulkej wažnoſcźu a lěpſchimu a też w tutym padźe dyże ſudniſtwo po możnoſczi wſcho zźinicź, ſchtoż ßo bodźi. Sa hſednika měſtnoſcźe ſa nowinarſtwo na Budyſkim krajnym ſudniſtwje je k. krajnoſudniſki rada Steffen, jako ſaſtupjeŕ knjes krajnoſudniſki rada Tröger.

*

— **Wo wjedrje.** Wjedrarjo ſa nadźiju, ſo ßo wjedro jśnćznje ſtaji a pſchećnźe do wobſtajneho horzeho lěćneho wjedra. Nižina pola kupy Jſla ab k połnocy wotſtajnje.

Wšoserbski zlět w Radworju

Jutře njedźelu 17. julija 1924

Njech so na nim wobdźěli cyły serbski lud!

Za wysoku płaćizny.

Powědańczko ſ naſchich ſnjow.

Napiſała Kirſtina Rohowa.

(11) (Pokračowanje.)

„Mě, Aurelo. Pomyſli, kajke ſamyſły a ſaněry běchmoſ ſebi ja pſchichod ſtajiłoj. Schto chyba na polu chemiſe wſcho dokonjeź, kak we wědomoſczach ßo wobkławicź! A hlej! Smrtna, njewažna krozel, ſtrašcźna nóź. . . . . Dźy bych tehdy takle wumrěł . . . . wumrěł, -njedokonjawſchi niczo, ſo bych ßo pſchihotował — ſchto by mi potom mój wyßokoßahajcy, wobdarjeny duch. A hdźe by ßo wón doſtał? By-li wón do prochu roſpadnył ſbohom je ſaźěwoźeńnym cźełkom. Najſtérſcho! Haj, k wiecźnomu by ßo ſtał, ale wěcźnoſcźe; ale hdyż pak wěcźnoſcź ßo dopomnił, w. ej wuſłył?“

Wo ſjiwi ßu cźicho. Hłowa lěkarjowa wotpoczowaſche nathikena we woběmaj dłońomaj.

„To ßu praſchenja. Nikuſchka, na kotrež njemóžu cźi ſwotmołwicź,“ rjekny wón ſrudnje. „Wěſche jumu cźaſ, hdyż bě we mojich nutrinach w tutom naſtupanju wſcho ſaßne; tola dźenſa tomu tak njeje. Ale njechamoj radſcho na to myſlicź. Ty ſ yſtſchcze pſchełkłady rjeſ, ſo mohł takle potajnoſtne praſchenja rośrišowacź. Hdyż budźeſch ſtrowy, potom budźemoj ſhromadnje ſa wěrnoſcźu pytacź.“

„Wopraſwdźe? Ow, kak nje to ſwjeſela! Jenoż to jene mi praj: Wěriſch-li ty do wěcźnoſcźe?“

„Haj, wěrju, Nikuſchka, dokelź moja macź do njeje wěrjeſche a běſche ſa wěcźnoſcź ziwa,“ a wěra, kruta każ ſkała, łajſta, łajſuj mějeſche wona we wumrěcźu, njemóže byćź ſjebana.

„Hlej, też ja wěrju a njemóžu ßo bojoſcźe, haj wěſtoſcźe ſproſcźicź, ſo, budźech-li wumrěł, budźeſche wěcźnoſcź była ſa mnje ſmjercź ſtraſchna.“

„Ach, njeměj tola takle!“ ſnapiſcźiwi doktor ruce a wuſkoczi ſe ſtołcźa. „A ſo by dale w wuſłach ßo njemrił, to cźi radſcho nowinku ſdźelu: Knjes Mikławſch Orłowſki je ſjej po ſjwoju wnuczku dojeł, a dźenſa wjeczor ſtaj do Orłowa pſchijěkoj. Tak ſnajmjeńſcha je mi to Rauſcher ſdźělił. Juſtje wjeczer ma twaj byćź w Orłowje. Adam Orłowſki woźeni ßo ſe ſjwojej wnjowku.“

„Tak?“ Lizy thoreho ßo wot roſhorjenja ſaharſchi-jej: „Adam tola doma njeběſ!“

„Wón je ßo wrócźił! ale nětko je też precź a pſchijědźe hakle na twaj ſaßo. Po twaju dyrbjeſ mandźelſkej na druhe ſtoło, kiž Horka rěka, jěcź, kotrejź je knjes Mikławſch ſjwojej wnuczźy ke twaßej łarił. Wottam pójdźe Adam na ſtaro itnarſke puczowanje.“

„A Margita?“ Khory ßo we łožu na pak ſruna a hladałche njepichestawajcy na ſjwojeho pſchećeźela.

„Margita Orłowſka ma jako knjeni pola ſtareho Orłowſkeho ſwoſtacź a ſa njeho ßo ſtaracź!“

„Wona tu woſtanje? A mój nan — ach!“

„Nikuſchka! Ach, ſchto cźinju? Komu tole wupowědach?“ ſaiwoła lěkař a dyri ßo do cźoła. „Wona dźe je jeho ſotra! ?

Ruce ßo wón prózowaſche, ſjwojeho pſchećeźela ſ hłubokeje womory wubudźicź, ſ kotrejź ßu pſchejara napjaty ſajaty. Bórſy pak pſchińdźe ßaßo k ſebi; ale iwonaj njerěcźeſchtaj wjazy hrowadźe. Khory bě mucźny, ſłaboſcź ſawjedźe jeho do ſpanja.

Wuźiwnyſchi pak wotewri hiſchcze raz ſjwojej hubje a ſdychnjo wón rjekny: Wona pichińdźe, naſcha Margita, pſchińdźe, ale niz k nam, ach . . . . !“

VI.

We roſſwětlenej khóbźe, ruzy ſa khribjetom ſakoźiwſchi kroczeſche knjes Mikławſch Orłowſki tam a ſem. Hdyż a hdyż pohladny k durjam, jako by ſa nimi někoho njeczekał. Slinje wocźakował.

Słónczne ſawěſchći ſaropotachu, a wohrjeża, wot ſwětła powitany, ſtojeſche ſwižna, mila holcźa. Wocźi ſtarzowej wobkładowaſchtej radoſćiwje zyłu nježnu a tola tak ſiłnu poſtawu.

„Wodaj, dźedo, ſo ßy dyrbjał tak dołho na mnje cźakacź; běch ſebi dowolita do kuchnje dójcź, tam ſebi wotemnje w jenej wěźy radu pſchejadu.“

Wona rěcźeſche ſe ſwukom ſłokeho ſwónćka.

„Schto. Margita, ty bjerjeſch hižo hejło knjezenja do ruki, kedy pod moju tſchu ſaſtupiwſchi? rjekny ſtarz dobrocźiwje ßo poßmějkujo. „Tola każ ßo ſta, ſo ßo tebje hnydom, hdyż běſche pſchijěła, wo radu praſchachu?“ Wón mjeſchetſe wobej ruzy wuczźy napſcheczo a ſcźeże ſtwjne, lubomite ſjerjoneje k ſjwojej wutrobje.

„Zyłe jednorje,“ ſnapſcheźiwi wona a majtaſche a łuſcheſche jeho. „Widźach, kak kuchařka ßo ſ hoſpodarſku wažnje roſmołwjeſchtej a běſchtej wocźiwidno we wjeſelſcach, tuž wopraſchach ßo, ſchto matej, a dźěch potom ſ nimaj. Wſchak ßu nje k tebi pſcheproſyłi, dźedo; njejßymy tu pſchijěła, ſo bych lěnjeło pała.“

„Radłubje to wěrju, ale wo pſchihotu k twojemu twaßej njetrjebaſch ßo ſtaracź, to je moja wěc.“

Na wokonik bě, jako by mrúś kwětkojte wobliczo pokrył; ale w pſchichodnem hižo wotehna jón wažne ſebje-wobkńjeżenje.

„Njeſłabudź, dźedo, ſo je naju kwaß jenoż ſ zyłe pódlanſkej wěźu, tiž rjeda ßo wobeńcź, ale tiž mi ſmóżni, pola tebje wotſtacź.“

Wuſtrózany pohladny knjes Mikławſch na ſjwoju wnuczku. Sſowna ſ kraſneho erta klinczachu tak hymnje, jako by je była pjecźdźeſaca lětna wojeba wutrajila.

„Tebi tola pſchebywanje pola mje ſ hłownej wěźu njebudźe?“ wopraſcha ßo wón poraženy. Wona pohlebnu ſjwojej wulkej wocźi runje a měrnje k njemu. „Sławješche ty ſy prěni a jenicźki cźłowjek, kiž je mi lubośćź napſcheczo pſchińdźeł, a tiž mje trjeba; potajtim, ja dyrbi ßy tebje ſiwa.“

„A Adam?“ — Saßo każ ſ błyſkom to pſchejdźe po jeje ſwětkojtem wobliczu.

„Adam? Hdyż wón wě, ſo ßym ppola tebje, njech we Bożim mjenje puczuje, wón ſawěſcze budźeſzyłe ſpokojom.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Wyjěšina z Njerišćich kupow hatuje so, zwoje knježtwo nad Europu nastupić. — Nutše 5. njedźelu po Zwj. Trojicy jeźdu so herbske towarstwa a junki zyły herbski lud we Radworju. Sćěnčko sćhadza 3,59 hodź. a khowa so 8,12 hodź. Měšačk wječor 10,08 hodź. zwoju katarnicku zaswěći a tym dalšichim hač dom poswěći, w 6.50 hodź. rano ju haśnje. Cłi słužtni so potom pśihi śwětłym dnju domoj namakaja.

— **Nasch wjednawustojny** so za 14 dnjowskich tydźeń tehe wjedra nadźija: Njedźelu 17. 7.: Kritiski dźeń; pónd. 18. 7. dešćkowanje; wutoru 19. a śrjedu 20. 7. rjenje; šćwórtk 21. 7. rjenje, wětrojto; pjatk 22. 7. rjenje; sobotu 23. 7. wołchódnjenje.

— **Po khodźenju śwěźdow** a njebjeskich znamjenjow: Njedźela 17. 7.: Schpatna za wołchód a pśichodźo. Póndźela 18. 7.: Kritiski dźeń 1. rjadownje, katastrofy, wohnje, njesboža. Wutora 19. 7.: Dobra za labsawu a wumjeśtwo. Srjeda 20. 7. rjenje. Śćwórtk 21. 7.: Dobry za wyschnośe, ale hroza katastrofy. Pjatk 22. 7. rjenje. Sobota 23. 7.: Wažna za Francowsku, Italsku, Alpy, Rumunsku, Cźěsku a Badensku.

— **Sćerbja njesajomnośe** na to, so błyšćiśe dźensa wječor w 21,15 hač 22,15 hodź., je-li mjacze nękajźi radiowniśe, herbski konzert w Frankobrodźe.

— **Wulke schulske próźniny** sapoćnu so dźensa 16. julija, a traja 4½ tydźenja. Schula sapoćnje so sajo schtwórtk, 18. augusta. Nadźijomnje je wjedro pichihódne, so bychu so dźeći prawje wocźerśiwiś mohłe.

— Dźenźnišće tudźerske wiki w Budyšchinje. Wiki běchu dźensa derje wobtalne, wobsegje šwimkaje a jelenjowe wiki. Prošałow běše wokoło 11 hodź. pischeze tójšćo na pschedań. Butra pśarkeśe 95 pj. hač 1 hr., jejc 11—12 pj., twaroh 25 pj., na jelenjowych wilach pśarkeśe kśěrki kolotuje 5 pj., walcźk korchwje 20 pj., punt rjenwjenja (Rhabarber) 15 pj., rukow 30 pj., zbłe 20 pj. kožmaczkow a jaśiških jahodow 30 pj., truskałow 60 hač 80 pj., tórkow 40 pj., kólrabija 15 pj., walcźk radikow 15 pj., róża kwětkojtego kalu 10—20 pj., holanšćich jahodow 40—50 pj., tomatow 55 pj., nowych bérnow 15 pj., wišnjow 35—40 pj., kišałych 60 pj., litr lanego wolija 1,60 hr.

— **Budyšchśe kapiyki** su wschédne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nówu słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena kapiyka z mjeńšachnym wotmjenjenjom. W julišu je to Měrćećańska kapiyka na Hlownym torchoschću.

S **Roswodze.** Jutśe njedźelu 17. julija wotmjeje so w Roswodzach dźeśaca turnowanšći swjedzeń 2. skupiny 4. wokrjesa w horjoluśišćim swjasnu. Na ludowym turnowanju, prośtym śwuczowanju, ludowych hrach atd. wobdźěli so njeźdźe 250 hač 300 dźeći. Wjednistwo leži w rukomaj wyschśicheho turnowanskehho wothladarja Neumanna z Wjeleczina a wón z najmjeńšichimi z wobdźělenych towarstwow to najlěpśe pśiwjeźi. Na popołdnju ½3 hodź. je króśi swjedzeńśi cźas pśestajeny a na to sapoczni hólzy a holeje hnydom z turnowanjom. Dokelž jenož turnowanje strowješ němišeho luda samóźe sajo posbłuhowaś, njech starschi swojim dźěścom dawaju turnowaś chodźiś. Njech też wschitcy wokolni starschi jusije njedźelu na turnarśi swjedzeń w Roswodzach pschindu. Dale žu hischcze slóšchtwanja wschelakeho waschnja sa starych a młodych pschihotowane. Sa wopytowarjow budźe j wopraudźitym wjeselom, dokuž małych na turnowanišćeju žo radowaś widźa a schto wschu žu bźjo nawukli. Pśichilubjamy wschitkim wopytowarja spodobny dźeń, so budźa žo wschitcy, njech žu stari abo młodši, žo spokojeni domoj wróćiś móz.

S **Raschowa.** Pschi njewjedrje frejdu popołdnju dyrbjachu so nowotwara domšeho knjesowa Belgrada a Glaśera. Na zbožo njestapali, je jědźeschе po hrjadze dale, kotruž wobschkodźi. Do schłody nichto njeje pschischoł.

S **Hodźija.** Sawrjenje dróhi dla plestrowanja Drježdźjansko-Ghorjelskeje statneje dróhi, kiž wot 7. junija t. l. trajeśe, je po wósjewenju hamtšeho hejtmanstwa nětko sdźěłnjene.

S **Rakeź.** Na běrnjazym polu źiwnoscźerja Korle Dittricha policaj po njemjedrach sandźenehо tydźenja nětkaž 50 łóśnych metrow wulki blak napohlad, jako bychu horzu wodu na běrnowe selischćo naleli. Běrny žu wukopali, wone žu jara sesthnjene. Po śdaću je błyk do pola, kiž zyle wo wóry leži, dyrił.

S **Bačońja.** Sławny pucź j Bačońja do Cźornej žo dla nażypowanja na Bačońšćich honach wot 15. hač do 23. julija t. l. sawrě. Jěźony wobkhad pokasuje žo na Hajlow.

Se **Schunowa.** Sławny pucź j Němšćich Pasliz do Schunowa je dla nażypowanja na Němšco-Pasliczańsćich honach wot 16. julija hač k stónčenju dźełow zawrjeny. Jěźony wobkhad pokasuje žo na pódlaśe puća. —

S **Kamjenza.** Schtwórtk popołdnju wokoło 3 hodź. bo nad Hennersdorśiej horu słimk rospuśćeli. Hennersdorśka wobcźa njemóžeše wody dopśećaś a wulinu žo za króśi cźaj z hrjobow, powodźi wjeśny pucź a źiwnośe, kiž hłubje leža. Ssamo najstarschi wobyźerjo njemóža žo dopomniś, so bychu hdy za tak króśi cźaj tak wulku wodu měli.

S **Kamjenza.** Dokelž jemu wodźidło saprali, sajeźe wczera rano ½7 hodź. Połcźnišći piwowy cźežiły auto na Połcźnišću dróhu do Połcźnišcy jědźo mjes Połsnym hrodźikom a Bětnarjej korcźmu w Jelenjowje do schtoma a wuwali jón. Na aucźe je jenož mała schkoda nastała, ludźo pak njeźju do njeschoża pschischli.

S **Kulowa.** Jedyn montěr, kiž je bjes dźěła, kradny tu j jeneje samknjeneje lubje wobhedźerja, pola kotrehoż bydleśe, 10 měchow wowsa. Měśicijelžo koni žu jemu pśez 14 hr. za zentnar dawali.

S **Wojerez.** Ssrjedu wječor wokoło 7 hodź. pichejźe wožobowy automobil na rózku Hródkowskeje a Budyšchśeje dróhi 8śitneho žnna tudomneho pschekupza Uhlitzscha na Hródkowskej dróhu. Hólz jědźeśe j dźeśaćym jěźdnym kokom po Hródkowskej dróhy domoj. We žamžnym wokomiku pschijźeźe auto j Budyšchśeje stróny, so by so też na Hródkowsku dróhu winył. Wjednik automobila dohlada pak so pschepośdze na sawjeru, kotraž tam hižom dlźišchi cźaj śeźi. Dokelž pschespěšnje pschijźeźe, njemóžeše swój auto wjacy dodźerźeć a sajeźe do hólza, kiž na prawej stronje jědźeśe, kaž žo śtuśicha. Auto śhrabny hólza a wjerhny jeho wo płót. Nucze sawołany kłkać dr. Bräßmig posćiź hólzej prěnju pomoz a śpóina, so je śebi hólz łohzy mohły śschaś. Wjednik automobila pak žo je śwojim autom uš a tebi ničźo wotśali a žo wo hólza nješkarasche. Sastojnika wotkrjeśnje wyschnośe, kiž runje umo pschijźe, napiśa śebi wósowe cźišćo, hdyž běśche prjedy automobil wjednika namołwjał, so by sastał. Tón pak na njeho nawoła a jědźeśe dale. Wocźiny źiwdźu praja, so je jenoż schofer na zwłym njeschożu wina.

S **Dźěsow.** Mandźelska tudomneho źiwnoscźerja Nyczje je śebi źiwjenje wsała. Cźežke myśle dla cźežeje thorośe žu ju do źiwjercze sahnale.

S **Rowneho.** Sandźerny schtwórtk dopołdnja pschicźahny k nam cźežke njewjedro. Njehože 2 hodźinje dołho tśiješe žo žylny deśeć, kiž wjeśny pucź do śeźi pschewobrocźi. Boże njewjedro dyri do wuhnja twarjenja rewěrskeho hajnika Skemele a wobschkodźi też śtěchu. Wobydlerjam domu pak so niczo njeśta, woni žo jenoż jara wustrózachu. S błyskom buchu wew schelakitch domach elektrifke źeblawki a śwěśenji rosbite. Dalšich błyśk dyri na dworje wudowy Domeloweje do semje, njenaczini pak žaneje schkody. Woda je hłubje ležane sahrody a pola poczkała.

S **Wylomoz** pola Klětnjeho. (Sapołdźene). Cźežke njewjedro pschecźahny sandźenu sobotu **popołdnju** naschu krajinu. Wusći khětro bijachu. Elektrifki powód mjes Bjerwaldom a Rychwaldom jara **wobschkodźiśu.** Sswětło dyrbjachu na nětkotre dny wotstajiś, dokelž běśche **transformator** wobschkodźeny. Schkoda wuczinja nětkaž 3 000 hriwnow.

S **Wochos.** Schtwórtk wječor běśche žo w naschej wsy transformatorowa khěžka sapoczała palić. Ludźo žo wohnja dohladachu a na to jedyn montěr z Bjerwalda pichitkwała a pschiprawjenja wotstrani. Tak nětko žadyn strach wjacy njewobsteješe, so mohła zuła wěa hišćeze rosbuchnyć. Ludźo žu dyrbjeli zyły wječor bjes žuwaju bycź.

S **Rilleje.** W nozy wot śrjedy na schtwórtk rospuśćeli žo nad naschej krajinu žnline njewjedro, kiž wot ½12 hač do 1 hodź. sakhodźeśeche. Schtwórtk dopołdnja pśheźahny naš sako krótke njewjedro, popołdnju w 5 hodźinach sajšo. Tu bkjeli też trochu schkodnu nacźinichu. Dešćecźa pak žo telko nawidże, so woda luki powodźi.

S **Jakenje** pola Hródka. Pschi nošednim njewjedrje dyri błyk do elektrifkeho powoda a stónzowa transformator sa naschu wjeś, so dyrbjachu jón k wuporjedzenju do Khodźebuša dowjeźeć.

Našim śeśenym cźitarjam

w Trupinje p. Rakc

zdźělimy, zo **Šibakec hóle z Komorowa** wot 1. augusta na dnju wudaća

Serbske Nowiny

roznošuje. Wón wot nětka pjenjezy zbéra a hnydom kwituje.

Nakładnistwo „Serb. Nowin“.

Cyrkwinske powěsće.

Zarowanska njedźela wo wopory powodźenja.

W Pětrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodźin farař Paul předowanje (zyrkwinski chór spěwa); j pschip. w 12 hodź. ma farař Siegemund předowanje.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Groże swjedźa a źwj. wołkałanje. W 9 hodź. farař Siegemund předowanje zyłwinšći chó spěwa).

W Tuchorišćej zyrkwi smjeje farař Groże wječor we 6 hodź. wječorny nutrnjeśej.

Krajna šóbrta k połóżenju mšy j njewjedrom domapytanych.

Pschipołdnju wo 12 hodź. zarowanske źwonjenje se wschitkimi źwonami, j kotrymiž so pschi nětčišchim pschetwarjenju źwonicź hodźi, na Pětrowskej a Marijnej-Marcźinej zyrkwi.

Wutoru popołdnju ½3 hodźin je w Pětrowskej zyrkwi mołdšina hodźina za njedźelnicźe.

Wutoru a pjatk wječor we 8 hodź. je w evang. towarschowni biblijska hodźina.

Tydźeńšku žiwu ma w Pětrowskej zyrkwi farař Groże, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farař Paul.

Z Łužicy.

S **Nowosalza-Spremberga.** Sšrjedu wječor wokoło 9 hodźin so na Swonkownej Zitawšćej dróhy motorske kolo zapali. Pomogni ludźo pschikhwatachu a mjetachu pśez a pjerśchcź na žo palaze kolo a wabeń podtrjebni, to nastała schkoda hišćeze pschewulka njeje. Też kołesat do schkody njepschindźe.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kamjenicy.** (Njeśbožowna luboscź 15śitneho.) W Kamjenicy je po źdaću khorošcź hamomordaśtwow wuthyrila. Sobotu a njedźelu wsa śebi tu 6 wołobow źiwjenje. A šandźenu wutoru žamo 5 muzow dobrowólnje do žnjerce dźěśche abo je spyta. 15śitny błidaŕśi wuczinik da žo njesbožowneje luboscźe do žnjerce schoł.

* S **Glauchawy.** (Schto płaći pschepołożenje Muldy.) Měšćeńšanšći sastupjerjo pschihłosowachu jenołhłósnje sr-

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Naše sobustawy wotjěźdu jutśe njedźelu wšitke do Radworja, a to dopołdnja 1138 z Budyšskeho dwórniśeu. Zetkamy so hižo 1/4 12 na dwórniśeu. Štóž pak z tutym cźahom sobu wotjěź njemóže, tón njech potom z wosebitym awtom, kiž 1/4 2 wot „Serbsk. Domu“ wotjěźe, cyle wšeśe sobupśijěźe. — Městopředsyda zmjeje swjedźeńske znamjeńska sobu. Sobustawy, žónske a muzske, wobdźělśe so wšitcy! To je naša swjata winowatosć!
Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd ź e l u wječor we 8 hodź. Sokolwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźśe trochu z žasom! Nałoln.

Domowina. Zlětowa k e n e l i j a (büro) budźe 17. 7. w „Dandźelu“ w Radworju wot dop. **10** hodź. wotewrjena. W njej ma so hnydom po přikhadźe kóžde towarstwo přez swojeho wjednika přijezwić. — Dale prosymy wo to, zo by tola kóžde towarstwo swoju tafličku z mjenom sobu přinjesło. — Činimy towarstwa wosebje hišće na kedźbne, zo so předsydstwa wšěch towarstwow njedźelu wot 1—2 hodź. na šuli zońdu. Nic jenož předsydźa, ale kóždy, kiž do předsydstwa słuša — potajkim też předsydny naměstnik, pismawjedźer a pokładnik — budźeja nam lubje witani. Kóždy móže tam też swoje přeća a dobru radu — dźěławosć Domowiny nastupace — wuprajić. Předs.

Hłowna skhadźowanka! — 23., 24. a 25. p r a ž n i k a w S l e p o m ! — Sobotu, 23. 7., pop. 1/4 16 hodź. je hłowna zhromadźizna „Z. t.-s. st.“ — Njedźelu, 24. 7., pop. w 15 hodź. je zhromadźizna hł. skhadźowanki! Kóždy studowacy njech přińdźe! M. Nowak, hł. st.

Liehań. „Zernička“ zhromadźuje so na wšoserbski zlět pola Šmaranderec w Zderi njedźelu připołdnju w 12 hodź. Pojěźemy z kołami. Njech pak žana towaršska abo towaršs doma njewostanje! Předs.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Kóžda na swjedźeńskim dnju do Radworja přikhadźaca Sokolska Jednota ma so pola br. jednaćela Janaka w „zlětowej kenceliji Domowiny“ w „Dandźelu“ w Radworju zamolwić. Tam poda so rada we wšěch sokolskich prašenjach. Domowina.

Ralbicy. Spěw. tow. „Lilija“ wobdźěli so jutśe n j e d ź e l u na wšotowarstw. zlětu w Radworju. Wotjěźemy z Ralbic z dypkom 1/4 12 hodź. a z Koslowa 3/4 12 wot Brězanec. — „Lilija“ zmjeje přich. štwórtk (21. 7.) wječ. 1/2 9 hodź. pola Brězanec swoju hłownu zhromadźiznu z nowowólbami. So wšitcy přińdu, to cyle wěsće wočakuje předsydstwo.

Róžant. Tow. kat. serbskich młodźencow wobdźěli so z autom na zlětu w Radworju. Wotjěźemy z Różanta z dypkom 1/4 12 hodź. přez Sernjany — zaso wróćo z Radworja wječor z dypkom w 11 hodź.

Slepo! — Hłowna skhadźowanka serbskeho studentstwa! Njedźelu, 24. 7., pop. w 3 hodź. zhromadźizna, wječor we 8 hodź. „Serbski wječork“. Přeprošuje so cyły serbski lud tamneje wokoliny a z cyłeho serbskeho kraja! M. N.

Wšitcy Sokoljo přeslěkaja so na zlětu w Radworju w nowej šuli wot 10—11 hodź. Kolesa móžeja so pola br. Bjarša wotedać. Handrik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsnycy. — Za nawěsćki: O. Janak w Budyšinje.

Swojim přećelam w Barće, Rakojdach, Hrodźišću, Njechornju, Bukojnje, Hilnje, Dubrawcy, Wukrančicach, Zuborničcy atd. wozjewjamy z tutym, zo wotewrimy 1. augusta 1927 swoju

agenturu w Barće čisło 36

w ležownosći knjeza kublerja a překupca *Grofy*. *Při tutej* agenturje móže kóždy naš přećel pjenjezy zapołožić a pak ze šekami abo hotowje zběhać, kaž też wšě druhe bankowske należnosće wobstarać a trěbne *informacije* dostać

Serbska Ludowa Banka
Wendische Volksbank A.-G.
w Budyšinje

Domowina

wuhotuje swój lětuši

wšoserbski zlět

17. julija w Radworju

na kotryž wšitke serbske towarstwa a wšěch Serbow wobeju Łužicow nanajwutrobniše přeprošuje.

Wot 12—13½ hodź. witanje hosći.
„ 13—14 „ zeńdu so předsydstwa wšěch serbskich towarstwow w nowej šuli.
„ 14—¾15 „ něšpor ze swjedźeńskim prědowanjom.
„ 15—16 „ wulkotny swjedźeński ćah.
„ 16—19 „ swjedźeńska zhromadźizna.
„ 20—1 „ reje w dwěmaj žurlomaj jenož za wobdźělnikow zlěta a towarša zabawa w třećim hosćencu.

Swjedźeńske znamješko płaći 50 pjenježkow
Swjedźeń wuhotuje so při kóždem wjedrje

Zadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń zakomdźić!
Předsydstwo Domowiny.

Druhi wagon

Opel-kolow

je došoł!

Mjeno Opel rukuje za kajkosć. Opel najwjetša zhotowjenja swěta.

Předawarnja: Jan Schicbak w Budyšinje
na Mužakowskej dróży 4. Žane klamy.

Najwjetši wobkhod z kołami w měsće. Wokoło 300 kolow na składze
Wobhladanje dowolene. Podźělne płaćenje dowolene

Hana Henselowa

w Budyšinje na Zahrodnej hasy 2[1] (Gartenstr.)

hoji z homdopathiu, lěkuje ze zelemi, wobstara masaže wšěch druzin

wosebje słabosće ćuwow, wobćežnosće při poživanju, hoji drjenje, jatrowe, kołćowe, jerchenjowe, swj. Witowu khorosć (Veitstanz), epelepsiju, kroniske žonjace khorosće. — Rěčne hodźiny wšědnje wot 9—12 a wot 2—5 hodź. nimo wutory a njedźele.

Moje płaćizny za podobizny we wulkosći dopisnicy su:

12 štuk čorne . . 6.50 hr.
12 štuk brune . . 9.50 hr.

Dostanjeće za tute jara znižane płaćizny cyle tajke wobrazy, kaž je w mojich wukładnych wokнach pokazuju

Robert Kubitz, Photograph
w Budyšinje na Póstowem naměšće 2
Zał. 1899. Wjac króć mytowane. Njedźelu wotewrjene.

Staroznaty

Khrósćanski balzam

najlěpši domjacy srědk za hłowu bolenje, **kaž wšě rheumatiske bolenja, bleša** 1 hr. 12 blešow 10 hr., je zaso na předań

w Khrósćanskej kapicy.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Michał Rychtař w Kukowje

poruča so **k woženju wuhla, kamjeni, cyhelow, drjewa, pěska a druheho materiala z ćežitym awtom po najtuńšich płaćiznach.**

Skazanki telefon Pančicy čo. 210

Parny vulkanisěrowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcy wustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerńja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Rjane syne prosata
ma na předań
Jurij Smola w Baćonju.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósne mesnosće - Konditorske pjećwa
přenjeje rjadowne.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łóź k jědźi. Fürst Pückler.

Kedźbu!

Poručam za wurjadnje tunju płaćiznu

cementowe twory

z najlěpšeho materiala kaž: dłóžki (Fliesen) rynki za studnje, přepuščowate roły wšel. wulkosć. murjeńske cyhele, płotowe stołpy atd

E. Mikel we Łuću

pola Delnjeho Wujezda.

Fotografowy Meister
atelier w Budyšinje na Wjejorsk. dr. 15
kóžda mjezyca wotewrjene

Zhotowjenja portrétow, wobrazow do pućowańskich pasow, wobrazow za industrijelu, kwasnych a njewjećańskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

K nazymskemu wusywanju

poručam:

hróch, peluški, woku

a druhe półne symjenja.

Paul Schulze nasl. w Budyšinje

Telefon 2146—48

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerkubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Žonjace, mužace a dźěćace

šaty

ložowe, blidowe a domjace šaty
spódnje šaty ▸ nohajcy ▸ soki
hačrunjeż su płaćizny powyšene
hišće po starych nizk. płaćiznach předawam

Hilger

w Budyšinje, na Seminarskej hasy čo. 2

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ Fotowy dom

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotdaći wěcy wustojnje a najspěšniše.

Žiwnosć

z 32 *kórcami* (16000 hr. wopalneje *kasy*) je ze žiwym a morwym inventarom a lětušimi žnjemi blizko dwórnišća hnydom na předań. Serb dostanje lěpšinu. Naplaćić ma so 10—12000 hr. Dalše su hypotheki. Poskićenja pod **„D 49"** na wudaw. „Serb. Nowin".

Při małym naplaćenju a měsačn. dźělbach wot 10 hr. sem dostanjeće prěnjorjadnu

šijacu mašinu
J. Klemm w Budyšinje

na Serb. hasy 1[1] Narunanske dźěła a wuporjedźenja tunjo.

Přesadźowanje zawostaćeństwa!

Wutoru 19. julija t. l. wot pop. 2 hodź. sem předawam na přesadźowanje za hotowe pjenjezy

w Hućinje čo. 39

sćěhowace wěcy:

15 kołčow, 12 z pčołami, 1 mašinu k cydźenju mědu, wšel. rjemjeślnu nadobu za bětnarjow, 1 kuchinski kamor, 1 kamor za drastu, 1 komodu, 2 łoži, 1 matracu, 3 stólcy, 1 seliznowu dóńcu, 1 rěbl a wšel. dr. wjac.

Wobhladanje wot připołdnja 12 hodź.

Richard Kutschka w Budyšinje, na Nowych hrjebjach 5
přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar. Telefon 2177

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

„Sokołske Listy"

Časopis Serbskeho Sokołstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća na lěto za sobustawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Žonjacy lěkar dr. Wünsche

w Budyšinje

je so z pućowanja wróćił.

Rěčne hodźiny: Wšědnje wot 2—4 hodź., srjedu a sobotu wot 10—12 hodź.

Dźěćacy lěkar dr. med. Schnabel

hač do konc julija

zapućuje!

Mussolini jako ratar.

Naſch wobras wjedże naß na polo italiſcheho diktatora Muſſolinija. Samoje žito njeßyče kaž pola naß i kołu ale ßamorucžnje ße ßerpom, je hnydom ßam wotběrajo a do končzkow kładże. Spodźiwny człowjek je Muſſolini. Sa młody bě ſaborſeny ſozialiſt. Widźo njemóz ſozialißma ſ jeho dwie dobrymi wotpohladami, ſa złoż naſch čaß wo idaczu hiſchcze ſtraty njeje, ſtupi ßo na cžcko naßylnoſcže. S namozu ſtorhny ſtatne wjedniſtwo na ßo. Dokelž méjeſche wuſpěch a ßo ſepjerajo na wojerſtu móz ma pſchiwißowarjow ſ hromadami. Sda ßo, o naſch tak wukliwalemy demokratiſki čaß neje čaß ludoweho knjeżenja a'e knjeżenja jenotliwzow pak ſe ſababjenej a pak ſe ſjawnej naßylnoſcžu.

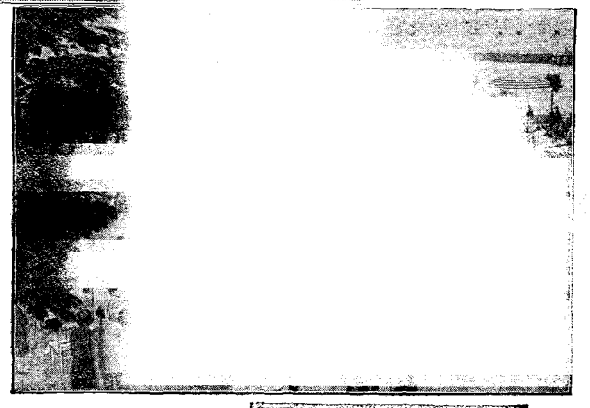

Nowy łaſinowy hotel w Zopottu.

Tu ſhladujemy ſ terahy na rejwanſku podłohu pod holym njebjom, na kotrejž ßo runje wotewrjenſka ßwjatocznoſcź wotmeſwa. Zyle ſady widźimy 550 metrow dołhi puczik do morja.

Josef Delmont, znamjenity filmowy wuhel a ſpißowacžel wo žiwjenju ſwěrjatow ſe ßwojim ſchimpanſom.

Hdże je ſawiſtny pſchipoßkuchak.

Wuhytanje wobraſa w tydźeńſchim cžißle: Wobroczże wobras na lěwo, na ſkale ſedźi wudźer.

Hódanczko: Hdy je krutwa najkrótſcha?

Wuhódanje hódanczka w tydźeńſchim cžißle: Schtóž na nju njelaſy.

Čo. 28 W Budyšinje, 16. julija 1927 3. lětnik

Powodźenja w Rudnych horach.

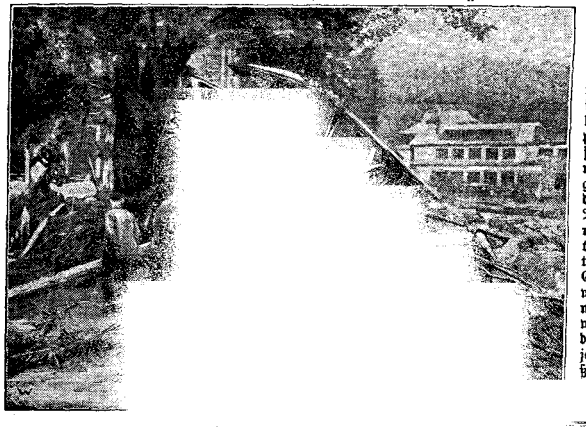

Żeleſniſkej wojaj do twarjenja cžißnjenaj.

Sańdźeny pjatk w nozy potrjechi cžežka powodźenjowa kataſtrofa tańſchi dźěł Rudnych horow. Sdyliny ſliwk padże pola Lauenſteina a jeho wody ſběžachu ßo woßebje do měrneju rěčkow Gottleuby a Müglitz a pſchewobračichu jeju do žałoßnje torhazeju rěkow. Tónle wobras pokaſuje nam rozbitaj żeleſniſkaj wojaj, kotrejuž je móz wodow 100 metrow pſched dwórniſchczom we Glashütte k jenemu twarjenju wjerhnyka, ſ cžimž bu twarjenje pſched ſniczenjom ſwarnowane. Na wobrazu widźimy dale ſchtomy a hakoſa, kotrež je woda něhdże ſwutorhała a ßobupſchipławiła.

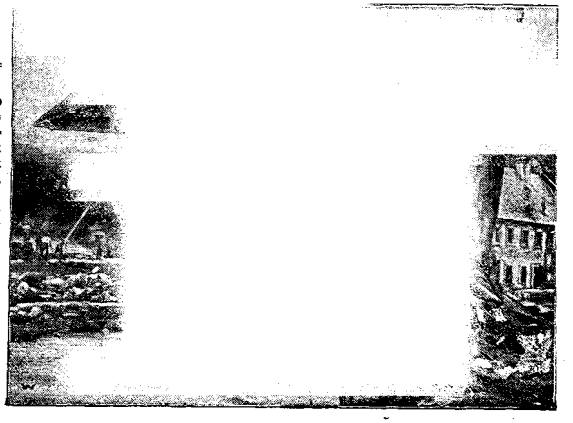

Ebyk lěkowarnje w Berggießhübelu.

Tónle wobras wjedże nam pſched wocži ſbytki lěkowarnje (Kurhaus) w Berggießhübelu. Hdyž ſebi rozſchnowane twarjenje na wobrazu bliže wobhladamy, móżemy ſebi ßnadź też jenož nětkak pſchedſtajecž, kajſku móz ßu wody w tamnej ſrudnej nozy měła. Wjele zentnarjow cžežke łamjenje ßu ßobuwalake. Wulke ßyſne ſchtomy ßu ſwutorhale, kotrež ßu ſ wulkim wotmachom do twarjenjow ſtorkake ſo ßu ßo ſoßypke. Druhe twarjenja ßu wody podmělke, ſoßo druhe ßu hnydom zyle wottorhże a ſoßypke, wobydlerjow ſe ſpanja do żałoſtneje ßmjerce ſtorhnyłwſchi.

Khowanje mnohich wozporow w Berggießhübelu.

Měšťaczko Berggießhübel je powodźenje najhórje potrjechiło. Tu je žo *hamo na sto* cłowjekow w mutnych žołmach satepiło. Mnohich je wulka woda swizy pichetłwataka. Nasch wobraz poka'uje nam dołhi rjad kasczçzow se cżękami tajtich, kotsiż žu na tole żałostne nasczinje swoje żiwjenje shubili. Pschiwu'ni steja żaruzo pschi rowach swojich lubych. Se žtowami wopißacź njehodźi žo żałoscź żaroważych.

Na lěwo:
Pionèrojo statneje wobory pytaja sa najżypnjenymi we rospadankach.

Na prawo:
Kharka wo prèczuej żeleinizy we Ssmólnych horach.

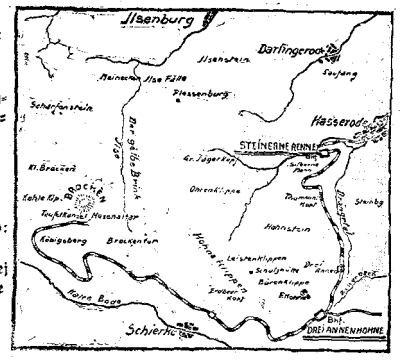

Podmlěta żeleznika cżara we Ssmólnych horach.

(1. wobras.)

Na naschim wobrasu widźimy krucht snjeshożeneho wo„Bobowego cżaha w Thumkuhleńskim dole w Ssmólnych horach. Ssrjedu tydżenja pop. padwy w Ssmólnych horach żylny : slimk, kotrehoż wody też po mjenowanym dole dele schuczachu a żeleznistu naßyp podmlěchu. Jako cżah je stażije Drei Annen-Hohne do Wernigerody dele jedże'ce, ho naßyp na podmlětym měsinje pod jeho cżeżu„ßadźi, so so lokomotiwa a diwaj wosaj do hłubiny walichu.

Khowanje mnohich wozporow w Berggießhübelu.

Měšťaczko Berggießhübel je powodźenje najhórje potrjechiło. Tu je *żo hamo na sto* cłowjekow w mutnych żołmach satepiło. Mnohich je wulka woda swizy pichetłwataka. Nasch wobraz poka'uje nam dołhi rjad kasczçzow se cżękami tajtich, kotsiż žu na tole żałostne nasczinje swoje żiwjenje shubili. Pschiwu'ni steja żaruzo pschi rowach swojich lubych. Se žtowami wopißacź njehodźi žo żałoscź żaroważych.

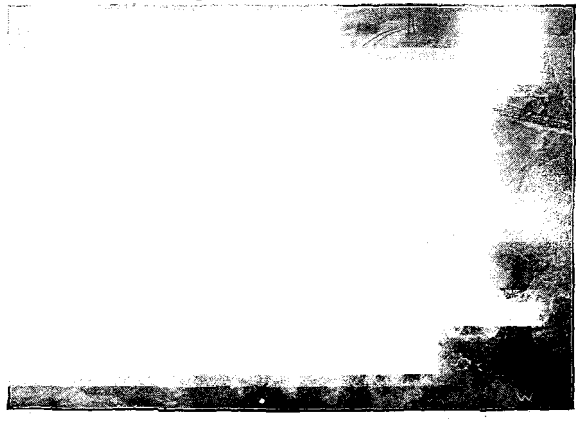

Podmlěta żeleznika cżara we Ssmólnych horach.

(2. wobras.)

Tónle wobras pschedstaja nam hischcże ras rosbitli delepadnjeneho cżaheweho dźěła. Sady widźimy ludźi pschi rumowańlich dźěłach. Pschi tutym njesbożu pschińdże 6 wożobow wo żiwjenje.

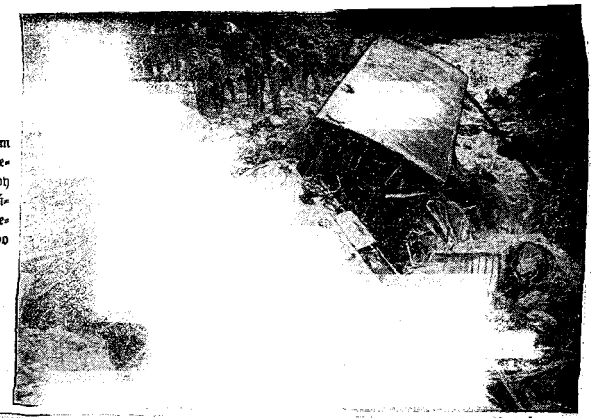

Parada w powětrju.

Parady wotmětwasche nětdy nasche wojeństwo na kraju a łódźnistwo na morju. Sswětowa wójna je naß wuczika létadło žrěbi jako ważnu wójnsku bróń ważicź. Tuta żałostna wójna je po prowom létaństwo mózanje pospěšnyła. Możemy prajicź, jo cżłowjek s létadłom bóle powětr wobinježi, hacź s łódźemi morjo. Wojerske staty žwěta tutu bróń sjawnje a stradźu pschezo bóle wudospokjeja. W nich knježi pschemózy pjenjezniństwa. W jeho sasimje wjedu žo najkrwawnische wójny. Hdyż budże cżłowjeństwo pschekißacź wuczbu naschego Sbóżnika wo lubosczi a wodaczu swojeho bliżscheho, potom wójny pschestanu. Budźmy wschitzy wěrni wuczomnizy tuteje wuczby a jozialneho praschenja wjazy njebudże.

Letadło „Amerika" s morja cżahaja.

W tydżeńschim „Naschi cżaß we wobrasach" smy hižo wo tom pißali, kak je amerikanske létadło pschi franzowskim brjohu do morja padło. Naschi podla stejazy wobras wjedże naß pschedrosbite létadło. Rybazy wuczahnychu jo s mórskich żołmow. Wjednik létadła s mjenom Byrd a jeho towarschojo běchu na tutón pschipad pschihotowani. Wschi létadle běsche też cżołm. Tón bě s gumijowego płatu. Tehodła hodźesche žo hromadże położicź, bě lohki a sa jeho pomješczenje wulkeje městnosce njepotrjebachu. Wjedżo, jo dyrbja žo na morjo dele puschczicź, pschiprawichu cżołm. S tutym žo potom wschitzy shožownje wulkowachu.

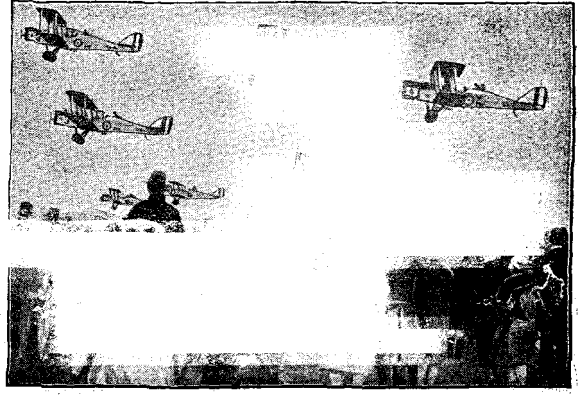

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2057.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeje. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 165 — Budyšin — Pónjdźelu, 18. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wšotowarśtwowski zlět w Radworju.

Hobrska manifestacija Serbow za swój narod.

W Radworju, 17. julija 1927.

Sćwjedźenje žiwjerśiš žnyj w naśchim cźaju šćuwźeni. Tola śwjedźeni, kajšiž jon žerbśki lud w Radworju śwjerśejśe, ślět wšchitkich žerbśkich towarśtwow, je sa lěto jenož jónu. Jónu wob lěto woka Domowina śwoje towarśtwa hromadźe, wjedźe hromadźe wšchitkich Sserbow a sjednośa jich w narodnym duchu, w bratrśiśej pśichesjenośći. Lětuśni ślět w starym dobrym žerbśkim Radworju bźeše sa jara mócnej manifestaziju žyłeho Sserbowśtwa. Sserbja pokasachu, so tu žu a so njeźu śwólniwi jako wožebity narod sej. Narodna śmyleność w naśchim lubym žerbśkim ludu rośe, sa jara je žo nam sjewił mózny duch žerbśkeho a wjelbiłojomna wola k bydu a tracu. Haj, naśchi lubi žerbśy bratśja a lube žerbśke śotry sapśichmuja pśichezo bóle, kak nuśnje je, bycź pśichesśwědčeny staw śwojeho naroda. A kajku mózmy, hdyž krucze hromadźe śiejimy, je nam ślětowa njedźela jasnje dośeź pokasała. Bohu budź dźak, naśch lud, naśch luby žerbśki lud, połběhnje śwoju mowu, wón stawa s narodneje womory, wón ma sajmu na śwojim wobstaću. Kak žywy je w ludu sajim sa Sserbśtwo, dopokasachu Sserbjo dźenża žami. Tu ma žo teź chwalobnje na naśchu młodźinu, naśch žerbśki dorost śpomnjeć, kiž žo w „Šćolce“ a w žerbśkich towarśtwach śwěru gratu pśichi wuběźe sa śwój luby narod.

* * *

Hižom wokolo sažneho pśichipołdnja poczachu śwjedźeńcy hośco do Radworja pśichkhadźeć, kiž bźeše lětka sa wšchoźerbśki ślět wusłowlena wjeź. Pucze a schćežki pjelnjachu hobrśe cźrjódy, kiž žo pak pěśchi pak s kolegami Radworjej bližachu. Żelezniśe cźahi a śtatne a druhe auta pśichwjeźechu nowe cźrjódy. Pśichkhad śwjedźeńśkich hośći cźełnjeśe žo, hacź doniž žo śwjedźeńśi cźah njesapoco. Wjedro ślětoweje njedźele bźeše wuběrte. Krótko do pśichpołdnja pśichodny žo Boże klóńczko pśiches mutśele a bórzy ścźeleśe žiwoje mite pruhi na žerbśku Łužicu dele. Rjeńśeńcho wjedra źebi k wšchoźerbśkemu ślětej žadacź njemóśeśe. Radwoŕ śam bźeše žo woprawdźe śwjedźeńśi śchat wobleź, pyha bźeše s jenym śkowom wulkoina. To dyrbi cźłowjek Radworźanam wośtajiś, na pyśenje žo derje wuśeja. Na wśchěd wótkach śtrěchachu žo kšaśnje wubejene cźełne wrota, kiž žu pilne ruki Radwoŕśkich knjeźnow nawike a kśeź žu śchwarni wjeźni pachołjo śe śtajeli. Niž jenož młodźina je na wupyśenju a porjeńśenju śwjedźeńśkeje wjźy pilnje dźěłała; ale teź mózemy praśiś, zyła wjeś je na tym wobdźělena była. Wot boma k domu bźehu hyśte rjane jelene płetwy ścźahnyli, kiž žo pśiches wśeśne drośti wupinachu. Twarjenja bźehu s śwěrźami, wupikanymi wěnzami a mnohimi śhorhojemi wupyśchene. Wokolo twarjenjow bźehu wśchudźe mejźi nasćahane. Napśiśma we wěnzach cźełnych wrotow śtrowjachu žyły hośći a witachu jich, wutrobnje jo wžy. Haj prózy njeśźu łutowali, cźi ludi Radworjeńcy. Dźak, wutrobny dźak budź wśchitkim lubym pilnym žerbśkim śotram a bratram teź na tutym měśnje.

Pśichipołdnju wot 12 hacź ½2 hodź. bźeše witanje pśichkhadźazych towarśtwow we „Jandźelu“ k tomu pśichśiłanku žo w nowej śchuli

śhromadźišna pśichedźyłowe žerbśkich towarśtwow,

kotruž pśichedźyła Domowiny, knjes faraŕ Schewczik, nawjedowaśe. Wón witaśe pśichedźyłowe towarśtwow i wutrobnymi śłowami a wušćěbny k zawodej, so ma śhromadźišna k śpomóžnenmu wuprajenju a śejnaću pśichedźyłowow njes žobu śtužiś. W śwojim dalšichim rośłožowanju pokaja, so móże Domowina jenož i podpjeru towarśtwow dźełaś; jenotliwe towarśtwa maju žo śtrucźeś a pśiśiśporjeś s nowymi žobuśtawami, wośebje młodźi lud ma žo do towarśtwow wodźeś, pśichetož śchtóž ma młodośeź, ma pśichichod. Teź w jenotliwych towarśtwach ma kruty porjad knjeźeś. Domowina dyze pśichi tym pomogna byś. Pśichi śwjedźenjach njeśmě žo hladaś na wulku haru, ale žo i nimi nejźchto kulturne za naśch narod wušćutkujemy. Towarśtwa maju na to hladaś, žo buchu žerbśki rěcź hažiłe, žo buchu žo žerbśke knihi cźitałe. Teź Towarśchny Śpěwnik njeśmě w žanym towarśtwoje pobrachowaś. Niźo wjazyblóžnych śpěwow ma žo w towarśtwach ludowy śpěw hajiś, dokeļž dyrbja śpěwy do ludu. W naśchim hospodarśkim cźeźkim cźaju dyrbimy žo postaraś, so niebychu žo wśchelake žerbśke kubła se žerbśkich rukow śhubiłe; tu maju towarśtwa wśchelake pokiny dawaś, teź k łutowanju a kobuśtawam teź w hospodarśkim nasćupanju nejźchto poćišćiś. Dyrbimy naśchu śemju śdźerźeś, hdyž chcemy žami žo śdźerźeś. Kaž njeśmémy hruśkł žerbśkeje śemje śhubiś, tak njedyrbimy teź žamenu žerbśkenu dźěłaju žo pśchenémcźiś daś. Dyrbimy śe śwojimi dźěćimi žerbśki rěcźeś, runje tak teź i łóźdym Sserbom. Bóh je žo nam dał žerbśkim narodźiś, tuž je teź jeho wola, so žerbźjy wośtanemy.

Po tutych śłowach pśichcźita knjes pśichedźyła Domowiny list wot wyśchśeho śchulśkeho radu, knjesa prof. Kŕała s Budyśchina, w kotrymž wón śwój dźak sa pśchepróśenje na wśchotowarśtwowśki ślět wuprajt, ale wobžarnje, so njemóże pśichitomny byś. Dale namołwja Domowinu, so by łobupomnała, so bychu žerbśke dźěći śtudowałe.

Druhi pśichedźyła Domowiny, knjes Bart woteda tśi napraschowanja: So mohł bo wśchotowarśtwowśki ślět pśichichodneho lěta pośtajiś, dale śpominasche na ferialnu kolonju sa žerbśke dźěći sa cźaś śchulśkich próźdninow a na žerbśku wuśtajenzu w Młodej Boleślawje.

Knjes Schołta, pśichedźyła žerbśkeho tow. „Cźornoboh“ w Drježdźanach pśichednjeźy próśtwu Drježdźanskich žerbśkich towarśtwow na Sserbow we Łužicy, so bychu Drježdźanśkim towarśtwam adrešy tych Sserbow a Sserbowkow sdźělili, kótrejž do Drježdźan cźahnu, so bychu do jenecho i tammnich žerbśkich towarśtwow sastupiś mohłe. Podpjerasche teź namjet two postajenju śłětа bliźśeho lěta na wěśtu njedźelu.

Pśichedźyła sdźěli na kónzu pożedźenja hišcźeze śwożepśichejaty list knjesa sapóśtanza sakśkeho krajneho žejnca, Wjele.

Bórzy wołachu śwony Radwoŕśkeje sarśkeje zyrkwje do Božeho domu, hdźež žo w 2 hodź.

žwjedźeńśki nyśchpor

wotmě. Knjes faraŕ Delan s Bacźonja mějesche žwjedźeńśe předowanje. Se žwjuim jimazym łkołoom kładźeśche pobožnym, kotrejž wulku Radwoŕśku zyrkej hacź na pośledńje mějtno pjelnjachu, na wutrobu waźnośći žwjedźeńśkeho dnja. Sśwjedźeńśi předaŕ rośłoži, so žu žo Sserbjo najprjedy w Božim domje śeśchli, so bychu žo Bohu dźakowali, so je jich śćinik k žynam a dźowkam žerbśkeho luda, so bychu dale wo Boži śchćit a hnadu prośyli sa wjednikow a narjedowarnych. Pucź wjedźeśche naš do Radworja pśches žohnowane hona, kiž śwědczachu w Božej dobrocźe. Naśch Sbóžnik, jako pśchi hišcźeze wjetšchej hromadźe krocźeše k śtudni pola mésta Sichema pśchiźdże, widźeśche jeho wóczko pśchi žołmjazych žitach hišcźeze druhe žně. Pola žo běła k žnjam a koža bórzy śaśchcźerczi. Sserbśći ludo, wuźinjaj śwoje dary, wopokaj pak śwój dźak teź i tym, so mytśliśi na narodne žně. Pśchetož tute žně žu wulke, ale dźełaczerjow je mało. So by nam toka śłět wocźi wotewriś sa najmuśnjśe nadawki w naśchim ludu, naśch lud dyrbi helwak buchownije wutšakniś, njeśmějeźi wjazy duchownych a wucźerjow. Młodźina, pśchimaj žo gratu! Sserbśći ludo, ty ścźel dźełaczerjow do narodnych žnjow, mytśi źebi na wjetśche a najnuśnjśe nadawki. Naśch lud niczo nuśnjśe njetrjeba, hacź njeźebicźnośeź, wopornivośeź, wutrajnośeź. Schtóž dyze Sserb być, njeśmě na dźak śwéta hladaś. S khutnym napominanjom na młodźinu, kotraž ma być śwonkownje wjeśela a śmutśkownje kruta, śtónczi žwjedźeńśki předaŕ śwoje mózne předowanje.

Sśwjedźeńśki cźah.

Po nyśchporje śeśtupachu žo wśchitke žerbśke towarśtwa a teź Radwoŕśke wjeśne towarśtwo do žwjedźeńśkeho cźaha. Cźah bźeše najrjeńśi zyłeho śłěta. Na nim wobźeli žo 48 towarśtwow i nějźe 25 śhorhojemi. W žwjedźeńśkim cźahu widźachmy teź towarśtwo śwj. Cyrilla a Methoda. Dale krocźachu w nim teź nimo žerbśkich śtudentow teź žrudenti a śtudencza bratrowśkich śłowjańśkich ludow. Zyły cźah trajeśe pśchi nimocźehnjenju nějźe śchtóŕcź hodźiny. Kak hordże a truce śtupachu naśchi Sśokoļo a śokołśe dźeći. Se śpodobanjom twotpocźuje wócźko na jich śtrowych ŕóśimych postawach. Ninro śahorjeneje młodźiny wobźeli žo na maniśeśiaźiśim cźahu kaž nětkoŕy śtary kruty žerbśki wojowaŕ, runjeź jemu śtaroba na mjeśwocźu widźecź była, i wócźka śwócźeśche žo wjeśele a radośeź na tak wulkotnym žwjedźenju śwojeho luda. K porjeńśchenju žwjedźeńśkeho cźaha pśchinośchowachu na jara pśchihódne waśchnje kraśne žwjedźeńśke wośy, wśchě rjenje i bŕěźwymi kałośami abo śelenymi płetwami wobtykane. Sserbśka pśchasa pśchedśtajeśe prěni wóś. Pilne holeźa žeźdachu pśchi pśchadnym kolešku wjeśele pśchejźo a žebi pśchityn śpěwajo. Sśtawni Sślepjanjay herzy wźeło w cźahu pobrachowacź njeśmědźachu a teź niz pyśchne Sślepjanśke žowcźa w śwojich rjanych drastach. Teź hołzy Delnjo-Wujeśdźanśkeje „Sahradźi“ saśłužichu, žebi wjele tedźońośe. Towarśtwo młodźenzow w Rożeńcach pśchedśtajeśe na cźeźkim aucźe pilnych murjerjow pśchi śwojim cźeźkim dźěle. So bychu śtajnje łacźne murjerśke śchije wopłokowacź mógli, mějachu hnydom cźiwizu piwa na śwojim wośu a bleśchu palenza bźehu žanu i kałkom pśchipłazali, so jim njepadny.

Tutemu wośej śeźchowaśke saśło žerbśka pśchsaśa. Tu klincześche nam napśchećo śtarośnaty pśchasny śpěw: „Schwórcźo, bórcźo, śchćeźebatajo“. Sserbśći Rataŕśći Dorośi w Khróśćijańsch pśchedśtajeśche tśioch ratarjow na konjach, jim śeźchowaśche pyśchny wóś i pilnymi žrjeńźarjemi. Radwoŕśki Rataŕśki Dorośt pśchedśtajeśche mnóźtwo na śwojim wośu. Tutaj wośaj s wobrazmoj że žiwjenja žerbśkeho ratarja namakaśchtaj pola pśchihładowarjow wobźebite pśchipóśnaće. Dwaj s kŕětkami wupyśchenaj žitoźnjańaj twdopjeknitśchtaj wotdźěłenje ratarśkeho dorośta. Dośchi wós bźe mějeśche towarśtwośći wośnamjenjeńcy. Wulke śpodobanje śbudźiśchtaj pak wośaj i pśchinjaz a wożeźe tón, hdźež bźeše žo rój pcźołkow na śahtom žimyl. Nadźijomnje je pcźołaŕ wśchitke śwoje pcźołki śaśło hromadu dośtak. Hudźba wupjelni cźaj a dawaśche takt k śtupanju. Na cźole cźaha jechachu wośmnjo jéźdni w cźornych drastach, a wyśokich kłobukach a hordych konikach ś błyśchcźatym gratom.

Cźah hibaśche žo pśches zyku wjeś na śwjedźeńśku łuku. Pśchihładowarjow bź tajka žyła, kajkuž bźe Radwoŕ hišcźeze jenże widźał njeje. Wobdźěłnikow na śwjedźenju je bylo na 5 000 wośobow. Na wjeśemych bŕóhach bźeše łédna kjeńśchejśchcźenju. Teź śtimowali naśch śłět a chźeda naš Sserbow nětk po zyłej Němśkej w filmje pokasowacź. Jako bźeše śwjedźeńśki cźah žo

na śwjedźeńśkej łuzy

rośśchěrił, śapocźa žo śwjedźeńśka śhromadźizna. Bórzy po jeje śapocźatku hrożeśe hrimanje, tola dźakowano Bohu wone horje njepśichcźahny, ale žo wotźal ścźahny a deśchcźa teź njepśchińdźe, dołhoź śwjedźeńśki program trajeśche. Sśtwjedźeńśku łuku bźeše hrabinka ś Einśiedel za śłět bobrocźiwje pśchewośtajiła. Na jeje delnim kónzu bźeše jewiśchcźo natwarjene, ś kotrehož bokow žo rhorhoji śmahowaśchtej. Kerki a śchtomy śady jewiśchcźa tworjachu pśchihóbnu śelenu śadnju ścźenu a wuhład wot hornjeho kónza porjeńśchichu.

S hudźbnym pśchedwótkom ku programmu wotewrjeny. Potom pśchedniejźy knjes wucźeŕ Pjetaśch-Khróśćańśki ś mózнymi śłowami a śe śapałom śwjedźeńśki prolog (w łobwótkom cźiśće Sserb. Now. wocźiśchcźany.) Sślawna Hudźbna Jednota pod nawjedowanjom śwojeho mišćhŕa knjeśa wucźerja Nawki ś dobrym łkołoom a jaśnym wurjeśkowanjom powitaśni śpěw: „Witajcźe, bratśja“, a „Schwórcźo, bórcźo“.

Na to powita pśchedźyła Domowiny, knjes faraŕ Schewczik wśchitkich, kotśiž bźehu pśchiłhwatali ś błiśka a daloka śwjeźiej śwjedźeń narodny. Wón pokaja na śjednoczenje towarśtwow w Domowinje, dokeļž wśchak teź njemóżemy postupowacź, njechamy-li źebi ruzy k śhromadnemu dźełu sawdacź. Śmy narod jenož pśches pśchesjenośeź, kiž žuny jenož hišcźeze horśtka ś mułkeho naroda. Pśchi wulkej łiwkoścźi a śaśparnoścźi Sserbow je Bóžt dźiw, so tu hišcźeze žmy. Dale wobśtacź pak njemóżemy, njechamy-li śej ruzy sawdacź k narodnemu dźełu. Sśokoļo, Rataŕśki Dorośt a Studentiśtwo, wy śeźe nadźije naśchcźeho naroda! Pśchedźyła powita teź hišcźeze śastuperjow wyśchnośeźowe, kotśiž wyśchśeho knjeźeŕśtwowego radu dr. Walthera wot wokŕejźeńśkeho hejtmanśtwa, knjesa hamtśkeho hejtmanśwa dra. Sieverta ś Kamjenza a knjesa knjeźeŕśtwowego radu Ryśeka ś Budyśchśkeho hamtśkeho hejtmanśtwa. Wón powita jich w němśkej rěcźi, witaśche dale nětnśkich hośći, kotrychž bźeše jich tam wulka žyła, a dale teź łkowjańśkich pśchećelow.

Hudźbna Jednota śapśéwa na to „Hory módre“ a „Schka je holeźka“.

Sśwjedźeńśku rěcź bźeše knjes faraŕ Riota-Rakecźańśki pśchewjak. Wón wobrocźi žo na śhromadźiśmu nějźe ś tuttymi łowami: Lubi žerbźyn bratśja a lube žerbśke śotry! Sažo tuš žu žo śwérni mjes Sserbami śeśchli, Domowina je naš wołaka. Tu płaći śłowo Nonen est omen, mjeno je pśchedśtajeśe.

Domowine wołanje žnyj

dźenja ſtwjeli, ſe wſchěch kónčin ſerbſkeho kraja ſtuny pſchiſchli. Saborjenoſcź k njej mamy wſchitkim; dźenjſnjiſchi dźeń dże teź saborjenoſcź w naſ ſtudźicź, to je nuſne, ſo ſo to ſóźbe lětſo ſtanje. Pſchi tutym ſtwjedźenju dyrbimy pak teź ſpratwni byćź, pſchetoź rady kuſk ſpinu. Saborjenoſcź ma pak ſo pſchezo ſnowa ſtudźećź, kóždy dyrbi ſebi praſićź, ſo ma ſtudźeńcź. Jenoź potom móźemy dale pſchiſchćź jako lud. Domowina je nam wſcho darila, ſchtoź mamy, pſches nju ſmy ſakle jako cźłowjeſojo, to, ſchtoź ſmy. Wona je nam darila ſwoju duſchu, naſchu ſerbſku duſchu. Kotruź pak dyrbimy potomnikam ſchćerźećź. Wot khćeſcźańſkeho ſtejiſchćeza pſchindźemy na toſamtne.

Jeſuſ je prajiſ, ſo buchmy domowinu wopuſchćili a jeho ſlźedowali, ſo buchmy jeho namakali a potom ſa domowinu ſkutkowali. Bóh je naſ do ſtwóta ſtajiſ, ſo buchmy jón ſdźerźeli, kajkiź je jón nam pſchepodał. To wuſki naſ teſ hižom ſchtwórta kaſnja. Hdyź hladamy do ſaſdźenych cźaſow naſcheho luda, widźimy huſto njeluboſne wobrazy. Srudne ſtawiny naſhonimy teź hiſchće dźenſa w naſchim cźaſu, njech je ſwonka naſ, njech je njes nami. Tola njeſmémy ſłubiźć nadźiju na lěpſchi pſchichod. Naſch wulki brach jenoź je, ſo mamy pſchewjele ſtracha pſched druhimi. Sſotwjanom dźenſa we wſchelakich némſkich krajach njeje, dokelź mějachu ſtroch. Dźenjńiſchi wulki ſtwjedźeń njeſmě to ſcźiła byćź, ſchtoź ſa Sſerbſtwo cźinimy, ale dyrbimy to pſchezo a wſchudźom ſaſtupowaćź. Hdyź cźeſcźimy ſwoju narodnoſcź, potom naſ druſy cźeſcźa a ſej waźa. Skruźnu ſo kaź Sſokołow hekſo ſebi to wot naſ ſada. Wćhitkim dźakujmy ſhromadnje ſa naſch narod w pſchiſłodźe w towarſtwach, w Sſokole, w ſerbſkej ſchuli a ſzrkwi. Hdyź wſchitcy hromadźe ſtejimy, potom ſmějemy wuſpěch. Ale jednota dyrbi byćź mjes nami. Wulke ludy ſu ſo ſhubile ſ njeſednotu, ſa naſch mały ludźik trjebamy dwójzy jednotu. Kraj je naſch, hdyź chcemy jón mećź. So je to ſemſa naſchich wótzow, dyrbi naſ tola pſchezo ſaſo ſaharjećź wſcho dacź ſa naſcź ſerbſkiź kraj. Naſcha ſemja dyrbi woſtaćź w naſchich rukach. Potom pſchińdźe ſa naſ nowy cźaſ, potom dźerźimy kraj narodnoſcźe. My dyrbimy ſebi wſchudźom ſadacź, ſchtoź mamy po ſakonju doſtaćź. Staroſcźe ſo ſa naſch doroſt, bjes ſchule to njeje móźno. Sakhowaćź chcemy naſchu domowinu, wótrzow rěcź a wěru. K temu nam Bóh pomhaj.

Shromadźizna ſaſpěwa na to ſhromadnje prěnju a poſledniu ſchtućźku ſpěwa „Rjana Luſiźa“.

Knjes wyſchſchi knjeźeſtwowy rada dr. Walther podaſkowa ſo ſa pſcheproſchenje wyſchnoſcźow na wſchoſerbſki ſlět a pokaſa na pſchećźelne poćźahi mjes Sſerbami a Němcami. Saſtupjerjo wyſchnoſcźow ſu rad na ſwjedźeń pſchiſchli a ſo wjeſela, ſo ſmědźa ſerbſku kulturu ſeſnaćź. — —

Po tutych ſłowach naſtupi Sſokoł k ſwojemu pſchedwjedźenju. Najprjedy polićajſki uměſtny pod nowjedowanjom hłokuwego naćeſtnika bratra Kećka pjećź woſtrowych ſtwućźowanjow. Pokaſachu nam, ſchto ſu nawukli. Se wulkeje liźby Sſokołow ſpóſnachmy, ſo je ſo Sſokoł we poſledninim lećźe pſchiſporił. Sſokołſka ideja nabywa pſchezo wjaſy mozy w Sſerbach a ſjednoćuje pſchezo pjaſy pod narodnu thorhoj. Stwućźowanja muźſkich ſhubźićchu powſchitkownje ſpodobarje pola pſchiſhładowaćźerow, tola we wſchelakim na kedźbnoſcź pobrachowaſche. Luboſnu napohlad polićajſkich ſtwućźowanja ſokołſkich dźećźi jich wiedźe bratrom Bartom. Stwućźowachu jara exaktnje. Sſokoł móźe na ſwój doroſt hordy byćź. Dźećźi pſchedwjedźechu ſchtwore ſtwućźowanja. Jako poſledńe wuſtupichu Sſokołki pod ſotru Ssykoriz. Se ſwójimi nježnymi pohibami ſamóchu pſchiłahowaćźerſke ſyłnje putaćź a ſaſimowaćź.

Po ſokołſkim ſtwućźowanju pſchedujeſe nam ſławna Hudźbna Jednota ſaſo kraſnjej parlej ſe ſwojeho ſhubokeho ſpěwneho pokłada „W měſeſe na tym hrodźe“ a „Katrźinka ſtwérna moja“. Pſchiſlećź pſchiwoſtuchaćerjow bźſche tak mócny, ſo ſebi pſchidamk wuźada, kiź nam thór ſe ſpěwom „Lubka lilija“ lubje pſchida. Hdyź běchu ſpěwy Hudźbneje Jednoty wulłinćzane, ſanjeſechu ſhromadźeni ſ mócnym a ſaharjenym wołoſom „Hdźe ſtatk mój?“

Knjeźna Měranka Leſchawiz pſchedujeſe ſ najſadrjewſchimi ſłowami pěśeń, ſ kotrejź napointinaſche k narodnym ſkutkam, pokaſa ſtarſchich na ſwoje winowatoſcźe a na drohotnoſcźe kulturnych kubłow.

Knjes Krjeźmaŕ, ſupan Jupy J. A. Sſmoleŕ pſchiſtanku ſo jeje ſaharjaćźym ſłowam, napominaſche Sſotram, ſo bychu dźakali ſa ſwój lud, doniź je dźeſi, pſchetoź pſchiſłuſcźe jónu mózk, kiź mozy wupuſta. Sſahajmy ke wyſchinam w ſkutku, niź cźeſcź a ſławu budź nam ſ pohonom, ale luboſcź ſórła ſkutka ſa naſch narod. Pſchiſtankuju k tutomu napominanju pſchećźita jhoſchopſchaja liſty wot kk. wyſchſcheho ſchulſkeho rady prof. dr. Krała, ſejmſkeho ſapóſłanza Jana Wiele, profeſora Bryła a towarſtwa Adolf Cźerny.

W mjenje Swjaſka narodnych mjeńſchinow a Swjaſta Polakow w Němſkej pſchinjeſe knjes redaktor Skała ſe Barlinej wutrobne poſtrowy. Pſchi tym wuſdźěhny, ſo prózowanje narodnych mjeńſchinow njeſtóje na ſadyn pańſtwiſmus. —

Knjes wućźer Nawka woſſjewi, ſo je wot knjeſa hudźbnoho direktora Bjarnata Krawza, kiź tuchwiluje w Frankobrodźe pſchebywa, a kiź je wjele ſa poſłóchnjenje Sſerbowſtwa cźinił, poſtrowy ſa ſlět doſtał.

Sa Swjaſk kowarſtwowjo nikodźenzow w Sakſkej porěcźa knjes pater Romuald Domaſchka ſ Rózanta.

Bratr Měrcźin Nowak porěcźa w mjenje Swjaſka ſerbſkeho ſtudentſtwa a wuſna ſo k wojowarſkemu nadawkej ſerbſkich ſtudźowazych.

Po dalſchim hudźbnym pſchednoſchku wobſtaſnikuju pſchiſłuſchaju Maćźicź Sſerbſkeje, knjes juſtizny rada dr. Hermann ſ doſłowom ſwjeſcźeńſki porjad. Wón roſtoł, ſo dyrbi wſeſce budźe kóždy ſ djakownoſcźu na Radwor ſpomnićź a na to kraſne wupyſchćenje. Bohu budź teź djak, ſo je ſwjedźeń tak widomnje pſched dołchom a njenjedźenjakitak. Wupraji djak wſchitkim, kotſiź ſu wutrajnje dźakali. Djakownoſcź wopokaſamy naſlěpje, ſo djakamy kóždy na ſwojim měſtnje. Na pilne dźeło połoź Bóh ſwoje ſohnowanje.

Na to podachu ſo wobdźělnicy ſ hudźbu do wózy a herzy ſapiſchachu na woběmaj wjeſnjowaj ſtrukowaj ſ wjeſołej rejzy a w „Taudźelu“ wotmé ſo kraſna towarſchna ſabawa ſa ſtarych kujeſow, ſtudentow a njerejwajwſch.

* * *

Radwoŕſti wſchatewarſtwowſti ſlět je nimo, we wſchitkich, kotſiź ſu jón dožiwili, ſaſtawſtaji njewuhaſnjiwe dopomnjenje na bohate poſtkićenja a niź napoſłedku na ludowych hoſpodźinſkich Radworcźanow, na kotrychźi wobliczaćź bźſche wobjećź, ſo ſu tam njejměrne ſtyły ſtwjedźeńſtich hoſći nadwidźeli. S djakom ſpominajmy teź na Radwoŕſke hoſpoſtu, kotreź hoſpodźi ſtrój hoſpodźinſky dom ſchćedźrdźiwe katewrichu. Wſchitkim pak budź ſlět ſ pohonom ſa dalſche ſwérne dźeło ſa naſch ſerbſti lud

Powſchitkowne ſtrajkowanje w Awſtriſkej.

Jězba na ſelezniczy zaſtawa. — Zawrjeny kraj. — Sſelezniſki wobkhad jenoź hač k Awſtriſkim mjezam. — Hranicy do Bajerſkeje wojerſcy wobſadźene.

W Innsbruku, 16. julija.

Dźeſa rano bu tu oſizielnje woſſjewjene, ſo je we Winje powſchitkowne ſtawkowanje wudyrikło. Teź na Tiroſſku tak daloko pſchećźaha, ſo ſu dźenſa rano we 5 hodź. na poruczńoſcź dźěłakniſtwoun (Gewerkſchaften) ſelezniſki wobkhad ſaſtajiłi. Tiroſſke knjeźeſtwo je ſchoſo ſarjadowało, ſo by ſo měr w kraju ſahował. Wojazy, ſandarmerija a polizija wot wćerawſcheho pſchihotowana ſteji. Tohorunja je knjeźeſtwo wukas dało, ſo by wobydleźſtwo měr a porjad dźerźało. Kóždy dyrbi dale ſwoje dźěło wukonjećź a namołwjenje k ſtawkowanju wotpokaſaćź. Teź zuſi hoſcźo dyrbja ſo ſmérowaćź, dokelź to Tiroſſka truće ſaſudźuje, ſchtoź ſo we Winje ſtawa. Awſtriſka njeſmé ſo do kraſnje wójny ſapleſćź, hewak ludźe ſo wukraj do kraſnych naleźnoſcźow měſchećź.

We Winje, 16. julija.

S wjeſcha knjeźeſche w měſeſe zyku nóz měr, ſnajmjeńſcha njeſe k żanym krwawnym wuſtupam dójſchło. Powěźcź, ſo ju wojazy polkuſchnoſcź ſapowěźili, njeje prawa. Wćo ſu k ſapſchimnjenju pſchihotowani. Hač dotal njejſu do dźeła ſtupićź trjebali. Knjeźeſtwo teź njeje wróćo ſtupiło. Miniſterſka rada naſtajnje wuradźuje a jedna ſ nawjedźitymi ſozialdemokratami dla powokanſa naſrodneje rady, ſo by mohła roſprawu podacź. Nadźijeja ſo, ſo budu nowemu roſkorjenju woſydleźſtwa ſadźěwacź móz. Naſpomnjenja hódne je, ſo ſo republikanſki ſchkitanſki ſwjaſk ſjawnje knjeźeſtwu pſchećźiwja. Sſobuſtawy tutoho ſwjaſka ſadźerźuja pſched měſtom a na wózy auta a wojy, pſchehladaja je a wudawaja wopiſma k paſſerowanju. Generalne ſtawkowanje traje dale.

W Mnichowje, 16. julija.

Powſchitkowne ſtawkowanje je ſo w Awſtriſkej, tak daloko hač ſo na ſelezniſki, póſtowy a telegrafowy wobkhod poćźahuje, na wſchě kraje wupſchećitrćo. Wot wćerawſcheho wjećora je wſchón ſelezniſki wobkhad mjes Mnichowom a wſchěch ſtaćijowa awſtriſkich kraſjnow dopołnjeny. Wćera wjećorny cźaſ pſches Sſoſnohrod do Wina bu w Sſoſnohrodźe ſadźerźany a pſchi tym dźenſa rano do Mnichowa wróćo. Teź ſwiſł pſches horu Brenner je pſchetorhnjeny. Tohorunja telefoniſki wobkhad. Po runje doſtatej powěźcźi je teź powětrowny wobkhad ſaſtał. Létadło, kiź dyrbjeſche dźenſa rano do Mnichowa lećźeć, bu — kaź rěka — wuſpowjene. Na to je južnońenſke powětrowe towarſtwo (Hanſa) wołamſko, létadło wot Mnichowa do Wina niź wulećźećź dacź. Awſtriſti generalny konſul w Mnichowje je tohorunja bjeſe wićhech powěźcźow ſ Wina.

We Warſchawje, 16. julija.

Jałoſne roſhorjenje knjeźi tu dla Winſkich pomérow. Najdźiwiſche powěźcźe ſo roſcheŕeja a ſo wěrja, dokelź je měſto wot wćerawſcheho bjeſe wſchěch direktnych powěźcźow ſ Awſtriſkej. Moſkowſke powěźcźe ſo roſcheŕeja, po kotrychźi je Winſke dźěłacźerſtwo komuniſtiſku diktaturu (namózne knjeźiſtwo) wobſamkło a wojſewiſko. Létadło pólſkeho powětrowneho towarſtwa je w nadawku knjeźeſtwa do Wina ſo wotpołnjako, ſo bychu ſo woprawdźitych wobſtejnoſcźach pſchepiſowdźićli. — Wěſo ſu Winſke poměry w Moſkwje najwjeſchu kedźbnoſcź ſbudźiłe. Kommuniſtiſka internazionala je dyrbjała wukas wudacź, w kotrymź Winſkich dźěłacźerjow namołwja, pſchećiwo měſchćanſtim worſchtam w Awſtriſkej wojowaćź. K podpjerje awſtriſkich dźěłacźerjow dhże jim pjenjeſy pſchipoſłaćź. W tuſkich nałewnych kruhach wobhladuja ſo Winſke poměry jako poſpyt, měſchćanſke knjeźeſtwo doſtanje powaliźć.

S Mnichowa ſo piſche: Bajerſko-awſtriſku hranicu ſu awſtriſke ſwjatkowe wójſła pola Engelhardtzell wobſtaźiłe. Parnik, kiź dźenſa wotjédże, bu w Engelhardtzell ſadźerźany a na dalejſi bje ſadźewany. Zyły wobkhad do a ſe Awſtriſkeje yo wodźe a kraju klaza.

Na 40 morwych a 200 ſranjenych je ſo ſjatk naliczíło, ſchtoź pak njeje hamtjaz wobkruczene. Wynjeſ ſo wohenj w juſtijnym palaſcie hnadom haſchcź ſpotał, dha dże bude pokoja tutoho twara pſches njón ſtićźena. Radna khéja a ſrjemowna bźſchtaj tuthwilu hiſchćze w rukach ſozialdemokratow.

Naſchćźuwane cźrjódy.

Roſprawa wocźneho ſwédża. Wo tym ſo jenej Barliniſkej nowinej piſche: S pinzy ſo palazeho juſtijneho palaſta wudyrja płomjenja. W prěnim a druhim poſchodźe wuhladaſch cźrjódły mkodych pachowk, ſłojńiſte

Za wyſoku płaćźizu.

Powedańćko ſ naſchich ſnjow
Napiſała Kirſtina Rowowa.

12] (Pokraćźowanje.)

Kujeſej Miklawſchej bu cźeſko k wutrobje. Tak wón co měnił njeźe, hdyź chžyſche tuteju wobeju młodeju ſtwoſći hromadu ſjednoćźićź. Potom pak myſłeſche ſebi, ſo raduje: wona jeho njeſnaje, tohodła tak rěcźi. Pſchedewſchěm je hłowna wěc, ſo ſtaj wobaj do toho ſwoliłoj; to druhe wſchak budźe ſo cźinićź. A hdyź ſo wunjeźka tak ſměrom ſa pſcheproſcheńſkemi hoſcźemi wuwopraſchowaſche, a ſebi ſwoju nadobu, njewjeſcźiſnju draſtu, wěnz a ſawodźewak, da potajaćź, ſo ſo wón bjeſdźał zyle po jeje waſchuju ſtoji. Wón ſebi woprawdźe myſłił njeźe, ſo budźe ſo tak bórſy ſ dźěſcźom derofunićź.

* * *

Nałajtra wón tak prawje ſ radoſcźu roſcheſche, hdyź widźeſche, kak wona jemu po boku ſtojeſche we wſchej naleźnoſcźi ſ wuſtojnoſcźu rodźeneje knjenje. Kóždy w Orlowje cźuješche, ſo bź młoda ruka ſa wuſdu pſchimała. Jaſkny błóź młodeje knjenje woźiwjeſche ſtary dom a ſpodźe ſemu nowu kraſnoſcź.

Lědy pytnychu w Orlowje, hdźe bź ſo dźeń pſchihotował k dźiwnemu — kaź ſtuſcźownjy prajachu — twaſej pominyk, doniź nadobo kunje na dwoŕje njeſłojachu. Pſchińdźe knjes Adam ſ tſjomi pſcheŕcźelemi, a hnydom ſa nim wupyłana towarſchnoſcź kwaſnych hoſći.

Wěrowanje dyrbjeſche ſo wokoło 6 hodź. w Podbrodźe wotměć, potom měſeſche ſo w Orlowje kṕótka kwaſna hoſcźina ſwjećźećź a rano ſwjatoczna ſwaćźina; potom dyrbjeſchtaj nowomandźelſtaj do Horki wotpućźowaćź. Tajſi měſachu ſamyſł.

Něhdźe ſa pol hodźiny po ſwojim pſchijéźdźe do Orlowa wundźe knjes Adam hižo kwaſnite ſłowotwany. rjany kaź ſo ſa nawożenju ſłuſcźa, na balkon w Orlowje; wón chžyſche ſwoje horze cźoło wotthſtónić. Młody cźłowjek bź mjałe roſhorjeny, kaź jara ſo wón teź pſchewinuwſe próżawſche a ſebi dorećźeć chžyſche, ſo tale krotcźeł, ke kotrejź jeho dźěd mujowaſche, nima ſo njeho żaneho wjeſcheho wuſnamna. Jenu běſche pſcheſcźiwne, ſo ma rólu nawożenje hraćź. Wón mjerjaſche ſo na ſebje żaneho, ſo podźeju lubośći k dźěwi, dokž ſo ſ dźěſcźom jwjaſaćź, a ſo ta jónka, kotrejź dyrbjeſche wón dźenſa ſwérnu pſchiſahaćź, bu dże jemu na cźaſ ſiwjenja ſ bŕdźenjonj, dokelź wón jej prawo na ſebi da. Wón ſe wjeſkoh, ſo njeběſ tu hač do tal widźał, a tola wón ſebjeſche ſa tym, ſłónczńje ſhonićź, ſchtó je po prawom ta jenu nawuſowana. Balkon ſu wot dwéju cźerwjene ſwótła roſhywaſchu lampow roſſwětleny a błyſchcźeſche ſo w prahach ſadeltych drohotnych kamjenjow. Wobdawaju ſwet bź tajſi běły a rjany; potajna cźiſchina polna ſwjatoczne łuſta leźeſche nad nim, ale knjes Adam jón njewidźeſche: pſchetoź ſ kóždym wokomikom ſtudujowaſche ſo jeho górkoſcź. Hdy bź ſo wo cźeſcź jeho njena a wo wożbu dźěda njeſedowała, wón by tutón ſwjaſt hiſchće roſwjaſał. Wěrno je, wón późdźe ſnjije na puczowanje, wo kotremž bź ſo jenu léta dołho dźało — ale niź kaź ſwobodny młodźenj, ale kaź muž, kiź bźſche pſches towarſchſke poćźahi muſowany, ſnajmjeńſcha w liſtach ſo wo ſonu ſtaraćź; haj, wón bź mużewany, ſnajmjeńſcha w liſtach ſo wo ſonu ſtaraćź; haj, wón bź mużeny, ſ njej ſo nawróćźićź.

Roſhorjeny kładźeſche ſebi ſ ruku wokſo, wobroćźi ſo pſchi tom a — bjeſdźał ſtupi wón wróćo; wón njebź dźe ſamkutki.

Wo wobłożenje ſo ſeprećźwſchi, w ſnjehbźélej drasće, ſe cźerkim ſawodźewkom, kiź ſmahowaſche pod myrtowym wěnčkom, kiź łeż kṕóna rjane, cźiſte cźoło pyſchcźeſche, ſtojeſche nježna poſtawa kaź ſuchowko; wſcho na njej ſnjehbźéle hač na cźorne wocźi a na ważne ſawrjeneju małeju, cźerwjeneju hubow. Wona tu ſtojeſche kaź wożamożena lilija no polu.

W hrudźi młodeju cźłowjeka ſhudźi ſo dźiwne cźuješe — twoja njewěſta. To je wona, Margita? To njeje mużkoł Njemażno? Njebź bha to podobnoſcź ſ Korinſkim? Njebź-li to poſtawa a njećźeſtej-li to woczi nèjdy tak ludomnaje cźiſty Natalije? Każ ſakuſłany hładaſche Adam Orlowiki na ſwoju njewěſtu. W tom wokomiku wotwobroćźi wona ſwojej wocźi wot błiſkich horom, na kotrej bź tak ſpodźiwje hładała, jako by ſebi pſchała, ſo buchu błiſe pſchiſchće a ju pokrył. Wona ſo wobroćźi. Nahle cźerwjeńſcha ſwótłoſće wobliczo, ale wona bu teź haſo błede kaź lilija. Małej nóźy ſtupiſchtej wo krocźałku wróćo, a njeſ wobėmaj naſta hjeſdźow, haczkuruje jeju lědy ſ krocźele dźěłachu.

„Dobry wjećźor, Margita! Kojchu ruku,“ poſtrowi młody cźłowjek.

„Dobry wjećźor!“ kłuczeſche wa nje a jednoraz ſ jeje erja. —

„Adam Orlowſki“, ſo wón pſchedſtaji.

„Ja pójmawam, po podobiſnje.“

„Tak?“

Khwilku ſtojeſchtaj njeſećźiju. Jeho njerjaſche jeje ſynmokſć. Tak njebź ſebi wón to dźeſo, młodu hołćźu ſe penſionata ſ A. pſchedſtajował.

Wón wucźeſche cźaſnik. „Budźe hižo na cźaſu.“ rjeknu wón ſa khwilku a pohłada na zyrkownik, ale wón njewidźeſche ani pokaſowarjow ani ćźiſłownikow.

„Proſchu, pójmuj mutu! Dźeń dże naju hiſchće do rozwanja towarſchnoſcźi pſchedławićź!“ Wón wotewrě ſwórtłowje durje. Wona ſbźhny ſwoju dołgu wlećźinu a dźěſche ſ lohkoſcźu nimo njeho. Pſchi tom dótkny ſo jeho błódła wón rěſedy a meſſiſki ſwónćźkow; bu jemu nadobo każ dźiwnje ſ wutrobje.

Njeprajo ſłowa, dźeſchtaj thódźje hač do prěnjeje wuſwarka. Tam pſchińdźe jimaj ſtary knjes nałpſcheco. Adam ſdobum wuhłada, każ kraſnje ſwérćźitej ſo woczi jeho njeſtyſ a każ nutrnje wożeſche ſo wona ſ dźěſcźi pſchińtiſcź.

(Pokraćźowanje ſeſźeluje.)

typy. Mjetafa pkomtenfa wot fenefe ffowy do bruhefe a rubafa cžerwjenemu elementej pucž. Na wšěch fchtyrjoch frontach palafta tón ſamſny wobras. Wokoło njeho ſteja derje ſarjadowane organiſazije ſwjatka ke fchtitej republiki. **Pôdla wohnjowa wobora — w mêrje.** Pſchiſtupuju k jenemu kommandantej: Dowolcže, ſym wukrajny žurnaliſta, njerozumju ſituazaju. Palaſt ſo to tola dozyla ſpali. Tón hłupje na mnje hlada: **Haj, na to tola čakamy.** Dale pſiče: Na Joſefiſkim namêſcze praſkaja wutŭelc. W błiſkoſči radneje khêže ſteja polizaſtoſo, roſtoženi, tſelbu pod pažu. Nadobo lêtaja kamjenje. **Trjeſcheni polizaſtojo padaju k ſemi.** Tola pak pſchêcže mêrniwoſcž wobkhowaju. Ale nêſto wjacy njeidže. Prêni ſtaw ſo klatnje, teſkat ſo ſablykuje. Kommando: Woheň! Wutŭelc ſarza.

We wokomiku je namêſto pſched ſjemownju próſdne. Wjednizy naſchcžiwanych cžrjódow bêchu ſo ſ cžaſom ſ procha mêli.

Lekárſtwo je hórke. Pſchiſidže drje, ale nêkotre hodžiny pſchepodže. Wjele krjewje mohło ſo we Winje ſalutowacž. Załoſne ſamolwjenje maja pak wjednizy, kotrjž ſu cžrjódy w ſažnych rauſchich hodžinach do ſpjazeho, mêrneho mêſta nawabili. S juſtizneho palaſta pkomjeni woheň. Nêſto ſo polizaja do njeho dobyta. Cžrjódy ſu ſo roſbêžale. Ale ſchtož je woſtało, wuſnawa ſo **k** nomozy. Teſ cži muſožo w ſelenej uniformje a ſ cžeſe wjeſel ježku, kotrjž wudawaja, ſo chjeđża republiku ſchtita. S cžrjódy ſo tfeła. Kamjenje lêtaja. Sranjeni polizaſtojo padaju k ſemi — a nêſto ſcžêhuje druhi ihromadny wutŭelc. Pſredawſche ſjeny ſo wospjetuja. Mêſtnoſcž je ſa nêkotre mjeſchiny dožſita próſdna.

Dotalne knjeżerſtwo we Winje ſ knjeſom.

W nozy k ſobocže je lêtadło ſ Wina do Prahi pſchiſleczało. W nim bêchu poſnomózni awſtrijſkeho knjeżerſtwa, ſo bychu awſtrijſkemu wupóſłanſtwu w Praſy roſprawu podali. Wot tam ſo we wo njej zyły zwêſt ſhoni. S roſprawy ſhonimy, ſo je ſobotu we Winje namale mêr knjeżił. Jenož w pſchedmêſtach ſu byłe małe ſrażki mjes polizaju a ſbêžkarjemi. Wójſko a polizaja ſtejitaj **ſwêrnje** na ſtronje knjeżerſtwa. Wêrno njeje, ſo dyże dotalne knjeżerſtwo wotſtupicž. Polizaja w mêſcze ſtrazuje. Tak mjenowany „republiku ſchtitaju ſwjaſ“ ſu byrbjeli wrócžo wjacž, dokelj je ſo ſa njeſpuſchcžomny wupokaſał. W awſtrijſkich ſwjatkownych ſtatach je porjad a bojecž ſo knjeżerſtwo njetreba, ſo bychu na ſtronu ſbêžkarow ſtupiłe.

Generalny ſtrajk w Awſtrijſkej ſkónczeny.

S Bratiſławy (cžeſke mêſto pſchi Dunaju na awſtrijſkich mjeſach) telegrafuja, ſo je generalny ſtrajk na 24 hodžin poſtajeny był. S nim ſu ſo **mêrili** pſchecžiwo wuſuđej Schattendorfſkeho žuda. (Tón kaž je ſnate, wſchonêmſkich mordarjow wuwinowa, ſchtož lud tak jara roſhori.) W nozy k njedjeli ſ generalnym ſtrajkom pſcheſtachu. Telegrafowe a telefonowe hamty kaž też wobkhodowe wuſtawy we Winje dale ſtrajkuja. S tym chjeđża knjeżerſtwo nuſowacž, ſo dotalne ſo ſozialdemokratiſtich žadanjow ſwoli.

Wopory Miniſteho ſbêžka.

S Prahi pſchitkhađża powêcž, ſo ſu pſchi ſbêžku 150 wožobow ſwoje žiwjenje wſchitkađźili. Licžba ſranjenych je na 700 ſroſtła. W bêhu ſobotneho dopołdnja khorowinjam 689 ſranjenych pſchepodachu, ſ kotrychž 42 wumrê. Woheň je ſudniſtwo nimale zyle ſnicził. Schkodu na wjele miljonowe wobliczeja. Awſtriſke knjeżerſtwo pak prêje ſo je licžba ſabitych tak wulka.

Schto lêtarjo powêdaja.

Ssobotu wjeczor ½7 hodžin je bayerſke lêtadło ſ Wina pſchileczało. Lêtarjo powêdaja, ſo je w nozy k ſobocže nimale mêrnje było. Też ſobotu dopołdnja ſo mêr dale laſnł njeje. Pſchipołdnju wokoło 1 hodžin zapoczachu w rjedžiſnje mêſta ſ nowa tſelcž. Na hałach ſaneho wobkhoda njebê. Ani nadrożne żeleſniży ani autoomnibuſy njejêdžachu. Polizaja je hiſchcže wſchudżom ſyłneje da ſwoje ſłużby ſaſchczwjena. Wójſko da wojowanja ani do ſtrażowanja njeſaparkimnje Struchle ſu powêcže wo hróſbnych njeſkutkach pſchi ſapalenju a wupalenju ſudniſtwa. Sajatnych polizaſtow a 4 ſudniſich ſaſtojnikow ſbêžkarjo na žadławe waſchnje krjudowachu.

W Tirolſtej ſo boja, ſo puczowarjo roſcžêkaja a ſo nowi kraja ſdałuja.

Dokhody wobydleſtwa Tirolſkeje pokhađżeja najbóle ſ mjóchnjowy puczowarjow. W lêczným cžaſu, wożebje wo cžaſ nêtko ſapoczałych próđninow, puczowarjo w njeličzomnych ſyłkach do tutoho kraja pſchikhađżeja. Podawki we Winje a njemêr po zyłej Awſtrijſkej pohnuwaja nêkotrehożkuli hoſcža tutón na pſchirodnych kraſnoſcžach tak bohaty kraj ſterje a lêpje wopuſchcžicž. Nowi pokoj a wodyhnjenja hładaju ſo njemêrnych krajow ſdałuja. Tohodła wjednoſcžnoſcž w Tirolſtej lud napomina, mêr a porjad ſaſtajnowacž. Ssobotu ſu w Innsbrucku wobydleſku woboru do ſkużby ſawołali. Polizaja ſtrażuje ſławne twarjenja. Żeleſniży je republikanſka wobora wobđađźita. Na żeleſnizach cžaſi njejêdża. Telefonowy wobkhad je jenoż w mêſcze możny. Wuſchnoſcže ſu w kraju wupomhanku pôſtowu ſkużbu ſarjadowale. Su wobſtaraja auta a k ſkużbje ſwôlniwi pôſtowi pſchiſtajeni. Njedžiwajcž tychle pſchiprawow ſu 3000 zujych ſobotu Innsbruck wopuſchcžili.

Nowe ſrażki we Winje.

Wołjez telegrafowańſa wežera na ranje tutu depeſchu ſ Wina đoſta:

Mêſto Win ſe ſwojimi pſchedmêſtami je kaž woteſmrête. K wêrje podobne njeje, ſo bê ſawcžerawſchim je lewiſchczjom tak ſtruchłych podawkow. Dopołdnju bê mêrne, tola popołdnju bê ſo tuđa nowy njemêr ſmozował. Tón w pſchedmêſcze Hernaſſu wubuchny. Tam bêchu bêchu ſbêžkarſke cžrjódy ſo pjatk wjeczor do ſtraże poſłiżje dobyte. Wobydlerjam domu ſo porađi, ſbêżkarjow wotđżerżecž, ſo dom njeſapałchu. Tola na hałky ſapałchu ſmumjetane meble.

Ssobotu tam ſ nowa do ſo ſraſychu. Lud bê 5 poliziſtow wobſtupił. S pôdlanſtich hałzow ſyła pſchezo bóle roſcžeſche. Tohodła tſelachu ſ wjetſcha do powêtra. Pſchi tym pak ſo tſi wožoby ſranichu. Tych domſeſchu do **thoronwje**. W Rosenſteinſtej hałzy ſo tohorunja cžrjódy luda ſbêžachu. **Polizija đe nich tſelesche**, na wulke ſhożo nitkoho njeſranimſchi. Cžrjódy hotowachu ſo do ſtraże dobyczž. Polizija ſ nowa tſelesche. W 3 hodž. popołdnju hałze ſ tſelenju rjeſche. W njej 6 wožobow ſaſtelichu a 10 ſranichu. Mjes nimi je wjednik republikanſkeje woboru, ſaſtojnik dróſowej żeleſnizy a ſ wołknom hładaza žónſka. Jeneho inſpektora ſtraże kommuniſtiſzy młodoſtni khłopjy ſakhóchu.

W mêſtomaj Linzu pſchi Danaju a Ssólnohrođże hiſchcže mêr knjeſi. Podarmo ſpytachu ſozialdemokratſa polizija wotbrónicž. Pôſta ſwoju ſkużbu njeſaſtara ani żeleſniża njejeſłoži.

Schto ſuđodżo Awſtrijeke k ſbêżkam praja.

Wuheŕſka je ſwoje mjeſy pſchecžiwo Awſtrijſkej ſe ſwojim wójſkom ſyłnje wobđađźita. Italſka je đo ſwoje ſ Awſtrijſki mjeżewacži Tirolſki na 10000 muži cžiſła. Italiſke nowiny winuja Awſtriſku, ſo propaganda ſa pſchiſamknjenje k Nêmkej je lud a kraj do tutych njemêrow ſtorcžiło. Jenje njebuđże Italſka do taſteho pſchiſamknjenja ſwolicž.

Ljôſkoſłowakſka a Južnoſłowjanſka podawki w Awſtriſkej kedžbliwje ſcžêhujtaj.

Franzowſke nowiny podawki wſchelako pożuđżuja. S wjetſcha pſchekhađża ſtaroſcž, ſo mohłe ſ nich dałokoſahaże Europu njepokojaſe ſapletki nastacž.

Načisk nowcho ſtatnecho ſuiſkcho zakonja.

Statny kabinet je jón ſthwalił.

Nowy ſchulſki ſakoń wopſchija tſi druzyny ſa nêmſku ludowu ſchkołu:

1. Shromadna ſchkoła (njeje po nabożinje djêlena).
2. Nabożińſka ſchkoła a
3. Sswobodna (ſwêtna) ſchkoła.

Tuto đžêło je prênja kročeł pſchi dowuradjenju ſtatneho ſchulſkeho ſakonja. To hiſchcže njeje nicžo đoſtyne. **Wêſta jednota mjes ſwjatkarſkimi ſtronami njeje ſo dopjelnika.** Pſchecžiwo nêkotrym wažnym poſtajenjam ſtaj wobaj miniſtraj ludoweje ſtrony proteſtowałoł a ſwoje wotkhilaze nahłady k protokollej đałoj. Nêkotre wažne praſchenja ſu wotewrjene woſtałe. W roſpišu je dowidjecž, ſo tu kruteje pôdy hiſchcže njeje a ſo prózuja, ſ wjele ſłowami po prawym niczo rjez. Tak pſchiđże wojowanje wo ſchulſki ſakoń a możemy ſo na wſchelake **podawki** pſchihotowacž.

Statna wobora je ſo z powodzenje krajiny wróco ſčahnyła.

W pſchesjednoſcži je ſtatnym kommiſarom ſa wotſtronjenje powođżenſeje ſchkody ſu ſo do powođżeneje krajiny wotpóſłane wojeſſe wotđżêle hacž do wjeczora 17. julija (potajtim wcžera) ſ wjetſcha ſaſo do ſwojich garniſonow wrócžili, hđyž ſu wutworjene nuſowe hamty ſwoju đžêławoſcž ſapocžinałe. Jedyn đžêł komanda **ſwotanje** hacž na đalſche w Pirnje a w đole rêkow Miglitzy a Gottleuby. Na mêſtnach, hđyž ſeżiwjeſſe cžežoty nuſu cžerpjazeho wobydleſtwa wotſtronjene njeſu, woſtanu tak đołho pôlne kuchinje ſtatneje wobry. Mêſto wojakow budu nêtko zivilni ludžo naſtatu ſchkodu w powođżenych krajinach po możnoſcži wotſtronicž.

Pitſuđſkowy konflikt ze ſejmom.

Naſtawne ſtrany wabitaja na wołyjeżnym powakanju parlamenta.

Na kralowſkim hrođże wotmê ſo ſawcžerawſchim wjeczor nimale đwêhođżinika konferenza preſidenty republiki ſ miniſterſkim preſidentom Pitſuđſkim. Pſchedmjet konferenzy bê ſawrjenje komory a pſches to naſtały konflikt mjes ježmom a knjeżerſtwom W đalſchim budu parlamentſke ſtrony wo tym roſhuđżicž, hacž ma ſo ježm hižo w błiſchich đnjach abo hakle tónz auguſta powołacž. Sozialdemokratoja ſu hižo ſo ſa hyndomne **powołanje** komory wuprajili. Narodno-demokratiſka ſtrona je tohorunja wobſamkła — wſo hjes pſchipowêđżenja wêſteho termina —, ſo ma ſo ježm wołpjet powołacž. Tuta ſtrona bê đła poſłenich podawkow ſwoju njeđowêru napſcheczo knjeżerſtwu wuprajila.

Wólby w Finſkej.

Dobyczże ſozialiſtiſteho knjeżerſtwa.

K đruhemu raſej mêſjeche ſinſki lud ſ wólbu ſwój roſſud wo ſozialiſtiſkim knjeżerſtwje wotedacž. Je ſo ſa ſozialiſtiſke knjeżerſtwo roſſuđżił. Sozialdemokratojo wobſtđnu wot 200 mêſtnow ježma 61, potajtim je ne wjaza hacž đotał. Wot tamneju ſtronow, kotrejż pôdpjerje ſozialiſtiſkeho knjeżerſtwa đo praſchenja pſchiniđu, powołchi ſchwedſka ludowa ſtrona licžbu ſwojich **mandatow** wo 1 na 24 a **kommunistoju** wo 1 na 20. Tute ſchtyri hłoſy ſhubi finſka prawiza, kiż je ſej we pôſłednim **cžaſu** do realzinonarucje cžaru jaſêła. Demokratojo, kotrejż po pſchiwłaczju demokratiſſeje wuſtawy ſanych nowych politiwnych nadawkow njemêſacžu, byrbjachu na burſku ſtronu wožom ſydkow wotſtupicž. Tak ſmêje nowy ježm 9 pokraczowarjow a 52 ſaſtupjerjow burſtwa.

Zlwkoſte dešče a powodzenja w Serbach.

Po njewjedrach, kiż ſo wcžera nad Delanami roſpuſchcžichu, roſcžêrichu ſo po zyłym kraju ſyłne ſlukote deſchcže, kiż ſaudżenu nóż nałche hona połachu. Zita, kiż ſu **nêtko tak błiſko** k žnjam, leża k ſemi ſtłóczene. Rêki njemóża wodły wopſchijecž a wulwaju ſo pſches ſwoje brjohi a połowđża łuki, pola, ſahrođy, haj ſtupaju do twarjenjow a wohrożeja žiwjenje ſłowjeſkom. Wot wcžerawſcheho wjecžora hacž do đżeńſniſcheho đopołdnja je ſo ſ małymi pſchestawkami lako. Wożehje

cžejko potrjechene je Njeſwacžidło a wokolina.

S wjecžora Njeſwacžidła a w Njeſwacžidle ſamym je w nozy wulka woda wjele ſchkody nacžinila. Na Horje je ſo w nozy ½1 hođž. ſyłnje lako, woda ſtojeſche rano na puczu đo Bôſchicz ¼ metra wyſoko. Też pola pu połowđżene. Wođy ſ Bôſchcžanſkich ſtron ſu po Bôſchcžanſkej wođże đo Njeſwacžidła bêžeke a tam zyke ſportowe namêſto, łuđżaze ſahrođki w ſwêrcžeju ſahrođże a twarjenja pſchi wjeſmym hacže a knježi park połowđżile.

Rano wokoło 3 hođ. ſu ſwonili a trubili. Łuđżo ſu ſpanja ſtêtali a na pomoż ſkwatali. Wođa je khętro nahle pſchiſchła. Racheliż ſu byrbjeli ſłót a nałoba ſ twarjenja noſſicž, też we hajnſkowni rumotwaſhu. Pola Sendżiż łałeja wođa đo pjecžerinje, ſo byrbjachu won plumpacž, ſo ſo pêz ſaſpunyła njeby. Dżêł ſchule ſtejeſche we wođże. Dale powođſi wulke wođa Hataſes đwór, a bêżeſche dale na čerchow a đo ſaſſkeho đwora. Żołmy wałachu ſo ſ mozu đo knjeżeho parka a jón zyły powođżichu. Pola barona byrbjachu kuchei wurumowacž. S praweho boka pucža pola faru wutłiny ſo wođa na ſahrođy a đobywaſche ſo đo žiwnoſcžow.

Też w đruhich końcžinach je ſo w nozy ſłuwkoſty đeſchcž kaſ. Sprjewoja wała mnune żołmy đo đoła. Wſchitke đruhe rêki ſtupaju pſches brjohi a powođżuja łuki a ruiny. W Budyſchinku ſu byrbjeli w nozy ſwinje ſ kłêwow cžahacž, ſo ſo njeżehu tepile. Se Skanez ſo powê, ſo ſu tam w nozy ſyłne deſchcže mêli a ſo je wulka woda pſchihpowêđżena. Też w Bukezach a pođ horami je było ſłe ſ đeſchcžom.

Žnjowe wuhlady w „klóſtrſkej krajinje“.

Khróſčicžu, 15. prażnika 1927.

Pôlne płody ſu nêtkole ſwoju wyſchinu đoſtałe, haj mnohe hižo ju pſchekrocžile. Wôrſy budu ſiwôj róſ nabyłe wuſſypowacž a ratarjej, kiż je ſo zyke lêto wo nje đerł, derje ſaſłużenu nđu wuplacžicž. Wuhłady na žnê w klóſchtrſkej wokolinje a w namjeſnych krajinach đżiwaju na włôžne wjeđro njeſłu tak hubjene, każ ſo pſched mêżajanti bycž ſdaſche. Wêſo njehođża ſo žane rekordne žnê wocžakacž, ale po powſchitkownym mênjenju ratarjow naſcheje wokoliny móże ſo ſ đobrymi ſyrênimi žnjemi liczicž. Jeſli derje ſo wuchowaju, ſchtoż w ſajinje wſchêch wobydlerjow leži, potom móże bur ſpokojeny a wołożeny wodychnycž. Wêſo budu łêtuſche žnê w pſcherêrku nimale đwê njedjeli poſdżiſcho hacž druhe łêta, đżiwajo na prjedawſche łóſđne wjeđro.

S đżêła ſo hižom naſymnej jeczmjeń ſnjeże. Wôn đrje ſo powſchitkownje njeſłyje, ale je ſo w poſłednich łêtach we wſchelakich, wjetſchich a małych, hoſpodarſtwach ſamſnicži. Sraſi łoła đo rożi a tak ſo žnjowe đżêło łêpje rozdêli. Hodži ſo derje k ſchrotowanju a ke kornjenju. Rożka ſu k wulkej ſpokojnoſcži wuwiwa. Na pêſkożerjach polach je tróſchku ſłabſcha. Stwjeła ſu ſhêtku wyſokoſcž đoſtała. Jwjetſcha ſu wulkoſcž muża đoſcžahnyła, ſ wulkeho đżêła ju pſcheſahaja. Dołhe, poſnje wobſađżene łkôſti maja derje wuwite ſorno. W cžaſu kożinjow ſu runje huſcžiſcho deſchcžowałoſche. Tohodła ſo ſe ſtrachom đo pſchichođa hładaſche, hacž budu ſo też pranje ſpôdnicž. Wocžakowany ſtrach njeje Bohu đżak ſałnuli. Pſchenża a nałatuy jeczmjeń derje ſtejitej. S đżêła mohłej huſcžiſchej bycž, tola ſo đa, ſo budżetej derje đoſwacž. Najſêpje je ſe wowiwił a łubi đobry wunoſcžk. S đżêła mêſcžeſche pod wójniſchczom cžerſjecž, ale tehođa je ſo poradżił, byrnjež też nałożene ſrêđki k jeho liniczenju (łoż roſpuſchczeny kopſowy vitriol, kainit a đr. wocžakowaneho wuſpêcha njeměłe, đokelj w cžaſu njetrjaja ſo huſcžiſcho deſchcžowaſche.

Runje tak derje ſteji ſ nepleni a ſ đruhimi wobkopnymi pkedami. Ssu ſo łêpje poradżile, hacž roſprawa nêmſcheho ratarſkeho towarſtwa we połowſchikownym ſtejiſchczu w naſchim kraju roſcžiła. Bêrwy ſteja ſtrowe a đożnjowe, kaiżeż đołho wjaży były njejżu. Nêpa też derje poſtupuje. We nêkotrych krajinach je nêpowa muſcha ſróſt poczejiła. Ale đołha wlóżnoſcž je ju łhêtko niczita, łêpje hacž bychu wſchelake kumſchtne ſrêđki pomhałe. Wulkotnje tyło je łêtuſche wjeđro wołſejże kałej. Móże ſo powſchitkownje ſ đobrym wutnoſchkom liczicž. Selenina w ſahrođach — też tak đołho, hacž ſo pola naſ na połach płahuje — je ſo đerje roſwita, na pſch. zybła, jenež kuſt njeſtaſnje ſteji. Roſtłinu k pizowanju tohorunja ſpokoja. Sthnowe żnê bêchu bohate a też đobre a ſwjetſcha ſu w prawem cžaſu pođ ſuche pſchiſchłe. Po nêtkożiſchim ſtejiſchczu pôlnych płođow ſu wuhłady na powſchitkowne đobre żnê.

Ze Serbow.

Dnjowniċa.

Pôndżela 18. julija.

† 1835 ciſterciski mnich Teodlin Mêt w Rózeńcu.

O Knjeże Bożo, hjeć naš đżak,
Zo pola žołnował a hajił.
Sy naše z ruku ſcžêdrje tak
A kraſne žnê do koſy ſtajił!

Z nich wêżnje đawaj Serbam khlêb,
Zo z đżakom đżêławu ſej rolę.
Móc, česć a ſwêru ſerbſku ſcžêp
Do wutroby jim a do wolel

Mysl strowu zdźerž jim, sylnu pjasć
A lubosć k hłosej twojich zwonow,
Zo žadyn wichor njemohł strasć
Jim z rukow zbožo serbskich honow.

J. Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Ssylne njewjedra žu poślednje dny hrjeđžu Němsku a sobom našu krajinu pscheča hnyte. Wot pjatka ranja hač do sobooty popołdnja žu pscheč Schlesysku 17 njewjedrow czahnyłe. Błysk łarafy 6 wosobow. Slowoje deschcze sawinowachu jako wusłe powodženja. Te sapuschčicu pola a łuki. Też w Budyschčitej krajinje žo wot połnocy žent deschčik z hłwlemi lije. Pschčerowe žu połne wody. Na łukach a połach steja haty. Bóh chcył žo žnitlicy a nam spožčiš sdobnische wjedro. Žita pomałku rawja. S městnami žu žo łraschcrje lehnyłe. Woka je lětcha z pschimaczatym wjedrom bohacze selkhadzała. Rokli žu z njej sapleczene. Na čyečkow a wosebje wotebčeraki czeče dźełło czaka. — Nano žo basche, ta by chzyła schlenza žo na rjane hnuczy. Na wjeczornej Europu leži wyschi na. Tohodła źmenty žo sasso wuwjedrjenja nadjeczy. — Jutje wutoru łkhadža błónczko 4,01 hodź. a hłowa žo 8,10 hodź. Měsaczk łkhadža wjeczor 10,52 hodź. a hłowa žo dop. 9,24 hodź.

— **Wczerawischa njedžela** běsche po zykej Sakiśej žarowaništi dźeń wo źmjertne wopory, kotrež je žebi sa trašchne powodženje w rańšich Rudnych horach žadał. W zyrkwjach dopominachu prędarjo kemscherjow na ssudny podawk, kiž kóždeho czjuzajeho człowjeka satorhnje. Khorhoje smahowachu žo z wěžow a twarjenjow, kiž pod żarowazym snamenjom wupowěšnychu. S zyrkwinych wěžow klinczachu pschipołdnju wot 12 hacz do 1 hodźin żarowanšle swony. A po kemschach sběrachu žo dary luboscze sa czežkopotrjechenych sobuczłowjekow.

S **Pischischez.** Wulki woheń, kotryž sańdżenu hrjedu z błyskom na tudomnym hornim kuble nasta, sniczi, kaž hižo pišachmy, 40 metrow dołhe hródże. Schkoda, kotruž je naczinił, wuczinja nětkle 30 000 hriwnow.

Se **Sarečza.** Pschi žynowych žnjach namakachu dźełaczerjo tudomneho ryczerkubła w małej łuczinej hrjebiczy nopalwu (Schildkröte) a ju psches nóz na ryczerkuble chowachu. Najšerje je to ta žamžna, kotraž žo lonsche lěto Sarečanskej schuli darjesche a kotraž bě tudy ludźom zyleje wěži, schulerjam a hosczam k wulkim wjeselam. Tu žo wešczi wo europskej łuczinej nopawje jedna (Emy orbicularis). Jeje khribjet běsche 17 zentimetrow dołhi a 11 zentimetrow schěroki. W nalézu sańdżeneho léta namaka ju dźełaczer njedaloko Banez w hrjebi pod liščom schowanu. Dokelž pak njewědźesche, schto mohło to być, wsa łopacz a ju khětro dyri. Na tak njelube waschnje je schmješko spara wuhubżena nopawa nadobo nohi, hłowu a wopusch wot žo tyknu. Dźiaczerjej spodźiwne zwěrjatko do schule doniesły, hdyž prěni czaż jara bojasna niczeho njerozběsche. Dóla z czołpischimi pruhami błónza dalschepho nalézca rosta bóle a bóle. Hdyž prěni czaż pschi najmjeńšej harje hnydom spłoschana wschě schtyri pod žo sczahny, dha bě nětko tak stkudna, so žamo na sawokanje czumpaju pschikhwata a žo po napschečzo dźerżanej dežu horje rosběrasche. Jeje spěchnosczi běsche spodźiwna. Hdyž raz nětajeje pschičinu bě na khribjet padny, žej z wulkej wuschikrosczu na nohi sapomha. Pschi symnym wjedrje leżesche sasparna w zwoji liščzowym łehnyje. Wodu, kotraž žo jej k pieču posczi ežesche, khadźa z energišim hłowawiczom wotpokasa. Nopawa, kotraž w zwobdże małe zwěrjata a małe rybły žerje, dyrbjesche žo tudy w jastwje z czerwikami w hnijazej liščinje spokojcz. Tola, hdyž žo wodowy bažin, hdyž dyrbjesche pschebywacz, trjebasche, dyrbjesche do groczanczho bypliščcza na selenym trawniku pscheczahnycz, ale z toho wudobty žo a sterdżu do 300 metrow błiseje łuczneje hrjebje czekny. A dokelž žo jej tu lěpje spodobasche, dha po snatym pschikkowje: „ubi bene, ibi patra", tu wostanje. Domišna nopawy je južna Europa, rańscha prěnja Europa a mała Asissa. Nětdy žej w Wóschczach bratra Wojtaj na ryczerkuble nopawy dźerżakoj. Najšerje je nascha nopawa jena z tychle. Wone njeje njemóżne, so w naschej wokolnosczi błischcze wjaz nopawow w sanjeżenej czjischinje žwoje žiwjenje wjedże. Pschetož, so nopawy wulku starobu dospěja, to njemóżne njeje.

S **Hornjeho Wujesda.** Sa fararja sa našchu wosadu kotraž je hižo dlšschi czaż bjes žamžneho duchownehe, bu knjes schulski direktor Oskar Günther, cand. rev. min., powołany. Knjesa Günthera 17. januara 1910 po wuspěschnej prusy jako schulskeho direktora pschi evangelskej ludowej schuli wyschscha schulska wyschnosć wobkruczi. Hacz do 31. měrza 1924 běsche wón se schulskim wjednikom Kamjenskeje ludoweje schule. Tutoho městna žo na mejnowanym dnju wsda. Psched jeho powołanjom do Kamjenza běsche k. Günther schulski direktor jednoreje a prěnjeje ludoweje schule w Neugersdorfje. Hornjo-Wujesdźanska wosada bohužel njeje mohła Serba za duchownehe dostacz, dokelž serbskich duchownych je mało. Tuto dopokasuje z nowa, kak wažne je, so serbsky starschi swojim synam ludowacz radźa, so bychmy w pschichodze dosć duchownych, kiž móża nam w maczerńej rěczi Boże słowo pschipowědacz.

S **Noweje Wsi** pola Worklez. Rožu w tudomnej wokolinje hižo na nětotrych městnach sańdżkowachu. S tym dostanje snate hronc njeżmjertneho pěstnjerja Handrija Sejlerja: „Dźensajty dźeń lipa leže ..." nimale połnu płacziwosć. Zohnowany kóż rětko rychle dosrawi, so byłoli jako słoto we smalatych błónczkatych pruhach a popokórnje žo k jemi hyła, wocžakujo městu pschikhadżaju źmjercz — pilnych ženckow. Ojej! Hischcze malu tydźelu a na połach žo wschitko mjerwi a hiba z ludźimi, je pysha dołhe rjady pópow, kaž jich paradże. A wot sańjeho ranja hacz do poźdnjeho wjeczora— jenož nětotre hodźinki měra žebi popscheo — pschebywaja žitjerjarjo a žitjeńcźki a roboczenjo, njedźiwajo žmudotateho błonza, na honach a steja njeprózninje w czežkim dźele, dóniž njebudże poślednji žnoj na pschatr a pod tschi sschowan. Haj, doba wjazy tydźenjow sastupi, hdyž maju ludy ratar a jeho zwěrni pomocznizy wschě nowy nawinacz. Tola czini jo i wjeselej myślu. Wschak kóżdy žnoj a kóżdu sčmjenu kopu bjerje z dźaknej wutrobu a wowa wosnamje-

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Jěchacz na Wuriškim puczu mjes Pauliškej a Hauenskej dróhu a jěsdźicz po njej z **mozowymi jěsdźadłami a sapschahami** je **sakasane. Pischecziwjenja** žo po § 366 Zi. 10 němskeje khłostanskeje knihi **khłostaju.**

W Budyschinje, 15. julija 1927.

Měschczjanska rada, policajski hamt.

Zyrkwinski dawk 1927.

Sso pschisłamkujo k wosjewjenju 14. 5. 1927 na to pokasujemy, so ma žo 15. 7. 1927 na zyrkwinski dawk (evangelski a katholski) dalschi schtwórcz (2. podźěl) zyrkwinskeho dawka, kiž bu na 1926 sapłaczeny, jako dopředne sapłaczenje wotwjesci.

Proźmy, so by kóždy pschi sapłaczenju namołwjenje na zyrkwinski dawk 1926 pschedpokłožił abo jeho cźišło žohudźělił.

W Budyschinje, 15. 7. 1927.

Měschczjanska rada, dawkowy hamt
na Lessingowej dróhy 10.

Našim čescenym čitarjam

w Bukojnje p. Barta

zdźělimy, zok. **Nika z Bukojny**
wot 1. augusta na dnju wudača

Serbske Nowiny

roznošuje. Wón wot nětka pjenjezy zběra a hnydom kwituje.

Za

Dubrawku p. Barta

zběra pak pjenjezy za „Serbske Nowiny" wot nětka a hnydom kwituje **k. Wagner w Dubrawcy**

Z Łužicy.

S **Hornich Kundraciz.** Ssmjerčź we wodze pytał a namakał je 21létny Pawoł Gerhard Pilischta, dokelž mějesche cźerpjenje we hłowje. Młody muži, kiž tu hižo wjele lět pola wětšeho Nönscha dźěła, je žo hižo nětotre dny wokołokludźił. Jeho dźěłodawar a sobudźěłacźerjo móża jenož to najlěpsche mo nim wobsmědczicź. Schtwórtk popołdnju wokoło 6 hodźin namakachu njeschožowneho satepjeneho w Kotmarskim hacze. Cźerpjenje we hłowje, wot kotrehoż žo hižo psched dlšschim cźasom łtkowasche, je žo w poślednim cźasu sašo wosebje žytne pokalało. Tak drje žu wobeho cźežke myśle do žmjercze sahnałe.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdże so jutře wutoru wjeczor we 8 hodź. w Serbskim Domje k měsačnej zhromadźiznje. — Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże. Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada" **skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.**

Hłowna skhadźowanka! — 23., 24. a 25. **prazника w Slepom!** — Sobotu, 23. 7., pop. 1/2 16 hodź. je hłowna zhromadźizna „Z. ł.-s. st." — Njedźelu, 24. 7., pop. w 15 hodź. je zhromadźizna hł. skhadźowanki! Kóždy studowacy njech přińdże! M. Nowak, hł. st.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wjeczor we 8 hodź. w korčmje **Schaffrath, Waldstraße 33.**

Ralbicy. „Sokoł" zmeje jutře wutoru, 19. julija, **wjeczor wurjadnu zhromadźiznu. Wšitke sobustawy dyrbja so wobdźělić.** Po zhromadźiznje je zwučowanje. Starosta.

Ralbicy. Spěw. tow. „Lilija" zmeje přich. **štwórtk** (21. 7.) **wječ. 1/2 9 hodź. pola Bržanec swoju hłownu zhromadźiznu z nowowólbami. Zo wšitcy přińdu, to cyle wósce wočakuje** předsydstwo.

Slepo! — Hłowna skhadźowanka serbskeho studentstwa! Njedźelu, 24. 7., pop. w 3 hodź. zhromadźizna, wjeczor we 8 hodź. „Serbski wječork". Přeprošuje so cyły serbski lud tamneje wokoliny a z cyłeho serbskeho kraja! M. N.

Wulki Cisk. „Jednota Sokoł" ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Započnemy srjedu, 20. julija z točenjom cyle wurjadneho

pščnčneho słódneho dobreho piwa

Tuto piwo, w najlěpšej kajkosći warjene, je jara bohate na ekstrakće, ma pak mało alkohola, je jara sytne a móže so strowotne piwo prěnjeje rjadownje mjenować.

Poručamy jo k pilnemu wobeběranju.

Budyska piwarnja a słodarnja
akc. tow.

Składnostna kup! Motorske koło, štyritakter, dospołnje bjezporučne za 135 hr. na předań **Max Seifert** w Bud. na Kamjentnej hasy 29.

Tobak
punt jenož 1 hr., čisty přemórski poruča **Hultsch** w **Budyšinje** Bahnhofstr. 6 Cigarowy wobkhod

Rjane sylne **prosata** na předań **Jurij Smola** w **Bačoniu.**

Młoda, zdrjenosylna wysokosućelna **kruwa** a **dójna kruwa** po 2. šeleu, **byk,** 5 centn. čežki na předań **w Parkowej korčmje** w **Nowej Wsy** p. Njeswačidła. Rězny skót so jako płać. bjerje

Motorske koło
bjez dawkowaho a wjeddźeńskaho wopisma jara tunjo na předań **Max Seifert** w **Budyšinje** na Kamjentnej hasy 29.

Žonjace koło
nowe z fabriki za 68 hr. předa **Max Seifert** na Kamjentn. hasy 29

Sylny **hospodarski wóz**
deskowany, nimals nowy, 60 ctr. nakładnosće, je na předań.
August Riemer,
w Pěskecach pola Kamjenca.

Pytam **młodu holcu**
do domu, 14 hač 18 lět. Bliše zhonič wo wud. „Serb. Nowin".

Pytam hnydom
nazhonitu, spušćomnu **dźowku**
Große w **Budyšinje**
na Mušskowskej dróhy 13.

4 PS motorske koło
(D.K.W. motor) nowe z fabriki z rub. tunjo na předań, z krosnami starymi motorak. kolami móže so płaćić. **Max Seifert** w Budyš. na Kamjentn. hasy 29

Wóskowane tkaniny
100 cm šěroke, 1,50 hr.
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

2 dójnej kozy
stej na předań w Zdźarkach čo. 22 pola Klukša.

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a šěsć prěnjotnych drjeworězow přidał
Měrčin Nowak-Njechorński

176 str. 3 hr.

Wšěm Serbam ju należnje poručamy

Serbska kniharnja w Budyšinje
Serbski Dom

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowárnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobdźelenje se stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 166 | Budyšin — Wutoru, 19. julija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Dawezowy plan khabła.

Njewočakany strach žo na politiskim horizonce pokazuje — mjenujcy **krize Dawesoweho plana.** Snaty narodny ökonom J. M. Kaynes-složuje we swojim cžasopisu „Nation" kedźbnosć na kritisku periodu Dawesowho plana. Němska ma w běhu pschichodnych 12 mězazow hižo 2 milliardze płacžicz, potajtim jenož pol milliardy mjenje, hacž najwyschscha suma.. Kaynes s toho sudźi, so budze žo Dawesowy plan bórzy swjesc. So bychu žo tute njesmérne płacžisny w zusej valucze smóžnile, dyrbi Němska 40 hacž 50 proz. wjazy wuwosyc. To pak so praktisay pschewjesc njehodźi. Byrnjez k tomu dójschło, bychu wericzelowe kraje pod němskej konkurenzu cžerpike, so bychu žami na sniženje płacženjow tłocžili.

Schtož jeho nastawk wažnu cžini, je wobtrucženje, so je tez smitkowne swjedenje reparazijow do straha stajene. S tym žo wón nahladam reparazijskeho agenta Packera Gilberta pschisamkuje, so Němska móže tute praschenje rosrisacz, hdyž chze, a to psches pschemenjenje systema finanzneho wurunanja mjes statom a krajemi. Kaynes nawdala němskemu knjezerstwu, wschо možne cžinicz, so mohle tute sumy dale swjesc. Kaynes žo boji, so mohło žo ji wospjet „njedostatk na dobrej woli" porokowacz a wez do diplomatiskeje areny storczicz, na cžoz Paris dawno cžaka.

Dr. Reinhold puczuje do Ameriki.

Wczera je statny finanzny minister na wuslužbje dr. Reinhold swoje puczowanje do Ameriki nastupił. 28. julija budze we Williamstownje a tam wschelake pschednoschki wo finanznych a hopodarskich problemach Němskeje dźerzecz. Tuta jeba dostanje, dźiwajo na zmetopolitiske wuwirze poslednjeho cžasa (Dawesowy plan!) a na wosobu dr. Reinholda, wosebitu wažnosć. Nadźijomnje s toho nješchto sa Němstu wuskoczi.

Nowy sakski justicny minister dr. z Fumetti před swojimi zastojnikami.

Justizny minister dr. s Fumetti wopyta sandźeny pjatk wyschschi krajny sud s jeho statnym rěcznistwom. Psched zastojnikami tutoho najwyschscheho sakskeho sudnistwa pokaja na to, so žo wosebje sa to stara, so by žo sajnosć sudźenja sathowała. Jara sajimuje žo za bźeka najwyschscheho sakskeho sudnistwa a jeho statneho rěcznistwa. Wón proschesche zamžnu dowěru, jeho priedowníkej wonowanu, tez jemu spožcicz. Wyschschi president krajneho sudа dr. Mannsfeld dźakowasche žo s dobom w mjenje generalneho statneho rěcznika sa cžopje žiwa powitanja, prajiwschi, so sudnistwo kaž prjedy tak tez dale njemylnje pódźe po puczu prawa a prawdosče. S wozebitym wjeselom wita žadanje ministra, so by w sudźenjach žo stajnosć sathowała.

Rěcc francowskeho ministerskeho prezidenta Poincareja a wójnskeho ministra Painlevija.

W Lankenje w Belgiskej pohwjeciczu pomnik sa padnjeneho njeznateho wojaka. Belgiski kral a franzowski ministerski president Poincare běschtaj pschitomnaj. Belgiski kral we swojej rěcži wusběhny, so stschiwdźenje wucžinjenjow je bylo s pschicžinu, so w poslednjej wójnje Belgiska ramjo pschi ramjenju wojowaschtej. Belgiska njebě na to pschihotowana, so mohło internazionalne prawo žo woprawdze stamacz. Jeje nadźija, so wulkomocny Belgisku neutralnosć schkitaja, njeje podarmo była.

Franzowski president Poincare pokaja, so njeje se pscheradu na wězu měra, hdyž žo sadźewa pschemenjenju wérnosče a t tomu, so njebychu žo stawiny do basti pschetworile. Psched někotrymi dnjemi, tak wón praji, je Vandervelde (minist. president Belgiskeje) pschilezujoscz mět, někotre wudawanja pschepytowanskeho wuzbjerca němskeho zejma porjedzicz, wosebje wotpokazacz pschiklodźenja, so Belgiska hižo do wójny je pschestała z dobrej wolu njeneutralna być a so je była w pomoc njedorosumjenju s pschecžiwnikami Němskeje. Wosjewenje Vanderwelda je wusnamne. Belgiska a Franzowska njesmitej pschestałej spěchowacz s bjeswumjenitej sprawnosču politiku sbliženja (s Němskej mjenujcy, pschisp. red.). sapoczanej w Genfu a Locarnje. Wczera kaž dźenja pschi žwojim sadźerjenju sawostajnjetej. Jeli žo Němska po žwojich žlubjenjach složuje, kaž sandźeny tydźeń w Kralowzu (Königsbergu) w rańschej Prusej (mjenjene je saniczenje tamnišchich wobstwerdźenjow pschisp. red.), sapijujemy tutón podawk njez je spokojenjom zamolubosče, ale jako znamjo popuschczenja napjatosče. Njeje jenož rosum, nij sacžucze humanosče je-nož, nam radźazej swadze s naschim žiwobdom stónczicz, naschi derje pschemyślenj sajim, stejazy na hraczkach, je naschа starosć wo naschi pschichodn, naschе pohlelenje ke dźeku a naschе žadanje sa pokojom. Naschе žadanje sa pokojom njewusamkuje ani naschе požadanje, so dostawamy

Po škerjedźency we Winje.

Wczera rano žu we wschich fabrikach sažo dźelacz započeli. Nadrósne železniży hižo njedźelu jěsdźachu. Podarmo kommunistiske pažma spytachu jěsdźenju sadźewacz. We hlownym depoze nadrósnych wosow jenož 5 kommunistiży organisowani pschistajeni žo sapowědźachu žwoju žłužbu wukonjecz. Jich towaršschojo jich s dwora wuhnachu a direkzija jich natkwilnje puschcži.

Wo hrosnosćach Winšteje škerjedźenzy.

Jedyn Winski wobydlet wczera do Barlina pschizjewschi tole powěda: Chzych k universicze. Jako k njej dóndźech, wobkčehowachu ju dźiwje cžrjódy. S njemdrej sažaklosču mjetachu kamjenje do woknow a schkleńcžanych durjow, prózujo žo, žo s durjemi nuts dobnycz. Krute želesne lězyzy tomu sadźewaja. Potom žłuchu wołanje: „Benzin jow, sapalcze staru budu!" Nadobo wokaja: „K žejmowni!" Pschczo nowe cžrjódy pschikhadźeja. Kaž bychu je semje wurostle, jewja žo nowe postawy. Na nich je widzecz, so jenicžay na wokomik cžakaja, so móhli rubicz a kradnycz. Nětko wala žo žnła po wokolenjay (Ring) dele. Pschi radnizy steja w schtyri rjadach policajstojo, tuthwilu-hischcze wocžakujo. Cžrjódy žo mjes nich tłócža, spytawschi jich rjady rosdźebicz. W pschichodnym wokomiku s nich nětdźe 30 do cžélneje nahoty sešlékawschi žadkawje krjudowachu. Uniformy spowěschachu na zwězowe stołpy. W njemdrej skakańcy zwólhy wokolo drastow rejmachu. Pschczo bóle žo pschibližuja, wot sady pschczo bóle a bóle rosczaze žnky ke justizneniu twarejnju cžejhnjedźu. Réka, so je w nim 30 policajstow jako wobžadka. Pschczo bóle je położenje hrožaze. Jedyn běži tam, hdźej němske ludowe dźiwadło stej. Cžrjódy sa nim. Sa wokomiki je justizne twarjenje s cžrjódami wobdate.

Kak w nim woheń žałožichu.

S jeneho blisteho tankownischcza kuleja s benzinom napjelnjene žudy. Cžrjódy swólniwje rosstupaja, so bychu žo k žudnistwu dokuleli. Benzin wulija do pinzow. Lud cžaka s blískosče žudnistwa. Někotsi tšeleja do scželnow, pschemacžanych s benzinom. Płomjo žapa na 35 metrow wyšoko k njebju a we wokomiku žo žnte twarjenje wot dróhi žem pali. S druhich stron twarjenja mjetaja blida, pišanske stroje, khamory na haju. Płomjenja njeju walczki aktow do powětra. S druheje strony pschikhadża policija, wobnjowa wobora. Signale schrekcza. Wobnjowa wobora pschikwata s zyłym swojim muzitwom. Tola cžrjódy žo pschecza krucžischo a krucžischo samkaja, so bychu haschenju sadźewale. Druhe sscskakaja na žnkawy a mnoży nusuja woborníkow zosacz. Wschecžezene jedu žnkawy domoj. Na nich wiżaja halekaze a rejaze pažma.

Se wschich stron tšeleja. Wicho cžišnje žo na semju. Tak rucze hacž tšeleńca na wokomik pschestanje, postocza so bychu cžekali. Nowe salvy wrjeskaja. Wschitcy žo sažo na semju cžišnu. Hdyž i tšelenjom pschestanu, cžrjódy sažo postocza a cžekaja. Ale hižo leża na semi morwi a sranjeni.

Muzitwa republikanskeje woboty khwataja sranjenych a morwych wotnoschowacz. Nošcha jich prawie wyšoko na rukach, so bychu lud s nowa rosnjemdrili.

Sozialdemokratiży sapóžłanzy, na jich cžole Seitz, wyschschi měschczanosta Wina, prózuja žo cžrjódy směrowacz. Tola duchojo, kotrychž žu wokali, žu rosnjemdrjeni a nad nimi knježa. Ssami dyrbja khwataja zosacz. Powěscze dźeja psches rosnjemdrjene cžrjódy s njemdrej spěchnoscju, rospalitoscz hischcze bóle roshorjejo. S nimo jědźazych autow smjetaja nutska hedźazych a kładu do nich morwych a sranjenych. Tak je pschczo ruma dosch sa nowe wopory. Bitwa howri nimale 4 hodźiny. Khorownje njemósa wschich sranjenych wjazy pschijimacz. Na khódbach steja w dolhich rjadach nošzydła sranjenych. S nich tu a tam jeneho mjes tym semrětcheho wucžahnu. Cžrjódy mjes tym wschě klanu brónjow a munizije wurubja. S nimi wobdźěleja žo na njemdrym wojowanju.

Jena druha powěscz praji wo žadławej hrosnosći. Cžrjódy nadpadnychu policajsku straż na Lichtenbergskej dróży, ju pschemóžiwschi a 15 tam strażowazych policistow sajawschi. Tych cžélnahich wuslekachu, potom jich do straże samknychu. Na to dom sapalichu. Wbosy sawrjeni dyrbjachu žo pschi žiwym cžele spalicz.

Liczba woporow.

Po hamisticz powěscjach je 82 wosobow pschi schkerjedźenzy swoje žiwjenje pschižadźiło. Powěscz pschisspomni, so žo liczba wesče hischcze powjetschi.

Cžeskosłowakska w Awstriskej s wojerskej mozu njesapschimnje.

Minister swonkownych należnoscjow dr. Benesch je jenemu dopisowarjej nowin prajił, so žu wschě powěscze, so chze Cžeskosłowakska w Awstriskej s wójskom sakrocžicz, njewerne. Minister na podawki s mérnej krjewju shladuje.

Italska hrozy.

We Winje běchu wo cžaż niemérow schkitanisku straż pschiprawili. Ta bě 2000 muzi žnła.. Wobrónjena bě s revolwrami. Pschicžiwo postajenju taiteje straże je Italska we Winje sakrocžika. Italski wupósłanz pschepoda awstriskemu knježerstwu notu, protestowazu pschecžiwo schkitanskej straži, dokelž je pschecžiwo mérowym wucžinjenjam.

Awstriske knježerstwo snapschecžiwi, so žu schkitansku straż pschecžiwo jeje woli postajili. Wona pak njemóże žamostatnje postupowacz, ale jenož zhromadnje s policiju. Knježerstwo dale prasi, so ma žo posdźischo rosponimacz, hacž žo tole postajenje s wustawu snjeze. Po žłukowach wustawy maja gmejny prawo, sa schkit swojich sajimow policiju sarjadowacz a wudźerzecz. Njesozialdemokratiske wobydlerstwo wschak žo boji, so mohło žo po tymle wokolopucżu wobrónjenje republiku schkitazeje woboty dopjcz. Wona pak nima prawo sapschimnycz, tam hdźej žmě po sakonju policija sakrocžicz.

Italska bě dale hrozyła, so jeje, wosebje tworowe cžahi, budża Pod schkitom italskeho wójska psches Tirolsku jěsdźicz. Italska drje tute hrożenja prjesche, dokelž druhe wulkomozy do toho swolče njebychu. Někto pak žo wupokasa, so italski wójskowy kommando pschi Brenneru (hora pschi awstrisko-italskich miejach, psches nju snaty dołhi tunel wjedze, pschisp. red.) je s tutej wojerskej naprawu woprawdze hrożył. To pak žo wěsče bjes wědźenja knježerstwo stało njeje.

Mjes tym je žo tirolskim wyschnoscjam poradźiło, so wójsko, policija a domisniska wobora želesniży a dwórnischcza w Tirolskej wobžadźi. Innsbruckske dwórnischcžo wobžadźi kompagnija alpiskich honjerjow i maschinistimi tšelbami a 100 policistow. Republiku schkitanska wobora s wjednistwom straika žo na to měrnje wotžalischtej. S dobom wójsko militnarnju pschi Ruetzowej rěkaju njedaloko Mühlawy a želesniżku wuporjedźernju pschi Karwendelskej želesniży wobžadźi. Pod taiskim schkitom na želesniżu sažo jěsdźicz sapocžachu.

Wolfowa telegrafowarnja powě, so žu wczera psched wjecžorom žo sajtupjerjo dźelacžerjow jeschli. Jenomyślnje wobsamknychu, s wobthodnym straikom pschestacz. Sozialdemokratiska nowina i wobzeitym kopjenom pschisłatejnych želesniżow kaž tych nadróhach napominasche, z dźelom hnydom saporjedzicz. Dźensa wokolo połnoza žu prenje cžahi jěsdźicz sapocžałe. Nadźijeja žo, so dźenja dopoldnja na wschech želesnizach a dróhach swucžena a wschedny wobthad sasłupi. S tym by była hrosna schkerjedźenza wothnita.

porjadnje wójnske sarunanja ani so nam rukuja sa naschu wěsčosć. Tychle wumeńenjenjow so dźerżo je naschа zadosć sa měrom tak syłna a tak wutrajna, so ju njeslemi, ani njerosum ani njedowěra ani wobžobinske nadpadny, sadźewki wschě pschewinywschi wjedźemy słukt měra wutrajnje a měrnje dale. Je-li dr. Bredt w jenej njedawno wosjewjenej hamtskej rosprawje njeby pišał, so je twar wobtwerdźenjow pschi rězy Maas sranjenje neutralnosče a njepschecželsti słukt pschecžiwo Němskej, njetrjebał Vandervelde dopokasacz, so Němska niż jenož 1885, 1875 a 1887 njeje tute dźěła njesnała a niż sa njeprawe njemčła, ale so je žebi je žamo pschała a

k nim pohonjaka. Hdyž ſ mojeſe ſtrony ſo nuczeny czuju rěczecź wo krocżeli němſteho wupohſtanjitwa w naſtupanju ultimata w lěcze 1914 a wo nawalu do Belgiſkeje, ſtanje ſo to tohodla, dokelž je woprawdźe ſa ſwědkow tychle podawkow czežko pichtdacź mękakle poſpytny, pſchihotowace ſ nowa pſchehladanje ſrěczenjow (mjenujzy wěriwych).

Minister Painleve w franzowſkim měſcze Nankes ſ pſchiležnoſcu wotkrycża pomnika ſa padnjenych na to pokaſa, ſo wiſche poſpyty tych na nowu wójnu a wjeczenje ſmyſlenych derje organiſowane a raſne wotrěczenja nadeńdu. Tohodla je Franzowſka ſwoju woſeſku reformu pſchewjedła. Na wójſku je, ſ wjele czeſcźomniſchim nadawkom bitwy njemóżne cźiniez, hacź je dobywacź. Tajke wójſko ma nětko Franzowſka ſtejaze w ſtužbje měra. — Pſchi wjeczeri we wójnje ſranjenych witaſche we ſwojej rěczi prózowanje, ſo němſky a franzowſki wojowarjo ſ fronty ſu ſo ſjednocźili k ſhromadnemu dźelej. Streſemann je hiſchcze ſ miniſtrom ſwonkownych naležnoſcow a ſ nim je ſiwa Locarnſka politika (mjenujzy prózowanje wo wujednanje Němſkeje a Franzowſkeje, pſchiſp. red.). Multi ſadźěmk ſa mjeſenarodnu wěſtoſcź je niedowěra na woběmaj ſtronomaj, ta je hiſchcze wjetſcha hacź hida a hoſpodarſke napiſcheźiwnoſcze. Jeli je hdże kraj., w kotrymž je wola, měr ſakhowacź, ſjawna a jenomyſlna, dha je to Franzowſka.

Prózowanja wo pſchiměr w Chinje.

Po powěſcźach ſ Pekinga je Tſchangtſchuantſchang depeſchu na Pekingſke knjeſerſtwo póſłał, kiž wupraji, ſo je Tſchangkaiſchowy ſaſtupjeŕ jeho w Tſinanju wopuſtał a namjetował, jednanja wo pſchiměr ſapoczinacź. Saſtupjeŕ je jemu vjetł, ſo Tſchangkaiſhek ſwoju kedźbliwoſcź na konflikt Hankawſkich kommunitow ſkoſuje. Chze ſo toho wſdacź, ſ jenak pſchemyſlenymi wójnu wjeſcź. Wſchě powěſcźe ſ juha pokaſuja na to, ſo je ſaſtacże njepſchecźeſtwa mjes Schantungom a Tſchangkaiſhekom njmale wěſte, dokelž poſtedni najſterje wſche ſwoje pomogne ſrědki ſa pſchichodne wojowanje pſchecźiwo Hankawej ſhromadźe.

Złoty duchowny jubilej

wysokodostojneho k. P. dra Desiderija Löbmanna w klóstrje Marijnej Hwězdźe,

W zašłych dnjach — zaměrnu sobotu so lětnješe — swjeceše senior klóštra Oseka w Češkej, wysokodostojny knjez P. dr. Desiderius Löbmann, swój złoty duchowny jubilej w połnej duchownej čiłosći. Wězo počinaju so na čescéhódnem starcu séčhwiki staroby pokazać — liči tola nimale 78 łět. Tutón ważny dźeń běše bóle dopomnjeńka na zašłe časy, na dny pilneje zastojnskeje dźěławosće. Tola pak sej njedachu jeho duchowni bratrja a wjesne a wokolne wohydleŕstwo wurjadny swjedźeń nimo hić, zo bychu jubilarej swoju čescéwnosć a dźakownosć wopokazali. Cyle jeho skromnemu kharakteru přimérjene chcyše wšém swětnym počeścowanjam z puća hić. Po prawym dyrbješe so dźeń skundicy w Oseku swjećić, ale wěsty podawk w tamnišim sydlišću činješe njepřitomnosć knjeza prálata runje na tutym duju radźomnu. Tak séčhowaše jubilar přeprošenje sotrowskeho klóštra Marijnym Dole, hdźež swoju sekundicu w ćichrosći a měrje woswjeći. Tamniša hnadna knjeni je dalša přiwuzna jubilara a sej přeješe, zo by rjany ežeń w idyliskim klóštrje na Nisu woswjećił, hdźež jeho knjez P. Ubald přewodźeše. Pjatk so na puć podaštaj a sobotu swjeceše jubilar pod assistenceu swojich duchownych bratrow z rajda wulku Božu mšu a knježuv porjeńšichu jn z łacańskim spěwom. Na tutej wobdźělichu so pódla wšelakich přiwuznych — mjez nimi jeho jenička wobsarna sotra w Sěrachowje — někotři wokolni duchowni, tak ze Ostricy a Seitendorfa, wosebje jeho sobujubilar farař em. Rönsch. Mała hosćina zjednoći čŕjódku čescowarjow jubilara w refektoriju.

Ale też doma w tudomnym klóštrje, hdźež swój „wotpočink“ wot lěta 1912 wuživa, njechachu sej witanu přileżnosć nimo hić dać, jemu swoju přisłušnu lubosć a dźakownosć wopokazać, z dźěła wot klóštra samoho, z dźěła wot wjesnjanow a wokolneho wobydleŕstwa. Wšelacy zastupjerjo zeńdźechu so njedźelu po dopołdnišich Božich słužbach w jeho tuskulu a wuprajichu jubilarej swoje nutrne zbožopřeća. Wjećor zjednoći wšak snadna hosćina w klóštrskej jědźerni, hdźež so zasłužby jubilara a jeho stajnje wupomoc w cyrkwi a dušowpastyŕstwje wosebiće wuzběhnychu a wukhwalowachu. Jubilar so za wšo pokornje podźakowa, też za pisomne zbožopřeća, wosebje ze strony swojich prjedawšich šulerjow a duchownych bratrow.

Čescény jubilar narodźi so 25. novembra 1849 we Sěrachowje, studowaše jako khowanc Serbskeho seminara sydom lět na gymnaziju na Małej Stronje we Prazy, 1 lěto Komotowje, zastupi do klóštra Oseka 7. sept. 1872, wotpołoži swjate sluby cistercienskeho rjadu 8. oktobra 1876, wěnowaše so theologiskim studijam w Innsbrucku a Litoměricach a swjeceše swoju primicu (prěni wopor Božeje mšě) 16. prašnika 1877. Tři lěta studowaše jubilar na filozofiskej fakulće we Prazy, přińdże w septembru 1880 jako wučeŕ za zemjepis a stawizny na Komotowskim gymnaziji, wotpołoži 1881 swoje wučerske pruhowanje khmanosće we tutych předmjetach a bu w novembru samsneho lěta jako doktor filosofije promowany. Też literarnje je jubilar wustupował. Tak spisowaše wjetše nastawki wo krónowanju khežora Korle IV. a jeho ważnosći, wo kralu Vaclawu a jeho dźěłowosći jako němski kněžor a wo druhim. Tak steji pola mnohich Oseanow a swojich prjedawšich šulerjow Komotowskeho gymnazija w najlěpšim wopomnjeću a čescowanosći. hišće rad na swojeho dobrocźiweho wučerja z miłej powahu. Přez swoje pobožne a bohabojazne žiwjenje je sčěhowanja hódny přikład za swojich rjadnych sobubratrow, druhich duchownych a wěriwych. Jeho njespróceniwa dźěławosć w cyrkwi a wobšerne dušepastyŕstwo — rano zahe khodźi wšędnje do cyrkwje a sedźi w spowědnym stole — so powšitkownje z wulkej dźakownosću připoznała. Njech je tutomu swěrnemu słužobnikej w Knjezowej winicy hišće dołho wjećor žiwjenski spožčeny. Na mnohe lěta!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru 19. julija.

1585 załoži so Mišnjanska wjerchowska šula, kiž je też so za wukubłanje serbskich młodźencow postajiła.

Njebjeski Wóćee.

Z njebja wysokeho, z raja wěčnosće
Woko Najwyššeho na nas zhladuje.
Prostwy naše słyši Bóh tam dźeń a nóc,
Z wótrym skitom pyši naš puć jeho móc.
Z milosću nam dawa wšędnu potrjebu;
Pombać njezastawa w nuzy, we horju.
Prajće ludźom wšudźe: w njebju wóćee je
Kiž nas njezabudźe w swojej dobroće.
Korla Fiedleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor to 7 hodź. barometer 730, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +23. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer —3, thermometer w nozy +15. Wužiwadny na pſchemėnjate wjedro. — Rozpołożenje niżinow a wyſchinow nam pſchezo hiſchcze dołoż wobſtajne wjedro zjelubi. Nad ſrjedźnej Europu niżiny leża. Nad rańſchej a wjeczornej ſtaj derje wyſchini. Tola njeſamožetaj nam wobſtajne wjedro ſaruczicź, cźim njenje, dokelž ſo ſ atlantiſkeho oceana nowa niżina pſchibliżuje. Tu a tam po Sſerbach ſu ſahnyli nimale dwě njedźeli podobiſcho hacź druhe lěta. Bóh chcyl nam ſkónczne ſlónczne žnjowe wjedro ſpožcźicź a naſche žně na polach pſched wſchej ſchkodu wobarnowacź. Njech Knjeſowa miłoſcź ſapmuje dźeło ſwojich žnjeńzarjow. — Juſſe ſrjedu ſkhadża ſlónczko 4,03 hodź. a khowa ſo 8,09 hodź. Měſacźk ſkhadża w nozy 11,12 hodź. a khowa ſo dow. 10,50 hodź.

— **Sſerbſku ſpěwarju ſ Frankobroda** — domoj. Njemóża dowupowědacź, kak rjenje je bylo, ſ kajkej luboſcźu ſo ſerbſke ſpěwy pſchijachu a kak kraſna je muſlajeńca byla. Wjednikej wopomniweje cźŕjódki, knjeſej direktorej Bjarnatej Krawcze, dźakachu ſo mnohe pocźeſcźowarja, kotrejž jemu ſ wutroby popiſchejemy ſa jeho pilne, njeſebicźne dźěło k ſpomożenju naſcheje narodnoſcze. Skutk ſcźěhuje ſkutki! O hdy bychmy mnohich taſichi ſprawnich a wſchitko maliczkoſtne pſchepřahowacych Sſerbow měli, z kroczelemi hobra bychmy dopředka, k wyſchinam ſwěcźali. Wutroba, kiž ma luboſcź we ſebi, luboſcź žnje, tež luboſcź dźakcu žnjeże; a tajka wutroba je nam Sſerbam ſlota, ma ſlónczne wrota. My ſtojimy k wjeſcźe.mu ſlawnemu ſhromadnemu mjſchtrej w dźěle a ſpěwarjam a wón — k nam! Schtwórſt ſpěwacźu naſchi lubi ſpěwarju pod jeho nawjedniſtwom w Wachowej žurli a Fobotu w radźu. Sčławaj jim! Wěſcze ſmėmy bórzy wobſchérniſchu roſprawu wo ſtutkowanjoſći naſcheje ſloteje družiny w Frankobrodze cźitacź.

— **Sſerbſke dźěcźi do próſdninſkich kolonijow.** Tej lětſa ſaſo ſcźelemy naſche dźěcźi na wocźeſtiwjenje do ſuſodneho kraja. Luboſcź taunych dobrocźelow pſchihotuje jim ſaſo rjanu hoſpodu pola Mjelnika, kaž pſchedkhadaje lěta. Dwaj hnjeſaj ſ naſchich wucźerjow ſtaj na wyſchnoſcź próſtwu ſapodakoj, ſo ſmėłoj je pſcherwodźecź a dohladowacź. Tak budża naſche dźěcźi ſaſo w dobrych rukach. Naſche towarſtwa dyrbja ſwoje dźěcźi **hnydom** a to **hnydom** we expedizyji „Sſerb. Now.“ w Budyſchinje pſchipowjedźicź. Wſcho dalſche tam ſhonja. Wſchě wudawki na dźěcźo najwyſche 10 hr. Sčyłkne pjenjezy ſo ſtarſchim wrócźa.

— **Wulėt na wuſtajenźu do Młodeje Boleſławy** budże ſobotu, 27. auguſta. Popołdnju w 2 hodź. ſ Budyſchina wotjědzemy. Wrócźimy ſo pondźelu, 29. auguſta. Schtóž chze, może ſo hižo njedźelu w nozy (po 12 hodź. w Habrach(cźach) wrócźicź. Wſchěch wudawkow hromadze budże najwyſche 15 hr. ſa jěſbu, hoſpodu a jědź. Schtóž chze ſo na wulėtcźe wobdźělicź, njech ſo hnydom w expedizyji „Sſerb. Now.“ a pak pola ſwojeho towarſtwa ſamotwi. Pſchi ſamotwjenju ma 5 hr. napłacźicź. Samotwjece ſo ſ cźaſom, ſo njeby napoſledk pſchewulėicź wuſchparanjom było. Wſcho dalſche wo rjanoſcźi tamneje wuſtajenźu hiſchcze roſpiſchemy. Wuſtajenźa je wulkotna. MěstO jara jaſimawe. Naſch pucź wjedże pſches kraſnu krajinu. Mała Boleſława leži na pol puća do Prahi na ſamej cźarje.

— **Schulſke ſwjedźenje na wuſtawnym dnju.** Pruſki kultuſowny miniſter dr. Becker je poſtajił, ſo je wuſtawnym dźeń (11. auguſt) ſa ſchule ſwobodny. Maja ſo mjeſchke ſchulſke ſwjedźenje wuhotowacź, na kotrymž ma ſo ſtawiſnikam ważnoſcź wuſtawneho dnja wobjeſe wuſchěnkej. Pſchi wuhotowanju jenotliwych ſwjedźenjow ma ſo ſchulam pokna ſwoboda wotſtajicź. Tola ſo miniſter nadźija, ſe ſo wſcho ſtanje, ſchtož ſmiſtkowanu hódnoſcź a ſwonkowny wobluk tajkeho ſwjedźenja derje wutwori a wobſcźitu ważnoſcź tuteho dnja ſo ſchulerjam žiwje pſched wocźi ſtaja.

— **Lipa ſcźeje.** Pſchi pućach a dróhach, w ſahrodach a ſchtomowinach ſcźeje nětko lipa a wupſchestrěna je ſwojich ſoltobėłych kopjenjow kraſnu wóń. Wjele tyſaż pcźelow je nětko pſchi dźěle, ſo bychu drohotny, ſajny a cźiſty med hromadźike a do ſwojich kofcźow nołżyle. Na lipach ſchwórcźi a bórcźi nětko wſcho kaž w kofcźu abo kaž bychu ſo pcźoły rójile. Pilne ruży hromadźa ſcźelja do kofcźow a kotchow ſ cźajej, kiž je jara wužitny k poſcźenju. W měſchcźanſkich ſchtomowinach je ſakaſane, lipowe ſcźelja ſchcźipacź. Na wſěach hiſchcze ſo ſtrje ludźom popſcheja. Dźewjaty dźeń po lipowym ſakcźeżu budu drje ſo žnjenźa kofow pſchimacź!

— **Powyſchenja** pſchi krajnym ſudniſtwje w Budyſchinje. Wyſchſchi juſtizny ſekretaŕ Schurz bu (1. hapr.

Za wysoku płaćizny.

Powědańczło ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kirſtina Rowoła.

13] (Pokračowanje.)

Oſi[illegible]tne pſchedſtawjenje běſche nimo; bě na cźaſu do zyrkwje hicź! Margita, kiž běſche běſcźa hacź jeje ſawodźewak, da ſo wot ſwojeho nawożenje do wola ſcźěhnycź. Jana ruka njeſłoži ſo ſohnujo na jeje hłowu; wona cźuješche, je běſche ſyrota, kiž njemėješche nikoho na balotim ſwěcźe, kiž mohł je pſched tntej kraſnej ſrocźelu ſawobaracź. Też wona by najradſcźe wotſtał ſchła kaž pſched Khwiliu Adam.

Duzy do zyrkwje njerěcźeſchtaj žanoho ſłowa hromadźe. Wo tom, ſchto ſo w zyrkwi ſtawaſche, ſwoſta jej jenoż njejaſne dopomnjeńcźe.

Wobrjadny a ſa žiwjenje wjaſaza pcźihžaha běſchtej nimo. Adam Orlowſki, kiž ſo hižo njehańbowaſche, hrać tólu tajteje rjanje njewěſty, wotwjeſe ſcźebi Margitu domoj.

Wlyſchcźaſta kwaſna hoſcźina ſo bołonźi. Hoſcźo ſo roſſedźeńcźu hacź na nych, kotriž w Orlowje pſchenoſowachu. Wſchitkim běchu wot luboſtnoſcźe njewěſty wobkluſtowani, a ſa młodym porom ſawrěchu ſo durje Margicźineho ſalona. —

„Hižo barono kjun ſcźebi pſchaſ, ſo bychmoj mój ſtónczenje njemyſlenaj mohloj hromadźe powědacź“, ſapoca knjes Adam ſdwórliwje. „Hacź dotal to możno njebě. Dźeń ſcźebi pſcheje, ſo bychmoj jutſje twoje ſtrachi Horku woppłakoj. Ty tola dotwoliſch, ſo ja tebi ty rěkam?“

Wona kiwny ſ hłowu a ſamuri prěni krócź ſwojej wulkej, wobkluſtajej wocźi runje do jeho wobliczja.

„K cźemu dyrbjałoj tam jěſbicź, hdyž dźeń ſ namaj ſobu njepójdźe? Je-li je Horka moje ſtrachi, to możu ſcźebi je druhi krócź wobkładacź“.

Won ſo ſamuczi.

„Wěſch-li ty“, won rieku, „o mėłoi po towarſtwnem rjedźe nětko kwaſne puczowanje cźiniez, ſchtož pak je njemóżno“ dokelž mam tola puczowanje pſched ſobu a towarſchnoſcź njemóże dołho na nuje cźakacź, tuž budże drje najſprawniſcha weź, ſo puczowanje ſ Horki naſtupju“.

„Cźehodła? Ty maſch ſwobodnu wolu, jednacź ſyle tak, kaž a ſchtoż chcźeſch, ſo naju njeje kwaſnego puczowanja trjeba. K cźemu by dyrjł ſo ludźom ſ wolі ſondźicź?“

„Ludźom ſ wolі niſt!“ ſnapſchecźiwi won a hładźeſche ſcźebi ſ ruku wložu. „Ale ty, njeſmėješch to ſa ſchćhwdu, hdyž cźe hnydom po kwaſu wopuſchcźu?“

„Ja?“ Wona na njeho pohlada a jemu ſo ſda, jako by won dyrbjał w cźernych hłubinach jeje wocźow ſo potopicź.

„Sſmoj dźěcźi jeho pſcheeje dopiſchiłoj; wo njeho ſo jedna, niż wo naju; njes namaj je ſ tym wſchitko dowinjednane“.

Won ſtocźi je ſtólcźka: „Margita, ſchto ty rěcźiſch? Mój ſmój tola hakle runje ſłubiłoj!“ Też wona ſo wuruna. „Ow, ſłub wſchak możemoj cźaſ derje dźerżecź, to rěka, ſchtoż ſwėru naſtupa. Hewak njetrjebaſch ſo bojecź, ſo budu tebi hdy na puczu ſtacź. Wobaj jenoż, dyrbju tebje na kmiłu wopuſchcźicź, pſchidźu pak hnydom ſaſo. Hdyž mam tebje pola dźeda ſaſtupowacź, to dyrbimoj hromadźe wo naſchich naležnoſcźach, rěcźecź.“

Won ſtojeſche pſchezo hiſchcze na mėtnje, hdźež běſche jeho wopuſchcźika, pokhmurjeny a do myſłow ſanurjeny, hdyž wona hižo ſo naſwórcźi. Schto won po prawom cźyſche? Prjedy bě ſo won putow bojał, a nětko, hdyž wona jomu tak ſmėrom wodźecź da, ſo to, ſchtoż bě ſo ſtało, běſche jenoż ſ wobſtajnem pſched ſwėtom było, ſchtoż jeju bliſche hromadu njeſwjedże, nětko to jeho w hłubinje duſche rani. Won běſche był jenoż ſwjeſchnje wukublany, dyrjejž běſche jemu dźěł też takrjez pózejſwoſtne ſaſtady ſaſchcźěpił, kotrež, kaž won mėnjeſche běchu jeho barž do dźertnjiſtſcheho pſched padnjenjom ſawobarale. Też běſche won ſtarſchi, a mėjeſche tola wo manđźelſtwje ſralſiche ſapſchicźerja dyſłi wona. Won wědźeſche, ſo tajſi pomėr njeſ nimaj be na bliżſchi cźaſ njemóżny. So wona wėnižina pſchibliżuje. Tu a tam po Sſerbach ſu ſahnyli nimale dwě njedźeli podobiſcho hacź druhe lěta. Bóh chcyl nam ſkónczne ſlónczne žnjowe wjedro ſpožcźicź a naſche žně na polach pſched wſchej ſchkodu wobarnowacź. Njech Knjeſowa miłoſcź ſapmuje dźeło ſwojich žnjeńzarjow. — Juſſe ſrjedu ſkhadża ſlónczko 4,03 hodź. a khowa ſo 8,09 hodź. Měſacźk ſkhadża w nozy 11,12 hodź. a khowa ſo dow. 10,50 hodź.

— **Sſerbſku ſpěwarju ſ Frankobroda** — domoj. Njemóża dowupowědacź, kak rjenje je bylo, ſ kajkej luboſcźu ſo ſerbſke ſpěwy pſchijachu a kak kraſna je muſlajeńca byla. Wjednikej wopomniweje cźŕjódki, knjeſej direktorej Bjarnatej Krawcze, dźakachu ſo mnohe pocźeſcźowarja, kotrejž jemu ſ wutroby popiſchejemy ſa jeho pilne, njeſebicźne dźěło k ſpomożenju naſcheje narodnoſcze. Skutk ſcźěhuje ſkutki! O hdy bychmy mnohich taſichi ſprawnich a wſchitko maliczkoſtne pſchepřahowacych Sſerbow měli, z kroczelemi hobra bychmy dopředka, k wyſchinam ſwěcźali. Wutroba, kiž ma luboſcź we ſebi, luboſcź žnje, tež luboſcź dźakcu žnjeże; a tajka wutroba je nam Sſerbam ſlota, ma ſlónczne wrota. My ſtojimy k wjeſcźe.mu ſlawnemu ſhromadnemu mjſchtrej w dźěle a ſpěwarjam a wón — k nam! Schtwórſt ſpěwacźu naſchi lubi ſpěwarju pod jeho nawjedniſtwom w Wachowej žurli a Fobotu w radźu. Sčławaj jim! Wěſcze ſmėmy bórzy wobſchérniſchu roſprawu wo ſtutkowanjoſći naſcheje ſloteje družiny w Frankobrodze cźitacź.

— **Sſerbſke dźěcźi do próſdninſkich kolonijow.** Tej lětſa ſaſo ſcźelemy naſche dźěcźi na wocźeſtiwjenje do ſuſodneho kraja. Luboſcź taunych dobrocźelow pſchihotuje jim ſaſo rjanu hoſpodu pola Mjelnika, kaž pſchedkhadaje lěta. Dwaj hnjeſaj ſ naſchich wucźerjow ſtaj na wyſchnoſcź próſtwu ſapodakoj, ſo ſmėłoj je pſcherwodźecź a dohladowacź. Tak budża naſche dźěcźi ſaſo w dobrych rukach. Naſche towarſtwa dyrbja ſwoje dźěcźi **hnydom** a to **hnydom** we expedizyji „Sſerb. Now.“ w Budyſchinje pſchipowjedźicź. Wſcho dalſche tam ſhonja. Wſchě wudawki na dźěcźo najwyſche 10 hr. Sčyłkne pjenjezy ſo ſtarſchim wrócźa.

— **Wulėt na wuſtajenźu do Młodeje Boleſławy** budże ſobotu, 27. auguſta. Popołdnju w 2 hodź. ſ Budyſchina wotjědzemy. Wrócźimy ſo pondźelu, 29. auguſta. Schtóž chze, może ſo hižo njedźelu w nozy (po 12 hodź. w Habrach(cźach) wrócźicź. Wſchěch wudawkow hromadźe budże najwyſche 15 hr. ſa jěſbu, hoſpodu a jědź. Schtóž chze ſo na wulėtcźe wobdźělicź, njech ſo hnydom w expedizyji „Sſerb. Now.“ a pak pola ſwojeho towarſtwa ſamotwi. Pſchi ſamotwjenju ma 5 hr. napłacźicź. Samotwjece ſo ſ cźaſom, ſo njeby napoſledk pſchewulėicź wuſchparanjom było. Wſcho dalſche wo rjanoſcźi tamneje wuſtajenźu hiſchcze roſpiſchemy. Wuſtajenźa je wulkotna. MěstO jara jaſimawe. Naſch pucź wjedże pſches kraſnu krajinu. Mała Boleſławа leži na pol puća do Prahi na ſamej cźarje.

— **Schulſke ſwjedźenje na wuſtawnym dnju.** Pruſki kultuſowny miniſter dr. Becker je poſtajił, ſo je wuſtawnym dźeń (11. auguſt) ſa ſchule ſwobodny. Maja ſo mjeſchke ſchulſke ſwjedźenje wuhotowacź, na kotrymž ma ſo ſtawiſnikam ważnoſcź wuſtawneho dnja wobjeſe wuſchěnkej. Pſchi wuhotowanju jenotliwych ſwjedźenjow ma ſo ſchulam pokna ſwoboda wotſtajicź. Tola ſo miniſter nadźija, ſe ſo wſcho ſtanje, ſchtož ſmiſtkowanu hódnoſcź a ſwonkowny wobluk tajkeho ſwjedźenja derje wutwori a wobſcźitu ważnoſcź tuteho dnja ſo ſchulerjam žiwje pſched wocźi ſtaja.

— **Lipa ſcźeje.** Pſchi pućach a dróhach, w ſahrodach a ſchtomowinach ſcźeje nětko lipa a wupſchestrěna je ſwojich ſoltobėłych kopjenjow kraſnu wóń. Wjele tyſaż pcźelow je nětko pſchi dźěle, ſo bychu drohotny, ſajny a cźiſty med hromadźike a do ſwojich kofcźow nołżyle. Na lipach ſchwórcźi a bórcźi nětko wſcho kaž w kofcźu abo kaž bychu ſo pcźoły rójile. Pilne ruży hromadźa ſcźelja do kofcźow a kotchow ſ cźajej, kiž je jara wužitny k poſcźenju. W měſchcźanſkich ſchtomowinach je ſakaſane, lipowe ſcźelja ſchcźipacź. Na wſěach hiſchcze ſo ſtrje ludźom popſcheja. Dźewjaty dźeń po lipowym ſakcźeżu budu drje ſo žnjenźa kofow pſchimacź!

— **Powyſchenja** pſchi krajnym ſudniſtwje w Budyſchinje. Wyſchſchi juſtizny ſekretaŕ Schurz bu (1. hapr.

1927) za justiznego inspektora, kenzlijowaŕ assistentaŕ Pietšer a Gringmuth buschtaj za justizneju assistentow (1. julija 1927) a kenzlijowy assistent Sšykora za kenzlijowego wyschšego assistenta ((1. haprleje 1927) powyschcheny.

— **Wežipnosej pschi pohrjebach.** Wobežje na wužach mjenje pschežo sajo njepožink wobkedžbowaš, jo je pschi poh. dach wežipnych pschežo wjele wjazy haš pschehonjerjow. Hušto so stawa, so žony i dźěćimi na rukach jo zule blizko haš pschehonjenjam tłóčeja, so tola bježdża njeje pschepušče njebychu. Teš zarowanišku žiwjatoczność tajeju ludžo hušto dosež myla. Nutrnosej so ludžom bjerje, dokl maćerje zule blizko žiwoje schkrěkżaje dźěći smérowaci pytaju. So bychu tutenmu njepožinkej wobarali, so jenotliwe wobady k temu pschesche, so pschi pohrjebach ludžom pschisiuju na pohrjebnischežo jenož dowola, hdyž we postajnej drasći a bjes dźěći pschindu, tuž bychu žiwjatocznosej mylicj mohle. Telko sadžuca dyrbjał kždy sam we žebi měcź, jo by zarowazym wschitke ponižace sadžischcze sahnował.

— **Budyschčańska khorobna pokładnja** je Schimanez Ježowosce na Hoschiz haž kupiła, jo by tam žiwoje nowe sarjadnischnowe twarjenje staśiła. Kupny pjenjes wuczini pjeza 75 000 hriwnow.

— **Kradnyli žu** 14. 7. 27. we wokolinje sežehowaze jedne koła: muzaze koło „Attila“ čo. 66176 ſ čzornymi krožnami, Torpedostim žamobžhom, šwónczkom ſ napisžmom Max Kretschmer, Rückersdorf; starsche muzaze koło „Wanderer“ ſ čzornymi krožnami, horje sšibnjenym wodžidłom, se šlébrowej kronu wuhybchenym; 16. 7. 27 tu muzaze koło „Corona,“ čo. 451912, ſ čzornymi krožnami a šwjenami, horjeschibnjenym wodžidłom ſ čzornymi pschimadkomaj se šlotymi šmužkami, we gratowej tošnjej ješi mała desežiczka ſ napisžmom Rudolf Liebelt w Budyschinje. Wo wobežnje sdźělenje prošu kriminalne wotdźělenje we Budyschinje.

— **Kriminalna policija** pschežłyschca šandźenu žobotu w schulišcu hólzow, kotraj buschtaj w jenym tudomnym wobkhodže za brašli podhladnaj, dokelž wjele pjenjes wudawaschtaj. Hólzaj wudawatej, so staj pjeza pjenjesły sdźěła šo wo wjetschi pjenjes) w mjdowej ticze namakałoj. Schtóž je titu šhubił, njech šo na kriminalnym wotdźělenju jamołni. — Dale khowa kriminalne wotdźělenje cžapnik, kotrjž je najšerje pschi měšchczanskim sdźělenju pschišo ſ motorišeho kola kradnył.

— **Njekasanz.** Sobotu popołdnju jedyn tudomny wobydlež ſ sedžnosću a rosbudnosću jeneho tudomneho hóšćetneho Krawza sadžerža a jeho sawotanej policiji pschepoda, dokelž bješche šo na Albertowym namješće na Glětnej holczaju na njepožišwe waschnje pschieschol.

— **Spytane žamomordaršiwo.** Tudomna 28 létna mandželska želesnowjerzerja šnyta žobotu dopołdnja šo žiwojim 4 léta starym dźěćom šo srěbanjom pluna dobrowólnje do šmjerce hicź. Mandželski, ſ wokoło 8 hodź. pschihadnje wot žiwojeho dźěła sajo do žiwojeho bydlenja dješche, namaka žiwoju mandželsku a dźěćo dla srěbaneho pluna bjes wědomja we koju leżo. Sšobustawy sawokaneje dźěłaćeljerje Samaritšerje kolony dźěłachu hnydom se fišikalnym apparatom a móžachu wobeju bjeswědomitej hnydom sajo do žiwjenja wrócźiš. Strach wo žiwjenje pola wobeju njeje. Pschičzina ſ tutej cžežkej krocżeli leži pjeza w mandželskich khadach.

— **Sšwinjazy mór** mješ šwinjemi měšchczanowšy Hilbjenza w Bórku je po hamtišim šwěšcźenju sajchol. Postajene naprawy šu šo sbehnyle.

Se **Ssowrjez.** Wulku žadnosć šnježdżachmy njedźelu wjeczor pola tudomneho knjesa wyschšeho wučzerja na wotp. Schězy wobdźiwacź. Wo wjele létach težejesche sajo ras jeho „Kralowa nozu“ we wulkotnej kraſnosći. Wotewrjena tóża měrjesche w pschežšu 30 zentimetrow. Schkoda jenož bješche, so bješche kraſna rostlina pónđelu rano hižom sajo wukežała.

Ludžo, smilće so!

Hrózbne njeišožo je w nozy wot pjatka (8. 7.) ſ hobocze krajinu nad rólomaj Gottleuba a Müglitz domapytako. Ssurowe sliwki šu njesmérnu schkodu naczinile a na 150 ludźi ſ nałsej šmjercu pschethwatałe. (Pěrno, Berggiesshübel, Gottleuba šu naschim pobožnym Krupczanam derje znate města).

Naschu lubu Luźicu je Bóh psched wulkej schkodu wulkhował. Tohodla pschiłhowataimy po cžesinym herbstim waschnju w tschesczanstej lubosći naschim wbohim šobuczłowjekam njewotwinzne ſ naschej pomozu!

Pjenjesły pschijimuja: „Sserbska Ludowa Banka“ **we Budyschinje, Wojerezach a Khocžebuzu, a nasche agentury; też „Sserbske Nowiny“ a „Katolski Posoł“.**

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 19. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2065	100 polsk. markow	146 925
100 holdowski punt	20,42	100 čzěskosł. krónow	12,47
100 šwjic. frankow	80,955	100 franc. frankow	16,46

Na **Berlinskej burzy** bě wczera powschitkowne jeśiajenje špósnacź. **Podawki we Winje** běchu ſ pschicžinu. Sběžk dźe je, tak na burzy mjenjachu, porazeny, ale schčinkow šo boja. Mérny a šnadny bě wobrot na wikach je dołženymi liščinami.

Na produktowych wikach běchu sliwki pożlednich dnjow ſ pschicžinu šnadnego sſruczenja placźišnow. Te pak šu tak mózne njepschehrěchu, dokelž wukraj šłužischenje powě. Wczera placźeschе zentnar

w Drježdżanach (sandź. pjatk)

pschenicy 73 kg. 13,60—13,85 hr. (13,60 hr., hacź 13,85 hr.),
pschenicy 69 kg. 13—13,25 hr. (13—13,25 hriwnow),
rožki 69 kg. 12,50—12,75 hr. (12,40 hacź 12,65 hr.),
rožki 66 kg. 11,85—12,10 hr. (11,75 hacź 12 hriwnow),
jecžmjenja nałmjenšeho 10—10,50 hr. (10,15 hacź 10,50 hr.),
wowsa 12,90—13,15 hr. (13—13,25 hr.),

w Berlinje:

rožki 12,65 hr. hacź 12,75 hr., jecžmjenja nałmjenšeho 9,60—9,60 hr., wowsa 12,60 hacź 13 hr.,

w terminowym wikowanju:

sa julij: pschenicy 14,72½—14,70 hr., rožki 12,32½—12,31¾ hr., wowsa pak 10,75 hr.,
sa september: pschenicy 11,50 hr., rožki 10,85 hr., wowsa 9,87½ hr.,
w oktober: pschenicy 11,55 hr., rožki 10,48¼—10,47½ hr.,

Na zschadu.

Wóz kmjezaju w Kamjenzu, Dźiwadłowa haša 8. — Dešłowanaj, hnójnjerowy žud, rěsak a wschelake konjaze graty, Kschesczan Hansen w Ninkej.

Dźěžazy wóz w Budyschinje, Morizowa haša 811 na lěwo: we Wojerezach, Komorowske pschedměsto 5; we Werminghoffje Dr. Wolfowa haša 1.

Kornitle w Biskopizach, Albertowa haša 13.

Krowa wysokokuczelna w Klukschu 34.

Pschihłajtej pytaja

Holzu do damu haytnkaŕ Sand nanka w Běłej Wodźe. — H. Nowak w Hródku pschi hrosze. — Richardowa we Hródku, Kotolska haša 4.

Ernstowa w Biskopizach, Hermanowa haša 6. — Hilerka w Budyschinje, Pólny wrótk 9.

Tischlikrajerjow, Körner w Hródku.

Cžeładnika 14—15-létn., so kuchwa, burski mlyn pola Lutowa.

Sswetlow a wotebrańki, Gröger w Dubrawje p. Hródka.

Schoſera, Gottlöber w Budyschinje, Wallška dr. 14.

Pohonza hoſcenz „Salski jědnyk“ w Semjicach.

Sšoduišzy na pschesadźowanje:
ſrjedu 20. junija 1927:
we **Luczu:** prošu ſi a 2000 murjerišich zyhelow — kupzy šendu šo dop. ½12 hodź. w ſ hoſcenzu;
we **Lasu:** muzaze koło. Kupzy šendu šo pschip. w 1 hodź. w hoſcenzu pschi torhoschcu.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dop. ¾11 hodźin: Dorezł je šo wuwjedriło, je žito ſtabišche.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Pschi šnadnym wobrocie zeentnaŕ nehdże 5 pj. tuńschi.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutše ſrjedu: Sso ſ nowa šamrócźuje, thłódnischo, tola žanych žylnych deschczow. W Jendželskej žuchno, rjenje a thłódno.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wollšowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	18. 7.	15. 7.		18. 7.	15. 7.
Pšeńca			buny	22-23,00	22-23,00
rožka	253-255	253 255	woka	22-24,50	22-24,50
nal. jeczmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-16,00
naz. jeczmjeń	192-198	192-198	žołte lupiny	16-17,75	16-18,0
wowš	252-26	251-258	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	186-188	185-187	raps. wosušk	15,80	15,80
pšeńč muka	36-37,75	36-37,75	lany wosušk	19-20,50	19-2 ,50
rżana muka	34-35,50	34-35,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,25	bérnj. kruški	31-34,75	33-34,60
rżane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,50-3,00	2,50-3,00
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdżanska burza (18. 7.)

Pšeńca	272-277	bérnjace kruški	37.00-37.50
rožka	250-255	pšeńč. wotruby	12,20-13 00
nałótni jeczmjeń	—	rżane wotruby	15.30-16,50
nazymsk. jeczmjeń	200-210	pšońčna muka	46.50-48 00
wows	253-263	rżana muka	39,00 40,50
čerwjeny dźećel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28.50-29,50
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	13-13,50	cokrowe truh.	19.00-21,00

Płaćizny rěžneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.
18. julija.

93 wol., 204 byk., 337 kruw. a 23 jałoje., 698 ćelat., 609 wowcow, 2642 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 62—66, 2. 52—57, 3. 46—49, 4. 38—43;
byki: 1. 60—63, 2. 53—57, 3. 45—52;
kruwy: 1. 56—59, 2. 47—53, 3. 38—44;
jałojcy: 1. 61—65, 2. 48—58;
ćelata: 1. 70—75, 2. 60—66, 3. 50—56, 48—52;
wowcy: 2. 57—62, 3. 47—55, 4. 39—45;
swinje: (přez 300 pt.) 59—60, 2. (200—300) 60—61, 3. (200—240) 58—59;
rancy: 48—52.

S Jažeńzy. Sšawnaj pucźel ſ Jažeńzy do Bóschiz, se Jažeńzy na Horu staj dla saſtwarjenja mosta na Jažeńczańskich honach hacź do 25. julija 1927 zawrjenaj.

S Klémzow. Sšužobnej ſholy Hanje Wernerjej, ſi pola tudomneho polbura Pětra Schcźy słuži, sa 10-létnu šwérnu słužbu Schčesćpka Natalka komora bronzowu medaillu za šwérnu słužbu ſpožčiła.

S Mochcźa. Sandźenu schtwórtk popołdnju mje 4 a 5 hodź. pschicźahny psches naschu ſ jeź a też šnjidońe wiły cźeške njewidžro. Hacźrunjeź njewidžro njepschestawaju bjesche, pak na ſpoźe njeje wjetschu schkodu wocźinilo. Wusył wobschkodźi elektrikli šnjeżowy powóz a rostreźkowu powodowy sdźěłerjow Schtyri-Dubjanšich elektrikli grotow a cźišiny groty na jemju. Deschcź bješche jara šylny. Na knježim dworje w Starym Lubolnju namérichu na 49 mm.

Zhromadźizna zastupjerjow Tworykupowaccho towarstwa w Budyšinje.

Sandźenu njedźelu dop. wot 9 hodź. wotmě Tworykupowaze towarstwo za Budyschin a wokolinu w pobudźenšej měſtnosći sarjadnischeho twarjenja na Fabrikſkej dróži wurjadnu zhromadźiznu swojich saſtupjerjow, kotraž bo ſ mnohimi ważnymi dypkami dnjoweho porjada saběrasche. Po krótkim wuprajenju ſ wobkhodnemu porjadej, w kotrymž jenotlíwe dypki porjada w žiwojim porjedze pschešłuchchu, rosprawjeschtaj wobkhodniy wjednik **Hirschmann** a pschedsyda dohladowarſtwa **Böttcher** wo **nuſnosći pschikupjenja twarſkeje šemje** ſ pschiprawjenju rosdźělerjow w Spomožnym družstwje šahrodneho města pschi Krajnym jatwje a blizko wojeńſkeho žydlišcza pschi Wurišim puću. W dźěłchim wutwjedźenju wusłedmyschtaj rěcźnitaj pschihódne wumjenjenja sa pschiprawjenje rosdźělerjow, kotrejž matej rosdźělerju 3 na Dubjišłej dróży wołošicź, w nałstupazmaj měſtownymaj dźěłomaj. Na to jimaj saſtupjerjo jenohłósnje połnomoz ke kupjenju twarſkich leżowonoſerjow abo k dalſchemu jednanju ſpožčichu.

Pschi druhim dypku rosprawjeschе wobkhodny wjednik **Grille**, so je wo § 29,8 statutow Tworykupowazeho towarſtwa nětko wyschokosć nałutowankow, wot sobustawow zapołožených, w hromadze na 500 000 hriwnow wobmjeſowana.

Nałutowanki šu pak pjeza hižom 600 000 hriwnow pschekrocźiše. Wón prosche ſche tohodla, ſo by ſo tutón paragraf tak pscheměnił, ſo bo mjeſa na 1 miljon postajł. Też tutón namjet jenohłósnje pschijachu.

Wobkhodny wjednik **Hirschmann** poda nětko **pschehlad wo měſazu junitju.**

Tehdy měješche Budyſke Tworykupowaze towarſtwo na ſhromadnym wobroze 242 904,62 hriwnow pornjo 168 770,82 hr. w ſamžnym měſazu lońſcheho léta. Po ſtupi wucźinja 43,9 proz. Pjekarńa měješche w juniju 54 275, 98 hr. wobrota pornjo 29 030, 28 hr. w ſamžnym měſazu minjeneho léta, to je 86,9 proz. poſtupa. Wobrót w pschereźu na hłódu rosdźělerju wucźinjeſche 13494 hr., na hłódu rosdźělerjku mój 4452 hr. a na hłódu šobustawa 42,50 hr. Sſhromadny wobrót minjeneho wobkhodneho léta wucźinjeſche 2 209 676,46 hr. pornjo 1 768 343,38 hr. léto předy, to je =41 333,08 hr. wjazy abo 25 prozentow, w pjekarni wucźinjeſche wobrot 443 262,61 hr. pornjo 307 062,28 hr., to je 136 200,38 hr. wjazy abo 43,5 proz. Wobrot w pschereźu na šobustawy wucźinjeſche w minjenym wobkhodnym léce 386 hr.

Pod **druſtwowymi nałeżnoſcjemi** saſtupjerjo mnoho pschecźowu a žadanjow wjednistwu Tworykupowazeho towarſtwa ſdźělichu, kaž namjet **Nedwiga**, ſo maju ſo poźedźenja saſtupjerjow ½10 hodź. sapoczeć, ſo mózła tu saſtupjerjo, kotrjž ſ cźahami pschijědu, też w prawym cźasu być. Wobkhodny wjednik **Hirschmann** dźakowaſche ſo pofładnikej **Manejchkej** sa psches 40létne woporne dźěło sa Budyſke druſtwowe hibanje. Manejchkej poda ſo wjesera póndźelu na derjesahſtujenu wotpocźink. Wón je ſe šobuſaſojerjom towarſtwa, je jeho kwitnjenje wot najšnadnischeho sapoczatka ſobu pschewidł a ſ jeho postupowanju wjele pschinoſchował. Cźopłym ſłowom dźaka a ſbožopschecźa ſa ſtóncźnu wjeceźor žiwjenja pschijatemu ſo towarſchi **Böttcher** w mjenje saſtupjerjow dohladowarſtwa a towarſch **Ruthmann** ja personal. Sa dalſche ſwontne ſnanjo Manejchkowoje saſtupjerjo wobſamknychu, ſo šmě ſo dale na ſhromadźiznach saſtupjerjow wobdźělić.

Pożledni dypk jednanja saběrasche ſo ſ **twarom nowoje pjekarńe.**

Wobkhodny wjednik Hirschmann naſpomni, ſo je nutſtuw, ſo ſo wobkhod sajo powjetſchi, tehodla widźi ſo nuſowny wamjetnowacź, ſo bychu ſo hrédži pschijhnolile. Pjekarńa, kotraž bu w léce 1913 natwarjena, jako měješche Tworykupowaze towarſtwo jenoź 5 rosdźělerjow, njemóże pschi 18 rosdźělerjach dźenſnischi dźeń wjazy dosahacź. Na leżowonoſcji, wot raiarja Schradera kupjenej, na fabrikſkej dróży ma ſo póła nětkożischeje pjekarńe, kotraž ma ſo potom do ſłužbownje pschewobroczej, nowa pjekarńa natwarjeź, kotraž budźe 350 000 hr. płaćiźcź. Hamburgſka zentrala je hižom hypotheku we 200 000 hriwnow pschiſłubiła. Twarſke plany je w druſtwowych a wulkich twarach wobhonjenym architekt ſ Lipſka hižom ſhotowił, ſo móże ſo bórzy twarcź zapoczeć.

Architekt Richter, ſi bješche wobeźe ſ tutomu poſłedźenju ſ Lipſka pschijěł, rosłožì dohładnje plany. Po nimi budźe nowa pjekarńa 60 metrow dołha a ſmjeje ninu pinzu a pschijemnje hiſchcze dwaj poſthodaj, ſi budźa ſe ſłohadkom hojſane. Město dotalnych 3 pjezow maju ſo w nowym twarjenju 5 abo 6 pjezow natwarjeź. Wukladowna architekta dopołožadohu, jo budźe nowa pjekarńa we wjchſchitim po najnowderniſchich techniſtich a hrowotnych ſapadach pschiprawjena. Bjes rosmołwy ſaſtupjerjo jenohłósnje pschijězu pschijězu hypotheki we 200 000 hr. pschihłoſowachu. W 12 hodź. bu poźedźenje ſkónczi.

Z Łužicy.

* S **Połčnizy.** Kriminalny kommisar Röllig, kotrehož je frjedu rano nutsłamał fatsekl, bu sońdźenu sobotu popołdnju w 4 hodź. pod njewótčehodne bohatym wobdźělenjom pokhowany. W žarowa..ślim czasu kročzachu wschitzy błuźni pschedtajeni krajneho kriminalneho hamta, wokrjeżneho a hamtskeho hejtmanstwa a Połčanskeje měšćańskeje rady. Wobsebje fyhnje fastupjeni běchu fastojnizy krajneje žandarmerije w uniformje, kriminalneho wotdźělenja w Budyschinje a Drježdźanach. Też wotdźělenja kriminalnych wotdźělenjow w Freiberge, Kamjenicy, Bwilkawje, Plawnje, Zitawje a Lipsku wobdźělichu so tehorunja na pschewodźenju. Zarowańske prědowanje, kiž měsche farar Scholta, cyniješe hłuboki facźišćej. Hamtski hejtman dr. Sievert w Kamjenicy a fastupjerjo sobuskich błuźnych wyschnoscow a wotdźělenjow wrjochu semrěćenu wutrobne słowa dźaka a pschipósnacza do rowa.

* Se **Sohłanda** nad Schprjewju. Wutoru běchu žebi s pschileżnoscu tśěrnikeho žiwjeńskeho wobnjoscherja japalili. Pschi wobnjoscheju so někotre běrnowe a žitne pola. Wobnjowa wobora hnydom pomozna sapschimny.

* S **Zwikawy.** (Pschi žiwym cźěle so spalita.) Tu je so mandźelska pohonćela Pisana pschi žiwym cźěle spalita. So by žebi hornj schatow sawarila, sćini žebi žona we kuchinskich khachach s walcźiku woheń. Pschi tym je žebi wuśmyła a pschepośdże wutnyła, so je kuch palaceho drjewa, kiž je s khachlow padnył, jeje drastu sapalił. Sa wokomik runasche so žónska wohnjowemu stołpej. Wboha žona so tak cźěžaty wopali, so bórzy na to wumrě.

* S **Wrótšawja.** (Cźěžke njewjedro.) Sobotu rano wokoło 7 a 8 hodź. cźehnjiše nad Wrótšawjom cźežke njewjedro, kotreż poldrahodźinski slinkojty deschcz pichtnjeny. Też pola Lěhnizy fu cźežke njewjedra měli. We Neuburgu saraty błysk žónsku — a srani někotre dalsche wozoby.

* S **Lěhnizy.** (Podawk, kiž dźensa skoro wěrił njeby.) Jedyn tudomny pschekupsti wucźobnik wosta pschi jenym posłužowanskim wokuze hłownego póstowego hamta 1750 hriwnow leżo. Wón halle so teho dohlada, jako běsche hižom po puczu na nemskotatnu banku, běsche we-šo s khwatkom wrócźo, hdyž k žwojemu najwjetschemu wjeselu zhoni, so fu měschk s pjenjesami na pósće fastojnikej wotedali.

Přilopk.

* **Żelesniškej njesboži.** Pjatk popołdnja sajedże wosobowy cźah na twarowy cźah, kiž psched dwórnischcźom w Altenbekenje trjechesche. Dwoj wosaj dźěchaj do kupy, dalsche wosy wutkocźichu s kolijow. Pola wobsoboweho cźaha poczerpi lokomotiwa fyhnu schkodu a wacźokowy wós bu rosbity. Wjednik wobsobowego cźaha namaka hnujercz pschi srańenju, jedyn rjadowar bu cźežko, dalschi lohko sranjeny. Puczowazy bo njesboża njeschkodnje. Cźahaj fu signal dali, so je cźara swobodna, hdyž tola była njeje. — Pola Griesa w Tirolskej wobsobowy a twarowy cźah bo so srasyschtaj. Wobej lokomotiwje buschtej wobschkodźenej. Schesćo puczowazy a schtyrjo sastojnizy buchu lohko sranjeni.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so dźensa wutoru wjećor we 8 hodź. w Serbskim Domje k měsačnej zhromadźiznje. — Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjećor we 8 hodź. w towaršownji (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" zmėje jutře srjedu, 20. t. m., wjećor 1/2 9 hodź. spěwanje. Zběrka za z powodźenjom potrjechenych. Tuž njech wšitcy přińdu!

Hłowna skhadźowanka. Přichodna pruha je štwórtk, 21. julija, 1/2 20 hodź. Zarjadnik.

Ralbicy. Spěw. tow. „Lilija" zmėje přich. štwórtk (21. 7.) wjeć. 1/2 9 hodź. pola Brězanec swoju hłownu zhromadźiznu z nowowólbami. Zo wšitcy přińdu, to cyle wěsće wočakuje předsydstwo.

Serbske dźěći do próznđninskich kolonijow! — Připowěźdźe je hnydom w ekspediciji „Serbsk. Nowin" a to hišće dźensa! Čitajće też dalše wozjewjenje w dźensnišim čisle „Serb. Nowin".

Šlepo! — Hłowna skhadźowanka serbskeho studentstwa! Njedźelu, 24.7., pop. w 3 hodź. zhromadźizna, wjećor we 8 hodź. „Serbski wjećork". Přeprošuje so cyły serbski lud tamneje wokoliny a z cyłeho serbskeho kraja! M. N.

Wulět do Małeje Boleslawy na wustajeńcu budźe sobotu, 27. awgusta t. l. My wotjědźemy pop. w 2 hodź. a wróćimy so potom póndźelu wjećor. Štóž chce abo dyrbi njedźelu wróćo, ma k tomu składnosć w nocy wotjšć. Wobkedźbujće też wozjewjenje na druhim městnje dźensnišeho čisła.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšteki: G. Janak w Budyšinje

Zliwki a powodźenja.

Se wschěch kónzow pschikhadźeju jasno srudne powěsće wo nowych slinkach a powodźenjach. Dźeł slinkowych deschczow je, kaž hižom wczera pisachmy, dźele nasheje rjaneje Luśicy japuscźił. Nahle w nozy na póndźelu nawalichu so wodły a wulobudźichu wobhydlerjow wschelakich też herbskich wsow se spanja.

We **Luscu** pola Njeswačidła je w nozy wot njedźele na póndźelu slink padnył. Bóschcźanska rěcźka běsche ja krótke mjeńschiny s nutrnymi wodami, kiž so ł polow a puczow do njeje walachu, pschepjelnjena a wulinła so psches swoje brjohi, krajinu wokoło jeje powodźiwschi. Deschcz lijeshe so ł cźurami wot w nozy 12 hodź. hacź do 3 hodź. rano.

W **Bóschcźach** wulka woda wobhydleršiwo w cźmowej nozy do stracha staji. Wohnjowi wobornizy a druhy wobhydlerjo pak krucze sapschinmychu a njesbożu sadźěwachu.

We **Wětrowje** sabéża wulka woda do tamnišeje schamotownje, dźelacźerjo mějachu póndźelu jenoż wodu plumpacź, so bychu sabo kaolin rycź móhli.

W **Jaseńcu** je slinkojty deschcz najhórje sakhadźał. Kinczi hat so bórzy pschedrě a woda běžeshe po puczu. Zyła wješ běsche wot Njeswačidłskich stron wotsamknjena.

W **Njeswačidle** je, kaž hižom we wczerawschim cźišče spředlichmy, woda najwjetsche sapuscźenja naczinika. Sa krótku khwilu stupi wona 3/4 hacź 1 meter wyšoko. Pschi nawalu wody bjes mała dźelacźer Rockert wo žiwjenje pschisnde, wón jedyneshe je ł swojim kolom po bróhu, jako woda pschijichmi. Jotmy shrabnychu jeho a storcźichu jeho ł jednym kolom do schulitskeho hata. Njeby-li dźelacźer Loosa jeho wulkowat, by wón fo dyrbjał satepicź, pschetoż woda běsche tak fyhna, so njemóžeshe pschecźiwo njej nicźo mucźinicź. Sportowmischcźo a wschitke Schreberske sahrodki buchu powodźene. Zyła wokolina běsche jenicźki jězor, z kotrehoż hajnikownja won tcźeshe. W Rachelizi domje bohatahaše woda hacź pod paju. S wulkej prózu mózachu wobhydlerjo ſkót wukhowacź a domjazu nadobu sadźerjeć, kotraż hižom pluwaše. Do sarskeho domu fo woda ł njesmérnej spěchnoscu nawali. Jako farar hižom hacź do kulkow we wodje do khlěwow dźeshe, so by ſkót wukhował, pschiběrasche woda tak nahle, so wón sa někotre mjeńschiny hacź pod paju we wodje stejeshe. Někotre karnikle we wodje tónzo wsachu. Rjany knjezi park je ł pěsk sanjeseny, twétti fu sniczene. Woda wudrě wulke dźery do jemje a powodźi też oranžeriju. Rebrikemu hajnikej Wětrachej wsa woda kócej pezołow.

W **Rałecach** je fo njedźelu a póndźelu telko deschcza najschło, so fu wschitke pola, łuki a druhe nijke městna powodźene. Hdyž je żelesnizu ninto jědźemy, móżemy wulku wodu derje wobkedźbowacź.

We **Wojerezach** je wulki dźeł Dwórnischcźoweje dróhi powodźeny a ludźo njemóža po njej khodźicź, ale dyrbja pódlanske pucze wužiwacź. Też łuki a pola wokoło dwórnischcźa fu pokne wody, tak so je strach, so běrny knież sanoczu. Na dwórnischcźu ſamym steja kolije pokne wody. Też bischcźe na druhich městnach wokoło Wojerez tejsi woda na polach a na łukach. Ssu wschitke jena žwéilina a runaju fo wulkemu hatej.

Slinkojty deschcz na Cźornym Bosy.

Póndźelu na ranje wokoło 3 hodź. lijeshe fo na Cźornym Bosy slinkojty deschcz. Wody sbéżachu fo do wobeju bokow hory a napjelnichu pschěrowy a rěcźki, so hnydom fo pschelichwachu a pola, łuki, pucze a wjty powodźichu. Masane, mutne żołmy walcźe Albrechtowa rěka psches Mjeschizy, Ssowrjesy a Brěžow a dale dele do Jenkez, Nadjanez a Krakez. Wulka woda naczini wschudżom wjele schkody. W Schumbarku na Kumwalskej stronje pschischnichu wody ł Cźornemo Boha dele. Ludźo dyrbjachu fwój ſkót wukhowacź, so fo jim njeby satepił. W Kumwaldze dobu fo woda do jeneho hospezenza a jón sapuscźi.

W **Lubijskich stronach** fo w nozy na póndźelu tehorunja fyhny slinkojty deschcz lijeshe. Rěkł fo pscheliwachu a powodźichu dalołe łuki kukow a polow. W Lubiju stupi woda rano w 5 hodź. 1,60 meter hacź 1,70 meter wyšche normalneje wyšokoscze. Wody wotrěsnychu Benetej dapjernik zyle wot swéta. Woda pak rucze sajo spadowascze. S Lubija pózłachu hnydom depesche do wšeh pschi Lubijskej wodze a wobhydlerjo běchu na nju pschihotowani a mózachu ł cźasom fwój ſkót wukhowacź.

Cźežke njewjedro nad Zitawskej krajinu

Sobotu popołdnju fo nad Zitawu a wokolinu sajo cźežke njewjedro rospuscźichu. Hodźiny dołho lijeshe fo fyhny deschcz. Hrimanja rjachu bjes pschestacza a błysk łapachu ruce sa sobu. Pschi njewjedrach běsche tajke cźma a mika, so dyrbjachu ludźo wo dnjo swěcu sapalowacź. W Rychnowje dyri Boże njewjedro na tśioch městnach. Nowe njewjedro nasta ł ranja Jeschkowych horow, kiž běsche wopraudźe sahubjaze. Krupy hodźinu dołho tak huste padachu, so běsche semja ł městnami kaž je śnéhběłym pschikrywom sawodźeta. Błysk dyri do mnoho twarjenjow, kiž fo na wele městnach palachu.

Katastrofalne njewjedro w Schlesiskej.

Sobotu rano fu w Sdorowizach horach (Eulengebirge) njewjedro sakhadźałe, kiž katastrofalnje tkutkowachu. Taste wody, kajšeż fo do Reichenbachskeho doła walachu, tam létdźeżatki dołho wjazy njepomnja. Wobnjowa wobora a druhe organizacije we wbzach a městach pschi rěży Peile se wschěm napinanjom wobhydlerstwo psched najbórschim schkita. W Peilawje je fo torhaza wulka woda psches 4 metry wyšoku měšćańsku murju do města linyła. Pola Langenbielawy steji na polach, kiž běchu ſ bohatymi žnjemi žehnowane, wody jara wyšoko, so fo wone jenoż wulkemu ſérowej runaju.

Slinki w Barlinje.

Njedźelu pschipołdnju rospuscźeji fo nad połnoźnym dźělom Barlina njewjedro se slinkojtym deschczom a naczini wjele schkody. W Pankowje, Hermsdorfje, Tegelu, Wittenauje, Reinickendorfje atd. wody wjele pinjow pózerjechu. Na wschelakich bróhach sliejeshe woda psches meter wyšoko. Wjeczor wokoło 7 hodź. pschińdże nowy slink, kiž jasno wulku schkodu naczini. Hacź do nozy w 12 hodź. wobnjowu woboru 75 krócź na pomoz sawołachu.

Nowe slinki w rańschich Rudnych horach.

Njedźelu wjeczor mějachu w **Liebštadtu** slinki cźežkim njewjedrje fyhny slink. Woda schumjeshe po hasach a jebża też do hydlenjow. Wjetscha schkoda njeje nastała, dokelž běchu ſkót a nadobu ſ cźaſom wukhowali. Sa hodźinu woda sajo spadowascze. Roshorjenosć njes wobhydlerstwom je wjeso jara wulka. — Njedźelu wjeczor 1/2 7 hodź. sakhadźeshe nad **Berggießhübelom** nowe fyhne njewjedro se slinkojtymi deschczemi. Sa krótke mjeńschiny stupi woda w Gottleubskej rěży 75 zentimetrow wyšche. Nusne khodnji wona sdźěła sajo swottorha. Wobhydlerstwo w městze je jara njemérne. Kaž fo hamtski wobkrucza, pak w powodźenej krajinje strach niewobsteji, so epidemiske khorosze wudyrja

Wuporjedźenje wobuća
solidnje z tunjo w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě čerije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Vogtlandske madraske a wumělske **gardiny**
story, kromki, wumělsk. platy
etaminy, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11 znapřeća „Stern"

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěštk do „Serbskich Nowin".

4 PS motorske kolo
(D.K.W. motor) nowe z fabriki z ruk. tunjo na předań, z kronami a stśrymi motorsk. kołami móže so płaćić. **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentn. hasy 29

WŠE ČIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a
też
přeprošenja, visitne a dźakne khartki, česitne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wše wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomitśiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYŠINJE** w Serb. Domje

Staroznaty
Khrósćanski balzam
najlěpši domjacy srědk za hłowu bolenje, kaž wšě rheumatiske bolenja, błeša 1 hr. 12 błešow 10 hr., je zaso na předań
w Krósćanskej haptycy.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Wupjerki
jenož dobra twora,
6/4 m 2,— 9/4 m 3,25
7/4 m 2.50 12/4 m 4,—
też hotowe zešite, ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske postužowanje!

Motorske kolo
bjez dawkowcho a wjedźaceskeho wopisma jara tunjo na předań **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjentnej hasy 29.

Špundowanja
suche a derje sedźace, kromy při scźenje, hěblowanja a wućahowanja po wučinjenju poruča
Alfred Lehmann
w Brězni p. Kamjenca

Zbytki wóskawanych tkaninow
šórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a soły
tunjo **J. Erler** w Budyšinje, na pola Zw. Lawsk. hasy 10

Koże
wšěch druzin
kupujetaj stajnje po najwyšich dnjowych płaćiznach
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 45
Sobotu w hosćencu „Polmeśačka".

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 167 — Budyšin — Srjedu, 20. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 np. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 rz. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 np. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihdźěrnja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsahnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobilěcja. Za reklamowy z u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z u

Zwonkowna politika na swoju ruku.

Kak so němškonarodni wokolo Jendźelsteje lišcźa.

Hrabja Westarp so powołany cźuje, jendźelskemu knjeźerstwu **Němsku jako swjatarja pscheczimo bolschewiskej Rusłej poručicź.** W rosmołwje, kotruž je ś jenym amerikanskim nowinarjom mět a kotruž běj zyłe němškonarodne nowinarstwo, wobźebje wokolo Hugenberga, telegrafowaca da, praji wón Jendźelcźanam, so je Němska **„na dołhi cźaš najźiwnische sarackidło (Bollwerk) pscheczimo bolschewismej“** a pschisamkuje zyły rjetomas wumenjenjow, pod kotrymiž dźe Němska jako sarackidło złužicź. Nječi wo tym, so reparazijske winowatosće wschich wulsbytki němskeho ludoweho hospodarstwa dozmła seźeru, so žu pomery pschi rańschej hranicy Němskeje njeberźliwe, so je pscheš rostorhnjenje Hornjoschlesiskeje a Rańschoje Pruskeje Němska załožnje schkodowała a so žmy my w brónjach sprostnjenym šwérce k bjesbrónitosći sahnuli. Na tute pscheklepane waschnje dźe hrabja Westarp k wjedźenju dacź, pod kajkimi wumenjenjemi dźe žo Němska abo snajmjeńscha němškonarodna strona napscheczo šowjetskej fronce družicź. Najspodźiwnischo pschi tym je: Hrabja Westarp, wjednik najsylnischeje knjeźerskeje strony, **postiźuje na swoju ruku wěty swjatk, schtož žo oficialnej knjeźerstwowej politiku krucze napscheczywi.** Statne knjeźerstwo kaž też šwonkowny minister dr. Stresemann staj pschi tósi pschiležnosći je šyłnym doraśom **winowatosć neutrality Němsteje w jendźelsko-ruskim konflikcze** wobtwucźikoj. Šwonkowny minister je we šwojej rosprawje wo Genfskim pośedźenju Swjatskoweje rady w šejmje pokasał, „so wot žaneje strony žo pospyty cźinile njeješu, nad wot tuteje politiki wotcźišchcźecź a so žu Genfske jednanja skerje tomu pschinoschowale, samór a smyšl naschejo politiki napscheczywo druhim knjeźerstwam dale wujaśnicź a rozumjenje a pschipównacźe sa nju žej dobycź“. Nětko pak wustupi hrabja Westarp a posticźuje pod wěstymi **wumenjenjemi němsku pomoc.** Tuta wobsebita tura hrabje Westarpa **njeje pórni pokpyt němškonarodnych,** žej **w** Londonje lubołoše nadobycź. Njepscheradźimy žaneho **połajnstwa,** hdyž złožźimy, so žu šwocźatk meje nětkotre **šobustawy** němškonarodneje frakzije w Jendźelskej **pobyte a tam** pospyty k swjatskej cźinile.. Ale w Londonje njeźu wěžku thutnu wšali. Krótko po wopuśce němškonarodnych sapołanzow wupraja nawjedźita nowina „Times“ šwoju njedowěru napscheczo němšonarodnym a mjenuje wutajnje hrabju **Westarpa** a statneho justizneho ministra **Hergta** jako hubjenych garantow (swjeśerjow) europiskeho měra. Nětkotre dny pośdźischo mjenowasche „Observer“ Hergta „narodneho wuwołaka“ (nationalistischen Lautsprecher), ke kotrehož rěcźach njewěsch, hač wójnu abo nicźo wosnamjenja. Tuto sarkastiske **wotpokasowanje** njeje po šdacźu nicźo pomhało. Po dwojich měsacach cźini Westarp nowe posticźenje. Komu k luboscźi? Abo dyrbitny pschijnacź: Stresemannej k srudobje?

Němska a Belgiska.

W tychle dnjach je němske knjeźerstwo belgiskemu knjeźerstwu notu pschepodało. W njej žo **němske knjeźerstwo** hórschi, so je belgiski wójnski minister němskej statnej woborje sjawnje porokował, so žo njesłušaju po postajenjach měrowych wuczinjenjow.

Kaž němske nowiny pisaja, so ś pomocu naczažnych dobrowólnikow w Němskej hischcze wulke dźele wobydleršwa wojerśyn wuwucźuja. Dale porokuje, so je lětny etat ja statnu woboru a tohodla tak wyšoki, dokelž wjele pisches postajenja Versaillskeho měrowego wucźinjenja hrónja. Kaž w nowinarskich powěsćach dale réka, spyta Belgiska we šwojej nocźe na němske knjeźerstwo šwoje poroki ś tym dopokasacź, so je wojerska kontrollowaca kommisija žo hižo 25. februara 1925 dla tutych naczažnych dobrowólnikow pola němskeho knjeźerstwa wobcźežowała. Němska pak njeje na tute wobcźežowanja hač dotal woimołwiła. Powschitkownje ménja, tak Belgiska porokuje, so lětnje je statneje wobory 25 prosmužstwa, to žu 25 000 muži, puschcźa. Po wucźinjenjach Versaillskeho měra žmějli nimo tych šwoju 12-lětnu złužbu złoncźacych jenoš 5 proš., to šu 5000 muži, wurjadnje puschcźicź. Belgiski minister sepjera šwoje poroki na rěcź wójnskeho ministra dr. Geßlera w statnym šejmje. Se 16 000 žo dobrowólnje do złužby wójnskeho łódźstwa žo samołwiacych žu 1800 pschijimajili. To bychu byle 12 proš. Dale je belgiski wójnski minister na to pokasował, so je sapółanz němskeho statneho šejma we šwojej rěcźi k statnemu etatej wo 15 000 puschcźenych statnych woboznikach rěcźał. S tym je měnił licźbu hač dotal puschcźenych mužow statneje wobory. Belgiski minister je jeho słowa tak rozumił, so lětnje telko mužow se statneje wobory wustupi.

Němska chce tute poroki dokładnje wotpokasacź a d. pokasacź, so žu bjes podłokow.

Win so zaso zmčrował.

Skónčenje strajkowanja w Awstriskej bjeze wšěch wuměnjenjow.

2000 zranjenych. — Přez 70 morwych.

Wčera dopołdnja je žo we Winje wschо saso smérowało. Hospodarske žiwjenje a zyły nadrobny wobkhad hiba žo w normalnych kolijach. Nimo sapuscźenjow, kotrež žu psches pschipady nastale, a nimo wustajenych strażow na dróhach, hdyž žo njemery wotměwachu, njepokasuje nicźo wjacy na sachle cźorne dny.

Wschе nowiny še spokojnoscźu wusběhuja, so je trisa pschewinjena. Nowiny „Neue Freie Presse“ napisuje swój sawodny nastawk: „Dobycźe rosuma“. Nowy Winiski dźenik pokasuje na to, so je sozialdemokratija gama spósnała, so by ś dalschim strajkowanjom industrija jara schkodowała. Wobkhodny strajk njeje sastał, ale žo hromadu zhnynył. „Dźelaćerska nowina“ źiwduje jeho słónczenje ś cźucźa samokwitosće sozialdemokratije a praji: „Nam je tuta republika pschichodna herbstwo dźelaćerskeje klaźy. Tohodla žej staroscźe cźinimy wo jeje wobstacźe a šwětoscźenje. Tohodla myślimy w hodźinach najdźiwischeho roshorjenja, se srědkami wojowacź, so njeby republika do stracha pschischła. Tuž njeslědźajmy žo ś namóžnej politiku w thutnych hodźinach. Tohodla wjedźe naš cźucźe samołwjenja, kiž tym pobracźuje, kotrež drje republiku nawjeduja, ale ju hidźa.“

Kónz wobkhodneho strajkowanja.

We Winje, 19. pražnika.

Wobkhodny strajk bu po wobsamknjenju powjetschenego sozialdemokratiskeho pschedhydstwa a kommisije dźelaćerjow póndźelu w nozu słónczeny. Woni to ś tym samołwjachu, so bychu wopraune rosprawy wo Winiskich podeńdźenjach we wutrajnych nowinach žo smóžnile. Psches tartarske powěsće je w posledních dnjach wonka zyłe wopacźny wobras nastał. Też powołanje žejma ma tutomu samérej klužicź. **Strajkowanje je bjeze wschěch wumenjenjom šwrěschczało.** We wčerawschej nowinarskej konferency dźěli fin. minister Kinboeck, so ś wutworjenjom normalnych wobstejnoscźow je krwawna epizoda pschewinjena. Kienboeck saštupowaschе stejnischcźo, so je wukhod schkerjeby dopokasał, so móže Awstriska wotpohlady napscheczo wobstacźu stata še swojeje mozy pschewinyć. W tu- a wukraju je dowěra do kruscźe pjenjeźneje hódnoty njekhabłaja wostała, dokelž žu powschitkownje pschešwědcźeni, so Awstriska wschě kazaje pospyty pśches hospodarske wobnowjenje poraju. Wěšo we wumjedźenjach Kienboecka pobrachuje jene słowo, mjenujcy kak je w jenym słowym stacźe ś zyła mózno, so je k tajšim wězkam dóńcź mohło a kak budźe w pschichodźe ś awstriskej justizu (sudnistwom).

Serdźenje žejma njeje dla techniskich a stronskich pschihotow hischcze krucze postajene. Kaž žo sda bycź, seńdźe žo parlament tónz tutoho tydźenja.

Měr po wichoru.

Wobkhodny strajk w Awstriśkej je bjes dwěla pśches wschelake podeńdźenja sastał, kotrež žo wobeźe w nawjeczornej Tirolskej a w Vorarlbergu zosachu. Tam dachu hnydom dwórniscźa ś wojeńskej a domjacej woboru wobstadźicź a sorganisowachu techniśtu wupomoc. **To je na Winsku sozialdemokratiju wulki sacźišchcź cźinilo.** Nia mjenje hač Tirolsku ku Korutanskuju sapschimnyli, hdyž žamo póstowy wobkhad sastał njeje. W Styrskej wudyrć najprjedy strajk, bu pak w běhu njedźele a póndźele ś dźela stónczeny. Tola njebě wobkhad tak porjadny kaž w mjenowanymaj nawjeczornymaj krajinomaj. Hižo póndźelu cźano bě tu położenje tajke, so mějachu sozialdemokratoju ś tym licźicź, so pschi dalschim wudźerżenju strajkowego paroly w Sśólnohródźicź a we Hornjej Awstriskej žo strajk žypnje, schtož by wšo pschecźiwo jich woli było. Tola ma žo wobtrucźicź, so běchu Winiscy grotarjo wo wopraunym położenju pomérnje derje wobhonjeni. Nosprawy, kotrež žo pśches radio do Wina pósłachu, žu woprawdźity wobras podale. Na wobémaj stronomaj, mjenujcy pola wjednikow strajka a ćnjeźerstwa, žu tomu pschinoschowali, so žo situazija prawje pozbudźowasche.

Mjes tym žo mózachu w knjeźerskich kruhach dalsche wuwicźe směrom wocźakowacź, žu žo sozialdemokratojo kotrěj hišcźe žobotu krute słowo wjedźechu, pod sacźišchcźenych statnych woboznikach rěcźał. S tym je měnił licźbu hač dotal puschcźenych mužow statneje wobory. Belgiski minister je jeho słowa tak rozumił, so lětnje telko mužow se statneje wobory wustupi.

Němska chce tute poroki dokładnje wotpokasacź a d. pokasacź, so žu bjes podłokow.

Belgiska ſ nowa wotmolwja.

Belgiske knjeżeſtwo je hižo na wežerawſchu notu **němſkemu** knjeżeſtwu wotmolwu pſchepodało a to knjeſej ſ Kellerej. Tam žo pſcheczíwo porokej, ſo žo Belgiska Locarnſkeje politiki njedżerži, proteſtuje a wobkruczi, ſo ſu informaziske kuzoły belgiſkeho wójniſkeho ... a na wſchěch naſpomnjenych liczbach dla puſchczenja pſchiſwjaczja ſtatneje wobory, pſchida pak, ſo wobſamtnjenja pókſtaſnſkeje konferenzy na dżeń 15. februara 1925 wróczo du. Broqueville naſpomni, ſo ſu wotjeſke wudawki dżiwajo na 100 000 muži liczaje **němſke wójſko** pſchewyſoke a ſo ſu wudawki ſa ſakitanje napſcheczo 1913 ſtyſnje pſchiroſte. Wuczinja 62 proz. **wudawkow** ſ **léta 1913.** Wudawanje Broquevilla wo **wuwjedżenjach** ſapókſtanza Rönneberga ſepieraja žo na powieſče němſkich nowin. Rönneberg je žo wupraſił, ſo **lětnje** 15 000 ſtatnych woborniſkow žo puſchczi.

Wobkruczenje wuſuda prěnjeje inſtanzy w Plawenſkim prozeſu.

W natym prozeſu Stresemanna napſcheczo Müllerej wupraji powolanſki ſud pod pſchedſydſtwom krajnoſudniſkeho direktora Schilda wuſud. Pod ſaczinjenjom powolanja wobſkorżeneho kaž też ſtatneho rěcznika wu **wuſud prěnjeje inſtanzy wobkruczenj.** Tón poſtaja, kaž je nate, 10 000 hr. pjenježneho khłoſtanja, kotrejż ma prawiſnik dr. Müller płaczicz. Pſchiſtórżnik a wobſtorżeny mataj khóſty ſwojeho powolanja płaczicz mjes tym ſo khóſty ſtatneho rěcznika ſtatna pokładnica pſcheſwojnje. Saſudżeny ma wyſche toho nuſne wudawki pſchiſtórżnika (Stresemanna) pſchewſacz.

Jednanje w Genfje.

W Genfje ſu ſo laſtupnizy wulkomozow ſeſchli. Cżi jednaja hižo njedżele dołho, kak móhli brónjenje na morju ſamjeſowacz a twar wójniſkich łódżow pomjeńſchicz. Dopředk bě widżecz, ſo budża jednanja wobużne a dołhatrajaze. Ludy naſcheho cżaſa cżeſnja dżenża hórſke brónjenja na morju a na kraju. Dawno njetriebali telko dawkow płaczicz, hdyż taſkich brónjenjow bywało njeby. Ludy drje hochu chżyłe dokładnje wotbrónicz a hychu ſo ſnjeſče. Tomu ſadżéwaja mózni pjenjeżniży, mějżu ſajim na taſkim brónjenju, dokelż jeniczky woni maja wužitk ſ njeho. Ssu mějżicželo ... brónjenjeſeje industrije. Dokelż ſtaty ſa brónjeni... grat najwyſche płaczíſny żadżeja, maja akzionarojo ſ toho **njeżmérne** dołhody. Tola wopraważe kheſcżitjanżo ſmjeli mużoſo pſchezo wótriſcho ſwój hłóſ poſběhuja, ſo bychu ludy ſwéta ſo ſkónczenje taſkich njeroſumnych a drohich brónjenjow wotrzekli. Nětko ſu wjedniży ſtatowe tola ſapoczeli na taſke hłoſny dżiwacz a to je dowjedło k jednanjam w Genfu.

Dżenżniſche wulkomeſchczanſke rańſche nowiny pſchinjeſeju powěſcz, ſo žu naimóżniſche ſtaty na morju ſwólniwe, ſwoje wójniſke łódżiſtwo trochu ſamjeſowacz. Nětko ſo chżeża Jendżelſka a Amerika tonażu ſwojich kheſcżitanżow na 500 000 tunow a Japanſka na 325 000 tunow poſtajicz. (Tuna to je měra wulkoſcże łódzie.) Nadpſaſkhimy tutu powěſcz, ale wěrcz ſo nam do njeje nochże, dokelż dże pſcheczíwo ſajimam wſcheſomóżnych pjenjeżnikow. Ludy a rotſumni ſcheſcżijenjo dyrbja hiſchcże móżniſcho ſwój hłóſ pſcheczíwo brónjenju poſběhnycz.

Zadanja Americzanow.

Diplomatiſke ſobuſtawy tſioch delegazijow ſtupichu pónđżelu popołdnju ſ wojeſkimi wężowuſtojnymi k dźeſchemu wuradżenju hromadże, ſo bychu ſwoje ſtejniſchżo jendżelſko-japanſkim wuczinjenjam a pſches to naſtatym poměram roſriſowali. **Wot amerikanſkeje ſtrony ſo tuhhwilu wſchelake wobmyſlenja pſcheczíwo jendżelſko-japanſkemu programej wupraja.** Amerikanſka delegazija wotpokaſuje wuczinjenja, po kotrychż ma Japanſka prawo, tuſanu liczbu podmórſkich cżołmow twaricz każ Jendżelſka. Dale żej żada, ſo ſo ſeſtarjene wójniſke łódże ſe ſnadnym tonażitim wobſahom (wobliczenje po tunach) do powſchitkomneho tonażneho kontingenta (wobſhaha) licza. Wona dale poſtajenje kalibra łódżnych tſelbow ſa tſchižali njepſchipóſnawa a żada żej w tym praſchenju dozynku ſwobodu. **Popołdnju wojſiemi ſekretariat tróttu rosprawy, w kotrejż ſo wobkruczi, ſo w jednanjach mjes jendżelſkej a japanſkej delegaziju dospěły poſtup dalſche wuhlady na ſpokojaze doręczenje wobſteja.**

Ludźo, smilće so!

Hrózne njeſwożo je w nozy wot pjatka (8. 7.) k ſwobocze kraſinu nad rěkomaj Gottleuba a Müglitz domapytało. Ssurowe ſlimki ſu njeſmérnu ſchkodu naczinike a na 150 ludzi ſ nahlej hmjerczu pſchekhwatale. (Pěrno, Berggießhübel, Gottleuba ſu naſchim poſobnym Krupczanam derje ſnate měſta).

Naſchu lubu Lużizu je Bóh ſpched wulkej ſchłodu wuthował. Tohodła pſchikhwatajmy po cżeſtnym ſerbſkim waſchnju w ſcheſcżanſkej luboſczi naſchim wbohim ſobuczłowjekam njewotwiſnje ſ naſchej pomozu!

Pjenjeſy pſchijimuja: „Sserbſka Ludowa Banka“ we Budyſchinje, Wojerezach a Khocżebuſu, a naſche agentury; też „Sserbſke Nowiny“ a „Katolſki Poſoł“.

Dotal nahromadźi žo	175.— hr.
Dale dari:	
juſt. rada. dr. Herrmann	25.— hr.
Hromadże	200.— hr.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 20. julija.

1750 załoži ſo ſerbſka bratrowſka wosada „Serbſka Nizka“, nětkole Mały Wjelkow.

Po polach żita cżumpaju
Już dołhe kłosy na běł k zemi,
A na żołć pšenicy zběhaju
So k njebju jako z potaćemi.

A ječmjeń hordźi kochtaty
So jako paw na dworje z kłosom.
Na zeleń hiſče kłeaty
Wows trase z hłowu, bórći z kłosom.

J. Cišinski.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor ro 7 hodź. barometer 736, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +19. — Dżenża rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —4, thermometer w nozy +12. Buhłady na ſo wuſtażnjoze wjedro. — Pomałku wſchak ſchkleiża na rjanc ſtupa. Nižina ſo k połnocy wotkhaluje. Najſkerje ſo też wuwjedri. Jeli ſo wyſchina nad ...ſchej Europu krućeji, je możno, ſo budże wuwjedrjenje trajne. Hewak nižina nad atlantiſkim cżeanje naſche wjedro ſako wohroženje. W Amerizy knježi dale wulka horzota. Na nju je we 115 woſobow ſemrěło. — Jutſje ſchtwórk ſłhadża ſłónco ha 4,04 hodź. a khowa ſo 8,07 hodź. Měſaczk ſłhadża we połnocy 11,32 hodź. a khowa ſo pſchipołdnju 12,17 hodź. Jutſje měſaczk bo poſłednjeho běrtka ſtupa. Pſchi... rjane wjedro ſtaja.

— **Sserbſke dżeći do pródſoninſkich kolonijow.** Sserbja, organiſowani w ſerbſkich towaſtwach, ſwopomóże kolo łěſchinu ſ ſwopomjenju ſtrowoty waſchich dżeći tiž po poſlicži jim w pródſoninſkich kolonijach. Luboſcż dobrocżelow pſchihotuje dżeċżom ſako rjanu hoſpodu pola Wjeſnika, w kraſnej krajinje ſtużodneho kraja. Dwoj kujeſoj ſ naſchich wuczerjow budża nad dżeċżimi dohladowacz, budża potajkim w dobrych rukach. Sserbſcży ſtarſchi, ſamolwcze waſche dżeċži (hač do 14 lět) hnydom do tuteje ſerijalneje kolonije. Wěſce potrjebaju też waſche dżeċži woczeſtſwjenja. Pſchiſtajkajcze ſ luboſczu darmnu rutku, kiž wam a waſchim dżeċżom tutu ſkładnoſcż poſkicża. Pſchiſiewcze hnydom waſche dżeċżo w expedizíji Sserb. Nowin w Sserbſkim Domje, pſchiwołajcze pſchihotowanſku 10 hr. a lěkarſke wopiſmo, ſo dżeċżo na naſtupanju ſtrowoſcż njeczełpi, potrjeba pak wocżeſtſwjenja. Dale ... pſchiſajcze waſcheho dżeċża mjeno, pſchebiwjeno, narodniny, a hdże khodźi dżeċżo do ſchule, ... ſche mjeno a bydlenje. Hdy dżeċżi wotjedu, ſo wojſewi. Maju pak ſobu pſchinjeſeċ: łiżeku, ſchalku ako napałchk, a mały ſawcżk pod hłowu. Pſchebywk w koloniji budże tracż 3 tydżenje. — Cżaſ wotjeża ſo w Sserb. Nowinach a też ſtarſchim dżeċża pišomnje wojſewi. — Tuż Sserbja, ſ Waſchimi dżeċżimi do pródſoninſkeje kolonije!

— **Wokrjeżny wubjerk** Budyſchkeho hamtſkeho hejmanſtwa ſmjeje pónđżelu 25. julija dop. wot 10 hodź. ſjawne poſhadżenje w poſhadżeniſkej ſali Budyſchkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na Bismarkowej dróſy 21. K wuredżowanju pſchedleži 32 bypkow.

— **Naprawy ſmikeje pſchipomozy ſa wójniſkich wobſchkodżenych a wojeriſkich ſawoſtajenych.** So by jim móżno było, ſkedi tepidła ſa ſymu nakupicz, móża wójniſy **wobſchkodżeni** a wojerſzy ſawoſtajeni, dalokož jim dotal warjo pſchiſrażkowaje renty, napłaczenja (Worſchüſſe) dóſtacz. Napłaczenje njeſmé pak wyſche bycz hacz pſchiſrażkowa renta mětżaczńje wuczińi. Sa měſto Budyſchin wupłaczuja žo napłaczenja wot ſchtwórtka, 21. julija w měſtnym hamcże ſa wobſtaranje wojſakow na Hrodowſej haſy 10 wot 8—12 a 3—5 hodź.

— **Saſtowotewrjenje wobłhoda w Budyſłej juiowej pſchadowni a ſkażeni.** W błiżſchim cżaſu w ſudownej juſtowej pſchadowni ſ najmjeńſcha ſ dżeła dżełacz ſapoczeli. Barlinſko-Hamburgſki konzern cże najrjeđy w pſchadowni ſkażeli dżełacz dacz a ſwopomóha nżhże 200 wokobam dżeło dacz. To ſnadź je 7. dżeł pryedawſchich dżełacżerjow. Sa wjednika podżełnoſa wobłhoda drje direktor Hommela ſ Opole w Hornjej Schleſiſkej do Budyſchina pſchińdże. Dotalny wjedník fabriki, w kotrejż nżhże 1500 dżełacżerjow a pſchiſłajenych dżełaſche, knjes Schüſter, boha žo na wotpoczińk. Budyſchka filiſałka konzerna hižom wot haprleje ſaňdżenego lěta ſteji. Pokłazenje na jutowych wickach je žo połepſchiło. Tuto a pródzowanje Budyſchkeho měſchczańſkeho ſarjadniſtwa a ſakkeho ... dowjedło, ſo ſo dżełarnja ſnaimjeńſcha w małym wobłhoju ſako wotewri.

— **Zyrkwinſka ſbérka ſa ſ powodżenjom potrjechenych** je ſaňdżenu njedżelu w měſchczańſkej **evangelſkej** wyſhdże 1051 hriwnow wunjeſła. Telko bo dotal pſchi żanej ſkładnoſcži na jenym dniu naſběrało njeje.

— **Pan ...ſcher** na **wokrjeżnym hejtmanſtwje.** Knjes póſłelniſki miſchtr Hajna bu ſa kentſlijoweho aſiſtenta

Za wysoku płaćizny.

Powedawiczko ſ naſchich Lužow.
Napiſała Kirſtina Rowowa.

14] (Pokraczowanje.)

„Ja wopraważe niczehm, ſchto mohła cżi poſliczeſcż," rjekny wona wažnje, wutrě żebi kuđżetki ſ cżoła a bżſche pſchi tom taſka łubołna, ſo hładajo na nju hordoſcż ſ jeho wobliczja ſo pominy.

„Schtoż moju mutrobu naſtupa, ja hiſchcże ujenje," rjekny wón ſako ſdwórliwje.

„Tuż woſtanjemoj pſchi tom: ty póndżeſch hnydom juſtje ſe ſwojimi pſcheczelami wotſtał, a ja ſwoſtanu pola bżeda. Też nětko tebje hižo parują, żebi ja mužłu." Wona da jemu ſdwórliwje cżucz, ſo cżże ſama błeż.

Wón ſo roſzohnowa a dżeſche — tola niż k ſwojim pcheczelam.

„Kajka je wona dżiwna!" pomyſłi ſebi wón we ſwojej ſtwi. „Snadź by tola łepje był, ſdy njebych hnydom po twaju japaczowat a ju tudy talle ſtamotinu wotſtajił donjż njebychmoj do nowych, njepſchemėnliwych wobſtejnoſczow ſazjawiłoj. Ach, ſo njeje mi hižo mózno, wot ſwojich winowatoſczow ſo wotwijaſacz ako je wotſtorżicz. Schto byſchtaj proſzor a dżiż myſlił, ſdy bych nětko njedobłédny ſo ſtał. Puczowanje budże nětko łédy dwaj nježhaſaj tracz; potom ſo wróczu. Knihy mózu też doma napiſacz. A hdy budu ſ tym hotowy, potom hodżi ſo dalſche puczowanje naſtupicz!"

Tak myſłjeſche knjeſ Adam. — A Margita? Wona poſłakny ſo pſchipódła lenoſchki, w kotrejż bżeſche rnuje bżdżała, a płakałche. Wón njeje ſo je ſamym jenickim ſłowom ſamohwił dla ſchżdżenja, kiž bżeſche jej w liſcze naczinił. Wonaj dyrbjeſchtaj jedyn tomu druhemu nježchto poſſlicżeċż? Ně, nihdy! Toha ſo wón ſcże njedożiwi. „Ja jemu ſcże, ſcże njewodam, ſo je mje tak bżes pſchicżiny ranił. A nětko wón to ani njeżwé ani wědżeċż nochże, ſchtoż je cżinił," płakałche a ſkorżeſche wſcha pokita hórkoſcże. Wón hłada naa żiwjenje po jeje boku jako na muſſicż, do kotrejż móżeċż ſo cżeſko ſaſiwicż. Wona bu jemu łohko cżiniċż. Wonaj móżeſchtaj pſchipódła żebiwaj bycż, ale nihdy niż ſa tebje.

VII.

Ranje naſta. Sdwjatoczne ſnjedanje bě nimo. Hoſcżo ſabjawachu ſo we małych ſkupinach we wulkej knihowni Parlowſkej. Też njedaloko burjow, kiż wjedżechu do jedżenje, ſtojeſche ſkupina ſo żiwje rosmołwjejo.

„Wěſcże wy," prajeſche ſarat G., tołſty, dobromyſlemy knjeſ, „lékarja je ſnowa wotewrjena!" „Schto?" To drje ſo młodemu Korimſkemu wjele lépje wjedże.

„Tu pſchikhadża nach doktor Rauſcher. — Prajcże wſchak, wjedże ſo Nikolajej Korimſkemu lépje?"

„Haj, moji kżeża. Ale cżehodła to myſlicże?"

„Dokelż je Korimſki hižo ſaſo lékarju wotewrił."

„Wón bżé ju ſom njenawjedaje; je prodżora dóſtał."

„Tak? To je nječhto druhe," mėnjeſche rėcznik Kraus. „To wſchak by też dżiwno było, hdy by ſaſo łóſcht a łuboſcż k tomu mél."

„A cżehodła?" wopraſchowaſche ſo młody profeſor H. „Wy njewėſcże, ſchto je ſo młodemu Korimſkemu ſtało?" —

„Ničżo njeżżym, wo tom żłyſchał."

„Ach! Nó, tón je ſo ſnjeſbożownym pſchipadom pſchi ſeſtawjenju chemiſkeje měſchenży ſajeđżeċżił."

„Směrom, moji kżeża; njerėcżmy tudy wo tom!"

„Cżehodła te; niż?"

„Wjeſchaky je, każ by ſo ta wėż też wėła, Nikolaj Korimſki prawy bratr młodeje Orlowiſteje, a wona ju zulem njeſbożownem podawku niczjo njeměł, ſdyż niczjo."

„Ach, je to wėrna? Jenoż to jene mi prajeſe hiſcheże: Wuſtrowi ſo wón?"

„Ow haj, ale niż tak bórzy."

Knjeża wotſtupichu wot duri a ſapoczachu druhu roſmołwu. Hdy bychu ſo byli wobroczili, bychu widżeli, kak mała, ſe ſkotym pjerſchcżenjom pyſchena ruka ſawėſchkej, kiž bė pryedy tworjeđże dżerżała, ſpadnyła da, a njebudżechu-li woteſchli, traſch jeh ſdychnjeńcżko khwiſcheli:

„Mój bratr je ſo ſajeđżeċżił, a ja to njeſhonich —!"

* * *

Po wobjedże ſapoczełowa k wulkemu ſpodżiwanju ſtużowniſtwa, ſdobom ſe ſwojimi pſchcżelemi też knjes Adam, ale bżes ſwojeje młodeje żony; wona pſchewodżeċże jeho je ſtarym knjeſom jenoż hacż do ſaſtaniſchcża. S prėnjotreko ſamuhła, da Hórki hicż, rjebu ...cżo.

Hdyż bėchu hoſcżo wotcżehli, ſapoczachu w Orlowiſe rumowacż a rjeżicż, a hdyż bė ſo wjeczor nakhilił, njebė niczjo wjacy widżecż, ſo bėchu tudy wſaż ſtużeċżili.

Muży knjeża maju dżiwne waſchniczża, pomyſłi ſebi ſłużowniſtwo. Tajku rjanu wkdow żónſku hnydom do hwaſu żanu woſtajicż a bżecż a po ſtrożce dundacż! Naſch cżłowjek by toho njeczinił.

Młoda żona rjadowaſche pſchi cżiſcżenju hižo ſama wſchitko, pſchetoż ſtary knjeſ dyrbjeſche na ſwoje łubo hicż.

K wjeczoru pſchidże wona do kożucha ſawalena a je cżapku na hłowje a pſchipowėdżi, ſo dże ſo pſchehladowacż hicż, a ſo maju jej żanje ke kerchowjej napſcheczo póſłacż, hdyż knjeſ pſchidże. So ſo wona dże pſchehladowacż, hdyż je dżenża tak rjenje a wona pſchehowa hamaſutka w ſyłem domje, tomu ſo nichtó njedżiwaſche, ale ſchto bychu rjekli, budżeċżu-li widżeli, kak wona wėło na kerchow do měſta khwata, a kak łohko ſtupaja po hażach kreżi. donjż zyle pod roſpadankami napſcheczo jahnjeroſsżwėteneje lékarnje ſtoja woſta a wotwodżeja żej ſawodżenej ſ wobliczja, na tohorunja roſsżwėtlene wokna w prėnim poſthodże hladaſche?

Hacż bėtal pſchidżidże Margita Korimſka; ale dale muży njedoſpahachu. Doma bżeſche ſwoju bół wuſtojnje potajiła a ſo ſ myżlemi nożyła: ty dyrbiſch ſwojeho bratra widżecż, ty dyrbiſch! A nětko bė bliško wėri zyła — a tola bżeſche jara dałeko wotſtał. Wona bė dże bratrej zyła jeſa; wón ſnadź jenże na nju njemyſleſche. A won njeże ſam. Tam ſa tyni ſawėſchenymi wokнami, hdżeż bė ſo tej wona narodżiła, tam bė żiwy a cżekpjeſche jeje rėdny, żenje njevóſnaty nan, nan, kiž bė pjecża na tom wina (kak to wona njewėdżeſche), ſo je wona ſ wopuſchczenej ſwjetu, a kotrehoż wona njeżkdżiwaja wſcheho lubowaſche. Hdy by wona nětko laſtupiła a ſo pſchedbłajiła, to by jeho ſo minułoſcż a jeho winu dopomniła. A won njeżeſche tej tak doſcż njeſcż, won dże nikoho njeměżeſche, jenoż tołſte żyna. Hdyż pak je wėży ſo tak nėjacżu, k cżemu wona potajtim bė do tejele doliny pſchiſchła a ſo na muża bżes cżuża a wutrobu ſvojaſała? Snadź by ju nan nětko pſchijał, hdy by ſvobodna była, a wona by jemu pomhała, khoreho bratra wothładowacż. Tak pak bė njeż *nimaj* wulke bżesdno.

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

z kenzlisowa assistentka lužezna Grunečez ja kenzlisowu wyschichu assistentku wot 1. haprcleje powyschena.

— Wjerzje so na kedžbu, hdyž sad sylsje! W Marcu we Westfalskej je tsiłkna holžka kožmazki zedła a so hnydom na to wody napila. Někotre dny posdyschu je wsche dźěćo po cźežkich bolescach wumrěło. Hólz žnuboda, kiž je so tehdomja na kožmazki wody napił, hischcze cźežko chory leži.

S Jeschiz. Njesboże ſ jędnym kolom, kiž pak hischcze dosć wotendże, sta so sobotu wjecor wokoło ½8 hodź. na jenaej horje mjes Jeschizami a Wulkej Dubrawu. Kokolesowy ſ Budyschina pschijědże ſ horcy dele a je najskerscho do sydła sajeł, kiž je žebi woda wudrěła a drje tak knjez sowa nad swojim kolom sylnił a so tžěrro na rukomaj sranił. Też jeho kolo běsche sylnje wobschkodźene. Sranjenu wjeze so hač do Jeschiz, tu jemu prěnju pomoz w stazyli Cźerwjenscho Kschiża poskicźichu. S khorobnym autom dowjeschu jeho do jeho bydlenza w Budyschinje. Sranjenego su tžo kolejesdni sekkali, ale njeje so wo njeho staraki a su jeho bjes pomozy wotstajili.

S Rukez. 13. julija chudi so tu blidarski pomozník Gartnar, kotryž pola blidarskeho mištcha Jana Mitascha dźěskaše. Jeho maez, swob. Gartnarka bu psches lajku powěsć do žnjerzje nastrózja a so žałostnje rudźesche a to kim bóle, dokelž je jenički žyn. Tola wczera 19. julija dosta list wjeselta ſ Nürnberga wot žyna, kotryž je so hižom w zastbje nabył, a so ja někotre dny sajo k maczeri a dźěćatkej Bukez wróći, tola cźekatko drje maez chudzenez ſ radosczu sarjeźaez njebudże.

Wujezka pod Cźornobohom. Wczera wjecor zemrě na nasich wjesnym ryczerskubleř, knjes baron se Salza, 36 let stary. Wón cźerpjesche dleschi cźas na widlischcza a je mél na nje wumrěć. Sawostaji jenoż mandzelsku.

S Schescherwa. Dźensa žydźu žiwjeźi tudomny žiwnoscher Jan Mitasch se swojej mandzelskej silžbowny khasu. Kubłaš je sostupjeł „Sserbskich Nowin“ w Schescherwje a so ja nje šwórnje prózuje. S skakowej wutrobu pschejemy jemu a jeho lubej mandzelskej k dźensnischemu dnješi wjele žboja a Bożeho žohnowanja sa pschichod. Koż žnohdy, twari jubilar kšta nowu bróžeń. Pschejemy jemu tež to, so by twał bjese wschego njesboża derje dotowaril a wjele dołhe strowe leta do njeje swojeje žně khowaez.

S Rukez. Rahlu žmjerck nemaka tudomny khežkar Konla Leinert. Běsche ja kót po travnu dožeł. Pschi cźekanju bu jemu slě. Sa krótke wokomiki so wón sojeły a tudyscha. Boża ruczka bjesche jeho sajała.

Zo Serajan. Posledni póndźelnischi zliwkojty dešc nadeni na polach, łukach, pucach a hišće druhdże wjele skody. Rěki a rjebje so ruče napjachu, wustupi-dowa z brjohow (při „Bělym Halstrowje“) pola Nowejo Wjeski předrěchu so samo skitace hucenja) a pócěrcu přimjezowacu krajinu. K woběmaj stronomaj rěcnišcow wupina so swětlina. Rjenje zapušcowata wottwa a pólne płody budża tam wěsce wumokaé a čerpjeć. Spadowarce puče su cyle wudrjene abo na sepjenu mjelnelio pěska zanjesene. Samo na runej krajinje krožese strach tutych strašnych elementow. Dokelž woda po dworjo do hródże stupaše, dyrbjachu pola jeneho ratarja skót wukhować.

Z Lejna pola Khrósčic. Njedźelu 17. julija swjeceše tudomny wobydleř Tryčk ze swojej mandzelskej 25bornu kwas. Jubilaraj staj strowaj a cźiłaj. Wonaj khodźitaj dźeń wote dnja na swoje dźěło, z kotrymž sebi swój wšědny khlěb zasłužitaj. Bóh spožč jimaj dalšu strowotu, zo byštaj też junu swój złoty kwas swjeciť mohłoj.

S Kamjenza. Wobžarujomne njesboże ſ motorskim kolom sta so njedźelu psched wjecžorom wokoło 6 hodź. na bróh ſ Lubnjowa do Kamjenza blizko Lubnjowskeho hospjenza. Tschikmjeř Erich Sommer ſ Hinki jędzeschu je swojim motorskim kolom do Schulowa pola Biskopiz. Na sajtnim sydle mějeschu swoju hótnu bjedu. Njedaloko Lubnjowskeho hospjenza jědzeschu k hamžnej stronje ſ nejwjetšim nakładom wós, kotryž ſi nohoh wróco cźišcheja. Naežmjenj motorowy kolesaſ wotjeł satrudi, še dźesche tutón wós pschez dale na lěwo, so motorowy kolesaſ pschi pschescźěhnjenju woza pschejara na lěwu stronu dróhi wschudże a ſ pedalom sa mostowy kanjeń wušaše wosta a je swojej žotru ſ kola kleča. Motorowemu kolesarjej so lěwa noha wysche kolena sama, jeho žotra pak so na lěwej bristwje cźežko srani. Motorske kolo bu sohka wobschkodźene. Schtó je na wjesbožu wina, njeje hischcze dopokasane a wina drje najsterje ſ obaj bźělaj jenak trjechi.

S Kamjenza. Wa nasich nje njetajne podawanje elektr. pruda torjcej. Dokelž je tu elektrisi prud w poslednim cźasu kuždy wuwostał, je wjes wobydlerstwom tohodla wulke roshorjenje nastało.

S Debriz. Sjawny pucź ſ Debriz do Tradowa je ja wschitkom wobhład sawrjeny, dokelž je wulka woda most wotterhnyła.

S Wjerej. Też nasch lubosny krajik ma sajo strašne powodźenje. Njepschestawaze njewjedra pschecźahowachu wot njedźele pop. hač do póndźele ranja, bliźšcu a dalšcu wokolinu. Wobžeže na Kulowsku a Nakrzanšku stronu. Sylne rjeki so wopschi na dalšnej wokolinje rozpuschcźachu, tak je bě hižom póndźelu rano widźeć, ja nam wulka woda hrozy. Wutoru rano je nascha rěka Cźorny Halštrowa swoje brjohi hižom tak dalako pschekrocźiła, je ju rjane Wjerowske a Zidšinske hona jenoj jedyn jěsor. Mamy sajo wopraudże katastrofalne powodźenje. Wjosny ratarjo w njimach Hodźijšteje rěti a Cźornoho Halschkowa wot Njeswačidła a Schunowa hač niže Wojerej su cźežko domapytali. Wutoru dopołdnja pokafowasche so woda w nowej rěcy niže Nowoje Wsi wot 25 cm wyschša, kaj 17. 6. 26. A pschejo hišće pschibera.

S Sleho Komorowa. Sobotu wjecžor pschijidże Błetny wyschichi wušypowaś Willi Smolerć w dźěłarni jamy Marja III pola Sleho Komorowa powodej elektrikeho žwětła pschebliśiło, jako cźasyše na wušypowaćeni žwězu łažwěrźicź. Towaršchojo namakachu jeho blizko wuhibadła morweho ležo. Pospyty na sažowanjowanje njemějachu žaneho wuspěcha.

S Bukowa pola Hródka. Cźežki njewjedrje pschicźehnjeschi njedźelu wjecžor dwaj schule kluzkomu awtomobil kraineho radźezelstwa pschez želesniške kolije Khocźebuz-Schorjelskeje želesnizy sajeź. Dokelž pschetkowa sawjera njeběsche dełepuschczena, mohłesche žebi schoker, je žadyn cźah w bliskosći njeje a cźežke kolije pschejeźe. W tutym wokomiku pak pschihrimota cźah. Duchapschitomnosći schofera ma so dźakować, so k hrózownu njeboża njedońdże, hewak bychu wschitcy rutskakowdźaju žmjercz namakali. Jako so pschetkodnchu wotbładarja wopraschachu, cźehodła nje pschekhod sawrěł, won jich ſ hrubymi a pschidźidźajwni słowami wotpokasa. Tale njeroda njeźmě njekhostana wostaeź.

Njewjedra a powodźenja daloko a šćroko.

Sliwkojte deschcze a powodźenja w Sserbach.

Dokelž je so w nozy wot njedźele na póndźelu mjes Lubijom a Koimarjom wobežeje žylne deschcź laf, mjesche Lubijska woda wulku wodu, kotraž wobežeše pola Bukojny pola Barta jara schěroke sahony powodźenje. Póndźelu stejachu tam tež pucze, luki a pola pod wodu. Wot kěrnjazeho sela a runklizowoje nacze jenoż hischcze kónčk ſ mašaneje wody tčzachu. Tammischce ratarja ſ powodźenjom sta so jar schkoduja, dokelž buchu pola nětk hižom k druhemu rasej powodźene.

W Trupinje pola Rakez nawali so póndźelu rano tajka woda, so do hródżow sadeża a wobsedżerjo tež hlubje hyła, dyrbjachu swój skót ſ hródżow cźahaeź. Najstarschi Trupinjanjaž wobydlerjo so njemóža dopomnieć, so buchu w Trupinje ždy tajku wulku wodu měli. Luki a pola runachu so jódźela wulkim hatam.

W Kulowje poca njedźelu popołdnju pschi lohkim njewjedrje so žylnje deschcźowaeź. Deschcź bu w nozy ſ pschesu žylnischi a žylnischi. Woda njemóžeše słónczne wjazy dowotkhcźeź. Wjele měchcźankich dróhow runasche so póndźelu rano wulkim rěkam. Wody ſupichu do statokow, powodźi sahrody, pócźrje hródże a brózńje. Se městnami dyrbjachu ſ hródżow cźahaeź, wobežeje we statokach na prawej strenje Budyšteje dróhi. Luki pschi Cźornym Halschkrowje su sajo powodźene. Wobsedżerjo, kotříž maju běrny na motrych bolach sadźene, smeja drje też lětsa hubeny běrnowy wumotsch. W Kulowje a wokolinje su sandźenu sobotu rožu sažnjowali, mokre wjedro pak žně sajo sadźerzuje.

W Delnim Wujesdże je so w nozy wot njedźele na póndźelu a póndźelu rano telko deschcza naschło, so dyrbjachu też tam někotři wobsedżerjo skót ſ hródżow cźahaeź.

We Luczu su pola a luki, kotreż pchi Jaunowskej rěcźu leża, žylnje powodźene. Póndźelu su schesčo mužojo zbyły dźeń pschěrowy ryli, so by woda wotbječź mohła.

Też we Wochojach běchu wschě sahrody a niže městna dospołnje powodźene.

W Rychwałdże pschewobroczi žylny deschcź, kiž je njedźelu wokolo połnoc lecź sapoca, pschěrowy a dróhi do rěkow, dwory, sahrody a też pola do hatow. Wjcheležy ratarjo dyrbjachu swoje krowy a žwinje wukhowaeź.

Srudna powěsće pschikhadźeja też ſ Delneje Lužizy.

W Khocźebuskej wokolinje zyknowachu sobotu a njedźelu cźežke njewjedra. Wot njedźele wjeczora hač do póndźele je w Delnjej Lužizy nimale njepschestawajzy deschcź kidasche. W Gollojcach bu wjele polow a tukow powodźenych. — Wokoło Bórkowow posłesa krajina sajo bjestrosćiony napohlad. Dróhi su sdźela powodźene. Zyte Błóta cźerpja sajo njekmérnje pod wulkej wodu. — We Zyłowku su sliwkajte deschcze katastrofalnje sfunkowale. Woda je tam też wschitke pinzy pócźrjela. W jenotlinych burskich dworach stejesche woda wyjche hač meter. Wobnjowa wobora sawolachu na pomoz, kotraž dyrbjesche kót wuthowaeź, tiž je satepicź hrozesche. Zita a běrny steja zyle pod wodu. — W Gogolowku dyrbi błysk do hródże wobsedżerja Dobrinka. Brózeń bu despełnje wotpalł. Njeby-li trochu žanka stała a so žylny deschcźik schoł, by so hiśe wjele wyzarjenjow wotpalicź mohło. — W Górjanach wobschkodźi błysk pola ratarja Saschera wuheń a tśechu. Też hischcze w dalschich wšach ſ ranja Khocźebuza su pola a luki wulkim jěrowam cumaju. Pola Pizja su wobschěrne haty ſ karpami w strasche, dokelž so harzenja pschedrěcź hroža.

Powodźenja w Krkonošschach a Jerzišch horach.

W nozy na póndźelu mějachu na někotrych městnach snowa wulku wodu. Wobežeje potrjechenej běschtej Seifershau a Hartenberg tiž běchu hižom tydženja ras powodźene. Naczinjena schkoda je jara wulka.

W Gerlachowje pola Landeshuta w Schlesskej wodu wjerześaty wichor dom wudowy ſ 10 džěćimi je wschěmi podłanštimi twarenjemi. Wichor wokoły dale někotre brózńje a šadźi tśechi wjele metrow dele na senju. Schtomy, hač po metra tołsty, stemi wichor jako tśejschi.

Njewjedra w Vogtlandskej.

Sobotu popołdnju cźežnicźn cźežke njewjedra pschez Vogtlandsku, hdźež běsche Boże njewjedro hižom pjatk wjele njeboża načinilo. W Frankenhorjse sarafy błysk nekotre žonu, w Reimersgrünje pak 30letnu žónsku, 50 metrow psched jeje domom. W Marienehu naudże so sobotu telko krupow, so hischcze njedźelu rano rostałe njeběchu. Woda, kiž wysche hač metr po wjesnych dróhach schuczesche je we dole Würschnizy wjele mostow swottorhała.

Nowy sliwk pola Podmoklow (Bodenbach).

W krajinje wokoło Podmoklow je njetwjedro, kiž je we Gottleubaskim a Müglitzskim dole snate žałostne njeboże načinilo, też hižom zyknowało. Njedźelu pak žu tam njewjedro poměli, kotrehož ješěwki su tam na cźežki semi hischcze hórsche hač pohledni ras. Woda je wjele twarjenjow swottorhała. S jenesa doma w Oberenlawje, kiž wobsedżeł žolmajzych wodow stejesche, możachu wobydlerjo jenoż je rědlemi žo wuthowaeź. Nimale we wschěch twarjenjach w Bodenbachu stejesche woda metr wyšoko.

Žałostne krupobicze w Pohrenisku-Hajowskej.

S połnozu Wórrstadła zyknowasche sobotu pschipołdnju žałostne njewjedro, kotreż w Nieder- a Oberfaulkeinitze zyte žně sničzi. S městnami leżachu krupy meter wyšoko. Winizy pola Stadeckena, Niederolma a Schornsheima poskiežeju bjestrosćiotnu napohlad. Dźěło prózniwych winizarjow je drje na někotre lěta sniczene. Też tobakowu kwasinu pola Lorscha je njewjedro cźežko domapytało.

Cźežke njewjedra a slidki w Cźornym lěsu.

Pjatk a sobotu su nowe cźežke njewjedra nekotre dźěle Cźorneho lěsa potrjechile, wobežeje sě běsche wokolo Villingena. Wokoło města bu žylne krupobicze měli. Pschi wuhladnej wězi ležachu krupy nětkle 20 zentimetrow a krajina mějesche jymšli napohlad. Najwjetšiche zapuščenja rozcźini wulka woda wo wsy Eschbachu. Mała rěka běsche za krótke wokomiki ſ bo pschelała. Wo wsy Kappel schumjachu hobrske wody po dróhy a swony wokachu na potmoz. Wschelaku domjazu nadobu wody ſ twarjenjow wotplawichu.

Krupobicze w Bayerskej.

Po powěsći ſ Augsburga su so nad krjedźnej Schwabskej njewjedra je sliwkojtymi deschczemi rospuschczike. Žałostnje zapuščejchu pschedewschčim krajinu pola Gessertshausena a Ziemetshausena. Tam krupy ¾ hodźiny dołho dele praskachu a pschikrywachu semju 20 zentimetrow wyško. Woda ſ polow a hórkow pschibjezawschi doły so do twarjenjow. Njewjedro je zyte žně sničzilo.

Sstyne njewjedra w Pomorskej.

Cźežke njewjedra načinichu też we wschelakich wokrjesach Pomorskeje wulku schkodu. W Kößlinskim wospreżu sliwkojte deschcze pola zapuščichu. W Krettminje dyrbi błysk do sdźerjach kuni, kotrej psched pluhom dźěchu. Pohonca cźiżny błysk ſ ptuha a dźelacźerja, kiž 30 metrow dalcny sdźeschce, potorhny ſ semi. Wobaj wostajichaj bjes wědomja leże, dźěchtaj cźežko wobalenaj, tela so sajo sbrachaschtaj. W Stojentkinje w Stolpskim wokrjesu sliwkojte deschcze, kiž so ſ krupami namješchane dźěchu, pola a luki powodźichu. Krupy rosbichu wjele wokownych schkleńcow a sabichu mnoho makeho ptoku. Sstyny a žadowe schtomy su zyle rosbite. Wobežeje sě sakhadźeschce njewjedro we Bütowskim wokrjesu, hdźež so Bütowska rěka na pola a luki wuliny. Mésdźarske dróhi běchu so ſa krótki cźas do torhajuch rěkow pschewobroczila. Torhaze wody wudrěchu plesir ſ dróhow. Wobnjowa wobora a techniska nuzowa pomoz dyrbjeschtaj na pomoz khwatacź. Wuthowarjo stejachu pschi swojim cźežkim dźele hač pod paž we wodźe. Nejchudni starych ludźi a thorych ſ twarjenjow. Někotre thěże su so sahnyłe. Wjele skotu je so satepiło.

Horzola a wichory w Ameriźy.

Njedźiwajzy žylnych deschczow, kotreż so njedźelu we Newyorku wjachu, tam horzola dele krej nadeji. Dotal je 30 wobsobow na sćežanje je ſlóżum wumrěło. Schtyri wobsoby su so pschi kupanju tepił. W Chicagu je so wšom wobsobom tepiko, kotříž dźěchu so pschi kupanju wotkhódźeć. Pschi brjohach Michiganskeho jězora pschebywachu tyšacy luda, so bychu njeslejsonnej horzoze we měsce wuzekli. Cźežki wichor, kiž je psches dołhowaršchi dźeł Kanjaga a psches połodnische městowe dźele cźahnył, je wšom wobsobom morił, nětkle sto ludźi zranił a wjele twarjenjow wobschkodźił. Kanjaski park je žylnje sapuščeny

Z Łužicy.

* S Bjarnaciz. Wobžarujomne njesboże sta so sobotu dopołdnja njedaloko tudomneho dwórnischcza. Runje jako sapschahaj spedizijoweje firmy Klojez bratrow so ſ dwórnischcza na statnu dróhu winy, pschijědże kolobliško wuhibadła morweho ležo. Pospyty na sažowanjowanje njemějachu žaneho wuspěcha.

* S Bukowa pola Hródka. Cźežki njewjedrje pschicźehnjeschi njedźelu wjecžor dwaj schule kluzkomu awtomobil kraineho radźezelstwa pschez želesniške kolije Khocźebuz-Schorjelskeje želesnizy sajeź. Dokelž pschetkowa sawjera njeběsche dełepuschczena, mohłesche žebi schoker, je žadyn cźah w bliskosći njeje a cźežke kolije pschejeźe. W tutym wokomiku pak pschihrimota cźah. Duchapschitomnosći schofera ma so dźakować, so k hrózownu njeboża njedońdże, hewak bychu wschitcy rutskakowdźaju žmjercz namakali. Jako so pschetkodnchu wotbładarja wopraschachu, cźehodła nje pschekhod sawrěł, won jich ſ hrubymi a pschidźidźajwni słowami wotpokasa. Tale njeroda njeźmě njekhostana wostaeź.

* S Kamjenziz. (Padušcha mša.) Tudomna policija saja 17ćinu pschesu ſ Adorja, kotraž běsche pschi jěsbje na cźołmje na tudomnym Rowbowskim hacje wukrajnemu pschekupjej listownju ſ 290 hriwnami a 650 litrami kradnyła.

* S Werdawy. (Se spěchnikom pschejedźeny.) Sandźeny schtwórtk je na tudomnym dwórnischczu Minski spěchnik D 155, kiž ſ wulkim sapodźejenjom tudomne

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S Kamjenziz. (Padušchna mša.) Tudomna policija saja 17ćinu prěsesu ſ Adorja, kotraž běsche pschi jěsbje na cźołmje na tudomnym Rowbowskim hacje wukrajnemu pschekupjej listownju ſ 290 hriwnami a 650 litrami kradnyła.

* S Werdawy. (Se spěchnikom pschejedźeny.) Sandźeny schtwórtk je na tudomnym dwórnischczu Minski spěchnik D 155, kiž ſ wulkim sapodźejenjom tudomne

dwórnischčo wopuschči, 55létneho wuhibadlowego wothladarja se Steinpleißa pschejěł a morił.

* S **Hirschberga.** (18 dźěši). Tudomnemu twarjesmu dźěłacźerjej Siegertej žo tele dny wóžomnate dźěczo narodźi. Prěnje dźěczo je holza, hewak žu wschitzy hólzy.

* S **Lěchnizy.** (Błysk dyri do žyły ludźi.) W Nowej Wěsy dyri błysk do žyły dźěłacźerjow, kiž na knjeźim polu běrny wabkopowachu. 35létnu **mandželsku pohoncźa Linki** na městnje saraje. Jeje hłowu dźěłacźerki cźišny błysk wo semju a je mjenje abo bóle wopali. Inspektorej, kiž trochu dsala stejesche, so nicžo njesta.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutsje schtworik: Wostanje khłodne, ale žo wucźahuje.

Dźeławy wubjerk jarjadništeje rady němskotstatneje pólity je póndźelu pólitowy nacźišć dowołał. Liść we měsce budże 10 pj. a do daleka 15 pj. placźiś.

*

W Galbraitenje w Raušćej Pruśtej je žo móst zaśpunył. 27 cźełowjekow bu mjenje abo bóle śranjenych, kotśiž dodźerjanu móst torhachu. Móst běsche 70 metrow dołhi a 7 metrow wyzoki.

*

Wožobowy wobtłhad na żelesnizach do Awstriśkeje a wróćo je po nowišćich powěsćach sašo w połnym wobłahu pschemjedźenu. Tež tworowy wobtłhad sašo pomału do porjada pschindże.

*

Po najnowišćich hamtiśkich powěsćach je pschi pożledním semjerźenju w Palestinje 200 cźełowjekow wo žiwjenje pschiśchło, 356 bu cźežko a 375 lohko śranjenych.

*

Amerikanskaj létarjej pisches Atlantiski ozean Chamberlin a Byrd staj žo póndźelu do Newyorka wróćiłoj, hdźež buschtaj se sahoritoscźu powitanaj.

*

W Newyorku je hobrjiti woheń dźełarnje jeneje z najwjetšich pjekarnjow žitneho khlěba na zyłym žwěrce śniczik. Schkoda wucźini něhdże milijon dolarow.

Přilopk.

* **Wutpschedate prózdniśke létadła.** Spocźatk wulkich prózdninowy rośe łóśch k pucźowanju. Tuž žo tež najnowšchi wobłhodnik, létadło, tež jara wužije tónz śandźeleho a spocźatk tuteho měśaza běchu létadła Němskeje powětrownje Hansa na wschěch cźarach wuschedate. Wobeje žo sa létadłami do łukpelowo napraschowachu. Wěsu je žo porjadny łupjelanśi wobłhód i létadła wot lońschego jem jara rosmnožił. Borkum, Norderney, Wangerooge, Westerlan a Wyk na Fóhr pschi sewjernym morju, Traven münde, Selitn, Brinenmünde a Joppot pschi Balcze, dale Dirschkerk w Krkonoschach, Goslar, Wernigerode a Quedinbork w Sśmólnych horach, Sillingen w Cźornym lěsu, Baden-Baden, Innsbruck Reichenhall w Alpach mózejch porjadnym létadłom dozdrěź. Ale łeź napraschowanje za naschimi ponětrownymi cźarami je jara wulke, tak so měł žo kóždy ź cźasom samkowicź, je-li dże hobu leźeć.

* **Wot zygańskeje zwólhy samordowana.** Barlinska kriminalna policija sadźera žo tu khwilu ź wujaśnjenjom jónskeho mordarstwa, kotrež žu w jaschich dnjach we Deutsch-Krone wuźiłowiła. W lěsu ratarja Schrödera we Rauschendorf pola Deutsch-Krone žu cźełu jeneje na 60 lět starje jónskeje, kotrejež wožobu hišcźe wujaśnicź njemóžachu, w pěsku jarytu namakali. Wokoło schije měješche morwa powjas, ź kotrymž žu njedožiwjołoju ju sażerwyli. Cźełu žno khětro ćajesche. Tukaja na zygańsku zwólbu, kiž tam w lěsu njedaloko pohrjebneho měśta dźěschi cźaj žwoje stany rośoźi, so žu njesnatu jónsku we oktobrje 1926 do lěsa wabili, ju tam wurubili a jónzowali. Hnydom po njeskutku je žo zwólba na nohi stajiła a njeśu ju hacź dotal nihże wukśledźeć móhli. Wulka cźrjoda nakrajnych policajtow pschepytuja tammy dźeł lěsa je pjomi, dokelž je móżno, so žu zyganjo hischcze druhe wožoby samordowali. Wězyhódne nałhonjenja njech žo pschistejnej policiji wojserja, też statne rěcźnistwo w Schneidemühlu powěsćej pschijimuje.

* **Hólcźej pod młynśke kołopschichol.** Załožne njeśbožo sta žo w Heringenje nad rěku Helmu p. Sangerhausena. Koło Kochez młyna stejesche śmérom, dokelž bě pschiběł wody żaraczeny. Nětośi hólzy sašerjachu do wulkeho kóła a łažachu po łopadkach horje a dele. Pisches cźeju počźa žo kólesko wjerćeć. Dwaj hólcźaj hišcźe w prawom cźasu wotskocźištaj. Tola 13létny Willi Sölłner žo žobu storhny a pschindże w młynskej rěcźy pod kóło. Łopatki jemu hłowu do cźišta rosmjeschesche a tostorhnyhu jemu hrudź. Wšěsche wšo na blaku morwy.

* **Sćežne njewjedro pola Münstera.** Nad Münsterskej krajinu we Westfalskej je žo jara žyłne njewjedro rospuśćiłko. Slinkozity deschcź žo liśesche a nacźini wjele schkody. Deschcźowa woda powodźi dróhi ź Münsterskich kupjelow do Norheima a pschipławi wulke hromady kamjenjow, drjewo a druhi cźapor. Po powodźenju łežachu kamjenjowe a pěskowe nahromy někotre metry wyzoko. Slinkozity deschcź je też na winiźach wjele schkody nacźinił. W Heckenje je njewjedro zyłe žně śnicziło.

* **Błysk** sajědże do nadrośineho wosa. Nad městom Stuttgartom rošćipa žo jeneho wjeczora cźežke njewjedro. Na wschelakich městnach wulkocźichu nadróżne wozy ź kolijow. Do jeneho wosa dyri błysk a wóz žo sapali. Dwaj dasschej wosaj rasfuschtej hromadźe, dokelž bě dla žyłneho deschcźa cźara njepschewidna. Pschi tym buschtaj dwaj pasażeraj cźežko śranjenaj. W Nagoldźe ((we Württembergskim Cźornem lěsu)) je žyłny wětr na 1500 kóśnych metrow jědłow śnicził.

* **Wodnjo wiwy — nozy pak na nohach.** We wokrjesu Soldin bu psched někotrym cźasom njesnaty muzłij popadnjeny, kiž bu dla khudoby, wokrjesnej thorownji pschepodany. Hacź dotal njeje wuzźěłóźicź móhli, hacź je muž khory abo šimulant. Nima žanych wupokaznowy pschi žebi a leži sprosćeny kaž śchcźepa drjewa. Wodnjo wobkedźbuje wjeho wokoło po kedźbliwje ź wocźomaj, ale njehibnje žo ani śluza. Chcźedźa jeho troschku pschepokojźicź, dha žo temu śpiecźuje. We prěnich schtyrjoch dnjach sapomeđźi žo muž jěsć. Posdźišcho žadasche žej wot mateho hólcźeca mloko a kofej a to we zapatnej němcźinje. Tutaj napojaj stej jeho jenicźka jeđa. Nayschcźi žo prosćinjenym stawam wodnjo hiba žo muž nozy wuzostatnje. Kaž žu druhy wobkedźbowali, wlecze žo nozy ź thorownje jitkwy na sadnik a wróći žo runje tak mjelcźo. Nimo mało słowow, kiž je ź hólcźego mrěcźak, njeje hacź dotal nikomu niczo praśił a na niczo njewotmołwje.

* **Piratoje** (mórsky rubježnicy) pjeru amerikanskim brjohy. Skandenawiske nowiny pišaja wo tym, je žo we krajne łóđje pschi južno-amerikanskim brjohy pyches piratow porjadnje wurubja. Piratoje dadża łóđnjym ofiśeram sparne žrědki abo chloroform, so bychu jich pospaschili a jim potom pjenjesy abo druhe hódnośe, kotrež móża někak wótacź, wurubja. Piratoje cźełnu potom we małych wjeśłowych cźołmach abo w motorskich parnikach. Tamnischo policija někto na nich łaka a budże drje jim rjenjeśło, bo nascheho cźasa dozdyła žo njehodźaze, bórzy słemicź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do wikowańskeho registra bu dźenja sapisane: 1. Mł. łopjeno 35 naštupajo firmu **Otto Haußotter** we Budyšinje: Towarstwo je rospuschćene a firma je sašchła. 2. Na łopjeno 990 firmu **Stimulanzjowy pschedawarnju, towarstwo ź wobm. ruk. w Budyšinje** naštupajo: Towarstwo je rospuschćene. Pawoł Bennewitz njeje wobthodny wjednik, ale likwidator. Likwidacja je skónčena a firma je sašchła.

W Budyšinje, 16. julija 1927.

Hamtske žudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwuđowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjebrjohu. Nadolnik.

Bukecy. „Radosć“ ma dźensa srjedu, 20. t. m., wječor 1/2 9 hodź. spěwanje. Zbórka za z powodźenjom potrjechenych. Tuž njech wšitcy přińdu!

Hłowna skhadźowanka! — 23., 24. a 25. prazńk w Slepom! — Sobotu, 23. 7., pop. 1/2 16 hodź. je hłowna zhromadźizna „Z. ł.-s. st.“ — Njedźelu, 24. 7., pop. w 15 hodź. je zhromadźizna hł. skhadźowankł! Kóždy studowacy njech přińdźe! M. Nowak, hł. st.

Hłowna skhadźowanka. Přichodna pruha je stwórk, 21. julija, 1/2 20 hodź. Zarjadnik.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. Dokelž žně hišće njehonja, změje „Lipa Serbska“ (měšany khór) přich. sobotu, 23. VII, wječor 1/2 9 hodź. swěwnu hodźinu pola Natušec w Kukowje. Njech wšitcy přińdu, dokelž mamy nuzne spěwy dowuknyć a druhe važne wěcy wuradźować.

Předsydstwo.

Ralbicy. Spěw. tow. „Lilija“ změje jutře stwórtk (21. 7.) wječ. 1/2 9 hodź. pola Brězanec swoju hłownu zhromadźiznu z nowowólbami. Zo wšitcy přińdu, to cyle wěsće wočakuje předsydstwo.

Serbske dźěći do prózdninskich kolonijow! — Přepowědźe je hnydom w ekspediciji „Serbsk. Nowin“ a to hišće dźensa! Čitajće też dalše wozjewjenje we wčerawšim čisle „Serb. Nowin“.

Wulět do Maleje Bolesławy na wustajeńcu budźe sobotu, 27. awgusta t. l. My wotjědźemy pop. w 2 hodź. a wróćimy so potom póndźelu wječor. Štóž chce abo dyrbi njedźelu wróćo, ma k tomu składnosć w nocy wotjěć. Wobkedźbuje też wozjewjenje na druhim městnje wčerawšeho čisła.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Ducmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Našim česćenym čitarjam

w Trupinje p. Rakec

zdźělimy, zo **Šibakec hóle z Komorowa** wot 1. augusta na dnju wudaća

Serbske Nowiny

roznošuje. Wón wot nětka pjenjezy zběra a hnydom kwituje.

Nakładnistwo „Serb. Nowin“.

Wójnska wudowa

pyta pilneho, spušćomneho, 35—40 lět stareho

hospodarja

na rjanu šiwnosć. Pozdźiša žeńitwa njeje wuzamknjena.

Poskićenja z wobrazom pod „D51“ na wud. „Serb. Now.“

2 konjej

mjez 4 na wubjerk, 4—7 lět stare, jara dobre dźěłanske konje předawa

Zschabran w Porśicach

Sylna, młoda, wysokosćuśena, čorno-pśana **kruwa** tydźeń do čeleća je tunjo na předań abo k zamjenjenju

w Parkowej korčmje

w Nowej Wsy pola Njeswačidła

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benčin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Žonjace kolo

nowe z fabriki za 68 hr. předa **Max Seifert na Kamjentnej hasy 29**

Wósk. tkaniny meter

etamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopřiwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Ewězda“. Ręcu serbski.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět“ čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a šěsć prěnjotnych drjeworězow přidał

Měrćin Nowak-Njechońsni

176 str. 3 hr.

Wšěm Serbam ju należnje porućamy

Serbska kniharnja w Budyšinje

Serbski Dom

K nazymskemu wusywanju

porućam:

hróch, peluški, woku

a druhe półne symjenja.

Paul Schulze nasl. w Budyšinje

Telefon 2146—48

Nawěšiki přinjesu wužiłki!

Motorske kolo

bjez dawkowoho a wjedźeńskeho wopisma jara tunjo na předań **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjentnej hasy 29.

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiśce a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hodźiwkowane, Ago

Fähle

Schuhwarenhaus

Gegründet Dresden Lauenstr. 3

Za

kóždeho ratarja

kotryž bórzy skót předa, je njeparomny mój přesny komot.

— Za dźeń dobry čahaf. —

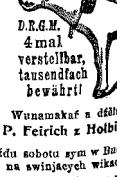

D.R.G.M.

4 mal verstellbar, tausendfach bewährt!

Wunamakaf a dźěłaf

P. Feirich z Hołbina.

Kóždu sobotu sym w Budyšinje na swinjacych wikach.

Srěni komot za kruwy najbóle kupowaca družina stuka 30 hr.

Gurtowe płećene graty 9—10 hr.

Štrykowe a kožane graty 15 hr

Motorske kolo

bjez dawkowoho a wjedźeńskeho wopisma jara tunjo na předań **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjentnej hasy 29.

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiśce a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hodźiwkowane, Ago

Fähle

Schuhwarenhaus

Gegründet Dresden Lauenstr. 3

Za

kóždeho ratarja

kotryž bórzy skót předa, je njeparomny mój přesny komot.

— Za dźeń dobry čahaf. —

D.R.G.M.

4 mal verstellbar, tausendfach bewährt!

Wunamakaf a dźěłaf

P. Feirich z Hołbina.

Kóždu sobotu sym w Budyšinje na swinjacych wikach.

Srěni komot za kruwy najbóle kupowaca družina stuka 30 hr.

Gurtowe płećene graty 9—10 hr.

Štrykowe a kožane graty 15 hr

Přiloha k čisłu 167 **SERBSKE NOWINY** Srjedu 20. julija 1927

Dopomnjeńka na serbski swjedźeń w Barłskej Dubrawcy.

3. praźnika 1927.

Kak husto žo ja dopomnju
na cźichu Barłsku Dubrawku
hdyž njedawno, wschak njedźelu,
dźe běch na serbskim swjedźenju.

Wot ranja jara schiłódne,
te wjedro wschak dźe njebješche
a beschćowacy žo njepschestaja
hacź do ramjeno pschipołdnja.

Pak na dobo žo nuwjebri,
a rjenje błónečko sajwrěcźi.
Tuž domach njeběch k spěrjenju
pschi taklim rjanym ſ njedźenju.

Kněź na žo sćahnuh chołowy
a raz, dwaj, tſi běch hotowy,
wot cźapki hacź do schłónicźkow,
žno swoblekany běch „Sokoł".

Tuž někto ruče hyrnych žo,
na swojeho konja worzłowu
a njech też pucź bě błóckany,
ja dojěchach hacź k Dubrawcy.

Tam pjetwa rjenje witachu
na rjanu łuku swjedźeńsku,
hdyž ſ ludom wschо žo mjerwjesche,
žno dźiwadło žo hrajesche.

Hnydź na to serbsku Ssokoło,
do rjadow sestupachu žo
a pschedstajichu exakinje,
tam rjane, prostne, kruczowanje.

Też ramo błóčił hodowe,
tam wuczowachu imbjernje,
a wschitko, kiž je widźachu,
to pschipósnowachu hyrbjachu.

So „Ssokołstwo" wěź dobrě je,
to kóždy drje tam spóznał je,
tak nětkotra, drje wutroba,
hu ſa „Ssokoł" tam dobyta.

Tuž ľubi bratśja Dubrawsku,
njebudźće žani saspańcy.
Měj „Ssokoł" žiwi sakózće,
do naſschich rjadow sastupće!

Nam Serbſtwo schćitaj pomhajcy.
a ſ nami rjeź wy nawukńcy:
„Ja wjeźo rjeńschoh njewaju,
hacź błóčacz w herbſtkim „Ssokołstwu!"

A pachołso a hoticźki,
tak rjenje hu tam śpěwali,
jo herbſke śpěwy shrěźachu
ſa Sserbſtwo wschitkim wutrobu.

To jene pak mě dźiwne bě,
a ſtoro njemźachu wěrźić, dźe,
so běchtej 'noź dwě śpěwatzy
w tej pyschnej herbſkej drasćerźbu.

Wy mile herbſke hotticźki,
to zyle chrobłe wěrźe mi,
so napohlad tak łubosny
tón „płundr" nima žiłdany

A jako dźeń žo nachili,
dha dołhi cźah žo nastupi,
so ſhromadnje by wjeſchoł
pisches Bart do błiſtich Nakołdow.

Tam hoticźki a pachołso
'schcźe dołho sabowjachu žo;
jich nóźli pak še spěchnoscźu
žo k pěknej rejzu mějachu.

Njech serbſki swjedźeń Dubrawſki
noš ſtowa na to bohužel:
So winowatoſći naſcha je,
„ſa Sserbſtwo stacź, hacź bo žiwjerzcźe"

Jurij Schewčik.

K wujasnjenju nadróżnych njezbožow.

Kóždy naſhonity žudnik wě, tak cźežko druhdy je, zyły běh pschi nadróżnych njeſbožach wěſće a bjesdwělnje postajicź. Cźežkota leži w najwjazy padach we tym, ſo žo njeſboža njejasny thěty wotmětwaju, ſo wocźiſy žwědkojo njemóža wſcho w tej spěchnoſći widźecź a žiwjecź. Scźěhnk husto dosćź potom je, so tuchi poſdźiſcho w rosmołwje ſ druhimi ludźimi a pschi žwojowólnym rosmyſlenju pad hinak pschedstajeja, hacź je žo woprawdźe wotmětwał. To na žudniſtwach dźeń wote dnja naſhonja.

Dokelź pak je dotkadne wujaſnjenje pada najwažniſche žadanje ſa žudniſki rosźud, dha dyrbi žo spytacź, žwědkowe ſmyſły (wocźi a wuſchi) podpjeracź a k temu dopomhacź, ſo žo pschi pscheſłyſchowanju po możnoſći wěrnje pschedstajeja. Tuž žo na wulkim błiźe wſche te wězy ſeſtajeja, kótrejž žu pschi tutym padźe wěſtu rólu hrałe, wobſebje wſche nadróżne, cźežite a druhe woſy, żelezniſke ſawjery, nadróżne měniki, ſchtomy a podobne. Hdyž žo žwědk pscheſłyſchuje, dha žudnik naſpróhdzn wobkrućí, wot kótreho dypka je wón njeſboże wobkedźbował. Na tute měſtno ſtají maku cźłowjeſku figuru na błiźe a něſko ſo žwědk pschełyſchuje. Tak dźe to dale, doniž njejźu žo wſchitzy žwědkojo wupraſili. To wukonja, ſo žo pschełyſchowanje wjele ſpěchniſcho wotmětwa. Też hodźa ſo wuprajenja lépje pohudźowacź. Tohorunja dóſtanu wězywuſtojni a žudniſtwo zaſnišći wobras wo wjćich podawkach. Scźěhnk teho je, ſo móže žo wuſud ſ wjetſchej wěſtoſcźu wujimacź.

Tak maja na wſchelakich krajnych žudniſtwach tajke modelle a wězy, na pſch. nadróżne woſy, omnibuſy, parne walki, auta ſ pschiwiſnikom, cźełite połtowe a priwatne auta, konjaze woſy figury muſkeho a žónſkeho rodu, ſaſtojnikow, wſchelke ſchtomy a wjele druheho. Wubawći ſa tute modelle a figury žu jara žnadne a maja wulke lépſchiny. Tute pschiprawy žu hižo pschi prozejach žo trjebake a žu žo jako jara pschihódne wopokaſake. Wocźakowane wuſpěchi žu pschiſchle. Na tym njehodźi žo dwělowacź, ſo budu tute hiſchcźe wjetſche, hdyž žudniſtwo, wězywuſtojni a publikum žo bóle na to ſkoža.

Clowna revizija.

Wokoło pschipołdnja nałětnjeho dnja ſtona cźah ſe Bozena na Brenner horje. Pschepełnjeny ſ ludźimi, kotříž žamo w thódbach na wacźokach a ruczných kachćikach cźapaja. Stupajch a padajch pisches nje, hdyž žu nuſowany, po thódbje hicź. Babulońka rěcźna měſchenca, mjeſynarodne wuwiwanje jacźuczow.

W jenym wotdźělu prěnjeje rjadownje nėmitej mandźelſkaj, hiſchcźe druhej, jara wobzobnej, po pschecźu tohorunja nėmiſej, mjes žobu jenu balkańku rěcź rěcźo, dwě ſtarſchej knjeżniſkej Americźanzy ſ rohowymi nawocźemi a pschedſtejazymi ſubami wo ſwonkownu ſwět žo njeſajimujo a njeſtarajo.

Wobcźina Brennera je nimo a hižo błiźi žo ſ rychłej ſpěchnoſcźu prěnje awſtriſke ſaſtanišcźo, hdźež zlownі ſaſtojniſcy do cźaha ſaſtupja.

Tu horkach je hiſchcźe khětro khłódno w tutych wuſokich paſmach, knjenje huhotaja a ſyma je wotſchaſuje.

Nėmſka knjeni we wotdźělu prěnjeje rjadowne hedźi w cźežkim ſealowym kožuchu ſ awſtraliſkim opoſumkhornarjom, hacź dotal lėnjo a ſpokojnje, ale ſ widźomnym njemėrom, cźim bóle ſo zlownіza błiži.

Nětko rěcźi žwojemu mužej.

Schto měniſch, Viktoro, hacź zlowniży pytnu, ſo je mój druhi kožuch hiſchcźe zyle nowy? To by ſakoſnje wjele zła płacźiło.

Woprawdźe, wiſy druhi jara drohotny bruny kožuch pschi woknje.

Muž wotmołwi:

„To je mózno, lube dźěcźo, cźi maja ſa tajke nėſchto dobry nóſ."

„Ale ja žo tola njemóžu woboj kožuchaj wobleźi?"

„To by wėſo hiſchcźe bóle nadpadne było."

„Cźakaj — ja to mam!" Wjeſkoky poſmėwk błyſchcźi žo na jeje wobliczu. „Budu zyle jednorje jenu ſ tutych knjenjow tule we wotdźělu proſyncź, ſo by žo kožuch wobleka, doniž pschełhadanje nimo njeje. Tak žadyn zlownik niczo njepytnje!"

Muźej žo tuta myſlicźka wulkotnje lubi.

Po krótkim rosmyſlenju — Amerika pschepadnje — rosćudźa žo ja knjeni ſ Balkana. Pschednjeſejchtaj žwoju naležnoſcź ſwórliwje, namakaiaj ſuboſcźiwe ſrošumjenje, wſche ſtaroścźe ſu wotbyte.

Balkańska knjeni wobleka ſo kožuch, doſtojnje bjesdźakńje, ale ſe ſpodobnym poſmėwkowanjom. Sapocźnje žo ſrěcźniwa rosmołwa, kotruż zlowniża ſtóncźi.

Zlowne pschełhadanje pominje žo njebołoſtnje, cźah jėdże dale ſe ſpěchnym khwatkom hładaj do dola dele. —

Nėmſka knjeni ſedźi ſbožowna we ſwojim rózku, wobhladuje ſ dwójnej wjeſołoſcźu ſwój bruny nerzowy kožuch, je njeſtónčnje horda na tutón kabinetny kuſk kotruż je we Bjenaitach (Venedig) ſnajmjeńſcha wo tyſaj hriwnow tuńſcho kupiła, hacź by to w Nėmſkej nėmo było. Druhi cźorny njeſkuſcha wſchak jeſ, je žebi jenoż na wſchė pady wot ſotry ſa puczowanje do Italiſkeje pojcźiła.

Cźah khwata pschezy dale do dola dele.

Balkańska knjeni w nerzowym kožuchu je mėrnje drėmnyła, rjany nėžny, hacź dotal na njej njewidźany poſmėwk błyſkota žo na jeje wobliczu.

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

(Pokračowanje.)

Spodźiwne so mi zdaše, so wšudźe pohončožo na konjach jěchachu, jeli so to někak hodźeše. Hižo rano hdyž zapřahi z dwora jědu, sedźi kóždy na swojim brunaču, tak też na polach při wlóčenju abo walcowanju, a hdyž je dźěło dokonjane, jědu jěchajo dom. K wobdźěłanju polow a wšěm druhim dźěłam trjebaja w Pastinje 38 koni a dwaj samojězdnej pluhaj (Motorpflugy). Crjódka zrěbcow na wosebitej pastwje khodźi. To chce być wjele čeledźe, wjele wobydlenjow, wjele mzdy a wulka kuchiń. Konje tam njeběchu sylne, Mecklenburgskeho splaha, kaž so wón tam wšudźom nadeńdźe. Prašach so wězo přećela, čehodła jow čežke konje njekhodźa, kaž bě je w Dutzingskej měł, a zhonich, zo so to tu njehodźi, dokelž je rola mjelka a puće też, tuž čežki skót bórzy wopróčeni, też mjelneje pjerśe dla k woranju sylnych koni trjeba njeje, k domwoženju też nic, dokelž so tamjowe wozy tak wysoko njenakładuja kaž pola nas, hróźdny hnój pak a stož hewak je čežke k wuwoženju a dowoženju, so zo štyrjomi wozy. Hróźdneho hnoja maja tam poměrnje mało, dokelž skót wot zaprjeneho naléča hač do pózdnjeje nazymy na pastwje khodźi, tuž dyrbi so wjele přikupnych hnójnišćow njetać, a tych tam w kólnjach hobrske sepje ležachu. Mali ratarje tam hišće žaneho njekupowachu; rěčach z jeničkim wjetšim burom wo wsy, tón měnješe: „Knjez Wjela wjele pjenicz za hnójnišća wudawa, na moje pola pak hišće za žaneho čerwjeneho pjenježka přišło njeje, a mam tola stajnje rjane žně." „To maće wšeho hróźdneho hnoja dosć", znapřećiwich jemu, a wón bě. Pola nas też najmjeńši burik měni, zo bjez mnoho hnoja njeńdźe. Tudy też dyrbju naspomnjeć, zo ze wšěmi ludźimi derje zrěčeć, hdyž mam mjez sobu powědachu, njerozumich ani słowa, dokelž niżozemšcy (plattdeutsch) rěčachu; też w šulskich knihach wjele nastawkow w tutej podrěči stejachu.

Samo so też rozumi, zo ma tajke wulke kubło też samsneho kołodźeja abo wojnarja a kowarja; posledniši dźěłaše z pomocnikom, pola wojnarja widźach też wšelake mašiny, n. př. za rězanje a wjercenje. Wosebje přispomnić so poprawom njetrjeba, zo zarjadowanje, wjednistwo a hospodarjenje na tajkej domanje lohke njeje a sej wjele mocow žada; jedyn sam to njedokonja. Mój přećel měješe ze znutřkownym naležnoścemi, z pisanjom atd. dosć a nadosć wobćežneho dźěła, wo zwonkowne hospodarstwo so jeho přichodny syn staraše, jemu pomhašaj dwaj ratarskaj zastojnikaj a hejtman, kotremuž tam Statthalter rěkaja.

Na tajkim kuble wězo něšto hódne narosce, a jara wjele tysac centnarjow dyrbi so wot lěto wotwožować a přiwožować, tuž móhli sej myslić, zo maja też pućow za tym. Ale dobrych pućow tam njeznaja, a to bě to jeničke, štož so mi lubiło njeje. Dróhi drje běchu rjane, šćeroke a hładke kaž pola nas, ale nadpadne mi bě, zo při nich žanych sadowych štomow nasadźanych njebě, ale lipy, duby, klony, jasle atd. Tola wjesnych abo zjawnych pućow z jeneje wsy do druheje nihdźe njewohladach. Dale Sternberga so do jeneje hórki dobywachu a ju přerywajo kamjenje z njeje čahachu, kotrež bě w prjedawšich časach wulki łód tu nanosył; te na dróhu wožachu, hdyž je do rózkojtych hromadow zestajane widźach. Na pólnych pućach mějachu jeničky kamjenje z polow, to pak na žane wašnje njedosahachu, też so klepane kamjenje njehodźa brać, dokelž su jara twjerde, a hdyž so rozraža, přejara kónčojte a wótrc, z tym mohłe so nohi skotu lohko wobškodźeć. Też na dróhi je njehodźa. Dale też w Mecklenburgskej, kraju wulkich domanow, tak wjele wsow a wjeskow njeje, kaž we Łužicy, a widźiš-li hdźe wjacy twarjenjow hromadźe stejo, je to z wjetša knježi dwór z khěžemi robocźanow a někotrych ratarjow. Tuž tam wjele wšědneho wobkhada njeje, zo bychu puće po našim wašnju dyrbjało wutwarjene być. A štó dha dyrbjał je twarić a porjedźeć? Wobsedźerjo a najeńkojo domänowi! Či so pasu, woni też w našich stronach najlěpšich pućow nimaja. Ale krajna wyšnosć, kotrejž najwjacy kublow słuša, je so za nje starała. Jenym je rjanu dróhu natwariła, kiž w bliskosći kubła nimo wjedźe, druhim pólne żeleznicy. Tak też w Pastinje hač k bližšej żelezniskej staciji mała żelezna kolija leżeše, někdźe 20 minutow daloko; tam bě mała wuhibka (Weiche), na kotrejž móžachu so wulke żelezniske wozy nakładować a wuprózdnjeć. Po tutej małej pólnej żeleznicy konje nizke wozy čehnjechu kiž 60 centnarjow njesechu. Cokornicy a běrny, kiž na předań přindu, so hnydom pódla żeleznicy do hromadow zwoža, tuž potom nakładowanje dołho njetraje, a bliži čah pólne wozy sobu wozmje. Żeleznicow je w Mecklenburgskej poměrnje wjele, wosebje pobočnych jenokolijatych, a na tych wobkhad wjetši njeje hač pola nas na Wósporskej čarje, dokelž je tam mało industrije. Pólne puće, kiž su tam z dobom też zjawne puće, su tak wuzke, zo so dwaj wozaj zetkać njemóžetej, khiba zo jedyn na polo wujědže; po bokach žanych přerowow njeje, wězo też žanych sadowych abo druhich štomow. A po tajkich běch ja w čmowej nocy z Warnowa do Pastina jěł tuž je bjez dźiwa, zo běch so do hrozy stajił. W zymje je to potom druhdy hórje haś zlě; wětr je ze sněhom zamjeta a hdyž taje abo sodešcuje, je błóto bjeze dna. Wy budźeće wěsće rjec: „Derje tola, zo to pola nas nas tak njeje!" a ja wam polnje přihłosuju: ale ludźo su tam to tak zwučeni, a přećiwo tomu so ničo prajić njehodźi.

To bě, kaž łych w druhim sweće był, hdyž tam na pućach žanych kołojězdnych njewidźach, a na dróhach jenoż někotrych, žeńe pak tajke črjódy, kaž we našim khwalobnym kraju. Też autow jich mało wohladach. Na to wašnje bě to potajkim wjele lépje hač na našich pućach, wosebje pak na dróhach, hdźež je pěšikhodźeł jenoż na puću a dyrbi so stajnje wo swoje žiwjenje a čiłe stawy bojeć. Haj, wjetši bóle bječi!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Americzanzy cžitatej wotměnjeja knihi a nowiny.

Pšchezy hłubje dže dele do doka, kotryž žo pomału powjeršchuje. Wjeßeße pluškoze rěčka Still w nim.

Hischcže nětkotre mjeršchiny, potom žu we Innsbrucku.

Němska knjeni schepze mjelčo k žwojemu muže, lubi žo jej, kak Balkanika knjeni tak bjesstarostnje we jeje kožuchu drěma.

„Po prawom wichak by cži jón hnydom wrócžicj dyrbjała", bórboze muž trochu samyßlenje.

„Ale, Viktoro — wostaj tola tu žonu! Wona žo zawěsče tak jara mjeßuje w nim cžuje, so je zyle pšchecžiwo žwojej woli wußnyła."

Balkanski muž hlada na cžaßnik, potom do jeßneho rjadu, zyhnje žonu mjelčo za rukaw — za kožuchowy rukaw —, wubudži ju ſ jeje žonow.

Poschepzy trótko ſ njej, wona schepzy hischcže trótsche ſ nim.

Cžah wrjeßloze do Innsbrucikeho dwórnischcža.

Jenož balkaniſej mandßelßkej pytatej žwote wězy je žaka hromadže, hotujetaj žo ſ wußtupej. Knjeni pschecej hischcže w nerzowym kožuchu.

Němskaj mandßelßkaj počinataj žo pomału dźiwacj. Žona žo najprjedy shraba.

„Wyschcže žnadź tak schcžedrila była", wobroczi žo na balkanßku knjeni, „a mi nětko mój kožuch wrócžita? Ja žo wam teš hischcže wutrobnje dźakuju za waschu pschecželniwosc̀."

Balkanska knjeni žo dźiwa ,pschemyßluje wokomik, pyta w žwojich dopomnjenjach, scžehnje ſ ramjenjomaj. „Waſch kožuch? Ja waß njerozumju."

„Haj — ale — — to je tola mój kožuch — za waß kola jenož proschach, žo jón na cžaß zkowneho pschehladowanja wobleja, so bych ſa njón njetrjebała zła saplacžicj."

Nětko žmějesche žo balkanska knjeni pschewischu měru zapžępomnje. „Ach! — wy chazniche pschežnuwcj? — Ale tohodła — ja waß njerozumju. Wy dyrbicže žo mylicj. Tón kožuch — ßkulcha mi."

Balkanski muž je mjes tym wschě wězy jenemu nascherjej ſ woknom won podał.

Nětko wosmje ruku knjenje, scžehnje žo lochzy klobuk, hlada pschi tym do prózdna, wopuschcži ſ mandßelßkej we nerzowym kožuchu ſ dostojnym sadžerženjom a měrnym rosmyßlenjom cžah.

Němskaj mandßelßkaj ßtejitaj tu ſ wocžinjenej hubu. Wboha žona tichepota ſ mjerlanom, krěba ſa powětrom, bźdźi žo ſa ßtowami — njewupraji žaneho ßynka.

Chże wußkocžicj, pomoj žawołacj, policžiju alarmowacj — muž ju sadßerži. Wě, schto by pschischko.

Americzanzy cžitatej bjesczuczíwje a bjeßajimnje knihi a nowiny.

Cžah jedże saßy dale, Innsbruck žo ßhubja.

Haj, haj — njeßmějch pschežmykacj.

Mortwy general.

W žydomdźeßacžich ljetach ßandźeneho kěißtoka wopyta rußki khežor Barlinßki dwór, Jedyn ſ jeho adjutantow, wěßty general B., dosta pscheproschenje do Schleßyßkeje. Běsche wuwołany hajnik a dyrbjesche žo na honiwje wot wjerscha Haißelda wuhotowanej wobdźělicj. Na dwórnischczu maleho ßchleßyßkeho mějtacža mějesche žo wyßoki hoßcj je wschěmi cžeßcženi powitacj. Nětkore hodźiny do jeho pschikhada dosta pschedßtejicžeź dwórnischcža depeschu, kiž jemu poruczeße, ža rußku exellenzu pohrjebny wós (Leichenwagen) ßasacj. Tutón nadawk wubudži wulke rosnhorjenje. Kak też to je general wo žiwjenje pschijschł? A hdyž ſ khwatkom pohrjebny wós jew wsacj?

Zyrkwinße wyschnoscže, na kotreż žo pschedßtejicžeź dwórnischcža wobroczi, žo ßapowědźichu, žwoje pohrjebne wosły ßtajicj. S Wróżtkawa jedyn pschiricj dacj, njebě ža tón króttki cžaß możno. Tuž njeßbwajsche nicžo druhe, hacž nětkaßi druhi wós ſa pohrjeb pschijtiojnje pschiprawicj.

Pschedßtejicžeź dwórnischcža žo ſ nětkorymi rjemjeßlnikami rozrěcža, kotryž běchu jemu jako khwatni dźełacžerjo znacži, a món wobßtara wot jeneho wośnika mułi deßtowany wós. Bliđał, draschlet, ßedłak, krawz kowaŕ a běłet dachu žo ßpěschnje do dźeła. A prjedy hacž bě cžaß nimo, ßtejeße pšched dwórnischczom woprawdźity wumjeßitj pohrjebny wós. Bě ſ cžornym rubom wobbity a njeßeße na ßchtyrjoch ßtołpach cžorny baldachin (płaschcž). S cžornymi pschikrywami běchu tej konje wudebjene a w žwjatocžnej drasce błyßchcžachu žo pohonc̀ a pschewodźerjo.

S dobrym wědomjom wozkakowchu pschedßtejicžeź a někotři ßaßtojnjy dwórnischcža pschikhad generała. Cžah pschijeđże. S njeho wußtupi ßtrowy cžerßtwy muž wulkeje postawy, mjenujcy „morwa exzellenza" je žwojimi ßłużownikami. Wobhładowachu, kak budu žo na honiwischczo podacj. Bjes radu a žłowom pokasa pschedßtejicžeź na cžmerwy wós, kiž łonz dwórnischcža ßtejeße. Rużožo wijachu je łkowu a hładachu na naporjadk.

„Hdyž je lohti wós („leichter Wagen"), kiž je jeho exzellenzu ßasany?" wopraßcha žo jedyn ſ pschewodźerjow. „Lohti wós?" jakotasche pschedßtejicžeź. „Pohrjebny wós (Leichenwagen) ßtejeße w depeschi, ßmy — ně — chżychmy — wobžarnjemy jara ....

General žo ſ cžmerwym wobliczom wotwobroczi. Schto jeho złożena depescha ßtarasche. Jemu đsache žo žyle podenđženje jako ßrudne pschedńamjo być a njechđasche ßamołwjenje wbohemu pschedßtejicžerjej płaczicj dacj.

Bórzy bě druhi wós ſ kuzy. Pohrjebny wós wotjeđże łjeß toho, so by žwój nadawk dopjelnił. Nasajtra sapodachu wschitkjy, kotrež běchu pohrjebny wós pschiprawicj pomhali, žwoje ßlužbowanki.

Nadawał depjesche ſ hubjenym pißmom, kiž bě na ßmyłku winka, bě jedyn pschewodźeŕ ruskeho generała a jeho knjes mjeßesche ßa wschu ßtaj. Dołho đo błjeßche, ßamołwjenje ßa tutu drohu wěßku pschewjacj. Stónčnje dyrbje, sche tola hłuboko do mółchnicžki pomałacj a žwój pohrjebny wós ßapłacicj.

Strowotnistwo.

Hajmy ſtrowotu naschich dźěcži.

Njesapomńmy, so je ſtrowota nad ßłěbrom a ßtołom. Tohodła mamy žo na prěnim měßtnje wo to ſtaracj, so žo dźěcži cžełnje derje wuwija. Jenož w ſtrowym cžełe je ſtrowy duch.

Tak bórsy hacž je žo nam dźěcžo narodiło, sapocžnjemy je hižo hładacj, so by žo nam cžełnje a duchownje najlepje a najſtrowiſche wuwiło. Hdyž dźěcžo powjesch, kedźbuj na to, so bychu nóżki prawje rune powite byli. Hewak nóżki dźěcža ſchimje rostu. Hdyž dźěcžo nołowmy, mamy je junu na prawej a junu na kěwej ruzy nołowcž. Hewak by dźěcžo ſchimje a horbacže rosło. Pšched wułnjenjom niejßmémy dźěcžo ßtajnje kolebacj. Njemóże-li dźěcžo ſpacj, niedawajmy jemu žnjemotwat ſ makowjom abo napołsledku palenz. To ma žonmo žmjercž je ſcžěhnutom. Nicžo dźěcžu tak njeßkodi jako alkohol. Też nima je ſtarymi a khorymi ludźimi ſpacj. Njech leži we žwojim łóżku. Podobna we bnej runa, rjenje półtana. Dźěcžo njeßmé nicžo tłocicj. Njeßmémy też dowolicj, so by něchtó žuły naſche dźecži koschił. Kedźbuj, so dźěcžo wobarbjene wězy do ßebi njetnka. Njenuczmy dźěcžo ßahe ßydacj a běhacj. Hewak jemu nóżki kichiwja a horbate rosča. Wosbebje pak wamy dźěcžo pšched nahłym naſymnjeniom ſchtitacj. Mamy pak je po něcžim pomału ſkruczowacj, so bychmy je njeſapleśeżili. Tu mamy je wośebje na wlchelete wjedro a na ſymnu wodu ſwuczicj. Tohodła jim ne ležu kupanje w Božej pschirodze njewobaraj, ani we ſymje ſ ſmykanju a ſ ßankowanju. Jenož na to kedźbuj, so njeby žo na wopacžnych měßtnach a nja psches měru kupało. Je-li dźěcžo pschevocžene, njedaj žo jemu napicj, ale hakle ża pok hodźinu. Tak žo nawuczi picja tradacz a wjazy wudżerżi. Też na to dźerż, so ma dźěcžo pschežo ßuche wobuče. Kałitota je pok ſtrowoty. Mamy też cžasto wjetiche dźěcži kupacj, niż jenož nowonarodżene. Mażne pak je, cžiße žółko a cžißta drasta. Cžeßka a pschecžopła drasta, wośebje cžopka cžapka a cžopke rubiſchcža dźěcžu wadża. Sthorje-li dźěcžo, ßawowaj lekarja a njeléżkuj je po radże wßchěch mężnych ludźi. Ma-li dźěcžo nětkajtu natyknowazu thorotcž, njech žame w komorzy ſpi a niż mjes druhimi dźěcžimi.

Sahe ſwuczmy dźěcžo na cžeßkoſmućowanje a to je wopręđka zyle jednore, so by dźěcžo njemußtako. Wjeßel nam pschińkowo praji: Jenož we ſtrowym cžele bywa ſtrowy duch. Nimo toho popschej dźěcžu, so by žebi mohło ßahracj a poharowacj. Njenapołożmy jemu wschelake cžeßke dźěła, ale taiße, kotreż móża dokonjcž wośebje pschi cžimż žebi nětchto ßahkuża.

Listowanje.

A. K. Sa dołh Waſcheho muża njetrjebacże rukowacj. Po ßdaczu je do mandßelßkeho hydlenja pschinjeßena nobota jeho žwójeßiwa a może žo tehodła tam bywane wězy cžaßach hacž ßyła cžaßanju podleża k ßapłacženju dotha Waſcheho muża. To może žo ßtacj, bynjež Wy pschi cžaßanju bérzej wobtrucžiła, so žu cžaßane wězy Waſche žwójeßiwa, a to do cžaßanßkeho protokolla ßapißacj dała. Hdyž pak psches mużowu pschińżahu móżeče dopokaßacj, so žu cžaßane wězy Waſche žwójeßiwo, potom žo wone na žadne žwobodne dadża. Eventuelnje dyrbieże pschecžiwo tomu klorzicj.

M. S. Jemu ſ naſpomnjenych podpjerow žej žadacj njemóżeże. Tola Wam radżimy, prawje jaßnje rosbijsanu próßtwu na tamniſche krajne radnißtwo ßapóßłacj. Sónahy móżeże na to waſchnje ßrědkow dobrozelßtkeho ßarjadowanja něchto dośtacj.

Hospodarski rozhlad.

Sdrjedu 20. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,20	100 pólsk. markow	146,875
ßwedßelski punt . .	20,89	100 čßskosł. krónow	12,45
100 franc. frankow	80,835	100 franc. frankow	16,44

Na **Barlinßkej burßy** wosta měnjenje njewěßte a kursy **efektow** žo ßtrje ßeßłabjowachu. Pjenježy žu žadne a dań **wyßoka**. Na wikach rentowych a dołżnych liczżiwach **nabrot** žnadny wostanje.

Na **produktowych wikach** bě nabrot žnadny. Poßledne ßłowki žu žo ßhacžu žitam jara ßwadźiłe. Ale tola bě **žito** ßtrje tuniſche, dokelž je wukrcj tuniſchi. Rožka po zentnarju 15 pj. pschińżadki. Sa to pak bě wowß wo 5 pj. drożßchi. Wežera płacżeße zentnar

w Berlinje:

rožki 12,50—12,60 hr., wowßa 12,65 hacž 13,05 hriwnow,

w termińowym wikowanju:

ja julij: pschenzy 14,65—14,60 hr., rožki 12,27½—12,23½ hr., wowßa 10,80 hr. hacž 10,90 hr.,

ja september: pschenzy 13,53¾—13,55 hr., rožki 11,55—11,57½ hr.,

ja oktober: pschenzy 13,47½ hr., rožki pak 11,57½ hr.,

Na ſchedań.

Wóß dźěcžazy w Biſkopizach, Baldrijanßka dr. 61.

Pißanße blida w Biſkopizach, Drjezdżanßka dr. 29 delka.

Konjej knježi dwór w Pańcžicach.

Kóń, 8-letny wolach, knježi dwór w Hlinje.. — Sserénjßkiny łóń w Starem Lubiju 31.

Pschißłajcej pytaja.

Cžeßarjow, Strehlitz ßkała we Ssmilnej.

Holzu do domu, Kurzowa w Biſkopizach, Biſkopßka haßa 151. — Dr. Menſchelka w Budyßchinje, Bismarkowa haßa 8. — Hoßcženz „Sserbßki hrób" we Wulkim Bukowje.

Klampmańſchcho, Münch w Budyßchinje, Zitna haßa 8.

Schežijarjow wiſchnjow, Gneuß w Bukezach, Lutobežu, w Meſchizach a Lutežežach.

Pohonżca, Götza w Mežiżu; w Budyßchinje, Hornczeßka dr. 13; w Budyßchinje, Fichtowa haßa 6; w Kožarni 1.

Dźełacżerja, rěßniſki mißchtr Henczł w Běłej Wodźe.

Ssnonnizy na pschehaożowanje:

ſchtwórtk 21. julija 1927

na ßudniſtwje w Budyßchinje dop. w 9 hodź.: Wobraſaj, 6 khabatow, 34 židźanych wohajzow, 3 pory żonkajzych ſilzowych ſtupnjow, 1 por mużazych, 7 porow dźěcżazych, 4 pory ſ kameſowych łoßmicžkow, 6 porow drjewjanzow, łoſchla, khołowy a ſpódnja ßunka, 6 ſchórzuchow, 3 khołowne ſchórzuchi, tat.ngowy a dźěcżazy ſchórzuch, 5 pißańſkich błidow, błidło ſa pißańſki ſtroj, regulator, wulki ſtejazy ſchpihel, błido. błidło ſa kurjerjow, ſtejazy cžaßnik, błido, 3 ſtoły ſ ruczżnymi ſerjeradłom, łukuch twjerdeho płatu, 3 bußeje, wokenjaty kamor, Hóblowaza maſchina, wucżahowaza maſchina, drasty kamor, 3 klawéry, gramofon, waha ſ pschepußtwatym puntom, wſchelake elektriſke lampy, 15 żehlakowom, warjak, 2 ſofje, 5 m. grotu, ſalonßki ſchpihel, 5 pißańſkich ſtrojow, łobzy, 3 knihowe kamory, fotografiſki aparat, pjenježny kamor, 3 klamańſke kamory, wołſjowej wobraſaj, łoża, normalny cžaßnik, klamańſkej błidże, 5 chatelainow, auto, ſekretaŕ, wſchelaki koleßarßki cžapor.

w **Lubiju** dop. w 10 hodź. na ßudniſtwje: Meble, piwowotocżowazy ſtoł, klamańſki kamor, ſtoł ſa broburnharjow, klamańſka pokładnja, muzaże kolo;

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w kasarnach, twarjenje I: Lěhańſke wuhotowanje, pißańſke błido, łoſi, komoda, ſofa, bußej, ſtejaza a druhe elektr. lampy;

Khęża ſ nędże ¼ łóżowm jeżownoſcže, ßłuſchaza kowaſkemu a ißchtrej Korli Marei Nychtarjej w Nowej Wßy pola Huſti. Winojta je 8587 hr., wopalneje pokładnje je 9000 hr. Też je pschitwarjena kowańnja. Domſke ma winzu a 2 poſchodaj. Domſke njeje błſchcže zyle dotwarjene. Pschedßadżowanje budże ßrjedu 19. oktobra 1927 dop. ½11 hodź. w Sßyhoriz łorczńnje w Nowej Wßy pola Huſti.

Skrowe depeše.

Produktowe witi djenja dop. ¾11 hodź. w Barlinje: Wobrot žnadny, měnjenje měrne, płacżiny ſtruczene.

Dop. ¾12 hodźin: Měnjenje ſa žito je pschecżelniſche, płacżiny dale ſtruczene.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, bewak 100 kg.
Płacżiny po złotej hriwnje.

	19. 7.	18. 7.		19. 7.	18. 7.
Płaćca	—	—	**buny**	22-23,00	22-23,00
rožka	250-252	253 255	**woka**	22-24,50	22-24,50
nal. jeßmjeń	—	—	**mađre łupiny**	15-15,75	15-16,00
nas. jeßmjeń	192-198	192-198	**žołte łupiny**	16-17,75	16-18,00
wows	253-261	252-260	**zoradella**	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	186-188	**rapz. wosušk**	15,10	15,80
pßeńß muka	36-37,75	36-37,75	**lany wosušk**	19-20,60	19-20,50
rłana muka	34-35,50	34-35,50	**pocn. melasa**	—	—
pß. wotruby	13,35	13,25	**bérnj. kruški**	34-35,25	34-35,20
rłane „	15,00	15,25	**syno, 50 kg**	1,95-2,30	2,50-3,00
rapz „	—	—	**rłana ſłoma**	1,75-2,10	1,75-2,10
lane ſymjo	—	—	**pßeńß. „**	1,10-1,50	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	**wowßa „**	0,80-1,00	0,90-1,15
pleluški	21-22,50	21-23,50	**jačna „**	0,80-1,00	0,90-1,15

Smĕškl.

Knjeni lutuje.

Knjeni, kotraż bě do mĕßta ßchła kupowacj, da žo, domajwróczíwßchi, cžeßko wudychnjo do prěnjeho lepßcheho ßtołza padnycž:

„Njemóżu wjazy! Ssym ßmjerć muczna. Mje wěßcže ßrosumjeßch! .... Po zyknym mĕßcže pěßch!! ..

„Ale cžohodła njeßży ſ elektriku jeßdżiła?" wopraßcha žo mandßelßki.

„Dokelž je mi wohjdne, ſ pjenjeßami njetrjebawiaßi bróżicj, wośebje nětkle, hdyž ßu płacżiny powjedżene."

„Nó, žu dha ßnajmjeßicha namakała, ßchtoż žo tak wutrajnje pytała?"

„Ssym pola modißtki była, kotraż je mi Parißke klobuki pokaßowała, kotrejž běchu runje doßchle. Kraßne modelke, wobtußlaze drohotki! Polßta hriwnow klobuk modell! (Po króttkim mjeßezenju:) Ssym žebi tři tuſta! —

** **Domjazy ßłhód ma žo barbicj.** Dokelž ma thża ßchtyri połthody, cžinja to wjeczor. Holpodat proßy wßchěch wobydlerjow, so bychu dźeńża wußnamnje wßchitzy w 9 hodź. doma byli. Hdyž bě to wobßtarał, dźěße do korczżmicžki. Hdjež žo wßchědnje ſe žwojimi pschecželemi trjechi. Wěßo ſ wotpohładom, też w 9 hodź. domoj bych. Pßchi korczżmańſkim błidże pak je druhdy ßabawniſcha hacž doma, ßnajmjeßicha ża knjeſa hoſpodarja. Je ß, 10, 11. Wokoło 12 hodźin ßtaji žo na nohi. Knježe buje wotewrjewßchi, wonja ßpodźimnje ża cžerßtwej barbu. Stónčnje poczina jemu žwitacj. „Khóts khort, cžerßwje barbzene!" Steji wo thżi, pschekładże žej, hacž by w pinzy pschenozował abo do hoßcženza ßchał. Na dobo pschińżadże jemu dobra myßlicžka. Chże žo po wobkseżnym horje khońnicž, so njetrjebał na thżdi ßtupacj. Każ tajke hórka lokomotiva jachli. Hižo je w prěnim poßthodje. Po wjetßchej pschestawzy ßtona dale. Druhi poßthod je dozpeł, ßtónčnje ßeczi. Mjes tym bě jeho żona wußtojała a rěcži ße ßchtórkeho poßthoda: „Mużiko, pój jenoż horje, žmy dźeńża jenoż wobłożenje barbili.!"

** **Też wino.** „Cžehodła žu žo ſ Madlenu roßpowak?" — „Ach, njedawno mjeßeche žwoje 24. narodnin a tuż ßkasach pola ſahrodnika ża nju 24 rózow. Dokelž pak je mi wołżeże pschkhilenj, pózża mi 30 ßchtuk.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we rudawskej 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Rudawa a dźěl Smolerjec knihihandźarnja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilicuja. Za reklamowy a sr rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ss ss

Čisło (Nr.) 163 — Budyšin — Štwórtk, 21. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němsko-belgiske rozrěčowanje dla statneje woboru.

Němske knjeježstwo je psches swojeho pósłanza we Brüsselu nadrobniše wujašnjenja zadało wo psches-stupjenjach dla winowatosćow wobrónjenja, kotrež je belgiski wójski minister w zejmje a senaće Němskej porokował. Belgiski swonkowny hamt wosjewja, so je wójski minister de Broqueville sćěhowaze zdźělił:

Po Versailleskich wučinjenjach smě so lětnje 5 proz. statneje woboru se służby puschćić. **Tola powěsće je wěrnyhódnych žórłow praja, so je so wot léta 1925 nastajnje na 25 proz. pschesahanje puschćidło, so by prawje wjel muzjstwa pod khorhoju stało.** K tomu pschida, so je Němskej tuhwilu móžno, wobstatk statneje woboru wot pjenježnischeho na jutjse na 300 000 muži powjetschicj a na hranizy cžisnyć. Podobnje je we łódźstwu. Pschi wobstatku 15 000 mužiskich je žo 1926 na 1800 nowych pschiwalo. To je 12 proz. zyłeho wobstatka łódźstwa. Też sapósłanz Rönneburg je w zejmje 29. 3. 27 pschi wuradźowanju statneho etata rjekł: „Mam so lépje wo lětnje je statneje woboru wustupowazych 15 000 muži w zwilnym žiwjenju staracj."

Po pruhowanju statnych wudawkow sa léto 1927 nalośuje Němska lětnje sa swoje wójsko, kiž 100 000 muži wucžini, **schćerć dźesatkow tych wudawkow kaž we lécze 1913 sa 800 000 zyłne mérowe wójsko.** Po wěrnyhódnych powěsćach kupuje Němska wulke składy noweho wójnskeho materiala. Wudawki sa wobrónjenje su we wjele wjesćach hač w poslednich létach. Mjes tym so Franzowska sa muniziju 39 milijonow panzerjanych žurwucžinje, jada **Němska sa jamžny samér 45 mil. št. hriwnow.** W lécze 1924 pschińdźeše na 60 wojakow jedyn sašoinik, tuhwilu pak na 16 wojakow.

Wudawki sa wobrónjenja němšeho wójska wucžinjachu w lécze 1914 na 157 mil., **nětko 163 mil.** Pschi wudawkach žo na psch. tśelba ł 220 hr. wobliczuje, płaći pak jeno 120 hr. Hdyž so prědki sa 300 tśelbow žadaja, móža so sa jamžne pjenjezy 500 kupicź. Sa wudźerženje twjerdźišnow žadachu so 1913 2 400 000 hr. Nětko, po wotnoschenju nawjeczornych twjerdźišnow, 3 200 000 hr.

Pschi pruhowanju němšeho łódźnego etata podawa so jamžny wobras. S njeho je dowidźeć, so Němska dźiwajo na wotbrónjenje a wobstatk muzjstwa so wucžinjenjow njedźerži.

Wažne wudawki stajichu so 1924 na 81 mil. št. hr., **1927 pak na 136 000 000 hr.** Wurjadnych wudawkow bě 1924 na 23 200 000 hr., **1927 pak 86 500 000 hr.** To wosnamjenja w běhu 4 lět powyschenje wo **86 proz.** sa porjadne a **375 proz.** sa wurjadne wudawki a to pola mócnich łódźnych mozow, kotrež nětko jenož dźesaty dźěl zukeje tonaże ł léta 1914 wucžinja.

Němsku wotmołwu pschinjeseemy jutśe.

Němsko-franzowske jednanja.

W Barlinje, 20. prażnika.

W franzowskim nowinarstwje so powěsće rosch-sćachu, so němsko-franzowske hospodarske jednanja psches nowe žadanja so pocžeja. Tute wunoschowanja su njeprawe. **Němska žej ničžo nowe njeżada.** Skerje napschećiwja so Franzowsojo dawno znatym a noprawnjenym žadanjam na runoprawosć němskeho wikowanja ł druhimi statami, też ł kolonijemi a w Marokku. Němska nima žaneje pschičziny, franzowskim žadanjam pschihłosować, dokelž franzowskemu wikowanju njewobmjesowanu łepšinu poskićuje.

Psched wujednanjow ł Pólstej.

We Warschawje, 20. prażnika.

Němski pósłanz we Warschawje, Ulrich Rauscher, bu wot sastupjerja sthorjeneho swonkowneho ministra Sa-lefskeho, pósłanza Knolla, k jenej rosmołwje pschija. Wyrnjeł tute sreczenje informativneho karaktera mějo, wosjewja pólske nowinarstwo w tutym switku, so je we **sahnjdženišim praschenju:** koho wuwiedu namkal, so někajkemu **kompromisej** dóńdże. Też w **tarifnym a zwonym praschenju** stej so wobej stejnischći sbliżikej. Hacž do nasłymy budu diplomatiske sreczenja tak daloko postupowacź, so móža so normalne jednanja pod wobdźělenjom delegazijow sapocžeć.

— Wječera buchu nowaj pólskaj žoboustawaj **Hornjo-šlehsyjske kommisije** Bratkowski a Hrabiankowski za-pokasanaj. Pósledn. pschisłuschesche hižo měschanej kommisiji, mjes tym so je Bratkowski na město wustupjene ho marschalka schlesyskeho žejma, prawisnika Wolnia, pschischok. Na žwjatocžnoschczach sawdźěwja wobdźělichu **žo sastupjerjo němskeho a pólskeho knježeństwa.**

Prawda we wohnju.

Tysacy aktow so zničiše. — Policajski prezident Šober wo Winskim zbožku. — Pokhowanje Winskich woporow.

Tyłaczy aktow wo roswjasanju mandźelstwow snježnych. — Konkursna maćišna w popjele. — Beethovenowy testament spaleny?

We Winje, 20. prażnika.

W justižnym ministerstwu sedźa sudnizy nad wopalenymi a wot mokroty wobškodźenych aktach, zyłe hory, kotrež ł cžežkimi autami ł rospadankow justižneho palasta wotwoschu. **Mnohe wožobinste dokumenty dla roswjasanych mandźelstwow a dispensy k wospjetnej zeńtwje žu žo spališe.** S tym žu žo dopokasma sa łamanje mandźelstwa a domjazeho měra snićźiše. Kommunistojo a druhi hewrjekarjo, kotrjž žu sudnistwo sapaliłi, a wjele ważnosće na formalne mandźelstwe a luboscźin-jest należnosće njeskładu, ł syła njewěźa, kelko maćišnu sa łomanju žu tu do popjela sprochnie. Prjedy hacž budźa wschě tute akty do rjada, budu sta haj tyłaczy porow cžakacź dyrbjecź, prjedy hacž žo sakonijy wo-zjenjeni abo roswjasani cźuja. Zyła hromada sćorźbow dla dźělenja mandźelstwa je wschěmi dopokazmami man-dźelskeje njezwěrjeneje łežachu na Schmerlingowym namjesće psched zyłej sjawnosću. Deschcźi žo na nje dźěsche a pišmo rozbija.

Wjchi tym je žo na **5000 aktow zivilnych prozesow** słubiło a budu žo hatle sa 2 a 3 lěta k.-končicź móz. Wulka schkoda je se sniczenjom njeliczomnych sastarazeńskich aktow žo naczinila. Spalene konkursne akty budu dołžnitam wjesele, wěricželam pak mjerjanje naczinicź.

Jara cžeżko potrjecheni su tamni sašudjeni, kotrychž wuprawnjaje wobcžežowanja ł thłostanstimi aktami pola wyschschego suda leżachu a žu nětko sniczene. Tak dyrbja cźi w zastwje tradaco dale jedźicź.

Sarjadowanje sahonitich knihi (Grundbuch) budźe léta dołho tracź a mnohich pišarskich mozow trjebacź. Najbóle pak žo njerosumne sniczenje juristiskeje knihowanje a archiva wobžaruje, kiž sa kulturne stawišny města Wina njewobliczomny material wopschejesche.

Kaž president wikowanskeho sudnistwa, dr. Wjedrich Engel, dźěli, namakaschе žo w archiwje też Beethovenowy testament. Dyrbjało to wěrno byeź, dha by to srudna dobra kětuscheho Beethovenoweho žwjedźenja była. —

Policajski president Šober wo Winskim zbožku.

Policajski president Hanš Schober, kiž je wospjetnje na cžole awstriskeho swjatoweho knježeństwa stał, je je-nemu nowinarjej rjekł: Njedźerži sa wěste, so žu žo podawki pod ruku sa dołhe pschihotowace. Tuto jara wobžaromne njeběžo je psches to nastało, so žu cźrjódy, kotrjž běchu ł někajkej manifestaziji pschijschli, bjes wjed-nikow wostałe, ani sarjadnikow tam było njeje. Tutu situaziju wužichu njesamolwite kommunistiske elementy, so bychu žo na cžoło hibanja stajiłe a cźrjódy wjedź. Hdyž jich měcź dźaschu. Sadźerženje policajskich strażow-woh samolwja. Je žo wjcho stało, schtož žej jakoi a cźłowjeństwo žada. Hdyž je ſ měschczanoſtu porěcźał a wón jemu rjekł, so je jeho pohrěbnistwo dla wohnjowego sapschimnjenja pola bjesporjadnych cźrjódow bjes wu-spěcha było, je wón jemu prajił: „Po sakonju dyrbimy nětko so bronjow pschimacź." Cźrjódy žu pschc wschu měru nascheznowane a žu wschemu sadźěwake a pschimake, schtož žo jim do puca stupi. Sakoń a winowatosći po-ruczitej policiji, žwójstwo schtitacź a pschećiwo sapalc-riam sakroczicź. Rosporjenje cźrjódow dla Schattendorfskeho wuhuda je jara wulke było, ale ludźo, kotrjž žo do tajtich njemérow storhnyć dachu, chěže sapalachu, strażnikow mašakrérowachu atd. njeběchu **jani Winiży** a też jani Winiży dźěłacźerjo.

Někajki prał, wuplušt luda, bjesſamolwita bobrija je žo hibanja ſmozowała.

Tuczi njeju winu na woporach 15. julija. **Wobthodny straſt** mohł, jeli by hischcze thwilku trał, sa Awstriſku najcžeſchche **politiſke ſcźehwći** měcź. Je derje a mudre było, jón tak thětiże hacź mózno stónczicź. Też telefono-wy ſtrajt je jara ſtrašny był.

Wuſtutk žałożnych podeńdźenjow na wukraj poţudźuje Schober tuhwilnje cźmole.

Wunoschowanja žu žo niežkjchjanje pschehnałe, ale taſke žyłne a krute gmejnſte hoſpodarſtwo kaž naſch Win, pschetrjaje taſke hrózbne rany ſpěchnje. Nuſne je nam ſhromadne ſtutkowanje a dźěło pschi ſaſonatwarjenju. Barlin je žo po ſpartakiſtach wutworił. Jendźelſka je ſcźehwći žwojich žałoſtnych ſtraſkow pschewinyła. Nadźijamy žo, ſo też tute žałoſtne rany na naſchim cźěłe bórſy ſajija. — Stónczniże Schober wobtrucźi, ſo ſo ł wěſtoſcźu nadźija, ſo 15. prażnik bo wospjetowacź njebudże.

Sendźenje narodneje rady pschichodnu póndźelu.

We Winje, 20. julija.

Swjatk ſozialdemokratiſkich ſapóſłanzow żada ſej w dopiſu na preſidenta narodneje rady ſwołanje narod-neje rady na **póndźelu 25. prażnika popoldnu we 3 hodź.** Preſident je žo po woli tutoho ſpiża powołanje poſe-dźenja poſtajił. Dokelž njeje wobſtrażowanje ſejmownje pſches wotdźele ſwjatkowego wójſka wjazy trěbne, dha ſej policajſki preſidium żada, ſo bychu ſo ſtraże wot-wołale. — Policajſki preſident je ſarjadował, ſo ſo pa-dy, w kotrychž ſu ſkobuſtawy ſwjatkoweje policije pſche-ſtupjenjow winowani, krucże pſchepytuja. Na podłožu wojſejenjow policije je ſtatne rěcźniſtwo pſchepytо-wanje pſchecziwo mnohim wobkobam, kotrjž ſu žo na ſdźěłu aktiwnje wobdźělile, ſarjadowało.

Na 7 milijonow wěžowneje ſchkody.

„Neue Freie Preſſe" piſa: Chzeſch-li někajki wobras wo wulkoſći ſchkody ſej cźiniċ, kiž je pſches demon-ſtracźiju naſtał, dyrbiſch rosmyſlicź, ſo jenje ſo wróćzay wupad dołhodow na ſwjatkowych żeleſnizach na 5 mil. ſchillingow, pola póſty, telegrafa a telefona na 0,7 mil., pola nadrožnych żeleſnizow na 0,4 mil. a w privatnych wobtkhodach na 1 miljon ſchillingow wucźini. Wicho hromadźe może žo wěžowna ſchkoda na 7 mil. ſchillin-gow wobliczicź.

100 žmjertnych woporow.

Liczba morwych je žo w běhu wcżerawſcheho dnja na něhdże 100 powyſchiła. Nadźijachu žo, ſo budu wſchěch w thorownjach leżażych cźeżkoſtranjenych pſchi żiwjenju ſdźerżeċ móż. To žo njeje poradźiło. Wcżera buchu 54 wot polizije morjenych ludźi cźiſnje wotewrjene.

Pokhowanje Winskich woporow.

Dostojne pokrjebne žwjatocžnoſcźe.

We Winje, 20. prażnika.

W 2 hodź. buchu 76 woporow tamneju žałoſnego wichorowcźeju dyrjow k rowu njeſene. Jutſje (ſtwórtk) pokrazuje žo ſ tutej ſrudnej žwjatocžnoſcźu. Na 100 cźłowjeſtkich żiwjenjow je żej ſbéż żadał. Scherjata bě měſtnoſcź, hdyż na ſrjedźnym kěrchowje kaſchcź pſchi kaſchcźu ſtejeſche, ſcherjaty mużſti cźah, kotrjž kaſchcźe na ramjenjach k rowu njeſeſche. Sadwěłowazej cźrjódże pſchiwuſnych žo wutroba łamaſche. 1/2 hodźin ſapocža žo wożenje woporow k druhim wrotam zentralneho kěrchowa. Na Semmeringſtej hłownej dróży běchu cźorne thorhoje wupowěſnjene. S wěnzami wupſchſchene auta jěżdża w dołhich kolonach nimo. Na woběmaj ſtrenomaj hłownoje dróżi ſteja ludźo po tyſaczach.

Na 57 kaſchcźow ſu pſchi ſakhodże naſtajanych (21 woporow žo ſpaſi). Dwaj rynkaj ſtóżkow ſtaj ſa pſchi-wuſnych poſtajenej. Hórki płacź je ſtyżicźi. Na łonzu kaſchcźow kopja žo kwětki a wěnzy. Wo porjad ſtara žo měſchczanſka ſchtitaca ſtraża. Policiſtow żanych widżeċ njeje. Kapała nadróſneje żeleſnizy ſeſtupa žo na podiju. Sirejny wuja a wojſewja ſ tym ſapocžatk żeremonijow. Żyły ſaczijſchcź je dołtojny a ſ dobom impoſantny. Na hobrſtim katafalku (wuſtajene mary) wołtrjeżdź měſtni-ſchcźa kopja žo wěnzy a cźerwjene ſżetle, wojſewja żobu-żarowanje ſozialdemokratiſkeje a kommuniſtiſkeje ſtro-ny. Też ſ **Němſkeje** a ſ Wuheriſkeje je wěnzy dóſchle. Wyrnjeł pſchiſtup ſ wupokaſnami dowoleny był, ſeſtupa pſched kěrchowom njeſmérna cźrjóda ludźi. Wſchudże cźiſchina, měr, pſchikładomna diſziplina. Żane wótre ſkowo njepadnje. Sstyſchcź je jenož żałoſcźenje pſchi-wuſnych a pſchecźełkow. Nadróſna kapała ſapiſka pohrjeb-

ny Terlusch. Potom saspěwa dźěłaćeriski chór. Měšćańska rada Speiser dźerži jako sastupjeć schorjenego měšćanosty Seitza žarowansku rěč. Jeho głowa sawostaja najhłubšichi sačuśićeć. Wšěch měšćanke a statne wustawy žu cźorne khorhoje wupowěsnyte.

Winste dźěłarnje žo sa knježeństwo sastaja.

We Winje, 20. prażnika.

We wčera wotmětej schromadźišnje dowěrnikow **kschesćanskich dźěłarnjow** (Gewerkschaften) žo krucze pschećiwo sozialdemokratam a žwobodnym dźěłarnjam **wobtroćichu** a cźopke sadźerżenje knježeństwa a **policije** sastupowachu. Hłowny rosprawjeć wušděnny, **so Schattendorfski wusud žadyn jenoźtronźti njeje, dokelž žu potrjechęni ź wjetšeho dźela dźěłaćerjo.** W jenym wobsamknjenju rěčeźeche žo wo **njewuznitnym wutrjebanju** dźěłarnjow pśches generalny strajk a žada žo, so by žo **gmejnska** schtitarja straża rospuschćiła a winowacźi na strajku pokhłostali. Dźěłarniśi žwjask pschistajenych wobrocźi žo na privatnych pschistajenych, we žwojich dźěłarnjach niż žo wjazy k politiźnym cźinjenjam wutrjebać dać. Nižoawstrijska ratarśka komora je žwjaskowemu knježeństwu wošjewiła, so zyke burstwo a dalschi wšeźny lud schromadnje sa nim steji.

Bratislawa jako wukhowanske město.

Město Bratislawa (Preßburg) žo jako wuthowanjischcźo sa zusch wobhladuje, kotrymž poćina Winska senja do póduschow paliću. Tam žu wčera na 250 paźaźerow ź jenym Dunajskim parnikom pschijźeli, kotśiž tej njemóža jśebu ź autom dowoliću. Dokelž autowa jśba ź Wina do Bratislawy a nawopak je w tutych dnjach woprawdźe luxus, dołeź jśeli wobsedźerjo jśdźadłow sa jenu jśdu 80—100 schillingow žadaja. Bratislawe je tež brjedźischcźo sa nowinarske rosprawy wo Winskich podeńdźenjach. Najwjazy we Winje sažbydleni nowinarjo (korespondentoju) žu žwój hłowny kwartěr tu pscheworlożili a Bratislawski telefonowy hamt njeje hacź dotal tajku njesmérnu hromadu telegramow abo telefonistich powěsćow do źiweta pósłał, kaž w dnjach „Winskeje revolty w juliju".

Mjes tym so w najbórschich dnjach wschě auta Winu wopuschćiśu, w jenotliwych žydlischcźach, kotrež na puću do Cźechoskowaskeje a do Wuherskeje leża, wot **wobrońenych** schkitarskich žwjastarjow žo pscheprašachu a teź **wobožny** žo krucze kontrollowachu, je tuta kontrolla **dasche** dny wuwostała. Franzowski wupósłanc bě hižo **pjatk** Win wopuschćił a ź autom do Bratislawa žo podał, so by wottud do telefonistkeho świsła se žwojim knježeństwom žinpił. Teź druhi sastupjerjo zusch pósłanctwow su na tutym puću swoje knježeństwa informowali

Demonstracije w Prazy.

W Prahy, 20. prażnika.

Wčera knježeśeche na Prażskich dwórach cźiśe źiwenje. Jenož měrnemu a wuschitknemu sapschimnjenju policije ma žo dźakowacź, so **ź žanym tkutknym wupadam njebéwdźe.** K prénjenu rasej śeńdźe so wubjerk němskich a cźeskich sozialdemokratow k khromadnej demonstraziji pscheczźiwo Winskim podawkam, pscheczźiwo Schattendorfskemu wušudej a pscheczźiwo morjenju dźěłaćerjow a protestowachu krucze. Pschiběh bě jara śyny. Motměwaschtej so dwě khromadźišnje, w kotrymaj sozialdemokratiśay sapósłanc a redaktorojo rěčachu. Kommunistojo běchu wusamknjeni. W jenohłósnym wobsamknjenju wuprajichu žo pscheczźiwo reakziji (nasadkarstwo) a fascźišmej. Wobjewichu wobsamknjenja wschich dźěłaćerskich žwjazkow, so popołdnju w 2 hodź., we wokonikach **khowanja Winitich woporow, we wschich wobkhodach a twornjach žo 10 minutschnita pschestawata postaji.** Wosrjedź khromadźiźnu w Ludowym domje rasnychu demonstrantojo ź policiju khromadźe. Na cźasach bě zyły wobkhad na dróhach haćeśeche. Telko ludu bě žo nabeżało. Někotre rasy dyrbjeśeche jédna policija sapschimnjeć.

Rumunski kral Ferdinand zemrěł.

Bratianu knjes situazije. — Wupraji žo wójnski staw. Pschiśahanja zwěry sa makoléetneho krala Michaka.

W Bukaresće, 20. prażnika.

Rumunski kral Ferdinand je wčera rano zemrěł. Jeho zyła žwójba bě pschi žmjertnym łožu khromadźena. Ministerska rada stupi hnydom khromadźe. Trajeśe hacź do 8 hodźin. Wobsamknu žo **jezim powołacź** a to na śrjedu popołdnju w 4 hodź., hdźež **žobustawny knježeńkleje rady na wustawu pschiśahaja.** Powěsć wo kralowej žmjerći žo w Bukaresće zyle měrnje pschijma. Cźeło měśesche žo wčera popołdnju do paleja Cotroceni pschewjeśeć. Tam žo dwaj dnjej wustaji a potom w nownischcźu rumunskich kralow w Cartre de Arges pokhowa.

W politiskich khuhach žo njeboaj, so měło dla wotemrěcźa krala Ferdinanda k njeměram dóńcź. Wone žo na to pokasuje, **so je ministerski president Bratianu we wichém doraźa knjes pokozenja.** Ma w śejmje a senacze wulku wjetschinu. Wobej komorje śej žo seschlej. Popołdnju stupischtaj jako narodna khromadźišna khromadźe a to k khromaduemu wuradźowanju, so by knježeństwo pschiśahało. Tuto pschiśahanje stawa žo na sźěhowaze waschnje: Najprjedy pryuz Miklawsch pschiśaha, na to patriarch a stónčnje Busdugan, president najwyschscheho sudnistwa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 21. julija.

† 1836 farař w Cornym Khołmcu Křesćijan Bjedrich Stempel, spisowaćel.

Z wótrym słóncom skhnyje trawa
Z ludom łuka mjerwi so,
Jasny dźeń je radosć prawa.
Dóńź je wjedro, khwała so.
Syno wonja, naha łuka
Dawa swoje bohatstwo,
Hospodar za wjedrom kuka,
Honi konje spěšniśo.

H. Zejler.

Nutrkamanja w Kubšicach a Brězowje wujasnjene.

Kubšiśki žandarmski hłowny strażnischtr je nutrkamanja w nozy k 22. oktobrej 1926 dospołnje wujasnił. Jako padnik je wuhlédźeny Alśtny dejeł Richard Kositzrof ź Rostoka w Meklenburgiskej. W Kubšichach a Brězowje je žo Kositzrof w napomnjenej nozy na 15 měśnach do twarjenjow dobył a kradnył. Padnik je hižom pśedy 15 lět khłostaknje napalene dóstał. W septembru 1926 běchu jeho ź khłostaknje puschćili. Wot tuteho cźasa hacź do jeho zajeća pśdeł tśitkim cźasom je Kositzrof žo do wjazy stow twarjenjow dobywał. Won je wot Drježdźan ź wjeźornymi cźahami na wožy jéźdźił a kradnył, hdźež je trjechił. Nětko w Drježdźanach w pschepytowańskej jałbje śedźi

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer —4, thermometer wo dnjo +15. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —5, thermometer wo dnjo +14. — Pomału žo wuczahuje. S wjeczora bliži žo wyschina a nowa žyzna wyschina pschihbadźa ź Azorskich kupow. Tak je sažo wjetscha nadźija, so žo stónčnje wjedro staji. Teź wjedrańe měnja, so nam wuwjedrjenje kiwa. Njedźelu sastupja pkewe dny. Nadźijomnje potom wjedro wobstajiśnich ras pschiwośnje. Naschi ratarje pschejo bóle do žnjow župaja. Kožu brinczа schćerczo w srawiźnym źiśe. Wicheśaju žolinu a na sažne wowzy pschebitkstuje na běło scźěn. Wone teź srawja. Hdyž horze wjedro zastupi, žita bórzy dozrawaja a potom budże nuśnota wulka. — Jutśe pjatk stónčko 4.05 źhadźa a žo 8.06 łhewa. Měśaźk w połnozy 11.54 hodźin sthadźa a žo 1.38 hodźin popołdnju khowa.

— **Sdobypschejazy list wot němskeho prezidenta Hindenburga** dosta pśeni dźěłaćeŕ August Hantuśk na Kdewje, w Frankfurcźe cźo. 396. Knjes Hantuśk dźěła hižom na 46 lět w kopornіku. Sa tutu žwěru jeho němski president wusnamjeni. Sdobom bydli knjes Hantuśk teź 46 lět dołho w žomźnym domje.

— **Mytowany wulhowaŕ žiwjenja.** Wokrjeźne hejtmanstwo je samkasźkemu wuczońeŕ Gerhardej Walterej Lahodźe w Małych Dołbcźach pśenjeźene nyto pschiźwoliť, dokelž je 8. měrza t. l. še swujitosću a rozumnosću jene dźeźo pśeds satepjenjom wulhował.

— **Budyšćeho wokrjeźnego stónteho lékarja** sastupuje po wośjewjenju wokrjeźneho hejtmanstwa wot 18 julija hacź do 20 augusta stótny lékaŕ dr. Teichmann w Budyšćinje. (Telefon 2067.)

— **Polkroma** je jaschka ze hamtskim wośjewenjom njes schparatym skotom knježeho dwora w Drožźiju. Sawjerańe a schtitańe naprawy su sdźěłanjene.

S **Detinje** Hórli. Mjeńšchi napohlad dośahuje naschu wješ, hdyž budźetej nowej sapohdleńšej bydleni hotowej. Knjes Scholta twari na lewizy k Jeschizam, knjes Jurk pak budźe ź jeho susodom na prawizy. Dźela ruczе posunjuja.

S **Khwacźiz.** Naśe ratarske twarstwo bźiśe swoje hobustawy na sandźeny pjatk na pschedwośchi pschepołožu, kotryž knjes wyschschi ratarski radźićeŕ prof. dr. Schellenberger z Budyšchina a direktor ratarskeje schule dźerżeśe. Na pokhodźenju polow a łukow w Khwacźizach, a Dalizach sto ratarjo žiwje wobdźěłichu. Pschedwośchi, kiž na praschenjach pódy, hnojenja, wotmėnjenju wobžyćka, hnojenjach, wobsteju sch cźaju wobkhadźeja, namaka dźakownych pschipohłucharjow. Wěrnoslożna kultura semje žwésćuje ratarjej winowschcźe žiwe. Wopaczne hospodarjenje na polach budże za ratarja pschejo je schkodu. Pschi wuprajenju buchu wažne praschenja wo wothładanju a wobžźanju role rosjaśnjene.

S **Lutobrja.** Cźicha wjeska ź wjele hłomjanymi a hlinjanymi twarjenjemi žo bórzy pobźiwje. Knjes Domela na najstraschnischim sawinjenju pucźa pschewarjuje na mažiwe, we hrjebischcźu wjeśi pak knjes Wérik twari. Dźéła na wobėmaj twarjenjo.maj pschinje postupuja. — Wobnjowny element je wobeju pschestutowal.

S **Lužca** pola Njeśpaćidła. Sjawny puć ź Lužca do Wutołcźiz a Bacźonja je dla naśpowonanja na Lužcańskich honach wot 21. hacź do 29. julija sawrjeny. Jéźdny wobkhad pokaźuje žo na Bacźon a Nukwizu a na Wutołcźizy a Horu.

Se **Semiz.** Njeźwołe pschi ranźérowanju sta žo tu njebźelu wjeczor. Tak mjenowany kamjenjowy cźah sajédze pschi ranźérowanju na pschiwożnischcźu Kunathej granitownje na morwu kolizu, dokelž bźiśe wuhibadło wopaki stajene. Schtyri woży inwlokcźichu ź kolizow a je sesćibowachu. Pośledni wos sajédze ź khétrej świśchnosću na sarazidło a murazy jo. Horni dźél wosa je žynje wobschkodźił. Dwaj dalschej wosaj wośrjedź cźaha bu do žo korcźischtaj a walischtaj žo na Lowne kolije Drježdźansko-Schorlejśeje cźaru. Sawołany zwonozny cźah pschijźeze po 9 hodź. S komaśitimi aparatami powalenaj wosaj rosćahu, kotrejuž bźchu dźěłaćerjo mi-s tym wuprošnili. Cźahi jéźdźachu mjes tym po jenyčh kolisach.

S **Halschtrowa.** Póndźelu psched wjeczorom splóschilschtaj žo na tudomnym dwórnischcźu dwójzy konjej knježeho dwora w Nowym Měšćańu, kotrajž běschtaj do wosa japschehnjenaj, kiž bźiśe ź twarjej potrjebu nakładźeny. Wós łonjej zyle wobschkodźischtaj, so dyrbjachu wjesu na druhi wós pschełkaś. Pohonc, kiž je hižom pśches 30 lět we ślužbje knježeho dwora w Nowym Měšćańu, dyrbjeśeše žo k lékarjej podaś, dokelž śeśeche prawe ramje sranjene.

S **Proteŕ** pola Halschtrowa. S jédnym kolom cźežko sajeźbožił je njeźelu jeho kolojéźdny bliźko hoscźenja „Lipeweho dwora." Won sajéźde do schtoma. Pschi sranjenju žo na hłowje cźežko srani a wosta bjes wědomja leżo. Powołani ludźo donjeśechu sajeźbożenego do bliźeho hoscźenja, hdźež jemu knjes dr. Günther pśeńju pomoz poskicźi. Sranjeneho pomoli ź automobilom do Lipoje pola Bukowa (Bohenbocka) dowjeźechu.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańcźko ź naschich ćasow.

Napisała Kirstina Nowowa.

15) (Pokrazowanje.)

Mysliśtaj młodeje žónitkeje posastachu; bjes mozy žo wona k sebi pschikkoni. Tola nadobo žo nastroża; něchto **wotewri** durje lékarnje, a w prubach žo wuliwajzeho žywitła **posajta** horda, wyšoka muzika postawa ź błédym, ale rjanym **wobliczom.**

„Ja njebudu dołho žo sadźerźeć," rjekny wón ź hordym **khutnym** hłosom. „Prajeze to mojemu žynej, hdyž wón **wotuczi.**"

„Derje, knjes Korimski," wotmołwi wot nutska mily muzjiki hłós.

A młoda žónitka wedźeśeše, so hlada pśeni kśaś do wo**blicźa** žwojeho nana. Wón dźeśeše ź pschisandźelenymaj **wočejomaj** runje k njej; ale won ju njewidźeśeše. Wona **sadźerża** dychanje, pschetoź jej žo źa, so dyrbi wón kapanje **jeze** wutrobu błyśeć. Ow, kak wona jeho wobžarowaśe, **kak** rady by žo k njemu pschitulika. Wona widźeśe, so bě **won** srudny a njeśožowny. Jej bě, hdyž won zyle blišo **nimo** njeje dźeśeše, jako by ruzy w bolostnem zedźenju sa **nim** wupschešśeśe dyrbjała wołajo: „Nano, nano, njeźdź **tola** tajśi zuły nimo muje!"

Won bě hižo nimale daloko, hdyž žo skónčnje sbraba, a tśeźo wobej ruzy do błédeho wobliczа krocźeśe k durjam lékarnje. Wona žo rozbudźi, snajmjeńśicha śpizeho bratra wuhladaźi; wona wschak by toho, kiž by ju dowjedł, prožbu, **so by** wo tom jeje nanej niźo njeprajił.

Wona sastupi. Dwaj młodźenzaj žo hnydom praschesch**aj,** ź cźimž bysćtej jej mohłej pożtużiś. Wona kuvi, schtoź najprjedy na woczi dosta, rozedźiny parfum, hacź runjeź mjeńśe **toho** doma dosć, a na suby wodu. Hdyž tśepotatej ruzy móśnicźiku sajźo khowaśtej, so wona **wobroći.** K jeje spodźiwanju sastupi runje ź durjemi nuts tónźamtnyj młody cźowjek, kotrehož bźiśe rjeny, hdyž bě je ź**wojim** djedom ź dwórniśeja pschijźeł, wobzarowała, jo dyrbi w symje pśichi biś. Ale pohladnywschi do mileho wobliczа bu jej lohko k wutrobje; wona cźujeśe njewobmjesowanu dowěru k njemu a pschistupi bliże.

„Dowoleze, mój knjeze," rjekny sćicha, so bychu wuczobnizu ju njerozumili, „kak wjedźe žo khorenu knjesej Korimskemu a śeto won cźini?"

„Bohudźakowano! jemu žo hižo lépje wjedźe, a nětko won śpi," rjekny won žo pokonjo.

„Njebyschcźe mje mohł k njemu dowjesć, hdyž je sam? Ja bych jeho njerubudźiła," proschesche wona khroble.

Młody cźowjek žo jenož pokloni a wotewri niczo njeprajo durje, wjedźaze do khódby.

„Wam je sawěsće dźiwnje, so tajke njećhto žadam," rjekny wona, hdyž nowaj hižo po ithdobe horje dźeśchtaj.

„Ow ně, proschu, widźu po Waschim wobliczu, hnadna knjeni, so waschy a wutreba waż k cutej krocźeli pohnuwa."

Wona tłócześche jeho ruku krucze ź žwojimaj. „Wy macźe prawje; wschako je won mój bratr!" a śtili hłowu wot žwojich cźuzoch pschemóżena.

Njedźiwajźy žwojeho wulkeho reshorjenja cźujeśeše tola, kak bu ruka młodeho cźowjeka w jeje rukomaj symna, a **kak** jeho pśeńdźe kaž ź elektriskim prudom. Won ju hižo rosumni. Wona pohladny do jeho błédeho, potajneho wobliczа.

„Wy žo tomu dźiwacźe, njewérno, schto tu pytam?"

„Ně, hnadna knjeni. Ja bych žo jenoź jara dźiwał, hdyž bych wědźał, so wy ze mnu tak njeprijacźelnje nahladujeće."

„Ja, ja, to je prawe, ale ja mam swóje pśicźiny, kotrež mje nuźuju, so tak cźinju. Ale tu njesmě hižo pschi durjach. Khodźe ze mnu do mojeje stwy, tam budźemy sami a mamy wjacy cźasa."

Won wjedźe ju pschez khódbu do małeje stwy, kotraž bě ze wšym pschihotowana, so by ju ranje wobsedźer wopuschćił. Won pomha jej na kanapu a sedźi sebi na stołku pschi durjach.

„Nětko mi powjedajće, schto wam na wutrobje leży, a ja wam pomham, kaž mam kuzy."

Wona pohlada na njeho, a jeje wočy wuprajichu wjele wjacy, hacź jeje wusta. Won pschikkonjeny wobliczo k njej a pschetrjebi jej wjelgin wjasy, kotrež bźchu jej do wočow padnyli.

„Ow, kak dobry je tutón hłós! Sdyšiš jnpichu je do wocźow.

„Wy potajśim mje hižo snajeźe; njetrjebam žo pschedstawjeć, teź niczo njeswinjaśnjeć; ale schtó śeze wy, mój knjeze?"

„Tukhwilu ł provisorom pola knjesa Korimskeho, Miroslaw Urbiny."

Wonaj bźchtáj hacź horje doschłoj.

„Kak dźiwnje to tola je," prajeśeše wona wokolo hladajo, „ja śym so tudy narodźiła, wy śeze zuły, a tola dyrbju waż prošwéć, so bysćtśe mje ź mojemu bratrej dowjedł, a śohom teź wo to, so bysćtśe wo mojim wopyće napschećwo kóždemu mjelczał."

„Cźyn wschitko cźiniś, kaž chcźeźe to měć, hnadna knjeni. Ale tu hmoj hižo pschi durjach. Khorły je ganłukti. Knjes doktor Lermontow je ke knjesej doktorej Rauscherej schoł, a knjes lékarnik je žo pschethodźowacź wuschoł."

Hischcźe někotre wokomiki, a nad łožo khorehu bratra nakloni žo jeho sotra, kotraž bě léta dołho sa tym žadosćiła jeho wobliczo widźeć. Ow, kak zyle hinak bě śedi ta dowjerjenjeje žwojeje žadosće pschehdźajała. Skónčnje wuhlada Margita Korimsta žwojeho teź njedźiwajźy khorosće rjaneho bratra. Wona hórko pśche njeho saptaka. Pódła njeho łoża tłeczo, śtili žwoju hłowu na wokomik ź jeho hłowje, dychny žotrowśe wokoschenje na cźało a ruzy, a tak cźicho, kaž bě pschiśicha, wopuschćeśi sajo žwój ródny dom, hdźež nimo mkodeho provisora nichtó njeschoni, schtó bě krótku khwilu pod tutej tśěchu dlił. Wjeczorne žmérki powkrywachu bolosće dźéśca, kotrež dyrbjeśe njesnaće wot žwojich ź wótzneho statoka twochnyć.

(Pokrazowanje sćehuje.)

S **Ruschizy.** S njepschestawajzym beschczom we nozy wot njedźele na pondźelu běchu ho też tudomne wobne hrjebje a hały pschelake a běchu pódlanske zahrody a kuki powodźite a też pinzy poczerke. Na kóżny metr je ho w naspomnjenej nozy 57½ litra wody z njebjeź nalało.

S **Mjerjowa.** Paduschi pobuchu pola hoscenzaria Kocha a kradnychu drobne njenjesy, zigary a zigarety. We nozy na hrjedu dobuchu ho woni też do Rupprechtez hoscenza w Debischkowje. Tam kradychu gramafon. Pakenzowe blesche pak hu zjeju wostajili. Najskerje je jich něchtó mylił, so hu ho z cźasom z procha męcź dyrbjeli.

S **Wulkich Sdzarow.** Lopkowasilnosć mlodeho cźlowjeka sawinowasche tu sobotu njeczor cźeźke njesboże. 17-lětny dźěłaczeź Lehmann z Komorowa wokolo 10 hodź. dźeše holzy na motorskim kole žiwoźeho bratra pschez naschu wjeź wjesełsche. Wón jědzesche z wulkej spěschnosću sadu jeneho automobila. Njedaloko pósły auto wós pschesceźeny. Lehmann, dla kura wós njewidźo, jědzesche runje won a do wosa sawadźi. Holzy padnychu dele. Jena wosta w pschérowje we womorje leżo a druha zebi niże kolena do nohi wo schtomowy kamjeń straschnu dźěru wurazy. Tu dyrbjachu do Lhorowinje Lowjesch. Lehmann, kiž ho jenoź šinadnje wobodrź, je ho tuch sleda zhubił.

S **Běleje Wody.** Slimkowity deschcź w nozy na pódźelu je teź w Běłej Wodźe wulku schkodu nazinił. Na kónzu Josefoweje dróhi a „w starej wsy" hódźeła woda tak rucze wotbječź njemożesche, nastachu jesory. Wjeśne hat ho pschela a powodźi blisse twarjenja a dwory. Nano we 5 hodź. dyrbjachu wohnjowom woboru na pomoz sawolacź, dokelź woda wschudsom wulku schkodu cźinjesche a dokelź běsche strach, so ho někotre hóźe zaspunu. Hellwigez dom na Hěźinej dróhy dyrbjachu wosiwdlerjo wobuschćicź, dokelź běsche ho w pinzy wjelo zaspunuł. Na Barschezanskej dróhy běsche dalschi dom w straschc. wohnjowa wobora pak tu strach z cźasom wotwobroćeli. Pórdźelu popołdnju zasa zwonja wóhnjowy alarm. Wohnjowy woborniz, kotrjž wot ranja dźełachu, buchu wuswobodźeni, druhi stuhicha na jich městno, so bychu wodu dale z twarjenjow a pinzow plumpali.

S **Hrónka.** Na wežerawskich swinjazych wikach bě 432 prašatow a 15 běhakow na pschedaŕ. Prošata płacźachu 7 hacź 20 hriwnow, běhaki pak 20 hacź 60 hriwnow. Kupzow běsche mało a dźěł swini wosta njepschedaty.

S **Mužankowa.** Mětschezanzy sastupjerjo wobsamknychu w zwojim posledźnim posedźenju, so město za twarjenje nowych bydlenjow w lěcze 1928 požczonku we 100 000 hr. pschiwotmje. Dotal je ho 11 wožobow samolwilo, kotrež chcedźa twaricź, kotrjž na tózke bydlenje 3000 hr. twarskeje pschipomozy dóstanu, kotrež maju je 7½ proz. sadanicź. Twarjene budze 5 bydźow.

S **Wurjezna.** Hódź. Wermuthowa dróha do Wuschicźe dróhi wuběhnje, njeslóži wutoru pschipołdnju wokolo 1 hodź. motorowy kolesaŕ. Wón tkěrko spěschnje pschijima a w dróhowym sawinjenju se zwojim motorskim kolom padze a ho pschecźišnu. Po zdaczu je sebi cźeźke rany nabił. Cźłowjek, kiž runje nima pschidóże, poskicźi sni njeschożenemu prěnju pomoz.

Hospodarski rozhlad.

schwórtk 21. julija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,201	100 pólsk. markow	116 925
jendželski punt . .	20,393	100 čěskosł. krónow	12,45
100 šwajc. frankow	80,85	100 franc. frankow	16,445

Berlinska burza bě wežera powschitkownje słaba. Kursy efektow dale popuschczowachu. Na wikach i dołżnymi a rentowymi liscźinami wobrot zjednoty sawosta.

Produktowe wiki su pschez hódźeze mérne. Płacźiny ho malo pschemeńnichu. Jenoź wowoź zo i rowa wo 10 pf. dróžschi. Wežera płaczejsche zenturź:

w Berlinje:

rožki 12,50—12,60 hr., najwumjeńsche jeczmjenja 96,5—9,95 hr., wowoża 12,75 hacź 13,10 hr.,

w termińowym wikowanju:

za julij: pschenźan 14,62¼ hr., rožki pak 12,33¾—12,30 hr., wowoża 10,65 hr.

za september: pschenźan 13,57½ 13,60 hr. rožki 11,62½—11,65 hr., wowoża 10 hr.

za oktober: pschenźy 13,50—13,52½ hr. a rožki 11,62½—11,63½ hr., wowoża 10,50 hacź 10 hr.

Wuwos Němskeje bě w junźiu wo 449 milijónow njemjeńschi-lowosa. To je pschiležina tak mjenowaneje pasiwnoscze wikowańskeje bilanzy. Tworowo do wukraja je we 85 milijónow mjenje schło. Hotowych tworow su pschez nje meji wo 63 milijónow mjenje wuwozowali. S ratakskich wuplodow su do nasceho kraja dowożowali:

Zita za 150 mil. hr., rajża za 20 mil. hr., běrnowa za 10 mil. hr., seźeminy za 12 mil. hr., mjeńsa za 16 mil. hr., jejowa za 20 mil. hr., schmalza za 13 mil. hr.,

Nascze rataŕstwo wobla swoje wuplodźenje hischcze bóle posběrnuc, so bu tónle dowos trochu posasiał. Sčo we nascze rataŕstwo pschewulkich dawkow dla dróżschi hacź kwikrać produzérnje.

Rikotre płacźiny z wjeŕawskich Drjezdźanskich wikow (Markthallen).

Młode kuzu schtuka 2,50—7 hr., kacźki 1,20—1,80 hr. kury stare 3—5 hr., młodźiczki 0,80—3,50 hr., jarcźana pjerjna: kuzy 1,30—1,50 hr., kacźki 1,50—1,80 hr. a hołbje 0,50—1,40 hr., liny 2,20 hr. z raki 10—70 pf. janske jahody 30—40 pf., wischnje 30—55 pf., truskawy 40—50 pf., kołmaczki 30—40 pf., bźerny zentnar 10 hr. hacź 14 hr., nowe paut 18 pf., bura 2—2,20 hr., twaroh 30—35 pf., jeja 12—14 pf., mjeńsa wschelaka 31 pf. hacź 35 pf., maleny 55 pf., holanske jahody 40 pf.

Swinjaze wiki wežera hrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 215 běhakow a 356 prošatow. Te płacźachu:

běhaki:

małe	20—30 hr.
hrěnje	30—45 hr.
wulke	45—60 hr.

prošata:

hrěnje	8—13 hr.
wulke	13—20 hr.

Wiki schpatnje dźěchu, płacźiny ho pornjo pożlednim wikam lědma pschemeńnichu.

Na zotor wot 1. augusta 5 hr. dawka na zentnar spuschczo. Wo telko budze wot 1. augusta hiom tuńschi.

Swinjaze wiki wežera hrjedu w Hródku. Na nje běchu pschihnali 432 prošatow a 25 běhakow. Te płacźachu: Prošata 7—20 hr., běhaki 30—60 hr. Wiki klazachu. Wschelazy bjerjechu swinje domoj.

Na zschedań

Wós ruczne nimale nowy we Wojerezach, Schillerowa haśa 2 delka na prawo.

Konjej mětschezańskeje dróhi sprjedźaj, w Lubiju, Nowe torhoschcźo 11. — 4—7-lětnjej, mjes 4 na wubjer. Cźahtan w Porschizach.

Krowa blisko k cźelenju teź na dom. njenje, Schůtza we Nowej Wjsy pola Njeswačzidła.

Pschistajtej pytaja.

Wuczownika z dobrej schulskej zeźełowoscźu, statwa wotkrjeźna a hajnkowita pokładnya we Wojerezach.

Djowka, hotowź we Hlačezach.

Holzu do domu, pschcźatka Ulbrichowa we Wjeleczinje. — Thomas w Lubiju, Margarecźina haśa 12.

Schesźjaŕow wischni na kaleji pola Budeźcz.

Dźěłaczeźa, Melcher we Sčmołzach.

Kowaŕskeja, Balka w Sčepolu.

Sdźenjazy na pschehladowanje:

hobotu 23. julija 1927:

w Brětnje w Mehlingez hoscenzu dop. we 11 hodź. 6 stołow;

pjetk 22. julija 1927:

w **Bjelschowjzach** dop. w 9 hodź. na hudnistwje: Pisaństi stroj, dźěry wjercźata maschina, elektr. tocźnik, wobsakli kolesaŕski a autowy cźapor, kladr, pisańskej błidze, drasiwy kamor, pischowej sći, kichinja, błido, komoda a bźej;

Dobrowólne pschedawanje

hobotu 23. julija 1927

w Hródku na Biedrich-Ebertowej zasy cźo. 86, dop. we 10 hodź.: Kóń, tuczja, rěsnički wós, pjerany wós, desčkowany wós, hauli, rěsak i motorowy, pluhaj, hnójnizowy sud z klumpu, bróny lohke a cźeźke, radło, kopańzaj graiaj, sklomowy rěsak. Inwentaŕ je jara dobry a można jón luzny bodźinu zajedy wobhladaź.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. 3/11 hodź. w Barlinje: Žito trošchu dróžsche, za nim bo też sterje prašeja.

Dop. 3/12 hodź: Kupzy nocźu powpschechne płacźiny pschihwolowacź, cźim mjenje dokelź zasy rjenische wjedro liwa.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, howsk 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	20. 7.	19. 7.		20. 7.	19. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
roźka	250-252	250 252	woka	22-24,50	22-24,50
nal. ječmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-16,00
naz. ječmjeń	193-199	192-198	žołte lupiny	16-17,75	16-18,00
wowa	253-262	253-261	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	1-7-188	rapa. wosusk	15,00	15,80
pšenź. muka	36-37,75	36-37,75	tany wosusk	19-20,8	19-2 ,50
rjana muka	31-35,50	34-35,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	13,50	13 35	wrjaz. kruški	31-35,20	34-35,35
rjano „	15,00	15,00	syno, 50 kg	1,95-2,30	2,50-3,00
rapa	—	—	rjana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symje	—	—	pšenź. „	1,10-1,50	1,10-1,40
hrónh	28 32,00	28-32,00	wowsna „	0,80-1,00	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,50	jeńa „	0,80-1,00	0,90-1,15

Płacźizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. julija 1927. Płacźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skóne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 108.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 5 lět . . .	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . .	60—62
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . .	55—57
Mjenje picowane wšěch starobow . . .	44—50

Byki 278.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće . . .	60—62
Połnomjasne, młódše . . .	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše . . .	54—56
Špatne . . .	50—52

Jałojcy a kruwy: 560.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće . . .	50—54
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět . . .	42—47
	32—37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy . . .	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . .	53—56
Mjenje a špatnje picowane . . .	—

Cźelata: 1975.

Najlěpše wukormjene (2. druź.) . . .	78—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) . . .	62—75
Špatne (4.) . . .	50—60

Wowcy: 4615.

Młódše a starše wukormjene (1. druźina) . . .	48—62
Starše wukormjene (2.) . . .	52—56
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.) . . .	45—50

Swinje: 9020.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare . . .	65—68
Wukormjene . . .	69—70
Mjasne . . .	68—70
Špatne . . .	66—68
Ranzy a kundrozy . . .	58—60

Z Łužicy.

S **Bjelschowjz.** Wobthadne njeschoże sta ho wutoru njeczor na rólźu dr. Kühnoweje a Drjezdźanskeje dróhi. Na dr. Kühnowej dróży pschijězdże cźeźity automobil a kraj se wožobowym automobilom hromadze, kiž z Drjezdźan pschijědże. Pschi tym zranju cźłowjekoju do schkody njepschihnjechu. Jenoź jeneho pschihladowazeho starscheho hnjesa kokolesny powali a jeho zrani, so dyrbjesche po lěkarej podacź.

* S **Bjelschowjz.** Sandźenu pondźelu wotměchu ho tu se tydźenskimi wikami sajo stótne wiki. Tak knjeseńske wjesełe žiwjenje w naschim městcze. Na stótne wiki běchu pschihnali 152 kruwow a bykow, 10 jałojzow, 48 prošatow, 8 běhakow, 16 cźelatow a 12 koni.

* S **Wulkeho Schunowa.** S jědzazeho cźaha padnyk je kamjenjesahacź Hackauf se Seilhennersdorfa. Njeschoże sta ho pschi pschekhodze Walthersdorfskeje dróhi na cźarze se Zitawy do Cibawy w cźaku, kiž 23,50 z Wulkeho Schunowa wotjědże. Na hischcze njesnate waischnje nakrawiła so wone 4. tydźenje a Hackauf padze tak njeschożownje z cźaha, so jeho cźah 4 hacź 5 metrow schobumlecźesche. Hakle potom wón leżo wosta. Sawołany lěkaŕ dr. Caffier spóźna, so běsche zebi Hackauf pschi padnjenju mohły schachaź a rjap pschi schiji wobschkodźił.

* Se **Zitawy.** Wutoru popołdnju, jako wotroczź Wilhelm Kaiser z Hornjeje Wódrizy wós bźeźeła domoj wjeseschе, so z nekajseje pschicźiny wós powrózi a na Kaiserа padze. Jako sniesožowneho pod wosom wuzjahnychu, běsche wón hižom mortwy.

* Se **Shorjelza.** W sruhodnych Hendrichez dyni Božje njewjedro sandźenu tydźeń ras w nozy do zyrkwje. Staru historiśku zyrkej pak blink dale njewobschkodźi, wudeŕ jenoź trochu wobnjeńka a słonzowa elektrijšt powóź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Ortranda.** (Esmjertne njeschoże.) Jako pohonc Richter se Stólpchena je swojim japschachom nahlu dróhu dele jědźesche, spłoschi ho jemu kóń a cźerjesche po dróhy dele. Richter padze, z wosa a pschindże pod kolo a wosta tak cźeźke sranjeny leżo, so na to wumrě.

* S **Drjezdźan.** (Rubjezne mordaŕstwo w Saskej Schwicy.) Wutoru psched wjeczorom rośchérjesche so we Königsteinje a wokolinje powěsć two cźeźkim mordaŕstwje, kiž je ho w Kunnersdorfskim statnym lěsu, stało. Popołdnju wokolo 4 hodź. dyrbjesche schulski hólc z Kunnersdorfa po něschto gratu do jeneje budy w lěsu dóńcź. Duzy do budy, kiž pola tak mjenowaneho Kralowskeho mlyna ke cźeśkopłowakskim mjesam leži, nběhdże 10-mjeśchinowe twoje wóhy, namaka 12 lětny hólc sarazeneho muża na puću leżo. Pschi cźeśe leżeschtaj metrikaŕ kuludhaj, z kotrymajž bu cźeźke słośmjeństwo wuwjedźene. Sarazeny mužźi je ſnadź 22 hacź 25 lět stary, po żelesniskej jězdnej khartzy, kiž pola njeho namakachu, najskerje z Cźeśkopłowakskeje pokhadża. Po jeho drasce a rukawaj žiadźeny je morowy najskerje z kravzom był. Wjeczor podźe pschijězdźezhu na městno mordaŕstwa zandarmoju a też mordaŕstwowa kommisija Drjezdźanskeho policajskeho presidija. Dokelź pola słonzowaneho zanych hódnostnych wězow a zanych papjerow njenamakachu, njemóžachu wo jeho wožobje dotal niczo swěsćicź. Po zyrym pokhlenju jedna so tu najskerje wo zyle nitke luźneje mordaŕskeje. Sa jenicźkim, kiž je popołdnju w jenym hoscenzu w Kunnersdorfje pschehlywał a kiž je ho pinczniju podhladny stał, pilnje pytaja.

* S **Eisena.** (Pjekaŕska wustajenza.) W pschitomnosći pruskeho spomožeźitwoweho ministra a sastupnja němskostatneho sežiwjeńskeho ministra wotewrichu w Eisenje wulku Němsku pjekaŕsku wustajenzu. To je pschedewsacze „Germania-zentralneho swjasta němskich pjekaŕskich zenatow." Wustajenzu wotewri wyschschi měschczanosta Brachl. Wustajenza je najwetscha zwojeho rasu w zyłej Europe. We 8 wulkich kólnjach su wschitke pschemyslka a industrije ludoweho sežiwjenja wukazane, kiž maju nekaschkali pschez 4 pjekaŕstwu. Wustajenza traje wot 16. hacź do 31. julija.

* S **Liberza** w Cźeśkoslowakiskej. (Zakotne sčežbki jenoho błyska.) W Schlicku pola Laipnika dyni pschi cźeźkim njewjedrje błyk do tydźi jeneho domu. Wón sajedże pisches wuheń do kuchinje, hdźež sebi schtyri male dźěći wjeseke hrajachu. Błyk mori wschitke schtyri dźěcźatka.

Najnowše wěsće wscheho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje za julije pjatk:. Mróźele ho pschecźahuja, swjetscha rjenje. W Jenzelskej cźo pschijho, tu a tam ho pospróschi.

Pschi rostšeleńskich dźěłach w Niedersachswerfenje pola Nordhausena jedyn wutšěł pschesahe rosbuchny a dweju dźěłaczejow tak cźeźko srani, so bórzy wumrěschtej. Někotši dalschi dźěłaczejo poczerpichu lóźsche sranjenja.

Franzowski póstowy lětaŕ, kiž z Parija do Bordeauxa lecźeschе, dyrbjesche ho w pschimórskich tupjelach w Arcachonje k semi puschczejcź, dokelź běsche ho jemu na motoru něschto słonzowako. Dokelź pak běsche pschi morju wjele ludźi, a lětadło ho tam dele puschczi, dyni lětadłowy propeller schtyri dźěcźi. Dwě hnydom morwej leżo wostajachtej. Dwě dalschej buschtej lohko sranjenej. Rosheni hoscźo lětaŕja bjes maka rostorhachu.

*

Wutoru dopołdnja wudeŕi w jenej schpaniskej artilleriskej składowni we Valladolidze woheń, kiž pisches 10 000 wojeŕskich skelbow śnicźi.

*

Njedaloko Messiny na kupje Sizilija, hdźež psched nědźe 20 lětami žiwne jemjerjenje jebi njezmerne žiwy ludźi za wopor žadasche, pola Tripi zu wutoru žiwne podsemske storki saczuli. Wobydlerjo we zyłu nóz pod holym njebiom vschehowachu.

Dalše powěsće wo wulkej wodze.

S **Worzyna.** Póndźelu nawalichu so wulke wody, kotrež Drožkojšćka a Rodowska rěčka pschinjesechu, po naschich polach a łukach do wjeh. Sa krótki czah běchu hłubje ležane pola a łuki potwodźene. Dołho njetrajesche a woda běžesche w naschej wjeh pschez Budyšku-Wósporsku statnu dróhu 35 zentimetrow wysoko. Mutna woda dołu so tež w někotrych twarjenjach do hródźow, chlěwow, a sjowow. Wodnjo so woda sahe sdźa a dalschi strach běsche nimo. Něhdźe 100 metrow, dołko wotplawi woda syrjećchnu pěsć na statnej dróhy. Wotcekny su wschudźom z błotom sanjetene. S dźela je woda tež na Kamjanje pola stupiła. Hrosna błótowa wóń napjelnja powětr.

S **Prjawsa** w Delnjej Luźizy dostachmy sćehowazu powěsć: Dla slinkojteho deschcza w nozy wot njedźele k pónđźeli nascha wješ snowa wulka woda potrjechi, wosebje dźel naschich polow pod Lubatu bě snowa potwodźeny. Běrny, kij smy hrebi sa drobe pjenjezy kupili, stej sahe pod wodu, tak je nadźija na běrnowy wunoschk z nowa sniczena. Zita staj wětr a deschcz k leni stórčiłoj, tuž je wuhlad na schpate žnć, ale na spuschczenje dawkow žadyn.

S **Delnich Kundraczij** pola Lubija. Wulke strózele sahna pónđźelu rano wulka woda tudomnym wobydlerjam do stawow. Hižo wokolo 3 hodźin wohnjowou wozboru sawołachu. Wobydlerjo se spanja wotuczliwschi se strózelemi spósnachu, so žo woda z durjemi do bydlenjow dobywasche. W jenym domje stupi woda 65 zm wysoko. Wschu domjaza nadoba pkuwasche wo jstwje wokolo. Na wschelakich městnach je woda z rěčnej murju pokojzu wusnjeje dróhi swottorhala. Leżownosćz cżo. 106 běsche w najwjetschim strasche. Woda je sahrodku hacz k muri domskeho wotmlěwa.

Wokolo **Němzow a Kulowa** stejesche źrjedu rano wulka woda hacz wysche żelesnischich kolijow. Zyte luki a pola su tu jena żwětlina. Też wokolo Wojerez je woda na polach a łukach postupiła.

S **Prjawsa** w Delnjej Luźizy dostachmy sćehowazu rosprawu: Sobotu wjeczor tu sjesu na mosće a zhło wiżu? Woda na wschdźech stronach, nimale runje telko kaj loni. Murka w rěży pokasuje 2.68 m. Pobłedny dny běsche woda swjesicha wot slinka, tiš je tu padnył, někto pak je też rěka polna, so je žo hacżenje pschedrěle a wschitke łuki a pola steja pod wodu. Jedyn wulki jězor wot Prjawsa hacż k rěży a na druhej stronje runje tak. Dróha wot Strjażowa do naschcje wsy stejesche tu wjeczor j mężinami pod wodu, kamjenje na njej su podmlěte a wurwte. Zita, wotwuży, leny, běrny j wodu hladajtu. Ludźo brodźa žo tam w błocże, so bychu znajmjerschcha sażne běrny wukopali, njech też njeżu doroscżene. Tak je woda wschudźom. Se Żylowa wyja hrjebju po stupnikowej dróży, pola Desahanka běži woda pschez dróhu, runje tak j Piznjanskich hatow. Sso wć, so je schkoda w Błótach žanych hischcże wjetscha. Wulka schkoda je sażo ludźom nacżinjena. Hdy buchu-li psched Bohom žo powyżowali, by wón jich sażo powyschił. Wón naš njewopuschczi.

S **Arnsdorfa.** Njedźelu wjeczor pschecżahny naschu krajinu wospjet żylne njewjedro se slinkojtym deschczom. Sa krótki czaż žo wody wjesneje rěki pschez hrjobi linuchu. Pschez żylu wóz žo deschczowasche. Wokolo połnozy saběža woda w delnjej wsy do někotrych twarjenjow. Rěka Röder ma wulku wodu. Hischcże pónđźelu wjeczor runasche žo Röderski dok mjes Seligstadtom, Fischbachom, Arnsdorfom a Radebergom wulkemu jězorej.

Sylne njewjedro w Luxemburgskej.

Sylny slink sapuschi Meuscherski dok pola Lintgena. Wody walachu žo j wokolnych horow do dołow, a rybjaze haty pschedrěchu. We Linthgenje powodźichu wody delnje jitwy w twarjenjach hacż do wjercha. Woda wojnejšy słót, auta a wojy a sapuschi milinarnju. Tolste błóto pschikrywa dałoko a schěroko zyłu tamnischu krajinu.

Towarstwowski powěstnik.

Hłowna skhadźowanka. Bychu-li so dosć zajimcow za jězbu na skhadźowanku namakali, mohł tam z Budyšina wosebity awto jěć. Jězba płaći tam a sem **jenoż 4 hr.** Zamolwjenja so hač do soboty připołdnja w Smolerjec kniharni přijimuja!

Malešecy. „Jedn. Sokol" wuhotuje jutře pjatk wječor z přileżnosću wopyta słowjansk. studentow słowjansku zabawu w Zendźic hosćencu. K tomu wšitkich lubych serbskich přećelow přeprošuje předs.

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. Dokelž žnđ hišće njehonja, zmeje „Lipa Serbska" (měšany khór) přich. sobotu, 23. VII., wječor 1/2 9 hodź. spěwnu hodźinu pola Natušec w Kukowje. Njech wšitcy přińdu, dokelž mamy nuzne spěwy dowukhć a druhe wažne wěcy wuradźować.

Předsydstwo.

Zwjazk luž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje budźe pjatk, 22. prażnika wječor 1/2 8 h. w hosćencu w Małešecach. — Tam też je potom swobodna zabawa ze słowjanskimi studentami!

M. Nowak, hł. starši.

Zwjazk luž.-serbskeje studowaceje młodźiny. Na hłownu skhadźowanku wotjědźemy z awtom sobotu, 23. VII., dopołdnja w 10 hodź. wot „Serb. Domu". Jězba je tam a sem darmo!

J. Cyž, zarjad.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrzyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje

Lětuši wšoserbski zlět

je so nanajlěpje poradźił. Bóh luby Knjez wobradźi nam najrjeńše wjedro a zwarnowa nas před wšitkej škodu. Jemu słuša tohodla naš wutrobny dźak.

Wutrobny dźak

pak wuprajamy też z hnutej wutrobu hospodźiwemu Radworjej, kiž běše so do najrjeńšeje pychi zwoblekał a „Domowinje" wšě swoje durje a wutroby šěroko zwotewrjał. Dźak ludźbnej jednoće a jeje dirigentej. dźak dźěławemu wubjerkej a jeho pomocnikam a pomocnicam, dźak Serbskemu Sokolej a wšěm lubym towarstwam, kotrež su swjedźeń ze swojim wobdźělenjom, wosebje też z wuhotowanjom swjedźeńskich wozow tak wulkotnje překrasnile. dźak swjedźeńskemu předarjej a rěčnikej a wšěm, kotřiž su na kajkeżkuli waśnje swjedźeń wuhotować a porjeńšć pomhali, wosebje dość. k. fararjej a hrabinskemu knježstwu. Wutrobny dźak też zastupjerjam wyšnosćow.

A nětk ze zhromadnymi mocami we wopornjwej lubości a swěrje do dalšeho wutrajeneho dźěła za naš luby serbski lud.

Předsydstwo „Domowiny".

Wodega Espanola

Přijimne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Přewzaće wobkhoda.

Česćenemu woteběrafstwu w Budyšinje a wokolnosći wozjewjam, zo sym 11. t. m.

kolonialny a cigarowy wosebity wobkhod

Pawoła Nowaka na Šulskej hasy (při Lawskej wěži) kupiła. Dowěra, kotraž je so mojemu překhadnikej spožčiła, prošu też podwólnje na mnje přenjeseć. Budu so stajnje pročować, zo móžu česćene woteběrafstwo derje a tunjo posłužować.

Z pošesćowanjom

Hana zwud. Lišowa

Telefon 3777

Hana Henselowa

w Budyšinje na Zahrodnej hasy 21 (Gartenstr.) hoji z homöopathiu, lěkuje ze zelemi, wobstara masaže wšěch družin

wosebje słabosće čuwow, wobćežnosće při poživanju, hoji drjenja, jatrowe, kołžowe, jérohenjowe, swj. Witowu khorosć (Veitstanz), epilepsiju, kroniske łonjace khorosće. — Rěčne hodźiny wšědnje wot 9—12 a wot 2—5 hodź. nimo wutory a njedźelu.

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapředa hosć. „Zł. Hwězda" / Rěču serbski

K nazymskim wusywam poručam:

kolij
srěni kolij
hohrski kolij,
najlěpši hroch
najlěpše pjeluški
najlěpšu woku
najlěpše lupiny a hejdušku

daje poručam snopowe powjazy najlěpše sisalowe a dźěłowe bornicy wohnjobarbne z přěkuškami, mam tunjo na předań

Albert Paatz

filialka w Halštrowje

telefon 13.

1 por jenopřežnych 5 létnych Oldenburgskich a por starš.

panje-konikow

dobraj za rolu, jako zbytne ma na předań

Kubło w Nowej Wsy čo. 17 pola Rakec

4 PS motorske kolo (D.K.W. motor) nowe z fabriki z rak. tunjo na předań, z kroseanami a sterym motorowk, kotrež móže so płaćić. **Max Seifert** w Budyšinje, na Kamjentn. hasy 29

Vogtlandske wumělske **gardiny**

šěry, kromki, vitraže kupujeće tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 1

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bilětom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišću 2

K wusywam:

hroch, woku, kolij, lupiny, hejdušk., peluški, dźećeł wšěch družin, kaž wšě zeleniny, też dźělbu próżdnych měchow

Korla Kahrowe

w Budyš. na Žitn. wikach

Handrij Štrympa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15 poruča

meble

a polstrowane twory

Swm Serb!

Dwaj běhakaj

staj na předań

w Boranecach čo. 10 b.

Domjaca holca

ze wsy so pyta. **Olinger**

na Židowje na St. Boršć dr. 137

Čerstwje šćipane wišnje wotedawa wšěndźe, też k nakładźenju

Herm. Thon

wišnj. buda w Marj. Hwězdźe

Rjana žiwnosć

z dobrymi twarjenjemi 62 jutrow wulka blizko Klětčeho je na předań abo ke přenajeću. Poskićenja pod D. 52 na wud. Serbskich Nowin.

Sprawny a spuščomny

pohonč

na srěnje kubło so hnydom pyta. Bliže praji **J. Delenk**

w Krócačicach

Dźowku do hródźe

pyta

Kubło w Nowej Wsy čo. 17 pola Rakec

Sušeny połč

puńt 1.20 hr., po 5 punt. tušo, kolbasy, pt. w 70 pj. sem wšelake mjasa,

wuskrótce a kolbasowe sadło po nalkich cnjowych płaćiznach. **R. Pólaschk, Pančicy hatki**

w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Vogtlandske madraske **gardiny,**

šěry, kromki, vitraže kupujeće tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 1

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska kniharnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

3 tunje cokorowe dny! 3

punt **32** pjenj.
při wotewzaću 10 puntow **36** pj. při wot. 1 ctr. **35** pj.

lombowy cokor
kuskaty cokor
punt **45** pjenježk.

Thams & Garfs

w Budyšinje

Swjedźeńske znamješka

za wšě towarstwa

wobstara tunjo

Serbska kniharnja w Budyšinje

w Serbskim Domje.

Dźěćace wozyčki

dobre kajkosće po tunich płaćiznach a wjeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Sulskej hasy 5

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruč tunjo

Ernst Stelzig, **na Hrodowskej hasy 41**

Podšitnje płaći dowolam

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje wo wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěsткi a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 169 | Budyšin — Pjatk, 22. julija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Němska wotmołwa na tukanje belgiskeho wójnskeho ministra.

Němske knježerstwo znapiščerjam na memorandum, jo je konferenza pózdźanzow 31. januara pschipósłała, so je praschenje pschiwiacza a puschčerjenja statneje woboxy na spokojaze waschnje žo rosrisało.

W pożledních létach njeje žo w němskim wójsku žadźa wo 5 proz. dozpěća. Jeli knjes de Broqueville žo na tym postorkuje, so buchu w lěcze 1926 12 proz. zyleho wobstatka łódźnistwa puschczenych a sažo pschiwjatych. Pschi tym pak pschehladuje, so žo tu niz jenoż wo pschesažnych, ale na prěnim městnje wo porjadnych 12lětnej słužbje, jedna. Dokelž žo prjedawschi cżaż służby po wujednanjach ſ kotrollowazej kommišiju žoho liczi, dha to 12 proz. wuczini

Schtož nětko wuprajenja sapóſłanza Rönneberga we žejmje nastupa, dha žo knjes de Broqueville myli. Po stenografiſkej rosprawje njeje wón wobkrucził, so žo létnje 15 000 se statneje wobory puschcża. Sterje je wuſlědhnył, so tamni 15 000 hacž 20 000, kotříž maja prawo na sastarance, hižo léta dołho na nětkajšu słužbu cżakaja.

S toho je hižo dowidżeć, so Němska njemóże zwój wobstat na statnej woboxy wot dźensnjischeho na jutrjische ſi krócz powjetschicz. S zyła njewobsticza žane sarjadnistwa, so mohłe žo wotpuschczene muzstwa wojerſzy wutrjebacz, dokelž telko brónjow tu njeje.

K wujaſnjenju pomérnje wyšokich wudawkow ſa statnu woboxu pschinunajo ſ létom 1913 łaž tež ſ druhimi krajemi, njeje trjeba nětkajšeho tukanja, kotreż žo pjerja na njemjenowane wérnyhódne žórła ſepjeraja. To žo sterje wujaſnuje ſ wumjasanjom Němskeje. Budaet (wudawki) statneje wobory ſa 1927 njewuczini 6 dźesatkow ſ léta 1913. Woprawne liczby žu ſcżěhowaze:

Wudawki ſa wójſło 1913 1 534 604 565 hr.
Nacżisk ſa 1927 479 744 470 hr.

Powyschenje łódźnych kschiżakow wujaſnjuje žo ſ twarom wjazornych ſchcżakow.

Potajtim nimaja powěcże k. de Broqueville woprawnje podłohi. Tuž dyrbi němske knježerstwo jara wobzarowacż, so je ſjawnje psched belgiſtim ſejmom to wuził a Němſku podhladnu cżiniſ. Je runjewon njerasumne, kraj, kiž je k wójnſkej njemozy ſaſudżeny, woſerſzy jako strach wudawacż, psched kotrymż dyrbja žo ſ wožebitym wobrónjenjom schtitacż. Němske knježerstwo dyrbi pschecżiwo tomu krucze protestowacż. A cżim bóle, dokelž tute tukanja wot woboxneho ministra jeneho ſtata wutkadźeja, kotreho pocżahi k Němſkej žu pysches Locarnſke wucżinjenja a Swjaſt Ludow na podłohu měra a dowěrliweho ſrosumjenja ſtajene.

Chamberlain njepschitrdże do Barlina.

W Londonje, 21. prażnika.

K powschitkownemu pschestrapjenju wojſewi wcżera ſir **Austen Chamberlain,** ſo žej na to njemóhł, w bliſchim cżaſu do Barlina puczowacż. Swonkowny minister je potajtim žwoje prěnjotne wotmyſlenje, kotreż je 11. prażnika w žejmje wuprajił, mjes tym pschemeníł. W Foreign Office žo wcżera wojſewi, prěnje wuprajenje Chamberlaina je nowinarſtwu wopak ſrosumiło. Jemu njeje ženje na myſle pschiſchło, do Barlina ſo podacż. W Barliniſch politiſtich kruhach njeſłu też ſ tym liczili a tamne, ſnadź pschiležne wuprajenje, łhutnje wſali.

Prušti ministeriſti president Braun pschecżiwo ſtatnemu ſnutskownemu ministrej ſ Keudellej.

Do ſwady mjes ſtatnym a pruſkim knježerſtwom dla podawkow w ſtatnej radże (nastupaju ſakoſtiti nacżiſt ſ ſtatnemu ſwjatemu dnjeſ) je wcżera pruſti minister-president dr. Ota Braun ſapschimnył. Do dźeńſkeho porjada wotpokaſa wón wſche njedopokaſane poroti pschecżiwo ministerialnemu direktorej dr. Badtej a mjenowiſche tole postupowanje **„ſkamanje dowěrliwoſcże ſ poſłedźenjom wubjerka ſtatneje rady a błaſnjenje ſławnoſcże pisches ſamjelczenje wěſteho podawka“.** Knjes ſ Keudell mjelczi. Tola budże dyrbjecż ſtónczńnje na wuſwjedżenja pruſkeho ministerſkeho preſidenty wotmołwiczi, jeli nocże porok na žebi žedźo wostajicż.

24hodźinſti cżaſ w Pruſkej.

Kaž hamtka nowinarſka służba wojſewja, je ſtatne ministerſtwo ſ dobom też w mjenje ministerſkeho preſidenty a wſchěch ſtatnych miniſtrow po wudatnym wokolniku ſnutskoweho miniſtra na wſchě poddate inſtanzy pruſkeho ſtatneho ſarjadniſtwa wobſamkło, ſa zyłe ſtatne ſarjadniſtwo 24hodźinſti cżaſ ſawjeſcż.

Heſſenſti ſnutskowny minister wumrěł.

W Darmſtadże, 21. prażnika.

Dźenża dopoldnja je po dłeſchej thoroſcżi heſſenſti minister ſnutskownych naležnoſcżow a juſtizy ſ Brentono di Trenceſſo wumrěł. Berentono bě wot léta 1919 minister.

Zjednanje z Pólſkej.

W Barlinje, 21. prażnika.

Jednanja ſ Pólſkej, kotreż hižo měſacy dołho trajachu a pschezo sažo žo pschetorhnychu, žu ſkónczńje k nějakim wujednanju dóſchle. Pschi tym jedna žo wo zyli pizu praſchenjow. W ſrjedźiſchczu ſteja **wikowanje porjadki** a ſ nimi w ſwiſku **ſažyndleńſte praſchenja.** Po Warſchawſkej powěſczi „Woſſ. Ztg.“ měješe němſki pósłanz we Warſchawje, Rauſcher, doručenje ſe ſaſtupjerjom ſkhorjeneho miniſtra Saleſkeho. Dopowědanje je dyrbiało pjeża jenoż informatoriſteho (wobhonjazeho) karaktera měcż. Tola žo ſda, ſo je pschi tutej pschiležnoſczi **kompromiß w ſažyndleńſtim praſchenju** žo wobkrucził. Też w zlownych a tarifnych praſchenjach žu žo ſjednali. Pożłownje rěka w tutej powěſczi: „W naſjmje budu diplomatiſke dorečenja hižo tak daloko postupowacż, jo móża žo normalne jednanja pod wobdźělenjom delegazijow ſapocżecż.“

Žadanje tiroliſtich burow.

W Innsbrucku, 21. prażnika.

Dowěrnizy tiroliſkeho burſtwa žu na jenej ſhromadźiſnje, kotraż žo ſ Winſkimi podawkami ſaběraſche, žej pschepokajenje ſwjatoweho knježerſtwa do jeneho druheho města žadali, ſo by njewotwiſnoſcż knježerſtwa žo ſwěcżiła.

Kral Michał nastupi rumunski trón

Swjatočua přisaha w Bukarešcc. — Proklamacija rumunskeho knježerstwa. — Bratianu na prynca Carola.

Sswjedżeniſti akt w parlamencże.

W Bukarešcże, 20. prażnika.

Narodna ſhromadźiſna je dźenża popoldnju trónſcheho naſłědnika Michała ja krala wuwołała. Na tutym ſwjatocżnym akcże wobdźělichu ſo wſchitke hohnoſtojny kralowſkeho domu, kaž też knježerſtwa a diplomatiſkeho korpża, mjes nimi też němſti połſanj ſ Mutius.

W Bukarešcże, 21. prażnika.

Wcżera popoldnju dojdże młody kral, pschewodżany wot ſwojeje macżerje, kraloweje wudowy a druhich ſobuſtawow kralowſkeho domu, do měſchczańſkeho hrodu Cotroceni. Wokoło 3 hodźin podachu ſo ſobuſtawy kralowſkeje ſwójby pysches wusti ſpaler wojakow do žejmownje. Sapóſłanzy žejma a ſobuſtawy ſenata běchu, njedźiwajo na ſtroniſte rosdźele, pysche wſchu měru ſyłnje ſaſtupjeni. Młody kral pschińdże w běłej namórſkej uniformje, kralowa wudowa w žarowaniej drasce.

W narodnej ſhromadźiſnje pschedžydnjeſche preſident ſenata, Nikolajeſcu. Wojſewi kralowu žmjercż a dźeli hiſchcże, jo je krónprynz Michał trón naſtupił. **W tym wokomiku** ſaſtupi młody kral do žurle, na cżoż ſobuſtawy knježerſkeje rady na wuſtawu pschiſahachu. S tym ſkónczi žo pożedźenje. Wuſłeſe ſ kanonow wojſewiſchu naſtupjenje tróna krala Michała a pschewjacże knježerſtwa pysches knježerſku radu.

Dźenża wjecżor wotjedże kral Michał ſ jeho macżerju do Sinaia. Jutſje pschijedże knježerſtwo ſ wožebitym cżahom do Sinaia. Cżełło ſemrěteho krala žo w ſwjatocżnym cżahu do Bukareſta pschiwjeſe. Rumunſke knježerſtwo ma wotwohlad, w Bukarešcże mauſoleum (krałowſke pohrjebniſchcżo) natwaricż a pożdźiſcho cżełło tam pokhowacż.

Powschitkownje nadpadny, ſo miniſterſki preſident Bratianu krótko do narodneje ſhromadźiſny na preſidenta narodneje burſkeje ſtrony dźěſche a ſ nim nětkotre ſłowcża porcża. Hohenzollernſki prynz Wilhelm a južnoſłowjanſki kral Alexander žo na pohrjebnych ſwjatocżnoſcżach wocżakujetaj.

Wójſło je tohorunja popołdnju na krała Michała pschiſahało. Do potkowanja krala njebudże žejm žanych nowych pożedźenjow wjacy wotdźerżecż.

W Bukarešcże, 21. prażnika.

Rumunſke knježerſtwo wojſewi proklamaziju, w kotrejž žo ſaſuſłużby ſemrěteho krala pschihódnje wuſdźěhuja. Ferdinand I. wojtanje naſtajnje kral, kiž je **ſwjaſt zyłeho rumunſkeho ludu** a wulke reformy pschewjedł, je Rumunſku k jenemu ſtatej prawa, mozy a porjada ſcżiniſ. Proklamazija ſkónczi ſe ſłowami: „S njełkabłazej podwólnoſcżu napschecżo dynaſtiji, ſ cżeſcżowſnoſcżu psched ſakonjemi kraja dyrbimy ſ połnej lubošcżu a dowěru do dóhita kraja kralej Michałej ſłużicż a wſche mozy napinacż, ſo by žo błyſchczaty pschichodo Wulko-rumunſkeje ſwěſcżił.“

Kaž žo ſ Bukareſta piża, je knježerſtwo prynzej Carolej ſ dobom wojſewjenjom wo kralowej žmjercżi ſdźěliło, ſo ma ſtat krute wotmyſlenje, žo wobſamknjenja — 4. januara 1926 — dla ſcżěhowanja na trón dźerżecż.

Po franzowſkej nowinje „Le Soir“ je žo prynz Carol dźenża do Pariſa wrócił. Powěſcż wo kralowej žmjercżi je dopoldnja dóſtał. Myſla žej, ſo wón hacż na dalſche w Pariſu wostanje.

W Bukarešcże, 21. prażnika.

W běhu dźenżniſcheho dnja budże w Sinaiu w pschitomnoſcżi kraloweje Marije a kralowſkeje ſwójby teſtament krala Ferdinanda wotewrjeny. Budże ſ dobom ſ liſtom na miniſterſkeho preſidentu wojſewjeny, w kotrymż budże ſemrěty kral ſ nowa žwoju wolu wobkruczijacż, **ſo je wuſtawne ſarjadowanje trónſkeho ſcżěhowanja pcżuje žo wobtłodżowało.** Tuto pschecże je žo hižo wcżera pysches postajenje knježerſkeje rady, pschiſahu a pschihłoſowanje wſchěch politiſtich ſtron bjes rosdźěla dopjelniło. W zyłym kraju knježi měr a porjad.

Carol w Franzowſkej ſadżerżany?

W Barlinje, 21. prażnika.

Po powěſczach „Lokalanzeiger“ grotowaſche Pariſki korreſpondent nowiny „Daily Expreß“ ſwojej nowinje, ſo ſ nahładneho žórła wě, ſo maja wſchě franzowſke łětakſke towarſtwa nawdate, prynzej Carolej na žadyn pad jene łětadło wotnajeċ. Wyſoka rumunſka wozboża je *jemu prajiła, ſo* **Carol jara wobżarуje, ſo je žo tróna wſdał a by rad do Bukareſta žo wrócił w nadźiji, ſo by žo lud wokoło njeho ſhromadźił.** Rumunſke knježerſtwo by tomu na wſchě mózne waſchnje ſadżěwało a je tohodła franzowſke knježerſtwo proſyło, **prynzej njeſmóžnicż,** ſo by Paris wopuſchcził. Franzowſke knježerſtwo je winowate, tutu próſtwu reſpektowacż a Rumunſka by to jako njepſchecżelny franzowſki cżiniſ wobhładało, by-li žo prynzej poradźiło, nětko Franzowſku wopuſchczicż.

Moſkwa žo wjeſeli nad žmjercżu krala Ferdinanda.

W Rizy, 21. prażnika

S Moſkwy žo powě, ſo je wotemrěcże rumunſkeho krala Ferdinanda w Moſkwje wulkotny ſaċżiſchcż cżiniło. Liczi žo ſ tym, ſo budu je ſmjercżu krala wulke ſnutskowne politiſke cżežoty naſtacż a ſo je ſ Bratianowym a Avarescowym knježenjom podłoha ſa burſku revoluziju data. Rumunſka kommuniſtiſka ſtrona njeje pysches terror (namóż) knježazych (mjenujzy Bratianu a Avarescu) pobita a hraje nětko kaž prjedy waſnu rólu we wojowanju rumunſkeho proletariata pschecżiwo kapitaliſmej. Pysches ſmjercż krala njebudu žo ruſko-rumunſke pożahi pschemeníċ. Ruſke ſtejiſchczo napschecżo politiſkim praſchenjam woſtanje njepschemjenjomne. We politiſkim praſchenjam woſtanje njepschemjenjomne. We Moſkowſkich kruhach ménja, ſo njebudu w bliżſchim cżaſu žanych njemérow w Rumunſkej naſtacż. Tola liczą ſ **cżiſtej burſkej revoluziju,** kotraż budże wojerſki režim (knježerſtwo) w Rumunſkej dozyła postorcżicż. Na ſmjertnym dnju rumunſkeho krala žu ruſzy kommuniſtoja pschi ruſko-rumunſtich mjeſach manifeſtazyju wotmėwali, pschi kotrejż žu žwoje wjeſele nad ſmjercżu krala pokaſali.

Wutworjenje burskich statokow z wjerchowskich leżownosćow.

Demokratiska strukcija w pruskim ſejmje je namjetowała, ſo bychu do rukow ſtata pſcheſchłe krajiny (prjedy we wobſhedżerſtwje knjeżazkich wjerchowu) po wotbżanym najeńſtwje do **burſkich najeńſkich leżownoſćow** ſo pſchemėnite. Myſlicka, ſ filiſkalſkich ſtatnych) krajinow tak mjenowane **burſke domany** (kubła) wutworiċ, pſchi kotrychż ſtat wobſhedżeł woſtanje, je nėmſka demokratiska ſtrukcija hižo w jenym druhim namjeże zadała, **kiż je pruſki ſejm pſchijał.** Nėiko je pſchiležnoſċ, jón we wėſtej mėrje pſchewjeſċ. Sozialnu ſtronu tutoho namjeta **wſchitzy** pſcheċeljelo ſaſhydlenja najcżopliſcho witaja. Tu **je** možnoſċ data, ludżom je ſnadnymi pór pjenjesami, **ale** ſ dobrymi naſhonjenjemi, każ ſaſtojnikam na knjeżich dworach a wjeſnjnym dżełaċerjam, ſtatoli wutwariċ. Wažne ſtejiſchċo dżiwaja na jich dżełko maja **ſtatiſtiſzy na knjeżich dworach.** To pak ſo njeje w cżaſu pſchewaſy wulkowobſhedżerſtwa na polu agrarneje politiki żenje pſchipoſnało. Schtož je tu wopiſane, pocżahuje ſo ſ wjetſcha na **pruſke wobſtejnoſcże.** Tuċi ſaſtojnizy ſu ſtjedżiċerjo mjes dżełaċerjom a wobſhedżerjom. Jich ſoſjalne ſtejiſchċo njeje runje mjedowe. Pſchi **ſnadnych** dokhodach ſu **pady** korrupzije hiſchcże pomėrnje małe. **Tak** pytaſche njedawno ryċerſkubko w Beſtowſkim wokrjeżu (w Delnjej Łużicy) **prėnjeho ſaſtojnika** ſ mėſaċznymi dokhodami po 80 hriwnach. Pſchi tym ſtej ryċerſkubler żadaſche, ſo ma ſtej ſwoje łożo ſobu pſchinjeſċ. Potajkim dżiwaſche na njewożenjeneho. Liežeſ **ſo** tamnym 80 hriwnam hiſchcże jeſċa a bydlnje ſ 1,50 **hr.** wob dżeń, wucżini to mėſaċznje 125 hr. Hodżinſka **mſda** nadrożneho dżełaċerja w tamniſchim **wokrjeżu** wucżini 55 pj. Pſchi 48 hodżinſkim dżełe ſtaja ſo mėſaċzne dokhody tutoho dżełaċerja na 105,60 hr. Potajkim ma tajſi ratarſki ſaſtojnik pſchi ſwojim wulkim ſamotwjenju jenoż 19,40 hr. mėſaċznje **mſdy** wjazy hacż nadrożny dżełaċer. **Hdyż potom** tajſi muż **żanehu ſrosumjenja** ſa lėpiche ſoſjalne ſtejniſchċo dżełaċerja nima, njetrjebamy ſo dżiwaċ. Pſchi tym ſu tuċi ludżo **w młodoſċi** jara **pytani, w** najlėpſchich lėtach cżerpjeni **a w** ſtarobje **njerad** widżani, ſ wjeſcha njemożni. To **ſu** też **mnohi herbży ſaſtojnizy** naſhonili, kotrychż dojmjaże pomėrn **k** tomu nuſowachu, puċa ratarſkeho ſaſtojnika nakupiċ. S wjetſcha jedna **ſo** tu wo druhehu, thetżeho a dalſcheho burſkeho ſyna, kiż chże ſej też nėhdy domjaznoſċ wutworiċ, ſchtoż ſo jemu pſchi wobſtejazych **pomėrach** jara poczeżuje. Tutym ludżom dyrbjało ſo **możniċ, burſke ſtatoki wotnajeċ,** kotreż je ſtat ſ wjerchowſkich a druhich wulkich leżownoſċow wuzwoji. Wone **bychu** też ſa ſtat wėſtu lepſchinu mėle, dokelż małe kubła wjazu dawkow płacża hacż wulke leżownoſċe. Wėſo je wėż ſtata, **tak** dałoko tutu agrarnu politiku ſta ſwojich leżownoſċach pſchewjedże. **Seerbja** drje ſ toho wulkeho wuſhnika **mėli njehnchu, dokelż w jich** krajinach ſ wjetſcha tajſich mjenowanych leżownoſċow njeje.

Wėſo ſo wjeſnym ratarſkim **dżełaċerjam** wjeſeli, hdyż **može nėkaiki** błeżat **ſwój** mjenowaċ. Tam, hdżeż wultoleżowoſċej **wſchitzy wobſtejeſ** — w Saſkej a to woſebje we **naſchej** Łużicy **wo tajſich** rėże njeſe —, njeje lohko, **nėkajkeje pódły nabyċ,** hdyż **mohł** thežtu natwariċ a **ſuſt** pólka **nadobnoċ.** Hdyż chże **nikto** ſtat jim w tym **ſe pomożu** bycż, **może ſo tomu jeno pſchikłoſowaċ a wot tutoho ſtejniſchċa namjet demokratiſkeje ſtrukcije,** na **kotryż ſo tute wuwjedżenja łożuja, witaċ.** Do wójny je **jej nėkotrychżkuli dżełaċerſ nėchto tyſaz hriwnow naſtrował** a ſ **nimi** ſej **potom** exiſtenzu **ſałożiċ.** Ale **inflazija** je **wſchė pjenjezne hodnoſcże** liniċa a też **tuċi dżełaċerjo ſu ſwoje ſamożenje ſhubili.** Tuż **dyrbiſ** ſ nowa twariċ. Pódła dżerjaċ **luď** k **domiſnje.** Tuż ſaſtojdżeny **ſej** ju ſ wjetſcha bóle waži hacż podrużnik. Burża ſ bohatej ſwójbu njemóża **kóżdemu** knjeſej tele kubło dacż. **Tak by** wėſo ſtatne **wotmyſlenje,** tamne wjerchowite **leżownoſcże,** kotreż **ſu pſches wotnamakanſki** prożeſ **ſe mu pſchipadnyle, do burſkich kubłow** roſcżaſtowaċ, ſtrukturu na wſżu ſwėſcżiło. Wėſo **njedyrbjało** k tomu dóiċ, ſo bychu Seerbja pſchi **tym** króżko pſchiſchli a jich narodnoſċ cżerpiła.

Hermina wo dwórskim zemjanstwje.

„Lisarjo a hubatejo."

Najbóle roſcherżeny amerikanſki tydżenik „The Saturday Evening Poſt" je pod napiſmom „My Life, — by Hermine" ſ wojiſwjenjom naſtawkow mandżelſkeje thežora Wylema ſapoczinał.

„Mój muż" — tak wona piſa — „pryńz Schönaich-Carolath a ja ſmój huſcżiſko na towaſchnych ſhromadżiznach we wożebnych hotelach ſo wobdżeliwoj. S horjeſnoſcżu ſmój widżakoſ, ſo běchu w dwórſkich kruhach nathileni, thėżora a thėżorku na njewuſchne waſchnje tritiſowaċ a wopokaſma hnady mandżelſkeſow niż ſ trėbnym **reſpektom a dżakom** pſchimjmaċ. Etiketa pſchi thėżorſkim dworje, kiż w Barlinje tak kruta njebė każ w Londonje, jich jara cżiſchcżeſche. Tuż hódu pſchiležnoſcż witachu, ſo w privatnych rumnoſcżach hotela ſywobndże wubeħaċ. Kabarety běchu jim bóle ſympathiſke hacż **wuwjaſowaza** atmoſfera thėżorſteho palaſta. Chżachu ſo amiſerowaċ, njemyſlo na ſamolwjenje, kotreż jim **rjad** a ſtejniſchċo pſchi dworje napoložowaſche. Wojerſke podawki, powyſchenja, ſpożżenje rjadow a podobne wėżu běchu hlowny wobſhaj hłupych kleſkow a njepſchecżelnych rėczow, kotreż ſo ſa thėżorowym khribjetom wjedżechu.

„Sa tutym kleſkanjom, kiż ſo po cżaſu k nėcżemu wiſchėnemu wunóri, njetcżeſche w najwjazu padach żadyn ſły wotpohlad. Tola pak je tutón jėd, kiż ſo pſches to roſcherżeſche, nimowániże też **wiiwa na wyſkotu** po- ...ku dóſtał. Liſarjo pſchi dworje a pſchiſkłodżerjo ſu po ...im ſoſjalnu ſtrukturu (twar) podmlkli. Mjes tym ſo **bolſchewiſmuſż ſo mjes** delnimi worſchtami luda roſcherżeſche, ſu **pſchiſkłodżerjo** a njeſchwarne plampy we wyſchſich kruhach runje telko ſchkody naczinili. Prjedy hacż wójna wudyri, běchu tuċi podlohu k ſnicżenju ſtareho **towaſchſtwoweho** porjadka pſchiſtohowali."

Njech ſo ſemjenjo a jim pſchiſtihlene nowinaſtwo ſ „Jeje majeſtoſcżu khėżorku Herminu" dorėcża.

Diplomatiſki ſaſtupjeċ ſowjetſkeje Ruſkeje ſ Wina wotwołany.

We Warſchawje, 21. prażnika.

Każ ſo ſ Moſkwy ſdżěkuje, je dla ſiaika (pſchepada) Minſkeje revoluzije ſo diplomatiſki ſaſtupjeċ Ruſkeje we Winje, Berſine, wotwołał. Ruſke knjeſeŕſtwo **jemu** porokuje, ſo je ſe ſwojej **njelepej taktiku k pſchepadej revoluzije pſchinoſchował,** cżehożdla je ruſke knjeſeŕſtwo pſcheď zyłej Europu kompromitowanc. — Tak ſo ſda, ſo je ruſki bolſchewiſmuſż revoluziju ſtradżu podpjerał.

Żałoſtne krupobicże w Kanadze.

Wutoru wjeczor zpohnowoſche w Coahranaſtej krajinje w Kanadze w Połnócznej Amerizy żałoſtny wichor ſ **krupobicżom. Krupy** ſu pjeża tak wulke byle każ tennijowy hul. Wone wubichu dżěry do ſtſchow a roſtorhachu **telefonowe groty.** Krupy leżachu na **dróhach we hromadach,** kiż běchu 60 **cm.** wyſoke. Schtyri hodżiny poſdżiſcho **ważachu** krupy hiſchcże na 100 **gramow.**

Ze Serbow.

Pnjownica.

Pjatk 22. julija.

† 1903 wjeŕch Adam Sapicha, Serbow **dubroſeł.**

1923 **załoži** ſo Sokoł w Baćonju **pſcheż bratra** Leſawu **z Cortitzc.**

Jakuba 25. julija.

Njedżeł ſtyrł po Janje
Stworjeny sy, Jakubje,
Żnjeńco powitany,
Dżewjeć dnjow do twojoh' dnja
Zakćě lipa mjedowa,
Żito na běl smalmy.

Ćełwjenu tu mulonu,
Módru łósnu jahodku
Łačnym hubam zrawiš,
Jakubniey w zahrodži
Zażnu běrnu we poli
K żeżiwjenju zrawiš

Jan Radyserb.

*

— **We wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer +4, thermometer we dnju +25. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer +7, thermometer w nozy +15. Wuhladaj na njeſtajne wjedro a **możnoſċ** dešcżeżwanja. — Naſche wjedro je ſajo wohrożene. Nad Atlantiſkim oceanom leżaza niżina bė wjeſna nad Jendżelſkej. Wot tam je ſo naſchim ſtronam pſchibliżiła, pſcheto ſchleſża je ſajo wrócżo ſchła. Nadżijomnje nam wżiwa wjedcżeżenje bjes **teho,** ſo by nam pſchewjele dešcżeża pſchinjeſła. Sadny njeje leżi żylna wyſchina. — Jutſje ſobotu ſſhadża hlónczko 4,07 hodż. a ſhowa ſo 8,05 hodź. Mėſaċżk ſkhadża w wolnozy a ſhowa ſo popoldnju 2,59 hodź.

— Njepjeſchowaze ſiwki a wulke wody ſu hroſnu khorożeċ do naſcheje Łużicy pſchinoſyle. We wyſchelakich wjeſach pſchi Schprjewi je nėhdże 50 woſobow na tyfuſ khoriło. Nėka, ſo w Lichanju 4 woſoby na tutu khorożeċ lėża. Kena żona je jeżża ſiło wumrjela. Pola je**hore** lėża. Kena żona je jeżża ſiło wumrjela. Pola jo**hne** młodeho ſtarża w Brėſnjnym je lėkaŕ wożera też tutu khoroſeċ ſpóſnał. W tajſich cżaſach je mjiwo, jenoż wotwarjenym wodu picż a żad prjedy wužiwanja derje wu**cżiſcżeċ.** Mnohi natyſkowaze khorożce tehorunja roſtrjeċ ponthaja. Taż dyrbjeli muchi ſe wyſchemi brėkami dešcżeżowaċ. — W Makeſchezach ſu wjeſe dżěcži na wo**ſpizy** khorile.

— **S khłoſtanja puſchcżeni a pſchiwuſni** ſ khłoſtanja puſchcżenych a wohrożenych namakaju radu a pomoż pola ſtatneho wobſtararja jatych (Gefangenenfürſorger) ſa wokrjeż Budyſkeho krajneho ſudnijſtwa. Tutón ma ſwiiſ je wſchėmi naſtupazymi hamiſſimi a privatnymi wuſtawami a wotmėwa hdyż a hdyż na hamtiſkich ſudnijſtwach w Biſkopizach, Kamjenzu, Kinsbórku, Połcżitzy a Stołpiu rėżne hodżiny. Tam je też adreſa wobſtarankeho ſaſtojnika, kiż na ſamżne waſchnje pſchi ſaſtwje I w Budyſchinje ſkutkuje, ſhonicż, je-li dże ſo nėchtó ſ tim prjedy w liſce dorozumiċ. Wobſebje ma ſo na to pokaſaċ, ſo ſo tu nimo ſpontanoweho wobſtaranja pſchedewſchėm też wo radu a pomoż w buſchinym a buchownym naſtupanju k wobaranju a ſpodewanju, k wocżeſhnjenju a połepſchenju jatych, puſchcżenych a wohrożenych jedna. Nėcżne hodżiny ſo ſ twupoteċżinjenjom ne hamtiſkich ſudnijſtwach wotſjewjeja.

— **Sewobodne mjaſowe jėtki (Freibank) w Budyſchinje.** Sſobotu, 23. julija, dopołdnja wot 7 hacż 9 hodż. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 40 pf., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 a 40 pf., ſyre cżelaze mjaſo, punt po 40 pf.

— **Auto pſchejedże ſchmertku.** We Swonkownej Lawſkej haſży zyle bliſko tichżowanſkeho pſchi Kroſtwitzu wym mocże wożobowy automobil (mała dróżka) kolejſkotu (ſchulerku pſchekłapiſke ſchule) wczera wjeczor wokoło 9 hodź. pſchejedże. Automobil pſchejedże ſe ſwojim pſchedwjmaj kolonaj jėdne cżoło a ſtónżowa jo tak, ſo je ſkoro wjazy trjebaċ njeſhadżeſche. Kolaſiżkna hanta **ſoſ** na dróhu a wobdrė żebi prawe kolena a prawu ruku. Schtó je na njeſhodu wiża, njeje hiſchcże zyle wėſte.

— **Naſważny knjeſnt.** Serjedu wjeczor poliżajſi ſaſtojnik tudy bydlażcho 22-lėtneho pſchekłapiſkeho pomo**nika lepi, jako na reklamowym ſtolpie, kiż na ſtimym**

Za wysoku płaćiznu.

Powėdanċżko ſ naſchich ſwjow.

Napiſała Kirſtina Rowſowa

16] (Pokrażowanje.)

VIII.

Eſi njedżele ſu ſo ſ tamneho ſpanitzeho wjeczora pomi**ſyle,** hdżeż bė młody prowizor k prėnjemu raſej do domu **pod** hórkſimi rozpadankami łaſkupił a ſamolwjenje ſa lėkarniu „K ſłotej liliji" pſchewyſał. A hižo dżenja dżeſche **to tak,** jako by tu pſcheże bywał. Ludżo w domje pod hrodom bychu nadżyli, haj njemóhli jazyka bjes njeho bycż. —

Prėnje dny ſtarachu ſo knjeża, khiba doktor Lermontowa **mało** wo njeho; ale potom doſta **doktor telegram,** kiż jeho **do** Wina wotwoła, a ſ toho cżaſa wużiwaſche młody prowizor ſwobodnu hodżinku, ſo by pola młodeho knjeża pſchebywał, kotrehoż lubjeſ bėſche ſebi hnydom po prėnjej dżeſchej rosmołtuje dobył.

Potom, każ bė to dopredła widżeċ, ſhorje też Korinſki a dyrbjeſche ſo lepſcheċ, haczrunjeż ſo dołho doſċ tomu pſcheċiwjeſche. A też potom jamo jeho lėkaŕ jenoż tſi dny **we** le**ži** ſadżerżeċ. Ale wóna njepſchemóż zyle tule khoroſċ, nawopak, wona jeho pſchidobdży. „Alle", powėdaſche Pribowſka, „ſchto budżeċmy tehdy bjes knjeża prowizora zoſtacżeli?" Wón wſchitko wobſtara; a jamo młodehu knjeża wothladowaſche a ſajupowaſche knjeża Korinſkeho pola **njeho** dżeń a nóż. Pſchi tom ſadawaſche wſchitko w lėkarni, a to wſcho tak ſcżiſcha, njebė ani cżuċ, ſo in je. Pſchi **tom** warjeſche pſchże njichto w chemiſkej kuchni; wonaj ſ młodym knjeſom ſhromadnje we tom radu ſkładowaſchtaj. To budże naſſerſcho lėkaŕſkow, kotreż wobaj knjeſaj **Korinſkaj** warjeſchtaj, hdyż bė ſo njeſtało ſtało. Wuczobnizy w lėkarni ſo tohorunja ſ njemu jako bratrej pſchiſamknuchu a cżinjachu wſchitko, ſchtoż jimaj pſchiſłaża, ſwoł**niwje** a ſ luboſcżu, wynjeż bėſche tón młodſchi, Ferko tajſi prawy ſchibał!"

Ludżo, kotſiż po lėkaŕſtwa khodżachu a běchu na horde **wobliczo** lėkaŕnika ſwuċeni, kiż żenje ani maliczkoſcże njeſchdżachu, haj ſamo lėkaŕſtwo żenje ſom njeſaſwalcże, a żenje ſ nikim ſłowċka njeporėcża, hdyż ſo pohtrowi, běchu pſchijimnje pſchekłapjeni, hdyż młody prowizor tak pſchecżelnje ſ łożdym ſ nich rėczeſche. Mitu, zmi hłoż puttożcżutym wot horja wutrohan derje cżinjeſche: a lubżo, kiż do lėkarnje pſchikhodżachu, ſu tola ſwojeſche ſtoro wſchitzy poſtrożeni. A cżim khudſchi ſchtó bė, cżim pſchecżelniſcho bė wón ſ tym. Wożebje wudowa Mala, kotraż zyle pod hrodom w małej khżżu bydleſche a je ſwojimi tſjomi dżećimi, ſ kotrychż je jene njedżiwajcy laiſe bubjene, běchu ſhromadże wjedżeſche, by penedżaż mohła, tak je prowizor ſo wo jeje bėdnuſchkim dżeſcu wuprajſchował, a każ bė potom ſam ſwjeżera pſchiſchol, ſo ſo żebi jo wobſtaraċ. A hdyż wona jentu ſtorżeſche, ſo je żebi na njeſhodu hiſchcże kama ruku woparika, każ to njemóże nėtko nicżo do njeje bracż, każ je jej wón potom ſam ruku notrėwał a jej dżiwko łatał a do ſtuduje po wodu jchoł. Bė to blisko pola lėkarnje.

S toho cżaſa pſchikhadżeſche wón kóżdy wjeczor, hdyż bė lėkarniu ſamknuł, ſo by ſ małym Martinkom hżeżadował a dżeżo w jeho hubjenſtwje pokojał. Wón wucżeſche jo zjanc pėſnje ſpėwaċ a powėdaſche jemu baſti a powėdańcżka; ale niż jenoż jemu, pſchetoż wſchitzy pſchipoſłuchachu jemu ſ radoſcżu, hdyż wżeżeſche wſoſhepe ſwe Knjeſu Jeſuſu, Bożim Synu. Schtoża jenoż, wón ſwoſta pſchecżo jara krótku thwilu, najwjazy ſchtwórcż hodżinki, a tola njeżeleſche ſo zyła ſwójba na jeho wopyt.

Wot nich — każ běſche to wodewa Mala ſhonila — dżeſche wón dele hacż do Kėrchowſkeje haży, hdżeż hnydom w prėnim dwuje pola Bėtij zaſy bėlczeż ſ wſoſhepenymi pażami leżeſche, kotrehoż běſche jam ſom pſchijeżeł. Kżdy wjeczor thodżeſche k njemu, ſo by jemu noży ſaſwobalał. Tam tudżo najprjedy zyła njewdżachu, ſchtó młody knjes je, doniż hólzowa maċ njebė do lėkarnje po lėkaŕſtwo pſchiſchła. Tam ſpóſna knjeża provizora; ale wona njemóżeſche jemu nicżo prajeċ, pſchetoż runje bė tam też doktor Rauſcher pſchitomny.

Nėcżemu ſo ludżo w Podhradże dżiwachu, a nėkotrym to dożwla pſchijomne njebė. S toho cżaſa mjenjiaż, ſo bywaſche knjes provizor w hetnyży, bė wona po njehdżeſach ſamtujena. Hdy by ſchtó lėkaŕſtwo nutnje potrjebował, możeſche wón żebi do domu pſchińeċ, a pſchihotowachu ja jemu, hewak pak ſo nicżo njepſchedawaſche.

Hdyż też doktor Rauſcher pſchikhodnu njedżelu ſo napſcheżo Pribowſkej nad nowym porjadkom dżiwaſche, rjekny ta, ſo je ſtyſchała, każ je knjes provizor knjeża Korinſkeho proſył, ſo by ſmėł njedżelu lėkarnju ſamknaċ, ſo by ludżom wumożiċ, po njedżelach ſupowaċ. Knjes je ſpodżiwajcy ſo na njeho pohladał.

„Pohladajcże to," rjekny jeżabnjo ſ romjenjomaj, „bacż ſom wam poradżi, ani ſo bych pſchitom ſchkodu a mjeranje mėł."

„Nó, ſchtó wė, hacż ſo to knjeſej provizorej poradż," wona pſchidża. „Je-li ſo poradżi, budże to ſa naſ wſchitkich ſchwarnje; pſchetoż tak mnoga żadym ſ naſ njedżeſu."

Doktor ſeżahny ſ romjenjomaj a njeprajeſche nicżo wjaz.

Pribowſka ſo wjeſeleſche, hdyż ſtyſcheſche, ſo knjes provizor njeje żadyn katolik; pſchetoż ezſto cżuješche ſo jako wożamowjena mjes ſamnymi katolikami. Wona połhadżeſche ſ dolim Dubrawy a bėſche rodżena Sradżita. S 14 lėtami bė do Podhradn ſ njebož ſtarej Korinſkej na ſłużbu pſchiſchła.

Wotmud bė ſo potom też na Pribowſkeho wudała. Ale też potom hiſchcże pſchikhadżeſche k njej wupomhacż, mėjeſche-li wona wjele dżećacz. Hdyż bė potom jeje mż wumrėł a ju jako wudowu bjes dżeċi ſamotnu ſawoſtajił, wſa młody Korinſki ju ſo hoſpoſu ſ żebi, pſchetoż maudżelka Natalija w hoſpodarſtwje niczo njeroſumjeſche, a knjes jej ſyła też njedowoli, ſ ruſkowaj, bėlymaj każ żida, dżećacz.

Pribowſka bė ſe ſwojim knjeżſtwom ſe a dobre hodżiny pſchebywiła, wulke ſwoja a tež ſtrowcż wjeſche njebożce. Wona bė ſo do ſwójby ſaſiwiła, jako by hama k njej pſchſłuſchała. Wonaj njemóżeſchtaj wjazy bjes njeje bycż, njeſchtaj na njej wopraſnje ryſy drohetnuj łaſkeń ſwėrcż a ważeſchtaj żebi ju wyſoko. Wona bė potajkim ſkła dołho w evangelſkim domje; ale ſchto to pomhaſche, hdyż tola knježſtwo nicżo wėriċ njechaſche?

wikach steji, je swojim wukhodowanskim kjom schkleizu
a wothrohlodom rosbiwasche. Wotzajski fastojnik rosvoł-
neho kujeiska wšo napisha.

— **Sajedźenje z plunom.** Wječera schiwórik rano wo-
ko 9 hodź. so z njesnatoje pschicinjny w starej kafarnje
hodlaga žónsko z plunom sajedźeći. Djelacerjay Samas-
tojo dowjesechu ju do thorownje, jako běsche snjesbožena
so wdomja nabyła.

— **Pokhroma je wudwrila** mjes howjahym stolom stót-
ho witowa za Maxa Schmidta w Schlandze.

S **Ratarjez.** Na Drježdźanskej statnej dróhy mjes
Ratarjezami a Tjomi Hwězdami, tuhi hdyž dróhu ple-
sniza, dóńdże sańdźenu wutoru k njesbožu. Wožobowy
automobil zawadźi do dejerja, tiž běsche hakle z jatby pu-
schczeny a běsche po puczu na swoje městno nowehe dźela.
Dejerja, tiž je hnedź dróhi stejał, je błotowy schlitak na
prawym boku auta sbrabnył a měhdże 6 metrow dałeko
hodutwerk. Snjesbożenemu posticji sanitetnik, tiž w dźela-
cejskej kolonje hobudźela, prénju pomoz. Na to jeho je
cejitym autom do Budyschkeje thorownje dowjesechu. Tam
lekař spóra, so mjesche sranjeny nop putrjeny. Wožobo-
wy automobil su jedżerzeli a dyrbjesche cjakacz, doniż Zan-
darm njepschindże tiž podawk napisha.

S **Hodźija.** Cjejże nutskamanja abo pospyty nutsdo-
wuzenja, tiž huchu w wozu k 9. dźewjatemu 1885, wo 12 mjes-
nach w Hodźiju, Bóschertzach, Dorinje, Wěcjazach, Přěcze-
zach a Wohajschczach stuczene a tehdom wobydlerstwo na-
schcje wotolimy rosporichu, je tudomny zandarm knjasa
Kubschizach a Brěsowje na sandze waschnje sakhadzał a
tiż někto w Drježdźanach w pschepytowanisstim jasnje sedźi.
Tehdom ménjachu, so jo někotre wožoby do twarjenjow
bobywale. Każ pak su někto wujasnili, je wschitko tutón
jehyn paduch stucził.

S **Wulkeje Dubrawy.** Swjask wójnstich wobschkodzej-
nych sméje po schwórczestnej pschestawyy hobotu 23. ju-
lija, w „Lětnej korczmje“ zjiwoju porjadnu thromadźiznu.
Ta je jara wažna, dźensti porjad je so powjetschił. Psched-
nostchowacz budźetaj knjes Rother z Dybina, jako wa-
żeny sastupjer wokrjesa wo themje: „Kajke politiske swjasti
nam wójnstim woporam k dobremu sastaranju dopomhaju“
a widowa, sastupjerka sawostajenych padnjenych, knjeni
Neumannowa ze Sitawy wo themje: Cżehodła dyrbimy
krucze w swjasku z nimjenych swjasanych być.“ Hosczo,
kotiż su potrjebni a organisowani, su witani. Druhi so
wotcje wječakuja.

S **Kotez.** Na nastork tudomnych wuczerjow studowa-
cu schulske dźesi w schuli dary za sirowjebrom a powod-
nenjom cżežko potrjechenych w rańskich Rudnych horach.
Wone nahodachu 24,36 hr. Tez tutón pjenez swědczi wo
darniwosti dźesi.

S **Lubija.** Niedźelu krótko psched wječorom wožobo-
wy automobil 17lětneho žyna wschitcheho wothladarja
Richtera, tiż je w krajnym wustawy we Wulkej Swodu-
schy wichitlajeny, pschejedże a jeho smutkowanje jara cżej-
zy wobschkodźi. Richter jedżesche je swojim jěchnym kolom
po lěwej stronje Rumburkskeje dróhi do Lubija. Sa nim
pschijedże automobil, tiż chcysche jeho pschesczehnyć. Au-
towe signale buchu sa Richtera z pohonom, so na druhu
stronu dróhi jedżesche. Pschi tym pschindże pod automobil,
tiż běsche jeho hižom dożchłnył. Automobil storhny mło-
dego cłowjeka i koła a jeho pschejedże. Snjesbożenego su
hnydom do Lubijskeje thorownje dowjesli. Lékarjo maja
nadźiju, so sranjeny žiwy wostanje.

S **Wósporka.** W nazy na schtwórk wokoło 3/4 12 hodź.
wudrichi w hródach kubleria Schkoły woheń, tiż so tež na
domske wupschestrě. Wobej twarjeni so hacź na murje
wotpalischtej. W lépjenzowymaj twarjenjomaj namakachu
plomjenja mnoho zyrkwy. Stót pak mózachu wschitkon
wukhowacź. Wohnjowe wobory, tiż běchu we wulkej
mnohosći pschikhwatałe, mjezachu zuzbodne twarjenja schi-
tacź.

S **Našiz.** Radupodawanje sa macerje je wutoru, 26.
julija, popołdnja w 2 hodź. pola Brěsanez. Lékař budże
pschitomny.

S **Halschtrowa.** Po schtyrinjedźelskim cżežkim cżerpje-
nju je knjezu wjeczor dołholétny najeń tudomneje Radneje
pinzy, knjes Richard Beger, wumrěł. Nimo jeho pschiwu-
tnych wobkrucowja jeho kaze wolakhanje mnohi zyrawni
pschecżelja, inacżi a powolanjay kollegojo blisko a dałeko.
Semrěły běsche hakle 55 lět stary.

S **Kamjenza.** Wokoło nascheho města su ratarjo sa-
poczeli rożli zyz. Na wschelakich jahonach je tež hižom na-
lětni jeczmjeń pożyczeny. Dołhe rjady pópow cżahnu so po
polach. Nadźijomnje je ratarjam rjane žnjowe wjedro spoż-
czene, so bychu Boże dary derje domoj khowacź mógli.

S **Rachlowa** pola Kulerowa. Dołhotrajaze žyzne dešcze
a wedy, tiż su so nahromadźile, su tež dałeke kmuhi na-
schich wjesnych leżownoscżow powodźile. Naschi ratarjo še
wulki wodu jara schkodaja.

S **Rowneho.** Tudomny pjekař Fryz Slnzalek je we
Sbortjelzu žiwoje wuschtrile pruhowanje wobstał.

S **Delnjeje Wólschiny.** Cżežże njewjedra je slinkowity-
mi dešczemi so njedawno tež nad naschimi kónczinami
rozpuschczaja. S hórkow a po Wutrauczanskej rězy pschi-
walowachu so wody a powodźichu niże leżante leżownoscże
knjezoho dwora wot Worschcze hacź knjezemu dworej. Wul-
ka schkoda je nastała. To je létha žitom k cżeczenju rasej,
so tu tu njewjedra tak žylnje sathadżale. Je někto naj-
wyschschi cżas, so by pschijtrajny stann, so by prénja woda
nize wyży rucże wotběżeć mohle.

S **Dyrbacha** pola Klétneho. Loni a tež létha je na-
scha gmejna wsele puczow twarila a je do twjerdych dro-
howy pschewobrocżila. Mamy někto we wsy a tež swonka
wsy rjanu twjerdu a cżiłu pucz. Wobhrožerjam, kotiż
maju swoje pola pschi wutwarjenych puczach, so zdźakuje
na pola jara wołoži a woni to jako wulki dobrotu jacżu-
waju. Tež domske a hospodarske twarjenja w naschej wsy
pschcżego pilnje twarja. Zelesnjicar Krawz, kotrehož leżow-
nosći je so w sjmje wotpalila, twari nowe mažiwne domi-
ske a pschiścłuschne hospodarske twarjenja. Pschi jasdżo do
wsy notwari ratar Jan Rjela na swojej leżownosći no-
we mažiwne domske. Nimo tutych wjetschich twarjenjow
natwarichu wo wsy hischcze jene mjenische hospodarske
twarjenje. — S rožkowymi žnjemi su pola naš hižom sa-
poczeli.

Se **Sślepcho.** Wot 23. hacź 25. julija smjeje nascha
wjeś njewschednych hosczi. Pschijedu k nam žerbskaj stu-
denza z Budyschina. Chzedźa ko jow sejnacź se Sserbami
Sślepjanskeho kraja, chzedźa so z nimi sabawjecź. Hižo
hobotu pschipołnilu k nam pschijedu z wulkim autom, po-
połdnju so wotnuże hlowna thromadźizna „Swjasła kuż-
żerskeho studentstwa“ a wjeczor so studenczi sedźu se
Sślepjanskim žerbskim towarstwom „Sswérnosć“ k wje-
kowej sabawje pschi stnlach staroserbskich budow a „fidlow“.
Njedźelu popołdnju w 3 hodź. budże swjatoczna thromada-
dźizna, na kotruż so zdźy lud z wokolmy pschepronży. Wje-
czor 1/28 hodźin budże potom žerbsta sabawa z hudźbu,
dźiwadłom a rejemi. Pónduelu studentstwo žebi wuleczi
do Jabłonza a so nadźija, so prajwje wjele žerbstich „gólz-
zow“ a „hólizow“ so jim pschidinuj, so by hyła sabawa we
Petrikez hoscżenzu w Jabłonzu nanajrjeńscha. Potajkim,
luhi Sserbja a Sserbowki Sślepjanskeje wokolmy, wuži-
wajcże sładnosći. Hischcze żenje žerbsky studenczi so pola
wasż skhadźowali njeżiwu a też tak bórzy hižo njepschindu;
do 12 lět wjeże niz. (A schto so toho dożcżaka?) Wuživaj-
cże sładnosć a khratocżje na studentsti žiwjeżeli do Eschen-
bachez hoscżenza! Njebudźeże so log kacź!

Našim česčenym čitarjam

w Bukojnje p. Barta

zdźělimy, zok. Nika z Bukojny
wot 1. augusta na dnju wudaća

Serbske Nowiny

roznošuje. Wón wot nětka pje-
njezy zběra a hnydom kwituje.

Za

Dubrawku p. Barta

zběra pak pjenjezy za „Serbske
Nowiny“ wot nětka a hnydom
kwituje **k. Wagner w Dubrawcy**

S **Terpa** pola Hródka. Pomocnik rěznika R. w Hródku
dojdźe k tudomnemu polburej Jachimej po twinko. Jako
mjeńsche jo sbožownje na swojim rěznistim wosu, wotjedże
se spotkojazym sacżuczom, so je wschitko w najlépschim po-
rjadku a njeczinjenske hebi dalschich staroczow. Sserschcżak
běsche pak każ so sdasche na swojim pożledninm puczu bóle
staroczny. Wón swaži hebi smuježe z swoja wuscżojcżej.
Jemu jo to tež poradźi. Sapschadź jedżesche swérnje
swój pucz dale, każ by so niżo njestało. Sswinko pak so
wjeselesche, so je hebi swobodu sasko wukhodźiło a sabawje-
sche so na wjesnej drózy. Poboncż wéżese male wocżi cżi-
nić njeże, hdyż je so na pol puczu dohladał, so je jeho hobu-
puczowazu na jésbje kupej wopuschcził.

S **Hósty.** Jakostna swójbna truchlohra wotmě so tu
wutoru popołdnju. W duchownym sacżemnjenju cżitaju
so mandżelska schtleńzudskarja Nowaka ze swojej pjecż-
létnej dźowcżiczku a poldrakatnym synkom do hlubokeje
wody w jenej pěskowej jamje. Holczka mózeże so hischcze
rucże za kerczinu pschimnycż a žebi tak žiwjenje wukhowacź.
Zona je synkom pak namaka smjercż w jamje. Wobej
cżełe mějachu hakle po dołhim pschihotowanju a napinazym
dżele wulhowacź.

Z Łužicy.

* S **Kumwalda.** Pschi njewjedrje, tiż hobotu nascha
krajina pschecżahny, błyst na wschelakich městnach dyri.
Jedyn błyst łapny do wuhnja Hempleż fabrikí a wob-
schkodźi radiowu antenu, kotraż běsche za wuheń pschipra-
wjena. We Wuhanczizach sajedże błyst do dwojaschożnjeje
khěże pschi knjezim dworje, tola na sboże njesepali, ale na-
cżini jenoż žnadnu schkodu.

* S **Noweho Gersdorfa.** Jutrje hobotu a pschichodnu
njedźelu dżedża w nascheim měżeze nowu ludowu kupan-
nju wotewrjeć. Poswjeczenje swjatoczności sapocznu so
jutrje wjeczor ze sportkhimi wotkrjecżenjemi w plywarni. Zyła
kapatnja budże z konzertom a z wobkrětlenjom z pjża-
nym wohnjom porjeńschena.

* Se **Zitawy.** Sesmjertne njesboże z motorskim kolom
sta so na Swonkownej Weberowej dróhy. Motorowy
kolesař Hermann Hoffmann se Zitawy trafi ze swojim mo-
torskim kolom do cżežkeho auta jeneże tudomneje spedizijo-
weje firmy. Pschi tym bu jeho 20 lětna wo'enjena dźowka,
wésta mandżelska Seuklowa, pod cżežkij automobil wjerzhnje-
na. Snjesbożena je na swoje sranjenje w korowni wu-
mrěła.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Halle.** (Njesboże z automobilom.) Pónduelu
wjeczor je so w Dornowje pola Dübena nad Muldu cżežże
njesboże z automobilom stało. Jene Hallesche towarstwo
běsche hebi na cżežitym automobilu z pschipowěschkom wu-
leczało. Na wulcże wobdżěli so 80 wožobow. Jako po
nahlej borje horje jedżesche, spodźi so z hischcze njewuja-
nym pschicżinu pschipowěschał a jedżesche sajo po dróhy dele a wa-
li so do wódnje hrjebje. Ti wožoby cżo ko sranjene do
khorownje dowjesechu, pola kotrychż je jara dźiwne, hacź
sajo wotkhorja.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěsć wo wjedrje je jutrje hobotu: Samróżene, możno, so ju też popróschi abo pschekapinje. W Jendźelskej, poknóznej Franzowskej a Schwedskej je khłódne, ale njewobstajne wjedro.

Na Brennecitej żelesnistej cżarje polo stazije Ory w Alpach je tworowy cżah, kiż had a selene płody do Mónsteje wjesesche, w poknej jésbje i kolijow wustorił a po nażnyje dele sajeł. Lokomotiwa wali so do réti Etich a roobuchny. Wjednik lokomotiwy bu samjeczeny a tepjer cżesko sranjeny. Wiele wojow ju rosbi. Schkoda wuczinja milijon lirow.

*

W Estonskej nasta pschi žnjinym njewjedrje wodowa wjerczina, kiż w mótkich kupjelach w Bernawje 24 ku-panskich hetow sniczi. Jene dźeczo namaka smjercż, pjecż žonow bu cżesko sranjenych.

*

S Rusteje pschikhadżeja powěsče, so jo žołtarske hi-banje pschecżiwo bowschtikemu knjezerstwu pschibéra. Nadpadow na wojerske patrouille bywa pschejo wjazy.

*

Po jendźelskich powěsčach z Pekinga staj Czanhkaj-schek a Fengowe wójsto wjes sobu wucżiniłoj, so z wo-jowanjom a njepschecżelnoscżemi na Schantungskej skoncże pschestanjetaj.

Swójbne powěsče.

Semrěli: Wjedrich Wilhelm Schmidt, błidarski mischtr na wotpoczi, w Budyschinje. — Korła Fedor Garbaf, instalaterski mischtr w Budyschinje, 46 lět. — Gerhard Jenka w Budyschinje, 75 l. — Marja Mikawowa bywscha šwud. Dietrichowa rodź. Wicżazez, w Lětanju, 49 lět. — Moriz Müller, sastupjer piwarnjow we Wja-sowzu, 61 lět. — Mathilda Noidezowa w Wětej Wodźy, 32 lět. — Hana Sterzelez w Budyschinje, 67 lět. — Hermann šwud. knjes ze Salza a Lichtenau nad Wuje-kom. — Wjedrich Arnoscht Richard Beger, hoscżenzak w Hasschtrowje, 55 lět. — Wilhelmina šwud. Hajtwiza rodź. Wäderez w Cżarnowje pola Kamjenza, 85 lět.

Wuporjedźenje wowiera
solidne a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku lite
z driewowymi hozdźikami:
Agó (hjez šowa a hozdźika.
Crêpe-gumiowe póduše
so na wšě črije pśišinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Vogtländische Medicinische wumělske **gardiny**
story, etaminy, kromki,
tkaniny za vitraže
kupujeće jara tunjo pola
K. Lejsr w Budyšinje, na Žitn. 8. wikach 11, knap. hosć. „Zlota Hwězda“. Rěču serbski

Bu-čelna **krowa**
je na předań w Rakocach č. 146

Drogerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!

K nazymskim wusywam porucam:
kolij
sréni kolij
hobrski kolij,
najlěpši hroch
najlěpše pjeluski
najlěpšu wokú
najlěpše lupiny a heidušku
dale poručam snopowe powjazy
najlěpše sisalowe a dźełowe
bornicy, wohnjobarbne z prě-
kuškami, mam tunjo na předań
Albert Paatz
filialka w Halatrowje
telefon 13.

Tobak
punt jenoż 1 hr., šisty přemjerski
porno w **Hulisch w Budyšinje**
Schülerstr. 6 Cigarowy wobchod

4 PS motorske kolo
(D.K.W. motor) nowe z fabriki
z ruk. tunjo na předań, z kros-
nami a starymi motorskimi kolami
móże so płacić. **Max Seifert**
w Budyš na Kamjentn. hasy 29

Sprawny a spušćomny
pohonč
na srěnje kubło so hnydom
pyta. Bliže praji **J. Delenk**
w Krósćicach

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Programy
(swjedźeńske porjady)
tunjo wšém towarstwam zhotowja
Smolerjec knihićišćerńja
zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinju

Poskićam:
Čelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt **0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . . . . punt **1.00** hr.
mjasowa ješka . . . . . **10** pj.
hejduku a jatrowa kolbasa . **10** pj.
čopke kolbaski . . . . . **10—20** pj.
wšelaku kolbasu . . **0.80—1.40** hr.
Ernst Polter w Budyšinje
rěznišći mišter, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Emajlowane twory / zacynkowe twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary,
kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w naj-
bohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mišter / na Žitnej hasy 8

Ze swojim lětušim

wulkim saisonskim wupředawanjom

započinam **wutoru, 26. julija 1927**

Namakaće pola mje

wulke dźělby: tkaninow za woblěki:
wołmjane, žiđźane a płokajomne

žonjaccje drasty:
mantle, kost., wobleki, bluzy, suknje

Moje wupředawanja su znate dla hódnosćow a nizkich płaćiznow wšěch tworow. Njepředawam žadyn čapor, jenož sprawne twory ze składa, kotrež su w płaćiznje bjez wuwzaća znižene.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću / rózk Zitneje hasy

Hłowna skhadźowanka

23. 24. a 25 julija
w Slepom

Njedźelu, 24. 7., pop. w 3 hodź.:
Swjatočna zhromadźizna.
wječor 1/2 8 hodź.:
„Serbski wječork" w Eschenbachec hosćencu.
Hudźba * dźiwadło * reje!

Jednota „Sokoł" w Njebjelčicach

wuhotuje **njedźelu, 24. 7.**, wječor w 7 hodź.
w Pěskowskim hosćencu

sokołski swjedźeń

Wulcy a dźěći pokazaja prostne zwučowanja a zwučuja na bradłach. Potom **reje** jenož za wopytowarjow.
Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/212 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Bodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zelkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.
W Budyšinje, na Miasowym torhošću čo. 7

Gesprächsstoff

Představće sebi dźiw, wobsteji mjenjenje. Kak to přińdże? Skónčnje wšitke składnosć **wužitka wupředawanja** pola

Wilhelm Georg Haller
VORM. HEINR. MÖLLER * BAUTZEN * KAISERSTR. 6

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotagenhaus.
Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze

wužiwachu. Twory su najlěpše a **nalutowanja nimoměry wulke**. Inventurske wupředawanje traje jenož hišće hač do 28. julija. Štóž hišće njeje kupował, njech njeskomdźi tutu přijomnu nakupowańsku składnosć.

6-7000 hr.

na 1. hypotheku za wobkhodnu a podružnu khěžu w Kamjencu so pytaja.
Poskićenja pod **„D 53"** na wud. „Serb. Now."

Rjana žiwnosć

z dobrymi twarjenjemi 62 jutrow wulka bliźko Klětneho je na předań abo ke přenajeću.
Poskićenja pod D. 52 na wud. Serbskich Nowin.

Žonjace koło

nowe z fabriki za 68 hr. předa **Max Seifert** na Kamjentn. hasy 29

Žony! -|- Žony!

Wupłókowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušk. khołowčki podłožki, štaćički za prědki, štaćički za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagner
w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami čo. 9

Składnostna kup!

Motorske koło, štyritakter, dospołnje hjasporučene za 135 hr. na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Telefon 3480

Drastowy dom
Karl König
w Budyšinje
na Zitnej hasy čo. 4

K wupředawanju

dla přetwarjenja wobkhodnych rumnosćow.

Štóž
žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu

hišće přijomnje kupować chce, njech khwata.

*

Zo bych móhł spěšnje sklad trošku zmjeńšić, wotedawam po jara nizkich płaćiznach.

*

Dźělbu njepřemokawych
Swedskich mantlow
znamka „Continental", **30 %** niže płaćizny.
Přeco nowočasne a drastliwe.

Přewzaće wobkhoda.

Česćenemu woteběrarstwu w Budyšinje a wokolnosći wozjewjam, zo sym 11. t. m.

kolonialny a cigarowy wosebity wobkhod

Pawoła Nowaka na Šulskej hasy (při Lawskej wěži) kupiła. Dowěru, kotraž je so mojemu předchadnikej spožčiła, prošu też podwólnje na mnje přenjesć. Budu so stajnje pročować, zo móžu česćene woteběrarstwo derje a tunjo posłužować.

Z počesćowanjom
Hana Zwud. Liškowa
Telefon 3777

Mam wot dźensnišeho pjatka 22. julija w hotelu „Markgraf" w Budyšinje wubjerk
sylnych a wrjenjosrlnych
dźěłanskich konjow
na předań a k zaměnjenju.
Konjaca wikowańja

Gustav Panitz w Lubiju

Kulturwehr

hlech sebi kóždy w „Serb. knihařni" w Budyšinje skaza. Wukładźa měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr.

přiloha k čisłu 169 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 22. julija 1927

Hłowna skhadźowanka!

Dosć bywa serbskich swjeđenjow wokoło Budyšina. Tu so serbski lud znowa a znowa zatrasuje, wutrasuje, zo so hižo wróćić njemóže k narodnemu spanju a dřemanju. **Ale što khwata na pomoc Serbam na sewjeru?** Što z hłosom wubuđźi serbskich zaspancow? Što zatrubi k boju narodnemu deleka w Delanach? Mało bywa serbskich swjeđenjow tam po tych holanskich wsach mjez złym Komorowom, Hródkom, Mužakowom a Kulowom. Žałostnje so tam te někotre serbske towarstwa bědźa a dřeja nimale bjez pomocy!

Je po wšoserbskim zlěće! Z raznej a wulkotnej manifestaciju smy pokazali přećiwnikam, zo so naplóšić a zatrašić njedamy. Wukoumy druhi wulki skutk! Pójmy na pomoc wojowacym bratram na pomjezach!

Serbske studentstwo zwoła skhadźowanku do Slepeho! Slepo a wokolina, hač do njedawna hišće ryzy serbski kraj, wojuje ćežko wo swoju Serbskosć. Też tu, kaž wšuđe w pruskej Łužicy, hlada šula wukorjenjeć a zadajić serbsku rěć. Hiž tu skhadźa djabolski wusyw cuzorěčneje wučby. Zatrubmy budźmu trubu! Zwołajmy strażerjow!

Serbske studentstwo póńđe do Slepcho!

Ličimy na pomoc cyłeho sebjewědomeho Serbowstwa! Jedna so wo wu[illegible]utk! **Do boja! Serbja, prikhwatajće wšitcy nje[illegible] do Slepeho!** M. N.-N.

Serbske studenistwo přinđe do Slepeho.

Sšerbśe studentiwo a[illegible]ał łužišćo-šerbśeho studentstwa" wuhotuje lětša [illegible] šćowmu skhadźowanku we Slepem wot 23. hač 25. pražnika. Studencża žu wulki wopor na žo wsali, hdyž šebi do iejele žaleneje krajiny wulecża. Ale čehodła žu woni to činili? Najšerje, jo hdyžnu lud a kraj jow festnali. Ně, dźe jim pšebeđewšćenu wo to, so hychu šerbśemu ludej w tychle stronach nješćto šerbśe posćiśiłi. Daloko a šćerkso je snate, jo je Slepo, abo łužje prajene, Slepjanska wošada hišće šerbśa. Jow jónšle hišćeze šerbśe drasty nošcha a wjećelake druhe rjane šerbśe waśnnja a nałožći žo w cjejeći đźerża. Kaž mójeśch prajić, je Slepo woprawđźita metropola žyleho Sšerbśtwa w tychle stronach. Nětk pak žo prašcha, hač budźe też žo Slepjanska wošada na wěčne cźasy za Sšerbśtwo šćerjeć? Jeli njebudźe žo ſ žyłej mozu ja njo đźełaś, budźe też jow Sšerbśtwo žo šhubić. Ale šćhó dyrbi to činiś? Dobra rada je broha, to je stare pšichšłowo, kotrež też đźenża hišćeze płacźi. Wopory dyrbja žo ja to pšchinjeś, hewak budźe je wšchěm žwjatok. Tuž krućze đo đźela, łóžo žo žo pšchinaj gratis! Na přenim měśće šerbśe studentstwo a potom šerbśki lud, wośebje młođźina. Tak njech je hešło łóžeho narodnje šmyšleneho Sšerbja: „Njeđźelu do Sšlepeho na studentšfu šhadźowanku!" Jedyn praj tomu druhemu, žadyn njech đomach njewostanje, wośebje nětk Sšerbja ſ tychle stron. Ow, budźe to rjenje, tajše nješćto Sšerbja w tychle stronach hišćeze widźeli njejšu, kaž žo jim to njeđźelu posćići. Nětko njech šebi łóžđy to rośmyšli, hač žo to woprawđźe próża njeplaći? Žadyn žo łacj njebudźe, kotryž budźe tam pobyć, łóžđy budźe ſ tym spokojom, šchtož žo jemu tam posćići. Śnêwcaž budźe žo tón, kiž je łeni a šłupy, žo šej tam došhoł njeje. Njech šebi w pośledním wokomiku hišćeze pšchemyšli a njech tam đźe. Pšchišłowo praji: Sa wopornosć šłuśćha đźak! Daj, tónle đźak je też šerbśki lud šwojemu studentšfmu dołžny. Tuž njech jemu šwój đołh šaplaći, najrjeńše šapkaćenje je: „Wšchitcy Sšerbja na studentšku šhadźowanku do Sšlepeho!"

Jedyn Sserb ſ tutych stron.

Kčćjata lipa.

Lipa łćěje —
Sswěćiły błyšchcź je žyliczka,
Na žołcź kitkow połniczka
Wjeśoła žo ſ wocžow śmeje.

Lipa wónje wěje —
Pčjołki ſpnćża — hudźa w njej,
Měd je łćenjow zđźa jej.
Lipa ſ łubośću žo hreje.

Lipa đźiły šebi łréje —
Pčjołkow hru ju wujiła,
Błyšchcź a wóń pak šhubiła,
Lipa žo wjaz njeśaśmeje.

J. Cźišchinšti.

Cyrkwinske powěsće.

Buoyšchinа.

6. njedź. po ſwj. Trojizy w [illegible]ichałskej zyrkwi rano 1/2 8 hodź. Boże wotkłasanje němške, dop. 1/2 9 hodź. němšła a w 10 hodź. šerbśka Boża ſłužba (farar Tišcher). Sběrka ja powodźenych.

Sẹmrěłi: 13. 7. Pawoł Arnoščk Lehmann, błidaŕ ſ Boščcej, šemrěł w měšćańšćej hojeńi, pothwany na Hrodźišćecko, 19 l. 9 m. — 19. 7. Handrij Brytšca, khěžkaŕ a rentnaŕ we Sšlonej Borščcej, 581/4 l.

Krajnoznykwinške šhromadźenstwo w Budyšchinje pichi Pólnym hrodźiku 6.

Njeđźelu popołdnju 1/4 4 hodź. je šahrodny ſwjedźeń. Pšchišłup je darmo ja kóžđeho. Wječor we 8 hodź. je evangelišazišta šhromadźišna; rěčnik knjes šhromadźenšłowy wothładaŕ Nuśpičel - Biškopiz. Pónđźelu wječor we 8 hodź. šhromadźišna šobuštawow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliška hodźina (šhrom. wothładaŕ Kšchiźan).

Šhromadźenšłowy wotthładaŕ Zimmermann šmêje biblišu hodźinu njeđźelu wječor we 8 hodź. w Połcźmizy, ſtrjedu w Korjuymju a šchwórtk we Wjeleczinje.

W Běłej Horje je njeđźelu popołdnju 1/2 2 hodź. njeđźelšla šchula.

Šhromadźenšłowy wotthładaŕ Kšchiźan šmêje biblišu hodźinu njeđźelu popołdnju w 3 hodź. w Roswodźezach, wječor w Porščizach, pónđźelu we Wóšporku, wutoru w Bukezach, šchtwórtk w Budyšchinje a pjatk w Hornjej Hórzy.

Buoyšchinka.

6. njedź. po ſwj. Trojizy budźe rano w 7 hodź. šerbśka ſpowědź, we 8 hodź. šerbśka a dop. 1/2 10 hodź. němšła Boża ſłužba (knjes farar Mišcla ſ Małeščcej).

Barła.

6. njedź. po ſwj. Trojizy je rano w 7 hodź. šerbśka ſpowědź, we 8 hodź. šerbśke a dop. 1/2 10 hodź. němške kemšchenje: farar Sarjeńk ſ Khwaczizy. Sběrka.

Budeště.

6. njedź. po ſwj. Trojizy ſmêje wyšchšchi farar Domašcka rano w 7 hodź. němšku ſpowědź, dop. we 8 hodź. němške a 1/10 hodź. šerbśke predowanje.

Sběrka šaŕbźenje njeđźele sa domachpytanych w Mùglitzdole je 250 hr. wunjeła.

Bukez.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano 1/2 7 hodź. šerbśka ſpowědź, we 8 hodź. šerbśka a dop. 1/2 10 hodź. němška Boża ſłužba (žarowańša). Sšobuſtkutowanje poławnowego khora. Sběrka ja cźežko domachpytanych w Rudnych horach.

Pop. 1/2 3 hodź. šerbśka ſpowědź.

Sẹmrěł: Ššwobodny knjes Jermann ſe Salza a Lichtenau, rycźerkubleŕ nad Wuješkom, 38 l. 11 m. 7 dn. ſtary.

Cźelcho.

6. njeđźelu po ſwj. Trojizy, dop. w 9 hodź. němška a w 10 hodź. šerbśka Boża ſłužba.

Delnjeho Wujeźda.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. šerbśke a dop. 1/10 hodź. němške kemšchenje.

Hodźija.

6. njeđźelu po ſwj. Trojizy ſmêje farar Wjeśaŕ rano w 7 hodź. šerbśku ſpowědź, farar Voigt rano we 8 hodź. šerbśke a dop. 1/10 hodź. němške kemšchenje. Dop. w 11 hodź. je Boża ſłužba ja đźeći.

Huśki.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němške predowanje, kiž žo cźita.

Hornjeho Wujeźda.

6. njedź. po ſwj. Trojizy je rano we 8 hodź. němške kemšchenje.

Ducźina.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. šerbśka a dop. 1/10 hodź. němška Boża ſłužba.

Drodźišćeka.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. šerbśki hamt, we 8 hodź. šerbśka a dop. 1/10 hodź. němška Boża ſłužba (farar Kšchiźan ſ Klukšcha).

Khwaczizy.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. šerbśke a dop. 1/10 hodź. němške kemšchenje, predowanje budźe po cźitacz.

Sšrjedu wječor 1/4 9 hodź. ſmêje farar biblišku hodźinu we Wulko-Dubrawškej ſchuli.

Klukša.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. šerbśke kemšchenje, w kotrymž žo predowanje cźita. Sběrka ja ſ powodźenjom šchkodowanych. Pop. w 3 hodź. towarštwo młodych hołzow na sorje.

Sšrjedu 27. julija pop. we [illegible] hodź. němška Boża ſłužba ſe ſpowědźu pola Hofmannez w Brěmjenju.

Kotez.

6. njeđźelu po ſwj. Trojizy ma rano we 8 hodź. wobadny farar němške predowanje, pšchip. 1/2 12 hodź. farar Kšchiźan ſ Klukšcha šerbśke predowanje ſe šerbśkej ſpowědźu.

Łupoje.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němške predowanje, kiž žo cźita.

Małeščcej.

6. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. šerbśke kemšchenje.

Na dalokich pućach.

K. B. Šćca w Sowrjecach.

8] (Pokračowanje.)

Twarjenja běchu w Pastinje z wjetša w dobrym porjedźe, wšě z cyhelom kryte, jenož jene burske domske bě stare ze słomjanej tŕěchu. Wšě khěže běchu jenak z cyhelow twarjene, dokelž tam kamjenjow nimaja, kóžde bě po jenym skhodźe, a pod tŕěchu mějachu małe komorki. To wězo za města njepłaći, hdźež bě najwjacy twarjenjow dwajposkhodne. Wšě khěže na wsach dopominaju na tajke pola nas, kiž maja abo mějachu hlinjane sćěny, w kóždym rózku steji zakładny stošp a wosrjedźa hišće někotre druhe, te wšě hač na zemju dosahachu abo stejachu na nizkej zakładnej muri a běchu mjez sobu z rjadami prěki a nakosnje zwjazane. Wšo drjewo bě dubowe. Khěže drje so tak twarja, zo so najprjedy zakładne stołpy zestajeja a wobtwjerdźa a potom z cyhelemi wusazeštajeja a wobtwjerdźa a naposledk so tŕěcha horje đźeja abo wumurnuja, a naposledk so tŕěcha horje staji. Wšě twarjenja běchu na jedyn cyhel murjowane, tuž murje tołste njeběchu. Tŕěcha je też hinaša hač pola nas, wona je na kóždym kónci twarjenja nakosnje zrěznjena, tak zo ma štyri płony (Flächen), pola nas jenož dwě. Hdyž so naprašowach, čohodła pola nas jenož dwě. "To pola nas hinak njeje." Hdyž raz před jenym robośanskim domom z někim powědajo stejach, wotewrichu so kěžne durje, a ja hladach do jstwy nutŕ, nie do kěže, ale do jstwy, we

S Minakala.

6. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, ¾11 hodź. kemšenje za dźěći.

Wutoru pop. w 4 hodź. we Wjeselu p. Brodźij serbska nutrnosć a spowědź.

S Njeswačzidła.

6. njedź. po św. Trojizy rano w7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba (knjes farar Njemc Luisenfeld).

S Porschitz.

6. njedź. po św. Trojizy ludze rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boža słužba, po njej rozkrěsenje knjejow zyrkwinskich přidźakejerjow we drajkomorje, dop. ½10 hodź. katechizkemšenje w Porschizach (ja starsche a młodše dźěći), pop. ½3 hodź. towarstwo młodych muzikich. Wječor ¼9 hodź. biblika hodźina w Porschizach pola knjesa wyschitschego wučerja Haemscha (knjes wothladak Pschikan). Sbérka za pschesyłku wulku wodu potrjechenych je wunjesła 293 hr., wutrobny dźak.

Semrěła: Marja Madlena Mikanowa rodź. Lehmannez, korežmywobsedźerka w Litonju, Jana Augusta Mikana, skałarja w Litonju manzelska, 48 l. 3 m. 12 dn.

S Ralez.

6. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbske předowanje, kiž ho cyta.

S Ruchwalda.

6. njedź. po św. Trojizy je dop. w 9 hodź, němske a ¼11 hodź. serbske kemšenje.

S Wobslinka.

6. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Sbérka. Pop. ½4 hodź. Boža słužba w Lěšej.

S Wósporka.

6. njedź. po św. Trojizy ma farar Kanig z Kotecz dop. ½10 hodź. předowanje a pop. w 2 hodź. tschenja. — Wječor we 8 hodź. shromadźizna towarstwa młodźenzow.

Pondźelu wječor smjele shromadźenstwowy wothladak Kschižan z Běleje Hory biblisku hodźinu.

Ludźo, smilce so!

Hrózbne njesbožo je w nozy wot pjatka (8. 7.) k hornjemu Budyskemu kraju nad rěkomaj Gottleuba a Müglitz domaco pytało. Ssurowe ilizki su nješmérnu schkodu nacziniłe a na 150 ludźi z nahlej hmjerczu pschekhwatałe. (Pěrno, Berggießhübel, Gottleuba su naschim posłanym Krupczanam derje znate města).

Naschu lubu Łužicu je Bóh psched wulkej schkodu wukhował. Tohodla pschikhwatajmy po cześtnym serbskim waschnju w tschesczanskej luboscźi naschim wobim hobuczłowjekam njewotmišnje z naschej pomocu!

Pjenjezy pschijimuja: „Sserbske Ludowa Banka“ we Budyschinje, Wojerezach a Khocźebuzu, a nasche agentury; też „Sserbske Nowiny“ a „Katolski Posoł“.

Dotal nahromadźi so	200,— hr.
Dale darichu:	
farar J. Schewczik w Khróscźizach	3,— hr.
Bjenada w Komorowje	6,— hr.
K. Wěsak w Budyschinje	3,— hr.
Hromadźe:	212,— hr.

Listowanje.

Napraschowanje: Może mi redakcija wšěcze jadlicz, kelko wsdźěłanych evangelskich Sserbow je so na Wschotowarstwowstim slěcze wobdźělilo jako na manifestaziji serbskeho ludu?

P. Kr.

Wotmołwa: Kaž je nam wědomne, wobdźěli so na wulkim wschoserbskim slěcze w Radworju nětkle 5 evangelskich wučerjow a dwaj evangelskaj duchownaj, z kotrejuž běsche jedyn swjedženiski rěcznik. S katolskeje strony wobdźěli so na 10 duchownych a 15 wučerjow. So hu liczby zyle prawje, za to wěsto njeruknjemy.

Směškl.

** **Pischeżadżeny.** „Schtoha tajki rjany pjerschczeń nošyschi?“ „To je dopomnjenka! Pischeżadźi mje do rjanych cżażow!“ „Rosemju! A w hubjenych cżażach pschespadźischi pjerschczeń!“

** **Sso pschijjewili?** Hdyž pschi na pschemo lětanju lětadło pschezo wyschische a wyschische postupowachu, praschesche po mala Elsa, „Praj, nano, hu so cżi knjeza pola Boha Knjeza pschijjewili?“

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwuczuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Sokolwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźće trochu z časom! Načoln.

Domowina. Wšě žadanki za domowinski zlšt njech so zapodadža na „Sekretariat Domowiny“ w Budyšinje (Serbski Dom) abo na k. bankownika Wojnarja (Serbska Lud. Banka) w Budyšinje.

Hłowna skhadźowanka. Bychu-li so dosć zajimcow za jězbu na skhadźowanku namakali, mohł tam z Budyšina wosebity awto jěć. Jězba płaći tam a sem **jenoż 4 hr.** Zamołwjenja so hač do soboty připodnja w Smolerjec kniharni přijimuja!

Jězba do pólskich Jatrow! — Wšitcy, kiž su so pola mje zamołwili, njech mi jutře sobotu swoje pasy wotedadża! Měrćin Nowak.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmjeje přich. njedźelu (24. 7.) pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Dowěrnicy njech to dale wozjewja. Winowatosć wšitkich je, zo přińdu. — Hosćo su nam witani. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Serb. tow. „Zerja“ zmjeje přich. njedźelu, 24. julija, hnydom po serbskich kemšach, potajkim ⅘10 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću wurjadnu zhromadźiznu. Dla znowazarjadowanja posmjertneje pokładnicy a druhich ważnych dypkow njech žadyn sobustaw, ani spěwarka abo spěwarka, njewuwostanje. Předsydstwo.

Malešecy. „Jedn.Sokol“ wuhotuje dźensa pjatk wječor z přiležnosću wopyta słowjansk. studentow słowjansku zabawu w Zendźic hosćencu. K tomu wšitkich lubych serbskich přećelow přeprošuje předs.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu, 24. julija, w Pěskecach wulki sokolski swjedźeń. Mamy bohaty program. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so najwutr. přeprošuja.

Pančicy. „Jedn. Sokol“ zmjeje jutře sobotu wječor ½9 (20½) hodź. zhromadźiznu we Worklecach. — Mamy wjele wuradźować dla zlěta a našeho swjedźenja. Kóždy dyrbi přińć. Starosta.

Slepo! — Hłowna skhadźowanka serbskeho studentstwa! Njedźelu, 24.7., pop. w 3 hodź. zhromadźizna, wječor ½8 hodź. „Serbski wječork“ z hudźbu, dźiwadłom a rejemi. Přeprošuje so cyły serbski lud tamneje wokoliny a z cyłeho serbskeho kraja!

M. Nowak, hł. starši.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje budże pjatk, 22. praźnika wječor ½8 h. w hosćencu w Malešecach. — Tam też je potom swobodna zabawa ze słowjanskimi studentami!

M. Nowak, hł. starši.

Zwjazk łuž.-serbskeje studowaceje młodźiny. Na hłownu skhadźowanku wotjědźemy z awtom sobotu, 23. VII, dopołdnja we 10 hodź. wot „Serb. Domu“. Jězba je jenoż tam darmo! J. Cyž, zarjad.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 22. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2055	100 pólsk. markow	146,925
jendźelski punt . .	20,414	100 čěskost. krónow	12,45
100 šwajc. frankow	80,975	100 franc. frankow	16,46

Barlinska burša tež wčera we swojej njewěrnosći sawosta. Pschi spoczatku so zdasche, so dyrbja kurzy ezektowe so skrućowacź, posdźischo so pak nowa wotdrjebjowachu.

Produktowe wiki tež wčera wjele noweho njepschinjeschechu. Mukraj drje něschto powyschene płaczišiny khlěbowoho žita powě. Mjes tym je so pola naš wjedro sasso stajilo. Tehodła płaczišiny khlěbowoho žita horje njebijachu. Najsmjelši jeczmjeń bě 5 pj. a wowoż 10 pj. po zentnarju drózschi. Wječera płaczesche zentnar

w Lubiju:

pschenicźy 13,25—13,75 hr., rožki 12 hacź 12,75 hr., jeczmjenja najsmjelšeho 9,80 hr. 10,20 hr., wowsa 12.50—13 hr.

w Berlinje:

rožki 12,50—12,60 hr., jeczmjenja najsmjelšeho 9,70—10 hr., wowsa 12,85—13,20 hriwnow,

w termijnowym wikowanju:

za julij: pschenicźy 14,65 hr., rožki 12,37¾ hacź 12,32½ hr.,

za september: pschenicźy 13,57½ hr., rožki 11,62½—11,57½ hr., wowsa 10 hr. hacź 10,02½ hr.,

za oktober: pschenicźy 13,50 hr., rožki pak 11,60—11,58¾ hr., wowsa 10,05 hr.

Wiki wječera w Kamjenju.

Kórki 20—45 pj., kolrabi 8—10 pj., kwětkaty kał 8 hacź 30 pj., morchej 10—15 pj., rutej 8—10 pj., radišti 8—10 pj., šotolej kěrchź 6—10 pj., selene buny 60 pj., truki 30—35 pj., jědźna loboda 25 pj., zybla 20 pj., rjenjeń 15 pj., nowe běrny 16—18 pj., tomaty 35—45 pj., wišnje 25—30 pj., truskalzy 50—60 pj., kožmaczki 25 pj., brěskči 70 pj., kruschwy 50 pj., holanške jahody 30—40 pj., madie 50 pj., janke jahodki 30 pj., kurjatka 25—30 pj.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1 hr., jeja 12 pj., twaroh 25 pj., łany wotli 1,60 hr., běły kał 12 pj., wlóšći 30 pj., morchej a karoty 15 pj., jědźna loboda 30 pj., kwětkaty kał 3—30 pj., truki 30—40 pj., zybla 20 pj., selene buny 50—60 pj., tomaty 30 pj., šotolej 4 pj., hrěby 25 pj., nowe běrny 12 pj. a radišti 10 pj., rjenjeń 15 pj.

Wiki wječera w Shorjelju.

Butra 0,90—1,05 hr., twaroh [illegible] pj., měd 1,40—2,20 hr., łuschenej potcź 1.20 hr. a šyny 1 hr., schmalz 90 pj., běrny nowe 10—15 pj., hołbje 70 hacź 90 pj., schtuka, kaž 1,50—2 [illegible], schtuki 1,30—1,40 hr., běłe rybY 40—60 pj., kury 90 pj., truskalzy 70 pj., maleny 50—60 pj., kožmaczki 30—40 pj., janke jahodki 25 pj., holanške 35 pj., wišnje 10—50 pj., kišale 60 pj., kurjatka 15—20 pj., czerwjene kešaki 30—40 pj.

Wiki jadźenu hrjedu w Slym Komorowje.

Butra 1,90—2,25 hr., jeja 11—12 pj., běły kał 15 pj., zybla 15 pj., holanške jahody 35 pj., kožmaczki 30 pj., maleny 50 pj., wišnje 25—40 pj., kišale 35 pj. a truskalzy 50—60 pj., janke jahodki 25 pj., hołbje 1 hr., kury 0,90—1,30 hr., howjaze mjaso 0,90—1.20 hr. a šwinjaze 0,80—1 hr.

Wiki wječera w Khocźebuzu.

Butra 1,60—1,70 hr., jeja 11—12 pj., howjaze mjaso 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,30 hr., šwinjaze 0.85—1 hr. šyna płeczina (Schinken) 1,80—2 hr., łuschenej potcź 1,20—1,40 hr., schmalz 1—1,10 hr. a kjaze mjaso 60 hacź 70 pj., twaroh 30 pj., łany wotli 1,40 hr., lim 1.40 hacź 1,70 hr., schcźuki 1 hr., młode hołbje 0.80—1 hr. kury 1—2,50 hr., khapony 1.50—3,50 hr. hušy 1.50 hr. kački 1,60 hr., horník 1,50—1,70 hr. a kolrabi 20—25 pj., morchej 10—15 pj., truki 15—20 pj., jědźna loboda 40—50 pj., kwětkaty kał 40—60 pj., běły kał 20 pj., zybla 15—20 pj., běrny 9—10 hr. zjentnarj, kožmaczki 20—30 pj., janke jahodki 20—30 pj., maleny 20—40 pj., wišnje 25—40 pj., kruschwy 50—60 pj., holanške jahody 30—35 pj., prušnizy 40 pj., kurjatka 15 pj.

Słótne wiki wječera w Khocźebuzu.

Pschihnali běchu 150 knii, 16 hrěbzow, 27 wołow, 5 byłow, 102 krowi, 56 prójdonikow a 15 cźelatow. Porcźo druhim wikam běchu na wiki małe skotu pschihnali, dokelž je zyła wokolina Khocźebuza powodźena. Kupzow bě tež mało a tak ſ wikami klazasche.

Šwinjaze wiki schtwórtk w Khocźebuzu.

Na šwinjaze wiki běchu pschiwjesli 796 prošatow a 67 běłkałow. Te płaczachu:

prošatam:	
małe	8—12 hr.
hrěnje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.
běhałi:	
małe	35—40 hr.
hrěnje	40—60 hr.
wulke	60—85 hr.

Sšwinje dźěchu wšěchto khěle. Do 10 hodź. dopołdnja běchu wschě rozpschedate.

Wiki wuzlikowoho skotu jadźenu hrjedu w Leer w raischej Friesiji.

Na nje běchu pschihnali 631 howjadłow a 174 schtuk drobnoho skotu.

Wyšokokmocźelne krowy a młode dójki płaczachu:

1. kajkosće	750—850 hr.
2. kajkosće	550—700 hr.
3. kajkosće	400—500 hr.
Sunocźelne jałowy	350—700 hr.
Letne byczki	300—800 hr.
Połletne cźelerzi a byczki	200—350 hr.
Letne hacź dwělletne prósdniki	250—400 hr.
Dwěnjedźelske cźelata k wjasanju	40—60 hr.

Wiki derje dźěchu. Na nje běchu wjele zusnych kupzow pschischli.

Prošata płaczachu	7—10 hr.
Běhaki	20—45 hr.
Wowzy a jehnjata	25—50 hr.

Pschichodne wiki budu 27. julija. — Pjatk 19. augusta jarjaduje raischofriisiske płahowarske towarstwo wulku aukziju raischofriisiskeho wuzitneho skotu.

Na pschedaŋ.

Wěrnywuješowak w towarni pola Woleschinzy.

Sšloma rapsowa, knježi dwór w Cźichonzach.

Krowa wyšokokmocźelna młoda w Brěžnyzy 24, w Schunowje 10.

Kolo motorske N.S.U., Wjela w Malešezach 67. — Wenzel w Budyschinje, Hornjerježka haša 11.

Běhaki w Hajnizach cźo. 15.

Pschikładki pytaja.

Pohońcźa, mlyn w Cźornowje p. Pomorz; w Budyschinje, Tšelanska haša 6; knježi dwór w Delnjej Ssmilnej.

Holzu do domu Nowakez hosćency w Schenkach p. Hródka, pschekaria Delmanka w Lubiju na Mathildźinej haši cźo. 10.

Pschecel (Hausdiener), khojesiowna „Hohenzollern“ w Budyschinje.

Djowku, Wawer w Rózeńcźe pola Kettlitz.

Pschejadźowanje.

Ssobotu 23. 7. dop. w 11 hodź. w dworje Barbaraſeje katarny:

2 ſrěbzaj.

Kupzy njech hłowaizu sobu pschinjesu.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź. w Barlinje: Rožka na płaczišinje wobšawa. Druhe žito chže powušchcźecź.

Dop. 12 hodźin: Kaž psched hodźinu. Sa pschenicźu maja mjenje sajima.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	21.7.	20.7.		21.7.	20.7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	250-252	250 252	woka	22-24,50	22-24,50
nal. jeczmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-16,00
naz. jeczmjeń	194-200	192-198	žołte łupiny	16-17,75	18-18,0
wows	257-264	258-261	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	187-188	rapa. wosnik	15,00	15,80
pšeńč muka	36-37,50	36-37,75	łany wosnik	19-20,80	19-2,50
rožna muka	34-35,50	34-35,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,35	bérnj. kruški	31-35,20	34-35,25
rožne „	15,25	15,00	syno, 50 kg	1,95-2,80	2,50-3,00
rapa	—	—	rožna sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
łane symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,50	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,80-1,00	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,50	jeczna „	0,80-1,00	0,90-1,15

Płaczizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

21. julija.

1 wol., 10 byk., 11 kruw. a — jałoje., 768 cźelat, 38 wowcow, 464 swini.

Płaczizny za

cźelata: 1. 70—75, 2. 60—68, 3. 55—59, 50—55;

swinje: (přez 300 pt.) 60—63, 2. (200—300) 62—63, 3. (200—240) 60—61;

rancy: 50—54.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnyzy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje

dźeczel, mamy jón ſ zyłej ſłomu pſcheměſchecź. Hewak ſtót driſtawu dóſtanje abo łubnt.

Najwjetſchu ważnoſcź pak ma ſzykanje jako konjaza piza. Hdyž bychmy konjom luty wowž bjes ſzykanja dawali, haczrunjež bychmy jón rosmjatli, by nam kóń wowž nihdy derje njeſpożiwał. To by ſzebi ſznadź jenoż hiſchcze tajki hoſpodar dowolicź mohł, kotrež je hižo wot młodoſcje ſam ſwojim konjom wowž bjes ſzykanja dawał. Kóń pak njeſzmě pſchehłódny byćź. Hewak nahrabnje ſzerje a ſłoczo wſchón wowž zyły pożera. Ssykanje ma też wěſtu piznu hódnoſcź. Dobra pizna ſłoma je ſtoro telko hódna, kaž ſzyno. Ssykanje nima byćź ani dołhe, ani krótke. Sa konje mamy 1½—2 zentimetra dołhe ſzykanje rěſacź, ſa howjaſy ſtót 3—4 zentimetrow. Je-li ſzykanje dołhe, je ſłotej pſchi ſzranju wobcźežne, je-li pak krótke, dha je konje radu pożeraju, bjes toho, jo bychu dołho kußali. S tajkeho ſzykanja ſthorja konje na tak mjenowany ſzomjany kolik. Stoczo może nam cźaſto na to ſahinyćź. Tuž njedawajmy konjom nihdy piche krótke ſzykanje, ale popſchejmy jim radſcho wjazy cźaża k nażranju.

Też njeje derje, hdyž ſzebi ſzykanje na dlěſchi cźaſ do prědka narěſamy. S tym njeje tak cźerſtwe a dobre. Lohko ſo ſapari, a je-li ſzłoma włóżna, dha nam ſplěźniwi. —

Pſchidawanje parjenych běrnow ke konjom.

W běrnjazych krajinach hoſpodarjo rady parjene běrny konjom dawaju. Něſchto mało běrnow drje konjom howi, tola pſchewjele njeſměmy jim dawacź, dokelž konje ſ tym ſeźłabnu. Někotſi dawaju też konjom ſzłapotku (Schlempe). Toho pak ſo radſcho woſtajimy, dokelž może lohko konjom ſwadźicź.

Maſchiny ſa wobkopowanje winizow.

Niž jenoż ſa wobdźěłanje polow pſchežo nowe maſchiny wunamakaja. Też ſa pſchekopanje winizow ſu ſapoczeli woźebite pſchiprawy tworicź. Maſchina cźehnje na naſch kultivator podobny grat po winizy horje.

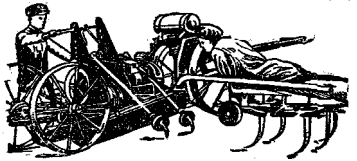

Motor ſteji na wjeſchku winizy. S nim njehodźi ſo po winizy jěźdźicź, kaž ſ motorſkim pluhom na polu. Tohodla bróny ſa dołhi rjecźas cźahnu. Podobnje cźahaja na wosu też hnój na winizy horje.

Zahrodnistwo.

Naliki jako wobrubjenki ſhodow a rjadkow.

(S wobrazom.)

Cźim mjeńſcha je ſahrodka a cźim bóle chzemy ſ njeje wužitk měcź a bracź, cźim mjenje ſmy ſwólniwi, debjazym kwětkam pſchewjele měſtnoſcje pſchewoſtajeć. Tole lohko hodźi ſo rjane ſ wužitnym ſjednocźicź, hdyž rjadki a ſhody ſ debjazymi a ſo pižanjazymi kwětkami wobrubjamy. K tomu hodźitej ſo dwě druźinje nalikow.

Jena ſ nich je tak mjenowana ſzucha abo darnjaza nalika (Grasnelke abo Armeria). Pola naſ wona dźiwje roſcze. Jeje bancźiſti a ſiwjelza ſu ſłabje na ſeleń. Wona ſo bórſy ſylnje roſpjenkuje, rjadku ſ huſtej ſhromu wobrubjejo. So njeby pſchejara do rjadki roſtła, dyrbjiſch roſpjenkowanje ſ woſtkatowanjom ſamjeſowacź. Wot meje hacź do awguſta wuwija ſo na 20—30 zentimetrow dołhich ſiwjelzach krejzěrwjene kźenicźka.

Druha ſara dźakowna kwětka ſa tajke wobrubjowanja je ſchottiſka pjerjanka abo pjerjata nalika (po němſki Federnelke, po łacźanſki Dianthus plumarius). Je je na trawu podobne bancźiki tworja niſke huſte kerczki)

Te pjenkuja ſo do wſchěch ſtron. Wórſy rjadki ſ huſtej ſelenej kromu wobrubjeja. Tónle wobrub je trajazy, dokelž tele kwětki wjele lět pospochi roſtu a kźěja. Se woſtkalanjom a wobrěźowanjom dyrbiſch ſadźěwacź, ſo ſo pſches zyłu rjadku roſpjenkowake njebožku. Mězazy pospochi wuroſcźuja ſe ſeleneho wobruba kruźeſtate a ſudźerkate běleje a rózoweje barby nježne kwětki. Suche abo dornjaze naliki kaž też pjerjanki móżeſch ſ roſkranjom pjencźałow pſchiſporjecź. Też wotnożki ſadźene ſo lohaju ſpſchimaja.

Saložene ſahrodkow.

(S wobrazomaj.)

Sahrodku ſaložujo njeměmy ſzebi druhdy rady, kak bychmy to cźinili. Sahrodka trjeba pſchedewſchěm wjele ſłónza. Tohodla naſadźej k wjeczoru a k połodnju

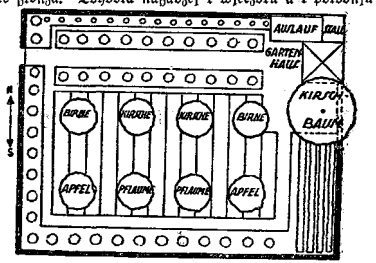

ſahodkowe kerczki. Druhe ſchtomy roſdźěl tak, ſo ſahrodzy najmjenje chłódka dawaja. Hłowne chłódy wob-

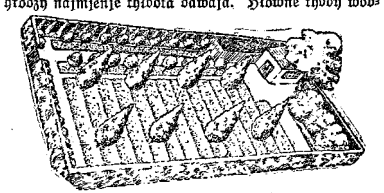

rubej ſ truſkalzami. Tak móżeſch jim najlěpje pohnożicź a je plécź. Naſchaj wobraſaj podataj ryb tajkeje ſahrodki najlěpſche dójſi ſkaſyć. Bjes dwěla je tajſi dejak rjeblíſchi hacź ſchpatny dejeź. Pſchiprawa na 10 kruwow je wſchěmi trěbnymi rokami a ſapuſchczenjom do hróbje ſtaji ſo na 900—1300 hr. K tomu trjebaſch hiſchcze elektriſki motor. Tón płacźi nětkje 250 hr.

Naſch druhi wobraſ pſchedſtajuje nam dejak na wosu. W nim je 3 PS motor, powětrowa klumpa a powětrowy kotlik ſe wſchěmi trěbnymi rokami. S tajſim wosom móżeſch ſwoje kruwy na paſtwje dejicź. Kruwy ſo lohko a bórſy na dejak ſwucźa. Wone pſchiběhnu na mězto dejenja runje tak rady k dejaſej kaž tehdom hdyž ſ ruku dejachu. Hdyž cźeſtedź do dejenja ani dejeſjow njedoſtanjeſch jich dejak poknje a najſpuſchcźomniſcho narunan.

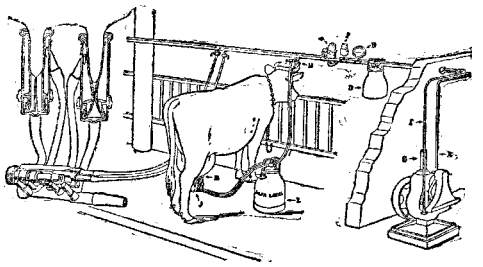

1. wobraz z łěwa: Srěbaki k wumjenju a ſtrycham pſitykńjene, na prawo: dejak z motorom, rokami, klumpu a powětrowym kótlikom.

S prawym dejenjom dozpejemy wſelſchi wužitk ſ naſcheho ſkotu.

Dźeńſnitſchi dźeń ſu wſchudże wjele mjaſowych jedźow pſchetrjeba. Tola pak ſo też wjazy mloka pſchetrjeba hacź prjedy. Po wójnje ſo we wſchěch krajach nimale ſenſta reforma pſchewjedźe; to rěka wulkim ryčźekubleram nješchto pódy hacź pod wěſtu měru wuzwojichu. S tym ſo powſchitkownje bo-

jachu, ſo njebudźa wulke mězto doſcź ſ mlokowymi tworami ſa ſtarane. Tola bórſy ſo wupokaja, ſo może też mały hoſpodar ſwój wunoſck wot ſwojeho howjaſeho ſkotu wo wjele powſelſchicź. Hdyž mały hoſpodar ſpóſna, ſo je derje, hdyž ma też cźaſcźiſſiſcho w běhu lěta wiſchelake dohody k rukam, ſaporźa ſwój ſtót intenſiwniſcho pizowacź. Tola tu może nam hiſchcze dójſta ſtama wjele k pſchiſporjenju naſchich dohdowow dopomhacź. Dyrbimy ſzebi na prěnim měſtnje prawu druźinu kruwow wobſtaracź. Mamy ſzebi najlěpſche dójſi wuběracź, mamy je derje pizowacź a nimo toho prawje dejicź.

Ma-li hoſpodar doſcź dójnych kruwow w hródźi, dha ſzebi w hródźi zyłe hoſpodaŕſtwo tak ſarjaduje, ſo by pſches zyłe lěto mloko měł, wojebej w ſymje, hdyž je dójnoſcź ſ moteběranjom pizy wopſchestała. Też tam, hdyž ſo ſtót paſze, je najlěpſcha doba k wocźelenju ſymſki cźaſ, ſo by ſo cźelo do nalécźa wotroſiło a mołyo na paſtwu.

Časopis za Serbskich ratarjow

Číslo 29 Budyšin, 22. julija 1927. Lětnik 34

Dejaki też do małeho ratarſtwa.

(S wobrazomaj.)

Stare dejali abo dójne maſchiny, njejšu na nje ſtajene nadźije dopjelnile. Jich twarzam je ſo poradźiło je mjes tom tak wudoſpołnicź, jo ſzebi ſaſkłuża, jo ſzebi je ważimy. Nětkhy na nje ſwarjachu, jo ſ nimi trej wudeja a ſo pſchi jich nałożowanju kruwa na bolaze wumjo ſtheri.

Dźenża ſ najnowiſchimi dejakami je runje nawopak. Pſchi dejenju ſ dejakom bołoze ſchtrudźi a wumjenja ruce ſakźija. Hižo wot prěnjeho dejenja ſem kruwy runje tak ſměrom ſteja kaž hdyž je ſ ruku deja. Najſerje tohodla ſo dojak zyle tak zyga abo ſtrěba, kaž hdyž cźelo zyga. (Hladaj prěni wobraz) ſ łěwa widźimy tak trěbali dejaka na wumjenju a ſchtruchach ſzebja. Dejak njeſamóże wumjo tak tołkacź kaž to cźelo pſchi zranju cźini abo pſchi dejenju ſ rukomaj. Tehodla dyrbiſch po dejaku hiſchcze ſ ruku dowudejowacź, ſo by wumjo do poſlednjeje kapki wudejił. Poſlednje mloko je najtucźniſche. Dejak kóždu kruwu jenak derje njewudeji. Tehodla dyrbiſch ſtajnje ſ ruku wumjo wudejicź.

Pſchi wjetſchim ſtadle kruwow, dejak dwojoch dejejow abo dejeſſow połnje naruna. Pſchi mjenje kruwow ſo ſ ruku runje tak ſpěſchnje ſ dejenjom hotowy kaž ſ dejakom. Jena wobſoba może 4 dejaki ſaſtaracź. Sſo ſjemo roſumi ſo dyrbiſch dejak jara kedźbliwje wothlabacź a porjadnje rjedźicź. W tom naſtupanju ſu wjele bóle wobuźne hacź wſchě druhe ratarſke maſchiny. Pſchi roſumnym wothladanju ſo dejak połnje wupłaczi a ſwoje błédko derje wukonja. Cźi, kiž ſ dejakom deja prajaj, ſo ſ nim wjazy nadeja hacź ſ ruku. Sěwoju pſchicźinu ſměje wěcźe w tom, ſo kruwy ſ dejakom mloko radſcho puſchcźeja. Dejakowe hrěbanje maja radſcho hacź dejenje ſ ruku. Pódla toho je mloko cźiſcźiſche a po hróbji njeſaſkodźuje. Zana nakaźlina je njeſanjeſchwarni. Mloka ſ khorych a bolazych wumjenjom njeſměſch ſ druhim mlokom hromadźe lecź. Njedźenje dejaka njeje wobuźne ale tola dyrbi ſo porjadnje a ſ wulkej kedźbliwoſcźu cźiſcźicź.

Wulki wužitk dejaka tkźi w tom, ſo njeſtyy na ſchpatneho dejetja abo dejetku pokaſany. Schpatny dejeć może cźi bórzy

Haczrunjeż by jakojczka wot najlěpšeje dójći pothadżała, dha tola tutu dobru ſamowonoſć po ſwojej ſtarej direktnje njeſdżeżi, ale jenoż jejnu nathilnoſć, kotruż ma hoſpodaŕ ſam podpjerać a po możnoſći ſpytać powjetſchić. Najwjaży na tym ſaleži, haż krowu prawje cżiſcże wudejimy. S tajtim wudejowanjom wuwucżujemy takrejż wumjo a to dopomha k tomu, ſo krowa po cżaſu wjele wjazy deji. Tak mamy krowu ſ najmjenſcha 3 krócż wob dżeń dejicż a prawje cżiſcże wudejicż. Poblednje mloko, kotreż wudejimy, je takrjez ſtoro żidka żmjetana. Je dopotakjane, ſo pſchi dwójnym dejenju wjele mjenje mloka a tuka nadejimy, hdyż we pſcherěſku liczimy, haż hdyż 3 krócż wob dżeń dejimy. Tola pak njeſmémy żebi mużlicż, ſo cżim wjazy krócż krowu wob dżeń dejimy, cżim wjazy by nam nadejſka. Wſchjo ma ſwoje mjeſy. Krowa dyrbi też ſwój cżaſ wotpocżinyć. Nimo toho bychmy ſe ſtajnym dejenjom hiſchcże wjazy cżaſa pſcheczinili haż by mloko bykło winojte, kotreżoż bychmy mjes tym wjazy nadejili. Tohodla woſtajmy tuto dalſche dodejenje cżelecżu. W tych hoſpodarſtwach, hdżež maju waſchnje, ſo cżelo wjaſaju, abo ſawrjewaja a ke tóżdemu zuzanju pſchipuſchcża, by lěpje było, hdy bychu cżelecżu po możnoſći tak dołho haż możno zuzacż dali.

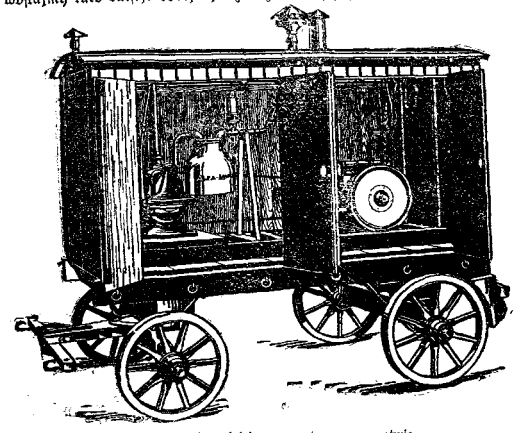

2. wobraz: Wóz z dejakom a motorom na pastwje.

Poſlednje mloko je wjele tucżniſche haż prěnje. Prěne mloko, to rěka mloko pſchi ſpocżatku dejenja, ma jenoż 1 proz. tuku, poſlednje pak 8 prz. Tohodla nimamy jenoż truwu wudejicż, ſo by żo njeſtajnla, ale też tohodla, dokelż mamy ſ tym potom tucżniſche mloko. Hdyż ſ naſcheho mloka butru dżełamy abo hdyż mloko też po wobżaſnu tuka pſchedawamy, dha ma tuk w nim wjeſchi wuſnam, haż tehdy, hdyż mloko jenotliwzam pſchedawamy.

Pſchi dejenju mamy też woſzebje wulku cżiſtotu dżerżeć. Hdyż wjcko mloko ſami pſchetrjebamy, dha tomu wěſo tak piches porſtu njehladamy. Hdyż pak mloko pſchedawamy, dha je wěſo hinak. Pſched dejenjom mamy wumjo najprjedy ſ mokrym rubiſchkom wótrěcż a na to ſe ſuchim. Też dżerżcże na cżiſte ruzy. Prěnje kapki wudejcże nimo ſudobja.

Hdżež maju dejerja pſchiſtajeneho, cżi wěſo wjazy mloka nadeja haż żónſte. Njeſaleži jenoż na ſwędomitoſći toho, ſchtoż deji. K dejenju je też mój trěbna. Wěſo ma dejeŕ wjazy mozy haż żódſka. Na wſchelakich tyżeſtkubłach maja elektriſke ſtrojowe dejenje pſchipraweno. Ja pak takſe ſtrojowe dejenje nikomu woſzebje njeradżu, dokelż je k prěnjemu doſcż drohe a k druhemu pſchedołho traje. Mamy li wjazy krowow, by było dodejenje radżomne. To mohła po możnoſći hoſpoſa ſama abo druha ſpuſchczomna woſoba wobſtarać. Możemy żo ſ dobom pſcheżwědcżiż, haż mamy ſchwarne deſerti a ſ dobom mamy krowu cżiſcże wudejenu. Hdyż pſchejara ſa ſchtrychi cżahamy, njedejimy, prawje. Mamy ſchtrych ſ żyłej rutu ſtłócżicż a pſchi tym mérnje do wumja ſtorcżicż. To krowje derje cżini a ji żo ſda żako by cżelo zyzało. Dejimy-li na ſchtż, to je wobej połojazy wumja ſ dobom, dha nam krowa łóżo mloko da.

Dejicż mamy ſtajnje w jenym a tym ſamym cżaſu. Dale mamy hnyż pſchi dejenju mérni, njeſmémy krowu na nékajke waſchnje roſhorjecż. Je-li w hródżi abo we wokolnoſći wulka hara, abo żu-li zuſi ludżo w hródżi, kotiż tam hewak niczo pytacż nimaju, dha nam krowa też hubjene mloko puſchcża. Wona njemóże ſ zyła wjele mloka we żebi tworicż. Ssmy hižo w jenym naſtawku pišali, ſo krowa najwajży mloka pſchi dejenju twori. To pak jej njeje mózno, hdyż je we wokolnoſći nékajka hara, ichoż by ju roſhorjeło. Tohodla też njeſmémy hnydom na ſapocżatku pizowanja dejicż, ale halle możrjedy pizowanja abo lěpje po hłownym pizowanju, hdyż krowy hižo żyno żeru. Hewak dóſta jenoż na żranje kedżbuje. Nadejene mloko njeſmémy w hródżi dołho ſtejo woſtajicż, dokelż żo tohło naczehnje. S tym żo kaſn jeho ſajkoſć. Tuż njémy pſchi dejenju wjazy kedżbliwoſcże.

Rólnistwo.

Wapnjenje polow.

Tak jako ſoſforowa kiſalina, dużnk a drażko, tak je też wapno ſ njeparowajomnej żiwinu roſtlin. Hnydom po ſtkodżenju trjeba roſtlina wapno a to wóderje pſchijimajej formje, dokelż je we wjeſchinje żymjeń jenoż mało wapno. Kłóżda roſtlina trjeba wapno we wſchelakej mnohoſći. Wſchě drużiny dżerżela, woſzebje wojcżeżka (Luzerne) trjebaju wjele wapna. Podobnje też łuſchczeſiſny (Hülſenfrüchte). Też bobowe ſchtomy we wuwapnjenej póbje wjele lěpje njeżu a roſtu haż w tajſej póbje, kotreż je na wapnje thuda. We wuwapnjenej póbje roſcże potom na wapnje bohata piza. Ssót njeczerpi po njej na łamakoſcż łoſći a njetrjebamy pſchidawacż pżſne wapno, kotreż je cżaſto doſcż hubjene. Po pizy, kotraż je na wapnowych póbach narośtka, ma ſtót roſcże jako je żelesa a myſchti (Muskeln) jako ſ worzła. Wapno, kotreż je w pizy, ſłocżo dospołnje ſwużije a je potom krute a njeje k żanym thorojcżam tak nathilene. To żebi wěſcże pola naſcheho ſtotu na prěnim měſtnje pſchejemy.

Wapno cżini cżeżke póby prużniſche, a lohke a żypotate. Też póbu wohrěwa. We hłinjanej póbje, kotraż je na wapnje thuda a mokra, roſtlinu lohło wumjernu. Też je we póbje, kotraż je na wapnje thuda, mało powětra. Cżeżke póby ſwjercha cżaſto ſtwjerdnu, woſzebje tehdom, żmy-li wjele ſ kainitom żnoſili. W takim pſchipadże możemy żebi ſ wapnom wjele wotpomhacż a ſ tym dozpějemy to, ſo je póba ſaſo w najlěpſchim fiſikalnym ſtawu. S pomocu wapna żo też druhe minerale w póbje ſpěchnje roſtoja, woſzebje w żnojach woſchijate żiwiny. Schżerniſchcżowe ſhytki a korjenje, hródżny hnój a druhe podobne macżiżiny ſ pomocu wapna wjele prjedy ſhnija. S tym doſtanje roſtlina cżiſte prjedy trěbne żiwiny. Pſchi tym żo hſiſchcże wuhliczna-ta tiżalina (Kohlenſäure) wumije, kotraż też ſ roſkoženju wapna w póbje dopomha. S pomocu wapna nam póba tak rjez prjedy ſejrawi. W ſtrawej abo dospołnej póbje też żnoje, woſzebje pſchikupne lěpje ſtuſkuja, dokelż je tam wiele wjazy nakażliwinow (Bakterien), kotreż k roſkoženju żnoja dopomhaju. Wapno też koſcżowku (Phosphorſäure) w póbje ſdżerži. Hewak by żo wona do ſpódnich worſchtow ſhubiła. Dale méni ſchtódne macżiżiny żeleſnateho tiżliczinika na njeſchtódny tiżliczinik żeleſiny. Wapno potajkim ſtutkuje, ſo żo we póbje ſałożeny kapital, to żu żnoje, bórzy roſkoži a tak roſcżenje podpjera. Schtóż derje wapni, ma też derje żnojicż a nawopak: ſchtóż derje żnoji, ma też derje wapnicż, dokelż, hdyż je we póbje doſcż wapna, dha żnój we njej wjele lěpje a ſpěchniſcho ſtutkuje.

Kóżdy hoſpodaŕ měł najprjedy póbu wupruhowacż, haż je wona na wapnje woprawdże thuda. Njedoſtatk wapna móżemy też na tym ſpóſnacż, je-li woda, kotraż ſ drenaże cżerże, cżerwjena. Dale móżemy njedoſtatk wapna w póbje ſpóſnacż na nékotrych dżiwich roſtlinach jako na ſchcżěpelu abo tiżkałe abo łaż jón naſchi hoſpodarjo hewak mjenuja, dale na tſchaſawzy, wohniſchcżu, kapriji a podobnych. Je-li pak na póbje nékajki dżiwi dżerżel, woka abo podobne roſtliny, kotreż wapno łubuja, roſtu, ſpóſnajemy, ſo je w póbje doſcż wapna. Dale móże żo hoſpodaŕ hiſchcże na ſcżěhowaje waichnje pſcheżwědcżicż, je-li w póbje doſcż wapna. Na nékajki taleŕ naběr żebi néſchto pjerſchcże ſ pola. Tutu pjerſchcż daj na powětru wuſtuncż. Wuſtnjenu pjerſchcż poli ſe żelowej tiżalinu (Salżżäure). Schumi-li pjerſchcż na to thętro jara, je we póbje doſcż wapna, ſchumi-li żkabje, je we póbje mało wapna a njeſchumi-li doznła, njeje w póbje żżyła żaneho wapna. Dale móżeſch żo hiſchcże na druhe waſchnje pſcheżwědcżicż, kelko je w póbje wapna. Wżmi dwě łżiży pjerſchcże a ſmeſchej ju dokładnje. Do pjerſchcże daj nożowy tónczŕ abo matu łżiczku żele. Tutu měſcheżu na cżęſto roſdżełaj. Położiſch-li na roſmeſchanu pjerſchcż nétko łuſt łakmożowe papjery a wobarbi żo papjera żkabje cżerwjenje, je póba na wapnje thuda. Je-li pak je papjera żnilnje cżerwjena, je póba thętro jara ſatiżnjena, je-li pak halle póba po nékotrych minutach ſcżerwjeni, je póba jenoż żkabje tiżała. Njeſmèni-li pak żo papjera doznła, móżemy żnidżicż, ſo póba doznła tiżała njeje.

(Stónczenje pſchichodnje.)

Wliw póby a hnojenja na łucżnu pizu.

Kajkoſcż pizy pożudżujemy je ſtrony jejneje wużiwneje hódnoty. Swjeżchnje pożudżujemy pizu po tym, kelko je na łuży dobreje trawy, na pſchikład jendżelſki jilt (Raygras), lipniza abo łucżny woms a wſchelake dżerżelkoſte trawy. Kiżake trawy nimaju jako piza wulkeho wuſnama, ale wadża ſterje a lěpje howjaſemu ſtotej. Tohodla kiżake trawy tonjom dawamy, kotrymż njewadża.

Dobra piza roſcże jenoż na dobrych abo ſlěpſchenych póbach, na łukach, kotreż żo wotwodnjene a wurjedżene a ſ wapnom pomjetane, hdżež je to tyż trjeba. Kiżake trawy roſtu na mokrych a ſanjeroženych łukach. Tajte trawy żu nam jenoż k ſchtodże a k wobcżejnoſći. K polepſchenju łuki melijorowanje na prěnim měſtnje dopomha. S tym wotſtronimy ſbytnu wodu a łuku ſchewětrujemy. S tym nam póba njeſakiżnje a nakażliwiny, bjes kotrychż niczo roſcż njemóże, móża w póbje derje roſcż a żo roſmnożecż. Wapno pak wutupi w póbje mſchć kiżaliny, kotreż hewak po cżaſu w njej naſtanu a tak maju nakażliwiny pſchihotowanu póbu, kotraż żebi żadaju. Też żo tajka póba potom wo wjele na dużnu wobohacżi, kotryż żo ſ powětra ſ pomocu mjeteloticżni (Schmettelingsblütler) do póby doſtanje.

A tak je to ſ pſchikupnymi hnojemi? Też pſchikupny hnój ma na łukach wulki wuſnam. Najkmańſchi je na łuki ſuperphoſphat a Domaſchowa muczła. Na druhej ſtronje nuczi roſtlinu pſchihnojowanje ſ drażelnatofoſforowymi hnojemi k wjetſchemu żrěbanju wapna ſ póby. Tajka trawa abo żyno żo potom woſebje mlodemu ſtotej derje hodżi. Kak wapno na organismuż ſwérja ſtutkuje, żmy hižo cżaſto ſpomnili. Koſcże cżim bóle ſwjerdnu a nima-li ſłocżo doſcż wapna, dha na prochniwoſcż ſhori

Tole możemy naſlěpje pola mkowych ſwini woſkedżbowacż, kotrymż jenoż bérnu, kapałzu, kukurizu a ſorno dawamy.

Schtoż wużiwnoſcż naſtupa, mjeteloticżuja najlěpſche roſtliny na łukach. Ssmy ſpomnili, ſo żebi wone żame dużnk ſ powětra żrěbaja a ſ tym póbu na nim wobohacża. Hdyż ſtotej druhdy łuchińſku żel pſchidawamy, móżemy wobledżbowacż, ſo żo takſe ſłocżo wjele lěpje kormi. W łuchińſkej żeli je też natron, kotryż je też ſ dżela w draſłowym żnoju, każ w kainitu. Natron je we wſchěch juſchtach żiweho cżeła, woſzebje w krjewi, w żlinach a w żołdkowej tiżalinije, podpjera róſt bélkowin a je tohodla wulzy ważny.

Ssamżnu ważnoſcż ma ſtoro drażło, kotreż je ſaſo w myſchtach a też w krjewi.

Deſchczowak.

Technika pſchezo dale potracżuje. Nétko njetrjebaja żwoju łaſrodku wjazy ſ thrjepjawu krjepicż. To wobſtara nétko pſchiprawa. Tu móżemy w żerbſkej rěcżi „deſchczowak“ mjenowacż. Sso we dyrbi żo wodowodej pſchiſlamknyć. Wot tam ſchlawchi k njemu wodu pſchiwjebuja. Wożebita pſchiprawa thrjepi wodu w drobnych łapkach łaż miły deſchczik na rjadki, kerli, kwětli, ſeleninu, haj na ſchtomy. Tónle deſchczik pada na 1,20 metra ſchéroko. Dokelż łaż prudko naſhibnjena thrjepjawa thodżo potthrjepjuje ſ jenym naſtajenjom

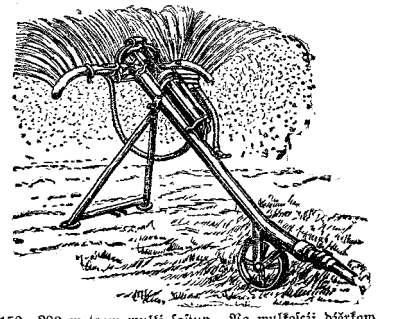

150—200 metrow wulki naſtup. Po wulkoſći dżerkow thrjepjaty żu łapki mjenje abo bóle drobne. Kapki żo po nimale dołhim puczu pſches powětr wija. Tak pſchiwoſmu zyle cżapkoru powětra. Sdobom naſnżcża żo ſe powětra ſ tiżlikom (Sauerſtoff) a dużnkom (Stickſtoff) a pſchiwodżuja tutej ważnej żiwinje póbje a roſtlinkam. Na naſchim wobrazu pſchedstajeny deſchczowak je tak mjenowany „Phoenixowy deſchczowak“.

Skotarstwo.

Ssyłanje jako ſłotna piza.

Ssyłanje dawamy ſłotej, ſo by żo nażrał. To ma wſchelake dobre ſtrony. Se żyłanjom ſalutujemy ſłotej, ſo njetrjeba twjerdu żłomu żracż.

Hdyż jadrne pizy je żyłanjom pſcheměſchamy, dha nam ſłót pizu tak nahle njepożéra, ale derje pſchežuwa a ſe żlinami pſchemješcha. S tym pizu lěpje żpożiwa (verdaut.) To je wobżeje ſa tón ſłót ważne, kotryż podżiſcho hiſchcże junu njeżuwa jako howjaſy ſłót. Ssyłanje móżemy też ſ druhej pizu naparjecż. S tym żebi wjele ſalutujemy. Nimamy-li doſcż żyna, móżemy ſłót k tomu donuczicż, ſo wjazy żłomu ſeżerje. Ssyłanje też nałéto do prěnjeje ſeleneje pizy měſchamy. Tola pak nimamy pſchewjele ſeleneje pizy rěſacż, dokelż mamy je tym jenoż ſchkodu. Doniż je dżeczel hiſchcże młody, njeſmémy jón na żadyn pad bitу dawacż. Njeſłamy-li

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 170 — Budyšin — Sobotu, 23. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pf., na pósće a pola dowérnikow 1,80 zł. pr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pf. Wudawa a dźěł Smolerjeo knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pf. Rabat po tarifje.

Belgisko-němski konflikt so přiwótřił.

Wujednanje přez Zwjazk Ludow? — Hindenburg chce London wopytać. Napjatosć mjez němskim a pruskim knježerstwom. — Testament krala Ferdinanda wobkručnje Carolowe zdaće trona.

W Londonje, 22. pražnika.

Němsko-belgiske wadźenje so tu jara wobzaruje. Mjenja, nětčišcha swada sa žadyn z tuteju krajow wuspěcha njejsmě. **Wótre formy cźinja jeno nowych njespěchceželow.** K belgiskim wudawanjam pische „Daily Telegraph", jo njejsu jara spěchewědčażge. Kaž je snate, je spěchezo cźežko lajke wězy dopokasacź hač je wošłabicź. Diplomatiski korrespondent nowiny měni, tuta należnosć njestara jeno Němsku a Belgisku, ale wschěch sjednoczenych knježerstwow. Jendźelske knježerstwo nima najmjenšcheho lóšcha, so do njeje tykacź. W zyłym praschenju němskeho wotbrónjenja so spěcheje, so by měr knježił. Jeli pak dyrbi so swada docźinicź, dha je pschistejeźaca instanza sa to swjatkowa rada, kotraž dohlad němskeho wotbrónjenja podsteji. Pak Belgisa abo Němka durbjała rosćuđ rady sej žadacź.

Varlin boji so demonstrazijow.

W Londonje, 22. pražnika.

Nowina „Outlunt" namjetuje, pokasujo na spěchne sbližnje Jendźelstwa z prjedawšimi njepschećelskimi statami, so by jendźelske knježerstwo presidenta němskeje państa z Hindenburga na wopyt do Londona pschepro-syło, na cźož budźe posłušcho wopyt jendźelskeho para w Varlinje sćěhowacź. W Varlinje so tuto ibliźenje jako nětajki poapyt wobhladuje a so boja, so pschi pschewjedźenju wotpowědneho wopyta „demonstrazije" wuzamknjene njebudu.

Keudellowa njesbožowna ruka. — Njejednosćź we němskostatnej radźe.

W Varlinje, 22. pražnika.

Se žejmskich kruhow žiwschimy, so tam swada mjez němskostatnym ministrom z Keudellom a Pruskej so jenak njepoćuđźi. Wězownje chileja so někotre kraje ke knjesej z Keudellej, hyrnjež pschestwědčene byle, so njejsu jeho wosjewjenja w sańdźenym tydźenju we wschěch drobnostkach woprawnjene. Tola steji němskostatna rada sakładnje na stejnišchću, so so jedyn zobustaw **w tajkich wot jeneho druheho zobustawa pschimacź njeźmě.** W tym nastupanju ma knjes z Keudell samo Bayerstu pschećiwo sebi. Tohodla, so njeby tuto wadźenje dalscheje roshorjenosće do wětšich kruhow njeźło, je so należnosć na tkwilku wrócźo stajiła. Se zrjedźišćoma němskostatneje rady tu so so pospyty cźinike, so bychu so wujednali a to na to waschnje, so rada postupowanje knjesa z Keudella njeschwali, z dobom pak też prustemu ministerstwu presidentej dr. Braunej porokuje.

Bratianu knjes zyłeho położenja

W Bukarešću, 22. pražnika.

Hdyž Bratianu po pohrjebnych zwjatocznoscźach kralowej wudowje zwoje zobuźarowanje wupraji, napschećiwi wona: **„Wy sće nam wjele był a budźemy pschezo na Waschej stronje stacź."** Bu ruczny dopiš krala Ferdinanda na Bratianu wot 15. julija wosjewjeny, kotryž sćěhowazu radu wopschija: „Pscheju swojemu žywej Carolej zbožowne žiwjenje na pucź, kiž je jej pschećiwo naschej woli sam wuzwolił. Njeźmě pak nihdy zapomnicź, so je jako Rumuna, jako žyn a nan winowatny, wschěcho so dacź, schtož mohło wobstejace wucźinjenja dla sledowanja na trón poczejcź." Nimo žerbskeho krala Alexandra wocźakuje so ministerski president dr. Benesch jako zastupjeŕ presidenty Mazarryka.

Domjace přepytowanje we Winje.

We Winje, 22. pražnika.

Pschepytowanja dla podawkow sańdźeneho tydźenja pschewjedu wyschnoscźe z najwjetschej energiju. Mnohich zu sajeli, tohorunja zu bydlenja wschelakich wozbow pschepytali. W kommunistiskim sekretariacźe bu wczera k druhemu raźej pschepytane, tohorunja w bydlenju znateje kommunistki Schorr, sekretarka Cźerwjeneje pomocy. Wyschе toho bu wczera wjednik kommunistow Koplanik sajaty, kiž je pschi pohrjebnych zwjatocznoscźach rjedu na zentralnym kerchowje agitatoristu rěcź dźerżał, kotruž pak žarowazy wotpokasachu.

Němskostatneho kommunistiskeho spócźerka Piecka bu wczera sajeli, dokelž bě bjes dołhażnych wupokasmow do Wina pschischoł. Bu z Awstriskeje wupokasany. Tomu pak je so Pieck zapowědźił, tuž jeho dale jateho dźerża. Wczera statne rěcźnistwo wschelake wuzwojenja pschewjedże. Tak wuzwoji „Cźerwjenu Khorhoj", organ kommunistiskeje strony, też antisemitistu nowinu „Volkskampf", kiž nastajnje k samordowanju židow namolwja. Pschećiwo „Němsko-awstriskemu dźenikej" je so skorźba zapołožiła dla cźežkeho skhiwdźenja policajskeho presidenty Schobera a schefa statneje policije.

Swjatocźne pohrowanje policistow.

We Winje, 22. pražnika.

Na wožebje zwjatocźne waschnje buchu wczera tamni pschiběrkuschni schkitanskeje straże pohrowani, kotryž su pschi pjatkownych njemerach zwoje žiwjenje pschiźadźili. Wschitkomni běchu zwjatkowy president a wschitke zobustawy knježerstwa. Wě so dopołdnja wujednaja, so też socialistojo psches wotpósłanje zastupjerjow a wotedacźe wěnzow cźahu tych muži pocześcźicź, kotryž su pschi wukonjenju zwojeho powołanja padnyli. Na tym dnju so žane wulkotne rěcźe njedźerżachu. Tola zawostaji pohrjebna zwjatocznosć najhłubšchi zaćišćeć. Hdyž bě wužohnowanje skónczene, hibasche so njeskónczinje dołhi cźah, na cźele zwjatkowy kanzler dr. Seipel, polizajski president Schober a zobustawy knježerstwa, mjez njeliczomnymi cźrjodami k rowam. Hdyž bě kapała schkitageje straże žarowanski pochod pschedinjeła, stupi zwjatkowy president dr. Hainisch k rowam a cźinjo jako prěni hrušlik do hłubiny. Jeho sćěhowachu druzy zobustawy knježerstwa a dalschi žarowanscy hosćo.

Přewidomne nadpady na sakske knježerstwo.

W Drježdźanach, 22. pražnika.

„Dresdner Nachrichten" we zwojim cźasu statnym katarstim hospodarstwam porokowachu, so so njesadźa, ale wulkeho pjenježneho pschirażka žadaja. Pschi tym złožowachu do na rosprawu prjedawšeho hospodarskeho ministra dr. Wilhelma, kotruž bě sakskemu ježmej pschednapołožił. „Dr. N." pak su sabyle, winy rozjašnicź, kotrejž tutej rosprawje podleja. Tute nětko „Sächs. Staatszeitung" na pohnuwanje statneje kenzlije cźini a pisa:

„... Tuž dyrbi so wožebicźe wusměhnycź, so je sakski zwobodny stat **tute katarske hospodarske powostanki z dorevoluzionarneho cźasa w zyle sanjerodźenych wobsteinoscźach pschemjacź nuzowany byk,** w stawje, kotrehož sćěhowki hischcźe dźensa na **brožnjach, thežach, inventarje atd.,** dźiwajo na wulke wudawki, kotrejž su **k porjedżenju** wutrjebake. widźecź zu. Budźe nak hischcźe dalschich wultkich woperow trěbnych, so bychu so sćěhowki dorevolucionarneho sanjechanja wottstronile. W tutych wěrnoscźach leźi jadro woprawdźitych winow, cźehoždla hischcźe statne katarske hospodarstwa pjenježnu podpieru trjebaja a so njesadanja. **Se sozialistmom, kaž to „Dr. Nachr." wobtrucźeja, a s politiskimi stronami nima to ani najmjenšcheho cźinicź,** a tohodla ida je njemudre bycź, z tutymi wěskami do politiskich kolijow sej sajeć. Stónczuje jedna so tola wo to, na pózje woprawdźitoscźe a pschede wschém **wěrnoscźe** wostacź."

Wot 1. awgusta powyschenje póstowych placźiznow?

W Varlinje, 22. pražnika.

Je-li póstowy minister w sarjadowanskej radźe statneje pósty wjetschinu za swój nacźišć dospeje, **budu nowe powyschene póstowe placźizny hižo sa tydźeń — 1. awgusta — do skutka stupicź,** z wuwjazkom nowych wožebicźe powyschenych placźiznow **sa pakety a cźežopišty,** za kotrež je **1. oktober** wotmyślany.

Błóta dźez Serbow.

„Naschа narodnosćź, nasche waschnja a nałožki su kaž Helgolandzka skała — kóžde lěto po nješchto wotdriebi a stónczuje so zhubi."

Starožerbski stawisnaŕ.

Ssrjedź 18. lětstotka sapoczа niczata wójna pschećiwo Sserbam. Sapoczatk cźinjesche so ze sakoženjom **němskich schnikow,** kiž běchu hižo tu lět prjedy nastałe. W Błótowskej wjesy Lědy bu 1719 prěni katenat — tak so tehdom wuczerjo mjenowachu — pschistajeny. Njedźiwajo na to je posledni hynk žerbskeje rěcźe w tutym zydźišćeju so wukhowak hacź do 23. měrza 1902, hdyž stary twarjer cźołmow Wilhelm Nychtaŕ zemrě. W zudnistkich aktach naderdźech, so je někotrykuli Serb zwoje mjeno do němskeho pschełożił. S Kolarja nasta „Schmied" a z Nowaka „Neumann".

Tutón prozeß germanisazije pschimałsche dale. We wot lětšwu a tomtdwom sawrjenych Błótach je so Sserbstwo najdźiwe dóstrałało. Tola też tu dobywasche so němska wuczba dale do domow. Hischcźe psched 30 a 40 létami dyrbjesche wuczeŕ z dźěcźimi, kotrejž buchu do schule pschihwjate, žerbsti rěcźeć. W hornich rjadowanjach běchu tak dałoko, so němski rozmnjachu. Dźensa njeje to wjazy trjeba: **Wschо je žo pschenjemčiło.**

W 13. lětstotku bě trjebanje žerbskeje rěcźe pod khłostanjom je knjerzcźu sakasane. We lěcźe 1293 bźěše Barnat II. Anjaliski žerbscźinu jako žudnišku rěcź sakajał. Tuźanu sakasnu wuda abt (pschedstejicźeŕ) klóschtra Nienburga. (Pschistini tamo zurwinski słužownik. Pschíp. dop.) W Wittenburgskej zhubi so žerbska rěcź hakle 1927, hdyž krajny hrabja Bjedrich ju tehorunja pod khłostanjom je smjerczu sakasa a dźerżeschе kóždeho Serba za njehódneho, nětajke saktojsnstwo wukonjeć. W zyłym lěcźe so žerbscźina też w Lipsku a Zwikawje sakasa. W Mischnje zhubi so hakle wokoło 1424. Na kupje Ranja wumrě posledna Sserbowka 1404 (!) W měsece Lubnjowje namakamy 1430 němcźinu jako žudnišku rěcź. Tola žu tu dyrbjeli hischcźe wjele Sserbow sahybleni bycź, dokelž je hacź do 18. lětstotka rjemjeźlnistim wuczobnikam do wucźerskeho lista sapisaschе, so je „guten teutschen Gebliits und nicht wendischer Nation."

Sserbja njeźmědźachu ani sastojniży, ani rjemjeźlnistu mischtrowu bycź. Wschudźe zo wrócźo stajachu. Saamo stawisnarjo bjes pschedstudkow, kaž biskop Ditmar Merseburkski, pożudźuje jich krucźe. Pišaschе wo nich: „Je-li ma Sskowjan pożkuchacź, dha dyrbješi jemu zyno žracź dacź kaž wolej a jeho pschebiecź kaž wóžła." Pschi tajkim podcźišćowanju žerbskeje narodnoscźe njetrjebamy zo dźiwacź, so jich rěcź wrócźo dóschle, zyła hdyž mjes Sserbami sahyblene germanisce zhubti tehorunja na jich smiczenje njedachu. (Zo hižo je so dźensyšchi dźeń zmyła. Pschíp. dop.) Tola dźerżeschе zo žerbska rěcź w Lubnjowje hacź do l. 1800. W tutym lěcźe wotpołoži zo poddanska pschišłucha naschеcźo knježerstwu wot někotrych měsćanow w žerbskej rěcźi. Dźensa je zo zamo na wjach wokoło města, kotrež běchu psched 60 létami zyły žerbske, wschо pschenjemcźiło. Tajka wjesta je Radušch na wjeczornej stronje Błótow. Hacź do léta 1890 spěwachu w pałzionstim cźasu kóždu zobotu wjeczor holzy pschi spěwnym wobkhadźe duchowne spěwy žerbšći. Potom pok žerbske a pok němske. A dźensa zo wschо němski spěwa. Njeje wjazy žerbskeho ludu, ale zu jenoż jenotlivi cźłowjekoja, kotrejž žerbsku rěcź rozumja.

W lěcźe 1843 wucźini liczba pruskich Sserbow hischcźe 135 700; 1861, potajtim 18 lět pozdźicźo, jenoż hischcźe 83 441. Běchu potajtim kóžde léto na 3000 duschow zhubili. W lěcźe 1882 dašche pruski kulturny minister statistiku wschěch schulskich dźěcźi sesjaceź. Pschi tym zo wupokasa, so běchu hischcźe 57 000 Sserbow zywych. Potajtim w běhu 21 lět bě zo sažy 26 000 wožbow zhubiło. Wjele pschinoschowasche w pożlednym cźasu pschewjedźenje statnych drohow a żelesnizow psches žerbsku krajinu k smiczenju žerbskeje rěcźe. W Błótach njejsu pożledni Sserbja zyła žani Sserbja, ale Němcy, kotrež je Bjedrich Wulki po zydomlětnej wójnje tu sasydlił. Hacź do 1882 je žerbska rěcź lětnje na 1200 duschow zhubiła.

Se žerbskej rěcźu zhubichu zo też Sserbow waschnja. Prjedy pscheproschesche hamor na „gromadu". Haupt a Semoler wopisujetaj w 1840 wudatej spěwnik žerbskich ludowych spěwow tajku gmejnsku zhromadźiznu. „Pschi zpoczatku wuwiwa zo zhromadźizna mjeńcźo a mérnje. Tola bórzy straża duchi do zo. Nastanje hadrija, na kotrejž zo kóždy zobustaw psches rěcź, rejenje a machanje wobdźěkuje, tak so pjerza wichor nastanje. Poradźi zo schotcźi a jeho wuzudnym pomocznikam, pschipokhcharjow pschepiwdźecź, dha maja so za haibu, hnydom haj rjez. To schokta we a zawrě na tutym dniu zhromadźiznu. Nasajtra pschi-

hłosuja jomu wschitzy. Jako wobsjedźeŕ lężownosće chże Sserb pokłacać, so jeho głowo też nětcho płaćі, a śpiećuje so tuż na prěnim dnju. Kóżda serbśka wjesła je mały śat, hdźež wschо pschiśłuchnje do so pschima; rój, w kotrymż so śynczi a bórzі a tola dże w dobrych kolijach a w dobrym porjedże dale."

Też domjace napiśma a konjace głowy na świśłach su so shubile. Tu mózesch bibliske głowo nakoźewacź: Stare je sasćho a wschо so ponowiło. Jenoż wšy, rěći a późne leżownosće je serbskimi mjenami budu posbśišche rody na nětdy wulki, kśejazy serbśki lud doponiwacź.

To njepišа nětkóli „jažany Sserb" abo narodnje pschewjaty panslavist, ale němski spišowaczeł, wšitcy P. Fahlitch ś Lubnjowa w jenej nahladnej Barlinskej nowinje („Bossische Zeitung"). Ssamo Němzy poczinaju spósnawacź, ś kaśkej hrubosću a brutalnosću Prusa nětko hižo 61 lěta wobchadźi Sserbow narodnje a duchownje kjudże. Wschi tym śwěri śej prusći kulturźowny minister dr. Becker śjawnje psched śejm śtupicź a wuraźeł, so Sserbja sakońcźuju wschо maja, schtož w schuli k sdźerżenju śwojeje rěcze trjebaja. Nětkajtі dwělomny sakoń je bo psched sćinami twidał, ale dolho so w kśichnach wusłuchnjećeow głował. So bychu jich pomognuli pschi niczenju Sserbow cźaża nabyli a so mohło rjeć: Woni we to njerodźa. Każ nětnjše nowiny („Dresdner Anzeiger" cźo. 336) pišaja: Němzy w Elsaś-Lothringskej dźensa na śwojim cźele sacźuwaja, schto rěła, jenemu ludej maczerne rěcź ś pomocu schule braćі. Spomnjene Drjezdźanske nowiny wotcźišchcza hłób Elsaś-Lothringskeje němšcźeje nowiny: „Njecźłowjesće je, haj do njebjeś wołazy hrěch, hdyż so jenemu duchownje, duschinje a narodnje wuwjajanemu ludej **hišchcze dźěcźi rubja**, **hdyż** schula tute słošinistwo na dźěcźoch ś bjeswutrobnym fanatismom wobeńdże a jim njebjeśći dar maczerneje rěcze ś wutrobу a ś sasahe wudeże, pśiedy hacź rostejźo, hdyż so roświwaze cźłowjeske kśěnje i hrubej ruku śniczi. Njecźłowjeśće je, jenemu ludej śwoju rěcź rubicź, jemu zule śjawne źiwjenje wograwowacź, jemu wschе śjawne wustupowanje pocźeźicź, pschi wobarenju śwojich sajimow so pocźišchcźuje, jemu jeho duchwene a duschine roświwanje podwajajuje. **To je wo wjele wjetśche słošinistwo hacź wschе wójnśke słošinistwa chromadze.** Njeje dha žanehо sudnika na śwěcźe, kiż by tutomu sjawnemu mordarśtwu śerbśtich duschow tónz cźinił a psched śwedomjom, śwětom a Bohom samolwjenje żadał?

Njecźłowjeśke je, jedyn lud ś maczerneje pódy śwojeje kultury wukorjenicź. Njecźłowjeśke je, jemu jeho stawiźnу rubicź a dopomnjeсze na wótzow we wutrobach wohanicź Njecźłowjeśke je, jeho najśwjećišche śarźuśe raniсź a śłasnicź, cźeścźownosć napschećo śwojim waschnjam moricź a jón k ludarśtwu wocźahnyć, so zuże śwjedźenje śwjećі, zuśych mużow śtutki cźeśći a zuśeho ducha jako śwojeho wudawacź dyrbi."

Prusća je njewuschikna (unśáśia), kulturu narodnych njeśichinow pśitowacź a haśicź. Jenoż nasche sakśke Injeźerśtwo a nasche kuźiśte wyschnosće jewśa frosumjenje za kulturne kubła serbśkeje rěcze. Kak je tamny, Sserbow niczazy duch hižo buchownym a wuczerjam do śtowow fajźi, to je Budyśka „Radźija" pschi śwojim konzercze loni we Mjerbnje nosbonila. So bychu so Sserbja wot serbśkeho śwjedźenja wotdźerjowali, jarjadowa tamny žuźownik Knjeła na žanym dnju konfirmazijn a we cźażu konzerta śromadźišnu śtarśchich a pschiwuśnych ś młodymi konfirmandami. Tak dźiśatej zurjej a schula śej do rukow, so hychu tón próśchć narodnego cźuca, kiż hišchcze tam je, jadubkyśoj. To njeje pschipad. To je **derje pschemyślany łysem**, kiż žno so nětko lśtkotli pschećiwo Sserbam nałożuje. Pśiedy jich sabiwachu każ śtót dla śwojeje maczerneje rěcze a nětko je so potajny łystem wuwił, kiż buchownje **wjazy schkody naczini**, hacź pśiedawśche cźełne mordarśtwa.

„Bożo Knjeże, schkituj Sserby moje!" (Cźitchinśki.)

Wotprajenje centrumskej strony na němskonarodnych.

K 80létnym narodninam Hindenburga.

W Hannoweru 22. prażnika.

K wožwjeczenju 80létnych narodninow statneho prezidenta ſ Hindenburga chcźeja němśkonarodni śwjedźenjku śhromadźiśnu w mjeśćezanśkej hali wotmjeć. S wuwjaczom sozialdemokratije a „Reichsbannera" su so nimale wschе politiske strony a naprawne towarśtwa (kaž Jungdo, Stahlhelm, wojeśke śwjazki, śpěwarśke towarśtwa atd.) pscheprošyli. Każ śtśichimy, **niewobdźělichu so hannoversća a zentrumśća strona.** Němśko-demokratiśka strona njeje hišchcze śwoje śtejišchcźo wojśewića. Pschedźiwdstwo zentrumiśeje strony wuzaśnuje śwoje wotprokśanje ś tym, so pschi śwjedźenju prezidenty němśkeho stata **wschе strony, kotrejż na podstawku Weimarśkeje wuśtawy śteja, śhromadnje śo wobdźělichu dyrbjeli.** Tajki śwjedźeń by sawěśće po pschećzu Hindenburga był. Dokeľž wotpohladny śwjedźeń němśkonarodneje strony tutu pschesśednosć bohużeľ wuzamknje, wobzaruje zentrumśka strona, so so pod tajkimi wuměnjenjema na śwjedźenju wobdźělicź njemóże

Wušparanje dla Locarna.

W Parisu, 22. prażnika.

Nadpadny na Němśku njepschestanu. Pschedźydna komornje komisije za wójnśke należnośe, sapósłanz **Fabry**, wobkruchcźuje w nowinje „Intransigeant", so **Němśka Locarnśke wucźinjenja jako schlebjerdku papjery wobhladuje.** Tajne bronjenja, kotrež je belgiśki wójnśki minister Broqueville na dźatue waschnje wotkrył, su **němśke wotpohlady dopokasałe.** Franzowśki lud njemóże k taźkej politizy žaneje dowéry mećź a so tuhnje praścha, hacź ma Locarno pod tajkimi poměrami hišchcze nětkajśeje hódnotu.

Tute wuwjedźenja sapósłanza so wěso jako połne njebjeru, namaj pak tola pola luda wuśpěch. Wześwědomite wulkukanje němśko-belgiśkeho konflikta narodne nowinaŕśtwo a wulke boulewardśke nowiny pschezo dale a hórje pschewjedu.

Wójny śteja podobnje kaž w měrzu 1925, hdyż tehdomniśchi śwonkowny minister **Herriot** w śenaće sensazišu rěcź wo němśkich „tajnych bronjenjach" mjeńesche a frenetiśke pschihłosowanje wšěchich stron žnjeśche. Tutkwilu sapschimaja łewe nowinn każ tehdom naprawne, byrnjeź w troschu podiśchenej rěcźi. Wone w nicźim njeprotestuja pschećiwo bjesmérnym pschehnaćam nazionalistow a mjelcza, hdyż so němśkemu ludej njepschesławaja „pschestupjenje locarnśkeje politiki" wumjetuje. W nowinje śchuśiśeho ministra Herriota so praji, so dorbimy nowu njedowéru napschećo Němśkej mećź, **„so bychmy so psched žałośnymi pschestupjenjemi śchitali".** Sozialistojo **so wo to** njestaraja. Sabéraja so ś wulkej stroniśkej politiku a pschewośtaja praśchenja śwonkowneje politiki knjeześkim stronam.

Sa někotre tydźenje budźe Swjatł Ludow w Genfju so śhromadźicź. Franzowśki nazionalistojo chcźeja Briandej śnjemóžnicź, so ś dr. Stresemannom dla śnjeżenja wójśka so wujednacź. Jeli so franzowśky nałewni republikanojo dale tak sadźerja, jeli pschećiwo tutym manevram nazionalistojo krućźišcho njewuśkupuja, budźe tak mjenowana „locarnśka mućznosć" w Franzowskej dalśche kruhi pschetrašacź. Tuthwilu maja nazionalistojo wupschca, so w franzowśkim ludźe so wo nuznosćіg postupowazeho bronjenja rěcźi, każ bychu so dyrbjeli na nowu wójnu pschihotowacź.

Ze Serbow.

Dźiwjenica.

Sobotu 23. julija.

† 1890 w Njebjelčicach Jurij Wróbl, 75lětny, wusłoj ny znajeł rostlinow a wubjerny pčołaŕ.

Ty wotpočinko w pustych honach
Wot palmow měra wobdaty,
Te čerstwe žórło w suchich stronach,
Dnjo swjatočny, bu[illegible] witany!

Zo swjeću z tobu Bože mjeno,
To mojej łačnej duši daj,
Njech Zbóžnikej ja słužu jeno,
So jemu synu k nohomaj.

Dźeń starosć, horjo njezamóže
Mi dušu jimać z tyšnotu;
Zo prawje słyšu słowo Bože
Sej modło swjeću wutrobu.

Słyš, duša, hižom klinča zwony
Tak jasnje z wěže cyrkwinskej;
Tuž nastaj nohu na te strony,
Kiž wjedu k cyrkwi, woltarjej!

K. A. Fiedler.

Njedźelu 24. julija.

† 1916 lic. Jan Rjenč, farař w Ketlicach.

* 1804 w Zrjwicach Michał Buk, pozdźišo konsistorialny radźićeł.

W spytowanjach a horjach so wupruhuje, kelko je človjek postupił w dobrym, a při tym powjeśa so zasłužba a počink so lěpje pokanuje. To njeje niče wulke, zo je človjek pobožny a horliwy, hdyž njeběrpi wobčežnosće, ale hdyž w času přećiwnosće sćerpnje wutraje, směł so nadźiješ wulkeho postupa.

Domaš Kempenski: Kročenje za Khrystusom

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 728, hygrom. +2, temperatura we dnjo +26. — Zranja we 8 hodź. barometer 725, hygrometer —3, temperatura we nogi +16. — Wuhłady na mało pschemjenjenja. — Mjana ś wječora, kotruż hižo dawno pschipowědźichmy, cźełnje psches nasche strony. Wječera wječor jerjeśe so nad Budyšћańskej krajinu ś njewjedrami a se śtmkatym deschcźom. Też w Drjezdźanach mějachu we žanom cźażu śliwki a njewjedra. Schćeńża rano hišchcze na njewobstajne wjedro pokasowasche. Nad połnośćej Europu je wyschi na nad połnóznej nižinu. Sśmy w nasćhich stronach na śhronje wobeju. Tak mamy bosći śchersiate wjedro. Juśe pśowe dny satupja. Juśe je 6. njedźela po śwjatej Trojizy błónćko rano w 4,08 hodź. śhdadża a o wječer we 8,03 hodź. łhowa. Měśacźk łhdadża w połnozy w 12,21 hodź. a so pop. w 4,17 hodź. łhowa. — Juśe, lubi Sserbjo, so nascha śtudowaza młodźina w Sślepom śthadźuje. Mi lubi holanśjo Sserbjo, wěmy, so wasche cźiche wjesći jara rośwo leża. Tole śeśe śwucźeni. Juśe je wjele wam pucź do Sślepeho pschedałoti njese; Dźiśe tam pohladacź. Wśmuśe śwobu śwojich domjacych a śwójbnych, pschećelow a śusedow. Wićhitzy, wschitzy nastajśe, so na pucź do Sślepeho. Waścha śtudowaza młodźina cźe wam prajićі, wam śłubicź, so cźe wośtacź śwérna śwojemu serbśkemu ludei. Mějźe sańcź jeho śluby a tohodła tam dźiśe.

— **Nasch wjedrawuśtojny** staja sa pschichodny tydźeń tele wjedro: Njedźelu 24. 6., pónd̆elu 25. 6.: Njenje; wutoru 26. 6., śrjedu 27. 6.: Njewjedro; schtwórtk 28. 6., pjatk 29. 6.: rjenje a horzo; sobotu 20. 7.: mutno, mjechwojto; njedźelu 31. 7. rjenje.

— **Po khodźenju śwéćbow** a njebjeśtich znamjenjow: njedźelu 24. 7.: Semjerjenje; pónd̆elu 25. 7., wutoru 26. 7.: Dobry dźeń za domaznosć a wobkhod; śrjedu 27. 7., schtwórtk 28. 7., pjatk 29. 7., sobotu 30. 7. a njedźelu 31. 7.: Dobre dny za pschemyšlo, wobkhod a wucźenje powolanje, tola hroża njeśoża, powodźenje, wohnje.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańcźo ś naschich cźasow.

Napisała Kirstina Rowowa.

17] (Pokrać̆owanje.)

W Podhradźe njebě evangelikeje zyrkwje; ludźo dyrbjachu haćź do Rakowianow thodźićź a thadźachu tam też, hdyż so ras sa lěto poradźi, k śpowědźi a k śwjatej wjeczeri hićź.

Njeboćźićźi Pribowśki bě jej postillu a paćerśke sawostajił, ś tym so wona pokojesche, mějeśche-li ras khwile.

Wona haćź dotal mějeśche sa to, so je wschо tak derje, kaj nětko je. Khdyż jenoż je cźłowjek porjadnje a cźeśtnje žiwy a Boha njetwopuschćeł, **potom Bóh też** cźłowjeka njewopuschćeł. To běśche jeje nabożina. Ale ſ toho cźaża, **so bě kujes** prowisor pschićhoł, wona widźeśche, so tón Boże **kaźnje** dozhła hinak rośumjesche jako wona, a Bohu so zyle **hinak** dowérjesche.

Běśche jej jara dźiwno, khdyż ras do jeho śtwoli. Wona pschinjeśe śwoje modleśśe Bohu; wón mějeśche też jene. Woni wupśewachu dwoj kěrkuchaj; potom so modlachu, a knjes prowisor cźitaśe a wukładowasche wěśte mjeśtno śwj. Pišma tak jednorje a žaśnje, so mózesche jeho kóždy dźeśo rośumićź. Radosć bě, jemu pschipośłuchacź.

Potom modleśche so wón hišchcze ras, wołejbje sa to, so by Bóh mładeho knjesa bórśy wustrowił. Potom dźěśche knjesej Mikławśchej a druhej wobaj dźěchtaj kóždy na śwoje dźěło. Po lětach pschińdźe Pribowśka k prěnjenu rasej sa tym, so je njedźela.

Nasajtra pónd̆elu pomhasche Urśiny młodenu knjesej thodźićź; wón bě hišchcze jara śłaby. Wonaj śwurzowaschtaj ho tej wuloru a śrjedu dale tak, ani so by Korinśki nejchtо wo tom wedźał. Khdyż potom schtwórtk śym w nanowej pschitomnosći ś loża stany, so njebě pytnył, so je to hižo k schtwórtemu rasej. A kaž cźežko bě jemu thodźenje k prěnjemu rasej padło. Wonaj běchtaj nanej tutu bolosćź salutowałoj, kotraż běśche teź tak hišchcze dosć wulka; pschetoż jeho śtatny žym bě nětko jenoź sćin prjedawśchego. Jeźej możesche jenoź ſ wulkej próżu, a hyrnjeź bóle hišchcze sapłakaj a jeźo do cźeśtneho wuwatowaneho župana w śtólcu ś cźopytym tachłam dowjeśćej a tam ſ połrwadkami sawodźeŕwałoj, běśche jemu tola pschego śymna, chiba so jenoź tu a tam pschećeradnika cźeśnjeń na liśomaj kntśkownu śymnizu pschećeradźowasche.

Tak minychu so prěnje ići njedźele. Bě pjatk wječor. W lubosnej śtwiczźy, kotruż bě nětkdy jeho macź wobdźiła, śedźeśche Nikołaj Korinśki, wobśmětlany wot cźerwjeneho płomjenja w kachlach. Khdyż młodźenc bě žamłukł. Nan pschekhodźowasche so, kaž bě lékaŕ pschikasał; wón widźeśche, so so nan bórzy njenawrócźi; tuž njebě trjeba, wujeśće wobliczo pokajowacź, a młoda khowa wotpočźiwasche na wobkrejnju śtoła. S dałoka bě widźeć, so cźujeśche he wboha wutroba tak kaž na pol śłemjena abo wot wuśu dótrhnjena krućźka, hdyż wot błónza wokoschena so próżnje, k nowemu źiwjenju so śhrobacź a błoćkliu śdźihnyć, a dokeľž to njeńdźe, potom da jej bjes nadźije saso so śtulić.

To je tola žałośnje, tałke hinyć dyrbjeć, takle wotemrěwacź! Bołośnje je, młodośći bjes mozy wohladacź! Bjes dźiwa, so mężesche wobliczo pschi durjach śiejazeho młodeho cźłowjeka wuras hłubokeho wobžarowanja.

Wón pschińdźe ſ cźichimi krocźelemi hacź k pjezakej a nakhili so nad lenoschku. „Schto rudźiśch so moja duscha a žy taka njemérna we mni? Dowěrkuj so Bohu, pschetoż ja budu so Jemu hišchcze dźakowacź, so je Wón mojeho wobliczа ponoz a mój pokcj," praśejchtej cźekkej hubje sćicha.

Skoro mikawczki khoreho so śpěchnje posběhnychu a dwě śpodźiwnej diamantowej wocźi samurišchtej so śpodźiwajo do wobliczа teho, kiż bě tele głowa wuprajił.

„Ta śeje wy, Mirośławo? A schto wy prajischcze?" Młodźenc podoba jemu śwoju śymnu ruku. Provisor wuśpiewasche hišchcze nas łahodnje głowa, a njeś tym, so na niśu podnožku pożydże, wohrěwasche ſ cźopytym dychom śwojeho erta jemu podatu ruku.

„Urśiny, wěrieśe wy woprawdźe do Boha?"

„Haj, ja wěrju, knjes Korinśki!"

„A wy pschedstawjeczе śebi jeho jara krutcho a śtrašcźnje, njewěrno?"

„Dowolcze mi jene praschenje: Khdyż běścheśe śłyšaŕ daloko śdaleny wot śwojeho nana, bě wón wam potom bojaśny a hróźny?"

„Dźiwne praschenje! Kak bych mohł śebi śwojeho nana śtrašcźneho a hróźneho pschedstawićź? Wschako hym jenoź lute dobroty wot njeho dostawał, hanu dobrocźiwosći nałhonił. Tola schto ma to ſ mojim praschenjom cźiniciź?"

(Pokrać̆owanje śeśćhnje.)

— **Cžežke njewjedro je žylnym dechcjom** rospuščejši žo wčžera pjatk popoldnju nad Budyšcinom a wokolinu. Bližše tjom hodžinam žo njewjedro nad městom a ł dołheho ranja města wutworjowaše. Cžmowe mróčele stawachu, bórzy papachu też błyšt ł nich a žylny hrimot rjesče. Wulke, cžežke kapki padachu. Tola prěnje njewjedro žo bórzy ł ranju wotpali. Hórje łahadżešchtaj tu potom druhe a tjece njewjedro. Cžma běšche łtrjedy popoldnja tak wulka, so dyrbjachu we wobkhodach a dźěłarnjach žiwoju łaswječ. S městnami błyšt dyri, tola drje w měšcze wjeličeše łchodu nacžinił njeje. Ssylny deschcz žo lišeche a dróhi běchu ł rěčkami poczbnjene. Po njewjedrje je žo hacž do 7 hodź. wječor deschcz łchoł. — Cžežży je njewjedro wokoło Drježdżja łahadżało. Tam tu ł krupy łchče. Błyšt dyri do jeneho kiježeho dźeczelowcho kołoka a jón łpali. Njewjedro žo potom ł Hrodźišchczu wotpali.

— **Pjowje dny žo łapocžnu!** S 23. julijom, hdyž łtónčko do hwězdnego łnamjena lawa łastupi a łdobom še pjowej hwězdu łhadża, łapocžnje žo cžas tak njenarownanych pjowich dnjow.

Pjowje dny wuznamjenjeja žo wosebje pčeše wulku horzotu, kotraž może wječor też prjedy łastupicź. Wy-li žo horzota po ſtejišchczu ftónża łkožowała, kotrež 22. junija najwyšchiſche ſtejі, dyrbjałe najhorzšche dny hižom wokoło Jana być. Senija pak je někto dołcź pšchehrěła. (Najłymniſche dny tola też nimamy wokoło hod, ale hdyž ftónčko hižom łwiſche ſtupa, njenujžy w januaru. Natarjo pšchesa žebi pratuje horze pjowje dny, pšchetoż hižom po ſtarym burſtim pšchikłowje pokasuja horze pjowje dny na dobre lěto.

— **Dźenſnjiſche tydźeńſke wiki w Budyšchinje.** Natarjow dźenża pšchewjele na wikach njeběšche. Wěcze maju nuſne na žnjach. Butra płaczeſche 0,95—1 hr., jeja 11—13 pj., twaroh 25 pj., na ſeleninowych wikach płaczeſche ķełt ſołotwje 5 hacž 8 pj., punt rjewjenja (Rhabarber) 15 pj., zybła 20 pj., bunow 50 pj., trukow 25 pj., łokrabija 10 pj., łoſmaczkow 30 pj., janſtich jahodkow 30 pj., truſkałow 80 pj., jěd̄nege łabody (Spinat) 30 pj., holanſkich jahodow, kurjatkow 25 pj., wiſchnjow 25—50 pj., walcźk morchwje 15 pj., róża kwětkojeho kała 10—50 pj., punt łórkow 35 pj., nowych běrnow 12—15 pj., litr laneho wolija 1,60 hrinwow.

— **Budyſče haptyki** ſu wſchědne dny hacž do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak łamtnjene. Nózmi ſłužba a njedźelu wotewrjene na jenož jena haptyka ł měšacźnym wotmĕnjenjom. W juliju je to Měſchcźanſka haptyka na Hłownym torhoſchczu.

— **Liczenje dźěłacźerjow 3. auguſta.** Dźěłowe miniſterſtwo wojſewja, ſo ma ſo liczenje dźěłacźerjow, kiž bu hižom pšched dźěłcźim cźaſom pšchipowědźene, ličża dnja 3. auguſta pšchewjeſeſcź. We wobkhodach, w kotrychž ſo tutón dźeń dźěłacź njedyrbjałko, maju ſo liczby dźěłacźerjow wot dnja prjedy abo też wot tydźenja prjedy ſapiſacź.

— **Wuhrjebowanje italſtich wojakow w Budyšchinje.** Wčžera pjatk běšche italſka komiſija do Budyšchina pšchiſła, ſo by italſtich wojakow, kotřiž ſu tu jako jeći wumrěli, wuhrjebała a jich na ſhromadnym pohrjebniſchczu ja italſtich wojakow pothowała. W Němſkej ſu w někotrych městach tajke ſhromadne wojeſke pohrjebniſchcza ja italſtich ſtacźanow. Kotrychž w Budyšchinje wuhrjebachu, dohwjeſu na Wróćłakowſke ſhromadne pohrjebniſcźo ja italſtich wojakow. Wčžera pjatk dopołdnja ſu ſapocźeli na Tuchorſkim pohrjebniſchczu ſłyſchi morchwych wuhrjebowacź. Tam leżeſche 36 italſtich wojakow, na Katołſkim pohrjebniſchczu wotpočzowachu cźeła 21 wojowarjow. Tak běſche jich w Budyšchinje 57 italſtich wojakow ſabrjebanych. Pšchi wuhrjebanju wotkryja najprjedy row hacž na kaſchcź, wotſkónu wěko kaſchcza, wojnu morchwjo wojaka won, tiž je jenoż hiſchcze kofcźowcz, a pokoża jeho do newjeho pšchihotowaneho kaſchcza. Kaſchcze wotwjeſu potom ſ cźežkimi autami do Wróćławja a pokhowaju ſłyſchi morchwych pšchi ſłyſkach ſwojich krajanow. Dźenża ſobotu budźa wuhrjebarja w Budyšchinje dokoncźene.

— **Sjawna dźełowa ſaradźenja ſa Budyšchin a wokolinu.** 15. julija dóſtawaſche we wotrjeſu doſyła 1301 dźěłonjemějeſ podpjeru, to je 803 mjenje hacž 1. julija 1927. S nich běſche 1051 (632 muſkich a 419 žónſkich) ſ měſta Budyšchina a 250 (169 muſkich a 81 žónſkich) ſ wjeſnych gmejnow. Podpjeru ſa dźěłonjemějerjow dóſtawaſche 806, kriżowu podpjeru 403 a podpjeru ſe ſjawnych ſrědkow 92 dźěłonjemějerjow. Nimo teho dźěłaſche 422 (202 w měſcze Budyšchinje a 220 na wſach) pšchi nuſownych dźěłach. Dźěłowe ſaradźenja w Budyšchinje na Hrodowſkej hatży 10 proſy, ſo bychu ſo ji wſchitke próſdne měſtna ſa dźěłacźerjow ſdźełile. Telefon na 2861. Wobſtaranje dźěła je darmotne a njeſtroniſke.

— 4. **Zwingerſka lotterija.** Krajnemu towaſtſtwu „Sakſti ſchčit domiſny“ bu 4. pjenjezna lotterija ł ſdźerjenju Drježdżanſkeho ſwérjenja (Zwinger) ſ 500 000 łoſami po 1 hrivnje dowołene. Lotterija poczahnu 8. a 10. oktobra t. l. Łoſy ſu pola wſchitkich kollektérow dóſtacź. Dotalne ſti lotterije wunjeſechu hi'om 380 000 hrivnow cźiſteho dobytka ł ſdźerjenju ſwětnaſtawneho Drježdżanſkeho ſwérjenja. Krajny ſwjaſ ſakſkeho ſchčita dohromady też tónkrótcź wo pomoc wſchitkich ſwojich pſcheczelow a dobrutatow, ſo by Drježdżanſki ſwérjenj, tutón nješchtſtrſi wótar ł barokſkeho cźaſa, bórzy w dokonjanej ſtarioſći we pſchitſchich ſwojich dźěłach ſaſo tu ſtejał

— **Póſtowe pakcźiki ſ płodami atd.** Powješcźenja wuſchcheje póſtoweje direkcźije dźeliuje: Póſta ſtorji, ſo ludźo we měcźiſchim cźaſu płody jara w pakcźikach (Päckchen) ſcźelu, kotrež ſo pſchi dalećłanju ſwojeſcha ſkaża, wuběża a druhe pódkli womaſaja a wobſchkódża. Cźitamy na to ſedźime, ſo ſtanje wězow, kotrež ſo lohko ſtaja a bźa, każ płody, jahodi, butra, tuk atd. w pakcźikach w horzym łeźnym cźaſu, hdyž pſchi wulkej czyołoſce ſtrach hroſy, ſo ſo ſkaża, ſkaſane a ſo jenoż ſedźo dowołene, hdyž ſu derje doścź ſawalene.

— **Dr. med. H. Schollowy „Fregalin“** pſchiwodźuje ſrwi ſiwjenſke ſele wuſkoſeje hódnoſcze a cźiſeji ſ tym krej a pohibnja ſuwy na wuſnuwenje waſchnje. Pokaſujemy na pſchiſłoſku w dźenſnjiſchim cźiſte. Cźitajcze tule pſchiſłoſku w ſwojim ſonntagſkim cźiſte dokładnje, dokelž wot dr. med. H. Schulze G. m. b. H., Berlin W 62 darmo a bjes porta wosjałanju broſchurku a tyſtu na pruhu tuteho wuſnamneho ſrědka doſtanjeſcze.

S **Dźěžnikej.** Jutſtje njedźelu ſiwjeſi naſcha dobrowólna wohnjowa wobora ſwój lětſchi ſwjedźeń. Sa ſawjeſelenje młodych a ſtarych je najlepje poſtarane. Swjedźeń ſapocźnje ſo popołdnju w 2 hodź.

S **Njedaſchcz.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſiwjeſi jutſtje njedźelu ſwój lětſchi ſwjedźeń. Sſwjedźeńſki program je jara bohaty a lubi wjele wotmĕnjenja.

S **Minakała.** Runanje a rjadowanje Schjerjewje we naſchej wſy dyrbi ſo ſaſo wotſtorcźicź, dokelž wulka woda dźela ſnjeſmóžnje. Wulki dźěł polow a łukow běſche powodźenych. Też do nětkotrych twarjenjow je woda tón raz ſadźała. Nadźijomnje ſo wulka woda bórzy ſaſo łdźenje, ſo mohli dźěłacźerjo ſaſo dale dźěłacź.

S **Katej.** Wjeſna łtyć tudomneho elektriſcheho potowda je ſo wotſtronjenju zymkowego grotu ſ koprowym grotom **wuſtwarjena**. Pšchi pſchekładżenju běſche nuſne, ſo ſo nětkore ſcźełory pſchesſtajichu.

Se **Sſobołſka** pola Lubija. Na nětkotrych polach ſu tu prěnju rożu ſaſnyłki. Kłoſzy ſu wulke a polne a maju rjane ſorno. **Każ** pola naſ, tak drje ſmĕja po ſtyej Łużicy ł luſnjaſcźom nětkotrych wuſtich ſmuhow rjane žně.

S **Lubija.** Starſchi muż, tiž w Lubiju na wopyce pſchebywa, pſchińdźe njedaleko mjeſta Sſwjatego Ducha na Zitawſkej dróhy ſ jeneho tamniſchego friſérſkego wobkhoda. W ſamtnjym wokaniku pſchińna motorowy łokołaſ rimo. Dokelž pſchedaloko pſchi boku jědźeſche, potorhny muża. Tón ſranjeny leżo wołta, ſo dyrbjachu jeho ſe ſanitetnym wołom ł lěkarjej dowjeſcź.

Ze **Sunowa.** Jutře njedźelu 24. julija ſwjećitej žiwnoſćeŕ Pětr Kurjat a jeho mandźelſka Kata rodź. Matkee w ſrjedźiznje ſwojich dźěći ſwój ſléborny kwas. Jubilaraj ſo wobaj cźełneje a duchowneje ſtrowoty **wjeſelitaj** a ſtaj zbožownje hromadźe žiwaj. Wonaj ſtaj też ſwěrnaj čitarjej Serbſkich Nowin. Bóh ſpožž jimaj hiſće mnoho zbožownych lět, zo byštaj janu też swój złoty kwas dočakałoj.

S **Nołanow.** Sſrjedu rano do 7 hodź. ſkoczi nĕhdźe 50 lět ſtaru muźłi ſ mosta, tiž běſche łalſchtrow wjeſdże, do wulkeje wody. Najprjedy běſche pak ſwój ſwjeſchnik a łkjuk na mostowe wobłożenje pewěſnył. Dźěłacźerjej kotrajž ſ dźěła ſo wrócźiſchtaj, wuźłyſchchichtej ſ wody łchiſti wo pomoz a widźeſchtaj, łak ſo w wězy muźłi ſe ſolmami bědźi. Prjedy hacž móżeſchtaj ſ wuthowanju ſerdże pſchiprawicź, běſche woda muża, tiž běſche ł ſatepjenju bliſko, kilometer daluko wotnjeſła. Napinazemu prózowanju pak ſo ſtónczne poradźi, muża ſwodły wucźahnyć, ale łoſchitke poſpyty na ſaſowożiwjenje běchu podarmo. Po namakanych papjerjach a roſložnowaniſkim liſcze na ſwoju ſomu, tiž je w ſwjeſchniku wołtajił, jedna ſo wo pucźowaſcheho Pawoła Hórniga ſ Dołſtibadły.

S **Dźěłow.** Tudomny ratař Rejzel pſcheda ſwoju žiwnoſć na Bruna Wicźaſa ſa 12 000 hrivnow. Wicźaſowu khěžu kupi hoſpodarſki hejtman Arnuſcht Hołna ſa 2500 hrivnow. Wobaj ſtaj žiwoje nowe wobſtejeńſtwo pſchewjeſaloj. —

S **Kamjenza.** Na katołſkim pohrjebniſchczu w Kamjenzu běchu w lěcze 1918 37 Italcźanow a w Kinsbórku 182 Italcźanow ł poſlednjenum wotpočzinkej pohłowali. Dołeſ pak je italſke kniježſtwo nětko ſa ſwojich w Němſkej wotpočzowazych wójniſkich jatchy ſchtyri ſhromadne pohrjebniſchcza w Minichowje, Kólnje, Barlinje a Wróćławju pſchiprawiło, buchu ſemrěći wottud do Wróćławja pſchewjeſeni. Italſti wojeſti duchowny a jedyn major wuprajeſchtaj pohrjebniſchczowemu ſarjadniſtwu dźak ſa pſchikładne wotbładanje wojeſtich rowow.

S **Kulowa.** Schtwórtk wječor mało tu łoło ł cźežkemu njeſbołu dóńcź. Automobil knjeſa dra. Rispona pſchijéde niż pſchepěſchnje wot Noweje Wſy. S kanonikowej Jakubizowje dróhi cźahnyſche ſo kliđaſti miſchtr Pawoł Hanczła ſe ſwojim jědźerjom łokom na Nowowjeſcźanſti puć ſalwinczej. Dokelž pak je tutón dla twara nowieje ſchule łhěrko ſaſtajeny a rótk njeje pſchehladny, ſaſédże Hanczła do automobila a nabi ſebi łhěrke rany na pratwej ruce. Knjeſ dr. Nizpon dowjeſi franjeneho do łhorownje a ſajchi jemu rany. Derje by było, dby bychu ſpředy na tutym měſtnje wotſtronili, ſo ſo tu dalſche njeſbołza ſtałe njebychu.

S **Mochołza.** Wulka woda, kotruż nam pośledńje deſchczowe dny pſchinjeſechu, je w raſchej wſy do nimale wſchitkich pinzow nabĕżała. Wjele łukow a polow ſtejeſche pod wodu. Wulki dźěł běrnow je lětſa ſaſo ſniczeny.

Se **Sślepcho.** Sſerbſkeju žiudenciju pſchińdu do Sślepcha. Studentſtwo — to woſmarjenja wjeſołu myſłi, khrobłoſcź a ſwobodu we ſłowach a ſkutkach. Student, ſón hiſchcze wě ſo horicź ſa ideale a łypłoke zyle, ſtudent njeje**ſinaje ſadźěłkow ńſchědnoſcze a mudrowanſa.** Sślepjenjo, **Sślepjanki**, dźaczeje ſi ſpóſnacź ſwojich ſtudentow, ſerbſkich ſtudentow, pſchikłowacźaje ł nam wjeđźeli popoldnju a wjeczor. Wobžarowacź njeſmudźerje, ſawĕrcze niż. Njedźeli, lubi Sſerbja, wĕmnjecze ſwojim ſtudentam!

Z Łužicy.

* S **Wjaſoniży.** Njepocźiń! bjeſ ſwězy jĕdźicź je ſebi tu wutoru wječor nowy wopor ſadał. Njeſmaty kołoſĕdny pſchejéde jeneho ſudomneho ſtarſchcheho wobyđlerja, nana pjećich dźěći, na ſłowjnej dróży njedaleko kuježeho **dwora, ſo wón je ſtamanej łĕwej nohu leżo wołta.** Kołoſĕdny njemějeſche **zwězy a njeſpóſnaty wotjéde, ſo wo** pſchejédźeneho njepoſtaraſchi.

* S **Wjaſoniży.** Naſcha gmejna nima wjazy žanych dźěłonjemějerjow podpjeracź. Ji je ſo poradźiło, dźěłonjemějerjow nimo druhich dźěłowych mĕſtnow do ſ njewjedrowej ſataſtrofu potrjechenje krajiny pſchepokajacź. Też we ſuſodnej Rynałći žanych dźěłonjemějerjow wjazy nimaju.

* S **Habrachcźicź.** Schtwórtk rano ſu tu ſi wołoſeby ſe plunowym ſajédźejcźom wo žiwjenje pſchijšłe. Manđźelſka Ernestina Kłoſowa, kotraž je ſwojim mużom hromadźe žiwa njebĕšche, běšche chora na pimje a njeſchło ſwarićź. Dokelž pak ſo plun jara ſłabje palešche, je worzłowy ſchlawk po ſkaču mĕtma mĕł, hdyž je plun wuſtupował. Žona pak je hrubjenje cźuła a tehdoła njeje plunowu wóſi pytnyła. Dwě nĕhdźe ſi lĕta ſtarej dźĕſeji ſkorjeſchtej bórzy, ſo je jimaj hubjenje. Žona žebi žaneſe dalſcheje **rady njewědźeſche**, hacž ſo do ſkały po ſwojeho žyna dobĕża. **Wona pak** ſo pſcheđ nim ſaſo khwatajcy domoj wróćźi. Jako pyn domoj pſchińdże, namaka dźĕſeji na ſoſe mocnej leżo a macź běſche też hižom wumrěła. Plun dreje je žyna łymdom tak ſeſłabik, ſo je ſo bjeſmócny ſwjeſi. Jako wulkhowarſka ſtraża pſchińdże, namaka žyna bjes wědomja na ſtółu ſedźo. Jeho dowjeſchu do klinifi. Lĕkaŕ ma nadźiju, ſo jeho pſchi žiwjenju dźerži. Kłoſowa macź běſche 63 lět ſtara.

* Se **Seiffennersdorfa.** Schtwórtk popoldnju je 16lětny H. Ludwig 26lětnu domjaſaju holzn Göţzeſ ſe ſtarej piſtoliju, wo kotrejž ſebi myſłeſche, ſo njeje natykana, do thrbjeſta ſtrělił. Holzn łymdom ſ automobilom do Zitawſkeje thorownje dowjeſechu.

* Se **Zitawy.** Měſchcźanſky ſaſtupjerja ſu wobſankli, ſo ma ſo płacźiſna ſa plun poniżicź. Dotal płacźeſche kubikmeter 22 pj., nětko pak budźe jenoż 20 pj. płacźicź. Sdobom poſtajichu ſaſtupjerjo nowy tarif płacźiſnow ja pſchetrjebjanja w domjaſnoſcźach a pſchemyłle a wobſebity tarif ſa plun ł wutwjeńſnju rumnoſcźow a ſa thłódźenje, kiž ſo plunom wutwjepuja.

* Se **Zitawy.** Pſchi puſchczenju drjewa ſnjeſbożi 55-lětny dźěłacźer Franz Meerweis ſ Hohenwalda pſchi ſcźiſtich mjeſach ſmjertnje. Pſchi łubanju ſo wobſi wobſkuny a žebi ſe żekeru bibił na nohy pſchecźiwny, ſo dyrbjeſche ſo wukrywaćwicź, pryđy hacž mózacźu jemu pomoz pſchińdźe. — Sſwoju lohkomyſlnoſcź je žiwjenjom ſapłacźił je łanjenjeſhađźer Wilhelm Hockauf ſe Seiffennersdorfa. Wón je na hrubje ſranjenja w Zitawſkej thorownji wumrěł, tiž běſche pſchi padnjenju ſe żeleſniſcheho cźaha dóſtał, dokelž běſche dure wotwórkła pſchesahe wotewrić.

* S **Shorjeſca.** Sſrjedu wječor wokoło ½12 hodź. w Ota Müllerowym parku njeſnatej muźłikaj wěſtu Schmidtowu nadpadnyſchtaj, dajeſchtaj ju a łpytaſchtaj ju do kĕrkow ſcźahnyć. Dokelž pak móżeſche žona hiſchcze wo pomoz wołacź a łymdom nětkotri mużojo pſchiſchłowataſchu, puſchczijſchtaj nadpadnikaj ſwój wopor a cźekmyſchtaj.

* S **Rychcźacha.** W žuſobnym Wĕżiku, w jenej ſanitejſkej ſĕſtwej jamje, ſta ſo pónđźelu popołdnju njeſbože. Pšchi **naładowanju** pĕſka ſo tam konjej ſpłóſchchichtej. Jedya ſ njeju łonu hejtmana Wogta do delnjeho žiwota. Sniježbuźeneho dyrbjachu ſ wołom domoj dowjeſcź, hdyž ſo jemu łymdom lĕkaŕſka pomoz dośta.

* S **Rumburka w Cźeſkoſłowamſkej.** (Skażeny woſ ſłuſa dwě wołobje ł W Ebrenberku cźekny poſ, pola kotrehoż bĕchu ſkażenoſcź ſwĕſcźili. Wón ſłuża jene dźĕcźo a jenu doroſcźenu wołobu. Wobeju ſłuſaneju dowjeſechu łymdom do Prażkeho Pasteurſkeho wuſtawa. Sawjeranje pžow bu ſa ſtyły wokrjeſ pſchikaſane.

Najnowšše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powješći wo wjedrje ſa ſuſtje njedźelu:** Khłódniſcho, ſtabe deſchcze ſ njewjedrami ſu możne. We Jeńdźeſchcej je dalſche wołtłódnjenje ſapinpke.

Każ žo ſ Parisa powě, nochże rumunſki prynz Carol žo ſwojeho prawa na trón wſdacź.

*

Njedaloko Budapeſta pjatk pſchipołdnju auto ſe ſedmymi hermanſkimi witowarjemi po nĕhdźe 20 metrow wuſkim nahypje dele ſajéde, dokelž běſche jo wodźidło ſtamało. Wſchitcy cźeſtowanjeni leżo wołcach.

*

W Sſibirſtej je jo dołhej horzoce nahła ſyma ſajtupiła. Thermometer je ſtopjeńk niże 0 ſpadnył. S měſtnami je ſo też wjele ſnĕha naſchło.

*

W měſcze Lima w Perufkim ſtacźe w Połodniſchej Amerizy ſta ſo cźeſke njeſbožo na dróhowej żeleſniży, pſchi kotrymż 10 wojſkow wo žiwjenje pſchińdże a 33 žo ſranì. Pola woſy je pjecza ſpinadło ſaprazíło a wjednik je móz nad wojom ſhubił.

Poskčkam po přihódnym płačenskim położenju

2-połorske hole, dobre znamki, 4 druhe ſkałas kola, ſtrjelne ſtrjeſy, bukrowe ſtrjeſy, ſtrjelne maſiny, płace ſtrjeſy, ſtrjelne maſiny, płace ſtrjeſy, ſtrjelne maſiny, płace

Ze swojim lětušim

wulkim saisonskim wupředawanjom

započinam **wutoru, 26. julija 1927**

Namakaće pola mje

wulke dźěłby: tkaninow za wobleki: wołmjane, židźane a płokajomne

žonjaceje drasty: mantle, kost., wobleki, bluzy, suknje

Moje wupředawanja su znate dla hódnosćow a nizkich płaćiznow wšěch tworow. Njepředawam žadyn čapor, jenož sprawne twory ze składa, kotrež su w płaćiznje bjez wuwzaća zniżene.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću / rózk Zitneje hasy

Michał Rychtař w Kukowje

poruča so k woženju wuhla, kamjeni, cyhelow, drjewa, pěska a druheho materiala z čežłtym awtom po najtuńšich płaćiznach.

Skazanki telefon Pančicy čo. 210

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny" powola!

Započatk 26. julija

Magnetny dom

Spytadło mojeje zamóžnosće!

Znate dobre kajkosće! Někak myslomne nizke płaćizny!

„Magnet" nohajcy.

Bałmjany flor	por	0,75	0,65 0,35
makowe, čorne a pisane		1,35	1,25 1,10
židźany flor, masotna twora		1,60	1,50 1,35
dźěłana žida, wjele barbow		1,50	1,25 0,85
płokajomna žida, nowočasne barby			2,75 1,75
Bembergska hodlerska žida		3,95	3,50 2,95

zoki za małe dźěći, zbytne dźěłby we wšěch wulkosćach! Wjele niže płaćizny!

Sportske nohajcy ze stucami 1,95 0,95

sokl, „Magnet", za kóždy posłóź 0,95 0,75 0,68 0,58 0,38

Trikotage „Magnet".

Mužace spódnje kholowy, mako			1,45 1,25
makowe košle			1,75 1,60
košle ze zasadkom, nowe mustry			1,75 1,50
garnitury, z pisanej košlu a kholowami			2,90
sačkojta jaki		1,25	0,95 0,75
zwjerśne košle, zbytne dźěłby			3,95
krawaty, wšě wuwjedźenja			0,75 0,45
Da'-kholowy, Bwił.-trik.		0,85	0,75 0,68
Da'-kholowy, dźěł. žida		3,95	2,95 1,50
dźěćace kholowy, Bwił-trikot		0,55	0,50 0,45
dźěćace kholowy, dźěł. žida			0,95 0,88

Da'-košle	1,25	0,95	
Da'-kholowy	1,70	1,50	
Da'-košle z kholow.	2,95	1,95	0,95
Da'-košle z khol., z dźěł. židy	2,95		

Prynceske suknje		
z wušiwanjom	2.50	1.95
kholowy ze suknju		
z rjanymi cankami	8.95	

štałčiki	0.75	0.68	0.45
podwjazki, 4 dźělbne	0.95	0.75	

Zbytki metr 25 pj. płokajomneje židy

dźěł. žida, płokajomna,	95	88 75
Helvetia		3.75
syra žida	2.25	1.95
Crepe de chine	5.85	4.95
płokajomny somot	2.50	1.95

Zbytki metr 35 pj. płokajomnych tkanin

bałmjane mousliny	65	48
wołmjane mousliny	1.95	1.50
voile, jenobarbne	1.75	1.50
voile w krasnych mustrach	2.60	2.50 1.95

Indanthren- metr 95 pj zbytki

płokajomny krep	95
cefér za sportske košle	68
tkaniny za šórcuchi	1.10 78
tkaniny za twjelki	40 35

tkaniny za košle	meter		58
„Magnet"-tkaniny za šaty bjez pjeln. appret.	1.10	1.00 0.85	80

kopšiwina, ca. 75 cm šěr.		50	38
kopšiwina, ca. 140 cm šěr.		1.30	98
barchent, běły	1.35	1.00	75

łožowe saty, 1 hłowak, 1 počehnjenje			
linon	damast		smuh. płat
7.95	11.25		7.85

Won za kóždu płaćiznu: Nimoměru tunje dźěłby žonjacych klobukow!

Wulki wubjerk! Bjez wuwzaća zniżene!

Šórcuchi cankl a wušiwanki gardiny

Saty za kupjele pulovry, lacy, jakl čapki a kapy

Sobustaw Němskeho nakupowanskeho družstwa w Erfurće.

Dobre čehnje k sebi!

Wotdawam tčiko tak dołho, kaž skład dosahaš!

Nowoć., samonacycace wodowe naprawy

za wšě ratařske a zahrodniske wobkhody přez

Selbstansaugende Elmo-Wasserpumpen

podawa w znatem dobrem wuwjedźenju

Paul Mittag, klampn. mištr w Pančicach

Vogtl. gardiny kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda". Rěču serbski

Rjana živnosć z dobrymi twarjenjemi 62 jutrow wulka blizko Klětneho je na předań abo ke přenajeću.

Poskićenja pod D. 52 na wud. Serbskich Nowin.

Canki za wšě rubišća zhotowja

Gertrud Hausic w Pančicach.

Wšě šulske knihi dostanjeće w Serbskej kniharni w Budyšinje

KELING

barbi, čisći chemiscy z běžatym, čistym benzinom a płotuje

wobleki, suknje, mantle

Kelko procha so nimo domjaceho čišćenja w drasće wukhowa, pokaže Wam wustajeńca w našich wukładn. woknach.

Samane přijimarnje:

w Budyšinje na Kěšorskej dróży čo. 6 telef. 3638
na Přišečanskej dróży 16
w Khodźebuzu na Hródkowskej dróży čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży čo. 26

Příloha k čislu 170 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 23. julija 1927

Z jěznym kołom do powodźenje krajiny w rańšich Rudnych horach.

Tutón nastawk je nam wožiły Bwědt ſ naſcheho wobthoda hižo pſched někotrymi dnjemi pſchepodał, njemějachmy pak hač dotal mětna, jón wosjewić. Je pak tohodła aktuelny a naſchi čitarjo budu jeſ ſtrudłe hubjenſtwo pſchedſtajiłć móz, łiž w tak cježko domapytanej kraſinje knježi. Pſchiſp. red.

Moje pſchedewjacze, tas do powodźenje krajiny ſej dojeźe, wuwjedżech ſandżenu njedżelu. Dokelž mi retadżuja Ss. N. dobroczinje wupokas jako dopiſowarja wuſtaji, ſtejeſche mi zyła krajina wotewrjena, do kotrejeż hewak nichtó bjes hamtſteho wopiſma Pernjanſkeho hamtikeho hejtmannſtwa ſaſtupjeć njeſmě. Wěſo njemějach tajki a tuż ſo mi wopředła cjeże cjinjachu. Ko dłeżſchim doročenju pak mje ſtraże puſchczichu a tak mózach ſwój wotpohlad pſchewjeſć.

Rano ¼5 wopuſchczich Budyſchin a běch wokoło ſedmich w Pernje, hdżeż hiſchcze běchu wjele ludźi pſchi ſtudni a ſpytachu wodu a błóto ſ pinzow wotſtrońić. Teſ na drohach leżeſche wjele potwoła (Schlamm) a bě ſe ſwědkom bywſchemu njewjedra. Wot tud je žiwy wobthod do powodźenje krajiny. Sta a ſta ludźi pſchithadża ſe żeleſnizu, na koleſach, ſ awtami a na motorſkich kołach. Wobthod ſkoro kaž w błiſtich Drježdżanach. Hdyż běch khwilku wotpočnył a ſo pożywił, běch do potrjechenje wokoliny, do Rottwerndorfa. Tu wjedżach prěnje ſapuſczenja. Pucze a ſahrody połneho pſchipława, ani jedyn płót wjazy njeſteji. Sta rukow ſo tu hiba, ſo bychu troſchku porjada cżinili. Teſ Raundorf je žałożnje domapytany. Drohi ſu roſtorhane, błóto leži tu hač do kulkow. Běch nujowany, ſwoje koleſo na ramjo wjacź. Na brjohach rěti Gottleuby leża wulke hromady ſkonkow, kěrtro żyłne, też hałoły a wulke kamjenje. Hłubſcho ſtejaze ſu nimale wſche wotpławjene. Někotre hacź do połowzy rospadnjene, druhim pobrachuje nadawna ſcjena, ſtečha ſpedźi na prěti. Pſchi żeleſniſtim moſcje je ſtrjedźny ſtołp ſpěła wottorhnjeny, żeleſne kolije wiſaja w powětſu, dźěła wjazy metrow wotnjeſene. Na wſchich měſtnach dobrowólne mózy pilnje dźěłaja, kiž ſwoje cjeſte a ſtraſchne dźěło pſchi dobrej myſli wukonjeja. Bydlenja a fabriki w Zwieſelu ſu nimale wſche ſniczene. We prjedawſchcje korczmiczy „Zur Zwieſelmühle“ ſo wobſedżeł ſ wobthodom ſaſzy pomału ſapoczinał. Sczěhowazy plakat: to wojſewi a korczmar proſy ſ dobom wo podpjeru: „Tu mójeſch ſwoje potrěbnoſcje na zigarach, zigaretach, piwje atd. ſpokojcź a proſchu wo dobrocziwu podpjeru“. Krótko ſa młynom dam ſo ſ nawjedomjom Mohemannom ſ Drježdżan. Jemu podźeja wſchitzy dźěłacźerjo mjes Gottleubu a Zwieſelom. Sdźěli mi, ſo dyrbjeſche techniſka pomoz ſo ſobotu wotſtalicź. Pſchi tym ſu ſo hnujaze ſjeny wotměwake. Na 500 młodoſtnjow a 50 ſobuſtawow „Stahlhelma a Wehrwolſa“ ſhromadnje dźěłachu a na 400 ſo hiſchcze njedżelu wocakowachu. Tuczi naprawni ſwjaſkarjo dźěłachu we najrjeſchej pſchesjenoſczi ſ pſchimižowarjemi łkweje ſtrony. Hiſchcze 18 wožobow je ſhubjenych, kotrež najſtarſze w pſchipłowje tcja. Sa nimi ſo pilnje ſtedźi. Wſchě dźěczi, na 250, ſu wotwjeſene, ſa nimi ſczěhowachu ſtarſchi muſſaju a żony. Na „Chlorkommando“ njeſmě ſo połapyć. Wěſche jich 10 muži. Dźěłachu bjeſe wſchich ſpědkom (bjes rukajowm atd.) Wſchitzy ſu na cjeſte ſaſjedojcżenje ſthorjeli a dyrbjachu ſo do khorhownje pſchewjeſć. Schatow a druheje draſty je tam nadoſć. Pobrachuje na pożiwadłach a pjenjeſach.

Podach ſo potom do Berggießhübla. Prjedy hač tam dóndżech, mějach ſnowa wuſchparanje ſe ſtrażu. Po roſprawach ſ druhich nowin běch na najhórſche pſchihotowany. Schtoż někto woprawdźe widźach, to njeſamóje pjero wopiſowacź. Prjedawſche rjane żydliſchcżo ſu lute roſpadacźi. Wjele khěżow je ſo je ſemje ſhubiło. Tu a tam někotre ſhytki murjow. Jenoż ſaſzypki potaſuja na prjedawſche twornoſchczo. Někotre meble ſuſcha ſo na ſłónczku, ſniczene pſches wodu a błóto. Wobhdżerjo ſteja ſamyſleni pſched ſniczenym ſwojſtwom. Sypine ſchtomy a cjeſte kamjenje leża w rězu. Żeleſne ſchczežory ſtamachu ſo kaž ſtwjeſza. Straſchnje je, po dróhach hicź. Jedyn wobydlěr mi powědaſche, ſo wulka woda jeneſho pohonczja ſ konjomaj pſcheſłapi a hacź do dźeńſniſcheho hiſchcze jeho namakali njeſtu. Jedyn druhi chżyſche ſwój ſtót, hdyż ſo wulka woda telefoniſzu woſjewi, do brózníe dowjeſcź. Hdyż chżyſche wrota ſawrjeczą, nawali ſo woda, potorhny brózeń a ſchtoż w njej běſche, ſkobu a dźeńſniſchi dźeń wo wobydlerju a ſkotu ſłéda nimaja. Tajtich a druhich ſrudnych powěſczow ſłyſchach hiſchcze wjazy.

Po dobrej hodźinzy wopuſchczich tuiu ſałoſknu měſtnoſcź. Pſches Gießenſtein dźěch dale. Druhdy njewědżach, kak budu pſches pſchipław móz. Tu widżach ſamžny wobras. Mój puczi wjedżeſche mje potom pſches Berthelsdorf a Dittersbach do Glashütte. Tu je najhóle dwórniſchczo cżerpiło. Jedyn cżah bě krótko do njeſhoża pſchijeł. Woſo ſu ſpowalene, jenoż lokomotiwa je ſo wodam ſtajiła. Wottud podach ſo na dompucź. Pſches jěſdu po horach a dołach ſu ſtawy ſpróżne. Jědu po dole Müglitzy. Wſchudże hróżny napohlad. Sažo ſtym we ſwojim wukhodże — w Pirnje. Tam ſo dołho njeſadżerżach, dokelž naſdala ſo błyſkaſche a hrimaſche. Sažo nad powdżenej krajinu. Khwatach do měſtacka Stolpina. Tu docżakach a dach deſchcżej a hrimanju nimo hicź. Po dwjeſoch hodźinach běch ſažo w Budyſchinje, hdżeż ſkoro ſ muczniſczu ſ koła padnych. Schtóż je tamne hróżne wobrazy widżał, je żenje ſ pomjatta njeſhubi. Pſchezo a pſchezo ſažo ſu mi na wutrobu pokoſtił, ſa to ſkutkowacź, ſo bychu wbohe wobydlerſtwo ſ pjenjeſami a pożiwadłami podpjerali. Tu ma ſchcżeſczanſka lubość wulke polo ſkutkowanja.

Wječork słowjanskeje zajimnosće w Malešecach.

Jednota Sokoł w Malešecach ſwjatkowa wječerа pjatk ſłowjanſkim a ſerbſtim ſtudentkam a ſtudentam rjany ſpěwany wječork, kiž wotewri bratr Arnoſcht Bart jim ze Wrěſynki ſ witazymi ſłowami zadnym hoſcżom ſo ſłowjanſkich krajow, witajo pak tež hoſcżi ſ dała a ſ błiſka ſe ſerbſtich ſtron. Jeho ſłowam pſchiſłamkuchu ſo ſłowjanſcźi hoſcżo, rěcżo k pſchitomnym w jich macźerſchczinje, dźěkujo ſo za ſchcżedrotnu hoſpodlnoſcź, ſponinajo na naſchu kraſnu domiznu. Skutk a lubość wjedże tchże, ſerbſki ludo, k wyſchinam. Tuż ruzy k dźěłu, wocźi k njebju, ſerbſti ludo! Sſokoliſta łapała ſabrimu a rejka ſo k rejzy pſchidrużi. Sſotry Sžyforzi a Barſchcź, Grenzez a Sžykorzi ſaſpěwachu ſ kraſnym hłoſkom a dobrym pſchednoſchkom ſpěwcźkaj „Witajcże hołzy“ a „Serja ſo ſchérja“. Hrimotazy pſchiſłeſt bu jim ſ błaknym mytom. Kapała ſnowa ſahudźi a rjana pěſna ſabawa ſo wuwi. Mjes Sſłowjanami a Sſerbami wuwi ſo jimaza pſchejednoſcź, wjaſaſche ſtyki lubocźe. Schtó by chżył mjeſcźerci, ſo niż radowaczź ſ młodźinu. Wołbamy knjes ſaraſ Mikela ſ Malešecz jimaſche ſo też ſahorjeneje wutroby ſłowa. Wutrobnje witaſche ſłowjańſkich hoſcżi ſ dalokich krajow, pokazo na jich lubocź k nam. Lubocź ma wjaſaczź wſche ludy ſwěta do zyłka, do zyłka ſpomožnoſcże. Wſchelake ſu zliwjenſke pucże tehǒ ako tammeho, ale we jenym dyrbja wſche ſwój wutkanc, ſwoje jadro měcź, we ſtutku k lěpſchemu ſerbſkeho naroda. Dobre budź jadro kóżdeje ſwójby, ſerbſkeho ludu. Cżiſte a ſtrowe jadro na wěcź młodźina ſerbſta, Bóh chżył ju ſchkitacź a pſched cżmu warnowacź. Pſchcżeſnoſcź a lubość na knježecź mjes Sſłowjanami, runjeż kaž mjes wſchěmi ludami ſwěta. Żołma żadoſcże, ſwójnacza hiba ju pjche wſchě kraje, roni cżeſtiwu łołu też do naſcheje Łužiſy. Lubość pyta lubość a lubość ſarunajmy ſ lubowcźu też naſchim ſłowjanſkim bratram, kiž maju też w ſich domiſnach ſtajnja wotewrjene ſtatoki a ſchcżedrotnu ruku. Hoſpodujmy ſich pěknje, hacź nam Pożemje praja, ſo bychu dale puczowali, ſeſnali ſerbſtu hołu a — naſche lube Błóta. Wutrobite ſłowa knjeſa ſaraja namakachu żiwy, dyrbjachu wotkhłóſ njech pak ſu też ſ o n i l e ſerbſkej młodźinje do wutrobyk, ju ſaplomjenile ſa ideale, ſa lubość k Sſerbſtwu, wótzow herbſtwu! Rad cżuje ſo młodźina we naležcu żiwjenja ſamoſtatna, ale — njech ſłowa ſłowa buſchcepaſtyrja kaž ſłoto we wutrobach; drohotne to poſtady ſa dalſchi żiwjeńſti pucź, pucź, kiž je tak wſchelakory, w ſkutku ſa ideale, ſa narodnoſcź, wſchcżo tón ſamžny, ale cżaſto doſcź cżeżnjojty; tola, hdże je rože, tiž njebě cżežnjow mětła? Sſerbſka młodźina — woſtań ſ w o j a, ſ e r b ſ k a! Jedyn bratr ſe ſłowjańſkich hoſcźi poołkowa ſo knjeſej ſaraſej ſa wutrobite ſłowa, Sſerbam ſa ſchcżedrotnu hoſpodlnoſcź. Deklamazije pěſni we ſłowjańſkich narěcżach ſcźěhowachu. Sſokoliſka kapała, kiž pjelnjcźe zyłe jehwiſchcźo, ſabrima a ſnowa ſtupi ſłóſchtna nóſka do kola, hacź jej prajichmy po doſſtrańczanych ſłowach bratra Barta „Bożemje“! Sſokoliſta kapała pak wocźeſći ſwojeho kapatneho miſchtra ſe ſaſtanieżkom, wopokaſmoni lubocźe ſ wołkawſenju jeho narodninow. S horda ſmežny wuſnacź: Sſokoliſta kapała ſtoji na ſthodźenku wyſchcźeje ſamožnoſcże, ſława jeje a jeje miſchtrej!

Wy bratija, ſotry ſokoliſke, dale horje, ſ wyſchinam, po pſchikładomnje naſtupjenym mużu! Wam ſłowjańſkim hoſcźom, bratram, ſotram, wutrobite „Naſdał“! -ć.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Haj to ſo někto ſkerje won kuka ſ wuhladka, hdyż Bože błónczko ſ wbohimi ſenſtkimi putnikami tróſchku derje měni. Ale — na kak dołho? Wěſchczerjo ſměja tola prawje: Lěto 1927 pſchinjeſe nam telko kataſtrofow, powodżenjow a pſchemēnjenjow, jo ſkoro — ſadwělujemy. Tola hłowu horje: Żiwy bycź rěka wojowacź. Cżežki to bój, ſrundny to dóſt — ale ſnjeſtliwy. Sſebje ſameho ſaprěcź, lubość wużiwacź, pomhacź a je-li nje je hinak móżno, dha ſ naſſnadniſchim ſrědkom. To je cżaſa kaſnja. Naſki ſrudny cżaſ żada wopory a ſa-ſo wopory a cżłowjeſtwo ſ twjerdym rjapom. Stojimy jedyn ſa druheho a njewužiwajmy ſwojeho bližſcheho, ſwojeho ſobudźěłacźerja jako ſthodźenk k wyſchinam. Schpatnu, błěſkowſki to puczą, ale rad ſo naſtupi. Po nim krocźi ſo wuſpěſchnje a bjes ſadżěwkow, jenoż tróſchku throbloſcje, pſchekłepanoſcje a ſ cżaſami tróſchku liſchcżenja je trjeba, a hižo ſo błyſkota ſwětło tam — hdżeż cżejſch. Ale, wy bratija na Judaſchowym puczu, wopomnicźe: Lopjeńko może ſo wobrocźicź, ſprawny dobudże nad ſłym ſe pſchikładomnym ſtuttom a — kak budże Wam potom? Abo njeje móżno, ſo też Waſ jedyn hiſchcże wjele khrobliſchi a pſchekłepaniſchi ſa ſthodźenk ſwojeho ſamēra k wyſchinam wužije, wam ſtupi na rjap, ſtuli Wam hłowu a wy: dyrbicźe ſebi hiſchcże pſchi tom prajicź, ſo bě też mój puczą, a tak bołoſtny bě ſa druheho. Po cżmi pſchińdże jaſnoſcź ſa dobycże; nad ſchpatnym wotliczenje. Budźmy ſebi bratija w duchu a ſkutku ſwětła a nij ſamaritojo cżmě. tak by cźi było, hdy by cże cżma pożjeła? O hróżba, niż myſlicź, horka, horka na wyſchinje woſtacź tak ſtonaſch a tola: Duchownej cżmi a ſchpatnoſcźi ſłéduje wěſche nóż, hróżna nóż. Swědomnje hrjeba też tóſ-

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

8] (Pokračowanje.)

Lěpje by wězo było, njebychu-li w najwjacy wſach leżomnoſce tak jara rozkuskowane a roztykane byle, kaž to bohužel tuklwiu hiſče je, mamy tola n. př. w Sowrjecach wobſedżerjow, kiž maja nimale dwaceći kuſkow polow, łukow a kerkow. To ſo pſreco wjele powěda, zo ſwět dale kroči, a zo też ſmy we naſim hſpodarſtwje jara do předka pſiſli, ale rozkuſkowanja leżomnoſcow pſrećiwo temu rěči.

Wjele by ſo wo Meklenburkſkich lěſach powědać hodźiło, te ſu wſě jara rjane. Najwjacy tam žiweho drjewa (Laubwald) widźiš, pod nim pak žaneho mocha, jenoż trawy, wſelakich kwětkow a kerćkow; pak ſu tam lute khójny, pak namēſany lěs. Smrěki tam jenoż jara porědko ſadżeja, ſtejachu pak rjane a zróſtne, hdżeż běchu popſyty z nimi cżinjeli. Nēſto kórcow bě z nimi n. př. pola Jülchendorfa wobſadżene, a dokelž mój prećel ſmrěkowe żerdźe trjebaſe, dojēdżechmoj k tamniſemu hajnikej; tón bě ſmrěčinu prepuſčował, a při puću wjele hromadow rjanych żerdźi leżeſe. Dyrbjachmy nimale dwě hodźinje jěć, dołho po połnych, dlěje pak hiſče po lěſnych pućach, a hdyż tam doepjechmy, njewidźach žanu wjes, ale jenoż hajnkownju, pódla njeje hródże, konjeńc a bróżeń, a znapreća tři twarjenja za hajnkowych pomocźnikow a nēkotrych dźěłaćerjow. Hač kónc lěſa też wosebita wjes z pomjenowanym mjenom leżeſe, zabych ſo wopraſeć. Před hajnkownju běchu na jenej ſtronje puća wulke hajnkowe pola, na druhej ſtronje wobſērne łuki. Pola běchu kołowokoło z wyſokim **płotom wobdate, kaž běch jón na Pastinskich pastwiſčach widźał.** To bě nuzno, dokelž je w tamniſich wulkich lěſach wjele jelenjow, tam a ſem też dźiwich ſwini. Wſě lěſy na Domānach a wokoło nich krajnej wyſnoſći ſłuſachu. We Warnowje bě wyſſi hajnik, tón mějeże 18 tyſac kórcow lěſa pod ſobu. — Kak ſym w lěſku pola Sternberka hawrony wobkedźbował, kiž mějachu tam wjacy ſtow hnězdow, a ſto ſym při tym nawukował, wo tym ſym hižom we Serbſkich Nowinach piſał.

Stóż do Mecklenburga přijēdże, njemóże ſo dodźiwach na tych rjanych jězorach, kotrychž je tam 650, wězo nic jenak. Na dompuću ſym nimo Swerinſkeho jězora jěł, tón je nimale 24 tyſac kórcow wulki, tak lědma mózach jón přewidźeć, jenoż dałeko, dałeko k ranjſi ćēmna ſmuha wo tym ſwědćeše, zo je tam zaſo lěs. Ale jězor pola Müritzow je ſkoro dwójcy tak wulki; jeho mjeno pokhadża ze ſtareje ſerbſkeje rěče a rěka poprawom moriea, to je wulke morjo. Sto ſu to naše najwjetše haty pornjo tajkim njeſmērnym łužam! Wſě jězory hromadże kryja 770 kōſnych kilometrow Mecklenburgſkeho kraja. Sym prjedy hižom prajił, zo ma jedyn kaž druhi wulku ſwětlinu, jenoż při ſamej kromje nēſto ſćiny a rohodże roſće, nihdże pak žane żołte gingawy (Nixblume) a ſněhbēłe hatne knježničzki (Seerose), kiž wjele z naſich hatow ze ſwojimi wulkimi łopjenjemi a rjanymi rōżemi pyša. Podobne ſym też w tirolſkich a wſēćich druhich jězorach nadeſoł. To pak na to pokazuje, zo ſu wone jara hłuboke, a do tajkeje hłubiny roſtliny ze ſwojimi korjenjemi njedoſahnu. Rybow je tam doſć a nadoſć, a te jara wulke narostu. Rybacy drje je łoja, njebudża pak je żenje wužiwać, přetoż jězor ſo wotpuſčić njehōći kaž hat, a żenje woda z njeho njewotbēhnje, runjeż ſo ſtajnje rēka z njeho wuliwa. — Ja běch ſej wudu ſobu wzał a nadżejach ſo z wulkich kužołow Sternberkſkeho jězora nēſto hódniše wućahać hač kałate pjerſki, hubjene wózhrikwy a njemjasne bēłe ryby. Karpow ſo mi cheyše, ſćukow a hlinow a wuhorjow, tych chcych ſo do ſyteje wole najēść, te budżeja dobre z tunje. Ale to mje koza lizny. Bliżiwši ſo k jězoru ſpóznach při kōždej kroćeli, zo je přistup k wodże njemōžny. Na brjozy rězyna roſćeše a ſyćina, to hižom na to pokazowaše, zo je tam mokro, a hdżeż ſtupich, woda z dorna kipješe, a noha ſo do bahna zapadowaše; tuż dyrbjach ſo wrōćić, a to bě mjerzace. Hdyż to na kuble powědach, ſmējachu ſo mi, zo pak by ſo moje żedżenje trochu zmērwało, dyrbješe na druhe ranje mlokowy pohonč nēſto žiwych ćukow z měſta ſobu přiwjeſć; te ſmy potom jēdli, a dobre běchu; ale lěpje bychu mi hiſće ſłodźale, budźech-li je ſam popadnył. Haj, cłowjek je dźiwna waka, żenje wōn ſpokojom njeje. Powućichu mje pak też, zo tam kōždy po ſwojej woli ryby łojić njeſmě, ale dyrbi najprjedy dowolnoſć mēć wot rybakow, kiž mějachu jězor wotnajaty, a zo też hinak wudźić njemōžu, hač w ćołmje ſedżo. Tuż porēćach w Sternberku z rybakom a dostach z lohkej próceu dowolnoſć a ćołm přilubjeny, njejſym pak bohužel k temu přišoł, zo bych woboje wužić mohł. Přetoż při rjanym ćoplym wjedrje dyrbješe pohonč zapřahnyć, a my jēdżechmy nēhdże přez kraj, hrozna, pokhmurjene a wētrojte dny pak mje na jězor njewabjachu, dokelž ſo tam khětro žołmy walachu, a při tajkim wjedrje z wudżenjom nicō njeje. Dźiwich kačkow a druhich brodźakow (Wasservögel) ſo tam njezdaše wjele być, za nje dyrbješe woda přehluboka, tuż radšo w łuhach přebywachu, hdżeż też mējachu přihōdniſich khowankow za ſwoje hnězda.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

deho pschecželа tajtich saßudźomnych puczow nětdy a byli było we nanajpoßlednischim wokomiku swojeho ßenjskeho bycia. Měr nima na semi, wysche chże a jónu: „Prach kaž kóżdy druhi ale — nad duschu nóz — wecžna nóz!“ W dźiwnym mcżaßu żmy żiwi, a k czemu żmy w nim żiwi: so bychmy wojowali, jón a ßebje ßamehho ßtudźili. Khudoba, ßrudoba, żmjerć naß wschudże wobkhuje, tuż wopomnimy: „Żiwy być, t. r. ßo bědźicz — k wyschinam ßa prawdu ßlědźicz; rěka: ßwěru wojowacz, ßebje ßamoho wuputacz.

Bratrowßtwo ßej ßawdawamy
w wótczińßtich tych wutrobach,
jednotu ßej pschißahajmy
k dobrom' ßtutkej w Luźizach.

Wymotowarßtwowßti ßlět „Domowiny“ bě ßtutk lubosče, ßtutk ßwětła, ßtutk wórneho bratrowßtwa. Sserbßti lud, jena wulka ßwójba a w njej Bóh. Boże ßtóncżko wojowasche wo pschemoh ſ pruhami ßkota, ßdobnosče kiż ßajachu ßo ſ wutrobow. Kraßa dźeń ßerbßkeho ludu wot ßpoczatka hacż do ßtóncżenja: kupjel hnady a narodnosče. Ruku w ruku dźěłachu Sserbja na ßwojim ßdobnym twarje, holdowanißchżu ßwojeje ródnosče. Ssmy ßwoji, żmy Sserbja, tak rżesche pisches Radwor a wothlóß: „Budźcże ßwoji“ ßary ßo hłubko do wutrobow tyßazow ßwérnych ßwojeho rodu, ßwojeje ßemje. Tracz byrbi Sserbßtwo, ßawostacz, dóńż ßtutk ßo k ßtutkej pschidrużi a lubosczą zußnosczą pschepßaki. Radwor — Wschotowarßtwowßki ßlět — wopomnjesche naßwetßiche ßamóßnosche Sserbßkeho ludu, pkomjenißchżo bratrowßtwa, lubosče, bjes rosdźěła. Haj ßerbßka ßemja ßerbßta wostanje, hdyż takße ßtutki ßlina ßchele k wyßchinje. Sserbßti lud — wostań ßwój. Najwißchi nad wßchem twój ßtutk ßohnuje, tebje ßchkiluje. Bóh ſ nami — my ſ nim — k dalßchemu dźěłu — dopórdka. Hißchże je dźeń. Nóz ßtutti wuputa.

Dóńż ßiwach ßórli wutk a rrej!
„W ßtutku budźmy bratr ßej,
Sßwěru pschißahajmy ßej
Nłodźmy ju — hdyż ßana njej!“

Wóczko ßaha k ßewjeru, ßchto jenoż pyta deleka we Dolanach? **Pyta matu wjeßku** Sßlepo, dhjeż ßu ßwéży dudakoło, ßerbßke hußliczki ſ domom! Schto ßo jenoż wjeßla tak pyßchi, ißchßchi tak na czerwjeń ßo ßtinkla, ßtóncżko we ßwětłych woknjeßchkach tak błyßkota, hdże jenoż kuka ſ wczipnoiczu? Chże wódżeż, hacż ßo wjeßnjenjo hotuja na ßhadżowanku, na ßhadżowanku ßerbßkeho ßtudentßtwa. Wjeßnjenjo ßo jenoż njehotuja, nć woni czakaju na ßhadżowanku, na błiżßchu njedźelu: na radowanku. Pruha ßerbßkoście, bratrowßkeje lubosče a pomozy ßo tu jenoż hdyż a hdyż pschedrěje, towarßtwa ßo bédża, wojuja rjekowżay a diabol zußnosče jim hróßbne bróßdy wudrěje, ßchpatnoßcż żnje pjańku do ßemje. SStudencża wala ßo do kłoßow pola, chżedża pjańku wudrěcż ſ korjenjom. SSßawa jim a jich ßdobnemu pschedwßacżu. SSserbßki lud k nim ßtoji we boju a wjeßelu, SSßlepjańßka wokolina raduje ßo dnja ßerbßkoście na ßwojej pódże; ßa pjańku pßchima, Bóh dak, ſ prochom a mochom ße ßwójich honow, bydłow wudrěje! —

Dobre poradźenje pscheju Wam a SSßlepjanam: dopředklarjam k ßtutkej ßdobom, rady ruku tam! Njech wjedu ßerbßti lud — k lepßchim wuhladam! —ć.

Na więcor.

(Wobras ße wßy.)

Bóle a bóle naßtaja ßo ßtóncżko a chże w domcżt hicź, ßtoczißche a wjeßche poczina bycź. Khětßißcho khwaße *ta do ßwojeho łóżka.* Poßtoczane pu tßéchne a ßwißłowe wokna, pschcżo błéßchi je ßcżin khěżow, ßchtomow a ludźi. Jedyn wóß po druhim ßepoże ſ polow dom do wjeßki. Hródże ßo wocżinjeja a ßawrjeja, ßrěnżn noßcha ßelenu pizu, mlokowe dónczki a taany maja nětko reju. Wußoko poßtupuje kur ſ muhenjow k wjecżornemu njebju. Jutße budże rjany dźeń. Kury ßkakaju po *ßthodźeńkach do kurjenza a hußy cżerchaja pomału do* moj ſ hata a ſ nawßu. Cżinja dołhe ßchije. Sda ßo, każ bychu bésße byłe hacż hdyż rano wotei0dźechu. Tamle ſ łukow wróczi ßo bacżon domoj do ßwojeho hnězda na Bartez brożni. Pola klamarja ßo naßtajnje *durje wotwrjeja a ßacżinjeja.* Dźeczi béża hißchcże ßpęchnje po punt ßele, bleßchtu łißa:a. Każ dźeń to je. Runje takße żiwjenje je pschi wjeßnej ßtudni. Hdyż je ßuche, ßchtoż dźeń lětża rjez njemóżesch, ßkocża ludźo ſ krjepjawu na kerchow a wokrjepja twétki a różiczki na rowach. To cżinja, bynjej nuhißchcho dźěła doma měli. S lubosczu pětuja a plahuja ßej rowczki ßwojich lubych. Każ kedźbliwje runa tu a tam ruka aßterti, ßyrotki, njeßapomniczki. So by wßcho w rjedże było, roßło a cżßło a rjaneho ßacżißchcża cżinio. To je tola poßledna cżeßcź, kotruż mójeßch lubym ßemrjetym wopokaßacź. Wośmjeßch ßej nékaße mjeńßchiny cżaßa a wobkhodźich nékotre rynki rowow. Mérnje a wobkußkaje je na tajkim kerchowje. To je ßwét ßam ßa ßo. Khutne je wßcho a ßamohkleny ßtejißch, rospominajo kónz cżłowßeka. Tu wotpoczuja wßchitzy w mérje.

Hatle na dróży pschidźeßch k ßebi a wróczißch ßo do woprawdżitoßcże. Mjeßche a wjeßche hólczata karkuja na kolełßach a wjeßeła ßo, ßo móża hižo *tak rjenje* jekdźicź a njedadża wbohemu ßwónczkej *ani kuika* mérz. *Wichelake maßchiny hißchcże w hoßpodarßtwje* ßchwórcża. Tola bórzy ßaßtanu. Wrota ßo jawrjeja a na kukach *ßtupa mhła* do powétra.

SSßwjaty wjeßor iwoni. Tak cżißcże a jaßnje, tak ßwjedżeńßzy a njebjeßzy ßolmuja mjedżane ßynki po honach a do wutrobow a du hacż do ßußodnych wßow, do miłeho wjecżora. Każ by Bóh łuby Knjes pisches pschirodu ßchok a ſ nami mjelcżo rěcżak. Jene ptacżato po druhim dże ßpacź. Tez żita, rěpa a bérny wokoło wjeßki ßandżela wócżka a ßonja ßo pomału do ßwéta locżow. Zaby rjechtaja a hwéżdy ßo błyßchcża.

We wjeßki ßwétła ßo domy jedyn po druhim. Du k wjecżeri. Chżedża tola widżecź, ßchto jédża. Wißchitzy ßo derje wumnja. Tute waßchnja ßo na wßach krucże dżerża. Ssedżo wokoło blida pschi prażenych bérnach a *wokoło elektriśkeje żehlawki* ßłétuje *naßtajnje nóżna* mjetel, każ by ßo zhnyła do ßwéży pschedobyczź. Dźeczi ßo wußłékaja a béża lehnyeź. Lżizy, hornczki a talerje ßo wopłokaja a hornzy ßa łkót ßo pschihotuja. Trubku żej ßażehla a théts hißchcże do Nowiny pohladaja, ßchto je ßo noweho w Sserbach a w ßwécże ßtało. Ssamo pschi najnuśnißchim dźele ßu Nowiny trébne. Hewak błudźißch, każ ßlepy w kérku. Nékotri wißchak ßu tak krótkowidżazy a myßla, ßo ßa cżaß żnjow żanych nowinow njetrjebaja. Tuż ßerbße wotßkaßaja. Taßkale hłupoßzź! Schtwórcź ako pok hodźinki ma łóżdy wob dźeń khwile, ßamo wo żně do Nowiny pohladacź. Cżaßnik ßo nacżehnje a tuk kofeja hißchcże ßo napije. Nékotrażkuli wowka na wumjenku wośmje ßwoje ßerbßte ßpéwarßte, cżita ſ nich, wobmaßnuje ßwoje ruży, kak ßeßuchene a ßymne żno ßu, a ßadźi, prjedy hacż do łoża dże, łóczku won, kiż je pschi njej wjazy cżaßa hacż pola mkodych ludźi łebjerka. „Dźi won a tój ßej myßchti. Ssu dobre pjeczenki *ta tebje*“. Kóczża żiucha na ßerbßke ßłowo. *Nojumi* je, dokelż *wowka* ſ njej jeno ßerbßti rěcźi. Lebjerka je némßka żona ßacżahnyła a ßerbßka rěcź wucżahnyła. Kak ju to boli. Po tutej ßwójbje budże Ma hißchcże ßwoju mizku, ſ kotrejż ßej po ßerbßtim ßrěcźi.

Cżmi ßo. Żyrkwinßti cżaßnik bije tři ßchtwórcź na dźeßacź, abo taż ßo nétko licźi — na dwaj a dwaceźi. To ßo *nichtó wjazy ßamylicź njemóże.* Tu hižom tběżu ßamkaja, wokna ßo ßawrjeja a ßa nékotre mjeńßchiny je ßwéża w lékarni. SSamétchi ßacżahnu. Ale tehodła je hißchcże żiwjenje na wßy. Tu błyßchißch kak kruwu ſ rjecżaja wotwjaßaja, tamle pschcżi hißchcże żena tlumpa. W hornjej wßy pißła nécżto na cżahażej harmoniju, na ławzu ßo tołkaja a ßméja a w thłódninju ßej ßchukotaja a pißhpotaja. Kowarßtej ßo na ßahrodnych durcżkach hepjelitej ſ wuhorjenymaj rukawomaj. Mórze kośchle ßtaj ßej hacż horje wuhornyłoj, ßo ßu błuśny wot jétrażchcżépjenja widżecź. Zigarety dujetaj do powétra a kedźbujetaj na ßalubowane pory. Dale horjeka ßteji *cżerjóda khadi.* Schcżékaja ßo ſ holżami. Powédaja ßej wo Radwoéßtim ßwjedżenju, hdżeż je ßo wßchem jara lubiło a buchu wßchudże hoßpodliwje pßchiwßacźi, wo *ßmoknenej „hejmjórje“*, kak je rjana cżwitka hoßcźi we H. wißażo wośtaka a ßo ßabawjała, ßamo pßchi reżay. A każka hara a wyßkanje naßta, hdyż baba maku *Madlenku pßchinieße.* Nékotri mężaczka njetrjebachu. Boże ßtóncżko ßteßeße hißo wyßoko na njebju a „ßwe cżeßche“ jim domoj.

W korcżmiczay je hißchcże ßwéża. Kißlitez Arnoßcht cżampa po wßy dele ße ßchtórnjemi pod paju. Je pola ßchewża pobył a ßo tróßchtu ßakombżił. Wo Hans Tepli jenu powédaße, kak je na wßchotowarßtwowem ßlécże pobył a w póßdnej nozy ſ jeneje korcżmy won ßterkał. Wćhu jeho tam ßpóßnali a chżuchu ßo na nim wjecżerj, dokelż ludźi w Ss. N. pßche wochłu cżaha. Arnoßcht dże domoj a twißda ßej: Dobry wjecżor marjerka....

Schtwórcź hodźinu po druhej bije wężny cżßnik. Po jednaczich ßanuria ße wjeßka bóle a bóle do ßwora a ßej ßkónczuje wußnic. Hólzy du też domoj. Jeż we ptocże ßo krożni, wictoporny łétaja a tamle hißchcże ßo nékajti ßtary ßchtrinohaty kozor pßches płót kramoßzi. Wjeßny ßtrażnik cżampa ſ lebiju po wßy. Nó, to chże néßchto rétkaź!

Hwéżdźicźi ßo ßybola a mężaczk ßhladuje mile na ßaßparnu ßemju. Je ßwoju łatarnicżku ßaßwécźił a wobżwétluje ßapoßdżenym pucź. Wjeßka żoni ſ wjecżora do nóżki. Dźiże ßo ji wo ßaßchkych dnjach je wßchémi ßtarroßcżemi, ſ prózu a dżełom. Mjeńßko ßo nóżka pßchiwacźi. Każ bychu hona a ßtatokt też ßpałe, żyła ßemja wokoło mje — mérnje, cżißche. SStarym a młodym, ßmjatkam a ćwétkam ßpéwa wjecżor ßwój luby kérluśk. Tak poßłocża kóżdemu dnjowy tónz, tón luby dobrocże wy wjecżor.

„SSerja ßo ßchérja, błyßchcź ß mróczelach mérja, A wjecżorna hwéżda ßo ßaßwécża.“

Serbska hola!

Pucź mój wjebże pisches holu,
Pisches tu rjanu Serbowsku;
Tam ßym wjele naßhonił
A ßo malo hujeßelił. —
Po dróży dźěßche holiza,
Tak derje, rjenje ßdrażcena,
Sa němcżinu tak wonjeße,
Pak ſ domu němßkoj' njebéße.
Cżekowjena hubka,
Wße te ßubka,
Jaßnej tej wocżi,
Kraßnej pak liży,
SStoły tón włóß,
K mróczelam nóß.
Holiza njeßchwarna,
Wótczińu pßcherab'la,
Kraßnu tu Luźizu,
Kraßnu a drohotnu. —
„Ach bych dajcź! Ja njemóżu
Wjazy rěcżecź po ßerbßki!“
Tak dżowka wotmowliła ßi
Na praßchenje, hacż Sserbßtwu pßchißłußche
„Wośom létow wucżeł tak wucżeße mje,
So němßka żym — ta rěcź je najrjeńßcha
A niż ßerbßki wukuycź, jakoż ßej łamacź,
Jenoż němßki rěcżacź ć ßo wjeßromacź. —
Sserbßki khleb ju żiwił bě,
Sserbßtwo ßacźißnyła je,
Sserbßki nan, nacź a też dźeń ...
Dżowka pak je němßka nétk.
Rjana drasta ßerbowßka
Rjeje jej dobcź wóderna,
Dokelż cżßło pßchikrywa,
So njej' widżecź nahota.
Drasta dhrbi cżißta bycź:
Krótka, cżeńka jako żyeź,
So by kóżdy ſ holżami
widżał, jo je holiza.
Rjanu halbu cżerwjenu
Cżißła je tam pod tawku,
Bubi-hłowu chże nétk nécź,
To ßo jej ßda modern bycź.
Sserbßke reje pßcheßraßne
Ssu hižo dawno zabyte.
Rejwacź ßchimi, ßcharleßton,
To je jej kraß kraßny ßón,
Toh' ßo njem'że narekwacź
A ßej ßtatoy wuhibacź.

Każ ßo poła dżowki ßta,
Tak też żun ßo dokonja;
Wón tu dźěła ſ kruwomi
Hißchcże pßchezo na rolu.
Wón nétk bróßdu ßcherokru
Wora zołe po nim,-u:
„SStare ßtorzo, wilłi du ruń
Kokułu tu ich bir um!“ —
Ssym pak hißchcże datej ßchol,
So bych wjazy ßhonicź mohł:
Mały hólz tam płcht pucźu,
Ssedźeße na mócźiku.
Wón je ßladał do wody,
wudu dżerżo we ruzy.
Praßchach ßo wo pßchicźinu:
„Cżehodła ty hędźich tu,
Ty dże cżakaßch na rybu?“
Hólz da tuße twotmowu:
„Ryße is hier angefołt
und gleich wider reingekełt!“ —
Schtoż ßym ßłyßchał, wuhladał.
Ta ßym jowle napißał.
S teho wßchitkoho' widżu tu
So je pßchenémcżene wßchoj
Toża nadżiju nießłuchnu
a do hole łhwataju:
Sserbow ßaßo wubrozźe,
K nowom' błéżu poßlanicź.

Łużiscy Serbja na mjezynarodnej wustajeńcy:
„Hudźba w żiwjenju ludow“

w Frankobrodże n. M. 11. junija hać 28. aug. 1927.

Piße Bjarnat Krawc.

Knjez syndikus Ludwik Koch, kiż ma najważniße zaßłużby wo zarjadowanje cyleje wěcy, proßeße mje, zo bychu ßo tola też naßi Serbja w Frankobrodże pokazali a słyßeć dali a zo by za to jara dźakowny był. Z woprédka mějch z čežkimi zadźěwkami wojować. Dyrbjach hladać, zo do pjenjeżnych wuzkoßcow njepřińdżech. Z tuteje pričiny ßmědźach jenoż mału liču dobrych ßpéwarjow ßobu wzać; jednaße ßo jenoż wo dwójcy wobßadżeny mężany kwartett. Připadnje pak ßo mi poradźi, z Frankobrodßkim „radio“ wučinić, zo tam też ßpéwamy. Wulke wudawki běchu tak za 14 ßpéwarjow kryte. Sobußkutkowachu při našim wustupje tam 4 ßoprany: Rut Krawcec, Eliška Belcec, Fr. Frajßlakec a Hilda Templec; w alće: Marija Lawknßowa, M. Lebzec a Hanka Krawcec; w tenorn: E. SSlamař, P. Wujeß, Mosak a Dobrucky a w bassu: Jenč, Lajnert a Seder. Za hußlowy přednošk běch naßeho přećela Jurja Kazameka z Koblenca dobył. Pruhi wotdźeržachmy tři w Budyßinje. Dokelž mějachmy hižo 14. julija w Frankobrodże ßpéwać a wßelacy wobdźělacy hišće prózdninu njemějachu, dyrbjach hakle za třoch kujezow wo dowoleńcu pola dohladowarßtwa proßyć. Wobkrućiwßi, zo zajéżd žaneje politiskeje barby nima, bu jim dowoleńca na 4 dny poskićena. Zeńdźechmy ßo wßitzy wutoru wječor pola naßeho Gusty Zmija w Drježdźanach, hdżeż bě hnydom też pruha. Wječor ¼10 hodźin wotjéżdżechmy z dobrej myßlu a z połnymi wačokami w 4. rjadowni, każ smy to zwučeni po naßich móßniskich pomérach. Přizamknyli běchu ßo hišće někotři (njeßpéwarjo). W nocy ßpěchaße naß żelezny konik pomału do Lipßka a čerstwiße přez Weißenfels a Weimar do Erfurta. To hižo rano ßwitaße a Erfurtßke róże rjenje wonjo naß wokřewichu. Widżachmy „Wartburk“ z radoßtnym kiwanjom a dojéżdżechmy do Bebra, hdżeż móżachmy w dlěßej zastawcy mučne wóčka ze dobrym „bunjacym“ posylnić. Widżachmy Fulda a Rhönßke hory z trochu khuduńkim wobydlerßtwom. Dopołdnja ½11 hodźin docpěchmy naß wukóne. Hotel „Wiesbaden“ w Frankobrodże nas witaße a pomérnje tunjo hospodowaße. Kóždy ßej někotre hodźinki zadrómny a po zhromadnym wobjedże ßej wulkomčanßke hnězdo wobhladachmy. Wot 5 hač 7 hodźin bě pruha za ßpéwarjow, po kotrejž móżeße ßej kóżdy jenotliwe popřeć ßtož chcyße; někotři ßkočichu do jabłukoweje *winarńje*, druzydo wßelakich piwnicow. SStwórtk rano ½11 hač ½1 hožin wotmečwachmy poßlednju pruhu a běchmy zwěßćeni, zo naße ßpěwy z pomjatka (bjez notow) a z wutrobu (par coeur) zanjeßemy. Na wótru přikazniu dyrbjeße po wobjedże dwě hodźinje leżeć a po možnoßći ßpać. Měr a koncentracija ßtej před wußtupjenjom nuznej, dyrbi-li prawy wußpěch měć. ¼7 hodźin bě wßo, žónße a mużßcy, w rjanej, wßelakoßerßkej drańe na měßće, ze zaßtupnym hudźbnym znamjeßkom wudebjene. Rjane wjedro naß pozběhowaße. Běchmy ßebjewědomi. Pěßi kročachmy do wustajeńcy, powßitkowna kedźbliwoßć na hłownej dróze zbudźo, a po možnoßći ßerßcy rěco. „SStó pak ßée Wy? — ßo naß hußto prabachu. Wjele wo Serbach z cyła hišće słyßeli njetrjeja pozdišo nadrobniše o rozprawjam.

(Pokračowanje ßóßhuje.)

Cyrkwinsko powěsće.

S Budyšina.

6. njedźelu po Św. Trojicy, 24. julija 1927:

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½7 hodź. farar Paul spowědź a Św. wotkazanje, 1/8 hodź. farar Grohe a pósłp. w. 12 hodź. duchowny primarius Fröhlich předowanje.

— W Marijnej-Marčinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. duchowny primarius Fröhlich předowanje.

— W Tuchorskej zyrkwi ma wjeczor w 6 hodź. farar Paul wjeczorny nutrnjowčej.

— W Bismarckowym haju je dop. w 11 hodź. lěčne kemšowanje za dźěći naschoju wobeju dźěćazeju kemšowanjow Św. Pětra a Marije-Marty posawnjeje hudźby: farar Grohe. Dźěći shromadźuja so dop. ½11 hodź. pśed seminarom w Schillerowych wukhodźowanjach a poćahnu shromadnje do Bismarckowego haja. Dorosćeni su wutrobnje witani.

Sobrka za nasch domr za dźěći

Wutoru popołdnju 3/4 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina za njedźelnišće.

Wutoru a pjatk wjeczor we 8 hodź. je w Evang. towaršchownj biblijska hodźina.

Schwórk pop. w 4 hodź. je w Ebang. towaršchownj towaršwow wowkow.

Tydźeńsku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Paul, w Marijnej-Marčinej zyrkwi duch. prim. Fröhlich.

Se Slepego.

6. njedź. po Św. Trojicy Serbska spowědź a Boże wotkazanje rano ½8 hodź. Serbska Boża słužba dop. w 9 hodź., němska 9/11 hodź. Sobrka za Św. Evang. zyrkwje w namjetnych krajinach. — Sćmjertny kerluš so spěwa za Mateja Werika z Milerasa.

Swěrowanaj: Jurij Krawz w Mukezach a Marja Kreiselez z Brěžomki.

Semrěli: Hana Hanckez ze Slepego, stara 76 l. 6 m. a 9 dn. — Khristijan Fröz, schowa a Hježkar we Mikorašu, stary 67 l. 6 m. a 26 dnj., a Khristiana, Khristina Zejišćka wo Brěžowem, mandželska, rodź. Sślebinig, stara 39 l. 6 m. a 21 dnjow.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 23. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2035	100 pólsk. markow	146,80
jendźelski punt . .	20,414	100 českosł. krónow	12,46
100 šwajc. frankow	80,93	100 franc. frankow	16,45

Berlinska burša pśichinješe wócera efektam horjeběrjace kursy, dokelž su pjenjesy na króći cłaś jasno tohto bóśłaca.

Produktowe wiki pokazowachu wczera znowa skrućene mjeńšowcje. Nowe žytne deschcze su wschudźom padale. Kupzam sedźowaju jo žně wobrośene a wonk su pśichiśeli kupowacy a swoju ja powyschenych płaćišnjow. Rožka bě 5 pj., wowsa 10 pj. a najwušši jećmjeń 15 pjenjezkow drohši. Centnar płaćejsche wczera

w Drježdźanach (šaldź. pódźełu):
pšeńcy 73 kg. 13,55—13,80 hr. (13,60 hr. 13,85 hr.),
pšeńcy 69 kg. 12,95—13,20 hr. (13 hr. hač 13,25 hr.),
rožki 69 kg. 12,50—12,75 hr. (12,50 hač hač 12,75 hr.),
rožki 66 kg. 11,85—12,10 hr. (runje tak),
jećmjenja najwušćeho 10,10—10,50 hr. (10 hač 10,50 hr.),
wowsa 12,90—13,15 hr. (runje tak)

w Berlinje:
rožki 12,55—12,65 hr., jećmjenja najwušćeho 9,80—10,10 hr., wowsa 12,95 hr. hač 13,30 hr.,
šichtwórk w Kamjencu:
pšeńcy 13,50—13,75 hr., rožki 12.40 hr. hač 12,60 hr., wowsa 13—13,25 hr.
Kuhy 4,50—6,80 hr., prošata 12—22 hr.

w Sforjelcu:
pšeńcy 12,50—13,50 hr., rožki 12 hr. hač 12,80 hr., wowsa 12—13,50 hr.,
w termijowym wiwowanju:
za měrc: pšeńcy 14,70—14,65 hr., rožki 12,47½—12,50 hr.,
za septembr: pšeńcy 13,60—13,62½ hr. rožki 11,65 hr., wowsa 10,05 hr.,
za oktobr: pšeńcy 13,52½—13,55 hr. a rožki 11,63¾—11,62½ hr.

Wiki wuzitkowego statu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pśichilnali běchu 445 bóśkow a śuceljnych krumow a jałowow, 21 bykow, 131 ćelatkow a 1 prózdnika.

Mjode bóśki a wyšokoćuceljne krumy płaćachu:
1. łajkośće 260—590 hr.
Śuceljne jałowy, 220—490 hr.
Wubrany rjany śłót bě hišćeze drohši. Skót ke kormjenju a k wjasanju a próżdnik 40—48 hr. po zentnarju žiweje wahi. Wiki pomałku dźěchu pśichi dotalnych płaćišnjach.

Na pschedaŋ.

Kolo motorske 2 PS, Pětšich w Brětnje, Drježdźańska dr. čo. 71. — Mužaze kolo w Hródku pola Behrenda, Schützenstr. 8.

Kóń 4-létny w Dreždźach 25.

Kachle hlinjane a kamaśerski blidź, Erbez knihaćnja we Hródku.

Wós hanniwišći, Wilhelm Heinza w Hródku.

Cyclerji 3, tachantske kublo w Hrubjelčźicach.

Kolo motorske za 275 hr., Bernhard w Budyšinje, na Kamjentnej haju 26.

Sćehjawa žita i tschidłami, Ssmola w Posdezach.

Wós ośćežazy za 15 hr., Jung w Budyšinje, Sserbska haja 6; w Bikopizach, Pimańska haja 111; w Brětnje čo. 106 pola Kamjenca.

Krumy młoda wyšokoćuceljna w Jurizach 22.

Murjerjow, Janasch w Budyšinje, Stieberowa haja 32.

Holzu do domu w Budyšinje, Stieberowa haja 641.

Guśka Lescha w Kamjencu. — Münchez kombitornja we Nitkej.

Holzu, kotraž móže warieć, Finsterka we Wojerezach Wildatšeho. Kula w Hródku.

Domoznika do wźaka w Kulowje.

Wotsebćatki, Błaza w Hródku, Marijina haja 3.

Tschitnjerjow a dźěłaćerja, Stein w Lutoborju pola Hródka.

Sćudnišzy na pschejhadźowanje.

Nježdże 14 kórzow wukła leśownoršć na połojzu ſ 4 śěrnymi śiejazymi khójnami w Kowow-Wiesećanskich honach pola Rakez, fiušchaza fotografej Wilhelmej Brunej Rudolfej, pśiedy w Rožweinje, Lěko w Kamjencu. Hódna je po poskajenju gmejny 3128 hr. Pschejhadźowanje budźe śtwórtu 26. oktobra 1927 dop. w 11 hodź. na gmejnskim hamcze w Nowej Wšy pola Rakez.

pódźełu 25. julija 1927:

we Wulkich Sdźarach w hoscenzu pśichi zyrkwi dop. we 10 hodź. schijoza maschina, zentrifuga;

w Korźinje w Krenzez hoscenzu dop. w 11 hodź. krumy, chorna schaka;

w Kulowje w hoscenzu „k 3 krónam" pop. w 2 hodź. pśichiprawa za dźěłanje mineralnego wody, waha, bźełba muki, jećmjeń, rožka, wotrubły, boran; kola a proža, 9 kokoschow, chapon, piano, wschelake mjebse;

wutoru 26. julija 1927

w Zdźeńku pop. w 5 hodź. krowa. Kupzy jejdu jo we Domolez hoscenzu.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/4 11 hodź.: Mjenjenje za rožku je jasno jara skrućene, leź za pšeńcu. 3/4 12 hodź.: Kaž pśiched hodźinu

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunjach abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	22.7.	21.7.		22.7.	21.7.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	251-253	250 252	woka	22-24,50	22-24,50
nal. jećmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-16,00
nazr. jećmjeń	196-202	194-200	žołte łupiny	16-17,75	16-18,00
wowsa	259-266	257-264	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	187-188	raps. wosušk	15,00	15,80
pšeńc muka	36-37,50	36-37,50	lany wosušk	19-21,00	19-20,50
ržana muka	34-35,50	34-35,25	poen melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bérnj. kruški	34-35,00	34-35,25
ržane „	15,25	15,52	syno, 50 kg	1,95-2,30	2,50-3,00
raps	300-305	305-310	ržana słoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,50	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,80-1,00	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,50	jeća „	0,80-1,00	0,90-1,15

Drježdźanska burza (22. 7.)

Pšeńca	271-276	bérnjace kružki	37,00-37,50
rožka	250-255	pšeńć. wotruby	12,20-13,30
nalětni jećmjeń	—	ržane wotruby	15,50-16,70
nazymsk. jećmjeń	202-210	pšeńčna muka	46,50-48,00
wowa	253-263	ržana muka	38,50-40,00
čerwjeny dźećel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
suche truhanćki	13-14,25	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

23. julija 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,—	2,60
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,62
Ržana muka	1 „	0,46	0,50
Khlěb	1 „	0,41	0,42
Jědźne běrny	1 „	0,24	0,32
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	—	1,80
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lk.	—	0,26
Jědźna butra	1 kg	3,60	4,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,12	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,74	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhle (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiśne płaćizny štwórtk 21. VII. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centa.	w Lubiju za 1 centa.
Pšeńca	13,50—13,75	13,25—13,75
Rožka	12,40—12,60	12,00—12,75
Jećmjeń	—	—
Wows	13,00—13,25	12,50—13,00
Syno	2,80—3,00	2,00—3,00
Słoma z maš. młóć.	1,80—2,00	1,80—2,00
Słoma k zasłanju	2,00—2,25	
Słoma z ruku młóćena	3,50—3,75	2,25—2,75
Běrny pola ratarja	8,00—9,00	—
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,90—2,00	0,95—1,00
Jeja	0,11—0,12	0,11—0,12
Pšeńčne wotruby	—	7,40—7,80
Ržane wotruby	—	8.00—8,75
Pšeńčna muka	—	22,00—22,50
Ržana muka	—	20,00—20,75
Prosata, wulke	12—22	—
„ srjenje		—
„ małe	—	—

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Pirny.** (Ssebi ſ pjunom sawdała.) W Zschierneje je žo 18ćetna słužobna holza ſ pjunom sajeđojćika. Njeđožowana lubosć je ju pjerza na ramomordańe myšłe pschinjeła.

* S **Drježdźan.** (Sso jatepił.) Na Lobju mjes Laubegastom a Pilnitzami sajeđje ćołnik do wyšokich žołnow parneje tśeje. Ćołnik fo potwrośi. Muš, tš w nim hejđejsche, fpyta fo ſ pjuwanjom wukhowacz. Jako bźejše hischeze pjecz metrow wot brjoha đalenj, sawoła nabodno wótšje wo pomoz a fo pod wocjemi mnohich pschihłađowarjow w žołmach łhubi. Wschitke wukhowanske pospyty běchu podarmo.

* S **Drježdźan.** (Padnch na krajnym žudnišmje.) Do wurađowanišeje jśiwy Drježdźańskeho krajneho žudnišwa doby žo pschi jenym žudnišćim jednanju padnch a krabny žonjazu ručnu tošchu, kotraž tam leżejsche. Tošchke žiušchejsche lawnišz ſ Mischnja, kotrož mějesche pschi jednanju hobustitkowacz. Khrobły padnch je njespóznaty cjełujk.

* S **Lipska.** (Sćmjertne padnjenje ſ wokna.) Njeđjelu rano je w jenym bydlenju w Lentzšchu połdra lěta stary hólčk ſ pomozu stólga na wokno salězł a je ſ prěnjeho poschhoda na đrobu đele padnył. Đźěćejowe franjenja běchu tak cjeżke, so je wbohe kurjatko na nje wumrěło.

* Se **Sitzeratha** pn Hunsrückišich horach. (Błyšk mort tši holzy.) Njewjedro pschekhwata išt holzy. Wone pytachu wukhow pod bukom. Błyšk dyri do tuteho schtoma a sarasi dwě holzy. Tśeju holzu tak cjeżko wopali, so wona na to wumrě.

* S **Lauchhamera.** (S rejowo do śmjerćje.) Srudny kónz mějesche rejwanske śwjeżelenje tudomneho turnatšeho towaršwa. Po stónčenju jeneje reje śwjeże po mandźelska jeneho inżenjera ſ Lauchhamora. Sawołany lěkar mějesche jenoż wuprajić, so je žónšku Boża ruchza sajała.

* S **Ritzy** w Schlesyšći. (Błyšk do wokow sajěł.) Žiwe žiwonu pucź błyšła mójachu tu wobšedźowacz. Pschi brjoży rěki Ritzy njedaloko ćyknowneho šaflanišćeja dyrk błyšk do młodeje holzy, kotraž běšche žo duzu ſ đźěła tam wuthowała. Błyšk špali holzy wokoło a też trochu hłowu a šmuhu po khribjeje đele. Hewak holzy njeješchkođźi. Wona žo bórsy sajo šhraba.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" spěwa pśich. wutoru (26. 7.) w „Kat. towaršowni". Do spěwanja wot 8 hodź. je słowjanska hodźina. Dirig. Předs.

Bukecy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Sokolwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźe trochu z šasom! Načoln.

Domowina. Wšě žadanki za domowinski zlět njech so zapodadźa na „Sekretariat Domowiny" w Budyšinje (Serbski Dom) abo na k. bankownika Wojnarja (Serbska Lud. Banka) w Budyšinje.

Horuja Hórka. Tow. „Łužica" změje jutře njeđźelu (24. 7.) pop. w 5 hodź. swoju měšančnu zhromadźiznu w Hänzlec hoscencu. Dowěrnicy njech to đale wozjewja. Winowatosć wšitkich je, zo přińdu. — Hosćo su nam witani. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Serb. tow. „Zerja" změje jutře njeđźelu, 24. julija, hnydom po serbskich kemšach, potajkim 4/10 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću wurjadnu zhromadźiznu. Dla znowazarjadowanja posmjertneje pokładnicy a druhich ważnych dypkow njech žadyn sobustaw, ani spěwaŕ abo spěwarka, njewuwostanje. Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" wuhotuje jutře njeđźelu, 24. julija, w Pěskecach wulki sokolski swjeđźeń. Mamy bohaty program. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so najwutr. přeprošuja.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł" zwučuje štwórtk, 28. julija, z dypkom 1/9 hodź. Wšitcy maju wšěse přiń. — Zwučowanje đźěći jutře wupađnje, přichodne zwučowanje je njeđźelu, 31. julija, pop. w 1 hodź. Načolnik.

Rakołdy. Kedźbu! Sokolske Jednoty! Naša Sokolska Jednota zarjaduje njeđźelu, 11. septembra, swój 1. załoženišći swjeđźeń w Božej stwórbje. Činimy z tutym wšě bratr. Jednoty na to kedźbliwe, zo bychu sebi tutu njeđźelu swobodnu đźerżeli. Bliže so pozđźišo wozjewi. Předs.

Slepo! — Hłowna skhađźowanka serbskeho studentstwa! Jutře njeđźelu pop. w 3 hodź. zhromadźizna, wječor 1/8 hodź. „Serbski wječork" z hudźbu, đźiwađłom a rejemi. Přeprošuje so cyły serbski lud tamneje wokoliny a z cyłeho serbskeho kraja!

M. Nowak, hł. starši.

Łužisko-serbski Sokolski Zwjazk. Bratŕa, kotŕiž maja wotpohlad, sebi swjeđźeńsku drastu zhotowiś đaś, njech sebi tajku hnydom skazaja, zo móžeja sebi ju hižo na našim Sok. złoče zwoblekaś.

Domowinn, Zwjazk serbskich towaršstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje" w Budyšinje. — Rěcne hodźiny tuchwilu jenoż kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krejčmark. Přinoški přijima jenoć pokładnik Wojnař, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšědnje k rěcam. Wšě pisma njech so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, fararja Šewčika w Khrósćicach

Zamołwity za politiku a hospodarski đźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za lokalny đźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšk: O. Janak w Budyšinje

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wuplaća tež pola agenturow! **Tresor!**

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz

měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Za kupjenje, předanje, kaž tež za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručatej so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora — Telefon čo. 193

Woscbity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Za

kóždeho ratarja

kotryž howjazy skót přaha, je njepřemomny mój přeswv. komot.

— Za dźeń dobry čahać. —

D.R.G.M. 4mal verstellbar, tausendfach bewährt!

Wunamakaf a dźěłaf

P. Feirich z Holbina.

Kóždu sobotu sym w Budyšinje na swinjacych wikach.

Srěni komot za kruwy najbóle kupowaca družina ćuka 20 hr.

Gurtowe a plećene graty 9—10 hr. strykowe a kožane graty 15 hr

Ze swojim wulkim

saisonskim wupředawanjom

započinam **wutoru 26. julija** po

jara zniženych płaćiznach.

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wobkedźbujće wukładźenja we wšěch mojich wukładnych woknach!

Su-ćelna **kruwa**

je na předań w Rakecach č. 146

Čerstwje šćipane

wišnje wotedawa wšědnje, tež k nakładźenju

Herm. Thon

wišnj. buda w Marj. Hwěźdźe

Špundowanja

suche a derje sedźace, kromy při šćěnje, hoblowanja a wućahowanja po wučinjenju poruča

Alfred Lehmann

w Brěžni p. Kamjenca

6-7000 hr.

na 1. hypotheku za wobkhodnu a podružnu khěžu w Kamjencu so pytaja. Poskićenja pod „D 534" na wud. „Serb. Now."

Zubnu lěkarnju we Wulkej Dubrawje

Z tutym dowolam sebi, česćenemu wobydlerstwu

we Wulkej Dubrawje a wokolinje

wozjewić, zo sym tu štwórtk 21. julija 1927

zubnu lěkarnju

wotewrił.

Rěčne hodźiny

wšědne dny wot 9—12 a wot 3—6 hodź.

Njedźelu jenož na připowjedźenje do časa.

Rěču tež serbski, dokelž sym tu doma.

Hans Locke, Dentist

statnje pruhowany po § 123 d. R.-V.-O.

we Wulkej Dubrawje znapřeća haptyki prjedy w Drježdźanach (Běły jeleń).

Khori njezadwěluje!

Přińdźće ke mni

k přepytowanju

a přinjesće też hišće blešku rańšeje moče sobu, kotraž so we mojim laborstoriju w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočowa diagnoza

tak daloko hač je tasama wědomostnje připóznata. Zaběram so hižo 26 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z biochemiju, naturskim hojenjom a homöopatiju.

Rěčne hodźiny su nětkle pondźelu popołdnju wot 3—7 hodźin a wutoru dopołdnja wot 8—1/2 12 hodźin w Budyšinje na Bismarckskej dróży 7 II pola Lehmanna, a potom porjadnje kóžde 3 njedźeli, tež hdyž w „Serb. Nowinach" njestoji.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Zonjace, mužace a dźěćace

šaty

łožowe, blidowe a domjace šaty

spódnje šaty a nohajcy a soki

hačrunjež su płaćizny powyšene

hišće po starych nizk. płaćiznach předawam

Hilger

w Budyšinje, na Seminarskej hasy čo. 2

Njesměrne dobytki

poskića Wam moje lětuše, z 26. julijom 1927 so započinate

saisonske wupředawanje

Zo bych wulke dźěłby žonjacych a dźěćacych mantlow, woblekow, bluzow, suknjow, puloverow, nabrjožnych jakow a tkaninow wšěch družin wuprózdnił, sym wšě płaćizny bjez wuwzaća zniżił. Nimo toho namakaće pola mje jenož najlěpše twory, kiž jara derje sedźa.

Paul Otte w Budyšinje

na Zitnej hasy 10

Swojemu česćenemu woteběrańtwu dowolu sebi wozjewić, zo z 1. augustom

młyn w Konjecach

na přenajeće přewozmu. Swój wikowański wobkhod pak njemyleny kaž dotal dale wjedu, budu so pročować, zo ze spěšnym a sprawnym podawanjom dowěru, kotraž je so mi hač dotal spožčiła, też dale dobudu. Prošu, moje nowe předewzaće z bohatymi skazankami sobu podpjerać.

Z počesćowanjom

Juraj Čornak, młynski mišter

We Łazku, 23. julija 1927.

Wokolo 900

mantlow a hadźicow (šlawchow)

za kola.

Fabrikaty: Continental, Excelsior, Harburg, Dunlop, Fulda-Metzler atd.

Hadźicy 1.50, 2.—, 2.20 hiwnow. mantla 3.75, 4.—, 4.25. 5.50 hr. atd.

Mantle za motorske kola 26×2 1/2 jenož **6 hr.**

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4. — Telefon 3875.

Najwjetši wobkhod w měsće! — Žane klamy.

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomnišе hósćne měsnosće - Konditorske pjećwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/4 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jeźi. — Fürst Pückler.

Hosćenc w Šunowje.

Jutře njedźelu

kwětkowy bal

Přećelnje přeprošuja

knjeżny a hosćenca.

K nazymskemu wusywanju

poručam:

hnójk, peluški, woku

a druhe pólne symjenja.

Paul Schulze nasl. w Budyšinje

Telefon 2146—48

Wot jutře mam nowy wulki transport jara ćežk., młodych, sylnych, wysokosućelnych, orig.-rańšoprusk. hollandsk.

kruwowe jałojcow

kaž **6 młodych wołow**

7—11 ctr. ćežkich w swojich hródźach hotel „Kurwjejch" w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjona předam

Emil Gräfe, skótna wikowarnja

Telefon 2063 a 2418

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěri šmolerjec knihićišćernja, zap. dr. s. p. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajnje nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 171 — Budyšin — Pondźelu, 25. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

„Daily Telegraph" k němsko-belgiskemu rozrěčowanju.

Sapjchimnjenje Swjasta Ludow žo pischeje.

W Londonje, 23. prażnika.

Diplomatiski dopisowaŕ nahladneje nowiny „Daily Telegraph" sabéra žo ſ němsko-belgiskim dopisowanjom, kotreż ſ porokami belgiskeho wójnskeho ministra napischeżo statnej woborje ſwižuje. Dopisowaŕ wobtruchuje, so je ton na woběmaj stronomaj jara jěrtli a žo ľdma ſ Locarnskim duchom sjednoćiś hodźi. Wobstórźba a němske wotpokasanje njemóže pjecza pschepokasaś, dokelž je pschi taſtich należnoſćach jara cźežko, někajku winu dopokasaś a ju wotpokasaś. Belgiskemu knježerſtwu je tunje tak derje móžno kaž němskemu tutón problem w Genfje narěźnyć. Tuto praschenje njestara jenoż Belgiku a Němſku, ale też ſwjaſkrajow a Swjaſt Ludow. Tola pak je tukhwilne rozrěčowanje wuſnamna belgisko-němſka należnoſć. Jendźelſke a italiske knježerſtwo nimatej ſ tym ničžo cźiniś a zgle ſwonkownje też franzowſke niż. Tuto rozrěčowanje žo w Londonje wobźaruje, dokelž jenoż k napjatoſći mjes krajomaj wjedźe, ſchtož njeje k jeju lěpſchemu a dalſchemu Europy. Jeli žu tamne poroki woprawnjene, bźěche lkpje było, so by belgiſke knježerſtwo po dokładnym rosſpominanju wěź hamiźay Swjaſtej Ludow pschedpołožiło. Na druhej ſtronje dyrbźieſche Němſka, jeli tute wobſtórźby ſa dozgłnje wopaczne dźerźi, ſtama kedźbnoſć Swjaſta Ludow na tutu należnoſć ſkóźicź ſpytacź.

Politiſte ſtrony a ſchuliſti ſakoń.

W Barlinje, 23. prażnika.

Kaž je źiſchcźeć, chze nawjednišťwo ſozialdemokratiſteje ſtrony **dla noweho ſtatneho ſchuliſteho ſakonja ſ zentrumſtej ſtronu jednacź.** Sozialdemokratija chze na prénim měſtnje prawa ſwětnje ſchule wuthowane wěźeć a je ji tak ſdźerżenje ſimultanſteje ſchule mako ſajimale. Tohodla njebudźe ſozialdemokratiika oppoſizija pſchećźiwo naczińſtej Marxoweho knježerſtwa wołebicźe wótra.

Praſchenje wojeſtiſch attaſchejow hiſchcźe žo njeje rosſudźiło.

W Barlinje, 23. prażnika.

Dla pſchipuſchcźenja wojeſtiſch attaſchejow (pomocznikow) pola němſkich póſtanjſkowow we wukraju njeje hiſchcźe hacź **dotal** dokładnje rosſudźene. Statny kabinet njeje niczo wobſamknył, jenoż na to pokasał, ſo ma Němſka prawo, taſtich attaſchejow wotpóſtacź. Njewěrja, ſo njeje hiſchcźe ſmyſlenoſća ſtatow taſtka, ſo móhli tuchi pomocznicy póſtanjſkowow płódnje dźeſacź. We ſeptembru budźe žo ľdma wo tutym praſchenju we Genfje jednacź.

Manever ſtatneje wobory a ľódźſtwa.

W Barlinje, 23. prażnika.

Eſtrjedź ſeptembra budu žo, kaž „Germania" piſche, **na kupje Rujanu (Rügen) a k njej pſchiſtuſchazych wodach ſhromadne ſmuczowanja ſtatneje wobory a ľódźſtwa wotmětwacź.** Statny preſident ſ Hindenburg a ſtatny woborny miniſter dr. Geßler budźetaj žo na tutych manevrach wobdźěliś. We wobłuku tutych ſmuczowanjow budźe žo 14. póžnjeńza pſched kupu ľódźſtwowa parada wotmětwacź.

Hörsing wot swojeho zastojnſtwa jako wyšši president wotstupił.

„Reichsbanner" žo ſeſchoł.

W Magdeburgu, 24. prażnika.

„Reichsbanner" bě dźenſa dopołdnja krajnu konferenzu do Magdeburga ſwołał, kiž bě wot mnohich dźelow ſe wiſchich dźelow Němſteje wopytana. Sameŕ legatow ſe wiſchich dźelow Němſteje wopytana. Sameŕ konferenzu bě, k pożledniim Winſtim podawtam, k nałwolwjenju ſwjaſkowego wjednika Hörſinga a ke kroczeli ſtatneho knježerſtwa pſchećźiwo njemu žo wuprajicź a wobſamknucź. Hnydom po wojſewjenju dźenſkeho rozjada jimaſche žo wyſchiſchi preſident Hörſing ſłowa. Mjes druhim ménjeſche, ſo žu ſej njepſchećźelio republiki ſi wězli wuſwolili, na kotrychž tepiaja a to „Reichsbanner", prawe knježerſtwo a jeho. K ſwojemu namołwjenju dla Winſtich podawkow a k ſtejniſchcźu ſtatneho knježerſtwa pſchiſpomni: W Awſtriſtej maja bohużel jenoż republikanſku ſtronu. Kſchesćańſko-ſozialna ſtrona je monarchiſtiſcźa a faſchiſtiſcźa ſeſtajena a móże žo ſ Bayerſtej ludowej ſtronu pſchirunacź, niż pak ſ němſtej zentrumſtej ſtronu. Awſtriſte knježerſtwo njeje žo pſchi Winſtich ſdźěłach jara wuſchikne pokasało. Awſtriſzy republikanojo žu ſtrach ſwětneje abo ſnajmjerſcha měſchćańſkeje wójny wotwobroćili. S jeho łahodneho namołwjenja chodźa diplomatiiku akziju ſwjerczeć. Njewotpraji ważnoſć ſaſtojniſtwa jako wyſchi preſidenta. **K ſejmlnjenju republikaniſkeje frontu je ſtruczeny diſziplinowany „Reichsbanner" a na dowěru žo ſepjeraje wjednitwo ważniſche a ſa to ma žo kóždy wopor pſchinjeſcź. Tuż je žo rosſudźił, žwoſeho ſaſtojniſtwa jako wyſchiſchi preſidenta žo widacź.** Je ſ miniſterſtim preſidentom a ſ pruſtim ſnutkownym miniſtrom žo ſrěčacź, ſo bychu jeho puſchczili. **Chze jako politiſky žwobodny muż na czole ſwjaſta ſtacź.** Wojowanje napſchećźo njepſchećźelam republiki wobhładuje jako žwój najważniſchi nadawk.

W ſcźěhowazej rosmołwje wobźarowachu někotſi rěcźnizy, ło je žo Hörſinga tak ważneho a mózneho ſaſtojniſtwa wyſchiſchego preſidenta widać, ſo by žwój wottyknjeny ſamér dale ſpěchowacź mohł.

Hindenburg njebudźe London wopytacź.

W Barlinje, 24. prażnika.

Po wojſewjenju tndźenika „Outlook", kiž we ſwojim cźaſu piſaſche, ſo chze Hindenburg w běhu létuſcheho lěcźa London wopytacź, ſkyſchimy ſ kruhow ſwonkownje hamta, ſo taſti wotpohlad pola ſtatneho preſidenta njewobſteji. Jedna žo jenoż wo někaſku tuczinu kaczku.

Dr. Schachtowe wuſpěchi w Newyorku.

W Londonje, 23. prażnika.

Wo jednarjach w Newyorku žo dr. Schacht wuprajі, **ſo je jara ſpotojom.** Pſchichodna konferenza preſidentow notowych bankow budźe žo ſpoczatk pſchichodneho léta w Europje wotmětwacź.

Wospjetna reviſija napſchećźo Plawenſkemu wuſudźej.

W Plawnje, 24. prażnika.

Prawiſnik dr. Müller je pſchećźiwo wuſudźej Plawenſkeho kraſneho ſuda w prozeſu Streſemann-Müller **wospjet reviſiju ſapotożił.** Saſdźenk piatk je reviſiju pola kraſneho ſuda w Plawnje ſapodał.

Přizamknjenje a wurumowanje.

Swažliwy namjet franzowſkeje nowiny „Matin". — Wurumowanje porheinſkeje krajiny napſchećźo pſchiſamknjenju wukupicź.

W Barlinje, 23. prażnika.

Spodźiwny naſtawk wojſewja franzowſki politikaŕ Sauerwein pod napiſmom **„Wobrożeny měr"** w nowinje „Matin". Pſchinjeſe Locarnſku politiku ſ praſchenjom pſchiſamknjenja na to waſchnje do ſwiſta, ſo žej žada, Locarnſek mozy dyrbjake na kóždy pad tak rucze hacź móżno hiſchcźe w létuſchim lěcźe žo ſhromadźicź, ſo **bychu pſches praſchenje pſchiſamknjenja hrożazu wójnu wotwobroćili.** Murajnje: Pſchedſtajeſe žej ſcźěhowki, **hdyż je žo Awſtriſka k Němſkej pſchiſamknyła.** Mała ententa (ſwjaſt balkanſkich ſtatow ſ Cźeſkej), Italſka a Franzowſka njebyſchtej neutralnej wotſtacź mohłoj. Je nuſne, ſo žo utón ſtrach wotſtroni ſ tym, ſo žo Locarnſke wucźinjenja też na praſchenje pſchiſamknjenja wupſcheſtrěwa.

Praſchenje pſchiſamknjenja je hłowna wina, cźehodla žo Franzowſka pſchezo hiſchcźe ipieczuje, Porheinſku wurumowacź. Wobhładnje Porheinſkeje ſteji drje we napſchećźiwnoſći ſ Locarnſkim duchom, ale je jenicźki kłóczaz ſrědk, pſchiſamknjenje ſadźěwacź.

Konferenza Locarnſkich mozow, kotreż chzeła ſtrach pſchiſamknjenja wotſtroniciź, ma žo w zyle dowěrnym wobłuku wotmětwacź. W Genfje njetrjebamy žo wulkeho wuſpěcha nadźeacź, dokelž tam knježi wulki njeſepy ſarjadowanſki apparat Swjaſta Ludow. Najthmańſchi diplomatojo europſkich mózaſtſtwow dyrbjeli ſkerje w jenym cźichim kuczíku każ Locarno hromadźe ſtupicź, ſo bychu žo tam njemyleni wuprajicź mohli.

Runje napſchećźiwne nahlady wojſewja w Londonje wuthadźaju tndźenik „New Statesman", wo pſchichodźe Awſtriſteje piſche: **„Pſchiſamknjenje ſ zyłymi žwojimi ſtrachami wołnamjenja žnadniſche wohrożenje europſkeho měra, hacź wotewrjena rana Awſtriſteje wobrjedź kontinenta. Mjeſnarodna ważnoſć Winſtich njemćerow njeležі pjecza w ſwiſku ſ Ruſkej, ale w tym, ſo ma žo pſchichod Awſtrije ſ Němſkej ſjednoćicź."**

Němſko-japanſke wikowanjſke wuczinjenje. Japanſka je ſ nimi ſpokojom.

W Tokiju, 22. prażnika.

Wſchě nowiny witaja wjeſele podpiſanje němſko-japanſkeho witowanſkeho wuczinjenja. Se ſpokojnoſću kwituja, ſo „pſchećźelſke poćahi wobeju narodow, kotreż drej buchu pſches wójnu pſchetorhnjene, ženje pak wotſtorhnjene", pſches tute wuczinjenja žo zgle ſaſo ſwjaſaju. W pſchesjednoſći ſ duhimi nowinami piſa „Aſahi Shimtun", organ miniſterſkeho preſidenta Tanaka: „Nětko žu žo pſchećźelne ſwjaſki mjes woběmaj krajomaj pokńje ſaſo wobnowiłe. Njeſene **pſches pſchećźelne ſaczuja najwažniſche Němſku,** kotraż žo wſchudże w Japanſkej jewja, wołebej na polu wumělſtwa, wědomoſće a wocźehnjenja."

Jednanja ſ Pólſkej. — Tukhwilne pſchetorhnjenje wuradźowanjow. — Plan półſko-němſkeje industrielneje konferenzy.

W Barlinje, 23. prażnika.

W półſko-němſkich jednanjach budźe ſtótka lěcźa pſcheſtawka naſtacź, dokelž je němſti póſtanz we Warſchawje, Rauſcher, błiſchi domoł naſtupił. Jednanja dla prawa pſchebywanja a ſaſpudlenja žu pjecza derje wotbźałe. Liczi žo ſ tym, ſo jednanja po póſtanzowych próſdninach žo ſaſo ſapoczinaja. Pódla nich ma ſa raźiſchi dźeł němſko-półſka industrielna konferenza wěſtych wuhladow. Wopyt wotpóſtanzow półſkich industrielnych je žo pola ſwjaſta němſteje industrije ſpoczatk oktobra pſchiſjewił.

Winske podawki před gmejnskej radu.

Pſchepytowanjſti wubjerk žo poſtajił.

We Winje, 23. prażnika.

Winſka gmejnſka rada je wczera jako prěni ſjawny ſpolt (Körperſchaft) ſwoje ſtejniſchcźo napſchećźo nje ſhožownym podawkam ſaſchłych dnjow rosrikała. W poſtedźenju žo pokasa, ſo je žo na woběmaj ſtronomaj rosſahłoſć a rosharjenoſć troſchtu ſlehnyła. Jenoż tu a tam dóńdże k mjeńſchej harje. Galerije běchu pſchepjełnjene, wſchě ſaſtupjerjo Winſtich nowin běchu pſchipódlane. W tſjoch nuſnych namjetach, kotreż wſchě ſtrony pſched położichu, buchu podawki rospowdane. Sozialdemokratiſka wjetſchina wupraji mějſchćańſkeje ſwoju dowěru. Namjet njedowěry, ſtajeny wot mějſchćańſkeje oppoſizije, žo wotpokasa. Dale gmejnſka rada wobſamknu, ſchtoż hłowow ſyjnu pſchepytowanſku kommiſiju poſtajicź. Też žo ſchesćańſko-ſozialnemu namjetej pſchihłoſowaſche, po kotrymž ma žo ſadźerżenje mějſchćańſkich pſchiſtajenych w dnjach ſběžta pſchepytowacź, ſ dobom też, hacź je žo w tym cźaſu ſ radneje khěže ſtčałało. Wot ſchesćźijanſko-ſozialneje ſtrony je žo mejnuł, ſo **ſu žo mějſtcźanjo dźełacźerjo w unifor-mje pſchi ſapalenju ſudniſtwa a rubjenju njepożrěbnje wobdźělili.** Na tutu wobſtórźbu, ſo je žo ſ radneje khěže ſtčałało, pożahuje žo wutworjenje wot ſchesćźańſkich ſozialneje ſtrony namjetowanoho wubjerka. Tola žo namjet, gmejnſku ſchkitaju ſtrażu roswjaſacź, wotpokasa.

Pſchepytowanje Winſkich njemćerow.

We Winje, 23. prażnika.

Sajimałe je, **ſo žu nimałe 50 proz. ſajatych cźeſkich khłostani ſłóſtnizy, mjes nimi jedyn dla ſapalenja ſa pjecź létami jaſtwa a druhi dla mordarſkeho pospyta je ſchtyri létami khłostarnje potkłostany.**

Pſchepytowanje politiſtich ſwiſtow počahuje žo na „Nowym Winſtim ďźeniku" na agitaciju wot kommuniſtiſkeje ſtrony a na ſeſadnikow tamnych hewrjekarjow, kotſiž žu pſchi demonſtrazijach dźełacźerjow na ſchcźuwali a pſches jich nahłe poſtupowanje ſtraże k ſapſchimnjenju nawabili. Tuczi njehabźiwši hewrjekarje a ſchcźuwarjo žu komando k nadobřej na ſtrażenju ſudniſtwa dali a k ſapalenju namołwjeli. Skoro ſu **ſaſnje, ſo je wšity plan k njemćeram pſchedležał.** Zyłi cźłoveſki ſwědkowe mózе wobkruczicź, ſo je tehdomniſch pjatk każ też ſobotu mjes měſtniſchcźanami krwawnu

podawkow a wěstymi bolschewistiskimi wožobami, kotrež so we Minje sadjerjewachu, powěsna słužba sarjadowana była.

Napreciwnosće w sowjetskej Ruskej.

Bolschewikoja a pschecziwnosće we swojich kruhach. — Trozki chce Stalina cziłowaś. — Zane wujednanje, ale bedźenja wo bicze a bycze.

S Parisa so powě,: Pod napinjonom „Trozki chce Stalina cziłowaś" saběra so nazionalistiska nowina „Intransigeant" ś napschecziwnosću mjes Trozkim a Stalinom. Tutu powěsć pschinjeźu nowiny ś Moskwy, hdyž wojowanje mjes tutymaj dźełomaj kommunistiskeje strony dźeń a bóle pschiběra. **Cziczerin** je psched nětkrotymi dnjemi ś Trozkim so rozrěczał a nawjedowarja opposizije pschešwědoczył chzyk, še Stalinom so wujednaś, schtož by sa tamne politiske położenje nusne było. Trozki pak je wuraził, so mjes nim a tutymi njeje wujednanja žaneje rěcze być njemóże, tak dołho hacź Stalin opposiziji žwobodneje ruki njeda a ś wotprawjenjom opposizionalnych žobustawow njepschestanje.

Po druhej powěsći by Stalin Trozkeho dawno słónzowaś dał, njeby-li so bojał, so by psches tajki njeskutk w smutkownej Ruskej kwawna revoluzija wudyriła. Trozki je nastajnje wot tajneje straže žwojich pschiwiśowarjow wobdaty. Stalin so njeswěri kreml (prjedawschi zarowy palast) wopuschczeć. Rozsrěwanje pscheměnjenje mjes sašatkymaj njepschećelomaj so we pschichodnej nasymje wočakuje.

Też nowinarstwo hołduje kralej Michałej.

W Bukarešcu, 23. prašnika.

Nowiny wschěch politiskich stron wěnuja wobschěrne nastawki srudźazemu podawkej, kiž je Rumunsku potrjechił a pisaja wo nadawkach knjezerstwa rady. Pokhamtiti „Viitorul" wusměhuje hłuboku dźakownosć rumunskeho ludu, kotraž so w wusłutkowanju idealow, za kotrež je kral žiwy był, pokasuje. „Adverul" wobkrućuje, knjezerstwowa rada dyrbi nad žedźewědomym měschćanskim wočzehnjenjom krala Michała stražowaś a tajke politiske wuměnjenja wutworiś, kotrež smóžnja, po tutym wočzehnjenju teź knjezicź. S tym budźe knjezerska rada rumunski stat a žwoju dynastiju sebjnicź a strućiś.

„Argus" pische: „We wokomiku, w kotrymž najwjetschi ś narodnych rjekow stawišnam pschiłuscha, wupowěźnje rumunski lud khorhoj pschichoda zyłeho kraja a sjednocźi ś tym jeniczke: „Njech žiwy je kral"."

„Indreptoria" praji, so wschě wurjadne krocźele ke sdźerżenju porjada su zyle wopschaje, dokelž nichtó na to njemyślił, statny měr na kašterźuki waschnje kasoc.

Krwawne demonstrazije w Rumunsku.

W Londonje, 23. prašnika.

Kaž hamtiske jendźelske schtrowe powěsće ś Bukaresta wosjewjeja, su so w Fagores w Rumunsku **krwawne demonstrazije za krónprynza Carola** wotměwale, pschi kotrychž buchu wjazore wobožby morjene. Polizija dyrbješe demonstrantow rozehnaś a mnohich sajeć. Po powěsćach ś Pariża je eźkrónprynz Carol wjera wot swojeje maćerje wotpokasowazu wotmołwu dostał, hdyž bě wo dowolnosć prošył, na pokhowanju swojeho nana ko wobdźeliś. Motmołwa pokasuje na schmjatańzy, kotrež mohłe psches jeho pschichad w tutym wokomiku nastaś.

Lětuša hłowna zhadźowanka serbskeje studowaceje młodźiny w Slepom.

Sswoju lětušu hłownu zhadźowanku sapiša nascha studowaza młodźina žoho do žywjenskich najrjeńšich. Bjes dwěla! Ssymjo žu wuživali. Te jeśtkadźa wšesce a płodow pschinješe stokróćnych. Wežerawscha zhadźowanka njehodźi žo pschirunaś ś tymi w Budyšku krajinje wotměnym. We wschelakim naštupanju žaha dołko ś wobłuka dotalnych. Haj, wona jich wo wjele pschetrjechi.

Na zhadźowankach w jakkich Sserbach sekkamy a setkachmy žo ś naschimi znatymi prózowarjemi na narodnym polu. Tuteho wobraza lětša njewobkładachmy. Sa to pak žo naschich studowazych cźim bóle radowachmy. S cźimž psched bohacje zastupjenych holanskich Sserbow stupichu, je wschoje khwalby hódne. Na cźimž so wcźera ćwjerćelichmy, pschehadźaše naš do prěnich cźasow naschich studentskich zhadźowankow. Schkrě žo žwjaja a samóža zapaliś wobeń płomjenitsy za lubu a runje w Sslepjanskich stronach tak jara wohroženu narodnosć.

Ruež do Sslepeho je dałoki a wobcźežny. Tola witasche tuta holanska wrózada hižo žobotu nahladnu cźrjódu studowazych a jich hosći do popołdnischeho wuradowanja. Wjele je žo Sslepjanske žerbšće towarstwo za žwojich hosći pospatalo. Wšelwy je žerbskimi napiśmami debjacha wjeś a strowjacha pschichadźazych.

Niż jenoż žwonknje, ně ś wutrobu witachu naschi holanscy Sserbjo žwojich dałokich hosći pod žwoje śćeki. We popołdnischim pożeńenju wuradowachu naschi studenceja wo smutkownych należnoscźach žwojeje organisazije.

Jako žobotu psched wjeczorom do Sslepeho khwatachmy, běchu naschi pilni holanscy Sserbjo žwjetscha hischcźe na žwojich połach. Tak tuczna jich rola wjeze kaž wokoło nascheho Budyšcźina. Ale tola rosumi njeprózniwa ruka naschich holanskich burow wutwabiś khudźuschcej semi hischcźe spokojnoje žně, so bychu mółsi płaćicź wyšoke, pschewyšoke dawki sa žwój stat, kotrenuž žu ś loyalnymi starjazanami a kotrychž, Bóhu budź skorjene, njeswužitnje wuzijse statnu instituziju schule, so by žwojemu najžrěmschnischemu bygarej wutupił jeho maćerinu rěcź a jahił jeho kulturu.

Dawno ho hižo žmerkasche, jako studowazi a jich hosćo ho we wobschernej wjesnej koreźnje zhadźowachu ś gobotnischej šahawje. Sninki pschindźechu w bohatej žyle Sslepjanskeje Sserbio a Sserbowki we žwojich pišanych jim nimo měry pschiśiśazych drastach. Schtóž njepschindźe nuts, tón stejsche wonka psched wotewrjenymi woknami. Tuch bě słónczne wjazy hacź tych w žnrli. haczrunjeź teź ta bě nimale polna je Sserbami a jich lubymi hosćemi ś blisha a ś daloka. „Rjana Luźica" falkinźa je sta crkow. Wobrěwaze zynti narodneje hymny sch wjacha psches cźichu wjeś a klinczachu do domow a wutrobow. A ś kajżej horliwošcźu sanjesechmy Sserbam tak lubu a drohi „Hdźe statok mój". Ow Sslepjanske strony, tele strony žerbšćeje semje maja tak wjele hischcźe ś jadriweje tak wyšokeje žerbšćeje kultury. Kruch originalneje žerbšćeje kultury žu Sslepjanźzy žerbźy herzy ś tśitrnuatynni hušćemi a kóšom. Staj hischcźe reprezentowaci tuteje originalneje žerbšćeje budźby, pschewodźazej žerbšću meju tu hischcźe někak wukhowanu a tola strašnje wobrozenu ś njerodownymi rejemi indianow a cźornuchow po rasu tak mjenowaneho schimy a scharleston. Tón rejowaś ma někotrymžkuliž a teź někotra sa tak „hochmodern". Kaž nětcźicho drasta po najtra sa tak „hochmodern". Kaž nětcźicho drasta po najtra sa tak „hochmodern". Kaž nětcźicho drasta po najnowischej módže sawodźewa někak nohate cźeła, kat tute zuse nowischej módže sawodźewa někak nohate cźeła, kat tute zuse nowischej módže sawodźewa někak nohate cźeła, kat tute zuse reje ju jenoż ś wuprědcźenjom jeneje tkajazeje zivilizazije. Ani nasbala žo měricź njemóże tuta próchniwa zivilizazija ś kulturnymi potkadami tu w Sslepjanskej holi. Spěwmy thór Sslepjanskeho towarstwa sanješe nam wschelake žerbšće spěwy rjenje a ś hłubokim sacźuczom. Jim ź nawjedowanjom je žmérny Sserb ś luda Sslepjanskeje wožady. Mjes tym spěwachmy nosche shromadne žerbšće spěwy. Studencja je na stroju pschewodźachu. Studencja wuspupowachu je wschelakimi zortnymi wustupami. A naschi dałoscy hoscźo spěwachu nam žwoje narodne spěwy. Tym nuzka ani tym pod wokńami wonka njerwoslušdźi žo pschibładowacź ani tym pod wokńami wonka njerwoslušdźi žo pschibładowacź a žo wobdźelowacź na pětnej žerbšćej šabawje. Połnoc bě dawno hižo wotbiło, jako jedyn po druhim ko rozsjohnowa, so by žo podał pod hospodlivou žerbšću tšěchu. Najwutrajnischi docźakachu teź sažneho ranischeho gwitanja.

Njedźela pschinješe torhałe wjedro. Narodne prózowanja Sserbow w Sslepjanskich stronach žu druhdy cźerpiće pod wschelakimi njepschećelskimi jewjenjemi nětkrotych ś pomocu schule na žwojim narodnym wědomnju wutupjenych Sserbow. Teź tu žtyschachmy ś erta Sserbow, wobžebje Sserbowskoho tešanje stóržby kaž wschudźom w schulskich gmejnach pruskich Sserbow. Starschi rěcźa je žwojimi dźećimi šerbšćy a potom němšcy, so bychu je „ja schulu pschihotowali". S kotrym še žwojeho domjazeho zkotu rěcź dźenża Sserb po spodźiwnym ale dosć wusmamnym nałakom němšcy? To je ś pšom! Potajšim žerbšće maczerje dyrbja žwoje lubuschki, kotrež žu pod wutrobu nošnyle, ponjiźcź na zkhodźeńk pjhyćka, so bychu je ša schulu pschihotowałe. Dźećo nještyhchi ś pruskej schuli nźa žkowa žerbšćeho, khiba-li so tu a tam njeczuchowny zuto wuczeł žo wuražuje wo žerbšćom na tak schchiwdźaze waschnje, so podźelnju schtrićźku lubosće k pschinarodźenej rěcźi wutupi we dźěćacźowej wutrobi. Ssamo němšća rěcź w pschenemcźowazych stronach pruskich Sserbow je pschiwzała njerjanu ras „Sa njón žerbšća rěcź nima žkowa. Po němšći móhši to mjenowacź „schnoddrig". Hdyž je rěcź wuras dusche a wona to je, potom je nam žel tejo tak lubeho žerbšćeho ludu w naschej žerbšćej holi. Schula jemu rubi jeho duschu a tupi jeho najnježnischu cźuezu. To cźini tałasma schula, kotruž wubźerzowacź pomha mosłoita ruka holanskeho bura ś jeho dawkowymi krotchkami. Tele wobidne pomèry bo dna sejnawschi by wěsće tej pruske knjezerstwo wottrońicź pytało, dokelž njemóże je ramolwicź psched žwětom. Kak mółk rjez elegantnu němšku rěcź wěcza na pschikład naschi Sserbjo wukhołani w naschich sakkich schulach w Sserbach, hdyž ma teź žerbšća rěcź tola někajke prawo sa dosć žrmopěstowanje. Pschidamy rad, so nasche sakke knjezerstwo pyta sa pucźeni, tute pěstowanje posběhnycź. S pomocu ludoweje schule w pruskich Sserbach we žwojim narodnym wědomnju wutupjeni Sserbja, wokełe młodźi, žu pschiestupni wschelakim worakaławoscźam. Pruska schula je jich słuscźita na niskosći renegata. Renegat to žwoje stajnje zazziwa. Tehodła rěkaschе, so ś tuteje strony žo špyta mylicź zhadźowanka.

(Słónczenje scźežuje.)

Zajězd Serbow do Mł. Bolcslavy.

Kóžda Sserbowka, kóždy Sserb (zobuskaw jeneho ze „Domowinje" organiśowanego towarstwa) kiž chce žo wobdźelicź na sajězdże do Mł. Bolcslavy, k wowytej tamnišcźe je žerbšće wustajeńzy na dnjach 27., 28. a 29. augusta, na kotrež wschitkim zajimawe a idolom, mjeno, pschednjejšim, staw, narodny dźeń a bydło (dla zhrom. paša) hacź do 17. augusta zapadacź. Wschelak: pschicźinu a dobre organisowanje sajězda žedbi to žadaja. Sserbšće towarstwa, kotrež jednotliwi, zapodajcźe tak wjele hacź móżno zapiśi wašich wobdźělnikow (schtóž mo, teź paš, dla cź.-wisa) na Sekretariat (P. Krjeczmar Budyšcźin, Sserb. Domi cźo. 211 abo na jednaćela Sskołstwa bratra Jankla we Sserbskej kniharni w Sserb. Domje. — Sserbja, žerćcźe so pschijśenjenjskeho cźaha, pschijśiće pschijśenjenja so njejskichijmuja, dokelž nicźa mozy ćyriodowarjow a staja sajězd na khablazu podłohu. — Wotjědkemy sobotu 27. augusta pop. 2 hodź. Schtóž nima cźaha, móże so hižo njedźelu w nozy psches Habrachcźizu domoj wróćicź. — Wobžebje witamy špěwarki a špěwarjow a znajerjow šerbšćich narodnych rejow (prěnjołne mozy), dokelž chcemy tam

Za wysoku płaćiznu.

Powdaŕskźo ś naschich ŀudow.

Napisała Kirstina Royowa.

18] (Pokaczowanje.)

„To ja njewěm, knjes Korinski. Wón měješe teź móžnosć swojeho lubeho žona Jesuska psched žmjerću wuzmóźiś, a tola da Wón Jeho sa mnje a sa waš ś njestóżenje wulkeje, cźłowjeskej njerozumliweje luboscźe morieć. Tuž wěrju, so je Wón teź tola horjo dopuschczeł, dokelž waš lubuje. Ow, wěrcźe tola, so wschitko, schtoż Wón cźini, je dobre, byrnjež my teź Jeho njerozumimy."

W makej jstwiczźy bě khwilku cźicho.

„Knjes Korinski, jeli moje žkowa žo wam khroble dóacźa, to samołwócźe, proschu!" pschetorhny Urbźiny a dyšche wotewrjeńcź.

Wostańcźe Mirožlavo! Pschežwědoczenje njeje ženje pschekhroble, byrnjež teź Waschе pschežwědoczenje dźiwne było. Wy pak wěrcźeje łohodła tak, dokelž njesnajeze naschich wobstojnoscźow. Dźenża abo jutśe trasch wam schtóžkuli schtó wě kak wopacźne pschedstawi, a wy budźeze nusowany, sće wězy wěricź. Tola to wy njedyrbicźe; tuž dyrbam je radźicźo sam wujaśnicź." Wobliczo rěrźazeho bu pschi tom pschezo srudnische.

„W mojim schćěstem lećze wopuschczeji naš nascha macź a nurjowaśche nana, so by žo wot njeje dźělił. Wona běśche še powěśćeze wo mojim nanje naśponika a wěrcźesche do nich, haczrunjeź tute ženje dopokasane njebuchu a teź ženje žo dopokasacź njechodźachu. Wona wotenźde, ale niż žama; wona wsa teź moju malu, jej žudniiszy pschiźwojenu žotru žobu, dźećo, kotrež mój nan tak lubowaśche, kaž žebi wy žo bozyła pschedstawicź njemóżeźe. Wona wsa jemu to dźećo na wěcźne; tak žwołtach jemu jeniczźy ja žam. Na mnje stajeśche wschě žwoje nadźije, a nětko . . . . ! Ach, pomyślcźe žebi! Psched lětami rěkaschе, so je wón wina na rozswerowaniu a wobzebje na tom, so je dźećo sžubił, a nětko je sažo ś pschicźinu, so móże mje dźenża abo jutśe sžubicź. Móżeceźe-li, to rjetńcźe hischcźe ras, so je Bóh to tak nacźinił."

Górki wuras bě we wobliczu khoreho widźecź; wón hladaśche na pschipoštuchaŕja, njemóżeśche pak jemu do wocźow pohladacź, pschetož tón bě žebi wobliczo ś woběmaj rukomaj pschikryk.

„A wy njejsće ženje se žwojej žotru hromadu pschišchoł, knjes Korinski?" wopraścha po scźicha nešto nekajkeje wotmołwy.

„Nź, njejžym ju ś toho wokomika, so mje, płakazeho hólcźeza, wot njeje wottorhnychu, hižo wjazy wobladat, a ś toho cźasa je ko 17 lět pominuło. Ach! Ale wy dyrbicźe nětko teź wjsho druhe sponicź. Sawěsćeje žu wam teź hižo nłodu Orlowsku nasymmili. Njeje dźi to tajke potajnstwo, so by žo ź waschimaj wuschomaj njepschedobyło. Pomyślcźe, wona je — moja žotra, wona je nascha Margita! Wona je nam nětko tak blisha, tola byrnjež moja wutrowa je zadoscźu teź stradała, ja wschak njemóżu ś njej hromadu pschincź, haj, ja njeśmem jeje ani spomnicź, pschetož" — mlodźenz žo wobhladnuły — „ja tola njejžym žam, ńž ja njej žedźi. Myślicźe trasch wy, so je mój nan jeniczźy dla wulkeho rošhorjenja pschi mojej khorošći šhorjeł? Njewěrcźe tomu! Ale pschežhadźeje žo do jeho położenja, do sacźuczow jeho dusche!"

Tu w Podhrodźe žwjerćeśche še kwaž jeho dźowki, kotraž naśśerśicho to najbórśche wo nim myślí, a kotruž, kaž žym błyšchał, je młodý Orlowśi hnydom po kwaśu hamuluttki wostajił. Najšterśicho žu jenoż mamona dla pschedeali! A nětko tale dźowka jenoż pol hodźinki wotžal njeho, a won njemóże ź njej hicź, so by žo ju wupraschował, kak tola je njedźe a hacź je šnožowna. Ja wěm, so won wobšcźinje na nju myślí, na nju, kotruj nětko powuca, naš šapěwacź. Tola ź cźemu wam tole lakke powedam? Wobacźe, ja wobcźežniu waš ź žuźymi należnoscźemi.

Tola dyrbju wam njej, so bě mi jara šnadno, ź wami wo tutej nałeżnoscźi rěcźeć, wokoło kotrejež žo moje myśle njedźele dołho kaž w kole wjercźa. Wěrcźi mi, běch tak hłupy, w prěnim tydźenju, hdyž bě wona do Orlowa pschišchła, so ńoždy dźeń žo nadźach, wona pschińdźe žem nje wopytacź. Tola nětko žu khorobne pschedstawjenja žo minyle. Njeje dźiw, so žym jej žuźy a zyle jednorali, haczrunjeź wjasa naju najwuźšichi šwjašk krewineho pschiwuznstwa. Wona dyrbješe zyle malutka; wona wschak nje šyła njeśnoje."

Sažo tschiwjeschtej žo provišorowej hubje jako bě wojował; khwilu wón žo dlijesche, potom žo wobhladny, stany, dźěsche k durjam a šamknuł je.

„Schto wy cźiniće, Urbźiny?" wopraścha žo špodźiwajzy mlodźenz.

„Rad bych wam nješchto šdźělił, knjes Korinski, dowolicźe-li to, ale jeniczźy wam."

„To žo tola rozumi."

„Wy njejsće podarmo cźakał. Orlowśka je waš wopravdźe wopytała."

„Margita? To tola móżno njeje!" rjekny Nikolaj pol wyšłajo, pol wustrožany.

„Knjeni ź Orlowśka pschindże do lekarnje a tupi žebi maliczkoseć. Potom mje proschesche, hacź šmě waš wjedźecź, a ja žym ju ź wam pschinwjedł. Wy sće teddy šnał, knjes Korinski. Wona wědźeśche, so wy spicźe. Rosbarjecź wona waš nješmědźeśche a njechaśche, jenož jónu wuhladacź. Khwilku klecześche pschi waschim łožu a płakaśche; potom mje proschesche, so bych jej wo waschim derjemeńu powěsće podawał, a wotšali žo, ani so by ju šchtó pytnył."

„Mirožlavo! A nan?" „Młodý Korinski ttócźeśche cźe ruku asśistentowu. „Knjes lekarnik njebě doma."

„Ach, schto šeše žej wy wo naš myślił?" Dwaj cźłowjekaj šladałschtaj žebi zyle njewupranjze do wocźow

„Wobšarowach waju wobeju ź zyleje duschе."

„A mojeho nana?" nucześche Nikolaj.

„Knjeza Korinskeho najbóle."

(Pokracźowanje šcźežuje.)

Njewjedra a wulke wody.

Sańdźenu ɓoɓotu a wčerawšchu njedźelu mějachmy ſ cźaſami ſylne deſchcze. Tute deſchcze běchu tak rjeź poczahanki pjatkownych njewjedrow, kiž ſu pſches naſchu krajinu pſchiſzečzechu. Druhdźe pak ſu hiſchcze wjele ſylniſcho wuſtupowale a wjele ſkrôdnischo ſatkadźale. Piatkowne njewjedra ſu we wulkich dźelach Sakſkeje wjele ſchkody načinile.

W Stolpnjanſkej wokolinje

ſadny Biſkopicz mějachu pjatk popoldnju cźeſke njewjedro, kiž ſylne krupoviſze ɓoɓu pſchinjeſechu. W Schmiedefeldze ſu krupy na połach wulku ſchkodu načinile. Wone běchu ſtacź 2 zentimetraj w pſcherězku wulke. Poſa nekotrych ſwarjenjow w hornjej wſy roſbichu wone woknowe ſchkleńcy. Wrôźnje pod hórkami ſtejachu we wodze. Torhaze ſpody wudrěchu wjele puczow, ſo hłubole dźery naſtachu. W Bühlawje bliže Drježdźanam ſarahu błyſk wotrocźka Wernera, kiž poſa tamniſchcho łuźiſkeho Webera ſłużeſche, jako wjeſoł dźeczeła domoj pſchijmjeſy. Wón chcyſche pſchecź ruczke konjej pod drjewjanu kôlnju bliſko jeneho ſwéra ſtaſcź. Dźiwnu wiſk pſchiſłyſhi. Bjeſadnicy wróga Wjaſoriſkeje rěki dyrí błyſk do ſchtoma. Zbyli nóz ſlyſchachu dalsko a ſcheroko ſchmurjenje wodow napjateje Wjaſoriſkeje rěki.

Wokolo Pizna w Delnjej Łužiy

je wulka woda dale ſylnje pſchiběrała. Sſeſeſche ſamo 35 zentimetrow wyſoke hacź w lěcu 1926. Łužo dyrbjachu wjele hnjedźenow wupruſnicź, twarjenja wopuſcźicź. Wjeſe ſtotu je wulka woda ſebrała. Pod wobcźežnymi wobſtejnoſcźemi ſu tam 500 metrow dołhu hrjeźu wurył, ſo kotrejž może woda wotběcź. Nětko njeje wjacy ſtrachu, ſo woda haczenja pſchetorhnje. Běrny a żita ſu dóſpołnje ſnicźene.

Njedaloko Frankfurta nad Wódru

na ſchiſzkowańſkim dwórniſchczu w Sádeckendorfje je ſo dla ſylneho deſchczowanja ɓoɓotu ranu 1/9 hodź. Jeleſniſti nałožk ſtuknył. Wobſchkodzeny kôcz je nětko 30 metrow dołhi a leži tuńje na luſchyitym meſtnje. Schtyri wyſoke ſwarjenjowe tworowe cźaſa wulkim ſo na napjyje 10 hacź 14 wyſoko dele. Na wožowiniſtich cźahadły maja ludźo pſchepiſtowicź. Tworowe cźaſy ſo druhej cźaſy njeſłaja.

Cźeſke njewjedra w Delnich Frankach.

Po powjeſcźi ſ Würzburga ſu ſo w nekotrych dźelach Delnich Frankow ſtawa cźeſke njewjedra roſpuſcźiłe. Poła Klitzingena a Biebelrieda ſu krupy na ſadowych ſchtomach, ſahradach a połach wjele ſchkody načinile. Sahrodniſtwa ſu wołoſbje w Heidingsfeldze jara pod njewjedrami cźerpile. Se wjeſelſkich nuſow pſchikhadźeju powěſcźe, ſo żita każ wumłocźene na ſemi leża.

Wulka woda wokolo ſrjedźneho Łobja.

We ſtarej powódźiſcźi kraſinje w Staréj Warzy je woda powſchitkownje pſcheſtała pſchibywacź. Po nowiſchich powěſcźach Łobjowego twarſkeho ſarjadniſtwa we Magdeburgu wona ſaſo pomałku ſpaduje. Dale dele pak je Łobjo dotal hiſchcze wſchędnje 10 zentimetrow wyſcheje wody nabyło. Smêrowanje na wodybleſtwo je, ſo wody na Sſołanje (Saale) ſpaduja. Hałoła, do kotrejž ſo Schprjewja wuliwa, ſoɓotu hiſchcze poſtupowaſche.

Wichor w Połodnjiſchej Amerizy.

Zbyły kraj mjes mêſtomaj Santiago a Valparaiſo we połodnjiſchej Chileſſkej je ſatraſchny wjercźały wichor potrjechił, kiž je njeſmêrnu ſchkodu načinił. Każ ſo powê, ſu pjecza cź. cźłowjekow we Kjujenje pſchiſchli.

Ze Serbow.

Dniownica.

Póndźela, 25. julija.

1002 pólski kral Bolesław wujedna sebi łužiski kraj.

Ha hdźeha je ta njewjesta
We wěncu zelenym?
Praj dubo mi, praj wólšička
Po dole łučnatym.
Dźens njewjestny wěne łuka da,
Za lětko ma jón Hančička!

Ha hdźeha je tón běły dom,
Hdźež wlóski złośe sej.
A druźki steja před dworom,
Zo chcedza służić jej?
Dźens njewjestny wěne łuka da,
Za lětko ma jón Hančička.

H. Zejlek.

Dźeń swjatcho Jakuba.

Dźeńſa póndźelu 25. julija je dźeń ſwj. Jakuba. Tutón ſwjaty dźeń wobſtejі hižom dłeźe hacź tyſacź lět. Jón poſtajichu k cźeſci japoſchtoła Jakuba, prěnjeho japoſchtoła, kiž martrarſkim ſmjercź poczerpi. W Němſkej je ɓoło a ſcheroko pſchiwěrk roſcźerjeny, ſo je dźeń ſwj. Jakuba njeſwożowany dźeń, tehodła ſo ratar na tutym dniu wſchelakich ſtrachownischich dźełow wothaji. Cźehodła pak ſo tutón pſchiwěrk runje na dźeń ſwj. Jakuba poczahuje, njeſmi mółli wuſtkôdźicź. Dźeńſa tež źneh ja błiſchej ſymu kcźeje. Stejі-li na njebju prawje wjele běłych kopjenatych mróczelow, dha ſmějemy ſo ſymje wjele ſněha. W nekotrych kôncźinach tež na Jakuba k prěnjemu rajej nowe běrny łopaju. Tež ſaźne kruſchowy, Jakubnizy, ſu zrěli.

— **We wjedrje.** Wczera **wjeczor** we 7 hodź. **thermometer** wo ɓoɓu + 22. **Dźeńſa rano we** 8 **hodź. barometer** 736, **hygrometer** —1, **thermometer w nozy** +13. **Klomałku je ſo wjedro trochu ſtajiło. S Jzorichich kupow pſchikhadźaja wyſchina nam ſdobnische wjedro łubi. Ale i wjeczora Jendźelſkeje bóle k połnozy hiba ſo nowa niźina k ranju.** Jeli ſo zyle k połnozy njewinje, **może jaſche wjedro bórzy wohroſnycź.** — Jutſtje **wutoru** ſtóncź**ko ſo 4,** 11 ɓodźin ſthadźa a ſo we 8 hodź. khowa. Mêſacź **na ranje 1,35 ɓodźin ſthadźa a ſo wjeczor 6,37 ɓodźin khowa.**

S Demjan pola Huſki. Njewjedro pjatk popołonju pſchinjeſeſche naſchim ſtronam ſlinkowitу deſchcz. S dźéła ſamo krupy padachu. Boże njewjedro dyrі ɓo knjeje khěže, ɓohaj dźełaceſtéj ſwjeſy ɓoɓu. Wone njeſapali, ale wobſchkodźi jenoż twarjenje. Wy-li błyſk ɓo błiſkeje wulkeje ɓólneje brěźnje ſajěł, moɓło ſo ɓohaj wjetſche wjeſeſoze ſtacź pſchetoż tam runje mużoſo, ſony a dźěcźi dźełachu. Naſche pola ſu pod ſlinkowitym deſchczom jara cźerpile. Żita łeżachu k ſemi ſplazane. Žuſu ſchkodu hiſchcze dozwola njeſpołnje widźimy.

Z **Wotrowa.** Hižo dłóźši cźas **zarjaduje** ſakſke **zarjadniſtwo** jězdźadłow w Budyſinje tak mjenowany **„jězby na kónc tydźenja** (po **němſkim** „Wochenendfahrten“) **po cyłej Łužicy. Do kłóſtrſkoje krajiny** ɓóhu hižo ſej raz wulećili hač do **kłóſtra.** Sobotu **bórſe** ſtatny wóz dale — hač do naſcheho **Wotrowa. Nastork** bě k tomu dał k. dr. **Frencl,** kiž **tukhwilu k pomocy** někotrych młodych **ludźi na hrodźiſku ryje, ſo by** nêſto ze **zańdźeneje doby tuteho nasypa a prjedawšich ludow a jich wobſtejnoſcow wuſlědźił. Nekotre** dny prjedy je hižo w **Kanecach rył, a to w pěſkojenej jamje blizko młyna. Knjez farař Křižan bě** hižo tam row z młóděſcheho **kamjeńtneho** cźaſa **wuſlědźił a „Budyſzke towaſtwo za předstawizny“ w Hornjej Łužicy** nałêto **jedyn row z merowingiskeje** zaźnoſłowjanſkeje **doby. Zańdźenu wutoru namaka tam** nêſto rowowych koſći, **kotrež** dr. jenemu **pohrjebniſcu** ze **ſtareho ſłowjanſkeho (pohanſkeho)** cźaſa **přiſłuſeja. — Na Wotrowſkim hrodźiſcu** ɓě **pſched** létami **prof. Feyerabend ze Zhorjelca rył. Wurywanki zańdźeneho tydźenja dawaja możnoſcź, zo je hrodźiſko na Nowo-Měſcańſkej ſtronje z murjemi a khêżemi wutwarjene** ɓyło. Hiſće **trochu zdźerżana murja ze ſbrowca (Grauwacke),** kiž ſo **dla ſwojeje płoneje formy w tehdomniſich cźaſach lohko k twarjenju wurjeɓaſ hodźeſe, a wſelake powoſtanki ſpaleneho żita a druhich poźiwadłow (jahły, ſołdźe)** rěka za to. **Na** meſtnje, **hdźež ſo tute namakachu, je zawěſcźe nêhdy nêkajka pěc ſtawa. Pſched kelko ſtow abo tyſac lět — ſtó to wê?** Tuž njeje wêſte, kajki lud je ju twaril. Hiſće mnoho druheho ſo tu namaka, ſtož za **zasydlenje ludźi na tutym** meſtnje rěci. K. dr. Frencl rozłoži pſchitomnym ſwoje problemy, kak ſo tróſku prastara zańdźenoſcź ɓo pſchitomnoſce wróćiś hodźi. Wopyt hrodźiſka trajeſe krótku ɓodźinku. Ze ſpěſnym autom podachu ſo w nawjećornej ɓodźinje na meſtnoſcź wukhoda z najlěpſimi zaćišćemi z kłóſtrſkeje krajiny, wosebje wuhlad z wyſiny hrodźiſća do łužiſkeje wokoliny.

S Wojerez. Wot pjatka Cźorny Halſchtrow a pódłanſke rěli na ſtajnoſći ſpaduja. Hdyž ſebi ſchkody na wokolnych honach wobhladujemy, dyrbimy ſpóſnacź, ſo ſu ſdźěła wjetſche hacź ſoni.

S **Blunja.** Pſchecźe, ſ kotrymž je ſo naſcha gmejna hižom dołho nošyła, počźina ſo někto dopjelnjowacź, mjeſtnoſcź pucź ſ Blunja do Pro'yma na ſo ſ kamjenjemi wuſadźecź. Wuſadźenje budźe nêhdźe 55 000 hrywnow ſtacźicź. K temu dźehża „Eintracht“-wuſłowe jany 12 000 a provinza 8000 hrywnow dacź. Wuſadźenje maju dźěłacźenjerjo wukonjecź. S dźěłami hižo ſapoczinichu, kotrjež ſa pólnu żeleſnizu ſu hižom ſkładźene. — Schulſti raba, kiž ɓu do naſcheho wokrjeſa pſchiſpěwadźeju, wobhłada ſebi ſtejdawno naſchu ſchuln. — Knjez kantor Riedel, kiž wot jutrow 1925 tu ſkutkuje, wopuſcźi 31. julija Blunjo. Wón ɓu na hólcźaju a ſtarcźaju ſrjeńju ſchulu w Strasburgu w Potsdamſkim wokrjeſu jako wuczeř ſrjedźneje ſchule powołany. Próſdne měſtno 1. wuczerja a kantora ma ſo tehodła pſchichodne ɓoɓ ſ jutrowſkim wupiſacź.

S **Cźelnicho.** Wulka woda **ſaſo** ſpaduje. Luki, ſ kotrychž je ſo ſłubiła, poſtcźiſcza ſrudny napohlad. Wotjawi mójemu ſa ſnicźenu wobhladowaci, jeli ſylne deſchcze trowu njewopłokaju. Tora ſylne deſchcze poſlednich ɓoɓow ſu tež na Wochożańſkich honach pola a luki powopſile. S tutych **polow a lukow** wjedze rěcźka **wodu** pſchez hrabiniſki rewěr do Cźelnego, kotrež ſo ɓo Schprjewje wuliwa. Tuta rěcźka je w ſandźenych cźaſach pſchez wjele wody a też wjele rybow měła. Jenoż naiſtarſchi njeſmjeſnje **móża** ſo na tutóm cźaſe ɓopomnicź. Pſched nêhdźe 70 létami je rěcźka ſaprahnyła. Lětſa pak ɓu woda na Wochożańſkich honach tak wulka, ſo dyrbjeſche do Schprjewje **ſo wotwjeſcź.** Spoczatk ſandźenego cźahżenja błiſcźeſe ſo woda k Cźelnemu a wuſtoru pſchibliži ſo ɓo wſy. S naj**ſylniſchim ſadźěwkom** běſche wulkej wodże naſpy **maleje** żeleſnizy tudomneje papjoweje fabriki. Ludźo nětko żeleźniki naſypy pſcherychu a woda ſchcźeſeſche do ɓoliny wotjeźdź wſy a běſeſche dale do Schprjewje. Woda běſeſche pſches ſći wjeſne puteje, ſo dyrbjachu moſcźiki pſches nju patrowacź. S naſchich wobhladowanjow ɓe to nichtó wſnić njeměſche, ſo ſapraſnjena rěcźka ɓdy wjazu wodu pſchimjeſy. To pak je ſ ɓoɓokasom, ſo je lěto 1927 jara mokre ić.o.

S **Běłcze Wody.** Tudomnu ſchlěſcźerſku „Union“, ſotraž pod firmu Janke, Mudra a Co. wobſtejeſche, a kiž je jena ſ najſtarſchich ſchlěſcźerſkich we, ſu Sſednoczene Łužiſke ſchlěſcźerſke akc. ton. kupiłe.

S **Radſtwonka.** Sſawny pucź ſ jězdźenja, kiž wot Radſtwonka pſches żeleźniſku cźaru do Zympla a Turjow wjeɓe, dyrbjeſche ſo hacź na dalſche ſowrjecź, ɓokeż je ſo **móſt** pſches kanal ſaſajmnył. Kanal ſtyjnu wodu ſ ſatow tak mjenowanego Radſtwonſkeje ɓoſe wotwodźuje. — Poſlednje dny ſu w naſchich kôncźinach rożi ſaſukowali. Sa wjele lět tu njeſłyſmy tajkeho powodźenja měli, każ lětſa. Wſchelake żitowe druźiny a teſ łuki jara poɓ nim cźerpja.

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud w Budyſchinje.** S falſchowanjom ſmênkow abo trjebanja falſchowaneje ſmênki hižom 7 krótź błokſtaneho **24lětneho** ſkałarja Hermana Libſchera ſ Budeſtez a ſaſtupjerja Jana Lehmanna ſ Budyſchina ſabkrałſche ɓo ſandźeny ſchtwórtk wulka próſdninſka **błokſtaſka** komora jako powołańſći ſud. Lawniſći ſud běſche 19. meje 1927 Libſchera dla falſchowanja liſcźiny a zebjeńſtwa w 2 padomaj k jaſtwu na 1 lěto a 6 měſacźow ſaſudźił a jemu cźeſtne prawo na 5 lět wotrjekł, Lehmanna pak dla trjebanja falſchowaneje liſcźiny k jaſtwu na 2 njedźeli ſ wupruhowańſkim cźaſom. Libſcher běſche pſchecźiwo wyſokoſći ſwojeho błokſtanja, Lehmann pak ɓozwła pſchecźiwo ſaſudźenju powołanje ſapokoźił. S jeju ſamjenuju wupraſenjenjow wuthadźeſche, jo je Libſcher w haprieli a juliju 1926 ſmênzy ɓo 130 a 600 hr. ɓieſ wjedźenja a ɓotwołnoſce ſwojeho pſchiſrodneho nana, wiktowarja Jana Schołty we Budeſtezach, ſ jeho azeptom falſchował. Smênku ɓo 600 hrywnow je ſimnoſcźerjej Sandrijej Klimantej w Schrježnym jako wuſtajeř podpiſacź a wot Sêrbſkeje Banki diſkontowacź dał. Druhu ſmênku ɓo 130 hr. je wikowar Guſtav Lehmann w Budyſchinje jako wuſtajeř podpiſał. Libſcher běſche napjerjom ɓoɓutwobſtorjenemu Janej Lehmannej k ſamje w Ettenheimje jako ſapłacźenje dał. Lehmann wupraji pſched błokſtanſkej komoru, ſo je ſledi mylſkit, ſo Schołta jako Libſcherowym pſchidrowny nan ſmênku ſapłacźi. Ssud ſacźiſny wobej powołani, ſa Lehmanna wołta pſchi wupruhowańſkim cźaſu.

Błokſtanſki namjet dla ſchidźiwdźenja ſaſtojnikow dróhowcho a wodowcho twarſkeho hanta w Žitawje a dróhowcje a wodowcje twarſkeje direkzije w Drježdźanach běſche ministerſtwo pſcherzíwo wobſtejedżerjej ſkałow Janej Arnoſchtej Marczinkej ſ Dobroſchcz ſtajiło. Budyſki lawniſći ſud běſche jeho 9. junija 1927 w prěnim padźe k 200 hr., we druhim padźe k 400 hr. pjenjeżnehо błokſtanja a ſo k 10 a 20 ɓnjam jaſtwa ſaſudźił. Wón a ſtatne rěcźnifſtwo běſchtaj powołanje ſapoſłożiłoj. Marczink je pjecza ſaſtojnikam wumjetowal, ſo ɓo pokuſicź ɓadża, rěſiko pak ta wjeſeſche. Jeż ſaſo 200 hrywnow. Dale je mandźelſkej ſkałowehо wobſtejedżerja, je Marczink, kiž je huſcźiſko kamjenje ſa ſtatne dróhi podawał, jemu prajił: Djeńſtnischi dźeń dyrbimy ſaſtojnikow pokupicź. Jutſtje pójdu do Žitawy, ſo placźi mje tež ſaſo 200 hrywnow. Dale je mandźelſkej ſkałſkeho wobſtejedżerja Zenkera w Budyſchinje rjekł, jako je wo wupiſanju podawanja kamjenjow ſa ſtat rěcź ɓyła: Dyrbju ſaſo ras zyle zwólnu pjanu ſcźinicź, kotrež maju tu wokolo nêſchto prajicź, pſchetoż Rencź (twarſki direktor) a Heſſelbarth (twarſki rada) njeniježetaj jo ſamoj cźinicź. Nimo teho je ɓo Kraſnowanym wupraſenju hiſchcze ɓalſche poɓdładne rěcźe měł każ „Hdyž ɓo Drježdźan jědu, placźi mje to pſchezo 400 hacź 500 hrywnow.“ a „Je ſaſo wulka wěſ ɓo pucźu. Wulke firmy ɓoſtanu a mali niczo. Kluga a Löffler (jaſtojnikaj) budźetaj najſterje hiſ dyrbjeſcź.“ W tutym cźaſu běſche runje twudawanje ſtatnych ſkaſankow na podawanje kamjenjow pſchedmjet żiweje roſmołwy w ſakſkim ſejmje ɓył, pſchi cźimż pſcherzíwo knjeſeſkimu wótrje wuſtupowachu. — Saſtupjeř ſtatneho rěcźnifſtwa namjetowaſche ſa ſôɓdy ɓoɓ wobſejje tydźeń jaſtwa. Powołański ſud ſaſudźiny ɓoɓ wobej powołani a wobtrucźi twuɓuɓ ławniſkeho ɓuda. Sakitowař běſche rěcźnik dr. Harniſch w Budyſchinje.

Z Łužicy.

* S **Biſkopicz.** Pſchi pjatkownym njewjedrje ɓyrі błyſk tu na Dr. Langowej dróſy do ſêcźi Junkerez ɓomu a ſapali. W ɓomje ɓyɓli wjele ſwóżbow. Po ɓołhim napinanju prózowanju mêſcźańſkich wohnjoworych woborow a pſchikhwataneje Delnjo-Wókowſkeje wobory poradźi ſo ſa dłóźſi cźaſ twoječ ſamjeſowacź. Wobſtejedżer ɓomu pſchebywaſche runje w ſapuſcźenej krajinje w Gottleuɓe na wowpjeſe. Sſiwkowtу deſchcź powodźi mêſcźańſkite dróhi, w jenej pódłańſkej dróſy běſche woda ſo pſchez meter wyſoko do jeneje kuchiny ɓobyła. Hdyž a ɓdyž tež krupy ɓoɓu padachu, kiž na ſtamo na ſêbi hižom ſłabje ſozwiwanych ſadowych ſchtomach tójſchto ſchkodu načiniłoch.

* S **Wulkeho Schunowa.** W pêſkowej jamje tudomneho kubleża Neumanna je 51 lětny dźěłacźeſ Karla Arlt wo żiwjenje pſchiſchioł. Pêſ ɓo nabodo wowali a Arlta wo żiwjenje pſchiſchioł. Pêſ ɓo wohoſi ſaɓudźeny a běſche mowny pſjedy hacź pomoz pſchijüdźe. Wón běſche wudowz a ſawoſtaji 16 lětnu ɓżowku.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kamjenjug.** (W płokaſni ɓo ſpalika.) W jenej leżownoſcźi na Fichtowej dróſy wołta w płokarni 26-lětna mandźelſka ſ draſtu ſa tepjeńſke burczka płokażeho kolola wiżażo. S ſwuſkapowažnymi płomjenjami ſapali ɓo jeje draſta. Żona běżeſche ſo pało na ɓwór. Hižom wjeczor na ſiwoje wopaleniſa wumrě.

* S **Hirſchberga.** (Młyn ɓo wotpalił.) W Lomnizach w Krkonoſchach (Rieſengebirge) je ſo młynza ſrjedźneho młyna doczíła wotpalita. Wſchitke maſchiny ſu ſnicźene. Twarjenje běſche maſźibne a je ſcheſrom kryte. Domiſe, brózen a hrôɓże móżachu pſched wohnjom wobtrucźowacź. Wobſtejedżerjej naſtanje wulka ſchkoda, dokeż je halle pſched nêkotrymi létami młyn ɓoſołnje ɓonowił. Wobej je nan ſterje naſtał, dokeż je ſo wała horza ɓdźała.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 25. julija 1927.

Sandźenu žobotu njebě ani bursu ani produktowych wikow. Měnjenje sa žito bě hewak kruczjsche.

Na pschedań:

Krowa blisko k cjelenju, w Porschizach čo. 44 ; — **młoda** wuškoščuczelna w Pšowjach čo. 39; — **we Zicženju** čo. 6; — **w Delnjej Hórzy** čo. 43; — **w Cjichonjach** čo. 5; — **w Hajnizach** čo. 3.

Koły, młodej dóžyn, w Sdźaru pola Klusschu čo. 22

Prošata, **w Khelnje** čo . 34; — **Jaurich** w Jedlizy.

Kołodźij, Starik we Wultim Bukowje.

Tśschne zyhele, 3500, w Lichanju čo. 3.

Sklona, 10—15 woklepow, w Budyschinku čo. 24.

Sysno, 25 zent. a kolij, 10 zent., w Khelnje čo. 48.

Rešak, **we Wultich Debšežach** čo. 20.

Kuchinšte wuhotowanja Drježdźanska dróha čo. 278, na prawo.

Pschistajicj pytaja:

Twarstich dźěłaczerjow, Kubiza w Budyschinje, Wilhelmowa dróha čo. 19.

Murjerjow, Jan w Khrósčicach.

Blidarski, Schubert w Njeswačidle.

Murjerski polěr a 4 murjerjow na kamjenje na dróhu pola Pręczej.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodźin w Barlinje Wiki žo pomału roswiwaja, tendenza je sterje sešłabjena.

Dop. ¾12 hodźin: Pschecjo hischcje bjes wobrota, tendenza je njewěsta.

Wične płaćizny w Budyšinje.

23. julija 1927.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13,25	13,75
Rožka, nowa	70 „	12,00	12,50
Ječmjeń,	50 „	—	—
„ nazymski	50 „	9,25	10,00
Wows	50 „	12,50	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,00	2,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami młóćena	50 „	3,00	3,20
Pšeńčna muka, 60%	50 „	22,50	23,00
Ržana muka, 70%	50 „	21,50	22,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,00	8,75
Ržane wotruby	50 „	8,75	9,00
Jeja	1 štk.	0,11	0,12
Prosata 601 štuk	1 štk.	8 00	21,00

Płaćizny pěrzneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. julija 1927. Płaćizny po centu a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 323.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše pěrzneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	62—64
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	57—59
Mjenje picowane wšěch starobow	45—52

Byki 328.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje pěrzneje hódnosće	61—63
Połnomjasne, młódše	58—65
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	55—57
Špatne	51—53

Jałojcy a kruwy: 1021.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje pěrzneje hódnosće	52—56
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje pěrzneje hódnosće hač do 7 lět	44—48
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	34—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	25—28
Mjenje a špatnje picowane	63—65

Ćelata: 1600.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	74—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—70
Špatne (4)	48—56

Wowcy: 10332.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	53—58
Starše wukormjene (2.)	48—52
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—46

Swinje: 9675.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	58—60
Wukormjene	61—63
Mjasne	62—63
Špatne	59—62
Ranzy a kundrozy	50—59

Přilopk.

* Sajědojcjenje pschez jědojte sajońskich. S Marburga šo pišа: Pschi wołenju dujewa ſ kša wuschczipny ratař ſ Colbern pschi nimohiću cjerwjene jahody, kotrež we mójsche pod kečkom kčežjazych jedotnych swónčkow (Fingerhut) stejachu a jědjesche je. Krótko po tym šo jemu powčina wjerzecj a widlischcza jeho ſ nohach. Lěkař wobkrućі, šo šu jahody ſ prochom jědowitych swónčkow potrušchene byle a tute šu sajědowcjenje sawinowale.

* Motorska njewjesta jaka dopołasmo. W městaczku Beureth šo wschitcy motorsy jědzerjo kontroluja. Hdyž chizychu sastojnizy jeneho wulčenka je swojim pschijbžkom na sadnim heble tehorunja sadźerżecj, sawročzi šo tón njejabzy a spěchasche ruče bale. W blischcjeji stejaca straža stupi jemu napschecjo. Cžłak napjelnk jědžadło połnje ſ plunom a pschejědže policajskeho sastojnika. Pschi padnjenju hrabow ſpschijnje nosy motorskeje njewjesty a cžłahny ju k jemi. Na to waschnje pschihidže policija do „wobhbdźowstwa“ pscherahnuje cžłahnk. Na to saha motorski jědźeć a staji šo dobrowólnje policiji, dorje šo bojo, so mohł swoju njewjesu shubić, kotraž bě jemu šawěsče lubscha hač někotre hriwny khłostanja.

* Też swěrjata maja swój dialekt. (narěč). Jedyn pschirodopytnik, kiž je Afriku wot zejwjera hač do juha nimale po cuzej šuwiny pschepřečžił, je wobkedźował, so swěrjata cuzje tak kaž ludźo we wschelakich krajinach też wschelake dialekty rěča. Někotre swěrjata dachu druhe shuki wot šo, hač te hamžneje kužiny někotre dny dale na jeho puczowanju hydlaze. Tutón rozdźěl sjewi šo wošebje pola tajkich swěrjatow, kotrež šu sažydlene (wotajkim domjace), mjenje pola tych, kiž wokoło cžahaja (na pschikład dźiwje).

* **Schlitaze schcežepjenje pschecziwo cžwakojzam** (Bazillen). Wuczeńc Vinzent Jdgeli Parižskej akademiji wědomoscjow, so je schlitazy swědk pschecziwo jedej cžwakojzow wunamakał. Wobsteji ſ chemiskeho sestajenja mjes solikom (natrium) a hólu palmitinskej kiſalinu. Stotyhačzina ($^{100}/_{1000}$) jeneho grama tuteho sestajenja dosahha, so by mjes druhim jěd tyfusowego, žydlakiwego (Cholera) a difterijowego bazilla despelnje neutralisował (wurunował).

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrje wutoru: S thwilemi rjenje, ale trochu thłódno. Nathwilne wuwjedrjenje mózne. W Jendźelskej thłódno a scherjate wjedro.

W Berggießhübelu šu pjatk rano sašo dwě cjełe pod pěstowymi hromadami namakali, mjes nimaj je jene cjełko 15lětneje holzu. Dźeјacj wobołow je hišchcze shubjenych.

*

Sylny mjerczity wichor šapuscji dwě wšy pola Eisenacha. Pola 60 twarjenjow wošbženy stschu. Se šylnym wichorom šapuny šo 40 metrow wyšoki muheń, pschi czimž bu jedyn dźěłaczer straschnje sranjeny. Wuheń rosbi někotre twarjenja.

*

Na dwórnischczu w Mössingenje jajedże wołobowy cžah 1024, kiž je Sigmaringena do Tübingena jědži, na twarowy cžah, kiž tam stejesche. Pschi tym bu 21 wołobow sranjenych, jena tžetro cjełko. Mina na njeshožu je wjednik jědneje kluzbn w Mössingenje, kiž je wołobowemu cžahej wopačzny signal dał.

*

W Siemjach we Wilnowskim wokrjesu wudnri pschi hylnym wichorje woheń, kiž zuku wješ, njehdže 40 twarjenjow sniczi. Woheń šo tak spěchnje rosschěri, so niczo wuthowacj njemóžachu. Schkoda na wězach je wurjadnje wulka.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Marja Lahnerowa rodź. Hübnerez w Budyschinje. — Marja Krellowa rodź. Hitticzez w Budyschinje. — Marja Mjenowa rodź. Schmolitz w Budyschinje. — Augusta swud. Woigtowa rodź. Hendrichez w Pręczejach, 76 l. — Lina swud. Gochtowa rodź. Hornczerjez w Njejnarowach, 79 l. — Hermann Gansauge na Sšokołzy, 69 l. — Jan Funka w Mikowje. — Marja Schattowa rodź. Festinkez w Běłej Wodźe, 62 l.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. — **Ferialna kolonija!** — Přijimanje dźěći je so dźensa pónduelu skónčiło. Zdźělimy w bliših dnjach, hdy dźěći wotjědu. Tuž kedźbu! Zarjadnistwo.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa jutře wutoru (26.7.) w „Kat. towaršowni“. Do spěwanja wot 8 hodź. je słowjanska hodźina. Dirig. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónduelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć“ změje tón tydźeń srjedu wječor ½9 hodź. spěwanje. Zběrka za z powodźenjom potrjechenych. Přinjmja mjeja so hišće. — Dokelž změjemy potom dla žnjow přestalku, dha njech tola někule hišće wšitcy přińdu. Dirigent.

Delnj Wujezd. Kedźbu! „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 28. awgusta, swój III. założeński swjedźeń a prosy wšitke Sokolske Jednoty, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźeržałe. Starosta.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Łužisko-serbski Sokolski Zwjazk. Bratřa, kotřiž maja wotpohlad, sebi swjedźeńsku drastu zhotowić dać, njech sebi tajku hnydom skazaja, zo móžeja so ju hižo na našim Sok. złóče zwoblekać.

Rakojdy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje štwórtk, 28. julija z dypkom ½9 hodź. Wšitcy maju wěsće přińć. — Zwučowanje dźěći je wupadnyło, přichodne zwučowanje je njedźelu, 31. julija, pop. w 1 hodź. Načolnik.

Rakojdy. Kedźbu! Sokolske Jednoty! Naša Sokolska Jednota zarjaduje njedźelu, 11. septembra, swój 1. założeński swjedźeń w Božej stwórbje. Činimy z tutym wšě bratr. Jednoty na to kedźbliwe, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźerżeli. Bliše so pozdźišo wozjewi. Předs.

Wotrow. „Jedn. Sokoł“ změje jutře wutoru wječor ½9 hodź. swoju zhromadźiznu w korčmje. — Sobustawy swoju winowatosć z tym dopjelnja, zo też zhromadźiznu wopytaja. Starosta.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawčěstki: O. Janak w. Budyšinje

Trodle
za wšě rubišća
zhotowja
Gertrud Hanšic
w Pančicach.

Mało trjebane **žonjace koło** je na předań **w Khrósčicach čo. 1 c**

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Tworjkupowace towarstwo w Budyšinje
zap. druž. z wobm. ruk.
Poskićamy našim sobusławam z přikhadźacych wjezłow
nowe běrny punt 9 pj.

Kak nam pomhaš?
1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a přećelow za sobudźěło namołwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěsće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobkhodach kupuješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potřěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach“ wozjewiš.
7. Hdyž wšo čišćeńske wócy w serbskej čišćefni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupiš podźěł našeje čišćefnje, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Derje kupuje štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Saisonske wupředawanje
wot 26. 7. hač do 8. 8. 1927
Wobleki z płok. židy, domjace wobleki, dźěćace wobleki, płok. wobleki, sportske košle, płok. kholowy nětk z 20% rabata, košle ze zasadkom, trikotowe šaty, šlupfery z 10% rabatom. Kłobuki jara tunjo! Žane za wupředawanje tunje skazane twory, jenož jara dobre kajkostne twory.
Walter Noebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 14.

Tobak
punt jenož 1 hr, čisty přemórski poruna **Hultsch w Budyšinje**
Schülerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Pisanc łožowe nawobleczenja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
R. Erler w Budyšinje na Žitnym wikach 11 znapřeća hosć., Sternstr.

Ratařske mašiny
zahrabowace hrabje za konje, hnój-rozkidowaki, podworowanske płuhi a wjele druheho ratařskeho gratu wotedawam, dokelž městna nimam, jara wjele niže płaćizny.
Carl Gast w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSK

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 172 — Budyšin — Wutoru, 26. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Rozpominanje wo přizamknjenju Awstriskeje k Němskej.

Měnjenja z kruhow narańšich mocow. — Też jedyn polski hłós. — Sćěhwki St. Germaina. — London jenož přistupny při broženju ze přizamknjenjom. — Socialistojo wuradźuja. — Hospodarske położenje Awstriskeje. Seipel a Bauer. — Narodna rada we Winje so zešła. — Južnosłowjanska a přizamknjenje.

W Sagrebje, 24. prašnika.

Pod napisnom **„Winske podawki a my“** wojerja nowiny „Nowosti“, najwažnišchi dźenik Južnosłowjanskeje, spomnjenja hódny artikel. Je bjes dwěla, so tuta pschemóžaza wjetschina awstriskeho wobydlerstwa pschizamknjenje k Němskej pscheje. Runje tak jasne je, so Němcy, tutón wulki kulturny lud, njeje pschizamknjenja jenje spuschćiwo njebudu, skerje budu prjedy pak podźiwo pschihódny wokomik wočakacź, so bychu tutu ideju pschewjedli. By było njemóžne, so taki narod kaž Južnosłowjanski, kiž je narodnu rostorhanu a zju kwalu na swojim cźele sačuwała, by druhemu ludej sadźěwacź chcyła, sa narodnej jednotu žedźicź. Wschitzy, kotriž su do swětowej wójny cźahnyli, so bychu samerej narodneho samopostajenja k dobreju dopomhali, maja winowatokaš, tute prawa też druhim narodam pschizpěcź. Awstriskej a Němskej pschisteji prawo, so jednoczicź. Tutón wokomik pschindźe pak prjedy, pak posdźišcho.

We Warschawje, 25. prašnika.

W pólskim nowinaršstwje su so najnowsche podawki we Winje, wosebje prašenje pschisamknjenja k Němskej, nadrobnischo rospisowane. Sajimawy je artikel we „Dzien Polski“, kiž so j prašchenjom sabéra, hač może Awstriska pod nětčišchimi poměrami wobstacź. Je jasne, so prašenje pschisamknjenja **je nuzny sćěhowk St. Germainskeho wuczinjenja.** Wutworjenje makeho statneho organisma a wotdźelenje Habsburgskich **su pucze do Barlina wurunake.** Někto wobsteji strach, so protest pschećiwo pschisamknjenju w blišchim cźasu na rasnoceźi posnubi.

W druhim dźele tośamneho nastawka rěcźi autor (spisowar) **„Dźen Polskeho“** wo možnosći swjatka Awstriskeje a Wuherskeje se statami Makeje ententy. Artikel stónczi z myslicźku, so by na tutym podstatu najlepje měr w rasischej Europje ko wobkhowal.

W Londonje, 25. prašnika.

Awstriske knjeżerstwo ma wotpohlad, kaž „Daily Telegraph“ shoni, **nowu pożczonku** na mjesynarodnych pjenježnych wikach swjesćź. W Londonskej city tuhwilu dischepytuja, hač je pożczonka można. Diplomatiski korrespondent pschinjese tutu powěsć z najnowschim bźežom we Winje do swiska. Awstriske knjeżerstwo mèni, so ma wobžarowana revolucija hłownje w powschitkownym hospodarskim hubjerstwje ludu pytacź a wospjetowanje tajkim pschipadam najlepje pisches nowowaršti system z wukrajnej pomocu sadźěwacź hodźi.

Dale pschispomni, so najwjetschi dźěl pożczonki by Jendźelska njesća dyrbjała, mjes tym so hłowny protest pischeciwo pschisamknjenju z **Londona njewulhadźa, ale z Parisa, Roma a z krajow Makeje ententy.** Jendźelske stejischćo je, so pschisamknjenju tuhwilu žo njepischeje a dyrbi k wulkim njeměram wjesćź. London by pschewjedzenje prašchenja pschisamknjenja w nětčišchim wokomiku **krucze sažudźił.** Na druhej stronje pak dowidźa, so jednoczenje Awstriskeje z Němskej najsćěrje po cźasu zyle jednorje pisches naturske roswiwanje pschindźe.

We Winje, 24. prašnika.

Wjezera sapocža žo w dźělacźerstwim domje **wurjadna sozialdemokratiska konferenza** a to pod wusamknjenjom sjawnosće. Konferenza měsesche wosebje nadawk, po pschednjeschenju wschelakich rosprawow wo pósledních podawkach we Winje a krajach, **dalschu žo wobtedźowanu taktiku sozialdemokratow postajicź.** Maja žo srědki rospowědacź, **so by tajke pschekapjenje organisatoriskeho apparata, kaž je žo 15. prašnika stało, njemóžne było.** Dyrbi žo sadźěwacź, so njebychu „njepowokani a njezwědomicźi ludźo“ strajk a demonstracije wuwolali. Stónczenje sabérarske žo konferenza k rospischcženiom narodneje rady a z nowymi wólbami.

Kommunistiski sapósłanc Pieck hischcze sajaty.

We Winje, 25. prašnika.

Kaž „Neue Freie Presse“ shoni, su wunoschowanja wo puschczenju sajateho němskeho kommunisty Pieka wopaczne. Puschczicź budźe žo hakle potom, hdyž budu žo wězy dozalnje rosajaśnicź. Na 100 wozbow je žo sajako a krajnemu ludej žo pschepodało.

Hospodarske sćěhwki Winskeje revolucije.

We Winje, 25. prašnika.

Kajke sćěhwki Winske podawki sa awstriske hospodarstwo smeja, njechadźi žo hišchcze doprědka prajicź. Jara schkodowało je hospodarske žiwjenje, so su mnohi zuły Win cźekaju wopuschczili. **Wulke Winske hotele** běchu na měsazu julij a august jdawna **dozyla wupischedate.** Tu njejedna žo jeno wo stajanje jitwow, ale też wo „cźichi export“, t. r. wo wuwożenje mnohich wězow. We Narodnej banzy žu zastupjerjo Winskich wulkobankow ke konferenzy žo jschli, wo kotrejž měsesche žo wo **hospodarskim położenju rosprawjecź.** Zastupjerjo Narodneje banki žo wuprajachu, so banki w pischchodnych dnjach **dewisne zadanja po pariteknym kursu hładaju pschewjedu..** Sa kurs awstriskeho schillinga njewobstejit we wultraju stracha, dokelž Awstriska Narodna banka pisches zwjazich wukrajnych korrespondentow wschudźe znadź posticzeny material k wuplaczenju we Winje pschiwoschuje. Schtož někto spożczenje wukrajneho kredita sa awstrisku industriju nastupa, dha žo to we Winskich bankowych a finanznohospodarskich kruhach **mjenje spokojaze pohudźuje.**

We **hospodarskim położenju Awstriskeje** piša Pertinax w jenej Parischkej nowinje pod napisnom „Kluč k awstriskemu problemej“. W nastawku žada sej sawjedzenje zlowneje lěpschiny sa nałedne kraje, schtož je žo hižo na měrowej konferenzy wuprajiło, dokelž wschelazy awstrisku hospodarsku krisu doprědka widźachu. Tehdom žo Jendźelska a Italska pschećiwjeschćej a tuž wěz spadny.

Awstriski wikowanšti minister dr. Schürff je też wo cźežkich strachach sa hospodarske žiwjenje dla podawkow 15. a 16. julija rosprawjał. Knjeżerstwo žo boji, so mohła někajka schillingowa spekulazija podobnje kaž pola franka žo wutworicź. S Parisa su powěsće dóschle, so su woprawdzite na Parischkej burzy spytali, schillingowu hódnosć podpcź. To pak so rosbi, hdyž jena Parischka wulkobanka sapischmny.

We Winje, 25. prašnika.

Po powěsćach kschesćansko-socialneje nowiny „Neues Montagsblatt“ měseschtaj wjeżera swjatkowy kanzler dr. Seipel a socialistiski wjednik dr. Bauer dlešche rosrěčowanje w žejmje, kiž pjeża opposizija nawjeduja. Jednanja drje so też na jutrische pohedźenje narodneje rady pocźahowachu, w kotrymž budźa žo dla 15. a 16. julija dorěcźecź. **Swjatkowy kanzler budźe drje pischi tym stejischcźo knjeżerstwa rosrisacź.** Djenischne žarowanske pohedźenje wobmjesowa žo na wopomnjenstwu rěcź žejmskeho presidenta Niklasa.

Němskonarodni přećiwo přizamknjenju Awstriskeje k Němskej.

Spodźiwny sacźišćicź we Winje.

Win, 27. prašnika.

Nastawk němskonarodneje Barlinskeje nowiny „Kreuz-Zeitung“, w kotrymž žo pschećiwo pschisamknjenju Awstriskeje k Němskej krucze pišasche, je we Winje spodźiwneho sacźišćicźa cźiniło. Też w awstriskich naprawnych stronach, kotrejž politizny „Kreuz-Zeitung“ **hišće rjeka.** kschiwicźi rěcź klowa rosbrenja nad tutym pischeradźe Němzowstwa. Djensa žo „Neue Freie Presse“ z wuwjedzenjemi němskonarodneje nowiny sabéraschе. Sacźišćicź tamneho artikla w „Kreuz-Zeitung“, w kotrymž žo sjawnje **a** z „njeskyschanej njehańbitoscu“ pschećiwo sjednoczenju Němskeje a Awstriskeje piša, je porażaju a srudny. Nastork je tehodła tak hłuboko srudżaju — tak Winski korrespondent „Barlinskeho Dźenika“ piša —, dokelž runje nětkole Franzowska z wjesćej njedowěru tute praschenje pschisamknjenja wobhładuje. „Kreuz-Zeitung“ **njetolmacuje** sawěsće najwjetschi dźěl Němskeje, ale so tej Němcy žyła dwěrja tak piśacź, to je jara źe snamjo. Tak nastanje njeyschcześelam pschisamknjenje nadobo njewočakowana pomoc. Cźehodła němskonarodni sa pschisamknjenje njeagituja? Woni žo boja, so mohło statne knjeżerstwo bjes nich žo wutworicź. Tehodła storcza Awstriku wot žo a dokelž tam sozialdemokratojo knjeża. Hižo pisched 57 létami žu pruscy konserwativni pschećiwo sjednoczenju Němskeje protestowali. Tak móża wulkoněmiske praschenja žo jich žohubdźełanosce widacź. Sjawnosć sajimuje jeno to praschenje: **Pschihłokuje zyła němskonarodna strona wobsijimajo němskonarodnych ministrow stejischcźo nowiny „Kreuz-Zeitung“?**

Viktor Basch wo praschenju pschisamknjenja.

W Pariśu, 28. prašnika.

Viktor Basch, nahladny franzowski politikař, **roskuje** we „Velonť“, **so** swjatkarjo swoju napischeciwnosć dla pschisamknjenja Awstriskeje **k Němskej wopravnicź** njemóża, dźiwajo na Versailleske **wuczinjenja, po kotrychž** Awstrika pschi žiwjenju wostacź **njemóże. Khiba** so žo sa wutworjenje Dunajskeho swjatka statow **sahorja,** do kotreho też Awstrika zkuschecź dyrbjała. Dokelž pak **wo** tym ani nałedne staty ani Italska **něchto** wědźecź nochcźeja, **dha Awstrijej jeno pschisamknjenje k Němskej zbywa.** Wobmysłenja swjatkarjow wukhadźeja z broju psched **„brjedźnej Europu“.** Jako wupucź namjetuje Basch pschetworjenje Němskeje do swjatka statow, w kotrymž Pruska žaneje druheje róle hracź njeźmě, kaž druhe němske staty.

S tym rěcźi tutón nałewny politikař za rospadnjenje Němskeje.

„Grawocźiwa republika“.

Kak žmě prusti jemjan njethkostazy republiku hanicź.

W Kralowzu (Königsberg) 23. prašnika.

Dla pischeradźenja pischeciwo sakonjej dla schćitanja republiki měsesche žo generalny leutnant na wuśkužbje Wjedrich Bronsert se Schellendorf psched wulkej thkostanstej komoru w Kralowzu samkowicź. Wobskorženy, też niż žeho schitać njechćeschtaj na termiju pschischłoj. Loni 28. jnjeża (augusta) mějachu naprawne swjatki we operi wulku zhromadźiznu. Tam djerżeschе wobskorženy zwjedżeniwu rěcź. Pschi njej je po stenogramje sćěhowazy wuras trjebał: „Wojerski kral Wjedrich Wilhelm I. je spjaty ossiżerski a njewotpkajomny sastojnski staw wutworił, na kotrymž rospadanskach djensa grawocźiwa republika žiwoli. We wurasu „grawocźiwa republika“ widźa mnohi hanjenje formy a zarjadniżtwa republiki. Lawnišći žud je w žiwotim cźasu wobskorżeneho wuwinowal, też thkostanska komora. Wona pschihłada ke sćěhowazemu rossudej: **„Pschisłomnjenje wobshahuje drje nětajke khkiwdźenje, niż pak hanjenje w** smyslu § 8 republiku schkitanskeho sakonja. Tohodła ma žo wobskorżeny wuwinowacź.

Jeli by nechtó tutón wużud „grawocźiwy“ mjenował, buchu žo žudnizy, kotrejž žu jón postajili, wésće hanjeni cźuli. Tutón wużud wobtrucźuje wospjet, so njeje sažy jedyn republikanski žudnik tu statnu formu, na kotruż je pschisłahał, schkitał a ju pschichodnemu hanjenju njeżwědomicże wustajił.

Dónt němskostatnecho šulskecho zakonja.

Wottworcjenje nasymskeho pohjedženja hejma.

S Barlina ho nam pische: Powschittkownje je ho wocakowało, so w **pohjednim** pohjedženju němskostatneje rady (Reichsrat) psched **lecznymi** prósdninami (mjenujcy schtwórk) ho sdjeli, so je naczisk k schulskemu zakonje **dóschok. To pat ho stało njeje.** Kaj schischimy, njeje woprawdze statne knjeżerstwo offizielnje němskostatnej radze naczisk pschipósłało. To ma ho hakle stacz, hdyż **budze** nadrobne rosrisanje, kotrez ho tukhwilu w znutskownym ministerstwu pschithotuje, schotowjene. **To pat budze** hischcze wésty czas tracz. Tuż budze ho offizielne **pschepokasanje** naczisła schulskeho zakonja psches statnu radu na pschistejace wubjerki hakle po lecznych prósdnich wuwjescz, pokajkim najsajschcho w prénjej pokojny mézaja septembra.

W truhach statneje rady dwéluja, so mohle wubjerki a rada dohotowanje naczisła schulskeho zakonja hacz do wotpohladneho seidženja hejma 26. septembra pischewjescz.

Tuż ma ho s możnosczu liczicz, so budze ho nasymska schromadźisna hejma, tak ma ho nimale wuwiasnje se **prénjim wuradżowanjom** schulskeho naczisła sabéracz, **hacz do oktobra wottworcjicz.**

Dr. Marx s „Reichsbannera" wustupił.

W Barlinje, 25. prażnika.

Po powészcach zentrumskeho organa „Germania" je statny kanzler dr. Marx w jenym dopisu na fwjatowe pschedsydnistwo „Reichsbannera" swój wustup s njeho wosiewik. Tuta kroczel swiżuje s podawkami pohjednjeho czasa. K zentrumskej stronje pschiwschikschaju sobustawy „Reichsbannera" budu ho w béhu tydżenja k dorécżenju do Barlina swolacz.

Unionistiski kongres na Velehrodze.

Posbéhowczy a wulketny ja wschéch.

W Velehradze, 21. prażnika.

Dżensa sapocza ho unionistiski kongresz je fwjedżenskej Bożej służbu, kotruż po grekiko-katolskim ritu (waschnju) Lwowski metropolit, arzybiskop Sseptizki pod asistenzu biskopa d' Herbigny a Neutrasskeho biskopa dra. Kmetko fwjeczesche. Do cżestneho kreśidża huschu wschitzy pschitomni biskopja a abtojo (pschedstejiczerjo klóschtrow), dale ja fwonkowne ministerstwo dr. Rostoczil, dekan Wotmuczanskeje theologiskeje fakulty dra. Hudec, sapósłanza dra. Micżur a mjgr. Margoth ja rauschu kongreganiju i Roma powolani. Po Bożich służbach so mnohe postrowjaze dopiży a telegrammy pschecżitachu, tak mies druhimi wot nunzija Marmagai-a, generala jesuitskeho rjadu arzybiskopa Ledochowskeho i Roma, pschedsydy czéskosłowakskeho knjeżerstwa dra. Svehla, wot ministrow dra. Sramśko, dra. Cżerneho, dra. Mayr-Hartinga, dra. Gażika atd.

Wosebinży postrowi kongresh biskop dr. Bauer je Agroma a w mjenje **Mohilewskeho** biskopa mjgr. Okola-Tulak i Warschawy, **w mjenje** pólskeho duchownstwa biskop Perschdżizki se Siedżeje, w mjenje katolskeje zyrkwje w Egiptowstej a Mesopotanskeje fwjeczeńskí biskop Alfs Hoch i Roma, w mjenje Sslowakow a fżowakskeho duchownstwa japoschtolski administrator dr. Jantawschi s Trnawa, w mjenje benediktinskeho rjadu w Czéskosłowakskej abt klóschtra Emauża w Prahy Uytokal, we mjenje jesuitskeho rjadu provinzial dr. Rihák s Prahi, w mjenje rjadu fwjat. Basilija Kalysł i Użhroda atd.

Postrowjazym réczam pschisłamkny ho pschednoschi profesora dra. Waschicża i Wolinna wo fwjatym Cyrillu a Methodu dżiwozo na pospytu, zyrkwinu pschesjenetu pschewjesecz. Pschednoschcer poruczowasche pschedewschém pschiklad fżowjenskeju japoschtolow ja tak mjenowanu zyrkwinstu luboscz jako fjednoczowny fżrédk. Popołdnju wotmé Mutaczewowski biskop Gebej żarowanjku Bożu służbu ja semréteho wotmuczanskeho biskopa dra. Stojana, na kotrehoż row w mjenje kongresa i krajnej kwétkowej pyschu wupyschichu. Po tutych żarowanjskich fwjatocznoschczach pschednoschowasche dezent Prażskeje theologiskeje fakulty dr. Downik wo „fżowjanskej japoschtolaj w fwdelle bygantinskich stawisnow."

Po tutym pschednoschku pschinjeschu hischcze mnoży postrowy kongresej tak za Londonskeho kardinala Bonina, za Wrótslawskeho kardinala dr. Bertrama, za Prażskeho arzybiskopa dr. Korducża a Prażski apostolat fwj. Cyrilla a Methoda, za rjad wot Sstowa Bożeho, kiż je ho njedawno w Neutra saſożdził.

Dalschi pschednoschi bżerjesche popołdnju N. Gordillo, s jesuitskeho rjadu. profesor pschi runowazeje patrologije (sabéra ho s pisami zyrkwinskich wucżerjow — patres) a theologije pschi hamżowskim orientalskim wustawje w Romje wo themje „Juridismus (prawisnistwo) pola fwjatych wótzow we ranju a wjeczoru". Se fżowom juridismus porokuje narasiczka zyrkej katolskej zurkwi pschewulki formalismus (fwonkownosch). P. Gordiko dopokasa, so pola fwjatych wótzow (zyrkwinskich wucżerjow) tajki formalismus njewobsteji. Ke fwjedżenju Velehradskeho kongresa bésche zyrkej fwjedżenżej wobswétlena. (Nadrobnischa rosprawa scżehuje.)

Ruske namórske manevry.

Każ ho s Leningrada pische, je baltiske kódżtwo te **fwojim lecznym manevram wujeło. Do wuzeła dżerżachu** knjeżerżay **sastupjerjo récże na wobsładki. Nawjednik baltiskeho kódżtwa Wiktorow** pojasche mjes druhim, wójna je sa sowjetsku uniju **njewukhilena** (unvermeidlich). **Bohużel finanzielne położenje kraja** njedowoli, we wotpohladnej mérje bróniéż. Wójnsti kommissar Woroschilow **wuraſ w fwojej** réczi, so fu Genfske **podawki dopokasake**, so żadyn stat na wotbrónjenje njemyszli.

Wopaczne powészcze wo położenju w Rumunskej.

W Bukarescze, 24. julija.

Sastupjer B. T. telegrafuje **fwojim nowinam:** We wukraju ho rosschérja, so je tu **wobkhowazy** staw a sowrjenje kranizow ho pschikasako. **Mózu tute** powészce **tak** daloko porjedżicz, so żadyn wobkhowazy staw **njewobsteji** a so je wobkhod w tukraju a do wukraja zyle normalny, każ dżén tu dozyła **mér** knjeżi. **Tak** njeje trjeba, wosżebite naprawy nałożowacz.

Nowe sbéżki w Portugalskej.

W Parisu, 25. prażnika.

S Lisabona, hłowneho **mésta Portugalskeje**, ho pisa, so je tam snowa sbéżk wudyrił. Wjacze informa-

Za wysoku płaczinu.

Powrédżesche s naschich Lużow.
Napisała Kirstina Rogowa.

19] (Pokraczowanje.)

„Dżakuju ho Wam, ow, ja ho wam dżakuju! Widżu, **kak** jara wy fnami sacżuwacze. A so bésche Margita tule **pschi** mni, to mi dopokasnje, so njeżbym jej tola zyle jednorali, ow nét!" Khory po fhożownje wuśnuja. „Tola, woprawdże scże jej hižo powészcz pósłał, a ſ fim?"

„Nas pósła wona służownika néschto kupicz; ja pschipokżich lisczik. Druhi krócz dżéch **ſam** do Orlowa, a mój **ho** żetkachmoj. Nétko wona w Orlewje njeje, ale w Górzy."

„A schto żebi myślicże, je sbożowna?" Młodżenz stracheżiwje wócżzy posbéhnu.

„Myślu, so ho sbożowna stanje. Wjazy nétkole rjez njemóżu; mój żenuj jenoż wo czaſ réczałoj."

„Wo nanje nicże njesjesponni?"

„Ow haj, tola! To bé runje w tom czaſu, hdyż bé knjes **Nkatuit** thorowaty. Wona ho też ja nim praschesche, a to ſ njepotajenej, untrnej luboscżu."

„Ow, Mirosławje!" **W tom** wokomiku wobja khory se **wobémaj** rukomaj schijin młodeho cżłowjeka, a borze wokschenje paleschе ho na jeho krażnem cżole; woboje hżimje **ſtarkowasche**. Njerwuhódżajomny wuras pschebéża po **błébeni wobliczu**; cżeńkej hubje ho bibotaschtej, jako bychtej dyrbjałej néschto rjez, ale hnydom ho sażo kruże **ſamknuschtej**.

„Ja powédam wam potajnstwo, a wy wésche wjazy **dyżli** ja a jdżetnjecze mi lute wjeſele a rjane powészce. Ja **njejżhym** ho tola pschego podarmo nadżat, so njemóże ho krew **ſaprécz**. Wona k nam tola pschijżluschka. Ssu drje ju nam **wjeli** a żebi ju pschijżwojili, ale wotzusnuli nam ju njeż**żu**! Hdyż pak scże wy hižo telko cżinili, so sawésche wuprajicże jej też wole mnje wjele dobroh', njewérno?"

„Haj, knjes Korinski." Młody provizior **wuriwny** ho **ſwobjescza** a ſtany. „Schto mam hnadnej knjenje **ſdżelicz?**"

„Że mam ju lubo a hija léta dełho sa njej żedżu; a so dam ju pschéwé, so njeby tonna wérila, schłożiłi bychu też ludżo wo mojim nanje prajili. Wón njeje na naju bżésenju wina, wón by ju mhoby njebył wotedał, hdy by ju ſa**kón** jenu njebył wuforhnył."

„Wobdżejcze, ale wschitko to ja njemóżu dżowjay rjez, kotraż nima nana, ale też macż, snapschecżiwi mile młody cżłowjek.

„Macż, kotraż jej ſa żiwcho nana pschirodneho nana da!" wujebje ſ rosharjenjom młodżenz. „Njedżiwajcże ho, jo takle wo swojej macżeri réczu! Wy njewécże, kak podwidżenjé żiym ju lubowak, haj wobżiwjowak. Moje bjesradostne dżécżatnwo bu ſ powdéżu ſajedoczene, so ho wona wjazy **k nam njenawróczi, jenże nawróczicz njechce.** Dew, njemóżu jej wodacz, so je, mjes tym so w swojej ménliwej njedopokasanej **njeprawdże** po naschich wutrobach teptasche, a mjes tym so **tute** krwawjachu, wona ho norym wjeſelam a radowankam podała. Podarmo samotnja ju Pribowska, haj ſamo nan pschedennuz; ja tola wosżanu pschi nasim pschezwédżenju, so, hdyż je hižo najsmjeczischе swjatki rostorhła, budżesche dyrbjała na tym dożeż bycz dacz. A nadobnische budżesche było, łajkajkuli żakoſna **wéż** by to też była, hdy by ſ żyła wérna była, mużej dżéczi dła wodacz, mésto toho so bżésczomaj a jejn nanej tónle njepschewinjomny sadżéwk do pucża ſtaji. Moja woboja Margita! Wona lubuje **ſnadż** ju runje tak jara, każ **ſym** ja ju lubowak — a tu wacże wy prawje!"

Wsó jſmiczy nastali cżichinu, kotrejež frudoba ha żo cżežko wopiſowacz, pschetorhny klepanje na durjach. Doktor Rauscher pschindże, a nadeły proviżor ho poruczi.

IX.

Na **ſnadżnem** wjeczoru leżesche knjes Miłławich Orkowski na diwanje, kurjesche a pschemyſłowasche. Sswéża ho njeżwécżesche, jenož ſ pjezaka **ſwécżesche** jemu woheń; wón bé **ſamlutki**.

Léta dołho bé ho tonu pschijwucził, **ſam** bywacz; ale żenje to tak njesaczuwasche, każ dżenża. Wón parowasche wnuczku bóle hacż wnuka, hdyż bé tuzon po próſdninach sażo na schulu schoł, haczrunjez **wona hakle** tři njedżele pola njeho pschebywasche. **Kak** jara bé wona jeho na swoju pschitomnoscz pschijwuczika, **czjesche** wón hakle nétko, hdyż bésche ju do Hórki dowjesł, ju tam wostajił a ſo **ſam** do wożamocżeneho Orlowa wrócził.

Wschudże, hdyż pohlada, widżesche ſlédy jeje ruki. Wona bésche jemu ſ mnohimi malymi pschemenjenjemi jeho **ſtary hród tak pschetworika**, so mésjesche napohlad jako **ſwo**dżiwnje **rjany** wobluk wokolo krażneho **wobrasa**; ale **wo**brasa tu njebésche.

By-li nétko tudy była, by pak ſa pianom żedżo hrała abo na **niſkej** podnioży **k** jeho **hłowam** ſedżała a by żebi ſtawisny pólſcheho **kralesliwa powédacz dała, pak** by cżaſ pschinjeſła je **ſamo** pjeczenym pjeczwom, a potom by jemu pschecżitała, a **wón** by na tuby hłóż bóle dżiwał hacż na to **ſchtoż wona** pschecżitałasche.

Haj, wón wobdżiwasche drobe dżéczo, a jeho pschitchilnoscż ſ njemu bu ſ łóżdym dnjom wjetscha a hłubscha. Wón ſda ho bycż ſaż thudy, tiż je nadobo ſbohatnyk, a njewé, schto ma ſe **ſwojim pokładom** ſapocżeczż; ma-li ſo nad nim **ſradowacz abo żebi jón jenoż wobhładowacz?** Wón cżuje**ſche**, so jeho **ſnaſżna ſamoſtatna krew** w jeje żiłach cżuli. Żyły dżen bywasche dżeława. Njemėjesche-li w dontżasnoscżi niczo ſa dżéło, to pak néschto **pisjasche** pak ſo w **kraczu** na **klavérje** ſtuczowasche, abo wſa **żebi** nékaſhu **ſdżełacz** na knihu abo ruczne dżéło do rukow; **jenże** njebé lénja. A pschesze bé **ſwolnina**, też najpschijomnische dżéło pschetorhnyez, hdyż bé jomu trébna. Po radże doktora Rauschera, so by pschewjesle njedżydała, bé jej wón jédneho tonja dał a **twucżische** ju **ſam** jechacż. Wona jechasche potem pschezo **ſ** nim na łubla.

Nétko, hdyż **lód** począ restawacz, bu**dże** jej tola ſdżiwarne ſtwuczowanje w Hórzy derje cżiniż.

(Pokraczowanje scżehuje.)

ze Falusa. Ministerski prezident general Carmona je ze sjenoż wuprajił, so ma knježerstwo pokojenje w ruzy. Někotři hewrjejarjo chcedźa knježerstwu dźěło poćežić, ale wone wobsedźi dowěru wójska a kóždźinstwa a nima tuž žaneho strjacha. Wo městnje a roswiću sdźěla njeje general ničo sdźělił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 26. julija.

1848 přepoda serbska deputacija 16 stawow pod wjednistwom Kućanka a Imiška peticiju sakskemu ministrej, na kotruž je so hakle po 18 měsacach wotmołwa dawa.

Boža milosć wostanje.

Hórki spadnu, hory twochnu,
Hdyž so jich čas pominje,
Zemjine wšo krasy prochnu.
Boža milosć wostanje!

Hlej, kak rjenje kwětki kćeja
Na lucy a w zahrodźe!
Po času wšo wjadnyć změja:
Boža milosć wostanje!

Tych też, kiž će lubo maju,
Kotrychž nosyš we wutrobje,
Jónu rowy přikrywaju:
Boža milosć wostanje!

Wšo, štož w swěće poskićuja
Bjanoty, česć, radosće
Minu so a wotemrěja,
Boža milosć wostanje!

K. Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +20. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer +2, thermometer w nozy +13. Wuhladny na njepřichmjenjenje wjedro. — Schćeńca je wyšoko na rjane sćěla, haj minjale wobstajne wjedro pokazuje. Najsćerje je so Aprozita wyschina sejmlila. W połnowy nišiny ninc cźahnu. — Jutře třjedu sćěhaja 816mčzy 4,13 hodź. a hjowa so 7,50 hodź. Wječaćt sćěhaja rano 2,28 hodź a hjowa so wječor 7,30 hodź.

— **Wulět na wustajenju do M. Bolešławy.** Dźiwajo na mnohe napraschowanja sdźělimy Ljischče ras, so wotlěče so wulět 27., 28. a 29. augusta a niz julija. Sćmy cźaj wulěta tak postajili, so ma też tatarśki lud možnosć, so w bohatej ličbje wobdźělić. -ć.

— **Do so fraisku** staj pónđelu popołdnju wokoło 3 hodź. na rózu Wettinskeje a Karolinskeje dróhi cźežity automobil a motorske kolo. Wjednika motorskeho kola autowe kjwe prědnje koło sbrabny, jo wón je swojim kolom zbožo a sebi pola šćiwje nohi kulku sława. Schtó je na njesbožu winu, njeje hischće zyle wuznamjenje. Policija wobaw dale dokładnje pischeptuje.

— **Pischejnischne jězdadła.** Policija pónđelu je sastawanjimi cźahnikami w měšće pěschujoscj automobilow a motorskich kolow pruhowańche a šwěrcźi, so běche wjetschi ličba tutych jězdadłow dowolenm najwyschschim hodźinstu pschekrocźiła. Wo 30 km. khětro jara pschekrocźiła.

— **Kradnyli** su 24. 7. 27. wokolo połnoscy je pschedsahrodu jeneho hospodarja na Mužakowskej dróhi „Janko“ cźo. 900 994. Wone měješche cźerne krotna a błotowaj sahkikaj, dele[illegible]bnjene wobjidło z cźežtwjenymaj gummijowymaj pschimadlomaj, pedalej bjes gummijow, Rotaxowy hamobéh, cźerwjenej gummijowej wobrucźi, brunu sitrójatu gratowu toschu, brune kožane hedło. — Dale su kradnyli we wokolinje 20. 7. 27. nješ druhim stoty cźažnik cźažnik ſ kavalerowym rjeźasom, sćěborny zigarettowy etui. šmitska stoty, ſ monogrammom „A. P.,“ tehorunja etui ſ monogrammom „W. L.“ a 2. 5. 11 wosnamjenjenej, stoty nuzaty cźažnik ſ stotymi zyrnikom, cźornymi arabšćinni licźbami, stoty kavalerowy rjeźaj ſ dwěmaj twaržkomaj, sćěborny pjelnjeńšći wołownik, pjelnjenym pjerowom trosku ſ tłóczakom, kiž hada wosnamjenja, šeschtnik jěchanych wopiſmow (Fahrscheinheft) za prošnonjetu wožebitu cźah Hamburg-Budowa a wrócźo, 3. rjadowne, katalog za jeležowe twory. — Wo wjetšowne sdźělenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyšinje.

S **Luboja** pola Lubija. Tudomna wošada žwjeżi lětša w septembru swój 150lětny zyrkwinski jubilej. Sandźeny schtwórtk sendźechu so pod pschedsydstwom měschćanoscy wšěsne towarstwa, to bychu se schpeise strony dweju sastupjerjow do swjedźenišć. **wubjerte** pósłale. Wuslowlichu pschedsydnu wohnjowoje wobory a pschedsydu turnarskeho towarstwa. Jubilejši swjedźen ma być tak prawje domjinišći swjedźeń.

S **Kamjenza.** Kaž smy hižom w Serbskich Nowinach cźitali, je wěšty dejeł Kostyrok z Rostocka we Mecklenburgskej, kotrehož je polizija njedawno w Ulersdorfje pola Sebnitz sajała, wokolo Kubšcźic a Hodźija na wjele městnach tradnył. Kostyrok je w swojim cźasu tež w Kamjenskej wokolinje so do twarjenjow dobywał a tradnył. W Dźiedźicanskim pschepytowanšćim jastwje, hdźež su Kostyroka sadźili, je so hižom k wěndźe 500 nutskamanjam pomał. W Sakskej wjerczak. Sliwkojty deschcź je hižom wobsteżaju wulku wodu sałoženik a hona steja znowa pod wodu. Wschě nadźije na žně su sniczene.

Powodźenje w Mecklenburgskej

Po nowinskich powěsćach ſ Mecklenburgskeje je tam wošebje město Nowy Brandenburg a wokolina, ſ wulkeho dźěła powodźena. Kilometry daloko steja pola pod wodu, žně tu tam swjetscha wschudźom sniczene. Pola jeneho jězora je so haczenje pschedrěło.

Cźežke njewjedra w połnoscy Italskej.

Nowiny ſ Italskeje su połne powěsćow wo schkodach, kotreż su cźežke njewjedra w połnoscy Italskej naczinile. W Milanu powodźi woda pinzu. We Premonje wotrhy wichor wjele twarjenjow a jenu zyrkej. Pschi wichoru namałachu 4 wožoby zmjercź, nehdźe 50 wožbow padaze kruchi twarjenjow cźežko sranichu. Też pola su zyzlnje sapuscźene. Nad Bjenatkami (Venedig) je tohorunja cźežke njewjedro rospuschcźi. Szylny wichor wobschkodźi ſ lodźa baziliku San Marco. W khorowni pscheraju padaju wuheń, ſ wichorom powalenym, sćěchu a pohrjeba dweju khoreju pod rospadankami, tśjoch lěkarjow a dwě dźěwcźi rospadanki sranichu.

Njewjedrowe wichory nad połodnischej Franzowskej.

W połodnischej Franzowskej, wošebje w Jižerskim departementcźe, su zyzlne njewjedrowe wichory krajinu sapuscźile. Pschi njewjedrje je spěschnik ſ Marseille do Parisa pola Vienny ſ kolijow wuschł. Ludźo pschi tym njejsu sniesbožili.

Dalše powěsće wo zliwkach, wichorach a powodźenjach.

Struchče powěsće wo zyzlnych, sapuscźazych njewjedrach wo hrósbnych sliwkach, wo straschnych wichorach a schkodnych powodźenjach njepschestanu zwěr traschicź. Je kaž bychmy ſ naschim wjedrom zyle do njesnatych a njesbožownych kolijow sajeli. Dźensa podamy naschim cźitarjam někotre dalsche powěsće wo zyzlnjowanju cźežkich njewjedrow.

Ssylnje napjaty Cźorny Halschtrow je sandźeny tydźeń

pola Elsterwerdy zwoje haczenje pschedrěł,

so zu so wody na wokolnu krajinu wulcze a wjele schkody naczinile. Najhórsche powodźenje běsche pola Mückenberga. Pschetorhnjene haczenje ludźo sabo někak saczinichu. Ssobotu rano wodny haczenje dale delkach ſ nowa pschedrěchu a pola a hona powodźichu. Dotal so hischcze poradźiło njeje, haczenja zyle saczinicź a woda schcźi dale psches pola, je zyzlnemi zahnowane. Pjatk zu też w tutej krajinje ſ městnami krupy poměli, kiž zu polam khětro seschkodźale.

Nowe cźežke njewjedra w Schlezyskej.

We wokolinje Trachenberga zu poslednje dny nowe cźežke njewjedra sazhadźale a zu pola Trachenberga wosebje Barczowsku krajinu potrjechile. Pschi zyzlnym njewjedrje tam wulke krupy bijachu, so pola srudny napohlad poskićeja. Pschi drohach a w zahrodach je hobrski wichor njesmjernje wjele schtomow slamak. Jedyn ſ twarskej potrjebu nakładzeny wós je wichor ſ konjom do dróhoweho pscherowa wjerhnył. Wjele telefonowych schczełorow je sćemjenych a telefonski wobłhad rostorhnjeny.

W Trachenbergu je wichor murju jenoho rěsaka powalił, tśchi wotnoźnył a brózńaje wrota pisches powětr

Nowe cźežke njewjedra w Schlezyskej.

We wokolinje Trachenberga zu poslednje dny nowe cźežke njewjedra sazhadźale a zu pola Trachenberga wosebje Barczowsku krajinu potrjechile. Pschi zyzlnym njewjedrje tam wulke krupy bijachu, so pola srudny napohlad poskićeja. Pschi drohach a w zahrodach je hobrski wichor njesmjernje wjele schtomow slamak. Jedyn ſ twarskej potrjebu nakładzeny wós je wichor ſ konjom do dróhoweho pscherowa wjerhnył. Wjele telefonowych schczełorow je sćemjenych a telefonski wobłhad rostorhnjeny.

W Trachenbergu je wichor murju jenoho rěsaka powalił, tśchi wotnoźnył a brózńaje wrota pisches powětr

Powodźenje w Mecklenburgskej

Po nowinskich powěsćach ſ Mecklenburgskeje je tam wošebje město Nowy Brandenburg a wokolina, ſ wulkeho dźěła powodźena. Kilometry daloko steja pola pod wodu, žně tu tam swjetscha wschudźom sniczene. Pola jeneho jězora je so haczenje pschedrěło.

Cźežke njewjedra w połnoscy Italskej.

Nowiny ſ Italskeje su połne powěsćow wo schkodach, kotreż su cźežke njewjedra w połnoscy Italskej naczinile. W Milanu powodźi woda pinzu. We Premonje wotrhy wichor wjele twarjenjow a jenu zyrkej. Pschi wichoru namałachu 4 wožoby zmjercź, nehdźe 50 wožbow padaze kruchi twarjenjow cźežko sranichu. Też pola su zyzlnje sapuscźene. Nad Bjenatkami (Venedig) je tohorunja cźežke njewjedro rospuschcźi. Szylny wichor wobschkodźi ſ lodźa baziliku San Marco. W khorowni pscheraju padaju wuheń, ſ wichorom powalenym, sćěchu a pohrjeba dweju khoreju pod rospadankami, tśjoch lěkarjow a dwě dźěwcźi rospadanki sranichu.

Njewjedrowe wichory nad połodnischej Franzowskej.

W połodnischej Franzowskej, wošebje w Jižerskim departementcźe, su zyzlne njewjedrowe wichory krajinu sapuscźile. Pschi njewjedrje je spěschnik ſ Marseille do Parisa pola Vienny ſ kolijow wuschł. Ludźo pschi tym njejsu sniesbožili.

Łužiscy Serbja na mjezynarodnej wustajeńcy: „Hudźba w žiwjenju ludow“

w Frankobrodźe n. M. 11. junija hač 28. aug. 1927.

Pišo Bjarnat Krawc.

(Pokračowanje.)

W krasnej žurli Jana Sebastiana Bacha mějachmy spěwać. To bě městnosć z wurjadnje dobrym wotzynkom; 1500 ludźi móžeše w njej sedźeć. Dwě krasnej kfidle steještaj na jewišću; smědźach sej jene wubrać. Započatk we 8 hodźinach. Na samsnym wječoru mějachu tam štyri wšelake koncerty — to bě škoda! Donkožakojo. Šwicarscy, Javanske a Serbske skupiny — trochu wjele też za jara hudźbylačne duše! Ale wokolo 600 wěipnych posluchacrjow tola mějachmy, ze wšeho swěta přikhadźacych. Jako naše žónske na jewišću stupichu, so rjenje zesydajo, dostachmy prěni z elementarneje přikhilnosće wozbudźacy přiklesk. Mój zawod bě krótki. Rozjasnich sydlešćo, rěč, zdrasćenje, wašnja a literarno-hudźbnu kulturu našeho maleho naroda, při tym na našu wustajeńcu tam spominajo. Copły přiklesk zbudźi spěwarjam dalšu pobjedowěru. 11 čisłow mějachmy na programje. „Sloj staj dwaj młodźenca“ z klawérnym přewodom we swojej wosebitej melodiji a wotměnjacej harmonizaciju w kóždej stućcy bu připóznawace přijate. Slědowaše „Za Kamjencom“ a „Reja w meji“. Wobaj bu stajnje němscy tolmačeny, dokelž teksty njemóžachmy cźěłe dać. Wulki wuspěch měješe knjeżna Belzec ze solami: Syrotka, Hody a Dźěći kwas a knjez Seder zaspěwa z cuninm bassom „Zle myto“ a „Wojerska“. Też knjez Slamař měješe ze swojimi solami: „Měj ty dobru nóc“ a „Holčo rjanc“ sylny wuspěch. Dwojespěwaj za sopran a alt: „Božemje“ a „W jahodach“ so nimohły lubještaj. Po druhim wustupje zhromadnych spěwow: „Maćerku njesechu“ (doriska), „Idylka“ (M. Witkoje) a „Lubka lilija“ dyrbjachmy nješto přidać, bě to: „Plakała Hanica“. Hdyž bě Rut Krawcec swoje sola: Wulka lubosć, Hindrašk, Jaty wowčer a Ach moja hola! wuspěwała, njeznajoše zahorjenosć njezow.

Na kónc porjada stoješe: Pjatka a Meja wot Kocora. Wobcej čisle so wubjerje radźišej. Dyrbjachmy so zaso a zaso postajić, doniž „Lubku liliju“ njewospjetowachmy a posluchaćerstwo nocheyše so wotsalić, doniž swěcy njehasnychu.

Naš přeće prof. Kazamek zahra „Serbsku rhapsodiju“ a 2 serbskej reji wot Krawca a zasłuži sej rjane připóznaće. Na kónc wječora běchmy wobłžbnuli wot dźakowneho posłuchaćerstwa, so zajimnecho a wobhonjacecho, a wjele hłuboko kedźbnje zdźěłanych bě mjez nimi. Spodźiwno, zo tak wjele z nich tak mało, haj hišće ničo wo Serbach słyšeli njeběchu. Khwalachu cyle překwapjeni naše rjane narodne hłosy a wubjerny žiwjenja połny přednošk spěwow, wulkotny samočany zwuk khóra a naše — rjane serbske žony! w swojich wabjacych drastach. A wša Frankobrodska kritika w časopisach pišeše jara přećelnje a připóznawajo.

Tu nich słoduje w přełožku rozprawa w „Frankf. Zeitung“, prěnje raníe čisło čo. 520 str. 2: Łužiscy Serbjo, špatk słowjanskich ludstwow, kiž je so mjez němskimi miljonowymi črjódami zdźeržał, njeje narodna njeńsina w politiskim zmyslu, kajkuž spytachu njesonjaci germanophilojo konstruěrować, ale derje dobra skupina, kotraž wjedźeše sej kulturelnu wosebitsć z pomocu wulkeho statneho luda přez lětstotki zdźerżeć. Snano je tuta wosebitosć najžiwiša zwostała w swojim narodnym spěwje. Wězo cuhnyj němski wliw, kiž je bohuželi stajnje tam najjasniši, ludźej wěstu banalitu nadeńdźemy; ale to je słowjanska hudźba, kotruž Serbja z Łužicy spěwaja. Mało mužow, wučerjo a duchowni, zběrachu a napisachu ju. Ale njejsmy wjele z toho w dalokim Němcowstwje. Cim bóle wobzamjerjamy, zo Łužisko-serbska spěwna skupina w žurli Bachowej njemóžeše wjacy připosłucharjow. Wodźeć małeho khóra je cyle swoje žiwjenje nałožował na tutu hudźbu; najwjetši dźěl swojich poskićenjow je wón spisał abo wobdźěłał, wjele přiwuzneho přikmponował. Jara ponižnje rěčeše wo tym w zawodnym přednošku. Z wulkim pokładom wulkich hudźbnych narodow, tak mjenjoze, njemoho so wšo to přirunać, ale serbski spěw je tola mały, klinčacy instrument we wulkim orchestru swětoweje hudźby.

Serbski spěw je měrniši, nic tak dźiwi kaž husto ruski abo češki. Słowjanska melancholija w nim njeje tak bjeztrošna, wyskot nic tak bjezmjezny. Je łahodniši a rozmysliniši. Mamy začuće, zo móža ludźo, kiž jón spěwaju, to bóle bjez wojowanjow činić. Ale we swojej bohatej melodiji je tutón spěw połny dopominjećow na bujki, stawizny a podeńdźenja. Pódla ludowelo spěwow a składbow Krawca słyšchmy spěwy wot Kocora a Zejlerja, kiž před skoro sto lětami započachu serbski spěw literarisey fixirować. Spěwanje a poskićenje přez mały khór bě překwapjacoje kultury. To płaći za cyłu skupinu, kotraž pod cylnym wjednistwom Krawca z nawalnej radošću so za wše staraše — a też za solistow. Rut Krawcec, dźowka dirigenty, hewak w Brunšwikskej operje, spěwaše cyły wulki rjad spěwow za sopran ze sylnym rjanym hłosom a kultiwrowanym přednoškom. Hilža Belzec njeje cyle tak wuwučena, ale tola njewšeńdźe wobdarjena a jeje sopran ma porěčku mjechkosć a słódkosć. Intensivny přiklesk posłucharjow sej wospjet wunući přidawki.“

„Fr. General-Anzeiger“ čo. 164 pišo: „Zastupjet narodneho ludoweho wumělstwa bě łužisko-serbska skupina, rjenje w narodnych drastach wustupujo. Pod starostnym wjednistwom podawachu na jara wabjace wašnje serbske spěwy. Tuta pod němskim a slowjanskim wliwom runomérnje stejaca hudźba smě w boju ludow z polnym prawom też raz swoju wosebitosć předstajeć.“

„Rhr. M.-V.“ čo 162 měni, zo so na jewišću pokaza w pisanej wabjacej burskej drasće serbske spěwarstwo, so zestupaju wokolo dostojnu a přećelnjiwu postawu B. Krawca, zasłužbneho zastupjerja hornjoserbskeho ludoweho spěwa. Vitalna móc a konservatywne byće tuteje słowjanskeje enklawy, kiž lětstotki dołho w němskim knježerstwje twjerdze swoje ludstwo wobkhować wě, njemóžeše lepšu illustraciju namakać hač přez swoje narodne spěwy, wot B. Kr. wubrane a wušikne a rozumnje wobdźěłane. Wotměnjachu so měsane khóry ze solami. Spěwy běchu napjelnjene ze słowjanskim „melos“ w tonaliće, melodicy a rhytmisey w tak jimacej wosebnosći, zo dyrbješe hnydom wšě jenož ethnographiske zajimanje wotmjelknyć. Dyrbjachmy w přednoškach spěwarjow knježeżeu namócnu a „rassige“ musikalitu w najlěpšej kulturje připóznać.

njewjenych. Sa ratarskimi dźěłaćerjemi běše dale wulke naprašchowanje, tež murjerjow ćěrno pytachu. Ratarskich dźěłaćerjow a murjerjow njemóžachu wuchadźom dosć dostać. Někotre dźěłarnje pytachu tež sadźěłanych dźěłaćerjow. Tež tych njeběše dosć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Cježke rosbuchnjenje w Trachowje.) Ssobotu pichipoldnju krótko do 12 hodź. sta so cježke rosbuchnjenje w polnóznym pjchedměsće Trachowje. Tam je na Platanowej drózy 1 Faustez pjekarnja. S hišćeze njesnateje pichičiny rosbuchny nabobo we zinzy ležana pěz. Wrješ běše daloko słyšiczeć. Wulka schoda na wězach nasta. 43ětneho pjekarskeho mišchtra wokoło lětaze kruchi cježko sranichu. Ruče pjchikhwatana wohnjowa wobora jeho nuznje swobala a do Karolineje khorownje dowjese. Tam wón bórsn na swoje cježke rany wumrě. Jeho mandźelsku, kotraž chnjsche jemu runje wobjed do pjeczeišeje jitwy pjchinjesła, kruchi lóżicho sranichu. S powětrownym cżichczom so wschelake schkleńzy rospukachu, mjes nimi też schkleńza wulkadneho wokna. Snydom sa pjchiczinu rosbuchnjenja zlědźachu. Fausť je pjekarnju pjched nimale pjeczimi lětami pjchewzał. Pjched nim wobsedźeše ju pjekarski mischtr Oskar Klunker, kotrehož je pjecża luby jeho mandźelsleje, pjekarski pomoznik Arnoscht Artur Schüttzold 12. oktobra 1922 w lěku pola Radeburga na namolwjenje Klunkeroweje mandźelskeje satčelik. Fausť je nětdy pola morjeneho sa pomoznika dźěłak.

* S **Barkina.** (Zarliwa staruschka.) W nozy na pjatk tśeli 72ětna mandźelska Stienkowa do swojeho mandźelskeho, 53ětneho herza, ſ kotrymž běše 22 lět khromadże žiwa była, dokelž běše muž swoju pschichilnosć młodschej žonje pschiwobroczik. Wona tśeli do njeho tśi kulki, ſ kotrychž dwě mandźelskeho, tśi we kožu ležesche, na hłowje cżežko sranischtej. Žona chnjsche na to ſ autom cżeknyć, ale ju mózachu hischcże w prawym cżasu dobahnyć.

Najnowšo z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa julse źrjedu:** Njenje, žuchu, cżoplischo. W Jendźelskej cżoplischo, druhdy žo poprěschi.

W Jaroślawje w Ruskej je 25 wožobow na njesnate waschnje sahorjenje cźrjewow sthorito. Dotal je hišom 18 wožobow na tule khorosć wumrěło. Někotsi žebi myšla, so žo pschi sahorjenju wo někajsu formu fisiriskeho měra jedna. Posledne dny nichtó wjacy na tule khorosć khoril njeje.

*

Wčera póndźelu rano sapocżachu žo jendźelske powětrowe manewry. Mone dyrbja pjecź dnjow tracź a woiměwaju žo mjes Londonom a rauschim a połodnischim móristim brjohom. Po rosprawach jendźelskich nowin wobdźěli žo na manewrach nětdże 200 lětadłow.

*

W Abadamje pschi Persistim saliwje je kholera wudyrika. Wobtkhad mjes Abadamom a Bažru žu sastajili. W Bažrje je pjecź wožobow na kholeru wumrěło.

*

Po powěsći je Schanghaia je do tamnischcho mórskeho pschistawa parna łódź ſ Kantona 1090 na mór sthorjenych wojałow połodnischcho wójsta pschiwjesła. Dźeł wojałow, kotříž běchu hišom wumrěli, smjetachu do wody.

Swójbne powěsće.

Sa ſ u b ł j e n a j: Elsa Krahoza w Kamjenzu a Fryc Rönsch we Wałowach. —

Sw ě r o w a n i: Wilhelm Hofsjeld w Jenkecach ſ Martu roź. Steinerez w Budyšinje. — Alfred Adam ſ Helenu roź. Wićazez w Kamjenzu. —

S m r ě d ź o ſ: Wilhelm Hein, nožekowanšli mischtr w Budyšinje. — Erwin Wilhelm Henzl, privatus w Nowej wsy pola Hušti, 85 lět. —

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. — **Ferialna kolonija!** — Přijimanje dźěći je so wčera póndźelu skónčiło. Zdźělimy w bliših dnjach, hdy dźěći wotjědu. Tuž k e d ź b u ! Zarjadnistwo.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa dźensa w u t o r u (26. 7.) w „Kat. towarstwowni“. Do spěwanja wot 8 hodź. je słowjanska hodźina. Dirig. Předs.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja k ó ž d u s r j e d u wječor we 8 hodź. w towarstwowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ změje tón tydźeń s r j e d u wječor 1/4 9 hodź. spěwanje. Zběrka za z powodźenjom potrjechenych. Přinoški móžeja so płacić. — Dokelž změjemy potom dla znjow prestawku, una njewtola nětkle hišće wšitcy přindu. Dirigent.

Delul Wujezd. K e d ź b u ! „Jedn. Sokol“ wuhotuje njedźelu, 28. awgusta, swój III. załoženski swjedźeń a prosy wšitke Sokolske Jednoty, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźeržałe. Starosta.

Kulow. „Jedn. Sokol“ zwučuje přichodny ś t w ó r t k w „kehelowni“, nic pola Braunerec, dokelž je po zwučowanju ważna wurjadna zhromadźizna. Kóždy dyrbi přitomny być. Starosta.

Luž.-serb. Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zeńdźe so z přileżnosću swjedźenja Komorowskeje Jednoty přich. n j e d ź e l u, 31. julija, pop. 1/47 hodź. w Kačej korčmje k wurađowanjam dla zlěta.

Rakołdy. „Jedn. Sokol“ zwučuje ś t w ó r t k, 28. julija, z dypkom 1/49 hodź. Wšitcy maju wěsće přińć. — Zwučowanje dźěći je wupadnyło, přichodne zwučowanje je n j e d ź e l u, 31. julija, pop. w 1 hodź.

Rakołdy. K e d ź b u ! Sokolske Jednoty! Naša Sokolska Jednota zarjaduje njedźelu, 11. septembra, swój 1. załoženski swjedźeń w Božej stwórbje. Činimy z tutym wšě bratr. Jednoty na to kedźbliwe, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźeržałe. Bliše so pozdźišo wozjewi. Předs.

Sewjerny wokrjes Sok. Jednotow (Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Čisk). **K e d ź b u !** Zdźěluju, zo so na přichodnu n j e d ź e l u (31. 7.) postajeny s w j e d ź e ń w K o m o r o w j e wěstych přičinow dla wotstorčić n j e h o d ź i. Tuž bratřa a sotry našeho wokrjesa, waša winowatosć je, zo so wšitcy na nimcyle wěsće wobdźěliće, dokelž je to z dobom hłowna pruha za Wulki Čisk. W 2 hodź. je krótka pruha za „pyramidu“, ale to z d y p k o m ! Tyšo maju so sobupřinjesć. Swjedźeński porjad započina so w 3 hodź. Načolnik.

Wotrow. „Jedn. Sokol“ ma dźensa w u t o r u wječor 1/4 9 hodź. swoju zhromadźiznu w korčmje. — Sobustawy swoju winowatosć z tym dopjelnje, zo też zhromadźiznu wopytaja. Starosta.

Wulět do Meleje Rolesławy na w u s t a j e ń c u budźe s o b o t u, 27. a w g u s t a t. l. My wotjědźemy pop. w 2 hodź. a wróćimy so potom p ó n d ź e l u wječor. Štóž chce abo dyrbi njedźelu wróćo, ma k tomu składnosć w nocy wotjěć.

Zamolwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Běrzyncy. — Za lokalny dźěl a feuileton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawćžki: O. Janak w Budyšinje.

Pulovery a jaki

wotedawam w času swojeho wupředawanja za cyle ponižene płaćizny.

Nohajcowy dom

Essmald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7

Njedosćežne su lěpšiny našeho

saisonskeho wupředawanja

Wupředawamy cyły wobstatk nohajcow, zokow, sportskich tykačow, rukajcow, makowych šatow, košlow ze zasadkom, wěcow za małe dźěći, šatow z dźěłaneje łódy, klubowych lacow, nabrjóžnych jakow, počakow, šantkow atd. Jenož kajkostne twory, bjez wuwzaća znižene płaćizny!

Ernst Jordanowa wud. w Budyšinje

na Jerjowej hasy 5 na Znutrk. Lawskej hasy 8

Wupjerki

jenož dobra twora,

6/4 m 2,10 9/4 m 3,40
7/4 m 2,60 12/4 m 4,20

tež hotowe zešite, ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne serbske posłužowanje!

Spušćomneho, njeježenjeneho

pohonča

za ratarstwo a fabrikake wjesła pyta hnydom

Wilhelm Kalauch ml.

w Kumwaldźe

Mało trjebane **žonjace koło**

je na předań

w Khrósćicach čo. 1 c

Princeske suknje, košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopčiwinu, bělo a pisane łožowe łaty, čople šalčiki jara tunjo **K. Erler**

w Budyšinje na Žitn. wikach 11, snadźeńca hosćeńca „Stern“.

Ręču serbski! Telef. 3519.

Łužisko-serbski Sokolski Zwjazk

zarjaduje

14. augusta we Wulkim Čisku pola Wojerec

II. Zwjazkowy zlět Serbskeho Sokołstwa

Wulkotny čah Sokołow ◆ Zhromadne zwučowanja mužow, žonow a dźěći z prewod. hudźby Zwučowanja na narjadach ◆ Rhythmiske zwučowanja ◆ Sokołska scena

Započatk pop. w 2 hodź. ◆ Wječor pyšny bal Zlětowe znamješko 50 pj., do časa kupjene 40 pj.

Wšěch Serbow přeprošujemy na wurjadny swjedźeń

Předsydstwo

Programy

(swjedźeńske porjady)

tunjo wšěm towarstwam zhotowja

Smolerjec knihićišćernja

zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinje

Moje saisonske wupředawanje

wot 26. julija hač do 8. awgusta trajace poskića wulke lěpšiny.

Dźěłba šatlow za paře, reformskich šatlow, šalčikow a podwjazkow su jara znižene. Na gumijowe žiwotowe wobjazy dawam 20 procentow.

Kerseťowy a podwjazowy dom

Liesbeth Hoffmann w Budyšinje

na Mjasowych wikach 8 Telefon 2667

Jenož hišće dźensa, jutře, zajutřišim!

Omnibus

Słušnowuski powušk

billioz noin wosfusin

Und Opiwoliłoń Swoucnus

Wužiće tutu składnosć!

Wirka

Wilhelm

GEORG HALLER

VORM. HEINR. MOLLER ★ BAUTZEN ★ KAISERSTR. 6

Weltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus.

Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

Z ruku šite z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika)

Crepe-gumijowe póduše so na wšě črije přidźinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zbytki wóskowanych tkaninow

šórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a zoły tunjo pola **J. Erler** w Budyšinje, na Zw. Lawsk. hasy 10

Trodle

za wšě rubiśa

zhotowja

Gertrud Hausic

w Pančicach.

Wšě šulske knihi

dostanjace

w Serbskej knihadni w Budyšinje

Přiloha k číslu 172

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 26. julija 1927

II. Zwjazkowy zlět Serbskeho Sokolstwa.

Swjedženjow mamy w nětčišim času dosć a nadosć. Ale na cyle wurjadny swjedžeń přeprošuja so w dźensnišim čisle Serb. Now. Serbjo wobeju Łužicow. Wulkotny sokolski swjedžeń zarjaduje so wot Serbskeho Sokolskeho Zwjazka njedźelu 14. augusta we Wulkim Ćisku. Tam zeńdu so Sokoljo cyłeje Łužicy, zo bychu na zlětnišču zjawnje pokazali, sokolsku ideju a jeje wuznam za naše Serbstwo.

Tysacy Serbow su při składnosći wšotowarstwowskeho zlěta w Radworju wohladali Sokołow. Njeje to pozběhowace, hdyž tajka syła młodych zrostnych pachołow kroči w jenajkim stupje w swjedženskim čahu? To je hižo znamjo disciplíny, dobrowólneho podrjadowanja pod jenej kaznju.

A hdyž hakle wustupi družina w čłótwučowanju. Kajke začuća dyrbi sebjewědomy Serb měć. Serbski komando, słowjanska hudźba — a cyła črjóda Sokołow hiba so we čłótwučowanju kaž do cyłka zlata. Tu je rjap a wola a kóždy wichor njezamóže tajku družinu powalić. Jedyn za wšitkich, wšitcy za jenoho.

Dyrbi woprawdźe narodna njepřezjednosć cofać před njepowalnej přezjednosću? Su to skónčnje zorjujoweowe murje wokoło našeje wohrożeneje serbskeje narodnosće? Tajke a podobne myslički natłóča so serbskemu narodowcej. Wón so we wutrobje počina radować: Naša młodźina, naš přichod. Kajki přewrót. Zróstniwy serbski pachoł njehaňbuje so wjacy swojeje serbskeje maćerje. Z jasnym wóčkom a runym rjapom kroči do prědka a juska a spěwa: „Nětk a mocu lawa Sokoljo, do prědka kročimy, a drohej serbskej wótčinje wšě mocy woprujmy....“ — to njeje wjacy stonanje potłóčeneho njewólnika, to je wothłós znutřkownje swobodneho, sebjewědomeho charaktera.

Tola hlej, tu njekroč młodźenc sam. W sokolskim čahu widźimy pyšne Serbowki. Elastiski tostup a nježny napohlad. Też wone su hotowe, swój dźěl přinošować za pozběhnjenje narodneje česće.

Z tym pak njewidźi Sokoł swój nadawk dopjelnjeny. Dźěći, naše serbske dźěći kroča w sokolskich rjadach. Kóždy Sokoł widźi swój nadawk w tym, za tych so prócować, kotřiž za nimi přiňdu. Hdyž jedyn złoži swojej spróšniwej rucy, stupi druhi na jeho městno. Sokoł póndźe swój puć, wo tym nam swědča z radosću so błyšćace wobłica sokolskich dźěći.

Tajka je ta nowa družina Serbow, kotraž kroči w jenej mysli, w jenym nadawku horje k wyššinam. Narodna hordosć je napjelnja, narodna sebjewědomosć chce wusywać. —

A wosebje nětkole so w Serbskim Sokolje pilnje dźěła. Kruče so zwučuje. Wšudźe činja so přihoty. Cyle Sokołstwo so hotuje na wulkotny swjedžeń we Wulkim Ćisku, 14. augusta dyrbi so serbska zjawnosć znowa wo nadobnosći sokolenju přeswědčić. „We strowym ćěle strowy duch!“ to je hesło II. Zwjazkoweho zlěta Serbskeho Sokolstwa.

Wulkotny swjedženski porjad so přewjedźe. To dyrbjało kóždeho Serba nawabić do Wulkeho Ćiska. Wočakuja so stari a młodźi. Njech so raduja stari narodni veteranojo na zbudźenej serbskej młodźinje a njech młodźi bjeru přikład z toho, zo bychu spóznali, zo njeleži zboże žiwjenja w mamonje a sebjenasyćenju. Jedyn za wšitkich, wšitcy za jeneho!

Tuž njech jo njedźelu 14. augusta parola wšitkich Serbow: Na II. Zwjazkowy zlět Serbskeho Sokolstwa do Wulkeho Ćiska.

Dźěłowość spomožerstwowcho a wobstarańskeho hamta města Budyšina

w měsazu juniju 1927.

W radudawańni sa macjerje a wobstaraćeni sa cjeršne dźěći pschi Kralowskim walu 3 pschedstaji so we měsazu junju na 8 popołdnjach 275 cjeršnych dźěći, w podawarni radu sa małe dźěći pak bu na 5 popołdnjach 151 dźěći pschepytanych.

W radudawarni sa šamodruhe bu 16 žónskim rada podata.

Na požiwidłach rosdźeli so 1224 puntow wuškohódnych žiwidłow darmotnje.

Na wobstaranja potrěbnych bu nimo teho 86 dźěćazych drasćicznikow abo schalkow darmo wotedatych.

Dale wupołožći wobstaraćnja w měsazu junju darmotnje 17 dźěćazych wosow, 11 sporišćich wosow, 11 dźěćazych korbow, 8 ložow a 2 rytakwy.

Wobstaraćnju sa płuzatkowych na Krakowskim walu 3 wopyta w měsazu junju we 8 radupodawańskich hodźinach 37 wołobow, z nich bu 11 k prěnjemu rasej a 26 wospjetnje pschepytane. Nimo toho bu k lěpschemu sežiwjenju 215 puntow wyšokohódnych žiwidłow na njesamóstnych płuzatkowych rosdźelene. Na wózach sa wotkładanje tworch bu wupołožene 11 pschikrywow, 7 thermometrow, 39 bluwańskich bleschow, 2 powětrowaj wěnzaj, 10 łehańskich stołow, 1 gummiowa podłoha. We wocžeńtwjeńi „Waldheimai“ buchu w rosprawnym měsazu 3 płuzatkore žónjke dale wotbladane.

S wobstatkow spomožerstwoweho hamta bu na schulske dźěći pur turnowańskich stupnjow a por nohajzow a z wobstatkow nuzowneho sjednoćerstwa 10 wobleczenjow a 2 poraj stupnjow na potrěbne dźěći a 9 wobleczenjow a por stupnjow na njenjesamóstnych muzow a žony rosdźelene.

W ręčnej hodźinje sa brašchizow 30. 6. pschedstaji so 18 wołobow (4 dorosćene a 14 dźěći), 9 z nich ke prěnjemu rasej.

Schtyri wobstaraćki wopytachu w měsazu junju 350 domow.

S nałožowanjom schulskich dźěći bu je 14. junijom sapočate. 479 dźěći hospodarjazy hubjenje stajenych starschich dostawa wschědnje jědź.

Wobstaraćiši hamt woteda w rosprawnym měsazu potuńšene a darmo 1 101 pokrutow thłeba, 4710 kubikmetrow pluna. 102 kh. elektriskeho pruda, 295 litrow petroleja a bospiritusa, 780 jědźnych znamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podružniskich a hospodarskich pschipomozow bu shromadnje 62 458,74 hriwnow wupłaćene.

W měsazu junju wupłaćene podpjery sa dźěłonjemějerjow wučinjachu 44 184 hriwnow.

Wotewrjenje Budyskeho „wočerstwjeńskeho doma za małe dźěći.“

Swonka města Budyšcina je měšćanski spomožerstwowy hamt w krajnje lejanym kućiku pschiprawił sa wocžerstwjenje małych dźěći dom, hdźež žmjedźa dźěći znajmjeńša 6 njedźel pschebywać abo jeli trjeba, też hišće dłše. Nowy dom bu wćeta póndźelu popołdnju ½5 hodź. wotewrjeny. Hoščenz w „Pschirodnym parku“ (Naturpark) pola Tšelan bu do tuteho wocžerstwjeńskeho doma pschewóbročeny. Tam shromadźichu so tehodła sastupjerjo města a woboby, kotrymž je dohlad nad dźěćimi dowěrjeny. Wotewrjeršći akt wotmě so psched domom.

Knjes měšćanski rada dr. Krüger powita shromadźenych a wosjewi, so so dźensa wotewri dom sa wocžerstwjenje małych dźěći, kotrež hišćeše do šule njekhodźa, a kiž su 2 hač 6 lět stare, a pokaja na to, so ma dom šlužić wobsebje tajkim dźěćom, kiž su pod hospodarskej a hyđenskej nusu cjeřpike abo kotrejž su bjes tutych swonkownych wliwow wot natury słabje wuwitane; z tym dopjelnimy winowatosć sadźewanskeho wobstaranja. Ręčnik wuwěhny, so ma so zyke tuto wobstaranje pod jene wulke napinjmo stajiću, mjenujo pod **dźěłowe wobstaranje;** a dale rozłoži, so su na tym, so bychu podpjerarške wobstaranje, kiž nusnu žiwjeńsku podpjeru z hotowymi pjenjesami a naturalijemi podawa, do dźěłoweho wobstaranja pschewobroćili, hdźež so podpjera z dźěłom wudźěłuje. Saměr teho je, sbudźić dźěłowu mózu a sarjucje wo pschidźiwstwo. Schtož my tak dorosćenym a dźěłakhmanym pschizpiwamy, dyrbimy też za pschichodny splah cźinić, dyrbimy hladać do pschichoda. A polnu dźěłakhmanosć mamy našim dźěćom a dźěćidźěćom podawać a jim šwjećić spytać, pschetož bjes našeje wobsebiteje spomóžnosće ju wěcže njesměja. Naše dźěći maju w podźěšćim žiwjenju bjes zuseje pomocy wobstać, dyrbja samóz žebi kamjenu eksistenzu jałojcź a dźerżeć. Knjes měšćanski rada dr. Krüger dźěli dale, so bjeru dźěći z najthudšich gmejnow a wobthowaju je tu hač do dźesać njedźel abo też dlše, doniž nje doňahaju podłoh sa dalše natwarjowanje daty. Sa pschikład je Budyšćanskemu spomožerskemu hamtej štužił wocžerstwjeńšći dom sa małe dźěći we Dortmundze, kotryž běše tam pschedźowa dźěćazeje thorownje, knjes prof. dr. Engel pschiprawił. To běše prěni tajki dom w Němsku. Methoda réka tu šmětko, powětr, hłónzo a jednora žnjina na vitaminach bohata jědź. Skónčnje wupraji ręčnik swój dźak knjesej wyšschemu měšćanoseje Niedneree a měšćanskim sastupjerjam, sa špěchowanja tuteje dobreje wěcy. Dale djakowaše so knjesej měšćanskemu twarškemu radźe drej. Nagelej, kiž je pschi pschetwarjowanju wobsebje architektonniske dźěła nawjedowak, kotrejž je hačrunjeż běše jemu jenoż 23 000 hriwnow k ruku, něšto pschikładowne stworił, dźak wupraji tež knjesej twarškemu mišchtrej Richterej, kiž je twarške dźěła nawjedowak. Wón djakowaše so dale šotram spomožerstwoweho hamta a knjesej wyšschemu sekretarej Knježy, kiž su so wo wuhotowanje wocžerćiwjenšteho doma starali, dale žotromaj Milezu a Klaesej, kotrejž sej njedźiwajuc bjesparnych nozow žołdu žwobodnu mješćinu woprowałej a pomhałej, so by so dom wotewrił. Też ra domownika, knjesa Leuschnera a mandželsku won z djakom spominašše a wusłóbny, so staj tohorunja wot ranja hač do wječora žobudźałaj na nastaću dnja. K wobłamknjenju pscheješče nowemu domej Boże žohnowanje.

Na to poda knjes měšćanski twarišći rada dr. Nageli z pomozu wupowěrjenych ryhowankow krótku rosjasnjazu rosprawu wo twarških pscheměnjenjach pschi pschewobroćenju hoščenza do wocžerstwjenje sa małe dźěći. Wobsebje pokaja na nowu kupańnju, nowu tepjernju atd. S Budyšćanskich firmow wobdźěličhu so pschi pschetwarjenju: S murjerskimi dźěłami knjes twarški mišchtr Kluga, z instalaziju knjes Hans Eckhardt,

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

10] (Skónčenje.)

Njedaloko Sternberka bě na jenej hórcy wulka hromadka hobrskich kamjenjow nakładźene, mjenowachu ju Hünengrab (serb. mohila) pola Górnowa (hora). Za podłožk bě črjóda kamjenjow do njeruneho kolesa zestajana, a na połnócnym boku bě jedyn wuwostajeny, tak nastachu durje abo tola nutřkhod do prózdniny mjez nimi, ćmoły kaž pinca; a ćma tam bě, dokelž běchu na podłožk někotre njesměrne wulke kruchi położene, z kotrychž možeše kóždy wjacy stow centnarjow ważić, mjez tym zo běchu te w podłožku znajmjeńša sto centnarjow ćežke. Tajkich rowow je w sewjernej Němskej wjacy, wučeni pak njewědźa, kak je tón lud rěkał, kiž je swojich zemrětych rjekow na tajkele wašnje khował, njejasym też zhonić mohł, hač su tajki row hdy wočinjeli a što snano tam namakali.

Prosty lud pak měni, zo su w kraju něhdy hobrscy nadźo bydlili, dokelž je jeničky tajkim móžno było, tele njesměrne kamjenje, powostanki łodowych časow, što wě z kajkeje daliny na hórku zwaleć a na hromadu słasć. Kaž pak wučeni praja, njeje ženje a nihdźe tajkich hobrow było, a hobrske rowy też njejsu najwjetše pomniki, zawostajene wot dawno wotemrětych ludow, kiž hobry njeběchu. Twarjenja, kiž wšě druhe na wulkosći přetrjechja, steja dźeše hač štyri lětstajcy w Egiptowskej, su to po cyłem swěće znate pyramidy, z wulkich rózkatych kamjenjow natwarjene, kotrež dyrbjachu so z wulkeje daliny přiwožować; a z jeneho kamjenja wurubane widźiš tam hobrske stołpy, obeliski, kiž su tysacy centnarjow ćežke. Stari Egipćenjo pak, kiž su to wšo dokonjeli, njeběchu ničo wjetši a sylniši hač my.

Wo měsače Sternberk chcu jenoż spomnić, zo so wjele měšćanow też hišće z ratarstwom zabéra, widźach tam n. př. hnój wuwožować, a před wječorom stadła skotu z pastwy dom přiňdźechu. Wuzke hasy kaž też jeniče torhošco běchu z kamjenjemi wusadźene, kotrež běchu khětro doslužiłe, tuž so po nimi derje njekhodźeše a hubjenje jězdźeše. Wobsěrna hórka, na kotrejž bě město twarjene, nahle k jězoru dele wotpadowaše.

Dokelž w Meklenburskej dźeń też wjacy hač 24 hodźin nima, běchu so moje dźesać dnjow ruče pominyłe. Rano dowjeze mje pohonč na Sternberkske dwórnišco, čah něšto do wosmich přijźe a wa mje sobu. Bě to cyle druha čara, hač na kotrejž běch přišoł. Krajiny, kiž nětko překhwatach, běchu jara přemjenjate, rjane a też nic, njechcham pak je nadrobnje wopisować, dokelž dyrbu domoj khwatać. Pozastachmy też w Zwěrinje (Schwerin), to je rjane město ze 44 tysac wobydlerjemi, rjeńši pak hišće wulki jězor, na kotryž hižom spomnich. W měsće Ludwigslust doščahnych spěšnik; tón při kóždej khěži njezastawa, tuž skerje do prědka přiňdźechmy. Nadobo pak so jězba přetorhny, a čah wosta wosrjedź hole stejo, nimale štwórć hodźiny dołho. Zhonich, zo bě so jena wóska z mazu wubłźała a so hižom kurješe; temu dyrbješe so wězo hnydom wotpomhać. Ale za mnje bě tajke čakanje mjerzace, dokelž w Barlinje wjele časa njemčjach, zo bych mohł z jeneho dwórnišća na druhe přińć a z bližšim spěšnikom do Drježdźan wotjěć.

Widźach ducy po puću też 14 šwiżnych żeleznych wěžow so nazdala z lěsa zběhać, to bě Wusterhausen, najwjetša stacija za wotpósłanje a rozesłanje nowinow a nowinkow po škrowym puću. Stóž snano ma „Radio“ wo jstwje, dyrbjał tam dojć a sej wobhladać a dać rozpokazać, što wšo k temu słuša, prjedy hač ći domach za khachlemi sedźo tysacy hłosow powědaja, što so daloko a šěroko w swěće stawa. Bliżšchmy so Barlinej, ale tak khětře hač běchmy w předměstach, poča čah pomału jěć, to njebě žadyn spěšnik wjacy, ale dundak a ćumpak. Wina teho bě, zo tam na čarje porjedźachu a twarjachu; tuž ze zapozdźenjom na „Lehrter Bahnhof“ docpjachmy. Hnydom sej awto wzach a podach so k Anhaltskemu dwórnišću, ale spěšnik do Drježdźan bě hižom wotjěł. Tu nětk sedźach. Na bliži, kiž za někotre hodźiny wotjěde, nochcych tu sedźo čakać, a do města sebi njezwěrjach hić, dokelž snano budźich so zabłudźił abo w njesměrnej ćišćeńcy, ropoće a harje do njezboża přišoł. Woprašawši so jeneho dwórniščowcho zastojnika zhonich, zo bórzy wšěchny čah přez Sosny (Zossen) a Wikow (Elsterwerda) a potom nimo Wulkeho Hojna do Drježdźan wotjědźa. Što chcych činić? Jene zapozdźenje druhe za sobu čehnje; běch chcył w sedmich w Kubšicach być, nětk dyrbjach wjesoły być, hdyž tam jědnačich docpjech. Dopomnich so nětk też, zo je mi tuta čara přez pruski kraj hišće cyle njeznata, tuž nětk po njej jědźech. A kał so pozdźišo teho njejsym, dokelž sym tam wjele noweho a rjaneho widźał, čehož so nihdy nadźał njeběch. Něšto do wosmich čah w Drježdźanach na hłownem dwórnišću zasta. Po połdrahodźinskim wodychnjenju a posylnjenju móžach z posledním čahom posledni krnch puća nastupić, a jednačich běch w Kubšicach, powitany wot maćerje a psyčka, kotrejž běštej hižom sedmich po mnje pobyłoj. Kak derje mi tola bě, hdyž zaso na lubej domjacej zemi po ćichich pućach kročach, a přeco bóle dorozumich, zo jenoż

Domach, domach rjenje je!

Za zestarjeneho človjeka tajke bjezkónčne puće ničo wjacy njejsu, sy naposledk cyły strašeny a duch a ćělo wospróćenjenej. Hdyž pak na druhi dźeń wodychnjeny stawach, myslach sej tola zaso: Stó wě, hač tam zaso njepojědu, lubiło so mi tola je

pschiprawjenjom elektriskeho zwětła Měschczanska milinarnja, s moleščinami dźěłami knjes Jenka.

Shromadźeni žedni na to dźěłowy woczerstwjeństi dom wobhladachu. Saltupichu najprjedy do pschehnwaništeje městnosće ja dźěćži. Tuta městnosć ma cźemnobarbne sćeny a běłe stołczki a blidka za dźěćži. Hižom wot sandźenje pondźele, 18. julija, pschebywaju tu dźěćži. Tuthwinje je tam 16. Kak wjeńele žedni hrajachu a kak pěknje wotmolwjachu na praschenja. Jim je tu dobre być.

Rjany napohlad stiči lěhańnja je swojimi 25 rjanymi běłymi łóžkami a kamorcźkami za tóžde dźěćo. Pschi lěhańni hnydom je kupańnja. Mjenowane městnosće leža w pschiśemi. We prěnim posthodże je sitwa za lětarja, hydlenje sa domownika a wothladowanske hotry, kiž tu zaneho lohkeho dźěła nimaja. Sazšitschi wschitkich městnosćow je jara dobry a pschijomny a starschi móža swoje dźěćži bjes starosće tutemu domej dowěricź. Horkach pod tśechu je hišcźe komora sa holzy pschiprawjena. Delkach w pinzy je tepjelnja. Dźěła we pinzy běchu jara poćežene, dokelž tam na staku pschiwdźechu. S pschiprawjenjom domu žu sapoczeli kónz měrza a běchu ſ nim w postajenym cźasu ſ 1. julijej hotowi.

Po wobhladanju wupraji knjes wyschši měschczanoſta Niedner dźak knjesej měchczanskemu radźe drej. Krügerej, dokelž je wón tón byk, kiž je žo sa pschiprawjenje woczerstwjenje starał, wěso nieje wschitko tak dospěć mohł, kaž by to rad chcył dla njedostatka na pjenjesach. Dźěćom pak budże žo tola nětk też hižom lubiću. Naschim dźěćom dyrbimy ſ cźasom to dacź, schtož je jim trěbne k rosćenju a rozwinjenju. Knjes wyschši měschczanoſta stónczi ſ pschecźom, so by dom se žohnowanjom byk a so by dobra hwězda nad nim knježiła.

Přilopk.

*** Pschi pruhowanskim zlětu hmjerinje injesbožił.** Wczera popoldnju krótko po schtyrjoch sta žo w bliskosći městaczka Rudow cźežše letańske njesboža. Albetrožowa maschina padny ſ wyschiny 1500 metrow na Stubenrauchšku dróhu. Lětadło žo sapali a rozbuchny. Wobaj letarjej namakaschtaj hmjerćej we wohnju. Jona, kotraž bliško na polu dźěłasche, žo zakoſnje wusmrožła a na to khorse.

*** Samowstaćestwo jeneho milionarja.** Sdušnistwo za sawostajenistwa w Londonje wosjewi, so je knaty finanzny muž James White, kiž bě njedawno na žo ruku złožił, tak žeć bo dołha załći, so nichtó, ani jeho wudowa, wjacy bótšaći njemóże.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sawjeranje pžow.

Dokelž žu 21. julija 1927 pola jeneho pža, kotrehož žu **w Hnaschczach** žiwobudnje wokolobhajo nadeschli (fox, muški, nětdże 5 lět stary, bjes spóznawanskeho znamjenja), spóznali, so je pola njeho złažensću kwidyrka, žo po § 40 němskotaineho zakonja wo stótnych khorosćach a §§ 114 sćeh. k temu wudatnych pchedpismow swjatkowje rady

sawjeranje pžow hacź na dalsche

postaji.

I.

Hacź na dalsche je **sawjeranſti wokrjeż** wutworjeny, kiž gmejny wopschija, kotrež nětkóže **10 kilometrow w kole wokoło Hnaschcej leża.** Potajkim žiuschcja ſ **městom Budyšinom** sćěhowaze **gmejny** do sawjeranſkeho wokrjeża: Warnolćizy, Wurizy, Bosanezy, Boschezy, Bjedrink, Sahoř, Bónjezy, Brěsa, Brěsow, Bobolzy, Bolborzy, Bórk, Khemberk, Kaneźy pola Semiz, Karlowa hora, Koblizy, Khelno, Kožarnja, Krótzy, Khrósławc, Torońza, Semizy, Tumizy, Dźěnitezy, Demjany, Dobruscha, Debischkow, Dobranezy, Delan, wjeś Maly Wjelkow, Druzezy, Haßlow, Drěžźin, Welichezy, Jikezy, Huska, Hnaschcej, Hodźij, Holza, Wulke Debrezy, Wulki Wožuk, Budeschezy, Jičzeń, Wulki Wjelkow, Hrubocźizy, Hrubjelćizy, Hunczerizy, Hajniza, Wbohow pola Budeschez, Wostaschezy, Jenkezy, Korstyn, Mała Borschcź, Khójnicźka, Bóńzezy, Sajdow, Jicźenk, kol. Mały Wjelkow, Kichiwa Borschcź, Kubschizy, Lutyjezy, Libon, Lahow, Lubachow, Małkezy, Miedźozj, Lubjezy, Milkezy, Mnilschonz, Myschezy, Nadjazezy, Nowa Wjeś pola Hurki, Njesdaschezy, Nowy Schérachow, Delnja Kina, Wjasońza, Delni Wurijow, Hnéwjezy, Honja Borschcź, Hornja Hórka, Hornja Kina, Hornje Wóskow, Horni Wurijow, Wowmjow, Petersbach, Spłaćizy, Bérezizy, Poczaplizy, Pschischezy, Rabozy, Raschow, Ratarjezy, Sréschin, Rynarnja, Roswodezy, Cźerwjene Noßizy, Sakona Borschcź, Sarécź, Sstónkezy, Smochczizy, Tśmilnej, Cźerne Noßizy, Semichow, Dźěžnikezy, Ssuschezy, Zarow, Ssowirezy, Spytezy, Stachow, Wolbramezy, Sczizezy, Bacźoń, Strózjizchcźo, Ssupow, Tuczizy, Dźěchorjezy, Cźichonizy, Cźemjarezy, Trjechowny, Wiednarjezy, Motyčzy, Wyšoka, Běše Noßizy, Wjeleczin, Wjelkowy, Cźéschzan, Zokow.

Sa sawjeranſti wokrjeż placźi sćěhowaze:

1. Wschitke **pžy,** kiž po pschikasanju sawjeranja do wokrjeża pschindu, maju žo pschinjesałacź abo sawjeczź. Sawrjenju rune je wodzenje na powjasu a ſ wěſtym pranzom. Njemóžźu pranz wobhladaće žo jako zadyn.

Wschitke **tóczki** maju **tež sawjerowacź.**

Sawrjene pžy a tóczki maju žo tak wobezbje dźerjeć, so druhe pžy abo tóczki k nim njemóża. Strażownje pže maju žo w wozy tehornuja tak dźerjeź, so druhe žo ſ nimi bótšaći njemóża.

2. Pžy žnjedźa jenoż cźahacź, hdyž maju kruty gzat a wěſty pranz. Wowczeńſke a honſtwinſke pžy žnjedźa jenoż ſ wobezitej dowolnosću hamtſkeho hejtmanſtwa bjes pranza khodźicź. Pschi wotpocźinku podleża też tute pžy pschedpiſmam.

3. Pschi saježdach do gmejnow a dwórnischczach na mjesach sawjeranſkeho wokrjeża maju tafliczki ſ jadnym napiſmom na sawjeranje pokazowacź.

4. Wschitke psches 8 njedźel stare pžy maju měcź znamjo (znamku ſ połnym mjenom wobezedźerja pschi naschijinym powjasku abo dawkowu znamku), so je możno wobezedźerja lohko swěſcicź.

5. Polizajſzy sastojnizy maju **pžy a tóczki, kotrež zwobodnje wokoło běhaja, zatćelicź.**

II.

Do **wobkedźbowanskeho wokrjeża** žiuschcja dźěł hamtſkeho hejtmanſtwa, kiž wot sawjeranſkeho wokrjeża potrjebnu njeje, a město Biſkopizy.

We **wobkedźbowanſtim wokrjeżu je dowolene,** pžy bjes pranza na powjasu wodzicź abo ſ wěſtym pranzom wokoło khacź dacź.

Hewak placźa pschedpiſma sawjeranſkeho wokrjeża tež **sa wobkedźbowanſki wokrjeż.**

III.

Sa wokrjeż Schérachowſkeho hamtſkeho žiuschtwa je stajia žo wozbezite pschedpiſma.

IV.

Na sćěhowaze sakonſke postajenja žo wozbezje pokazuje.

1. Wudyrći-li pola jeneho sćerjeża sćažensću abo pokuja žo pohladne žnamjenja, kiž na wudyrjenje pokaluje dha ma jo wobkedźeć abo jeho sastupjeć hnydom gmejnſki wyschinoſći abo wokrjeżnemu stótnemu lěkarjej wosjewiś.

2. Sćažensće pohladne pžy a tóczki abo druhi domjazi stót ma wobkedźeć hnydom morićej abo je sawrećź, doniž polizija njesakrocźi.

Je-li sćerjo człowjeka žiuschalo, dha žo wone nježdźe morićej, je-li žo to bjes strachа pschesmjeńcź hodźi, ale sawjeć, doniž jo wokrjeżny stótny lěkaŕ pschepytał njeje.

3. Do sakrocźenja polizije nježdźe nichtó sćažene abo pohladne sćerjata lěkowacź hpytacź.

4. Rěšacź sćaženy abo pohladny stót a pschedawacź a *pschetrjebacź jenotlíwe dźele, też mloko, je sakažene.*

5. Morjene pžy a tóczki maju žo na gmejnſku wyschnoſći wotedacź. Kožu dźerjeć je sakažene. Hacź bo pschepytanja wokrjeżneho stótneho lěkarja maju žo morjene sćerjata tak thowacź, so jim wjedro njeſešćkodźi.

Druhi jako sćaženy abo morjeny stót žo też nježdźe dźerjeć, ale na Budyſchu fabriku wumělſkeho hnoja a wjaceswe muczli w Jenkezach wotedacź.

6. Wuwozowanje pžow a tóczkow je sawjeranſkeho a wobkedźbowanſkeho wokrjeża je jenoż ſ dowolnoſću wjeſnjeje polizije po pschepytanju wot stótneho lěkarja dowolene. Dowoli žo jenoż, hdyž je wuwos wopraudźe trěbny. Puczowazy ſ pžami do měſtnow swonka sawjeranſkeho a schtichanſkeho wokrjeża maju pschi kupjenju jebjerje tharti polizajſku dowolnoſć ſ kwitowej pokazacź. Stomelěkarſke pschepytowanje wuzwjedźenje placźa jenoj hacź tónz druheho dnja po pschepytowanju. Jako wuwos je njewobhladaje nakhwilne wotwjedźenje pžow je sawdaćeſkeho a wobkedźbowanſkeho wokrjeża pschi wulětach ale. Wone pak maju tak swěſcene być, so nikoho sługazy njeměja.

7. Naležnje žo napomina, žo niz bjes knjesa wokoleběhazych pžow a tóczkow dótšacź a je-li trjeba, jo hnydom městnej polizajſkej wyschnoſći wosjewiś.

8. Kóžde sługanje człowjekow psches pžy abo tóczki ma žo hnydom městnej polizajſkej wyschnoſći wosjewiś.

Kóždy sługazy dyrbi žo hnydom pschećiwo sćaženoſći sćěhowacź dacź. To stawa žo w Statnym lymphowym instituwje w Drježdźanach-A., Bremerstraße 16.

V.

Pschećiwjenja pschećiwo pschedsćehazym postajenjam a sakonſtim postajenjam podleża thkothanſkim pschedpiſmam po §§ 74 tyžeń. sakonja wo stótnych thorosćach.

W Budyschinje a Biſkopizach, 22. julija 1927

Hamtſke hejtmanſtwo w Budyschinje.
Měschczanſka rada w Budyschinje a Biſkopizach.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 26. julija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,20	100 pólsk. markow	146,875
100 finškich punt	20,385	100 čěskosł. krónow	12,449
100 franc. frankow	80,89	100 franc. frankow	16,43

Barlinska bursa wuplodži wczera efektam wschelake **wuspěchi.** Mjenjene bě pschi špekatku knute, podpischo pak **zwlake.**

Produktowe wiki jewjachu wěſtu krutosć, wožebje za **rožemi** jeczmjeń a wowsu. Wobej běschtaj pomjo pjatkej **za 15 pf.** po zentnarju dróžschaj. Wczera placźeńe zemnaki

w Drježdźanach (sandź. pjatk)

pschenicy 73 kg. 13,65—13,90 hr. (13,55 hr. hacź 13,80 hr.),
pschenicy 69 kg. 13,05—13,30 hr. (12,95 hacź 13,20 hr.),
rožki 69 kg. 12,75—13 hr. (12,50—12,75 hriwnow),
rožki 66 kg. 12,10—12,35 hr. (11,85—12,10 hriwnow),
nalymskeho jeczmjenja 10,55—10,75 hr. 10,10—10,50 hr.),
wowsa 12,90—13,15 hr. (12,90—13,15 hr.)

w Berlinje:

rožki 12,55—12,65 hr., jeczmjenja nalymskeho 9,90—10,25 hr., wowsa 13,10 hr. hacź 13,40 hr.,

w **termijonym** wobkowanju:

za julij: pschenicy 14,72½—14,75 hr., rožki 12,57½—12,60 hr., wowsa 11,10 hr.
za september: pschenicy 13,65—13,67½ hr. a rožki 11,67½ hr.,
za oktober: pschenicy 13,57½—13,60 hr. a rožki 11,67½—11,70 hr.,

Na pschedań.

Lowaknja, Fiedler w Chornom Khołmzu.
Krowa z cźelećejom w Jitru 18. — Dobra dójka w skorjezach *30 pola Lukalchez.*
Prožata, Penther w Stwěschinje.
Klawěr w Lubiju, Swonk. Zitawska haža 37 delka.
Wós ruczny Helwig w Hornjej Dubrawje p. Hródka. — 4-zollowſki, Schuster, kowaŕ we Wojerezach, Hródkowska dróha 33.

Pschikitajcź pytaja.

Holzu do domu, Waschkowiakowa w Běłej Wodźe, Mürkóſterka na Jahnowej dróhy. — Wiecźerne tuklo w Brěsy pola Kamjenza. — Grieferez konditorinja we Wejzej, Schillerowa haža 14.

Dospołu hajnik Huſak w Hornim Hbjelſku.
Bohowcźa, Aga w Hluschinje pola Kettiz. — Straubel we Wulkich Sdźarach. — Do Budyschina na Mužakowſku dróhu 13.
Swinińku a tuchinſku, hoseńcź „Ł słotej Kótwizy" we Wojerezach.
Tśechkrytjerjow, Polk we Wojerezach, Baderska haža 8.
Dźěłaczeńku, Nępka, fahrodnik w Budyschinje, na Drježdźańskej dróhy.

Kupicź pyta:

Jahody holanſke, Raabe w Běłej Jodźe, Schulſka haža 6.
Maleny. Zwahr w Biſkopizach na Torhoschczu 6.

Sdaunizy na pschetwaožowanje:

srjedu 27. julija 1927

w Rowej Wsy pola Huski pschip. w 12 hodź. sendu žo kuzy w gmejnſkim hamcze: 3 kózzy ſlejazeje pschenicy a 4 ſlejazeje rožki;
w Sprjejzach pop. w 2 hodź. w hoseńcźu rěblowany wós;
w Delnim Wujesnje dop. w 11 hodź. we Wałwerez hoseńcźu: Schany, drasta, žonjaze kolo, dalokowidaŕ, hontwinſkej tśelbi, dalokowid, auto, propeller a radiowa pschiprawa.
w Radšej pschip. w 1 hodź w hoseńcźu 5 kožow;
we Łašu pop. ½2 hodź. w hoseńcźu pschi torhoschczu: žonjozet a mužaze kolo, meble, koleźarſki cźaŕ;
w Bělem Khołmzu pop. w 3 hodź. w Jerascheż hoseńcźu byk;
we Werminghoffje pop. w 5 hodź.: symſki ulſtr;

ſchtwórtk 28. julija 1927:

w Budyschinje na Budnikſkim dop. w 9 hodź.: 5 bźefojow, pižaſka pschiprawa, 50 zigarow, 50 ſawalkow pkakańskeho procha, 5 ſawalkow žyzeho kakawa, 5 bleschow khognaka, 23 bleschkow cźornizy, 2 cźerjowy kamor, 3 stejaze cźežniki, 2 piani, 81 ſchawlow a cźapkow, 45 wokmjanych ſchawlow, 20 žonjazych thołowow, wiſata lampa, dekfowany wós, 2 bleschi likéra, mała pnćowańska toſchta, ſawalzy židkeho kyka na bolaze, 25 karzionow lameti, gramofon, žonjaze pižaſke blido, wohrjewazy aparat, želesina polza za winowe bleſche, kredenza, klamaſte blido, klamaſtej pokładni, dybjaczna waha, ſofa a mjechki žołaj, 3 pižaſke blida, auto, pižaſti sekretar, klamaŕiki kamor, wožkotki, ſchpihel, blidko za kurjerjow, knihowej kamoraj, drasthy kamor, 14 kobjelow, 43 krumjazych pranzow, deſkowana buda, 5 pižaſkich ſtrojow, 9 žudow, pižaſti pult.
Se žiwobudnje ruti 3 nowe powrócź zwaze wosy na kolije, 1000 prózdnych bleſchow, mužazy cźežnik a knihowy kamor.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschenicza a rožka na placźinje wobstawatej. Za posdźiše pschenicze ſtaj tuńicho dóstacj.

¾12 **hodź.: Pschi znadnym wobrocze kaž psched hodźinu.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	25. 7.	22. 7.		25. 7.	22. 7.
Pšenica			buny	22-23,00	22-23,00
rožka	251-253	251 253	woka	22-24,00	22-24,50
nal. jeczmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-16,00
nas. jeczmjeń	*198-205*	*196-202*	*žołte lupiny*	*16-17,75*	*16-18,00*
wowsy	262-268	259-266	seradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	187-188	rapa. wosušk	15,00	15,80
pšeńž muka	36-37,50	36-37,50	lany wosušk	20-21,20	20-20,50
ržana muka	34-35,75	34-35,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	bźrnj. kruški	34-35,00	34-35,25
ržane „	15,25	15,52	syno, 50 kg	1,95-2,80	2,60-3,00
rapa	300-305	305-310	rżana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńž. „	1,10-1,50	1,10-1,40
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,80-1,00	0,90-1,15
pjeluški	21-22,50	21-22,50	jeczna „	0,80-1,00	0,90-1,15

Drježdźańska burza (25. 7.)

Pšenica	273-278	bźrnjace kruški	37,50-38,00
rožka	255-260	pšeńž. wotruby	12,70-13,50
nalětni jeczmjeń	—	rżane wotruby	15,50-16,70
nazymsk. jeczmjeń	207-215	pšeńžna muka	46,50-48,00
wowsy	258-263	rżana muka	38,50-40,00
čefwjeny dźeceł	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	189-192	hróch	33,00-37,00
ruhančki	13-14,25	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

25. julija.

84 woł., 166 byk., 306 kruw. a 28 jałoja., 737 ćelat, 708 wowcow, 2683 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 64—67, 2. 58—61, 3. 49—52, 4. 41—46;
byki: 1. 63—67, 2. 58—62, 3. 52—56;
kruwy: 1. 59—63, 2. 50—57, 3. 40—46;
jałojcy: 1. 63—67, 2. 50—59;
ćelata: 1. 70—76, 2. 67—68, 3. 55—59, 50—55;
wowcy: 1. 62—65, 2. 50—55, 3. 42—48;
swinje: (rjez 300 pt.) 60—62, 2. (200—300) 62—65, 3. (200—240) 59—61;
ranzy: 50—54.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihličišćatkja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 173 — Budyšin — Srjedu, 27. julija 1927 — Bautzen — Lětnik

Němska a Rumunska.

K pscheměnjenju w knjeżerstwu. — Hospodarske poczahi. — Rumunski dowójnski dołh. — Zadany kredit wo 200 milijonow.

W Bukarescze, 26. prażnika.

Se šmjerczu kralа Ferdinanda nastate pscheměnjenja složuja naschu kedźbnosć **na poczahi Němskeje ke Rumunskej.** Derje wobhonjena strona piša nam pod dźiwanjom na stejischczo rumunskeho ministerstwa pschedźenyk Bratianu wo tym szczěhowaze:

Hižo sto a dźeń jedna Němska s Rumunskej wo wotstronjenju wěstych wójnskich shnykow, wo nowem wikowanišim sdźerżenju, wo kreditnych praschenjach, a njeje žane potajnstwo, so Bratianu we wschelakich wuradźomnych dypkach druheho měnjenja je, hacž jeho pschedsydnik — wot njeho cžišnjenu Avarescu.

Hižo 40 lět do šwětowej wójny žu wulke hospodarske poczahi mjes Němskej a Rumunskej wobstale. Hischcze dźenża so w Bukarescze stup ja stup na tamnu sanjdženosć dopomnja. Dźenża žno so tam sažy wjele němski rěczi. Wěso je wójna nowu, hinajschu Rumunsku stworika, kiž nasch wjazy snaca nochzyschce, haj nasch hidźeschce. Němske myšle, němske wobthodne methody (waschnja), němske twory cžehnjeja wospjet do kraja wulkeho Carola.

Rostorhane poczahi so sažy nawjasuja.

Runje Bratianu dźe bě, kiž hižo 1912 jako tehdomnischi ministerski presidenta Rumunskeje na konferency w Genue s Rathenauom so załožbnje dorěcža a wospt w Barlinje šlubi. S wospyta drje nicžo njeby, ale hospodarske sbližanje wobeju krajow je mjes tym hladajo postupowało. Dowosujemy hižo wjazy hacž pokazu dowójnskich twarow s Rumunskeje. Hischcze je, so Rumunska dźenża šamo wjazy do Němskeje dowosuje hacž nawopak. Schtož nětko

politiske jednanja

nastupa, kotrež žu pomału sastajiłe, dha so poczahowachu najprjódzo na bankowki „Banki generale", kotrež žu němske wobšadne wyschnosče w běhu wójny do płacženja dake. Jedna so nimale wo

dwě milijardźe hriwnow.

Druhi dypk je praschenje rumunskich dowójnskich tentow w Němskej. Nětkuschi rumunski sinanzny minister Lapedatu je w sašchkym měšazu to nastupace jednanja w Barlinje nadewšał. Jako podloha

sa sarjadowanje rumunskeho dowójnskeho dołha

je so wot němskeje strony tak mjenowany „Kaufmann-Ritterowy" *plan pschedpokładźi. Kaufmann je w Rumunskej znata wosoba a president wažneho bankowego wustawa, kiž w swojim cžasu w nadawku rumunskeho knjeżerstwa do Němskeje pschindźe, so by so šobustawam pschedsydstwa stajneho kreditneho akcijowego towarstwa Ryczerom wo technischich podłohach wospjetneho pschewzaca daršeje šłužby dorěčžał. Njechamy naschich cžitarjow s drobnostkami wobcžežowacz, ale we němšim wobšedźenstwje je hischcze*

na 350 hacž 400 milijonow lajow biesdanjenych (po naschich pjenjesach na 300—350 milijonow šl. hriw.)

Praschca so, kak maju so tute sumny swjesez. Dohdź tuto praschenje rosrisane njeje — Rumunska płaci hischcze pschezy jako njewěsty dołžnik —, njeda so tež wo 200milijonski kredit rěczeć, kiž dyrbi Němska Rumunskej spuschczicz. Němska žej žada kaž druhe staty, na pisch. Jendželska a Amerika, spezialne rukowanja.

Jenicžże wjetsche rukowanje, kotrež Rumunska wobžedźi, žu je želesnizy, kotrež so wšo jeno pischi wulkich pschileżnoscžach cžasacz hodźa. Tola wone Rumunskej samej tužamu wěstosz njepositicza kaž w druhich krajach, dokelž waschnje sarjadowanja jara pschihodne so wobyczy njesda. Wo wjele ważnischi sa pschichod je njezmérnje bohaty skład rumunskich naturalnych pokładow. Tute móža so hakle wužitnje wutrjebacz, hdyž so Rumunska dale na swonkownoscže njesapjera, ale rosšyrnu, dalokowidźazu politiku wjedźe. Temu dadža nowe jednanja, kiž so w žnjeńzu (augusce) postajene, po dokónczenym trónstim pschemenjenju najšépscha pschiležnosć.

Němskonarodne wozjewjenje.

Němskonarodna nowinarska šłužba wosjewja: Stejischczo „Kreuz-Zeitung" w nastawku „Srjedźnoeuropski problem" wosmje nałěwne nowinarstwo jako pschiczinu, so je so w měnjenju němskonarodneje ludoweje strony dla pschisamknjenja Awstriskeje k Němskej nětkajke pschemenjenje stako. K temu s nascheje strony žaneje pschicžiny njepschedbeži.

Landsberg Hörsingowy naslědnik w Magdeburkskim wyššim prezidiju.

W Magdeburku, 26. prażnika.

Otto Hörsing je, kaž je snate, so žwojeho sastojnstwa jako wyschschi presidenta dał a to s pschihłosowanjom statneho knjeżerstwa. Wječera je so pruske ministerstwo s tutym praschenjom saběrało. Najwjetsche wuhlady ma dolholětny Magdeburkski sapósłanz Otto Landsberg. 1912 bu do němskeho žejma woleny, wobdźěli so 1919 jako zobustaw narodneje zhromadźizny na wustawnych wuradźowanjach we Weimaru, běsche wot sebruara hacž do junija 1914 statny justizny minister, 1920 bu němski pósłanz w Brüsselu a swosta tam hacž do 1924.

W posledźenju je so Hörsingowa próstwa, so žwojeho sastojnstwa jako wyschschi president Magdeburkskeje provinzy so dacz, dopjelnika. Wo praschenje naślědnika njeje so knjeżerstwo hischcze rozsudźiło. Snutskowny minister chce so najprjedy s provinzialnym wubjerkom dorěcžecz.

Dr. Seipel před narodnej radu.

We Winje, 26. prażnika.

Awstriska Narodna rada sapocza dźenża žwoje wulke rosrěcžowanje dla Winskeho šběžka. Dr. Seipel rěcžesche na ¾ hodźinu. Rěcz mischterski kruch dźiwajo na měrnoscz a wyrajnosc, so bjese wjetschcheho pschetorhnjenja a bjese wscheho pschipada pschimsa.

Němske wězowne podawanki.

W Londonje, 23. prażn.....

Statne knjeżerstwo je wězowne podawanki (Lieferungen) sastajiło, kotrež žu po Dawesowym planje wot 1. sept. 1924 so wuwjedle. Po nich je so 11 250 podawankow w hódnosczi na 900 milijonow hriwnow wukonjako a to sa Franzowsku 4878 w hódnosczi 496 mil., sa Rumunsku 20 s 50 mil. a sa Južnoslowjansku s 29 milijonami.

Slětnischczo w Karlowych Warach.

W Prašy, 25. prażnika.

Dźenża poda so kommisija dźěłoweo ministerstwa do Karlowych Warow, so by žej někotre ležownoscže wobhladała, kotrež so sa pschiprawjenje slětnischcza hodźa a so by s měschczańskej radu dojednała, pod kajtmi wuměnjenjemi by město tuto slětnischczo wschewsako. Tajke slětnischczo žej město sdawna pischeje a hižo tohodla, so hyšku lětadła, kotrež mjes Prahu a Marijanskimi kupjelemi wobtkadźeja, też w Karlowych Warach posałake. Slětnischczo budu tez mukrajne lětadła muzicz móz. To budze wěso wobtkod wo **wsele** posłužnyc.

Poincarcowa rěc.

W Parišu, 25. prażnika.

Poincare, franzowski ministerski president, dźerżesche w **Orchies** s pschileżnoscu zwjatocznoscžow sa sašonatwarjenje města **wažnu politisku rěcz**, w kotrejž so mjes druhim **s belgisko-němskimi diplomatiskimi rosrěcžowanjemi saběrasche**, nicžo mjenje a nicžo wjazy nježdasche, hacž so by so Němska w sajimje sbližazeje politiki **je žiu wójnskeje winy** wjazy njesaběrała. Sswoju rěcz sapocžinasche Poincare je **s** zwjenjom belgiskeje neutrality pisches Němsku. Potom rěcžesche wo samordowanju

Pokhowanje rumunskcho krala Ferdinanda I.

Njesměrne dźelbrace wobydlerstwa na pokhowanskich swjatocznoscžach w Bukaresce. — Pokhowanje w klóstrje Curtya de Arges. — 12000 gmejnow přewodźeja swojeho krala k poslednjemu wotpočinkej.

W Bukarescze, 25. prażnika.

Wječera we 8 hodź. bu w palascze Cotroceni sa smrěteho krala žarowanka zwjatocznosc wotměwana, na kotrejž so 3 arzybiskupja, 12 biskupow a na 100 duchownych wobdźěli. **Pschi kasheju kleczachu kralowa wudowa, kral Michał, prynzowa macz, južnoslowjanski kral a kralowa, pschedawska kralowa Grichiskeje, prynz Mikławsch, prynzejna Ilona a prynzoju s Hohenzollern a Hohenlohe.** Wschě hrodowe žurle běchu se žarowanskimi hoscžemi pschepjelnjene. Po jenohodźinskich Božich słužbach njeżechu generalojo a adjutantojo kasheju s palasta a stajichu jón na lafetu. W tym wokomiku wutrělichu kanony 101 krócz a swony 400 Bukareskich zyrkwjow swonjachu. Zarowanski cžah hibasche so po měschczańskich dróhach, kotrež běchu wot wjele stowtyhaz ludźi wobrubjene. Běchu se wschěch krajinow kralestwa pschitkwatali. Na dwórnischczu pschenješe so kasheju na wozbeitky žarowanski cžah, do kotrehoż kralowska žwojba, knjeżerska rada a zuse delegazije sastupichu. W dalschich schtyrjoch wosach sčěhowachu wyšozy sastojnizy a druhy žarowanšay hoscžo.

Wokoło ¼4 hodźin popoldnu dojeđe cžah do Curtea de Arges. Tuto małe provinzialne městaczko leži na stkoninach Karpatow a běše we 18. lětstotku hłowne město Wołochi (Wallachei). Zyrtej je kławny twar we romansko-byzantinskim stilu, zyle s běłeho marmjela a połoczaneho mošasa wukładżena. Na dwórnischczu cžakachu lokalne duchownstwo, sastupjerjo wyschnoscžow a wotpósłanzy s 12 000 rumunskich gmejnow. Kasheju njeżechu sašo generalojo a stajichu jón na lafetu, kiž bě jako wójny kasheje pschetworjena. Pschi wukonjenju zeremonijow wotedachu so wospjet 101 wutřelom. Mjes pschewodźerjemi kročachu wotpósłanzy, kotriž běchu se wožbetymi cžahami pschijěli. Zarowanski cžah běsche na kilometer dołhi. Po hodźinzu dozpě klótschr, hdźež bu kasheju wokoło 5 hodźin połda kralа Carola a kraloweje Hilžbjety stajeny. Wob cžaš pohrjebnych zwjatocznoscžow buchu we wschěch rumunskich garnisonach 101 wutřelow wotedatych a we wschěch rumunskich zyrkwjach so zwonjesche. — Wjetschina europskich statow bě swojich Bukareskich pósłanzow namołwjała, pschi zwjatocznoscžach so wobdźělicz a tak staty pschihódnje sastupowacz. —

Žarowanske zwjatocznoscže we wutroju.

W Barlinje, 25. prażnika.

W zyrkwi zwj. Jadwigi wotměwasche so sobotu sa smrěteho rumunskeho krala Ferdinanda žarowanska Boża słužba. Na zwjatocznoscži wobdźělichu so pósłanzojo w Barlinje sastupjenych krajow, mjes nimi doyen diplomatiskeho korpsa, nuncius Pacelli. Jako sastupjer statneho presidenta bě ministerialny rada dr. Doehle, jako sastupjer statneho knjeżerstwa statny sekretar se Schubert pschipódla. W srjedźnej zyrkwinskej łodźi stejachu marny, wupyschene s rumunskimi kralowskimi standartami.

W Parišu, 25. prażnika.

W rumunskej zyrkwi w Parišu wodźerżachu so wječera dopoldnja wokoło 11 hodźin žarowanske zwjatocznoscže sa krala Ferdinanda. Zyrkej bě bohacze wupyschena. Mnohe offizielne wosoby wobdźělichu so na zwjatocznym akcje, mjes nimi Millerand, prjedawschi wójnski minister Nollet a prynzejna Bibescu. President republiki a wójnski minister a swonkowny minister dachu so sastupowacz. Rumunski pósłanz z zytym pschanjestwowym personalom bě pschischoł. Krótko do sapocžatka zwjatocznoscžow dóńdże njewocžakany exkrónprynz Carol, pschewodźany wot tšoch pschecželow. Stupi do prědkowneho rynka pódla wołtarja, kiž bě s rumunskej chorhoju wupyscheny. Hdyž prynz po Božich słužbach zyrkwi wopuschczi, cžakachu na njeho wulke cžrjódy ludu, kotriž jemu pschiwołachu: „Njech je žiwy prynz Carol!" Pozdźišo rosschěri zhromadźenych a Carol poda so je swojimi pschecželemi do Neuilly. W běhu dnja zapowědźesche so, někajke wopyty pschijecz.

We Warschawje, 25. prażnika.

Wječera popoldnju wotměwasche so w prawoslawnej zyrkwi we Warschawje zwjatocžna Boża słužba sa smrěteho krala Ferdinanda, kotruž prawoslawny biskop Theodosius dźerżesche. Na Božej mschi bě pschitomny ministerski president marschall Pilsudski, zyły kabinet, sastupjerjo nowinarstwa, sastupjer presidenty republiki, diplomatiski korps w zołtu, reprezentantojo wójska a wjele ludu. Po zwjatocznoscžach pschiwsa nawjednik rumunskeho pósłanzstwa hosczi, kotriž jemu swoje žarowanje wuprajschu.

žiwilistow a žonow a wupalenje města Orchies pšches němske wójsko. Skónčnje wupraji, so **bě tehdomnische wosjewjenje Wolfskeje agentury we wójnskim czasu wo belgiskich a franzowskich swobodnikach (Freischärler) tohsta lża.**

„Kóždy ras, hdyž thežorste wójska czkowjeske prawa ranichu", tak prajesche Poincare po ßkowje, „ßu woni ſ wobežitej luboszczu bajku wo ßwobodnikach wunoschowali. Tutu njerojumnu wurěczi wužije tuthwilu **pschepytanska kommißija němskeho ßejma,** so by grawozżiwe czinki ſ nježim samotwika, kotrež je němske wójsko **pschi** ſpoczatku wójny w Belgiskej wukonjalo. Hdyž tute wobtruczenja bjes napschećiwjenja pschepuschczi**my,** dha ßo jako wěrnoscz **wobhladuja.** Hdyž pschećziwo nim woprawdźite ſkutki naſpomnimy, rosshori ßo němskonarodne nowinarſtwo a winuje Franzowſku, ſo měr kaſy. Njech pschestanu, njewěrnoscz rosſchěrjecz a budżemy ßo ſdacz, tajke wunoschowanja woprawnicz.

Tak khěts hacz ßo Němcy ßdadża, zwět blaiſnicz a pschestanu, winu ßrjedźnych mózanſtwow na ßwětowej wójnje a wot jich wójſtow wukonjane hrosnoscze w běhu wojeſkich operazijow přeez, budu Franzowzojo ßo ßhoßowni czucz, ßo móża tute podawki ſtawiſnißjo jako wotbyte wobhladowacz."

Po tutych wótrych ßlowach trjeba franzowſki miniſterſki preſidenta mitiſche ßlowa. „Dopomnja ßo ße wjeßelokoſczu", tak wupraji ße Poincare dale, „na němſkeho offizěra, kiž je 24. ſeptembra 1915 jako ſajaty ße **ßylſami** we woczomaj wuſmał, ſo bu město Orchies po **nadawku** němſkeho **wójnſkeho** wjednißtwa ſapalene. Tu **ßyſły** wołoża we wulkej měrje, na ßadźawe czinki **pojabcz** a pschinoſchuja k ßbliżenju wobeju narodow**ów** bóle, hacz ſchiwdżenja a pschikłodżowanje. Tak grawoczińe każ je ſadżerżenje němſkich palerjow w Orchiesu bylo, dha nichtó na to njemyßli, ja to **zyty** lud ſamolwity czinicz. Ně, jenoż tamni, kotſiž ſakhadżenje Němcow wuſprawnuja, maja ßo ſa winowaczi wobhladowacz.

Nichtó mjes nami żej njepischeje, hidu mjes ßuboduymaj narodomaj wuſmywacz, kotrežuż dorosumjenje ſa měr a człowjeſtwo nuſne je.

Żedźimy ſa czaßom, w kotrymż budże nam psches ſadżerżenje Němcow możno, te w létach 1914 hacz 1918 **wutrate** czerpjenja jako pschichodej pſchißłuchaze wobhladowacz. Franzowſka nje pschestaja, ßwoju wolu **k** ſjednanju pokaſacz. Franzowſka je psches dobycze **ßwoje** naturſte mjeſy ßaży namakała. To by njewodomny akt był, bych-li ße w ßwojim dżele ſaßnatwarjenja ßo psches nětkajte dyrdomdejſte plany pſchikrótſchicz chczyłe."

Poincare ſtónczi potom ßwoju rěcz ſ napominanjom na politiſke ſtrony, **kabinett narodneje jenoty w ſajimje** hoſpodarſkeho a finanzielneho ſaßnatwarjenja Franzowſkeje njemylnje dale dżełacz dacz.

Za pjeć miljonow zawěſczeńskich znamkow kradnyli.

Nutſamarjo w jendżelſkim ſtrowotnym miniſterſtwje.

W Londonje, 28. auguſta.

W běhu ſaůdżenje ßobotu ße ßo w Londonje jene ſ najwjeſkich paduſchſtwow poßlednich lět ſtało. Jedna **ßo wo nutſamarju do ſtrowotneho miniſterſtwa,** pſchi **czimż paducham ſawěſczeńſke ſnamki w hódnoſczi 250000 punkow** (punt = 20 hr.) **do rukow padnychu. W běhu poßlednich mětazow ßu ßo wotpjet podobne paduſchſtwa ſtałe. Paducham do rukow padnjene ſawěſczeńſke ſnamki ſeſelecha ßo we wjeſchich paketach po 50 puntach do ſenotliwych induſtrialnych měſtow.**

Nowa belgiſka wotmokwa.

W Brüßelu, 25. prażnika.

Belgiſke knjezeſtwo je němſkemu póſtajenej nowu wotmokwu na poßledne němſke memorandum pſchepoſało, w kotrejż wone ßwoje dotalne ſtejißchczo krucze wobthowa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 27. julija.

† 1862 Jan Aug. Waſko, 41letny faraf w Jabłońcu.

Kwětki, róże, pycha ßwěta
Maju z naléčom ßwój čas,
Kčěw a radoſć, młode léta
Přikrótßi ßmjerć pola nas;
Duſa, wzmi ßej kſidleſka,
Přeleć čas, ty njebjeſka!
H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer —, thermometer we dnjo +28. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer —2, thermometer w nozy +16. Pſchi ſpadowazym barometrje wuhladny na deſchcz. — Nad ſrjedźnej Europu wyſchiny leżi. Ta ßaha hacz do połnożneje Europy. Pod jeje knježſtwom mamy rjane, ßuche a ekſpke wjedro. Praſcha ßo, hacz je ßylna doſcz, nad Atlantiſkim oceanje leżaze nižiny wotdźerżecz, hewak nam ſaßo torhaze wjedro hroſy. — Jutſke ſchtwórtk ſtadża ßtónczko 4,14 hodź. a khowa ßo 7,57 hodź. Mětnacz ſtadża rano 3,29 hodź. a khowa ßo wjeczor 8,12 hodź. — Jutſke je ſtudny mětnacz. Pſchedjenak ſtaja wětrzyte wjedro.

— **Czeſke njeſwoje** ſ automobilom pola Kamjenza. We Thomßergu dóńdże wežera wutoru popołdnju wokoło 3 hodź. k cżeſkemu njeſwożu ſ automobilom, pſchi kotrymż móżachu lohko człowjekojo wo ßiwjenje pſchińcz. Dokelž wobkółko ſchpraji, jaſéńdże automobil wobſtejdżerja ſkały Herolda ſ Budyſchina, we kotrymż 6 woſobow hedżeſche, do ſchtoma, pſchećiſnyny ßo a wali ßo do wodowje hyżeje pſchi dróhy. Schtyri wežoby buchu ſ auta wjerhnjene. Pjeczo ßobujedżazy mašchu žebi jenoż lohke rany, ale Heroldowa mandżelſka ſo ſmutkach cżeſko ſrani, ſłama žebi rjebła atd. Ju dyrbjachu do Budyſchińſkeje khorownje bowjeſcz. Automobil běſche ßo zyle rozbił. Hodżiſchcz je jedyn ſ wežinnych ſ njeſrjedźitowoſcju kónz zigarry do benzina cżiſnył, tak ſo ßu ßo zyle autowe dżele ſpalile.

— **Budyſchiſke ſtatne rěcznißtwo** pyta diwju nadrózniczu rubježnikow, kotraž ſtaj njedawno w nozy pohonca Maxa Fiſchera, kiž je w młokarni w Mal. Trjebjeńczach pola Biſkopiz, nadpadnyłoj a ſe ßochorom pſchebiłoj. Nadpadnikaj ſtaj też ſpytałoj Fiſchera do wody cżiſnyncz, ale nadpadżeny je ßo ßylnje wobaral. Wonaj ſtaj cżełkoj, jako je ßo kolojedżny pſchibłižił. Nadpadnikaj ſtaj nětkaže 20 hacz 25 lět ſtaraj. Jedyn ſ njeju nježeſche jěźdne kolo. Po wſchěm ßdacżu mjeſzechtaj wotpohlad, Fiſcherowe kolo kradnyczej.

— **Polizajſki hamt** wojſewja: Na pónđelu 1. auguſta do tudomneje „Měſchczańſkeje ſahrody" powołana ſchromadżizna, w kotrejż dyrbjeſche wěſty knjes Armocht Grotkop jako ſaſtupjer knjeſa wobtkhodneho rěcznika G. Wintera ſ Lipika wo themje: „Wojowanje wo zgłe wahodnoſczenje pſched dobyczom" rěczeć, bu polizajſzy ſakſama. Saſkaſ płacżi też ſa kóżdu narunanſku ſchromadżiznu.

— **Kedżbu paduſchi!** W nozy wot ſaůdżenje ßobotu na njedżelu dobuchu ßo paduſchi do dweju domow na Wettinſkej dróhy. Do jeneho twarjenja ße paduch ſ wo**tewrjenym tſeſchnym woknom jeneje ſchkleńczaneje ve**randy ſalěſt a je w jenej ſtwě w pschijemi ſ hrubej mo**zu kamory a pißanje blido roſpacził, runjeż ßu wobydlerjo hłuboko pódła ſpali. Pola druheho twarjenja roſbi nutſdobywaŕ ſchtleńzu pola ſadnich khěżnych durjow, ſaléły do twarjenja, roſpaczi dalſche durje a pſchijdże do ſnutſkowneho twarjenja. Po ſdacżu je wón jenoż ſa pjenjezami ſchoł, pſchetoż ſamki běchu wſchitke roſpaczene a wſchitke kamory a kaſcheżki pſchewryte. — Kriminalne wotdźelenje cżini na to kedżbne, ío nětkle w raůſchej Saſkej nutſamarjo wuſtupuja (tak mjenowani łażerjo po ſażadach), kotſiž wobeje rad je wotewrjenymi wokнami do twarjenjow każa. Njech ßo tohodła kóżdy pſchecżiwo temu na pſchihódne waſchnje ſchkita.

— *Jeneho tudomneho pjetnikeja miſchtra,* kiž je dla pſchekročenja poſtajenjow ſa ſchkit dżełaczerjow hižom khłostany, polizija ſaßo napiſa, dokelž je ßwojim pomocznikam ſaßo wjele pſches ſakażuży dowoleny majdżeſki dżeſaſki cżaß dżełacz dał.

— **Słótna a rataſtka wuſtajeńza.** 10. a 11. ſeptembra 1927 ſrjaduja wokrjeżna direkzija Rataſtkeje komory ſa Hornju Łużiju a Hornjołużiſke płahowarſke ſwjaſki w Budyſchinje w Husaſtkej kaſarnje wuſtajeńzu ſłotu, ſ kotrejż je ſjednoczene wuſtajenje rataſtkeho gratu, maſchinow, wuhłodowa a wſchelake pſchedmjetnoſcze. Pſchiſłuſchenjow wohładżenja na wuſtajenju je dotal wjele dóſchło. Saſkſka Hornja Łużija też tónkróć pokaża, ſo ße ſwojimi ſamóſnoſczemi ſa druhimi krajnymi dżełemi njeſtej. Naprašchowanja dla tutreje wuſtajeńzy maju ßo ſłacz na wokrjeżnu direkziju Rataſtkeje komory ſa Hornju Łużiju a na Krajny ſwjaſk ſakſkich towarſtwow ſtadłowych knihowid**dźelenje** ſa Hornju Łużiju (Kreisdirektion der Landwirtſchaftskammer der Oberlauſitz, Landesverband ſächſiſcher Herdbuchgeſellſchaften, Abteilung Oberlauſitz). Přihotuja je w Budyſchinje na Mättigaſwej br. 31.

— **24-hodżińſki cżaß w ruſkim ſtatnym** ſarjadowanſtwje. Po wojſewjenju hamtſkeje preſidenta ſe ruſke ſtatne miniſterſtwo wobſamkło, ſo ße we ßbłużby je ruſke ſtatne miniſterſtwo wobſamkło, ſo ße we zyłym ſtatnym ſarjadowanſtwje dżeń po 24 hodźinach liczi.

S Khwaczicz. Njeſobo porjeſchi ſobotu tudomneho murjerja Gubſcha. Wón ſ koņu dżełaſche. Jako ju hżerjeſche, ßo wona jemu wobłuczny a frani jeko ſtroſchnje na prawej ruzy. Wón dyrbjeſche lekařſku pomoz pytacz. Lékař dyrbjeſche ranu ſaſchicz. Snjeſoženy w tutym cżaßu runje ßwój ſaßudżeniſt dom twari a budże pře ſnjeſoženja dla ſ twarjenjom trochu wocżakacz dyrbjeć.

S Khwaczicz. 25 lět je bo minyło, ſa ſudowna baba, kujeni Rüdigerowa, ßwoje ſaſtupiſtwo wukonja. Jubilarka we wſchitkich domach ſnata, dosta wot Swjaſka babow hódnoſtny ſłowniſti cżaßnik.

S Khwaczicz. Naſche herbſke towarſtwo ſeńdże ßo njedżelu k wažnej ſhromadżiźnje a to pola knjeſa Schołty. Dżeniſi porjad je jara wažny, nastupa pożmjertnu pokładnju atd. Ssobuſtawy ßo na tuto wosjewjenje wobeje pokaſuja.

S Noweje Wſy pola Rakez. W nozy wot njedżele na póndżelu je ßebi jedyn tudomny wumjeńkař a ſkładnoſtny dżełaczer w Rakezach tajke puki boſtał, ſo je dyrbjał lékařſku pomoz pytacz.

S Lubija. Paduſchi dobuchu ßo do jeneho tudomneho hoſcżenza a kradnychu 200 zigarettow, diwaj litraj zitoweho palenza a nětkaže ſa ſchtyri hriwny dróbnych pjenjez. Paduſchi ßu wokнomu ſchkleńzu wubili, wokno wotwjertnyli a do hoſcżenza ſalěſli.

S Lubija. Po wojſewjenju měſchczańſkeje rady ßu tudomne měſchczańſke knjeſe wot 26. julija nětkaže 10 dnjow dołho twařſkich dżełow dla ſaſtwjene. — Na tudomnym hamtſkim ßudniſtwje ßu wjeſnik ſelowonoſnych knihow, knjes Thiel, ſa juſtizneho inſpekora, knjes Karan ſa juſtizneho ſekretara, knjes Grundig ſa kenzlijoweho wjeſchćeho aſiſtenta powołchenj. Knjes juſtizny praktikant Schreiber je wot 1. 8. 1927 na hamtſke ſtudniſtwo we Drježdżanach pſcheſadżeny.

S Pěſtrz. Naſcha ſkowana „holanſka wjeſka" je wſchak wo**leżana** wot wſcheho ſrjedneho ſolka a hary a kaczmjeż je w Sserbach nadoſcz wſchelakich ſrjedżenjow a dża hóſdeje wjeſtſche wjeſki ßo hižo po létach kaikekluki narodne towarſtwo naſtajiło a „feſtiwal" wuhotowało, k mam tola žebi hacz dotal ſkoro żane njeſabża. S minjenej nje**dżelu nam ſłónczinje ſhožowny dżeń ſaßwita,** hdyž něſto **žebi ßuſodny Niebjeſczanſki „Ssokol"** do tudomnych ſtron wulecża a ſarjadowa w Mechelu hſcżenzu ſjawny cżełowuczowanſki wjeczork. Tuž wěſo też minohi (?) łętny wjeſnjan a wjeſnjanka wjeſanjechachtaj wožebitu żahu pſchiſłeſnoſcz a běchu ßwódkoju wjele ſnuriadnych poſticzajnow. Kaki ßo wopytowarjo ſawěſcze njeżdu. Wſchitke běchu wſchitke wunwjedżenja — proſtne, na narjadach, cżeſłowe — a pſchedſtajenja — wjazore ſkupiny — bjeſporóczne. Wulzy Ssokoljo a dżěcži pod nawjedowanjom wobhładniweho nacżolnika br. Schołty bjes wumſacza ßwoju wjedżerje wukonjachu — ſkoro pſchejeważliwje — ſo ßo nam ſtarym cżaſto nimale nohi pódkowaſchtaj ſ hróßu. To

Za wysoku płaćizny.

Powedańczko ſ naſchich Lnjow.

Napiſała Kirſtina Rowowa.

20] (Pokračowanje.)

Tam pak kaſtel wopraudże njebě tak pſchipraujeny, ſo **by** ßo po jeje ſacżuczu jej lubił, wona doſta najſchérſchu **dowolnoſcz,** k naléżu wſchitko ſmutſka a ſwonka po ßwojim **dobrozdaczu** wobnowicz dacz. S naléżom dże ßo też Adam **nawróczi,** a potom . . .

Starz ſmorſchczi cżoło, hdyž we ßwojich myßlach hacz **dotal pſchińdże; pſchi tom njebéſche jemu rjenje. Pſche**ſoł wſchitko możeſche žebi ſ wnuczku dyrdżeczez, tola hdyž po**cże** wo wnuku powedacz, to wona mjeleczeſche, jako by wo **najbóle** zuſym cżłowjeku rěcz była.

„So ßym jemu tola dowolił ſapuczowacz," khłoſtaſche **ßo** wón w taſtich wokomikach a też něſto ſamoho ßebje. **„Ale** hdyž ßo wón wróczi, to jeho tak bórſy ſaßo njepuſcz**u,** doniż njenawunkrijetaj ßo derje ſroſemicz; pſchetoż wón **da** ju w liſcze ſnajmjeńſcha ſdwórliwoje ſtrowicz, wona pak **na** jeho poſtrow ſamła njewotmokwi."

Starzowe myßlicżki leczachu k lubowanemu wnukej. **Jeho** poßlednja powěſcz pokhadżeſche je Sueskanala, be ra**doſcze** polna nad poradżenym puczowanju a nad wuſpěſchnymi wuſpytanmi.

Doj, tajke ſu ludżaze myßle. Wone ju ſaż płaczata a létaju też tam, hdżeż cżłowjek njecha. „Do tuteje cżapleje krajiny by Manfred dyrbjał Nikuſchku dowjeſcz," žebi wón womyßli a pothmuri cżoło jako by na něſchto njepſchijomne pomyßlił.

Tehdom, na wonem njeſbożownem wjeczoru běſche wuboha knjeſa Miklawſcha ſ nim ſaßpatnje zehrała. Se ßobuczuczom ſ nětkhy tak horzolubowanym, potom pak ſakoſtnje hižženym pſchichodnym wjedżeny, běſche wón próh jeho doma pſcheſtupił. Też dżeńſa njebě jemu żel, ſo bě jemu **jeho** ßwoju ßobuzelnoſcz wopokaſał, hdyž běſche jeje tak po**trěbny;** jenoż to jene jeho boleſche, ſo bě ßo ſ tutej kroczelu pſched nim ſmějſchny cżinił. Korimſti njeżadaſche tola ſa jeho ßobuczuczom, hewak by, dokelž běſche Nikolaj ßo hižo tak daloko ſbrał, ſo możeſche ſaßo ſtanjeż, tola ßam ras do Orlowa pſchiſchoł, a jeho wupſi ſ tym wotrunał. Stary knjeſ mjerſaſche ßo na ßwojeho pſchihodneho ßyna; pſchetoż bynjež, by ßo też hiſchcże bóle pržował, ßadoſcz potiſcżicz, to wona tola dżeń a bóle pſchiběraſche, łubowaneho, ßmjerczi wutorhnjeneho wunka wohładacz.

W tom wokomiku, hdyž bě ßo nad prěnjorodnjenym po ſdacżu mrějazym ßynom ßwojeje ſhubjeneje, ale njeſabyteje dżowki nakhilił, bě w jeho nutrinach truna ſaſlinczała, kiž běcże lěta dołho mjeſczała, něſto pak njedaſche ßo wjazy dżeſ potłóczicz. Powěſcze doktora Rauſchera njeběchu jimła ſwjeſelaze. Wbohi Nikuſchka!

So by Margita niczo njeſhonika, bě wón ßłużownikam a ſłużownizy ſakaſał, wo **Korimſtich zenje** njerěczeć, a do Orlowa njepſchikhadżeſche nimo **dekana** Jurczeho, rěcznika Krauſa a doktora Rauſchera, kotſiž pſchińdżechu ßebi ſchach ſahrać, ſana żiwa buſcha.

Młodaj mandżelſkaj njebeſczataj w měſtaczku a we wokolniſe ſamych wopytowu cżiniłoj, tuž też njemóżeſche ſana ſ knjeſom młodu Orlowſku wopytacz, ſchtož bě pſchi tutych wobſtejnoſczach zyle ſchwarnje. Wona njedyrbjeſche dożyła ſhonicz, ſchto bě ßo pola Korimſtich ſtało; wona dże ſama ßo ženje ſ jenicżkim ſłowczom ſa nim njepraſchejeſche; woni bě**chu** jej zuſy.

Knjeſej Miklawſchej bu pſchezo njepſchijomniſcho. Dwójzy njedobżiſcha wón klepanja wo durje; **hałe** hdyž ßo k tſeczemu rajej ſakłapa, ſwurnna ßo wón ſkoro ſ radoſcżu a ſawoła: „Dale!"

Nichtó bě pſchiſchoł jeho w ſamotnoſczi myliczi; tón pak běſche jemu ſ witanym hoſczom, pſchetoż ſamota poża jemu wohnła bycz.

Tola cżaſto pſchińdże też nichtó, kotrehoż njeżby wocżakował. Stary knjeſ bjes maka wuſkoczi ſe ſoſy.

„Manfredo, ßy to ty?"

Wopraudże tonu tak bě; nuts do jſtwy ſaſtupi Korimſti. Na njeſwocżomnaj wobeju knjeſow wotrażowaſche ßo njemała wuſkoſtliwoſcz, kiž nedżyſche ßo ani potom pominycz, hdyž běchtaj ßo poſtrowiloj a pſchi pjezaku pożydloj. Knjeſ Miklawſch dyżyſche ſaſmonicz, ſo bychu ſaßwěczili, ale Korimſti to njepſchidha. „Tu wſchak je doſcz ßwětło a tej pſchijomnje tak."

Starz poſchkara we wohnju a pſchiloži; wón zyle wjeſe wědżeſche, ſchto budże pſchichodny ßyn w pſchichodnym wokomiku prajicz, a to jeho hižo do cżaßa roßborjeſche.

„SSwym pſchiſchoł ßo podżakowacz, nano," poczo Korimſti a jeho hordy, ſmmny hłóß ßo tamaſche, „ja njeſaßłużenu łubоſcz a twoje ßobuczuczе, kiž ßy mi w najbórſchej hodźinje mojeho żiwjenja wopokaſał."

„Tak?" Knjeſ Miklawſch ſo ironiizy poßmějeſche. „Ja myßlach, ſo niczo we tom njeſwěſch abo ßy ſabył, a ſo je to tak najlépje."

„Wój dżak je ßo ſakomdżił, to wſchak wěm," pſchiſłuſchi Korimſti. „Alle ponyłyli, proſchu, ſo w prěnich dnjach njemóżach ani kroczałki ſ domu ſtupicz. Potom ßu ßo wobſtojnoſcze w Orlowje pſchemjenile, a hakle něſtkole, hdyż ßłónczinje ſhonik, ſo ßy ßam, móżach ßwoju winowatoſcz dopjelnicz. Wobaj potaiſtim moje ſapoſdżenje a wſmi mój dżak. Rad bych prajił, tej Nikolajowy; ale to by měr**noſcz** njebyła. Nikolaj wo twojim wopyczu, haczrunjež bě**ſche** ty jenoż ſ njemu pſchiſchoł, niczo njewě. A dokelž njeſy ßo ty wjazy ſa jeho ſtrowotu praſchał, to žebi myßlach, ſo ßy traſch ßo dla ßwojeho pſchekłwataneho dopakasa na**dobneho** ſmyßlenja roßkał, a ja njechach, ſo by mój ßyn ßo ſ wopacznymi nadżijemi jebał."

Po hłożu łékárnikowem bě ſpóſnacz, kak jara dyrbjeſche ßo napinacz ſwoju hordoſcz pſchewinycz. Starz knjeſ pſchehnuty pokhilenu hłowu.

(Pokračowanje ſcżěhuje.)

pak niczo njewadźi! Njesłachodniy sacžišćeŕ je kutoń mučtwy šwérnych, šróšbnych šerbšćich žiwnow, Sokolow, wot najmótšćeho hacž do najšćeršćeho, bjesdwélnje pola naš wšich pšichitomnych sawostajił. Je jažny bopokaš, so ehe šo njeekažena róbna mlodźina štrucžiła na cžele a — duchu (Mens sana in corpore sano: w štrowym cžele, štrowy duch), so rosnje, njedljomnje šo pšichima grain a njeseprózninje dźela pod kražnym hokolšim heššom: „Sa narod, wótczinu!“ A rěcžane horkwe słote štawa njech šo sarja wšćom hluboko do nutrin wutroby a mótija warobne wédomjo, so klúčnje štejimy wšchitzy bjes dźiwanja powolanja a pšichišlušnosće worschtam jenoliwca, jako kuth zyk ſ najšeŕ lubeŕ róbnej mlodźinu we štwjatym bopu sa sdierženje a sakhowanje drobeho naroda. To daj Bóh! — Wam Njebjelčanam pak budź pšchejcželnje na žurla mjes druhim jako khwalobne pšchipówjace a derjeržaštužena msda sa nalożene prózy a bźélo k poradženju žwjedženja, a pšcheberšchem nowy pohon. Nasdar!

S **Kamjenza.** Tudomni měšćerjanjay sastupjerjo pšchiswolichu we žwojim pónd źelnišchim pobeždženju 1000 hr. sa ſ wulkeŕ wodu potrjechenych w bole rěkow Gottleuby a Wilišlizy.

S **Kamjenza.** Radupodawanje braschiwym w Kamjenc [illegible] 1927, wot 9 hodź. do wječora w [illegible] wustawa.

S **Nowjom.** Njeměrnje wustrólała je žo w naschej wby wudowa jeneho kubleŕa. Do durjow njaskowjeje a pokrowje kurjelnje wot nutska něchtó bypasche. Jako wona durje wotewrí, pšchitúbje ji mlody baczoń napischeciwo. Wboh ptak běsche žo na wuheń hynył, žo wobžunył a do kurjelnje padnył. Baczona dyrbjachu pak mnoziy, dokeĺ běsche žo thětro wopalił.

S **Wachoš.** Tudomne towaristwo thělsom njedźelu 31. julija swoju khorhoj poswjeci. Hižom bobotu wječor Sudže kommers w Balkez hoschezenju, ke kotremuż žo w 10 hodź. ſ měrej pištanje a cžah je šmólnizami pschisamknje. Njedźelu rano žo wjeżnjenjo ſ hudźbu budźa. Popołdnja je powitanje wonkownych towarischow. Khorhoj ma žo pschi wójnšim pomniku poswjeczicź. K temu pschistamknje žo žwjedženji cžah psches wjeż na thělnischczo, hdźež je wschelaka sabawa. Wjeczor budźa reje na woběmaj salomaj.

Automobilowe njezboże na Budysko-Mužakowskej drózy

a njesrosumliwe naprawy dróhoweje inspekzije.

Wežera dopokdnja po 9 hodź. jedźesche knjes kubleŕ Thonig ſ Brěžynki ſ lohkim njedźelskim jenopschežnym wosom po Budyšchko-Mužakowskej drózy domoj. Jako bě pornjo pěskowej jamje na Bórkezan Pětschowym polu pschijidże jemu muż napischeciwo, konja cžerjo. Ssam šedźesche na kole žo ſ jenej ruku konja dźerża. Knjes Thonig štyschi, so sady njeho awto trubi, ale hischcze nasdala. Mjes tym je muż ſ konjom pornjo jeho wosej. Nadobo sažtyschi wrjeskot a awto cžeri ſ wotmachom psches na drózy leżazeho muża a jeho koło. Automobil bě bórzy sasta. Na Pětschowym polu dźěkazy snjeńazo pschikhwatachu k pomozy a położichu sranjeneho muża do awtomobila. Tón jeho do Budyschina dowjesy. Kaž rěka je žebi nohu šlamał. Policija nětko należnoseź pschepytuje. Tak wjele hacž še štrony šwědskow jhonichmy, trjechi wina drje awtomobil, ale też Budyšisku dróhowu inspekzju. Wobkhad ſ awtomobilemi na dróhach wschědnje rosče. Nasche dróhi njesłuschaju hacž nanajšćerschze. Budyschka dróhowa inspekzija ma sa nusne, ¾ hacž 1 léto, pšjamy tři schtwórcžiny hacž léto prjedy, hacž je kamjenje žypaja, na dróhu kamjenje a pěsk nawoženy dacź. Pěskowe a kamjenjowe dróhowy dróhowu schěr na 2½—3 metry samjesuja. Loni w sańej nasymje žu tam, hdźež je wožera njeeźdże sta, hromady nawohli. Dróha ma tu sawinjenje a njeje po zyłej cžarje, hdźež žu kamjeschki, ſ pschewidženju. Kamuschkowe hromady žu ſ błótom samjetane, pěskowe žu ſ trawu porosčene. Hórje je hischcze na tak mjenowanej korczmarjeja horje pornjo Marczinkez skakam psched Delnjej Hórku. Tam leża kamuschkowe hromady hižo na pół léta dołho. Kamuschki žu še skały pod nohom. Tam je dróha wožebje strascheha, bynjej njeby kaž něšto ſ hromadami saraczena była. Je nimale nahla a ma wótre njepschewidźomne sawinjenje. Nunje na wjerschku hory wuběží puć ſ Krakez a to bjes dwěmaj wyschokimaj nagypomaj. Na njón žo, mójeseh pschikhadźeš je strony kajsejeź chjezoh, hakle bohladaseh, hdyž žu pornjo njemu. Se skały je žylny wobkhad ſ cžežitymi awtami ſ pschipowěschkom. Na woběmaj stronomaj dróhi a to zyle pschi kromje žu, runje na tymle strascheym městnje, nahle a hłuboke jamy. Na jenej stronje, hdyž ſ hory runje dele jédźesch, je hat, psched nim žo dróha sawinje. Tele straschnosće městna žu Budyschkej nadrósnej inspekziji derje znate a kola je dróhu njetrjebawschi měžazy do žypanja ſ kamuschkowymi hromadami saraczicź daka. Sa kp. tam hischcze žane njeeźdże stako njeje, móženy Boži džiw njenowacź. Žyke wobydleršiwo wokoliny a też puczowarjo ſ daloka tymle naprawam Budyschkeje nadrósneje inspekzije njerozumja. Schtóž dyrbi wschědnje, pak pěschi, pak ſ někajkim wosydłom, po telej dróhy chodźicź abo jédźicź, mjenuje taśe naprawy bjeswédomite. Kaž rěka, su podtajene drohudohladowaze organy nadrósnu inspekziju na straschnosćź tajkeho doczażneho saraczenja ſ pożywanjom materialom kehždźiwu cžiniti ale kaž widźimy podarmo. **Tohodła wobydleršiwo taśe saraczenja jako njesahtujenu schikanu a provokaziju sacžuwa.** Pschetoż pschi maczatym wjedrje, hdyž špěschne wosydła nimo jédźa, nima pěschi chodźazy žaneje móžnoty, so saplukkanja wobróčź.

Też wczerawshe njeběsche itajamy na konto tychle njesrosumliwych naprawow. Pschitžiskyche wnschnosće w mjenje wobydleršwa naležnje prošymy, tajkim njetrjebawschim saraczenjam drohow je kypansthim materialom wjele mězazow do czaża sadźewacź. Lětża je wšcze katastrofalnych wjedrjow doseź, so njeje trjeba, so někajki hamt ſ njesrosumliwymi naprawami k jich pschisporjenju hischcze pschinoschuje.

Z Łužicy.

* S **Holbina.** (Taubenheim). Srudny dóšt potrjechi tudomnu Krjeczmarjeaj žwójbu. Psched někotrymi měžazami snjeseži žyn Ota na żelesniżu, bórzy na to wumrě jemu nan. Mjes tym běsche žo žynowe sranjenje polepschiło, hačzrunjeż wón tak hižom na lěwu nohu tkromjeseše. W pośledním cžażu bu ſ Krjeczmarjom sažo hórje, so dyrbjachu jeho do kliniki dra. Wantí w Habrachcžtžach dowjesecź. Tam dyrbjachu wbohemu strowu nohu wotewacź. Potrjechena žwójba je wobžarowacź, wożebje też, dokeĺ běsche žyn jenoż ke wupomhanju jako żelesnišli dźěłacžeŕ pschijaty.

* S **Holbina** (Taubenheim). Pjatk popołdnja wódźe dwójčina bźemcžiczka kamjenjecžesarja Arnoschka Leimera, kiž běsche žebi hischcze ſ bratrom a žołtcžkom na wobłożenju delnjeho mosta hrajkała, do Sehrjejewje a žo satepi.

* S **Bjarnarcžiz.** W nozy na njedźelu je tudomny samkašći pomocnik Münchau ſ motorskim kolom padnył. W straschnym sawinjenju wjsčkich dwórnischcza je motorske koło pocze pawacź, schmórkny žo schtoma a padże. Jeho sozius, wésty Keĺk, hischcze derje wotendże, ale kolesaŕ žam wosta ſ ranu na cžole a kolom bjes wědomja leżo.

Lekaŕ hnydom pschikhwata a dowjesy sniesboženeho do starschiskeho bydlenja.

* S **Leutersdorfa.** Ssmjertne njesboże sta žo njedźelu popołdnju w Schreberskich sahrodkach. Jaby dwórnischcza, 28letny dźěłacžeŕ Jan Skibik wurwnaiche žebi studżeń. Nadobo padże jemu do studnje, kotraž běsche hižom 10 metrow hłuboka, deska na hłowu a rosbi jemu spanje. Snjeseženeho wuczežechu a dowjesechu hnydom do Zitawskeje khorownje, hdźež wón bórzy wumrě. Stibik sawostajì žonu a dźěcžo.

* Se **Zitawy.** W nowym měsće saúdženu žobotu wožobowy automobil a kokojesdny hromadże sajedsesch taj. Kokojesdny wosta se slemjenej wobruczku leżo. Wjednik automobila jeho hnydom do blišeje kliniki dowjesy. — Cžežke njesboże sta žo pondźelu popołdnju krótko po 4 hodź. pschi imarjenju kanala na Schillerowej dróhy. Hłubokotwarišći dźěłacžeŕ Paweł Muka se pjeczimi dalschimi muźemi roły wożesche. Pschi kulenju rołow ſ lowrije padże jemu tajka 18 hacž 20 zentnarjow cžežka kanalowa roła na ruzy a jej jemu hróbnje rosmjerže.

* Se **Shorjelza.** Cžežke njesboże, kiž žebi cžłowjeske žiwjenje sa wopor žadasche, sta žo pondźelu dopołdnja na domiz. na Worjelzi, Beerschergej. wótry. 7. Tam chajiske kłužobna Hana Bětnarjeja se spirituśom woheń sadźełacź. Plomjo žapny pak pschi tym ſ khachlow a štrabny holżnju drašu, so žo wboha sa wokomik wohnjowemu stołpej runasche. Nimoduju ludźo žo njesboże da bohladachu a plomjenja shaschachu. Wboha holza běsche žo tak cžežko wopalita, so dyrbjachu ju do khorownje domjesecź. Tam je wona wédomja wjazy njenabywschi popołdnju wokoło 5 hodź. wumrěła.

* Se **Shorjelza.** Dźowka snateho nětdźischeho direktora Union-dźiwadła, Pantera, kiž je hakle so psched tydźenjom w gerkwi Wang w Krkonoschach šwérowacź dała, je so njedźelu w Schwedskej, hdźež ſ wocžesćiwosćiju pschebywasche, pschi kupanju tepita.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mischnja.** (Sniczeny wischnjowy wunoschk.) Wischnje we Mischnjanskej krajinje, kotrež šmeđžachu wosebje lětża dobre nadpjera, na bohaty wunoschk šubdźowacź, žu ſ trajnymi hynłymi deschczemi a ze štónczkom, kiž je hnydom po deschczach sajo sažwěcźiło, zyle sniczene. Rospukane wischnje počźinaju rucze hnicź, tak je dozmka njemóžachu rosešlacź. Wobšedźerjo a najeńaj wischnjowych alejow maju lětża jara wulku schkodu.

* S **Augustusburga.** (Dom sa młodźinu.) Evangelski dom sa młodźinu, kotryż mějachu hižom do wójny mbsle twaricź, dyrbi so někto w najbliżšichim cžażu pschiprawicź. Sa tuton jamér žu hižom pschi Kamjenicžanskej drózy nědźe 12 000 kóbmych metrow wulku lejowosć kupili.

* S **Lipska.** (Snjewužiwanje žotsinsteje drašty.) Na jenu tudomnu žłužobnu hołu, kotraž runje městna njemějesche, wobrozi so jónsta, jako milosćiwa žotra sdrasczena a wubawasche, so móże ji městnosć w Potsdamje wobstaracź, holza trjeba jenoż žwoje wacžoki hnydom ſ wacžokami zuseje na dwórnischczo dacź. To je wona cžinika a wot teho cžasa je ko milosćiwa žotra ſ wacžokami łhubika. Wězy, kiž běsche na tole nište waschnje žłužobnej wurečzała, běchu 300 hriwnow hódne.

* S **Lipska.** (S motorstkim kolom do šmjerce.) Sobotu popołdnju sta žo na tschišnej dróhy mjes Altenbachom a Wurzenom cžežke njesboże ſ motorstkim kolom. Jene motorske koło ſ pódlanskim wosom sajedże do cžežiteho automobila. Motorowy kolesaŕ a jeho žona łuschtaj na dróhu wjerhnjenaj a wotlaschtaj mortwoj leżo. Motorske koło cžežko wobschkodźene wottrjesechu.

* S **Lipska.** (Khłostane padnschtwo.) Pjatnaczetschnje spomożeśiłowesko thowarza, kiž w jenym tudomnym dźěłacžym domje na wopyzże ſ schehwjasche, lepichu, jako dźiwjsche pomognu wotplabarkn wobkradnycź. Hólz štoczi ſ wokom won a stama žebi tkwu wobju.

* S **Waldheima.** (Khłostanzy ſkładuja dary sa ſ wulkeŕ wodu potrjechenych.) Kerkž tudomneje khłostarnize kuschcze wuprajili, so bychu też někchto sa ſ njewjedrowej katastrofu potrjechenych dacź směli. Sakske justizne ministerstwo, kotremuż bu tole pschecze pschedněsene, je na to ſ wukazom na wschitke jastwa wotmolwiło, so žo ſ wocžekujenjeseho stejišcža njemóże samołwicź, dźiwli jatym dopjelnjenje tajkeho pschecza sapowědźicź. Po wosjewenju tuteje dowolnosće je 392 muźy a 99 žónzy jeszi 1464 hriwnow nawdali. [illegible] ſ pomedźe ſ Sakskeje Statneje Banki pschepokasachu.

* S **Zwikawy.** (Cžežke njewjedra nad Zwikawu.) Saúdženu žobotu rospuschczichu žo nad městom Zwikawu cžežke njewjedra, pschi kotrychž bźyst na někotrych městach dyri. W błišim Cainsdorfje błyst elektrotechnika a sastupowazeho měschczanoku Klosa ſ semi cžišny. Pschikhwatany lékaŕ mózesche jenoż hischcze zmjerzcź spóznacź.

* S **Plawena.** (W hnójnizowej jamje žo jadnyhl.) We žušodnim Stóckigm padże dwěłetny hólz do ſ hnójnizowje jamy, kotruż běsche jeho 16letny bratr na krótki cžas woinowdźelu wostajił, a namaka w niej swoju smjerzcź.

* S **Tübingena.** (450letny jubilej.) W lěcže 1477 sałožena Tübingenska universita swjeci ši tele dny jubilej swojeho 450letneho wobstacża.

* S **Halle.** (Hólzeny pad.) Pschepytowanje pschecziwo hórnikej Crichej Friete, kiž ſ žo słónzowanje ratarja Hejka winnje, cžehožbła du Max Hólz ſ te thłostarnize na cžaſ žiwjenja sahnjodźeny, budże hischcze někotre tydźenje tracź. Jednanje pschecziwo Frieti. je-li trajch ſ wobsłóržbje na naschecze njemu bóiłoże, budu w nasymje psched pschischożnym sudom w Halli ſo weimérwacź.

* S **Stendala.** Tu namaka policija mandźelsku jeneho witowarja ſ delikatessami w jeje bydlenju morwu leżo. Policija saja mandźelskeho, dokeĺ je pobladny, so je swoju mandźelsku słónzowal, dokeĺ je wyšoki pjenjes ſ žiwjenskeho sawěšenja dostacź chył. So je mordaŕ mandźelski sam, na tym hižom njedwěrujo.

Hospodarski rozhlad.

Srjedu 27. julija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

Dollar	4,2035	100 pólsk. markow	46,90
100 šwjedz. kronow	80,95	100 franc. frankow	16,44
100 šwjedz. frankow	80,80		

Berlinska bursa też wječzera w dotalnej njewěstoći dale postupowasche. Na kónzu bursy žo trochu wjetšse štrucženje efektowych kursow pokasa.

Produktowe wiki jenoż nasymkemu jeczmjenej a wowsej dalsche powyschenje wo něhdźe 10—15 pj. po zentnarju pschinjeschchu. Wežera płacżeschе zentnar

w Berlinje:

rožki 12,55—12,65 hr., nasymkeho jeczmjenja 10—10,40 hr., wowsa 13,20 hr. hacž 13,55 hr.

w termijowym wotkowanju:

sa julij: pschenicu 14,75—14,80 hr., rožki 12,55—12,50 hr., wowsu 11,10 hr.

sa september: pschenicu 13,63¾—13,60 hr., rožki 11,57½—11,55 hr.,

sa oktober: pschenicu 13,57½ hr., rožki 11,58¾ hr., wowsu 10,15 hr.

Na zhdeań

Jalosju wysokošmjećelum, Heinig w Pschiwjeczijach.

Kosa dobra dóžka w Budyschinje, Nowariška haša 16tr.

Kóń běłonožkny we Sslonjenju, Mužakowska dr. 14 pola Hródka.

Ložo drjewjane w Kukowje, Wišmarkowa haša 8.

Pschijatelej pytacja.

Dźiwadźerki, Wanko a Co. w Sslepoun.

Dźiwadźerjow do Hródka, Sinapina, a Waltaŕ Kolka, Lußgartenstr. 6.

Rězmistra. Nachliza w Budyschinje, Wjelerzjanska dr. 37.

Tischlermejstrow, Körner w Hródku, Deježdżanska dr. 37.

Pólkarcžu, pjekarka Hausmannowa w Budyschinje, Hospitalska haša 40.

Sčyskow a woteběrarki, spediter Hüssa w Hródku.

Dźowku, kowanja w Zokowje, [illegible]yn w Jenjelwizy pola Mužakowa.

Samkarjow, Schneider, fabrika maschinow w Hródku.

Stwinka, Wittowa w Lubiju, Brückenring 2.

Pohonjza, mlokarinja w Alberiowej kasarni w Kamjenzu.

Studujzy na pschesadojowanje:

schtwórtk 28. julija 1927

w **Lubiju** na žudnišiwje dop. w 10 hodź.: Meble, rowowe pomniki, gramofon, piwowotcžerowy stoly;

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w kasarnach twarjenje I: 9000 zigaretow, hól, zichorij, ylazki, běrnjaza muka a šwjerki, schmórowanja, pult, 2 wagi, piano a elektr. lampy schijazej maschini, pišmańše blido, sosa, špódne khołowy, wolmjane łazy a khabaty;

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.:

Ssnadny wobrot pschi wječerawschich placžisnach, we Ameriży bóle štruczeny.

¾12 **hodź.: Kaž psched hodźinu.**

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	26. 7.	25. 7.		26. 7.	25. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	251-253	251 253	woka	22-24,0	22-24,50
nal. jačmjeń	—	—	módre łupiny	15-15,75	15-15,75
nasz. jačmjeń	200-208	198-205	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wowsa	264-271	262-268	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	1-7-188	raps. wosušk	15,00	15,80
pšenč muka	36-37,50	36-37,50	lany wosušk	20-21,50	20-21,50
rżana muka	34-35,75	34-35,75	poen melasa	—	—
ps. wotruby	13,75	13,75	b.rmj. kruški	34-35,00	34-35,00
rżane „	15,50	15,25	syno, 50 kg	2,00-2,20	1,95-2,30
raps „	297-300	300-305	rżana słoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšenč. „	1,10-1,40	1,10-1,50
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,80-1,00
pjeluški	21-23,50	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,80-1,00

* S **Raabža.** (Schtyrikrócżne mordarstwo.) Sobotu zamordowa we wokrjesnym hudnišiwje 18kitny dźěłačer, kiž bě dla njekafansiwa a nuzkamanja tam sajaty, dohladowarja jatych, jeho žonu a dwě dźěśći.

* S **Hertna.** (Nadpad na policajskeho sastojnika.) Policajski sastojnik, kotrehož wjazori herjekarjo napadnychu, zaměli jeneho snich. Ssamu bu tež cžežy ranjeny.

* S **Erfurta.** (Młyn ho wotpalił.) W Hochheimje wudyri w nilnyje, kiž gmejnje hlusicha, woheń, kiž ho ruchže wupsischerć a młyn dospolnje do popjela pschewobroći. Wohnjowe wobory mójachu woheń na młyn wobmjesowacź. Najeńej nastanje pschez hischcze na 15.000 hr. schkody, runjeź na sawěsčenje.

* S **Erfurta.** (Młerlačko bjes bacżowa.) W jenym młerlačku njedaleko Weimara ſ njenom Stadtilm, kiž ma 4200 wobydlerjow, samotny ho baba jako dźěłonjemějerka a žadasche sebi podpjeru za dźěłonjemějerjow, dokelž je ho tam sa dołhi cžas jenoż jene dźěćo narodiło.

* S **Liberza** w Cžěskoslowakskej. (Samjertnje njesbožiwa.) Pschinoschowarka kalka na jenym tndomnym nowotwarje padże ſ prěnjeho poschoda dele a wosta ſ puknjenym nopom leżo. W thorownji wumrě dźěłaczerka na zwoje ranh.

Přilopk.

* **Žalostne njesbože pola Muchowa — dla jeneho kolesa.** S Muchowa ho pisa: Wušud powołaczskeho hudnistwa, kotrež lokomotiwneho wjednika wot wobstórżby dla njekedźomeho morzenja, cžłuseho ranjenja a wosrjedzenja transporta wuwinowa, je w Muchowje sdźěła pschesłapił, sdźěła pak spokojenje hudźił, schtož ho pschi wosjewjenju pokaza, wozbeże pschecżiwo Aubele. Po dosahazhych dopokalmach, rosprawach wobsamuslotnych atd. dosudże hudnistwo ke rosšudej, so je w padże Aubela tež mózno bylo, so njeje zyły aparat w rjedże był, so signalowej kschidże stej zapraziłej. Tute rospomnjenanje wjedźesche tež k temu, so bu Aubela wuwinowany. W jednanju ho wupokaza, so, by-li cžłowk, na kotryž Aubele sajedże, jenoż 2 mjenschinje prjedy wotjeł, njeby ho tute žalostne njesboże stało. Tehdom błużbu wukonjazy sastojnik prajesche, so je ho cžłowk tehodla sapodźił, dokelž ho jedyn paßažer bła swojeho kola hórschesche.

* **Žalostne njesboże ſ automobilom.** Lěkař dr. Dünnemann ſ Bielefelda sajedże je swojim autom na domojpuczu do Brakt do cžrjódźiczki kobustawom jeneho spěwneho towarstwa a pschijedże tšt wozoby. Jena žonska, maca swojom dźěći, hnydom morwa leżo wosta. Pschecżiwo drej. Dünnemannej, kiž je zyle ströhy auto wjedł, je sudnistwo pschepytowanjom sapóczinu.

* **Jubilej najstarischeho měschnika Europy.** Najstarschi měschnik zyleje Europy, haj snadź też zyleho swěta, duchowny radźiczel Heidegger, farař w Holzkirchenje w Delnjej Bayerskej, swjeczesche, kaž nowiny pisaju, swój 75letny měschnisti jubilej. Farař Heidegger je 98 lět stary.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutše schtwórk:** Jara cżopło a rjenje, ale pschiběrace połkilenje k njewjedram. W Jendźelskej njewjedra a wokhłódnjenje.

Póndźelu wjeczor ½10 hodź. su w Awstriskej podsemske storki sacżuli, kiž nětotre sekundy trajachu. Semjerjenje su samsnu wjeczor wokoło hory Rubnika, 80 kilometrow ſ pokodnja Běłograda sacżuli. Tež wokoło Nürnberga putnuchu w samsnu cżasu na nětotrych městnach tupy podsemski storki, kiž schtyri sekundy trajesche.

*

W Vevey pschi Genfskim jězoru żelesniski cżah automobil pschejedże, kiž běsche ſ 10 wozobami wobhadzeny. Pschethodny strażnik běsche runje sawjeru sběhnył, dokelž běsche cżah nimo, běsche pak pschehladał, so bo ſ druheje strony spěchny cżah ſ 80 kilometrowsku hodźinsku spěchnosću bliži. Cżah mori hnydom 4 wozoby a tamnych cżeżko krani.

*

We wokolinje Minska w Běłoruskej strach hłoda pschiběra. Sowjetske wuschnosće chléb a muku jenoż na znamki wotedawacz dadża. Ludźo cżakaja ſ cżrjódami psched zprobowanymi pschedawarjenjemi ſ bojoscżu psched hłodowymi zběżkami bu wójsko powołnili.

*

Pola Madrida powróćichu bo autobus ſ wulětnikami. Pjeć wozobow namaka pschi tym swoju smjerć, pjeć dalschich wažobow cżeżkosranjenych wotwjesechu.

*

Po powěsćach ſ Hongkonga jakhadżesche tam žiwy wichor, kiž bo taifun mjenuje. Ludź je puczowarjam je Kantona do Hongkonga bo podnórí. Snajmjensicha 150 wozobow je bo tepiło.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Luisa swud. Libina rodź. Hajnez w Budyschinje, 75 lět. — Gustav Robert Pětsch w Hornjej Wjasowizy, 44 lět.

Hamtske wozjewjenja z Ljubija.

Sjawne pohrjebnje wokrjesneho wubjerka je póndźelu 1. awgusta 1927, dop. ½10 hodź.

W Ljubiju, 25. julija 1925.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z K...

Schtwórtk, 28. julija 1927, dop. ¼9 hodź. je sjawne **pohrjebnje wokrjesneho wubjerka** bo pohrjebnišcu hamtskim hejtmanstwje.

Dnjowny porjad wuwiża w twarjenju hamtskeho hejtmanstwa.

W Kamjenzu, 23. julija 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Macica Serbska w Budyšinje. — Na posledn. hłown. zhromadźiznje sym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuž prošu, wšě płaćenja wot nětka na schowanou adresu sl... G. Janak w Budyšinje — Bautzen I. Sa. — Serbski Dom.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zw... wanja kóždu srjedu njesetaj wječor we 8 hodź. w t... waršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornječerskej hasy. Načolnik.

Kulow. „Jednota Sokol“ zwuczuje jutře stwórtk w „kehelowni“, nie pola Braunerec, dokelž je po zwučowanju ważna wurjadna zhromadźizna. Kóždy dyrbi přitomny być. Starosta.

Luž.-serb. Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zeńdźe so z přiležnosću swjedżenja Komorowskeje Jednoty přich. njedźelu, 31. julija, pop. ½7 hodź. w Kačej korčmje k wuradźowanjam dla zlěta.

Nawječorny wokrjes Sokoła zmeje pjatk (28. 7.) wječor we wosmich w Pančicach zhromadne zwučowanje. Tyče sobupřinjesć. Program: zlětowe bradło a skupiny. Potom je wokrjesna zhromadźizna. Přińdźe pak wšitcy z dypkom!

Njebjelčicy. „Sokol“ zwuczuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Radwoŕ. „Jedn. Sokol“ zmeje pjatk wječor ½9 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Jedna so dla Zwjazkoweho zlěta we Wulkim Cisku. Starosta.

Sewjerny wokrjes Sok. Jednotow (Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Cisk). **Kedźbu!** Zdźěluju, zo so na přichodnu njedźelu (31. 7.) postajeny swjedżeń w Komorowje wšetkich přičinow dla wotstorčić njedóhdźi. Tuž bratŕa a sotry našeho wokrjesa, waša winowatosć je, zo so wšitcy na nim cyle wšěcy wobdźěliće, dokelž je to z dobom hłowna pruha za Wulki Cisk. W 2 hodź je krótka pruha za „pyramidu“, ale to z dypkom! Tyče maju so sobupřinjesć. Swjedżeński porjad započina so w 3 hodź. Načolnik.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžanach — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje

Saisonske wupředawanje

Započatk: Wčera wutoru 26. julija

Za wšě wěcy su płaćizny jara znižene!

Zonjace nohajcy por wot **30** pj.

makowe nohajcy dźerżliwe kajkosće wot **1.10** hr.

płokajomne nohajcy w nowočasnych barbach **2.40, 1.45, 1.15**

žiłżano-florowe nohajcy čorne a pisane **1.—, 1.10** a dróžše

strykow. baumjane nohajcy za žony wot **65** pj.

dźěćace nohajcy zoki a stopy wosebje tunje

kupańske šaty za žony wot **1.30** hr.

kupańske čapki gumijowe **jara tunje**

strykowane mužace zoki wot **40** pj.

tkane florowe zoki rjane woknate, nječišćane wot **85** pj.

žiłżano-flor. zoki tež z dźěłan. židy wosebite nowosće wot **1.30** hr.

jenobarbne florowe zoki wot **40** pj.

sportiske stucy we wšěch płaćiznach wot **80** pj.

sportiske nohajcy ze stopu čista wołma, dobre kajk. a mustry wot **3** hr.

trajace šaty znamka „Zelida“, připóznata najlěpša kajkosć **Znižene płaćizny!**

samowjazaki hobrski wubjerk wot **40** pj.

rózkate kornarje najnowše formy, wšě wulkosće **45** pj.

nowoč. zahornjene kornarje štworake, wšě wulk. **60** pj.

gumijowe słě hobrski wubjerk hižo wot **55** pj.

dźěćace słě wot **40** pj.

košle ze zasadkom z najn. woknješk. zasadk. dźerżliwe kajk. **2.05** hr.

makowe kholowy 1.90 a dróžše

makowe košle, sačkojte jaki, šlupfry atd. bjez rozdźěła znižene

Wšě družiny kožanych a tkaninow. rukajcow sym jara znižił! Moje wukładne wokna pokazuja Wam dalše nizke płaćizny!

Hobrski wubjerk — K wobdźiwanju nizke płaćizny

Alfred Vogel w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy — rózk Kronprync. mosta

Telefon 3430 — Założeny 1862

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bjifetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, kłudowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 — na Hrodowskim namješcinje 2

Młoda žona (wudowa) pyta městno jako

hospoza

k 15. 8. abo pozdźišo do hospodarstwa bjez žony. Ratarja sobu wyše waži. Poskić. na „D 54“ na wud. „Serb. Nowin“.

Rjane prosata

su na předań w Lemišowje čo. 5 p. Hućiny

Transmisije

kóždeje družiny **wolije, bencin atd.**

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Vogtlandske mudraske a wumělske **gardiny** story, kromki, wumělsk. płaty etaminy, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erler** na Žitn. wik. 11 znapřeka „Stern“

Wupjerki

jenož dobra twora,

¾ m 2,10 — ¾ m 3,40

⅞ m 2.60 — 1/1 m 4,20

tež hotowe zešite, ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne serbske posłužowanje!

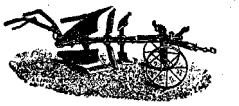

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2786

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. maśinow a gratu wšěch družin

Listowe wobalki

spěšnje a tunjo

W Smolerjec knihličišćerni

zap. dr. z wobmj. ruk. w Budyšinje

4 sylne, dobre, dołhe wopušate 6—10 lětno

dźěłanske konje

kiž su w piwarni khodźiłe, **dźěłanski grat, 2 tuflojtej wozaj,** kotrejž njesetaj 30 a 100 cent, tež jenotliwje wotedać w Drježdźanach při Nowoměšćanskim dwórnišću, Lößnitzstraße 3.

Dentist Pehsa w Budyšinje na Bohatej hasy ma zaso rěčne hodźiny.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiski Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 174 — Budyšin — Štwórtk, 28. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Kak so Južnosłowjanska wo swoje narodne mjeńšiny stara.

S Bělegrada so „Dresdner Nachrichten" pisše: Kultowy minister wojsewi wukas, kiž so ſ **wuwučowanjom wučerjow mjeńšinskich šulow** saběra a zarjaduje. Po nim budu so hižo w pśichodnym šulskim lěśe we wukwanje ſa wučerjow a wučerki w Zamborje **wuherske** a we wukwanje ſa wučerjow we Versezu **němske a rumunske wučerske stoły zakoźene.** Sa kóždeho wučerja je dokkadne nawukńenje jeneje mjeńšinskeje rěcže obligatoriske (nuſowane). Spomnjene kolegije nimaja jeno gramatiku, ale też literaturu a stawiźny mjeńšinow pśehednoſchowaś. Mjeńšinske rěcže dyrbja tydźenſcy runje telko hodźinow měś kaž južnoſłowjanſka (t. r. statna) rěcź.

Tajkele rozumne, wo kśeſcijańskim duchu a ludoſći ſwědśaze wukazy dawa Južnoſłowjanſka, wo kotrejž so w njepśicheźelſtim nowinarſtwje — do njeho ſtuſcheja też wſchelake němske nowiny — piſa, so hiſchće na niſtim ſtóhodźeńku kultury ſteja, dokelž tam kóždy krowaŕ a pśyncži ſtrajnik dospołnje cźitaca a piſaca njemóže. Nadźakmy so hewak, so wulke Němſka ſ pśichkadnym programom ſa ſwoje narodne mjeńšiny wuſtupi, kiž by pśihłoſowanje zyleje Europy namakał. Doſć pröſtowom a ſadankow ſu narodne mjeńšiny we Němſkej na pśihſitejaze inſtanzy w Barlinje ſapodałe. Njeźijawajo na to tuchi ſu ńeſa ani porſcźita njeſhibuja a ſwědomja, prawda a ſprawnoſć njeſu so hiſchće tak daloko pśechkitaſe, ſo bychu ſnajmjeńſcha pśed Bohom a cźłowjekami ſo hnuchi cźuli, też ſprawni napiſchecźo ſwojim mjeńšinam byćź. Ani pröſchka ſej wjazy njeźadamy.

Něſto pśichirunajcże ſ tym, ſchtož so Sserbam we Němſkej politicźuje. W Sakſkej něſchto, **w Pruſkej niczo,** W Južnoſłowjanſkej ſtara so ſtat wo doſahajcy wučerſti doroſt ſa ſwoje mjeńšiny a w Němſkej, wobeźe we Pruſkej, tykaja so **němſcy wučerjo do šerbſkich wjow,** ſo by so ſ pomocy ſchule šerbſka rěcź ſniciła a dozynka **wutupiła.** W Pruſkej ſej ani na to njepomyſła, wo doroſt na šerbſkich wučerjach ſo poſtaracź. Tutón na **wyſokej kulturze** ſtejacy ſtat njeje hiſchće hacź dotal ani jeniczkeje šerbſkeje hodźiny na ſeminarach, hdźež so šerbſcy wučerjo wukubłaja, a druhich wyſchich ſchulach ſawjedł. W Pruſkej je jenoź wo to cźiniła, po możnoſći

šerbſku rěcź ſanjechacź.

Pśichi tym ſu tamni wučerjo pruſkim wyſchnoſćam witanj grat. Kaſaja ſamo ſtarſchim, ſo bychu ſe ſwojimi dźěcźimi doma němſći rěcźeli a tak jim hižo w nježnej młodoſći šerbſku rěcź ſ erta a ſ mutroby wſali a ſchuli tute duſche morjaze dźěło wołožili. Hewak dyrbja so wučerjo w ſchuli pſchejara napinacź.

Tajkele njeſchcheſcjańſke, wſchej kulturze a ziwiliſaciji do mjeſwocźa bijaze, duſche a ſmyſł morjaze cźinki ſo na zyłym ſwěcźe njewospjetuja. Cźornucham w Afriźu ſo rěcź ſdźerźi, miſionarojo, koſiſ ſo k nim ſcźelu, ju najprjedy w Barlinje na orientaliſkim ſeminaru nawukńu. Ale we wutrobje Němſkeje niczi ſo ſ wotpohładom lud, kiž je Němſku w praſtarych cźaſach kultiwěrował, jenož tón njedoſtatk měſeſche, ſo ſroſumjeſche lěpje ſ płukom hacź ſ mjeczom wobtkadźeć. Njedawno hakle piſaſche němſki autor, kak buchu Sserbja dla ſwojeje rěcźe krjudowani a ſabiźi, kaž ſłót.

Sba ſo, ſo Pruſka něſto ſ mjetſchim wotmachom na ſniciśenje Sserbow dźěła, hacź do wójny. Wſchě tajne ſrědki ſo nałoźuja, ſo by ſo pod „ſakońſkim mantłom" tuto dźěło pospěſchiło. Měſtym inſtanzam hiſchće pśechowaju dźe. Sserbſki lud je tam ſatrašcheny, njeſwaźi ſej pśecźiwo němzowatym, šerbſku rěcź niczazym wucźerjam wuſtupowaź, dokelž ſo repreſalijow (wjeſcźenſow) boja a tuchi też ſchćita pola wětſchich inſtanzow namakaja. Ssamo ſwonkowny minister Streſemann njeje wo połoženju narodnych mjeńšin w Němſkej doczińa wobhonjeny. Hewak njeby tajke wopačnoſcźe pśed ſwětowej ſjawnoſću, kaž w ſwojim cźaſu we němſkim ſjemje, wunoſchowaŕ. Tuchi knježa ſej myſła, ſo je wſcho w najlěpſchim rjedźe. Potom je kulturne ſarjadowanje narodnych mjeńšin naležnoſć **Němſkeje,** niz nětkajkeho ſwjaſkarſkeho ſtata, kiž po ſwojej woli a ſamérje wěz ſarjaduje.

Južnoſłowjanſka wohańbuje Němſku. Ssamo we Sakſkej je nawukńenje šerbſkeje rěcźe ſa šerbſkich ſtudowacych fakultativna (t. r. dobrowólna). Tehodła dyrbimy tajke ſrudne naſhonjenja mjes šerbſkimi ſdźělanymi cźiniś. Młodźi ludźo, kotrymž je wſcho wukńenje pſchewjele, a ſamo „roſumni" ſtarſchi njedowidźa waŕnoſć nawukńenja jeneje ſtowjańſkeje rěcźe. W Južnoſłowjanſkej wucźa ſo ſamo literatura a ſtawiźny mjeńšinow, maja tuno telko hodźinow w ſwojej macźernej rěcźi, kaž w ſtatnej. Tam je woprawdźe doſahajcego ſroſumjenja ſa roſwiće problema narodnych mjeńſchin w Europje. Njech europiſke móžnarſtwa tutón pſchikład „paſtyrjow a rubježnikow" ſcźěhuja. Je ſcźěhowanja hódny, wobeźe ſa Pruſku — Němſku.

Znutŕkowna kriza w Sowjetruskej so přiwótŕuje.

Přirażki k dokhodam čerwjenecho wójska. — Połnomóc wukonjanskeje rady so powjetšuje. — Smjerć mnohich wysokich sowjetskich zastojnikow. — 230 Moskowskich kommunistow zajedojcenych. — Francowska warnuje Moskwu dla dalšeje propagandy. — Wobhladźenje Koverdy so wotpokazało.

We Warſchawje, 27. pražnika.

S Moſkwy pſchihadźeja nowe powěſcźe, kotrejž wo njeſwoſkej ſnutſkownej kŕizy Sowjetruſkeje rěcźa. Sowjetſke knježerſtwo je pśiches roſcźaźu oppoſizoju a ſbožkarſke hibanje ſkoro we wſchich provinzach jara wohrožene. Offizěrojo a podoffizěrojo cźerwjeneho wójſka dóſtawaju wyſoke pſchikohi, ſo bychu ſo knježerſtwu ſapiſali. Sa nawjednika ſnutſkowneho kommiſariata je pryjedawſchi cźekowny ſchef, Latźij Latźis, ſo pomjenował. Wſchitke wukrajne ſaſtupjerſtwa ſowjetſkeho knježerſtwa ſu wukaz dóſtałe, wo położenju kommunistow w pśichſtajenych krajach a wo ſtejiſchcźu ſtatow k jendźelſtej politizyj napiſchecźo Ruſſej dokładne roſprawy podaćź.

Hiſchće njewujaſnjene ſapjetki.

W Barlinje, 27. pražnika.

Leningradſke (Pětrohródſke) ſowjetſke nowiny pſchiniješechu w poſlednich dnjach **dwanaćći poſmjertnych nawěſchtkow** wulnamnych ſobuſtawow Leningradſkich ſowjetſkich ſaſtojnikow. We wſchěch nawěſchtkach namaka ſo pſchiſpomnjenje: „Wumrěł w ſłužbje ſa proletariat". Myſła ſej, ſo ſo tu wo woporu nowych ſapjetkach pſchećcźiwo revoluziji jedna, wo kotrejž we wukraju hiſchće niczo ſnate njeje.

We Warſchawje, 26. pražnika.

Wo powěſcźach ſ Moſkwy ſu w kommuniſtiſkim klubje „Cylin" na 250 kommunſtow pſchi ſhromadnej taſli na ſajedojcenje ſkhorjeli. Schešcźo ju hižo wumrěli. Naležnoſć na hiſchće ſo wujaſnjacź. W kommunſtiſkich kruhach rěcźi ſo wo możnoſći, ſo je něchtó tutón attentat (nadpad pſchećcźiwo źiwjenju) ſkućźił.

W Pariſu, 27. pražnika.

Kaž „Matin" wojſewja, je franzowſki póſłanz we Moſkwje, Herbett, Tſchitſcherina w raſnej formje na to kedźbneho cźinił, ſo dyrbi ſowjetſke knježerſtwo **bolſchewiſkemu dźełu a ſpěchowanju** w Franzowſkej ſkoro tónz cźiniś, je-li jemu něſchto na dobrym wuſpěchu franzowſko-ruſkich jednanjach ſaleži. Snatu wotmołwu, ſo tuta propaganda (ſpěchowanje) wot ſowjetſkeho knježerſtwa njewukhadźa, ale wot Tſecźeje internazionale, njeda Herbette (franzowſki póſłanz) płacźićź.

W Londonje, 27. pražnika.

Ruſka nowina „Iſweſtija" wojſewja, ſo ma ſowjetſke knježerſtwo wotpohlad, diplomatiſke poćahi Tſchangkaiſchek-Nankingſkim knježerſtwom ſaſy nawjaſowaćź, dokelž Tſchangkaiſchek, hyrnjej Moſkwa jeho ſnutſkownu politiku njeſthwaliła, njepſchećiwja ſo pśecźiwo wukrajnemu imperialiſmej (ſamotknježerſtwu) wojuje.

We Warſchawje, 26. pražnika.

Wot wójnſkeho ſudu ſapodaty namjet na pſchemélnjenje thkoſtarnje na cźaſ źiwjenja napiſchecźo mordarej ſowjetſkeho póſłanza Woiſkoſſa, Kowerdźe, do 15-lětneje thkoſtarnje pſches hnadny ſkutk ſtatneho preſidenty ſo wotpokaſa, dźiwajo na to, ſo je ſo njetkmanſtwo na jenym pſchipuſchćecźenym ſaſtupjerju wukrajneje mozy ſtało.

Amerikanſko-jendźelſke ſjednoćenje pśecźiwo Ruſſej.

W Riſu, 26. pražnika.

Kaž ſo ſ Moſkwy piſa, ſtej Amerika a Jendźelſka dla ruſkeho praſchenja ſo ſjednałoj. Hoover je ſjawnje wuſnał, ſo je njepſchecźel Sowjetruſkeje. Wo jeje pſchiſpośnaću tuthwilu žaneje rěcźe njeje. Hoover je wobſamknjenje amerikanſkeje wikowańſkeje komory ſtwaliłk, wikowanje ſ Ruſſej niź podpjeraćź. Njedźiwajo na tute krute pſchećcźiwjenje njebudże ſo knježerſtwo hoſtotej pſchećcźiwo Ruſſej pſchiſjamknyć. Sowjetſke knježerſtwo budźe dale ſwoje ſkaſanki w Amerizy cźinićź.

Trozkowi njepſchećcźelo pſchi dźele.

W Moſtwje, 27. pražnika.

Saſidźenu wutoru wotmě ſo w Kremelu poſedźenje zentralneje kontrolneje kommiſije. Wſchi wotewrjenju běchu pódla Stalin, Bucharin a druſy ſobuſtawy knježerſtwa. Wot ſekretara podata roſprawa winuje oppoſizoju, ſo wona revolugiji pſchećcźiwne hibanje podpjeruje. Dale ſo ji porokuje, ſo je zuſe ideale do ſtrony ſanjeſła, a tak njeſe roſkoru do njeje. Oppoſizija je wojpjet pſchećcźiwo ſtronje ſcźahowała. Trozki a Sinowjew njeſtaj ſo hacź dotal tutym konferenzam pſchiſpuſchćiłoj. W nowinach ſo krótke roſprawy wo poſedźenju wojſewichu.

Krute ſakrocźenje pſchećcźiwo Trozkowej oppoſiziji. Też we Wukrajinje.

W Moſkwje, 27. pražnika.

Wośebita roſprawa wo wukrajinſkej ſtronje pokazuje, kajka hodźina je bita a kak wěſće duje. Nječznik Satonſki ryhowaſche oppoſiziju wo wukrajinſkej ſtronje a měnješe: Je na cźaſu, ſo ſo ſ oppoſiziju tónz cźini. Potom pſchidźawa, kak cźile oppoſizija dźeła pſches łětaki, ſhromadźiſny w bydlenjach, w łěſach. Chcźeja ſamo podſeńſku cźiniſchcźenju ſakoſcźiś. Też ſo ji porokuje, ſo ſwiſti ſ mjeńſchewikami pyta. Ssamo ſ wukrajnſkimi nazionaliſtami ſympatiſěruja, ale ſwonka ſtrony. Dołha roſprawa žada ſej wěſo, ſo by ſo krucze pſchećcźiwo oppoſiziji ſakrocźiło a jednota na hóźdy pad ſchćitała.

Statna pomoc za Błóta.

Dopis ſnutſkowneho pruſkeho ministra Grźeźińſkeho.

W Barlinje, 27. pražnika.

Pśched nětkotrymi dnjemi wobrośi ſo pruſki ſapóſłanz dr. Schittau pišomnje na pruſkeho ministra Grźeźińſkeho, pokaſa na najnowſche cźeſće powodźenja we Błótach a proſcheſche wo ſpěſchnu pomoc ſa cźeſto potrjechene wobydlerſtwo. Praſcheſche ſo dale, kak mohłe ſo w pśichodźe tajke naturſke njeſrěcźa wotwobroćićź. Po „hamtiſkej pruſkej nowinarſkej ſłužbje" je ſnutſkowny minjſter na dopis ſcźěhowaje wotmołwi:

„Tara ważeny knjes kollega! Na Waſch dopis ſdźěluje ſdwórliwje, ſo ſe wobſtarowajomnym powodźenjom w Błótach moje miniſterſtwo ſ wulkim ſajimom ſabéra. K wotſtronjenju prěnjeje nuſy je ſe ſtatnych a provinzialnych ſrědkow 135 000 hrimnow ſ pomocy ſtajenych. Po mojej poruchnoſći budu w tuchle dnjach ſaſtupjerjo wyſchićeho preſidenty a knježerſtwowego preſidenty potrjechene krajiny pſchepucźowaćź. K poſlědſchenju hubjenych ſtrowotnych pomérow, wobeźe nuſa na pitnej wodźe, je knjes miniſter ſa ludowe dobroczeſtwo trěbne hižo potajiś. Też wobſchérny ſchkitańſki programm pſchećcźiwo dalſchemu powodźenju, kiž ma pſchicźiny huſcźiśeje powodźenſteje ſchkody wotſtronicź, žo na pohnuwanje knjeſa tataríſkeho miniſtra wobdźěła."

Bjesdźeławoſć w Němſkej ſtajnje wotebéra.

W Barlinje, 27. pražnika.

Liczba dóſtawaŕcźelow połneje podpjery wucźini 15,1 pražnika na 493 000 napiſchecźo 541 000 1. pražnika 1927 a 598 000 15. ſmažnika (junija). Potajtim wuſcźini ſpad wot 1. hacź do 15. pražnika 1927 na 48 000 to je 8,8 prozentow. Liczba dóſtawarjow pſchiſtrajka je w ſamem cźaſu wot 593 000 na 545 000 ſpadnyła. Shromadna liczba podpjerajcych bjesdźełnych pokaſuje

potajkim, so dźěło stajnje pśichśěra. Licźba wšyćkich pjesdźěnych je wo wot 15. smažnika hacź do 15. praznika wot 806 000 na 647 000 sniźiła, potajkim wo 132 000, to je wšicho hromadźe na 14,4 procentow.

Śtó je wina na krwawnych Winskich podawkach?

Pośedźenje Narodneje rady. — Parlamentariśti pśeprašowanśi wubjerk. — Narodna rada wotpokaja sozialdemokratiśke namjety. — Njeměry žu na pśiśamknjenja bjes wuliwa. — Kommunistiśki wjednik sajeźi.

We Winje, 27. praznika.

W dźenjeśnišim pośedźenju Narodneje rady zimachu žo swójśiśa sastupjerjo swójskowych krajow źiwowa. Stejśi sapósłanc a pśedawšći minister dr. Gürtler porokowaše sozialdemokratiju, so nima wjazy cźišoby tak na wotežu kaž 1918. Hdyž je žo dźěl Winiśkeho wobydleństwa dla Schattendorfskeho wuśuda rozsorił, dha je žo nakrajne wobydleństwo dla njesakonskeho wobtłoźonego strašta. Wšo pyta žo nětko ja wjednikami, totiž žu tamne krwawne podawki nałchkarali. Se tym ma za wośebje pśeprašowanśi wubjerk sabrachaś. Po wuswobolenju pśechadźiwšy a městopśechadźiwšy namjetowaše měšćanśanski rada Rummelhardt, so by žo wubjerk jako njepśihśišćejazy wusnał. Tutón namjet bu wotpokaja. Na to wobjamknu kommisija w pśihwadze, so Narodna rada žanu pśeprašowanśku kommisiju njewutworuje, hnydom žwoje dźěło zapóčeła a zarowśe žej najprjódy wot policajskeje direkcije nadrobniśke wopśašanje tamnych podawkow na dnjach 15. a 16. praznika. —

Na tónzu pośedźenja běchu sozialdemokratojo namjet njedowěry pśeśiwo swójskowemu kanclerej drej. Seipelej zapodali, kiž pak žo wotpokasa.

Policija je w sajtkich dnjach wośpjet bydlenja wjelcelakich kommunistow pśeprašowała. Wona sajasa (natrjch kommunistiśkich wjednikow Tomana a Koritschonera, kaž też žobustawow zentralneho komiteja kommunistiśkich Židow. Tola njemóžachu redaktora „Rote Fahne“, Willia Schlama, pśeśeśiwo kotremuž też wšak k sajeźu pśicholeźejśe, nihdźe namakaś. Też pola nětkorych sozialdemokratow žu bydlenja pśeprašali.

Amerika hrozy ze zesylnjenym bronjenjom wodźe.

Hubjene pokazenje w Genfje.

W Genfje, 27. praznika.

Wjednikaj jendźelskich delegatow na žónjnej wotbrónjenjskej konferency, lordaj Bridgemann a Robert, wocakujetaj žo śtwórtk abo pjatk w Genfje. Dalśe wo běhu konferency wotwiśuje nětko wuwiśaćnje wot instrukcijow, kotrež je Londonske kněžerstwo swójimaj wjednikomaj delegatow nawdalo. Wuhladny sa nětkaše dojednanja su hubjene. Po póslednich instrukcijach se Washingtona dźerži žo amerikanska delegacija žuwjeho stejśišća w praśenju śišćikow. Wona wotpokasuje nětko kaž pśedy jendźelske pśeśerja na snižanje tonaže powšahaca wójnskich łódźow) a kalibra łódźnych źělbow śišćikow.

Wěste spodźiwanje je w Genfje jedyn nastawk amerikanskeho delegata na wotbrónjenjskej konferency admirala Jones w jenej Washingtonskej łódźnej nowinje wubudźiło, hdyž w pśihpadźe njedojednanja we Genfje pśichodny twarjomny łódźny programm rozwika. Po nim je amerikanska delegacija Washingtonskemu kněžerstwu namjetowała twar 18 wulkich łódźow, 60 najnowocažnjejšich śišćikow, 270 ničatkow, 410 podmórnikow a 5 łódźnych sastawnišćow za łětadła. Schtož śišćikatki nastupa, ma Amerika nětko 10 wulkich.

Jeli žo to pśiwjedźe, budu wšo druhe namórske staty kaž Jendźelska, Japanska, Franzowska žo nuzowane cuć, też dale a hórje na wodźe žo bróniś. Ke kajkemu tónjeź dyrbi to dóńś? A potom žej wšej ludźo myślu, so žaneje wójny wjazy njebudźe.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 28. julija.

† 1471 Domaš Kempenski (Thomas a Kempis) kotrehož swětosławne natwarjace knihi „Deimitatione Christi“ we wubjernem pśełožku Jurja Libša we našej protecy po dźělbach wozjewimy. — Mamy hišće 4 druhe serbske pśełožki. Tak jara je naš lud tute knihi lubował.

Soł hólčik z kosu na łuku,
Hdyž złote zorja skhadźeju.

„Sto chceš tu“, rjekńe trawička,
„Hdyž njepśećel kraj wobćaha.

Wzmij tesak, wzmi pistoliju
A jěchaj radšo na wójnu.

Ha hólčik z kosu domoj dźe
A ryzy konja sedłaše. H. Zejler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczer w 7 hodź. barometer 722, hygrometer +5, thermometer wo dnjo +31. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer +5, thermometer w nozy 18. Naše wjedro je po złaću saže wahrožene. Schkleńza je saže na njewobstajne wróżo schła. Wyšina nad źrjedźnej Europu je sešłabjena. Nišiny s wjeczora na mozy bobywaja. Wječera rospuśćichu so saže cźežke njewjedra nad pśichrjechnišich krajinach. Ssylne śliwki śnowa wulke sapuśćenje zawinowachu. Je-li so žylna wyšina nad rańšej Europu wuwije, móžemy so bórzy saže wumjedźenja a najźerje stajnišcheho wjedra nadjeć. Dźeńa wśchat nam njewjedra hroža. — Jutśe pjatk stkhadźa žłónčko 4,16 hodź. a tkowa je 7,56 hodź. Sobotu a njedźelu stkhadźa rano 4,38 hodź. a tkowa je 8,44 hodź. wječer.

— **Małym rentnarjam** wupłaćuje žo podpjera za měsaz august póndźelu, 1. augusta 1927, popołdnju wot 3 hacź 4 hodź. w Sejmownym na Hrodowśiej haźy 10, delkach we wupłaćerni. Pśichi tym mamy wobźedbe na to pokasaś, so móža dostawarjo podpjeru jenož w pósłanejm cźasu dostaś.

— **Nyrshaje na drózy.** Dźeńa rano wokoło 7 hodź. na rózku Wilhelmowego a Malśkeje Hrózi wobzowały automobil (mały auto) a kólejśiny hromadźe skaklejchali. Kolešaŕ padny z kola a nabi śebi do hłowy lózśiśa ranu. Jeho kolo bu khětro wobśkodźene, pola automobila pak žo jenož błótowy śchitak śhibny. Wina na njeźbožu leži wjeza na kólejśinym, dokelž je po wupraśenju śwótkowe pśicheśpěśnje jěł.

S **Měrkowa.** Sabo druheho wobhbdźerja je tudomna Kuckowa skała dostała. Knjes Rother s Lipśka je ju za 40 000 hriwnow sabo dale pśichdał a to wšitkemu kusejej Lampje se Shorjelskeho wotrjeza, kiž wobkhod w skali po nowocažnych sabadach dalepowjedźe.

Z **Radworja.** Pśi našej nowej šuli stej, kaž smy tu ližo pisali, 2 pospytnej poli, kózde ma 25 arow (to je runje jutro abo nješto mjenje kórca). Lětsa su tam bérny wosadźane, dokelž bě cyła pśestrěni loni próžna leżo žałosnje z pyrjom pśerosćena, štož pśihotowanje role jara do dolha cehnješe. Hewak by so wows wosyć mohł na jedyn kruch. Pśi puću je k. Jan Winca Wohltmannowe bérny wosadźał: 5 parcelow. Kak su jenotliwe šlapy hnojene, móže kózdy z postajenych tafličkow wotcitać (1. njehnojena, 2. amoniak a superfosfat, 3. kaž 2. + kalisel, 4. hnój z hródže, 5. kaž 3. a 4. hromadźe; wšudźe też widźis, kelko kg kóždeho pśikupneho hnoja na kórc). Stó potajkim so zajimuje za hospodarne hnojenje, dźi sej to wobhladaś; tón pospyt jeho powuči lépje hač wšě přednoški. Pódłanske polo ma pśez cyło jako zakład hnój z hródže a wšelake pśimnjenja. Kózda 10 abo 11 rynčkow so wot sebje wuzbožuje. Tónle kruch je k. Jan Bórk z graciolu posadźał. Nětko lo bérny zakóčwaju. Zady polow je zahroda za dźěći. Tam paduši laža. Njech tam nichtó njekhodźi, štóž tam prawa nima. My wěmy, zo maja někotři khětro dołhe porsty, a też dźěći wědźa, štó je kradnył.

S **Rałej.** Kaž Budyšśe telegrafowy twarśti hamt wozjewja, wuśeji plan za pśichpśawjenje nadźeńśeje telegrafoweje cźary ź Rałeja do Noweje Wjsy pola Rałeja na pósłowym hameje w Njejšwaćžidle wot 28. julija t. l. 4 njedźele dołho.

S **Kotez.** Tudomne kołojźidnje wotmarśtwjo „Viktoria“, žwjeźeśe sańdźenju njedźelu julija kótuchi ležmy žwjedźeń ź tśelenjom wo myta a wukuśenjom kokoškow. Popołdnju dojdźeše žwjedźeń khětro myłachu. Wječjor wotmě žo pyšna rejta.

S **Kotez.** Wječera žujedu sapoczachu žo w tudomnej schuli žnjowe próšnjeny, kiž hacź do 18. augusta traja. Pjatk, 19. augusta, majn dźeći sajžo k prénjemu rafej do schule pśichcź.

S **Wóspork.** Sa schkodowanych ź wulkej wodu w rańšich Rudnych horach běšche naše město domjazu sbérku zjadowała. Tuta sbérka wunješe 631,10 hriwnow. Nimo teho wusłaji tudomne wobydleśśe towarśtwo 50 hriwnow.

S **Kamjenza.** Wutorniśke automobilowe njeźbože na Tonberku je hišćeze dalśe njelube zešmki méło. Popołdnju sbéża žo na nětšnje njeźbože, hdyž automobil je žwojim pśednim dźělom we łužu leżeše, mnoho wšelkich, kotiž žo ź mozu k njeźbożenemu automobilej cźišachu. Jedyn dróhowy wothladowar méješe dobladowaś. Jako wokolostejazych napominaśe, so bychu žo turnjenja wostajili, dokelž je strach, so benzinowe žudobje rozhudnje, cźišmy jedyn dźěłaćeŕ ź Brěsyny žmój žo hišćeze jelazy kónčž zigarety do łuže. W tamnjejm wokomiku pasli žo ź mózgnym rosporjenjom benzin, kiž bješe hižom wuběžał a na łuži pluwaše, a sapali też automobil, kiž žo hacź na jelezne dźele łapli. Sbytki poždźišcha na cźežiły auto sklakdźechu a do Budyšćina dowjesechu. Pśichi runowanju auta sta žo hišćeze njeźboże. Swójena pśedmjesnego automobila kola sojźišćicha dźěłaćerjej Brauerej pśches njeswocžo a mutrobno. Jeho ź automobilom k lékarjej dowjesechu.

S **Kamjenza.** Njedźelu, 31. julija wuhotuje „Łužiśke létaśtwo“ towarśtwo „Bydło w Kamjenzu“ na Kamjenźiskim létanišću **létanišći sporitli dźeń.** Sa wuwjedźenje pśechedźowanjow je towarśtwo Aero Expreß Pełwitzowne wobhodne towarśtwo w Lipśku dobyło. Tutón dźeń létaśtwa sporta njebudźe jenož za Kamjenz a jeho bližšu wokolinu sporitli podawk najpśeśišćeho rjadu, ale też za dalšnu wokolinu. S tutym pśechedźowanjom ma to móśt mjes nimiśej létadłowej industrija a schérkolinu žyłkami luda pśichpśawiś. Pśichi tym poźicźuje žo śtadnoźeš, so może kóždy jenotliwy najnowiśhe wudobyśa na létaśtwo-techniskim polu praktiśy pśechedźowanje widźeś. Sejdom lét je žo mikrito wot teho cźasa, jako létaśke pśichpśawy w Kamjenzu wupśašowanemu paragrafej podlećachu a žo pśidźenje létadło do powětra śtejšny. W měrnym wubohowanju pośebuja žo 31. julija ź bowolnoskeju wodźerja wjedra tu sajo k prénjemu rafej létadła, so bychu pokazali, schto žu njemšay létarjo a konstruktérjo w njewustajnym dźěle dokonjeli, so by nimiśe létaśtwo nowy mózny postup doźiwiło, pśichetoš létaśtwu śłuśiła pśichhod. Smuźcźi pilotojo pśechedźejedu wyšoki schulu létanja, wobźerne

Za wysoku płaćizu.

Powdańcźko ź naschich ljudow.
Napisała Kirstina Rowowa.

21] (Pokrjacowanje.)

„Dy by žebi to žwoje myślił, ja sajo to moje,“ rjekny wón nadobo rozsudnje. „Bjes powědźenow, kak žo Nikulschy wjedźe, ja bych njejšym, to žo myślich. Rauscher pśichikhadźejeśe kóždy dźeń. Nó, chzu cźi wěrnosć rjec; ja śym prenje dny na tebje cźakał, posdźišcho hižo nic. Pśichi tom posabych, so mam nětkeho pola śebje, ź kotrymž njechasch žo tu jeśtaś.“

S pósledneho žlowow wuklincza wótra hórkosć.

„Po prawom tuchach je lépje, hdyž žo wój dwaj njejsetkataj. Nochzu starych wjeżow wopomnieś; kaž je bylo, tak je bylo, je to tola žwoja wéz; ale to dyrbiśch dowidźeś, dhyšchcźate ménjenje twoja dźowka wo tebi měcź njemóže.“

Hocźrunjeź śebi Korimski ź ruku woczi a pok cźaka sakry, bě widźeć, kajke blédne bě jeho wobliczo. Wo śtuwi śeśchego cźišcho kaž w rowje. Tajka cźišcina śtukaje druhdy kaž nóž, kiž rany, i cźejśej próżu sabojene, śnowa narěsa.

„Njerěźežmoj hižo wjazy wo tom,“ rjekny knjes Mikławsch a śruna žo. „Wraj mi radšcho, kak žo Nikuschzy wjedźe a schto myślisch ź nim sapoczeć?“

Też Korimski žo wuruna; ale bolośne běšche do jeho ze cźiwilu duśchinej jenož pśechjara wośnamjenjenej wobliczo hladaceź.

„Takrucze hacź móże pucźowanje pśchetracź, pójźe doktor Lermontow ź nim na juh“, pśajeśe wón chutnje.

„A hdźe je nětkole tamny doktor?“

„Swójbnych naležnosćow dla dyrbjeśe do Wina. Dźeńa runje dojtach list, so žo tele dny wróći. Ja žo nadźijam, hdyž wón pśchijźe, budźe Nikuschka hižo pucźowacź móz.“

„A ty ź nimaj njepójźeśesch? Ja błyschach, so masch prodśiora.“

„Lékarnje dla bych ja hiśz mohł; ale ja dyrbju žo wo létnje bydlenje sa žwojeho žyma staracź, dóńź wón žo wo njewróći. Ja bych rad w blišknosći nješchto kupił.“

„Hm, ja njewěm, hacź w blišknosći by žo schto naschło. Ma wón, njedaleko Dóńź, na mi znaty jadrnego kěpa ź wariśim lublom kupicź posticźiłi; hdyž tam póńdu, chzu žebi to wšcho wobhladacź, a hdyž je cźi praśoje, to dyrbi mohł sa tebje kupicź a sa Nikuschku pśchepraśicź dacź. Tohodla pak njetrjebach žo dacź wodźerjowacź; ja wěm, so by ty rad žobu śchet, a tajke pśchemćujenje powětra by też sa tebje śtrowe było.“

Nano, ty žy pśchedobroczinny!“ Błyschcź radośće wožimi wobliczo Korimskeho; wón łkóćeśche starzowu ruku se wulkej mozu. „Njebudźe-li pak to tebi pśchewobeźežne?“

„Ach hdźe teź to? To, schtoź cźinju, cźinju tola sa žwojeho wnuka!“

„Otw, ja žo tebi dźakuju!“ Korimski stany.

„Ty hižo dźejź?“

„Ja dyrbju. Doniź žo wróću, budźe Nikolaj sa nimi žo praśeceź!“

„Tuź jeho postrow a praj jemu, so žebi pścheju, jeho bórzy strowego pola mje na wopyśe widźeć.“

Knjes Mikławsch pśchewodźeśche pśchichodneho žyna hacź do hłodby; tam pśrośeśche tón jeho, so by dale njechoł, dokelž njeje cźłoby śwobleknuty, a wonka je žyma. Wonaj žo rozžohnowaschtaj, a Korimski bźeśche sam nimo durjow śtiwow, kotrež wobhdźichu jómu śnjeni, potom dźowka a nětko wnucźka knjesa Orlowśkeho.

Nabodo wón posasta a pśchikkoni žo k muri. Ach, njeje žadyn dźiw, so žo cźi hłowa wjercźi, hdyž nimo naścheho pomjatka cźeśnje spodźiwnje krašna sańdźenośćej, bolośna pśchitomnośćej a pśchichod, ź cźornym pokrywadłom, cźiwilowazych strachocźiwośćemi sawodźetej, hdyž pśched cźłowjekom hišćeze raś rózowe, śtote, na wěśi sajźe žwoje młodośeje posastanje, za kotrymž by najradšcho sawołał:

Kichdikate bé naśche krótke žwoje;
Leźeśche wot wutroby k wutrobje
A potom do śwěta — a wróćo njepśchiśeća.
A podarmo by ty ta nim pucźował;
Pśchetož ani še śtókom worjoła
Bu brje jo nihdy njedoleźał.

X.

Po tymśiej krajnje jedźadże Margita Orlowśta na tymelu pśches jedliny leź horje na hórku. Sźwětlomódra barba jeźnaje krajny, kurjawotyh, śmětkobéły sawodźenk na bźej kožanej cźapcy, ź wobliczа wotwodźety, pśchidacu hišćeze cźerśtwiśchu barbu jeje lubośnemu wobliczu. Pśchiśchodźiśchi horje, wjedźeśche śchumela nafad a wośta stoja.

Pśched njej leźeśche, kalina wot hórkow wobdata; na krótkorańšej hórzy, wośrjedźa wulkeje krjeże śahrody, kotraž mějeśche hłódbu se śtokpwa a verandu (wultwark) stojeśche kaśtell Hórka; k jeje nohomaj leźeśche hłudobna wjeśka Borowje.

To bźeśche nětśiśe hydliśćejo młodeje knjenje. Wot hłónza wośśwětlene, mějeśche hižo w hjmje jara romantiśki napohlad; kajki hatle śměje potom, hdyž nałécźo pśchinźe a žadowe śahrody, wobwrěźowazuju wjeśku, a kuki budu śeśenjecź a teźeź!

Margita leźeśche runje wo pśchemćenjenach, kiž cźyśeśe w Horzu cźiśeć, hdyž śnéh bo pominje, rozwaźowała, ale teź wo cźejśotach, kiž śmeje tohodła, so njerośemi rěcź ludomneho luda. Njebych mohła žwoju pólśku macźerju rěcź, a njebychu-li jónźe faktojnikow teź némśki rěcźałe, to by tu nicźo njeźwucźnikła. Teź w Orlowje hižo nicźo bźeś śkowałeje rěcźe njeśamóžeśche. Hdyž Knjeza ź bźebej pśchihbadaśa, partiju śchacha śahraca, to žo wón ź nim po žwójaku rozmołwjeśche, a śtužowniźy bźehu teź wśchitcy śkowałi.

„Rěcź wśchak njeje tak cźežka,“ pomyśli śebi nětko, „ja dyrbju ju nawukniwcź!“ Wona sawrócźi sajo konika, jěchaśche zhle po hórzy horje a hladaśe, schto žo ja njej krywo. Kajki spodźiwnje rjany dal! Bolśpośa mjenowmaśche jón Dolna Dubrawy; a tak rédko a sawrjenje bé wobhdlena. To ju sawśeźe dubowe leźy, kiž žo tamle dele cźahnu; po nimi ma dolina žwoje njeno. Pśchi tuśej rěcźy je sawśeźe wjele ptacźatow, kiž w naléćju śpěwaju!

Młodu žonśtu cźehnjeśche mózuje tam do dola dele. Ale wona śebi praješche: „Haśle pośdźišcho ras!“ a fkowy do dolinu žwój pośtrow a do myślow samurjena krocźeśche ź hórki wrócźo.

(Pokrjacowanje feźehuje.)

pojezerske maschiny pscheproschuja k létanju nad Kamjenzom a kuzisti domjazymi hontami, a wotslozenje s padanstej plachtu (Fallschirm) budze wosebje zimjace. Program je bohaty. Pschi tajkich létanskich dnjach su na druhich mestnach zahorjene czyrkwy wschitkim wukonjanjam najwjetschi sajim wupokasale. Tehodla je tez w Kamjenzu nadzijeja, so budze tez tutón Kamjenski létanski dzeń mózne wuknupjenje sa némske létarstwo a jeho pionierow a njech mkohemu Kamjenskemu towarstwu nowych pschecznikow a popschewarzelow pschiwjedze, kiz na wumjedzenju jeho samerow zohubzkaja. Wschitke dalsche zjeli na pschiwabjenskich plakatach. Napraschowanja a pschijimjenja njech so sczelu na „pisarnju Luzisteho létanskeho towarstwa se zydkom w Kamjenzu" na Budyschej drozy 52 (telefon 252.)

S **Wojerez.** Njesboze, kiz mohlo lohko sle jesbkwi mecz, sta so *pondzelu popołdnju wokoło* 3 hodz. na Budyschej drozy njedaloko nowjeho pohrjebnischcza. Jako tam w naspomnjenym czasu motorowy kolesar s Lasa se brezniej pschichodzesche mimo pschijezdze, saleczi nadobo poz tudomnesho pschekupza U. kaz skazeny do kolesarza, so won kriesjwo nad swojim kokom slubi a pschi polnej jesbje s nim padny. Motorske kolo so nekotre rasy pschecziwny a kolesar wosta se sranjenym mjeswoczom a rukowaj lezo.

S **Wojerez.** Na swinjasze wiki sandzenu zobotu bechu pschiwjesli 205 prosatow. Sa nje placzachu 11 hacz 19 hriwnow. Wone so derje pschedawachu.

Se **Sslepjesho.** Sthadzowanka nasches zerbstkeje stuchowaseje mlodosce ma wschelake sczehwki. Najbole swjesselage zhu te, so be jeje wotmach tak mozny, so wschem prekowanjam horstki renegatam sadjewa. Dokelz so to poradzisko njeje, je wulkotny wupech sthadzowanki jenemu z tuteje druzizny ludzitzkow rosum straschnje zamuczit. Do Béto-Wodzanskeje nowiny „Neueste Nachrichten" je dopisz japodal. Tón mjenowana nowina wezera wotczisthcza. Podpisany je „nekotri némzy smyslent Ssorbjo." — Lepje by bylo, so tak podpisal njebu, pschetoz dopisowat steji jasnje psched nami. Widzachmy jeho na sthadzowanzu s kakazym wóczkom wokoło brudzicz. — Zuty dopisz je jenicze niste pschistoschenje, niz jenoz na Ssorbow zamych, ale tez na Nascjenzarja knjesa Eschenbacha, so je zwoju salu sthadzowanzu pschewostajil. Mjes rynczkami jemu zamo se boykotom hrozy. Sjawnje zebi tuta nikla kreatura czinicz njeweri, derje wjedzo, so ma hoscjenzar prawo, jeho wobstorczicz. — Pischiszkodza zo dale na polzaja, so je pschitomny byk. Czohodla zo na to horschi? Stej znano dopisowar a jeho pazmiczko nekajku schkerjedzeno zu pschihotowakoj a jenoz pschitomnosci pschistluschneho sastupza sjawneho porjada je jimaj tole pschekajyla? Se zyleho dosca saschmjataneho dopisa tajki wotpohlad wuhadza. — Dale pschiklodza zo, so je byla sthadzowanka propaganda sa wottorhnjenje Luzijow a jeje pschisamknjenje k Czeskej. S tymlemi namasanymi dawno wothitymi zkoni spyta némisku sjawnosc traschicz. Tónle nisti subjekt je woprawdze shromadnje straschny. — Jeho pschiklodzenje meri zo pschecziwo zerbstkim prózowarjam sjajnje s tym sjawnym wotpohladom, zich psched némskej sjawnoscu diskreditowacz. Jeho slaby merja zo wosebje pschecziwo temu, so so Ssorbjo s Nemzami sjedzu. Wscho zerbstke jemu zmjerdzi. Wscho to, schtoz je zo runjenom w Sslepjanskich stronach w tak bohatej merje na ludowych kulturnych kulcach a ludowych wosebitoszach rjaneho a sajimaweho sathowake, torha psched némskej sjawnoscu dele, wudawajo, so tute sajimawosce zo tez zwojstwa némskeho luda. Tak zlepi némstu a zerbstu sjawnosci. Samjelczi, so tam, hdzez zo se podobnymi nakazkami w némskich stronach jetkamy, zu to jenoz powostanki staroze zerbstkeje kultury w netko pschenemczenych stronach. — Schtoz schczuwanski dopisz tebole schmóraka czita, njewe, schto wón po prawom chze. Tydzenja je mjenujuz zama Béto-Wodzanska nowina rosprawu, a to zyle wezowu wo Nadworskim sleze pschinjesta. Ta je tutemu renegatej tak do stawow sajela, so je jemu nimale mohsn sparika. Krasny wukuzj sthadzowanki to hischcze dacjini. Dokelz nic próschka nima, zo na sthadzowanku horschicz, so pschijskodza a wopijetuje dawno wothyte lze. Samuczeny dopisz dzensa pola nas w Hornich Ssorbach do némskich nowin njeby mózny byt. Tam deltach njesawostanje na tak hizo dolcz satraschenych Ssorbow zyle bjes wuspecha. To schmórak derje we. Na tamne pomery je zyle pschitisi-hany. Schule zo tam, hizo létdzesatki dolho s kózdym predkom a tez s tajkim, kotrez zenje sa moralny pschipoznacz njemózemy, prózuja wutupicz, tez tu. posledniu schkriczku sacjuczo w dzesczowej wutrobje, so ma zerbsku maczer a so ma zwoju wozebitu zerbstu kulturu. Tohodla prusta schula we Ssorbach zerbske dzecko ani czitacz w zerbskej rezi njenawuczi. Ssorbskemu dzesczu po s wotpohladom durje samknu, wjedzazo do tczehizaseje zahrodki jeho ludoweje kultury. Hdyz zerbske dzecko zerbsky czitacz njenawuknje, wostanje dale we njewdomosczi wo swojim zerbskim ludje a jeho stawisnach. To je jenicki samer pruskeje schule we Ssorbach. Skoro zu w prusckich Ssorbach tónle samer dozpili. Kózde sarjadowanje, kotrez mohlo Ssorbow narodne wedomnje wubudzicz, zyntaja swopredka hizo pschekasycz. Tule methodu snajemy. Widzo sthadzowanku tak krasnje pordzenu, hnydom wjedzachmy, so po njej szehuja tele schczuwanja a pschizkodzenja. Dokelz je tole w Prusskej system, ale system dosca njepkodny a sa stat sahubny, dowuczi historija. „Naschu rez je Bóh nam darił, Bóh kiz swéty wodzi, hdyz ju món nam mózne schkita, schto nam potom schkodzi?" Njech so na nas horja bkudni. njech so slobja czerczi: Bóh je s nami, wjedze nas." Lubi Sslepjanjcy Ssorbjo, my njewopuschczimy was!

S **Lojojze** pola Hródka. Hdyz su nékto kloncze dny pschicichle, zu ratarjo tez w naschich krajinach se znjemi zaposzeli a wschudzom steja dolhe rjady pópow na polach. Kuzenzarjo pak maju tkétwo wobsezne dzelo, dokelz zu zita zyle dleschcze a wichory k semi slocziske a sawike. Sowak pak su zne zyle spokojage. Czim trudnischo pak steji s bérnami. Werny so hizom wot njeilom pschescheza a pocznaju hnicz, so drje budze na polach, kiz kuzke leza a su tehodla mokrische, wumosch bérnow jara tkudnischti.

Wuléť Serbow na wustajenzu do Młodej Bóleslawy.

Rjany lézny czas wabi czlowjelstwo wow s rauskich murjow a hajow, wabi ratarjow do pilneho finjezajanskeho dzela. Schtóz je wutkpil, chze tez plody finjez, schtóz je dzélal, ma tez prawo k wocezeschiwjenju. Jómu w lécze dyrbi so kózdy wupschahnjez je pschaha skutkownosce. Cziło zada wotwoczink, duch wolschczenjenje a wutroha zaharjenje. Wy-li so chzyl czlowjek brez kwjatk a njark bjez pschestacza, czeku by so nékdy hrdzinje wjeczilo sa tajku pschepjatojcz mozow, samozinosce. Tuz Sserbja, wschech worschtkow a powolanjow: „Sastajmy tez my zomu kolo wschednosce, wupschahnimy so s putow skutkownosce — dzela. — Sswjatok hebi na tli dny postajmy! A w kotrym czasu? We dobje czasa 27., 28. a 29. augusta!

Krasna wustajenza sarjaduje so w tutych dnjach we Młodej Bolesławie, rjanym méstacku klowjanskeho kraja. Wobsezity zerbski wotdzél sjewi nam wolkadu naschego ludu. Wuhladamy tam sastarske zerbske drasty, hudzbne nastroje, wobrazy, muzniwanske mézki a tehdyschim domjazym hojpodarstwje naschich wótzowo a mnoho, mnoho druheho, czehoz we Sserbach wjazy nimamy, njewomnimy. Wukraj je nam to psched zahubjazymi zolmanji czasa wukhowak. My chzemy a dyrbimy zebi tute krasnosce wobhladacz, kiz su so se wschech rózkow klowjanskeho kraja, s museja klowneho mésta Prahi tam hromadzile a wustajile. — Sserb sniadzenosce a pschitomnosce so tam sjewi, jeho pokłady, jeho kulturu. Sserbja, bratja, hotru, chzemy my zakomdzicz skladnosci k spoznaczu teho, schtoz je rasche? Nihdy na nihdy nic! Wysstajeje wutroby chzemy zesbkowacz, pschepropschenju k wopytej wustajenzy a nimo toho wocezeschiwmy czelo a ducha za maly pjenezny wudawk. Po stach chzemy tam dojecz, jeli mózno. Czas wulsta postajchmy tehodla na 27., 28. a 29. augusta, so by tez nasch ratarski lud skladnosci nalk, so we hobrskej liczbje na nim wobdzelicz. „Bóh je s nami, wjedze nas," tak hebi horjaze wutroby czasto sasjewamy. Haj Bóh je s nami, hdyz zmy my s nim, Bóh schlita nas, hdyz chzemy schitani bycz, won schwika pak nas, hdyz zanjechamy to, schtoz je kózdemu z nas jako drohotny dar do kolebki polozil: rez, wern a lubosez narodnu. Bratrja we horsu a wczelu budzimy hej, dóni czecze je zilach hischcze herbste krej! Sserbja wobeju Luzijow, hotnicze so na tutón krasny wulkt do swjatodneho klowjanskeho kraja. Wschudzom po Sserbach sarjadujemy s schisjerwjenske méstnosce k wobdzelenju na wulkosi Sserbow do Mł. Boleslawy na Serbskim wustajenzu. Wudawki sa sajedo su snadne, we nanajwyschim padze 10 hr., za czoż pak njeliczimy, dokelz pschercekuna ruka nam pozkicz rowne darmotne mózności. Napraczeje pak pola teho, pola kotrehoż so pschisjewicze 3—5 hr., kaz maczje. — Mózność k samokwjenju je sa Budyschzku wokolinu w „Sekretarijacke Domowiny", pola kk. P. Krjeczmarja a G. Janaka w Sserb. Domje; we zylej Hornjej a Delnjej Luzicy pola pschedkudstwow serb. towarstwow abo w serbskich institucijach. — Knjeza pschedkudzidza idzila Waiche pschipowedzenja kyudom do Budyschina na horka mjenowanych kobsezanow sarjadnistwa sajedza do Mł. Boleslawy.

Njech rosrosce so tutón wulkt k dnjam njesajomnieje kubosche k Wschemu temu, schtoz je nam Sserbam zynjate. Sserbske towarstwa, krucze do zekla! Sserbja, samolwicze so! Funkcijonarojo w towarstwach, jednoscze krótko a spekenje; 18. augusta zkonczi so pschijezdzenski czas. Zelesna wola a dizjaplina njech sjednoczi Sserbow a nasche khrobje sokolstwo! Pschinoschnej liczby jednotlivz zebiwedomnje swój podzet k Khjschemu, k spólschenemu pschewodzenju sarjadnistich pschikhotow. Njepozeczaje dzelo sarjadnistwa pisches njerozsudnosce a khaklawosci!

Sserbja, hotnicze so, pschikrawocze swoje dzelo tak, so hyschcze mózki dzélbracz na krasnym wulcze.

W „Towarstwowym powéstniku" nadeidzeczе hizo a budzeczе nadeicz wschi nadrobnoscicz, w nastupanju wotjesda na wustajenzu!

-ŕ.

Z Łužicy.

* S **Noweho Cersdorja.** Pschi tudomnym zelesnistim mosze sta so pondzelu wjecer njesboze s automobilom. Jedyn Zitarjotr kujes sajedze je swojim automobilom do zelesneje zerdze, kiz je jako wobezenje pschi khétro wuzkolim drohowym nahypje pschiprawjena. Automobil pschelama zerdz a padze je swojim wjednikom po nahypje dele a wosta s dospolnje roskitym khlébjakom a schibowanym blotowym schkitakami lezo. Dalsicha schkoda njebesche nastala.

* S **Wósirowza.** Zivjenje wsal je zebi tudomny rezník Kurt Kahlenberger, kiz bésche znata a wazena wosoba. Wobzarujomnemo, kiz bésche so hakle s jeneje Sborjelstege czinowneje lékowarnje wrócził, w jeho domje wobwésznjeno namakachu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Schmiedefelda** pola Stolpja. Psched wulkej schkodu swarnowany bu pschi njewjedzenje, kiz pjatk popoldnju pisches naschu wokolinu czehnjesche, tudomny historist hasczenz „K ruchej lischzy". Blyzk dyri zyle blisko hrobzow do pjota a rosticheckowa nékotre zylne katy. Tschesti lezachu i dzela po jemi wokolo, i dzela bechu do njeje zashtapjene. Truskelzy a tkétti blisko wustna, hdzez bésche blyzk do semje zajet, bechu zyle zejornjene, zaho bychu zpalene byle. Dokelz je woda wot „Lischki" jara zdalena — pschi wohnju dyrbjeli wodu z réli Rader pola Seeligstadia plumpacz — by wulka schkoda nastacz mohla. Spodziwne pak je, so blyzk do wyskeje lipy abo druhich schtomow a trwarjenjow dyrit njeje. To je zaho i dopokasom, kak dzinwe pucze blyzk brunhdy zhodzi.

* S **Drjezdzan.** (Podjesnische storki.) Nunje kaz pondzelu wjecer 1½10 hodz. we Winje, Linzu, Hradzu, Bétcograbze a Rurunberzu podjesnische storki zaczuli, tak tez we Drjezdzanach na nékotrych westnach lohke podjesnische storki wobkedzowachu, kiz pak njetrajachu pot njeschinny dolho kaz we Winje, ale 4 hacz 5 sekundow. —

Ferialna kolonija w Vehlovicach!

Dźći, přizjewjene do horka mjenowanoje kolonije wotjědu sobotu, 30. julija, z čahom dop.

z Budyšina	10 52
do Lubija	11 28
z Lubija	11 50
do Ebersbacha	12 17
z Ebersbacha	12 36
do Čěskeje Lipy	2 26
z Čěskeje Lipy	4 30
do Lětomjericy	6 02
z Lětomjericy	6 17
do Mjelnika	7 10

Dźći maju być w Budyšinje z dypkom ½11 hodź. na dwórnišću. Dźći maju sobupřinjeść:

1. Šaty na dwě njedźeli,
2. Ležčku a nopašk k pić a
3. zalčk pod hłowu.

Prosymy dźći a starších, zo bychu so po postajenjach měli! **Zarjadnistwo kolonije.**

Po powjesci s Hradza zu podjesnike storki tez po zylej Styrskej (Steiermark) pjeli. Na wschelakich mestnach bechu ranno tak hylne, so twarjenje wobschkodzichu. — We Winje zu wuterni pschipołdnju ½2 hodź. nowe lohke femjerzenje zaczuli, kiz nehdze 5 sekundow trajesche.

* S **Drjezdzan.** (Dwójne mordarstwo a samomordarstwo.) W Kohrsdorfje pola Wilsdruffa stónzowa wutorku najeńk domu Engelmann, jako jeho zona w zahrodze dzélasche, zwojej schtyri a schtyri lěta starej dźowki, hólza a holzu, a wobwésyny so na to. Schto je muza k tutemu zrudnemu njeschutkej hnalo, njeje znate.

* S **Lipska.** (Zelesnischi nahypy po swjesl.) Jako wutoru Mrichowskti spéschnik krótko po 20 hodź. pschi Stotej tuzy nimo jedzesche, so tam nehdze 50 hacz 60 metrow dalako zelesnischi nahypy swjesy. Kolije zdźela so powétrje wiczachu. Czahi jédźa tu po jenej kolij. Najzerje je deschcz poźlednich dnjow nahypy pschemacjak.

* S **Wernigerodu.** (Přěčna železnisa w Ssmólnych horach sabo we wobkhodje.) Mét hdyz su zebkwi a schtodky wulkeje wody w Thumkuhlenstim dole wotstronjene, je wosebowy a tworowy wobkhad na tutej zelesnizy sabo we polnym wobzehu wotekwjeny. W Thumkuhlenstim dole puczowazy wjazy pschescitpicz njetrjebaja.

* S **Barlina.** (Wulka woda w Starej Marzy a Prjeguitzy.) Nad krajinami w Starej Marzy a Prjeguitzy su so zobotu a w nozy na njedźelu czeze slowokite deschcze lake. Wulka woda na Lobju je tehodla znowa pschibérala a krajiny pschi brjohomaj tilometry schérsko powodźila.

* S **Altony.** (Struchkohra w Zelesnischim czahu.) We pschedmésstnym czahu, kiz s Blankeneje pschijédze, namakachu inżenéra z Othmarschena a zomi z Hamburga, wobeju z wutrélowaje rany krwawjo a bjes wedomja. Po wupraszenju inżenéra je zonsta, i kotrejž je psched pschedletami wobthadzak, pschi jéźdze do njeho a potom zama do so tséska. Wobaj franjenaj stejitaj w finjertnym strasche.

Najnowše z cyleho swěta.

Schkrowa powjesć wo sulje pjatk: Wjedro khłódnischo, mrócezele so pschecżahuja, tam a sem so podeschczuje. W Jendželskej po njewjedrach khłódnischo.

Skromadna liczba podpjerańych dźěłonjemjerjow w Němskej je so w czasu wot 15. junija hacź do 15. julija 1927 wot 806 000 na 674 000 snižiła, to je něhdże wo 132 000 abo 14,4 procentow.

*

Wutoru popołdnju 2,25 hodź. dyrbjesche wohłhodne letadło D 206 mjes Kasselom a Gießenom so na semju puschczicz. Pschi srajenju tři wozoby wo zżiwenje pschinjedzu. Wjednik letadła a dalsche wohoba wóstachtaj njesranjenaj. Delekaš wudyri w letadle woheń, kiž je chětro wobschkodźi.

*

Pondźelu wjeczer zu tež wokoło Snojma a Prahi podjesnike storki zaczuli.

*

W nozy na srjedu stej njedaloko Nanzy-a w Franzowskej dwě letadle pschi manewrach do so srajnyloj a dele padnyłoj. Dwaj letarjej staj morwaj, jedyn je so ishubik. Schtwórty móżesche so je skakanskej płachtu wuchowacz.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pozedźenje wobstaranskeho wubjerka srjedu, 3. augusta 1927, pop. w 2 hodź. w pozedźenskej sali hamtskeje hejtmanstwa w Budyšinskim

W Budyšinskim, 23. julija 1927.

Wokrejžny wobstaranski swjazk za Budyšće wokoło.

S wobsamknjenjom podpisaneho hudnistwa s 8. julija 1927 je so stajene pod pschedporuczniskim zjiwnoscerjo **Mara Protzy** w Hornim Wunowje dla wopiwnistwa zbehnyto.

W Budyschinje, 14. julija 1927.

Hamtske hudnistwo.

Akzijowe towarstwo „Sächsische Werke" w Drjezdzanach je namjetowało, so by dostało wuzwjesenje prawa k pschipramjenju 40 Kw. zylnoprudoweho powoda wot wot dzélenje w Rosdwedzach (w Budyschim hamtskim hejtmanstwje zjwje) do Langburkersdorfa (w Pirnowskim hamtskim hejtmanstwje zjwje) do Langburkersdorfa (w Pirnowskim hamtskim hejtmanstwje mamsnwje). Tutón 40 000 woltowski zylnoprudowy powód na hicz w Budyschim hamtskim hejtmanstwje pisches Rosswo

decjanske, Bojstwerczanske, Korjymske, Wjelerjanske, Tuczanske, Motydlanske, Rumarnske, Wolbramerczanske, Nowoschérachowske a Schérachowske leżownosce. Tutón namjet ko po § 2, 3 wutšwjenskeho zakonja j namotwjenjom wosjewi, jo bychu ko pschipadne pschečiwjenja pschečiwo wobjezenju wutšwjenskeho prawa w běhu 3 njedźel pola hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje zapodate.

W Budyschinje, 19. julija 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Wuporjedźenjow dla wostanje

plawarnja

wot 28. t. m. hač do 15. bliščeho měsaca zawrjena, Měschczańske kupjele

su wot 28. t. m. zaso wotewrjene. — To wosjewja 26. julija 1927 Měschczańska rada w Budyschinje, kupjelne zarjadnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Łuž.-serb. Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zeńdźe so z přileżnosću swjedźenja Komorowskeje Jednoty přich. njedźelu, 31. julija, pop. 1/27 hodź. w Kačej korčmje k wuradźowanjam dla zlěta.

Nawječorny wokrjes Sokola njezmječe pjatk (28. 7.) **žanu** zhromadźiznu dla wěstych přičinow.

Njebjelčicy. „Sokol" zwuče kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Radwoř. „Jedn. Sokol" změje pjatk wječor 1/49 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Jedna so dla Zwjazkoweho zlěta we Wulkim Čisku. Starosta.

Studentska wuprawa do pólskich Bjezkidow! Wotjědže so sobotu, 30. pražnika, rano 1/8 hodź. z Budyšina. Jědźemy přez Zhorjelc, Kohlfurt, Wrótsław do Bytomja (Beuthen) w Hornjej Ślezyskej, hdźež wopytamy tamnišich harcerjow. Wottam pojědźemy potom dale do swojeho lěhwa we Wisle w Bjezkidach. Kóždy w pućowarskej drasce: krótke kholowy, sport. košla, nakhribjetnik, přikryw, sudobje k jědźi, łžicu a widličku, zwučow. kholowy, črije (sandale) a šaty na dwě njedźeli. Dobra drasta, běła zwjeršna košla, kófr atd. su tu njemóžne! — W lěhwje a na pućowanju: čěłozwučow., přednoški a wulěty. W tutym cyłym času je kóždemu wobdźělnikej alkohol a nikotin kruče zakazany! Kruta disciplina so žada! — Nawjedowař wuprawy přistupi w Pomo..cach. — Pućowanje hač na hranicu (Bytoń) ma tukhwilu kóždy sam płačić (wokoło 15.00 hr.), pozdźišo dostanje pjenjezy wróćo.

M. N.-N.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Tworykupowace towarstwo

Służimy ludej! WEVB

w Budyšinje zap. druž. z wobm. ruk.

Swojim ważenym sobustawam podwólnje wozjewjamy, zo njedźiwajcy powyšenja płaćiznow na balminych wikach w času

wot 30. julija hač do 13. augusta 1927

na wšitke

manufakturne a krótke šićowe twory a wobuća

nimo nawróćeneho zarunanja (Rückvergütung)

10 % rabata w hotowych pjenjezach

dawamy a prosymy tehodla, zo sebi nichtó tule přihódnu składnosć njeby nimo hić dał.

Poskićamy:

Kopriwinu 80 cm wot	**0.64** hr.	**D-košle** Achselschluss wot	**2.75** hr.	**trjenja** wot	**0.24** hr.
„ 140 cm „	**1.20** „	**D-košle** Träger „	**1.95** „	**twjelki** „	**0.65** „
„ 160 cm „	**1.40** „	**D-košl. kholowy** „	**3.40** „	**Dlid. rubu** bělo dam. „	**2.25** „
košl. sukno 80 cm „	**0.60** „	**D-nócne košle** „	**3.85** „	**dyžowne rubiška**	**0.20** „
ložowe počehnjenja		**D-kholowy** „	**1.75** „	**ložowe płachty** 140×225	**3.95** „
6/4 „ „	**1.30** „	**prunces. sukinje** „	**3.25** „	**mak. kholowy** „	**2.75** „
„ „ 6/4 „	**2.50** „	**słupiry**, barbojte „	**0.45** „	**mak. košle** ze zasadk.	**2.40** „
damast 6/4 „	**1.30** „	**paški** za nohajcowe dźerżaki, 4 dźerżaki „	**0.95** „	**košle** ze židź. cefira „	**3.25** „
„ 6/4 „	**1.95** „			wušiw. ložowe počehnj.	**11.—** „

Lěčne a pućowanske jaki z lysira a płachtoweho sukna

wurjadnje płaćizny hódno

kosmikate a dešćowe plašče wot **18.—** hr. sem

Wšitke wobuća w jenož najl. kajkosćach!

10 % rabata! 10 % rabata! 10 % rabata!

Po dospołnym ponowjenju kolonialnych a hosćenskich rumnosćow sym tute zaso do swojeho hospodowanja přewzał. Kolonialnemu wobkhodej sym

wotdźěl za textilne twory

přidźělił. Budu so stajnje prócować, zo česćenych woteběrarjow a hosći na kóžde wašnje spokoju. Prošu, mi prjedawšu do přenajeća spožčenu dowěru zaso přiwobroćić.

K wotewrjenju hosćenca

wulke swinjorčzanje

pjatk, 29. julija wot pop. w 5 hodź.

połčik

wot soboty rano w 8 hodź.

Najlěpše **hejdušne, jatrowe a wšel. čerstwe kołbasy.**

Njedźelu:

hobrske pječene kołbasy z kis. kalom

Kofej a tykanc w znatej kajkosći.

Wo přečelnu podpjeru prosytaj

Korla Schenk a mandźelska we Wuricach

Hosćenc „Zur Erholung" / kolonialny wobkhod

Pytam

kamjenjerubarjow

do trajneho dźěła

Fritz Preißer w Radworju

Dźěćace wozyčki

dobre kajkosće po tunich płaćiznach a přeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Bodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźebnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasprjedawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Trjebane a nowe

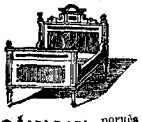

meble

kaž tež **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41 Podšinje płaćić dowolam

Žane wabjeńske wěcy

sle twora, kotruž trjebaće. Nakupowanje we wulkim a wulki wobrot zmóžnitaj tajke napadnje nizke płaćizny. **Zwjena,** čorne a drjewobarb., 90 pj., **škitanske blachi,** syme, čorne a drjewobarbne, 1,— hr., **wodźidła** 1,50, 2,80, jendźelske 3,— hr., **pedale** 2,50 hr., najlěpše **rjećazy** 2,50 hr., **wačokidźerżaki** 0,75, 1,—, 1,25, 1,50 hr., **rjećazowe škitaki** 1,20 hr., **saki,** krutsle barby, 1,85 hr., **stojidła za jězdne kola** 0,50, 0,75 1,00 hr., **sedłowe přikrywy,** syrinje polstrowane, 1,60 hr., D-sedła 2,50 hr., **šlawchi** 1,50 hr., **krosna za žonjace kola,** dospołne z widlicami a čerjenjom 32,00 hr., **zadnje kola,** dospołne z Torpedom 18,00 hr.

J. Schieback, na Mužakowskej dróży 4 w Budyšinje. Žane klamy. Najwjetši wobkhod jězdnych kołow w měsće.

Ratařske mašiny

zahrabowace hrabje za konje, hnój-rozkidowaki, podworowanske płuhi a wjele druheho ratařskeho gratu wotedawam, dokelž městna nimam, jara wjele niže płaćizny.

Carl Gast w Budyšinje

Škleńcy k zawarjenju

we wšěch wulkosćach tunjo poruča

Hermann Gläsel

w Budyšinje na Bawskich hrjebjach čisło 4

Trjebane

jězdne kola

1 **Janko-połhanjak** 65.— hr.
1 **Diamant-kolo** . 60.— hr.
1 **Opel-kolo** . . . 65.— hr.
2 **žonjacej kole,** po 30.— hr.
1 **hólčace koło,** nowe 70.— hr.
1 **Budissa-H.-hanjak** 35.— hr.
2 **mužacej kole** po 20.— hač 30.— hr.

J. Schiebach

w Budyšinje, na Mužak. dróży 4

Wósk. tkaniny meter 1.50 pj.
etamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopriwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Hwězda". Ręcu serbsku.

K wusywam:

hroch, woku, kolij, lupiny, hejdušk., peluški, dźećel wšěch družin, kaž wšě zeleniny, też dźělbu prózdnych měchow

Korla Kahrowe

w Budyš. na Žitn. wikach

Młoda wysokosnešna

kruwa

je na předań w Serbskich Pazlicach čo. 9.

Vogtlandske Madrasske **gardiny,** štory, kromki, vitraže kupujeće tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

na Zwoknowej Lawskej hasy čo. 10

Wuporjedźenje wobuća

přenjorjadnje, čiste a tunjo — spěšne zhotowjenje — šite, hozdźikowane, Ago

Fähle Schuhmacherbedarf Curt Fähle Inhaber Lucie Fähle Budyšin, Lessingstr. 5

Sušeny połc

punt 1.20 hr., po 5 punt. tuńšo,

kołbasy, pt. w 70 pj. sem

wjelake mjasa,

wuškrěte a kołbasowe sadło po nizkich dnjowych płaćiznach.

R. Pötschke, rězniski mištr, w Budyšinje, na Žitnej hasy.

Twory kupowace towarstwo w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Z přikhadźacych wjezłow poskićamy našim sobustawam cyle wosebje:

nowe běrny punt **9** pj.

nowy běły kał krute hłowy punt **10** pj.

Přiloha k čisłu 174 **SERBSKE NOWINY** Stwork, 28. julija 1927

Kak stejachu sywy w Němskej spočatk julija.

W Barlinje, 25. julija 1927.

Po rosprawje statistiskeho němskosłatneho hamta žu šo wonjo prjedawschemu mětšazej žywy špočatk julija powschitkownje trochu połěpschite a steja nětšo tak jako lońste čto. Ale swjetscha wschudžom móža je šapodźenemi žnjemi liczeć. Njewjedrowe dešcheje žu ſ měſtnami žita k semi ličzite. Teſ wjele njerjada je šo na polach šahněšpito, čiſ je pschi mokrym czaſu dale rospschescheſera. Wuwicze žita je po połoženju wschelakeho měſtneho wjedra teſ jara wschelakore. Tak na pschikład w połodnjschej Němſkej a w někotrych dźělach ſrjedźnjeje Němſkeje žita lěpſche steja hač w ſhotnym němſkim kraju, hdźež žu hubjenſcho roſte.

Nasymſka rožka ma powschitkowne derje wuwite ſorno ſ wuwſaczom krajinow ſ pschewulkej mokrotu, hdźež je čežnje czerpito. Nasymſka pschetza špočatk julija ſwjetscha leżeſche, ſ dźela pak běſche hižom wukſała. Nałetny jeczmjeń tehdy hižom ſtawſche. W někotrych wošebje pschihódnych kónczinach žu hižom špočatk julija jeczmjeń ſožkowali. W połodnjschej Němſkej a w Sakſkej žu ſ nazymſkim žitom ſpokojom, ale w druhich krajinach Němſkeje je šo wono pomałſcho wuwiwacz mohło a tehdy hrózo woſtało.

Wěrny w kónczinach ſ njepschihódnym wjedrom hiſchcze ſtabe ſteja, žu pak šo hewak derje ſhrabaſe. Rěpu powschitkownje mjenje derje pošubuja.

Pučnje ſwjetnje ſyna a dźeczeła je šo ſ mokro-ſymnym junijowym wjedrom ſylnje ſapodźało. W połodnjschej Němſkej žu ſ měſtnami lěpſche ſyna a dźeczele wočakali, hewak pak běchu tele ſnź po ſylej Němſkej ſtětro bohate, tola ratarjo ſtorja teſ na pomérnu kaſſoſeſ, mjeſ tym jo ſtej ſyno a dźeczeł w połodnjschich krajinach bjeſ wuwſacza dobreje kaſſoſeſe.

Winizam wjedro w junniju jara ſpomožne njeběſche, dokelž mužachu ſtiki jenož jara pomałku ſczeſ. Wino je wschudžom ſtětro bojaſtliwje ſakeſſowało a hakle ſpočatk julija wschudžom ſczeſeſche. Kczenje je dotal jara ſpokojaze a pschi njamym wjedrje móženy po nadjeczu, ſo budža winizarjo nazymu mnoho lepſchich ſtěrcacz móz. Pschi pschczeżowanych dnjach pak je ſtrach wulki, ſo wino pschecrucze wuczeſe a ſo buchu njewutrocſene ſahodki pschefahe ſwotpadate.

Poſedźenje ſakſkich přemyſłowych komerow

(Gewerbekammern).

H-s. Kónz junija wotmčchu ſakſke pschemyſłowſke komory ſwoje druhe létuſche poſedźenje. Wošebje ſabrachu ſo na nim ſ namjetom na poſtajenje 5létneho dźěła jako pomocnizy, pryedy hacz móže ſo pschipuſczczenje k miſchtrſkemu pruchowanju ſadacz. Tajkemu poſtajenju na 5 lět nimo jónſcheho ſchwadliſtwa nichtó napſchczo ſtupił njeje. Tehdyla wobſtamknychu pschemyſłowſke komory jenohłóſnje w myſłi namjeta ſ wuſtamknjenjom jónſcheho ſchwadliſtwa, pschi kotrymž je dale dopokaz 3létneho dźěła jako pomocnik dožahaty. S tym dyrbja ſo §§ 5 a 6 powſchitkowneho miſchtrſkeho pruhowańſcheho porjada pschemjeniczi, k czemuž budže ſo wo dowolnoſcz hoſpodarſkeho miniſterſtwa proſyczi.

Dale ſaběrachu ſo komory ſ praſchenjom pschipoſnaczu ſtokanja a ſtotowanja jako rjemjeſło. K tomu pak njedóńdže, dokelž wobej pschemyſłnej njeſtej rjemjeſło w myſłi pschemyſłowſkeho porjada. Wonej ſnajmjeńſcha žaneho ſnamjenja rjemjeſła nimatej.

Ważny dypk porjada tworjeſche dale roſſud ſakſkeho wyſchſcheho krajneho ſuda dla njedowolenoho wuwuczowanja wuczobnikow w rjemjeſłowſtwje. Hacz ſotal ſaſtupowachu komory ſtejniſchczo, ſo móža mějiczeljo nětkajſkeho rjemjeſła, kotrejž ſa ſwoju wobožbu žaneho prawa k wuwuczowanju wuczobnikow nimaja, tola wuczobnikow djerżeć, hdyž je tute wukubłanje ſaſtupjerjej, kotryž ma prawo k wuwuczowanju, pschepodate. Teſ we wuczobniſtich pschedpiſmach komorow a w § 129 pschemyſłowſkeho porjada ſinak njeſteji. Wyſchſchi krajny ſud bě w jenym padże runje nawopak roſſudżił. W tutym bě mějiczeſ rjemjeſła, kotryž ſam prawo wukubłanja wuczobnikow njemějeſche, wukubłanje ſwojemu nanej, kotryž tute prawo wobhedżeſche, pschepodał. Wyſchſchi krajny ſud ſtejeſche na ſtejniſczu, ſo może ſo takſe pschepodaczе wuwuczowanja jenož ſtacz, hdyž ma mějiczeſ prawo wukubłanja wuczobnikow abo hdyž wudowa jeneho miſchtra wobſtkub ſama dale wjedże. Wſchitke ſhromadżene pschemyſłowſke komory maja tutón roſſud wyſchſcheho krajneho ſuda jako „wopačny roſſud“ a wobſamknychu, ſo ſo pschecżiwo tomu ſakroczi. R. pſch. dźedża hoſpodarſke miniſterſtwo wo wukładowanje ſpomnjenych ſakoniſkich poſtacjenjow proſyczi a na jutſne miniſterſtwo roſſkadne pišmo poſtacz. Teſ němſke rjemjeſłowſke a pschemyſłowſke komory dźedża ſo ſa tutu wěz ſajimowacz.

Potom ſaběrachu ſo komory hiſchcze ſ krawſkim rjemjeſłom, kotrejž dźedża komory wot miniſterſtwa ſa ſaiſonowe pschemyſło pschipoſnate mječ. Jenemu namjetej na ſakſanje wikowanja ſ poſiwadkami ſo komory pschiſamknychu ſ wuwſaczom czerſtwego ſadu a ſeleninow. Wikowanje ſe ſadom atd. wobhladuja ſa hoſpodarſku nuſnoſcz. — Sa molerſke a fotografiſke rjemjeſło wobſamknu ſo na namjet ſarjedźenje 4létneje wuczby w Sakſſej. Teſ liczby wuczobnikow ſo poſtajichu.

Dale jednaſche ſo wo tworjenju wubjerkow wuſtojnych ſa twarſte pschemyſło pschi komorach. Tute ſo wotpokaſa, dokelž pschi tajſich praſchenjach komory ſame wot ſo wuſtojnych k wuradowanjam pscheproſcha. Nimo toho może ſebi kóżda komora woſebity wubjerk wuſwolicz ſa tajſe praſchenja.

Dalſche dypki porjada buchu ſ wuſamknjenjom ſjawnoſcze wobdźełane.

V. Unionistiski kongres na Velehradže.

Rozprawuje Jan Serbin.

Na Velehradže, 20. prażnika 1927.

Před dwaceći létami to běše, w poſledniм tydżenju prażnika 1907, hdyž zajedźech sebi prěni króć na poswjatny Velehrad. Přiſedźi z Uherskeho Hradiště jako samotny pućowar a putnik na tole hnadowne městno, kotrež je kóždemu wěriwemu Słowjanej swjate, zetkach so runje ze swjatočnym ćahom, kiž witaše přikhadźaceho bolharskeho biskopa Menina. Nawjedowacy duchowny knjez Antonin Cyrill Stojan, kotremuž so jako łužiski Serb předstawich, zarjadowa mje sobu do witaceje procesije a wšitcy čeſkjechemy hromadże do swjatnicy Velehradskeje. Njewuprajmy bě začišć, kiž do wutroby a duše zapřijach. Wuprosywši sebi hnady swj. Ducha a wusłyšawši natwarjace předowanje, započachmy prěni zjězd ako unionistiski kongres na Velehradže.

Tute kongresy, na kotrychž wučeni a duchowni knježa, z japoštołskim duchom přewzaći, rozważuja wo móżnosći jednoty słowjanskich křesćanow w jenej prawej wěrje Khrystusowej, njemóża być wukonjane druhdże, hač na městach, z kotrychž je světło praweje wěry so rozšěrjało mjez Słowjanow. A zawěšće wuliwa so Boże požohnowanje w bohatej měrje na tole jednanja a wuradźowanja, kiž ze swojej woprawdźitosću a ważnosću bywaju z wulkej nadźiju do přichoda.

Zbudźeŕ a wulki spěchowaŕ tehole unionistiskeho hibanja je potajkim był wjeleſławny pozdźiši Wotmucki biskop dr. Ant. Cyrill Stojan, zemrěwši w lěće 19..., a pokhowany we Velehradskej swjatnicy. Ze zamérom jeho prócowanja je było, wzajomnje so spóznać z myslenjemi a dźěłaćerjemi w Knjezowej winicy narańšich narodow z nawješćornymi a nawopak, a to w tom zmyslu, zo by so cyrkwine zjednoćenje zmóżniło. Wot toho časa buštaj dwaj kongresaj wotmětaj. Wězo je wójna potom na wěsty čas cyle dźěło zaraćiła, ale nic zničiła, ani njezničiła myslički, kotraž je z jeho dušu. Cyrill Stojan, tutón njespróniwy japoštoł, pokraćowaše po wójnje dale swoju unionistisku dźěławosć a kongresy wotměwachu so znowa.

Mjez tym rozšěrješe so unionistiska myslička přeco bóle dale. Njewosta zamjezowana jenož na słowjanske zemje, ně, wuńdże do cyleho świata a wšudże namaka płódnu rolu we wutrobach tych, kotříž so za nju zahoricha a kotříž buchu z horliwymi jeje rozšěrjerjemi. Zjewjachu so wulke wědomostne dźěła, rozrisowace ważny problem a powućace wo theologiji, žiwjenju a nałožkach narańšich prawosławnych narodow. Założene buchu nowe časopisy we Belgiji, Francowskej, w Romje a druhdże, kiž zhłubjowachu znajomstwo wo prawosławnej cyrkwi, ale zdobom tworjachu też nowych japoštołow nadobneje myslički. Katolske towarstwa zarjadowachu wosebite unionistiske kruhi; to pak stawaše so nic jeničcy w słowjanskich, ale też w romanskich, germanskich a druhich zemjach.

Bamžojo a hłownje nětčiši bamž Pius XI., kotrehož wótry rozum a hłuboka wědomosć zjednoćuje so z hłubokej luboscu, njepopuści ani jeničkeje přileżnosće, zo by katolikow kedźbliwych ščinił na ważnosć póznaća narańšich bratrow, a njezapomni jich pozbudźować k dźělu a k modlenju. Benediktinam wón dowěri nadawk, zo bychu wosebite unionistiske klóštry założiłe. Z jenakej, woprawdźe wótcowskej starosću staraše so wo rozkćěw Narańšcho bamžowskeho wustawa w Romje, z kotrehož hłowu a dušu je wulki biskop, wučeny jezuita, R. P. de Herbigny. Wón da też swoje bamžowske požohnowanje tomu prěnjemu unionistiskemu kongresej, kiž wotměwaše so po wójnje na Velehradže pod protektoratom Wołomuckeho arcybiskopa a pod předsydnistwom slawneho znajerja unionistiskeho prašenja, dra. Grioce, profesora z Lubljanje.

Łužiscy Serbja na mjezynarodnej wustajeńcy: „Hudźba w žiwjenju ludow“

w Frankobrodže n. M. 11. junija hač 28. aug. 1927.

Pišo Bjarnat Krawc.

II.

Po koncerće, kotrymž mózachmy też Pražskich přećelow powitać, dowjedże nas luboscziwje knjez Mikota młódši z słowakskej hudźbnej kapalje, tiježi čełło z čoplym kofejom wokřewichmy a dušu ze zajimawymi zynkami husłoweho orchestra, w tym zbudźi cymbal wosebje kedźbliwość. Słowakojo zehrachu nam k česći swoje najlěpše kusy a my wězo kwitowachmy ze serbskimi spěwami — pod hołym njebjom. To nastajachu ludźo wušił! Kajke dźiwne šukotanje wšudże wokoło! Běchmy wšitcy tak wjeseli a z radosćemi napjelnjeni. Wšo nas lubje strowješe. Naša serbšćina też nikoho njeranješe, kaž so to druhdy w domiznje stawa, dokelž běchu tu ludźo zwućeni, też druhdy hinašu hač němsku rěč słyšeć. Po rozhladanju we wječornej wustajeńcy dźěchmy wšitcy do města a sedźachmy w lubej zastawje hišće dołho hromadże. Naša cyła skupina nošeše signaturu najrjeńšeje přećelskeje spokojnosće. Wječh luboscziwje přećelnosće pak bu docpěty, jako přećel Dobrucky we námskej, serbskej, čěſkej, łacańskej, francowskej a greckskej rěči wšěm rozjasni, što ma prawa serbskosć na sebi. Ze zahorjenosću so rozeńdźechmy do našeho pěkneho hosćenca. Pjatk rano mějachmy zhrosnadny wulět do Heidelberka. Swětosławne rozpadniy wulět do Heidelberka. Swětosławne rozpadniy wulět do Heidelberka. Swětosławne rozpadniy

Velehradske kongresy su so stałe z tribunu, z kotrejež su stajnje byłe słyšeć ważne słowa, założene na hłubokim studiju a hłubokej wědomości: z tribunu, z kotrejež su rěčeli najwuznamniši unionistowy nawjećorni a narańši dźěłaćerjo. Jene zjězdowych jednanjow je było kruće wumjezowane a prednoški buchu dowěrjene wotrjadnikam na słowo wzatym. Tohodła je stajnje so wulke dźěło a wjele dźěła wukonjało a tohodła maja tež to unionistiske kongresy wuběrnu powěść nic jeničcy na krajach nawjećornych, ale tež na rańšich.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Přilopk.

* **Duchalhora dźěsćerjowa mordarka.** Wěsta Měrina Dora Kahlertez bydlešće pola žiwoje macerje w Heidenawje pola Drježdźan. Jenoho dnja čitaše w nowinach nadwěschk, so do Barlina holaz sa dom pytachu. Wona jo samolwi a dosta posićenemu słužbu pola bankowego sastojnika Köpki w Barlinje. Dźeń 20. julija nastupi Kahlertez žiwju słužbu a žebi bórzy žiwoje pilnosće a czistosće dla dowěrjenje nowemu knjejstwu dobu. Jako běschtaj žebi tele duty mandźelskaj kaz wuschoł, je Kahlertez jeju jenoletnu dźowčežku do wanje pokožila a telko wody do njeje nadběcz dała, so žo dźěcko zatepi. Potom dźěsche Kahlertez k jenej lěkarjey a žadasche sa žebje se samjerzejacymi słowami jedi, pschetož w njej je cjert, kaž prajeshe. Njedostanje-li žaneho jeda, słonjuje hišćcze wjazy dźěći. Lěkarka po špacu duchakhoru na wuschitne waschnje sadjerżaczej rozumjesche, shoni i praschenjom bydlenje, w kotrymž dyrbjało dźěcko morwe leżeć a wosjelwi jo pokiaji, kotraž maku Köpcej morwu we nami namaka. Bjes dwěla je Kahlertez dźěcko w bludnosći skónzowała, kiž běsche njejapzy pola njeje wudyrila.

* **Skała žo wotwalila.** Po powěsćach je Starzinga we Alpach je žo njeś Freienfeldom a Franzensfestu pschi žiwym słowiku wulka skała wotwalila. Njeśmerne hromady pjerschcze a kamjenjow wobschkodźichu dołhu žmuhu statneje dróhi. Też żelesniza pśches Brennerski pschepucz (Pas) běsche žiwje wohrožena. Sawołani wojazy pak strach ja żelesniu bórzy wostronichu. Wschitkon wobchod wot Sterzinga žem je pśches Jausenski pschepucz pokasany. Rumowanske dźěła budże najskerje nětorke tydženje trać. Sćežne wotdźělenje wojakow je k wuworjedźenju dróhi a sa rumowanske dźěła wupósłane.

„Pražny" jebak. Ranschowpruski dźěłaćer, kiž žno je wjazy króć j chłostanstwie žudnišwom do konstlika pschischeł, měješe žo w Buer (we Westfalskej) dla jebanja samolwicź. Proschesche we wulkich městach pola žwójbow, kotrejž nětajej nabožnej sekce pschiwušchachu. Tych wopyta a fjerstscha w czażu, hdyž běchu mužojo na dźele. Jonam napschecżo mjenowałasche žo „dźěcko Boże" a pyschesche žiwje rěcże j biblijskimi słowami, so by jónski smjpżt hnuł, a tak pjenjez nalěšt. Dasche žej podpjerу sa Bethel wupłaczicź, hromadźesche sa sekty atd. a měješe kože šboże. We słórżbje pschida, so je na tu waschnje sa schtwórcź lěta na 1 000 hriwnow nahromadźił. Jebak, kiž hišćcze žo chwalesche, so je wot Boha póšłany, dósta 2 lěcze a 2 měsezaj jastwa.

* **Mordarstwo jeneho mandźelskeho.** Barlinska kriminalna policija je pśched nětotrymi dnjemi komisara Jana Müllera do Sahroda (w Bjeskowskim wokrjeżu) pósłała, hdyż je so 42 lět stary ratař Wilhelm Sprecher pśched nimale pjeć lětami bješe wschoho źłeda se žiwojeho kubła zhubił. Ratař Sprecher, kiž j Herzberka pokhadźeshe, wożeni žo pśched wjazorymi lětami j dźowku ratarja Krügera, kotraž jemu tute kubło žodu do mandźelstwa pschinjeze. Mandźelskaj měješetaj tśi dźěći, na kotrychž nan j wulkej lubošcu wiśaše. Sprecher běšche hacź do lěta 1922 we žbožownym mandźelskim žiwy. Wot teho czasa dóńdże pak husto k trajazym rosłoram mjes mandźelskimaj. Žona a pschidobna macź jeho hušćišcu cźelnje krjudowaschcź. Tuž žej Sprecher dla tuttych domjazych njelubosnosćow 29. augusta 1922 wotmyšli, žwój dom wopuschczicź a sebra žwój zyły rjemjeślniski grat — pódła thodźeshe na murjeństwo — a dźělarnu a dobru dwaśe a słoty czażnik do popowego kartona a poda žo na puć do Herzberka k žwojej macźeri. Hdyż žona to sboni, běješe sa nim a bójcźohny jeho pschede wju a krjudowasche jeho wospjet. Wša j kartona nowe wobleczenje a słoty czażnik. Sprecher dóńdże dale a pschińdże wokoło wjeczor dźewjeczich do wju Wulf Rietz, hdźež jeneho pschecżeła wobyta a tenu žwoju mu wusłowri. Tu měješe hišćcze žwój zyły murjeśtli grat. Swójemu pschecźełej prajeschе, so chże dale hacź do Herzberka hicź, njeje pak tam dóńchoł a je žo wot tuteje hodźiny zhubił. Barlinskaj kriminalni zastojnicy namakachu zhubźiwnje mužowy grat pola žwojeje žony. Wona wudawa, so je grat na dróhy namakała. Dalšche pschepytowanje hudże a dyrbi wujasnicź, hacź je Sprecher dobrowólnje se žimjenja schoł abo žo pod druhim mjenom někdźe zabydlił abo hacź je wopor nećajeje słóstništeje ruki. Spodźiwne zaćjucźa wubudźuje, so Sprecherowa mandźelska hacź do dźensnišcheho dnja njeje nicžo wosjewiła, so je žo muž zhubił, a też žanych dalšich krocźelow cźinika njeje, so by žo nětcźišche pschebywanje muża wuśledźiło. — Haj, tak je hrózny, tym wšakim mužam, wě.

* **Wobydlerka stana.** W ferkach na kromje jeneho paswischcza pola Edgwore (w Jendźelskej) bydli 62lětna žónka w jednorem stanje. Někajka nadróżna proschefka ta stara njeje, ale hórka nusa a žadosć ja žwobodu a nakazanym žiwjenju ju k tajkemu žiwjenju pohonjeshe. Sach pśched tśiomi lětami, tak powědadsche jenemu korrespondentej „Daily Chronicle", bydlesche w Hendonje, w meblowanej stwi. Potom zhuki žwoje pjenjezy. Sšwójby žaneje wjacy nima a do pastyrnje je ji nocze. Je w jenym tajkim wustawje pobyła, ale tu njewudźerża, dokelž bě stowcjena, wjele czasa wonka w swórbje pschećzinješ. Někto bydli je žwojim pżom a je žwojej kóczu w stanje se starymi mechami pschikrytym. Pschipódła sabłuji žej por sedmow j kupowanjom a pschedawanjom badrlumpstich lapow a próśdnych bleschow. W bliskim klóschtrje dostanje tam a žem nětchto k jedźi. Nimo kuśt drěnja nima jestarjena žónska žaneje cźełnej schkody pschi žiwjenju w cźerstwym powětrje.

* **Powodźenje w pokodnischej Amerizy.** Réka Orinoco w Wenezuelaskim stacże je dla njepschestawajcych deschczow žo pśches žiwoje brjohi wulinyła a wobjeże je w rańšcheni dźělu mjenowaneho stata njeśmerne krajiny powodźiła. Boja žo, so je wjele ludźi we wodach wo žiwjenje pschischło. W pschedmjeśesće města Nowa Barzelona, kiž je dotpołnje powodźene, je bliski schtyri żony sarasył. Też město Zaraza, hdyż je 44 dnjow pospodu deschczowało, je zhubjene powodźene a jeho zyła wukolina runa je njeśmerneje jěsorej. Nastata materialna schkoda njeda žo hišćcze pschewidźeć. Tola žu dźesaćtyżtaży ekstistenzow dospołnje śuiczene.

Ludźo, smilćc so!

Hrózbne njesbože je w nozy wot pjatka (8. 7.) **i hołorcze krajinu nad rěkomaj Gottleuba a Müglitz domepytało. Sourowe słowki žu njeśměrnu schkodu nacźinile a na 156 ludźi i nahlej žmjerczu pschekhwatałe. (Pěrno, Berggießhübel, Gottleuba žu naschim bohužnym Krupczanam derje znate města).**

Raschu lubu Luźizu je Bóh pśched wulkej schkodu wuthował. Tohodła pschikhwatajmy po cźeśtnym žerdźim waschnju w khcheźcźanskej luboścźi naschim wbohim žobuczełowjekam njewotwitnje i naschej pomocu!

Pjenjezy pschijimuja: „Sserbska Ludowa Banka" we Budyschinje, Wojerezach a Khocźebuzu, a nasche agentury; też „Sserbske Nowiny" a „Katolski Posoł".

Dotal nahromadźi žo	212,— hr.
Dale darichu:	
N. N. w Rakezach	2,— hr.
Wyschschi wuczeŕ Sšodeńk w Pancźizach	3,— hr.
N. N. w Tjornych Nóśizach	5,— hr.
Hromadźe	222,— hr.

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk 28. julija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,202	100 pólsk. markow	46 925
100 śwjaz. punt . .	20,398	100 čěskoz. krónow	12,454
100 śwjaz. frankow	80,91	100 franc. frankow	16,435

Berlinska bursa pschinjeże efektam powschitkownje sełabjene kurzy. Wiki dołhich a rentowych liśiznow wostanu kaž hacź dotal mérne.

Produktowe wiki pschinjeżechu k wuschcźelenje placźiznow. **Rožka** pschibźadźi 15 pj. a nasymśi jeczmjeń 10 pj. wonz **swoju dotalnu placźiznu** sachowa. Wječera placźeshe zentnar w Berlinje:

rožki 12,40—12,50 hr., jeczmjenja nasymśiho 9,90—10 hr., wonzy 13 20—13,5 (r. w termińowym wikowanju:

za julij: pschenicu 14,90—14,82½ hr. a rožki 12,25—12,22½ hr.,

za september: pschenicu 13,57½ hr., rožki 11,48¾—11,50 hr.,

za oktober: 13,50 hr., rožki 11,48¾—11,50 hriwnow.

Eswinjaze wisi wječera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 313 khlakow a 499 prošatow. Le placźachu:

bźhaki:

wulke	45—60 hr
śrjenje	30—45 hr
małe	20—30 hr

prošaki:

wulke	13—20 hr.
śrjenje	8—13 hr.

Wiki klazachu, placźiny so sšerje wotdźelowachu.

Mjkotne placźiny j wječerawschich Drježdźanskich wikow (Markthallen).

Młode huśy schtuka 5—8 hr., kaczki 1,50—4 hr., kury stare 3—5 hr., młodźiczki 0,80—3,50 hr., sarańa 4 pjerina: huśy 1,30—1,40 hr., kaczki 1,50—1,80 hr. a hołbje 0,50—1,40 hr., schćuki 1,60 hr. a sliny 2.20 hr. raki 10—70 pj., janske jahody 30 pj., wischnje 30—50 pj. rišśale 40—55 pj., kožmaczki 30 pj., maleny 60—70 pj., holanske jahody 40—50 pj., brěschki 100—130 pj., běrny zentnar 9—12 hr., nowe punt 18 pj., butra 2—2,20 hr., twarohy 30—35 pj., jeja 12—13 pj., muka pschenicźna 31 hacź 35 pjenjezkow.

Na pschedań.

Klawirja šwjna wobchadowaceho a wlaśiwy wuraźowy mak. wo. Hajnizach cźo. 3.

Kachle hlinjane „Gambrinus" we Budyschinje, Wolfkowa haša 1.

Kosa k rězu we Dobruschi 35a.

Brośata we Lahowje cźo. 17.

Kóń ranischi, Prušak w Běłej Wodźe, Bjedrich-Eberowa haša 88.

Na pschehadźowanje.

Wowoš stejazy 3½ lětra w Kamjentnej Wolešchizy, pschi żelesnizowej khěžy njedźelu 31. 7. wječor w 6 hodź. Wowoš je nimale 2 mtr. wyšoki a trjeba žo pschi wotwożenju saplaczicź.

Kupicź pyta:

Maleny, Frenzel w Ssmilnej.

Pschistajcej pytaja

Bldatśkeho wuczobnika, Nowotny, blidař w Nowej Wjsy pola Mikowa.

Bldatśkeho pomocnika, Seez w Borkhamorach

Polera murjeśkeho, Polak w Hodźizu.

Motertśkeho Gragezka w Kóślach pola Grodka.

Kowarja do nowego wobydlenja, kotruž może też parnu młóczawu wodźicź, knježi dwór w Jablonzu pola Muzakowa.

Holzu do domu, Urbanka w Lubiju, Dwórnischczowa haša 16III.

Murjerjow, twaŕski mischtr Wünscha w Lubiju.

Drjewowa awkzija

Wutoru 16. augusta 1927 dop. w 9 hodź. w Tśešeńi we Wojerezach:

210 twjerdych metrow khójoweho a schmrjekowego dołhego drjewa,

3,40 tw. mtr. wólschowego,

0,49 tw. mtr. brěskowego a

3,00 tw. mtr. kobinowego jamowego drjewa;

dopołdnja ¼10 hodź.:

25 mtr. mjeńkich łukuchow,

182 mtr. mjeńkich klumpaczow,

167 mtr. mjeńkich halosow 1. rjadowanje,

4 mtr. mjeńkich halosow 2. rjadowanje,

66 mtr. mjeńkich halosow 3. rjadowanje.

Drjewo steji w šatnej holi.

Studnizy na pschehadźowanje:

we Wojerezach žobotu 30. 7. dop. w 10 hodź. w hosćencu „město Drježdźany": 4 cimtr. drjewa k stołam, 2 žimoze maschinje, mužazej kolešu, wschelake meble;

pjatk 29. julija 1927

w **Bitkopizach** na žudnistwje dop. w 9 hodź. bźiez a wschelake knihi;

konkursowe pschehadźowanje we dworje firmy F. A. Grośe: dešowany wós, wós sa wożenje dołheho drjewa, sa kamjenje, wschelaki rólny grat a drjewo;

w **Kischdźicach** w hosćencu dop. we 8 hodź. młócźaza maschina;

w **Brěsi** pola Kamjenza w hosćencu „K wicźežnemu kubjej" dop. w 9 hodź. rěiak;

w **Halschtrowje** w radnizy dop. w 11 hodź. sofa;

w **Lehnje** pola Kamjenza pop. w 4 hodź. klawěr. Kupzy sčehu žo na gmejnskim hamcźe.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Žitowe placźiny žo dale wotdrjebjuja.

¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placźiny po złotej hriwnje.

	27. 7.	26. 7.		27. 7.	26. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	248-250	251 253	woka	22-24,00	22-24,50
nal. jeczmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	198-206	193-205	žołte lupiny	16-17,75	16-17,75
wowa	264-271	262-268	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-188	187-188	raps. wosušk	15,00	15,80
pšenična muka	36-37,50	36-37,50	lany wosušk	20-21,50	20-21,30
rožana muka	34-35,25	34-35,75	pom. melasa	—	—
pk. wotruby	13,75	13,75	bźrnj. kruški	31-35,00	34-35,00
rožane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,00-2,80	1,95-2,30
raps	299-300	300-305	rožana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,80
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,80-1,00
pjeluški	21-23,50	21-23,50	jačna „	0,70-0,90	0,80-1,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

27. julija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 237.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	— —
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	65—68
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	60—63
Mjenje picowane wšěch starobow	55—58

Byki 338.

Polnomjasne, wurośene, najwjetšeje rězneje hódnosće	60—62
Polnomjasne, młódše	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	53—56
Spatne	50—52

Jałojcy a kruwy: 824.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	50—54
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42—46
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	24—26
Mjenje a spatnje picowane	60—63

Cełata: 2250.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	— —
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	75—87
Spatne (4.)	60—73

Wowcy: 5733.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	56—58
Starše wukormjene (2.)	53—56
Mjenje wukormjene (Märschafe) (3.)	43—48

Swinje: 9651.

Polnomjasne, wosobitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	62—63
Wukormjene	62—63
Mjasne	60—62
Spatne	54—56
Raney a kundrozy	54—56

Swójbne powěsće.

Semrěłoj: **Khrysta Augusta Steglichowa** rodź. Hauschek w Hornich Bóskowach, 73 lět. — **Hans Wogawa,** bywšeho **amelinkti wrjódźiteja** w Kinajchtu, 74 lět.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźiwi šmolerjec knihidźiłowarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złoty. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 175 — Budyšin — Pjatk, 29. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Kongres narodnych mjeńšinow w Genfju.

W Barlinje, 26. prašnika.

Wot 22. hač do 25. žnjeńca (augusta) wotměwa so w Genfju kongreß narodnych mjeńšin. Na tutym kongresu budu so mjes druhimi pjeć pólskich mjeńšinow a to z Němskeje, z Čěskoslowakskeje, Litwinskeje, Lotiskeje a z Rumunskeje wobdźělić. Na druhej stronje pschińdu pak też narodne mjeńšiny w Pólskej, kaž Němcy, Wukrajinjcy, Běłorušojo a Litwinjcy na kongreß.

Generalny (hłowny) sekretar narodneho kongresa Němskoballa dr. Amende, kiž w sajchich dnjach we Warschawje pschebywasche, wupraji so jenemu sobudźěłacźerjej „Berliner Tageblatt“, so budźe lětša hłowny dypk jednanjow praschenje, kak dołoko je europški měr pšches dźenšnjischu narodnu njeschćerpliwosć wohroženy. Dyrbja so hižo dźiwno pytać, kotrej Swjatej Ludow smóžnja, so by so wo wjele lěpje hač dotal wo možne rosrisanje narodneho problema saběrać mohł. Stónčenje budźe so na kongresu praschenje šnutskowneho a mjesynarodneho shromadneho dźěła mjes narodnymi mjeńšinami narešnjcy a so z rěčnym problemom saběrać.

Kaž je znate, budu so też zastupjerjo Serbow na kongresu wobdźělić a wšo wo to so postarać, so naische narodne pokojenje so polepschi. Jadanje Němcow měri so na to, so bychu najwušichich stykow z mazernym krajom a se zwojimi narodnymi mjeńšinami we wschich statach pětnować mohli, schtož so jim wěsće sapowjedźić njebudže. Tak dźe so potom Sserbam, kotrjž janeho marjerneho kraja nimaja, za sło njewomjasa, hdyž z druhimi Sslowjanami, kotrjž jim rěčnje a kulturnje najbliže stoja, kulturne schtyli nawjasuja. **Jenož wo to so jedna.** Na nětkajše politiske problemy abo nam možne pschemjenjenja europiskeje karty jej pschi tym ani wo šnje njemyšla. Wschém narodam dyrbi so najdale žahaza kulturelna žiwoboda dać. Potom sarčahnje stónčnje trajaca spokojnosć do potrjechennych ludow a europiki měr njebudže dla praschenja narodnych mjeńšin w niczim wohroženy.

Narodnomjeńšiske politiske hibanje.

Situazija pšched lětuschim kongresom narodnych mjeńšin w Genfju.

Rospišuje Jan Skala.

W druhej połojcy augusta sešdźe so w Genfju kongreß europiskich narodnych mjeńšin k tšećemu rasej. Po pschihotowanym programje hmě so zjej, so so wjedźe wot prjedawschoju wo wjele rosejnawacj Khiba so tendenzu, kotrej so tuchwilu jako poddźěi wupokazuja, stónčnje na nětkajše waschnje pscheraja.

Tute poddźěi (Unterströmungen) hu sdźěla ideologišteho, sdźěla taktiskeho waschnja, wuthadźeja z jenotliwych mjeńšinskich wjednikow a du k jenotliwym mjeńšinam, a na druhej stronje też pschećźiwo jenotliwym mjeńšinam a jich wjednikam.

So theoretiske wobdźělanje mjeńšinskeho problema wobsrjedź jenotliwych mjeńšinskich skupinow — pohnuci sdźěla pšches sozialogiske skutki, sdźěla pšches politiske zyle — wschelakore je a so najwschelakorišcho wuskutkuje, je znate a so jenož naspomni.

Zyły rjad podawkow z najnowšeho czasa žada sej, so so problem (nadawk) a jeho rosrisanje se wschich stron wobswětluje.

1. Politiscy a hospodarscy zylne, pšches powschitkowne politiske wuwinawanje w zwojej poziji (stejišcu) hišcze bóle sesylnjene mjeńšiny žadaja sej wuraznje, dotalnu shromadnu pódu se žkabymi, proletarskimi mjeńšinami wopuschćiš. Wone to z tym motiwěruja (wuraluja) — tutón wotpohlad pak jenož jenotliwi wjednicy mjeńšinow —, so „žkabe“ mjeńšiny tamne „zylne“ dozpěču najwješčich mjeńšinskich prawow jenož sadźewaja. K wotstronjenju tuteho sadźewka žada sej sastupjer němskeje mjeńšiny w Rummunskej, wěry Bražedšch, so bychu so žkabe mjeńšiny (do nich ztuchcja też Sserbja) wot Genfskeho kongresa mjeńšinow wotpokasale. Prinzip pschesjenoscze wschich mjeńšin by so z tym tosbił.

2. Wjednicy němskich mjeńšinow su na lětuschej žkadźowanzy w Baltikum so nadrobnje z praktiskim pschewjedźenjom tuteho problema saběrali. Tute wutadźowanja buchu jako tajne wosnamjenjene. Tola pak je němske nowinarstwo schlewjer tróschku wotkryło, hdyž je so tam prajilo, so dyrbjeli narodne mjeńšiny se zwoseje zrjedźišny swjatk mjeńšinow wutworicź jako napschećiwny kruch k swjatej statow a wjetschinow. Runje psched lětom a też psched Genfskim sešdźenjom mjeńšinow jewjesche so tónzamy plan, kotrjž němski delegat dr. Muth z Rumunskej w Barlinskej „Tägliche Rundschau“ sastupowasche. Mjes tehdomnischimi a nětčischimi wuwjedźenjemi wobsteji hjes dwěla wěsty swisk. W swisku se žadanjom, žkabe mjeńšiny wot Genfskeho pošedźenja wotdźerżowacź, dobudu wone na sajimje też potom, hyrnjež so we wobemaj padomaj wo pium desiderium (dobre pschećze) jednalo.

3. **W Němskej je knježerstwo nacźisk schulskeho zakonja japodało,** kiž ma wošebje praschenje **konfesionalneje schule** sarjadowacź, kiž budże postajenja wusstawy nadrobnischo rosjasnicź. Schto lejesche bliže, hacź pschi tutej pschilejnosczi a w tutym wotkluku też wot narodnych mjeńšinow w Němskej žadane němskostatne sarjadowanje mjeńšinskeho schulstwa pschewjesćź. Hyrnjež powschitkownje schulske nalejnosce sakonjam jenotliwych statow podlejale a tute prawo so wošebje pschećźiwo sarjadowanju pšches němski stat wusdźěhuje, dha by nětko najpschihodnischi wokomik był, so bychu pschećza narodnych mjeńšin, kotrež su so njeposrědnje statnemu znutskownemu ministerstwu pschipóstake a nadrobnje pschedźěłane, so dopjelnile. So je tute sarjadowanje do njeskónčnych czasow wotstorčene, je wěste. Najšerje žej němske knježerstwo myšli, so Němska ani pšches měrowe wuczinjenja, ani pšches Swjatk Ludow nusowana njeje, z tutym praschenjom so saběrać. Wjes dwěla wobsteji mjes tutym sanjechanjom a žadanjemi „žylnych“ mjeńšinow na wutworjenje ludoweho swjatka mjeńšinow wěsty swisk. Potom je Němska njewuschna, problem němskich mjeńšinow w zwojim zylnym wobšagu rosnicź a powschitkownje žadane prawo zamopostajenja a zamosarjadowanja pschewjesćź. Tak dołho hacź so tute praschenje njerosriša abo njewuwjedże, budże so nadawk narodnych mjeńšin w Němskej dale wotstorkowacź.

4. Korutanski krajny wubjerk je knježerstwu sakonjcy naczisk wo „kulturnej autonomiji“ slowinskeje mjeńšiny w Korutanskej pschedpołožił. Wyrnjež tutón naczisk wot druhich zwojeje druzyny so wotkhilak, žada sej won narodny kataster (sapiš). Wobhladujemy zej towarschne sastajenje tuteje narodneje mjeńšiny a hospodarsku wotwisnjosć do wschich stron, je zwobodnosć narodne wusnacze, mjenujcy sapišanje do katastra, jenoš potom zwobodnosć mjeńšiny, hdyž so wschć postpyty hospodarskeho pottócźowanja krucze khłokaja a wobzjeje po sapišu so krutny rychel pschećźiwo podcźišcźowanju narodneje mjeńšiny sasunuł. Postupowanje w Korutanskej ma tak dołoko politiskeje wažnosce, hacź z naczischcźejnjom „kulturneje autonomije“ zwonkopolitisti samdr němskeje politiki zjednocźeny je, a to dozpěče kulturneje autonomije němskich mjeńšinskich powschitkownje, w tutym padze w Sslowinskej, možno w zrjeł Južnoslowjanstwa. Hdyž tutón samer jena awstriska provinza jenemu statej napschećźo dozpěcź zpyta, pokazuje, so su róle dospołnje rosdźělene. Nimo teho wobsteji wěrnosć, so najzylnischi němski stat — Němska — praschenje zwojich narodnych mjeńšin njerosrisnje wostaji. Sawěsce by tajke rosrisanje na tutym měsinje bjes dwěla bóle na druhe kraje skutkowało, hacź so pšches jenu awstrisku provinzu stawa.

Wobhladujemy zej tuchwilne połoženje problema europiskich mjeńšinow a dźiwamy na tu rostoženje poměry a jich scźěhwki, dha widźimy nowe sastajenje mjeńšinskich na jenej stronje po sozialnych wumjenjenjach, na druhej stronje po politiskich. Prěnja skupina je zej nadawk stajila, najwješchi złohdźent mjeńšinskich prawow dozpěcź, so by w europiskej politizy mózny faktor był, mjes tym so so druhej skupinje jich prawa wot statneje wjetschiny diktuja abo sapowdża. Pšched tajkej situaziju steji ketuschi Genfski zhadźowanka. Wona wostanje — šmy w tym pšches nasche znutskownopolitiske nasnanjenja powučeni — njedźiwajo na wobsamknjenja Genfskeje konferenzy hišcze dołho tašama.

Němskonarodni přećiwo wójnskim rěčam.

Wulkoindustrialny Arnold Rechberg, kiž sa franzowsko-němsku znajomnosć wuskupuje, je w franzowskej nowinje „Avenir“ artikel wojewiš, z kotrehož němskonarodna „Deutsche Tageszeitung“ sćěhowaje žady wuzimuje:

„Němska je wójnskeje natury a budże też wostacź... Pruski militarismus wotpowěduje tez duchej zyleho němskeho ludu... Tamny łusk pazifizma (žadanje za měrom) taž w Němskej po poraży 1918 wobteješche, je dożnła so zhubił... Sym zej wěry, so bychu wschitzy němzy sozialdemokratojo zjamomyślnje pschećźiwo Franzowskej cźahnyli, je-li by k nowej franzowsko-němskej wójnje dóschło... Wěstosć Franzowskeje njeje na žadym pad garantowana. W naschej dobje może so kóždy wokomik něschto wunamatacź, schtož wot dźenża ke jutischom wschitke pschitomne brónje a zpuk wojerstu organisaziju Franzowskeje njetrjebawschu czini... Njedwěluju, je-li so franzowsko-němske pocźahi sałożenje njepschemjenja, so hnjeje Franzowska jeneho dnja wójnu, kotruž budże Němska z nětajkim wuhladom na dobyče sapoczeć. W tym padze budże Locarnske wuczinjenje nekajka schlebjerdka papjery, rostorhnjena pšches jenohłósnu wolu němskeho luda. Wy-li Němska z noweje wójny dobyczerstwu wuschła, njeby tón ras w Franzowskej ani kamjenja na kamjenju wostało...“

To su hłupe rěcze, z kotrymiž chzedźa wschoněmzy a němskonarodni zwój malo žadazy publikum zahoricź. Rechberga hidźi naprawne nowinarstwo a tuž jeho „Deutsche Tageszeitung“ z tutymi pschispomnjenjemi wottschahuje:

„Sso hamo rosumi, so je tutón dopiš jenoš woda na mlyny najschich njesjednanliwych njepschećelelow we Franzowskej a wschćech elementow, kotrjž tóžde wotbrónjenje Franzowskeje a docźahne wurumowanje Rheinskeje pod wschćemi wumjenjenjemi wotpokaza. Dźiwajo na praktiski wunoschk, mjenujcy wot Rechberga požadany němsko-franzowski swjatk, njehodźi so tkutnje diskutěrowacź. Tuž njeschwa bjes dwěla nicźo dale, hacź němsku zwonkownu politiku schkodowacź. Też knjes Arnold Rechberg dyrbjał wědjeć, z kajkej wjeselkoscźu napschećźiwne elementy w Franzowskej tajke wuprajenja Němza sapschimnu, so bychu je w hrě pschećźiwo Němskej propagandistiscy wužili.“

Njesapschimnu słónčnje němsko-narodni, so politika wójnskich zkowow, kotreż su zami léta dobu wužili, němsku zwonkownu politiku schkoduje? Bych-li so nakasali, bych naš to jara zwjeselił a so by tuta rosumna kritika niz jeno Rechbergej, ale też němskonarodnym rěčnikam złužiła. Němskonarodna nowina je zwojim wuwjedźenjam napjimo daka „Bjesžamokwita privatna politika“. Napjimje też z tym połnyt hrabje Westarpa, jendźelsku pomoz pšch.s sastup do napschećźiwneje sowjetskeje pokupicź?

Centrum a „Reichsbanner“.

Dokónčne rosbudźenje hacź na dalsche so wotstorcźilo.

W Barlinje, 28. prašnika.

Wo dźenżnischim pošedźenju nawjedźitych zobuzstawow „Reichsbannera“ je zentrumskeje strony so sćěhowaze wojewi:

Ssobustawy zentra w „Reichsbanner“, kotrjž su so schtwórtk popoldnju k dorěčenju dla Hörsingoweho namołwjenja na republikanski schkitazy swjatk w Awstriskej a z tym swižnowazeho wustupa dotalneho kanzlera dr. Marxa nastatym połoženju sešdźi, wobzarowachu, so je so statny kanzler hnuty czuł, z „Reichsbannera“ wustupicź. Jenohłósnje nětkajchu, so z tuteje wobzaromneje kročzele druhe zobustawy zentra w „Reichsbanneru“ njejcźehnje, tohorunja „Reichsbanner“ wopuschćicź. Tohorunja so nadźijeja, so pschichodnje tajke politiske wubočenja (Entgleisungen) po wošchnju namołwjenja sa schkitazy swjatk wuwostanu a w dalschim bo swěcźaju, so kruta njestrónitosć a zwonkopolitika neutralita „Reichsbannera“ so dźerži. Konferenza wobzaruje, so dokónčne stejischcźo zwjasstoweho pschedsydstwa napschećźo wot zentrumskich zobuskawow na pošedźenju we Magdeburku wotedateho pschijsjewenja hischcźe njepschedźeli a budże zwój skónčny rosćuh wo podawkach pošledźenjeho czasa poddźiłcźo wobsamknyć.

Westarp so wospjet wotpokazał.

W Londonje, 26. prašnika.

Njerosumne namjety němskonarodneho wjednika hrabje Westarpa su so w Jendźelskej wotpokasale. „Sunday Times“ je jeho nastawk „Němska a bolschewismuß“ wosjewiła. W nim pisa mjes druhim: Jendźelska ma dla znutskownych a zwonkownych polit. pschicźi-

now najwjetschi sajim, pschečiwo bolschewißmej wojowacy. Hrabja potom indirektnje namjetuje, so Němcka, je-li so Jendželska wo to postara, so wona swoje zwětowe stejišćizo sadu dóstanje, je swólniwa, jako schtit pschečiwo Sowjetrußej słužiły. Nětko nowina „Sundey Times“ wotewrjeny list snateho jendželskeho žurnalisty a politikarja Machwaya wosjewja, kiž Westarpske namjety z synej rasnoścu wotpokłanje. Ma naspohlad, tak pische Machway, kaž by Westarp hišće pschejy wo tym pschešwědčeny był, so dha Jendželska nawješorny pakt pschečiwo Sowjetrußej wutworicz a je pschi tym wobzehje na zobudźakowosć Němskeje pokasana. Chamberlain je wospjet rasnje so wuprajił, so Jendželska tajke wotpohlady nima. Hrabja Westarp znadź tuchwilu wuwjedženjam jendželskeho zwonkowneho ministra njewěri. Tohodla politikuje Jendželska pódpjerajo we wojowanju pschečiwo Mokwje wo wulke moto, mjenujcy wo dokładnu rewisiju abo wotstronjenje Daweswoho plana a wróčenje pólskeho korridora a Pólskeje Hornjoschlesiskeje. Machway pische dale: Hrabja Westarp žada z tym za Němšku provinzu, kotrejž je Prusa pschez dźelenje Pólskeje dóstawa, kotrejž pak niebuchu jermanisowane, ale žu pólske wostałe. Hdyž Westarp Jendželskej namjetuje, Němsku sezhnicz a antibolschewistisku sćinicz, dha žej žada, so by Jendželska wuczinjenja žej njewažiła, kotrejž jeje podpismo wjedu. „Sniczące mérowe wuczinjenja a wotstronjenje Daweswoho plan“ tak praji Westarp. Sa to dha Němska wuczinjenja słamacz, kotrejž je w haprleji 1926 z bolschewistami wobsamtka, ichtož je wšo njemoralne. Hacz smjeje hrabja Westarp z tutym wotprajenjom na wschón pschichod dosćz?

Němsko-ruska přisaha.

W Parisu, 28. prašnika.

Němšćim nowinam so z Parija pisa: Pschečiwo Němskej složena propaganda njeda žej zaneje pschileżnosće nimo hicz, so by pjeza **tajne shromadne dźelo mjes Němskej a Ruskej** wobkruczíła. Wot cžasa hacz žu so pozdaj mjes Jendželskej a Sowjetrußej pobubjenischiše, je Němska nětko towaršch Ruskeje, so by jendželsko-němske styki smuczíła. Njedawno je rußki spisowacżel Poliakoff knihu wudak — je w Londonje žiwy —, w kotrejž wobkruczuje, so Němsta z pomozu Ruskej spyta jendželskim a franzowskim sajimam schkodzicz. Ssamo ruskich agentow ma Němka w słužbje, so bychu w Franzowskej spioněrowali. Jako wosebje ichtóžne wusłuhuje **němske towaršstwa**, kotrež pod bolschewitiskim wliwom steja a domorodne ludy nayschcžo europiskim kolonialnym mozam schczuwaju. Sso pozdaj huju na tutu knihu so franzowske knježeństwo namolwja, tu **tu „němsko-rusku pschisahu“** we wozomaj wobkhowacz.

S Parija so tež pólske nowinarstwo wobdźela, kaž je to z wosiewjenjow „Kuriera Poznańskeho“ dowidzecz, kiž wo twarje nětnjeho powětrowneho łódźerstwa w fabrikach wschelakich krajow rěcži.

Po wobkruczenjach tutcje nowiny dźelaja so w Rußej, Schwedzskej, Niżoscinskej, Italskej a Turkowskej pschinje létadła za Němsku a w Mnichowie je spezialna fabrika sa wobzebite wunamakanja na polu létanja.

W Londonje, 28. prašnika.

Jendželska nowina „Daily Telegraph“ pisa wo fabrikach w Rußej, kiž pod nawjedowaniom němskich inżenérow stejia a jedoity pkun sa wójnske pschipadny dźelaja. W Warlinje su pschečiwo tutym wunoschowanjam hnydom sakrocżili. S tym dziedża tajne bronjenje Němskeje a jeje woierske shromadne dźelo je Sowjetskej dopokasacz.

Kónz rosrěčowanja w Narodnej radje.

We Winje, 27. prašnika.

Narodna rada je dźenża wczera sapoczatk debattu wo wosjewjenju swjatkowneho tanzlera dra. Seipela stónczíła. Wot sozialdemokratow sapohaty namjet njedowěry pschečiwo knježeństwu kaž też wot nich namjetowany parlamentarisći pschepytowanski wubjerk dla podawkow 15. a 16. prašnika so wotpokasa. Pschichodny tydźeń budże so polne pohjedženje swołacz a wschelake nusne pschedmjetzy so wuradźowacz. Nawukneja stónczínje?

Rothermere a Słowakojo.

W Prasy, 26. prašnika.

Rothermere, nětkajši jendželski lord, je so pscheđ někotrymi dnjemi na cžełeho zwonkowneho ministra dra. Benescha w telegramje wobrocził a jo na „potlóczowanje“ Madżarow (Wulherjow) hórschik, kotrež su pod cžełoskowakske knježeństwo pschisichli. Dr. Benesch je jemu na to ztrótka wotmolwił a pschipomnił, so wón najskerje wobsteinoscze do wójny znał njeje a nětcžišche znka njeznaje. Nětko dósta jeho (Rothermerowa) wutroba želenu plistu i pschileżnoscżu sesdżenja katolskich studentow w Kaschawje, hdżež mjesyche sap. far. Hlinka, wjednik słowakskeje ludoweje strony, wjeselchu rěcż mjesyche a jo wuraznje pschečiwo revisiji Trianonskeho méra wupraji. Dale pschipomni, so žu Słowakojo swój wótzny kraj ze swojej kreju stworili a njebuchu ani hrušła wot njeho njepschecżelej pschewostajili. Schtoż nětko republiku a jeje njejranjenosć naskupa, njeje žaneho rosdźela mjes Słowakami a Czechami. Je jara k wobzarowanju, so runje katolscze duchowni so z nowymi pomérami njeju združili a je jim słowaskša rěcż hischcze dźenża jena zusa rjeż. Tohodla dyrbi nowa młoda generaziia nastacz, kotraż tych wschelakich Rothermerjow a Bethlenskich pschiwiżnikow wot słowakskich hranizow wucżeri.

Ze Serbow.

Budyšowjcy.

Pjatk, 29. julija.

† 1862 Mikławš Wjelawk, kaplan w Njechorčicach, sobuzałožer Serbowki, pilny spisowacel a basnik. —

Ha smjała so słónčnike łučka je
A syno zawonje —
„Pój wobroćeć“, kukała kukaše,
„Kukuk, ty najcjeńše!“

So rosa je slizyła słěborna
Na łučey słónčnitej:
Tuž wobroćeć rjeńša pój holička,
Wzmi běle hrabje sej!“ Handrij Zejler.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 728, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +26. — Dźenża rano we 8 hodź. barometer 721, hygrometer —5, thermometer w nozy +15. Wulkady na malo so pschemjenuje wjetr. Sswjetny friedu powoldnju su jasno cżełe njewjedra we wjeczornej a połnócnej Němskej jadhdżale. Dźakowano Bohu, tón ras su na maschu łubu Łužicu pschekatowale. Naschi ratarjo nětcże w žnjach dźelaja. Na połach stoja dalše kłady powsow. Kiž so sapoczinu donoj wonjeć. Napjay a nahnuwše leżmjenja su w maschich stronach nimale pod tżěchu. Dźenża rano sapoczinje jokkeżu sahe na rjane stupacz. Nad rußkej Europu wuschina ležy njebeżk, bolosće nacżink, ale to njebéschе Rainerowa.

Hdy by ty, moje dźěćo, mi sdalene wostało, do tuteje dawno pohrjebaneje należnosće ani spomnił njebych; tak wschak nětko dyrbiu po jeje dóstawcz. W měšćanšu žiwy być a po zenje njeslekacz, to mózno njeje, a to cżim mjenje tohodła, so je mi knjes Orlowski ruku na wujednanje podał.

Ale wotwobroczenje a wotzuschenje z twojeje strony, ani so by ho popytka k wujednanju cżinił, to by moje mosy pschesahnyło. Tuż dyrbiu tole twujasnicz:

„Wjedy hacz bu Natalia Orlowska z mojej mandżelskej, mójach njewesoju, kotruż hebi za zonu wzacz mi mój nan njedewolił, dotelž be tżuda a z nitżeho rodu. Na jeho rozkasu dyrbjachmoj po dźetcz. Za poskrucżach so nadźijo, so jeho pudźischo tola słuchcze naprozhu. Won pak zajwjedże mje do Orlowa, hdżež be runje w tym cżasu domjaza dżowka z pensionata fe wróczíła. Wubotowachu tawarschi me wjeczerli, na kotrychż dyrbjach na swoju bolosez sapomnicz.

Sauer mojeho nana je so poradźił. Za njesahwych je noj na swoju lubosez, ja sahwch też na wbohe, sjebane stworjenjeńko, kotremuż běch swóru pschijahnał a kotremuż nje swjate winowolosće wjasahu. Moja wutroba sabori so z horjcej lubosezu i kotrejž prénja pschirunacz so njedobźe — k rózi i Orlowa. Schto hdy tu njeje powdał. Wonu bu moja.

Na swoju cżesez mózu wobstrunicz, so wot tuho wokomika lóch jenoż za nju žiwy, a to moje myzle ani we nje na pscheradżenu njewjesetu njemyschlachu.

Powdżej, kotruż po noju schčežčitem, sbožownem, bjes porocżenu mandżelstwje mojej żonje k wuschonnaj dóndże be tukanje, jako tudżesch też po hwaju hrischnu pomér je swojej pjedawschej njewésce wozwał. Ja pak njemógach, hižo tohodla na [illegible] moja njeschcże do naju kwasu [illegible] biła, a jenicžka powdżej, [illegible] jenom kcżeje [illegible] stach, be powdżej wo jeje [illegible] wotżesł. Hacz je to hacz do dźensnjischeho [illegible] nawrom, hacżunja po rosrěčowanju z Natalija Horlinoje pytak je zadżesch, jnajmjenjischa z wotproschowanjom moj njeschtik trochu sabo sapokucżeż.

(Pokrjačowanje sčěhuje.)

Za wysoku płaćizny.

Powdaćzcko z naschich Łużow.

Napisała Kirstina Royowa.

22] (Pokrjačowanje.)

Wona dżyschse do wóży a pytny druhi puć, na kotryż sé hebi jaschła. Pschi tom dyrbjesche nimo nimale wulke se burkeje wóży hicz; ta stajesche pschi rěży. Sa njej schumjesche wodopad se skały dele. Wokna domu běchu z dełkami sabite, kotdakola knježeńske cżichina a pusłota a pschipowedżi z nasdala, so je thěžka wopyschcżena a tjes knjesa. Jeje napohlad porały jěżdżuzu. Schtó wě, wo kajtej stawiznu by powedała, by-li rěczecz mohła! A hdyž bésche hižo nimo jěchała, wobhladny so hischcze ras sa njej. Tam běchu też ras ludźo żiwi bhli; znadź běchu wumrěli a z nimi też ižoźo s žiwjenje. Strudła ta myslicżża.

Z [illegible]ohonjewasche konja do spěcha a leczesche po dolinje, [illegible] serchowu, farju a schule. Psched schulu pak nadobo pesaja, sadżerza wobmiwcho konila, jestwicz, pschiwjasa jeho k schlomej a sajmuje do starcho domu. Hdyž nimo sjomiske jiwy pschindże, cżujesche tolstu wóń schpatkicho pomérca. Nutska wotmolwjesche wótny dżeczaju hlóh nadawši. „Tam nětkole sastupicz njemożu,“ hebi pomyślił a satkapa wo druhe durje.

Wótry bé we wobsdżelenju wucżerjowoje swójby. Na łożu rosturnjesche wucżerjowa mandżelska Galowa němski, a tohodła możesche jej wujasnicz, cżehodła bé hem pschijschła.

Doniż bé wucżer so wuswobodził a domoj pschischol, wédżesche jeho żona dosć, samożesche jemu hnydom sdżelicz, i kajkim samérom bé cżesimy wotpyt pschijschol: hnadna lnjeut dżiwske słowakisy nawuknjeż.

Sa pol hodźiny mějesche Margita niz jenoż trébne knihi, ale też wucżerjowe słubjenje, so dha radżesche łożdy wjeczor do Hokli wucżicz pschihadżecz. Wona pschepruży też atkolu żonu wucżerjowu i sebi; pschetoż w rosmołwje mózesch so lépje lnwczowacz, hdyž nekotři rěcża.

Wot wjeczerja wona sjeni, jo je zyła wjeż Boroze ebangelska a jara khuda. Wonaj pokasachtaj jej potom też schulu. Tola wucżowniuzy i wożebnebo pensionia w A. jesdachu so hróbże jeje dźeda rjeńsche bycz hacz tale wucżerja. Cżorne ścżiny, masane wale wolna i hibżenymi wobłukami, khnite dejki na podłoży, stare, wet cżerjuja pschetocżene łamki polne njeczistoty — kak mógachu dżeczi tam dychacz a wucżeř k tomu hischcze srědżacz?! „Ja we tom se dżędom porečzu,“ pomyślił sebi duzy domoj. „Tonu ma so wotpomhacz; ja dże tym też evangelża.

* * *

Pschischedschi domoj, namala młoda tujeni na swojim blidże buhatu korespondenzu. Najprjedy dopisnjuze dźędowje lubjeze wot tujesa Orlowskeho, potom list wot direktorki wustawa we M., kotraż djatkowsche so je jej sa pjenjezny dar, kiž be jej Orlow jako pschipójnacze za wubjerne wocżežnjenje pschipósłał. Potom nětcżo cżahnpisow, a napoślednji tżischcze list. Adresa be wot kruteje nanjeże ruki napisana; postawa pjecżat njedowdżesche so wucżitacz. Hdyž be timilin so dlita, wotewri list, pohlada na podpisowo, a wuschcži bjeskónczneho pschekjapnjenja wutroby so z mlodeje wutroby puschcżi. Wona swojese so do stola, a spożera z wocżomaj rjadu sa rjadu. List měješese ho takle:

Moja lubowana dżewka!

Sdżerżmy jakoń, kiž je Tebje psched létami macżerj pschiwjedł, dnje mi tole pomjenowanje njedowoli; ale tu je druhi jakoń, kiž w jtach cżuli, kotryż nichtó a nicżo podłożyć njemóże. Tónle jakoń mje wopriwnuja njedżiwajcy wschoho, schtož mjes namaj leży, so t dżesczu bliżej, kiž je mi jakończy a z namożu bylo wutorhnjene, ale kotrejž pschecżo hischcze je mni słuschna.

„Nane, nane!“ japkała Margita do toho.

„Tak dołho hacz be ty wole mnje spalena a w mozy Rainerowej, njebéschce mi mózno, so Tebi bliżecz; pschetoż za bych dyrbjał z tym cżłowjekom hromadu pschińcz, kotrehoż žebi ty sandżesze ważiscz, i kotrymż pak za nihdy hromadu pschińcz njemóżu a nochcu.

Ja bych žebje znamoho sjebał, bych-li mygłił, so móże moja dżowka dobre ménjenje wo mni mécz, a so by wopraudżiżeje pschičżinu rozwěrowanja swojeju sjarscheju njewědżała abo mélniła, so jeje njesnaje. Ja njepscheju, so żym ros słowo słamał a so żym njewinowatej, dobrej bytosći, kotraż nje lubowasche, a kotrejež lubosze ja hódżi. Nižina nad Jendželskej khwata bóle w polnozy k ranju. Pod żyłnym wliwom wyschiny nad rußischej Europu, so, każ wjedrańnje praja, rozschahuje, cżim bóle, dokelž je wsches Schpanišku wyschina i Agorskich kupow blišk. Tak kiwa nam cżopje, a może bycz, też twołkajne wjedro. — Jutsje hobotu sthadża słónczko 4,17 hodź. a khowa so 7,54 hodź. Měsacżk sthadża rano 5,49 hodź. a khowa so wjeczor 9,09 hodź.

— **Kurzus herbskich naradnych** jow budże jutsje sobotu wjeczor we 8 hodź. we Sserbskim Domje. Jón nawjedże knjes hadźiny direktor Bjarnat Krawz. — Tuż bratrja, hotry, pschińdźeze wichitrjy, kiž jeje so samoh wili, dokelž jedna so tu wo dobry skutk sa narod a dokelž kóżdy snaje nasche pschedewsacje.

— **Mali reninarjo!** Na póndżelu, 1. augusta 1927 popołdnju wot 3 hodź. postajene wupłacżowanje podżerja sa małych reninarjow je hakle wutoru 2. augusta 1927, dopołdnja wot 9 hacż 12 hodź., dokelž je póndżelu popołdnju hłowna shromadźizna małych reninarjow.

— **Sswobodne mjasowe ličbi** (Kreibank) w Budyschinje. Sobotu 30. julija dop. wot 7—9 hodź. wotdawa so żyre howjase mjaso, punt po 40 pf., żyre żwinjase mjaso, punt po 60 pf., żyre cżelace mjaso, punt po 40 pf. Njenjeżkach.

— **Sswjetny wopor njesboża z automobilom.** Cżełe njesboże z automobilom w Torberku pola Kamjenza, kotrejž sandżenu póndżelu tudomneho wobżedżerja ztaty Herolda potrjechi je hebi nětko smjertny wopor żadała. Herolowa mandżelska, kotruż běchu cżežzy franjenu do tudomneje thorownje pschiwjesli, je hrjedu popołdnju wumrěła. Frieda Heroldowa rodż Filipez běsche 39 lět stara. Wona sawostaji nimo mandżelskeho też dżowcżeżku.

— **Njezbože na dróhy.** Dźenża popołdnju pschijźdże rejništi auto po Wolkowej dróhy a na rózku Sinkelskeje dróhy z kolojeżdnym hromadże sajźdże. Auto kolo nětkaje 20 metrow dałeko sbonkleczeschce, kiž běsche zyle do kruchow. Kolojeżdny po sdaczu jenoż je strózelemi wotedże.

— **Kradnuli su** 28. 7. 27 wjeczor wokolo 9 hodź. z jenoho wożobowneho automobila, ze na Wjeleczańskej dróhy stejesche, brunu kożanu żaku z dwěmaj rjadowmaj kneflow a jasnokasdzekatym podklesnikom. — Dale su kradnyli we wokolinje z mutsdżyckom trjebany schórny muzany żaket a kholowy a 15 tyskow zigaretow znamki „Sofia“. — Wo wjeżonne sdżelenja prošy kriminalne wotdżelenje w Budyschinje.

— **Knjes Pawot Gnauck,** kiž běsche wot léta 1918 le mějicjelom delikatessowoje a konserwowoje wikowarnje na Kamjentnej haży 36, wotewri sobotu w swojej leżownosći na Bohatej haży 22 wikowarnju z rěcżnymi a mórskimi rybami. Dla nowoczasneho wutwarjenja murjadnje pschihódnje leżanych mésnoscżow je knjesej Gnauckej mózno, sama w horzym lěcżu swojemu wotbéracżstwu tworu tajku cżerstwu podawacz, każ móża we symstim połlecże dostacz. Knjes Gnauck so pschi wutwarjenju na żane waschnje wudawkow hojak njeje, ale je zyłu swoju bedżbnosć i błowneho dźěła na to složowak, so buchu rěcżne a mórske ryby w lóżdym klnym cżasu jenak cżerstwe na pschedaż pschischle a też najwumyślenischeho pschetrjebarja spokojte. K wotdżelenej składowni a khłódżeńni je so wulka pschipramjena marinérowarnja a rybowa ßuschenja pschidruzena, so je tej tu so pschezo jenoż najšpicżsa cżerstwa twora dostacz. Kajku wažnosć je knjes Gnauck na nowoczasnu strowotniku pschipramu kładł, dopokasuja najlépje słowa representanta jeneje Altonaskeje mórskeje rybownje, kiž mjes druhim prajesche: „Dyrbimy sebi mésnoscż pytacz, kiž je tak wulkotnje pschipramjena. Knjes Gnauck je rad swólniwy, każ nam to pschilubi, swojim wotebéracżam do składownje a khłódżeńnje pohladacz. S tutym może so pschetrjebanje rybow hischcze powyschicz, dokelž su ryby

Cežke njewjedra a zemjerženja.

Saudženu hrjedu pak hu jaho wo wschelakich dželach Němskeje hyłne a cežke njewjedra jatkadžake a jaho jara wjele schkody nacžinite. Też w druhich krajach hu wohłdelrjo cežko pod jatkadženjom rosnorjenych elementow cežepieš měli.

S **Neunzehnhajna** w Rudnych horach. Ssyłnych deschcow dla běži woda pisches wulku dolowu sawjeru (Talsperre) pola Neunzehnhajna. Wody, kiž ju wulkeje wyschkosce dele poduja, postajeja wophtowarjam kraßny napohlad. Sawjera je hakle někto pischebžała, dokelž tutu wokolinu njewjedra tak cžežko njeporjedchičhu kaž druhe dźele Sakskeje.

Cžežke njewjedro w Duringiskej.

Po powěsći ſ Mühlhausena w Duringiskej je ſo hrjedu popołdnju nad Mühlhausenſkej Muldu a pisch hornim běhu wěki Unstruthy hyłne njewjedro rozpischesiło. Ssykne, ſ cžasami ſlimowate deschcze a krupy nacžinichu na polach a w sahrodach njeſměrnu schkodu. Krupy běchu někotre kaž hološaze jeja wulke. Wulke ſ Schkorheinej je žito na polach kaž ſwalzowane.

Zyła krajina wokolo hrjedžneho Rheina

cžerjesche hrjedu popołd. pod cžeſkimi njewjedrami. Krupy a hyłne wichory nacžinichu we winicach a na polach a ſahrodach wulke ſapuſcženja. Na Rheinſkim parniku „Kaiserin Friedrich", kiž běsche wot Beppparda po puzu, ſo puczowazy pisch hyłnym wichoru do wulkeho njemjera podachu, dokelž ſo bojachu, ſo ſo parnik podniri. Zolmy walachu ſo pisches łódź a ſwopkakachu ſtołpy a kotry ſobu do Rheina. Krucze twarjene ſwjeſchne pschebywanišcha a ſchkleńcžanu verandu wichor ſapuſci. Schkleńczowe kruchi někotre wosoby ſcžachu. Łodźiza bobgadła mužeſche ludźi jenoż ſ wulkej pózu ſmjerowacž.

Też pisch delnim Rheinje

ſakhadžachu njewjedra. Nad **Neuſom** rospuſcheſi ſo cžeſke ſe ſlimokotymi deschcžom a krupobiczom. Zelezniſki wóſt pischi dwórnischczu a dźele někotrych drohow buchu powodżene. Najſylnischo ſu krupy wokolo Stürzelburga a Uedesheima bile a žně na polach iniczile. Nad městnej Deutzom a Homburgom ſo hodźiny dołho hyłnje krupy na nim něschto wuporjedżeč. Pischi tym jeho ſ njeinateje pischicžiny kolesko ſchrobny a ſarafy. Wobſchedżeč, kiž běsche też pischikomy, chyżiche wobehemi pomhacž. Dyrbjeſche pak ſo teho powſtajicž, ſo koleſo też jeho ſchrabnyło njeoh. Mnohi, kiž běſche 40 kil ſtary, ſawoſtaji ſonu a wulkej hrjedži.

* Se **Sohlanda** nad [illegible]jewju. Leni mějachu w julipu w naſchej wſy 80 [illegible]njemjerjow, kiſtya mamy pak jenoż hiſchcze 8. Lětſa [illegible]dnej wſy žiwje twarſa. Bórſy chodźa też wodowzy [illegible] ſapoczeczej, potom zanych dźelo[illegible]njemjerjow wjazy [illegible]ny.

* S **Habrachczitz.** Sſydom dopołdnja je ſo w Habrachczitzach cžeſke njeſboże ſ automobilom ſtało. W hornim dźelu města njedełoło pschedawarinje konſumſkeho towarſtwa pschejedże mježiczeſ wóſtriſwa Mondini ſe ſwojim cžeſkym autom 7ólětnu perſijonarku Luiſu Fabianowu. Po wuprajenju autowebo wjednika běſche ſnjeſbożena psched autom a ſem běhała, pischi cžimž je ju auto ſhrabnyło. Huydom ſawołany lekař dr. Wanka mó[illegible]eſche poſa pschicheidżenje jenoż ſmjerjeż ſpóſnacž, dokelž běſche ji automobil nop putnyl.

* S **Nowcho Gersdorfa.** Podſenitſe ſtorki, kotrež ſu powdżelu wjeczor króto po ½10 hodź. w Beyerſej a wokolicy we Stywitej wobkedżowali, ſu też w Nowym Gersdorfje w kamſnjanym cžaſu na něſtorych meſinach dołhowjeczornecho dźela města ſaczuli. Ludźo, kotſiž běchu ſo hižom k nócu podali, powědachu, ſo je jim było, jako bychu ſo koža hibale.

* S **Wulkeho Henwersdorfa.** Niedźelu dopołdnja we jenym hacje 8ólětnu Auguſtu Heinrichowu ſatepjenu namakachu. Wona je pjeczu w cžeſkich myſlach ſmjerjeż pytała.

* Se **Seifhennersdorfa.** Wo [illegible]adženju Wilhelmje Hockaiſſe, wo kotrymž we jiwojim cžaſu piſachmy, je je ſelesniſkeho cžaſa padnył a na to wumrěł, mózny někto ſpscheła[illegible] powěſći pschinjeſeſ, ſo je Hockauf živy a ſo ſu jeho ſ tworjenimi puſchežili

* S **Wjednarjez.** W poſlednich nozach dobu ſo padach do bydlenja jenoho nedomoho wobſtudnika a kradny ſe ſamkrjeneje bydlenje droſan, kotrež je něhdy 200 hr. hódna.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* **Se Schandauſkich kupjelow.** (Dróhowa żelezniza ſo wotpalika.) Wutoru wjeczor ¼11 hodź., hodźinu po ſajeſdze poſledneſcheho woſa Schandauſke-Lichtenhainſkeje dróhowoje żelezniſy wudyri w depoje woheń, kiž woſowu kótiju a wſchitke woſy dróhowoje żelezniſy ſnicži. Kótnja je ſo hyłe wotpalika, ſo jenoż hiſchcze kolo nurje ſteja. Pódlanſke twarjenja, bydleniſke twarjenje, centralu a dźelanje mózachu wuchowacž. Woheń je najſterje něchto ſałožił. Wobłhod ſaſtarnje omnibuſy a pożezne woſy dróhowoje żelezniſy.

* S **Plawna.** (Ssamomordarſkiwo ſeminariſta.) Ssyżebu njeczor je ſo tu 19ětny ſeminariſt żelezniſkeje cžahej pſchejeżej dał. Jeho cželo ſu ſchtwórk rano namakali. Mlodý człowjek běſche někotre dżeżi ſ truchnym wſosom wjeſł a jim delegradnycz dał. Nětko je ſo bojał, ſo ſu hnadź dżeżi pisches jeho winu ſranjene, a to dże je ſ pischicžinu ſamomordarſtwa. Tżeżom pak ſo njeběſche niczo ſtało.

* S **Krosyna nad Wódru.** (W kupanſkej wanje ſo ſmjertnje woparilo.) Zaſtotnyj njeſbożowny pedawk ſta ſo w cžoplej kupawni hólczazeje ludoweje ſchule. Mandželika ſchulſkeho ſłużobnika kupaſche ſwojeho dwóſtetneho ſynka w jenej wanje. Jako macz na maku chwilu wotendże, ſo by po kupaſſi ruh dóſchła, wotwjerchu hólczk najprjedy honacž, ſo mózeſche woda wotběžeczi, potom pak druhi honacž wotwjertnyj, ſ kotrymž horza woda do wanje běžeſche. Do wanje ſyczaza horza woda wbohe dżeżo tak cžežko wopari, ſo wono na to wumrěſ.

* Se **Stralſunda.** (Wobnjowe njeſboże.) Wutoru wudyri w domje jeneho wiłowarja, w kotrymž ſi ſwójſtwy bydlachu, woheń. Mandželika wiłowarja dyrjeſche we ſwojim bydleniu pod ſtrechu wuhlowe platowanie żelezne ſhrecz. Pischi tym pak ji ſchtrieżi do ſpirityſowoje bleſche ſleżachu, ſo ſtita rozhuchny. S rozhuchnjenjom ſo bydlenje ſapali. Wobydlecka, kotrejż běſche wotſtoſ ſawjeny, ſtorži ſchtyri metry wyſoko na drohu dele a woſta tżeżka ſranjena leżo.

* S **Essena.** (Cžeżka podkopkowa kataſtrofa we Weſtfalſkej.) Pisches hyłne hody je ſo podkopk III Auguſte Viktoria w Hülju do hromady ſpuhnył. Zyły podkopk a ſ nim ſtwjołowoje dalſche podkopki I a II ſu jara cžežkje. Tamny podkopk je 700 metrow hłuboki. Pischi nóznym dźele wobleđżowacžu tamni 15 dżełacžerjo ſtoro na tónzu ſwojeho dżełaniſkeho cžaża hyłnu włożnoru. Mnjełachu, ſo ta ſ nětſkeho njewjedra wulkdażże. Tuż żej njewujedżechu. Radobo ſlyſchachu hyłne łamanje a bżażu ſpżichnje ke koſchej, tż jich na nětko bołujeſe. We hłubinje 200 metrow widżachu, ſo je ſo woda na nětażże waſchnje pſchelamała. Najwjeſchi dżeł dżełacžerjow mózeſche ſo wuthowacž. Swiſt ſ druhimi podkopkami je pisches pohrob (Schlamm) a pěſk pschetorhnyeni. W podobnu hiſchcze pſchebywazy dżełacžerjo njemózachu ſo hacž dotal wumożicž. Tola ſo wſcho cžini, ſo bychu ſo hacž k nim ſrafyli. Hacž do wjeczora dżeżacych hiſchcze njebě mózny, tyh w Auguſte Viktoria ſawjenych bjeż hórnikow wujiwobodżicž.

* S **Essena.** (Cžeżke njeſboże ſ automobilom.) Automobil, w kotrymž dwaj muſkaj a tż ſamſke ſhedżachu, ſcžażże pola Hildena do pschidróżnicho kamjenja a ſo pschecžiżny. Muſkaj, kotrejż ſe Solingena potha, [illegible]ej, bohdom mor waj le wotſtaſchtaj, ſtż żóuſte pak buchu cžežko ſranjene. Pischicžina njeſboża je pschespěſchna jżdża.

Z Łužicy.

* S **Wjaſouży.** Sſmjertne njeſboże ſta ſo hrjedu rano w 7 hodź. w Ballenſtini nilnyje. Bitwar Richard Hajnka wobbladowazhe koleſowe cžerjenje w wěſaku, dokelž chżyſche

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſći wo wjedre ſa julije ſpobetu:** S městnami njewjedrowe dożdże, trochu khłodniſcho.

Po powěſći ſ Irkutſka powročži ſo na Angara-rěcy ſ metrom cjetu ſ 20 ſchulerjemi. 13 ſchulerjow we wodże ſmjercz namala.

*

S wulkimi deschcžemi je w Indiſkej wulke powodżenje naſtało. Gunaridſka prowinza je ſyle wot ſwěta wotſtamknjena. Kaž nowiny piſaju, ſu tuſaza cžłowjekow we żołnach tonj ſtale.

*

W Transvaalitej w połodniſkej Afriky twarowny a póſtowy cžaſ do ſo ſrafyſchtaj. Pischi njeſboża pschińdże 30 domorodnych a 3 Europjenje wo żiwjenje.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Liečenje łosow

Wot 1. auguſta t. l. liča połizajiſy łaſtojniſy ſ płahowanju tkmane łoſy, kotrež ludźo w Budyſchinje hebi dżerża. Za ſ płahowanju tkmane płacża wſchitke łoſy, kiž ſu 31. julija t. l. ſchżej mężazow ſtare a nałóſche, kiž maju ſo hiſchcze w běżnym hoſpodarſkim lěcže (hacž do 30. junija 1928) k płahowanju wużicž.

Měſchczanſka rada: ſtemoćeżiſtwowy polizajſki hamt.

Pokročuju ze swojim

wulkim saisonskim wupředawanjom

hač do póndźele, 8. augusta

Njeskomdźće přihódnu składnosć ke kupowanju.

Stóž nětkle kupuje, zaplaćuje pjenjezy. Płaćizny su zmóžnje tunje.

Jan Jurij Pahn ◆ w Budyšinje

na Hłownem torhošću / rózk Zitneje hasy

Wotewrjenje wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokolinje podwólnje wozjewjam, zo **sobotu, 30. julija 1927** na kóždo wašnje **nowočasnje** a **hygieniscy** připrajeny wosebity rybowy dom pod firmu:

rybowy dom „Nordsee“

wotewrju.

Budy so najlěpje prócować, zo bych swojim woteběrarjam stajnje z jenož čerstwej, bjezporočnej twora posłužował a prošu, zo byšće mje w mojim nowym předewzaću podpjerali.

Na Bohatej hasy 22. Telefon 2892.

Rybowy dom „Nordsee“

Pawoł Gnauck.

10% přiwabjace dny 10%

při Mjasow. jětkach 5

zo bychmy dosłali wjac woteběrarjow. Přirunaće-li płaćizny našich wukładženjow a kajkosće našeho składa pruhujeće, dyrbiće přidać, zo smy

hišće wjele tunši

kaž hewak.

Na naše jara nizke płaćizny dawamy w času našich přiwabjacych dnjow za hotowe płaćenja

10%

rabata.

Drježdžanski drastowy dom

w Budyšinje při Mjasowych jětkach 5

— Wobkedźbujće naše wukładne wokna —

Mulke saisonske wupředawanje

Na lětne woblečenje 20% rabata. **wot 29. julija hač do 10. aug.** Na zymske woblečenje 15% rabata.

po cyle njewěd. tunich płaćiznach a w jara wulk. wubjerku:

Mužace wobleki, gabardinowe wobleki, wobleki z česanego předźena a sportske wobleki, najlěpše kordowe a Manchestrske sportske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, najl. krute Manchestrske kholowy, dobre krute kholowy z kožanego sukna, kholowy do dźěła, Brecheske kholowy, módre kúperowe jaki a kholowy, čorne jaki z kožan. sukna, kalmukowe jaki, lětne jaki a kholowy, lystrowe jaki, kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow, krótke a zapate kholowčki, barbne a smuhate tkaninowe kholowy, kholowy za tolstych, lacy, dobre njepřem. kabaty, gumijowe płašće, zymske jupy, sportske jupy, šwedske płašće, kosmikate płašće, zymske płašće, mužace paletoty atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

(prjedy A. zwud. Mengerowa) na Serbskich hrjebjach 6

Hižom 43 lět staroznaty, kruće sprawny woblečenjowy wosebity wobkhod za ratarjow, srěnje woršty a dźěłaćerjow.

Towarstwo třělcow we Wochozach

woswjeći přich. **njedźelu, 31. 7.** a **póndźelu, 1. 8.** swoju

nowu khorhoj.

Na tuću swjedźeń wšitkich wobydlerjow našeje wokoliny přeprošuje towarstwo třělcow.

Za zabawu, ješć a pić budźe najlěpje staranje!

Drogerija

Johannes Teich

w Budyšinje

na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!

tunje čapkowe dny

-,95	1,20	1,50	2,-	2,20	2,50

Hugo Lehmann

w Budyšinje na Bohatej hasy 25

Hłuboko zrudźeni wšěm přećelam a znatym wozjewjamy, zo je Bóh luby Knjez štwórtk, 28. julija moju horcolubowanu mandźelsku, našu njesprócniwu a starosćiwu mać a wowku,

Hanu Krječmarjowu

rodź. Pičmanec

po dołhej a čežkej khorosći wotwołał z tuteho kraja bolow a bědow k sebi do raja wěčneho měra a pokoja. Pusty wječor budźe sobotu wot 6 hodź. w domje a pohrjeb njeboćičkeje njedźelu w 11 hodź. też wot domu na Mikławšk. Wšěm, kiž su našu nam drohu zemrětu w žiwjenju woprawdźe rady měli, a ju w khorosći wopytowali, a ju budźa k rowej přewodźeć, — nas pak na kajkežkuli wašnje pokojeli, wuprajamy nutrne „Zapłać Bóh luby Knjez“.

W Budyšinje, Prazy a Khasowje.

W mjenje wšěch hłubokozrudźenych zawostajenych

Michał Krječmar

Přiloha k číslu 175

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 29. julija 1927

Skit přirody.

Na spočatku próšninom a puczowanjom cžini Lěhničanšti knježeršťiwowny president na **schtitanje pschirody wolpjet kedžlibme.** W posledních létach je žo wupokazało, so žo wschitzy hischcze po tutych nusnych sažadach nimaju. Polizajizy sastojnizy žo **namolwjeja,** kruce na to hladacz, hacz žo postajenja też **wobkedžbuja a pschewjedu.** Wschudże žu žo tohodla straże podwojite, wožebje w horach. Polizajiste postajenja poczahuja žo na schežowaze schtitanste rostliny: Cžiž (Eibe), pjerjowu trawu (Federgras), módry korjeń (Enzian), nabrjosny wóšt, pžowy stołp (Bärlapp), wjelcze drjewo (Seidelbast) atd.

Schczipanje a žobunoschenje tutych rostlinow žo pjenježnje khłosta a to hacz do 150 hr., žamo se sajeczom. Tute postajenja žu trěbne, **so njebychu žo najrjeńsche a najjednorišše rostliny ł rožeže wokolny shubile a wukorjenike.** Hušto doscz žo hnydom ł korjenjom wutorhuja.

Do schtitanja w dalschim smyku žłuscha też, so njebychu na městnach, hdžeż žej ludźo tróchtu wotpoczinka poschetja, papjera, próżdne blachowe buschkowizy, dešiny a druhe ležo wostajili. S tym žo hušto doscz najrjeńsche bleczki w Božej stwórbje wonjecžesca. Starschi žu winowacži, na žwoje dźěcži w tutym smyku słuttowacz, też w schulach na žo na to potakacz ł dobom też na chłostanske ješčwi, kotrez ł pschestupjenjom tutych pschedpisžmow swižuja. **Podobnje maja žo jadne swjerjata pola naš schtitacz.**

Potajtim tajkile schtit posticzuje žo **rostlinam a swjerjatam. A Serbja, kotśij žu pożledńja wotnožka nošcherjow jeneje stareje kultury a rěcže, pschewostaja žo žwojemu dóńtej, džiwim mozam, kotrez jich nicža a wutupuja.** Sa žderżenje wožebitych rostlinow a swjerjatow ma nětkotrużkuli prusti sastojnik wjazy zrosumjenja hacz sa wobstacže a wutkowanje žerbšeho luda **rosumnych stworjenjow.** Nihdże w Pruśtej ko jeho rěcz w schulach njemuczi. Skerje słuttuja němšay wuczerjo a žerbšay wotrodženjay sa jeje iniczenje. Do wójny žo sa także germanisowanje ł wšiteho fonda wožebicže placzachu. Ssnadź žo to nětko hischcze stawa. Hinak njemózemy žebi ztoro słuttowanje wšitych ludźi wuiaśnicz. Hdże wostanjetej rosum a logika! Ssmy husczischo nc trudne pruśte wobsteinosce hižo pokasowali. Ale niczo žo njepołepschi. Dowójnka namóz, tiż wschę njeněmśke ludy w Pruśtej potłóczowasche, knjezi dale. Prjedawscha pjasez je žo wojpjet sežnjinka a daji wbohi žerbśki lud, kiż ma to njesbožo, pod njej žiwy bycz a stonacz. A **potom** hischcze žo Němzy hóricha, hdyż žo jim jenoż podobnje w druhich krajach dże. Strascze žo najprjódy, **so we žwojim stacże rosumne „cžłowjeske sažady napischczo narodnym mjeńschinam knježa.**

V. Unionistiski kongres na Velehradže.

Rozprawuje Jan Serbin.

Na Velehradže, 20. prażnika 1927.

Nětčiše unionistiske kongresy wotmėwaja so po możnosći kóżde tři léta. Posledni štwórty bė w lěce 1924 a smy wo nim našim česčenym čitarjam też podrobnje rozprawjeli. Tehdy běchu łužiscy Serbja zastupjeni přez dweju duchownych knjezow, mjenujcy **k.** fararja Cyża-Hajničanskeho a P. Klemensa Raba z Eichwalda, dale z knjezomaj direktorom Wjerabom a kantorom Šołtu z jeju knjenomaj mandželskimaj, kotrymž je so tu wšém wuley spodobało. Létsa bohużel njeje žadyn serbski duchowny knjez přijeć mohł, hačrunjež bė so nowy redaktor „Kat. Posoła“ zamolwił, štož smy jara wobžarowali. Jeničcy naš přeco dowėrny sobudźełaćeŕ knjez direktor Michał Wjerab ze swojej lubej knjenju *mandželskej* je přijeł jako zastupjeŕ towaŕstwa ss. Cyrilla a Methoda w Budyšinje a dopisowaŕ jako Budyšski wubjerkownik; potajkim smy tu wšo hromadże tšo luž. Serbja. —

Pjaty lětuši kongres ma wosebity wuznam: je dže poswjećeny jasnemu wopomnjeću jėdnaćestow-lětnych narodninow swj. Cyrilla, japoštoła Słowjanow.

Tohodla su so k njemu zešli sławni wučency, kotriž přednjesu swoje wučene rozprawy wo séčhowacych prašenjach: I. Historiske prašenja: 1. Wo wuznamu swj. Cyrilla a Methoda we prócowanjach wo wuskutkowanju jednoty cyrkwje; 2. Wo słowjanskich japoštołach we swětle byzantiskich stawiznow; 3. „Juridismus“ pola narańšich a nawječornych swj. Wótcow; 4. Nestorianojo w swětle nowych dopokazmow.

II. Wěronawučne prašenja: 5. „Juridismus“ a powaha a skutkownosć Najswjećišeho po katolskej a prawosławnej wučbje. 6. Zapřijeće Najswjećišeho we bohowědomości wottorlmjeneho narańšeho kraja a sakramenće (abo swj. potajnstwje) firmowanja, pokuty a poslednjeho wolijowanja. 7. Wo stawu a wuslědkach unijnych pospytow a wo stawu cyrkwje pola prawosławnych narodow. 8. Wo duchownych zwučowanjach, najpřihodnišim sředku k docpéću cyrkwinje jednoty.

III. Liturgiske prašenja: 9. „Juridismus“ a powaha a duch narańšeje liturgije. 10. Duch narańšeje liturgije a wučba wo epiklesi w narańšej bohowědomości. Po tutych rozprawach podawaju so wotmołwy na doprašowanja a 11. dodawki k hłownemu přednošku, kotryž změje najdostojniši kn. biskop Michał d' Herbigny, T. J. rektor Bamžowskeho wustawa narańšeho w Romje.

Tajkile je powšitkowny porjad, kotryž ma so we běhu tšoch dnjow (wot 21. hač 23.) wučerpać. Kóżdy wobdźělnik kongresa je ze swojej legitimaciju zdobom dostał w rjanej knižcy naćišćany programm we łacańskej rěči, dokelž je oficielna rěč na cylem kongresu łacańska. Knižka ma napismo: „Quintus Unionisticus Congressus Velehradu Anno MCMXXVII.“ Skhadžowanki wotmėwaju so w „Słowjanskim sale“ Velehradskeho klóštra dopołdnja a popołdnju. Wobjedy a wječerje su zhromadne (też wysokodostojni knježa biskopja jėdża ze wšėmi kongresistami zhromadnje — to je najkrasniši wuraz woprawdźiteje demokratije!) we sławnym duchownem eksercicijowem domje „Stojanově“, hdžeż wulka wjetšina wobdźělnikow mėwa zdobom też swoje bydło.

Cyrkwinske powėšće.

Krajnoznarkwinske shromadźenstwo w Budyšinje pschi Pólnym wrotšiku 6.

Njedźelu popołdnju w 3 hodź. wobdźělenje na łkheśeżantskim leżnym žwjećenju na Grodowskej horje w Korjenjuju; wjeczor we 8 hodź. je evangelisajska shromadźizna w Budyšinje. Wutoru wjeczor we 8 hodź. je swjatš młodźiny za rošćudź. łkheśeć. sa młodźenzowo a łrjedu tehorunja sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je biblijska hodźina.

Shromadźenstwowy wothladaŕ Zimmermann śmeje biblijske hodźiny njedźelu a schtwórtk w Budyšinje, pónđelu w Kumwałdze, łrjedu w Semijach a pjatk w Tucźijach.

Shromadźenstwowy wothladaŕ Kłchijan śmeje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu

w Běłej Horje, njedźelu wjeczor w Hlinje, wutoru we Wjasoźy I, łrjedu w Mołtyde a schtwórtk we Wolbramezach.

S Budestez

Njedźelu śmeje wyschschi šaraŕ Domaschka rano w 7 hodź. łherbsku spowėdź, we 8 hodź. łherbske a dop. ½10 h. němske předowanje. Psched zyrkw. durjemi je łvėrka sa zyrkej.

S Budyschinka

7. njedź. po žwj. Troizy rano we 8 hodź. žo łherbske předowanje cžita.

S Barta.

7. njedź. po žwj. Troizy je rano we 8 hodź. łherbske a dop. ½10 hodź. němske cžitanske kemschenje. Wutoru pop. towaŕstwo žonow

S Bulez

7. njedź. po žwj. Troizy rano ½7 hodź. łherbska spowiedź, we 8 hodź. łherbska a ½10 hodź. němska Boża słužba. Pop. ¼4 hodź. němska spowiedź (k. šarać em: Rjeda Wutoru wjeczor w 7 hodź. žónske towaŕstwo pola Mi- ł Budyschina).

S Hodźiu

7. njedź. po žwj. Troizy imże šarać Wjesaŕ rano we 7 hodź. łherbsku spowiedź, we 8 hodź. , rbske a ½10 hodź. němske kemschenje.

S Husk.

7. njedź. po žwj. Troizy rano w 7 hodź. łherbska spowėdź, we 8 hodź. łherbska a dop. ¾10 hodź. němska Boża słužba. Sběrka ja skutki lubosce we Łužicy. W 11 hodź. dźěcźikemschenje: šarać na wotp. Handrik

Sstrjedu žónske towaŕstwo w Hušzu.

S Hornjeho Wujězda

7. njedź. po žwj. Troizy je rano we 8 hodź. němske kemschenje: Pschedstajenske předowanje fararja Günthera ł Kamjenza.

S Huclinu.

7. njedź. po žwj. Troizy rano we 8 hodź. łherbska Boża słužba, ½10 hodź. kemschenje ta dźěcźi. Wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina w Hlinje (shromadźenstwowy wothladaŕ Kłchijan). Kolekta ja powodźenych w Rudnych horach je wunjesła 98,40 hr.

S Hrodźischcza

7. njedź. po žwj. Troizy rano we 8 hodź. němska Boża słužba (šarać Konik ł Kotez)

S Khwaczij

7. njedź. po žwj. Troizy rano we 8 hodź. łherbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje a ¾11 hodź. dźěcźikemschenje.

S Kotez

7. njedź. po žwj. Troizy je rano w 8 hodź. němska předowanje a pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěcźi

S Lupoje.

7. njedź. po žwj. Troizy rano we 8 hodź. łherbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, ½11 hodź. dźěcźikemschenje.

S Maleschez.

7. njedź. po žwj. Troizy rano w 7 hodź. łherbska spowėdź, we 8 hodź. łherbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Dop. w 11 hodź. dźěcźikemschenje. Pop. we 3 hodź. shromadźenje młodych holzow na farje.

Semrěł: Pawoł Arnošćk, šynk Jana Pawoła Kschižana, ratarja w Maleschezach, 12 lětow

S Minakala

7. njedź. po žwj. Troizy rano we 8 hodź. łherbske kemschenje.

Schtwórtk pop. ½5 hodź. w Sdolschej Hóżce žónske towaŕstwo.

Łužiscy Serbja na mjezynarodnej wustajeńcu: „Hudźba w žiwjenju ludow“

w Frankobrodże n. M. 11. junija hač 28. aug. 1927.

Piše Bjarnat Krawe.

(Pokračowanje.)

Frankobrodska wustajeńca je tak bohata a ważna, zo by trjebał cyły tydźeń wšėdnje wjele hodźin, chcył-li nešto wěsteho z njeje dobyć. Hižo zwonkownje čini wulkotny začišć. W pisanych barbach so błyšcze jara wobšérny hłowny dom; wšė twarjenja maju jednotliwu, nadobnu powahu. Bjez wjednika so lohko njepřenamakaš prez tak wjele přestrjenow. Zastupimy najprjódcy do historiskeho wotdźěla. Najstarše primitivne piščele Němskeje tam widźiš pódla najnowšich systemow; firma Walcker z Ludwigsburka je tam wulke mištrowske piščele postajiła z tšiomi manualemi a 52 registrami. Najrjeńši a najnowocasniši harmonium *mózeš tam* wupruhować, jeli zo to dokonješ. Pódla leża ze srjedźnowéka stare notowe knihi w krasnym wulkim pismje ze wšėch krajow. Cyle wuwiće klavéra z prěnjotneho spočatka hač do najdokonjanišeho kridła su wustajene.

Z wulkim zajimom wobdźiwa kóżdy instrumenty, na kotrymž su prěni hudźbni duchojo swěta hrali kaž Mozart, Beethoven, Šuman, Smetana a dr. Rukopisy najsławnišich hudźbnych mištrow *mózeš tam* mjez najsławnišich hudźbnych mištrow mózeš tam mjez osobu přirunać; wosebje nadpadny bė mi Dvořakowu osobu přirunać; wosebje nadpadny bė mi Dvořakowe jasne pismo. Wšelake hudźbne jstwy z časa reve naissancy, baroka, rokoko, Biedermeieroweho atd. so rjenje wuzběhuja. Z dobrym zrozumjenjom je wšo zarjadowane, tak zo so kóżda doba markantnje předstaji. Rjane wobrazy wumělcow debja tute jstwy. Też smykowe instrumenty ze wšėch časow su wustajene; mjez nimi, jara spodźiwne a drohotne. Kak je so cyrkwinska hudźba z neumow (stare dźiwne znamješka za melodiske stupnjenje) přez notowe znamjenja k passioni, mši a oratoriju rozwiwała, to so tam rjenje a nawočnje wujasni. To same płaći wo swětnej hudźbje.

Ethnographiski wotdźěl podawa zawod do exotiskeje (cuzokrajnej) hudźby. Tu su wšė europiske instrumenty najjednorišich a najspodźiwnišich stwórbow. Phonographiski archiv statneje wysokeje šule w Barlinje poskići nam *mózność*, zo słyšimy hudźbu, spěw a reje skoro wšėch cuzokrajnych ludow. Chinesiske, jara nizke a indiske spěwy z phonographa zaklinča, a člowjek njemóže so dodźiwać na wšelakorosći spěwneho wuraza njecivilizowanych narodow. Zastupimy dale do wotdźěla europiskich krajow. Wuherska ma přez Fr. Liszta rjany material; skoro wšo w tutej jstwi so z nim zjednoći: Rakuska žurla je swoje dokumenty z wjetša z Wiedenskej nar. knihownje dostała; wona je drje po formje a wobsahu najważniša cyleje wustajeńcy. Žadyn dźiw, hdyż tam Senfl, Gluck, Haydn, Lanner, Strauß, Beethoven a Šubert, Lehár, Offenbach, Mahler a Strauß a dr. skutkowachu.

Hdyż smy italsku (Verdi) a francowsku přestrjeń překročili, blížimy so čěsko-słowakskej žurli. Wězo nas ta wosebje zajimuje. Je dźělena do skupinow: 1. Stare Mozart w Praze. 2. Cěscy emigrantojo. 3. Stare nar. hudźbna a 8. hudźbno-paedagogiska literatura. Přizamknjene je tomu městnosć za štwórćetonowu hudźbu (Vierteltonmusik), zarjadowana wot Prażskeho statneho konservatorija. Wulcyšnje zajimawe je, hdyż młody kompozitor Mirosław Ponc tutón system wujasni. Wustajene tam su štwórćetonowy klavěr, runje tajki harmonium, dale cuharmonium a sama štwórćetonowa klarineta. To budźe přichodnje nastork k powrócenju hudźbnych nahladow. Kn. Ponc hraješe jara wustojnje wšelake nowe komposicije tuteje družiny, husto jara dźiwne klinčace, ale snano tola nowe puće we rozwiwanju hudźby pokaża. Za štwórćetony je wumamakaŕ a najważniši zastupjeŕ štwórćetonoweje hudźby prof. A. Haba w Prazy přimérjene notowe znamješka wumyslił.

Też Pólska je tam dostojnje zastupjena; wosebje Chopinowe žiwjenje a skutkowanje je z wulkej lubosću předstajene. Z pólskej cyrkwinej hudźbu namakamy w porjadnym matwařku liturgiski spěw woł jenchlósneho psalma hač do polyphoniskich kombinacijow. Prěnja pólska opera Kamienskeho a bohate zběrki pólskich nar. spěwow zbudża wosebitu kedźbliwosć. Najważniši je rukopis zběrarja hud. spěwow Oskara Kolberga, kotryž wokoło 10 000 čisłow wobpřima.

Sowjetska unia kładże ważnosć na jednoro-narodne a wobrazowne. Wjace přitomnosće hač zańdźenosće; wjace hudźby w žiwjenju ludu hač hudźbna wědomosć; wjacy wědy wo nastrojach hač stawiznske pokazki. Harmonika hraje tu ważnu rolu. Z Turkestana a Kawkaza pokhadża k dujenju připrawjeny instrument „Karnaj“, podobny trompeće, skoro 3 m. dołhi. Zajimawy je wosebje też rukopis prěnjeje tatariskeje opery „Sanja“, kotraž bu 1925 prěnjotnje ke dopomnjeću na pjećlětne wobstaće tatariskeje republiki w Kazanje předwjedźena. Też ukrainski wotdźěl poskića zajimałe přispěwki. Mózemy so tam powučić, kak tam wukubluju hudźbnje swój lud w šulach, towaŕstwach, wustawach a zjednoćenstwach rjemjesłnikow.

S Nałaczicy.

7. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. němska Boža słužba.

S Njeswarzidła.

7. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbska swowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 3 hodź. ko towaršstwje młodych hł. zrow a młodych hołzow na farje seidźetej.

S Norlicy.

7. njedź. po św. Trojicy budźe rano w 7 hodź. serbska swowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba, dźěćikemšcenje we Woschezach: ½2 hodź. sa młódšche, ½3 hodź. sa starsche dźěći. Pop. ½3 hodź. evang. tow. młodych hołzow pola wošadnoje fjotry, we 3 hodź. serbska swowědź w zyrkwi.

S Rakez.

7. njedź. po św. Trojicy rano ... 7 hodź. serbska swowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemšcenje.

Wumrěli: 6. 7. Marja Sofija Nowakowa rodź. Schmidtez, mandź. kow. w Kowarowje; 7. 7. wdata Karla August Leinert w Rakezach; 21. 7. Charlotte Marta Fiertez, dźěcza w Rakezach; 26. 7. rentu dostawaŕ Jan Dubrawa w Stróži.

S Rachwalda.

7. njedź. po św. Trojicy je pop. w 9 hodź, serbske a ¼11 hodź. němske kemšcenje.

Ze Sstepcho.

7. njedź. po św. Trojicy rano ½8 hodź. serbska swowjedź a Boże wotkasanje w 9 hodź. serbska a ¾11 hodź. němska Boža słužba. — Sbérka za wuchowne pomjenj. — Sswjerzenje kěrluscheh so spěwa z Hanu Pankowu ze Sstepcha.

S Wóhlinka.

7. njedź. po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšcenje. Sbérka. W 11 hodź, je kemšcenje za dźěći.

S Wósporka.

7. njedź. po św. Trojicy je dop. w 10 hodź. předowanje, ¼12 hodź. kemšcenje za dźěći (Carař Kamig z Kotez).

Sudniske prózdniny.

Schto ma łajik wo nich wědźeć. — Kotre sudniske wězy su ferialne należnosće?

15. julija sapoczinaja so po sakonskim postajenju sudniske próżdniny (ferije) traja hač do 15. septembra. Su też sa łajika ważne. Zinjenje a bjeze njesastanjetaj. To by jara wulki njedostatk sa zyke hospodarstwo było, njeby-li w běhu tuteju něhazow žaneje możnoty k sudnistwu sarjadowanju abo docźinjenju běžnych należnosćow było. Też dźensy na to pokasaŕ, so so wulka liczba sudniskich należnosćow jako „ferialne wězy“ też w běhu sudniskich próżdninow twjedna.

Tak so wschě wězy docźinja, kotrež so pryedy pschekupstwu abo pschemyslowemu sudnistwu pschisokajachu a nětko „dźełatske sudnistwa“ dotwjedźuja. Dale wobhladuja so tukhwilu sudniske postajenja a spěchne arresty jako ferialne wězy, dokelž wuwjedźenje tajkich postajenjow wot spěchnosće wotwisuje. Psches dlijenje w běhu sudniskich próżdninow mohła skórźnikej wschitka schłodu nastaś, kotruž chże psches tukhwilne wusudźenje wotwobroćiś. Tuž słuschi też nusne pschesadźowanje (Zwangsvollstreckung) do ferialnych wězow. Sapiski wikowanskeho registra, do kezomnoskich knihow (Grundbuch), skórźba dla sunjenkow a sastaranja njemandźelskich dźěći, sastaranske a dźěźinske (Vormundschaft — Erbschaft) należnosće a wadźenja dla bydlenjow njebodźa so wotstorkowaś a tu bjes wlima na sudniske próżdniny. Stónčnje njech so naspomni, so nic jeno pominanje, ale wschě należnosće, kotrež so na konkurs abo dohład wobthodnistwa pocźahuja, jako ferialne wězy płacźa a tohodla so tóżby czaj wotwija. Tośame płacźi w najnowschim czasu za wschě podhódnosćenja, kotrež so jara kopja.

Pódla tutych nusnych należnosćow, kotrež so po sakonju jako ferialne wězy wobhladuja so też druhe wobstórźbne wězy jako jara nusne pschipósnacź, dokuż je sudnistwo sa spěchne wuprajt a jako ferialnu wěc pschijuschcźi. To leži husto w karakteru prozesa, so so prawje rucze dojedna, dyrnjež k woprawdźitym ferialnym wězam njeslušchał. Wěso njeje jenoż nahlad wobdźělnych stronow płaceźiwy — cźi dźerża swoju wěc sa jara ważnu — ale rozsud nasłuchowitych sudnikow, kotryž bjes pschedsudkow kóżdu wěc pruhuja a rucze spóznaja, hacź smě so z tutej wěcu dlicź abo so spěchnje dowuradźiś. Sa powschitkownosć bóle bjes sajima je postajenje, so so wschě tkóstanske wězy jako ferialne wobhladuja.

Ferialna kolonija w Vehlovicach!

Dźěći, přizjewjene do horka mjenowaneje kolonije wotjědu **sobotu, 30. julija,** z čahom dop.

z Budyšina	**10**^{52}
do Lubija	11^{26}
z Lubija	11^{50}
do Ebersbacha	12^{17}
z Ebersbacha	12^{35}
do Českeje Lipy	2^{26}
z Českeje Lipy	4^{30}
do Lětoměricy	**6**^{02}
z Lětoměricy	6^{17}
do Mjelnika	7^{10}

Dźěći maju być w Budyšinje z dypkom **$^{7}/_{11}$** hodź. na dwórnišću. Dźěći maju sobupřinjesć:

1. Šaty na dwě njedźeli,
2. Ižičku a nopašk k pieu a
3. zalčk pod hłowu.

Prosymy dźěći a starších, zo bychu so po postajenjach měli! **Zarjadnistwo kolonije.**

Morliski wutrčl — nowa bróń.

Amerikanski kapitan Barret W. Harris, nawjednik zoologiskeho wordźela měschćańskeho muzeja w Chicago, pschepoda njedawno w jenej shromadźiznje pschirodospytnikow po pschedwoschkim spodźiwne wunamakanje sjawnosći, kotrež je jemu psched króttim poradźiło.

Pschirodospyt, mjenjesche Barret, je hacź dotal jara schłodowak, dokelž njebě możno, dźiwje swěrjata žiwe popadnyć. Morwy law da drje so rosrěźacź, tola wěste biologiske (žiwjenske) potajnstwa bohża so jenoż na žiwych eksemplarach wuhladźeć. By wopaczne było, swěrjatka w menagerijach rodźenych a wozehnjenych swój wuczeć wjacź. Tajke swěrjata su pschedrohe. Hižo léta dołho sej na to myslimy, kak mohło so tutemu njedostatkej wotpomhacź. Stare methody su zaprajile. Pałe njebodźa so pola dźiwych swěrjatow nałožowacź a to je wschelakich winow. Dźiwe swěrjo je njedowěriwe. Pałe, hdyž maja jenoho tigra popadnyć, dyrbja prawje lesejowje twarjene być, tola hišćeze zapraja. Ale hamo, hdyž so poradźi, jenoho leoparda abo tigra do pałi popadnyć, tón so pschi pospytach wuswobodźenja swjetscha cźełuje jara wobschkodźi a potom konz wosmje.

Psched dlěšim czasom pschindźechu na myśl, wopojaze jedy (wožeje narkotika) k tójenju dźiwych swěrjatow nałožowacź. Załožna myśl bě zyle dobra, ale waschnje prawjeho nałožowanja njemóžachu wuhladźeć. Dokelž ani law ani tiger sej njedadźa hjesewschcheho lubicź, so jemu někajku chloroformowu bleschku pod nós dźerżeli. Też njenamakachu so leopardy, kotrež sej dachu mérnje morfium do cźela nałukacź. Tuž bě nusnje, někajki pucź wuhladźeć, so mohł so chloroform abo morfium na wjetschu zdalenosć jim podacź.

Kapitan Barret je někto po wjazorych pospytach methodu wunamakał. Je zyle jenora, tak so dyrbjesch so dźiwacź, so psched nim nichtó na tutu ideju pschischoł njeje. Wunamakanje kapitana wobsteji z pschiprawy, kotraž może so z kóżdeje hontwjerskeje tšélby wutšelicź. Je wutšeł, na torhreć tónčiu so drjewjana jehła namaka. Tuta jehła swinuje z małej fiykaku, a ta sazy z pschiprawu, hdyž je narkotikum nutska. Hdyž wutšeł do swěrjeca trjechi, wunline so narkotikum do cźela swěrjeca. Dźiwajo na samer, móże so boris narkotika powjetschicź abo pomjenschicź. Narkotisérowane swěrjo da so hyeje wschelko popadnyć, fwjalacź a sajeć.

Wěso njechodźi so wěstym wobschkodźenjam swěrjata pschi tym wundź. Tola je kapitan Barret tšélbu pschiprawił, kotrejež narasna móz je jara hlaba. Boji so jeno, so budże so wot njeho wunamakana tšélba jako straschna pschiprawa za słótnikow wutrjebacź, dokelž hodźi so też we wojowanju pscheciwo cźłowjekam i wuspěchom wutrjebacź. „Tola by to i lépschinu sa wopory było“, stónczi Barret, so pozměwknjo swój pschednoschcź, „hychu-li so knjeza morderjo na to łmeźili, město i dumdumwutšelemi, kotrez we Chicago husto trjebaju, i morfium tšélecź, tiż wopory wěsty cźas jenoż pohłuschi.“

Přilopk.

* **Schula sa wopaczne pschiwzaśanje.** Wopaczinje pschigahańskich prozeh, tiż w kriminalnistiwy swojeho runjeza pyta, wotmětowasche so jedyn zyliczli tydźeń psched pschigahanym sudom w Koburku. 78 žiwdowom dyrbjachu so pschesyłschcź. Hlowny wobstorjeny běsche 46-létny meblowy fabrikant Eduard Eckard z Ostowa pola Koburga. Se nim běchu wobstorjeni jeho mandźelska a žydom dalschich wožobnom, jeho swótrowka a schćěrej prjedawjschich wuczownikow, kotrychž je we wschelakich padach runje won k wopaczinej pschigahanju nuzili, so by prozesty dobył, tiż je z jebanskim wotpohładom nastupał. Sšowoje jebanstwa wukonjesche wot léta 1919 hacź 1925 a doby zyły rjetomaź prozesow a z tym pjenjes, dokelž swoju žonu a swojich wuczownikow k wopaczinej pschisahy sawjedże. Dyrbjachu wo wězach wuprajicź, hdyž jim pola pódła byli njeju. Eckard młodych ludźi do schule wsa a jich wopaczinu pschihotowu wuczesche. Młodźi ludźo dyrbjachu swoje wuprajenja z słowy nawukinyć a won jich wotpschihotowasche. Njechcychu jemu wuczownizy k woli być, brozesche jim z dołhim dźělom, z hubjenej jědźu a z druhim. Tak schłodowasche meblowy fabrikant wjetschu liczbu wožobnom, lékarjom, wobthodnikow a druhich, kotrež sajinje swoje prozese pschehrachu, dokelž pschesu swótrowki pschiwjedże, kotrež pod pschisahu k jeho lépschemu wuprajichu. Wěcka dźěsche tak dołho, domiž jenemu wuczownikej swědomnje hriebasche. Tuta selbarna pawczina wudźerża pschi stórźbje hacź do pozběhneho dnja. Hdyž pak Eckarda a jeho žonu je žudniskej žurle wotwjedźechu, wusnachu so skónczinje młodźi ludźo. Eckard wšěo hacź do kónza wscho prěsejche, ale žudniskemu jemu 12 lět tkóstornje (Zuchthaus) napali a sajudźi jeho hischcze k mnohim pódsanskim tkóstanjom. Napschećo druhim, kotrěj pod hypnowjezej mozu Eckarda stejachu, běsche žudnik milischi. Schtyrjo buchu wuzwobodźeni, dwaj dóstachtaj tóżdy jene léto thwostanje, žona 6 mězazow a swótrowka 4½ mězaza jastwa.

* **Cźrij ja słótnikow.** **Magdeburški kriminalny komišar** Schlörecke je pschiprawu wunamakał, kotrež cźekanjenju słótnikow sadźewa. Tute patentowane wunamakanje „cźrij ja słótnikow“ je z kruteho blacha pschiprawjeny sacźinatk cźrij, tiż so automatiliso sacźini. S pieschczom wutykany cźrij so na nohaju wobuje a je zyle njenapadny. Wón so sbłokdom pschidruži, je kowowy blach, njeda so i filu pschesilowacź, samo samk so njemóże bjes klucza wocźinicź. Cźrij je tak pschiprawjeny, so słótnik sloku bjezecź njemóże, dyrbi zyle pomałku hicź, też skocźicź njemóże. Słótnik, tiż je we taj tich schtórnjach, njemóże je swojeje jetby cźeknyć, samo niz psches wokno bjes sajjery. Wožebje ważne je tuto wunamakanje pschi; transporcze jatych, hischcze ważnische ja nakrajnu polizaju, kotraż ma jatbu jenoż někajku doderžanu hrukawnju a dyrbi druhdy hodźiny dołho hacź k pschichodnemu hamtšemu žudnistwu hicź.

* **„Sbožowny“ dobyczeŕ.** Knjenj sbožowka dopuschczi, so psched pół létom jedyn schwedski dłakčaŕ w loterji automobil za 7000 krónow doby. Pschipósłachu jemu wón do domu. Ale, hdyž z nim? K tutej starozi pschidruži so hnydom druha: Dawkowny pósełnik tu bórzy bě, so by schtwórcźinu hódnosće, potajkim 1750 krónow, ja stat jako podźelny dobyć do kapby tykmył. Hdyž pak pjenjesy jow wjacź? Jedyn fabrikant běsche swólniwy, jemu 1750 krónow požcźi, hdyž jemu k rukowanju auto pschewostaŕ a wón do swojeje garaźy stajicź smě. Požczene pjenjesy dyrbjachu so sadanicź a wukhowanje auta płaczesche pjenjesy. Auto so na pschedań wuwoła. Ale nichtó so njenamaka, tiż by wopraudźitu hódnosć sapłacził. Dokelž dań a podružny pjenjes njesapłaczi, dóńdże wón k pschesadowanju. Wunjuft dopałasche tak někak sa požczońku, mjedźanu dań a podružny pjenjes. Haj, sbožowny dobyczeŕ dyrbjesche žudniske wulozi je swojeje móschnje sapłacicź. „Jenje wjazy“, ménjesche, „njebudu w loterji hraeź. Kak so zda, mam w loterji sbože . . .“

* **Rossłobjeny kandidat.** Georges Mandel, pschecźeł franzowskeho statnika Clemenceau-a, dźerżesche wěcź psched wólbami w sajinje swojeje kandidatury. W shromadźinje knjezjeche wulki njemér a pschitomni pschetorhowachu jeho wěcź z hwidanjom a schkrjeżenjom, tak so bě jemu słowo njemóże, wěcźeć. W mérnym wokomiku twaji Mandel pschileżitosć a prajesche schkedowaze: „Mysłu, so cźesceni pschitomni žaneho sajima sa politiku nimaja. Sšnadź cźi knjeza radźicho něschto i literatury (i pismowstwa) błyscha. Lafontaine bě nahladny muž, dasche swěrjatam rěcźeć. Rostan bě tehorunja žiwny muž. W swojim „Chontezlair“ napraja kapoun a kokosche wschelake pjenickki. Tola žmeńm sam wo žebi prajicź, so sym tuteju mužow pschetrjechił. Sšym smóžnił, so pola mje wokoły hwisdaja.“ — Shromadźizna wotmě so na to zyle mérnje, ale k wuswolenym sobustawam žejma Mandel njechcheje.

Z dalšich wotdźělow chcu jenoż hišće na ważnu ńiźnozeńsku (Belgisko-Hollandsku) spomnić; wšako běchu jich hudźbni mištrojo wosebje dobry „madrigata“ wokoło 1500 najsławniši w cyłym swěće!

Z wěstej resignaciju pohladuje na staro honťwjeńske a póstne rohi, mjez nimi prastary romski „lituus“. Też wuwiću wojeńskeje hudźby mózeš tu wuspěšnje sledować.

Něšto cyle nowočasne je wustajeny dospołny Jazzband-orchester, kiž pak njehraje, ale jenoż demonstraciji służi. Saxophony strašneje wulkosće twoje wuši z bojosću napeluja a hdyž widźiš, kak nic jenoż wulkotne bubony sobuskutkuja, ale też tak mjenowane hobrske „piły“, radšo hnydom stłóchnješ.

Cyle něšto noweho je Sphaerophon, wot Jörg Magera wunamakany. Z pomocu elektricitety zbudźa wšelake nastroje, nic jenoż jenotliwe tony, ale też akkordy. Widźimy a słyšimy tam Melodie-Sphärophony a Akkord-Sphärophony. Rozum so ći muści, hdyž na přichody myslíš! Je to wšo kuzłaństwo abo wěrnosć?

Němske města je napismo druhdy wotdźěła. Mjez nimi su zastupjeni Dunaješingen, Lipsk, Stuttgart, Tübingen Frankobrody, Darmstadt, Baden, Mnichow a Budyšin (Bautzen). By předaloko wjedło, chcył-li wo tym nadrobnišo pisać. Wo přestrjenju 41 = Bautzen dale delka rozprawju, je to ryzy serbska należnosć!

Posledni wotdźěl mjenuje so: hudźba w wšědnym žiwjenju. Zwjazk němskich spěw. tow. je wustajił zwjetša rukopisne a cźišćane noty — Fr. Silcher ma tam zasłužene město. Też zwjazk dźěłaćerskich spěwarjow je wobšěrnje zastupjeny, mjez nimi też češki. Přikładne žurle za spěwarske towarstwo, na kotrychž drje zwjetša wšudźe tradaju — pokaže tajku idealnu městnosć. Też přikładne hudźbne knihownje, praktiskeho a wědomostncho wobsaha su jara powućace.

Naspomnić dyrbju hišće, zo je tam też krasna zwonowa wustajeńca lijernje bratr. Ullrichow z Apoldy. Wot twarjenja zwonoweho jadra hač k hotowemu zwonej na wěži je ći wšo nawočnje předstajene. Grammophonowych naprawow je tam wjacy hač dosć; najkrasniše nowočasne kóždeho też njehudźbneho překwapuja.

Skónčnje hišće něšto wo koncertnych žórlach tam. Wulkotny přestrjeń swjedźeńskeje pinancy je přetwarjena. Twarscy mištrjo zkuzłachu z njej = akustiscy wurjadne a praktiscy přikładne městnosće; nahosć sćěnow hudźbnika njemyli. Šatny (garderoby(, wukhody a zakhody su tak załožene, zo ženje žana ćišćeńca njenastanje. Na kóždym podźiu (jewišću) steji křidło (druhdy 2), harmonijum a w 3 městnosćach piščele. Najwjetši sal je tón J. S. Bacha, hdyž Serbjo 14. 7. spěwachu. Napřeco njemu leži Beethowenowa žurla z 500 sydłami. Hajdnowy sal a Mozartowy (horjeka we hłowje twarjenja ležacy) staj mjeńšej. Kóždy dźeń hraja tam na krasnych piščelach najlépši organistojo darmotnje. Stó by to wšo słyšeć a wobkhować mohł!

Jara zwjeselace w tej wustajeńcy je, zo tam njeje telko pódlanskich, ke wěcy njeslušacych zarjadowarjow, kiž su jenoż na pjenježne wucyzanje wopytarjow kedźbliwi, kaž dyrbju to na př. wot našej hewak rjanej a powućacej papjernej wustajeńcy we Drježdźanach wuznać. Frankobrodska wustajeńca je zawěsće za hudźbnikow a lubowarjow hudźby něšto njewšědneho, wulkotneho, haj swětowu kedźbliwosć wuzbudźaceho. Žadyn z našich krajanow, hodźiny we njej njezapomni!

Pokračowanje sćěhuje.

* **Bělogradšti pšchiwdrk.** Rhynše firmy twarza nyes ...legradom a Pancžowu nětto stareho we wójnje sniczeneho mosta pśches Dunaj nowy mój, kiž budze w swójej dołhošći najwjetšchi w zwjez Europe. Wumjedze žo na konto reparaziow (wotšchkodženjow) a Němška ma worcžišu sapłaczeć. S pšchedźělom je žo žiżo sapoczało. Nětko žo rozšerja w tamnišchej krajinje bajka a tšwata wot budu k ludże. So by žo twać na dołhi czaj šwjeśeć, dźeża pjeza krej wot 175 dźeći do kalka měšcach, ś kotrymi maja so mostowe stołpy twarić. Najbłuišcho je tula bajka w Pancžowje wunoschuje, je pak też šwój pnez do Bělograda namakała. Tutón pšchiwdrk je žo ś tym skrużeźił, so žu žo w pożledniim czaju tšo młoduschzy wuczobniży šłubili a nětko žo wobkrućnuje, so žu woni da tiwarna mosta skónczowali. Knježeršiwo je (kaž Winšte nowiny pišaja) połizistow do tudyše krajiny pózłało, so bychu hupjoci taišch wunoschewanjow rosjašnili.

* **Srażenje ś łodotšej horn.** Do Grelnocka w Jendźelšej žo wróczący transatlantiši parnik „Montcalm“ mědzeše na jésbje pśches atlantiše morjo rosbórjene podenježenje. Na druhim po wotjędźe ś Montreala frašy do jeneje łodowej hory. Mješ tamnymi tyhaz pažažerami na łódji nošta wulki strach a mnohe žony padżechu do womorh. Jene schrubowe ščhidło žo pschi srażenju wottama. Wěsty dla žo pomogne cżołmy pschihotowachu. Tola pschi dołkadnischim pruhowanju žo wupokaza, so njebě šwonkowne łódje wobschkodźene. K temu hišcheze žo ś druheje strony wojjewja: Dóbž žo wulka łodowa hora blizeše, wobroczi kapitan hnydom na prawizu, njemóžeše pak sadźiwacz, so šéwa tuma, parnik bo łodoweje hory srašy. Łódź połezi žo na bok, tola bórzy sažo stany. Dla tołsteje mšły honješe žo 48 hodźin po morju, doniž pomoz njebošta.

* **900 000 dollarow** (=3 780 000 hr.) ša jene bydleńje. Doktor Preston P. Satterwhite je šej njedawno, kaž ju ś Newyorka piša, w jenym tamnišchim nowowotaru, na Pjatej brohy bydleńje šwješeć, kiž budże maliczkolcź wot 900,000 dollarow płaczicź. To je, kaž Newyorkšy wózwuslnoni wusnaja, narwjschicha suma, kiž je žo hdy za jene wobydlenje płaczika. Wobsteji ś tšoch łóžnišow a wulkeho salona, kiž je na 7 metrow wyšoki. Tak ma pschiležnosći, jón ś rjanymi tapeztami wupyschicź. W tutym domje budże 12 šwójbow bydlicź. Druhe wobydlenja staja po na 130000 hacź 300 000 dollarow. To šu ša raš fantastiške liczby.

Wusudźenja.

§ **Krajny šud w Bujschinje.** (Mała chłostańska komora.) Dla falschowanje zyrobu běšče we Łužicy fnaty butrowy wikowar Wilhelm Knotha je Drježdżan wot Budyšk-ho hamtšeho šuda chłostańśi pschikas wo 100 hr. pjenježneho chłostanja dostał. Jeho hórschenje njemóžeše žanehu wufsěcha, nawopak, jeho chłostanje na 150 hr. powyschichu. Knotha běšče powołanje sapołożił. Nětko šwěrcżichu, so je Knotha falschowanu butru na Budyšchich tydźenšich wikach na pschedań měł. Polizajšli sastojnik Sohr běšče tu 11. dezembra 1926 ju šwojej winowatošći šebi wot Knotthoweje pschedawarki butrowu pruhu dacź dał. Pschepytowanje w laboratoriju zyroboweho chemika prof. dr. Haupta w Budyschinje mjeješe wufpěch, so tuta njeběšena butra 19,4 proz. wody wopschiješe, ś tym běšče mjesa dopuschczeneje mnohoty wody, kótraž jara pschekročena. Knotha nětko wjazy samostatnje ś butru njewikuje, wón je w novembru 1926 pschijšahał, so nicżo njewobšędźi a dźeła nětko w butrowym wobkhodźe šwojeje mandźelšeje. Šud jeho powołanje sacżišny. Kłostańska komora dotšeła tehorunja wo jeho winje pschepschedżena, njemóžeše też na chłostanju nicżo pscheměnicź.

Listowanje.

Sch. w L. 100 proz. je najwyschša mjera w pschedležnym padże, kotrež pschekročicź njejmě. Tola njewěrimy, so nahódnoštne mětno tutu hadźbu pschijšwoli. Swjetšcha je w tajtich padach 75 proz. jako dožahaze pschipósnaje. Dźiwaju też na to, so je wobcżežene leżenwnoscże ś dawkami nětko wo wjele wjetšche hacź telbom, hdyž je žo kupiła.

R. G. 1000. Sbjelcze šudnišiwu, so žo sawostajenšiwo w rukach dotalneje pschedźědźerki (Vorerbin) namaka a so by ju k temu namkowała, pschedwjžany sapišł zyleho sawostajišiwa sapodacź. Nima žo wobhdeźerka sawostajenstwa po šudnišim zdanju, dha Wam wone to wosjewi a potom dyrbiesze pschecżiwo njej na sjawne pschehpokoženje inwentara skórżicź.

G. P. Wašche napraschowanje njeje dosć jašne, tak žo też dožahaze wotmiwowy na nje dacź njehodźi. Jedna žo wo nékajku kup w inflazniji, kotruż sceże hnydom sapłaczić, dha móżeze žej nahódnoscżenje jeno pśches skórżbu žadacź a twdźeźicź. Wuhladk pak njejšu wuspěšne. Praschenje móże jenož prawišnił dospołnje pruhowacź a rosrišacź. Wobrocżeje žo na tajkeho.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk. 29. julija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1995	100 pólsk. markow	46 875
jendźelski punt . .	20,393	100 čěskosł. krónow	12,449
100 šwajc. frankow	80,885	100 franc. frankow	16,435

Na Barlinskej burhi žo też wczera kursy efektow dale hšlabjowachu. Na wikach ś rentami a dołžnymi lisćimi kaneho pscheměnjenja njesapjatchu.

Prouktowe wiki pschinješechu wczera powschitkowe wotdźelowanje žitnych płaczijnow. Runje w ranschej a połnocnej Němškej, strowam, hdźež najwjazy žita płahuje, ciople, słónczne wjedro žnjam howi. Rožka bě wczera zyntnak wo 25 pj., mšymški jeczmjeń wo 15 pj. a wowsa wo 5 pj. tuńsche dostacz. Wczera płacześe zentnar

ša julij: pschenicży 14,75 hr., rožki 12,10 hr.
hacź 12,02½ hr., wowsa 11,13¾ hr.,
ša september: pschenicży 13,43¾ hr., rožki 11,52½—11,53¾ hr.,
ša oktober: pschenicży 13,42½—13,45 hr., rožki 11,52½ hr., wowsa 10 hr.,

w Lubiju:

pschenicży 13,25—13,50 hr., rožki 12 hr. hacź 12,75 hr., jeczmjenja nasymšeho 9,80 hr. hacź 10,20 hr., wowsa 12,75—13,25 hr. běrnow 5,50—6,50 hr.,

w Berlinje:

rožki 12,15—12,25 hr., jeczmjenja nasymšeho 9,75—10,15 hr., wowsa 13,25 hr. hacź 13,50 hr.,

Wili wczerawše w Kamjenzu.

Kórli 20—45 pj., kolrabi 8—10 pj., kwětkaty kal 8—30 pjenježkow, radišši 8—10 pj., žołotej 6—10 pj. keżcźk, selene buny 35—40 pj., truki 30—35 pj., jédźna koboda (Spinat) 25 pj., zybła 20 pj., rjemjen (Rhabarber) 15 pj., běrny 10—13 pj., tomaty 35—40 pj., wišchnje 35—40 pj., kožmaczki 25 pj., brěšchki 95 pj., kruschwy 50 pj., žłowki 50 pj., janske jahody 35 pj., holanske 35—40 pj., brušmi 39 50 pj., kurjatka 15 pj.

Wili wczera w Lubiju.

Butra 95—105 pj., jeja 12—13 pj., kołbaša 1,20—1,30 hr., šwinjaze mjaso 0,90—1,00 hr., brěšchki 50 pj. běty kal 7—9 pj., wlošti 15—=0 pj., morchej 15 pj., kwětkaty kal 5—40 pj., kolrabi 5 pj., górki 20—40 pj., zybła 12—20 pj., žołotej 5—10 pj. keżcźk, radišši 10 pj., rjemjeń 20 pj., retchej 10 pj., hriby 25 pj., běrny 9—10 pj., łany wolji 1.60 hr., twaroh 25 pj

Wili wczera w Shorjelzu.

Butra 85—95 pj., jeja 10—11 pj., kury 90 pj. po puncze, hołbje 70—90 pj., běrny 6—8 pj., bety kal 15 pj., cżerwjeny 25 pj., wirschnkowy 15 pj., jédźna koboda 15 pj., kolrabi 5 pj., morchej 10 pj., truki 25 pj., buny 30—40 pj., górki 45—50 pj., zybła 15 pj., maleny 70—80 pj., janske jahody 20—25 pj., holanske 35 pj., kožmaczki 30—40 pj., wischnje 30—60 pj., kurjatka 20—30 pj., cżerwjene kosaki 40—50 pj., kowjaze mjaso 1,10—1,30 hr., šwinjaze 0,90 hacź 1,20 hr., cżelaze 1,10—1,35 hr.

Wili wužitkoweho ſkotu ſaudźenu ſrjedu w Leer w ranſchej — Frišiſkej.

Pschihnali běchu 743 hołowjadłow, 119 drobneho skotu. Młode dójki a ſrjeżelne krowy płaczachu I. 700—800 hr., 2. 550—675 hr., 3. 400—560 hr., ſrjeżelne jałowy 400 hacź 750 hr., létne byli 400—950 hr., połletne bycżki a cżelcżki 200—300 hr., létne hacź dwólětne próſmiki 200 hacź 400 hr., cżelata ś wjasanju 40—60 hr., prożata 7—12 hr., běhaki 25—40 hr., wowzy a jehnjata 25—50 hr. Zitsych kupzow bě wjele pschijschło. Wiki derje šedżechu, w bukach běchu nětchto ponalsche. Wubrany rjany ſtót bě hišcheze drózschi.

Na ſzchcżeań.

Kněża ſe ſahrodu w Delnich Kotezach 51. Pišne poſkicżenja hacź do 15. augusta na gmejnſki hamt w Kotezach. We poſkicżenju dyrbi bycź rospišano, kak dźe kupz płaczicź.

Pschiſtalicź pytača.

Holzu, kotreż chżedża warićź wukmeź, hoicżenz „K jandźelej“ w Wiſſowizach.

Hoſpodaŕſkeho pomozníka do Salhowa 2.

Wurkownika za mechaniku, Wenzel, elektromechanikar we Mužankowje.

Kłampnníſcho, Clauß we Lasu.

Holzu do domu, rišnikowa Vogtowa we Shorjelzu.

Stoudnizy na pschehadowanje,

sobotu 30. junija 1927:

w Diskopizach na ſudniſtwje dop. w 9 hodź. 2 trucži, 5 amerik. Laghornſkich kokoschow, ſrjeńſke blido, pjenježny kamor, koło, elektr. motor 5,5 PS.,

w Spytezach w Lorenzez hoicżenzu pschip. w 1 hodź: pišańske blido.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki djenſa dop. ¾11 hodź.: Witi ſu dla ſtabnych wukrajnych wikow a dla pschihódneho wožłabjene.

¾12 hodź.: Kaž psched hodjinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	28. 7.	27. 7.		28. 7.	27. 7.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	243-245	243-250	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	—	—	módro łupiny	15-15,75	15-15,75
naz. jeczmjeń	195-203	198-206	žołte łupiny	16-17,75	16-17,75
wowsa	263-270	264-271	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	188-189	187-188	raps. wosuſk	15,00	15,80
pšeńž muka	36-37,25	36-37,50	lany wosuſk	20-21,50	20-21,60
ržana muka	34-35,00	34-35,25	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
rżano „	15,25	15,25	syno, 50 kg	3,00-2,30	1,95-2,30
raps	295-300	300-305	rżana sloma	1,75-2,10	1,75-2,10
lane symjo			pšeńž. „	1,10-1,40	1,10-1,50
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,80-1,00
pjeluški	21-23,50	21-23,50	jeńa „	0,70-0,90	0,80-1,00

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

28. julija.

3 wol., 9 byk., 5 kruw. a — jałoje., 944 ćelat., 110 wowcow, 433 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 61—62, 2. 63—64, 3. 60—61, 58—60;
swinje: (přez 300 pt.) 60—62, 2. (200—300) 62—63, 3. (200—249) 59—61;
rancy: 50—54.

wotstupicź a ho napłaczenja wdacź bjes teho, so byschcże jej to ś tammej firmu wuczinił. Se šudniſteje poruczniſcże k płaczenju widźicże, so firma nocże Waš twot winowatoscże wotwijašacź. Wašche spjeczowanje spěcżiżowo šudniſtej poruczniſcżi Wam niczo njepomha. Firma budże Waš wobſkorżicź, nastanje prozeš a budźeze wěſcże šahudženy. Tak nastanu Wam nowe wudawki. Tuž płaczeże ſ dobrym a hladajcże, so žu nětkaſ ſ firmu wujedinacże. Salětnjena (verjährt) tuta žadanka hišcheze njeje.

P. S. Hdyž ſu tute pódne pišanje šuicżiſko ſłowa o wulku haru naczini, móże ſo to jako łašenje domjazeho měra wobhladowacź. Tuž ſo pon pschi volczajſkeje wyſchnoſcże hórſchcże. Móżeże pak bjez wotſtupjenje tuteho njeměra wot wotnajerja pſches ſkórżbu žadacź. — Wo tym žanych ſokoliſkich postajenjow njeje. Hornja ſuba dyrbi ſo Wam tola tak dołho dowolicź, dóniž ſchaty ſuche njejſu. To je wěź hoſpodarja, ſo na pschichódne tsaſchnje czaſy rozbójći. Wotpokaſa wón to, dha wobrocżeże ſo na wujedinaſki hamt.

Smĕškl.

** **Po ſlubje.** „Ešym ſłyſchał, ſo ſcże ſo ſ knježnu Durandez ſłubił! Moje najwutrobniſche ſbožopschejcżo!“ — „Běch ſ njej łubjeny! To pak je nětko nimo!“ — „Nó, je ſlub ſaso wróćo ſchol?“ — „Ale nè, ſym hižo tydźeń ſe njej wożenjeny.

** **Tola ſłedźa.** Hanka běšče njepožuſnuſa pſchi wobjedźe a dźyšče wſchě truſłaſy ſamna ſjejcź. Macź ſwarjeſche a Hanka poča bjeſcź. Macź: „Truſłaſy cżi tola ſłodźecź njemóża, dóbž ptchi tym bjeczíſch!“ Hanka: „Tola, ſłodża derje!“ Macź: „Mi njebydnaz ſłodźaſe, bych-li ſo pſchi tym dżeła.“

** **Antenna.** „Augusta, ſeże tamle tu pawczjmu widźała, kotraž ſ wjercha wiſa?“ — „Ta žno tu bě, dóbž ſym k Wam pschijschła, hnadna ſnjeni, a dha ſym ſej myſlita, je wona k Waſchemu radio ſłuſcha.“

** **Dobra rada.** „Pójeże tběs, knjes doktor, mój ſyn je nejch pó'ejrjel!“ — „Derje. Dha njech hiſcheże kóczku pózyrjeje!“

Sportske zdźĕleńki.

Wulke Opelſke myto Łužicy pſches 160 kilometrow.

K druhemu rajeſ bu ſaúdźenu njedźelu na cżarje mjes Lubanjom, Shorjelzom, Lubijom, Kotezami a Budyſchinom a wróćo wo wulke Opelſke myto rosſudźene. Wujeźdźowanje běšče Sjednoczeńſtwo Němſkich ſwjatſkow kołejźiſneho ſporta Łužiſkemu ſwjatſkej kołejźiſnych poruczíło. Rano ½6 hodź. naſtupichu ſe 109 ſamotwjenych, 78 pſchedhoſcenzom Bellevue w Lubanju. Wujeźdźowanje běšče po zyłej cżarje a na łónju pſchikładnje ſorganiſowane. Tej ſ kontrollu w Budyſchinje pod wjedniſtwom knjeſa wyſchſcheho knježerja Lehmanna wſcho rajſkeje dźeſche. Dróżi běchu pomérnje dobre, hewak pak běšče tšero wětrożte. Najſrjóſchi czaſ trjebaſche jězdnik Helmut Görne ſe Drježdżan ſ 5 hodźin 6 mjeńſchinami 30 ſekundami,

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu ſobotu wjeċor we 8 hodź. Sokolwanje je ſtrowe a z dobom zabawne! Přińdźće trochu z časom! Načoln.

Domowina. Jutře ſobotu njeje **žana** rĕčna hodźina w „Sekretariaće“ dla ſmjertneho pada we ſwójbje podpisaneho. — Najnuzniše wobſtara br. Janak w „Smolerjee knihařni“, na kotrehoż ſo chcyli pŕi potrĕbnoſći wobročźić. Krjeźmaŕ.

Łuž.-ſerb. Sokolſki Zwjazk. Předſydſtwo a wubjerk zeńdże ſo z přileżnoſću ſwjedźenja Komorowſkeje Jednoty přich. njedźelu, 31. julija, pop. ½7 hodź. w Kaćej korćmje k wuradźowanjam dla zlĕta.

Nawječorny wokrjes Sokoła njezmĕje dźenſa pjatk **žanu** zhromadźiznu dla wĕſtych přičinow.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ zmĕje dźenſa wječor ½9 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Jedna ſo dla Zwjazkoweho zlĕta we Wulkim Ćisku. Starosta.

Rejwanſki kurzus. — Narodne roje budźeja ſo wuknyć jutře ſobotu wječor z dypkom we 8 hodź. w „Serbſkim Domje“. Tuta pruha je jara ważna, tohodla přińdźće wšitcy. B. Krawc.

Sewjerny wokrjes Sok. Jednotow (Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Ćisk). Kedźbu! Přichodnu njedźelu (31. 7.) mamy ſokolſki ſwjedźeń w Komorowje. — Tuž bratřa a ſotry naſcheho wokrjeſa, waša winowatoſć je, zo ſo wſitcy na nim cyle wĕſće wobdźělićе, dokelž je to z dobom hłowna pruha za Wulki Ćisk. W 2 hodź. je krótka pruha za „pyramidu“, ale to z dypkom! Tyše maju ſo sobupŕinjeſć. Swjedźeńſki porjad započina ſo w 3 hodź. Načolnik.

Studentſka wuprawa do pólſkich Bjezkidow! Wotjédźe ſo ſobotu, 30. pražnika, rano 1/8 hodź. z Budyšina. Jédźemy přez Zhorjelc, Kohlfurt, Wrótſław do Bytomja (Beuthen) w Hornjej Šlezyſkej, hdźež wopytamy tamniſich harcerjow. Wottam pojédźemy potom dale do ſwojeho łĕhwa we Wiſle w Bjezkidach. Kóždy w pućowarſkej draſce: krótke kholowy, ſport. košla, nakhribjetnik, přikryw, zwdobje k jĕdźi, łžicu a widliški, zwućow. kholowy, črije (ſandale) a ſaty na dwě njedźeli. Dobre drasta, bĕta zwjeřšna košla, kóřr atd. ſu tu njemóžne! — W łĕhwje a na pućowanju: ćĕłozwućow., přednoſki a wuléty. W tutym cyłym čaſu je kóždemu wobdźĕlnikej alkohol a nikotin kruće zakazany! Kruta disciplina ſo žada! — Nawjedowaŕ wuprawy přiſtupi w Pomorcach. — Pućowanje hač na hranicu (Bytom) ma tukhwilu kóždy ſam płaćić (wokoło 15.00 hr.), pozdźišo dostanje pjenjezy wróćo.

M. N.-N.

Ze swojim

saisonskim wupředawanjom

sym štwórtk 28. julija započinał.

Prjedy hač kupujeće, wobhońće so dla mojich nizkich płaćiznow a kajkosćow. Předawam jenož sprawne twory ze składa žadyn čapor.

Štóž tuton nawěstk sobupřinjese, dostanje 5% rabata!

Sym Serbi!

Jan Wünsche w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 17, priedy na Serb. hriebjach 22

Sležbrowoclowe

kosy

dospołne kosišća

poskića

Walter Voigt

železowa wikowańnja w Budyšinje

na Jerijowej hasy 3.

Saisonske wupředawanje

wot 26. 7. hač do 8. 8. 1927

Wobleki z płok. židy, domjace wobleki, dźěćace wobleki, płok. wobleki, sportske košle, płok. kholowy nětk z 20% rabata, košle ze zasadkom, trikotowe šaty, ślupfery z 10% rabatom. Klobuki jara tunjo! Žane za wupředawanje tunje skazane twory, jenož jara dobre kajkostne twory.

Walter Noebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 14.

Za Wurjcy a wokolnosć.

Po dospołnym ponowjenju kolonialnych a hoscenskich rumnosćow sym tute zaso do swojeho hospodowanja přewzał. Kolonialnemu wobkhodej sym

wotdźěl za textilne twory

přidźělił. Budu so stajnje prócować, zo ćesćenych wotběrarjow a hosći na kóždě wašnje spokoju. Prošu, mi prjedawšu do přenajeća spožčenu dowěru zaso přiwobrośić.

K wotewrjenju hoscenca

wulke swinjorěznanje

pjatk, 29. julija wot pop. w 5 hodź.

połěk

wot soboty rano w 8 hodź.

Najlěpše **hejdušne, jatrowe a wšel. čerstwe kolbasy.**

Njedźelu:

hobrske pječene kolbasy z kis. kałom

Kotej a tykane w znatej kajkosći.

Wo přećelnu podpjeru prosytaj

Korla Schenk a mandźelska we Wuricach

Hoscenc „Zur Erholung" / kolonialny wobkhod

kupujeće při małem napłaćenju a z 10.— hr. **měsačnym** wotpłaćowanju.

Johannes Klemm

w Budyšinje

na Serbskej hasy 11

Wobhladanje a předwjedźenje bjez kupjenja dowolene.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Poskicam:

ćelace mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**0.80—1.60** hr.
zmjerzujene mjaso . .	punt	**0.80** hr.
howjace mjaso	punt	**1.00** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu .		**10** pj.
ćopłe kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . .		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišći mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Kak nam pomhaš?

1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a přećelow za sobudźěło namołwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěsće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobkhodach kupješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potrěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach" wozjewiš.
7. Hdyž wšě čišćerske wěcy w serbskej čišćerni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupiš podźěl našeje čišćerni, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Telefon 3480

Drastowy dom

Karl König

w Budyšinje

na Žitnej hasy čo. 4

K wupředawanju

dla přetwarjenja wobkhodnych rumnosćow.

Stóž

žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu

hišće přijomnje kupować chce, njech khwata.

*

Zo bych móhł spěšnje skład troška zmjeńšić, wotedawam po jara nizkich płaćiznach.

*

Dźělbu njepřemokliwych

Šwedskich mantlow

znamka „Continental", **30%** niže płaćizny.

Přeco nowočasne a drastliwe.

Žonjace kolo,

nowe, z rukowanjom 78.— hr.

lohke mot. kolo,

tryb., bjez wjedź. wop. 75.— hr.

pola

J. Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy 11.

Vogtländske Madrake wumołske

gardiny

story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže

kupujeće jara tunjo pola

K. Polter w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Zlotu Hwězdu". Ręcu serbski

Žony! — Žony!

Wupłókowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowěcki podložki, štalćiki za prědki, štalćiki za pažemi.

też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagner

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami čo. 9.

Rožku z nowych žnjow,

kotraž so hišo mlěć hodźi,

kupuje kóždu dźěłbu

za hotowe pjenjezy.

Picowadła wotedawa tunjo

Frankensteinski wulki młyn

Heinr. Probst w Budyšinje

Telefon 2674

Wupjerki

jenož dobra twora,

6/4 m 2,10 8/4 m 3,40

7/4 m 2,60 12/4 m 4,20

też hotowe zešite, ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Serbske

křesćeńske lisćiki

Serbska kniharnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

K wusywam

poručam:

broch
woku
peluški
ślezyski hobrski kolij
ślezyski sršeni kolij

symjenja za prawu řepu, dołha a kulojta, w najlěpšej skhadźacej kajkosći tunjo

Hermann Kolck

w Budyšinje, na Mjasowych wikach 20 — — Telefon 2098

Na Žitnych wikach:

znapřećo „Postschmiede".

Zawarjeńske šklenčy!

1/2 l. **35** pj.
3/4 l. **40** pj.
1 l. **42** pj.
1 1/2 l. **45** pj.

z rynku a wobručku.

Wšě narunan. dźěle

tunjo

Zawarjeńske aparaty

Ullrich nasl.

Max Pfuhl w Budyšinje

na Šuleńskej hasy 12.

Hotel „Bčły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšerniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebitego piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wuprahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Składostna kup

šijaca mašina nowa wjele niže płaćizny ma na předań

Joh. Klemm

w Budyš. na Serb. hasy 11.

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika)

Crepe-gumijowe póduše

so na wšě črije přičinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Młoda žona (wudowa) pyta městno jako

hospoza

k 15. 8. abo pozdźišo do hospodarstwa bjez žony. Ratarja sebi wyše waži. Poskić na „D 54" na wud. „Serb. Nowin".

Wšě družiny

hnojidłow

ma stajnje na składzie

Žitny dom w Kamjencu

wot hońka w Pančicach.

WŠĚ ČIŠĆEŃSKE WĚCY

serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, słubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a też přeprošenja, visitne a džakne khartki, čestne dopisy, wěrcowe zekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hóńco

SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA

z. dr. z w. ruk. **W BUDYŠINJE** w Serb. Domje

Trjebane a nowe

meble

kaž tež wuhotowanje jstwow poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźělnje płaćiš dowolnje

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Za kupjenje, předanje, kaž tež za přenajeće

wjesnych- a ryćerkublow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručatej so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

mjeschkow nĕhdže 12 sesthadseja a to po dwejoch hacź tsjoch njedzelach. Sthadseńsku móz sathowaja 2 hacź 3 lĕta. Mjatliczka na kożdej pódze rozcze. Najbóle a najlĕpje howi jej tucźna, ztónczna a sa cźichim leżaza sahrodka abo rola, njeźmĕ pak tola pschejara włóżna ani sapadnita być. Hdyž chcejch mjatliczku sapoczeć plahowacź, pohnoj jej ſ pjerschczu ſ parnischczow, ſ pschetkatym hnojom abo ſ slótom ſ hatow, pschĕrowow abo hrjebjow. Pschikupneho hnoja dawaj na kórz pok zentn. 40 proz. kalisja, 75 puntow superphosphata a 50 puntow ſyrikokiſkateho natrona. Po prĕnich ſnjach pohnoj hischcze junu ſ 20 hacź 50 puntami ſyrikokiſkateho natrona a ſ 30 puntami superphosphata. Hdyž ſu naſymu mjatliczkowe ſelo ſwotrĕſat, polij je ſ hnójnizu a pomjeſaj je ſ pjerschczu ſ parnischczow. Psches ſymu roskidaj na mjatliſchczo hnój. Tón nalĕto ſaſo wothrabaj.

Radno je, mjatliczku ſe ſadźeńkow abo wotnożkow plahowacź. Ssymjeſchka wożnywacź ſada wĕſtu wuſtojnoſcź a ſmjajomnoſcź. Mjatliczku ſadźej do rynczkow, tózdy rynczk a pjenczk 30 hacź 40 zm. rósno. Sa cźaſcźiſche wobkopowanje je jara dźakowna. Mjatliſchczo dyrbiſch pilnje plĕcź, ſtarſche njeſmĕt wobkopowacź, ale jenoż plĕcź. Pſchi ſpocźatku je radno jenoż ſ małym ſaſtupom ſapoczeć. Poſodźiſcho mózesch ſ wotnożkami ſwoje mjatliſchczo pſchiſporjeć a powjetſchecź. Po kóždych tſjoch lĕtach dyrbiſch pjenczki wobnowicź, dokelž tehdom ſtare wuroſcźene ſahinu. Ssadźenki ſadźej najlĕpje tak, ſo je do kóždeje druheje bróſdy położiſch.

Na dobrej pódze maſch ſ mjatliczki troje žnĕ, na ſchpatniſchej dwoje. S prĕnja ſ tſjeſchkow jenoż kopieſchka dźerń, pſchi druhich a tſeczich ſnjach ſelo 6 hacź 8 zm. wyſche ſemje wotrĕſaſch. Ssuſchicź ſmĕſch je jenoż w khlódu, najlĕpje na ſuchim hunje ſ wĕtrom. Cźim lĕpje mjatliczźay hnojiſch, cźim wjazy dawa wolija a cźim wjazy ſa nju dóſtawaſch.

Mużaza mjatliczka.

(S wobraſom.)

Mużaza mjatliczka ma w ſerbſkej rĕcźi wſchelake mjena. Wona rĕka: roſonik, rójnik, rojownik, dubrawnik, makowe ſelo, pczołaze ſelo, pczoline ſelo, mjedowe ſelo, pczołenz, mĕdlina a podobne na mĕd pokaſowaze. Němſcy rĕka Zitronen-Melisſe a łacźanſcy melisſa off. Tuta mjatliczka ſawonjuje trochu po zitronach, tohodla

jeje němſke mjeno na tule ſamownoſcź pokaſuje. Ju njeźmĕſch ſamĕnicź ſ korczawu (Katzenmelisſe). Tu cźaſto ja falſchowanje mużazeje mjatliczki trjebaja. Jeje tſjeſchki ſu ranite a ſ drobnuſchkimi łoźmiczkami poroſcźene. Runoſtejaze wuroſtu tſjeſchki ſ pjenka ſo dźĕlo do wjele wotnożkow a hałożkow. Lopieſchka ſu po dokhośte, rjepikate a na kromach ſubczkate. Make bĕłe kwjeniczka ſedża 3 hacź 5 hromadźe w małych cźeczikach. Ssymjo je małe brune, ranite ſornjatko. Na dwaj puntaj ſĕru 1½ hacź 1¾ milijona tutych ſornjatkow. S toho ſpósnawaſch, kak drobnuſchke ſu. S nich pak jenoż 27 proz. abo nĕſchto pſches ſchtwórcźinu ſeſthadża. Mużaza mjatliczka roſcźe na kóždej pódze. Najbóle howi jej dobra hnójna, ale bóle mjelna póda, Tola ma radſcho ſuſchiſchu hacź włóżnu a dosć ztónczną rolu. Cźim ztónczniſchi je ſaſtup, cźim wjazy roſtlinka wolija wopſchija.

Mużazu mjatliczku plahuja ſe ſymjenja. Poſodźiſcho wſchak ſ pjenczka wotkóźki ſadźeja. Ssymjo wużywaja w haprleji na rjadki pod hołe njebjo abo do ſymnych parnischczow. Na kóżny meter wużywaja 2 gr. S njeho ho nĕhdže 1000 roſtlinkow ſeſthadża. Dokelž ſymjo pośdże ſthadża, dyrbiſch wużyw cźaſto krjepicź. Tak rucze hacź ſu roſtlinki wulke a krute doſcź, wożadźej je 30 tas 30 zm. rósno. Wużywy hodźi ſo hyndom do rjadkow abo polo ſa mjatliſchczo poſtajene, pſchemjeſcź. Na jutro trjebaja 500 hacź 625 gramow ſymjenja.

Jeli chcejch poſdźiſcho ſwoje mjatliſchczo powjetſchicź, trjebaſch ſtare pjenki na wjazy roskrawacź a woſadźecź. Stare pjenki dyrbiſch ſtajnje po 4 lĕtach wotſtronicź a je ſ wotłokami, ſe ſtarych pjenkow dobytych, ſamĕnicź. Pjenki ſtarſche 4 lĕt ſymu njepſchĕtraja, pomjerſnu a ſahinu. Semju mjes pjenkami trjebaſch jenoż pilnje plĕcź. To je ſa ſich wotkładanje ſenicźke dźĕło. Lopjeſchka dyrbiſch w bĕhu lĕta 2 hacź 3 raſy ſchcźipacź a to ſtajnje prjedy hacź mjatliczka ſalcźeje. Tehdom łopjeſchka najwjazy ätherſkeho wolija wopſchijeja. To hižo ſ toho wukhadźa, ſo tehdom naiſtylniſcho wonjeja. Kijeſchki wotrĕſaj a potom łopjeſchka wotdźerń. Te ruczje w khlódu na powĕſlje wużuich. Sa to ſo najlĕpje łubja pod tſchu hodźi.

Pumplička.

(S wobraſom.)

Kak ſadźejo ſo dohladaſch, ſo wyſche koruſchkow je ſwótk tołſty. Hdyž tute ſtołpnjenje roſſchcźipnjeſch, wuhladaſch mĕſtnoſcź pſchetoczenu a zyle drobne cźerwiki. Hdyž pſcheſſada njedołhnje, nĕkotſi też tajke ſadźenki wożadźeja. Hdyž je doſcź pſcheſhady, tajſe ſ cźerwikami natoczene ſadźenki prjecź mjetaja. Woboje je wopaki. Wożadźena tajka ſadźenka ženje njedorośe. Pſchetoż cźerwiki ſe ſwojim toczenjom ſadźerżuja a pſchekaża pſchiwodźowanje wutkow a żiwiu

ſe ſemje do roſtlinki. W natoczenych dźĕrach hnĕdźi ſo rady wſchelaka druha nałożlina (Bakterien). Tola też prjecź mjetacj tajku natoczenu pſcheſſadu njeźmĕſch. Tak dyrbimy naſymu tohornunja wſchę cźerwawe huby a korjenja ſpaliecź. Je na parniſchczo ſmjetacź njepomha. Pſchetoż prjedy hacź pjenk abo hub ſnije dawno bruczk ſ njeho wulĕty a do ſwojeho ſymſkeho wulkowa wurźeknje.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 30 | Budyšin, 29. julija 1927. | Lětnik 34

Wo Leghornskich kokošach.

(S wobraſom.)

Leghornſka kokoſch je wurazne wuplahowana na njeżenje jeji. Nĕhdże 30 lĕt połpochi ſu ſo wrózowali, ju na ſthodźenk najlĕpſcheje njeſerki połdĕhnyć. Sa naſche pomĕry je najwużitniſcha kokoſch. Wot njeje njemóżeſch ſdobom wjele jeji a napoſledk wukormjenu też hiſchcze wjele mjaſa wocźakowacź. Wona je jenoż dobra njeżerka abo płodźerka jejow. Wjele mjaſa podawaja jenoż cźeſtje druzyny. Se wſchĕch druzin kokoſchow je ſo hacź dotal Leghornſka jako najlĕpſcha njeżerka wupokaſała. Jako taſku żebi ju w Ameriźy, Jendźelſkej, Hollandſkej a Danſkej pſched wſchĕmi druhimi druzinami (Raſſen) waża. Wona je ta jenicźka najwjetſchi hoſpodaſiſi wuzitk dawaza kokoſch. Schtoż rjanoſcź poſtawy a pjerja naſtupa, móże ſo runacź ſ najrjeńſchimi raſami. W Ameriźy maja we tutej raſy wurjadne dobrenjeżerki. S nich jena lĕtnje 345 jeji nanjeſy, pótaſim nimale wſchĕdnje jene. Sto wĕ, ſu tole wuſnamne ſkoczata. Jena kokoſch w pſchereſu lĕtnje tola nĕhdże 150 jeji ſnjeże. Schtoż żebi wunoſchliwoſcź ſwojich kokoſchow ſapiſuje, je hižo

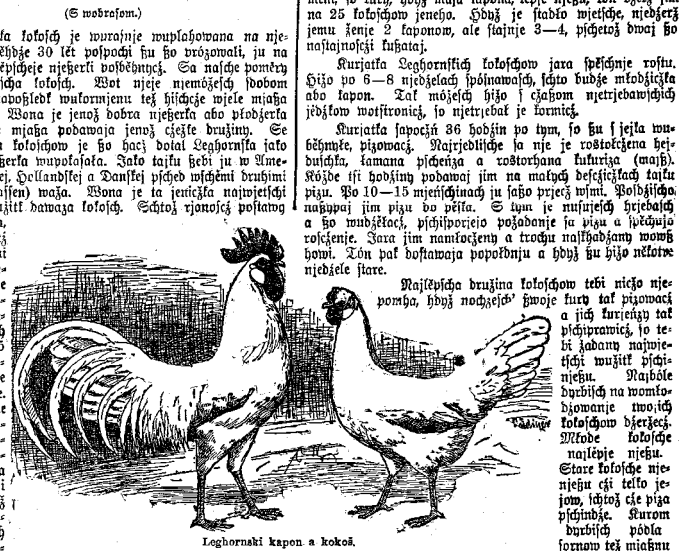

Leghornski kapon a kokoš.

wjeſelu, hdyž jena kokoſch lĕtnje 80—90 jeji nanjeſy. Tu wuthwaluje jako dobru njeżerku. Nĕtko kokoſch lĕtnje 80—90 jejow nanjeże a runje te ſo pizy jeżerje a wothładanja trjeba ſoż ta na 150 jeji. Jejo wo cźaſu hwmy dwójzy telko płacźi koż w lĕcźe abo nałĕto. Leghornſka kokoſch ſapoczina ſ njeżenjom w oktobrje abo novembrje a njeże bjeſ pſchetorhnjenja pſches zyku ſymu.

S cźeſcźichi raſow wob lĕto 30—50 % kokaja. Leghornſke kokoſche njeżeju żane kokawy. S tych jenoż 4—5% kokaja. Jeja tutych kokoſchow ſu ſwjetſcha wſchĕ wopłodźene a ſo łohaj lahnu. Schtóż nocźze ſuzy ſam plahowacź, njetrjeba ſwojim Leghornſkim kokoſcham żanebo kavona dżerżecź. S tym ſa jeneho próſdnika pizu ſalutuje. Schtóż pak mĕni, ſo kury, hdyž maja kavona, lĕpje njeſu, tón dżerż jim na 25 kokoſchow jeneho. Hdyž je ſtadło wjetſche, njebżerż jemu żenje 2 kaponow, ale ſtajnje 3—4, pſchetoż dwaj ſo naſtajnoſcźi kuſataj.

Kurjatka Leghornſkich kokoſchow jara ſpĕſchnje roſtu. Hižo po 6—8 njedźelach ſpółnawaſch, ſchto budże mkodźicźka abo kapon. Tak mójeſch hižo ſ cźaſom njetrjebawſchich jĕdźkow wotſtronicź, ſo njetrjebaſ je kormicź.

Kurjatka ſapoczĕ 36 hodźin po tym, ſo ſu ſ jejta wubĕhnyke, pizowacź. Najrjedliſche ſa nje je roſtokcźena hejbuſchka, łamana pſchenża a roſtorhana kukuriza (maiz). Kóżde tſi hodźiny podawaj jim na małych deſcźicźkach taiku pizu. Po 10—15 mjeniſchinach ju ſaſo pryecź wſmi. Poldźiſcho naſuwaj jim pizu do pĕka. S tym je nuſujeſch hrjebaſch a ſo wubźĕkacź, pſchiſporjejo pożadanje ſa pizu a ſpĕchujo roſcźenje. Jara jim namkoczeny a trochu najkhładany wowſ howi. Tón pak dóſtawaja popokdnju a hdyž ſu hižo nĕkotre njedźele ſtare.

Najlĕpſcha druzina kokoſchow tebi nicźo njepomha, hdyž nocźeſch' ſwoje kury tak pizowacź a jich kwjeniczu tak pſchiprawicź, ſo te bi żadany najwieſchi wużitk pſchiniežu. Najbóle dyrbiſch na womkodźowanje twojich kokoſchow dżerżecź. Mkode kokoſche najlĕpje njeżu. Stare kokoſche njeżu cźi telko jejow, ſchtoż cźe pizą pſchinidże. Kurom dyrbiſch pódla ſornow też mjaſnu a koſczowu pizu podawacź. W lĕcźe wſchak kokoſch narunanje na dworje, we ſahrodach, na kukach a polach nadeńdże, pſchetoż tu ſbĕra wacźki a bruczki, cźerwiki a hubańzy, muchi a wſchĕ możne pſchekaſańzy (Insekten). Jenoż w tymje dyrbiſch jim mjaſnowu abo rubjazu muczku pſchidawacź. Hdyž ſwoje kury takle pizujeſch, dobre njeſerki wocźakany wużitk pſchinjeżu. Dale hladaj ſa tym, ſo twoje kury njeby njerodź, każ wſchi pſchejara cźiwilowate. Tehodla dawaj jim mózność ſo popjelicź a to popjelniſchczu pſchidawaj, njerodź morjazy próch (Inſektenpulver). Njerodź kokoſche wo wjele ſtabł, ſchtoż njeżenju jara wadźi.

Rolnistwo.

Wapnjenje potow.

(Skónczenje.)

Pódna kišalina, kotruž njedostatk wapna sawinuje, skutkuje jara schkódnje na róst rostlin, kaczrunjeż njetsu wschć rostliny pschezíwo tutej kišalinje tak cżuczíwe. Pódna kišalina rostlinowym korunchkam hnydom wadši, idźela samjesuje skutkowanje pódnych nakažliwinow, że cżimž je póda njeptódnischa a žiwiny žo njemóża tak pschemēniczˊ, so by je rostlina mohła derje pichtijimacˊ. Tak nam rostliny strótka hinu. Też žo w tajkej pschekišakej pódje tikliczˊnik želesity wutwori, kotruž korunchkam jako jěd wadši. Schlody, korcż ſ winu kišakeje póby nastanu, žu wošebje w poſlednich létach prawje widźecˊ. S njedostatkom pizy bē też we wójnſkim cżaſu ſ mēſnami hnój, kotruž je hewak na wapnje dosć bohaty, na wapnje thudy, hubjeny a njedožahezˊ. Teyhdom też žanu Domaschowu rudu njemjetachmy, dokelż bē žadna. Drasčelne žele bjeru pódje mjeke wapna. Je žo dopokasało, so ſ hnojenjom 100 kilogr. kainita pódje na 100 kilogr. wapna wosmjemy. Hdyž na polo žyrikowy schtapik (Schwefelamonial) mjetamy, dha też ſ tym pódje nēschto wapna wosmjemy. Hdyž potom ženje polo njewapnimy, dha by nam žyrikowy schtapik posdźischo žamo wadšik. Hewak pak kajke hnoje na rostliny wulžy skutkuja.

Doniž njejšmy kišakosˊ ſ pódy wotstronili, cżinimy najlépje, hdyž mēſto žyrikowcho schtapika a superfosfata wapnodušyk a Domaschowu muczku mjetamy.

Bjes dožahazeho wapna w pódje njemóżemy na spokojny wunoschk ſ hnojenjom ani myślicˊ. Do lohkich pód naložujemy mlēte wapno, kotreż pomału skutkuje a niz tak spěschnje jako kišake wapno (Ätzkalk). S tym samjesujemy wulsthnjenje pódy. Woprawdźity wuspěch kuzateho palenecho wapna widźimy wošebje we cżežkich pódach. Tam je wapno ſ najwejschim wuspěchom.

Kello mamy wapnicˊ, njemóżemy runje zyle jažnje prajicˊ. Cżim thudischa je póda, cżim kišalcha też je a cżim wjazy mamy wapnicˊ a nawopak. Kak pódu n upruhujemy, kak kišala je. Smy horjeka hižo spomnili. Pschihpomnicˊ chcemy, so je we wobzokoprozentnym mlétym wapnje jenož połojza toho wapna, kaž w palenym wapnje. Je-li na pschikład hnojimy 500 kilogr. paleneho wapna, trjebamy 1000 kilogr. mlēteho wapna. Hnojimy-li ſ wapnom na kaſkežkuliž waschnje, mamy hnojicˊ stajnje. Najstajnischo wobmjetamy wapno ſe rosmjetadłom a k tomu žo najlépje hodži mlēte a palene wapno. Pschi haschenju wapna je hospodaˊ wulžy wot wjedra wotwižny. Pschi hubjenym wjedrje je wapnjenje wulzy njelube a też malo wuspěschne. Se jeneje strony je mjetanje mlēteho wapna wuspěschnische. Pola kruchateho palencho wapna žo pschi haschenju cżopkota wumije. Tuta cżopkota žo pola mlēteho wapna hakle we pódje wumije, ſ cżimž je wapno wšo rostlinam wužitnische, wošebje w symnischich pódach.

Wapnicˊ mamy, je-li to jenož nēkak mózno, pschi cżichim a rzanym wjedrje, pschetož jenož tehdom žo wapno ſ pódu dokładnje pschemēscha. Lohke pódy mamy cżasczischo, ale žlabschо wapnicˊ. Cżežsche pódy wapninmy porědscho, ale sa to pak damy wjazy wapna nadobo na polo, dokelż bychmy tam se žlabym wapnjenjom niczo njedosahli.

Na cżežke pódy trjebamy na górz 700—1000 kilogr. paleneho wapna, na žrenje pódy pschi 5—6letnym wospjetowanju 400—500 kilogr. a na lohke pódy, hdyž žo najlépje drobnje rosmlēte wapno hodži a to kóžde 3 léta na 500 kilogr. na górz. Wapno nimamy wošebje na lohkich pódach ženje pschehłuboko do pódy sadźˊkacˊ. Wapnicˊ mamy wošebje na prēnim mēſnitje tajtim pódam, kotreż nam wudawli bórzy sako wrócza, na pſch. rēpa, bērny, dźeczel a kuſchczajiny (Hülsenfrüchte). K lupinje pak ženje wapnicˊ nimamy. S tym bychmy jej swadźili. Schtóż wapni niech njesapomni ſ dušnikom, kotschowku (Phosphorsäure) a draſtom hnojicˊ. Potom je wapno też ſ woprawdźitym cżiniczelom sa hospodarja, kotruž žo njeda ſ niczim narunacˊ. Jenož ſ nim mózemy wunoschk naschich plodow žobu najtuńscho swyschicˊ.

Wapno je potajtim k dozpēczu najwyschischeho wunoschka wošebje nuſnje trébne. Wapno žame na žebi njeje jenož rostlinska žiwina. Wone też druhe žiwiny w pódje, wošebje draſtlo, dušyk a kotschowku (Phosphorsäure) k rostlinam žnadnje pschijimazym cżini. Wapno je tak rjeż pódzina kucharka. Wēſty dźeł wapna dyrbi póda na kóždy pad wopschijecˊ, maſu-li rostliny wschć žiwiny w pódje derje wužicˊ.

Wapnjenje pak jenož potom dospolnje skutkuje, staje-li žo w prawym cżaſu a na prawe waschnje. Sa wapnjenje njemóżemy we wschćich pódach sprawne prawidła wudacˊ. Na kóždy pad pak njeſmēmy wapne na žane waschnje saworacˊ. Wapno ma žo kaž wschć druhe pschikupne hnoje jenož sawlócicˊ. Wapno žo ſ deschcżom po cżaſu žame do spódnich worichtow pódy dostanje, hdyž niczo njepomha. Wapnicˊ mózemy też na schcżerniſchczo, kotreż potom ſ lohka spodworamy. Tak wapno najlépje skutkuje, schcżerniſchczo bórzy ſmije a njerodźi sahinje. To je póda potom najlépje k žywam pschihodowana. Też njetrjebamy trupožrosche bernow žo bojecˊ.

Njemóżemy-li w lécże abo naſnym wapnicˊ, mamy to sahe naléto, niz pak króto psched žywom cżinicˊ

Haptykarske zela.

Esmjetanowe kopjena.

(S wobrasom.)

Esmjetanowe kopjeno ſtuſcha žobu do naſchich howjazu mózˊ wopschijatych selow. Tohodla je haptyki kupuja a też derje pkacża. Esmjetanowe kopjeno snaſemy jako haptykarſke selo w dwēmaj druźinomaj. Po nēmſkim rēkaju jemu „Königskerze“, kacż. Verbascum phlomoidlo. Tu druhu druźinu žu Esserbjo žołtu dźiwiznu pomjenowali, po kacżanſku Verbascum terpſifor-

me. Roſtlinzy ſtej dwēlétnej. Jeju ſtwjelzo dozpije 2½meterſku wyſokoſcˊ. Tej tu mjenowanej druźinje roſejnawamy jenož po wultoſczi kwētkow. Haptykarjo kupuja jenož te druźiny, kotrychž wſchć pjecz tyczki (Staubgefäße) kožmate roſejnu. Roſtlinka je poroſczena ſe ſchérej wolminu. Kliſeſchk je porſt toſtiy. Lopjena žu podołhoſte a nawižuja. Kczeniczˊka žu žołte a tu-

lošte kaž make koleſka. Wſchć žu do kitkow ſjednoczˊene. S **cżapa w prēnim** lécże jenož wēnž kopjenow wuroſcże. **W druhim** lécże ſ njeho kliſeſchk abo tyczˊka wuroſcże. **Wſchć** kopjeſchka žu kožmate. Kczeniczˊka roſtu w **połnych** kitkach a žu žołte. Jako ſelo dyrbiſch je ſcheżipacˊ **prjedy** hacˊ polnje iatczˊeja, potajtim hdyž je **pupk na** poł roſkczˊty. Scheżipacˊ žmēſch jenož kczeniczˊkowe **kopieſchka**, niz pak ſchiſchki a **khełuſchki.**

Esmjetanowe ſelo žadźeſch na **wižate** žłónczˊne **brjóžki**, hdyž je njeje mózno abo radźomno, **druhe roſtlinki pławowacˊ.** Jeho žymjo wužywaj do rjadkow 50 hacˊ 60 zentimetrow, so mohł pſchi ſcheżipanju **mjes rjadkami** khodźicˊ. Wo cżaſ roſczenja je radno, roſtlinki wobkopowacˊ. Radno je, k tutemu ſelu ſ pſchikupnymi hnojemi hnojicˊ. Sa to pak je ſa židku hnójnizu jara dźatkne.

Po ſeſchczˊipanju dyrbja kczeniczˊka rucże na žłónzu abo w žuiſcheni wulkhnucˊ. Hdyž je na łubi roſeżłane žuſchiſch, dyrbi je powētr pſchecżahnucˊ. Pſchedewschčm dyrbiſch žo na ledźbu bracˊ, ſo kczeniczˊka ani pſchi žuſchenju ani wužuſchene pléżnimiſe njebychu. So njebychu ſe žanej włożnotu wožyrile a potom pléżnimiſe, khowaj je w žuchich drjewjannych žudach. Na dno nakładź palene, ale njehaſchene wapno. Te wſchu włoży ſaſzˊba.

Baldrijan.

(S wobrasom.)

Baldrijan, wo kotrymž dźemy tule pišacˊ, je lékarſke ſelo. Sserbſke mjeno je molaje abo kocże ſelo, kacżanſky Valeriana off. Tuto ſelo roſejnawamy po wulkoſczi kopjenow w tſjoch druźinach. Tak mamy drobny, ſrēnjo- a wulkokopjenaty baldrijan. We wikowarńjach pſchedawaja hiſchcże Harzſki, Duringſki a Belgiſki. Kliſeſchk abo tyczˊka je po druźinje wſchelaka w dołhoſczi. Wona naroścże 30 hacˊ 150 zm. wyſoko. Korjeſchka žu jara krótke, jenož 4 hacˊ 6 zm. dołhe a 2 hacˊ 3 mm. toſſte. Pſchecżehnjene žu ſe žołtoſelenymi nitkami a **ſwonka** žedźa jawny (Schuppen). Lopjeſchka žu kožmate. Kczeniczˊka ſteja w cżeżach na nahich kliſeſchkach abo tyczˊach. Wone žu mjaſwożerwjen... Baldrijan kczeże we

junju a juliju. Roſtlinka je wutrajna. Wona roſcże w lésach a na nawiſkatych léżnych brjohach. Jeje korjeń žynje a ſpodźiwnje wonja. Naſžynliſcho wonjeja korjenje **wuſkołopjenateje** druźiny. Tutu žebi **haptykarjo najbóle waža.**

Baldrijan najlépje na bóle wlóżnej pódze roſcże. Haptykarjo maja ſaho najradſcho korjenje, roſczenych na lohkich hórkach, dokelż žu najlépſche. Sa nje też najwjazy žadźeja. Kóžda žucha a kamuſchkata póda žo ſa jeho pławowanje pſchihodźi. Junu wužyty a wužadźany žo

žam wot žo dale plahuje. Schpatne pola žu ſa pławowanje tutoho ſela najpſchihodniſche. Baldrijanowe ſelo pſchinjeſe na nich wjazy hacˊ žane druhe płody, wošebje dokelż haptykarjo je jara pytaja a derje płacża. Nichiſporjenje ſtanje žo ſ wužywanjom. Rolu pſchihotuj ſ **niktim** podworanjom. Jara drobne žymjo jara ſchēroko roſmjetaja a potom nikko ſawlócża. S wjeſcha ſ zyła nſeſawlócża, ale jenož ſawalzuja. Lépje hacˊ ſ ruku wužywanje je ſadrillowanje, ſo by rolu mohł lépje płécˊ. Hdyž maſch prēnje žné, žwoje baldrijaniſchczo ſ tym pſchiſporjej, ſo ſłabuſchke koruſchka ſ nowa wošadźeſch. Wobkopowacˊ tutu roſtlinku njeſmēſch, žłabe daloko wubēhowaje koruſchka wobkopowanje njeſnjeżu. Koruſchki cżahaja a ryja ſe ſemje, hdyž žu łopjena ſwotpadałe, hižo w prēnim lécże, lépje pak je, w druhim. Hewak mózeſch je też w naléczu rycˊ, prjedy hacˊ wubimaja. S pjeńczˊkow wotſtroń drobne koruſchki a potom je žuſch. Sſuſchene hakle rjenje po baldrijanu wonjeja. Sſuſchene baldrijanowe pjeńczˊki dyrbiſch pſched kóczˊkami wobarnowacˊ. Te mjenujzy kaž dźiwje ſa nimi du

Sahrodna mjatliczˊka.

(S wobrasom.)

Sahradna mjatliczˊka rēka po nēmſki Pfefferminze, ſ kacżanſk. mjenom mentha piperita. Sskuſcha žobu do najſtarſchich hojeſſkich ſelow. Stari Egipczenjo ſnajachu je hižo 1200 lét do Khr. W ſahrodźe St. Gallenſkeho klóſchtra w Schwajzarſkej pławowachu tſi druźiny mjatliczˊki. S druźin mjatlickow haptykarjo jenož tſi druźiny kupuja. Je to k 1. mentha piperita (naſcha ſahrodna mjatliczˊka), potom jako 2. mentha crispa (kudźerjata mjatliczˊka abo nēmſky Krauſeminze), a k 3. mentha pulegium (tkhowe ſelo abo dźiwża mjatliczˊka, nēmſky Polny). Mjatliczˊka wopſchija wjele ätheroweho wolija a tohodla žebi ju jara waża. Sswra wopſchija tutoho wolija 0,30 proz. a ſuſchena 1,00 hacˊ 1,25 proz. W Amerizy lēknje tutoho wolija 60 hacˊ 90 000 tgr. a w Japanſkej runje telko napłodża. W Jendźelſkej ſtaji žo wupłod na 5 hacˊ 7000 tgr., w Nēmſkej jenož na 400 kilogramow. Wopaczne je mēnjenje, so je jendźelſki wolij lépſchi hacˊ nēmſki.

Mjatliczˊka je trajna roſtlinka. S jeje pjeńczˊka wuthabjeja pſchezo nowe wubiwanki. Kliſeſchki narośtu 60 hacˊ 80 zm. wyſoke a žu na cżerwjeni pobēžane ranite a kožmate. Lopjena žedźa. na ſchiſchkach a žu podołhoſte a je ſubcżˊkami wobrubjene. Jenož pſchi ſchiſchach ſubcżkate abo zankate njeſžu, ale tam žu ſ kožmicżkami poroſcżene. Kczeniczˊka žu ſjednoczˊene do ſtejazych kitkow. Wone kczeża ſiſakato na cżerwjeni. Sswmjeſchka ſ jara drobne a lohke, hacżrunjeż žu 0,2 hacˊ 0,5 mm. toſſte. Tyżaż žymjeſchkow waži 0,5 hacˊ 0,75 grama. Se ſto žy-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 mot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 176 — Budyšin — Sobotu, 30. julija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Znowawotewrjenje němskeje šule w Bělogradze.

W Bělogradze, 28. prašnika.

Jenej Barlinskej nowinje so pische, so je kultowy minister Persitich sobuwotewrjenje němskeje evangelskeje ludoweje schule w Bělogradze dowolił, kotraž bo spočatk wójny sawrě. Wuwučowanjka rěcz tuteje schule je němska, tola sa stawizny a semjepis (geografiju) serbšćina. Kaž dopisowarjo zhoni, budże prěnja rjadowanja so hižo w najmjenje wotewrić. Dowolnosć sabuwotewrjenja schule, kiž je so lětsa 1860 sakožita, powitaja tudomni Němcy z wulkim wjeselom a džakom a je dalše znamjenje postupowazeho zbližanja mjes Němskej a Južnoslowjanskej, na čimž tež južnoslowjanske politiske kruhi sprawnje dźěłaja.

Tež w Němskej budże so wobsamknjenje Bělogradskeho knježerstwa wschudże se spokojnosću witacy a nadźijeja so, so dalše postajenja, kotrež woprawnjenym žadanjam němskeje mjeńšiny polěkuja, so pschewjedu. Na to waschnje so najthmanscha póda twori sa sprawne politike a hospodarske pschećerstwo a budże tež srosumjenja w politiskich worschtach Němskeje namakacy.

To je nowy dopokas sprawnosće a prawdu, schtož dyrbjak jej tež maćerny kraj wažicy. Runje tak sprawna dyrbjała Němska napscheco žiwojim mjeńšinam być. We wutrobje slowjanskeho kraja šmědża jej Němcy swoju schulu wutworić, kiž stat podpjera a hodźej je maćerna rěcz z knjesom. Na druhim mjenje žno šmy na to pokasali, kak so Južnoslowjanska wuczerstwa dorost narodnych mjeńšinow w swojim kraju stara. We wutrobje Němskeje pak so wutupja prastary serbski lud z pomozu němskeje schule. W Prusej je Serbow maćerna rěcz je schulow wustorkana, kaž pospelnicka hodźi darmaczka hladajo na prosy schule a njeswěri jej do schulskeje stwy. Tam dźen je sakasana, eni w pschestawkach njebmědża serbske dźěći mjes sobu serbski rěčeć. To němski wučeř rad njewidźi. Prjedy buchu serbske dźěći pak chłostane, pak wušměchane. Tajke „serbske bachtanje a plapotanje" kaiy němstu wuczbu a němsti idiom. Sserbskemu dźěćeju njebmě Němz na jazyk bicz. Tuž prózuja so němscy wuczerjo, jim a statej njewitanu serbsku rěcz, kiž „wobkhod, dźěłanosć a ziwilisaziju poćežuje", po možnosći sniczicy. Kajki rosdźěl tu a w Južnoslowjanskej. Tajke pschikładomne sadźerzenje sbliži ludy a kraje. Hdy budże skónčnje w Němskej zwitacy?

Schulske praschenja psched Swjatskom Ludow.

W Genfje, 27. prašnika.

Mjesynarodna ludowa kommisija sa chromadne duchowne dźěło je dźenja swoje dźěło stónčkika. Wobdźěłasche w poslednich poćehnjach rosprawy wschelakich podkomitejow a pschihłosowasche resoluziji podwubjerka, sa wotzehnjenje dźěći a dorosta, kotrež so z wutworjenjom informaziskeho búrowa sa schulske praschenja pschi Swjatsku Ludow saběra, chże so postaracy sa bórsowne sjednjenje wubjerka wězynwustojnych sa schulske praschenja, kaž tež wo sawjedženje pschednoschkow wo Swjatsku Ludow sa wuczerstwa wschelakich krajow.

Šwedscy nowinarjo w Barlinje.

Hergt powita wukrajnych žurnalistow.

W Barlinje, 27. prašnika.

Němski nowinarski swjask wuhotowa dźenja we pschitomnosći mnohich sastupjerjow knjezerskich wschnosćow schwedskim žurnalistam zwjedžensku taflu. We mjenje swjaska powita hosći schefredaktor Becker. Statny justizny minister a sastupjer statneho kanzlera dr. Hergt postrowi jich w mjenje statneho knježerstwa. Posdatny wobras nowoho roskćěwa naschcho kraja, wuwjedže rěčnik, njedyrbjał nikoho samplicy, so ma němski lud hischcze nahły pucz spróżneho sajzynatwarjenja wukonjecy.

Sznadź k poslednemu raiej je so radźiło, etat (statne dothody a wudawki) wurunacy.

Němska dźěłowa wola ma so dostojnicy. Tuta wola pokasuje so tež w šnutskownej politiiy, hdyž so dale a bóle prózuja, sa wulke cžasowe nadawki w měrnym wurunanju napscheczimnoscow praktiisy pschewjesecy. Njemóże so rjec, so wukraj jako zynk němskemu lubej pschewjedźenje tuteje dźěławeje wole je wołožik. Cžim bóle skuscheja němske sympatije schwedskemu narodej, kiž je w létach njeboža pschezy sa Němsku pscheczelne dorosumjenje měł. Tute puczowanje schwedskich hosći budże, cžohož so nadźijamy, nowy swjask mjes ludomaj wutworicy.

Schwedski póstanz baron Koskull džakowasche so sa pscheczelne pschijecze swojich krajanow. Němska a Schwedska mózetej swoje prózowanja zyle na wutwar mnohich a najthmanschich mostow mjesródnymaj ludomaj sastajicy. — Sa wobdźělnikow rěcžesche redaktor Hellkrit tehorunja w cžopnych žłowach sa němsko-schwedske pscheczelstwo. — Bohu džakowane, so Schwedojo do Sslepeho pschichli njejsu. Hemak by šlepjanski cžłowčhak a schmórak hnydom sapy do snatych nowin napisał, so su tuczi wutkrajnizy do Němskeje pschichli a chzedża Luzizu wottorhnycz a psches morjo do Standinaviskeje cžisnycz.

Wot l. augusta nowe póstowe płaciny.

Hacz do žrjedź augusta žane chłostanje na nizsche porto.

S Barlina, 30. prašnika.

Wot pschichodneje póndźele powyschuja so póstowe płaciny, z wuwjacžom sa pakety a nowiny, kotrež hakle k 1. oktobrej do skutka stupja. Statne póstne ministerstwo je postajiło, so njetrjeba so hacz do žrjedź augusta chłostanje na njedožahaze porto płacicz, jenož salowaza płaciny.

Wottwarjenje němskich naranschich twjerdźiznow.

W Londonje, 28. prašnika.

W delnim žejmje napschećiwi Locker Lampson na napraschowanje, so sžkschi, so je konferenza póstlanzow rosprawu mjeńšich wězawustojnych dla wottwarjenja twjerdźiznow na naranschich němskich hranicach skhwalika. Dopomnitje pak prascherja na to, so wuczinjenja z němskim knježerstwom, kotreż k wrócžoćehnjenju swjatskaiskeje wojerskeje kommisije 31. januara wjedźechu, niz jeno wottwarjenje tutych twjerdźiznow, ale tež wěste druhe dypti we wotbrónjenju Němskeje wopschicha. Tute žadanja pak so niejsu wschitke spokojile. Douiż žo to stako njeje, njehodźi so rjec, so je w měrownych wuczinjenjach žadane wotbrónjenje hischcze dospolnje pschewjedżene. Wurumowanje Porheinskeje wotwisuje wot dopjelnjenja winowatnch wumělnjenjow w powschitkownym a niz jeno tych, kotreż žo na wotbrónjenje poćahuja.

Němsko-franzowske wikowanske jednanja.

W Parisu, 28. prašnika.

Wo němsko-franzowskich wikowanskich jednanjach sderi hej „Echo de Paris" sćěhowaze wojewizy: Němska strona žada hej sa wobsamknjenje wikowanskeho previsorija (nakwilne sarjadowanje), so so z Němskej w pomjenowanju konsulow runje tak wobthadźuje, kaz z druhimi krajemi. Pisches to wona prawo bóstawa, we Elsaz-Lothringskej konsulow pomjenowacz. Nimo teho žada Němska wotstronjenje 12prozentowskeho pschiražka na němske twory pschi dowozu do Marokkowskeje. Zadanku, psches kotruż by wěste měrowe wuczinjenje dla Marokka žo wobzlakiło abo zyle spadło. Pschi tym jedna žo wobzebje wo artikel 143, kiž ma sadźewacz, so w kraju scherifow njebychu žo němske sajimy rosscherjale.

150 000 wučerjow protestuje přeciwo šulskemu nacziskej.

Wjednizy Němskeho wuczerskeho towarstwa su žo w Barlinje sešli a su sćěhowaze wosjewjenje wobsamkli: „Hlowny wubjerk Němskeho wuczerskeho towarstwa, w kotrymž su na 150 000 němskich ludowych wuczerjow a wuczerkow sjednoczeni, protestuje po dokładnym pruhowanju a rospominanju najtrucžischo pschecziwo nowemu nacziskej sakonja k wumjedženjam artikla 146 wotnoška 2 a 149 statneje wustawy a wusnawa: Tutón statny schulski nacžist njejsmě žo jako sakoń pschihwjacz, dokelž so statnej wustawje napscheczi. We wjazornych bykach potom tutu žadu dopokasuje. Tež wuczerjo wjschischich schulow žo naczistej pscheczinja. We parlamencze budże jeho dla žo krucze wojowacz a napscheczinwe ménjenja budża do žo srasycz.

Němska ratarska delegazija nad Donom.

Na pscheprošenje sowjetskeho knježerstwa do Rusleje pschikhadźaza delegazija němskich ratarjow je do Rostowa nad Donom dóschła, hdyž bu wot presidenty komiteja sa donsku krajinu a Kawkazuž witana. Sastupjer sowjetskeho knježerstwa žo nadźija, so žo poćiczene tarifze a wikowanske poćahi wobeju krajow skrucza.

Winska gmejnska šklitaca straža.

Lěpscha slóžnisca garda.

We Winje, 28. prašnika.

We wčerawschim posedženju jeje mowbrucži tirolski sapósłanz dr. Schuschnigga, so wot 1299 muži snowasałożneje gmejnskeje straže, kotraž bu wot měschčanosty jako wobezbje spuschczomna z republikanskeho schkitaseho swjaska wuiwolena, žu dla njethmanstwow thlostani: 202 jako paduschi, jebarjo abo pscheschkiwjerjo, 20 dla cžežkeho cžélneho sranjenja, jedyn dla mordarstwa a 1 dla sapalenja. Pschi tym njejsu cži liczeni, kotsiž buchu dla pschestupjenja abo polizajsjy thlostani. Nimo teho žu mjes 1299 ludźimi nij mjenje hacz 113 wukrainizy, žamo jedyn, kiž bu z Wina wupokasany. (Z.-A)

Před powjetšenjom Prazskeje koalicije.

Wobdźělenje narodnych sozialistow a sozialdemokratow, wustorcženje klerikalnych a narodnych demokratow?

W Prazy, 28. prašnika.

We Karlowych Warach, hdyž tuthwilu president Masaryk, ministerski president Svehla a druzy nawjedziczi cžežeju politikarjo pschebywaju, wotmělaju so wažne politiske srěcženja, kotrychž sămer drje je, koalizija (swjask) bóle na lewu stronu powjetschicz. Cžežej nazionalistoju, kotrymž w opposizizji zenje derje bylo njeje, prózuja žo je wschej mozu, do knježerstwa saistupicz. Tež pola cžeskich sozialdemokratow, kotsiž su swoju napschecziwnosć pschecziwo knježezemu naprawnemu regimej wusbehowali, je so dotalny kurs pschemežnik, so parlamentarizm wjednizy wusnaja, so je jich wobdźělenje na knježerstwu jenož taktiske praschenje. Woni chzedża potajkim, hdyž je měschczanska wjetschina wschě ta nich njelube sakonje pod tschku pschinjesła, nětko zami so wotezłowe pschimacz. Sadźewk sa nich je wotmjelena reforma sozialneho sawěscenja, ke kotrejž sozialdemokratojo njepschichłokuja. Chzedża pjeza psches pscheměnjenje kursa tutej reformje sadźewacz abo rosrikowaze wobsamknjenja hakle potom pschewjesc, hdyž je tutón sakosći ikukt hotowy. Cžežy nazionalni demokratojo so boja, so woni a snadź tez klowaszy klerikalni pschi tutej pschilezności z koalizije ze wystorcza. Jako pschedhra wobhladuje so Svehlowe spjezowanje, jeneho narodnodemokratiskeho sapósłanza do kabinetta pschijecz. Na stejischczo němskich knježerskich stronow budże, tak daloko hacz wězy dźenska leża, tute pscheměnjenje knježerskeje wjetschiny najsterje bjes wliwa.

Česke cłowne zjednoćenje z Awstriskej.

Franzowski nastork pscheciwo pschisamknjenju Awstriskej.

W Barlinje, 28. prašnika.

Barlinski „Vorwärts" je pjeza jhonik, so chze Prazske knježerstwo z pschihłokowanjom Franzowskeje w nasmje Winskemu knježerstwu zkowne sjednoczenje mjes statomaj namjetowacz.

Moskwa warnuje Francowsku.

Wuzudy pscheciwo franzowskim kommunistam.

W Moskwje, 28. prašnika.

Ruska nowina „Iswestija" pschiwosmje wuzud pscheciwo franzowskim kommunistam njepscheczelnje a cžini franzowske knježerstwo na možne sćěwki kedźbne. Wuzud wopokasuje solidarnosć měschczanskich snutskownych ministerstwow jako sćěhnk Genfskich doreczenjow a ma provokativneho (wuwabjazeho) charaktera. To hižo z teho wukhadża, so běchu winowate skutki dlejschi cžas znate, tola pak žo z nimi njesaběrachu. Tež wuzud je zyle politiski dokument, kiž je w njestrowej atmosferi nastał. „Iswestija" mèni dale, so tajke cžinki pscheczelnym poczahom mjes Franzowskej a Sowjetrusej schkodża. Dyrbimy wocžakacz, schto budże franzowske knježerstwo cžinicz.

Mjesynarodny zyrkwinski kongreß w Konstanzu.

W Konstanzu, 27. prašnika.

W lěcze 1914 dyrbješe so mjesynarodny dźěkawy wubjerk zwětoweho swjatka za pschećelne shromadne dźěło mjes zyrkwjemi sakoženy. Ale njesahny wudyrjena wójna temu sadźewa. Tuž stupichu dźensa wotpist ke konferenzy hromadźe. Kongreß wopytachu na 50 delegatow (wotpósłanzow) z 35 krajow. Muradźowanja nawjedowasche profesor dr. Sigmund Schokta z Barlina. Wjeczor wotmě so sjawna shromadźizna, w kotrejž profesor Schokta wo stawišnach tuteho zwětoweho swjatka rosprawješe.

Zwada mjez kralowuci Marišt a Bratianu.

W Parišu, 28. prašnika.

Franzowska nowina „Parise Matinel“ wusdźěwuje napadnje, so je rumunska kralowska wudowa so jenoż mało na pohrjebnych swjatocznoscach w Bukaresze wobdźělika. Nowina složuje so na zwadu kralowskeje wudowy z Bratianu. Na posmjertnym dnju krala je so swada tak pschiwótsta, so je wudowa Bratianu hrožyka, so budże hnydom kraj wopuschćiła a dóńt zwojeho syna Carola w někajkim wjeczorno-europiskim hłownym měsce dźělić. (W.T.B.)

Konflikt mjez Londonom a Washingtonom.

Wothłoż Chamberlainowe rěcze. — W Amerizy njewěrja wjazy do sjednanja. — Jednanja dla petroleja.

W Newyorku, 28. prašnika.

Amerikanski konflikt, kiž je so wojerišy na kódźnej konferenzy, hołpodarišy w swadźe Newyorkskeje standard-skupiny z jendźelskej „Shell“ dla ruskeho petroleja rospalił, njeje hišcheje so skónnił, ani we kódźnym, ani w petrolejowym prašchenju. Też wotzerawiska Chamberlainowa rěcź, w kotrejž provisoriske wujednanje na krótki czaš narasy, pschi kotrymž by Jendźelska wěste konzesije czinika, wotpokakuje so w Amerizy. Tak sleza jednanja pschezy hišcheje na morwym dypku a tak drje so stónczne rosraza.

Ze Serbow.

Budowica.

Sobotu, 30. julija.

1872 sakski kral Jan poslucha pola prof. Leskiena w Lipsku na přednošk wo serbskim słowjesu.

Spróżny putnik.

Mjelč, njeskorž, moja duša.
Zo so čí hišće sluša
Być w swěće z putnikom;
Snadź tón dźeń bórzy dóńdźe,
Hdyž puć twój k njebju póńdźe
A tebje wita wěčny dom.

Hlej, potom swój kij złožiš,
Sat zeńskoi wotpołožiš,
So krasnosć wobleкaš;
Tam w khłódku měra palmow,
Pod klinkom wyššich psalmow
Ty wěčny zbóžny pokoj maš.

Korla Fiedler.

Njedźelu, 31. julija,

7. nj. po swj. Trojicy. — 8. nj. po swjatkach:

† 1890 Pančičanski wučeŕ Mikławš Haša.
† 1898 K. A. Mosak-Kłosopólski w Njeznarowach, serbski zbudźeŕ.

Spytowanja su čłowjekej łusto jara wužitne, njech su też wobčežne a čežke; přetoz čłowjeka ponižuja, wučisćuja a wuwučuja.

Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +27. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer +3, thermometer we nogy +16. Wukłady na njesłajne wjedro — Nižina nad połnóžnymi europiskimi krajemi je so fazo trochu wróćoležahnyła. Tak naschi krajina wjazy pod jeje wlinowm njeśeji. Jenoż hišcheje trochu mróčelate wjedro šuny wobkhowali. Wyschina nad srjedźnej Europu pak njeje hišcheje hylnje dosć wuwita. Je tehodła možno, so pschi pschibliwowazej ezpołoczje tu a tam njewjedro nastanu. Jutrje, 7. nj. po swj. Trojizy, khładza ftónczko 4,19 hodź. a hłowa so 7,52 hodź. Měsačk ithadża jutrje rano 6,59 hodź. a khowa so na wjeczor 9,29 hodź.

— **Na dźensnischich tydźenskich witkach** płaczesche buttra 0,95—1 hr., jeja 12 pj., twaroh 25 pj.; na seleninowych witkach pschiwóze kerźel kołotnje 3—5 pj., punt rjewjenja (Rhabarber) 15 pj., kołmaczkow 30 pj., bunow 30—40 pj., tórkow 40 pj., trukow 30 pj., jankich jabołkow 25 pj., zyble 20 pj., morchwje walezk 10 a punt 20 pj., kolrabi 10 pj., punt jabłukow 30 pj., jedźenje łobody 30 pj., běrnow 10 pj., róża kwětkoweho kalu 10 pj., punt běleho kalu 10 pj., čerwjeneho 30 pj., wiśchnjowe 50—60 pj., litr lanecha wolija 1,60 hriwny.

— **Budyšcho-Hamtjenska** ezuhowa ezara. Njedźelski wóz njeźahł wjazy 10,10 hodź. Wot Budyšcheho do Dwórnischeza, ale hakle 10,25 hodź. Jedne czahły na zyłej czarze šu wšo wo 15 wjeśeschkowe wobźischo. Na tole waschnje je autowe pschijaunkenje k pschichodnemu czahej, kiž 9,06 hodź. z Drježdżan wotjedże a 10,59 hodź. do Budyšchina pschijźdże.

— **Firmje F. G. Klein. mydłowej fabrizy we Wojerezach** je so nimale léto trajazych połpytach a prózowanjach poradziło, dobre jadrowe mydło zhotowjeez, kotrež pod sakonzy schkitannym mjenom „Magnat“ na witi pschindże a je dyrje najlepschi wudźěrk, kiž je so dotal mjes mydłami sjewił. S tutym mydłom hodźi so wschitko zkołacz, schtož mokrotu zuješ, też žida, wumělśe žida a druhe cześe pschedźena. „Magnat“ hodźi so też ke kupanju dźěcži a jako mydło na płokaśke blido. Jako jedyn runje tak wyšokohódny wudźěrk móże so mjeny a bełesišti palor „Magnat“ mjenowacz, kiž je zhotowjeny bjez kóždeho pschidawka tikliła a tehodła schaty wurjaduje zdźerzuje. Dalsche hladaj we nawěschtku.

S **Hrubjelezij.** S hischcze njesłuchanych pschiczinowy wudyri tudy dźensa rano w 3 hodź. w Ziegelerej hoscheczu wosheń. Woheń naše pjeca na ezahowej łubji a rospschestře so w krótkim czasu pschez zyłu rejwaiśku žurlu a zyłe domike. Wobnjowa wobora sunu sadźewacz njemóżesche. Też hduž Dobruschanita wobora jako wótrija se šusłodnych wšow pschijźdże, niebjesche wjazy wjele plomjenjam wukhowacz dla njedostatka na wodze. Nektore šwinje, hušy a kury, 2 konicz a 4 kozy šu hischcze w prawym czasu wuthowachu, tchorunja dóst domjazeje nadobu, kotraž běsche w delnich rumach, z hornich šćowow so wulkeje ezopłoty a kura dla wjele wulkowacz njemóżesche. Wobydlerjo šami tšoma w paždenim wokomiku je powjasami z wokna dese wuwiekachu, dokelž běsche ftóhdo šobu najprjedu špalenu. Pschi tym hobi tuješ měschczanosta Dittrich, kotruž tam horjeka je šwójbu bydleschi, wizy jara wobodrě a jeho žona stama sebi nohu, dokelž so powjasa wjazy dźerzeci njemóżesche a pschesahe wotzkoči. — K wulkemu šłoźu šu sebi Dittrichez šami tšoji natwarili a hakle psched krótkim dotwarili, njemóżachu jeroż hischcze dowolnosce sazahnycz. Tuž hodźachu so tam wukhowane wjazy snošnycz. — Też 30 zentnarjow šyna a 6 zentnarjow wowša a dobre kowjaze graty šu spałene. Wobšežkdeż ma sawěrjene. Najlepje je wobeń załožiła. — Runje psched 50 ltami wotpali so hamóń statok. Wjele — Wjele — Wjele —

šwišuje. Wěšeše je wona jara sajimawa za lud, ale tak tola niz kaž lońšcha wustajenja zahrodnistwa. Wobkhódnizy pšchi buhjenym wjedrje šnajmjeńšcha jara štorza. To budże mě-što sašo, schtó wě kak wjele tyšacow pschihladzicz móz. Hdyž šym runje pschi wustajenju, dyrbju Cži hischeše nješchto sajimawego pišacz. Nas cžitach we naschej nowinje, so mamy w cžitarni wustajenzu składnosć k cžitanju Serbšich Nowin. To dyrbiši šebi wobhladacz, hacž je wérno, prajach šebi. Pschichodny dšeń dšeń do tamneje cžitarnje. Nó wona je jara zjenje pschipravjena a dželena. Na lewej stronje je wulki rum sa tukrajne nowiny a na pravej mjeńschi sa wukrajne. Tam nékaž pytach **Serbšle Nowiny?** We wukrajnem dšéle! — Nětkole masch! Sserbju do Němšteje nješšluscheja! — Ale tam je nascha Sserška Nowina hischeše tež derje schowana a ja namakach ju jenož pschipadnje. Mjenujzy wiša wona spodu schwedskeje nowiny w hobrstim amerikanskim formacje. Hdyž sbožo nimasch, mózesch dokaž pytacz, doniž ju namakasch. Mózemy žo jenož praschecz, hacž je swotmyšlenjom tak sarjadowane abo ſ pschipadom. Schtó może wjedzecz? ! — — —

Wokolo žwjatkow mějachmy nékotre njedsele hobrsti wopyt naschich serbskich bratrow ſ Bótow. Wěso je wopytowdže kražny napohlad, wuhladasch wschudže rjane serbšte drasty ſ wyšokimi krojeni. Němzy žo na tajkich kražnoscjach nahladacz njemóža. Nadjijomnje je žo Bločzanam w sakšej stolizy lubito, runje kaž měschczanam w Bótach. Cžasczišcho wuhladasch na hajach tez naschu katolsku drasty, kotraž wschak je runje tak rjana. Schkoda jenož, so tu evangelske drasty bo bospoknje šhubile. Jenož na šwedženjach je tam a šem widžimy. — Runje drasta je dobra méra, kak hluboko luboscz k narodej hischeše korjeni. Tež pola katolskich tutón progeš dšeń wote dnja pomalku pschibéra. Najprjedy wotpoloža swoju dobru serbšitu drastu. Dolho njetraje, dha su šwoju serbšku réczacz zabyli, dokelž bo swój narod wjzacz njestarasa a sa lětu su hotowi Němzy. Tajke pak mózno njedby było, byschmy měli w schuli dyrbjeńšku serbštu wuczbu. Sšnano ju hischeše dostanjemy.

Ale naschi bratrja w Bótach su mi žel, pschetož woni su tak derje kaž šmjerczi saſudzeni a jich drasty šluža jenož k reklamje sa wopytowarjow Bótow. Dla lubeho profita nětkotrych Němzow žo tam drasty tak bórsy služoja, ale jich naschersko zanu serbšte réczacz wjazy snacz njebudža. To budże pak Cži hižo wschitko snate a tuž njechaм Cže dale wobczežowacz.

Cžasczišcho prajcham žo, hacž budże malej horstzy dżéczerjow mózno, tutemu nawalej mózníe a ſ wuspěchom žo nastajicz. My trjebamy tola hischeše mnohich pomozníkow. Dźiwnje je jenož, so žo naschemu ludu runje na evangelskej stronje tak mnoho šhubi. Snajmjeńšcha bě we Radworzu inteligenza ſ tuteje strony jara hnadnje sastupjena. Dopokaš, so je žo tuta chorosć hižo hluboko sakorjenika. Luby pschecželo, tebohla nicžo sa sło! My wostanjemy w zurbje cži starí a pobjednje šdychnjenje šlusicha naschemu ludowanemu narodej! Hischeše krasetwa nje šhubjene a non si male nunc, et olim sic erit! (Hdyž žo turkhwilu hubjenje dže, tak njewostanje.)

Tuž poručam žo ſ wutrobnym šerbšlim postrowom a wostanu hacž na dalsche Twój stary

Drježdżanski Grekowski.

Přilopk.

* **Film je žiwjenja.** Na ſpodźiwne waschnje je we Kopenhagenje dżéczo žiwjeho nana sašo namakało. We najwjetšchim měschczanskim kinu wotwiwa žo turkhwilu amerikanski (Němzam mało pschecželowy) film Wulka parada". Hdyž hlowny pschedstajeř filma, Korla Dane, na rosčihach mróczelaka (Wolkenkratzer) na placze žo jewi, sawola w žurli nadobo dżéczazy hłós: „Macžř, to dżen je naſch nan!" Dżéczo měješche prawje. Zich nan bě psched nětkotrymi lětami Danišku wopuschcził, so by w Ameriju žiwoje šboże spytak. W prěnim cžasu pišaše swojej žonje, ale pošdžišcho njedašche niczo wo šebi šhyschecz. Žona měješche jeho za morweho. Nětko psches tutón njewšchedny pschipadu žu wo jeho pschebywanju powěsć dostali a na njeho pišali. Wotmołwu žu hižo dostali. Kak dołho hischeše, a film budże žo ſ temu wužicz, šhubjenych ludźi pytacz.

* **Salomonowy wuršud.** Psched wjele létami wadżeschtaj žo hajnikaj dla dobreho hońtwjerišcheho pša, kiž bě mjes bratrami na 100 tolež winozity. Kóždy ſ njeju měnjeješche, so je šwérjo wocžahnył a wotwjedł a cžuje žo jako wopraunły wobhrdżeř. Dóndże šłórżbje. Šsudnik, kiž dołhe pschežkyschkowanje šwédkoro njelubowacže, praješe: „Stuptej šej kóždy do jeneho rózka žorle. A Wy, šudniciki šluzowniko, stupiece žo je pšom do šrjedża. Tak tkšiše hacž ja do tši liczu, hwisdaj knjesaj, a Wy puschcze špěchnje pša. Potom budże šo pokasacz, komu poš kłuscha." Derje! Šudnik liczi hacž do tši. Hajnikaj hwisdachtaj kaž dwě lokomotive. Šsudniški šluzownik puschczi pža — a tón cžerjeschce schtoj mócjeješe ſ durjemi won a njebě wjazy widžicz. Wězka hischeže njeje dobrata. Nětko wobkorżiščtaj hajnikaj šudnika na šarunanje. Tuta šłórżba hischeže dżenża njeje dokónczena.

* **W kolmasn tczazy wošcał.** Jortna hońtwa sa paduchom je w Newyorku psched nékotrym cžašom **wjele maczišny** k šmjerczu daka. Běschtaj dwaj cžežkaj hółzaj **šo do** domu bohateho pschekupza dobyłoj a jón na šwéktym dnju ſ wulkim wuspěchom wupróšmikoj. Spokojom ſ bohatym wurubkom dżéczchtej šo mutšlamarjej psches tšichu wotbacz. Tu pak běschtaj šlicžkowanje bjes wulkeho kolmasneho hornza cžinikoj, kiž tam stejeschce. Wonaj ſ tichčschneho wuhladka wuléżeschtaj a šlejeschtaj pod hołym njebjom na tšiche. Hdyž šo nastajischtaj, na druhu tšichu wuczekowacz, posłorczi jedyn ſ paduchow kolmasnym horniz, kiž šo jimaj zyle cžopły na nosy wukiny a jeju k tšiše pschilépi. Wschě prózowanja, šo wuzwobodżicz, šimaj niczo njepomhachu. Po hodżinstim bjeswuspěschnym pospyce byrbješchtej rad abo njerad wo pomoz wotacz. Na bróšy šhromadżichu šo ludźo a półšlachu po policiju, kiž tu bórsy bě. Hobrsti półšaj, špóšna, hdyž bliže pschindże, dwojoch stareju šnateju a dżhyšche jeju šajecz. Stupi ſ wotmachom do kolmasa a — wosta tež wijšajo. Paduchaj dżhyschtej cžekowacz, ale njemóješchtaj, a półšaj dżhyšche jeju šajecz, ale tež njemóješche. Kóždy może šej myšlicz, kak šo ludźo tutemu njelubenu podawkej na bróšy šmějachu. Šłónczne je pschindże wobhrdżeř domu, kiž pschilépjazym powjas pschicžišnył a po dołhich prózowanjach šo porodził, paduchaj a półšaje wumożicz.

Šměškl.

** **Wě šej pomhacz.** Mały Oto cžini njekražnu haru, hdyž šej hrjaja. „Ty tola wěsch," praji jeho macž, „jo njeſměsch haru cžinicz, hdyž nan ſpi!" — „Haj, hdyž njeſpi, *da mi tola pleſtu, hdyž haru cžinju.*"

** **Běsche ſuſler.** „Harry je wežera pschi jenym pschedwjedženju šobuſtukovał a dżenża njemóže ani ſłowcžko rjec." „Je wěsče hlownu rólu mě?" „Nę, běsche jeno ſuſler."

* **Wošłudły šwědk.** Sakitował: „Móže šwědk nam běžyle wěsče wopitacz?" — Sšwědk: „Što wě! Wobſtorżeny praješe, so by mi 10 hrivnow dał, hdyž pschecžitwa njemu njewupraju." — Sakitował: „Wón tola rjekł njeje: Bych Wam 10 hrivnow dał." — Sšwědk: „Ju tak je rjekł. Sakitował: „Wón tola nje mohł rjez: no ó m, dokelž réczeše w prěnjej wołoje." — Sšwědk: „Nę, ja bich prěnja wołoła, ſ kotrež réczeše. — Sakitował (njeſcežkyl): „Ale won njemóješche tola w tiesej wołoje réczecz!" — Sšwědk: „Njebě šajła žana tšecza wołoła pódla, běchmój jenož dwoje!" Šsudnik: „Knjes šakitowarjo, Wy šamyliče šwědka ſ taſkimi praschenjemi. Dyrbicze tajkim ludźom ſrosumliwišcho cžinicz. — Potajkim šwědko, šluchajče tas na mnje: Wobſkorżeny njeje mohł rjez: Wón by Wam 10 hrivnow dał, ale je tola prajił: Ja chcu Wam dżeſacz hrivnow dacz." — Sšwědk: „Nę, knjes šudnikо, wo Wami wón šjzła rěczał njeje." — Sšudnik: Sšwdźicze žo!"

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

S wobſtamknjenjom podpiſaneho hamtſkeho šuda ſe 14. julija 1927 bu bźełaczeř Korla Wilhelm Marich w Budyšinje na Sieberſkej haſy 2 dla wopitſiwa pod pſchedpokładnišnym ſtajeny.

W Budyšinje, 27. julija 1927.

Hamtſke šudniſtwo.

Skółne wiki w Njeswačidle

su srjedu, 3. awgusta 1927. *Gmejnska radá.*

Hospodarski rozhlad.

Sšobotu 30. julija 1927.

Barlinſka burſa ſkiczeſche wežera ſašo trochu pschečzelniſchi wobras. Po nakwilnym ſčłabjenju žo kurſy efektow ſnowa poſsébnychu, wožeže pola ſpezialnych hódnoſcžow.

Produktowe wiki w Barlinje. Deſchcze, kiž ſu žo ſašo ſ měſtnami naſchče, njemějachu na wiki dale žaneho tuliwa. Sa pſchenizu běſche mjenje požadanja. Noweje rożki hižom khětro wjele poſkiczowachu, tehorunja tež naſymſkeho ječmjenja. Sa wowſom běſche mjenje žadanja. Wežera wlačſeſche zentnarſa

w Drježdżanach (ſanděj. pondźelu):

pſchenizy 73 kg. 13,45—13,70 hr. (13,65 hr. hacž 13.90 hr.),
pſchenizy 69 kg. 12,85—13,10 hr. (13,05 hacž 13,30 hr.),
rożki 69 kg. 12,55—12,80 hr. (12,75—13 hrivnow),
rożki 66 kg. 11,90—12,15 hr. (12,10 hacž 12,35 hr.),
ječmjenja naſymſkeho 10,50—10,75 hr.) 10,35—10,75 hr.),
wowſa 12,90—13,15 hr. (12,90—13,15 hrivnow),

w Berlinje:

rożki 12—12,10 hr., ječmjenja naſymſkeho 9,60—10 hr., wowſa 13.15—13,50 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſchenizy 13—13,50 hr., rożki 10,80 hacž 11,20 hr., wowſa 13—13,25 hr., ſyna 2,80—3 hr., běrnow 7—8 hr.,

w Shorjelu:

pſchenizy 12,50—13,80 hr., rożki 12 hacž 12,70 hr., wowſa 12—13,50 hr., ječmjenja naſymſkeho 9,80—10 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa julij: pſchenizy 14,70 hr., rożki 12,17½ hacž 12,07½ hr., wowſa 11,30 hr.,
ſa ſeptember: pſchenizy 13,40 hr., rożki pak 11,50—11,47½ hr., wowſa 10,10 hr.
ſa oktober: pſchenizy 13,37½ hr., rożki pak 11,50 hr.

Wiki wužitkowego ſkotu wežera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 430 dojkow a ſnużelnych kruwow a jałowzow, 21 bykow, 140 cželatkow.

Młode dojki a wyšokowužitkowe kruwy płacžachu:

1. kaſſoſcze 260—590 hr.
Sdużelne jałowzy 220—490 hr.

Wubrany rjany ſkót běſche hiſchcze dróſſi. Skót ke kormjenju a k wjaſanju a próſdniki 40—48 hr. po zentnarju žiweje wahi. Wiki běžchu pomalku po dotalnych płacžiſnach.

Na ſchcoań.

Sšnopywjaſak (Garbenbinder) trjebany w Kanezach cžo. 11/12 pola Panczicz.

Proſnata we Wurizach cžo. 4.

Dżéczazy wóz, derježdżerzany, na Sšukelniſkej haſy 10m.

Motorſke kolo trjebane, Hofmann w „Złotej Hwězdże" w Budyšinje.

Jouzaze kolo, Seiſert na Kamjenitnej haſy 29.

Kruwa cžerniwa a dobra dójka w Němſkich Paſlizach 16, wyšokoſkuczelna w Drěwjach 25.

3 młode wowczerſke pšy, 10 njedżeľ ſtare w Lěwałdze pola Lubija cžo. 42.

Strażowazy a cžernivy poš, Horn w Lubhoſcżu.

Pschitłaczej pytaja.

Wotrożża, 16—18-lětneho, Hermann Bräuer w Khwacžizach, ſa kamjenjewożenje a rataſtwo Edwin Mager w Hažlichu p. Kamjenza, Weidlich w Dźibrachczizach.

Schołta w Dźibrachczizach. Schołta w Dźibochczizach.

Holzu ſa dom a hoſpodarſtwo, Klemmowa w Hodżiju.

Elſa Döblowa w Biſkopizach, na Torhoſchczu 17.

Měſniſcheho, August Halka w Biſkopizach.

Holzu, hainkowża w Miloraſu pola Sšlepeho.

Škrowe depeše.

— S Barlinſkich wikow dżenża žanych powěſczow njeſcželechu.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,199	100 pólsk. markow	46,90
jendželski punt	20,399	100 čěſkoſł. krónow	12.447
100 šwajc. frankow	80,895	100 franc. frankow	16,435

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Złto a wotſjowe symſo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hrivnje.

	29. 7.	28. 7.		29. 7.	28. 7.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	240-242	243 245	woka	22-24,40	22-24,00
nal. ječmjeń	—	—	módre lupiny	15-15,75	15-15,75
naz. ječmjeń	192-200	195-203	žolte lupiny	16-17,75	16-17,75
wows	263-270	263-270	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	187-189	188-189	raps. wosušk	15,00	15,00
pšeńč muka	35-37,00	36-37,25	lany wosušk	20-21,60	20-21,60
rżana muka	33-35,00	34-35,00	poom. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,75	běrnj. kruški	34-35,00	34-35,00
rżnue „	15,75	15,75	syno, 50 kg	2,00-2,30	1,95-2,30
raps	295-300	300-305	rżana ſłoma	1,75-2,10	1,75-2,10
lans ſymjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,60
hróch	28-32,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,80-1,00
pjeluški	21-23,50	21-23,50	ječna „	0,70-0,90	0,80-1,00

Drježdżańska burza (29. 7.)

Pšenica	269-274	běrnjace kruški	37,50-38,00
rožka	257-262	pšeńč. wotruby	12,70-13,50
nalětni ječmjeń	—	rżane wotruby	15,50-16,70
nazymsk. ječmjeń	210-215	pšeńčna muka	46,50-48,00
wows	258-263	rżana muka	38,00-39,50
čefwjeny dźeſel	—	woka	28,00-29,50
raps	310-320	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-192	hróch	33,00-37,00
ſuche truhańčki	13-14,25	cokrowe truh.	19,00-21,00

Wiſne płaćizny ſtwórtk 28. VII. Wšo po złotej hrivnje	**w Kamjencu** za 1 centa.	**w Lubiju** za 1 centa.
Pšenica	13,00—13,50	13.25—13,50
Rożka	10,80—11,20	12,00—12,75
Ječmjeń	—	9,80—10,20
Wows	13,00—13,25	12,75—13,25
Syno	2,80—3,00	2,00—3,00
Słoma z maš. młóč.	1,80—2,00	1.80—2,00
Słoma k zaſlanju	2,00—2,25	
Słóma z ruku młóćena	3,50—3,75	2,25—2,75
Běrny pola ratarja	7,00—8,00	—
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,90—2,00	0,95—1,05
Jeja	0,11—0,12	0,12—0,13
Pšeńčne wotruby	—	7 40—7,80
Rżane wotruby	—	8.00—8,75
Pšeńčna muka	—	22,00—22.25
Rżana muka	—	20,00—20.75
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	13—20	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.
30. julija 1927 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hrivnje zrozymja.

Twora		najniža. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,—	2,60
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,62
Rżana muka	1 „	0,46	0,50
Khlěb	1 „	0,41	0,42
Jědżne běrny	1 „	0,16	0,20
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	—	1,80
Sušeny poł	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jědżna butra	1 kg	3,80	4,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,12	0,13
Jědżne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,74	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow! **Tresor!**

Ze swojim wulkim

saisonskim wupředawanjom

započinam **wutoru 26. julija** po

jara zniženych płaćiznach.

Alfons Schauseil w Budyšinje

Wobkedźbujće wukładźenja we wšěch mojich wukładnych woknach!

Moje

saisonske wupředawanje

traje hač do 8. augusta.

Płaćizny su cyle wosobje zniżene!

Plok. musselin } najnowše mustry mtr wot 40 pj.
płokajom. žida } mtr wot 1.40 hr.
hotowe płokajomne wobleki wot 2.50 hr.
twjelki 3 štuk wot 1.00 hr.
trěnja 4 štuk wot 90 pj.

Hilger w Budyšinje

na Seminarskej hasy 2.

K zhotowjenju wina

bleše ke kisanju • špundy
kis. liki • zatykowanja
Virkske a Kitzinkske droždże
atd.

Winter, Mierschec bratrow nasl.

w Budyšinje, na Žitnych wikach 30.

Poručam swoju dźěłarnju

za zhotowjenje nowočasnych a jednorych

kožanych tworow, pólstrowanych meblow, sofow, chaislongow a patentowych matracow klubowych meblow.

— Wuporjedźenja wěcywustojnje a tunjo. —

Traugott Freund, sedlarnja a pólstrarnja **w Budyšinku**

Podawam po přeću darmo hač do domu.

Fotowe projekcijowe powjeršenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcywustojnje a najspěšnišo.

Michał Rychtař w Kukowje

poruča so k **woženju wuhla, kamjenj, cyhelow, drjewa, pěska a druheho materiala z čežitym awtom po najtuńšich płaćiznach.**

Skazanki telefon Pančicy čo. 210

Pytam

kamjenjerubarjow

do trajneho dźěła

Fritz Preißer w Radworju

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Sokolski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Poručam wšěm ratarjam moju wulku

mlóćacu mašinu

Hodźina płaći 5 hr.

Knothe w Wjeselu.

Sylne prosata

maja na předań

Liškecy w Radworju

Sylna wysokosuměina podsobna **kruwa** je na předań

w Sowrjecach čo. 25.

Wysokosuměine, srěnje, młode, dohniwo a **kruwy,** kaž **wužitkne kruwy,** rjany 7 cent. čežki mjasny płahowan, **buk,** abo też k rězni, ½ lětny rjany **žrački, rězne swinje, čelata a dobre dóine kozy,** wšě jara tuńe, předawa a zamjeni **Max Köhler**

w Nižej Wsy p. Njeswačidła.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Cychi 1 nawobličenje ze 2 hłowakom. 7.— hr. běłosmuhate nawobličenja, damasty, kóper. barchent m 60 pj. ruby na blić a, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida

J. Erler w Budyšinje

róžk Krónpryncoweho mosta.

Špundowanja

suche a derje sedźace, kromy při sćěnje, hěbliowanja a wučahowanja po wučinjenju poruča

Alfred Lehmann

w Brěznej p. Kamjenca

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Łožowe damasty

běłosmuh. nawobličenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, płasane łožowe nawobličenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda". Ręču serbski.

Wšě družiny

hnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Swojim přećelam w Barće, Rakołdach, Hrodźišću, Njechornju, Bukojnje, Hlinje, Dubrawcy, Wukrančicach, Zubornicy atd. wozjewjamy z tutym, zo wotewrimy 1. augusta 1927 swoju

agenturu w Barće čisło 36

w ležownosći knjeza kublerja a překupca Grofy. Při tutej agenturje móže kóždy naš přećel pjenjezy zapołožić a pak ze šekami abo hotowje zběhać, kaž też wšě druhe bankowske naležnosće wobstarać a trěbne informacije dostać

Serbska Ludowa Banka
Wendische Volksbank A.-G.
w Budyšinje

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina**

sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjede.

Popp na Hornjerśk. hasy 18 telefon 3427.

Za

kóždeho ratarja

kotryž howjazy skót přaha, je njeparomny mój přesuw. komot.

— Za dźeń dobry čahař. —

D.R.G.M. 4 mal verstellbar, tausendfach bewährt!

Wunmakař a dźěłař

P. Feirich z Holbina.

Kóždu sobotu sym w Budyšinje na swinjacych wikach.

Srěnj komot za kruwy najbóle kupowaca družina stuka 20 hr.

Gurtowe płećene graty 9—10 hr. štrykowe a kožane graty 15 hr

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a šěsć prěnjotnych drjeworězow přidał

Měrćin Nowak-Njechorński

176 str. 3 hr.

Wšěm Serbam ju naležnje poručamy

Serbska knihařnja w Budyšinje

Serbski Dom

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,

:: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa točeńnja na Třěšanskej drózy 4

Wosebita točeńnja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoščeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Přiłoha k čisłu 176 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 30. julija 1927

Serbske prócowanje w Hornjej Łužicy.

Renegatny škarak přećiwo Slepjanskej skhadźowancy.

Pod *tutym napisnom* pisče jedyn „hornjołužiśi Sserb" w jenej Běłowodźanskej nowinje wo Sslepjanskej skhadźowanzy studowaseje młodźinje, ktoro kaž błepy **w keřu.** Nam znaty serbski renegat, kotremuž so najserje pichi lećenej cźopłocźe mosny kaša, wuzzypa tam swoju „serbsku" mutrobu a wuzije witanu pschileźnosć, **njeshańbite njewěrnosće wo serbskich prózowanjach a wjednikach wunoschowacź, kaž je najwjetschi njepschećel Sserbow cźinicź njemóże.** Cźim hórje je, dokelž so jako „Sserb" (!) wudawa a swój elaborat w **„mjenje němzy smyślenych Sserbow"** wosiewja. We swojej zaćerpjenosći njeshańbuwa, kajku psychologisku hłuposć z tym swora. S prénja njewěrimy, so je někajkeho nadawka měł, w jich mjenje pisacź. Dha bychu so na hańbnu njemoralnu sthadźenk snižili, kaž kražny dopisowacź. A ś druha **„němzy smyśleni Sserbja"**, schto to do swěrstwow je. Khiba cźi sami, kaž **kranzowzy, cźežy, polzy smyśleni Němzy?** Je taźich swěrjatow na swěcźe?

Pschi tym njehańbuje so „Sserb" mjenowacź. Nehdy trasch je tutón sserbski renegat serbsku mutrobu měł, hnadź tehdom, hdyž jemu serbsta macź serbski spěwacź do kolebki spěwasche. Sserbsta hnadź je jeho mutroba była, doniž zuse wlimy a zamžna narodna skazenosć wschu serbskosć njewutupichu a nětko so w taźich stutkach pokasuje. Dźěła pschećiwo tomu, schtož je jemu **nehdy zwjate było.** Nětko niź wjac. Je wschu hańbliźiwosć shubił. Pschistojny cźłowjek mjetcźi, hdyž je wschu lubosć k swojemu narodej shubił. **Ale taźele tukanja, pschikłodźenja a namałane łžé móje jenoż cźłowjek wupłodźicź, kiž je najniźschi sthadźeńk njemoralnosće a narodneho pscheradnistwa dozpě.**

Wšo je prjedawsche serbske hibanje ſ podłohu sa jeho pschikłodźowanja. A sthadźowankarjo su tohodla do Sslepeho pschischli, **so buchu Łužicu wot Němzeje wottorhnyli a Cźeśkej pschicźisli** a to tohodla, dokelž sthadźowanku pschipadnje **někotři cźežy studowazy wopytachu.** Niz na tym dosć, běchu też rusazy, pólzy a južnosłowjanzy studentojo pschipódla, kotřiž shromadnje po hornjej a delnjej Łužicy **pscheschowachu** a Sserbow sesnacź chachu. Hdyž dopisowacź junu fantasseruje, cźehodla nochadnu sthadźowankarjo Łužicu ke Pólšcźi, k Ruśkej abo Južnosłowjanskej pschisłamkowcź? Na njeho hodźi so němske łžowo nakładźi: „Ist Unsinn zwar, doch hat's Methode!" Na wschě 50 a wjacy let wuhotuja so sthadźowanki po wschěch dźěłach serbskeje Łužicy. Pschileźnje su łžowjanzy studentojo je wopytowali, kaž to Němzy w druhich krajach cźinja. Tym so tohodla powjasa njewjerzći. **Sslowjanske scheridła,** wosebje **cźežeho bohaka** wulozne santasti na seśenu a cźe pruśkich Sserbow ſ tym satrachicź. S taźimi wołłepanymi rěcźemi žaneho pša sa łachlemi njewuwabi, thiba **něktorych hłupakow,** kotřiž na samknym buchownym sthodźeńku steja kaž dopisowacź.

Hižo wola sa pólzajom, so by zuſych ſ Němskeje wuhnał, kaž bě to psched wójnu pruśke waschnje. Wbohi dopisowacź njemóže jeej wumyślicź, so móhli **němzy studentojo do wottorhnjeneje Schlejskeje njemylnje na někajki němski ſwjedeń jej dóńcź.** Měni, wschudże je snate, **kak je Němzy w Cźechach potłocźuja (!)** Ssmy hižo wjacy raſow tu ſjawnje wupraſił, so bychmy so Bohu dźakowali, bychmy-li wschě

narodne prawa měli

kaž Němzy w Cźechach. Dopisowacź dyrbjał wědźecź, so serbske dźěcźo w pruſtej schuli

ani serbski cźitacź a pisacź

njenawukuje. **Němska schula duſzn. niczi, mori serbskosć hižo w nežnej młodosći dźěcźi.** Hdyž macźe něschto podobne w Cźeśkej abo w druhich krajach, hdyž su němske mjeńſchiny. Tute mordarske dźěło na serbskich duſchach traje hižo lětſotki dołho. Pruśke schulske wusnamjenjenje so wo nawukńenje serbſkeje rěcźe w ſchulach njestara. Wschelazy wuczerjo mėnja, **wschato serbske dźěcźi doma serbski rěcźa,** tak daloko hacź ſtarſchi nuſowani njeſu, to ſchule dla nawopak cźinicź. Wy-li so tuta njepaedagogiſka methoda na němske dźěcźi nakładowała, njetrjebali tuczi němſku rěcź w ſchuli wutknucź. Taźele absurdne myśle pschekłaja někotre hłójcźi w pruſtej holi.

Dale měni, so Sserbam na ſthadźowankach njeje wo

kulturne wojowanja

cźinicź, ale wo **politiſte.** Tohodla paſkownje pisa: „Aus diesem Grunde iſt mit Bestimmtheit der obengenannte Besuch der Studenten nichts weiter als eine Propaganda für die die bekannten Besetzunosbestrebungen der Tschechen bezüglich der Ober- und Niederlausitz". W tutym ſwiſlu chcemy pschiſwopomnicź, so **njeje nichtó ſe ſerbskich kruhow sa wottorhnjenje Łužicy dźełał,** teź **Lipsćanski prezeſk to pschibawe.** To žu ſetharne wunoſchowanja naſchich njepschećelow, kotreż pak na wěrnosći niepschibywaja, hnrnjeż bo wschędnje wospjetowaſe. Ssmy jenoż naſche prawe žadali, zyle wſcho jene, pod kajſej politiſtej formu.

W duchownej ſamucźenosći pisa, so maja Sserbja **njeſmérne liczby jenaſich ſłowow ſ němſkej rěcźu,** teź waſchnjow a nawěſchtkow. Schtó so to ſmėje? Pisa po ſkowje: „Wir deutſchenſinnten Wenden(!) ſind uns bewuſt, daß wir mit den Deutſchen eine Unmenge gleiche Worte (kražna němcźina — genitiv), eine Menge Sitten und Gebräuche und eine gleiche Geſinnung haben." Něſchto dale horjeka pisče: „Ich könnte mir den Fall nicht denken ...." S teho ſlėduje, so jeno **w ſwojim mjenje** pisa a podpišmo wjazorych „Sserbow" njewužitnje wutrjeba.

Dale měni, so mamy wſcho wot Němzow — wothładajo wot rěcźe (njeje to ſ němſkeho idioma abo někaſi germaniſti dialekt, cźeſcźeny mudracźo?) jutrowne nałožti, waſchnja na kwaſach, wobkhady hołzow pod ſpěwami wokoło polow, teź draſtu, hudźbne naſtroje atd. Taźele ſparjene błupoſće pisa jedyn „hornjo łužiſki Sserb"(!) Hižo ſ teho widźicźe, lubi cźitarjo, ſ kajſeho drjewa je renegatny dopisowacź rěſann. A dale pisa: **„So hnėdźa Sserbja jej to wſcho pėſcźicź, hajicź a wukonjecź, to dźakuja jo wotewrjenemu a cźerpjazemu ſmyſłu Němzow a niz fanatiſtim Cźecham."**

W ſwojej duchownej ſamucźnoſći měſcha a fantaſeruje wſcho do hromady. Tak pisa, so je jedyn pruſti Hornjołužiſcźan w pſchewodźe cźeſkeho preſtdenty Maſaryka do Genfa puczował, ſo ſtej žona ſ Brěſowſki a holza je Sslepeho w Prazy wuſtupowałoj a ſ preſidentom po měſcźe jėdźiłoj. Taźele a druhe wrótnoſcźe nabledźi němſkemu cźitarſtwu. Budu drje žami tak mudri a njebudu tutón „ſchwindl" wěricź. Dźiwajo na taźele namałzane łžé, dyrbimy so praſchecź, hacź taźi cźłowjek njeje kraty ſa błudnizu. Dale dyrbimy so dźiwacź, ſo hewak khutna nowina taźim kowrótnoſcźam so njewuźitnje wutrjebacź da. Naiſſérje njeje redakcija žama do tutych błudnoſcźow wėrita, hdyž je póbla ſłowa „cźeſkeho preſtdenty" wumołał ſtajita. Tehdomniſchu ſprawnu rosprawu wo Radworſtim ſtécźe mjenuje „błaby".

Potom bychmy dopisowarjej radźili, so ſtej w pſchichodźe nawocźniżu (brnle) na nóſ ſtaji, hdyž wospjet wo ſerbſtim ſwjedeńju abo ſerbſtej ſhromadźiſnje we Sslepom piſche. Wſchitzy, kotřiž ſu ſwědokoju létuſcheje ſthadźowanki byli, wědźa, kak ſyzne bě wobdźělenje wjeſnjanjow a wokolneho wobydlerſtwa. A wſcho pisa tamny renegat? „Unſere Wenden beteiligten ſich an dieſer Veranſtaltung **ſehr ſchwach,** was ja auch zu verſtehen iſt, denn Gott ſei Dank ſind unſere fleiſige Wenden mit **„unſerem"** deutſchen Volke (nadobo je ſpisował Němzy) verwachſen und halten treu zum Vaterlande." W taſtich ſamucźenych błowach je pſcheſwědcźeny Sserb ſdobom krajny pſcherandnik. S taſtimi niſtimi argumentami (dopokaſmami) bźekaja naſchi njepſchećelźo a namakaja w ſwojich kruhach pſchikłokowanja.

Se wſcheho widźimy, ſ taźim duchom mamy tu cźiniecź. Taźay mjenuja so „wótcźinſcźay ſmyſłeni Sserbjo", tuthwilu su najhórſchi wotrodźenay, naiwjetſchi hidźerjo a hanjerjo Sserbſtwa. Taźe cźinſi ſ wótcźinſtej ſmyſłenoſcźu nicźo cźinicź nimaja. Rozumni Němzy a mnohe kuježerſke inſtanzy niedadźa ſo wiazy wot taſtich renegatnych błamkarjow błaſnicź. Wėdźa, ſchto maja wo nich dźerjecź, ſo niežſu nihdy, naniſchy ſaſtupjerjo Sserbſtwa. Ssu ſwjetſcha pokunjene kreatury, kotrymž nicźo narodne wiazy ſwjate njeje, kotrymž narodna ſaſaſkoſcź jėdoite pjero do rukow tłocźi. Cźażemy jich jako taſtich wobhładowacź, ſchtož ſu: **Narodny wuplust!**

Łužiscy Serbja na mjezynarodnej wustajeńcu:

„Hudźba w žiwjenju Indow"

w Frankobrodźe n. M. 11. junija hač 28. aug. 1927.

Pišе Bjarnat Krawc.

(Pokračowanje.)

Stupimy do přēstrjenje 41 z napismom „Bautzen" do maleho serbskeho wotdźěla wustajeńcy. Što ma němski Bautzen z našej wěcu činić? Tak wjele kaž ničo. Ze serbskeho muzeja w Budyšinje su jenož 6 wěcki a z archiva Maćicy Serbskeje někotre rukopisy Kocorowych a Pilkowych hudźbninow. Skoro wšitko je pisał tuteje rozprawy z pomocu někotrych přećelow (Nawka a Słodeńk) sam hromadźił: Rukopisy a čišćane hudźbniny, instrumenty a časopisy z nastawkami wo serbskej hudźbje, wobrazy a illustracije, wosebje naš hudźbny staw rozjasnjace. Wulki pisany wobraz molerja Bjedricha Krawzy-Osten: „Pola dudaka" je hnydom napadny — dwě Slepjancy w luboznych drastach posłuchaju radostnje na dudakown hru. Mosazny lik kózlow a rohi so w pružnych barbach runje tak krasnje błyšća kaž w čerwjenych kapičkach so smēwkotace wobliča holičow. Cyły jednory wjesny podawk karakterizuje jimajo z dobom cyłu serbsku wustajeńcu. Na pobočnej stronje wisa cyle nowy porträt: B. Krawc, za Frankobrod wosebiče wot samsneho wumělca molowany. Małe wobrazki Měrćina Nowaka (też dudak), Ludwika Kuby (husleŕ Kušk) a Williama Krauzy (braška) dopjelnuja přehlad na naše hudźbne žiwjenje; zo tam mimo toho też kwasny a sokolski čah, praza atd. a wjele barbojtych zajimawych krojowych wobrazow, wosebje z Kuboweje: „Čteni o Lužicy" wabjo za nas rěča, je zrozumliwje. Wšě naše drohotki widźimy pod skleńčanymi wobrubami, dokelž su někotre exemplary jeničke naše wobsedźeństwo a njesmědźa so zhubić. Dohladowarstwo wustajeńcy wšo swěru škita. Tu podam wobšěrny přehlad wšěch tam wustajenych wěcow, dokelž ma to za přichodne časy přeco někajku ważnosć a nam samym możnosć podawa, zo zeznajemy, kajke rjane wumělske a wědomostne drohotnostki mamy, kotrež chcedźa cuzym (wnkrajnym) wučencam a wosebje folkleristam (ludowědnym) satjnje zajimale a witane.

I. Ludowe spěwy a narodne reje. Hłosy.

1. Smolerjowe pěsnički. 184). 2. H. Jordan, Č. M. S. 1874. II. 3. Markus a Maha Č. M. S. 1883, I. 4. Ludwik Kuba Č. M. S. 1887, II. 5. A. Černý Č. M. S. 1888, I. 1. zběrka. 6. 1888, II, 2. zběrka. 7. 1893, II, 3. zběrka.

II. Wobdźělanja lud. hłosow a capella.

A. Čišćane.

8. a) dwuhłosne: B. Krawc, „Khwatajće, ale spěwajće!" 1910.
9. b) třihłosne: B. Krawc, 101 wjesołych spěwow, op. 20. 1907.
10. Heimatstimmen A. 1903.
11. c) za mužski khór: Julius Otto. Praza. 1850.
12. Jurij Pilk, 32 nar. hłosow. 1899.
13. B. Krawc, op. B. Šěść nar. spěwow. 1896.
14. d) Měšane khóry: Jurij Pilk, „Dobry wječor", 34 nar. spěwow. 1924.
15. B. Krawc, op. 15, 3 zešiwki. 1908.
16. Julius Maier, op. 11 a 12. Nakrajne lud. sp.
17. Traugott Otto, Vier Spreewaldlieder.
18. B. Krawc, op. 24. Acht vier- u. mehrst. Chöre.
19. B. Krawc, op. 42, „Zerja", 25 nar. sp. 1921.
20. B. Krawc, op. 45. „Wulka lubosć", 30 nar. spěwow. 1923.

B. Rukopisne.

21. a) Jenohłosne: Kwasny spěw Limborčanow. 1711. b) Spěw Połobskej „pomhačerjow".
22. Zónske khóry: B. Krawc, op. 44a, „Słónčne pruhi", 22 narodnych hłosow.
23. B. Krawc op. 49a, 14 nar. spěwow.
24. B. Krawc, op. 49b, 14 nar. spěwow („Słónčne pruhi").
25. Mužske khóry: B. Krawc, op. 44b, 7 narodnych spěwow. 1923.
26. B. Krawc, op. 48, 10 nar. sp. 1923.
27. Měšane khóry: Jurij Pilk, 8 nar. spěwow.

III Narodne spěwy z přewodom.

A. Čišćane.

a) jenohłosne z klavěrom.

28. K. A. Kocor, 15 nar. spěwow. 1868.
29. B. Krawc, op. 52, 33 nar. sp. 1926.
30. Ludwik Kuba, Pisně luž. serbské. 1921
31. Ludwik Kuba, Slovanstwo w srdce spěva. Kniha V. 1885/87.
32. Dr. Heinr. Möller, Westslav. Volkslieder. 1926. II. Teil.
    b) jenohłosne ke gitarje.
33. Oberlausitzer Liederblatt. I.
    c) dwojohłosne z klavěrom
34. B. Krawc op. 22. 8 duettow.

B. Rukopisne.

a) jenohłosne z klavěrom.

35. B. Krawc, op. 52. Serbske narodne spěwy.
    b) jeno- a wjacyhłosne z orchestrom.
36. Jurij Pilk, 3 narodne spěwy: Přadla je Marja, Šoł je tón hólčik, Ha cyła wjes.
37. Jurij Pilk, Što tu khodźi po mojim rowje? (Ter cett.)
38. Jurij Pilk, Zrudny kwas. Měš. khór za orch.
39. Jurij Pilk, Złe myto. Nar. balada, sola, khór a orchester.
40. Jurij Pilk, Spojštej stej dwa. Měš. khór a orch.

IV. Wumělske twórby.

A. Čišćane.

41. P. Hodźijski, Serbske witanje. Měš. khór. 1914
42. Jan Kilian, Hymna. 1847.
43. K. A. Kocor, Kral. hymna sakskich Serbow. 1898
44. K. A. Kocor, Wótčinska modlitwa. Mužski khór
45. K. A Kocor, Khór a sola ze serbskeho rekwija
46. K. A. Kocor, Štyrihłosne mužske khóry. 1886.
47. K. A. Kocor, 6 serbsk. spěwow z klavěrom.
48. B. Krawc, Hłosy k „Prynccsa Lětulinka". 1923.
49. B. Krawc, op. 1. Tercett „Při jězoru". 1886. z klavěrom.
50. B. Krawc, op. 2. Tři spěwy z klavěrom. 1886.
51. B. Krawc, op. 5. Štyri dwojospěwy z klavěrom.
52. B. Krawc, op. 21. Spěwy za 1 hłós z klavěrom.
53. B. Krawc, Sydom jednotliwych khórow (Łužica škowrončk).
54. Handrij Zejler, Hłosy w zhrom. spisach I a II.

B. Rukopisne.

a capella a con accompagn.

55. Arnošt Frajšlak, Serbske spěwy za solo a khór (z dźěla z přewodom klavěra).

V. Unionistiski kongres na Velehradźe.

Rozprawuje Jan Serbin.

(Pokračowanje.)

Velehrad, 21. pražnika 1927.

V. Unionistiski kongres na Velehradźe započa so srjedu wječor w 6. hodźinje ze swjatočnym procesijonom. Na jeho čole kročeše Wołomucki arcybiskop dr. Prečan. W cyrkwi postrowi wobdźělnikow profesor Habeš I. J. na Velehradźe, a arcybiskop wudźěli přitomnym Božе požohnowanje. Wječor wotměwaše so na powitanje swjatočna akademija, kotrejž předsydaše arcybiskop dr. Prečan. Ministerstwo zwonkownych należnosćow zastupuje na zjězdu wotrjadny rada dr. Roztočil.

Na Velehradskej swjatnicy na klóštrskich twarjenjach a privatnych domach zmahuja so khorhoje we barbach republiki a bamžowskich. Wosrjedź dwora steja ze zelenju a pletwami krasnje wudebjene triumfalne wrota.

Hdyž bě arcybiskop dr. Prečan wšitkich wobdźělnikow najwutrobnišo powital, wupjelni dalši porjad spěwarski khór Wołomuckich bohosłowcow z jara zajimawymi staroslowjanskimi a druhimi hudźbnymi składbami a rjanymi spěwami.

Mjez tym su hač do dźensnišeho štwórtka ranja něhdźe 420 wosobow hromadu přišli a to ze sćěhowacych krajow: z Južnoslowjanskeje, Italskeje, Spaniskeje, Francowskeje, Jendźelskeje, Belgiskeje, Niožemskeje, Němskeje, Pólskeje, Litwy, Bołharskeje, Rakuskeje, Połnócnoamerikanskich Statow a derje zastupjena je też ruska emigracija.

Štwórtk rano w 7 hodź. wotměwaše swjatočne Božе služby po grekskokatolskim wobrjadu grekskokatolski metropolita Handrij Sz-eptickij z Lwowa. Při tym přisłužowaštaj jemu grekskokatolskaj biskopaj Gebej z Užhorodu a Gojdič z Prešova. Po Božich službach bu ½9 hodźin w Slowjanskim salu oficialnje wotewrjeny V. unionistiski kongres.

Arcybiskop dr. Prečan naspomni najprjedy někotre ważne wosoby, kotrež swój wosebity wzajim za unionistiske prašenja wopokazuja a wupraji jim swój horcy dźak. Přede wšěm wopomina swj. wótca Pija XI., dale pólskeho primasa kardinala Hłonda ze Póznanja, tohorunja přitomneju biskopow dr. d'Herbigny a metropolitu Szeptickeho. Tutym wosobam wunjesechu přitomni hrimotacu sławu. Z dźakownosću wopomina też čěskosłowakske knježeństwo a ministerstwo zwonkownych należnosćow, kotrehož zastupjeř dr. Rozčotil je přitomny, kaž też bywši minister dr. Martin Mičura.

Hdyž bě so namjet wólbow do čestneho předsydstwa, wukonjaceho předsydstwa a za wšě druhe dźěła jenohłósnje skhwalił, přednošowachu hosćo swoje postrowy. Tych bě tajka syła, zo njeje móżno wšěch mjenować. Wosebje tudy wuzběhnjemy sćěhowacych: za južnoslowjanski episkopat wupraja postrow Zagrebski arcybiskop dr. Ant. Bauer, za pólski episkopat biskop dr. Krzestieki, za mohylevsku arecydiecezu rěči generalny vikar prálata dr. Okolo-Kulak. Potom přečitaju so też dopisy a telegramy, kotrež běchu přisłali bamžowski nuncius dr. Marmaggi z Roma, mohylevski metropolita dr. Ropp a kardinal z Toleda w Španiskej.

Po postrowach přednošowaše prof. dr. Vašica ze Wołomuca wo jubileju 1100. narodninow swj. Cyrilla.

Připołdnju bu w njeonje unionistiskeho kongresa přez arcybiskopa dra. Prečana wulkotny wěnc położeny na row wuznawarja unistiskeje myslički, dra. A. C. Stojana, při čimž běchu wšitcy biskopja přitomni.

Po wobjedźe dawachu so wobdźělniey fotografować, najprjedy wšitcy zhromadnje a potom po skupinach, něhdźe dźesać; mjez nimi ma też łužiskoserbska z arcybiskopom dr. Prečanom wosrjedźa a metropolitom Szeptickim a dr. Hynkom Dostalom po boku swój wosebity wobraz. Z dobom wotmě so we grekskokatolskim dźělu cyrkwje panichida za arcybiskopa dra. Stojana, kotruž celebrowaše Užhorodski biskop Pětr Gebej a při kotrejž zaspěwa njewšědnje krasne khóry Užhorodski katedralny khór.

Popołdnju w 4 hodź. sćěhowaše dalša zhromadźizna kongresa. Tutej předsydaše biskop dr. d'Herbigny. Docent bohosłowskeje fakulty dr. Dvornik rěčeše na tema: „Swj. japoštołaj Cyrall a Method we swětle byzantinskeje historije". Po nim přednošowaše španiski jezuita P. Moric Gordillo wo „Juridismu pola narańšich cyrkwinych wótcow". Też z Němskeje běchu jatsupjerjo přišli a wot Wrótslawskeho kardinala Bertrama přinjese postrow rektor seminara we Weidenawje, prálat dr. Fischer, kotryž wupraji, zo chce też kardinal Bertram na wšě móżne wašnje unionistisku myslička spěchować a so wo to postarać, zo by też mjez bohosłowcami tale ideja so prawje rozsěrjała. Dale wupraji chu so postrowy wot Londonskeho seminarskeho rektora Myersa za westminsterskeho kardinala Bourna, kiž zdźěli, zo też w Jendźelskej postupuje unionistiska myslička a zo je w Londonje była po příkładu japoštołstwa swj. Cyrilla a Methoda Towaršnosć swj. Jana Chrysostoma. We mjenje Prażskeho arcybiskopa dra. Kordača postrowi unionistiski zjězd kanonik dr. Hanuš. A za rjad Verbi Divin rěči J. Česla z Močonka na Slowensku. Z tym so zhromadźizna skónči a w cyrkwi zeńdu so k wječoru wšitcy wobdźělniey kóždy dźeń po přednoškach a wuradźowanjach, zo bychu tu dźělbrali na wutrobu pozběhowacym wozjewjenju, kiž mówa biskop dr. d'Herbigny po łacansku. Na to skhadźuja so k wječeri w Stojanowje, hdźež Wołomuccy bohosłowcy jim pilnje posłužuja a skónčenje horliwje zaspěwaju. Ta kśěhuje po duchanapinacym dźěle wjesela zabawa, a wšitcy čuja so jako bratřa, zahorjeni za jenu nadobnu ideju. (Pokračowanje.)

56. K. A. Kocor, Hymna a choral (měšane).
57. K. A. Kocor, Wšelake spěwy za měš. khory.
58. K. A. Kocor,Serbska meja, za měš. hł. z klavérom.
59. K. A. Kocor, Hromadźeńka serbskich spěwow.
60. K. A. Kocor, 10 serbskich měš. kwartettow.
61. K. A. Kocor, Serbski kwas; oratorium.
62. K. A. Kocor, Naležo; oratorium.
63. K. A. Kocor, Žně; oratorium.
64. K. A. Kocor, Jakub a Khata. Serbska operetta.
65. B. Krawe, Pozběhń ludo, woči! Muzski khór.
66. B. Krawe, Idylla za tenor a sopran, z klavérom.
67. B. Krawe, Wěne hórskich spěwow (Kocor) ze orchestrom.
68. Jurij Pilk, Smjertnica, operetta. a) orch. partitura, b) klav. wućah.
69. Jurij Słodeńk, Moja wótčina, Bóh to chce, jenohłósnje z orchestrom.
70. Gustav Wowćerk, 12 serbskich spěwow. měš. khór a sola z klavérom.

Instrumentalne wutwory.

A. Čišćane.

71. F. Bartelt, Starolimobrske reje za klavér.
72. K. A. Kocor, 3 serbske reje za klavér.
73. B. Krawe, op. 6. Ze serbskich honow, za klavér.

B. Rukopisne.

74. B. Krawe, Rhapsodija za husle a klavér.
75—78. B. Krawe, Mjeńše orch. kruchi I—IV.
79. Dopomnjeća raj, za wjetši orchester.
80. Na hrodźišću, za wjetši orchester.
81. Suita w 5 sadach.

Duchowna, nabožna hudźba.

a) Hłosy.

82. J. Symank, Pobožny wosadnik. 1896.
83. H. Dučman, Wěnčk. 1886.

b) Za pišćele a spěw.

84. Hłosy k sakskej choralnej knizy.
85. K. A. Kocor, Agendźine hłosy.
86. Jan Symank, Hłosy k serbskim kěrlušam.

Spěwniki za šule a towaršstwa.

87. Spěwna radosć (2.—4. nakład). 1891, 1901, 1910).
88. K. A. Fiedler, Towaršny spěwnik. 1897. 2. wud. J. Rjećka, Towaršny spěwnik. 1915. 3. wudawk. J. Słodeńk, Towaršny spěwnik. 1927. 4. wudawk.
89. B. Krawe, op. 50. Zórleško. Dwojospěwy. 1925.

Naše dwórnišco.

(Wobras je wězy.)

Naśche dwórnišćo je zyle pěkne a rjane. Ma wšitke *samotnosće a poćinki*, kotrež *mójeich* śej jenoż *wumyślicś*. Ssamo njewidźomne je, dokelž w naśchej wězy žyła njeje. S tajkimi wěśtami bo njesahěrowany a śmy wo wjele měrnišćo *żiwi*. Pśicheđ *mjele létami* dyrbjachmy *nékajke* dwórnišćo dostaś. Hdyž pak tu żeleśniśy njeźe, dha nam dwórnišćo też niczo njepomha. Ale hdyž pak ju wo *nim* wěcyś, *mamy tajke* w *žuhodnej* wězy. *A te je ménjene*, hdyž wo *n a ś ch i m* dwórnišćeju wěcyjmy. Njeje to wo-prawdźe rjenje, so njeje njepośrědnje pola naš, ale je ni-male hodźinku đalene. To mója pohonczejo takle rjenje na wašu wotpočinkowu a śej wuźnyc, hdyž traśch po wuzkem ława abo pśichilupne hnoje źedu abo na łowniju běrny a śkomu łoża. To maśch takle najprjedy hodźinku na cźah běžeć, hdyž dyžeśch do města a cźopke kołbaśći ju na wótach junu tak dobre, hdyž bo tróśchku wuběžnich. To hišćeze śej druhdy jedym por pśichlupnich. Duzo domoj mójśech nowu trubku tak rjenje wupruhowaś abo pśhi nóżkowanju śej muśiceć, kelko rjanych pjenjes ći w měśe śabił. Tej wopiża bo tróśchku spokoji, hdyž ju takle hodźinku na thribjeśe njeśeśch a we nopje bo druhdy mjes tym wujaśni, pśedy hać *żonje na* woczi pśichiđźeśch. Njeje to praktiśe, so je naśche dwórnišćo đalene, hdyž maśch cźeśe na thribjeśe a błónżo žmali a pali a pót bo ći po cźole lije. Sšo wupoćiś je itrowe. Abo hdyž bo ći deśeć đa a hać na kožu pśichemoknješch kaž wóndy śapośdźeni kwaśarjo śe wśchoto-waŕśtwowśkeho śleta.

A něśto naśchemu dwórnišću žamemu. Potajkim to dźeśch śe wězy won a pśicheźo po drohy hać k žuhodnej wjeśy. Je wjeśicha hać naścha. Tehodła je też dwórnišćeźo dostała. Takle hodźinku dyrbiśch hiś, to mójeźeh bo naśtajiś kaž dźeśch. Wěśo śchtóż ś kolegom śeźe, je tam śpśichniśo. Tola tón niż, kiž śej wóndy ś śhwatkom je śtama a dyrbjeśe je na ramjenjach hać na dwórnišćeźo njeśeś. Hać ś wuzkim topołam je pot puća, sa nimi je mojśiś, kotryż su lětża nałeto ponowili. A tamle to kśěźała dla njetrjebaśch wjeczor śtracha měć. To njeje žadyn muž, też niż žadyn rubježnik, ś zyła niczo, jenoż tajśi hłupy kśěźi. Hlejśe kak bo žuhodna wjeś ś mom bliži. Tu pśenja žiwność. *To* njeje žana wjaśy. Nékajki hadrlumpy bydleśe tam wěty cźaś a nétko je khěžku wuzku*żeny* pólzaj ś mésta kupił a ju ponowiś di. Nétko je najmjeńśicha jaśo pśichiśojny, to *réka tón statok*. Mesćhanez dwór ś tymi cźŕjodami hołbjow, Kogorez khěża, Bśežanez śtatok a pśhes mośćiś sadu Krawjez — hlejśe, to hižo tam žmy. Schto? To bo žmějeśe? Mysliu, so tu niczo k žmjeczu njeje. To njedyhjało dwórnišćeźo byś? Ja waš śtyknuwśchi ruzy pśośchu, jeli to žane dwórnišćeźo njeje, dha chzu Wóśtlikeź Hanź rékaś. Njewidźiśe nakładne kolije pódla hłownych kolijow. Tu móża zyła łowniju ś hłowneje kolije śtorćiś. Wopraudźe. Schto bo to naśtajnje śchśerić-cźe? Njeśśe hišćeźe žaneho dwórnišćeźa widźeli? A tu je wośebite wuhibadło. Dyrbjeli ras widźeć, hdyž je cźaś wotpiśkaŕ, dźiwy rjeź wottlinkaŕ a pśihiwjeźe łowniju wuhla ś Měrkowa, kaŕ cźi maśchina, mjenujuźy lokomottiwa, śiona a žałośći a kaŕ knjes nawjednik cźaśa wuhibadło na bok wjeśnje. Tamnaj wośobinśaj wośaj wośtanjetaj, mój bóžiśko, thwitku na kólijach śtejo. A dyrnjeź ći knjeźa pażażerjo bóle žmarili a hamdotaŕi na cźertowe „bumkowanje", to wśchu njeźe njepomha. Naścha łownija pśichiśupnich hnojow sa naśchu wjeśnu nalutowaŕnju ma lépśhinu. Ta je tola wjazy winojta hać tamna zyła bobrija hromadźe. Druhdy je jich žamo por łowniow. Jemu pśhiwjeźu a druhu wośmu žobu, kaž to druhdy je. A hakle cźi ludźo, kotśiž tu pśhiśu a wotjeźu. Djenża dyge tón do města, jutśje druhi. To dyge Kaśchporjez Madlenka zubjajemu lékarjej, Wowćerjez Hanka śej pśiźowy śaprajiś da a tuž jéźe k śelowej žonje. Hórcźiź Michaŕ dyge na finansny hamt śwoje dawki dopła-cźiś, Dućmanez Jakub śedkarjej po nowy khomot ja śwo-jeho śchmjeśa.

Wożeśbiteje śawjery, pśchedawaŕnju śa jéśdne khaŕti a druhe taśte faŕby pola naš nimamy. Kaž śchtó pśchiźe, tak śaśtupi *mi a tebi* niczo do cźaba. We wośach wiźaja to-žane tjenjenje. Sa te bo pśchimnjeśoh, jeli cźe jara lam a śem mjetaja. Mjes tym pśchiźe śaśtojnik a pśhinjeźe cźi khaŕtku. Ma jich doseć žobu a tuž mózech bjes śtracha byś, so twoju dośtanjech. A pśchijéźdźech domoj, njetrjebaśch ju muże wotedaś. Niczo njeje, by śej ju kupił a tuž je twoja. *Móżech* śej ju žobu wjaś a śoźeŕjeś, śećźom k hrajkanju *a tam taśte* khaŕti a liśćiti leża. Pśchede wśchim hladajdźe to je naśche śaśtawinśte twarjenje. Schto, nékajta buda dyrbjała to byś? Nétk mje wośtajśe na pokoj. Hlejśe, kak ma bo śamo wulki muż naćaśhaś, jeli cźe hać na pa-powu tśéchu dożahnyś. A pśédku ŕ zyła myśle na to njeju. To su tola — hubjene liśćene — śnajmjeńśicha tśi metry hać k tśéśe. To dyrbi je jedyn najpŕódzy wścho rośtaś, pŕedy hać bo tomu śmějeśch. Naśchej wjeśy nimatej hi-śćeze 1000 wobydlerjow a matej tśi metry wyśoke śaśtaw-nińśe twarjenje. Potajkim na 1000 hłowow 3 metry. Kaŕ wyśoko méło tuto twarjenje w Budyśchinje nutśka byś? A kaŕ wyśoke je, hej? Nó potajkim! Na naśchu „budu" mó-żemy bordśi byś A kaŕ je rjenje ś zbhelemi wuźaźane a hóśy ś pśijanej tuśchku na nje śchmórali. Kaŕ nowoźaźane tu wścho je. Žane durje, žane blidko, žane kachle, ś zyła ni-cźo. „Wróćźo k jednorosći naśchich wótzow, wróćźo k na-turje!" Haj, tu je śtara śahada pśchewjedźena. W śmje śchćśipata *symo a w* lécźe helśka cźopłota. Kaž śej to pocźaś žada. A te ławki kołowokoło. Ssu tola k žeđźenju.

Nśechto wośebite ma naśche dwórnišćeźo, śchtoż žane nima, *žamo niż w* Budyśchinje. Ma pódla némśkeho teŕ śerbśke napiśmo: Dingsda — Woneźy, Halteśtelle — śaśtanśćeźa. Njeje to niczo? Haj, pola naš je żeleśniśke śarjadnistwo pratiśiy artiel 113 némśkeje wustawy pśchewjedźo, po to-tym̀iż nimaja bo narodnje mjeńśichmy w niczim wróćźo ja-jeć, też niż w śarjadnistwje. K tomu žłuśha, so žu na śjam-nych twarjenjach w žerbśkej Łużiśy też žerbśke napiśma. Sto dygeźe śej wjaźo? A wśchitśy śaśtojnicy wobtnjeźa mobej réczi. Bórśy dośtanu teŕ druhe dwórnišćeźa dwojo-réczne napiśma. To macźe bo jenoż naśchemu dwórnišćeźu podśakowaś. Sakśa ś tym śapoczina a Prušśa žmódy sa śto lét bo k tomu pśchiśamknje. Potom hišćeźe pracźe, na na śchim dwórnišćeźu niczo njeje! To budźeźe nam trjechiś. Nam runje tak derje žłuścha kaž žuhodnym Nédźejam. Jenoż to, so pśchipadnje tam śteji a nia pola naš. To je nam pśchezo wuźmeźeźe ś naśchim wulkotnym dwórnišćeźom! S tym naš śranicź njemóźeźe, dokelž — hahaha — wśchak naśche njej, žłuścha žuhodnej wězy. My jón tam a žem jenoż druhdy trjebamy. Dere, so tam je.

Drježdźanski list.

W Drježdźanach, ńonz julija 1927.

Luby pśchećelo!

Ty śo na nas pśchewjele praśchećh. Ja pak chzu tak derje, kaž samóju, Cźi wotmotkwićź.

Naśche žerbśke žiwjenje w śakśej śtoliźy je nékak *spokojaze. My mamy tu tśi žerbśke towaŕśtwa a nimo toho* hišćeźe akademiśke bldo. Jene pśózuje śo pśchezo bóle hać druhe na narodnym polu. Sśŕjedźiśna a śpiritus rektor zyleho pŕózowanja pak je naśch śkawny a cźeśćeny hudźbny mišćhr. Ja dopomnju śo, so jeho pśchi nékajkim śwjedźenju ś patu pśchimnowachu, kotraž śwoje kokośchi pśchi śebi śhromadźiśe. To je wopraudźe tak. Hakle śa-dźeny tydźeń wróćźi śo ŕ Frankobrodu, hdźeź je śwojej cźŕjódku tajśe dobre dźěło śa naśch žerbśki narod wudoka-ja. Ssamo w Frankobrodśkim radźu je je śwojimi śpéwar-jemi wuśtupował. My śo jemu dodźakowaćź njemóżemy.

Ale tjeńśche by naśche śkutkowanje tu hišćeźe było, by-dhu-li wśchitśy Drježdźanjźy Sśerbjo do naśchich towar-śtwow pśichićhli. *Naśtajaźy* tjeja tu naśad. *A* žnano też tam a žem nékotra žerbśka macź śwojej dźowaj radźi, hdyž do Drježdźan cźeźnje: „Do žerbśkeho towaŕśtwa radźcho njeidź, to tola jenoż pjenjesy płaćźi!" My śnajmjeńśicha hać dotaŕ žanu jenicźku adreću dośtali njeśmy. Luby pśchećelo! To žu hišćeźe hórke kapki w śchkleńcy. Naj-hórśche pak je, so žo to ženje pśchemėńćićź njebudźe. *Tydźeń Sśerbow w Drježdźanach žu nam śhubjeni na wećnje.*

Dale praśchećh žo, śchto mamy w Drježdźanach notwe-ho. Hdyž śaźo ras do śakśeje śtoliźy pśchińdźeźh, budźećh wośi cźinićź. Wobkhad na hałaćh je njeśmérnje pśchibé-raŕ. Tehodła mamy na Winśkim namėńćeźe pśchi Hołownym dwórnišću nétkole też naśchu wobkhadnu wėzu ś śelenej žołtej, cźeŕwjenej źwėzu. Na hałaćh wiźaja žiwjenja wośći njeśmy. Ale też na mnohich druhich méśtnach śteja wob-khadni rjadowarjo. Cźaś śtajnje dopréda tlóźi. A śchto śo w Drježdźanach wścho twari a budźe śo w pśchićhodźe twarićź, śkoro njewėdźićh. Dha mamy naśch kraśny „Zwinger," kotrež hižo léta dolho wuporjedźuja a wobna-wjeja. Wobkładowanje tutych dźėlow je jara śajimwe. Wulke powalenje budźe śo bórśy też pśchi Lobju wot hotela „Bellevue" hać k Marijinemu mośtej śtaćź. Tam śo wścho pśchemėni a dalokotepérjna pśchećeźi śo do milinarnje na Wettinśkim namėńćeźe. Tam hižo też léta dolho twarja.

Pŕedy *napomnich* runje Marijny mośt. To wėrich njebudźeśch, so maja létża 3 mośty w Drježdźanach śwój jubilej. K pŕenjemu wobśteji Augustuśowy mósť *létża* 200 lét, po žiwojim wobnowjenju. 1727 dośta Pöpelmann wot wjerścha Augusta II. nabaŕk ŕ wutwarjenju a wobnowjenju tuteho mośta. Tehorunja bu pścheđ 75 létami ŕ swarom Marijineho mośta śaporźane a Albertowy mósť hłada wróć-cźo na 50-létne wobśtaćź. Naścha „ptaćźa luka" mėśećhe létża śwój 350létny śwjedźeń. Tak je wścho pokne jubi-lejow.

Schto my létża do wuśtajeńźy mamy, to dale praśchećh. Ta je tón raś „papjerje" nėnowana a wichomu, śchtoż ŕ nje

dźiaćerjow podśišchu šapiśowat a na dobyty čšaš usdy wobśiežił, a teš dowolnośtwe dny dźiaćerjow na wopačnje njedźele šapiśował. Wušłuchowanje nidowe pjenješ bě šcha wonaj mjes šobu rozdźěliłoš. Wšěche potajkim wopaki šapiśowane do mšodych knihow a wopačnje pśišiśewjenja dźiaćerjow k khorobnej łhaju a wotśiewjenja wot njeje. Ričhtera šud wot pśiheśtupjenja § 357 wuwinowa, dokeš Maćija, kotrehoš mešenske dohladowaćeš, ja šaśtojnika njewobhladowachu. Sa wobeśu šuiśi šo khłoštanje na 1 łeto jaśwa, wobaj šhubišchtaj čźetne prawo na 3 łeta. Kśěhy dośta ja šchśeš mešnazow šwojeho khłoštanja wutwrjenowaśiši čšaš. Maćija šakitowačke rěčnik dr. Harnisch, Ričhtera pak rěčnik dr. Schuster w Budyšchinje.

§ **Krajny šud w Budyšchinje.** Wošpjet jednaśe šud pšheśiwo 54łětnemu žiwnošćerjej Korli Arnošchtej K u l a ž y ś Maleśchcy dla šawěšćenškeho jebanstwa.. Na šajmym rjeczoru dnja 7. meje 1926 běšche jo Kulkowa bróšeń wotpalila. Kulki běchu tehdom wobšłorožili, jo je ś dźěła dodźerjane twarjenje, w kotrymž žyno a ratarske maśchiny chowane šyše, šapališ, so by šawěšćenšći pjenješ došłał. Skromadny lawnišći šud w Budyšchinje běšche jeho 5. julija 1926 wuwinował, dokeš njeměšenske dožałowanje dopokaśnuło. Wuśchišchi šatmy rěčnik pak běšche powołanje šapokoźił. 15. sept. 1926 běšche krajny šud Kulku k jaśtwu na 1 łeto šakudźił a jemu čšaśne prawa na 3 łeta wotrjekł. Revišiju šaśtarja Schuśera nemišłotny šud wotpołnja. Jeho namjet na šaśtowetwrjenje jednanja běšche Wulka khłoštanša komora jako pśiśiežnu njeměšnu wótčišła. Na wobešćewanje běšche wyšiši krajny šud wobšamknjenje komory šyčnych a nowe jednanje postajił. Nětko šud jeśo šwéšći, so je na popołdnju dnja, dokž je so palika, Kulkowa mandželška ś dźěćimi na polo šchła, ta khwilu je wón je šwojim 16łětnym šynom do Delnjeje Hórzy šwéšću kupił a ju domu na ifi kruchi rozśišnył. Diwaj ľuśkaj je doma k nuśnemu wobšwětlenju trjebał, jedyn kuśk pak je w mjenowanej šśale pody jenoho kamjenja šchował. W nałupowanych měšnašcach hnydom po wohnju kriminalny šaštojnik Täschner ś Budyšchina a měštnach, kiž je Kulka wośnamjenił, najšnadniścheho šłeda šwéšćkowych dźěłow njeje namakał. Teš šandarm Fiedźa w šśale na měšnje wot Kulki wośnamjenym njeje njeběžowaju dołładneho pšihepytanja šadyn šłowam łóncaš šwéšći namakał. Mjes tym so běšche nan hišcheže jaty, je šym nadobo pšihepytowanšemu šrudnišej kruch šwéšći pšhinješł kiž je pjerža pšhipadnje pšhi kojenju jeśdźelyn po łamjenjom namakał. Tónle łóncaš šwéšći wobšłeśeńše pak ś druheje maćijnuj hać ta w Delnjej Hórzy kupjena. Nimo toho běšche pak Kulka, jako běšche šo po wohnju domoj wrócił, k Lipicźanom w Maleśchcach po šwéc ku k nuśnemu wobšwětlenju póšłał. Popołas, tak je Delnje-Hórzanšku šwéc w nuśi wuśił, pak Kulka w dołhim jednanju njeje pšhinješł. Šud běšche tehdola měnił, so je ju ł łapalenju wuźił. Čźim pšheśwapjaze pak běšche, jako hatše ja wośłednje jednanje pounjenowany šwédł murješ Jenka ś Maleśchcy, Kulkowy kobuwobyłeć, ś pšhiśahu wobkrućił, so je pšhitomny był, hdyž je Kulka na wopałnym wjeczoru šwéćku do tśoch dźěłow roskał a pšhi tym prajił, so je šebi tule šwéćku w Delnjej Hórzy kupił. Tomu žeńbowańše jo šajmuješ šatneho rěčnišťwa a šakitował naujetowašchtaj, jo ma je Kulka wuwinowaś. Kulku šud na 10 wuwinowa. Wšichke khłoštny žyleho jednanja na nětko šatna pokładnja njeśej.

Cyrkwinske powěsće.

W Michałšćej zyrkwi w Budyšchinje.

7. njedź. po šwj. Trojizy. rano 7/8 hodź. šerbška Bože službna, dop. 9/9 hodź. šerbške kemjenčenje, we 10 hodź. dźěćiłkenšchenje, kniez šaraŕ Lišcher

S Budyšchinka.

7. njedźelu po šwj. Trojizy, 31. julija 1927.

— W Pětrowškej zyrkwi ma rano 7/8 hodź. šaraŕ Siegemund a pšhip. w 12 hodź. šaraŕ Paul pšedowanje.

— W Marijnej-Marčinej zyrkwi ma rano we 8 h. duchowny primarius Fröhlich jyowédł a šwj. wotkašanje a dop. we 9 hodź. šaraŕ Paul pšedowanje.

— W Tuchoŕškej zyrkwi ma wjeczor we 6 hodź. duchowny primarius Fröhlich wjeczorny nutrnošć.

Sbérka ja našch dom młodźiny.

Póndźelu popołdnju we 3 hodź. je konferenca duchownych. Pšchednošchi kniez šaraŕa Paula ś Budyšcanoma wo „jenym aktuelnym praśchanju".

Póndźelu pop. 1/4 hodź. šeńdźe ho w Naturšćiu domje wośšadne žónške towaršwo. Sšońnšany šeńdu ho pop. we 3 hodź. pšchi Tuchoŕškim pohrjebnišćerju (pšchi nutškhodźe pšchi Zuhelnišćim walu).

Wutoru pop. 3/4 hodź. je we Pětrowškej zyrkwi mobjerśka hodźina ša njedźelnišće.

Wutoru a pjatk wjeczor we 8 hodź. je w Evang. towaršchownj bibliška hodźina.

Pjatk pop. we 4 hodź. je w „Sokolu" Gustav-Adolfše žónške towaršwo.

Njedźelšku šłužbu ma w Pětrowškej zyrkwi šaraŕ Paul, we Marijnej-Marčinej zyrkwi šaraŕ Siegemund.

S Ludyšchinka

Sm ě r ć e l a: Chrišćiana šwob. Tošaćowa rodź. Domaješchcej, rentnerdowstawarka w Pšchiwoźźach, 84 l. 1 m. 14 dn. šiara.

S Kluśicha.

7. njedź. po šwj. Trojizy rano we 7 hodź. šerbška šwonědź ś Božim wotkašanjom, we 8 hodź. šerbške a 2/10 hodź. němše kemjenčenje.

P o k h o w o n a: Marianna Margareta Reichelec, m. dźowka tšechikrućerja Reichela w Sdźarach, 4 m. 11 dn. šiara.

Z Łužicy.

* S Hornjeje Wjaśońzy. W kkowańni we łśěnym parku w Blaśewicy je šo tudomny 44-łětny kwalkowy dźěłaćeŕ ś balkona dele śiśnył a šo šeraśył. Wón njeśeńošomnu khorošć cźerpješche, kotraž je wśe jeho do šadwělowanja šehnała.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Sterndala.** (Spytane šamonordaćiwo Stendalšcheho wobšhudźerja šawěšćenja.) Mikowaŕ je šelenim Gaujevid, na kotrehoš šyhlnje tukaju, je je šwojim žonu šaraŕył, ko by 16 000 hriwnow žiwjenšćeho šawěšćenja dośtał, je w šudnišćim jaśtwje ńebi špyta šiwjenje wjaćeš. Won běšche žebi powjaš wudźěwał, ś kotrymž dyžeše šo wobwěšnyeć. Straźnik pak šo leho dohlada a tak Ganševig šiwój wotmyšł šwiwjeśej njemóšešche.

* S **Barlina.** (Njeśkutk na želežnišćej cźarje mjes Barlinom a Magdeburgom.) W nozu k pjatkej šu na cźarje mjes Barlinom a Magdeburgom attentat šćutkowali, kiž Bohu dźakowano žaneje dalšeje katastrofy šawinował njeje. Krótko pšched Brenaborom nad Habolu běchu njeśnaćźi šćópinźu dwě wulkej hromadje pleśrowanych kamjeni wokoło połsta metrow rózno natwarili. Rjedźaś kolijow lokomotiwy nakładźeneho cźaha šeśtorka kamjentnej hromadźe šwjetšcha na stronu. Šćipi tym po maśchina łohko wobšchkodźi. Tutón attentat njeje nakładźenemu cźahej płaćił, ale hjes dwěla špešchnikej, kiž dyrbješche njepožrěbnje ša nim na cźarje pšchiješć. —

* S **Osnabrüka.** (Dźěći ikonzuje šwojeho towaršcha.) W šćredźnym kanalu błiško měšta Osnabrüka je šo šchtwórt žałošnu njeśkutk šta. Dwanaćeśetny hólcźeš bě ś druhimi dźěćimi do błiśeho łěša pšhi šćredźnym kanalu do holanškich jahodow šchoł. Hdyž šo do moj njewróćił, pytachu ša nim a namakachu jeho cźeło w kanalu. Měješche na cźele wulku wotewrjenu ranu. Policija šebra morweho. Pšchi dopraschowanju šhoni, šo je šchuleŕ ś dwěmaj towaršchomaj hromadźe był. Tute dźěći šo wuhledźěchtaj a wušnašćitaj, šo štej šo pšchi pytanju ša jahodami je šaršchim hólzom šwadźiłoj, jeho ś łamjenjom šaraśiłoj a cźeło do kanala cźišnyłoj.

Žałosne zemjerźenje w Mongolskej.

Dałoko pšches 100 000 morwych. — Žyle měšta šo šhubike. — Hora šahrjeba jene měšto. — Měšnośćej katastrofy pšchi tibetaniśej hranicy. — Tydźenje dołho wot wobłhoda wotrěnjeni.

W Parišu, 29. pražnika.

Se Shanghaia šo piša: W nozy wot 25. na 26. meje bu chinešła provinca Kan Sou wot šemjerźenja domapytana, kaž hišcheže hać dotal na šemi doživili njejšmy. Jedna šo najšerje wo šemjerźenje, kotreš je šeśmoraph (apparat, kiž šemjerźenje pokazuje) we Frankobrodźe 24. meje wobkedźbował. Po měnjenju šoptnikow pšchertrjebli tute šemjerźenje japanške w lěcźe 1923 dwójšo. Tehdom šej mjńšlach, dokeš jane powěšće wo katastrofe njepšchindźechu, jo šo wo šemjerźenju na mórśkim dnje jedna. Nětko hatše šu do Londona a Parija depešhe dóšchte, kotreš šemjerźenje jako najwjećšchu katastrofu w chinešlich šćawinach charakteriśuje. —

Šemjerźenje je šalu kopizu měštow šniźiłko. Po powěšćach misionarow je liśba morwych wyšoko pšches 100 000. Měšto Si King ś 175 000 wobyłerjemi je we šemješ łchkakbie hieshšteńdje šo šhubiło. Tónšamy dóšt potrjechi měšto Tšchtan ś 200 000 duschemi a měšto Kong Lang ś 54 000 wobyłerjemi. Měšto Lan Tscheou je 10 000 duschemi je jeniźka rospadanka, teš měšto Toumen Tre je dojwła šniźene. W trajinje šaćhuchu šaśchańenje šemje ś wulkim wotmachom. Rjeńe trajšeche wjazore mješchiny. Sa wotkomiť ho wšchě twarjenja šyprnuchu. Semja šo pukaśche, woda šćupaśche wyšoko kaž thěje še łchkalbow. 500 metrow wyšoka hora šahrjeba měšto Lan Tschoeu.

Jednaće dnjow wosrjedź njeměrnacho morja.

Hrózna jěśba dwěch rybałow w Atlantiku.

Lodowa hora jako wumorjeŕ wot šmjerźe.

Dwaj newjunlandškej rybałaj ś mjenom May a Wilkon, wobaj połsta lět šara, kotrejž w jenym wjeśłowaku (Auerboat) jednaśe dnjow na holym morju łhubjenaj beśchtaj, buchtaj nětko w Tilbarry wuthewanaj. Schtyrnaśe muźi, je dwěmaj w tśěhym cźołnje, běchu 27. šmažnika (junija) łéśi „Cresty" wopuśćejli i lejenju rybow. Pšchiń dźechu do tolteje mły. Hdyž ho šajšy wuśahni, špśinachtaj ju šaj ko wot druhich wjeśłowakow a łódźe wothałkaj. Njemóžachu ani najšnadniścheho šłeda ja nim namakaś. Wšitšk honjeśe jeju do morja. Mjeśechtaj jenaj 20 prajenjow (Zwieback) a źaneje wody w cźołnje. Pożiwadu bě nimo tšichej wobkładowješe ja tši dny pšchetrjebane a dalšche wośem dnjow njeměješchtaj ani łuśka ł jeśi. Hdyž běchtaj ł łaćaśeju šoro šoschłoj, pokašowałe ho nadobo hórśła lodowa hora. Wot njeje ś noschom łuśt łoda wotpaćšchtaj a tak na khwilu ja łaćaśnu łaćaśeš špekośchtaj. Napjelnjejchtaj šwój cźołm ł lodom, kiž pak na šłónčku hórły rozběža. Lodowa hora wota na hodźinu w jich blišchośći a nadobo je šhubi. Jednata nóž, potajkim w kotreš buchtaj namakanej, bě najhrózniścha. Sšehny wětr mjetašche cźołmik ław wotjeschinu šchtorpijnu. K temu deschcowaśche šo w šchcźmach a njepšheśtawajo šo błyšcha. Rybałaj šhubišchtaj šwoje wjeśły (Ruder) a to łdošche šo jeju kónz byeš. W tutej najwješchej nuśy dohlada šo parnik „Albucda" na njeju a wulkowachu jeju na parnik. Lećitaj nětko w Tilburgšej thorowni, hdyž šo nadźijeja pšchi dobrym wothładanju pšchi žiwjenju łdźerźeć.

Přilopk.

* **11 000 metrow wyšoko dele padnył a šo njeje šaraśił.** Najšćěhi amerikanški namórśki lětaŕ Carleton na šo Wojenm dźiwej dźałowaćeš, to pšchi šwojim pónděłšcham wyšokim rekordźiśim lěcu njedaloko Washingtona hišcheže pšchi žiwjenju wošta. Lětaŕ běšche po šwojim wupraweju rekordźku wyšokošći wo 13 600 metrow dośpěł. Jako dele leśeśche, jemu 11 000 metrow wyšoko nadobo motor rozbuchny a lětadło ło šapali. Aparat najcźeśšeho wobšchodźeny, padźe do žitoweho pola. Lětaŕ šam pak njeśranjeny wošta.

Listowanje.

J. H. Nam šo šda, jo je wobpodružnišiwo (Unternietsverhältniš) po šmyšlu § 24 podruž. šchkit. šakonja pšchedleželi. Tuž nima hłowny pożnamk hyšeje wiceny wupowědźeć. — Žadana płaćišna móže ło jako licchownišiwo wobhładowaćeš a šuć ło po § 49 a podruž. šchkit. šakonja khłoštaś.

G. Sch. Wobšłorža šta wobwjeśenja dawka (Steuerhinterźeknung) šaśtoje po 5 łétach. — Po našchim měnjenju njewobwjeśeji žana winowatoješ. Ichto pšcheradźeć. Pšchi wotkrycju po wšo wšchitzy khłoštaja. Schtóž pak to prjedy wojiewi, dóńš po wobšłorža šapoda a podwjeśeny dawk šaplaćiš, šo po našchim měnjeńu njekhłoštа.

Swójbne powěsće.

Sm ě r ć e l i: Hana Kriežnarjowa rodź. Pietšchmannez we Budyšchinje, 64 łét. — Hana šwob. Hänšlowa rodź. Teichez w Budyšchinje. — Rudi Kuhnig w Lubiju, 7 łét. — Frieda Herolowa rodź. Filipez w Budyšchinje, 38 łét.

Najnowše z cyłeho šwěta.

— **Schkrowa powěšć wo wjedrje ša jutše njedźelu:** We wjeczornej Němšej łyšnišche pokhilenje k njewjedram, w ranšchej Němšej pak šłabiše; wšchudźom jara cźopło.

* S **Warschawy.** Schějśj muži łyšna paduška zwóła měješche wotpołład, pjatk nozu do šłatneje cźišćerje nje šo dobrej, jo łychu wob dźeń nacźišćinjane bankowki w hódnošći 6 milijonow šłotych rubika. Nutšlamarjo šyntachu wot šujodneje lećomnošće podjeśtu thódbu wutworiś. Jich pšchihoty šo wobkedźbowachu. Na 100 policajškich šaśtojnikow wobštupiśe šu wokolne thěje. Na 25 metrow dołha thódba bě po wjazy tudjeństim dźele hotowa, ś deśkami wubita, elektrišu wobšwětlena a měješche wołeběitu powětrownu podłopku (Luftschacht). Namakachu grat ł rycźu, łištikowe apparaty a płunowe maśki. Policija šaja pjeć nutšlamarjow, mjes nimi Zichonšteho, kaž njenowanoho „kraja nutšlamarjow". Schešteho banditu, kiž šo wobaraśche, hnydom šaśtšelichu.

*

Měšto Glebowo w Šamaraśkej guberniji w Ruśkej je hróžnu woheń šapuśćiš. Nětkaž 600 twarjenjow je šo špalito. Nětotre wołowy šu w płomjach žiwjenje šhubile.

*

Njedaloko měšta Chicago podmórś je parna łódź je 200 pućowanzumi. Nětotre wołoběy, wołeběe dźěći, šu šo šatepile. Wjele wołowow je jako šhubjenych wośjewjenych.

*

Hróžna horzota kuješi w Pekingu. Nětotre šta luđźi šu hižom na horzotu wumrěle.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšlna. „Nadźija." Hač budźe so pšich. wutoru špěwać a dla wuńeta do Delnjeje Kiny budźe so pšich. pónděłu nešto wozjewić. Potajkim wo wobkedźbowanje „Powěstnika" prosy předš.

Budyšlu. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónděłu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Sokolwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźće trochu z časom! Načoln.

Domowina. Dźensa sobotu njeje žana rěčna hodźina w „Sekretariaće" da šmjertneho pada we swójbje podjasneho. — Najnuńše wobstara br. Janak w „Šmolerjec kniharni", na kotrehož so chcyli při potrěbnosći wobročić. Krjećmaŕ.

Lipsk. Naše „Serbske błido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Łuž.-serb. Sokołsk! Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zeńdźe so z přileżnošću swjedźenja Komorowskeje Jednoty jutře njedźelu, 31. julija, pop. 1/27 hodź. w Kačej korčmje k wuradźowanjam dla zlěta.

Rejwunskaŕ kunzwa. — Narodne reje budźeja so wukńyć dźensa sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. w „Serbskim Domje". Tuta pruha je jara nuzna, tohodla přińdźće wšitzy. B. Krawc.

Sewjerny wokrjes Sok. Jednotow (Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Čisk). — **Nedźelu!** Jutře njedźelu (31. 7.) mamy sokolski swjedźeń w Komorowje. — Tuž bratřa a sotry našeho wokrjesa, waša winowatosć je, zo so wšitcy na nim cyle wěsće wobdźěliće, dokelž je to z dobom hłowna pruha za Wulki Čisk. W 2 hodź. je krótka pruha za „pyramidu", alę to z dypkom! Tyće maju so sobuprinjesć. Swjedźeński porjad započina so w 3 hodź. Načolnik.

Zamołwity za politiku a hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmann w Budyšinje. — Za nowěstki: G. Janak w Budyšinje

Magnetny dom!

Saisonske wupředawanje!

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schwan

BAUTZEN

Wolmjane muselny a pisane šidy za šórcuchi
zelene, čefwjene a módre sukno za suknje
čorne poćehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne **3.50**
hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**
čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Dobre ćehnje k sebi!

Łužisko-serbski Sokolski Zwjazk

zarjaduje

14. augusta we Wulkim Čisku pola Wojerec

II. Zwjazkowy zlět Serbskeho Sokołstwa

Wulkotny ćah Sokołow ◆ Zhromadne zwučowanja mužow, žonow a dźěći z přewod. hudźby ◆ Zwučowanja na narjadach ◆ Rhythmiske zwučowanja ◆ Sokołska scena

Započatk pop. w 2 hodź. ◆ Wječor pyšny bal
Zlětowe znamješko 50 pj., do časa kupjene 40 pj.

Wšěch Serbow přeprošujemy na wurjadny swjedźeń

Předsydstwo

Pokročuju ze swojim

wulkim saisonskim wupředawanjom

hač do póndźele, 8. augusta

Njeskomdźće přihódnu składnosć ke kupowanju.

Štóž nětkle kupuje, zalutuje pjenjezy. **Płaćizny su směšnje tunje.**

Jan Jurij Pahn ◆ w Budyšinje

na Hłownem torhošću / rózk Zitneje hasy

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Saisonske wupředawanje

wot 30. julija hač do 15. awgusta

*

Jenož nowočasne twory
a přenjorjadne kajkosće
za žony, mužow a dźěći
so předawaju

Sensacija

su naše

wupředawanske płaćizny!

Welsec kupny dom

w Kulowje

K hermankej 2. awgusta
wulke wurjadne poskićenje

Što je Magnat?

Nadobne wutknjiwe mydło, kotrež **wšitko** płoka, štož mokrotu znjese. Nic jenož wšědne šaty, ale też ćeńke a najćeńše tkaniny móža so čisćić. **MAGNAT** so hodźi za kupanje dźěći kaž čisćenje a płokanje. Tute najlěpše wosebitosće tworja za hospozy hižo dawno pytane **jenotne mydło.**

Je tunje:

Wulki dwójny kruch	**65 pj.**
ručny kruch (Block)	**35 pj.**
kruch za płokanje rady kupowany	**15 pj.**

Štóž chce swoje drohotne šaty wukhować, njewužiwa kisalikowe płokadła, ale jenož

płokajomny a běleński prošk „MAGNAT".

Bjez selika (Chlor) a kisalika **paket 30 pj.**

Jenički zhotowjeŕ:

F. G. Klein we Wojerecach

Prošu dźiće z tutym nawěštkom k Wašemu předawarjej mydła a napominajće jeho k předawanju **MAGNAT-mydła,** dokelž też Wy chcećе so druhim wustojnym hospozam runać a Waše šaty wot nětk z **MAGNATOM** wothladować a sebi je zdźeržeć. Maće z tutym mjeńše wudawki w hospodarstwje.

Serbski student

(akademik) móžeswojeprózdniny přeživić na cyle swobodnym městnje njedaloko Gdanska w półskej swójbje. Prošu wo zdźělenje adresy, štóž so za to zajimuje, hnydom

Jan Skala, Berlin-Pankow

Talstrasse 1a

Snopy wjazki
powjazy
hobrski a srěni koll
hrock
woku
pjeluški
ma na składźe

Paul Bennewitz w Budyšinje

Młoda žona (wudowa) pyta městno jako

hospoza

k 15. 8. abo pozdźišo do hospodarstwa bjez žony. Ratarja sebi wyše waži. Poskić. na „D 54" na wud. „Serb. Nowin".

Pytam hnydom

wotročka

Bronjo čo. 14.

Hosćenc w Haslowje.

Jutře njedźelu, 31. 7. 27 **pyšny bal.**
Započatk w 6 hodź.
Přećelnje přeprošujetaj **Jakub Měrčink a Bubi.**

Hosćenc w Sernjanach

Njedźelu, 31. julija

kwětkowy bal

Přećelnje přeprošuja **knježny a hosćenca!**

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łoć k jědźi. Fürst Pückler.

Dentist Pehsa w Budyšinje na Bohatej hasy

ma zaso ręčne hodźiny.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož **na składźe**

wobućowy dom Mark w Kukowje

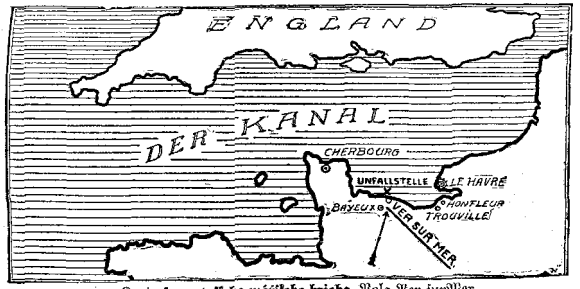

Karta franzowskeho mórskeho brjoha. Pola Ver sur Mer Bydowe lětadło do ntorja padny, po tym, jo bě w powětrju po Franzowskej dla tolsteje cźmy a mhły wokoło budźiło.

Najwjetsche hrajadło swonow w Europje. W Frankobrodze nad Majnom. Swony su harmonizny zhłoßowane. Zich je 25, wschohromadże 1800 zentnarjow waża.

Semrěty rumunski kral Ferdinand. Po dołhej cźežkej chorosći wumrě w swojim lěcźnem hrodże Sinaia.

Hdże je nascha knjeźnicźka?

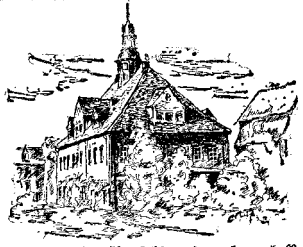

Radniza w městaczku Schletawje w hornych Rudnych horach. Město swjeczeschе lětza 1000lětny jubilej jako město.

Wopytanje wobrasa w tydźenskim cźišcźe: Wobroczcze wobras na prawo a pytajcźe schiwórteho muża w hnydźich schtomowych halosach. Prawa ruka dźerži kołu na prawym ramjenju.

Hódanečko: Wjele dźěrow nadźěła, a wschak tola sjednoca.

Wuhódanje hódanečka w tydźenschim cźišcźe: Jabłuka a kruschwy.

Čo. 30 W Budyšinje, 30. julija 1927 3. ječnik

Kładźenje kabela w Barlinje.

Do tak wulkeho města kaž Barlin wschědnje wjele stow cźohow pschikhadźa a ſ njeho woikhadźa. Kóždy cźah cźehnje snajmjenscha jena lokomotiva. Ta ßo wě wjele kura ſe ßwojeho wuhnja wustorkuje powětr sanjeschwarnuje So bychu ßo tajkich njeluboſnoſcźow sminyli, ßu w Barlinje k temu pschistupili, zyły wobkhad na żeleſniznu wokoło Barlina(wěnzowa żeleſniza-Ringbahn) a do pschedměstow elektrisowacź. To rěka, ciahi poczehnje mózy miliny. Tu pschiwodźuja w kablach. Te ſapuschcźeja do semje, a to jenoż w póſdnych nóznych hodźinach, hdyż wobkhad trochu worcźichnje.

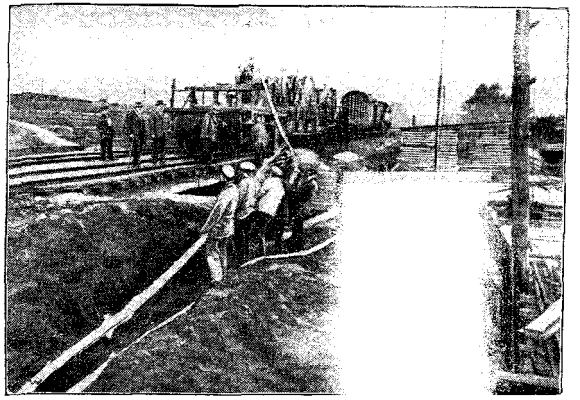

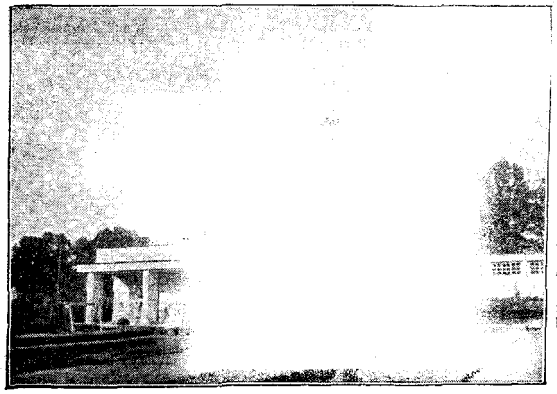

Te ſahrodnikleje wustajeńcy w Lěhnizy.

Kaž loni w Drjeźdźanach ßu kěcźa w Lěhnizy ſahrodnikla wustajeńcu hacź na najrjeńscho wuhotowali. Hižo njedawno ßmy wobrasy ſ tuteje wustajeńcy podali. Dźeńża wjedźemy naschich cźitarjow ſ nowa pſched ſpodźiwny twar. Je ſhotowjene w troſchku chineſkim ſtylu. Wón ßkuži teho runja jako wustajeńſchcźo twórkow. Wustajeńſte twarjenja, to kóždy wě, wone njeßu kaž egyptowſke pyramidy ſa wěcźnoſcź twarjene. S lóhka ßu ſ deſkow hromadże bite, ſe ſcźinu pobite a potom tak wobmjetane, ſo ho cźi ſda kaž bychu byke dołkadnje maßibne.

Dołše powěšće z Jeruzalema.

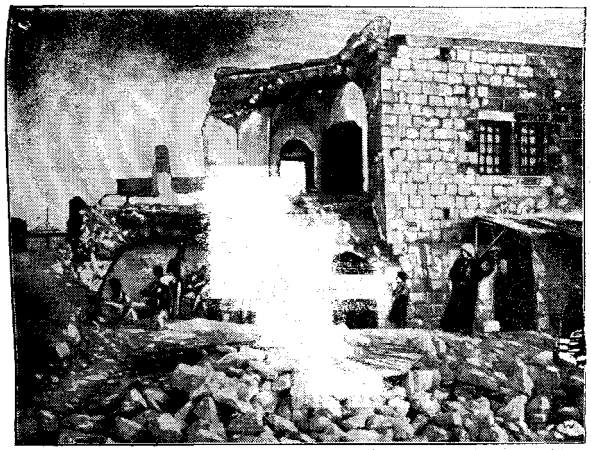

Semjerjenje w ɫubjenym kraju.

Hižo tydźenja pišachmy wo naschej wobrosowej pschikosy wo žałoßnym semjerjenju we ɫubjenym kraju. Podarachmy tež nětotre wobrazy se wschěm fraseho města Jerusalema. Dźenja naschim čitarjam pokazamy dalsche wobrazy wo hrosnym sapuščenju. Nasch póbla stejazy wobras wjedźe naš na wolijowu horu. Se žadławym semjerjenjom je so wobschěrny twar hromadże ɫypnył. Rospadanki sabichu a pohrjebachu wjele wožobow. S tuteje hory je nasch Sbóžnik na Jerusalem ɫhladował. Jeho duchowne wbčko je widźało struchły wožud tuteho města. Na wolijowej horje ɫu, tak powjedaju, hischcze prastare schtomy ſ cžaßow naschego Sbóžnika. Te ɫu jeho widźake; ow, so bychu wone powjedacź mohłe!

Rěhdnschi klóschtr Johannitow w Jerusalemje.

Na póbłaſtejazym wobrazu wjedźemy naschich čitarjow do něhduschego klóschtra Johannitow w Jerusalemje. W nim nadeńdże ɫo dźenża ɫydło knjeżerſtwa. Tu ɫydli dźenża po prawom jendźelſki bohat. We ɫwětowej wójnje je Jendźelſka ɫwoju krutu ruku na ɫlubjeny kraj położiła. Klóschtr Johannitow je poßledni němſki kěžor twaricź dał. W nim też je poſtawu ɫwojeje nětkole njeboczičleje mandźelſkeje poſtajicź pschikoſał. Tu na naschim wobrazu ſpóſnawamy. Też tónle wěſcze krutu a monumentalny twař je ſemjerżenje ɫylnje rostſchaßko. Wobrazy na wjerchu kapalnje pschebłajeja poßlednjeho němſkeho kěžora w draſtach bibliſtich wožobow, najſterje też jako krała Saula.

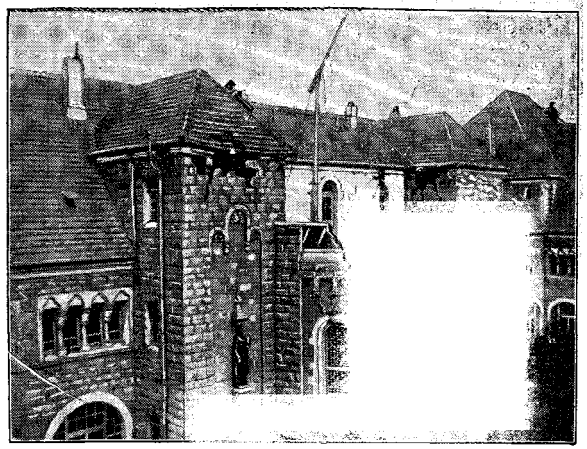

Rumunſka kralowſka ɫwójba.

S lěwa na prawo: Kralowna Marija; Wotſtadźeny kronprinz Carol; Prinz Mikławſch, Carolowy bratr; Prinz Michał naſtupnik na tronje a ɫyn wotſtadźeneho kronprinza Carola.

Rozwuježowanje pschi cžeżkej kanonje.

Fort Wright je mała twjerdźizna w Kentuckyſtej krajinje Sjednoczenych Statow połnożneje Ameriki. Tuta krajina je jara płódna. Wona pschimjeſuje ke wulkej rěży Miſſouri. Pśches nju krajinu cžeżi ſchěrokа rěka ſameho mjena. Kentucky rěka w rěcži tu domarodnych Indianow „ta krawno". Mjeno dóstała na to dopominacź, ſo hdyž Běłi do kraja pschikhadźachu, ſo mjes cžerwjenołożanymi Indianami a běłokožanymi Europjanami krawnje wojowaſche. S tychle cžaßow pothadża też Fort Wright. Do tuteho wjedźe naš nasch wobras ... ſmy ſ pschikładowarjemi, kak ... jo na hórſkej kanonje ſwuczuja. Se ɫwětowoweje wójny hižo wěmy, ſo ma Amerika najlěpſchi wójnſki grat

Na ſpodźiwnu myßlicžku ſtej nawożenjaj a njewěſcži ſapadkaj. Cžile ſchtyrjo młodźi Ludźicžkoju wotmyßlichu ɫebi, ɫo dacź leżo wyßoko w powětſe ſwěrowacź. Nadeńdźechu też fararja, ſo by jich ſměrował. K wěrowanju hudźeſche jim gramofon, do lětadła ɫobu wſaty. Lětadło je twarika Rohrbachez tworniа lětadłow w Barlinje. Sbożownaj nawożenjaj ſtaj ſe ſwótbnikmaj tuteje tworniе. Nasch wobras nam wobdźělnikow pſchedſtajuje. S lěwizy k prawizy je wjednik lětadła, potom nawożenja inżeńer Voigt a jeho młoda mandźelſka, wěrowazy farar Teichmann, ſchef reklamy tuteje tworniе Rohkopff a jeho młoda mandźelſka. Konſiſtorſtwo njebě ſ tutym wěrowanjom ſpokojom a je ſ. Teichmana naſtupiłe ſ hamta puſchcžiło

Rotazijſke lětadło.

To je nowe wunamakanje němſkeho wyſchſcheho inżeńera Baſchka.